ספר

שדה יהושע

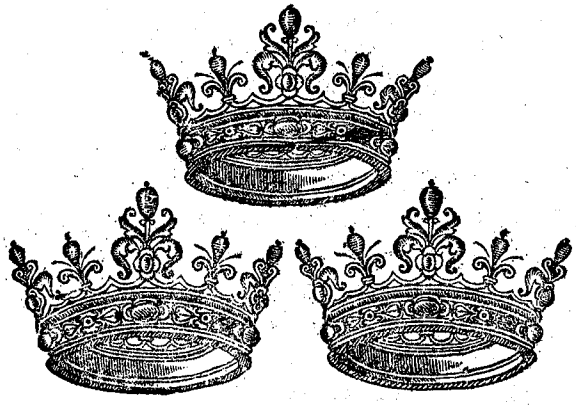
הוא באור לקצת מסכתות מהתלמוד ירושלמי החלק הדיניי ממנו אשר באר ברוב בנין ורוב ענין התיר
הגדול הדיין המצויין רב ועצום חטר מצוץ היחס כמהר"ר יהושע בנבנשת נרו ועם שהמלאכה
ארוכה היתה ליה ברוב המסכתות הירושלמיות קרוב לשלשים מסכתות ביד המחבר נרו ויהי אצלו
אבון טמונות בתוך האהלו הנה לערות העת לא יכול להביאם אל הדפוס רק זה
המעט אשר היה לפניו להתחיל במצוה אולי יהנן השם נבאות
ובשפר זאת ויכתבון מליו השאירית הנמצאה
מבאן והלאה לזכות אור.
הרבים ונחשב לו.
ולנו לצדקה
בעה

והוגה בעיון נמרץ בפי בח האפשר על ידי החכם הנעלה כה"ר שלמה גבאי יצ"ו

בקושטנדינה

קרית מלך רב תחת ממשלת לדונינו המלך

גלטן מהמד ירם

ותהי ראשית המלאכה שמורה וערוכה בסימן טוב ובשעת ברכה יום ב' ג' לחדש אלול.

בנת ועשו לי מקדם

נדפס מחדש

ירושלים תובב"א תשל"ב לפ"ק

לאשר הבית אלוה כידו תורה חתומה בימינו וכזרוע עוזו ויתנם שלוחין לעמו ונתן מראיתו יעקב חבל נחלתו שדי ממרומים • הכל ככתוב מיד ה׳ עלו מסכיל כללותיה ופרטותיה מפיהו כתאוותיהן היו מק׳ ובם והקדוקי סופרים ותיקנו פסוק טעמים • לא חסר ממנו דבר לא נתמר לתמה מפיהו ומתרס ליהושע ויהושע לזקניס הבאים אחריהם מדור דור ומבתאן לנתמן והמה חכמים מחוכמים • כי רבו בפעימו מבע אלהים את עון כלמו ויוציאנו מכלי אל כלי ומימלכה אל עם אחד נתם בלל ה׳ לת עצתנו ולמוננו מודבק מלקוחנו לשון תלמוים • נמעט נמתכחם תורה ולבד כל חזון והכמה מאין תשבח מכמה הרפתקי דעדו עלן פדן ועדנין מועד מועדים קול פחדים ואת הלומים • לולא ה׳ נכאות שותיר למו שריד מעט וקם שכט מהודה כם התעורר ודגלה גאותן של ישראל נשיא אלהים בתוכנו הוא רבנו הקדוש אבר תורה וגדולה בקבצו בחולו והיו תולמים • הליר מני תבל כחכמתו וכתבונתו כלביא יקום הוא וכיצ דימו וקבץ ורבה פועלים לתורה ולבף בממושות והדיוק מבתורה שבעל פה ואבר סמסים כמסם מדרים מעוררים והיה לחונת ע״פו חופן ישועות חכמה ודעת בכתביה ונחתמים • ובמכבות והסבך הומן בלקי נאמן מן הוץ והלאה נהמעטו הלבבות והבכו הרועות בחרובות מרבות דעות המתרגו עלי על נוחרנו ועל נוחרי כל הדורות וקנר מכלם מלהבין טעמי סמסבה על נפן ומולדו כמה בפקות על כל קין וקוץ ויתין דבריהם כדברי הבפר בחתום סתומים והתומים • עד האלהים ממעון קדשו שחציל והוריח שם נדקה בתרן ומחיה לתרן ומסמיע מכחמתו הופיע והספיע על שני עמודי התוך שבעולם בפנן עליהם רבי יוחנן בתרן ישראל ואבר תלמוד ירושלמי ורב בבבל ואבר נמרח בבלי הם עמדו וקדשו שם שמים ועמו חוגים לתורה לפרש המסגם ולגלות מתריה ויחפשום ממטמונים נלוי לבל העמים • ובבל זאת לא שב חרון אף ה׳ מהדות בנו ובעונות יבו מרבו בעפר מקבה נדדמו מנוי חל גוי עד שלבשה זו קנור קנוריך בבלו ולבדם מתמהו ומסבלת מן מות התמוטטה מבלתי יכולת להבית ולהבין מן שנמרח להורות את בני ישראל משם טיוחא ועמל לתומים אף בי לבות בני אדם לתומים • ואמר הדור האחרון הבא לאחר אחריתו אמת בתלמוד ושם הנאוים בוחי נפש דבי היבי דלא תשתבח תורה מיפרא׳ לעמו משמרתה ובמרו דרך התלמוד בפירוש ואבר שם ושים בפי אבמתו ותבונתו ולאחריהם בל יאדי לב מאז והלאה אבמי הדורות מאוזיקים בתורת ה׳ לפרשה ולבארה לבין אותה ולמעוד ואבדו הבורים יקרים בדינים והלבות פירושים זאוזרים הבתובים והנעימים • ורחיתי לני בבל בפרי בגדולים התלידים הללה ובאבוריהם בי בל פונות שבם פונים בינצם וברחוקה מגמת פניהם לפרש וליישב תלמוד בפלי על בבו ואון חולה מפם בהקף אבמתה על הירושלמי אם בתיישב ולבסוף הוקף זולתי אם בפעם ופעמים ילחנם הדרך לחיות רחים ומיוע יקרבו אל סולמו להתחייע ממנו ואבב אחד יבחרו לו חיזה דבר על על זה אל המעט ואם אחילו לין מחיונים • בן אמת שמבדולי האחרונים בהללה והלין והלסבה והניאקי תמיד בל היום מאזנתו בדורה בי יהם ובבל מקום מוקטר מונם לשמו פנע בהו הנוח ירושלמה ולא זוה ידן מלהוציאו בבתורן לרוב הפעמים • ועם בל זה עדיין לא הרוו נתאוננו בזה בי המה בחבמתם ורוח מבוהתם הזחבה יביאו בתם דברים בלי בתור להיותם נלוים לבלם ואמבו על מובבם הנדול והמרח ולבן הדיוטות לבן ואי יודע ואי דקיע לירד לעמקן של דברים ונמצא מעדין בתור תלפו דרוב דברים נעלמים ובעלמים • לבבי בדרך נתני הסם דרך זו לבך מימי עולם ובפני חסקה בתורת ארץ ישראל לף דומי בקרבי לבי יהומה לי ובחר עוד בירושלם מבל בלי חמדה זסב ודב מניחים עם בל עניי בעמים • ואותי יום ידרמון מחשבותי להטהל בקדמי נבולו ודעת דרבין יחפצון עשוקותי ומזמותי לף לילות ועד ובילוות וכל עצמותי לחר לחרו לנפשי עד מתי התמקין לא תעבורי מזה וכו תתבקין לילות ויומם • זאת היתה לי כי מעת לעת לבחפנים לחשה פרק לחד או הלבה לחת מחבבת בבלות ירושלמי בהבנם המשורת לבלי בפיחם שתעלה מבוני עיוני החלום והדבר לחר יקשה ממני לבך לחוכח בתלמוד בבלי שבחבתה ובומפיוק המתיחם בלים מקום שהלבה זו לחבכוחית לבלם ובבל המפרשים הבאים בלים והמייבים בם מתיחסים בי לתי מתיבחים מהדמיון ובלתי מתדמים • ובחבר לא חדתי מסרגיל שלמוד בו בהשערם מתמדת בפתחו לו שערי שמיו ומרחה מרחות שלהים החלמד לילדם נעת חבר פעיר לי לון לשמיע בלמודים בבבדים וקרע לי חלונים והרבה פתחים למקום הבדיך לבין בדברים יתבבך שמו לעד ולעולמי עולמים • ושבח אני חלבין על ירושלמי נולת נולתה הבר מערבי נאון בית יעקב הלמבה זל חבר בחבבעות ספריו חבר חבר וכתב לו לא חבבה שתורה הוא בחוקת היר שים בשבר בבמה דבבים המורים להבין לחרי בית ובימוד בשמיני קדשים וטהרות בבאים בשערים שלה דלא בקיאין בשו שאן הם בופי שלבות שהרוניות עירבויות ובדיך העירורות דב שליהם הוא זל שים לי לעיטה שהבבר ישהו לעיניהן להוביח לאור תעלומות בחתת ובחתים • ועל טוב ויבר שמו של המקם הבלה נוצ יבי שים בחטף יעקוב חשבחי זל חבר בדוב השתלחתי ושהבחתי חותי בית דרך לפני ושלח לנחלנחל לנחות נע ושבים לי חנים בלבם חבבעות ירושלמיות חבר פירש שלמה קיריליו חבדר זרעים וחבבת שקלים וחבקת עדויות בחמרות דברין וחמשך לשופי נבר כי לים נדול חלר הוא בחבמה חריף ובקי בחדרי תורס חבורף לוה לבחם לון בחמהיני ועיבינו דלו פסקי הורלותיו בתוך פסקי רבני שלונוקי בחם בעמים וגם הבר שקדוש כי זל חוכירו לבבוך וביחוד בבסף חבגב בהלבות חבחיבת חבבים שבעת ס בפומיה גם שום לי ליטופה ונבחמה בראשית חלבתי לשורות לי לדרך ישר בשביני תלמוד זה ובבתיבות לא ידעתי הדרובני בשעגלי יושר ובתוך בתיבות חבפט חי חזכה וזכה חותי לשומעו לפני ס חילו ושושל ודיו היהו לרגון בשמים עלו ובהדו חמרומים • ולבן הרלותי לני יהושע בן נון כמהל ישראל בנבנשת זל חרגלית תלמוד זה חובה בקרן זוית נחלן לים חבבה לפרש דבריו ולגלות סתריו ויוב לבו תעלומות חבמת לחריו קחתי לבי הקטן ובטעניתי על הבור בינך הזה וביחתי דבבריס והבבחתי לפרש ולבאר תלמוד זה החלק הריבוי ממנו חבלי שתשבל לפרש דברי חגדה חשר יש בשבר קלחבי בוס הרב החופלא בעל יפה מראה וזוקל זולתי הנמ״ל בדר הפסח והמיון שבו וקראתי בשם הפשר זה שרידי יהושע להיות לני חפרש הבבלתי חשר בתלמוד זה וקראתי שרידי וכחתמתם זל על בפוף ועתרה בשרים בך זה תלמוד וכן על פ״מלך לשרים בעבר בחדרים קהלתי זה ויהי חפשט הספר ומפתחו • תהלה בל מלה ורה לקדוש בשמים שיזוחו עין שמים שם על פי התלמוד ושם על פי סיפרי׳ ובעל העדיך וכפר חתור בתן וספרים שחרים שייבים ומתיחסים בה • ולחרי בן לפרש העניו וקל קשר לחלקיו בשי הפבחת תלמוד בבלי בבל היבולת שם לשבר ושם לשו בשי המקום ולפי יהיה חולק לתלמוד שלנו • ולבינם בשפרי הגדולים הלין ורש״י והלאם והלין ובפקי הבלאם יהיה דלבי ובבלי הלקט ובבוריהו אם חמצא לוזה פירוש לחיזה לשון ירושלמי תעירנו עטרות לי זבו לחתפק והא לחו סופק חפלי לפרש העניו השוה ולחר חבבינותיו לעמיק העיון בו סיטב לבדוה בעוקבי דברי בלפול בקנת חקושות ולא בבלן בי חומר בנושא ועומק

הערת המחבר

המיצב וקובר הסיבוב ודרות הערת לא יתכני לפלפל בו כאשר עם לבבי. וכבל ניקום לאבר ויכיר בשם משנתם לו רדיתם לו תוכיחת
לו מימרת הכלאת במקום לחבר תלת מקומם מיפה הם רועים עד מקום שידי מגעת. ואם לפעמים הכבלי וסירופלמי
מפשיטים יקר ובפיהם עולים לקבוץ לחבר מלא מסלטון מתחלף לעתיק פה הכבלי לגלא גורף להורות כי כוה וכוה בירושם לחבר. ואם
לפעמים חלוקין הענין הדין לכתוב בקוף הסלכם פסק סדין על פי תלמוד בבלי מהוא העקר בפי הרוץ והלאמכם והלאם זל
וכללא דכייל לן רבנו הגדול וסקדוש כסקלאתו לבית יוסף זל ווה כמקומות מעטי המסער פוף דבר כל טנדיקי
דמסתר לי לשעבר לברר ולבלבן סדברים לא מעלתי ידי מהם זכרה לי תלמי לטובה. ואל יפלא בעיני הקורא כי
חין ... ר למסבה ו וסמם בתות כל פירושן שלא כסדרן וטרם אכלה קדר לחד תפסא ותשלה לסדר לחד ותכילו
בסדר עצמו חין סדר למסכתות כמו שכתו מקובלות תנלמו כי מכלעדי היות תכלית כוונתי
לזכות בכל הקדרים עוד זאת על מי הגורל היתה בחלתן שטרפתי בקלפי והגמרת אחר שלא
עליו הגורל קולם תחלף וזלתי כמסכת כרכות כי שיח היתה שם המסכתות וממנה
הוסתתרבלן על כן רחמנה תמא והיתה לרחם פיה. ויהיו דברי אלה
שופכים מחש ש עין סקורא בבכי יבומו ובתחבונים שלו ירחיבו שלמי מחר חרת
וזה לחנם שגיתי בזו לא יכזבו לי כי סמלוכה ש רוכה מאדן מדם ושמוע
עמוק עמוק מי ימצאנו ועל ימעט בעיניו רוב תלאתי אחר
מנאתני בחבור הלזה כי רבה היא. וש יהודע מכתוב בשמים
לשבון דבר לאמרו ושם מעט הוא שלבני הגורך
לעשות חפוי מחפוש בכמה גמרות וחבורין
ושערין פתיחו לפני חמשים שערי
בינה ויתר מהמה. ואני
תפלה לש נורא עלילה
מבית על סכות
ועלת
כל עלם
ושים
חלקנו
מושבי בית
המדרש בתוך תהלם
מכסתרות יבקשו ומשגיחות
יבולשים בלשונם עולה
שלא ונכשל בדבר
שלכה קטנה
שן ג׳ ולם
יחכמנו
מצוותיו
ויורנו מדרכיו
דרך שקדם יקרא לם
יזכנו להכניס בילי נמר תחלת
המחשב שוף השעולם שולי שלכה גם
לחכמי בעבוד שוכיר שמי כי בעומתי שרבים
שן ג׳ כן ושוב שיאמרו דבר הלכה מפי ומכי בתכי
בתוך קסל ועדה בקרב מבמים וכמו שתא מלכנו ממשרר
תשית לבי יעקב כמומרים המפוקרים והשלמי לגורה בחסלך עולמים שלכיר ;

ולעומת שבא איזה דבר דבור על אפניו בכלל הבורי׳ והיה כל מוצאו ישוב יתפלא בי איך יצאו הדברים כן לפי קצורי׳ על כן קדמתי בפתח עינים הלא כה דברי׳ כי מה׳ מענה לשון אפילו לבעל הי שאין לו כח הדברי׳ וידי שירי׳

אם יונקות בין ועצי מדע׳ צמחו בגן ערני ופרדסי׃
ובמעני דבר עלי אפניו׳ דבור בטוב טעם בניב לחשי׃
אל תתמהו ואני חדל בינתי׳ איך יצאו מפי וקולמוסי׃
כי זה מקום שדה אשר ברכו׳ אל חי ושם פה לערוך רחשי׃
שורו תמול פרות ושיר שרות׳ בשדה יהושע לבית שמשי׃

הקדמה

בהגלות נגדות החבור הלז על ידי מחברו • את פני הארון מופת הדור והדרו • חלק מגבורו ומהודו
עליו האציל הפיץ ענן אורו • דבר זה רבנו הגדול אמרו • המקום יהיה בעזרו :
אמן כן יהי רצון •

כי כהחכם עלוף מביא לפני מלוא כיסו מכבוד סגלי מחבר תלמוד ירושלמי תעלומות חכמה • מיגבר כרך ס' מילא
לבא בסתר לחלו כי חתום סתם ולא יכול לו כי קמו בו עדי חתימה • ויהנעם היה לבוש סוד והדר כתדה על תורה המתן
לועף כם ולפין לוטים עמה • ויסי לו עצם וגבורה לחלחם לפתוח רחטן תורה חתומה • מי כמוהו מורה מסיב הדות
מחויר פעמות בגופי הלכות שבשתכחה בהם מרן ישראל ותחי רוח מכופתם מסר עדן כדמה נדמה • מי שלום החכם עיניו
בשמל לחום לחיימו של שם על שלמה • והמה בכתובים לסבר שם משם לחמן מוכנע לחמן מכוסה ושפוני שמוני תורת ס'
תמומה • מי לחלף רוח חכמה מפוארים בלוח כירושלים נלחה קרלו לה ולא חלו בם ירים מוכיחות מקלת שבחה בלחת לח
כשתים בלון מבין על היכן מניע מעי מעור עמקם ורומה • מי גלה עדות ס' בלחמה כיה בלמנה כין תמר וכירה בגופה
ונקושעה מקובר רוח המשיב ממנה לפי כמלוא נימה • מי זלת הכשקפה הלחת נאוה דוגן לה בסורת עמה תהי נשלמה •
לחת היתה לשמה עינלה רלחם עד שבא יהושע שעמדם לו חמה ותסר נשיקה לחת שיתם ופרסמה • מי בטח לחן בארץ
ערבה יכוח נפריו וגם כעליו כלסו תנוי דלבי ורבא ויתרון דעת החכמה • מי לסכ בהמון הנסתרות לה ושם דרך לפניו
ובמקום חכמה כבריה לרמון קרא לו מלונו לתת לכתלים ערמה • מי גבר חכם בעון בדרך חכמה שבבשה לסמים חין
יבא ולין כא יפתח כדורו פתח פתוח לרוחם למרכה ולרחבה על שהמניע לפרסת דרכיה כל עמת שבא עם נכיחים נכא לא
תעזוב מעון לעלול למס פרשם זו שתומה • למי פיחותמת לתורה ולתעודה דבי לא שלחם ומסרה ליהושע לסכיחה לל הלדם
ויכינו במקדש לחר חכם ולחל תב ולא יודע עד מה • למי שיח הלכה רוחת רוכבת תחת ולום לא ידעה כי מנר ס' כעד
רחמה • וכמוח עליו רוח מביכתו מתהומת לחרעת כוקעת ושולם כרחם הומיות כל מדם מזו בה לא יכירכם עוד מקומה •
מי עמד בסוד סלו תנת ורושלמלם מסיני כת מלוירת לחרעת המלמד לחדם דעת עתי מחכימים • מי זה כת מלדים יפה עיניים
ושבר רוחו ס' עמו כדק כשוקבי וכת על קנו עד שהכיחו לל כית לחמו ותלמודו כילו נלח פני לכוחו גלות שלמה • מי הקשה חלין
וישלם שני התלמודים וסיו תוחמים רוכבים נמדיר לכנוף ונסע ונסמה • והדבר הקשה כי ירד הדרך עליו כמין נס ונקשה
לוונם בכוח חליו כתן הכלבי על הירושלמי ומחכם ברחיים מחרנבם ועד וגם לא יחמין עד ונגיע מין לוונם ויונב נחה ומתקבל כדרך
גבר בעלמה • לף מוררים סלוחים וקרבים לסבר חין ויונם עולם יפה והמה בכתובים כבלים ונפרדים עושה סניגרון לדברי כל חד
וחד בטעם בכון כלו מחמדים וחקיר ויפיר ועמיק כליען ופתגם לם בגנו יבא כתוב לרמית ומתורגם חין גם חחד נותן טעם לפגם
בפגם הוח נושא לת פשבבם לפי חיסר שכופף ודוחק פעמין בסבשים פנים מלפי תרגימ' • זה סיני רוח דעת ישא כשיחו ורוח מביאתו
סולך ככוחו ושוח סל מניל שבחו בחבור הספר שנכבד סוס כי יתן לת רוחו לסוכיח לאור כל תעלומה • המחזיק ידי עושי מלחכת
שמים יחוק כמעוזו ויתן ויחזור ויתן לנבי עוזו ויבי כא פי שמם כרוח ורוזותו רוח חדם מזבים הולך לחר החתום ככל יומא ויומא להכיח
מרי סעבודם עד תומה • ובשבר זלת לל חי חלקנו סוכן עד יכלכל מחלהו ויכפהו מהרה כסין עדי סר כליל בהדרו יפחד חי סביב
לשולחן כל שונחם של הלחמה ועוד לבי מדבר בתפלה לסורת עלילה יגדיל תורה ויחדיר ומלחם המרן דעה לת ס' מלהיבו
ונקות ובעלם ניון עיל קדשיו ותבלרתבו • ויקם עליונת ישרל ברם למי לה כמהרה בימינו מחסר חין לפנים של ס' כמה וכמה • מכיר:

בה לבר שרם לסבל דמה

הנעור יום טוב בן יעים

בעמח המרם מסר ברכו ס' נגל בשם טוב ועש פרי פדיק כתמר • עמי בעצו ישמל מם נלה מילן זה מסר פרו תחת התמות
שבוע תמר • מכיר מכיעור סבותן ריח טוב מן המוג'מר • למשב מסיכי בתשומת יד העיון ושום שכל מפורש כמין תמר •
ויעש מעלו ויחמר •

אל תתמהו אם עמדה יום אור •	שמש בגבעון אל	יהושע :
בי באפילה זרחה אל	בית •	השמשי ב שדה	יהושע :
שם גגלו מראות אלהים	לו •	וירי אדוני את	יהושע :

מאימתי

מאימתי קורין את שמע בערבין כשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן עד סוף האשמורת הראשונה דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עד חצות ר"ג אומר עד שיעלה עמוד השחר מעשה ובאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות:

גמרא תנינן משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ותני רבי חייא משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתם בלילי שבתות ותני עלה קרובין דבריהם להיות שוין איתא חמי משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן יממא הוא ועם בובביא הוא משעשבני אדם נכנסין לאכול פתם בלילי שבתות שעה ותרתי לילא הוא ואת אמרת קרובין דבריהם להיות שוין אמר רבי יוסי תפתר באילן כופרניא דקוקיא דאורחיהון מסתלקא עד דהות יממא וצדי לון מקמי חיות יתני הקורא קודם לבן לא יצא ידי חובתו אם כן למה קורין אותה בבית הכנסת אלי אין קורין אותה בבית הכנסת כדי לצאת ידי חובתו אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה: זעירא בשם רבי ירמיה ספק ברך על מזונו ספק לא ברך הוזר ומברך דכתיב ואבלת ושבעת ספק התפלל ספק לא התפלל אל יתפלל ודלא כרי דאמר ר"י הלואי התפלל אדם כל היום כלו למה שאין תפלה מפסרת ספק קרא ספק לא קרא נשמעינה מן הדא הקורא קודם לבן לא יצא וקודם לבן ספק הוא ואת אמרת צריך לקרות הדא אמרת

זה סתיק לה כורפנא דקיקיא כפרים קטניפולטיות מתי מעשה ידעי מהמיו דאורחיהון מסתלק עד דסות יממא מכפור ומספלס רגל מן הסוס: וצ"ע לן מקמי חיות לפסר לפרש לטון וצדי מעינן מעורם כלאיתא בפ' אלו מגלחין גודניית ס"ג וסייכו מעורם ולפסרי נם כן לפרסו מלטון מנרות ומחניות ופירושו לעולם דכשעה מקורין יום סוף כדתני מעשה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן והתי דקתמר מעשה שבני בני נכנסין לאכול פתן בליליי שבתות ויהיו ליליי מיירי בהנהו כפרים דאין שם הקיקים והחיות ממלאים שלה דגליסס מן הסוק בעור יומם ובדי לון כלומר שאוכלים מבעי מפני החיות לו ובני לון מנחלוש ונסנרי וכעור יום מפני שחיות ואוכלין חיד ועל הלו וכיוצא בהם לא מעשה שבני בני נכנסין לאכול פתן בליליי שבתות דסיימו יום: קודם לבן לא יצא ידי דקרא קאמר כשכבר ומקמי שבי נלאו ומן שכיבה הוא: אלא למה קורין מות בכל בוקר! וכדתנן את שפיו בכלי דיקן כשם שת דרגילין סיו לקרות ק"ש קודם תפלה כמו שרגילין לומר לא מעתי תפלה ואות ק"ש לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה ולהכי בעי למה קורין אותה בכל ומפני הכי ומכאן דקדק רבי דק"ש ועל שם עקר והשם הקשו עליו וסוכיחו לאותם דפ"ה עיקר ושפילו שהיא מכעור יום מתיב כר' יהודה דאמר דמפלג המחשה ולמעלה זמן קריאת הוא וכיצד יעשה כתב שהיה קורא ק"ש ומתפלל ומניח תפילין הוא לקרות עם ברכותיה כביתו אמר עבדית חון מאותם שעל המטה: דכתיב ואכלת ושבעת וברכת וזו ספק לדורות ומפני כן חזור: אל יתפלל לעולם אדם תפלה דרכון ועל ספק לדורכן אין חוורין: שלותי יתפלל אדם כל היום כלו אומקמה פליג אז בימיד ודרך נרב ונפק הלכתא כותיה: שמן תפלה מפסרת אין אום סוק אם יתפלל כל היום דרך נדבה וכמותו בגמ' שקורא מבעי ואילך לא הפסיד כאדם שקורא בתורה: כמעיפה מן הכא נלמוד מסתם דאם רי דכשקראה קודם לבן לא יצא דבי היבי דהתם בספק קרא ור' לא גילה הוד ואיכא אחם כמי שספק קרא לו לא קרא יחזור

אמתה ספק קרא ספק לא קרא צריך לקרות · סימן לדבר משעת יצאת הכוכבים ואעפ"י שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ואנחנו עושים במלאכה עד יצאת הכוכבים ובתיב והיה לנו היום למלאכה והלילה למשמר · כמה כוכבי יצאו ויהא לילה רבי פנחס אמר כוכב אחד ודאי יום שנים ספק שלשה ודאי לילה שנים ספק והתיב עד יצאת הכוכבים מעוט רבים שנים קדמיא לא מתחשב · בערב שבת ראה כוכב א' ועשה מלאכה פטור שנים ועש' מלאכה אשם הלוי שלשה חטאת במוצאי שבת כוכב אחד חטאת שנים תלוי שלשה פטור ר' בר בון בע' אין תימר שנים ספק ראה שתים בערב שבת והתרו בו ועש מלאכ ראה שני במוצאי שבת והתרו בו ועשה מלאכה מה נפשך אם הראשונים יום הם אף האחרוני יום הם וחייב על האחרונים אם האחרונים לילה הם אף הראשונים לילה הם וחייב על הראשוני · ראה שני כוכבים בערב שבת וקצר בחצי גרוגרת בשחרי וקצר בחצי גרוגרת מה נפשך אם הראשונים יום אף האחרונים יום ויצטרף של שחרית עם של מש וחא חייב על האחרונים אם האחרוני לילה אף ראשונים לילה ויצטרף של שחרי עם של לילי שבת וחא חייב על הראשוני · הדא דתימר באילן דלית אורחיהון מתחמי ביממא ברם באילן דארחיהון מתחמי ביממא לא משערין בהון ארי ובלבד דיתחמון תלתא כוכביא בחד א כוכבתא ר יעקב דרומנא כוכב א'ום שנים לילה אית ליה ספק בין כוכב לכוכב תני כל זמן שפני מזרח מאדימין יום הבסיפו בין השמשות השחירו ונעשה תחתון שוה לעליון לילה ר'אומר התחיל גלגל חמה לשקוע ונגלגל לבנ'לעלו'בין השמשות ר' חנינא אמר סוף גלגל חמה לשקוע ותחלה גלגל לבנה לעלות ותני שמוא אין הלבנ זורחת בשעה שהחמה שוקע ולא שוקעת בשעה שהחמ זורחת ר'שמוא ברבי חייא בשר' חנינא התחיל גלגל חמה לשקוע אדם עומד בראש הכרמל ויורד וטובל בים הגדול חזקה ביום טבל הדא דתימא בהחוא דאזיל בקיטנרד ברם בהחוא דאול באיסרטא לא בדא · איזהו בין השמשות אמר רבי ותנחומא לטפה של דם שהיא נתונה על גבי חודה של סיף נחלקה הטפה זהו בין השמשו' איזהו בין השמשות משתשקע החמה

משילך

ויקרא והא כלא פשיט הכא דחויר וקורא דבתיב בשכבך ובקומך מן התורה כרפסיט בספק כרך וכו' ספסר דסל דסוסה כרכרי תירס קתי ולתו לקריית שמע דפרט קתי כרתרין לכוי כנגדת דילן ולהכי מייתי לה מהכא · סימן לדבר מקנ"ג וכו' מתניתין קתי לימתי הוא מצה מהכתוב בכתפם לאחיל כתרוייהן · סימן לדבר מצה נאת הכוכבים וכו' מקשו כתיב בכוכבים וכתיב בכוכבים לימת אלא כתרוייהו מיעוט נאת הכוכבים ואת כל צבאם לכפרה לא מעכבא · ואף עפ"י שאין ראיה לדבר כתבו התוספות גמורה שיכם לקרות לא ליידי בקש בלומר גלוה לפסר דמין הלשון מדוייק בלמדו היום למלאכה · מעוט כוכבים קנים ספק למעוט הוא ומפ' לקר' סמך על הכוכבי ושיכל לר' עך נאת הכוכבים היינו תלתא מיל הכי פריך סוה ליה לתנוקי לו ביומן סהוא כריש ולא סיומן שים כו להכפק כו · קדמיא לא מתחשב לעולם דכתיב דקוץ תרתי מצוע למעוט רבים קנים תלת דלסכי כת בן משלקדמיא לא מתחשב כלומר הרשתיה לימה כחשבת ונכנסת בתנין וסוף סוף מלטה סויין · פעור דעדין חול הוא דסוי יום · ספק תלוי שבת על ספק ג' חשאת דלגל שבת הוא וקעשו מלאכ כשבת חייב חטאת · כוכב לחד חטאת דעדיין הוא · ג' פעור דודאי חול הוא · כמילן דלית לרחיסון מתחמיא כיממא הכא כמאי עבקי כתוס שמע דרכן לסרטות כיום כלו'ם שמע שנים ספק נ' ודאי לילה היינו דיקא בלות כוכבי שמין דגלגל לסרטות כיום מכל כלות שרכן לסרטות כ"ם אין מסערין כהן לומר דג'הו לילה וכפ' מדליקין דירן לר' יסורה לומר שמוש כוכב ג' יום שנים ספק ג' לילה לו"ש כמ מכין מיתרחו ג' כוכבי' כוכבים לא גדולים סגדלים כיום ולא קטנים עכ' לפי זה הי דקאמר הכא לרחיסין ולית לרחיסין גדולים ומקשינן תלת מילתא ·

וכלכך דית חמון תלתא כוכבית כחדא כוכב, ג' כספרי דפוס הירושל' כתוב כך מפל' כוכבתא וכן פשטיקו הסופרים בחלופי הלשון וטעו' סופר הוא שהכפחה פלמיתית סוא כרכא כיון שכא וכן כתכא הלין זל בפרק כמה מדליקין כלומר פלנו שלשה ככבי' כריך סיסיו רבנוסיו כרתלין ככוכב אחד ולא מפורין שיש ריוח גדול ביניסן · מלרימין שנראים לדמיונות מים בעבים · מכסיפי שחירו אכל לא סוסים תחתון לעליון · תחתון תחתית של כמי סריקיע המחוך לארץ · עליון נוכס על כפה ואין מפרדת לכפיף וכפרק כמה מד ליקין דילן רב יוסף אמר הכי קתני משתקע החמה וכל זמן שכבי מזרח מלרימין וסהכפיף שתחתון ולא הכפיף העליון כין השמשות הכפיף התחתון והוסוס לעליון לילה · התחיל גלגל חמה לשקוע משהתחיל השמש לשקוע ושתחיל ועכר הלבנה לעלות הוא כין השמשות · רבי תניכא אומר סוף גלגל וכו' לא מקרי כין השמשות עד נמר השקיעה ולפסר דלא ליתשלוני אתא אלא לחומסי מלרכי וכן מי הלן בפרק כמה מדליקין שעש' ר' יעקב לרומכן אם הלילה מן היסוד דרומה הוא וכאם סכין תמרת הלילה כמו כך תניכן מחוונת כשמזרח ואם סוא לילה כדמיתת כשהרוח הזריתי כרומה לחומי · ותני שמוא כן מכיים לים לכי תניכא דלמר לא תיתי שהוא גלגל חמה לשקוע אלא גלגל חמה לשקוע שהרי הין הלבנה זורחת בעוד שהחמה שוקעת אלא אם כן גלגל חמה לשקוע ולכך תניכן כף גלגל חמה לשקוע כדר' יוחנן · לדם ע ומר כדאם הכרמל ואם כן אין נקרא כין השמשות אם סכוף גלגל חמה לשקוע כדר' יוחנן · קשובדר סוא אם לדרך שהיחל בא כו ומיתרט סוא דרך מרכי לשון נו ובקשובדר הולך ויחר מהרה ולא חזקה שכיום שכל לטפה של דם כל כך קצר הוא זמן כין השמשות כטפה של דם הנחלקת לשנים שנראות ומיכה

כרתית

משיהלך אדם חצי מיל דברי ר' נחמיה ר' אומ' בין השמשות כדרך עין ולא יכלו חכמים לעמוד עליו ר' ורבי אחא הוו יתבין אמר ר' יוסי לרבי אחא לא מסתברא טוף חצי מיל דרבי נחמיה כדרך עין דר' א"ל אוף אנא סבר כן ר' חזקיה לא אמר הכי אלא כל הדרך עין והדרך עין דחצי מיל דר' נחמי ספק הוא א"ר מנא קשיתא קומי ר' חזקיה כדתנינן תמן ראה א' ביום וא' בין השמשות א' בין השמשות וא' למחר אם יודע שמקצת ראיה מהיום ומקצת למחר ודאי הוא לטומאה ולקרבן ואם ספק שמקצתה למחר ומקצת מהיום ודאי לטומאה וספק לקרבן ור' חייא בר יוסי בעא קומי ר' יוחנן מאן תנא ראיה נחלקת לב"ר יוסי אמרי ליה קשיתא על דעתיך דאת אמר כל הדרך עין וכדרך עין דחצי מיל דר"נ ספ' הוא א"ל קשית' לבשיבא איהו ויאמר זהו בין השמשות ומאן פליג ר' חנינא חבריהון דרבנין במה דאת אמר בערבית נראו ג' כוכבים אע"פי שהחמ' נתונה באמצע הרקיע לילה ומר אף בשחרית בן אר' אבא

השמש

נדחית כך סוף זמן בין השמשות מ"ט לעמוד עליו כדי שיהלך חצי מיל לאחר שקיע החמה וזהו זמנו וכתב שכי שוו לילה כהדרך עין כשיעור קריאת פרין כרפיון ולא כחוקה לא משתברא וכו' כלומר שלא כלו שלשי דקל דר' יוסי כהדרך עין לא משתברא דלמוקי חצי מיל קאמ' כלו וחולק על ר' נחמיה דאמר דכל מהלך חצי מיל בין השמשו ואינו כלום הדרך עין ד' סוף חצי מיל הוא בין השמשו' ר"ח גרס לא אמ' כן שלא וכו' לא סבר ר' חזקיה פרש עין דרבי יוסי לשון שיהדסוף חצי מיל הוא אלא ר' יוסי לא פליג אר' נחמיה אלא רתתא לשמעי' דלא תימא דכין דשמשו' חדא מילת מספקא ליה כיום אם יום או לילה ותו לא ואשמעינן רבי יוסי דאין כאן שלא ספק לילה ועל כל הדרך עין דאיכא כחצי מיל הוא דמספק לן דלא ידעינן אי כאשעיתו או כשלשיתו אם כשופו ברביעתו אם כשופו בהתחלתו ואם כן חצי מיל דרבי נחמיה יש בו ספק יום ספק לילה עד שיעלה עמוד השחר ומאחר שיום ואשמעינן ואילך לילה או כלו לילה וספק בדשמו או כלו יום וספק כשופו זשיעו לא יכלו חכמים לעמוד עליו אתי הוי' אף אנן מכח קשיתי קומי רבי חזקיה דאמר דכל הדרך עין וכו' ואיתתי לאותה קשיתי כשהיינו מונין משכת זכין ומכיון שם רגלי אחת כיום וכו' רגלי אחת כיום וכו' דין הוא לשיהיה זכאי שאמר לספור שבעת ימים ויהיה תמים לשון תמים וקרבן נדרים שיהיה ג' רגלות זו אחר זו דלמא ברוחא דחיים דמסנקה שלו וזה שרי שוח כבעל קרי בלבר ושרוחא דחיים שניה למת שוח שנקרא זב לענין שמוא שבע ימים ושעון טבילה כמים חיים אחר מיטו מחייב בקרבן אך כשרוחא דחיים שלישים שרי זה זב גמור ומטמא וטעוי ספירה וכיולת מים חיים ומתחייב בקרבנות תורים או שני בני יונה אחר להטהרת ואחת לעולה ושלם רגלות הללו כין שרוחא אותה הזב זו אחר זו כיון שאחר זו כשעה אחת או כשלשה אחת או כל היום או שרי זה זב לפי שעלה בכתוב לאת הזבה בימים ולא תלה לומו בימים זהו דין זב וקאמר שבעת רגלי רגלי אחת כיום ואחת כין השמשות שלו אותו יום עצמו או שרגלי אחת כין השמשות ואחת למחרתו של אותו יום שבעת ימים שבין השמשות שנקבע מן היום שעבר ומקבלת מהיום הבא לתחרים ודאי הוא לקרבן ולטומאה כלומר ברגלי אחת מים ויתחייב קרבנו כן שהרי יש שלשה רגלי אחת שבעת ימים לכין השמשות דאף על גב דאחד היום הרי שנקבע למהיום ומקבלת מלמחר ומהיב תרי וכדגר מינן בתוספתא מודה רבי יוסי בשרוחא ד' כין השמשות שאפילו שלין שם כה שתי רגלות מפני שהני ימים חולקים וכין שכן הרי שלשה כך תרתי ואחת רגלי היום הקודם והכי כמי אם רגלי אחת כין השמשות ואחת למחר תשיבי תלת כדאמרן ושני זב וטעון טבילה ויהיב בקרבן אם שפסקרגלי זו לא מקבלת מן היום אלו

משיהלך אדם חצי מיל דברי ר' נחמיה ר' אומ' בין השמשות כדרך עין ולא יכלו חכמים לעמוד עליו ר' ורבי אחא הוו יתבין אמר ר' יוסי לרבי אחא לא מסתברא טוף חצי מיל דרבי נחמיה כדרך עין דר' א"ל אוף אנא סבר כן ר' חזקיה לא אמר הכי אלא כל הדרך עין והדרך עין דחצי מיל דר' נחמי ספק הוא א"ר מנא קשיתא קומי ר' חזקיה כדתנינן תמן ראה א' ביום וא' בין השמשות א' בין השמשות וא' למחר אם יודע שמקצת ראיה מהיום ומקצת למחר ודאי הוא לטומאה ולקרבן ואם ספק שמקצתה למחר ומקצת מהיום ודאי לטומאה ולקרבן ספק לקרבן ור' חייא בר יוסי בעא קומי ר' יוחנן מאן תנא ראיה נחלקת לב"ר יוסי אמרי ליה קשיתא על דעתיך דאת אמר כל הדרך עין וכדרך עין דחצי מיל דר"נ ספ' הוא א"ל קשית' לבשיבא איהו ויאמר זהו בין השמשות ומאן פליג ר' חנינא חבריהון דרבנין במה דאת אמר בערבית נראו ג' כוכבים אע"פי שהחמ' נתונה באמצע הרקיע לילה ומר אף בשחרית בן אר' אבא

השמש

דסיינו כשעור הדרך עין והמתח למידע כגון הדרך זה כמו חצי מיל ונמכה הדרך כך הדרך עין דהמתח ודאי הדרך יום וכלילה שלאחריו וכי קתני שם הדרך עין דאחרין שהוא כין השמשות עין שלאחרונ' לא י' עיון הדרך עין שלאחרין שהוא כין כאן שלא שתירות ואי הוה שם יום שם לילה דשם הוא יום אין כאן שלא שתירות ואי הוה לילה יש כאן שלא ר' חיות. ואמרי לה הכי אחרי הוא כמו שרגילין לומר כתלמוד אבל דאמרי והכא כמי אמרי לא אמרתי לן שיש קושיא עלינו ועל דעתנו שאמר וכך היא מונן שקושיא על דעתך דאמרת דכל הדרך עין וכו' ודאי יודע וכו' ודאי לטומאה ולקרבן היכי מייך ידוע ושמי שאמר למה כשנאמר למה שכח שם ידוע וכו' היכי אני למידע ואני דמוקים לה כדרבי יוסי אבל אבי קא מהני לן דשא על דעתיך רבי יוסי מ"ש לדרבי אחאי. מ"ל קשיתא בך גרים בספרי שרשים ושעות שופר הוא שכן דרך לומר אמר לא קשיתיה בלומר אין זו קושיא דמקשת למה שכח שם ידוע דהיכי אני למידע דאיכא למימר שמשכחת לכשיבא שהיו וכו' מירושם שם הרגע יהיה כין השמשות וכענין זה כשרשם כשבי הדרך עין זו דשה ודאי יום וכלילה ורגלי מתחלקת לשתים ודרוך אי שכי כשיבא אליהו חלין שלוצ מי יוכל לחלוק על דבריו שלא שלישו ואחי שם ממש לן מתשיתין ואחי שפסקא ליכא כשין השמשות לכשיבא לא שלישו ואם כן כדאמו דכרי חכמים שמעו דכרי אחא ורבי יוסי כר וכדרי' שמעו דרבי יוסי פליג עלה דרבי נחמיה לעקר וכשוף שעוריה דרבי נחמיה שיין שעוריה דר' יוסי והכי קאמר ר' לאו כגון דילן הפרק כמה מהלכין. ומר אף כשחרית כן דאמרי לן שיכא שמשם כיון דיש שלשה כוכבים לילה שוי ושוף כניחותא. אמר רבי אחא

השמש יצא על הארץ וכתיב ובא השמש ושהר
מקיש יציאתו לביאתו מה ביאתו משתסק מזהבריו
אף יציאתו לבשיתורע לבריו: אר בוא הבקר אור
התורה קרא לאור בקר: תנו ר' בבקר בבקר ליתן
תחום לבקרו של בקר אדי בר בון אם אתה אומר
ליתן עבוי של רקיע ללילי בין בערבי בין בשחרית
נמצאת אומר שאין היום והלילה שוים ותני באחד
בתקופת תשרי ובאחד בתקופת ניסן היום והלילה
שוים אר הונא גלפינה מדרך ארץ שרי מלבא נפק
אעפי דלא נפק אומרים נפק שרי מלבא עליל לא
אמרין דעל עד שעתא דייעול: זה שעומד ומתפלל
צריך להשוות רגליו תרין אמוראין רבי לגיור סימון
חד אמר כמלאכים וחד אמר כבהנים מאן דמר
כבהנים ולא העלה במעלות על מזבחי שהיו
מהלכים עקב בצד גודל וגודל בצד עקב ומ"ד
כמלאכים ורגליהם רגל ישרה: וחכמים אומרים
עד חצות אר יסא הלכה בחכמים רבי יסא בן פקר
לחבריא אי בעיתו מתעסקו באוריתא אותן קרו
שמע קודם חצות ומתעסקין מילתיה אמרית
שהלכה כחכמים ומילתיה אמרה שאומר דברים
אחר

עליו לרבי מכוח כתרוייהו ומקשר דהכל הולך אחר היחת
השמש ויניחתו: השמש יצא על הארץ לו לא הוה כתיב
לעון יציאה אלא לעון זריחה לו הוה דרשינן
הקישא לאל שעתא דכתיב בזריחתו לעון יציאה וכשקיעתו
לעון כיוצא דרשינן שאי הקישא
ולפך מייתי ליה לפסוק
דשמע ינא: משיתסה מן
הכריות שוי לילה דשרי עלה
לא לפניו טומא ליום שלם וכשוי
זה הוא משכשיו פני מזרח
והתלשיתו הוא משעת הנץ
החמה ואפילו ים שלם ככביס:
התורה קרא לאור בקר אלא
כתיב אור הבקר והמנסים
שולטו ליום משעה שקרא
לבקר אור ואו לא הוה משתעי
אלא אור משעה שהיקרא יום
אך עכשו דכתיב הבקר אור
בא ללמד שהתורה קרא
לאור בקר ואם כן אמאי
דמשתחיר השתם שוי בקר ואוקי
קיוש לרבי אבא אמאי אף
יהא תו לשיתורע לבריות ולפשר
לפרש שם דקאמר ומר בשחרית
כן שהוא לשון קשיה וכדרך
תמיהה כמי כמו שאתה אומר
דשכבים עיקר בשלבית אומר
כמי בשחרית כן דאפילו שלם
עמוד השחר כיון שיש ככביס
ליל שוי ואיכו כשאלי אמו רואים
דבשלמא לעמוד השחר קרית
יאמר כדתנן מן מזין ואין
שוכלים אלא ביום וכלן אם עמו מעלות שחר אלא שרי שהוא
יום ואמאי ר' אבא השתם יבא על השרין ונקשה לן משתם מעלות
שחר עד שבן השתם ארבע מילין למעלות שחר יבא משרוש
ובשבן השתם שכשם לשוער וכתיב ובא השתם ושחר ודרשינן כרים
מכלתין מאי ושחר שחר יומא דשיתו לאת הכוכביס ומשקיעת
השתם דשיתו שור מור השתם עד לאת הכוכביסל מילין ושיתו
דלתתא ומה כיולתו דשיתו משקיעתו משתסה מן שבדיות
דשיתו כיוצאת הכוכביס השלשם כרלשרינן לילי יומא ופרשי
עבר מן העולם אף יציאתו לשבדיות לכריות ושיתו משת
עלות שחר: תחום לבקרו של בקר דשי הוה כתיב חד
בבקר לחור הוה משתם שבן השתם לכך שרי בקר לחר לומר
שים תחום ושבול לחר קודם הבן השתם אם כן בקר משתשוי
שבן השתם: כתיבת לומר לשיקים יום והלילה שוים משקיעת
שיכן וכו' דכיון דשתקיעת שיכן ותשרי משת התשעשות השתם
ליכסם כשוכיו של רקיע לבאת שר משת שהתקשתי ושוכו למקומו
הראשון הוי שוים עשר שעות ושחלוף לותם היב שעות שר
שיחזור להשתוע שוי יב שעות נב ואת לשרת שבל לותי זמן
לשר הוא בשכוי שרקשיעלין לא שעם שעריו על שלרן כיון
בשחרית כון שכ"ש שוה לילה וכשכוי של רקיע משחרי ושרבי
יש זמן שם כל שלרין בשרקין עוכיו של רקיע ל' שעשרה כיום
שם כן שמצא לשין היום והלילה שוין לשרי כתקופת ניסן ותשרי
שהום דשכרת להו לותו זמן שהוא כשכוי של רקיע והוי לילה
והלילה נהוגים שין היום ושל לוין תכי שכריתא דשכיסן ותשרי
לילה ויום שוין כשחד: כלפיכם מדרך ארץ למור שדבר שמלו
דשלשי לשבי ורגילין שעם לומר: שרי שתחיל תרגום ירושלמי
דהוא תחל הוא שליוכן אשל כא ושרי נח ושירושו כיון שהתחיל
המלך לבאת לשילו לא יבא שרין
לגשרי לומדים היב ולא ככר
יבא לאכול כשכשים המלך
משהתחיל ליכסם לוקומרי ככר
ככשם עד שיכנסם מכל וכל שלא
כשאמרו שכמים היום והלילה
שוים משם שהתחיל להתנועע
לבאת קרלוסו יום ולעשי שעדין
לא כתגלה על דרך דשרי בפק
לומרים נפק וכשכשם השתם
בערבית כעוכיו של רקיע כמי
קרלוסו יום על דרך דשרי עליל
לוין לומרים על עד דייעול שלא
כשאלו לומרים שהיום והלילה
שוין הוא לעוכיו של רקיע
בשחרית ושרבי הוי יום ומשעת
שתנועעו השתם להשכים כעוכי
הרקיע לבאת שפת השתקעותו
מכל וכל הוי שים עשר שעות
ומחצי לית ליוסשוי מוה לילה:
כשלאכים שעני רגליהם שוין
כשחד רגל ברגל הם מחוברים
כשמעים ורגליהם רגל ישרה
לשכי רגלים קורת רגל שחד
כן השת שלל ברך לפשוות
רגליו זה כצד זה לריחוק כשסני
בעלותם למוקח כשעולה בשכם
ופוסק לשוכב שבריך שרגליהם
יהיו עקב בצד גודל כשכתיב ולא תעלה כמעלות על מזבחי ויהיו
מחוברין לשרכן כן השתפלל בריך כן ובתלמוד דירן שמיק במ"ד
כשלאכים והכי הלכתא: הלכה כשחכמים וכפרקין דשכלי
לשר הלכה כר"ג דשר עד שיעלה השחר לא שלים שרשכת
דר"ג היינו משחכמים שרי לשיכו ס' רגעים מכותה עד שיעלה עמוד
השחר והא דקשרי עד חצות לעשיה לריכיהם ומשי דקשי
הכא הלכה כשחכמים לעיין השיב קשר לה': מי כעיתו וכו'
מנה לשחכמי יסיבתו שם תרצו לפסוק כתורה כלילה קרלו
קריית שמע קודם חצות ואחר תתפסקו בתורה שמא תשכח
בלמוד ולא תקרלו לותה קודם חצות והיא מן התורה דכתיב
כשכבך ובקומך ושרבין בשם שכת משקיעין לקי לתורייתא
הוא: מילתיה לשרה שהלכה כשחכמים לשרבו מדבריו לשוכד
שהלכה כשחכמים שרקו קרלו קודם חצות ושעבד דרבי יסא
נוסיף לשר כהדיא הלכ' כשחכמי' ה"ק ממלתיה כמי שלמור דהלכה
כשחכמי': מילתיה לשרה שלומר דברים לשר לשת וכו' גם למור
שדבריו שחוזר להשפיק דברי' כין לשת וכו' לקי ודברים שלו
שם כמו ירלו שיכיו וכו' למוסנין בקבת קטלות לומר בערבית
שלחזיכו דקאמר להו לשתן קריית שמע קודם חצות ולא
שרכר להו שיתפללו אלא שמע בלבד ושולמי אלא שמר להו אי
יתפללו אלא שתמע שיתפללו לשר חצות וכיון שהתיר להם
שילמרו כין שמע לתפלה מילתיה לשרה שלומרים דברים לשר
לשת וכו' שהרי קרלו קס"ע עם ברכותיה קודם חצו' ולשר חצות

התפללו

אחר אמת ויציב • תני הקורא שמע בבית הכנסת בשחר יצא ידי חובתו בערב לא יצא ידי חובתו מה בין קורא שחרית לקורא ערבית ר' הונא בשם רבי יוסי אמר מה טעם צריך אדם לקרוא בביתו בערב בדי לחבריח המזיקין מילתיה אמרה שאין אומרים דברים אחר אמת ויציב • רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר וכו' אתיא דרבן גמליאל כרשבי דתני פעמים שאדם קורא קש אחת לפני עמוד השחר ואחת לאחר שעלה ונמצא יוצא ידי חובתו של יום ושל לילה הא ר"ג כרשבי בערבית אף בשחרית בן או יהא בה ביי דמר רבי זעירא תני אחוי דרב חייא ודרב אבא בר חנה הקורא עם אנשי משמר לא יצא כי משכימי הוי • מעשה ובאו בניו וכו' ור"ג פליג על רבנן ועביד עובדא כותיה והא ר"מ פליג על רבנן ולא עביד כותיה ור' עקיב' פליג על רבנן ולא עביד כותי' ורש"י פליג על רבנן ולא עביד כותיה והן אשכחנא דר"מ פליג על רבנן ולא עביד עובד' כותיח ביי דתני סבין אוומתי' לחולה בשב' אימתי בזמן שטרפו ביין ושמן מע"ש אבל אם לא טרפו מע"ש אסור תני ארשב"א רבי מאיר היה מתיר לטרוף יין ושמן לחולה בשבת וכבר חלה ובקשנו לעשות לו ולא הניח לנו ואמרנו לו רבי מבטל אתה דבריך בחייך ואמר לנו

אעפ"י

ולפי שהלות נרות בלשון חתה כהוה דנרסי' בערב שבתתתה חד בר נש סוה מדמיך פקיד ומר ייכון לאתתא דהשוא נברא מורגא והוא יהבון וכן נרסינן כמו לו ייכון לה כיתא לו יכון לה עשרין דינרין שניכו יהבון יתרא עד כמן ולפי זה היכא דאמר ייכם כלומר והביכון ליה דין כהשוא דאמר וכולי ואפי דייכון לה לאכל מכן חוץ דכאן נרים כך פוס קרקפא יפה כה כהדיא ומכאן למדנו דגל ייכם דכתיב כירום כלום יפים כם לותו הדין והכל עולה לשנוי אחד • הקורא עם משמר משמר לשון כתב הר"מכן כמלחמות ה' דלא יצא ידי חובת עונת לכל היכו חוזר וקורא • ור"ג פליג על רבנן ופבוד עובר כוחיה בתמיה והרי כל שני רבנן דפליגי הוו לעיכן שלשה לכל למעט לא עבדי כותייהו • ור"מ פליג על רבנן ולא עביד כותיה בספרי הירושלמי לא מדכר כאן לרבי שמעון לכל מוכרח הוא מדאמרי ליה לכתף שכי וקאמר והן משכחנא דרבי שמעון פליג על רבנן ולא עביד עובדא כותיה • והן משכחנא ושיכו מניכו • שכין מלוכתית מין משיחה הנקראת מלשון כדאמרינן בפרק תולין תניא עושין חמולין ואין עושין מלוכחית מאי מלוכחית תיומא דיין שמן לפרסמון ומים גלולים • דתני שכין מלוכחית תומפתא בפרק יב דמ' שבת

ובפרק

הפללו סדי שתיון צריך למימך נאולת ערבי לתפלה זלכן יכולין בעלמ"ו דכרי כין וכו ולהפסיק וטעם דמילת מסוס דומן תפלת ערבית כל הלילה ולא מוכח שם ימשכו כלמור לפיכך נוס על השמע ולא על התפלה • אחת ויציב לאו דוקא אלא אחת ואחוכח דערבית לאחר סוף הלילה כעוכן למשמך נאולה לתפלה מסוס דומן תפלת נאולה דאורתא לא סוי נאולה דממחרת הפסח כתיב וכן רבי יוחנן ור"ל לא פליגי כפרקין דכאלו אלא לערבית לכל לחשחרי ליכא מאן דפליג וכתבו שתוס דכשהיה רב עמרם כתוב לשכי תקנו קדיש כין נאולת ערבית לתפלת לפיכך אין לקהלות אלא קדיש אחרי ידעו עיכוכו לום אלא כעיכן למשמך נאולה לתפלת ערבי • כפרב לא יצא ידי חוכתו דעדין צריך לקרותם עוד כפיתו כדלקמן • כדי לסכריח שמוי וכו' וכדאמר רבי שעור כגמ' דיכן כל הקורא קש על מטתו כאלו מותו חרב פציות כירו שכא יעלוו תפילים כבכור יוכנו על משכבותם רומזות אל כנדוכם וחרב פציות כילם ופילם רכיכו יוכם ו אותו הרוממות, שוא חרב פציות לשמרן מן המזיקין ע"כ ומין זה קרוי מתרפא כדברי תורה כיון דלפעמים קרית שמע היא חוכם אבל בשיר של פגעים ופקוקים אחריש דאמר כפ' ידיעות הטומא' להנין מן המזיקין מקשי והאליכא דאמר לשתרפו כדברי תורה משום דאותם הפסוקים לעולם לריכין קראי משום חוכה

כך כתבו התוספו' ז"ל • מילתיה דאמר דאין קוראין דברים שאת יכו"ל דאמר יכו' אלא אחתי קריכן אותה בכל כיון דלא יצא כם אי משום דכתיב בשכבך שם קאמרי לה על מטתו אלא משום הכי קורמין אותה בכ"ה לעפ"י דאין יצאין כה ידי חוכתו משום למוך נאולה לתפלה ולא להפסיק כיכים ואפשר אמי לומר דאלו דברים דקאמר לאו לירתא עיכהו מיירי דסהוה נאולה מריבת רמייה כדאיתא כתלמ"ל אלא • אתיא דר"ג דאמ' כמשכחתה דומן ק"ש של לילה עד שיעלה עמוד השחר • כדאמר' דתני וכו' אחת לפני עמוד השחר ואחת לאחר עלות השחר • פעמים שאדם קורא קש אחת לפני עמוד השחר ואחת לאחר עלות השחר • פעמים כלילה ר"ת קולות עמוד השחר וד' לאחר עלות השחר ועולם לו לשל יום ושל לילה ומקשי כגמ' הא גופה קשיא לת' אמרת כלילה ואת אחר עולם לשל יום מכל שכא לשנים לילה ולכך לא לקשיופלא והרי"ף ז"ל כהלחותיו כתב דכשחת זו מדוייק וכשתייא ממכח לחם שם ומיכ לריוקי דכשלא לנירסת דכבלי דשנים כלילה שפיר תני דשכי ותשמעי' רבותא דאע"פ דשתיון כלילה מ"מ עולו לשל יום ושל לילה מכל לנירסת דכבלי דלא גריס לילה ומשמ' דלאו משום

לילה קאמר לם אלו דכותים סדי ים פין שתיון נכול דעלות השחר ומה כך ואם כופתו לומר דיכול לילה ועדין לאם יום חוק ליה לפרושי ומשמ' לאו משום לילה קאמר להו אלא שם קאמ"ן כיון דכתי כשכבך וכקומך וום לא קרא אלא כסוף דכשכבך מהו קודם שיעלה עם אלו דתימא צריך שיחחר עד יום עד סוף דקומך אלו אמ' מר הכי אלו עד ג' אלו כדתני כמתני' קמ"ל דכשעת הדחק אמי דקרי כסוף דכשכבך וכריש דוכקומך דכאלו שתיון כרגע ת"ש לפילו הכי יצא חובת שתיון וזהו החדוש שלמדנו שם ר"ג כדאמ' כערבית כלום כך אלו מניכו שלא סובר כדאמ' כק"ש דערבית סומכת על שיעל' עמוד השחר מדאמ' כאן לאחת לפני עמוד השחר דמשמע סמוך לו כדאמרן לכל אלו אתי שפיר לא פורש שם סובר גם כן כך אלא כדאמ' כדשחרית שהוא לאחר שיעלה עמוד השחר ולכך כעי לף כשחרית כן דרך שלשה וכי כאת אמי דם"ל כות' דשחרית שהוא לאחר שיעלה עמוד השחר אי יהא כיון דאמר לו יהא כהלי דאמר כלומר לו כאחר שלא ש"ל כלל נמי כדאמ' כדשחרית שסובר כשה דאמר דכי ועירא דקורא עם אנשי משמר לא יצא לפי מקורין כהשכם ולא לאפשוטו • יובם כתוב כספרי הירוש' ככמה אקומות ייבה ואלו ש"ל ספירוש שאילה שוא יהא כך כלו' והיש כך אותו הדין ב"ה כהלי דאמר וכו' ומהרשם נרים יבם וכתב כפירושה ולא כל סיכא דגרסי' ויבה כשלא פירושו יבה כשלא

ולפי שהלות נרות בלשון חתה כהוה דנרסי' בערב שבתתתה חד בר נש סוה מדמיך פקיד ומר ייכון לאתתא דהשוא נברא מורגא והוא יהבון וכן נרסינן כמו לו ייכון לה כיתא לו יכון לה עשרין דינרין שניכו יהבון יתרא עד כמן ולפי זה היכא דאמר ייכם כלומר והביכון ליה דין כהשוא דאמר וכולי ואפי דייכון לה לאכל מכן חוץ דכאן נרים כך פוס קרקפא יפה כה כהדיא ומכאן למדנו דגל ייכם דכתיב כירום כלום יפים כם לותו הדין והכל עולה לשנוי אחד • הקורא עם משמר משמר לשון כתב הר"מכן כמלחמות ה' דלא יצא ידי חובת עונת לכל היכו חוזר וקורא • ור"ג פליג על רבנן ופבוד עובר כוחיה בתמיה והרי כל שני רבנן דפליגי הוו לעיכן שלשה לכל למעט לא עבדי כותייהו • ור"מ פליג על רבנן ולא עביד כותיה בספרי הירושלמי לא מדכר כאן לרבי שמעון לכל מוכרח הוא מדאמרי ליה לכתף שכי וקאמר והן משכחנא דרבי שמעון פליג על רבנן ולא עביד עובדא כותיה • והן משכחנא ושיכו מניכו • שכין מלוכתית מין משיחה הנקראת מלשון כדאמרינן בפרק תולין תניא עושין חמולין ואין עושין מלוכחית מאי מלוכחית תיומא דיין שמן לפרסמון ומים גלולים • דתני שכין מלוכתית תומפתא בפרק יב דמ' שבת

ובפרק

ברכות פרק א

אעפ"י שאני מקל באחרים מחמיר אני לעצמי דהא
פליגי עלי חברי • והן אשבחנא דר עקיבא פליג על
רבנן ולית עביד כותיה בי דתנינן תמן השדרה
והגולגולת משני מתים אבר מן החי משני אנשים
רביעית דם משני מתים ורובע עצמות משני מתים
אבר מן החי משני אנשים רע"ג מטמא וחכמים
מטהרין • תני מעשה שהביאו קופה מלאה עצמות
מכפר טבי והניחוה באויר הבנסת בלוד ונכנס
תודרוס הרופא וכל הרופאים אמרו אין כאן שדרה
ממת ולא גולגולת ממת א' אמרו חואיל ויש באן
מטהרין ומטמאין נעמוד למנין רבי עקיבא טהר
אמרו לו חואיל והיית מטמא ושחרת טהור • והן
אשבחנא דרבי שמעון פליג על רבנן ולא עבד
עובדא כותיה בי דתנינתמן כל הספיחים מותרין
חוץ מספיחי ברוב שאין ניזוא בהן בירקות שורת
והכמים

ובפרק קולין • אעפ"י שאני מקל באחרי מחמיר אני לעצמי דהא
פליגי עלי חברי תימה לפי זה מלמון שכתוב כאן לא תקצי כלל
מר מחמיר דפליג על רבנן ולא עביד עובדא כותיה ומאני עובדא
דר' מחמיר דקאמר היכי מחמיר לעצמו אכל בעולם לא
לא היה לחומרה ולעצמו עביד
ודאי כותיה וכ"ש לאו לחומרא
הוא דעת חכמים שיעשה מעשה
כותם אלרבה מכרת עצמו
דלא היה לחומרא שיהיו חייבים
לקרות ולפיכך עביד עובדא
כותיה ואפשר שיש לתרץ זה
ולומר דשם דלא חומרא דאתיא
ליה קולא דלידים דחכמי
מכרך כרכא לגבלה בכרכותים
ולהכי קא מקצי עלי' דרחוי שיש
לעשות כדברי חכמים אף דעדין
ליכא למידק חומרא דר"ג שם לא
היה סלכך בעצמו לא היה מקל
של דרך דחמרינן בכמה דוכתי
לענין עצמו נכנים משורת הדין
הוא דעבד אלא שמות הלכך
שלמון התוספתא כאן הוא
מוטעה והכי תניין לה התם לין
טורפין יין ושמן לחולה בשבת
לשבת אעפ"י דאמר הלה ר' אמור
ובקשתו לו לעשות ולא שניתנו לו תבטל מעשה ודיך
כחייך אחר לו אעפ"י שאני לו לא מלאני לכי חיימי לעבור
על דברי חברי ע"כ ולפי לשון זה שפיר מקצי עלי' דאמר ר"ש
לא מלאני לבי חיימי לעבור על דברי חברי ולשון חיימי הוא כיון
לעצמו כיון לאחרי כיון לקולא כיון לחומרא ולהכי מקצי ליה אעפ"י
יפה לחומר היכי עביד הכי ואמ"ר אלא עביד הכי כיון לעצמו כיון
לאחרי כיון לקולא וחומר • כיי דתנינן תמן בפ"ב דשבת • הסדרים
והגולגולת שהן שלמות ורובע עצמות ורכוש דם מן המת ואבר
מן החי ואבר שפורם מן המת הרי הן כמת עצמו ומטמאין
במגע ובמשא ובהעל אבל הגולגולת שאבר מן החי ואבר שפורם
בשרו וחין כו להעלו' תרוכה ואבר שפורם מן המת שאבר מחבר בשרו
ועצמו מטמאין במגע ובמשא וחין מטמאין כאהל רבינו שם
לכלים אבל אחרים מטמאין באהל ובשרה שבמרפק אבל אחרים
חולין הן אחים אחד ומקצתן אחים אחר וכן גולגולת של שני
אחים ורובע עצמו שני אחים ואבר מן החי אחד אבל אחרים
הן המת אחד אחרים מטמאין במשא ובמגע וחין מטמאין באהל
כאבר עצמות אלא דרבנן ועלה קאמר ר' עקיבא מטמא כמי
באהל וחכמים מטהרין באהל ואין מטמאין אלא במגע ובמשא •
בלאו הכנסת כלי אבל מקום מגולם ואינו אהל לטמא באהל
מטהרין באהל רבנן ומטמאין אל וכ"ש במגע ובמשא ר' עקיבא
בעמור לומר אי אם שרוב ואחרי רבים להטות • הואיל והיית
מטמא ועבדו אתה מטפר טהור וחין צריך מנין ושרי מכולהו דאמרי
דאליג על רבנן ושוה היה מטמא אלא אי אפשר לא עביד עובדא
כותיה ואפילו לחומרא אסור היה אחמיר ומטמא ור"ג לית עביד
עובדא כותיה ולא כחכמי אלא כחכמי • דתנינן תמן בפ"ב דשבת
ור' שמעון תני לה • כל הספיחים מותרין הג' וכפ' מקום שנהגו
דבלי ובכל פ' עט"ו כמדרש קטלה דגרים תני ר' שמעון כל
הספיחים לעורין חוץ מספיחי כרוב בכר מוקמוש לית כותך

מלקט זה שרשה דמני לא היה של כרוב אבל בפרק מקום שנהגו
וכבלי פ' עט"ו גרים כל הספיחין לעורין ולפי זה הספיחין מלקט
הוים שהוא של כרוב היו עלי לומר שהיה שמה שכתב
אבל בפ' מקום שנהגו וכבלי גרים לעורין ולפי הספיחין מלקט
הוים שהוא של כרוב היו על לומר הוים דרשב"י דהכא קאמר
ומעמו דלגירסא דגרסינן לפי כל הספיחין לעורין חוץ מספיחי
כרוב היכי מצינן למימר דאתו הוים שאר ספיחין היה חוכל וקא"
ליה מהו התירן והלא לא התיר אלא ספיחי כרוב ומפ' קא"ד הוא
מוכרח שספיחי כרוב היה חוכל ובחנם דחק דכיון שכבר מלקט
דרשמוהו לתתי מיירי באותם שגדלו בשדות ובבריתא מיירי
באותם שגדלו בשביעית עצמו ובבריתא לא מלכר את דרשב"י
דעבר בשמיטתא וכו' לא מהו ההכרח לומר דספיחי כרוב הים
חוכל הוים לא היו של שאר ספיחין דהתיר כאן רשב"י ולא קשיא
מכרית דאסר לבו דהתם באותם שגדלו בשביעית מיירי לא"כ מפי
קשיה גירסת הבריתא דתשורין שפיר ליכא למימר דשאר ספיחי
ניתנו מפי לבריתא כיון שהם חלוקים בזמן וליכא למימר דשם
הם הספיחין שלקט הוים שהוא של כרוב היו הוא על רוכא
דמויתי ליה שהם בפרק מקום שנהגו שכי דכם בר בר חנא שאר
הם לי רבי ויוחנן בן נלעזר שעם אחת שנכנסתי אחר ר"ש בר
לקוניא לנבא בטל ספיחי כרוב ונתן לי ואמר לי מכול שאני
רואיתי אתך רשב"י שאכל מאי ר' שמעון דתניא כל הספיחין לעורין
וכו' ואל של רבי יוחנן בן נלעזר קאמר הם ליתא דלא קאמר
הוים שהוא של נכרי רבא כותיה ועוד דשם שהם תני בהדיא נמי
שגוחי כרוב ועוד לאמר הוים שלקט והם לא מוכר לשון
לקוים כדאמרכר הכא שם ודאי רבותא של הוים דקאמר הכא
קאמר ולפי זה דברי נראין עיון • שלין כיוצא בהן בירקו שלש
וכירוש דשבויעי מקשו לטו מהוא שלין כיוצא בהן בירקות שלש
לעורין ומשני לאמר דב שמוש בר יצחק כל ירק לאתי וכול לשיוך

וחכמים אומרים כל הספיחים אסורין רשבי עבר בשמיטתא וחמא חד מלקט ספיחי שביעית א"ל ולית אסור ולאו ספיחי אינון ולית את מתירין א"ל ואין חברי חולקין עלי קרי עליו ופורץ גדר ישכנו נחש ובן הות ליה ור"ג פליג על רבנן ועבר עובדא בותיה שגיא הבא שהיא לשנון אלא מעתה אף משיעלה עמור השחר ואית דבעי מימר המן היו יכולין לקיים דברי חכמים ברם הבא בכר עבר חצות ולא היו יכולים לקיים דברי חכמים אמר להון עבדו כותי: הקטר חלבים ואברים וכו' אנן הגינן אבילת פסחים ואית דלא תני ליה מאן תנא אבילת פסחים רבנן ומאן לא תנא ר' אלעזר בן עזריה ומאי טעמיה דר"ב נאמר כאן לילה ונאמר להלן לילה מה לילה שנאמר להלן חצות אף כאן חצות אר הונא ולית בן אבילת פסחים אפי' דרבנן דתנינן

הפסח אחר חצות מטמא את הידים:

מתניתין כל הנאכלין ליום אחר מצותן עד שיעלה

הכרי חכמים לעכי"ם שמיע הוא דקאמר לה מכל מקום מעתה מקלט מקום שמיע יכול לקיים מעשה ובמו כיון וכו' ועד סם תה לא שמיע להו הא דלא ה"ק ליה רבנן עליך ויחיד ורבים הלכה כרבי יהודה דקאמר

עד מתי להדחיק קרס מן המכרס

חמר להו רבנן כותי מכרי וחייכים מתם ומתי דקאמרי עד חצות מסוס סיע וכו' ורבנן גמליא מי קאמר עד חצות דקתני ולא זו הלכה מלא הכי קאמר להו מתי לרבנן דאמרי עד חצות מצותה עד שיעלה עמוד המקדר והתי דקאמרי עד חצות כדי להדחיק קרס מן המכרס מכן תניין וכו' מתי נורמין כתוך המקדר הוא דעתם מתי מכולחו עד חצות ויש שניין נורמין אותו מלא כדבתיב המקדיר כמתנכן: מתן תנא לכולן בפסחים בתוך המקדר רבנן וטעמייהו מדקאמר קרא בחפזון ושעת חפזון עד בקר לא היו דבתיב ותתם לא תנלינו לים מעתה כיתי עד בקרי נאמר כאן לילה דכתיב ואכלו את הבשר בלילה הזה: ונאמר להלן לילה דכתיב ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה: מה לילה שנאמור להלן עד חצות דכתיב ויהי כחצי הלילה אף כאן חצות ותסון לקאמר קרא בחפזון הוא דמצרים היו מצרייס בחפזים ומבוהלים על מכת בכוריהם והיינו בשעת חצות: ולית כאן לבילת פסחים מה תעשה לנרים במסבתנו דלבילת פסחים נמי מצות עד שיעלה עמוד השחר מפי לרבנן כדקא אמרת מסרי תניין בפ' ערבי פסחים הפסח אחר חצות מטמא את הידים מפני שזמר והייכו לרבנן ולא קיימו מכרי דמנאתו עד שיעלה עמוד השחר אמתי מטמא עדין זמן מצותו הוא בלה ולמי לאוכלו כמו מכרי עד חצות ואת לא ותם דקאמר קרא לא תותירו ממנו עד בקר דמשמע דמקמי מכי לאו זמר מיקרי וכל הלילה מיהא כאכל מכי קאמר ביין דאיכו בשרף אש ביום כדאמר גבי ביום אתם טובחו ואי אתם מורפו כלילה אלא מכי: מיהים מצות ואילך מזכרת לנסתירו עד בקר למרמו ה"ק לא תעשו כאופן סיבה ליה ביקר עד הבקר לנסרפו בדבתכו התום ולפיכך מסקק דהבא דרבנן כמי מכרי עד חצות הלי מאן דנרים כמתניתין לבילת פסחים רבי עקיבא הוא וכאותה שסיימו כסרקין דכללי וכפרק ערבי פסחים תניית ואכלו את הבשר בלילה הזה דקאמר כאן לילה ולהלן לילה ולא בכר בחמר בחפזון עד שעת חפזון כל היום כולו ויכול יהא נאכל כיום כקדשים ת"ל בלילה ולא כיום וכן כמי ברי תא דמייתי בכללי קרית שמע ערבית והלל בלילי פסחים ומבילת פסחים מצותה עד שיעלה עמוד השחר לע"ג היא ומכי מוקי לה בכללי דירושלמי לאכא ותא רבי עקיבא:

מתניתין כל שנאכלים ליום אחד מיכן הוא שנאכלין ליום ולילה אחת מצותן עד שיעלה עמוד השחר ושעת קס"ד דוכחי מלמי נכור ותמות מיכן שנאכלים ליום ולילה

שיעלה עמוד השחר אם כן למה אמרו חכמים עד חצות כדי להרחיק אדם מן העברה

גמרא נאכליקליום אחד קרשים קלים אם כן למה וכו' אם אתה אומר עד שיעלה עמוד השחר הוא סבור שלא עלה ועלה נמצא אוכל ומתחייב ומתוך שאתה אומר עד חצות אינו מתחייב:

מתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן רא"ו בין תכלת לכרתי וגומר עד הנץ החמה ר' יהושע אומר עד ג' שעות שכן דרך בני מלכים לעמוד בג' שעות וקורא מבאן ואילך לא הפסיד בקורא בתורה:

גמרא בעומתגית' בין תכלת שבה ללבן שבה ומה

עדין לא עבר ומכה עד שיעלה עמוד השחר וכל כדאמרות ומכל והקי מפרש טעמא דלהרחיק מדם מן העברה: תוכל ותתחייב וכו' כן תיכו מתחייב וכו' לפון זה דמתחייב ומיכו מתחייב מדרבנן דכתיב למימ דהא רתני במתני להרחיק אדם מן העברה לא קיל מלא מקרבנות דתוכלים לותם כיום אחד וקאמר דלהכי אמרו עד חצות להרחיק אדם מחייב אכילת קדשים מלא כיומן דמית כהו כרת ומק"ל למה אמרו מכמים עד חצות בנאכלין ליום אחד להרחיק וכו' לכל למיך דלעילא קאי דמה שייך התם לפון ותתחייב ותו דלא מכרכ שלא לפון לאכילם וכהכי כיתא דתי קאי מדלמי היכי מכמים דהקטר מלכים אמרו מכמים עד חצות לכל רבי אלא פירש דקאי אקרבנות ולא להקטר מלכים כמו שתרגם כפי לין להתירכמן מתני' בין תכלת לכרתי כתב רש"י אלא תכלת ורוק סוף וקרוב לנכבע כרתי מקורין פורים ע"כ חסר שתב כרתי על העתב הסך פוליר"ם וכתב ר"ת ונה לתינו כאן דמס עיין עתב כרתי, לתכלת מלא שהחמה סוף כדכתב כפרוך שהוא מין נכבע מקורין סגרי' ודומה לתכלת והכי משמע בירוש' עכל' ומ"ם דמשמע כן בירושלמי כרתה שהוא שתם שאמרו כמוך ומ"ם דרבי מלועזר ורתותם מותו מיסך כיכר כין הנכבין ולפון נכוצין משמע לתיכו על שם העתב מלא על שם שהוצע ולפסר שהוא שכרסיניקסמוכרין כשכת כמתני שאמרו מיקורין דיו ממכין וכרסיניקן ומדדי' וממתנין שם מיכי שעשין כלמור משם שכרסיניקן שם לנבע שהוא שברפ' שהוכיר ן' סיכה כשכ"ד ים ולמר שהוא כרתוני ושם גרגרים קטני כמו עדשים ולכביעותו מוכשין לותו על שכשך והבתמים ויכעירם מלא מפי המפרשים לל דיו וממתנין לנבע וכרסיניקן למוכל כשתה: ונומרה עד שכן החמה שוף ומכם שוף עד שכן שחמ' והוא מסיתחיל שתשם לורוח כרתני שהחיים ולפון הבן שוף מלפון הנגו הרמוזים ושקשם הלשכת דלמ"ל וכי ביבי מלכים שתשים כ' שעות מיין קורין ותרן דעד שכן שתשה מתניין לו שכר קרילה כומכה מכאן ואילך עד חצות שכר קרילה יהכיכן ליה שכר קרילה כומכה לא יהכיכן ליה כדאמר יוחן כפרק תפלת השחר: כעי מתניתא כל כשפרים והוא טעות נדיך לומ' כיכי מתנית' ן וכן כתכם הרמכה כלומר כן הוא' מתכית' וכשורשו של מ"ר שלמה מירושלי זל נ"ל זרעוס דירושלמי מירש כיפי לפון יפוב מעיין כן הזשב על כנו

זהדומים לו:

גמרא כין תכלת שכם דתי כין נכבע דעמר חיוך לנבבע דעמרת תכלת כלילות נמי מירע ידיעה לה כין תכלת שכם ללכן שכם וכהי נמי מוקי לה כבבלי ופירש רש"י זל ניות נמר שנבעם תכלת ויש שכם מקומות שלא עלה שם הנבע ושם ועל זה אמר כין תכלת שכם ללכן שכה והרב"ה דחה פירוש זה דהא כמתניתין וכמתניתא לא מדכר נבבע כל נמר שכלה ללכן ושכלת כם גם התוספו' ה מקשו על פירוש רש"י מדאמרינן כמכתי' רחה מכוח זו שכם תלוי מכוח אחרת ואיזו זו קס"ל כרתניא עד שיכיר כין תכלת ללכן ותי תהי תניות נמר ליה תלוה כביניות ועוד כלילה כמי שעמים וכולין לרחות נמר שהיכו נכוע

ולילה אחת וכן התורה ואיל נויר שכאכלין ליום ולילה אחת כן ומיכו כן כדאמרים בגמ' לקמן: מ"ט למה אמרו חכמים עד חצות דהכי קאמרו כל שעשרת שכאכלין וכו' ליום ולילה עד חצות: להרחיק אדם מן העברה לעשות סיוג למדם שלא יבוא בזמן שלכך עשו לו מזכרת למזכרת:

גמרא כאכלין ליום ל' קדשים קלי מ"ט דתני כמכיא כל הנאכלין ליום ל' מנחת עני מועל' עמור שעשרת ומעמ' לכין קדשי קדשי שנאכלין ליום אחד וכין קדשים קלים כיון שיש להם שם נאכלין ליום אחד מצותה עד מיעלה עמוד השחר להכי קאמר דלאו דוקא אלא ל"ק כל הנאכלים ליום אחד מהקדשים קלים והיינו תודה ואיל נויר ודומיה דשם קדשי קלים ונאכלין ליום ולילה אחד כדתנן כמיני מקומן התודה ואיל נויר קדשים קלים וכו' ונאכלין וכו' ליום ולילה עד חצות וכו' ומפקר דהיינו טעמ' דכיון דקדשי קלים סוקלו לגלה ומעלו כהן ודמיהם אין מקריבין אלא מן החולין ואפילו שחטו כדי שיאכלו כהן ומיהו לפי שהיו חכמים עד חצות ומפקו לפי שאין מקריבין אלא מן הקדים שחטו קדשים כהן ומיהו כמעשה ומכמה דכדים ומפ' מגוכל כנמנום כעיון ולא כגי כלפו הכי לפילו שחטו הקדימם שיש להרחיק אדם מן העברה ומכאן מודעים למה שכתב לפי ז"ל כפי' מתני' דכללי ז"ל כל הנאכלין ליום אחד חטאת ואשם וכללי עזרת ומכחו ותודה ע"כ שכולל כללי עזרת שהם וכמי שלמי נכור והם קדשי קדשים כדמיתר לה כפ' לויסו מקומן מן שולש קדשי קדשים קלים וכמי שלמי נכור קדשי קדשים וכן חטאות ואשמות קדשי קדשים הם ובדכתב הלמכם פ"ה מעשה הקרכנות של כל הקרכנות הללו נקדשים וכחים וכל העולות והחטאו' והאשמות וכמי ככללי עלמים של עזרת נקדשים קדשי קדשים פב' ומוסף דמ"ז כולל כלם כתוך מה שאמרו כל הנאכלין ליום אחד כין קדשי קדשים כין קדשים קלים ומתלמוד זה נראה דדוק קדשים קלים וה"ם יש להרגיש להלמכם ז"ל שכתב כפי' דמעשה הקרכנות השלמים נאכלין לשני יומים ולילה אחת אבל כתודה לעפי' שהיא קדשים קלים מיהו נאכלין אחת ליום ולילה אחת שנאמר ביום קרכנו יאכל וכן נויר והלחם וה"ם לחטאת, ולאשם ולוכחי שלמי נכור שהכל נאכל ביום ולילה אחת כל אלו שנאכלים ליום ולילה דין תור' שהן נאכלין עד שיעל' עמוד השחר וכדי להרחיק אדם מן העברה אמרו חכמים עד חצות נאכלין אלא עד חצות הלילה ע"כ נ"ל מדכרו דאכולהו קתני וכחי שלמי נכור וחטאות ואשמות שהוכיר במו אמרו להרחיק אדם מן העברה אמרו עד חצות והדרינן לקושיין איך כתב כן נגד תלמוד זה ואולי טוס גלוי מכאו כתלמוד שלנו ספר הירוש' ומכאו עליו ועל דין זה להרמכם ז"ל כתב ככ"ח שם וכמ"ש ברכות פ"ק ומלת שם לומות לפרק ליומו מקומן שקדש לו ואפי' חסשתיו ולא מצאתיו וכולאי הם אמרו ולא לאכם. קדשים קלים לא כלם שהרי שלמים קדשים קלים ונאכלין לשני יומים ולילה אחת שלא כל שהם קלים ואפילו ליום ולילה אחת. שור שכור שעלה וכו' ואי אפשר לעשה. ומתוך שאתה אומר עד חצות לגרון אפילו לא נכלל לעשה ועבר חצות

ומה טעמיהו דרבנן וראיתם אותו מן הסמוך לו וכה טעמיהו דרבי אליעזר וראיתם אותו שיהא ניכר בין הצבועין אחרים אומרים וראיתם אותו כדי שיהא אדם רחוק מחברו ארבע אמות ומבירו רב חסדא אמר בהדיא דאחרים מה אנן קיימין אם ברגיל אפילו רחוק כמן חבים ליה אם בשאינו רגיל אפילו קרוב לא חבים ליה אלא בן נן קיימין ברגיל ואינו רגיל בהדהוא דאזיל לאבסנ'ואתי לקיצין אית תנ'תנו בין כלב לזאב ובין חמור לערוד ואית תנ'תנו משירא' את חברו רחוק ד' אמו' ומבירו הוא בעי מימר מן מר בין זאב לכלב ובין חבור לערוד כמן דמר בין תבלת לכרתי ומן דמר כדי שיהא אדם רחוק ד' אמות ומבירו כמן דמר בין תבלת ללבן אבל אמרו מצותה עם הנץ החמ'וכו'לסמוך גאולה לתפלה ונמצא מתפלל ביום אר' זעירא ואנא אמרית טעמא יראוך עם שמש אמר מר עוקבא הותיקין היו משכימין וקורין כדי שיסמכו תפלתן עם הנץ החמה תניא אר'י היתי מהלך עם ר'עקיבא וראבע והיו עסוקין במצוה והגיע זמן קרית שמע והייתי סבור שמא נתיאשו וקריתי ושניתי ואח"כ התחילו הם וכבר היתה החמה על ראשי והרי' עד הנץ החמה ר'זבדי כדי שתה החמה מטפטפת בראשי והרים ר'יאוס'עד שלש שעות וכו' ר'אידי אמר הלכה כד'י בשוכח ר'הונא אמר תרין אמוראין חד אמר בשוכח מגיב ליה הבריה וכי יש הלכה בשוכח כך היא הלכה ולמה אמרו בשוכה כדי שיזדרז אדם לקרותה בזמנה: תמן תנינן מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה אר' אחא קש"ס דבר תורה תפלה אינה דבר תורה א"ר בא קרית שמע זמנה קבוע תפלה אין זמנה קבוע אר"י קרית שמע אינה צריכה כונה תפלה צריכה כונה אמר רבי מנא קשיתא קומוי רבי יוסי ואפי' תימר קש"ס אינה

בהרבו על כן פירשו התוספות והלשכם דעל תכלת ולבן שבציצית קאמר משופין כש שבי חוליות תכלת וחוליה של לבן שאינו כיבר הלא כאור נדול מפני שהחוליות מעורבות זו בזו והך דהכא מסיים לפירושם שאמר מה טעמייהו דרבנן ורמיתם לותו מן הסמוך לו דמשמע בציצית מיירי. רמוק כמן טעות סופר הוא וצריך לנרוס רחוק כמה ושכי נרים כהלכות קטנות בחדושי הרמב"ן ע"ש. ולתי לקוניו וכה לפרקים. עיין חמור הכר. מן מר אמן דאמר. כמן דמר בין תכלת לכרתי דהני הפרס פורתא מקרוכים הם כמראיהם וצריך לור נדול להפריסם וכן בין כלב לזאב הם דומים זה לזה וכן בין חמור לערוד דמין אחד הם. בין תכלת ללבן הוי הפרש טפי דמני נבדונין רחוקים הם וכן מסיבר לים את דעתו וכמעט לור הוא מפרים בניהם ומבירם. ומנחת מתפלל ביום בתחלת סיום. ירחוק עם סמם כשמתירחין ממך מתקבלים עליהם מורמך ושעל מלכותך הוא עד סמם כלו' עם הבן סחמם. ותיקין מדיפין ומחזרדים בפרנסם דתרנום מנרך סרים ותק טוריות והטעם דבינן סמן חדיפין ויודעין כמה שכר שקורא לותה עם הבן סחמה לבן משכימין וקורים לותה קודם הבן סחמם כדי שיסמכון תפלתן עם סבן החמה אבל מהרשם כתב וום לשונו ותיקין עכויס דכתי רוח מלפון לחוזו ויתוק דפרק מי שלחו עד כאן כלומר חולשם ואינו נרחה דהסוק ויתוק לחת הוא שפירושו חולשה לכל חינו חולשת סרוח לוח שהם דכתי רוח ועכויס הלה ויתוק הוא חולשת הנוף ומס עניו חולשת הנוף לענין תפלם היו משכימין וקורין קודם הבן סחמם כדי שיסמכו תפלתן עם הבן החמה כלומר לפי שלא היו יכולין להמנם שיעים משכת גאולה לתפלה ממש בעת הבן החמה דשמע יאמרו קצת ומנחת חומש עובר לוש היו קורין קודם כהשכימם כדי שיסמכו גאולתן לתפלתן עם הבן סחמם כלומר לפי קודם הבן סחמם והיאי עם הוא כמו קודם על דרך עם משיכה שהוא קודם משיכ. בשוכח קס"ל שפם שכח שלם ולא קרא עד הבן סחמה יש לו זמן עד שלשם שעות. וכי יש הלכה בשוכח כלומר לת דאמרת

הלכה כרבי יהושע טודמי שכוסחך לומר דהלכה כרבי יהושע ונית הלכה כחכמים ושלא חכמים לא דברו בשוכח ומה תרנה לומר דחכמים לא דברו בשוכח ורבי יהושע דבר בשוכח לא מיקרי זה הלכה. כך הלכה בא לתרץ לעולם דמי דקאמר הלכה כר יהושע כלומר כך הלכה בין בשוכח ובין בכלתי שוכח ומי דקאמר הלכה כרבי יהושע בשוכח הוא דאמרן מתם ומקרא כוסכם שהוא עד הבן החמה אבל לפחות עד הלם שעות וכן לתרי בכבלי לתר רב יוסף אמר שמואל הלכה כרבי יהושע. מניב משיב כמו מתקיף ושות לשון מורנל בתלמוד זה. תמן תנינן בפרק ינישות שבת. מפסיקין מתת לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה כדתניא שתם חברים שהיו עוסקים בתורה מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה. קריאת שמע דבר תורה דאורייתא דכתיב ובכרתם בם. תפלה מיכם דבר תורה שלא דרכון ופסוק ולעבדו בעבודתכם הלב ושיח תפלה לא מצינו בם בכי. קריאת שמע ומנם קבוע לשבר דאתא לאפלוני לקמה וקאמר דמיכב מהי טעמא דתפלם כמי מדאורייתא דכתיב ולעבדו ורבים זו תפלה אלא טעמא דקריאת שמע ומנם קבוע וכו' ולשבר דלא אלים אלא דאמרם דשלא דאמר רבי לחא דקריאת שמע מדאורייתא ותפלה דרבנן מומסם הוא דקאמר. ומנם קבוע דכתיב בשכבך ובקומך. תפלה לית ומנה קבוע וכדתנא שכב דבי רבי מאיר וחכמים תקנו להם זמנים וכיון שכן מין דאוי להפסיק בלבד אלא בניע וזמן. קריאת שמע אינם נריכים כוונה ולפיכך מפסיקין לה לחוכפת לן אם יכוין אם לאו סולך בהגיע ומנם ופסוק אבל תפלה נריכים כוונה ויעוסק בתלמוד תורה או בשבר ליה למחי דעתיה מיד לכוין ולבך לון מפסיקין. אמר רבי מנא קשיתא מקמי ליה אם תמצי לומר דקריאת שמע לילה נריכה כוונה שיוצי כולה אבל אלא פסוקי דזמרה מילה בעי כוונה כדתניא בפרק שם קודם יכול תהא שפרשה כלה נריכה כוונה תלמוד לו' הדברים הללו על כמן נדיך כוונה

אינה צריכה כונה שלשה פסוקים הראשונים צריכין
כונה מן נו דאינון יצחר מכוון ׳

מתניתין בשא בער כל אדם ישו ויקרו ובבקר
יעמודו שנא׳ ובשכבך ובקומך ובה
אומרים כל אדם קורא כדרכו שנא׳ ובלכתך בדרך
א״כ למה נאמר ובשכבך ובקומך בשעה שבני
אדם שוכבין ובשעה שבני אדם עומדים אר טרפון
אני הייתי בא בדרך והטיתי לקרות כבש ושכנתי
בעצמי מפני הלסטים אמרו לו כדיי היית לחוב
בעצמך שעברת על דברי בית הללי

גמרא הא דבה מקיימין תרי קראי מה מקיימין
בית שמאי בשכתך בביתך ובלכתך בדרך
בשכתך בביתך פרט לעוסקין במצוות ובלכתך
בדרך פרט לחתן ׳ תני מעשה בר׳ בן עזריה ורבי
ישמעאל שהיו שרויין בבק ם אזה זקוף וזה מוטה
ראבע מוטה ולי זקוף הגיע עונת קדית שמע נזקף
ר׳ אעזר והטה ר׳ ישמעאל אמר ראבע לרי אומרים
לאדם בשוק מה לך זקנך מגודל והוא אומר יהיה
בנגד המשחיתים אני שהיתי מוטה נזקפתי ואתה
שהיית זקוף הטית אמר לו אתה נזקפת בדברי בש
ואני

מכאן ואילך מין צריך כונה והטעם ג׳ פסוקי׳ שרשו׳ הס מעטין
היחוד׳ שמו וכוין מכן הרי מ׳ צריך כונה ולא ליפסקו דמ״ל
למפתי דעתיה דומיא דתפלה ׳ מנו דלימין מכאר מכוון מן גו
מתוך נכאר מפט דתרגו ורובל דמעט הוא נכאר וכתורו מתוך
מסג פסוקי׳ הס מעטים לפי מני
מכוון ולכך מפסיקין אכל תפלה
מהיכ תרוכם ונריב כונה מסות
רב לא מכוון:

מתניתין יצו על נדיכן דיך
מכיכם דס״ל דפסיק
ובשכבך מדוייק כשלמה מוכב ׳
ועמודו קורמין כעמידם דס״ל
דם׳ובקומך מדוייק כשע׳ שלמה
עומד: קורא כדרכו כתב רמ׳
כדרכו אי כקיומם אי כשכיכ אי
ניסוב׳אי מסלקב׳ ולמו למימרא
דמפיק ליה שכיכ׳מלמון כשכבך
וקימה מל׳בקומך כוסיכה מלמון
כשכתך ומהלן מלמון כלכתך
דמ״ל מאי קמאר אכל למה כאמר
ובשכבך ובקומך הא מקטריך
לשכיכה וקימה אלא ס״ק למלמון
ובלכתך בדרך מפיק כולהו
דקור׳כדרכו דשמעת מני מסלק
קורא כ״ש יוסב ועומד ווולתו
ולהכי מקשה אלא למה נאמ׳ וכו׳
והו שכתב שלמכם כפי המשנה
וכ״ש מכיאין ראיה מ״ש ובלכתך
בדרך כלומר כמו שיודעין לאדם
שלא יתכוין לא כשכיכה ולא
בקימה ע״כ רגיל ללמדנו דרמות
כ״ש שוב מפ׳ובלכתך בדרך בלכל
ואפשר נמי דמלמון בדרך מפיק לה כ״ש דקורא כדרכו׳ שכתבתי
בענמי שמתי כפי שכיכתי לפי שירדתי מעל שכהמה להשוות
ובאותו שעות לפשר שיכולו לפשוט ויסרגוהו מכל מי היה עכור
ככ״ש לא היה יפתכן דקורא כדרכו קאמר ומני׳ רוכב ולא היה
מתנכב כלל:

גמ׳ מה ד״ת מקיימין תרי קראי כשלמ״ה מקרי׳ קרא דמיניה
מוכח דשייכו ובלכתך דומקי׳ נמי קר׳ רב״ת רוכשכבך וקומך
דדיים ליה לפע׳ שכיכ׳וקי׳ אכל ס״ת נמי דמקי׳ קרא דוכשכבך
ובקומך אכל מאי עביד׳ קרא דובלכתך בדרך דמשמ׳ מקור׳ כדרכו
והכי מקשי כשכלי וכ״ת הלי ובלכתך כדרך מאי עביד ליה ׳ מ״ס
מקיימין ב״ש כשכתך כביתך ובלכתך בדרך לאו דוקא כשכתך
כביתך אלרי לא מפיק ב״ש מהו מובלכתך תיפלא הוא דקא כתי לב״ש
וכרמקשי כשכלי שלא לגרוך לשכיכה דשכתך כביתך דרים
פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך לחתני דליה לשכתך כביתך דרים
וב״ש ליתני הכי מה מקיימין ובלכתך בדרך ולישמ׳ פרט לחתן
ולמה לו להטריך למיכך דאי לאו קרא דשכתך פרט לעוסק
במצוה לא מצינו לו׳ובלכתך פרט לחתני דאפשר למימ׳ליפרט
לעסוק במצוה להוא טורדא דמעט׳ אכל חתן דהו טירוד למה שכה
לא אכל שמחת דב׳ שכתך תוכה לטירדא דמצוה טיותר קרא
דובלכתך ופרוכן ליה לחתני ומ״ש מלכך כמי ב׳ שכתך ושיכו
טעמא דשכבלי אע״ג דכל הקומות לא מדכר ליה מ״ת כל שתרוץ
מוכילו כדלמרן ׳ שכתך שכיתך פרט לעוסקין במצות מע׳ בגמ׳
מדלא כתיב כשכת ובלכתך מ״מ כלכת ובשכת דיוך דמיוסת
ולא כשכת ולכת דמצוה ׳ ובלכתך בדרך פרט לחתני׳ע״כ דחתן
כמי עוסק כמצוה הוא מי לאו קרא דובלכתך לא מפקי׳ליה מקרא
דשכתך כביתך דעוסק כמצוה דכין דעוסק כמצוה לא כמי׳בקר׳ כהדיא
שלא מעוט׳בצלא׳ ולא דמפטיכין
דדרסיכן טתך ומתעטיכן עוסק
כמצוה מכא לחיכא לך דעוסק
דלא כ׳טירו׳ אין אכל חתן פטור
טורדא דמחשב לא וכדלמרינן׳
לא קרא דובלכתך לתמעט
ניוקף ר׳אלעזר והטה ר׳ ישמעא
ל׳ בכבלי גרים פטה ר׳ אעזר
וניוקף ר׳ ישמעאל וכבי יש נרוך
לומר דהתם מיירי שהניע עונת
קדית אבל לילה ולכך הטה ר׳ אעזר
לחוש לדברי כ״ש דלמ׳ בערב יום
ולכך לחר לו ר׳ ישמעאל עשית
כדברי כ״ש וקבל מיירי שהניע
עונת ק״ש אבל יום ולכך ניוקף ר׳
אלעזר לחוש לדברי כ״ש לא
וכפר ועמודו שהיו דקאמר
ליה רבי ישמעאל ניוקפת כדברי
כית שמאי וכתוספתא גרים כי
תלמיד דילן׳ מומרים לאדם
כשיק מה לך זקנך מגודל פירש
רש״י אבל הוה לשונו לאחר שמומרים
לו זקנך מגודל לאחר שמשול לך מאבל
למה מדכר רומ׳ לאדם שמומרים
לו זקנך כאה ומגודל ושוב מומר
שוקל וקלסתם לותי לף שוב
והיה כנגד המשחיתים הגדול
הזה יהיה כתון לתפר ומספריים
מחכיך עליו ומשחיתהו לף כך וכ׳עכשו שאני נוקפת והריני
כמקלם מעשיך שאתה זקוף שעות ער כאן כלומר וקרא לך
כלותו שעה עושה גדול סוכן שהוא דכר כלות ואחר כך
השחיתו לף מה היית עושה הכלות שאתה היית זקוף
ושחת לותו בשטייך זאת ואחרינא אל כתב כחדושו זקנך
מגודל כלומר לומרים לאחר שאני מת זקנך מגודל לאחר להם
כנגד לותם שהם משחיתים וקבם ולאוניש מלכן וכך שיש
שנויה כתוספתא וכירושלמי ורבי לא פירכן עד כאן לשון
ולפי שעולי לרגלים מלו הוה לכית שמאי זקנך
מגודל הוה לשבח כרבית שלה ומגודל ונקני שאני דהוה
קלוף וזקוף כתלמ כרבי כית שמאי כסך תלמודא דמיירי
כזמן קריאת שמע של יום ׳ וכתלמוד דילן לשאי דהוה מוסף
דמיירי כזמן קריאת שמע של לילה ופירש כן שכתלמוד
שלנו לא גרים שם לך אלא לומרים לאדם זקנך מגודל ולהלשבח
וברוכו לברכה זקנך מגודל הוא לנפשי שעות יותר מדאי
ונקי לשאי לעכיד לאחר כך שעטה לקיים דכרי כית הלל
כסך תלמודא וכתלמוד דילן לשאי דוקף לאחר כך ופירש
כן שאם שכתוב כאן וכתוספתא לומרים לאדם שם לך זקנך
מגודל ולשון שם לך מתייחס למי שמנכים אותו והייכו דקאמר
וכך היא שנויה כתוספתא וכירושלמי ואכל מקום לפירוש
רש״י וכרוכו לברכה יותר מתייסב לשון שני לומר לאחר שהיית וכו׳ לתת
מהיות וכו׳ לשמירום הלשבח אל שני לומר לאחר שהיית ונקי ׳
ואני

ואני הטיתי כדברי ב"ה דא"א שלא יראוני התלמידים ויקבעו הלכה לדורות כדברי בש"א.

מתני' בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב מברך שתים לפניה וב' לאחריה אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך להתום אינו רשאי שלא להתו שלא להתו אינו רשאי להתום.

גמרא תמן תנינן אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת וזן ברכו מה ברכו רב מתנא בשם שמואל אמר זו ברכת התורה וקראו עשרת דברי שמע והיה אם שמוע ויאמר ר"א בשם ר"ל ואת אומרת שאין הברכות מעכבות אד' אבא אם מן הדא לית שמע מנה כלו שעשרת הדברות הן הם גופה של שמע. אמר להן הממונה וכו' רב מתנא אמ' זו ברכת התורה והלא לא ברכו יוצר המאורות ר' שמוא אחוהי דר' ברביה עדין לא יצאו מאורות ותיכר יוצר המאורו' ובשבת מוסיפין ברכ' א' לאנשי משמר מי ששכן שמו בבית הזה ישכין ביניכ' אהבה ואחוה שלו' ורעו' שמוא א' אשבי' לשנו'

קודם

ומני התיתי כדברי בה"א דא"א שלא יראוני התלמידים ויקבעו הלכה לדורות כדברי בש'. מתני' בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב מברך שתים לפניה וב' לאחריה אחת ארוכה ואחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך להתום אינו רשאי שלא להתו שלא להתו אינו רשאי להתום. גמרא תמן תנינן אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת וזן ברכו מה ברכו רב מתנא בשם שמואל אמר זו ברכת התורה וקראו עשרת דברי שמע והיה אם שמוע ויאמר ר"א בשם ר"ל ואת אומרת שאין הברכות מעכבות אד' אבא אם מן הדא לית שמע מנה כלו שעשרת הדברות הן הם גופה של שמע. אמר להן הממונה וכו' רב מתנא אמ' זו ברכת התורה והלא לא ברכו יוצר המאורות ר' שמוא אחוהי דר' ברביה עדין לא יצאו מאורות ותיכר יוצר המאורו' ובשבת מוסיפין ברכ' א' לאנשי משמר מי ששכן שמו בבית הזה ישכין ביניכ' אהבה ואחוה שלו' ורעו' שמוא א' אשבי' לשנו'

קודם

תיתי דכ"ש לית להו עומדין וקריאת ק"ש כל דסקור כדברו הוי דוקיא מעיקרא לכל מתא מרתא לרבי אלעזר שהיה מוטה וכוקף אם לא היה הוא מטה עצמו יתמהו דגם הוא סוכ"כ ולהוי מלבקשל רואי את הסכך הטה וכענין זה מוקי בבבלי דילן לפי גירסתו יעש'.

בהני' שתים לפניה של ק"ש והם יוצר אור ואהבה עולם. ואחת לאחריה אמת ויציב. וכפרב מברך שתי לפניה מעריב ערבים ואהבת עולם. ושתים לאחריה אמת ואמונה והשכיבנו ושם אין כולם מצב ברכות על שם שכב כיום שלאחריך כדאמרי בגמרא דפרקין דהך תלמודא. ר' אחרוכם ור' קנרה הוי פוסק לשתים שלאחריה דערבית דקאי ואטעמו לפי דעתי דקאי אאמת לסליק מיניה והתוספות הקשו להשכיבנו כמו אחרוכה היא וגם לא מני לה בתוספתא בהדי קנרות ועל כן פירשו דר' אחרוכה ואחת קנרה פירושו בין אחרוכה כך קנרה כמו אחרוכות ואי קשיות וקאי אאמת ואמונה והשכיבנו כל כהדויתו מוטה לפי רש"י והלישכם כפי המשנה כתב דקאי אשתים לפניה דשחרית ושתים לפניה דערבית שאחרוכה הוא דשחרית היא יוצר אור ובקרבת אחרוכה משום דפותח בברוך ומחתם בברוך והקנרה של שחרית היא אהבת עולם ובקרבת קנרה שהיא פותחת בברוך וכן בערבית שאחרוכה היא מעריב ערבים דפותחת בברוך. לאהוב בברוך. שלא לאחתום כגון ברכת הפירות ומנות דלא תחתי בברוך ולשכם כתב לאחתום פונך לומר שיפסוק במקום שהיו רגילי לפסוק:

גמ' תמן תנינן כמ"ת מעיר. על המעו"ה מנן שכהנים כדאי' בירו' היינו מנן היינו ממונה. ברכו ברכ' ה' על ברכ"ק קאמר לפי שהיה שתי מעמד לכוליה סדר עבודת שחר וקאמר דלאחר שסדרו הקטרים על גבי הכבש ומלחוש ירדו ובאו ללשכת הגזית לקרות את שמע והדר תני אח"כ מן שהממונה ברכו ברכו מעמד ושמוע ברכו ואחר כך קרלו עשרת דברי שמע והיה אם שמוע ויאמר אחת ויציב וכו' ואהבת מוסיפין ברכה ה' שהיו שתי מעמד וכו'. וברכת התורה היא אהבת עולם דמסיים בברכ' התורה וכדאחרי' בשמוע הא לפנות אחר ק"ש מן נראין לברך שכבר פטרו כשהיה דבר שבקדושה ופי' דשהיה רבה חשוכא כמי בלבת שתוים שם כם ורבה לבכו בתורתך ותן בלבנו בינה להשכיל בתלמוד תורתך וכו' וכן מסיק בבבלי דשוי להכי עולם ברכ' התורה. ואת תאמרת מן הברכו' מעכבו' דיכול מדשלקרו' ק"ש בלי ברכו' ואינו מעכב

כיון דחוינן דמפסיק כין ברכם דלהכת עולם לשמע בקריאת עשרת הדברות ס"ד דלאו מילתא היא כיון דחוינן דמכרכין ברכה ל' ואמנית ליכנה מדרשין ברכות מעכבו ומיהו זה הפי' ליתא דא"כ מאי קאמר מעשרת דברות הן הם גופה של שמע אלא מיהא הם הברה ותנ דמה מקום לקיים והלא לא ברכי יוצר המאורות הרי המעוכב דלין ברכות מעכבו אלא הפקר כפי הראשון שמו מכו דכיון דחוינן דמפסיק בעשרת דברים מן שלין שברכות מעכבות. מעשרת הדברות הן הם גופה של שמע ואלו הפסקה מיקרי וכגון דילן לית תנן התם אמר להם מממונה ברכו ברכה אחת וכו' מאי ברכו רב יהודה אמר שמואל להכי הכה ר' אמי אמר רבבל יוצר אור ומקיש לא דהוי יוצר אור של אהב עולמך הכא זאת אומרת שלין מברכו מעכבות זו את זו ומ"כגון דילן לאחר מסוקדם וכפי שהכיני הוא מסודם מכיות ירושלמי מרפום קרקפה רחוקי ברכה להשוות הך תלמודא לתלמוד דידן ופירש דאמי דקאמר שכל זאת אומרת שלין הברכות מעכבות פתרונו שלא שלין מעכבות להקדים המאוחר ולאחר מסוקדם ולי לי לפשר זה מכמה פנים חדא דאם כן מאי קא פריך ליה ר' כוא מי מסוס לא לית שמע מינה כלום דעשרת דברות גופה של שמע וכי מאן דכר שמייהו לעשרת דברים אלא לא קאמינא אלא כיון דחוינן דקדמה אהבת עולם ליוצר אור דהשתא אין לומרין אלא מסבת עולם וכי מטי יומא לומרים יוצר אור ואין סדר לברכו כדמסיק בגמ' ומ"מ לית לכיכפת לן שעשרת דברות אין גופה של שמע למה שלמו בו. ואו דאי היכא דקאמר זו ברכת התורה התם הוא ליה לאתפוים ולומר זאת אומרת ולמה אתפוים בקראו עשרת דברים ותו דהכא לא קאמר אלא שלין מברכות מעכבות ולא אמר זו את זו כדאמר בבבלי ועוד היכא דפריך בסמוך והלא לא ברכו יוצר המאורות מאי פריך הא אמעמינן דאין סדר ברכות מעכב כדאמרן אבל מי שהרינן דאין הברכות מעכבות כלל לכאורה לימר דהכי קא בעי דאין מעכבות מיהן סדרן מעכב דכיון דכתיב אחת בדרך לכתך בקדרן לכן נראה ספירום ירושלמי הוא וזלת פירוש הבבלי כדאתיכא. לשמעי מעמד שיונה שבכל שבת היה מעמד יונה ומעמד בכנם לעבודה והמעמד היונה היה מכדך למעמד הבכנם מי שבכן וכולי ואף על פי שאין כה ברכה ומלכות ברכה מיהא מיקריא. והלא לא ברכו יוצר המאורות קא מלקא לעיקן השתא דסדר ברכות מעכבות זו את זו. עדין לא יצאו מאורות ותימר יוצר המאורות בתמיהה לוי יכדך על שם שלא היה עדין אלא כי מטא זימנים מכדך ליה ואם כן שמע מינה סדר ברכות מעכב כלין.

ברכות פרק א

קודם ק"ש צריך לברך לפניו ולאחריו ואפילו ברכה אחת וכו'. נתחר ק"ש אין צריך לברך שכבר נפטר בהתכה רבה דלית בגוה ואין בלבנו כוונה וכו' ואפילו היא ברכת התורה ממש. ואוקמינן לה אפילו עבד לתתר דוקא הוא דמקני לותה ברכה דמי לאן הכי הוי ספסק והתום' והר"ם ז"ל כתבו דוקא בברכת התכה רבה הוא שצריך ללמוד למלתר כדם אבל בברכת הערב שהיא העיקרית לא צריך למלתר ואין נפנים דכיון דכתובה צריך לברך בכל פעם ופעם כתורה כמו כשכיר הכי ניחא לון דמשמי תורה דלין מדם מיישם דעתו ללמוד כיון דמחוייב כם לכתיב והגית בו יומם ולילה והוי כמו ויעשב כל סיום כלי הפסק אבל מכילה בסוכם יש שעה קבועה וכשבלי הלקט כתב מתחר שברכת התורה נתקנה על קריאת התורה ממש מסני לף לתחר זמן קריאתה והגית בו יומם ולילה סדי מסכתוב עסם ללמוד של יום ולילה הניון לתך היולכך לף מכרך עד למתר ומיהו מדתן וכית הכסא תשיבי הפסק לפי לברכת התורה שנתם וצריך לתזור ולברך שכל יעם. מדרש סוף קרוב למקרא שהם מדרשי קרמות כמו סיפרא וספרי ומכילתא ולפיכך מברכין עליהן שהיו כתורם עצמם וכל שכן מקרא עצמו. הלכות תלמוד תין צריך לברך דהוה שכר דהפלגול תיכו כתורם עצמו ולכך תין צריך לברך לפי שקודם לשכה דבר. הלכות כין תלמוד צריך לברך לשכר שנם הוא עקר התורה שתכנו הורתה ונשוס לך דהכא מעמא דמקרא הוא דכתיב ותהי ערב ותהי בקר יום אחד ה"ש מעמא מהכילי דלמ"ד הוכח התם למקרא ולמדרש צריך לברך לתלמוד תין צריך לברך ור' שעור אם למקרא ולתלמוד צריך לברך לתלמוד תין צריך לברך ור' יוחנן אמר לף מעשם צריך לברך ור' יוחנן אמר לף מעשם צריך לברך דומיא דשני תין וכו' אבל מדברי הריף לית ליה מעמא כן דכתב אלא הוסף למקרא צריך לברך למעשם ולתלמוד תין צריך לברך ורבי אלעזר אמר אפי' לתלמוד צריך לברך אבל למדרש תין צריך לברך ור' יוחנן אמר למעשם צריך לברך לתלמוד תין צריך לברך ורב אמר אפי' למדרש צריך לברך לתלמוד כך אפי' היכן בירב וכו' אם קיים לביה שם הריף למדרש הוא אחר שתלמוד מדקאמר ר' שעור דאפי' לתלמוד צריך לברך אבל למדרש תין צריך לברך ומדקאמר רב אשלו לתלמוד ושמע מינה אחרת כזו מצינו לן זכרוהו לברכה. מוקמינן למברכת מצריך סיס לותנו לברך. מאחרין סיו לאחר שנם שעות וליכא לדך מלכים נת הוי. ונת ממתי כירן מטעמת לקמן. בעי רב אחא לאחויי בירן ליכא ומן דרבי יהושע חלף הלך לו. כלום קודמין לותם שת לעמוד בתפלתך דברי תורה וכ דתניא לעיל מ"ם קודמין לותה כבית שכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה ולפיס הא נרמה דאפי' בק"ש של שחרית מיירי מסיו קודמין לותה תפלה כעונתה ואח"כ בבית הכנסת לעמוד בם מתוך דברי תורם וכן כתב בעל המאור ז"ל בתחל' מטלטלין. מפני ההליוטות עמי הארץ שרוגלין מקודמין לותה לאחר שנם שפות שכרי שומעה כל היום. אלו ברכות שמעריכין ואין וכו' שמוסיפין ממטבע שלהם ולא מוכפת כלום. ברכות לה נים ך כתכות וכרמו ובנדורות מי כמוך אב הרחמן ובקדושת ס' יתקדש שמך וכיון וכו' קדוש לתה וכו' שר של הקדוש ובהולכה ויתו לחייט טוביס ובשים שלום בם חייט וכן כיוצא. ותענית נבור היו מוכפין על היח עוד שם לאחרות כדתנן המתניתין תון לומר כל ברכות בתענית נבור יח בכל יום ושם לאחרות ואלו ן זכרונות ושופרות שלה בנרתה לי לפוף עיני של סדרים ממעמקים קראתיך תפלה לעגו כי יפטוף וברחמיו הרבים לומר מי שענם לת משה וכו' כאן זכר הנשכחות ובשניה מי שענה לת יהושע וכו' כאן לומר תרועה כשליחית שומע בעקב בר שומע תפלה בחמשי העומס בעת צרה בששית התרחם לת הארץ כדאם רם בשם תענית. ניכר שהוא ת"ח שמקנד במקום שאחרו לקנד ומאריך במקום שאין מאריך ובפ' שאלו אחרו כיצד נברך שאלנו אפי' אחרו לפי שאינו מודיע מהותו למי שאלנו אפי' נור לאלת למי שתורה על סודע המסו ומחוי דכריך לאניש

קודם ק"ש צריך לברך לאחר ק"ש אין צריך לברך אמר ר' בוא והוא ששנה על אתר. ר' הונא אמר נראין הדברים למדרש צריך לברך הלכות אין צריך לברך ר' סימון בשם ר' בל או בין מדרש בין הלכות צריך לברך. אר' חייא בר אשי נהגין הוינא בירב בין מדרש בין הלכות מזקקינן למברכ'. תני הקורא עם אנשי מעמד לא יצא כי מאחרים היו ר' זעירא בשר' אמי כי הוינן נפקין ביומי דר' יוחנן לתעניתא קרינן שמע בתר תלת שעין ולא ממחי בידן ר' יוסי ור' אחא נפקין לתעניתא אתו צבורא וקא קארו שמע לבתר תלת שעין בעי רב אחא ממחי בידן א"ל ר' והלא כבר קראו בעונת' כלום קורין אותה בב"ה אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה א"ל מפני ההדיוטות שלא יהוא אום' בעונתה הן קורים אותה. או ברכות שמאריכין בהם ברכות רה"ו ותענית צבור מברכותיו של אדם נבר אם הוא תח או בור. אלו ברכות שמקנרים בהם המברך על המצות ועל הפירות ועל הזמון וברכה אחרתה של ברכת המזון אחר המזון הא שאר כל הברכות אדם מאריך אר' חזקי' מן מה דתנו המאריך מגונה והמקנר משובח הדה אמ אין זה כלל. תני צריך להאריך בגוא ישרא בתעני הא בשש שהוא מוסיף אינו מאריך אר' יוסא שלא תאמ הואיל והו מעין יה

לא יאריך לפום כן צריך לומר צריך לאחריך בגואל ישראל • תנו ר' הלפתא בר שאול הכל שוחחין עם ש"ץ בהודאה • ר' זעירא אמר וכלבר במודים • ר' זעירא סבר לקרובה בדי לשוח עמו תחלה וסוף ר' יוסא סליק להבא המתין נחנין ומלחשין אמר לון מדון דין לחישה ולא שמיע דמר ר' חלבו בשם ר' סימאי מודי אנחנו לך אדוקבל הבריאה הטוב שבחו' יצור עולמים חי עולם יוצר בראשית מחיה המתים עשה חיותנו וקיימתנו וזיבתנו וסייעתנו וקרבתנו להודות את שמך באי ש הדודאו' ר' בא בר זבדא בשם רב מודים אנחנו לך שאנו חייבין להודות את שמך תרגנדא שפתי כי אומרה לך ונפשי אשר פדית באי אל ההודאות • או ברכות שפותחין בהן בברוך כל הברכות פותחין בהן בברוך ואם היתה ברכה סמוכה להברתה כגון קדית שמע ותפלה אין פותחין בהן בברוך • תניב רבי ירמיה וחרי

מכל ו שהיה מכלל הסמיכה עמר לומר עמריכין ק"ל ולכבי הוצרך צריך להאריך בגואל יצר"ש כלומר מעפ"י שהיה מכלל ברכות • הכל שוחחין עם ש"ץ בהודאה ומודים מודים דרבנן כלקמן • ולכבר דמלת מודים כמלומר מודים צריך לגמות מכל לג בתחלה וסוף דמודים והכי מית כפ"ק עומדין בהודאה כהודאה הרי זה מגונה ותניא דילך הרי זה מגונה לג קמיה הא בתחלה הא בסוף רבה כרע בהודאה תחלה וסוף ממרי ליה רבנן לממי עביד מר הכי ג"ל חוכה לרב נחמן ולרב ששת דקא עבדי הכי ותניא בהודאה כהודאה הרי זה מגונה כלומר ומוקמינן לה בסוף ומעני הכא בהודאה דהלל ובברכת המזון קאמר ע"כ ובתר הלכה סכיתו הלכה ג"ל בחדושיו סוף פ' לולב עומדין דמי פלוגתא דמודים ורבנן הוא דקא ממרי ע"כ ומ"ש הכא ר' אמר וכלבר כמודים קאי כתירץ לעמן דמעני ל"ק הא בתחלה הא בסוף • ר' זעירא סבר לקרובה מדברי הכל כי הך דרבי' זעירא ולא ר' זעירא ושעמו להכריע ג"ל והוה ר' זעירא אמר קדם לו ומברותיה הפוכות • סבר לקדוב ובחדושי הלכה כפ' לולב עומדין גרי' סמיך לקרובה ומוכח מ"כ כמה פעמים שוחח כלומר הש"ץ מודים וסוף היה לומר מודים דרבנן להודיע סדבר מילי שפיר היה מכוון לו מודי דרבנן אלו מעט מעט להסמיך ולהקריב סיומו לסיומו של ש"ץ כשמניחים כמי שהוא שמך ולך נאה להודות כדי לעמוד עמו תחלה ולפיכך שוחח סיבר דמתפלל נמי סוף עם הש"ץ תפלתו תלה בתחלה וסוף ועל סיומו כדתנן ובהודאת תחלה וסוף ומפני לו דהש"ץ וכלבר מודים דשוחח עם ש"ץ כמלת מודי ולא כסופו כשמלכתי הטוב שמך וכו' וועיר מה היה עושה היה מכוין למודים דרבנן עם מודי דש"ץ לפי שנרגיל למחות על מודים דרבנן אלו ובהודאת ש"ץ שוחח על מודי דש"ץ ולדעת האומר שאין שוחחין כמודי לבר מודי דש"ץ ולדעת האומר שוחח ולדעת האומר דשוחחין תחלה וסוף במודי דש"ץ הרי מחוי דשוחח ווכ"ל שניהם ושני הפירושין שפיר מלויים לדעת מי בתחלה כמי שלו מודי דש"ץ כמודים דרבנן הכא ג"ל תפס עקר הפירוש האחרון שכתב ג"ל לחלר מכאן זה הרוש ונכר מכאן שמוחחין כמודי דרבנן בסוף מכל מקומות לכוף שהודאה של כאיזה מקום שיהיו מודיס דרבנן ועיר היה מכוין ואומר מעט מעט כדי שיגלים עם המזון וכר' כאן הוא כור עמיו ע"כ ולפי שמודי דרבנין ר' זעירא והוא אמר קדם לו ולכבר כמודים דש"ץ שוחח ולא בסופו ומה"ט רבי זעירא הכי סיים מכוין להסמיך סיומו עם סיומו של ש"ץ לרווחת דמלת דבלאו הכי לסיומו שוחח ומכאן הוגיע שלשבח מהיה מכוין לסיים מודים שלו עם של ש"ץ וקאמר נמי וכלבר כמודים ק"ל מה שבשעה ליה דבמודים דרבנן שוחח וכמודים של ש"ץ

מעפ"י פירוש זה דהלשבח הסיום דמ"ן עומדין וח לפרשם הכי תני הכיוצא בהודאת הדיוט מעוכח כלומר אחיך הכותב בהודאה של ש"ץ מעוכח ותניא אחיך המעוכח הוא של ש"ץ מעוכח ותניא לא קמיה המעוכח הוא כשסיימיך כותב בתחלת סודאת דמ"ש והמגוה"ל כשכותב לו סוף ורבא היה כותב בתחלה ובסוף דסודאתם ש"ש והקפו לו דחמתי עביד הכי וקסיב מכן רמה לר"ב ולרבא שם והקפו לו דחז מנוכם ומומקמו"ל דה"ל לכסוף ותרן להם דלא לוקמי לם בסח שלא כהודאה דהלל ולפו"ש הוא מסקנ' דהת"ל דאין מוחחין בסוף סודאת דמ"ש ביחידים אחרי ון הוא כמו מסקנ' דבבא לומר וכלבר כמולי היה מתכון להסמיכם מעוכח לבונם דבבא בברכת הנהנין וכו' ומסקנ' היכא למימר אחתי' ובהודאת תחלה וסוף ממפלין דבבא בברכת הנהנין כמתני' ובהודאת תחלה וסוף ולא בברכת המזון ובהודאת תחלה וסוף דמ"ש ע"כ ולפו"ש הוא דברכת סודאת דמ"ש ג"ל מפיקוסם של סוגיא הוא דברכת כרע בהודאת דמ"ש תחלה וסוף

מפילו דיוגרום כמתני' ובהודאת תחלה וסוף ליתי לכאן דמתניתין מיירי ביחיד שמתפלל תפלתו ובשלוח צבור שחזיר התפלה והא דברכת הוא ביחיד המוחה בחורת שלוח צבור והכוון דלשבח ג"ל המוגיות חלוקות בסירוגין דהיינו דברכת הוא בתפלת ע"ז ושיעו משום דלא הוו גרסי בסמיכה ובהודאת תחלה וסוף ודקא מיירי במודים דג"ל צבור וקאמר וכלבר כמודים דשלית צבור מוחה ביחיד ולא בסופה אלא כמודים דרבנן תחלה וסוף מדסוגרך לסמוך סיומו לג"ל שלית צבור ולשלחבר ג"ל שמו סמוגיות מתפרשות במודים דרבנן ולפירושו של שלחבר ג"ל כמה ברכות יוסף סיומן קבע ועויין שם • שמתון רמה לומר גחנין ולחטין מוחחין ומדברים בלחישה כשהשליח צבור לומר מודים • מהו דין מה לחתם לומרים ומוח משני דלא היה שמיע ליה מה ללמר רבי חלבו כדלמרינן בפ' לולב עומדין כומן שהשליח צבור לומר מודים מה הם לומרים מודים וכו' עד כרוך אל הסודות ויש הפרש בין כשחה דהכא לדהתם ונקרא מודים דרבנן לפי שתקנוהו חכמים רבים כלומר דכפרק תלוגלמרים יש הרבה כשחות וש לומר ככה וזה לומר ככה ומסיק רב פפא סילקך • סיימינהו לכולהו רבנן ולבך נקרא מודים דרבנן ומלי לחתים הכא בשם ליתא בתלמוד לידן ועקר • כגון קדושת שמע ברכות קריאת שמע דיוצר ומשריב לפניים סתן ממוכות וז לגו ומש"ה לא תקנו בשניים פתיחה בברוך אלא להכת עולם וכן מי שהיה בברכות קריאת שמע דערבית בחרונה שהם שתים אחת ומחוכם והשביבנו לכיון לחתם ברחמיו בכרוך תו לא צריך לפתוח בשניה וברכה לחתר שסטרוס דבור כל העולמים אלא על נב דיש הפסק כמחוורים ומתחיל בכחתן אתה מברוך שאינה פותחת בברוך ונם נוהג כל העולמים לא חתמה בברוך כלה ברכה אחת היא כלחתרינן בפרק סופרים •

והרי

ברכות פרק א

והרי גאולה שנויא היא שאמר רבי יוחנן הלל אם
שמעו בבית הכנסת יצא • התיב ר' אלעזר בר' יוסא
קומי ר' יוסא והא סופא א"ל שתי הנה אלשעבר
ואחת להבא התיבון הרי הברלה שנויא היא דמר
ר' זבדא רבי היה מפזרן וחוזר וכוללן על הכוס רבי
חיי רבא היה מבנסן התיבון הרי נברך שנויא היא
שאם היו שנים יושבים ואובלים אינן אומרים נברך
הרי דון את הבל קשיא הרי הטוב והמטיב
שנויא היא דמר רב הונ משנתנו דרוגי בד' לקבורה
נקבעה הטוב והמטיב הטוב שלא נסרחו והמטיב
שנתנו לקבורה • הא קדוש שנויא היא שאם היה
יושב ושות מבעי וקדש עליו היום שאין אומ בורא
פרי הגפן • והא סופ אר' מנא טופס ברכות כך הוא
אר יודן מטבע קצר פותח בברוך ואינו חות בברוך
מטבע ארוך פותח בברוך וחות בברוך כל הברכות
אחר התומיהן ואין אומרים בהן ברכה פסוק התיב
ריבא קומיר יסא מבין דו אמ אחר חתומיהן ויאמר
ברכה פ' אמרין הבין הוא הדין מליא דהו סבור מהו
אחר חתומיהן שאם היה עומד בשחרי והזכיר של

ערבית

וכגון שהיה חולה ועותה מבעי וקדם עלו היום שתו לומר
בסה ולומר ממוכה • והרי סופא דקדום שמותת בברוך ותמני
כיון שפתחה בברוך ומסני רבי מונא דכך היא טופס ברכות
מטבע לרוך פותח בברוך וחות בברוך ואעתה לא קשיא ברכת
תאר גאלה לסברוך עשמנו שסה
שתים וסופא דקדום כמו וסופא
דברכת הין שפתרם כתיקו
דטופס ברכות כך הוא דמטבע
לרוך וכו' וסו שפירום היוסר
מתוסב מתוך פירושי המפרשים
תאר הזכירו הירושלמי הוס
ועיין כתוספות דערקין ובפרק
ערבי פסחים וכמדרבי דפרין
ערבי פסחים ופחוסי הלטבת
כפרקין ועיין שם • כל
סברכות שחר חתומיהן ואין
לומרים כהן ברכה פסוק וכו'
הנסתח הכתוכה בספרי דפוס
סירושלמי דכפרקין מתחלפת
כלשונם לנסחא שכתבנו כאן
והטעם דוחת הסוניא כתוכה
בל' כפרק כ' דמ' תענית דהך
תלמוד ושם היא כתוכה כמו
שפתקנו כאן והוא שעקר ופירו'
כל שברכות שחר חתומיהן וכו'
כלו' להם כמתני' שנו בבתי עבני'
מורידין לפני התיבה זקן ותומה
שרגיל ועשרים ברכות בכל
יום ושם שחרית וברונות מלכיות
ושופרות וכו' ר' יהודה לומר
אין נדיך לומר מלכיות וברונות
ושופרות אלא לומר תחתיהם רשב כי היה דבר כי היה ולומר
חותמיהן ועלה קאמר בגמ' כל שברכו שחר חתומיהן ואין לומרין
בהן ברכה פסוק ושתה קא מ"ל דסד כיון דשנו בשעה דלומר
פסוקים מעין המאורע ושם כל זה נדיך לשתוס בחותם ברוך
שם אלי שומע תפלה כל שברכות שחר חתומיהן שעקר סוף תיבו
בהן חותמיהן בברוך ואין שני לומר פסוק מעין המאורע בשם
ברכה והיינו דקאמר ואין לומרים בהם ברכה פסוק אלא בשם
ברכה פסוק אסיק לן כלי חתום והקשם לן ר' יר מלעזר דכיון
דאמר שחר חתומיהן דשעקר סוף לומר אתו' וכי היה נדיך לומר
דאין לומרים בהן ברכה פסוק והרי הלא יאמר ווש אמרו ואמר
ברכה פסוק בתמיסה וכי תעבר לומר שיאמר ברכה פסוק והרי
לא שהרי אמרת שחר חותמיהן שברוך מטבע חתו בברוך וסמיב
התלמוד אמרין בלו' אמרו חכמי היסיבה הכין סוף הדין מולם
כלו' כן סוף הדבר והיינו כמו שאתה חוסב לשחר חתומיהן סוף
שברוך מטבע חתום לשתקשם ותקאמר דאלו אמרו הוברך לומר
ואין לומרים ברכה פסוק פשיטא אלא כן סוף הדבר להוף הכר
מהו שחר חתומיהן שאם היה בשחרית וכו' לשעבר דהוכיר של
שחרית בערבית ושל ערבית בשחרית כיון דאתם כדידיה ליתי
לן כה שהכל הולך אחר החתום וזהו שאמר כל הברכות אחר
חתומיהן ועוד אמר דאין לומרי' ברכה פסוק אלא חותם בברוך
דשתא סוף תרי מיל והיכי יכול לשתקשם מכיון דתימר וכו' והפירו'
סוף ג' כיסכול לשון ירוס המופלם בספרי הדפוס בפרקין בקצת
דוחק דוק ותשכח וכפי שתכתוב דלעיל כתב כשם רבנים ואין
לומרים

ערבית וחזר והתם בשל שחרית יצא אור אחא כל הברכות מעין החומיהם ואילין דאמרין יצהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל אין בו

משום ברכה פסוק׳

מתניתין מזכירין יציאת מצרים בלילות אר׳ אלעזר ן׳ עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנא׳ למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות וחכמים אומרים ימי חייך העולם כל ימי חייך להביא לימות המשיח׳ תמן אמרין לא יתהיל ויאמר ואם התחיל גומר ורבנן דהבא אמרין מתהיל ואינו גומר׳ מתני׳ פליגא על רבנן דהבא מזכירין יציאת מצרים בלילו׳ בא בשם רב יהודה בשם רב בורי אנחנו לך שהוציאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים להודות את שמך׳ מתני׳ פליגא על רבנן דתמן ויאמר אינו נוהג אלא ביום כל פרשת ויאמר אינו נוהג אלא ביום׳ ר׳ בא בר אחא נחית לתמן המיתון מתחילין וגומרין ולא שמיע דתמן אמרין לא יתחיל ויאמר ואם התחיל גומר ורבנן דהבא אמרין מתחיל ואינו גומר בעון קומי ר׳ אחא בר זעירא היך הוה אבוך נהוג עביד ברבנן דהבא או ברבנן דהתם ר׳ חזקיה אמר ברבנן דהבא ר׳ יוסא אמ׳ ברבנן דהתם אר׳ חנינא מסתבר׳ דר׳ יסא בר׳ זעיר׳ מחמירין ויינון מחמירין והוא עבד נהוג דבוותהון תני הקורא את שמע בבקר צריך להזכיר יציא׳ מצרים באמת ויציב ר׳ או׳ צריך להזכיר בה מלבו אחרי׳ אומ׳ צריך להזכיר בה קריע׳ ים סוף

ומפת

לומרים בו ברכה עמוק כמו במי למרי חזקיך והטעם דהכיא תכלה ולא קודמה וצריך להלום לפי זה המסך שלא הסגיעה וכספר קטון מודפס הנקרא כלר מים חיים למס׳ עוברי׳ כתוב וזל כתב הכלבו בשם מהר׳ מלוהו דאין לומר ברכת הון ממון לחתימה כלומר פותח את ידך ושמש דכיון דמשם תקון ברכת מזון אין לומר פסוק של קבלה שהיה כמה דורות לאחריו ושעם זה נרשה לי לדחו׳ שהרי ומקור לכינו שקדם למשה שלום דוד׳ סיה לומר תליס ברית לבן בלילות ונרשה לי מנשגם בכון ולא מטעמם כי מנחתי כירושלמי פרק הברכות כל הברכות שאר חותמיהן אין לומרי׳ ברכה פסוק והכי פירושו אחר חותמיהן שנחתמה שברכה אין לומרים ברכ׳ פסוק כלומר מעין הברכה שבוק כמו פותח את ידיך וגו׳ ומל שלום ומריס בברכת מזה כלומר ומכלכל ושבעת אין לחום שכל ברכת המזון למרנו אחותו פסוק ועוד שלומר אחריו מעין חתימה עלי׳ח יש וכו׳ עבד׳ ולפי פירוש הג׳ כ צריך לחוק כל שאר המינין ודוק׳ ואילן דאמרין יהלי וכו׳ לא כתבאר לי מניינו ומהר שלום סירילו זל כתב וזה לשונו כל הברכות אחר חתומיהן לקמיה מפרש לא ואיל׳ מכיון דתימר אחר חתומיהן וכו׳ כרמפרש לקמיה דהלקא העתין דמקש הברייתא הכי תני כל שברכות אף על פי שטעם כהן ואומר דכריס שלא מן העין שפה נ׳כתר חתומיהן אוליכן כר אחת כנמ׳ דילן הכל סוף אחר החתום ומשה פריך כיון לחתם כהונן אמי מיכף דמכרך על משו׳כי גרע המקרא מעניין אחר ומפרש רב אחא שאמר דלאו כרמלקא העתין דמקשה שלא הכי שאמר כל הברכות כעין חתומיהן וצריך לומר מעין חתימתן ממך לחתימתן ולא לי שאמר שפוק כעין חתימה וברייתא לכתחלה קאמר ואילן דאמרין נהלי ורוני יושבת ציון מין הן משום ברכה כיון דאמרין לה שמוך לחתימה מעין חתימה וכר׳ לי דקאי על ברכת רחם עליהו כי היכי כיוצא חייהו ולענותת נפש וכו׳ שים חותמין כה וכחתנם ושמחנם בכתוב נהלי ורולי יושבת ציון וכו׳

מתניתין יציאת מצרי׳ כתוי׳ ניציאת דכתיב תוכה ופרשתי חוקה מצרים ושוכרם כך לומר דהשכרה אין לקריאה כיון דאינו בלילה מיהו משעה שכתוב ואמת מקוימת׳ כאן מקורן ותוקה׳ כבן שבשם שמולדו לו שורות לבנות בניה

שבשם כריחיתא כפ׳ תפלת שחר׳ ולא וכותי שתאמר וכולא להאכד זל היו לומרים חוקה מקוד׳ ומס שא׳ ולא זכיתי שתאמר כלו׳ להכיא לה ראיה מן התורה ולהר׳ שבח זל לא היו לומרים חותם מכל וכל תמן אמרין בכבל׳ לא יתחיל ויאמר פ׳ ניציאת

בערבית כיון דאין ניציאת נוסגת בלילה והכי אמר רב כהנא כפ׳ היה קורא דילן אמר רב לא יתחיל ויאמר ואם התחיל גומר׳ ורבנן דהכא ס׳נ נקטיני דפוס סירולמי מכתוב ורבנן דהתם טעות סוס להכי מוכח מכל הסוגי׳ דהכא ובכבלי נמי לחיתמי ערבית כמערבא לחמי דכר ש כהי יומי וכו׳ לחי׳ שהיכם לחת כלומר שמתחילין ומלבנין ואין גומרין כי הכא דלא מתחיל ואינו גומר׳ מתני׳ פליגא על רבנן דהכא דתימן אמרין לא יתחיל ואינו גומר׳ ואיל׳ מכיון דתימר הכי מודיס מתני׳ יציאת מצרי׳ לאו לומיס קאמר אלא לומיס לחחמי והכי מקני כבבלי והם כעי לחכוני יציאת מצרים דאמר הכי מודיס מחחמי לך׳ מתני׳ פליגא על רבנן דתמן אמרין לא יתחיל ואינו גומר׳ ואיל׳ מכיון דתימ

ומבת בבורים ריבל א' צריך להוביר את בלם וצריך לומר צור ישראל וגואלו:

פרק היה קורא

היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא אם כיון לבו יצא בפרקים שוב מפני הכבוד ומשיב ובאמצע שוב מפני היראה ומשיב דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר באמצע שוב מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם:

גמרא היה קורא בתורה וכו' אר' בוא זאת אומרת ברכות אינן מעכבו' אר' יוסא אם אתה אומר צריך לברך ברך צריך שיכוין את לבו בבולן התיבון ואינו מפסיק לא תנינתה והבא אע"ג דלא תניג צריך לברך זאת אומר צריך לכוין את לבו בבלן נשמיענה מן הדא דתניא ר' אחא אומר משום

ומבת בבורים ריבל א' צריך להוביר את בלם וצריך לומר צור ישראל וגואלו:

פרק היה קורא

היה קורא בתורה פרשת קריית שמע: והגיע זמן המקרא ומן קריית שמע. כיון שפרקים כין הפסקות כרתנן לקמן ותנן תן כין הפרקים כין ברכה לתפוסה למטה וכו' מוקב משני שכבוד בלדם נכבד שחייב לכבדו. ומשיב עליהם מפני היראה מרם מסוך ידו ממכו פן יקרנסו:

גמרא ואת תאמרת ברכות אינן מעכבות לעפ"י שלא למר אתה רואה דתנינן שכרכותים אלו אם כיון יצא אלמא אי לא כיון לא יצא ואמאי קתני אם כיון לבו אפילו אינו כיון כלל הפרשיות. אלא יוסא כא לפוייי לר' כוא דאמר אם אומר אתה שמע צריך לברך ולא יצא לא"כ אלא תמוה לדיוקא דר' כוא ותיתר דהכיקתני אינו כיון אם כרך ואינו כיון לתו ואתני מסדים היא דאמר דצריך לכוין את לבו ובכלן ושתני כרכות ולא קתני אם כיון לבו ולא יצא ואלמא דצריך לברך ולא לכר כוא. ותיתר דצריך לכוין את לבו בכלן ושתני הדר ר' יוסי לפתוקי בעיא דילה דלעולם כרבי כוא ואתני חסרא ולא תיתסיין לדיוקא דרבי כוא אי נימא דצריך לכוין לבו בכל שתני כרכות אין מעכבות את"ל אפילו כרבי כוא אי נימא דצריך לכוין לבו בכל שתני כרכות אין מעכבות מ"מ אכתי קשיא דתנן מי שהיה עומד בתפלה ונזכר שלא התפלל יתפלל ואם היה עומד בתפלת המוסף יתפלל בתפלת שחרית ואם היה עומד בתפלת שחרית יתפלל בתפלת המוסף ואי נימא דכרכות מעכבות הא לא היה קורא כלל ואמאי יתפלל בתפלת המוסף ואי נימא דכרכות אין מעכבות הא קרא כתיב ושמתם את דברי אלה וגו' ודרשינן עליה ושמתם אותם על הלב אפילו שלא בשעת קריאת שמע

משום ר' יודה אם כיון לבו בפרק ראשון יצא אעפי שלא כיון בפ"ב מה בין פ' שני כל מה שכתוב בזה מעתה לא יקרא אלא אלא הוא הראשון ליהיר השני לצבור הראשון לתלמוד השני למעשה. בר קפרא אמר אין צריך כונה אלא שלשה פסוקים הראשונים בלבר ותני בן ושננתם עד באן לכונה כבאן ואילך לשנון ר' הונא אמר צריך לקבל עליו עול מלכות שמים מעומד מה אם היה יושב עומד לא אם היה מהלך עומד. תני צריך להאריך באחד רב

פרשיות ומסיק דלא כעי כוונה שלא בפרק ראשון ותו לא ומקשה מה כן פרק ראשון ומה כין פרק שני מצות הן אלו ומצות הן אלו מפני מה קלקת בפרשיות כל שם שכתוב בזה כתוב בזה ותו לא כפיון ליה. הראשון ליהיר לכלתון ויהיר כתוכם פרשה דשמע. ובפני כתוכה כלתון דכיה. ופשני למעשה דכתיב ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם לן אלף על לבבכם ולא אחר מצוות' על לבבכם והא כתיב שימו לבבכם' לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצווה את בניכם לשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת ומפרש רב יצחק בנמרא דלן כתלת תפלין שכתוב מדבר דבעי שימת כנגד הלב לי נמי כיון שיש בפרשה שניה ועשה ונלות מחמת היסורין כתיב לידי מעשה עכ"ל. פרק ראשון משא ישראל. פרק שני

פרשה והיה אם שמוע קבל דהא דאמר הכא אם כיון לבו בפרק ראשון יצא אף על פי שלא כיון בפרק שני דוקא לכל בפרק שלישי צריך לכוין דאם לא כן למה אף על פי שלא כיון בשחר לוכבלן דסוף מסמע נמ את שבעי נמ את שלשי לא בעי כוונה לכל כתבתו אף על פי שלא כיון בפרק שני דיוקין שם בפרק שלישי בעיון כוונה ולשבי מקשי מה כין פרק ראשון לשני ומתי מפי הפרשיות כין ראשון לשני ומתי פרשה ליתיש בשלישי עד שפתה אומר אם כיון לבו בראשון יצא אף על פי שלא כיון בשני מכלל דשלישי צריך כוונה ואתאי ומשני שם שכתוב בזה כלומר מה שכתוב בפרשת שמע לימיש כמי שכתוב בפרשת והיה אם שמוע דכל שמע כתיב ופרשת לאות וכן כפרשת והיה אם שמוע כתיב ופרשת לותם כפ' שמע כתיב וכתבת וכפ' והיה אם שמוע לחיב כמי וכתבתם הכא ושם למוטפות והתם כמי ושם למוטפות ומלך מה"ד היו לנו כיוצא הפ' ברשמוכה דשמע דכלם חלף מילתא היא עם פרש שניה מכל כפ' שלישית דשיעור דיומר שוא פ' ביצית דלית ליה ברשמוכות ולכך צריך לכוין. מעתה אלא מעתה אלא לאחר שיעור ופרשה ראשונה כיון דכלם חדא מילתא היא ואתאי קריון פרשה שניה ומשני דלמי שמתיהן דבר אחר מיהו קריון אתיהן לפי שזו כיוצא דהיינו פרשה ראשונה שנ' בלבבך ויהיר ופרשת למוטפות כין עיניכם על לבבכם שניה נאמרה כלשון רבים ופרשת כין עיניכם על לבבכם ואתאי הכי לא הצריכו לכוין כשני כיון שנשנין אחר וכיון שכיון בשנין שרשון ליו. הראשון לתלמוד פרשה ראשונה שלא שמע שוא לתלמוד דכתיב כה ושכחתם והיינו שכון שמוע ושמור ושמני שהיה פרשה שניה דהיה שם שמוע שיהא למעשה דכתיב ולעבדו והיינו עבודה שהיא מעשה. וכי תימא הרי כתוב בפרשה ראשונה נמי ושמרתם לאות והיו למוטפות דהיינו תפלין והרי הם מעשה. יש לומר דלא חשיב מעשה שלא הכתוב שמוע עובד את שם ואף על גב דאתאי עבודה שלב והיינו תפלה שמוע דכר פרטי אפשר דלא ס"ל להאי מתרגם שלא עבדו הוא דהר כולל לעבודת השם ועבודה שלב שפיר ליה מקרא לאחריה ועבדתם את ס' אלהיכם לי נמי כתיב לי דוקא תם והיו למוטפות תהיו מעשים תמיד ויהיו על לבבכם כשמע שתא ואיה לאוש על ידכ' וכו' וכיון שכן היכא

דקאמר הראשון לתלמוד כלומר ואין כו מעשה משב כך דלאשב' דלית כיה לתלמוד דכתי' ולמדתם מ"מ אית כיה מעשה כמי ומ"מ אפ"ג שהן חלוקין כזה לתלמוד וזה למעשה מ"מ אין צריך לכוין כתרוייהו דמאחר דכיון לתלמוד דיי שהתלמוד מביא לידי מעשה ומהרשם אל כתב ולא ומקשה מה תוך פ' ראשון מה תוך פ"ב מצות אין שו ומצות אין אלו מפני מה הקלת בפרי ע"ב וכר' דמשם הוכרח לפרש אלת כין שם' אלת קוך דאתוב מ"אלשון דמי מקשה משום הפרש שיגל מה כין פ"ש לפ"ב ועוד דמה מקשה מה כיון פ"ש לפ"ב והלא הפרש רב יש כיניהם שפ"ש כתוב כו ויחוד ה' אלהי כו ה' אחד וכתני אין צריך לומר קשי' לשכי קאמר אלא על שפרש שכיניהם קש כעי דכתי ילע דפרשה שלישית יש כו ויחוד שם אל כיכו כשמוע ראשון כלבב אחד שבעית אלאמר שכתוך הפרשיות שכלן מצות ואמה כראשון צריך כוונה וכשני אין צריך היה לך לומר כפרק ראשון דפרק ראשון כפי כוונה ותו לא. אלא אלשה פסוקים הראשונים אף על פי שלא כיון כהן צריך לכוין דאם לא כן למה אף על פי שלא כיון כשאר פסוקים דקריא ליה ראשון אלא משום דכתיב כהן ושננתם עד באן לכונה כבאן ואילך לשנון ומשום הכי קאמר אלשה פסוקים ולא מרבעה ותו דלפילו היה פשוט אלא לימו פסוק ענמי הכתוב כפרשה שניה לכך אמר אלשה פסוקים דלית כיה כפרשה הראשונה אף על גב דצריך לכוין כצריך שם ככול מלכותו. ובתלמוד דידן מפיק ליה הלי מפסוק דושמי הדברים האלה דוקא עד כאן לכונה מכאן ואילך לאו צריך כונה ושטעם דשם כתיב על לבבך מסורה על הכונה. עד כאן לשמן שנן היה מילם מנחת על הקריאה כהמרגם כמו שכתב ש"ר כפסוק שלשה פסוקים ראשונים שכתוב שתשימו ואן שאימו כשכתם לכתך כפיך על ידיכם לאות כיכי תורה מאונים ומחודדים כעיך שלא יהיה לשם שולאך דכר אל תגמגם אלא למוד לו היטב וכיון שכן שנון כהמרגם לאו צריך מהשכם וכונם ולפיכך אמר מכאן ואילך לשמן כלומר כלי כונם ועד שהתא ככונה שהם אלשה פסוקים שכוכרים. מה שם היה יושב עומד קושי היא וכי צריך לעמוד ואלא אלשה ככית שלל דכל שלש קורא כלריכו. לא שם היה מהלך עומד שכוש שוא והכי קאמר הא דאמרינן דצריך עומד לא שמא היה יושב עומד אלא שמא היה מהלך עומד וקורא שפוק ראשון והתוספות כתבו ואף על גב דכית הלל אמר קורא כדרכו מכל מקום למנוח מן המכחר קורא מעומד וכן אמרי כתנחומא לשון לקבל עול מלכות שמים מהלך אלא עומד ויקרא וכטיניע לותפכת הולך כדרכו. ולא תיקשי לך דמאחר דשוף שוף מוקי לה למנוח מן שמוכחר

רב נחמן אמ׳ ובלבד בתלית סומבוס בר יוסי אומר
כל המאריך בתלית מאריכין לו ימיו ושנותיו רב
ירמיה הוה מאריך סגין א״ל ר׳ זעירא לית את צריך
כל כך אלא כדי שתמליכהו בשמים ובארץ ובר
רוחות א״ל רב שאול לרב חייא ואיכא חמי
לרבי מקבל עליו עול מלכו שמי׳א׳ל בד תחמיניה
דמעביר יהוהי על אפוחי מקבל עליו עול מלכות
שמים א״ל ואינו צריך להזכיר יציא׳ מצרים א״ל ליח
אפשר דלא יטיף מלה ר׳טביומי שאל לרבי חזקיה
ליח הדא אמרה שאין צריך כונה אלא פסוק אחד
א״ל אראי דתנא עו׳ ושננתם ׳ רבי מונא אמר אם
הפסיק בה כדי לגמור את כלה לא יצא ידי חובתו
ר בא ורב ירמיה בשם רב הלבה בר מונא שאמר
משום רבי יהודה שאמר משום רבי יוסי הגלילי ׳
רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יהוצדק אף בהלל
ובקריאת המגלה בן אבא בר רב הונא ורב חסדא
הוו יתבין אמרין אף בתקיעות בן סלקין לבי רב
ושמעין רב הונא בשם רב הונא אפילו שמעין עד
תשע שעות יצא אמר רבי זעירא עד דאנא תמן
צריב ליה כרסלקית להתם שמעית ר יסא בשם ר׳
אפי׳ שמעין כל היום יצא והוא ששמעין על הסדר ׳
רבי יוסי בעי היה זה צריך פשוטה לפניה וזה צריך
פשוטה לאחריה תקיעה אחת מוציא מידי שתיהן
ר׳ אבין בר חייא בעי קש׳ וברכותיה בהכותיה ולא
היא היא ולא ברכותיה הפסיק שלישי וחזר והפסיק
שלישי בקורא משערינן או בבל אדם אר מתניה

מסתברא

כלומר כיצד וכיון דברכותיה כגון כן פרסם לפרסם
ולית שפיר כה לו מפסיק בין ברכה לברכה כגון כן יוצר
המאורות לתהלה עולם ויהיו ברכותיה ולא היו וכל מכן
כה וכן מיתה דתמרת לגמור את כלה סוף לפילו מפסיק שליש
מעה וחזר ומפסיק שליש מעמת מנטרף וכן מה דתמר כדי
לגמור את כלה מה היה בכוונה ההפסקה כדי לגמור כל מדם
את כלה מכל לדידים לא מלו במי משערינן בקורא לו ככל
מדם ושלשה בעיות הו ולא תיפשיטא להן חדא מינייהן
דתיימו מתתברא דקורא משערינן ושמעא דכיון דמצום
כוים הויא מילתא ורבי דבדידים משערינן ׳ ויש מפרשים
בבעיא קמיתא דהכי פירושה הא דתמרת מפה כדי לגמור
את כלה היתי כלה מלי בעית למתר היא ולא ברכותיה לו
ברכותיה ולא היא לו הוא וברכותיה ׳ וכפרק מבי דמגילה
מפתם דבקריאת שמע משערינן בלבד ולא בברכותיה ׳

מסתברא בקורא • ר׳ אבהו שאל לר׳ בנין דאנא קרי שמע ועבר במבואות המטונפות ומפסיק נפיק אנא ידי חובתי אמר לו אבהו בני אם מפסיק את בדי לגמור את כלה לא יצאת ידי חובתך ר׳ אלעזר קליק מבקריא לר׳ שמעון בר אבא א״ל בנין דאנא תשש ואנא קרי שמע ומתנמנם נפיק אנא יח א״ל אין בעא קומוי ר׳ זעירא בנין דר׳ אלעזר ידע דרש בן אלעזר מדקדק במצוות סנין הורי ליה בן או דילמא בנין דתשיש הורי ליה א״ל בפירוש פליגי ר׳ אלעזר אמר יצא ורי אמר לא יצא מה פליגין בקש שהיא עשויה פרקים פרקים אבל בהלל ובמגלה אף רבי אלעזר מודה • תני השוא בשלום רבו הרשות בידו או במי שהוא גדול ממנו בתורה הרא אמרה שצריך לשאול במי שהוא גדול ממנו בתורה ועוד מן הדא דתני קרע וחזרה נשמה אם על אתר אינו צריך לקרוע ואם לאחר זמן צריך ובטה כדי דבור ודבור הוא כדי שאלת שלום בין אדם לחברו • בר הנא אמר כדי שאלת שלום בין רב לתלמיד ואמר שלום עליך • ובפרקים שואל מפני היראה וכו׳ מפני מה הוא משיב מפני הכבוד

בנין דלמא קדי וכו׳ לרבי מכסו שמיע ליה מן דרבי מונא דמסתם כדי לגמור את כלה לא יצא ומיקו במתניתא מן כמסתברא מוכרחת מן סדין כן הוא גם כן כגון כשהיו עוכר במבואות המטונפות והסיב לו ר׳ דכיון דטעמא שוא מפני סכנת דעת לפיכך על כך מסתברא לא יצא ומיקו במתניתא מן סדין כן הוא גם כן כגון כשהיו עוכר במבואות המטונפות והסיב לו ר׳ דכיון דטעמא שוא מפני סכנת דעת לפיכך על כך מסתברא לא יצא ומיקו במתניתא מן סדין כן הוא גם כן כגון כשהיו עוכר במבואות המטונפות והסיב לו ר׳ דכיון דטעמא שוא מפני סכנת דעת לפיכך על כך

בתרא דרשם דמסתם דמשמע מסתם תקיעות כתשע שעות יצא וקשמר התם דשמ דשמר רבי יוחנן כשם רבי שמעון כן יהודה כהלל וכמגלה אם שהה כדי לגמור את כלם חוזר לראש היינו לגיכא דרבים אבל ליה לא שכירא ליה ומקשי התם והא רבי אלעזר הוה שקיל וחזיל כתריה ורבי יוחנן והוה קאמר קריאת שמע כי מטא למבואות המטונפות לסתיק כתר דמלוכ אמ׳ ליה מפו לגמור אמר ליה אם שהית כדי לגמור את כלם חוזר לראש ומשני שכי קאמר ליה לגידי לא שכירא לי שכי לגידך דקשירא לך הכי אם שהית כדי לגמור את כלה חוזר לראש דמשמע דלרבי יוחנן לא שכירא ליה דחוזר ים לומר דכשה נמי הא דקאמר נכי אם מפסיק את מלת את כלומר לגידך כדשתם ולא ליה לא שכירא ליה • מכקרא לבקר לו כחלוניו • תשים חלוש נחולש מדקדק כמצות הוה ומשום הכי יהיב נוסר שלא ויפיח דעתו ולכך תורי ליה הכי לכל לאדם לאחר שיש משם שלא יזיק לא תורי ליה כן אלא משום שפיש מוכרח כמפסיק הורם לכן ואם היה אדם קריב לא היה תורה לו כן והסיב דלא משום שפיש מדקדק במצות ולא משום שפיש חולה תורי ליה כן אלא דכפי פליגי כשה ומכר ר׳ אלעזר דיקא • שמויה פרקים פרקים ובמו שמכינו ותלו הן כין הפרקים שמע ופיה אם שמוע וכו׳ ואת מה שמעת אם כן מכח הוא על שמסתק שכפרקים כמתי פליגי אלעזר ורי והלא משנה ערוכה היא ובפרקים שאל וכו׳ ואם מה שמעת שוא אם יפסיק שלא כפרקים מה שעשה קשמר משום שעשויה פרקים ולא משמע לשמעה כדי לגמור את כלה אף משעשית ליה דלא שהדר ליה כלל • ותו דהלל נמי שעשוי פרקים פרקים וכי תימא דלא שהיא שעשויה פרקים ותו דהקילו דכתן להפסיק כין הפרקים משום הכבוד והידוש וכי היכי דהם הקלו כפרקים ניקום וניקל כשתמכם לפילו פ׳ ניקום כפרקים דהיכא דלקילו ניקל לכן על דרך מה שכתב שלן זל כפרק הקורא לשפרע על מה שפירו שאם שהה כדי לגמור את כלה כמגלה יצא וה לשנו אם ואם תאמר ושרי תפלה אם שהם כדי לגמור את כלה לא יצא • זל לשון אחר שכי נמי לעניין תפלה כיון דשורת לשון לן רשות להפסיק כה כין משום הידוש כין משום הכבוד משום הכי נחמיר לכן ואם שהה כדי לגמור כלה לא יצא עד כאן • והכי נמי ניחא הכא כשמע שעשויה פרקים

וחזיון דרכנן שקלו כה להפסיק כקשמר׳ לא לכן ניקל לשנלא כפרקים לאכל כהלל ומגלה • שרי משמע כשלמו שלנו דשלל כמי שקלו רכנן להפסיק כין הפרקים וכדכעי כפרקין דכבלי ר׳ לאחי כשלל ומגלה מהו שיפסיק כין פ׳ לפ׳ כשאלת שלום פ׳ לפ׳ פוסק ולכן כך כלום • שרי נרש דהלל כמי שקלו כו לכבן להפסיק משני השל׳ והילוף ושלין קושין דמס מעם קאמר כקריות שמע שהיו עשויה פרקים לאכל כאלל ומגלה לא לשמע תלמוד זה לא שכר ליה שכי שלא לשלן מפסיק כפרקים דהלל • ותו דלמא נימא שהוא מפכים שם תלמוד שלא לומי יאמר דעשוי פרקי פרקים כתור משנ כמגל ושלל דכמקום לאחל מבורף בלמדו ושמא דכיון דשלנן כתורה כפרקים לכבן פלגין ליה שלא כפרקים לאכל שלל ומגלה דלא שפליגו כמקומם שפי מפכים שתירו משני הידוש והשלו לא ניקו לכן להוסיף עליה לאכל כהלל ומגלה לוף ר׳ לשעור מודם ולי קשיא לך הא תנן כמגלה קראה מתנמנם יצא שלל דהשו מתכמכם שוא כים ולא כים תיר ולא תיר דקרלו ליה ועני וכך לדכרת ליה מדכר לאכל מתכמכם דהכא שוא שקוע כפיכם ויש כי הכא הרעת ומה לא יצא וסכי שיתא כמי כמסכת מגלה דהך תלמודא דכי מלעזר הוה יתיב קומי רכי ועירא ולימכמם לאמר ליה מזוזל דלא כוכת ושמא מכשתקע כפיכם הכולל כם׳ וכו׳ כן מרק לפרק וסכי לימא כבבלי הקורא לת שמע ופגע כו רבו לו גדול ממנו כפרקים שוא מפני שכבוד ולין צריך לכולל שהוא משיב • הדא לומרת שצריך לכולל כין דחוזן דמפסיק כין הפרקים ודלי שכרת שוא • ועוד מן הדא ים ללמוד דצריך לכולל • דתני קרע בשוף כדרי • חזנו צריך לקרוע דהלי חזרת כשמה לאו כלום הוא • כדי שאלת שלום כין רב לתלמיד וגם כדי שאלת תלמיד לרב והיא נ׳ לכוד ומיתי לאים שעיר מכלן שצריך לכולל כשלום הרב דהי לא צריך אם היזן הוא ומה טעור מפני מה שוא משיב מפני שכבוד או מפני הידוש כלומר דעדין לא לתקריב ליה הי מיכייסן מוכרח יותר להפסיק אם מפני הידוש או מפני שכבוד וכיון שכן לכתחו הפירוש כמלת ומשיב תלוי ועומד דלפשר לומר דכידוש יותר מוכרח להפסיק ושכי פירוש של משנה שוא אפי שכבוד ולין כ״ל דמשיב מפני הפשוד לכל כידוש לא מיירי לין צריך לומר כין שוא ומשיב דודאי תרוייהו שכיר ולפשר לומר דכשבוד יותר מוכרח להפסיק ושכי פירושה של משנה שוא מפני שכבוד שהוא מוכרח יותר ומשום הכי לגילו להתחול שוא לכל כידוש אלינו כל כך מוכרח דוקא ר״ש לכל לתחולי לשפשל אימו מתחיל ומשני כשמע יפה מן שרא ולחתנע שוא אפי הידוש וכו׳ כלו כיון דתניון דתחנע שהוא חשוב שוא אפי הידוש לכל לא שוא אפי הכבוד ולפי

הפחד או מפני הירא נשמעינה מן הדא ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב הא בקדמיתא שואל מפני הכבוד ומשיב מפני הכבוד: ובאמצע שוא מפני היראה ומשיב מפני מה הוא משיב מפני היראה או מפני הכבוד נשמעינה מן הדא דתני יהודה אומר באמצע שוא משיב מפני היראה ומשיב מפני הכבוד הא בקדמיתא שוא משיב מפני הירא: עד כדון באמצע הפרשה ואפי באמצע הפסוק רבי ירמיה בשם רבי יוחנן משתעי רב יונא בשם רבי יוסי ודברת בם מבאן שיש רשות לדבר בם:

מתניתין אלו הן בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשניה בין שניה לשמע בין שמע לוהיה אם שמע בין והיה אם שמע לויאמר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק:

גמרא רבי יהודה אומר בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק מאי טעמא דרבי יהודה אני ה' אלהיכם ובתיב וה' אלהים אמת:

מתניתין אר' יהושע בן קרחה למה קדמה פ' שמע לוהיה אם שמע כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ מקבל עליו עול

דיחלף חמירא ואמי ומציב דקמיתא לחמפי הכבוד קמי דרחמן: וכאמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני מה הוא משיב מפני הירא וכו' לף על ונסתפק ליה מי אמריכן הלי ומציב הוא מפני הירא ומפירוש הוא ולין צריך לומר ומציב לו דילמא דכותה דאמצעיתא כאמצע שואל מפני הירא ומשיב מפני הכבוד: ומשיב הוא ותני הכהני מן השואל ומפני מפני מן הלא רבי יהודה אומר כולהו כין דחזיין לרבי יהודה דאמר שואל מפני הירא ומציב מפני הכבוד ורבי דתנא קמא שואל מפני הירא ומציב מפני הירא קשיא דלא כן רבי יהודה הויא תנא קמא ובדאמריכן בפרקין בכלי חומת סיגא וכאמצע שואל מפני הירא ומציב מפני מי חילוקא מפני הירא דלא מציב אלא מפני הכבוד הויא רבי יהודה אומר כאמצע שואל מפני הירא ומציב מפני הכבוד דתנן רבי יהודה אומר כאמצע שואל וכו' חסורי מחסרא והכי קתני וכאמצע שואל מפני הירא ומין צריך לומר משיב רבי יהודה אומר וכו' עד כדון בעיא סיג מדמתניתין דקאמר באמצע לפשר דשר כלן לא קאמר כאמצע אלא באמצע דשרש מהו כין לפסוק לכל כאמצע ספסוק עצמו מסו יפסיק מפני הירא או לא ומפני דרבי ירמיה מדמי והכא באמצע מוטעית בדפוס דעל רבי ירמיה מדמו וכן כתב הרמב"ם בפרקין בתלמודו ושרב משרי בכיטוי ופירשו דרבי ירמיה מפני הירא לא היה שואל ומציב בכיטוי עצמו אלא מדמו דרך רמיזה אבל רבי יוסי מצריך שואל ומציב בדבור ולא בכיטוי ורב סיגא בשם רבי יוסי מפיים לרבי יוסי דמדכתיב ודברת בם ולא וקרית בם מכלן שיש רשות לדבר בם ולהכי שואל ומציב מפני הירא אלא כדבור כאמצע וכתב הרב בכי דאמכא למד מטעור וכתב כהלכות קס"ע דמפסיק לכולי כאמצע הפסוק אפילו לרבי יוסי ורב הונא דאקשיינן הוו תרי לגבי ר' ירמיה סחולק עמהם ומשם פסק כן להלכה ומיהו בפסוק דשמע עצמו וכיוצא וכין בשלמא וכפסוק דכרוך עם עצמו מין לפסיק עסוק ייחודו של עם:

מתניתין רבי יהודה אומר כין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק וכדתנן עשרה כתלמוד לקיים אפילו כל הכתוב כתלמוד כין דחזיין דלא כתיב ואפסיקו לא כתיב כתלמוד אלא כתיב ואפסיקו כתיב כתלמוד כתיב ואפסיקו כתיב כתלמוד אלא כתיב ואפסיקו כתיב כתלמוד אלא כתיב ואפסיקו כתיב כתלמוד אלא

עול מצות והיה אם שמע לויאמר שוהיה אם שמע נוהג בין ביום בין בלילה ויאמר אינו נוהג אלא ביום:

גמרא רבי חייא בשם רבי יוחנן מה טעם אמרו אדם לובש תפליו וקורא קריית שמע ומתפלל בדרי לקבל עליו עול מלכות שמים תחלה משלם רב אמר קורא את שמע ולובש תפליו ומתפלל בתר פליגא עלוי דרב ההרי שהיה עסוק בקבר למת פורש למקו טהרה וגוטל ולובש תפליו וקורא את שמע ומתפלל מתניתין כמייעא לרב שאי יקבל משׁ ואחר כך יקבל עליו עול מצות. ביצד מברך עליהם על של יד מהו אומר על מצות תפילין ועל של ראש מהו אומר על

סכני מ' חלהיך ואחר כך לא יהיה לך וכו' עד כאן הפא כמי שקבל תחלה עמים ואחר כך עול מצות. והיה אם שמוע לומר ממן הרולי היה להקדים ויאמר פוסיף אם ממוע פשמים מלכרת בלשון רכים ופעמים לשון יחיד ואכלת ושבעת והתכתם על מזוזות ביתך וכשעריך לכל פרשת ציצית כללה בלשון רבים וסרכים קודמים ליחיד. וכל שכן שכתורה ויאמר קדומה מהיות אם שמוע נוהג ביום ובלילה רוב המצות הכתובות כתוך פרשה זו חייב לרש בהם ביום ובלילה כגון הרחקת עבודה ותלמוד תורה ומזוזה וכיוצא בהן לכל המצוה שהי היא כתובה בפרשת ויאמר שאינה ציצית אין לרש חייב כה בלילה כתיב ורחיתם אותו וכל הקבלה כן פרש בכסות לילה:

גמרא מה טעם אמרו לובש תפליו ואחר כך קורא קריית שמע. משלם אם בקריית שמע שקבל עליו עול מלכות שמים בקריאתו את שמע ולובש תפליו שאמרו שמים שתפלין שים בהם עול מלכות שמים בלבו וברחשו ופיו משלמות. רב אמר קורא את שמע ואחר כך לובש ת פליו ומתפלל דתפלה צריך שיקבל עליו עול מ"ם ואח"כ עול מצות. ולובש תפלין ומתפלל מכאן סוציו קטן מן הרשעים דמותר ללובש ת פלין בין גאולה לתפלה ומשמע להו דמפסיק בברכה ואינו חוטם ומ"מ כתב רשיי מכאן דקשה שלבסוף ואחר שהתפלל מפסיק בסה וברך. ולובש תפלין וקורא קש"ע וא"כ רב סובר עביד דאמרי' ומשכורמתני' מסייעא לרב ושמואל מתני' דהכא דצריך לקבל עמ"ם תחל"ם ואח"כ עול מצות ומפלי טעמא הוא דבעי עביד הכי. וכתלמוד שלנו רב אמר קורא קש"ע ואחר תפילי וגלי והיכי עביד הכי. והתני המופר כוך למת בקבר פטור מק"ש ומן שתפלה ומן שתפלין שניא ומן ק"ש עולה ונוטל ידיו ומניח תפלין וקורא ק"ש ומתפלל הא נופל קטיל פיפא ורישא אחר פטור ומניח אחר חייב שלא לעשות מיפא כתרי ורישא כחד מ"ש קטיל לרב רב כר' יהושע בן קרחה סכיר' ליה מצריך לקבל עול מלכות שמים תחלה ואחר כך עול מצות לימור דאמר רבי יהושע בן קרחה להקדים קריאה לקריאה לעשייה מי שמעת ליה ותו מי סבר כר' יהושע בן קרחה ושמואל רב הא רב אחי ויומין מגילין הוה קאימנא קמיה דרב ומקדים ומאי יהיה ואתני לן פרקין ומכח תפלין ואח"כ קורא ק"ש וכי תימא גדלה מטא ומן ק"ש הא מאי לאסהדתיה דרב חייא בר אחי לאתוקי מאתן דאמר דלאסכים אין צריך לברך קא משמע לן דאף לאסכים צריך לברך מ"ש קטיל לרב ומאי שלחו ע"כ כלל לעני תימא דאסהדתיה דרב חייא בר אחי הוה לאתוקי מיפסוק דאמר דאין צריך לברך לאסכים ושעובר סוס קודם ומן ק"ש ומאי שכי הקדי תפלין לק"ש אבל בדמטא ומכח מקדים שמע לתפלין כדאמר לעיל דרב מטא ידיים וקורא ק"ש ומכח תפילי ומנלי ולא ק"ל מדרב מ"מ ק"ל לרב ממתני' דאמר כוך למקטינן מעקרת מקום שכניעת דרב שכר כליכך דעמים תחלה ואח"כ עול מצות לאו שניות הוא דתימור דאמר רבינא כל קריאה לקריאה אבל בין קריאה לעשיה מי קאמר כדמקשינן בגמרא ומוך סוף

קשיא לרב ממתניתא ומאי שלוחא הוא דעבית כלו' לעולם דרב תחלה מכיח תפלין ואח"כ קורא ק"ש והשתא דאזית דרב מטא ידיים ונקר' ק"ש ואח"כ אתא תפילי אתא שלוחא הוא דעבו' שאחר להכיחו לו שתפלין וסגיע ומן ק"ש והוקק לקרו"כדי שלא יעבור סומן וכי מטו שלוחא דתפלין מניחינהו שכל לעולם דרב דאמר הוא לעניו הדין שמכיח תפלין תחל"ם ואח"כ קורא ק"ש ואסתיתי דרב חייא בר אחי לא לאתוקי מהשתא כמ"ד למשכח אין צריך לברך ק"ל שלא להניח שכך היה מוכר וכך היה עושה תמיד וסן פירוש שלו שונית ולפי זה משכחת דתלמוד דידן קאי דרב דעתו הוא שמקדים התפלין ואח"כ קורא ק"ש ולפי משכחת דהכא דעתי דקורא את שמע ואח"כ לובש תפלין ומתני' מסייעא לן והיינו טעמ' דהכ' דמני לאוקמי דשלוחא הוא דעבית מפני דשלוחו דרך בפור קאמ"ל בתלמוד דידן רב מטי ידיים וכו' מנא לן דמשום שלוחא הוא דעבית שלא שלחה אמר לה רב אמר קורא את שמע ולובש תפלין ומתפלל מתלמידו שבדין כדאתו שלא מצי למימר שלוחא הוא דעבית. שכל מ"מ לוכל למימר אמר לך אמר מתני' מסייעא לרב שלחה יקבל עליו עול מ"ם ואח"כ יקבל עליו עול מצות דלוכל למיפרך תיפוך דאמרה מתניתין להקדים קריאה לכל להקדים קריאה לעשיה מי אמר' על דרך דמקשי בגמ' שלנו היכא דאמר רב כריכן ס"ל. ולל מוה החלוק דבין קריאה לקריאה לבין קריאה לעשיה תיכו נכון שלא כמו שמחלק בתלמוד שלנו מפני שים לו מעד דרב לא היה סוכר כר' בן קרחה דעול חלב' בשים תחלה שהרי אמר רב חייא בר אבי שמעמוס רבות היה ומסר לפני רב ורחה אותו ואח"כ קורא ק"ש וכודאי שלא יחלוק רב על ר' בן קרחה דמתני' שלא היתה טעמא שהוא בוכר זה החלוק ולפי זה נכון זה שאמרו מודי רחמ"ר בן קרחה שלא להקדים קריאה לקריאה וכו' דלו תימא דאין זה חלוק נכון שלא מצית למימר הכי שהרי אמר רב חייא בר רב אחי ומנין בגיטין הוה קאימנא קמיה דרב וכודאי שאינו חולק שלא שבוכר זה החלוק וכין שכן שמצא דכל עצמו של חלוק זה הוא דרב חייא בר אבי ולמה לו כתלמוד בבלי לידוע לסתור את תלמוד הא דרב חייא בר אבי הוא דכל כמי שכל לעולם דרב חייא בר אבי הוא דכל כמי שכל ורב כמי שכל שהוא בכי כחות להאי חלוקא לכל בתלמוד וזה שאינו שלא שאין לו להדרב חייא בשם רב אינו יורד לוה החלוק דאמרי שנא בין קריאה לקריאה לבין קריאה לעשיה מאחר דכתרויהו מקבל עול מלכות שמים תחלה ולכך הוא שמקנא דרב מתניתא מסייע' ליה שיקבל עליו עמ"ם תחלה ודקשיא לך ממתני' דחופר כוך כמי כלייתא מקמי מתני' ועכיד כמ"ד וזה ברורה לי כאן. על מלי לומר על מצות תפלין לכל בתלמוד דידן ס"ל הקומין קאמר לעכב על מל יה לומר להניח תפלין שהוא תחלת הפרשה ועל מל רחם מברך על מצות שהוא גמר פרשיה וכן הלכתא כמו שכתבנו כל פוסקי הלכו ומשו הכי יש לתמוה על תלמוד זה דאיך יברך על מל יה על מצות פוסקים שנאמר שמנוח ועדין יש תפלין של רחם ונם איך יברך על של רחם לפניה רגוני על מצות פרשת תפלין דמשמע שעתה

מתחיל

על מצות הנחת תפילין בשהוא חולצן מהו אומר
ברוך אלקינו לשמו חוקיו ואתיא במאן דאמר בחוקת
תפילין הכתוב מדבר ברם במאן דא בחוקת חפשה
הכתוב מדבר לא בדא ר' יבי אבהו בשם ר' אלעזר
חנותן תפלין בלילה עובר בעשה ומה טעמיה
ושמרת את החוקה מימים ימימה ימים ולא לילות
ימימה פרט לשבתות וימים טובים והא רבי אבהו
מתני

מתחיל בפעולת ההמיה וגומר עת שיעמוד ובנרפסת מהרשם נרים
על מיטתו אומר לפניו קריאת שמע על מטתו ע"כ ומנו חכמים תפלין
ע"ב ומה לא כנפסחת התלמוד ורומלמי ולא כפסח תלמוד ירושלמי
כמחולין מהו אומר בפ"כיצד מברכין הכהנים ממרו תנן כל טעמין
כרכה לפניו טעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו ומקיק
דמתני' לתפיקי מצות כנון תפלין ומזוזה דלא מברכין לאחריהם
ומקשי לכתחלה דכתב בהו מורא חוקו מתני' לתפוקימי לתפוקי
ריחני ולכתחלה כתלמוד דירושלמי דלעין מברכין כמתניתין קנת
כן הרשב"ו לאחרו וכן לעניין שכחה
שם יהודה כשמואל חוקיך וכו' לחוש לדברי בני מערבא דלא"ל
דלעין הלכם כמותם מ"מ כיון דלעין מוהרים ברכה מה בכך לחוש
להם כוה לגבי הרב מהלי"ק ז"ל בכ"ל כתב למוחין כיד העומד כן
ואתיא כמאן דאמר בחוקת תפלין הכתוב מדבר בם שמוכח
תפלין תניח ושמרת את החוקה מימים ימימה למועדה כתפלין
שכתוב מדבר דכפרשת קדש לי כתוב והיה לאות מארבע
פרשיו של תפלין ושם כתוב מימים ימימה ימים ולא לילות ימימה
ולא שבתות ויו"ט דכרי ר' לע"ע לא שמיר לה נאמרה חוקה זו אלא
לעניין פסח בלבד דאוריכה לעיל מנה וכו' ולפיכך קאמר הכא
דהתם ואמר הכא דמברך לאחר קלוקן של תפלין לשמור חוקיו
הוא שנאמר דמר דכתוב מדבר בתפלין ונקט בכרכה ליתנה
דקדק מכל למאן דאמר דכחוקת פסח הכתוב מדבר לא כדלא
כלו לא דבר כוס ופירושו לומו כן והתם כתבו כפ"כיצד מברכין
דכבי מערבא נמי לא היו מברכין אמוקי מאר מצות כגון ציצית
מזוזה ותפלין אלא את תפלין לחודייהו והם דסוס מני למנוי היכא
דכתי לכמי מערב' לאמוקי מאי לאמוקי מאר מצות ומסקנה כתבו
וזל לומר חוקיו משמע דכל המצות הן עומין כן ומברכין
לאחריהן דלא תסכח תלמודא התם לפנוי שלן לאמוקי ריחני
ולכאורה דכרי התוס' יש להם כדמות דמיה מכאן להם ראיתא
דכבל ממצאת היו מברכין לאחריהן היכי קאמר ואתיא כמאן
דאמר כתפלין שכתוב מדבר אכל למ"ד בפסח שכתוב מדבר
לא כדא דליכא חוקה ומה בכך ושרי מאר מצות דליכא חוקה
ומברכין עליהם לאחריהם לומר חוקיו אכל למאן דאמר דאין
מברכין על שאר מצות אתי שפיר והם תירצו ז"ל הנותן
תפילין כלילה מלשכת דהנותן כרחם דדוקא נותנן ומניחם כלילה
הוא דאסור אכל מלבשם סיעלין מכעי' ומשכה עליו אפי' כל הלילה
מותר וכן קאמר לקמן ומכי נמי חיתה כפ' המוקן ומ"מ קאמר
התם דהלכם ואין מורין כן ומה טעמים ומשרת את החוקה
וכו' שכר לה כרי הגלילי לאמר דכתפלין הכתוב מדבר ומשרת
דעשה כמי עשה ימים ולא לילות דלטון ומשרת עביד ליה
כמו משמר דעשה עשה ופיכך קאמר דעובר כעי' דיוה
שכר משמר דעשה עשה ור' יוחנן כתלמוד דידן מ' עובר כלאוי
דיוה שכר משמר דעשה לאוהוה ימימה פרט לשבתות
שכח משמע דימותר דימימה קא משמע דאי משמעותא לון
מלת ימימה ממעט לשבתות ויו"ט דנפ"ה ימים ניהו וכבירא
שלמו ימים ולא לילות ימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים
טובים ומקשי למילך דכי היכי דכתיב לעיל מנה וכו' ולפיכך קאמר הכא
דהתם ואמר הכא דמברך לאחר קלוקן של תפלין לשמור חוקיו
הוא שנאמר דמר דכתוב מדבר בתפלין ונקט בכרכה ליתנה
דקדק מכל למאן דאמר דכחוקת פסח הכתוב מדבר לא כדלא
כלו לא דבר כוס ופירושו לומו כן והתם כתבו כפ"כיצד מברכין
דכבי מערבא נמי לא היו מברכין אמוקי מאר מצות כגון ציצית
מזוזה ותפלין אלא את תפלין לחודייהו והם דסוס מני למנוי היכא
דכתי לכמי מערב' לאמוקי מאי לאמוקי מאר מצות ומסקנה כתבו
וזל לומר חוקיו משמע דכל המצות הן עומין כן ומברכין
לאחריהן דלא תסכח תלמודא התם לפנוי שלן לאמוקי ריחני
ולכאורה דכרי התוס' יש להם כדמות דמיה מכאן להם ראיתא
דכבל ממצאת היו מברכין לאחריהן היכי קאמר ואתיא כמאן
דאמר כתפלין שכתוב מדבר אכל למ"ד בפסח שכתוב מדבר
לא כדא דליכא חוקה ומה בכך ושרי מאר מצות דליכא חוקה
ומברכין עליהם לאחריהם לומר חוקיו אכל למאן דאמר דאין
מברכין על שאר מצות אתי שפיר והם תירצו ז"ל הנותן
תפילין כלילה מלשכת דהנותן כרחם דדוקא נותנן ומניחם כלילה
הוא דאסור אכל מלבשם סיעלין מכעי' ומשכה עליו אפי' כל הלילה
מותר וכן קאמר לקמן ומכי נמי חיתה כפ' המוקן ומ"מ קאמר
התם דהלכם ואין מורין כן ומה טעמים ומשרת את החוקה
וכו' שכר לה כרי הגלילי לאמר דכתפלין הכתוב מדבר ומשרת
דעשה כמי עשה ימים ולא לילות דלטון ומשרת עביד ליה
כמו משמר דעשה עשה ופיכך קאמר דעובר כעי' דיוה
שכר משמר דעשה עשה ור' יוחנן כתלמוד דידן מ' עובר כלאוי
דיוה שכר מצי למימ

בתני ברמשא ותפלין עלוי מצדדן הוה ובמין פקדון
היו בידו · אית בעי מימר לא אמר אלא הנותן
אבל אם היו עליו מבעוד יום כותר אית בעי מימר
נשמעינה בן דרדאי הוה לאו על ידכה יצאו שבתו ויט
שהן בלין אות ולא בן בתיב בימי ימים לית לך אא
בי דמר ר׳ יוחנן בל מילת דלא מחוורא בסמבינן
לה

תלמוד דידן ולא ידעתי מכין לו מאי נפחח מנא כן גם הוסיף
בנסחתו וכתב לית כאי מימר דמנותן עד שתבטל רגל מן השוק
ע״כ ופירושו שהוא שנוח לר׳ מכהו דמצח תפלין כרמשא כלומר
קודם שתכלה רגל מן השוק לכל לגמר מילתן חולטן שוה ולא מצח
כרמשא כל הלילה · מנדדן שוה
שנוח הוא דרכי לכתפו לא היה
מניח תפלין ממש כלול שלא מוכר
היה מניחן שלא כדרך הנחתם
לשמרם והיו כידו כמין פקדון ולא
דרך חיוב · לית דכאי מימר
שנוח לחברתי ר׳ לכתפו לא היה
מניחן כלילה דמכעו׳וש שמניחם
שם מותר לכל מה שמר עובר
בעשה על הנחת כלילה שתחלה
קשר · לית כאי מ׳ כשמעינה מן הדא ושים לבו׳ם מלון דורסין
כן מימי׳מימם שלא מוסיפין לאות דכתיב כתפלין דכאי קשר
על ידכם ולטוטפות בין עיניך · יכאו שבתות ושאר שהן
בשבת כתיב אות היא כיכי וכין בני ישראל וכן בי אות היא כיכי
וכין בכאי ישראל וכן כיחזקאל וכו׳ לכל כיומים טובים לא נאמר
בהן לעון אות ואי משום דכתיב בשאר ושים הדם הזה לכם לאות
שהוא בשאר מצרים כתיב דהוה דם על שמשקוף ועל המזוזות
לפי שעה ולא לדורות שכל עניני אותות ביום טוב אות דכי
היכי דבשבתות על ידי שמירת השבת שהם זוכר ויהודו של
הקדוש ברוך הוא שבשבת ימים עשה את השמים ואת הארץ
וביום השביעי שבת הכי נמי בשאר על ידי שכילת שמלאכה
חוכר שמקדוש ברוך הוא הוציאנו ממצרים ונוכו על כך וכן
כתב השוכות על ידי המוכה כדכתיב ריחץ ושן בשבת על ידי
שהוא עושה כל היכי יום טוב זוכר ייחודו של מקדוש ברוך הוא
יתברך לעד לפי שמי נמריכן מעבת דכוון דלמור בשעיות מלאכה
וכתיב בהו אות היא מניה נמריכן לכל המועדים שלמוניו בשעיית
מלאכה ולוז ריש ורפ״ז אל בגמרא דילן דקאמר יכאו שבתות
וימים טובים שהן עשוין אות שיהו דכתיב כי אות היא כיכי
וביניכם ושמור אקרא בשבת כתיב בשמות כי תשא וכותם אל
בלמוד יום טוב משבת דכשם דכשבת כתיב אות ולמור בשעיית
מלאכה כן בכל המועדים שלמוניו בשעיית מלאכה׳ שן עשוין
אות ולפי שם מיית׳ אקרא דכי אות היא כיכי וביניכם ולא מיית׳
שבכי וכו׳ אות היא לעולם שבני דכיכי וכין בכי ישראל אות
הוא לעולם שוא טעמו כי בשבת ימים עשה ה׳ את השמים ואת
הארץ ושם הטעם לא שייך כיום טוב לכל פשוט דכי אות היא
כיכי וביניכם דכתי׳ לעיל מכם ועליה כתיב כל שעושה מלאכה
כיום השבת יומת וטעם זה מתיתם ליה מש׳ם כתכו׳ דשאות הוא
שוא הפ׳ שעל דבשבת כתיב כיון דלמוני בשעיית מלאכה נתן
למור בזה מכל זה ולא תקשי לך מסכי כחול המועד הותרה
מלאכה מהתורה ולכאי אות לפי שיש ואפ״ם לא מכחינן תפלין
מהרי נראה מן שגם כשב דמועד קטן ומן הירושל׳ דכותב מדש
תפלין בחשא לכניחם בחה ומימים דשאוכים היו מניחין תפלין
בחשא אלא שאחר בהו חכמי בשרד ובטלו מנהג זה משם שמנאו
בזוהר בכתוב ככי ואל׳ל לפי תלמוד דידן אפשר לומ׳ דטעם שאות
הוא משום עשיית מלאכה ומשום שכי כחול המועד דשרי מן
התורה בשעיית מלאכה ולכאי אות מניחין תפלין · יכאו שבתות
וימים טובים שהן שמות אות לכמורה שלמן דדרים בכא
לעובר בשעה המניח תפלין בשבתות וימים טובים שרבתיב
ושמרת את החוקה הזאת ומימים ומימה שכר רבי יוסי הגלילי
דכריתת דנם שוא מכיח ליה מהאי קרא ומאי דשמעינן

ברכות פרק ב

סוף ההכרח ופסוק דומיא דידיה בתיב מקום כן לרוחה תעלתך לעבור בעשה ברוך ללמוד ממנו ולפי זה דמסקינן דהאי תלמודא הוא כרבי ונקי הגלילי ומסקינן דהכלי הוא כרבי עקיבא ועוד מפשר לפרש דרבי אבהו בשם רבי אלעזר אמר שמותן תפלין כלילים עובר בעשה דכתיב ושמרת את החוקה מימים ימימה ומשמר לעשה עשה וקמ"ל כלילה דוקא ולא כשבתות וימים טובים משום דס"ל דכשלמת לעבין לילה כשהיא כתיב ימים ומשמע ולא לילות לפיכך עשה קלו עליהם מכל בשבתות וימים טובים לא משמע ליה דעובר בעשה ולהאי כתיב בקרא לילה מרבויא דימימה ולהכי תלמודא לא מקשי ליה מלא מלילם למול דלמבי קאמר דעובר בעשה ומשום דרגזע התלמוד דכיון דאית למרת ימים ולא לילות וימימה ולא שבתות וכה כתיב השמר למרי לא למרת כל שמותן תפלין כלילה ובשבתות וימים טובים מלא כלילם כלכך להכי קאמר דרבי שעור דרך מפשקת קאמר ימימה ולא שבתות וימים טובים לכל לא משיק ליה מלא מוסיף לאות שבתות וימים טובים וממימה ולא לילות וכפסוק דוסיף לאות ליכא עשה משום הכי לא קאמר דבשבתות וימים טובים עובר בעשה ומקשי ליה תלמודא ולא כן כתיב ימימה וההי למרת ימים ולא לילות וימימה ולא שבתות דמשמע דימימה מפקת להו לשבתות ומאלי לא קא למרת להכי נמי עובר בעשה ומצי דרך למפשקת למר ליה לימימה וכל מילתא דלא מחוורת צריך למפשכם מתרין סגין לכל עשה לעולם ליכא בשבתות וימים טובים. וכפרק הקומץ רבה אמר רבי אלעזר כל שמניח תפלין לחד סקיעת שמש עובר בעשה ורבי יוחנן אמר עובר כלאו ומשיק דכתיב קא מיפלגי דר' שמעון סבר השמר דלמא לאו כגון השמר בנגע שנראת דמוסר שלא יקוץ בשבתו ושמר פן תברות ברית ליוסב המרן ושמר דעשה עשה כגון האי דמשמע שמקדום לברוך הוא מצות לעשות תפלין עשה הוא ומשום הכי אמר עובר כעשה ורבי יוחנן סבר אפילו שמר דעשה לאו הוא ולהכי קאמר הכא לתי שהוא עשה שהוא לעשות תפלין לאו הוא ומשום הכי אמר עובר כלאו. ושברים כורים דהך מימרא דרבי אלעזר ורבי יוחנן אליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר לעיל דרבי עקיבא הוי אמר דכתוב מרבה שכתוב גוף עניו ושמרת לאות עליך ולפי זה אמר רבי יוחנן דשמע דשבור כלאו הוא בעשה לכל קלי כרבי יוסי הגלילי דאמר ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות ויו"ט ושמע מינה מרבה שבתות ויו"ט לעבין עובר בעשה משום דהשם לא מחוורת מילתא דשבתות וימים טובים נמי דמשיק ליה ממ"ם שמקנת לכל ימים דכתוב בסליחה ע"ד ולפיכך אמר כלילה דוקא. נשים מכין וכו' כפ"ק דקדושין תנן כל מ"ע שהזמן גרמא בנשים פטורות מלא כל מצות עשה שהזמן גרמא בנשים פטורות ונקשי בשלמא נשים פטורות מלא תפלין דנשים אינן בנות תפלין דכתיב בי פטורי מתפלין לתת שם בנשים ונקיש מווזה לתת שם מה מזוזה בפרשה שניה לא בתקון ונקיש תפלין למזוזה בפרשה שניה לא בתקון ונקיש מזוזה לתת שם מלקף דעתך דכתיב למען יכו ימיכם עלו נכרי כעו חיי נשים לא כעו חיי ועוד פירש רש"י לא מ"ד לפטור נשים דלאו נכרי כעו חיי נכי לא כעי חיי ועוד פירש נמרין מתפלין כמה מצוין בתפלין שהיא מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות מלא כל מ"ע שהזמן גרמא בנשים חייבות מה לתפלין שכתוב בהן לזכרון ולקדושתך לזכור לתת שם בנשים פטורות דכתיב בתורה ולקדושתך לזכור לתת שם בנשים פטורות מה לתפלין שכתוב בהן לזכרון ולקדושתך לזכור לתת שם בנשים חייבות ומצינו למוד' לחייב נשים דכתיב בתריה וכתבתם על מזוזות וגו' מה מזוזה נשים חייבות כלקישון מלא תפלין נשים חייבות ומצינו לתת מתקום קין בפ' לדעתו כין בפ' כרמלוב כ"ד פרישות לעיל ושנאתם וכתיב בתריה וקשרתם וכתיב בתריה ויהיו לטוטפות בין עיניכם ולמיך ליה ולמדתם אותם את בניכם ולא בנותיכם את שהוא חייב בהת חייב בתפלין נשי שאינן חייבו בתת אינן חייבו בתפלין. נשים מנין ולמדתם אותם לח מאתרין סגיאין. התיבון

מכפי כיוצא ע"כ למפלת למד מתוך זה דפטור ר"מ שהזמן גרמא לנשים ולפיכך מתפלין כמה מצוין והפלין עכשיו גרמא להו מדתקום לתת בפ' הפרשיו מה מלין כן תפלין ומזוזה דכתיב שוקדה וכשנים לא שוקדה ולפי כוונה זו ודאי מי לאו הקשה דתפלין לתת לא הוה מפטרין נשים מתפלין מטעם דשהזמן גרמא היה דעור סיח נריכם למוד ומשם נמרי כמה מצוין. ולא תקשי לך כוה סונית דס"ד מי סתתו דלמרינן התם בתתי נשים ועבדים ושטיים פטורין מק"ש ומן התפלין ושקשר בגמרא מלי שכח ק"ש ותפלין דמ"ע שהזמן גרמא הן ונשים פטורות תפלה וכרכת המזון שלא הזמן גרמא נשים חייבות ק"ש פשיטא מ"ע שהזמן גרמא הוא וכמ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות מהו דתימא הואיל ויש בה מלכות שמי ק"ל. ומן התפלין פשיט' מהו דתימא הואיל ותתקום למזוזה ק"ל ומי ס"ד כל מצה שהזמן גרמא נשים חייבות לא מזוזה נשים וכתבתם מה מזוזה נשים חייבות אף תפלין ק"ל עכל"ו כ' מסתיא מהכא דתפלין שכמן נמרינן מטעם דמ"ע שהזמן גרמא דה"ל מ"ם תפלין וק"ם דמצות עשה שהזמן גרמא וכן הא דמקשי בסמוך לומן התפלין פשיטא מהאי טעמא ושרי זה מולך לסונית דקדושין מוכרו ומסתם מהתם דאי לאו הקשה לא גמרינן לה כפרישית. לי משום הא לא תקשי לך דכי סוף פירוש דשמעתא דברכות מאי שנא ק"ש ותפלין דמצות עשה שהזמן גרמא הן כלומר תרוייהו וכתפלין גמרינן מתת דמזוזה שהזמן גרמא הן כלומר מה לק"ש שכמה מצוי וזה שלמר דמ"ע ס"ג הן וכיון שהן עוות כוה גמרינן חדא מחברתה וכל מ"ע שהזמן גרמא פטורות הנשים ושרר מקשי פשיטא קס"ע ס"ג הוא דילפינן מתפלין מתם בקידושין מאי כתיב למחרם ומשכי מהו דתימא הואיל ויש מלכות שמים כה וכל חייבין במצות מלכות והוה חמיא דנשי הנשים חייבות כה ק"ל חוץ ומקשה ומן התפלין פשיטא דוק דלא קאמר הכא ומן התפלין פשיטא מע"ג הוא כדאמר בקמ משום דהכא לא מקשה מהאי כללא אלא משכי קא מקשי פשיטא דהאי ולפיכך תפלין מתת בקידושין דנשים פטורות ומאי צריך למחרם ומשכי דצריך למחרם דלא ניחא דמתקום למזוזה ומה חזית דסמכת להקם דתת לפטור ולא סמכת להקם דמזוזה לחייב ק"ל להכי קאמר להו הכא לומר לך להקם דתת עקר דהוקשה בשתי פרשיות ומקשי למזוזה לא מוקשה אלא כחדא פרשתא ומחזין חדא מקמי תרתי והו פירושה של סונית וז"ל נפי דעתי ועל פי פירוש זה הסונית מכוון כהוגן ומגוון לחד עולם לתתיהן. ולשיטת מכת הפשיטא"ל בשתתו דיש נמחלות דלא הוו נרמי פשיטא לא ימין התפלין ולא דק"ם אלא ק"ם תפלין וק"ם בלבד לתי שפיר דלא מקשי לעולם התלמוד על תפלין פשיטא דמ"ע ס"ג הוא. ולאחר שנתבאר מתחלית הסוגיות הסונית הכללית דמ"ע ס"ג נמרינן ליה מתפלין ותפלין נמרינן דנשים פטורות מהקשה דתת מסוקם בשתי פרשיות ודחינן מקמיס הקשה דמזוזה דלא הוקש תלא בפרשה אחת הכא כוה. לפשר לפרש כן סונית דסכי נשים מכין דפטורות מן התפלין דלי משום

מפשט

מעשה לפקח דעדין היה צריכים למוד דמפה הוא דגמרי' הכי
כהאמרן • ומאי דהפטור לנשים נמי מצוין הם מדכתיב ולמדתם
אותם את בניכם ודרשי' ולא בניותיכם ומתקום תפלין את' לכתיב
והיו לטוטפות בין עיניכם ולמדתם בפרשה סמיך ונם בפרשה
דשמע אתקום הכי דכתיב ושנותם וכו' וקשרתם לאות וכו' ומה
כן מאום שלו הקפה למדינן מי שהוא חייב בתי' חייב בתפלין
ונשים שהן פטורות מתי' פטורות מהתפלין דליכא למימר נקיש
תפלין למזוזה דהתי חדא והני תרתי על דיכן עקר לדתי' •
ולאם והכן דמאום שכי פעיט ליה מפסוק דולמדתם על דרך
הפקח הנזכר ולא מפסוק דושנותם וקשרתם מפני דהי הוה
מיינ' פסוק ושנותם שהוא מפרשה דשמוע לענין שהקפה היה
בנקל לקשות מניח והיה מלי חזית דשמות דהתי הקפה
דושנותם וקשרתם ולא לשקפה דוקשרתם והכתבתם לכל הפתח
דמיינ' הקפה דולמדתם ת לא מצי פריך מהכא דשם ליכא
הקפה בפרשה שהיה זו ושמות שהוא בפול וזה לימי מלא
יקידי וממילא קא מתרכא לך קושיא ואין צריך לתריך בזכרונה
זהו הכל בפירוש שמועה הלזו להסבימים עם הפתי סוגיות
שבבבלי • ועל פי דרך זה יתיישב נם כן למאם כמפילתא למען
תהיה תורת ה' בפיך לפי שבאמר והיה לאות על ידכם שומע
אני אף הנשים כן ושדין הוקש לאות ומוזה מצות עשה ותפלין
מצות עשה אם למדת למוזה שנוהגת בנשים ובעבדים יכול אף
בתפלין כן תלמוד לומר למען תהיה תורת ה' בפיך לא אמרתי
אלא מי שחייב בתלמוד תורה חייב בתפלין ונשו הנשים שאין
חייבות וכו' עד כאן • ואלו פטור הנשים בתפלין הוא מכללא
דכלמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מלי קאמ' והדין נותן
הוקש ומוזה מצות עשה ותפלין מצות עשה מלי תפלין שהזמן
גרמא לו תאמר כמוזה שאין הזמן גורמת ושדי בפ' מי שמתו ושיפ
טעמא לפטור תפלין ממצות עשה שהזמן גרמא ולתיוב למוזה
מטעמא דמצות עשה שלא שהזמן גרמא הוא ושיכי מצוי להו הכא
הוקש שו מצות עשה וו מצות עשה ולי תימא דשמיך דלפקש
והכי קאמר דתרוייהו בעשה ולית לשו הקש דוקשרת' וכתבתם
לא מלי למימר כלום הוא דשכא מלי מיבא הקש דוהיו לטוטפות
ולמדתם וכ"ש שהן בכתי הפרשיות • אלמנם יתיישב הטב כמה
מקדם לנו דלעולם פטור תפלין לנשים לא נפיק מכללא דמצות
עשה שהזמן גרמא דעוד היא בריכה למוד ומנה נמרינן הלי
כללא ולפכי קאמר הוקש ומוזה מצות עשה ותפלין מצות עשה
נמרינן הי מזה דאם תאמר הא שהזמן גורמתם ואם אין הזמן
גורמתם מה בכך עדין לא ליתכדירא לן • פטור הזמן גרמא ולפי
זה אם למדת למוזה מכושב' בנשים תלמוד נם כן בתפלין שנוהגת
בנשים לפיכך אתא קרא דלמען תהיה תורת ה' בפיך לא אמרתי
אלא מי שחייב בתלמוד תורה חייב בתפלין ואלי תבא דמכילתא
לא משמע ליה הקפה מטעם שיהיה אלא כעי מהפסוק עצמו
ולפיכך פעיט ממנו לי כמי הל חד הקפה דוהיו לטוטפות בין
עיניכם ולמדתם אותם דמיכי לכל הקפה דושנותם וקשרתם
לא מבירא ליה דוקשרת כם שהוא תלמוד תורה מפניק ניהיכם
ומאום הכי מייתי לתורת ה' בפיך כנסף על ולמדתם והיו לטוטפות
דאום ליה תרתי ומיכן חדא דוקשרתם וכתבתם מקמייהו •
ומכל מקום למדנו מאם דמעקרא פטור הנשים בתפלין מ"נ
מכללא דמצות עשה שהזמן גרמא אלא מקרא אלא שאם חלוקים
במניחות המקראות • והפתח לא כפירושו לתלכות קטנות
הלכות תפלין דף פ"נ כתב וזה לשונו נשים ועבדים פטורין מן
התפלין מאום דהוה להם מצות עשה שהזמן גרמא ואף על נב
דקיימא לן בדברי עקיבא דתפלין הוא ומן תפלין הוא מכל מקום
שבת ויום טוב לאו זמן תפלין הוא והוה ליה זמן גרמא וכירושלמי

משמע לפילו למאן דאמרי ליה שבת ויום טוב זמן תפלין לפילו
הכי נשים ועבדים פטורין דדרום ליה מקרא דלמדתם נשים
מכין תלמוד לומר ולמדתם לותם את בניכם עבדים מכין תלמוד
לומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד מי שיש לו אלה לדון לאחר
יבא זה שים לו לדון לאחר עד כאן לשונו • וכאור דברי הוא
על הירושלמי דכרק מי שמתו דקאמר התם עבדים מכין
תלמוד לומר שמע וכו' דהכא לא פשיט לעבדים ועלה מפרש
דלפילו לרבי תאיר דאית ליה בעירובין ומייתי בפרק בתרא
בקונית דכבלי דתפלין לאו זמן מצות עשה שהזמן גרמא הוא ושבת
ויום טוב זמן תפלין הוא לפילו הכי כבר כתפלין דנשים
פטורות מסברא דולמדתם ועליה קאי הירושלמי • ולכאורה
נראה דכתב כן מאום דאי אמרת דמין הירושלמי לאוקי אלא
אליבא דהלכתא כדברי עקיבא דבבר דמצות עשה שהזמן גרמא
הוא דשבת ויום טוב לאו זמן תפלין הוא אם כן תלמוד לומר
דנשים פטורות מאום שכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים
פטורות ומאי בעי קרא שכל כמאי דאיכא אלא לפילו למאן
דאמר דאין הזמן גרמא אתי שפיר דמאום שכי כתי קרא •
ולפום הא ככל לן פתא לכיוצא דאמרי לא מפרש הלשם הירושלמי
הוה לתא כדברי עקיבא דתפלין מצות עשה שהזמן גרמא וכי
תימא מאי כעי בנשים ומאי מפרק ליה מולמדתם תיפוק
ליה מאום הא כללא הני לא מצי מפיק לה דהאי כללא מניה
נמרינן ליה ועדיין הכלל עצמו צריך למוד וכדקאמר בפרק
בקדושין ובפרק מי שמתו שהזכרתי לפופם לעיל • ובפרש
נם כן הך ירושלמי דהכא בשנוהן זה ושכי כמי מטיא לפרש
ירושלמי דפרק מי שמתו דמייתי הלשם ל"ל דכעי נשים
מניו דפטורות הלי מאום מצות עשה שהזמן גרמא עוד היא
צריכה למוד לכך קאמר דמפסוק דולמדתם לתקום וכפרשה
דשמוכה נם כן לתקום ואאום הא נשים פטורות דמניו חדא
מקמי תרתי בדתיבנא ואם כן אתיא כמאן דאמר דמצות
עשה שהזמן גרמא הוא הלא כעי קרא אאום דמעיקרא לא
הוה נמרינן ליה הלא מניה • ואם תבוה לומר דכיון דמפיק
ליה מקרא לרווחא דמילתא אפילו למאן דאמר דאין תפלין
מצות עשה שהזמן גרמא הוא פטור מה שאין כן לי הוה מפיק
לן מכללא דמצות עשה שהזמן גרמא הלא היה פוטר הלא
מאן דכבר שכי לי הכי מלי לתירוץ ואין הירושלמי משמע הכי
אף אן בבבלי משמע כן וכדלתיתא בפרק קמא דקדושין דנמר
פטור כל מצות עשה שהזמן גרמא מתפלין ותפלין נמר
לה מולמדתם ואם כן כיון דאיכא אאום מקרא קא נמר ליה אף
למאן דאמר שאין הזמן גרמא לה נשים פטורות • ותו
מעקרא דדינא פירכא היכי קאמר הלשם וכרום לברכה נשים
ועבדים פטורים מן התפלין מפני שהיא מצות עשה שהזמן גרמא
ונשים פטורות דמשמע דפטור התפלין לנשים נמשך מהלי
כללא והלא הלי כללא מהתפלין עצמן נמרינן כדקאמר בקדושין
פרק קמא מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות דנמרינן מתפלין
תפלין מהקפה ואם כן מין הפטור כלאי הלא הקפה • וכי
תימא דהלשם ל"ל פשטא דנמרא דפרק מי שמתו נקט דקאמר
התם נשים ועבדים פטורין מן התפלין לשון מן התפלין לשויה
מצות עשה שהזמן גרמא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים
פטורות • אם כן קשו סוגיות לתדרי דמשכח משמע דפטור
נמשך מן הקפה ומשכח משמע שאאום נמשך מכללי • וכבר
היום כלבי לפרש דברי הלשם ל"ל דכל מקום ושויה דיוים
הוא לעבדים ולהכי קיים הלשם ל"ל דפרק מי שמתו דשמא
מוכיר עבדים מכין לכל הכא אלא מבכר עבדים לא מיירי
הלשם אלא דשיק שוף לא יכלתי להלמו ומבכר נראך בי תלמוד •

התיבון והרי מיכל בת כושי היתה לובשת תפלין ואשתו של יונה היתה עולה לרגלי ולא מיחו בידיה חכמים ר' הזקיה בשם ר' אבהו מיכל בת כושימיחו בה חכמים ואשתו של יונה הושבה · תני נכנס למרחץ מקום שבני אדם עומדין לבושים יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאת שלום · נותן תפלין ואין צ"ל שאינו חולץ מקו' שבני אדם רובם רגילין להיות ערומים אין שם שאלת שלום ואין צ"ל מקר' ותפלה וחולץ תפלין ואין צ"ל שלא יתן · מקצתם ערומים ומקצתם לבושים יש שם שאלת שלום ואין שם לא מקרא ולא תפלה ואינו חולץ תפלין אבל אינו לובשן עד שיצא מאותו רשות של בל אותה מרחץ · רבי ירמיה בעא קומוי ר זעירא היתה מרחץ מרחצת בימו' החמה אבל לא בימות הגשמים א"ל מרחץ ואע"פי שאינה מרחצת בית הבסא ואע"פי שאין שם צואה · מר עוקבא אמר אהן חזירא בית הבסא מטולטל · רבי יונה אמר אהן צררה דעל כיף ימא מהו · אר' אמי אסיא הורי ר' ירמיה מעביד ליה בפיליום ולא סמכינן עלוי · ר' זעירא בשר אבא אוכל בהזאבילת עראי ואיזאוכל בהן אב"ל קבע ישן בהזשינת עראי ולא שנ' קבע אית

בכנסתות מהר"ם נרים קמן תכין ופטרין מקש ומן התפלין נראים כתי' והיו לטוטפות בין עיניך ולמדת לומר לת בניכם ולא לת כנותיך לת סהות חייב כתי' חייב כתפלין נשים שלהן חייבות כת"ת לינקחייבות בתפלין ומה כן שרו נשים מפני דרכה לתתני דפ"מ שמתו קלי ומנו לין למ"לכתו"ש גירסת הספרי כמו שהיה ומ"ם סנטון ג' עול' לשתיהן · מיכל בת כושי כת' שאול שבקתה כושי כת' עלדכתי כיום ן ימיכי וקושי היה · יונה ן' אמתי · ולא מיחו בה חכמים נר"ה לדידיה דמקש' היתה מברכת בשמחתם דאלך מפי קשיח ליה ולא מיחו בה חכמי לכל כהכיתהו שהיתה מברכת שפיר קאמר ולא מיחו בה חכמים משום ברכה לבטלה אלא משום שחייבות בכך ומיהו צריך לדעת בעלית הרגל מפי קל קשיח ליה שעלת' כיון דלית בה טעמא דברכה לבטלה ומקשי לה מיתי ולא מיחו בה חכמים מה הפסד היה בעליתה ואפשר דמה שהיתה עולה היינו לסמוך על קרובים דמיכה בבעליה כעיקן ולא מיחו בה חכמי משום דלמו פסקי הלכת כלם דלמרן בנים סומכות רשות ור' חוקיה אמר לא היה כפי דהיתה עולה בעם ר' לכל סובבה משום דפסקי ברבי דלמרי כת"ל בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל · תני הנכנס למרחץ מרחצות שלהן שלשה חדרים היו להם פטימי לסווע ולהשתטף ממעי מיורד לתוכו מן המרחץ ולוכם חלוקו חיפן מיוצא לבם ונומר לביתו ומקום שבני אדם עומדים לבושים דקלאתר הכא הוא הבית החיצון · יש בם מקוה קרויה שמע בם · ואין צריך לומר שאלת שלום על נב דשלום שמו של הקדוש ברוך הוא דכת' ויקרא לו' שלום מכל מקום קילא מקריאת שמע ותפלה לפי שהן שמות חמורים ושם המיוחד · בתוך תפלין מביא · מקום שרוב בני אדם להיות ערומים הוא הב"ת שפנימי · מקצתם ערומים ומקצתם לבושים הוא הבית החיצון שהלום שמוג היו עומד בם ערום וכריח המוג עומד בם ערום אינו לא מרחץ גמור לגלגל יתן שלום ומקצת תורת מרחץ עליו לגלגל יקרא ויתפלל ואינו חולץ ואינו לובש · מרחץ מרחצת כימות החמה ומרחץ מרחצת כימות הגשמים ומרחץ בכבם בם בימות הגשמים מהו לעכין תפלין מי מהריכן דכיון דשם מרחץ עליו אסור או דילמא כיון דלית מרחצת השתא לית לן בה ועל בית הפטימי קל בעי · ועל כל אחד כדינו מרחץ ולקי על פי שאיכה מרחצת לי היו פטימי אסור ומי הוו חינון אחר ומי הוו למעבי לינו בותן ואינו חולץ הלי כדיעה וכפרקא קמא דשבת דילן מלחן שמרי לקי על פי שאין שם מרחץ · ובית הבסא לקי על פי שאין שם מרחץ · שוחה עשרה משם מכל הסוביה לבית הבסא בעיא ולא מצינתא

בתפלין ל"ה או חולצן לרבי יצחק או מניחן על מולחמו כדי שיהו מוכנים לו לכשיסח מלכ' לרבי חייא כדלית ליה בם' מי שמתו דבבלי · ולא יצן בהן שית קבע שמא יפיח בהן מכל שית ערבי לית לן בה · וכי תימא הרי ממיח דעתו בשמועו ולסור דהסיח דעתו משם ככר כתבו הלשם ורבינו יונס דלא מיקרי שכח הלעת אלא כשנוהג בם קלות ראש ובגמרא דידן פ' מי שמתו לא יצן לרש בתפלין לא שית קבע ולא שית ערבי ולא עלוב מלתלמוד זה דיש ליישב דהך דהכא מיירי כשהן כרלתו דבקבע דחייסינן להפסד משום מכל כערבי דלוכא למי חשבת לא וכת לסור דיקן מיירי כשהן בידו לחייסינן שמא יפלו ומשם כין שית קבע כין שית ערבי אסור לסור ולכותה לסרינן בפרק הישן תני חדש יצן לרש כתפלין שית ערבי ולא שית קבע וכני חדש יצן בין שית קבע כין שית ערבי · ותני ברש לא יצן כהן לא שעת קבע ולא שית ערבי ומשני לא קשיח הא דנקיט להו בידיה הא דמוכחי כריסיס שם דשרים קורבן עליה ופירש"י ז"ל דנקיט להו בידיה לא יצן כו לא קבע ולא ערבי שמא יפלו הא דמכחי כריסיה דערבי מותר ולא קבע שמא יפיח כהן פרים סודרן עליהו ישכיחן בקבע כיון ערבי דלא נתן תור למלאכי השר' ע"ב ועל דרך זה כמי שתרצי' דשך תלמוד דסתור שית ערבי לא פליג לתלמוד דידן דלסור לפני ערבי

אית תניי תמיד בריית' סביר סדין כדאמר שמי שמכל ותפלין כדאמר כאן צמר לחכול לימי מברך סוב על התפלין שלא בכרכה דאמרינן שברך בשעת הנחתן סגי ואית תניי תנו ברכה בשעת מלבד ברכה שברך בשעת הנחתן מברך עוד עליהם שעת שנית ועל זה

אית תניי תנו מברך פעם אחת ואית תניי תנו מברך פעמים מאן דאמר פעם אחת ניחא מאן דמר פעמים הא אביל ותפלין עלוי · אר' זעירא קיימה ר' אבא בר ירמיה באוכל אבילת עראי · רבי זעירא בשם ר' אבא לא יבנם אדם לבית המים וספריו ותפליו בידו רבי יוחנן כד הוה ספרא בידיה הוה יהיב לן כד הוין תפלוי קאי בון · מתני' פליגא על ר' אבא בר ירמיה נבנם אדם לבית המים וספריו ותפליו בידו אר' זעירא קיימה ר' אבא בר ירמיה באן ביבול ללובשן כאן בשאינו יבול ללובשן דלבן מצולא קא עביד בון למה הוא מבזילון · בראשונ' היו נותנין אותם לחבריהן והיו נוטלי אותם וברוחי התקינו שיהו מניחין אותם בחורים ובשאירע אותו מעשה התקינו שיהא אדם נבנם והן בידו · ר' בר אחא בשם ר' זעירא אמר והוא שיהא שחות ביום כדי ללבשן אבל אם אין שחות ביום כדי ללבשן אסור דלבן מצוה לא קא עביד אמאי קא מבזילון · מיישא בר ברירה דר' בל אמר מאן דעבד טבאות עושה להן כיס של טפח ומניחן על לבו מה טעמיה שויתי ה' לנגדי תמיד · תמן אמרין כל שאינו בישע לא ילבש תפלין · ר' זעירא בשם ר' אבא לא יבנם אדם לבית הקברות ויעשה צרכיו משו' לועג לרש ;

מתני' הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא ר' יוסי או' לא יצא קרא ולא דקדק באותיותיה ר' יוסי אומר יצא ר' יהודה או' לא יצא ·

הקורא

כתיבי כיון שמעת קולו תלמיד כך עלם ליקח סנג והפיל עצמו ומת כדאי כמי שמתו דבכלי כלותם פעם תקיעה לוחזן בילו וכגם · מאן דעבד טבלות לטון טוביות כלו' הרוגה לעשות טוב והיפר · כיס של טפח כיס שמחללו טפח לחשיב הכלי לחסל להסמיק ביון וביון הקרקע וכבכלי קל' דדוקא כבלי עשוי כלי שלימו כלי וכן מכל מטפח שפיר דמי שהרי מפילו פכין קטנים מניחין כאהל המת ואע"ג דלא סוו טפח · כל פתיחו כלונסיו כעל שכבפיס בפ' דר' דמילה ולא כלונסף ממש לא שייכר מפיסה שפתח ויכא שפתח בידו לכך ונקרא לנשף כעל הכוכבי' פע"נ דלא נזכר בו שניך תפחה ושיב' שלא מפו' דנתן נפשב על התפלין קלמ'כי וכדלותא התם ר' יכלו תפלין נריכין נוף נקי כשישני לא יבנם אדם לבית שכוררות ויעשה נרכיו משום לועג לרש וכבכלי קאמר לא לתפלין כמי וכהכי ניחא דלא לא כן מה עניכו כאן · חרף עופהו שמחרפו בכזיון בזה · מתניתין קרא ולא דקדק בשותיותיה וכו' לאמן כגמר' תלמוד זה מחריבן אלו נריך דקדוק על לכבך על לכבכם עשב בשרך ומכדתם מסרה הכתוב פתיל לתכשם מסרן מעמע בסדיק דקדוק דמתניתין הוא אלו הנוכרים והיינו ריוח כין סרבקים דתני בתלמודא תני תנא קמיה דרבא ולמדתם סיפא למודך תם כדי ליתן ריוח כין הדבקים עכי רבא כתיבים כגון על לכבך על לבבכם כבל לבבך כבל לבבכם עשב כשרך ולבדת מהרה סכתב פתיל לתכשם מסרן שמר' זה דריוח כין סרבקים דתלמוד לירן מתני לא הבא כשם דקדוק אותיות וכן נרא' ממה שלמכם בפי שמעו' אל דקדוק סאותיו' הוא לשמור בתוב שפתיו כשת שקריצלה אלא יפיח אות נעש ויפיע אות כחה ויכאר זכרון התנועות הרלויות לכאר ויחטוף התנועות הרלויות למהר בחטיפה ויוציא האותיות דרך מוגאם ולא יבליע אות כשנית הסמוכה לה כאות אחת אלא יהיה עכשיו רשם אחד סכתוב מסרס כבל לבבך וכדומה לו · עד כאן סרי נרשם דוקדקתם מהרה ובבל לבבך וכדומה לו שהוא נקרא כשם ריוח כין סרבקים דכבלי קרי לים שלמכם אל דקדוק אותיות דמתניתין ולפי זה יש לתמוה על רבנו יונה זכרונו לברכה שכתב כפירוש הלכות וזה לשונו קרא ולא דקדק כאותיותיר לין זה דקדוק פיתן ריוח כין הרבקים שזה לכך אחר שסוסיף רבא ואחר אחר כך אל דקדוק מסבירו כמשכם הוא אלא יראה הדגש ולא יבגים הרפה

הקורא למפרע לא יצא קרא ושעה יהוור למקום שטעה׃

גמרא רב אמר הלכה כדברי שנידם להקל דלבן מה הן אומרים סתמא ורבי יוסי הלכה בסתמא רבי יודה ור׳ יוסי הלכה בר׳ יוסי ומה צריכה למימר רב הלכה בשנידן להקל אא בגין שמע דתני לה בשמ״ר לפום כן צריך מימר הלכה בדברי שניה להק׳ תני נתפל ולא השמיע לאונו יצא למי

ויוסר בקריאת התורות שלא תבלע אות בחברתה שלא ואמר ואחרי במקום ואחרם לף עב״ל וצריך לפרש כי לפי שהוא מוכר דומיא דלף שוא כמו על לבבכם ואבדתם מסרס ג״כ סיומו ריוח בין הדבקים דקאמר רבא לקמן ושוא שוא הדקדוק דמתני׳ ולפי שהוא סובר דלא דמי ואחרם לף לגלגו הכי׳ מלשון טעם אומר כן הני כללהו הכלעת אותיות דומות זו לזו כסף וכרמלם הם ומה כשתגיע אל משו והרי כהדיא כתבו התוס׳ ולל ליתן ריוח בין הדבקים כגון על לבבכם הב׳ שלפם מוסיף כגון ואחרם לף דלפי לא יתן ריוח בין הדבקים אז נראה ואחרף ע״כ ולף על נב דכפתחות הרי״ף שכירנו לא כלפי תוספת זו מכל מקו למדנו דומיא לף שוא הוא לגלגו וכללו

ריוח כין סדבקי׳ן ומיך ג״כ כתב ר׳ דלין זה דקדוק דמשנינו אלא זה ותרויהו חדא מילתא נינהו ולפי מפני דקאמר כגמרא ולמדתם שיהא למודך תם דמשמע דמילתא כפני עצמה היא דמוסיף רבא לומא דפירוש דמתניתין שיא דמפרש מלין דצריך דקדוק מפסוק דולמדתם וכ׳ת דלגון הלמכם כם ק׳ס״פ הגיעו לזה שכתב ולל כיצד ידקדק ישמור שלא ירפה החוק ולא יחזיק הרפה לפיכך צריך ליתן ריוח כין סדבקים כין כל שתי אותיות הדומות שם כמוף תיכה והאחר ברפה תיכה הממוסף לה כגון ככל לכבך קורח בכל ומוסף ואזור וקורא לכבך וכן׳ואבדת מהרה הכנפיתיל פ״ב דמשמ׳ דריוח כין הדבקי׳ שוא מכובב מן׳דקדוק שהוא הסכת שכן אמר לפיכך ומשום הכי אמר דלין זה דקדוק דמתניתין אם כן קשיא דהלמכם לל להלמכם דהכא משמע דלין זה דקדוק דמתניתין וכפירו׳ שמשנה משמע דהיינו דקדוק דמתניתין ונראה דרבנו יונה לה משמע ליה דריוח כין הדבקים הוא דקדוק אותיו׳ דמתני׳ משום דריוח כין הדבקים שוא שלית הכלעת שתות כללם מחסרה כמכטח כשלא יתן ריוח כגון על לבבכם אלא לא יתן ריוח בקרא ע לבבכם אז על לפיכבכם ולא יהיה לעולם הפתי למלין אם לא יתן ריוח שכל דקדוק האותיות שוא שברבעות האותיות מיהא שלא שמיעו מדוקדקות שכל וכל וכמו שפירש רש״י לל ולא דקדק באותיותיה שלא פירשן יפה כשפתיי כלומר הרגיל במכטח שכל לא פירשן יפה והוא אם כן זולת ריוח כין הדבקים ולפי זה פירש רבנו יונה שלין זה דקדוק דמתניתין שלא הדקדוק שוא שוב הכא ושוא הכי רבפה ורפיון שרבא כי כל שלו שייך שפיר כאן לשון דקדוק אותיות שלא שיכין מפורשות יפה ושיהיו דכתב הלמכם לל להלכות קריאת שמע פ״ב כיצד הדקדוק שלא ירפה הדגש וכו׳ ומר מחי לפיכך וכו׳ כלומר התולדם הנמשכת מזה דכיון שרואה כמשפט דצריך להרגיש שרשה וכו׳ מכאן אני שומע שצריך ליתן ריוח כין סדבקים מכל מכן שכללעת אותיות והיינו דסמוך רבא שכללי כגון על לבבכם וכו׳ שוא זולת הכותב כעצם כלשון דקדוק דמתניתין ולריוחים כמו פירוש הירושלמי ללקמן שו צריך דקדוק על לבבכם וכו׳ שכי קאמר לף על פי דדקדוק דמתניתין הוא כדגשות ורפיון והדומים להם מכל מקום נמשך למלו אלו לומין בו כיוצא לו צריך דקדוק מכל לל שבעצם דקדוק דמתניתין הוא על זה הרגשות ולשון שלמכם לל כפירוש המשנה שכי מתפרש הנמשך שוא שלא יכיא וכו׳ כגון ואבדתם מסרס וכו׳ כלומר הדקדוק המפורש

במשנה שוא לנשות ורפיון וכו׳ ואחר כך אמר ולא יכלוש וכו׳ דשיכו ריוח כין סדבקים שהוא ואבדתם וולתם לא לומר שהוא דקדוק דמתניתין שלא שהוכיחם רבא כתלמוד׳ במצא אם כן דכל מכאן שוין לפני הדין ריוח כין הדבקים שוא הוא לדקדוק אותיות שלא לשיכו ממם במתני׳ שלא מטעם שהוכיחם רבא ועל פי דרך זה מתפרשין לשון תלמודנו ודך תלמודא ולשון המפרשים כמו שכתבתי׳ מעתה ו היא כוונת רבינו יונה כלכלי׳ שלא דקדק באותיותיה לין זה הדקדוק שיתן ריוח כין הדבקים שוא דכר אחר שהוסיף רבא ואמר אחר כך אפני שלין וה נקרא דקדוק שלא שכלעה שכל הדקדוק הוא רפיון ורגשות והוא כלומר מדברי הלמכם שכל לשולם דלין אחר להם ואח״כ אמר ויוסר בקריאת האותיות שלא תבלע אות בחברתה בגון ואחרם לף עב״ל ומילתא אחריתי קאמר שמתא לעניו דיבה ושיכו כמכך למעלה לומר שלא יכפה וכו׳ ומיוסרנו וכו׳ והוא ככלל שכלל מלת דקדוק הא ליתא דאפי׳ שכא ואחרם לף מעל לבבכם לם שניהם הם ריוח ושוב דהיה לגלומר ומיוסר וכו׳ לם הוא כמכך לעיל שכל כוונתו לומר דדקדוק המשנה הוא כדגשות ורפיון והוספת רבא שוא ריוח כין הדבקים וקאמר מתחלה שצריך ליוסר כהיה לף אפני שלא פירש כלכוותם׳ והוכרך לפרטו שלא תיתח לריוח כין הדבקים לף הוזהרנו שלא כשכות כסוף התיבה שיא עצמה אותם שכרגש תיבה הממוכה אכל כשלא תהיה ממש שלא ממוכה לחת לף סוזהרנו על כך לכך סוצרך לפרש כוחרם לף דלף על פי שכן שתי אותיות כיון שהן ממוכה לחת הרי שיא נכללת כריוח כין הדבקים וכוה כתכארו דכלי וכמו יוכף זכרונו לכרכה מסכים לכל המפרשים והגמרות׳ הקורא למפרע סוא שקורא הפסוקים למפרשיהן וכתבתם קושי וקשרתם׳ וכתב סרב רבנו משם בר מיומן זכרונו לכרכה לשם קרא הפלטות למפרע לית לן כה והקשו עלו מתניתין דלמשם קדמים פ׳ שמע לוהיה לם שמע דמשמע שבריכים אנו להקדימם היינו לכתחלה אכל בדיעבד מה שקדם קדם׃

גמרא הלכם כדברי שניהן להקל שאם לת שמיע לאונו יצא כתכת קמ״ל ואם לא לדקדק כאותיותיה ושלא כדברי יוסי׳ דילמא פירוש המלה שלפם ופתרונו שמורו כני מרן ישראל לכני כבל שלכם אם אין אומרים כלומר רב שלכם אם אמר והוא על רב אם שיוה רב כשכל כדאמרינן כמכהרין אמר רבי חיא על רב בן אחותי יורד לכבל אזה אורח ידין ידין וכפרק עדבי פסחים אמרו שאם רב תיבו שכשל רב ושמואל וכתב רש״י זכרונו לברכה כפרקא קמא לכיצד וא״ב נב דרב לאורח מקשינן מניה אפני שרבן שלכני גולם היה ועל היותו רב ומפורסם ככבל לוא אמרו כני ארץ ישראל לכני כבל על אם שאמר רב דשלכה כדברי שניהן להקל אם הן אומרים כלומר אלי קאמר ונקט שם אומרים לו משום ירקא דיריה כמו שאנינו כפרק הנזהל ומחכיל ככבלי דקאמר התם היינו דאמר רבי יוחנן דילכון אמרי ופירשו התוספות דכי קאמר רב כהנה שהיה שלכה שאם אמר כך כל נראה דאלת דילכון שם למפרשים על רב שלכם ולשון רבים כמו דאמרי קאמר ולו מקום שרואו לכל אכמי כבל דמסתמא שדברים כהשכמת

כל כני הישיבה היו ולכך הקפו מלי קמיירי מה תידום לחרי
למו שהלכה כדברי שניהן להקל והלה ודלמיכין דקיימ ור' יוסי
הלכה ככתם ודלי דהלכה כת"ק דתתם כמתני' דקורת מלה
השמיע לחזוני ובן יוקרר' יסול ור' יוסי הלכה כר' יוסי כדלמרינן
בפ' בכל מערבין מכם ודלמי
ידעינן דסלכה כר' יוסי דלמר
להקל קרע ולה דקל כחות יותים
יצה ומם נריך רב למר כן. לי
מי לפסר דדילכון הוא על המון
החכמים אשר בכבל מימי קדם
ובחורי החכמים שלבם מם בלל
לומרים דסתמא ור' יוסי הלכה
ככתם ור' יהודה ור' יוסי הלכה
כר' יוסי מ"ל מה נריך רב למר
הלכה כדברי שניהם להקל ומניח
עולים לסנהן לחד ום לחוה
סעד לפי' זה מנירסת הספרים
דנרסי דילכן מם כן למרין בלף
ומלת כן פירושה כאן כנודע
ושהו פירושו רבייסלבלכם מה כאן
לומרים מה לומרים בענין זה
כר' יוסי ורבי יהודה ורבי יוסי
ובתמא הרי לומרי דר' יוסי וכו'
הלכה וכו' ומ"ל מה חדש לנו
רב הלכה כדברי שניהם להקל ום ופירשו דלי לא
כן כלומר דלם לא כן מה כן למרין בתמיה פירושו מלי קא
משמע לן רב דלי לא כן לפילו כלהו הא דוק הוא למרינן
הכי דהא בתמא קתני לה ובתם ורבי יוסי וכו' ומשני
הלא בנין משמע דלית להו תני רבי מלי במקום רבי יוסי
דמשמע ליה כלא הוברך רב לומר הלכה כדברי שניהם
להקל. למי נצרכה לרבי יוסי לתי לתנא קמא פשיטא פשתא
בקם שהוא לחוריתא וכתיב בים משמע קמ"ל ר' יהודה דאפילו
לא השמיע לחזוני יצה בתפלה שהוא דרבנן לית בם משמע מבעי'
היודין רבי יוסי דוקא רבי יוסי כלומר מפיהו משנה. סדא
דתניהן הקורא את שמע וכו' ומשמיען רבותא דאע"נ דר' יוסי
אמר בשמע דבבלא השמיע לאזניו לא יצא בתפלם מישא יצא
ומשמע מפרש לקמן. אמר רב מתנא דר' יוסי הוא דרייתא
דבתפלה ולא בשמיע לאזניו דר' יוסי היא ושיטא הא למען לאמר
לעיל למי נצרכה. היינו קבעין מימר עד שתם היינו סבורין לומר
אמאי דקתני ר' יוסי מרבנן בתרייתין דקתני ולא בשמיע לאזני
דרבי יוסי אמר לא יצא היינו דוקא בקריית שמע ומשמע מפום
דבתיב ביה שמע בכל בשאר מצוות לא ואומר מלא כמי
השמעת אזן. מן מה לאמר רב מתנא דר' יוסי הוא מלותא שאמר
רב מתנא דהא בדייתא דתפלה ולא בשמיע לאזני דיצא מבה
שמיען דפום הוא לרבי יהודי שמע לשאר מצוות דהם בשמיע
לאזני אפי' בשאר מצוות לא יצא ובעמא מפום דסוברך לפרש
הדבר בתפלה אע"ג דוקא בתפלה דהוי דרבנן או מפו טעם אחר
אבל שאר מצוות היינו בקם דבריך השמעת אזן דאבל שאר
צריך למילו בתפלה השתא בשאר מצוות דמן התורה הוי יצא
בתפלה מבעיא אלא ודאי בשאר מצוות כמי כעו השמעת אזן
בקם ובעי בשר הכי אע"ג בשאר מצוות ומשני דכתיב והמוצות
למצוותיו ולא קאמ' ובשמעת אלא שפ' בשמיע לאזני מפיך
מדבר. אמר רב חסדא לית כאן חרש מעברת ליען הוא דאפי'
כלו' לאפי' שאמרנו דבעינן בכלהו מצוות בשמיע לאזניו ואם

למו לא יצא לא שתאמר כן בחרש שמדבר ואינו שומע לכאן אלא
השמיע לאזניו אלא יצא לית לן בהא חרש בכלל זה אלא כיון
שהוא מדבר אפי' שאינו שומע באזניו יצא ולא אמרו אלא על מי
שאפשר לו לשמיע ולא השמיע ואם רצית אמר אפילו שאי אפשר
בריתו חרש לא יצא כמו במגלה
ובתרומה דאמרינן במגלה הכל
כשרין חוץ מקטן וכן בתרומה
לא שנא בחרש שדומה מדוקדק הוא
ואתיא כרבי יוסי דאמרו חרש
כשפוי לעין הוא ואינו אלא
מצוה דבקט פשוט ובקטן בקט כמי
חרש. והרשב"א כתב
דאמתני' דמגלה קאי מ"ש לית
כאן חרש ע"י לר' יוסי מסתבר
לי לה רב חסדא בתרומו לעל
דאמר רב חסדא לכל מקום
שנו חכמים חרש מדבר ולא
שומע לא יצא הוא שפשוי לעין
עם כל זה בתרומות מודה דלאו
משפוי לעין הוא וכדמפרש
טעמא ר' יוסי כר כון. ופירוש
דסיא דר' יוסי כלו' רכחרש מיודי
ולאו משפוי לעין הוא דתניכן.
חמשתא קמייתא בתרומות אע"פ
תנן חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה חמ"ו
והתורם את שלוי שלו וכברי שתרם את יפרש אפי' כרשות חרש
המדבר ואינו שומע לא יתרום ואם תרם תרומתו תרומה חמשה
לא יתרומו ואם תרמו תרומתן תרומה שלש השכור והעדים
והטומאה ובעל קרי לא יתרומו ואם תרמו תרומתם תרומה ה"ק
ר' יוסי כך כון כשלמא לי לאמרת בעלמ' דשפוי לעין הוא אפי'
דאיכא למימר לאב לתני סומא וקטן תני חרש דאם שפוי
לעין הוא אבל בתרומה שפיר ליה למרש המדבר ואינו שומע
לא חשמה קמייתא דחשמה לא יתרומו ואם תרמו אין
תרומתם תרומה וכי תימא משום הכי לא תני ליה בחשמה
קמייתא דשכיח שם תרמו אין תרומתם תרומה ואיכא אי תלם
תרומתו תרומה והא חשמה אחרניתא שכיח בשמה לא
יתרומו ואם תרמו תרומתם תרומה ולא אמי חרש כהדייהו דשמה
אותו חלוקה בכבי עלמה ודאי דלאו שפוי לעין הוא ואת
סופך מימר דשיח דרבי יוסי כלו' דאית ביה חרש ואית שפוי
לעין הוא דאי בעית אימא כמו שכתובה כאן בספרים ולמ"ל שם
בחמוקו בשמה ונסו תוארש תמן תנינן שכל כשרין לקרות את
שמגלה חוץ מחרש סומא וקטן אמ"ל מתנא דר' יוסי ובו' ובו' עד שי
כופך מימר דר' יוסי הוא והילך פירושו תמן תנינן בפ' המגלה
חוץ מחש"ו שהם חרש שלמ' אינו שומע ובאינו מדבר
הוא ואינו שומע דהא קורא הוא ואמ"ל אמר רב מתנא דר' יוסי
היא דאין כאן אלא שאינו יכול לשמיע לאזניו אבל בקא הוא
לכל דבר. דכתיב ביה שמע דדרים ר' יוסי מכא שמע לאזניך
ופיסול דאך מתני לכ"ע כיון דכעל חוש הוי לפילו כלישנך מי
מדקתני ליה כשלו סומא לית כאן חרש ומעברת ליען היא דכיון
דמדבר ואינו שומע יצא ואפילו לר' יוסי ודוקא נבי שומע כלומר
פלוני רבי יוסי. יודע הי תפרש במתני' לתרומות דתכן חרש
המדבר ואינו שומע לא יתרום ואם תרם תרומתו תרומה וכו'
דר' יוסי היא כלומר אפי' רבי יוסי מודים בה דטעמא דתירוץ משום
ברישא שוא ולוקא נבי קא פסול בדיעבד לכל הבא מבשיר

למ נצרכה לרבי יוסי הירק רבי יוסי הדא דתנינן
הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא רבי יוסי
אומר לא יצא א"ר בא מתנא דרבי יוסי היא א"ר יוסי
הוינן סבורין מימר מה פליגין ר' יוסי ורבנן בשמע
דכתיב ביה שמע הא שאר מצוות לא מן דמר רב
מתנא דרבי יוסי היא הא שמע היא שאר מצוות
מ"ט דרבי יוסי והאזנת למצוותיו ישמעו אזניך מה
שפיך מדבר. א"ר בא חסדא לית באן חרש באשגרת
לישן היא מתניתא. א"ר יוסא מסתברא דיודי רב
חסדא בתרומות דהיא דר' יוסי א"ר חנינא בשם רב
חסדא דהיא דר' יוסי. א"ר בון בר בון על כרחך את אר'
דהיא דר' יוסי דתנינן חמשתא קמיתא ולא תניתה
עמהון ואין משום דאין תרומתן תרומה והא תנינן
חמשתא אחרנתא ולא תניתה עמהון הוי סופך
מימר

כדיעבד ד"ת מנין חמשה קיימת הכי דרשינן מעם תרומת דתניין כסי ונפש תרמו מנין תרומתם ת"ר מי מנה מנין תרומתם תרומה דקתני חמשה דקתני מנין תרומתם תרומה ומפי כדיעבד למעוטי הכי דכדיעבד כשר מי הכי לתניין כהדי ממנת דסופה דקתני כהו התם כדיעבד ומחזי תני לם כיני כיני מנה מנום דר' יוסי סיון ודמי לריש בתר נר הנכי שמע מפול ומפולו בדיעבד וכן בברכת המזון ואלו גבי כרכם דתרומ' כשר כדיעבד ולמתעון דלימו ככלל שמחרים דים מקום לפסול ומפי כדיעבד תני ליה כיני כיני דמי לחדיני דמיעה כשרין ככל מקום דיעבד עד כאן ומונים דתלמוד דידן דקאמר תנן התם ככל כשרין לקרות את המגלה חוץ מכ"ט מלן תנא דדים בר לגרום בגרמת שתים לשמות כב' תלמידים מלנו צריך דקדוק דלמא דהלכה כדברי שמיהן להקל לכתחלה מיהא צריך דקדוק. על לבבכם אל לבבכם וכו' הזכירו כל אלו מפני שמות הלאלוהים על התיבה הרחמנים הוא כמו שות הרחמנים על תיבה לאחרונה ואם לא יתן ריוח ביניהם אלא יברפס בקרי שם שמות בכלעת בכברת וסרוף אל כתב כל אלו והוסיף עליהם וזכרתם תזכרו ושמית וכתב רבינו יונה דכספרי המדייקים לא גרסי לסו משום דאלו סם מניד הנחים ומפי אלא יתן ריוח ביניהם אין שמות נכלעת בכברתה בעת שקריאת ע"כ נמפשר דהדוף אל לא משום ריוח בין הדבקים תני לסו אלא קאמר דכי היכי דבאלו דכגמ צריך ליתן ריוח כדי אלא ובדבקו ותכלע שמות האחתכן בוכרתה לא כל מגוות וכלמדתם את בניכם וכתזכרו צריך ליתן ריוח אעפי שלעולם אינן נדבקים ואעפ"ג הוא דסריוח לזכרתם יפים בין וזכרתם לבין אתה אלא מיהו בקורא וזכרת את ולמדתמותם ועשיתמותם וכמו שכתב הטור וכן בתזכרו טעמא דשם יפרף אותה ולא יתן ריוח בין מחזי כאומר תשברו וכדמייתי לה"כ בסך תלמודא. אמר נחמיה צריך לסטתיים העין יפה כדי שלא תריח כהא וכתב רבינו יונה דאף בם מבלול שם שאמרו רבותינו שצריך ליתן ריוח בין הדבקים כגון ככל לבבך בכל לבבכם לא אמרו להפסיק שלא ליתן מקף ביניהם כאשר הוא שלא תעשה. ויקרא במקף יתן ריוח והכלל בלשון שידעם שעני המלין קרא כי הכה תלת ככל נקוד בקמץ מפני המקף ואם תקרא אותו שלא מקף יהיה נקוד בחולם וזה לא תאמרו רגל למליף תמוהות שכתבו למשה מסיני ע"כ והביאו הר"ר דוד מקודרסם אל בספרו וסרב כי אל לא מ' מ"ם ואפשר היה לומר דתלמוד זה מסכים לדברי רבי אף ומשום הכי שלא קאמר אלו צריך דקדוק בכל לבבך בכל לבבכם וכל שאמר שלא כתב כולהו זולתי בכל לבבך ובכל נפשך ובכל לבבכם מפני הכפולות שהם תחת המקף אם יפסיק ביניהם יאמרו ואין לשפות התנועות כדכתב רבי אף אבל על לבבכם וכל מיבך כיון דאפי' יפסיק ביניהם לא יאמרו התנועות משום הכי קאמר אלו צריך דקדוק דיקא נמי דקאמר אלו פרט לבבך ובכל לבבכם. שלא ללענין הדין נראין דברי הרמ"כם הפר דברי רבי אף שכתב צריך ליתן ריוח בין הדבקים בין כל אתי אותיות רומות כגון בכל לבבך וקורא בכל ומזור וקורא לבבך וכן ואבדתם מהרה שכתב פתיל ע"כ. דנקט בכל לבבך לרמיון קורם כולם ומפיקות מאי בין שלמה"ם הממאות לא פרט אלא זה לשורו לכולן מפסיק והוסיף מלת ושוהה על מלת ריוח לומר שלא חיישינן לקרותו עם המקף אלא סוסה ממש ואחר כך קורא ואפי' בכל מכאן ואילך אמרינן מפני תפתם התמעם וסטעם כמו שכתב מהר"ם לונזאנו כם' דרך מיום ואל וכל מי אלא יעשה מעט בין מלת בכל למלת לבבך כמנא סוף מימלט מאחר מפני טעית מו מיבליע הלמד כאחרתה וימר בכלבך ולא יזכיר מפני הלמדין רק מחת או פיזכיר סתיהן שרחמנא לעשה בשוא והשמית בכדי כוה בכל לבבך ע"כ. ומפני זה כתב הר"מכם שיהם ואפי' בכל לבבך ובכל לבבכם. יונה לזר וכורא תמר לא אבין מה שעם לזה כאן ואולי על דד הדיוק תהי שכוסה דלאו דוקא כפל צריך לדקדק כלשונו אלא אפי' כתיבה אלא יאמר יונה לזר וכורא מנה אלא יונה לזר וכורא מתך לזכור מדת לילה ביום ומדת יום בלילה נגלו לזר מפני מתך כדאיתא בפ' המלחמות בבלי אלא דלא דמי דהדקדוק הראשון הוא בכוונות וזה הדקדוק הוא כאמת. אדם לך נראם מכך היה כתוב במטבע תפלותיהם ולא דאומרו. צריך להתיו זין של תזכרו להדגישה ולכאר מתוך מוצאה אלא דומה למין כאלו אמר למען תסברו ויהיה על מנת לקבל שכר כדכתיב התם בבבלי. והטור בתב וצריך להתיו זין דלמען תזכרו אלא לעתים תעקה לו תסברו והוי כשברים המסמיים את הרב ע"מ לקבל פרס ע"כ. והאריך בזה מסמעות לתשברו אלא לתשקרו דסתם כתעקדו טעמו מפורש דאלו יאמר כן היה ליה ח"ו ככפילה לעיל זכרון המנות לסתר ח"ו תכל תסברו על למינה לומר תשברו סיוכן כו שהמקיים את המצות ועושים לו שכר טוב כשאלו קבל דסוף ליה ע"מ לקבל פרס ואמרו הכי לא אמרינן ליה וכתב הר"ר זל כספר מכלול ולא צריך להתיו זין של תזכרו אלא תזכרו בלשון תחזק קריאתה תדמה קריאת זין לקריאת סמ"ך כי כן תכון קריאת הסמ"ך עד התיו הדגושה ועוד כי סוף הכתה ומחריה כלף תדמה לקריאת הסמ"ך והזהירו על תזכרו ולא על וזכרתם מפני כי תזכרו יש כו אתי עלות לדמות זין לסמ"ך מפני סתיו שלפניה והכלף שלאחריה לעיכך צריך להזהר בו יותר ובזכרתם אין כו אלא שילה אחת ועל כן הזכירו על תזכרו ולא על וזכרתם עכל. אמרו אלא דאמר כאומר חזרו כזין ואל"ף זל מויתי שלי ירושלמי ובפירוש אמר בפרבינו המכונה לבבך כתוב צריך להתיו בכי לעולם אמרו אלא ירמה כאומר כלעולם אמרו וכן צריך להתיו סמ"ך של אמרו על כאן ורמה מרבינו לתרתי בפנין להתיו בכי לעולם אתיו היוד דכי אלא יבמה כאומר בלעולם ואמית להתיו בסמ"ך של אמרו כדי אלא ורמה כאומר אמרו כזין וכתשובה כתב רס"ג זכרונו לברכה וזה לשונו צריך להתיו הסמ"ך של אמרו אלא לשתמע אלו אתי רבויות על כאן אבינו אלא מהרי אלמה בירושלמי זכרונו לברכה ואפשר דפירושו הוא כן צריך להתיו בלאמר להרחיב היא של אמרו כדי אתתוצעו מעט בסמ"ך אלא תחטוף לאלו דאלו תחטפים גם כן בקורא אמרו ומשתמש תרי מילי אם אם ודו אם הוא המרחם ודו אם שנים ומחזי שים אתי רבויות אלא ואפשר כדכתב ס"ר יוסף זכרונו לברכה ואבינו אלא טעמו אלא בלבד בקמ"ץ צריך דקדוק אלא אף בעפוקי דאמרים

ביומר דהיא דרבי יוסי אין צריך דקדוק על לבבך על לבבכם עשב בשדך ואבדתם מהרה הבנה פתיל אתכ מארץ ר' חנינ בשם ר' אחא אשר נשבע ה' ר' שמוא בר חנינ בשם ר' אושעי יוצר אור ובורא חשך דלא יומר יוצר אור ובורא נותה ר' חגיי בשר אבא שם שרו לך דלא יומר שם הללו לך ר' לוי דמן חיפא בשם ר' אבוהימי צריך להתיזין דתזכרו רבי יונה בשם רב חסד צריך להתיזי לעולם הסדרו. הנן

חיפנין מלמטי בית חיפס וכיפנין מלמטי בית שתן להבי לותם במגלם בכלי פרק הקורא פומר מין מורידין לפני התבה לא למטי בית שתן ולא למטי בית חיפה ולא למטי טבעונין מפרם מקורין לתלמין ע"יכין ולעיונין מלפלן וטבעיפין לא מנחתי לו חבר ואולי רוכה לומר קמוע כלפומו דהכי אית כיהם הביאת הערוך ערך: סכם היו שוקלים דרכונות חזרי למקול סבעים ופירם כיהו מלמי פלגות מלעים מפמע דטבעים הם פלגות כלל סכלי מלעים. תלתין מלפלין סכן בלשון בבלי קורין לאות המלף תלה. מם היה לפומו ערוך מותר ולף על פי שפוח חיפני לו כיפני וטבעוני ולא היה מפקו גורס. ויש דכתיב בקש ויהי הדברים הל'. כהוייתן יהו להקדי הקול ולמחר המתוחר והיינו טעמת דכתב הלמכם זל כל"ל כפסוקי לכל מם הקדים מם המתוחרת בכדר ק"ם לקודמת יבא מלינן מחוכו כתוב וכיון דמוסיו כפקא לקפרסיו לתו כמיכי בקל ומחמר דלא קריכן בהו והיו דהא מיכן כהוייתקבוה לת נא כמי דיקרמו כסדרן בתורה דיומר קורמת למתיכן. אף כהלל ובמגלה כן דהקורא למפרע לת יצא. ניחא בקריאת המגל דכתי כיה כבתבם ובומכם ודרשיכן מה זמכה למפרע לת דהי מיסי"ו קודם ליל אף בכתבם למפרע לת כדמפרש במגלה פל' כגון דכתיב מחולה שמם ועד מכולו ופירש רש"י במגלה כשמסוריחה ונקיפה לת יהפכו כך מחולל מם ס' סהוח סהלל ולא למפרע. מה לת שמע מינה כלו' אי מסו"ה לת לתת"ה כלום דהכא למיוח לת לתת"קרא לומר אלא לומר שמקבם הארץ ועד קנה האחר מהולל מם ס' ולאו כהלל מיירי. תמר רבי אלעזר עוד היה לחומרם על הסדר כת לומר דפוד יש טעם אחר לומר שבהלל למפרע לת יצא מפני שהלל מסדר על הסדר. בנאת ישראל נעשבר דאית כיה יבילת מנרים וקריעת יש בוה משן לשבר. לת לבי לדורות אלא מלין בבו זכות להתלות כי שלין בתוכנו לת מקדם ולא דוח הקדם כי אם לשמו יתעלם לעד ככתוב כי לשמך תן כבוד על חסדך ועל לחמתך. לחכתי לימות המשיח דכתיב כיה לחפוני חבלי מות ומן חבלי משיח ועוד דכתיב ניה לדותי ולי והוסיע ודרשו זל לשעבי שתי דלה מן המנו לי כחה להוסיע והיינו ימות החמיח. לחרו חג בעבותים לימות המשיח דכתיב הרם בעל יפה מרחם לביעל מבי כתי' שבוכי נם שבכוכי כדבורים ודרשוהו בתנחומא על מלחמות נוג ומגוג ולח"כ לחר לחרו חג בעבותים בחחר תשועה מוכח לה' קרבנות חרים בפ"ק. לעתיד לבא תחית המתים דמדקל' שי לחתך ואוקך מודה שחיים שבחיים חדש מדב' עם הסם כרוך הוח והייכו לעתיד לבא כלחחרו חזל לעתיד לבא עושה ה' קבם מחול לצדיקי וכל לחד מרחם בחבכעו ואומ' סכם חלהיכו זם קויכו לו ויושיעכו ממן כן יעשה ה'. התפלה הזאת תפלת חמבה עשרה. על הסדר ולפיכך לת יתפלל אותם חלא בסדרן ולא למפרע וכלתניח שמעון שפקולי הסדיר וח

תנן אין מעבירין לפני התבה לא חיפנין ולא בישנין ולא טבעונין מפני שהן הוין חתין ועיינין אאין ואם היה לשונו ערוך מותר. הקורא למפרע לא יצא. ר' יונה אמר תנא רב נחמן בר אבא ר' יוכי אומר תנא רב נחמן סבא והיו כדרך הויתן יהו. תני אף בהלל ובקריאת המגלה כן ניהא בקריאת המגלה דכתיב ביה כבתבם ברם בהלילא בנין דכת' ביה ממזרח שמש ועד מבואו מה את שמע מנה אלא עוד היא אמורה על הסדר בצאת ישראל לעבר לא לנו לדורות הללו אהבתי לימות המשיח אמרו חג בעבותים לימות גוג ומגוג אלי אתה ואודך לעתיד לבוא. ר' אחא בשם ריבל אף מי שהתקין את התפלה הזאת על הסדר התקינה שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות שבחו של מקום והאמצעיות צרכן של בריות חננו דעה חננתנו דעה רצה תשובתנו רצית תשובתנו סלח לנו סלחת לנו גאלנו גאלתנו רפא הליינו רפית הליינו ברך שנתנו ברכת שנתנו קבצנו קבצתנו

כרכות על הסדר והלי דקתמר התם למעלית מין להם סדר סם ללח הוה כשלם דלמוכות ושלם מחרוכות סלם טעם כלחת דחוור לרחם השלם חלח חוור למותם שסכח ונומר הסם ומילך כדסכתכו סתו' כפ' מין פומדין. ושלם מחרוכות שכחו על מקום מע"ג דלית בהו עבודה ושוח כקעת נריכיכלסכי קמרי למחרוכות סהן שכחו על מקום לומ' סהן דומות לג' דלמוכו' דכי היכי דלם טעם בג' דלמוכו' חוור לרחם מכני שכלן שכח והוי כמו כרכה ל' למחרוכות ממי לם טעם כפ' מהן חוור לרחם ולעכין זם הוה דקורה לסן שכחו על מקום. שלם דלמוכות וג' למחרוכו' שכחו על מקום וכן כסדרן דתלה לכות כדכתיב הכו לה' בני שים ולח"כ נכורות דכתיב בתרים שכו לה' ככוך ועוו ועוו הייכו גכורה ולח"כ קדושת ס' דכתיב בתריה הסתחוו לס' בהדר' קדם והייכו קדושת ס' והכי תנח לסו כפ' הקור' לת המגלם בכלי והכי מי יש סדר לשלם לחרוכות כדמפ' לקמן דכתיב זוכח תודה דתחלם וביחס דסייכו מכודה ולחר כך תודם דהייכו הולחה וחותם בשלום סהוח ממו של הקדום ברוך הוא וכתי' ושמו לת שמי על בני ישרל ואני מברכם.

והלמנעו' נרכן של בריות מי לת ידע ככל שלם דכלסו נרכן של בריו' הוו שלת לתת לתמחוי דהוו נרכן של בריות כסדרן הקודם קודם והמחוח מלוחר כדר' מפ' לתו בתר סכי. חנינו דעה חכנתנו דעה רנם תשוכתנו כפי' התפלו' למלך מכודרה כתו' של ודע כי כל כרכם מפיח הקודמת לחברת מעולה ממנה והנורך שים גדול יותר ממנר למחריה לכן בשם תחלם חוכן הדעת שמם לין תמ"כי לת ידע כין טוב לרע וכן לם לת יטוב מה תועיל לו שליח העונו"ס ריו הוח חוט ועוע"ן ככל יוסוסם לת יש שליח לעונותי לת יסורו לוייכיו וברות ין כמו שפ"ל הוי לחטר שכט לפי ומס תועיל לו כריותו לם ירדפוהו כוכחות ומס לת תכויר הקודמ' לת תכון המלוחרת הלח זה סדכר לתת תלמו"ם להודיעכו כי מלעדי הו' להם סדר כבון פ"ם פסוקי כדמייתי לקמן הכח הלום לת הוה נמיר להו כסדרן מקרחי שת מסכר לה"ק שהן כסדרן של ריו' כסדרן כיבדתכנו דעה שהיו רגית לוון לחטוב תכנתנו דעה כלו' לחר שתכנו דעה חוי יהות לשחול על התפו"כי היה המנו' יותר נריך לשוב לבר מכו ובמה קוד' הבליח שהם לין תמוב מה תועיל הבליח לכל לחרי סרצי' תשובתנו בלחלו ולחרי שבלח לנו נשנו מידי מויבנו שהם לת יבלח לעכותיו מה תועיל לו הנשול' לת יסורו לוייכיו ממנו כמו שנת' קוי לחטר שכט לפי ולחרי נשלחנו רפא הליינו כי מה יועיל לו כריותו לם ירדפוהו מנוחין ממוחם ורביכוהו ויחלם

ולחר

קבעתנו שופטנו בצדק שפטתנו בצדק הבנע
קמינו הבנעת קמינו צדקנו במשפטיך צדקתנו בנה
ביתך ושמע עתרתנו ורצנו בתוכו לית צדקן דבנה
ביתך ושמע עתרתנו ורצנו בתוכו אלא במה
דאשתעי קרא אשתעי כתניתא דבתי ובביאותים
אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי · אר ורמיה
ק"ד זקנים ומהם שמנים נביאי התקינו את התפלה
הואת ומה ראו לסמוך האל הקדוש לחונן הדעת
על שם והקדישו את קדוש יעקב מה בתי בתריה
וידעו תועי רוח בינה · דעה להשוב ולבבו יבין שב
תשוב לסליחה וישוב ואהיו ורפאתיו ואחינו כי
ירב לסלוח סליח לגאול הסולח לכל עוניכי הרופ'
וכו' הגו משח חיכי ואמ' רופ' חולי קדמי אר אחא
מפני מה התקינו גאול בשביעי ללמדך שאין ישראל
נגאלין

קבעתנו שופטנו בצדק שפטתנו בצדק הבנע קמינו הבנעת קמינו צדקנו במשפטיך צדקתנו בנה ביתך ושמע עתרתנו ורצנו בתוכו אלא במה דאשתעי קרא אשתעי כתניתא דבתי ובביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי · אר ורמיה ק"ד זקנים ומהם שמנים נביאי התקינו את התפלה הואת ומה ראו לסמוך האל הקדוש לחונן הדעת על שם והקדישו את קדוש יעקב מה בתי בתריה וידעו תועי רוח בינה · דעה להשוב ולבבו יבין שב תשוב לסליחה וישוב ואהיו ורפאתיו ואחינו כי ירב לסלוח סליח לגאול הסולח לכל עוניכי הרופ' וכו' הגו משח חיכי ואמ' רופ' חולי קדמי אר אחא מפני מה התקינו גאול בשביעי ללמדך שאין ישראל נגאלין

ומחר ברכיתנו כרך שפתנו כימה תשעלת בעטרו שם הוא חולם ומעוכה סנה עד הנה הן שסס ברכות כסדרן לנרכי יחיד ושס דעה ותעוכה וסליחה והגלה מחויבין זו פרוש ופרנסה מכאן ואילך מתחיל שסס מחרות שסס ברכי רבים ושס כוללות הגאולה ולבך מתחיל מתקע בשופר שתחלת גאולה הוא קבון גליות והוא שאמר ברכת שפתינו וכתם נגמרו ברכי יחיד עגמו מכאן ואילך מתחיל ברכי רבים ובתחלה קבצנו שהוא תחלת גאולה ואחר שקבצתנו שופטינו כבדם כלומר מנם שופטים ואחר שסשבעת שופטנו הבנע קמינו כי השופטים נתמנים להשמיד שרשי ואחר שסשבעת שרשים נדקנו כמשפט ונסיה נדיקים כי נדיקים ירלו ושמחו הבטעת הקמים עליהו ובנה ביתך ושמע עתרתיהו ורצנו בתוכו ובנה נגמרו השסה המתיחסים לרבים ובשלם שלם האחרונות שהן כנס כיתך וכו' לא שייך לומר בנית ביתנו שמע עתרתיהו שברוה הא שם לא בנית לא תשמע חלילה ושם כי כין בזמן הבנין הין קודם הבנין שומע עד אחיונים ה' ולפיכך אמר לית נדכן דבנה ביתך וכו' כלומר אין צדיק לתת טעם לבנה ביתך וכו' לף על פי שאי אפשר לפשר כמין הקודמות דכי תימא מסיכן שדר זה שרי כמה דאשתעי קרא אשתעי כתניתא דבתי ובביאותים וכי היכי דבקרא מתחיל בבנין הבית והביאותים עד הר קדשי ואחר כך תפלה דכתיב בבית תפלתי ואחר כך בעבודה דכתיב עולותיהם לרצון אף כאן תחלה בנה ביתך ואחר כך שמע עתרתנו ואחר כך רצנו בתוכו וסיפוקו עד אחיונים · והרב מוריליו זכרונו לברכה התניף הגירסא וכתב וזה לשונו הכי גרסינן בנה ביתך ושמע עתרתיהו ורצנו בתוכו לית צדקן דלא שמע עתרתיהו ובנה ביתך ורצנו בתוכו אלא כמה דאשתעי קרא אשתעי כתניתא והביאותים וכו' ופירש וזה לשונו לית צדקן דלא וכו' כלומר מה שדור שוה זה בנופש ירושלם ואחר כך שומע תפלה ואחר כך רצה לית צדקן דלא אמין הצור כן מכרשם שאין אנו צריכין שתשמע תפלתנו אלא אחר שבנין אלא כך היה נסה לתקן שמע עתרתיהו ובנה ביתך ורצנו בתוכו לשמוך עבודם לבנין ירושלם ומשני אלא כמה דאשתעי קרא כשדר שמקרא תקנו ושבחותים זו בנה ירושלם ומשמיע יעמוס דבולם חדא מילתא היא דכתיב בונה ירושלם ה' נדחי ישראל יכנס ושמחתים בבית תפלתי זו שומע תפלה בשירות שלעגם ישמחו בשילו להתפלל עולותיהם לרצון חיובו דבר עד כאן · ואין הדומה שהרב ז"ל מדעת עצמו תקן כן אלא קא משרשם בקבלתו ובמחשבתו אלו ים כח להניח ולתקן דרך נוכריה מכל שכן בשביעותיו אין אנו מפרשי שלו כפי שנראה בשמעתא כתוב וזלת בשנה מוכרח אלא מנד שהוא מכוחר הטעות · התקינו את התפלה הזאת על סדר ושבי תני לה בשבלי דמגלה פ"ב · ומה ראו למוך בה הקדום לחנין הדעת בלחנון הדעת להתפלל שקדום להתפלל ולתי במקומה קיימוה אחר גבורות וקדושת דבבלי דברייתא דבבלי אמרי מתניתין שלאחר דבתיב שבו לה' בכור ועון כלו' לעון הוא גבורות ואמרי אמוריס קדושת ה' דכתיב והשתחוו לה' בהדרת קדש ושאינו קדושה עד לאחר שכי קא בעי מה ראו למוך חנון הדעת להתפלל שקדום והכא לא כחית שלא לפשוט ממיכו שברכו' ולא מצינוהו ומשום שכי לא מצריך ממיכות לאחות וגבורות וקדושת שסדרסנהו פסיטא ליה ממיכותם מפסוקי דשכו לה' הבו לה' הבו וכו' שסוף מכוח לא צריך לאחר דמפיק להו מסוף ממיכו ויש בפסוקי דבהים כדמוכח לקמן משום שכי בעי לברוני להו וקן תרמה בתלמוד דידן כלותה בריית שסוכרנו דקאמר מנין שאומרים לאחות וגבורות וקדושת ואחר כך אמר ומה ראו לומר כיפה לאחר קדושה דשאחות וגבורות וקדושת ה' אין פריך טעם לממיכותם דשהדיוק כתי שלשה שכו אחד כתר אחד ושרי אן כסדרן אלא מעקרא קא בעי מנין לממיכותן ואחר כך בעי לממיכות השאר כדקא מפרש ואזיל · דעם לתשובה ולבבו יבין ושב ואלא בעי מיהכי לימא רפואה כתר קשובה משום ושב ורפא לו דמעיקרא לית ליה דשתי רפואה לאו לחשלוחים הוא אלא רפואה דתשובה כדמסיק בתלמוד שלנו ומשום תשובה לשליחה פשיט מוטעה אל אלהיו וירחמהו ואלא מקשי מאי חזית דשמכת לשתי שמוך להאי דולבבו יבין כדמקשי בתלמוד שלנו · כלומר לגאולה השלה לכל עוניכי הרופ' וכו' הגאל וכו' · קנית קשה דבין דמוך סוף לא משני ליה קרא דשלה לכל עוניכי ונריך למשפט ליה מגאולה כשביעית שם כך דקאמרי לה הלי פסוקא מאי קאמרי לה בשלמא בגמרא דילן שפיר מייתי לה לקרא דשלה לאורות דלעולם רפואה בתר שליחה הוא כדקאמר התם כדם הכא למאי שלכתא מייתי ליה · ואשכר לומר דשום שכי קא מייתי ליה דלא תימא כיון דכתיב ושב ורפא לו אי אימא לן דשי רפואה דתשובה הוא לימא דרפואה דתחלואים סוף ואימא רפואה תכף לתשובה ואי משום קרא דיושב שלו אלהיו וירחמהו ואל אלהיכו כי ירבה לסלוח דקאמר שליחה בתר תשובה מאי חזית דשמכת לשתי שמוך להאי דשמכת בתלמוד לשכי מייתי קרא דשלה לכל עוניכי לומר דשום הכי ממכנן לקרא דיושב אל אלהיו ודרשינן ורפא לו לרפואה דשליחה משום דשיכא קרא דשלה דגרשה משם דרפואה בתר שליחה הוא ואם כן הוו תרי קראי ואיכא למיגר לקרא דורפא לו מקמי תרוייהו · והכי קאמר תדע דרפואה לאו בתר תשובה שמיכא לן שלא שליחה בתר תשובה שהרי ים שכוח דיושב ואיכא נמי קרא דשלה דשמע דשליחה קודם נאולה אם כן שמיכא מקמי תרי כדשמיכ בגמרא דילן ומקשי לימא כשלר שכתוב שליחה ובתר רפואה ובתר נאולה ואיבי דשום שכי לשמע נאולה כשביעית שאין יכולין לגאלן אלא כשביעית מתמסה עבר מעלות ומסיים ליה לרבי אחא

נגאלין בשביעית במהרה בשביעית תהכי אמרינן בפרק חלק סנהדרין שכן דוד כתב ביה ביום השבת ברכו וכו' ובשביעית מלחמות ובמהרה בשביעית כדוד בחולף על גב דכשביעית עדיפו ליה מהולה מלחמות הכא מתחלתא דגאולה קאי וחולף עד דהתי גאולה למו גאולה דגלות קאי אלא מעתה מן הברות הכתוב עליהן תמיד הכא דברכת קבון גאולת ובמהרה דוד ובנין ירושלם הוו ברכות בפני עצמן אמר לך מפיק ליה הכא נמי נאמר על קבעוה כשביעי. על שם ברית היתה אתו החיים כלומר ומה סייכות יש למילה עם רפואה אלא מה שהיה לו ביום השמיני היתה לה החיים משמע דמילה גרמה רפואה. כנגד קול ה' שובר ארזים כנגד מלכיות דכתיב בקול ה' שובר ארזים ארז זה מלכות דכתיב הנה כארז בלבנון יפה כלבנה ברוש זה הדסים דכתיב והדסים עומדים תפוח זה צדיקים דכתיב כתפוח בעצי היער ואומר תחת התפוח עוררתיך. כנגד מדבר קדש יחיל ה' חבל חבלו חבלי משיח דכתיב ויחל משה את פני ה' אלהיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך. אילות ילדת חבלי לידה דכתיב חבלי יולדה יבואוהו. ויחשוף יערות ובהיכלו כל אומר כבוד. ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

פיסקא כיון כתיב ויחשוף יערות וכתיב ובהיכלו כל אומר כבוד. לכתיבה שניה יודע שכיון שכתב ראשונה לא נתקבצו ואימו יודע אם נשתכחה אי לא נשתכחה. אמר רבי יוחנן אלמלי הייתי עומד על הר סיני ושומע את הקול שנאמר ה' קול על המים אל הרעם ה' על מים רבים ואומר קול ה' בכח קול ה' בהדר ואומר קול ה' שובר ארזים ואומר קול ה' חוצב להבות אש ואומר קול ה' יחיל מדבר ואומר קול ה' יחולל אילות

או למקום הברור לו. דלמא ר' חייא ור' יסא ורבי אמי כלקון מעבר נרוניא דר' אלעזר שמעון קליה דר' יוחנן מהדרין מילה אמרין מאן נחית שמע לה מניה אמרין ויחות ר' אלעזר דהוא זריז סגין נחית וסליק אמר לון בן אמר ר' יוחנן קרא ומצא עצמו בלמען הזקה בוין. ר' לא ר' יסה בשם רבי אחא רובא נתפלל ומצא עצמו בשומע תפל חזקה בוין.

מתניתין האומנין קורין בראש האילן או בראש הנדבך מה שאינן רשאין לעשות בן בתפלה:

גמרא תני מתני הפועלי קורין בר' האילן ובראש הנדבך ותני בן ומתפללין בראש הזית ובראש התאנה ובשאר כל האילנות יורד ומתפלל למטה ובעל הבית לעולם יורד ומתפלל למטה ולמה בראש הזית ובראש התאנה רבי אבא ורבי סימון מפני שטרחתם מרובה. תני מכווני דומן קצר אוע. מה שאין כן מין לעשות כן בתפלה להתפלל עם חסיגיע זמן תפלה כיון דכלומה רחמי סיוע וכשיי כוים בכלם ומיידי דמסתפי שמא יפלו מגם מחמת כעסומה לא מכווני שפיר:

גמרא ומתפלל קריאת שמע וברכיה שתלה וכלומרם בסמוך מפני שטרחתם מרובה וכתב רבינו יונה שכמה פירושים יש בירושלמי זה וסרלה למורי הרב ביו מפני שיש להם עניים רבים שם טרח גדול בעלייתם וירידתם ויתבטלו ממלאכת בע"ה בפיוך תמרו שיתבטלו שם לכל כשמר חילמת דליכא בטול מוקר ע"כ ומוכיח בסר"ף וסרלה והלכתא שכיון שיגיע זמן קריאת שמע כשהוא בדרך ומפני שטרחתם מרובה וכן פירש רש"י שכתב שמפני שיש להם עניים רבים ויכולין לעמוד שם כדוחק לא מרתתי ליפול ויכולין לכוין לכל בעלי מילמות שאין עניניהם מרובים ועומדים שם כדוחק נמרץ לא מצא לגיטומי זה פירושו של רש"י ושם ירחו מותו מפני דכיון דיכולין לעמוד שם כבטבולא מרתתי שם כן בעל הבית במי שמלוי יורד ומתפלל ליגלי שם ושפיר מצוין לכל לפי פירושם דטעמא משום טרחא וכטול הקלו בשומעים אף על גב דלא ליכוונו כולי האי משום שפטרו של בעל הבית שמשכירם ומשלם שכרן לכל בעל הבית דליכא שכירות לא הקלו ולזה נ"כ כתב הרמ"ב בסוף בפ"ה מה' תפלה סעיף ח' ואם היו שומעין ברמש הזית או ברמש התאנה מתפללין שם מפני שטרחן מרובה וגלוי הוא לפניו פירושו של רש"י זכרונו לברכה וכל מקום טעמו של רש"י צריך תלמוד דמם רמה לומר כן ולא משום טרחא כטעמא דסכא ועוד דרבי רש"י עצמו מורכבים לתרי כיכבי מעקרת בקב ברמש הזית וברמש התאנה מפני שעכשיו מרוכין ויכולין לעיין שם אלא כדוחק ומין להם פחד ליפול לפיכך מתפללין ברמשא דמשמע משום שעדר הפחד ולקמן

מם שמוע הא ליתא אלא דמסיכיה נקט ומזיל זהו מם שלמר כלן ומם שמנא יותר מעד ולשיה מהך תלמודא לפירושו יותר ממם שמנא כתלמוד שלנו הוא משום הא דאמר בסמוך לו כתפלל ומנא עצמו בשומע תפלה חזקה כוין וכולהי דמוים הם כפירושם ומי כפירוש רש"י זכרונו לברכה שהוא לומר דאין למעות מכלן על לחת ויניב מה שיכוים יש בפי פירוש זה לשומע תפלה אבל לפירושו של הרמב"ם זכרונו לברכה שעיר דמי מהדלי לשומע תפלה הוא קושן של מהעיות וקלחר דחזקה כוין ככל המהעיות כיון דאמר קושן דמדכיה נקט ומזיל ע"כ ופירש רש"י זכרונו לברכה שהוא לומר דאין למעות מכלן על לחת ויניב מה שיכוים יש בפי פירוש זה לשומע תפלה אבל לפירושו של הרמב"ם זכרונו לברכה שהוא לומר דאין למעות מכלן על לחת ויניב ומין כריך לחזור שם לחת שמתפלל בדרמש הזית או ברמש התאנה ומי כפירוש רש"י זכרונו לברכה שהוא לומר דאין למעות מכלן על לחת ויניב ומין כריך לחזור שם לחת שמתפלל בדרמש הזית או ברמש התאנה ומי כפירוש רש"י זכרונו לברכה שהוא לומר דאין למעות מכלן על לחת ויניב ומין כריך לחזור שם לחת שמתפלל בדרמש הזית או ברמש התאנה

מתניתין האומנין עומדי מלאכה מפס בראש האילן או בראש הנדבך מה שאינן רשאין לעשות בן בתפלה:

גמרא תני מתני הפועלי קורין בר' האילן ובראש הנדבך ותני בן ומתפללין בראש הזית ובראש התאנה ובשאר כל האילנות יורד ומתפלל למטה ובעל הבית לעולם יורד ומתפלל למטה ולמה בראש הזית ובראש התאנה רבי אבא ורבי סימון מפני שטרחתם מרובה. תני

מתניתין האומנין עומדי מלאכה מפס בראש האילן או בראש הנדבך מה שאינן רשאין לעשות בן בתפלה:

גמרא תני מתני הפועלי קורין בר' האילן ובראש הנדבך ותני בן ומתפללין בראש הזית ובראש התאנה ובשאר כל האילנות יורד ומתפלל למטה ובעל הבית לעולם יורד ומתפלל למטה ולמה בראש הזית ובראש התאנה רבי אבא ורבי סימון מפני שטרחתם מרובה. תני

תני הכהנים אעפי שמשאו על כתפו הרי זה קורא את שמע אבל לא יתחיל בשע שהוא פורק ובשעה שהוא טוען לפי שאין לבו מיושב עליו בין כך ובין כך לא יתפלל עד שעה שיפרוק ואם היה עליו משאוי של דקבין מותר. אר יונתן והוא ששקל מהו ששקל תרין הלקין לחורי וחד לקומי. תני לא ידא מרמז בעיניו וקורא. תני פועלים שהיו עושין אצל בעל הבית הרי אלו מברכין ברכה אחת ובוללין של ירושלם ושל ארץ וחותמין בשל ארץ אבל אם היו עושין עמו בסעודה או שהיה בעה אוכל עמהן מברכין ארבע אמר מנא זאת אומרת שאסור לעשות מלאכה בשעת ברכה דלמן מה אינון אמרין יעשה מלאכה ויתפלל. רבי הונא אמר לא יעמוד אדם ויתפלל ומין מטבע בידו לפני אסור לאחריו מותר. רבי יסא היה צורך ותופסן בידו ולמרת

יחרים כין כך וכין כך כעל הבית יודד ומתפלל לפי שהין דעתו מיושבת עליו פלוגתא כין מתפלל יורד ומתפלל לפי שהוא מטעבד למלאכה שהוא ברשות עצמו לפי שהין דעתו מיושבת עליו מכעת אותו ואם תקון מעלים משום כטול מלאכה כי הכא וכהרוף וכהלמם והלמכם ורכבו יונם זל. ואפשר לומר דלרשי זל תרתי לישתמ כזית ותלתא חדא דמין לו פחד כל כך מפני שעסקיו מרובין מכל מקום לישלם קצת פחד ומשום הכי דעסקיו מרובין כמי לא מטרחינן לעמו דליכא טרחא יתירא וסגנון לעמו כך הוא ומתפללין כרחם היות מפני שעסקיהם מרובין כלומר ואיכא טרחא יתירא כי טעמא דכולי עלמא הכי יתפללו כלא כוסף לוה לומר דליכא כמי לאחריתי משום קצת מוכחא מלתא יפול לכיון שעסקיו מרובין יכולין לעמוד עם ואין להם פחד ואפ מפני זה מקלינן כהו כיון משטרת מרובה והפחד היינו כי יתפללו עם מפני שהן מטעבדין לבעל ולא יתכטלו מלכל דבעי דליכא למעבד לין דליכא קצת פחד לפי תימה דליכא כל לא פקלו כו ומשם הוכיר כבעי לעון כעתם וכשול מלאכה. תני הכתף וכו' תוספתא דמכלתין פכ. כתף משם כבל. לעפי משמעו על כתפו זל קורא את שמע דכיון דלא נדיכא הם כוכה שלא פמנין לאמין להאי פורתא מצי מכוין. כשעה משום פורק וטוען לאחמ"טעיהם ופריקה משרחן מרובה לפי האי פורתא לא מצי מכוין ודוק לא מצי מתחיל כיון דכהתלה נדין כוסף לכל כלה קרית שמע לפיכו כשעת פריקה וטעינה מצי קדי לא כעיא כוסף. כין כך וכין כך כין כפריקה וטעינה כין כשעת שמשמו על כתפו. לא יתפלל כין לפתחיל כין שתר התפלה דכיון דתפלה רחמי היא כעיא כוסף ליכא על שעה מיפרוק. משמו של ר' קכין מותר לעשר כוסף לישנו כלחק כך ומצי לכיון ומשמע לן דלאי תלמודא פליג אכבלי דהכא קאמר לשם שים עליו משאוי של ר' קכין דיכול להתפלל והמשאוי עליו וכמציעא פ' המקבל כבלי שמרי דכי יכאי לתפלה ולתפלין ל' קכין לתפלה מאי לאחיה דתניא הנוסע משאוי על כתפו ומניח ומן תפלה משמיעו לאחריו ומתפלל כשהוא עמהן מהרבעה קכין שים המשאוי מרכעה קכין מניח על גבי קרקע ומתפלל עכ"ל מלמא דמשאוי מרכעה קכין לשוי להתפלל עמו. ולפי גירסת הלמכם זל שכתב על הדב בית יוסף זל דכשם ל דמקבל גרים היה משאוי על רחמו שכן כתב כהלכות תפלה של רשו שפר לומר דלא כליני תרי תלמודי דכתלמוד דילן מיירי כשהיתה שמשו על רחמו ולפיכך דשחות מהרבעה קכין יכול לכיון דוקא אבל כהרבעה לא מצי וכתלמוד זה מיירי כשהמשאוי על כתפו דלפיכך כהרבעה קכין מצי מכוין וכהכי מיחה דכתלמוד קאמר דמפשילן לאחוריו כלומר כלא משא והכא מסיק וזה שמקבל תרי הלקין לחורי וחד מקומי וכזה לא פליגי תרי נמרי אבל לגרסת הרי"ף והלמכם וכדומם לכרכם שנוהגין שם המשא על כתפו יש לומר

שהתלמודי מלוקים. תרין הלקין מורני שכ' הלקי' מכוכד שמשא והיו מלאחריו והחלק הלאחר מלעניו דכיון דלמן כלך כך כוכד על הלב לפיכו מדחק כ"כ ומצי לכוין. לא יפסיק מרמו בעיניו כיומא אמר רבי אלעזר מפני מה אמרו קריאת שמע ומרמו כשיניו אלא מכתוב לומר ולא לוקי קרלת יעקב ולוקמה סיפא זל כפרק ראשון דוקא ומייתי ליה הכא לענין כוונת קריאת שמע. תני הפועלים תוספתא פרק שני דמכלתין כחלוף לעון יעויין שם. ברכו אחת כרכה ראשונה כתקנה מראש ועד סוף. ובוללין של ירושלם ושל ארץ אומרין על הארץ ועל המזון. אבל אם היו עושין עמו כסעודה או שהיה אוכל עמהן מברכין ארבע אמר מנא זאת אומרת שאסור לעשות מלאכה כשעת ברכה דלמן מה אינון אמרין יעשה מלאכה ויתפלל. רבי הונא אמר לא יעמוד אדם ויתפלל ומין מטבע בידו לפני אסור לאחריו מותר. רבי יסא היה צורך ותופסן בידו.

ולמדת הדין ועדת הכסף בידך ובלבד בידך ר' יוסי בר אבון הורי לר' הלל התניה בן · ר' חזקיה ור' בר אחא הוו יתבין בהדך אתר והוי גבי רבי יעקב פריטין אתת ענרתא דצלותא ושרתון ויהבון לרבי חזקיה קטר פורתי לפורתיה ושרתון וערק א"ל ומה בידך א"ר חנינ' אהמי שהיו מימיו על כתפו קורא את שמע ומתפלל רב הונא אמר ק"ש ותפל אינה צריכ' כונה אר' מנא קשיתא קומי ר' פנחס ואפי' תימא ק"ש אינה צריכה כונה, תפלה צריכה כונה;

מתניתין חתן פטור מק"ש בלילה הראשונה עד מוצאי שבת אם לא עשה מע"ש ומעשה ברבן גמליאל שנשא אשה וקרא לילה הראשון שנשא א"ל תלמידיו לא למדתנו רבנו שחתן פטור מק"ש אמ' להם איני שומע לכם לבטל ממני עול מלכות שמים אפי' שעה אחת;

גמ' ר' אעזר בן אנטיגנוס בש"א עזר בי ר' יוסי אזא אומר שמותר לבעו' בתול לבתו זלה בשבת אר' חגיי התפר באמג שאין עוש' בה חבורה א"ל והא תנינן ד' לילו ואית לך מימ' לילו באמנה אמר

ומהלכם כתב וזה לשונו ויסכון לרבי חוקים ורבי חוקיה נתכן למעפורתו ומחר כך כשרנש להתפלל בעזרן עלון ולא נתכן לרבי יוסי בר' אחא מה עשה רבי יוסי בר' אחא כך מפני שלא למד מתני' שהיה לו ליתנן לרבי יעקב מכבר התפלל קטר פורתיה מעפורתי למעפורתו רבי חזקיה לחייכו קודר · ונסתין ונסכתין · וערק שרי שלבדי מעלין כשהיה מתפלל ולא וחזרתון ויכם ר' יעקב ע"כ ולדידי מחר המחולה

מין הלוי שלא דברי הכיולות ·

מתניתין חתן פטור מקרית שמע עד מוצאי שבת וכולי מכאן היה לכמה הכתולה יום רביעי וכל אותם שלשה ימים עד מוצאי שבת טרוד ומשמח מחשבות ואין לו כוחם להיכך פטורתו מקרית שמע כל אותם הימים וזמן שלא עשה מעשה אבל מבלן ואילך מתיאם הוא ולכך חייב אף על פי שלא עשה מעשה ורבן גמליאל אומרת יתירה סבירא כעצמו ·

גמרא זאת אומרת שמותר לבעול בתול לכתחל' בשבת דשמע ליה דטעמא דמתניתין דאתן פטור היינו משום דטריד במצוה ואף ליכא בשלמא דבני דהני שמשה כמו משוש בכתולה ומשום שבי למר כיון דפטרת לאתן משום טרדא ומשום מצוה ולאי בכתולה ליכא ומ"ש זאת אומרת דמותר לבעול בתולה בשבת מדקא אמרת עד מוצאי שבת · אלא מגיי תפתר בשלמא מקשי ללא בן לאטויבום מנא לך דמיודי בכתולה ליכא דמיירי בשמשה שמיקשמים שכורה ולאו היינו טעמא משום טרדא ומשום מצוה שלא משום עומק במצוה שלא בתולה דעכיד חבורה לימא דלא מ"ל והא תניא ד' לילות בתולה כמה תבין שניא ומכם לרשות וכשלא כ"ש אומרי' מותין לה לילה שלישי וכ"ש אומרי' עד מ"ם ד' לילות ומקשי בכתובות מנא למר דמצוה לבעול בתולה בשבת ומקשי מאי לאו דאי לא בעל מצי בעיל בשבת וכתב רש"י ז"ל מאי לאו הכך ד' לילות עד מוצאי שבת דמקשי לכאי תני להו דלא לא בעל בעילה גמורה מצי למבעל וכל דסמוכות תמיד כסעודתיו תלין לה בדם בתולים וממעיין מנא דמותר לבעול בתולה בשבת-בחבורה אם כן הכי כמי פריך הכא ומה מרבעה לילות תנן כמתני' דנדה ומקשי למבעל וממעיין דכופלין בחבורה ואין לומר תפתר בשלמא קומיתו מאי היא כתמיהה יש לך לומר מרבעה לילות בשלמא לאי ולא פשיט לה מדוכא הלא דאיכא לדיוקי דקוף סוף התר בעילת בתולה בשבת לא מפיק ליה מהכ"ש שלא מקדמ' דמילת' דנדה ואם כן צריך לרשות היחיד מקשי ואת אומרת וכי תימא זאת אומרת כמי מקשי ומ' דוקא ותו דאפילו כמי לא מייך למימר דלאי לאו דהיינו דנדה לא משמע כלל מהכא

אמר ר' יעקב בר זבדי קושיתא קומי ר' יוסי מה בינה ובין שובר את הדבית לאבול כמנה גרוגרות אמר ליה ומור דבתרא ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי ובאן שמתכוין לעשותה בעולה כמי שמתכוין לעשות לה פה · רבי יצחק בר משרשיא בעי ומה בינה למפיס מורסא בשבת אמר ליה ומור דבתריה ובלבד שלא יתכוין לעשות לה פה ובאן שהוא מתכוין לעשותה בעולה ממי שהוא מתכוין לעשות כלי · תני לא יבעול אדם בתולה לבתחלה בשב מפני שהוא עושה הבור ואחרי מתירין · ר' יוסי בר בון טעמון ד אחרי למלאכתו הוא מתכוין מיה נעשה חבור · אסי אמר אסור בנימין גנבי נפק ומור משמי דרב מות ואקפד שמוא ומית קרי עלי שמוא ברוך שנגפו ועל רב קרא לא יאוש לצדיק כל און · שמואל אמר כל ההיא הלכתא דפרקא אחריא דנדה להלכה אבל לא למעשה ר' נאי ערק אפי מתנוקת שלא הגיע זכנה לראות נשאת · בעון קומוי רבי יוחנן מהו לבעול בעילה שניה אמרי

אמר ר' יעקב בר זבדי קושיתא קומי ר' יוסי מה בינה ובין שובר את הדבית לאבול כמנה גרוגרות אמר ליה ומור דבתרא ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי ובאן שמתכוין לעשותה בעולה כמי שמתכוין לעשות לה פה · רבי יצחק בר משרשיא בעי ומה בינה למפיס מורסא בשבת אמר ליה ומור דבתריה ובלבד שלא יתכוין לעשות לה פה ובאן שהוא מתכוין לעשותה בעולה ממי שהוא מתכוין לעשות כלי · תני לא יבעול אדם בתולה לבתחלה בשב מפני שהוא עושה הבור ואחרי מתירין · ר' יוסי בר בון טעמון ד אחרי למלאכתו הוא מתכוין מיה נעשה חבור · אסי אמר אסור בנימין גנבי נפק ומור משמי דרב מות ואקפד שמוא ומית קרי עלי שמוא ברוך שנגפו ועל רב קרא לא יאוש לצדיק כל און · שמואל אמר כל ההיא הלכתא דפרקא אחריא דנדה להלכה אבל לא למעשה ר' נאי ערק אפי מתנוקת שלא הגיע זכנה לראות נשאת · בעון קומוי רבי יוחנן מהו לבעול בעילה שניה אמרי

והפסד לומר דשוס מפן דנרים הכא מתן פטור מקריח שמע בלילה דשמוכה עד מונחי שכת מרכשה לילות ולכי קאמר דשלא לשמה קאמר דשלמה כשמה כיום שחמיני ומאי עבידתייהו דלרכשה לילות שלא ולכי ככתולה מיירי שכשלת כיום הרביעי יום לה מרכשה לילות המתיני ולית שמי ולית ל' הרי למרכשה · וכנמ' דיהן מתן פטור מקריח שמע לכתיב ובלכתך כדרך פרט לשתן מכאן למרו הכופס את הכתולה פטור מפי מירייה כתולה אפי' למנה ומפני הכא טריד והכא לא שריד אי משום טירדא אפי' טבעה שפינתו כיום כמי שלמה מ"ל הכא כר ובדיה למר רב אחל חייב ככל מצוות השמורות כתורה חון מן התפלין שהרי כתיב כשן שלר דכתיב פלרך חכוש עליך ומפני למרי הכא טרדא דמצוה התם טרדא דרשות על כן משמע דתרתי כעינן טרדא ומצוה ושפי ליכא ככתולה אבל כשאנס מני ליכא טירדא ליכא וכטבע שפיכתו טרדא ליכא מצוה ליכא אם כיצד לשכור את החכית למאן דאמר תשתר כשלמה מקשי לשם לא יבעול כתולה וכי נרע משוכר את החכית דאמרי' דמותר משום לטריך לגרוגרות הכא כמי להנאת עצמה מכוין אמר ליה ומור דכתריה ואמור שם שאחרון כלומר הרי היפיה דאמר ובלבד שלא יכוין לעשות כלי ובאן הרי מתכוין לעשותה כעולה שתשעבר כבעילה שניה ותשמתח · מפיס מורסא פותח מורסא דאמרינן בפרק התורע שם להוכיח ממנה לחא פטור ומותר דלחא פקיד ועקיר ושביר ליה לרבי יצחק בר שמואל דרש כמי שפקיד פקיד ועקיר ולהוכיח דם הוא לרשות שם היא כתולה שם נמי · שלא יתכוין לעשות לה פה לפי שהוא מתקן וחייב משום כוכה דשבחן כתן כבעלי חיים דכתיב ויכן אלהים את הבגע · למלאכתו הוא מתכוין כרבי שמעון דאמר דכר שאינו מתכוין מותר ונורר הרס מטה ומפטל ובלבד שלא יתכוין לעשות חרין ואף על פי שמודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות דחייב הכא לאו פסיק רישיה חשיב ליה דשביר ליה לאחרים דרוב בקיאים בהטיה כשמואל ומותר · אפי' אמר אמור דם ל' שאפי שמוא דרב גוברים ובקי כהטים הים אחר הרס חיבן בקיאים והוה לדידהו פסיק רישיה · ולקמן שמואל דאמר הורי כרב · לא יאוכה לנדיק כל אתן שלא נפטל וס כרבנו ועשה מפשה ובמסכת נדה מניתן בקפנתא שקיל ואויל לאתריה דשמוא שכר למעבד עובדא כותיה דרב דאמר ובוגרת נותנין לה ליום הראשון ואמר לא פליג רב כין רשתה ללא רשתה קניה שכיב כאורחא קלי שמואל עליה דרב לא יאוכה לנדיק כל אתן שלא כעשה מעשה, דאי רב אמרה שוי דוקא שלא רשתה אבל רשתה אין לה שלא כשילת מצוה ואוה שוה שכר לעשות מעשה כין רשתה כין לא רשתה ולעתן הלכה מפקינן בכבלי מוכח לבעול כתולה לכתחלה בשבת · כל שניה הלכתא דנים פרקא לאחרית דנדה להלכה ולא למעשה כל אותה המפה דנים פרק אחרון דנדה שוה להלכה ולא למעשה והכי תנן התם תכוסת שלא הגיע זמנה לראות ובמת כיתמתי אומרים מתנין לה לרבעה לילות כלומר לשמע ואפילו רואה דם אומרין כתולים שם לעולם דער מרכשה שעמים יכול להוציא דם כתולים ולא תלינן לה דם כדם כיון שעדין לא הגיע זמנה לראות לא מחזקינן לה להכי והכא עד שתהיה שמכה ואפילו יותר מרכשה לילות כל מה שמוציא תלינן כדם שמכה שגיע זמנה לראות ולא רשתה עדין ובמת כיתמתי אומרים מוקמים לה לעולם דם כדם שוה כאותה שלילה לך מלילה הרשתן ואילך כיון דשוה לראות שמא דם כדם שוה והא כל שלילי כולא כושל ואולדות ליכן כדם כתולי"ע וע"ל ושל מכה זו שוה דאמר שמואל דדויה מן להלכה אבל לא למעשה וכדאמרינן גמ' שתם יכ ושמוא דאמר תרוייהו שלכת כושל כעילת מנן ופורם והומני הללו השלהלכה דוקא · ר' יהלי ערק אפי' מתנוקת כדי מלהורות אפי' כתנוקת שלא הגיע זמנה לראות כלומ' לא תשכרת דאמר שמוא מפן להלכה סיומו דוקא התרתי ככי כתרי מפן הגיע זמנה לראות ולא רשתה ורשתה ככית לויה דכשני ויכא למיחם מפום דם כדם דאיכ מפטרות לכל כתנוקת שלא הגיע זמנה לראות אלא מיחם דשויה הלכה למעשה ועבדינן עובדא כמתני' לויכא למיחם לשם כדם כיון שלא שוחזקה להכי ולאו זמן כדות הוא דקתני היא לוה אמר דר' יהלי ערק כרם והשתא עכשו אפי' כשה והלכת' כשושל כעילת וכת הרשם ולכל דשעמא דמילתא להומרת וו דשושל כעילת מנה ופורם אפי' שלא הגיע זמנה לראות ולא רשתה לא כשכיל שנחום דשמא יפלו מן התקור עם דם כתולי דלמא מחום ליה דאפי' כשעה גדול אמר ינן לה יש לה מכה תולין דשם שמכה ואין לך מכה גדולה מזו שלא שעם תומרת וו מפום דכעילת מנה לכל היא מפורש ואין שכל כקיאין כתלוק שים כין תנוקת שלא הגיע זמנה וכין כוגרת וכין רשתה ככית לויה וכין לא רשתה ועוד דאמרן יצרו תוקפו הילכך הכי כוחו רכותו לשעות לין זה ככלן ולשמיר · והשתא כתכ אף גב דאין לך מכה גדולה מזו לא תלינן דם כדמיון כעלמה מפום דשאני הכא דאיכא למיחם לשמוא דאמר יכולי לכעול כמה כתולי כלא דם וכו' כשאר כתוב כבי מוריד פי קנה שעם · מהו לכעול כעילה שניה לאו כשכת אף כשיש בכי אף מכה שביא ליה מפו לכעול כעילה שניה כלול שמי מתרי פם שיש תרתי דם כשעת תשמיש ס"ל לא תרתי ואחל תרתי לעכין נדה שרי אמרו דשרו מרכע לילות ואפי' מפורין כדאיתא התם ופע"ב

אמרי לתלו בדם חמר לארוסו ולבעול בעיל שניה מורו מה צריך לה בשבאו לה ימי הפסק וימי טהר בנתים אר אברהו שושבינה דרשבא הוינא שאית לרשא מהו לבעול בעילה שניה ושרא ליה דהו סבר בהדא בשמוע דשמוע אמר פרצה דחוקה נבנסים בה בשבת ואפי משיר צרורות אר חגיי שושבינה דרש קפודקיא הוינא שאית לר יאשיה ושרע מנה שאית לרש בר יצחק א"ל מעת איזה דם נדה ואיזה דם בתולים תני בלילה אסורה לביתה כל שבעה ואסור ליטול ממנה כוס של ברכה דברי רא מטאי

אפשר שלא יצא דם נדה עם דם בתולים:

מתני' רחץ בלילה הראשון שמרתה אשתו אמרו לו תלמידיו למדתנו רבנו שאבל אסור לרחוץ אמר להם אני בשאר כל אדם אסתניס אני:

גמ' מאן תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה ר' נתן אמי הוה ליה עובדא שלך חייא בר אבא והודי ליה כל שבעה כרבי נתן ר' יוסי הוה ליה עובדא שלך לר בא לגביר אחא אמר ליה לא כן אלעזן רבי דרבי אמי הוה ליה עובדא ושלך לרשבל והודי ליה כר' נתן א"ל דילמא תרי עובדי אינון

דרבי יהלי ערק לפי' מתניתא וכי כדשמרן לעיל ורבי יוחנן תלמידו הוא מ"מ לאפשר לומר דהיינו טעמא דליתיה לכל הלילה כל כעולה הרלשונה דודאי לא חייתה המכה לכל בגדי שמי לאפשר דחייתה. תאירין וכו' ומשמו כתי היושבים לבעיין סוף פלטור' ויוחנן כדין לתלות כדם המכה דהיינו דיש דומרו כבריתא בפרק תנוקת דהפסה שרלת' דם מחמת תשמיש תלוין לם דדם מכה הוא ולפי' כדי רבי יוחנן דמרי הולכה היש כהיא גלא סוף מולם וכבעילה שניה היה לו לאורות ר' והורו ומורו דלית בספרים לשון לכתים לרבי יוחנן ושיבתו קלי מה צריכה לה כשבאו ימי הפסק וימי טוהר בנתים כלו' נהי דרבי יוחנן לא חורי מכל מקום דדיקא כמה כשתפק השואל הוא וגלא פשיטא דאין יכול לבעול כיון דשון דם בתולים וכועל ועודה ומפני דהכ' מיירי בשעברו ימי הפסק וימי טהרה בנתים ונשתלק דמה והלכור וכו' מלגית מלתי לגי. מהו לבעול בעילה שניה וכשבא הוא בעי מעי חכורה. לפי מעיר צרורי מפיל צרורות והא כמי דילמא מכל מקום ומקשיק לה לפרי' שרע מכי כשמש ממנו מלבשיהו דהוה הפסק קמי' וגלא מלמן שרוע וקלוט שהוא מי שנשמטה ירכו וכן יהי דרכה חסך וחלקלקות תרגומו לרחתהון לקוץ כמערערין כלומר שיהיו נשמטים וכופלים והכא כמי מ"ש מהוא מוציא דם מותר כשכת. לגיה דם נדה וגיה דם בתולים ולא"כ סוף הפק הפק לה היה דם נדה מי דם בתולים ולא"ל מסיה דם בתולים הפק לה יוציא הפק לה יוצי ול"ב הפק הוה לקולא ולפי מותר דמי יודע לגיה דם נדה וגיה דם בתולי' ולפפר מסתם מיתה בעילה שניה ולא חייתה המכה וסתם לו דמי יוכל לבדר לגיה דם נדה וגיה דם בתולים ולפפר הוא כל שבעה לבריכה שבעה כקרי' כום של ברכה וכל שכן דכר הרשות. לגי לפפר שלא יגע דם נדה עם דם בתולים בהגיע זמנה לראות ורלת לקרבהגיע זמנה ולא רלת לו בתוך שלא הגיע זמנה לא גזרינן כדשמרן לגיתה לבעלה לשמש.

בתני' רחץ כלילה הא שמתה לשתות וכו' הלכה זו לכל המשנה כתב ז"ל: סרקונא היא בימים חמים מפני מכל לפור לרחוץ בימים חמים ופי לשתים קר המוג גזור ממלת נבת שלג ולפי שבבתה בפ"ק וזה כמעט הרבה כלשונות של תשמיש דמה לו להלכה זו לגוקומי מתני' בחמין משום דלכל שמור לרחוץ בחמין כדקא מפרש לוקמה בצונן וכל גזרו דהא כמי מכל שמור לרחוץ כל גופו בצונן כדלא שביקא הלכת בפ"ק דתענית וכתבו כן כל שבוקפי וזו עשמו כתב כן כם שכל דמה שהכריחו לפרש כן הוא משוסרות מפרש מלא שלשים מלשונות כדק שקיל ושויל ובין שכן שוכרת היא לומ דהאי רחיצה בחמין היא לאי בצונן

מעיב לשתים אמי ומפני זה תרגל לכל המפרשי' דלא חשו לפרש כן שלא הניחו הדבר לשכין שהרחיצ' דלא שם בצונן כל גופו שם כחמין מקנת גופו דתרוייהו לכיני וטעמם שהם מפרשי' מלת לשתים בעין שלחר כמו שכתב רש"י לשתים מעוכב ומפוכח ולפי זה ליכו מוכרח לפרש דמתני' כחמין שלא יהיה חום רחיצה לפירוש הלשכם דשתים סוף קר המוג מדלמרין כיומא פרק לחר לשם הממוכה שם היה כ"ג וכן לו לשתים מחמין לו חמין דמשמע דשתים הוא קר סמוג ולפיכך מחמין לו חמין זו היה רחיצה דמשום הכי מחמיס לו חמים שהוא לשתים וקר במונו להסיב לו הנשם כדקלחר היתם וכן פירש הלשכם עצמו כשהיה מעכב ליומא ושתים הוא קר המוג וכן לישב לגיכא דהלשכם פירש דרים פרק עלכי שמחים רב שתת לשתים שהם כך הוא מכיל כיומא לגי מכיל כרמשה כלומר שהים קר המוג עד שתטוחכתו היא כל כדקלה פלא היא מעכל המכל מלכקר עד שעה ולזה לא היה יכול לשעור מעוד השרב חמים לגיתכן לפי לשכם שהיה דפ"מ שמת כל ימי עני רעי זה שתתני' טוב לב שתת תמיד זה שרעתך יפה דודאי לשתני' מקביל לטוב לב וכי היכי דטוב לב מפר' לים לחדות כן ודאי צריך לפרש לשתים וכן לפי רש"י שפי כאן מעוכב לא לתי שפיר דלשם שמעוכב יחזיקו רעים וכי תוכ' מפני שמלומד בעוכב וכשטותו שהעוכב כמלא היא לשם לשכול מכ לגו היכו כל ימי דכעודו בעוכב שלו לוגן רעי ועוד דרש' פיר כאן כן והשם פי לשתני' מי שקל נפשו על כל דבר שהשם שירלה והו כפי הערוך והו שפי שיתר מתים וכו' לתו שפיר כל המקומ' שכוכר כשם לשתים והשיג דיומ' דכי מפרשת לפי זה ולשם היה זקן שהקוד מזיק לו שכר טבעו וגם לשתים שכל דבר שרוף נגד הטבע כשהוקה עליו ומפני זה הקומי שהוא כנגד הטבע כשהו קנס עליו לכך מחמין להם חמין.

גמ' מתניתא שפל כל שבע לקו לרשון דכי לשכוח לים תלמידיו לגי לשתניתו דכתו וגם כמ תעשוה לשכו וכן ס"ל עובדה לגיע לשכל לו לו לקרופית והוכרך לשתול לר' חיי כר שכח והורה לו דשכו לרשון כל שבעה כר' נתן. לגבי ר' לחא לשפר שפל לו בשני ר' לחא לו לשפר שהיה לו לר' יוסי שלוקת עשר לחא לשני ש"ר שמי על זה והורה כר' נתן ושל לר' בא ולחא לו לא כן שפל רבי כלו' לא כך לשתניתו רבשו שר' שמי של לריש לקיש והודי ליה כר' נתן ומדרך עשה לגי' שדי שכת שהיה שלא להכוזב לשום לחר שמביאים שהיב לו ר' כא שלולי שני תעשים היו לחר הוא שפל דים לקים ולתון שמוע לכו ולחד שפל לרבי חייא בר לכא ולשון שמוע לן יום גירסין שלא לרבי לבי רבי לחא.

ועוד מן הדת לאכול לרחוץ כל מבעי' היינו דכתן מי שלנו רבנן כלומר ליזוף בת מן החכמים' רבנן דרומיא דכתן מי שלנו לרבנן' ויחת דעתיל לרברבי' כדרך כל סתרן' ליזמן מקרין ומיכון מתירין בתמיהם מהרי תניא וכדרוס מרחיצים' מר' כר בין מי שהוא מתיר וכו' נרמה שהוא תרון והכי קאמר הכי דמתירין רבותינו שבדרום הוא ברחיצה קר שמחמם שהיו נוהגין להרחין את האכל לשביר זוהמת הפת והא דאוקרין הוא רחיצת כל מבעי' ולכן אמר מי שהוא מתיר כלומר קבת התר ברחיצה לאכמי דרום הוא שהעם שהיו עומין לותו כאכילה ומתיר רגל שניא בלאו הכי והכי קאמר מי רחיצה כאכרהם וזהו שבאכ הרמכן שהעם שהי נוהגין להרחין את האכלים קודם האכרהם לפי שעמו לותם כאכילה ושתיה שנגרמת להם ברכה לשביר את זוהמת הפת והשיבת שמתולדת עליהן והיו מתירין ברחיצה הא' ואח"כ הין לוסרין רחיצת כל מבעי' ע"כ הדת התימר ברחיצ' שהיכ על תעבוג לאתני' קאי דתנן האכל לאכול לרחון' מ"ל דלא יהמי זומת מין בני כיון שבאכיל מאיכו רוחן יש כו שבשה לפי שלא מותר' שם לקרוין לא ידעין בלומו טוכל ולא ידעו שם בשבה שהיה בעל קרי טבל באכלו וכדאמרין דאייבי טבילות טובלין בדרבן ולא נמרינן שום דין מניה לענין רחיצה אי דילמא להקר בוסבמוס קריס ונמרינן מנה דרחיצה בעונן לאו שמא רחיצה וכדאמר רבא בשבק לתעבויות לייבשה קשה מותר לרחון בשיעון שבת כמה' קבי בה בהן תניא הוא כדין זאת השבית לאתניא דבמים קריס לאו שמא רחיצה ומרי' תני אבל כל ומורה כרויה כאכל דבתי ובשבק התעבות בבלי' לבשיבוהו לשיר יחלוצו בשיר מרוכה נויס לא דוקא בעיר מרוכה ישראל אכל בעיר מרוכה נויס לא יחלון' משאול בשבת שלום' שואלין להוי דבר שבברהמית וכל שכן שאר אחריני בנין נעילת השבדל ונקיעת השופר וזומיכן'

גמרא הא בני חורין מקבלין עליהם מחרים ואי אמרת בשלמא לרחוץ בשביל שלא יהא נראה כמתגאה ניחא אלא אי לאכול אכילת קבע מי איכא למימר

אינון אנן אמרינן ליה על דר' חייא ואתון אמריתו ליה על דרשב"ל ועוד מן הדא ר' חמא אבוי דר' אושעיא הוה ליה עובדא שאל לרבנן ואסרון רבי יוסי בעי איילין רבנן את רבנן דחבא ניחא אם תאמר רבנן דרומי דרבייא קומוי ושאיל לזעיריא את רבנן דרומיא אינון אסרין ואינון מתירין דתני מקו שנהגו לרחוץ אחר המטה מרחיצין וברדום מרחיצין' אדי בר בון מי שהוא מתיר את הרחיצה שהיה באכילת ושתיה הדא דתימא ברחיצה של תענוג אבל ברחיצה שאינ' של תענוג מותר כדרא דשמואל בר אבא עלו לו הטבין בריטוי אתון שיולון לר' יסא מהו דיסחי א"ל דלא יסחי ימות אין בעי אפי' בטב אין בעי אפי' ביה ר"י בר חנינ' ראו איתו טובל אם לקרויו' לא ידעין אם לזקר גופו שאין רחיצ' צונן רחיצה לא ידעין הורי ר' בא בהן תני' הורי ר' אחא בבא מן הדרך והיו רגליו קרות עלין שמותר להרחיצן במים תני אבל ומנורה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל לכשיבואו לעיר יחלוצו וכן בטב וכן בתענ' צבור תני במקום שנהגו לשאול בשבת שואלים'

מתניתין ובשמה טבי עבדו קבל עליו תנחומין אמרו לו תלמידיו למרתנו רבנו אין מקבלין תנחומין על העבדים אמר להן טבי עבדי אינו בשאר כל העבדים בשר הוא'

גמרא הא בני חורין אחרים מקבלין עליהם הנחומין כביכי מתני אין מקבלין הנחומין על

תנחומין תרע לך היכי דייקינן כן ממתני' דכיכי מתניתא כלומר מכן כתוב כלמנן המשנה מין מקבלין תנחומין על העבדים ומיזוס סוף הא בני חורין מקבלין עליהם מחרים תנחומין' ומעתה לפרשה כתמיהה והכי קאמר וכי דוקא ממתני' הוא דהא מחרים מקבלין עליהם תנחומין תרע לך דסא כיכי מתני' מין מקבלין תנחומין על העבדים מכלל דאבני חורין מקבלין עליהם מחרים והיכי קאמר הכי' ולפירוש הרשבן שהעם בניחות כרי יתא דבמוך דמייתי עוכרא דבשמתא שפחתו על רבי אליעזר ואמר אם בני חורין מין מחרים מקבלין עליהם תנחומין על כן שבן העבדים היא פליגא על זה ולפירוש השני מיתי לה לסיועא על שמתמיה שתמה התלמוד ומציאתו על הפשבה וכיוצא בהרכה בחדושיו נרמה שמכריע בפירוש הכני שהוא בתמיהה שכתב וזל וכשמת טבי עבדו קבל תנחומין עליו ואם תאמר לא יהא אלא בן חורין מי מקבלין תנחומין על הרחוקים בבר פירש בירושלמי שתלמידי חביב עליו כבנו וכן עבדו המשמש בדבנו היה עליו בבנו ע"כ כלומר דבאנדים ירושלמי בפרקין לאחרי כך דמך רבי חייא בר אבא בר אחתיה דבר קפרא קביל עלוי דהוה רביס ביומא תלמידיס דבר נחמא חביב עליה כבריה עד כאן וכיון שבן היה נראה לרבן גמליאל דעבר השמשו הרי הוא כבן ומקבל תנחומין עליו והו פירוש דבריו וברוכו לברכה

ואי מכורח ליס דהלבה זו ביחותא ומבר תלמודא דמקבלין תנחומין על הרחוקים אלא קא משמע לן דאף בן חורין מי מקבלין תנחומין על הרחוקים ומקבלין מנה ודאי דבראה לו להלשבה דכתמיהה קאמר ליה ומסייע ליה בריותא דשכחתי על רבי אלעזר והמשקנא השולה מהניהם דאין מקבלין והכי קא מתמר על הלשבה אלא לעתים ומצני דהוה ס"ד דרבן גמליאל דמהוה לחזיק שהתלמיד נחשב כבנו הוא העבד הכנעני שהשמשו בבן יחשב לו מבל מקבלת התלמוד ליה כן מנה דאין מקבלין תנחומין על מחרים ומה תקנה ליה שהיה נאמרין פרקוש את שמין לו בניס בשיס בני שלם ויושבין במקומו והוא לשבית בשבבותיה דרב יהודה ומה הוו ליה מנחמין בכל יומא הוא דב יהודה מכניף עשרה בני אדם ויתיב בריכתי לבתר שבעה יומין מתחזי בחלמיה לרב יהודה ואמר תנוח דעתך שנחתה דעתי ע"כ

על העבדים תני מעשה שמתה שפחתו של רבי
אליעזר ונבנסו תלמידיו לנחמו ולא קבל נבנס
מפניהם לחצר ונבנסו אחריו לבית ונבנסו אחריו
אמר להן במדומה הייתי שהייתם נכוין בפושרין
ועכשו אני רואה שאי אתם נכוין אפי' ברותחין
והלא אמרו אין מקבלין תנחומין על העבדים אם
על בני הורין אין אהרים מקבלין עליהם תנחומין
כל שכן על העבדים מי שמת לו עבדו או שפחתו
או בהמתו אומרים לו המקום ימלא חסרונך:

מתניתין היתן אם רוצה לקרות קש בלילה
קורא ר"ש בן אומר לא כל הרוצה
ליטול השם יטול:

גמרא הני כל דבר שהוא של צער כל הרוצה
לעשות עצמו יחיד עושה חוץ עושה
ותבא עליו ברכה וכל דבר שהוא של שבח לא
כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה חוץ עושה
אלא אם כן מנוהו פרנס על הצבור תני מסתלקין
לצדדין מפני יתדות דרכים ובשעה שהוא משתקע
אפי' בשדה מלאה כרמונין. אמר ר' אבהו מעשה
ברבי ורבי יהושע שהיו באים בדרך והיו מסתלקין
לצדדין מפני יתדות דרכים וראו את ר' יהודה בן
פפוס שהיה משתקע ובא בנגדן א"ר מי הוא זה
שמראה עצמו באצבע א"ל יהודה בן פפוס הוא
שכל מעשיו לשם שמים א"ל ולא כן תני כל דבר
שהוא של שבח לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד
עושה חוץ עושה אלא אם כן מנוהו פרנס על הצבור
אמר ליה ולא כן תני כל שהוא של צער כל הרוצה
לעשות עצמו יחיד עושה חוץ עושה ותבא עליו
ברכה. אך זעירא ובלבד דלא יבזה חורנין.
דילמא ר' יסא ורב שמואל בר יצחק הוו יתבין אבלין
בחדא מן אילין בנישתא עלויי אתת עונת דצלות
וקם רב שמואל בר רב יצחק מצלויא א"ל ר' מיישא
לא כן אלפן אם התחילו אין מפסיקין ותני תזקיה
כל שהוא פטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט
אמר ליה והא תנינן חתן אם רוצה לקרות א"ל ולאו
דרבן גמליאל הוא א"ל יכיל אנא פתר לרבן גמליאל
דרבן גמליאל אמר אינו שומע לכם לבטל ממני
עול מלכות שמי אפילו שעה אחת:

וכח כוהו הלמכבוסתו להלכ' דהסי' לאו תנחומין ממש היא מקבל
ר' יהודה שלא כיין דלאו הוו מנחמי' היה יושב במקומו לזכרון כבלמ'
לא שהיו מלין תנחומיו מקומו מקומי מקבל לרבי סי מלין לזכרון הקבו
לו תלמידיו. שלא נכיין כמ שרי דרך משל הוא כלו שלא מרגישין
בו כבר קל. שהי מתם כביין לפי
ברותחין משל הוא שהי מתם
מרגישין מפי כבר נק.
גמ' דבר של צער כשהי דמתני'
דתעני הניא זו חשין ולא
ירדו נשמים יחידי מתענין ומקובצים
מלין ית היס רבנן. כל הרוצה
לעשו עצמו יחיד עוש לחזק חין
היס מנטע שנטעו ליי שרשי לחית
ביה ירק שי. תח עוש ותבא
עליו ברכ דבריכא ליה לנורכא
מרכבן למעב הכי כשבי להיקי
בעיני הכרוי. דבר של שבח דלי
ביה נער שלא העושהו משתבח.
לא כל הרוצה לעשו עצמו יחיד
עוש דשמ מצו יהיר קל עביד.
תח עוש דשלמי נורכא מרכבן
דלא קל מתיהר. אלא מנוהו
פרנס דלא לימרו לשוע על
דשלי עם קדם קל עביד הכי.
תני מסתלקין לצדדין כרייתא פ'
מרוב דכבלי תקו רבנן תפלים
התם יהושע כשהגיעו לת המרן
ואח מניהו הוא מסתלקין לצדי
דרכי מפני יתדות סדרכים ושי
יתדו כלו כימו סחי יבש הטיט
ונעש כמקו דריסת הרגל מחולר
כיתד ומסידרם: משמ"ק לפ כך
סיור להם מסתלקו לצדדין
ומסתפקו לכל מיכרי דרכים מקום
דריכת רגלם כדי שיכנסו לנבול
מכרים ולילך על שמ שעל הדרך
ואפי שהם מן התכות שבדות
שבעל הקרקע מחיל ליה ועל
מנת כפגעיה יהושע ת המרן
ונשעה שהו משתקע ת כמה
אלא כרכומין הלוק דמשתק
לא מכר שם כתוך הי תפלים
אבל יש שם ונצנין לאחורי הנדר
ואפי כמה אלפי דקלי אחורי מניס
כאן דקלו אחורי דקליך מניס
ה"ק דמסתלקין לצדדי דרכי מפני
יתדות סדרכי ושיהו כקין שיכם
הטיט אבל לא יכנס לפני כמקו'
הזרע שלא כניל מ"ני שלהו כל
כך נער כיתדות הדרכים אבל
כ"מ שנשמיט שהטיט לח
ומקום דריסת רגל שוקע
הוא כטיט ואפשר ליזק שתם
שפיט כשדה אלא כרוכמין

מסתלקין. והיו יתם לנדרים כתכלי יהושע ואעפ"י שהיו
אלא היו רוצים לעשות עצמן יחידים מפני שהיו פרנסים על
הצבור ושמח יאמר לפסוע על דשאי עם קדם קל עבדי. משתקע
כפיס ונשקע כו ממש מסולות אלא היס רוצה לרום תכוחת
הסדות שמא יקפיד בעל השדה.
מרחה שבאו כתכבא ואומר מני
ירח שמיס יותר מכלן והיכן
יהודה. אלא ולא כן תני כל דבר
שהוא של שבח וכו' אלא אם כן
מנוהו פרנס על הצבור ורבי
יהודה קפסוק פרנס על הצבור
תיקרי. וסבר רבן גמליאל
דלא הוה דיר של נער. אלא
והא תני כל דבר של נער ותבא
עליו ברכה קאמר וסבא דבר
של נער הוא שמשתקע בטיט
ואין דבר של נער גדול מזה.
וכלהוד אלא יבוא מורגן וכלבר
שבשמיה זה עצמו יחיד לא
יהיה דבר הנורם בזיון לאחרים
דהשתא אפילו תלמיד חכם לא
יעשה. הוו יתבין אכלין
היו יושבים ואוכלין כאחד
כאותם בתי כנסיות שבבבל
כלומר שלא היו אוכלין ככם
אחם אלא נתנו בתי כנסיות
לאכול בהן אלא כעלויות שעל
גביהן דמותר וקס רב שמואל
להתפלל כסהגיע זמן התפלה.
ולא אלפן וכי לא למדתנו
רבנו שאם התחילו לאכול
ובא זמן התפלה שאין מפסיקין
ולמה אתה אומר שהוא קובע
אתה לסמוך ואלא תני חזקיה
שכל הפטור מן הדבר ועושהו
הדיוט. אלא דב שמואל בר ר'
תניתן כלא מורינן להא דתני
חזקיה שכל הדיוט שהרי ראינו
מתני דקאמר חתן פטור לקרות
קש בלילה הראשון ואינו קאמר
אחר כך דאתמר אם רצה לקרות
יקרא ולאו סדיוט קרינקלים. אלא
ולאו דר"ג היא דאמר אחת ליליא
דר"ג קא אמינא לן כדאמר לעיל
מצער כר' יהודן פפוס על שהיה
עושה הדבר שהוא פטור והשיב
לו דאפי' כלא"ם לומר שהוא עוש
שהרי ראינו בממנה הקודמת
לענין שקרא קריית שמע בלילה
דאמרינן שאמר לתלמידיו חיני
עומע לכם לבטל ממני עול
מלכות שמים הרי מבואר דאם
רצה להאריך ואמיר וכר כל
זה בענין הוא כתפלת מנחה:

פרק מי שמתו

מי שמתו מוטל לפניו פטור מן קריאת שמע
ומן התפלה ומן התפלין נושאי המטה
וחלופיהן וחלופי חלופיהן את שלפני המטה
ואת שלאחר המטה את שלמטה צורך בחן פטורין
ושאין המטה צורך בחן חייבין אלו ואלו פטורין
מן התפלה:

גמרא תני ומן התפלין אבל ביום הראשון
אינו נותן תפלין ביום חשני נותן תפלין
ואם באו פנים חדשות חולץ כל שבעה דברי
רבי אליעזר רבי יהושע אומר בראשון ובשני אינו
נותן בשלישי נותן ואם באו פנים חדשות אינו
חולצן אם ביום השני אינו נותן תפלין צריכה
למימר מי שמתו מוטל לפניו אלא בגין דתנא דא
תנא דא: רבי זעירא ורב ירמיה בשם רב הלכה
כרבי אליעזר בנתינה וכרבי יהושע בחליצה: רבי
זעירא בעי נתן ביום השני ברבי אליעזר מהו שיעשה
ברבי יהושע שלא לחלוץ: אמר רבי יוסי בר בון
וכיני נתן ביום השני כרבי אליעזר נעשה רבי
אליעזר כרבי יהושע שלא להלוץ ואין בינו לבינא
הלכה בר אליעזר: אר בון בתיב למען תזכור את
יום יצאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימים שאתה
עושק בחיים ולא ימים שאתה עושק במתים:

תני

פרק מי שמתו

מי שמתו מוטל לפניו לפקח רב לפני
כמוטל לפניו ממש: פטור מקיים דילדי דטרול כמחשבת קבורתו
פטור מסוס טרדא דמנוס דומיא דחתן: מכל מכל חייב
בכל מצוות שבתורה חוץ מן התפלה
ומן התפלין מפני דאית ביה טירדא
וכדתיתי בגמרא דילן:
מקריאת שמע ומן התפלה
ומן התפלין מפני דאית ביה
עול מלכות שמים וכל שכן
שאר מצוות שבתורה ואפי
תימי בברייתא דכלי ומכל
מצוות האמורות בתורה: אלא
ואלו פטורין מן התפלה דלאו
דאורייתא הוא אי נמי מפני
שצריכה סעודת לעמוד ואין
יכולין להפסיק מכל קריאת
שמע בפסוק ראשון עד
שיעמוד:

גמרא היכי מתני תפלין
דתכל לפסוק ליה רחמנא
ליחזקאל בפרך חכום עליך
ופתר סיינו תפלין מכלל
דלבולי עלמא קמיר: כיון
שכי נתן דעקר לכלות הינו
הלא יום ראשון דהוה דאורייתא
דכתיב ומחרתם כיום מר
דכולם שבחרות והלבל יום
לחד הוא: פנים חדשות חולץ
כתב רבי זכרונו לברכה דלא
ליתי למיטעי ולימרו מכל מותר
בתפלין: רבי יהושע אומר
כראשון וכשני הינו נותן
שעמים יפסוק דכתיב ויתמו
ימי בכי אבל מספר ימי בכי
אבל משמע תרי ושלשי דכתיב
ביום מר היינו לומר דמרירות
עקרי יום אחד אבל הלבל תרי פשיטן ולא לא מיתי ראשון מינה
בכי אבל דשלשי מספר דתקיף אבלים: אם ביום שבשני הינו נותן
נרחים מימר מוטל לפניו ואין שכי נמי דלרבי אליעזר כמי אית לך
שך קושיא אם ביום ראשון הינו נותן כל שכן מוטל לפניו ונקט
ביום השני שהקושיא יותר רחוק כשלגבי זמן שפטור שוב
הרבה: אי נמי משום דהלכתא כר' יהושע לגבי רבי אליעזר
בעי גמרא למיכתב אלא בניחא לך תנח לך מאי קרית שמע
ותפלה דאלו לא בעסר מסס ברחמנא ליה יהושע תנח
במי ומן התפלין ואגב קשיא והלכתא אל כחדושו שקשה ואת
הקושיא ותרץ ומשתכח דאתא תפלה וקריאת שמע תנח תפלין
וכי תעלה על דעתך שכשלה הכי ופריקו פרוקא אחריתא עכל:
דברי מבוהל דפריקו כפריקיה ואיך קאמר פרוקא אחריתא:
הלכה כר' אליעזר בנתינה דכשני מניח: וכרבי יהושע בחליצה
משום כתו פנים חדשות חייבו חולצן: מהו שיעשה ר' אליעזר כרבי
יהושע שלא לחלוץ כלומר משם כתן ביום השני תפלין ושכר כרבי
דהלכה כמותו כתיבה והלו פנים חדשות בו ביום חולץ אי לא

תני אם רצה להחמיר על עצמו אין שומעין לו • למה מפני כבודו של מת או משום שאין לו מי שישא משאו מה נפק מבינייהון היה לו מי שישא משאו אין תימר מפני כבודו של מת אסו׳ אין תימר מפני שאין לו מי שישא משאו הרי יש לו מי שישא משאו • והתני פטור מנטילת לולב תפתר בחול והתני פטור מתקיעת שופר את לך מימר בחול לא בט״ש אר׳ חנינ׳ מבון שחוא זקוק לו להביא ארון ותבריכין בי דתנינן תמן מחשיכין על התחום לפקח על עסקי הבלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותבריכין חלילין ומקוננת כמי שחוא נושא משאו מאימתי בופין את המטות משיצא המת מפתח החצר דברי רבי אלעזר רבי יהושע אומר משיסתם הגולל • ובשמת רג בין שיצא מפתח החצר אמר ר׳ אלעזר בפו את המטות ובשנסתם הגולל אמר ר׳ יהושע בפו את המטות אמרו בבר בפינום על פי זקן • בערב שבת זוקף את המטה ובמ״ש הוא כופה • תני דרבש נוקבת ואינה נבפית רשבנא שומט מלבנטרין שלה ודיו ר יוסי בשם ר׳ אומר הלכה כרשבג רבי יעקב בר אחא א מטה שנקלטיה עולין ויורדין בה שומטן ודיו • איזו היא מטה ואיזהו דרבש אר׳ ירמיה כל שמסרגין על גופה זו היא מטה וכל שאין מסרגין על גופה זה הוא דרבש

ודא

ומי לוקין ונקריות שמע ליתת יניתת מנרים לכתיב מני ה׳ אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים וכן בפרשיית הכתובות כתבין וכן כתפלה אמת ממנרים נגאלתנו וכו׳ • כבודו של מת מנעשה רוצה בשבילו • מה נפק מבינייהון כיון דמקף פוף לין שמעין לו מאי כוליהו • היה לו מי שיש משאו שמעין לו אין לו מי שיש משאו אין שומעין לו • ונם תימר מפני כבודו של מת אסו׳ אין תימר מפני שאין לו מי שישא משאו הרי יש לו ומותר • ונם תימר הרי נפקותא זו מכוונת ומאי קא בעי מקשה מה נפק מבינייהון ים לומר דמתקף יודע היה ואת שנפקות׳ דמייבא הלא היה לו למיפרך והתני פטור מעופר כדמקשה לקמן ולפי זה לא לפשר לתוקומי לוקמתא זו משום הכי קא בעי מה נפק מבינייהון • והתני פטור מנטילת לולב בחדייתא תניא אמי שמתו מוטל לפניו פטור מנטילת לולב והיינו דאמירי כיום טוב ונם כן מי לפשר שמקיש מעצמו לאין מי שיש משאו הרי כיום טוב אין מתעסקין במת ומצי תפתר בחול כלומר בחולו של מועד מתעסקים במת ופריך והתני תנא פטור מעופר תפתר בחול ליכא ח״מ דתימר תפתר בחול והתנן שלא כתיקנת חכמים מימר בחול ולאו לא הלא כיום טוב והלרן קושיין לדוכתיה דכיון דכיום טוב לאיבי אלא לומר מטעם שאילו מי שיש משאו • וכי תימא נזקים כיום טוב שני של רגש שבתם לשית תקיעת שופר ולנבי מת כחול שיום טוב שבו ופריך טעמא לאין לו מי שיש משאו ולא דאלו כעל שבשייתא לעתו כרבנו לפרים וכעל שמלוי וכל נשים גמון ולכוריהו דבבלי דאין עושין כשראל שני יומים של רגש הטעם אלא אחד ומשום הכי דוחק הוא לו לתוקומי לוקמתא דלא שייכא לכבי ארץ ישראל • לומר רבי חניא כיון שהוא זקוק וכו׳ שהוא של עולם דאפי׳ טעמא משום משאו ודאי אמרת לא קשיא שופר לכיון שהוא זקוק לשלוח להביא למתו תבריכין וארון ומטרוד על זה כמחשבתו הרי שיש כאן מי שיש משאו • כיי דתנינן תמן בשבת פרק שואל מחשיכין על התחום מקדימין עצמן כיום השבת עד קוף התחום עד שיחשך להם שם שיהא קרוב למקום הבריך להביא ארון ותבריכין וכיון דבשבת מחשיכין כל שכן ביום טוב שמותר להתעסק בו כדאמר ולעבור עליו משום שבות הילכך ביום טוב שמותר לקברו על ידי עממים ונם הוא יכול להחשיך על התחום ביום משלו קרינן ביה • מפני מה מטות בפיות המטה מתייבת לאבלים והוא שכומנים שהם היום לכל

ואם

מחר ואחד מטה מרונה בחבלים וצריך להפכה שיהיו רגליה למעלה וזהו נקרא בפיות המטה ומאי כאן מטות כלאים רבים כמו שאמרו בברייתא דלא מגלחין דלא בלבד מטתו שוא כופה אלא מטות הבית כלם • וכתבו שופרשים בגון מטות לשתו וכיוצא • וכאן שומל מאימתי וכפו לותם רבי אליעזר אומר מאימתי סמת שפתח בית אור׳ יהושע אומר משיכתם הגולל והלכה כר׳ יהושע וגולל הוא לפי שהכמות המפרשים שקברוהו ותכוהו בכוך או בקבורה או מערה ואתמו הקבר בלבנים הלל לפי שהוא דרכם בקבורה • אמר רבי אליעזר לאבלים לו לאחרי הבית שיכפו את המטות על האבלים ואמרו שבבר כפו לותם על פי רבי אליעזר ואחרי שלמה מיריון אל כתב בכשחתו אמר רבי אליעזר לתלמידיו והוברך לפרש ולהכריח שתלמידים יש להם לין בפיות המטה על רבם וכשיבי להם שרבם יניעת בשר שוא לבקברי היו כתוב הלא אמר להם רבי אליעזר ואיש מוכיר לתלמידיו אשר על כן כחוב לפשוט שבפיות המטה נוהגת בתלמידים על רבם וכפרק ואלו מגלחין בבלי ליתא הכי תנו רבנן מעשה שמת רבן נמליאל הזקן כיון שיצא מפתח בית אמר להם רבי אליעזר כמי מטותיכם וכשנסתם הגולל אמרו לו בבר כפינו על פי זקן עד כאן • ומלמן דאמרו לו בבר כפינו על פי זקן מוכרח לומר דיש כאן קבור לפון וצריך לומר אמרו לו לרבי יהושע בבר כפינו על פי זקן כדאמר שבת בבר כפינום על פי זקן רבי אליעזר בלומר ואף על פי שאין הלבה כמותו בבר עמנו כן • בערב שבת זוקף את המטה ואמר רבה בר חנה בפרק ואלו מגלחין אף על פי כן לינו יושב עליה עד שתחשך • וכמוכאי שבת חוור וכופה שם אמרו שאף על פי שאין לו ליושב עוד אלא יום אחד חוור וכופה • לרבנן ומטה לקמיה מפרש להו • דרבנן נוקפת אם כשמטה מעצמה ואינה בבפיית לבתחלה • דבן שמעון בן גמליאל אומר שומט וכו׳ לא מבעיא אם בפלה לוכה נוקפת אלא אפילו לא בפלה שומט וכו׳ • קלבנטרין הם הרגועות • ודיו שטות בופל מלמן • שבקלטים עניים יוצאים מתוקנין מרשותו ומהרגלותיו ונותנין עין מרוך עליהם ונותן בהם הסדיבין לשמור מן הסוכנין • שומטן מיתרן • ודיו לין דריך בפיה • מסרגין על גופה זו היא מטה שהיא מרונה ומרונה בחבלים • אלין מסרגין על גופה זו היא דרבש פירוש לוכה מרונה בחבלים אלא על שור שקושרין לותו כרגועות בתלוכות שהשם

ואת

ואם תקנינן בפ' ד' הכלים. עור הרגל פ' הרמ"ס בפסח ממרקין בו את הכלים ומכהיקין אותם. אם מסרג לאוזה דכר הוא פסח כלומר אם היא קרוב בכלים למה מפסיק אותם וכי אותם הכלים נריכין שפשוף. מכקסרי שם מקום לו מטות הקיסרים והמלכים מלין בפסח נקבים ולהכי נריכין שפשוף. על הארץ אין כתיב כאן אלא לארץ דכר הסמוך לארץ מכאן שהיו ישנים על גבי מטות בפופות. בר קפרא אמר איקונין אחת טובה היה לי בתוך ביתי וגרמתני לבופה אף אתה בפה מטתך. אית דמפקין לישנא ובפה הסרסור. רבי יונה ור' יוסי תרוייהון בשם רבן שמעון בן לקיש חד אמר מפני מה הוא ישן על מטה בפוה שהא נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. וחרינא אמר מתוך שהוא ישן על מטה בפויה נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. אבל כל זמן שמתו מוטל לפניו אובל אצל חברו אם אין לו חבר אובל בבית אחר אין לו בית אחר עושה מחיצה ואובל אין לו מחיצה הופך את פניו ואובל. לא מסב ולא אובל כל צרכו ולא שותה כל צרכו ולא אובל בשר ולא ישתה יין ואין מזמנין עליו ואם ברך אין עונין אחריו אמן ואחרים שברכו הוא אינו עונה הדא דתימ' בהול אבל בשבת מסב ואובל בשר ושותה יין ואובל ושותה כל צרכו ומזמנין עליו ואם ברך אחרים עונים והם שברכו הוא עונה אחריהם אמר רבן שמעון בן גמליאל הואיל והתרת לו את כל אלו חייבהו בכל מצות האמורות בתורה אם חיי שעה התרת לו חיי עולם לא כל שכן ר' בן פזי אמר הלכה בר שמעון ן גמליא נמסר לרבים אובל בשר ושותה יין נמסר לכתפים כמי שנמסר לרבים דמי. בר דמך ר' יסא בר וה קביל רבי חייא אבלוי. ואיבילון בשר ואשקיתון יין. בר דמך רבי חייא בר אבא קביל רבי שמואל בר יצחק אבלוי. ואיבילון

ערביית קפרייתא מטות והא תנינן המטה והעריסה משישופם בעור הדג אם מסרג הוא על גופה לאיזה דבר הוא שפיר ארא תפהר באילן ערסיתא קסריתא דאין להם נקבים. מנין לכפית המטה רבי קריספא בשם ר' וישבו אתו לארץ על הארץ אין כתיב כאן אלא לארץ דבר הסמוך לארץ מכאן שהיו ישנים על גבי מטות בפופות. בר קפרא אמר איקונין אחת טובה היה לי בתוך ביתי וגרמתני לבופה אף אתה בפה מטתך. אית דמפקין לישנא ובפה הסרסור. רבי יונה ור' יוסי תרוייהון בשם רבן שמעון בן לקיש חד אמר מפני מה הוא ישן על מטה בפויה שהא נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. וחרינא אמר מתוך שהוא ישן על מטה בפויה נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. אבל כל זמן שמתו מוטל לפניו אובל אצל חברו אם אין לו חבר אובל בבית אחר אין לו בית אחר עושה מחיצה ואובל אין לו מחיצה הופך את פניו ואובל. לא מסב ולא אובל כל צרכו ולא שותה כל צרכו ולא אובל בשר ולא ישתה יין ואין מזמנין עליו ואם ברך אין עונין אחריו אמן ואחרים שברכו הוא אינו עונה הדא דתימ' בהול אבל בשבת מסב ואובל בשר ושותה יין ואובל ושותה כל צרכו ומזמנין עליו ואם ברך אחרים עונים והם שברכו הוא עונה אחריהם אמר רבן שמעון בן גמליאל הואיל והתרת לו את כל אלו חייבהו בכל מצות האמורות בתורה אם חיי שעה התרת לו חיי עולם לא כל שכן ר' בן פזי אמר הלכה בר שמעון ן גמליא נמסר לרבים אובל בשר ושותה יין נמסר לכתפים כמי שנמסר לרבים דמי. בר דמך ר' יסא בר וה קביל רבי חייא אבלוי. ואיבילון בשר ואשקיתון יין. בר דמך רבי חייא בר אבא קביל רבי שמואל בר יצחק אבלוי. ואיבילון

הכפיה נזכר ולמר כפית המטה מכה שלא יהן להיותם מטמא ממה שסיתם קודם ולזה ליכו יכול ליתן וכעור בלילה ודולג על מתו. אם אין לו מכר שולך לכיתו לוכל בכית אחר דלא ליתמי לועג לרבי ליכו מקפ בחשיכות על מטה. אין מומנין אלא ליכו מכטרף לומן אלמס. ופופיל ואמרת לי את כל אלו שלמון כאן מתוקן לכל בכללו דפרקין קאמר סכי ובשבת מקפ ומוכל וחייב ככל מצות האמורות בתורה אמר רבן שמעון כן גמליאל מתוך שמתחייב בשלש נתחייב בכלן ובעי תלי כיוניהו תמיים שמטה לוכל כיוניהו וכתב רבי זכרונו לברכה לרבן שמעון בן גמליאל לכל חייב בעונש בשבת. חיי שעה לוכל אותם מפב ודומתם. חיי עולם קורח ומצות ודומיהם. אמר לרבים לוכל כפר ואותם יין ופקע מכים כין לגיונות והגיע דין לכלות וסיומפות כפרקין דכללי כתבו דעל כרחיך ממר לרבים סייפי שלולי כפניו דלי שלא כפניו תיפוק ליה דכיון דיפה מפקת מחבר חייב כשלמת. ואין כל כך סכרת דמגינת למימר דהך סוגיא כרבי יהושע אתיא דאית ליה דמיתי לכלות אונש לרבן מפיסתם שגולל וחיינו קבורה ולהכי לתת למימר דמילי דקיימת לן עד שיסתם שגולל סיינו כשמוליכין אותו לבית הקברות שבעיר לא קרוב לם מאד מהולכים החכלים וחוזרין מהרה אבל כשמוליכין אותו למקום רחוק שמוסרין את המת למכירו קבריס שיש בעיר ואין שהלכים הולכים ברוב הפעמים וחייבו ממר לרבים מהסיפ שעתה שנמסר אל החכלות ופקע דין מניות לשכול כשר וכו'. כשפיס סייבו אותם שמוליכין אותם בביתם וכמו שיש כמבריס שמוסרין המת כאיש ואין הולכים רבים עם המת והיינו רבותא דשף על פי שאין רבים שלא שלפם לו מרבעה מהסיפ שעתה פקע דין מניות. כמי שנמסר לרבים דאוכל כשר ואותם יין דשוב ליכו מוטל עליו לקברו. קביל רבי חייא שהלכו. אחר שקבורה הקביל פני החכלים כשבורתם כשעורה דמשוכה דאחיר להו למיכל מדידהו כדילפינן מדקאמר ליה רחמנא ליחזקאל ולחם שבעים לא תאכל שכלל דשאר אכלים שבעין אותם.

ואיבילון בשר ואשקיתון חמר · בד דמך רב שמוא בר רב יצחק קביל רבי זעירא אבלו ואיבילון טלופחין מימר דרהוא מנהגא · רבי זעירא מרמך פקיד וכר לא תקבלון עלי יומא דין אכילה ולמחר מדילה · רביי יצחק ברה דרב הוה בטובא מטא יתידה אונס ועלון לגבידה רבי מנא ורבי יודן והוה חמר טב ואשתון סגין ונחבין למחר אתון בעון מיעל גבידה אמרי לון רבנן הדין בר נש עביד לחבריה לא הוה · תני עשרה כוסות שותים בבית האבל ב׳ לפני המזון וה בתוך המזון ושלש לאחר המזון אלו שלשה דלאחר המזון א׳ לברכת המזון וא׳ לנמילות חסדים ואח׳ לתנחומי אבלים ובשמת רשבג הוסיפו עליהם עוד שלשה א׳ לחזן הבנסת וא׳ לפרנס על הצבור וא׳ לרבן גמליא ביון שראו בד׳ משתברין והולבים גזרו עליהם והחזירום למקומן׳

כהן

ויבילון כשר מתניתם כשר ומשקם יין בהכרח כמעורב דמשמע דמחר קבורם מותר לאכול בשר ולשתות יין כדאמרן לעיל מדנמסר לכתפים לוכל בשר ושות יין וכו׳ · ולופחין הם עלמים · מייר שהוא מכהגא לו מפני שהרין כך שלא מדין מנהג נגעו בם בדלותא בבבא בתרא תניא וזוד יעקב נזיד לותו היום בשבר מבריהם מביבו ועשה יעקב תבשיל עדשים לסבורת את מביו מתי שבא עלמים מה עדשים זה גלגל שף גלגל הוא מחזור בעולם מה עדם מין לופה שף מכל מין לו פה · מידמך כשהיה חולם ובוטם למות · מקיד ומר נוס ומחר · לא תקבלון יומא דין וכו׳ בתלמוד ירושלמי המודפס עם גירסא מוטעית והמפרש שהסכימו כתב גירסא לחת ונם שיש לא נתנם לי ליכתב למנם הרמכן ז״ל בתורת הארם ובטור יורם דעם כשימין טעה בתובו הגירסא הבתובה כאן לא תקבלון עלי יומא דין שכילה ולמחר מדילה פירשו שאף על פי שהכל מכול לאכול מבלו בשעורם רשאוכה עם כל זה אם רצם יום רשון שלא לאכול ושלא לקבל ברשות בירו ולמחר לוכל מבלו וכמו שכתוב בספר מנות שרבני בתבאל היה לבל ויום בתעבית לותו היום ובלילה לבל מבלו וכן כתב הרמכן בתורת הארם רצם הבל שלא לקבל בברשה ברשות בירו ומשמע שום שבדהם שהם לא ישכל כיום השני מבלו הלי שוף כוף הוא מקבל הברשה ולי תימא דביום שרשון קאמר לא תשבדו דהא מקרא מפקימן לאך יהיה מותר שלא ולילי פירושו הוא שהם רצה שלא לקבל שברשה ביום הרשון ושביום השני ישכל מבלו ולא ליהבות שנוס לרם ברשות בירו · וכיון שכן זמן פירום שנויה שותה כוס רבי זעירא ביום שילא שימות בי ויקבר וכן אמר לא תקבלו עלי היום הוה שכילה זוה אמר לאכלים ולמחר כשירצו לאכול מותר לאכול מבלהם ושייכו ולמחר מדילה עלום הפירום נשה הטור זכרונו לברכה שם ויעוין שם שלא דאיכא לפרוקי פורתא אמאי קאמר ולמחר ליתא ובלילה שדילים דשף לילה נחשבת ביום שהי ומותר וכדקאמר ברבנו נתנאל שבלילה שכל מבלו והשם בן הבא אמי שיריים למחר חפילו בלילה מותר · ומפשר לומר דנוהג זו היתה לחר חנית וידע רבי זעירא שכל היום ומשך כמיתתו ובקבורתו ובשיבותו מן שקבורה בבר החניך ודלי ושיהם לילה ומשנה שבלילה לו קרוב לה היא שברשה והם בן שעובדי השניה לא שניא דשיהא שלא למחר ולשיבך למחר לפי זה לא תקבלון עלי יומא דין שכילה כלומר בערב או בלילה ולמחר שדילים ואפשר לקיים הניל שבתובה כשערים לא תקבלון עלי יומא דין שכילה בכלית ושבי קאמר דבר בנגד שמחמתם ואמר להם לא תקבילו פני שכל היום כהברשה ולמחר יאכל היא מבלו והוא על דרך שאמר לעיל מביה קביל רבי חייא לבלו קביל דב שמואל לבלו והוא הקבלת פני שבלים בשברשה · משה

יתיה מוכם מוצא לו לבל · והוה אמר טב ושיה היין טוב ושתו ושמחו וכדמו הרבה מדוב סיין שתו · למחר מתון בעון מיעל גביה לבקרו שנית · אמרי לון רבנן מי גרבינן אמרי לון רבנן הבי קאמר שאמרו לחבמים השלו שבדתו ושמחו רבנן לחריבי · ואין גדסינן אמר לון רבנן הבי פירושו שאכל אמר להן רבנן כלומר לבותי הדין בר נש עביד לחבלים בשעה ואם כן נשעודם לבלים לא הוו חברין לתמול השלו הברו לתמול אלא לקום ולרקוד כלומר בל בך בשתברו ושמחו אלא אמר אלא רקוד · בשוכא שם מקום · תני עשרה כוסות שותין בבית אבל בריתא בפרק קמא דבתובות בבלי ושעמא דמרבין לו בשתיה בלבתיב תמי שבר לאוכל ניין למרי בפם · שנים לפני השוק ובבבלי לא קאמר אלא שלשה קודם לבילה לפתוח את פי מעיו ובתב רשי זכרונו לברבה שהיו רגילין להמשיך פרפרות לפני השעודה בגון בספין וספוגין וא שקריטין ולותם פרפרות מזקין לאבל בוסות שלו · וחמשה בתוך מזון ובבבלי קאמר שלשה בתוך לבילה בדי לשרות מבילה שבמעיו · ושלשה לאחר המזון ובבבלי קאמר ומרבעה לאחר שעודה אחר בנגד הון ואחר בנגד ברבת שמרן ואחר בנגד בוסס ירושלם ואחר בנגד הטוב והמטיב לבל ברבה וברבה בוס אחד ובאן קאמר אחר לברבת מזון הוא אחד בנגד בל שאבלים ברבות שבברבת מזון ואחת לנמילות חסדים בתנ גומלי חסדים שמלו וחסף עמו והיו מברבין ברבה בתר לתה ס׳ משלם הנמול ברבתה הלמן ז״ל בתרומת הדשן וכתב בית יוסף שהוא מסוגיות התלמוד ואחר לתנחומי לבלים בנגד הברבה שהיו מותמים בא׳ מנחם אבלים ברבתה הלמן והטוב ייעוין שם · הוסיפו עליהם עוד שלשה וכבבלי קאמר הוסיפו עליהם עוד שבעה אחר בנגד חזני העיר ואחר בנגד פרנסי העיר ואחר בנגד בית שמקדש ואחר בנגד דבן גמליאל · אחר לחזן שבנסת תקנו לברבו מפני שמחזנים מתעסקים בבל המתים וים להם שבר טוב בעשה · לפרנס על הצבור שהיה מבזבז ממון לקבורת עניים · אחר לרבן גמליאל לברבו שתקן לבוזיותו בל המתים בבלי פשתן בדי שלא יתביישו העניים בדלותם בשתוכות לבבלי · והחזירום למקומן בבבלי קאמר התחילו שותים ומשתברים החזירו הדבר ליושנו ובתב רשי ליושנו עשרה בוסות והרמכן בתב ליושנו שלא יהיו בוסות בלל אלא בתוך שעודם שיין שבתוך שעודם מינו משבר ובברי הרב רבינו משה בר מיימון ז״ל הם בפירוש רשי שבתב בפרק יג דהלבות אבלות אין שותים בבית אבל יותר מעשרה בוסות בשלשה קודם לבילה ושלשה בתוך לבילה ול׳ לאחר לבילה ולא יוסיף שמא יתשבר עליו שלשה דשעשרה היתרו לבל ההוספה להם שלאחרעה אחרים לא שתרו שמא יתשבר ובלשון התלמוד שתחילו שותים ומשתברים

מהו

נכית

מתני׳ מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר
אבא בשם רבי אחא אמר מטמא הוא שמע רבי
אחא ואמר אנא לא אמרית כלום חזר ואמר
מרן שיטמא כהן לנשיאו׳ כפים מגבילא אחוי דרבי

בבית הכנסת אלא דעתך טומאת דאורייתא היא אלא כית
מפרש דרבנן ומטמא ללמוד תורה ולישמע מאי רבי יהודה
אומתי כזמן שאין מוכח היכן ללמוד אבל כזמן שמוכח ללמוד
ליכו מיהת רבי יוסי אומר אפי׳ בזמן שמוכח ללמוד מטמא
לפי שאין אדם זוכה ללמוד
אבל אדם מרע מעשה כיוסף
הכהן שאלך אחר רבו ללמוד
תורה ואמר רבי יוחנן
הלכה כרבי יוסי ער כאן וכתבו
התוספת ללמוד תורה ולישמע
אמה פירוש ודעתו לחזור למי
דאלו אין דעתו לחזור לאמרינן בכתובות פרקא כתרא
אחיו אל זה כשא נויש ואת כרוך אמקום שכרנו וזה ירד
לחניו לחופש לארץ ודוקא כשכך מצוות שאין חכמות
ללמוד תורה שגדול תלמוד תורה שמביא לידי מעשה
ואמה כמי שכתיב לה תהו כראה אבל לשאר מצוות לא
ואפי׳ משמע פרקא כתרא דמגלה אבל כשאלתות דרב
אחאי מפורש שכך דקאלי וכל שכן לשאר מצוות שאין
חכמות ע״כ ׳ ומה לך לעון שאלתות פרשת אמור אל
שכהנים כרם כריך לומר אלו כאן דקא אזיל לאתויי למכשב
או אוריתא למגמר ואיכא כית הפרס באורחא וליכא אורחא
לאחריתא אמו למיזל כשהיה אורחא דהאי כיס קכר והאחרת
ליחרם לא קא מכעיא ליה דכמילתים קאי ואפילו כי קא
מכעיא לן בהאיך דאמרי רבנן מפני מריבה דרבנן
היא לשאר מצוות לא תכעי לך דכיון דלא סגיא ליה דלא אזיל
ודאי שרי דתניא רבי אלעזר כר צדוק אומר מדלגין פיינו על גבי
קרונות של אתים לרון לקריאת שמע ולא לקריאת מלכי
ישראל אבל כלכד אלא אפילו לקריאת מלכי אומות העולם אפילו זוכה
וכחין אם כין מלכי ישראל למלכי אומות העולם אמר רבא אהל
כלי שיש כו מלכ טפח חוצץ בשני הטומאה אין כו אלא טפח אחד
חוצץ מפני הטומאה וגוזרו על שיש כו מפני על אחין כו
ואפילו ככור מלכים שרו רבנן ותניא לאחריתי קברו לת
המת ואורו ולפניהם שני דרכים אחת טהורה ואחת טמאה
כא כטהורה כאין עמו כטמאה אין עמו כטמאה כאין עמו
כטמאה מפני ככודו ואתרגמי׳ רבי אלא כבית הפרס דרבנן
למימרא דכל למיזל לדבר מצוה פשיר דמי אלא כי קא מכעיא
לן ללמוד תורה ולישמע אמה ׳ ואי אפשר למיזל בדוכתא
אחריתי למימר מי שרי אלא תא שמע דתנו רבנן הולכים
לירושלים על גוים וכו׳ וכו׳ ואם כאן הוא מיטמא לדון ולערער
וכו׳ וכו׳ ומטמא כמושב לארץ ללמוד תורה ולישמע אמה אר
סוף כל הברייתא מסוכרנו כלשון ותורתה ופשיט מכא
דמטמא ללמוד תורה ולישמע אמה וכיון שמכיאו כשאלתות
דלשאר מצוות לא תכעי לך להכיאו ואלו אלא כי
תכעי לך כתלמוד תורה וכשאלי אמה ופשיט מכרייתא זו
דכתניא קאמר ללמוד תורה ולישמע אמה מותר ממצא אם
כן שמכר רב לחתי כעל שאלתות דשך דקאלי וכל שכן שאר
מצוות כדכתכו התוספות וכרייתא דקאמרה לשך משום
רבותא נקטינן וכל שכן שאר אלו אן שאני פירושים שים
כברייתא זו והם כגדיים ומתחלפים אן הקנס אל שקנס
אן אמת דלפירוש התוספות אין להקשות דאיך יכנסו
דכשך דאשכי כלכד אמרו כן משום תלמוד ומשום
לא תעמו כראשי אל שאר מצוות לא ואני מהאי אתרו
ברייתא ואם שים כהן מטמא ויוצא לחופה לארץ לדון
ער עמים שכרואה אלא אלו כלכד אתרו ׳ ואיכא

לאתי ׳ אלא ואתי התוספות אלא לעכין מצות דשך דאשכי
אין אל שאר מצוות לא אל אל לדון ולערער אל אלו
דאלו משום מצוה היא אתירו לן אלא יאכד ממונו משום
משום מצוה דוקא שך דאשכי אין אל שאר מצות אלא
תמידי כולי אלי לא אסרי
הם כאכר אלא אפשר אלא
חייכו חכמים על השמעות ׳
אחנם לפירושו אל שאלתות
צריך עיון אין אמר השך
דקאלי אל שאר מצות כל
סכין והרי תלמוד תורה כנגד
כלם הוא ואין מבטלין תלמוד תורה לשום אחד משאר
מצות אלא להוצאת השת ולהכנסת כלה ושרי תוספות
אל הכיאו דאיכ לדכריהם מהיכא דשרק כאחת דמגלה
דאין מוכרין ספר תורה אלא ליישב אמה וללמוד תורה
דתלמוד מכיאה ליכי מעשה וגם אפשוטין לא תהו כראשה
כתיב ומה אין המפורשים אי אפשר להתכאם ואיך ימאדו
השאלתות שיך דקאלי ׳ ושמא יש לומר דשרום השאלתות
הוא על אפקא דמילתא דקאמר רבי יוסי אפילו יש היכן
ללמוד ואכא אלא אל אדם אוכח ללמוד ואפשיטא כגמ׳ אלכאה
כותים ועל אפקא׳ו אמרו שיך דקאלי׳ אינו ואת כיון שים לן
כשיר ללמוד אינו אוכרת שילך למקו׳ אחר ומיהו אמו׳ טעמא פורתא
כי אתי אלא כל אדשאוכה שתירו והו ומ״ש מכאן ו אלא אם אתי כשיכי
כל רואיה וכ״ש למצו׳ אחרת דלאותם מצות אלי אשם לקיים כמקומו
וכן לים אשה אלא מיקדי כיון דכתיב לשלומי ואפי׳ מעכר ליסוקי
אדם זה לא יכא לא׳ ויוצו יכא אלא ועם כל זה משום טעמא
פורתא דשמא יקדמנו אחר כרחמים שתירו לן לשמא ת״ל שתים
שם לעשו׳ דכפי מסוסיו אין חמורות כפי המקבלין אן קלות ולוס
עצו ק׳ לשאר מצות ׳ ושמא לפי שירום שוה אדם המכריע
כפירושן של שאלתות דלכל המצו׳ מטמא ולא כלכד לשכך תדתי
שפרי אמרו כאן תני מטמא כהן ויוכא לא׳ לדיכי ממוכות ולדיכי
כשוות ולקדוש שחדש ולעכור אחדש ולעכור כהן ולהכיל אדם
אין סנגי ואפי׳ ליעור וללמוד תורה ולישמע אמה ואפי׳ אתרג לומר
דלשכיל אדם ליעור ככהן כבוב מצוה שלא משום ממונו הדפרשיכן
לעיל דרי דלאו דיכי ממוכות וכשוות וקדוש אחדש ועכור כהן
אהן מצות אמתירין לן וא״כ והו כשאת השאלות דלא נשו כלכד
אחרי אלא אפילו לשאר מצות ולא תקשי לפירושו דכיון דקילי
שך ליאמ אלו וכן השאר זו לא תקשי ׳ ומיהו לכתי ים
לשלין כעד פי התוס׳ דלא אתירו ככל המצו׳ שלא כהך ושמייהו
משום דקילי דלאו אלו אלא אלו אלא כשאת דהגדת
המשפט היא והא כשם כמוכ ללמוד תורה שהם אלמדים אתורה
לאחרים ולומדים ג״כ לעצמם אגב המשא והמתן כדכר המשפט
וקדום אחדש ועכור אחדש ועכור שנה כמו דכר אכמה הוא
כדכתיב כי היא אבמיכם וכינותכם לעיני העמים שמבינה השלא
והשכיל כשו אדם לומר תורה וחכמה ומשום הכי אתירו לדייקו
אל ממש ׳ ושמא משם דכי קאמ׳ התוס׳ לדוקא שך דאשכי
שאר מצות לא אינו שאר מצות ליאמר אכל משום דרכים שלמי
ים להתירם ועכור שנים וחדש וקדום אחדש אלו דרכי נועם
משו שימ׳ כאן שמצא כבית הכנסת בעת שהניע כשיעו כפים
והיה שם שת דילמו קס לשמיעות כפים שמא אהו מי אמרינן
דדוקא שהכו מצות דקאמר לעיל כשו כלכד שמא או דילמ׳ שך
כמו שגבילא שם אים ׳ שמע ר׳ אחא שמעתא כן משמו וכחם ואמר
שלא אלא שאר מעולם ׳ חזר ואמר כלו׳ בעי תלמודא שך דאמר ר׳
אחא אלא אמר כן הוא דאמר כו אכל אימר אימא שאר אמר כן

או דילמא לא שמע מינה אלא ביי דמר ר' בן פזי
בל בהן שעומד בבית הכנסת ואינו נושא את כפיו
עובר בעשה וסבר מימר דאתי עשה ודחי לאתעשי
אנא לא אמרית בלום איתוניה ואנא אלקוניה
רבי אבהו הוה יתיב מתני בבנישתא מרדת בקסרין
וזוה הכן מיתא אתת עונתא דנשיאות כפים ולא
שאלו ליה אתת עונתא דמיבלא ושאלון ליה אמר
לון על נשיאות כפים לא שאלתון ולמיבלא שאלתון
ביון דשמעין כן הוה כל הדר שבק גרמי וערק אמר
רבי יאאי מטבא הוא לראות את הכלך כד סליק
דוקטלינוס מלבא לחבא הכון לריבי חייא בר אבא
דמפטע על קברי דצור בגין מחמוניה רבי חזקיה
בשם ר' מצוה לראות גדולי מלכו בדי שלבשתבא
מלבו בית דוד אם זכה ידע להבחין ביקמלבו למלכו
מהו שיטמא בהן לבבו תנשיא בר דמך ר' יהודה נשיא
אבריה דר' יאאי אין בהון הוי כד דמך ר' יהודה נשיא
בר בריה דר' יהודה נשיא דחפר הוי בר אבא לר' ועיר

בבנישתא

דטומאה אין מביאין עמו מנינה וקתני בגמרא דמכין הכמנה
ליג מטבילין אותו לכל כיוך אין מטבילין אותו ומוקי לה לפי
שלנה דרכן דלאו מקצו מנוגע לפסח לעכין סכירת עצמות
ומסבחת לה דאל יר כשבת ומקשי מה מדקתני סיפא ור'
קתמר ולא מאי כפיק מימר
דמיירי כשחל יר בטומאה ולוכח
הנינה מכח ידעי כיג שיכח
בטומאה מה כמנין והולכים עד
יר ומוקי לה דמית לפי' ולימא
רוב נכור ומיה ילעי ע"כ וי"כ
קמאי לא מיתי רובא חיים כהן
פליה לפכרי ומה דהרי רחופו
דלנטיה נטמאין רוב נכרי
וכדהכי פליג הלימכן זל כתור'
הלם רחיה לזה עצמו שכתב
וזה לשונו לפי שאין ככור הנטיה
כיוחסים וקרובי כלבד שה ככל
מדם מיתעסקו כו ויטמאו לו
והיינו דלמרינן בכתובות דירן
לותו היו שמת רבי בטלה כפוי
ואמרינן כמי כפסחי פ"ש דכריס
כנון שמת בשיח ולימטו ליה רוב
נכור עכל וכ"כ שרשם ז"ל
בריש הלכות טומאה ד"ק
ומ"ב רבנו חיים נמי לחימיתי
מדברי יהודם נשיא לת"למו לירדן
ולירושלמי ליפטוט ליה כמי מהא
דפסחים והא לאו כלום הוא
דמשום הכי לא מיתי מסתם דליכא מקו לאוקי דהא דקתמר
דשמת נשיא ולאו רחיה היא לבל מיתי רחיה מהא דרבי יהודה
בשיחה דכהדי דקתמר אין כהוכה היוסהא דתלמוד דירן דקתמ'
בטלה קדושה כלומר קדושת כהונה בפסחים ואול ומה שכתבו
שתום בקוף הדבור ואין נראה לרב דכמדומה לרבנו דשתם
מייני בטומאת הפרם דרבין אבל עומאה לאוריית נראה
דטעמו הוא משום דלמרינן שכא לעיל תני טומאה כאן ויובא לי'חל
לשחט משם וכו' וה"ל הוא טומאה דרבנן כבית שמרם בדכתב
רמ"ז לל כפרקא קמא דעבודה זרה והתם כמי בע"ז בגמרא נראה
דמשוי חומא לאדון לטומאת בית הפרם כהדיא ועלה רשי דלעיל
דטומאה כאן ויובא לי'חל בעי מפי שיטמא כאן בנשיאת כפים
ונקתני נמי מטמא הוא לרחות את המלך דכל הני טומאות אינן
מיטמאו להן עצמן אלא מיטמאו בטומאה אחרת משם בעבודם
וכבודם לעבור דרך הטומאה כשביל עשיית המצוה ומיהו ליש
מהו שיטמא לכבוד הנשיא והכינו בתוספות להלי דטומאת דבשיל
דבשר הוא כענין דכתיב בשלח הבשרו עוד בין שפתי אוכלו
והייכו משום כבודו לאותו ולהמצה בהקפדו שיוכל לעבור דרך
טומאה דרבנן אבל אלא ליטמא לו בטומאה דאוריית ודייק נמי
ליטמא דכבוד דלי כמיתתי להטמות לו היה לו לומר משו להטמ'
לפסיק אבל בלאו לכבוד תינו שלא בטומאה שהוא ממנו וכל דקתמר
לקמן משו שיטמא כהן לכבוד תכינו ותמו והתם ודאי לאו להטמות
לו קתמר דקתני סוף לאכיו ולאמו וכו' והו פירוש דבריהם ז"ל לפי
דעתי ומיהו אכתי צריך להתיישב כדברי התום' בחלו דרחיות
שבכילו משובדת דרבי יהודה כשיחה ומה למוד דירן שם
שם מתי דחוי לאחת מגמרת דילן דק לומר מותו היום דוקא ומפני

מהכא

בבנישתא דגופנ' דציפורי וסאביה כד דמכת נהוראי אחתי' דר' יהודה נשיא שלח ר' חנינ' בתר ר' מנא ולא סלק א"ל אם בחייהן אין מטמאין כל שבן במיתת' אמר רבי יסא במיתתם עשו אותם כמת מצוה מהו

מהכא דקאמר לין כהונ' היו' ומה שמרו וכהדיא אמר בירושלמי ר"ש כדרך ועוד יש לומר לו שמא הכל רמיזים אחת ולא תתכן שם דמיוחי מנמרת לילן כלתי בירושלמי והיינו דקאמר וכהדיא אמרו בירושלמי לין כסוכם היוסטלם הסמתי ליוית מ"כ היכא דרמי לשם בירושלמי משו טומ"כ ית הפרם ממאי לא מדכר דרמי כמי שהיה דתלמוד דידן ומש היה ליה לר' יוסי לומר בירושלמי לא הוה מצטרף מהתם דכהנים ממש קא מ"ל ממאי טרמי ככלי ליתיוי הכא דתלמוד שלנו ליתרו שאי דתלמוד זה בלבד כיון דכוף כוף הוא הענקר • ונראה דרעת התוספות דכל אחד לחודיה ליכא רמיזה בלבד אחת אתרתי ליכא למיפרך ליתי משום דקאמר בגמרא דידן מותו היום דמצטרע אותו היום ותו לא ולפי' הרמתון דכטלה קדושת מעשר ולילך מאי אותו היום עדיין ליכא למימר דהכי קאמר אותו היום שתחיל לכטל וכמו שמוכרחים אנו לפרש לפי פירושם הרמתון לפכי מייתי לה מהא דירושלמי דקאמר לכבוד ר' יוסי לין כסוכה היום דהתם אי אפשר למימר אותו היום ולילך דכטלה קדושת דכהנים קאמר לין כסוכם היום • ולפי מהכא הוא מציכא למיפרך דשמא רבי דבציץ היה וכמו שמוק מוקמק בזיה ליה הרב מהרי"ק ז"ל בכית יוסף יורה דעה סי' שע"ד ונ"ל ניים לתמיה על הלי חיים שכתבו שפרי רבינו תם לא היה נוהג ומש שתירו לשטמאת לרבי משום שהיה נשיא למה יתירו לרבינו תם ע"כ ומשו"הכי לא מייתי דחיה מהכא כלבד ושוברך לדכבלי דידן דאת"מוכרח הוא ללמו משום בזיון שים משום דשרי מוקי בגמ' ליפוך בלומר ורבי הוא דאמר כן משום רבי חייא ולפי משום בזיון שים היכי כתיב גמ' לשוקמתא דליפוך הרי לפי לשפר להפך דלכפיה בלבד פושין בן ונרבי חייא לא בזיון הוא חלא ולפי כיון דכתיב נמרא לכך ס"א דלמו משום בזיון שא כל נדול שרור הרי הוא בזיון ומשום הכי הוכרח להכיא שם דתלמוד דידן דטובים השנים לעכין הוכחה זו וזשו שעור פירוש הכריסם לל ושל חיים כסי היה לומר ללמלן סיימי כשנסתר רבינו תם היימי מטמא לו ולפיה דכטלה קדושת דסכא הוא כסוכה מדקאמ' לותו היום דמצטרע ותו לא וכ"ת דהא מלותו סיום שתחילה לכטל הרי בהדיא אמרו בירושלמי מין כסוכם היום שהרי לשון כסוכם ומלחזיון דברבי שנו הלי דירושלמי והלי דתלמוד דידן ולפי דקדום דהכא הוא כסוכה דהתם ולא אמרי מיימי שם בירושלמי בלבד לפיכך שמא רבי משום שכי מייתי תרוייהו חד לכפות ללו לשניה כלבד וחד דכהנים ממש ומסתמא תרוייהו חד עובדא הוא ולקמר בתר הכי ולין נראה לרבינו דרבי דכוכים דעל כסוכה קאמר אלא הכוונה לתורייתא אלא כסוכה דרבנן ושמעו בית הפרם כדאמרן ומסתיים דמסתים דמוקי למית בשיא ונטמאו בכור לא משמע ליה היה לפיה לטומאה דתורייתא דלילמא התם לאו מכהנים קאי כדפרישנא לעיל • ומה דקאמר אלמלא סייתי כספר רבינו תם היימי מטמא לו דרשי' טבלא קדושת דסכא קדושת היא ולן מוכח מלישנא דאותו היום וכו' דמשמע דמכלעדי ליתי לאותו היום אפילו אכי קדושה דסכא שיבו כהונה ולותה לכל ליתי אותו היום שום מלשון לאותו היום דאי לאו אכי מצי מתני לה דקדושה דסכא שיבו כהונה ולא היה לים למימר אלא קדושה כלומר מלשנא לאותו היום • ולדלעולם דסכא מטמא כמי זולת לילך לאותו היום

והיינו משום לי שיך דנמרא דרבי לאמר כן על רבי חייא ומלו כפי' הרמתון על התוספות דכטלה קדושה כלומר אפילו קורין לו רבינו קדושם היכי שיון לילוך על רבי חייא ומשום הכי לאמר ודקדושה דסכא היינו כהונה כלומ' משום שא דהכא לחודיה מטמא דהיינו כסוכה כדאמרן ושוד דכן מוכח וכו' • ומיהו לילכא לדייקי לדיוק לאפשר לומר דסהיות דירושלמי בטומאת בית הפרם לירי והלא כין בפרק כל זנזיר כין הכא אכי קאמר מהו שיטמא כהן לכבוד הנשיא ועשים לכבוד רבי יוחנן לין כהונם סיום וכשמא דל כשיטה כר בריה דר' כשיטה דאף רבי יהוא לרבי ועירא בבנישתא דקסרין ומלילה דאתפו על המת קאמ' ואפי' נדה לום דלרבנן אלו דאתפו כלומר לטמאו בטומאת בית הפרם ולאו אאהרן של מת קאמ' אלא אם מסיק התם והכ' קאמ' במיתתן עשו אותם כמת מצוה ולמת מצוה הוא דטמא כהן טומאה דאורייתא • ואפשר לומר לדעת רבינו שכבר הוא מן סמוך שרוב אורות ים בהם חלל טפח ומדאוריית' כל שהו שים בהם חלל טפח חוכן מפני הטומאה ולין הטומאה בוקעת ועולה ומלא גזרו רבנן בשים בהם חלל טפח לטו הנשו מעות שלין בהם חלל טפח והוה בשאינו נדבר מנ' לכל בשים לום דבר מנוח לא נזרו רבנן ובמו לאוית בפרקין הכלי דמדלנין הין על נבי אורות לרות מלבי ישראל ומוקי לה משום דרוב ים להם חלל טפח והוי לומיל דכית הפרם מדרבנן דתם נדבר מנוח וכין שכן היכו לאמרי שכא התוספות בשם רבנן דכמדומה לו דשך דהכא דירושלמי שדחפו לרבי זירא לאפשר שנוח על האהרן דר' כשיטה והיינו בטומאת הפרם דרבנן וזשו לאמרו דהתם מייתי בטומאת הפרם דרבנן כלומ' לומיל דטומאת הפרם ומש שאמרו במיתתם עשו אותם כמת מנוח לא שיכא שום בריכו לטומאה דאורייתא שא סק עשו אותו כמת מנוח לחייבו הלי בריכים ושלי בריכים דכי היכי דכמת מנוח דוקא במיתתו הוא דמטמא לטומאה דאורייתא שפי נמי בנשיא כמיתתו הוא מטמא מדרבנן והדמיון לילו מופנם לכל חלא לענין מיתת בדבר • במצלת למר לפי דרבנו זס דלרבנו חיים הכהן פירוש לין כהונם היום דכהן הוא לין כהונם סיום כלל מטמלין לו ולרבנו זל כלומר לין כהונם מדרבנן ודבר שלמד מענינו הוא • כל דמכת כשמתה כהורתי ובמ' כוזר נדוים יהודית לאחת יש דר' כשיטה • אלא רבי חנינא שליח לר' מנא שים כהן שמת לחיותו של רבי הנשיא ויכא להטמא לה לכבוד ר' שסים כשיא • ולא קשיא לל לאם בחייהן לין מטמלין ק"ו במיתתם כתב הלמכן כם' תורת האדם שכיון שלא סלק ר' מנא להטמא לה כדכרור' חנינא אמר לו ר' תכיכא לר' מנא כיון שלא עלית להטמות לאחותו של בשיא בחייו לכבודו דין הוא כמו שלא תטמא באותו עצמו של בשיא לכשתא בחייו משום כבודו והיינו שכבוד האחרי לוכל להטמא לכבודו כמותו שפשיל עצמו לילכא רוצה ולוכל לכבוד ובזוי למת לא כל שכן ולזה השיב ר' יסא דם זכי במיתתן שעשו אותם כמת מנוח וכל שלרשאי בכבודו בכבודו שלא כל שכן כהנים לקבור מת מנוח וזם שפירש"י שם בהמתם מיוחדת לאחתים דר' כשיטה בחיי לחיים • והרב מהלשם ז"ל לין דעתו כדעת הר"מכן שמתה בחיי לחיים שכשיטה מקודם לכן נפטר ופי' ז"ל אם בחייהן לין מטמלין דאתי' דר' כשיטה עכ"ו שים לחיים לינו מתאבל עליה דכתיב ולאחותו שבתולה הקדושם חלא מדרבנן כדאיתא בפ' ואלו

מרו שׁשׁמע כהן לכבוד אביו ואמו · ר׳יסא שׁמע דאתת אימיה לבצרה אתא שׁאיל לר׳ יוחנן מהו לצאת א״ל אם מפני סכנת דרכי׳ צא אם משׁום כבוד אב ואם איני יודע אמר׳ שׁמואל עוד היא יצריכה אטרח רבי יוחנן עליו ומר אם נמרת לצאת הבא בשׁלום שׁמע ר׳ אעזר ואמר אין רשׁות גדולה מזו ·

מרו

לכל לרמת לא מעכב של תורה לא לאמרו וכל שׁכן לאחר מיתתן מכבר נפטר רבנו הקדוש ר׳ היינו רבי׳ יהודה נשׂיאה ע״ה · ואיכא למידק לפירושו של סלמכן מפרש מיתת יהורנית היתה כאחי מחים הנשׂיא וק״ו מסם כאחיין מן מטמאין כלו׳ם כאחי הנשׂיא מן נטמאין לקרוביו כ״ש כשׁאחיו הנשׂיא עצמו מטי ק״ו הוא ואכי מן מטומאה הכתוב בכתוב לנשׂיא נמרינן מה להם מטמא לקרוביו מסם לאחיו ולאחיו וכו׳ ולא לקרובי קרוביו לף כשׁאחי מיטמא הוא לנשׂיא ולא לקרובי הנשׂיא מע״ג דהיינו כאחיו כלו׳ם טומאת קרובי׳ שׁכאי׳ יאחי כאחיו וטומא׳ שׁכאי׳ עצמו הוא כמותו·

ועור מן ליתא לן דאך עובדא הוה מתת לאחותו כאחי הנשׂיא · ולפי׳ של מסר׳ם כאי׳ם לטמא מי יאמ׳נו מלאחותו של ר׳ כשׁאם היתה נשׂואה לו מלמכה ולא כתולם · ועור שׁלפי פירושו ענין הק׳ הוא כזה שׁמפן הטתת לם כאי׳ן מן כאחי׳ם מיטמאים לאחותם כל שׁכן אנו שׁלא ניטמא לאחותם כאי׳ם של כשׁאי׳ם ואי׳ קל וחומר מן הקנה של הקנה מפני הנדדים ומה התם שׁהיא לאחותו ונם שׁאינו מטמא כל שׁכן מכן שׁהיא לאחותו וגם שׁהוה לאחר מיתת הנשׂיא ולפי זה היה צריך לומר כל שׁכן מכן וגם שׁהוה כאי׳ת הנשׂיא לכל כאי׳מרו ומה כאי׳ן הכשׁאי׳ם ענין מן מטמאין קל וחומר כאי׳ת׳ם מחוי שׁהקל וחומר לכשׁאי׳ם מצין כאי׳ם וכאי׳ת ואי׳נו כן · ועוד לפירושו של מהרי׳ם מירוליו שׁמפרש קל וחומר כאי׳ת׳ם כל שׁכן לאחר מיתתן שׁכבר נפטר הנשׂיא ומתם לאחותו מלי קאמר כאריס רבי נסא כאי׳ת׳ן עשׂו לוחם כאי׳ת מנוח דהיינו כאי׳ת הנשׂיא מה תשׁוכש היא זו לתם שׁאמרו דכאי׳ת׳ם הוא מסם מיכן כעולם זה · ולדידי אפשׁר לומר דשׁלי קל וחומר לאו דבי חניכא לאמרו שׁלא רבי מנא כשׁהלה רבי חניכא כעדו ולא בליך לאר רבי מנא טעם למניעת עלייתו תרם לתם לאי׳ סולך להטמא הטתת לם כאי׳ם של כשׁיא מם היה מי הכשׁיא והיתה לאחותו מתם לא מטמאין כה שׁעולם לף על נב שׁהן כאי׳ם ולאכא כבוד דדוקא לנופו של כשׁיא התירו ולא לקרוביו כיון טומאה שׁבכאי׳ת שׁלנופש של מכיו ולאחיו והמוייס בכאי׳ת שׁם מטמאין העולם ולא לקרוביו כל שׁכן עכשׁו שׁאין הכשׁיא מי שׁאי מת שׁאין הדין נותן שׁכאי׳ם לקרוביו כיון שׁאין לו לנופו כבוד שׁכבר מת וכעין ההיא דפרי הנוטע דכשׁשׁכבת׳ים של רבי אמר סוברו כבוד לאכם וכו׳ אמת לא בזוי ולא לאחיו בחייו ורבי מנא סוא מדן הקל וחומר ולא רבי חניכא · ומה שׁלאחר מיתה כך אמר רבי נם שׁלאי׳ת׳ם עכו לותם כאי׳ת׳ם כאי׳ן מכוכח מדבי נסא אמר שׁלא רבי מנא אלא מכאי׳ת׳ם שׁלאחר מיתה אבל לא בחייו מעמר להשׁיב לת רבי מנא שׁלא דבי אמר שׁלא אמר אלא מכאי׳ת׳ם שׁלאחר מיתה אבל לא בחייו כך נראה לי ונראה מכאי׳ן שׁאין כבוד לאחר מיתה כאי׳ן כבוד שׁלא לאחר מיתה כן לאחר מיתה לא מטמא לאחותו כאי׳ת׳ם כאי׳ן לאחר מיתה אלא מטעם זה שׁלאחותו כאי׳ת׳ם עצמו מטמא לו ולא מטמא לו לכבוד אחיו ואחותו כאי׳ת׳ם לנאת לקראתם לאבל שׁאין כאי׳ן כבוד אחיו ואחותו לאחר מיתה

מתני׳ שיטמא בהן לכבוד הרבים תני הוי שם שני דרבים מתאימות אחת ארוכה וא׳ קצרה הארוכה טהורה והקצרה טמאה אם היו הרפים הולבים ברחוקה הולך ברחוקה אם לאו הולך בקרובה מפני כבוד הרבים • עד כדון בטומא של דבריהם אבל לא בטומאה של תורה מן מה דמר ר׳ זעירא גדול כבוד הרבים שדוחה מצות לא תעשה אדא אמרה אפילו בטומאה של תורה • רבי יונה בשם ר׳ יסא אין שואלין הלכה בפני מטתו של מת ואא ר׳ יוחנן שאיל לר׳ נאי קומיה ערסיה דרש׳ן יהוצדק הקדיש

ומפני מה כל רבי מתרן ישראל וכל רב ומר הוא מכבל לכבי ר׳ תלמוד וס מפני מתרן ישראל מוכיר לו כפם רבי וכבבלי מזכיר לו כפם רב מפ כן כיון דרבי יפה ור׳ מביאה ה״ל לומן המעפה מחר שוה בקיטונו דרך עוברת ודקדוקין בכל אחד הוא מקף על פי דים קנת יתיר ומכיר ביניהן מפיר להפכימם לך ים לרמות בהך דכבלי דכיון דאמר לו רבי יוחנן לרב מפי פעם אנית בית דינית לגאת המקום יחזירך לבלום מפיפה תיתי הרחיפה דהכרים אלו והלאים כאן התר וברכה כדקאמר רבי אלעזר ועוד דש״ל שכתב וום לשנוי בתרנית לגאת בכור היה שרעתו היה לחזור למקומו לבבל עד כאן דמפמע דבפנאן לו רפות בכור היה שהיה חוזר למקומו לבבל ומנא ליה פא ותו כמאי דכתב רש״י שלח המקום יחזירך לבלום עד מקומך דמ״קאזר בלשון הקורם למקומו לבבל מפתמה נדמה כיתי דיבר מקומך דהכא כמי בבל הוא ומפו שהכרים לוה ולא לומר יחזירך לבלום כאן ועוד רבי יוחנן מעיקרא מאי בכר דאמר ליבי יודע ורתם ולבסוף מאי בכר להתיר • והנדמה לי כוה שהבבלי דרבי אלעי שאל לרבי יוחנן מפו לגאת לבבל לבכור אמו וחבם רבי יוחנן דהך שאלתא הוא דבעי ליה מפו לחזור ולפפתקע לבכור אמו שהיתה הוגה לרחוקו ושילך לנור עם ר״ך שהיה לו ליבי יודע ורתם עלים כי מ״ך יעלה על לבו לגאת מדינת מרן ישראל לדינית מוגה לארן הדר לתא כלומר ואתר לו שאינו יכול מפו להפתקע שלא לרחות את אמו ולפוב לארן ישראל או לפשיבה עמו כאן ואז התיבלו ואמר נמרת לגאת גא והמקום יחזירך לבלום • ורב אמי ים נפק אמא בשלו שהכרים שאמר שהוא יכוין כהם דבבי שקאמר ליה כיון דתרנית לגאת על כל פנים והי רצון שהמקום יהיה טוב ותכא בשלום ובמוכן זה ים נר רת אם אין הפיעל נאות מעצתו שלא להפגרתו לאמר שיהיה המוף טוב ויבא לשלום לפיכך שאל לרבי אלעזר דילמא מרתא רתא רבי יוחנן היה לו לרבי אלעזר לאמר לו תוכן שהכרים שאמר לך והרבה לותם רב אמי שהכרים כרחוקה לפני רבי אלעזר אז היה כיון שלא אמר לו יהי רצון שתחזור בשלום אוה שהוא בלשון מוכח לכל עבין אחר אלא חוששו שלא יהיה אוה הזק כנון שהכרם לבקיו דם לוחר יהי רצון שיהיה עסק לו לרפואה וכן הכרם לאחרן לומר יהי רצון שתכריפני בשלום ותיניחני בשלום שבעניניה שלו ויפחר בהם הזק ולומר יהי רצון כלומר רצונו של מקום יהוה לטוב ולא לפפבי והבא נמי גם כוכת רבי יוחנן שיהא שהרם יתן שהשוק יהיה טוב כי הפועל אינו כל כך כלות היה לו לאמרו בלשון הזה אבל לאמרו שהמקום יחזירך לבלום לשון ברכה • ורבי אלעזר שהתיר ליה לבשוק כרגע כמו שהרגשנו דמעקרא מאי שבר דרתא והשתא התיר לום כא לתרן שבור היה כלומר מעקרא בשבעם הוא שהיה השבור היה רבי יוחנן שבם שאל רב אמי מהו לגאת לבבל ולהשתקע ולחזור למקומו לבבל ומשום שבי בעם אבל בשוק שהיר לו ואמרתי דהיה מאי דקאמר יחזירך לבלום לשון תורם כלומר עד מקומך דהיינו בארן מקום

מהוא עומד עבשו דהא לא כן מאי הכונה היתה פר בבל היה אומר המקום יוליכך לבלום אבל בלומר יחזירך כלומר עד שובך פה למקומך • ומפשר דהונרך לומר כן משום דשלוחי מצוה אינן נזוקין בשליחתם ומפ כן בהליכת רב אמי לקרות אמו לא היה נזיק כל כך לברכה השליחת המצוה היא הברכה אבל בחזרתו אולי היה חוזר לבדו בלא אמו ובגמי יבא להבי הוצרך לברכה שיאמר לו המקום יחזירך לבלום כלומר חפילו כתורה • ומפשר לנזק נמי דפירום רבי אל שפירש דבתחלה היה סבור רבי יוחנן להשתקע עם בבבל אבל ואחר כך בשאמר דעל מנת לחזור ניתר לו היינו דקאמר הדר תתא לאר ליה בתרנית לגאת בלומר שאל לו מהו לגאת ורבי יוחנן בחשבו שהוא להשתקע רתח הדר לתתא בלומר אם לחזור ולבא להיינו הדר דלחזור לאר כך היה מהו ואז אמר לו בתרנית לגאת וכו׳ והתיר לו׳ והפירום שפירשנו בעובדא דבבלי יבבל ממיך עובדא דהכא ודוק • ממע דבי אלעזר לשון שאמר רבי יוחנן והחשבת שהיה חם רב אמי דילמא מרתא רתא רבי יוחנן ואמר דאין לך רשות נדולה מזו ולא מרתא רתא • לכבוד הרבים להתלוות עמהם • מהלימות לשון תלמוד שהן שהיה ואין שהיה • טומאה דרבריהם כגון בית הפרס ורוב אמות ואוץ העמים • מן אם אמר אל זעירא פשיט לה דמדאל זעירא דכבוד הבריות דיחה לא תעשה מבם ממעינן דכבוד הרבים דיחה טומאה של תורה שהיה כלת וכנמ׳ דלן מביא דדוקא בטומאת של דבריהם • אדא כמו הדא ולפמים אומר עדא ים רוח מילם וו כלומ׳ אות דלות אות לחטה מתחלפו • אין שואלין הלכה בפני אמת לאו משום לועג לרש אלא אפילו בפני מטתו של מת אסור דשם כן מאי מיריית הלכה ומאי מיריית בפני מטתו אלא מקרא ואל תוציא בפני מטתו של מת אסור כדאמרינן בפרקין דבבלי לא יהלך אדם בבית הקברות ובפר תורם כיצד ויקרא משום לועג לרש וכתבו התפרשים אל דאלו דוקא קורא בספר תורם אלא אפילו קורא על פה אסור ואחר שכן מאי דכתיב הכא הלכה ובפני המת אלא שיהו עסקין בדין שהלכה נריכה עומק ועיון ומשא ומתן שרכה ואנב זה משתכח עניו ההספד ואפא דעתים מניח כאלו כבר כתיבא בין ההספד וכהניח דאמרו בגמרא אין לומרים בפני אמת אלא דבריו של מת ואפילו בגמרא דלא בגרכה אלא לדברי תורה וכתב שרב כהנא יוסף זכרונו לברכה דכיון דעסק מוטל לפניהם והם עוסקים בדברי תורה ממוי כמתילפים מלהטף לכן ומלהתעסק בספרו אף כאן טעמא דאין לומרים הלכה בפני המת אבל דבר שאינו של הלכה כיון דאינו נמשך כל כך מצי אמר לו דלא אפא דעתיה ואפילו הם הלמכן זכרונו לברכה בתורת שלחם כתב וזה לשונו אין לומרים הלכה בפני אמת אלא דהיינו של מת ואמר רבי אבא לא נברכם אלא לגאת ובירושלמי אין עושין הלכה וכו׳ ואיתיא כל הירושלמי הוא שנדאה מדבריו דבלם אחד מילתא ניהו וכי היכי דאסור הוא אפא שהא שרעת הבא בני טעמא שבי הוי ורן כתב הלמכם לבל לעסוק בתורם בפני אמור שנדקא לישנא דלעבוק משמע דהיינו הלכה •

הקדים

הקדים עולתו לבדק הבית כהלכה זו היא שיטת ר' יוחנן לרבי וכלאי הכרם מבו' לי מתפללת ואותן למיטה • ושוה מניח ליה רבי ואלאי היא מעיב לן הדין לי מתפללת אם לא ומפני מיהר כך הוה רחיק וכו' כלומר נוכל להעיב דמם מסיים שמעל ר' הוא רמוק מן המת והא דתנן מושין הוא קרוב למת דכיון שהוא סוף קרוב מן המת נראה שהוא מבעלי שמם בך וכשאומר שלכם נראה כמתילם מכל רחוק מן המת ליכו מרע שהוא מבעלי הספר ואי עסיק כהלכה לאו כמתילם הוא ואלאי רחוק וקרוב מוכן תלוי בראכע מחות אלא רחוק כמה כל שאינו נראה שהוא מבעלי הספר. או כך מסקין ליה לסדרא ים מפרשים כלומר כסדורסין על המת ליוו דרפא וכשמקיים הדרסן מלדרום עוסקין בדבר הלכה שלו מוקר דבעניכו של מת עסקי ולא מתילמי מלספוד • ולי נראה דהא דאמר או כך מסקין ליה לסדרא כלומר מנמרי שם לפני המת הסדר והקריאה שהיו עוסקים בביתם הא כיצד היו עוסקים בדברי תורה סדר כל יום מבכל יום היה לשם קריעות בדבר הלכה ובטרם התחיל במוך להתחיל נאמר לשם שפלוני מת ויהי מולכים אותו לקברו או היו עוסקים בו בספר והלכו קודם היום וכולן לנמור סבדר שם דאיירי דסוף נמר ופורתא לא ממריכן דמתבבי ואם כן לא מתילמי מן ההספד • אין שולחין ואין הכי נמי דאין מוכיחין למולחים ואידי דהשתלה היא שכח לתשובה קאמר אין שולחין • והא רבי ושמעאל שליל לרבי ועירא מעיב דבתרונא קאמר דכל היה רחיק מקדין ואינה למיבעי ליה מאי קאמרי לה מאי הכי הני מפרש התלמוד דמקשי ומתרץ ומקשה ממקו לאחר והדר מתרץ התירוץ עצמו שלשה חוד פעמים וכדאתיא הרב מסרם ן קיוד בכללו השכומי בכללי שמוש כאן סולחו ולפעמים תמצא פריך תחלה ותרץ וסדר פריך ותרץ תרונא קאמר ואכתי ג אינה לעדובי אשו מאן דפריך לא דאה תרונא קאמר ואינה לן דכוותה לו כבר אני יודע דתרונא דהאי כתרונא דלעיל ואלתי להשמיעך כמה דוחקים יש לך לפי לעתך שום לדחות עצמך על האי ועל האי ע"כ: וזו היא דרך התלמוד כמו שתראה בתלמוד דילן כשלא יפקפר דמקשה כגון ת"ש מדחיקין את הנפשות וכו' טעמא דאינה כותל הא ליכא סומך ומצי לעולם דאפילו ליכא אינו סומך ושלא אלא קא מ"ל הא קא משמע לן דהכי קאי לכותל • ומקשה תו ת"ש מרחיקין את הזרעים וכו' טעמא דאינה כותל הא ליכא סומך ומצי לעולם דאפילו ליכא כותל סומך והא קא מ"ל דמתוכת סהוא דבר לא קאי לכותל • ומקשה תו ת"ש מרחיקין את הרחיים וכו' טעמא דאינה כותל הא ליכא כותל סמיך ומצי לעולם מפני כי ליכא כותל לא סמיך והא קא מ"ל דמריח קאמר לכותל ומקשי תו ואתרן הכי דאמרא קלכותל ואלא הא קא משמע לן דאינה בתרונא קאמר אלתי מקשי לם לדרך התלמוד והכי מיתא טובא בתלמוד • ומ"ש אפשר דלא זו הדרך כאן ורבותא ליכא כמאי דמקשי שמית והא ר' ישמעאל שלו לר' ועירא קומי ערסים דר' שמוש אחר אכליך דכמה קמיותא כמהתם והא ר' יוחנן אחלי מר' יכאי קאמר ומניב ליה • וכמאלה אב' כמהתם והא ר' שלו לר' ועירא קומי ער סיה דרב שמוש כך יפתח ולא קאמ' ומניב ליה כדלקמיה ושמעין מכלי מכמהתם אחלו ר' יוחנן שלו לר' יכאי הקדים עולתו והוה מניב הקומיה היא כין למוש לאוש ולכך קא יסיה מניב ליה כלו' ואת"ל דר' יוחנן סיה תועה היאך השיבו ר' יכאי ותרן כ' לוקמתות אחלו כך הוה רחיק שמי לודמבקי ליה בדרך שם אחת מקשי תלמוד לאחת תרונא דכך הוה מקשי תלמוד לאחת תרונא דכך הוה רחיק שלא תרונא דמקשן ליה לסדר' עקר והכי מקשי ליה והא ר' שלו לר' זפיר קומי פרסיה דר' ועירא כלו' לא מניב ליה רכי זעירא וקאמ' כיון כתמיהה לאו כיון מניב לאי אתם כך הוה רחיק מניב וכך הוה קרוב לא מניב ואלאי לא אלאו מניב ר' דשמש כדין זה ואלאי לא וכלי אתם כך הוה קריב לא הוה אחיל הלא טעמ' דלא מניב היינו משום דהוי נמר קדרא לא' שפי' לאכי לא מניב ליה דלא מצא תרון לפי שעה למאי דאמאל ר' וכהכי ניחא תלת' דיוקי דא כ' כהך מוקמתא חדא דאם לאחת דאלאי ניחא כך הוה רחיק הוה תרונא לאחת כך הוה רחיק ותו לא כל לעיל • והייתי סכין דאלאי דאמאל ר' ישמעאל הוא כך הוה רחיק ותו דאמאן לכר שמיה למניב עד שתרון כך הוה רחיק לא הוה מניב אפילו אחת אלא בעינא אלא על ר' מהיה אמאל ואת שתרון לן מניב ואיזו מניב ותו לאלאי לוקים הכא תירונא דכך הוה רחיק ולא לוקי תירונא דנמר קדרא אם הוא תרונא על קושית דאלאי אמאל ר' ישמעאל שלו ודאי כדפרישנא • הכתפים נוסאי המשא בכתף • ובמאי מתעכב מן המנורה כתב שרבבי זכ"ל דדוקא בזמנם שהיה לשם לכתים מיוחדים לשאת המטה אבל אלידכא אלין לכו כתפים מיוחדים אלא הכל מסיעין ליטא לין לכם עכ"ל ולפ"ז אלידכא דלין לכו כתפים מיוחדים כפונית דכא אלא הכל מסיעין אף על גב דכאיזה פרט יחדו כתפין לית לן בה ונועלין שכדל לותם הכתפיים:

מתניתין קברו את המת וחזרו וכו' היה מהלך לקבור את המת ואחר שובו כל שעה מן הקבר וילחקו ממנו עד מקום ירוע והמקום שהוא נקרא מעמד ומקבלו שם הלבושים ועומדים כשורה זה אצל זה ומנחמים האבלים וזהו אלאי כאן לכשקברו וחזרו אם יכולין להתחיל ולנמור כלומר פרשה אחת והיא שהיפלה עד אלא יניעו לשורה יתחילו ואם לאו כלומר מהמקום שהוא הוא כל כך קרוב אלאי לשבר לקרות קודם שיניעו לשורה לותה פרשה לא יתחילו ושמעת מינה דגמילות חסדים מן התורה דכתיב והודעת להם את הדרך ואחרינן ו גמילות חסדים ותנחומי אבלים ברבים וכיון שהוא מצוה מן התורה לפיכך אמרו העוסק במצוה פטור מן התורה ואף על פי שעבר וקבר המת לא יתחיל • הפגימיים שם העם הרואים את האבלים ואין כיניהם לשבים למשעיים ונשבר לאחריהם בקרואים תכופים:

גמרא אמר אלא אם כן הקדימו שעה אחת ממש אלא יקדימו קודם שיניע קריאת שמע שעה ונהוה בכדי שיעסקו לקוכיהו ולקברו קודם זמן קריאת שמע •

או אם אחרו שעה אחת כדי שיקראו ויתפללו והא תנינן קברו את המת וחזרו תפתר באילן דסבריא דאית ביה ענה ולית ביה ענה: תני דהספר וכל העוסקין בהספר פטורין מקש ואין מפסיקין לתפלה מעשה היה והפסיקו רבותינו לקש ולתפל והא תנינן אם יכולין להתחיל ולגמור מתני' ביום הראשון תנא ביום השני: אר שמואל בר אבדומא זה שהוא נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שהיו מתפללין אם יודע שהוא מתחיל וגומ' עד שלא יתחיל שלא כדי לענות אחריו אמן יתפל ואם לאו לא יתפלל: באיזה אמן אמרו פליגין בה תרין אמוראין חד אמר באמן דהא הקדוש וחד אמר באמן דשומע תפלה אר פנחס ולא פליגי מאן דאמר באמן דהא הקדוש בשבת ומאן דאמ' באמן דשומע תפלה בחול: תני רבי יהודה אומר היו בלן שורה או העומדין משו' בבור חייבין משום אבל פטורין: ירדו להספר הרואי פני פטורין ושאינן רואי חייבין הוי הדא דתנינא העומדי בשור' פניהמ' פטורין משנה אחרונ' והדא דתני העומדים משום בבור חייבין משום אבל פטורין משנה ראשונה והאי

לו אם אחרו שעה אחת כנ' אם ככר שגיע זמן בעת מיתו"ם לסס להתאחר שעה ושהות מיכולין למעך שכבר התפללו רוב הקהל ככ"ש אם כביכול ואחר קר יוכיחו כן פירש רבינו יונה זל' וכן פירשם סרב מהר"י מלכיאב כיון שכלה קי"ש וע"ש והא תנינן כמתני' דהכא' קברו את המת וחזרו אם יכולין להתחיל וכו' וכיון דאמרת דאין מניחין את המת אלא אם כן יש שהות לקברו אם כן היכי מצינן למימר אותם קול' שיגיעו גם הם אלו מן מניחין מעקרא ומאי בנקדמון מכריח דאות ביה ענה ולית ביה ענה כלומר מתני' מיירי כאותם שהכנים עצמו ושערו שפיר כדאי הצבור להמתין ולקברו ואפי' לקרות ועל האמת לא היה כדאי ועכ"ת כלומר עוכ"פ אכל כרייתא דאין מניחין מיירי מעקרא להתחלה: ההם הספרו' המת ומספחתו' וכל העוסקין בספר אם המוסים והקבורים והעדרין: פטורין מקריאת שמע הכי גרסי' לה הלכך ופטור אכל בירושלמי המודע' גרים שמפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה וכך שכויה בתוספתא הכילה רבנו ענגם בדף יד' ושמעת דקריאת שמע מצו' להיות בכחר ולא בעי כוונה אלא כך' או ג' פסוקים ומפסיקין דמכי מכוין אכל פעמ' אחת כונה כאלם והוא זמן קריאתך ואלא מכוין לכך אין מפסיקין ופטור מכוין לגמ' דילון דתני' העם העומדין בספר כמשמ' ג' קורין: ואת תני אם יכולין וכו' שמ' דאין מחייבין להספר ואין ממ' מעשה דהספיקו ומשני דמתני' מיירי כיון דרמאן דחמיר הספר דהוי שעת חמום וכריות דמעשה היה והספיקו מיילי מוכ' שפי' ואילך דלא חמיר כולי האי: זה שכתב לבעל המא' מתפללין וכו' בכללי דפרקין מייתי ליה בעכין לאחר ואם לך לשומ' ג' רבי הונא בשם בני אמי ואמרי לה בשם בני אמי אמרי אם יכול להתח' ולגמור עד שלא יגיע ס"ג למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל לאחר שיגיע ס"ג לקדושה יתפלל ואם לאו אל יתפלל ואמרי אמ' טעם לשכח כשהוא בגמ' שאם מודים קדושה: אם קדושה לפי שאין מיחוך לומר קדושה וצריך לאמרה עם הצבור ואם מודים דאם כשיגיע ס"ג למודים והוא מתפלל ואינו כורע במודים כראם ח"ו בפופר: ולסוך דשכח כמו שאם אמן דשומע תפלה ואמן דשהל הקדוש ככר כתב הרב ב"י טעם נכון שאם הרב הגדול מהרי"ל שכתב אל דטעם אמן דהל הקדוש הוא משום שמוע קול הרעמות ואמן דשומע תפלה משני שמיעות שנאם דיחיל כולל כה מה שירגש אכל בקול הרעמות לא אמרו אלא לאחר קול ברכותיו אמן ודיינו לוש תקנו אפי' יחיל עונה לאחר קול ברכותיו בשלום אמן וכזה נאמר שאול לאחר המכרך את עמו ישראל בשלום אמן דקול הרעמות והשמעיות ואחרנות ווכל תוכל כלן:

מאן דאמר כשמע דשכח הקדוש אינו כשבת דליכא שומע תפלה אכל לין הכי כאי דאמרם כאי שומע תפלה דאול ומ"ד בשומע תפלה מיירי באול והוא כל שכן לשומיף על הרמאן ולכאר דבית סגם כשומע תפלה דיכא הכי והיכי מצכחת לם כנון מנכחם לנכור ומכא שכבר שהפללה ואול ואגיע לאחר שהתפלה אלא שהקדום לא יאחר כיון שהקדום תו לא מכי לעמות ליה כלי כא ואמר דלא יתפלל אלא אם יודע שיעכם אאן כשומע תפלה: תני הכי יהודה אין בלן שורה אחת על כבא דאמתי' דתני שמואל' כשורה שהכהנים פטורין שהכהנים מנוסים תיכין שקמי וקאמר דאם לא היה שם אלא שורה אחת דליכא למיחר שורה פנימית ואיכא מצוה אית לה לאחת שהם מחמת שהכל כאים והם קרובי אמת ומזכחתו פטורין אכל אותם שכאו מאום שכול לנחם האבלים ולגמול חסד ואיכא קרובי אייכין ואם האבלים שאלה העומדים בשורה אחת ואין לריכא שור שורה אין אחת מאות שכאו אחת האכל אלא כלן ירדו להספר מאום ככור או הרואים פנים אייכין אם לאותם שהם כלפי האבלים אחת פטורין ואחין רואים פנים ואם מוטין לכבודותי מן הצדדין אייכין זה עלם כשכורת עיוכי קהלום לפרש כוה: ועיין ברמאן דמסכת שמחות וכהלמכן בתורת אלדם ותרלה פירוש זה לפשטי לף על פי שבריך עיון בשוגא להתם: הוי העומדין בשורה הפנימיים פטורין מאחרוכ וכולי לתמציתין קאי דתנן העומדים בשורה שהכהנים פטורין ניתכלר עם הת דתניא בפרק כ"ג דהנשרין ברמאוכ הי אכלים עומדין ואל שעם עוברים והיו שתי מפסוק מתנורות כירושלים ואת לומרת לפי עוכרת תחלם ואת לומרת אלא עוכרת תחלם התקינו הי שעם עומדים ואכלים עוכרים לפר לפי שאר לפר לפי יוסי בשעורי הדבר ליושבו אל כאן ואלך מוסף גם כן שכויכאן לקמן בסמוך כתופן דלעניין כאום שאכלים בשורה שיש שכי לופכים כמשכם ג' מה שהיו מהנין קודם וא' לאחר שהקהל הוא שאכלים בעמידה ושעם בשעברם והמאוחר שהעם בעמידה והאכלי' בהעבדם וזו לפי תלמוד דידן לכל לפי תלמוד זה הוא כשכך דהכי לפרין לקמן דאתאל היכי שהמחמין עומדין והאכלים עוכרים שתקין אחי"כ ר' כר אלכתא שיהו האכלים עומדין והמחמים עוברים ולפי הא דקאמר השתא דשיהו לתכן כתתי' על המחמים שעומדים בשורה דמשמע שהעם בעמידה הוא כמשכה לחרונה של תלמוד דידן שהתקינו שיהו העם עומדים והאכלים עוברי' ודא דתקינו העומדים משו' לכל ומשום ככור דתני לה הכא כשם ר' יהודה והיא כרייתא כמ' לכל שני כמשכה דחשוב הכא שהיו שהמחמין עומדין והאכלי' עוברי'

והדא

והרמ"ך דתניין תמן בפ"ב דכתובות על הכסנין"א דכפתוח מכתם לת העם לכל העם פוכרים וס לחר וס ונקט ליתכת דעוברים על המצוות הוו כמצנה דמסוכם דתלמוד דידן דאמרו דכרחסונם היו הסכלי עומרי וכל העם עוברים וכמצנה לתרוכם דהכא וכן כתו' כירוש' עכמו (פ"ג מצנה דמסוכם) ע"כ והכי אמרינן כפ"ב דכתובות תלי כמסוק עובר כסורה לנחס את לחריס סנן ומצוה בימיו ורלם כית לה ובכלים וכל העם מצמלנו וכמסוק עומד כסורם ומתכחם מלחריס סנן מימיו ורלם כית לה וכל העם מצמלנו ל"ל רק עפ"י שלא מתכו' תלת ש"ס היינו סנן היינו ממנה ושלא בכלים עומדין וכל העם עוברי' ושלא בכלים לצמלל המכחמין עומדין עד כאן וכפרק כ"ג דכתובות דכך תלמוד לומר לימת הכי הדא דתנינן בממנה לחרי' העם עוברים וכו' כמצנה דלמסוק ודחילך תמנן הפנימים פטורין וחכמנונים חייבין הוא כמצנה דמסוק ע"כ ושתם לחת מוכרח דכמצנה דמסוק קחת הוא לפי תלמוד דידן ומצנה דמסוק תנינא הוא לפי תלמוד דידן ולא מוקמי' למצנה לחרובה הוא מה שהורו דכהים ליטנן לפנר לייכנן ואם לאו נרוך הנהה להניח כפי תלמוד זה מערכה תחרות על מצנות שמתגרות וו הוו כדתלמוד דידן חזרו הכהנים ליושכ"ש מכלי עומדים וכל העם עוברים ומצנה דלכוכר לרי ולא לאחרי מהנ' כשים ועכדים וקטנים אלו קטנים פי"ר ל"ל דלפי' הניעו לחנוך והקטו לו התום דהא ממרינן בכוכה דקטן שיודע לשמור תפלין חייכו עושה לו תפלין וכן קטן שיודע לקרום חנו מלמדו פסוק דשמע ומכח זה פירשו ס"ל דכשל מיירי כשלא הניעו לחנוך וחייכין כתפלה דפיפא מנשי ועכדים קלי ולא מקטנים ומ"ש מעכר לייכ לרש' דכסוק דכוכה דלכוכו מלמדו פ' דשמע ועושה לו תפלין היינו כדרך ברגל למכוכו כמצות ולא כדרך חיוב אכל פטורין דהכא מכר חיוב אמר מצות פטורין מקט ומן התפלין והוא הדין דפטורין מכל שאר מצות דהזמן גרמא לנן שלא מטום דחייכי לעול כעוקלי כמת דפטורין מק"ש תפת הכא ק"ש ומטום דכפ"ש מצות וכתכה מצות תפלין נקט לה כמי: כתפלה ובמזוזה ובכרכת המזון ומין ס"ש דחייכין בכל מצות דתלין זמן גרמא אלא נקט הכא תפלה מטום דכתה לאחר ק"ש ונקט מזוזה וברכת המזון לכתיכים שמע ואכלת וזכרת וכתבתם על מזוזות כיתך ובשעריך:

גמרא כשים מנין ולמדתם אותם את בניכם תימא מלי קא כעי מנין תפוק ליה מטום ק"ש מ"ש סיא הכתיב בשכבך ובקומך וכל מ"ש כשים פטורות: וכי תימא

דמקט קא כעי מטום דיש מכרת לומר לפעילו שהיא מצות עשה שהזמן גרמא כדין הוא דמיחייבו כמי מטום דחיות כה מלכות שמים ולזה צריך רחיה על דרך שאמרו בכללי דידן כפשטא מסו דתימא קומיל ויש כה מלכות שמים: לא דמו דתתם מכני הלי אקל להזכירו כמסכ' כלכד אבל לא לכקש רחיה לחכת ושול שלי דמכני ולמדתם אותם את בניכם וכו' מלן דכר שמים מנן כקש עכקינן ומכני לן כתלמוד תורה: ויש לומר לכמסכת קדושין קאמר דכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות ממה שהיו כתפלין דמצו' עשה שהזמן גרמא הוא ונשים פטורות ותפלין נמי הוי מצו' דלתקוע לתת דכתיב וקשרתם וכתבתם ותלת נשים פטורות דכתיב כניכם ולא כניכם ועקר הלמוד דנשי פטורו' ממצו' עשה שהזמן גרמא הוא סמרם מתלמוד תורה ואם תאמר כאן נשים מנין דפטורות מקריאת שמע דלי תימא מטום שהיא מצות עשה שהזמן גרמא ונמרינן לה מתפלין תפלין עצמן מניכת תיפי להכי מכני ולמדתם אותם את בניכם ולא כנותיכם והוקש לתפלין ולפיכך נמרינן בינ' וכבר כתרנו סוגיא זו לתלמוד דידן כפ"ק דקדושין ופ"ג דכבא מציעא ודו"ק: וחייכין בתפלה מיהו כל מקש מבקש רחמים על נפ"ש דכלהו מפי טעמא כדין הוא שיתחייבו הנשי' בתפלה דהא לאו זמן גרמא הוא מכל מקום כיון דכתיב ערב ובקר ונהרים מפיחה והגית כמי תקנו להם זמנים מיוחד דכמ"ע דמוחל ונפטרו קא משמע לן ויש לחוש לזה שהרי הכל דרכן סוף ונפטרו הנשים מפ"ע דמצות עשה שהזמן גרמא סוף: וכמזוזה דכתיב ובתבתם ופשוטו דהיה מצוה לן דנשים חייבות מטום דחובת סכית היא ולאו מצות עשה שהזמן גרמא היא הלא מה דתימא נקיש מזוזה לתלמוד תורה דמחייבי קא משמע לן: דכתיב ובתבתם ומסיק ליה למעון ירכו ומיכא אמר כעומיו פשו לא כעו חיי: וברכת המזון מה לתימא הוצרך לכתוב בתר ס' לכם כשר כערב ובכקר היא במעו"פ שהם שהזמן גרמא דמי קמל' דכתיב ואכלת ושבעת וברכת הלי"מ שאכל יברך ואפי' לשה תמן תניכן כפ"ק דקדושין ותפלין דאפי' לעולם ואין תפלין סוף סוף מזון גרמא היא דאין מחייבין ביום ובשבתות כדרשינן בפ' המוצא תפלין ושיה לשות על ידכה ינאו שבתות ול"ט שהן עצמן שות: ונימא אליבא דרבנן דרבי שמעון דאית להו כפרק התכלת דלילה ואין ניצית הוא אכל כשאר דקדושין מני לניצית כהדי דומן גרמא ונשים פטורות ומפ' דאפי' לרבנן כלילה נמי חייבו כלים דאמר לילה לאו זמן תפלין הוא:

מתניתין

נשים ועבדים וקטנים פטורין מקריאת שמע ומן התפלין וחייבין בתפלה ובמזוזה ובברכת המזון:

גמרא

נשים מנין ולמדת אותם את בניכם ולא בנותיכם עברים · מנין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד מי שאין לו אא אדון אחד יצא עבד ששיש לו אדון אחר · קטנים מנין למען תהיה תורת ה' בפיך בשעה שהוא תדיר בה · וחייבין בתפלה שיה כל א מבקש רחמי עד וברכת תמן תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמ' נשי פטורות וכל מצות עשה שאין הזמן גרמא חייבות איזהו מצות עשה שהזמן גרמא סכה לולב שופר ותפלין ואיזהו מצות עשה שאיהזמן גרמא אכרה ושלוח הקן טעקה וציצית רבי שמעון פוטר את הנשים מציצית דמצות עשה שהזמן גרמא היא שהרי בסות לילה פטור מציצית · אר' לא טעמון דרבנן שכן

ברכות פרק ג

שכן אם היתה מיוחדת ליום ולילה חייבת • תני כל מצוה שאדם פטור בה מוציא את הרבים ידי חובתן חוץ מברכת המזון והא תנינן כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן הא אם היה חייב ויצא מוציא אור לא שניא בהא המזון דכתיב ואכלת ושבעת מי שאכל יברך • רביוסי ורבי יהודה בן פזי הוו מתיבין ואומרי לא מסתברא בקש שיהא כל אדם משנן בפיו לא מסתברא בתפלה יהא כל אדם מבקש רחמים על עצמו מה בין סבה ומה בין לולב סבה אינה טעונ ברכה אלא ליל יט ראשון בלבד לולב טעון ברכה כל שבעה. ר׳ יוסי ור׳ אחא הוו יתבין ואמרין מה בין סבה ולולב סבה נוהגת בימים ובלילות לולב נוהג בימים ולא בלילות • התיב ר יעקב דרומא והרי תלמוד תורה נוהג בלילות כבימים מאי כדון סבה אפשר לו ליבטל תת אפשר לו שלא ליבטל • תני אבל אמרו אשה מברכת לבעל ועבר מברך לרבו וקטן לאביו לא כן אמר ר אחא כל שאמרו בקטן הוא בדי להנהו הפתר בעונה אחריתם אמן בהאי דתנינן תמן עבד ואשה וקטן מקרין אותם ועונין אחריהם אמן ותהא לו מארה אבל אמרו תבא מארה לבן עשרים שצריך לבן עשר ׃

מתניתין בעל קרי מהרה בלבו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה ועל המזון מברך לאחריו

בכן אם היתה מיוחדת ליום ולילה חייבת וכן אם היה בסות לילה ולובשו כלילה חייב כרכתבו המום כפרקא קמא דקדושין בעם סירוגלמי • לא מסתברא בקריאת שמע דכתיב ושננתם שיהא כל אדם מצוי בפיו ולא שיהא חוזר ואומר ולאו הכי מסתברא וכן בתפלה וכי לומר מברך כל אחד ואחד יבקש רחמים על עצמו ולא מכי אמר אמר ולאו דהכי מסתברא • מה בין סבה ומה בין לולב סבה לאו טעונ ברכה ולולב דכתיב קראי מה בין סבה ולולב דסבה לאו טעונ ברכה אלא ליל יום טוב ראשון בלבד ולולב נמי מצוה וקא מכעיא ליה מלוכא דרב יהודה אמר שמואל דאמר בפרק לולב וערבה לולב צריך ברכה כל שבעה וסבה יום אחד לפי דעתו מה בין סבה ללולב דסבה לאו טעונ ברכה וכי ולולב טעון וכולי ומסתי ר׳ יוסי ורבי אחא היו יושבין והוקשה להם זה העניין עצמו דמה בין סבה ללולב והניחו דסבה נוהגת ביומם ובלילות דכתיב בסכות תשבו ותשבו כעין תדורו ודרים היינו יומם ולילות ולפיכך כמין מיומם דמלוכלים כלוכלוך ביוסבת סבה וכיון דיומם ולילות מחייב היינו כחדא מנהו שלא יהא לולב מיניהו מנהג שלא יהיה לכתיב ולקחתם לכם ביום ביום ולא בלילה כל יומא ויומא ומנהו בתרי נפשי היה וצריך לברך וסבי מסקנא בפרק לולב וערבה ר׳ יהודה אומר משמעלולב כל שבעה וכבר יום אחד ופי׳ רש׳י לברכה ממי טעמא לולב דמפקי יומם מלילות כל יומא ויומא מנהו כתרי נפשי וצריך לברך סבה ולא מפקי לילות מיומם כל שבעה כחד יומא מריבא דיומם ואין צריך לברך ואם כן שיבא דרך יהודה אומר משמעל כעין פשוט הכא ואע״ג דלמ הלכתא כותיה מלא זה וזה כל שבעה • שרי תלמוד תורה מהנ ביום ובלילה דכתיב והגית בו יומם ולילה ומסקנא כל יום ויום כעין לברכות כדאמר בפרקין למקרא ולמסנה צריך לברך ואם כן סבה נמי שבעה ולא מפקי יומם מלילות ליחייב כל יומא בברכה • מלי כדון תיובתא הוא כלו׳ מסי זה מסקנות מתלמוד תורה אם לומר קומים היה דסבה מעבר לה ליבטל כלו׳ ים ואין להיות בטלה ושוה כל השנה חוץ מהנ שבשבועות יש לה קבוע ולפיכך ביומים כאחד יומא הוו אבל תלמוד תורה לאמר לו למדם אלא ליבטל ולעסוק בתורה כל ימיו כיון שהיתה תורתו אומנותו ולית לה קבוע אם כן מיון דלית לה קבוע אי מעבד לגמר דכחדא מנהו דאמרי ב״ד דבקדלה ברכה כל ימי

מני לפיכך מברכין עליו כל יומא ויומא • לא כן לילי רבי אחא קושיא היא ניחא לעבד ואשה דמברכין לבעל ולבב אבל בקטן לא כן מאי רבי אחא דברכת הקטן מיבו אלא לחנכו ואכתי לא בעיק ידי חובתו ואין לומר דקטן מברך לחנכו ויוצא וכאילו ליכא ממש מיהא כיון דמיתת כשכח סכה ידוע פרק לולב הגזול • תפתר כעובדא דחדיסס חתן ולסבי בעיק ידי חובתו ואמרו דכן מברך לחנכו ואסיק דרבי אחא דאמר דאינו אלא לחנכו מוריי כשתין עובדא דחדיסס חתן • כיי דתנינן תתן כפרק לולב הגזול • מקרין אותו כשלש היו מסנין אחד קורא כשלש ומוציא את הרבים ואם היה עבד או קטן או אשה הוציאו ואינו מחוייב בדבר מוציא את החייב אלא אם כן עונים אחריו • תבא מארה אלא למד ואם למד תבא לו מארה מעומס שלוחים כיצד לכן קונו • מתניתין בעל קרי וכולי אחת מתקנות עזרא מתקן טבילה לבעלי קריין לעסוק בתורה כדאמרי בפ׳ מרובה • מהרהר כלבו וכולי מתלמוד שלמו נראה מהמחלקת הוא בקריאת שמע עצמה דרבין מכדי דכתיב עצמה מהרהר ממני משמיה דרבי יוסי בן חנינא לפי שאין התורה מכל בברכות לפיכך לא כעו רבנן תורתיה דיוסי ושמו לאחרים כלומר לפניה ולא לאחריה כלומר לפי כהרסור ורבי יהודה פליג כתרתי חדא בברכות דתק׳ לומר אחין קריאת שמע וסברכות שוות ומהרהר על קס ולא על ברכות ור׳ יהודה סומר דריסס סוה ופ׳ע עליה כדיוק דתק׳ מי׳ מהרהר ושוס שומ לפי׳ סברכות מוכיח כפה כס׳ קס עצמה כדמפרש התם דעשה כהלכות דרך ארץ ומשמע שתם בהדיא שהמחלקת הוא בקס עצ׳ כדאמרן דלאחרין שתם ולמה התירו להרהר לכתחלה והני תפלה שלא התירו להרהר ומשני מפני תפלה דליכא מלכות שמים ומקשינן וסלי ברכת המזון דלית בה מ״ם ותנן על המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו כלומר מיד מחרת שלפני מים בק״ם התירו יותר מהרהרי רועים דמפי בברכת מזון אחין כה מלכו שמים התירו ומהדרינן שלא קס וברכת המזון דלאורית׳ ותפלה דרבנן ע״כ הסה למדנו בפי׳ דברכות שמע דהוי דלאורית׳ נחלקו וכן כתב רבנו יונה זל בפי׳ סהלכות • אבל מתלמוד זה כלשה דמחלקת בברכות הוא כדמפ׳ בגמ׳ מתו מהרהר ברכו׳ ולפי׳ מנמן זה נדיק לכאן לעסוק ממנו • בעל קרי מהרהר ברכו׳ בלבו ואינו מוציא בשפתיו כמו שיתבאר לקמן • ואינו מברך בכתפיו אפתים לא לפניה ולא לאחריה • ועל המזון מברך כשהוא

לאחריו מהו מן התורה לכתחיל ולכתחלה ובדיעבד ואחר כך וכי כרכת
רי אומר מברך לפניהם ומאחריו כפי הברכות וכל מכן
קריאת שמע עצמה:

גמרא מהו מהדר ברכות ולא קריאת שמע דתניא כלומר
קריאת שמע כיון
שהיא עצמה מן התורה מפני
רבים מודו דמוניח כשפתיו
שכל כי פליגי בברכות דבבן
מפרי דברכות מהדר כהן
ולויי מברך בקטנות ופתיים ו
ם דלפני בברכות מוניח כשפתיו
פדאמרן לעיל וטעמיים דרבי
יהודה דכיון דבברכות קריאת
שמע תוכח כמו מ"ם דהכי קאמר
כפי לחם ומלך העולם היינו
מלכות שמים כדכתיב רפי זל
בפרקין דבכלי מפוש הכי גריך
להוניח כשפתיו דומיא דקריאת
שמע וטעמייהו דבבן כיון
דברכות הוו מדרבנן לחו
בקריאת שמע חשבינן להו
וכבר הקדימו דכתלמוד דירין
נרחה דפלוגתייהו בקריאת שמע
עצמה הוי: במקום שאין מים
שאין שהות ללכת ולטבול לו
לתת עליו ט' קבין שמי כדיעים
והמי כדיעים ואחר כך לקרות
קריאת שמע לכל לחם שיש שהות
שאחר והולך: קורא קריאת
שמע מפני השוח דתורת:
ואינו מברך ברכות דבבן
תני כעל קרי חולה שנפלו
עליו ט' קבין מים מן התורה
אין כעל קרי גריך טבילה אלא
לתרומה וקדשים לכתיב ולוא
תטמאו בהמה שכבת זרע
וכו' בלאוין במרובה ואתה
עומד ותקין לפי לדברי תורה
ואתי דבבן בקריה ותקינו
לחולה שמרגיל ט' קבין מים
שלובין בכדאה בפרקין דבבלי
ולחולה לאכלו פטור מבלום מפני שסכנה קשה לו: שהר לעצמו
לעשוק בדברי תורה לעצמו לבל ללמד לאחרים מיהא גריך מ'
פאה: מרבעים פאה מבל מקום בבל שבין ואפי' לעצמו וכגון
בעיית לאותויי פלי שהר שבר בלים ושהר שבר דבקרקע
קאמר ולאותויי מים שאובין ובספרי היכים לשום שהר כילבו כתיב
תבי בעל קרי חולה שנפלו עליו ט' קבין מים וטהור שנפלו עליו
ג' לוגין מים שאובין טהר לעצמו ולגון זה הוי בפ"ג דמקוואות
בעל קרי חולה שנפלו עליו ט' קבין מים וטהור שנפלו עליו ג'
לוגין מים מבלי ל' מב' בלים מצטרפין ומארבעה מין
שצטרפין והשם הוי דוקא לענין ההצטרפות והיינת ק' לא
שמקשיב עשה ערוב פרשיות וכתבה בשן בן ואין סייבות לזה בשן
דהשם הוי לשמעת טהור שנפלו עליו ג' לוגין מים ומבא קאמר
שהר לעצמו והלמת הוי בשו שמעת שקיש בשן וסיפ הבריתא

לאחריו ואינו מברך לפניו רבי יהודה אומר מברך
לפניהם ולאחריהם היה עומד בתפלה ונזכר שהוא
בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר:

גמרא מהו מהדר ברכות מתני' במקום
שאין מים וברבי מאיר דתני בעל קרי
שאין לו מים לטבול הרי זה קורא את שמע ואינו
משמיע לאזניו ואינו מברך לא לפניה ולא לאחריה
דברי רבי מאיר וחכמים אומרים קורא את שמע
ומשמיע לאזניו ומברך לפני ולאחריה: תני בעל
קרי חולה שנפלו עליו ט' קבין מים טהר לעצמו
אבל אינו מוציא את הרבים עד שיבא בארבעים
סאה ר' יודא אומר ארבעים סאה מכל מקום: ר'
יעקב בר אחא אמר אין קרי אלא מתשמיש המטה
רב הונא אמר ואפי' ראה עצמו בהלום הוי בעין
מיכר ובלבד מאשה ר' יונה ור' יוסי תרויהון אמרין
ואפי' מדב אחר תמן תנינן יה אסור באביל ובשתי
ובגעיל הסנדל ובתשמיש המטה ותני עלה בעלי
קריין טובלין כדרבן בינעא ביה ולית הדא פלינא
על ריבל דריבל אמר אין קרי אלא מתשמיש פתר
לה כשישמש מבע"י ושבח מלטבול והתני בעשה
ברי בן הלפתא שראו אותו טובל בינעא ביה את
לך מיכר על גוף קדוש במוהו דשובה: אדי בר
אבון כל עצמן לא התקינו את הטבילה הזאת אא
שלא יהו ישראל כתרנגולי הללו משמש מטתו ועולה
ויורד ואובל: ר' הגינא הוה עבר על תרעי דמוסין
בקריצת ואמר מה טובלי שחרית עושין פה ייזלון
ויתנוך ברהרו צנר אם כאן דאי לית עביר ייזל ועב:

כהנו

הממים בפרקין דבבלי ולא תר' בעל קרי חולה בתתנו עליו ט'
קבין מים טהור לעצמו כחדא לגמרי מבל לאחרים דרבעים
סאה ר' יהודה אומר מ"ם מבל מקום עד כאן: אין קריאת שמע
מתמיים להפוקי לחכמים:

קריאת שמע כיון
שהיא עצמה מן התורה מפני
רבים מודו דמוניח כשפתיו
שכל כי פליגי בברכות דבבן
מפרי דברכות מהדר כהן
ולויי מברך בקטנות ופתיים ו
ם דלפני בברכות מוניח כשפתיו
פדאמרן לעיל וטעמיים דרבי
יהודה דכיון דבברכות קריאת
שמע תוכח כמו מ"ם דהכי קאמר
כפי לחם ומלך העולם היינו
מלכות שמים כדכתיב רפי זל
בפרקין דבכלי מפוש הכי גריך
להוניח כשפתיו דומיא דקריאת
שמע וטעמייהו דבבן כיון
דברכות הוו מדרבנן להו
בקריאת שמע חשבינן להו
וכבר הקדימו דכתלמוד דירין
נרחה דפלוגתייהו בקריאת
שמע עצמה הוי: במקום שאין מים
שאין שהות ללכת ולטבול לו
לתת עליו ט' קבין מים כדיעים
והמי כדיעים ואחר כך לקרות
קריאת שמע לכל לחם שיש שהות
שאחר והולך: קורא קריאת
שמע מפני השוח דתורת:
ואינו מברך ברכות דבבן
תני כעל קרי חולה שנפלו
עליו ט' קבין מים מן התורה
אין כעל קרי גריך טבילה אלא
לתרומה וקדשים לכתיב ולוא
תטמאו בהמה שכבת זרע
וכו' בלאוין במרובה ואתה
עומד ותקין לפי לדברי תורה
ואתי דבבן בקריה ותקינו
לחולה שמרגיל ט' קבין מים
שלובין בכדאה בפרקין דבבלי
ולחולה לאכלו פטור מבלום מפני שסכנה קשה לו: שהר לעצמו
לעשוק בדברי תורה לעצמו לבל ללמד לאחרים מיהא גריך מ'
פאה: מרבעים פאה מבל מקום בבל שבין ואפי' לעצמו וכגון
בעיית לאותויי פלי שהר שבר בלים ושהר שבר דבקרקע
קאמר ולאותויי מים שאובין ובספרי היכים לשום שהר כילבו כתיב
תבי בעל קרי חולה שנפלו עליו ט' קבין מים וטהור שנפלו עליו
ג' לוגין מים שאובין טהר לעצמו ולגון זה הוי בפ"ג דמקוואות
בעל קרי חולה שנפלו עליו ט' קבין מים וטהור שנפלו עליו ג'
לוגין מים מבלי ל' מב' בלים מצטרפין ומארבעה מין
שצטרפין והשם הוי דוקא לענין ההצטרפות והיינת ק' לא
שמקשיב עשה ערוב פרשיות וכתבה בשן בן ואין סייבות לזה בשן
דהשם הוי לשמעת טהור שנפלו עליו ג' לוגין מים ומבא קאמר
שהר לעצמו והלמת הוי בשו שמעת שקיש בשן וסיפ הבריתא
דרבי חנינא עבר דרך שם בקריצת בלומר בבקר ורואה שם
לחמי מוכני לטבול לקריים בדי לעשות בדברי תורה ומשללת
למשאם ומתנם והיו רוצים לטבוף מן שקרי לוא אמר מה טובלי
שחרית עושים פה ילכו וישבו דברי תורה בלא טבילה דבבר
בר יהודה בן בתירה דדת מין מבבלין טומאה בי הוא נדה
בלומר לותי שיום שממם מטמא רבי חנינא בלילה שהיה הולך
לטבול לקריו מפני דלמוד מני בלא טבילה אבל ללמד
לא מני בלי טבילה תו לא היה אמר ייזלון ויתנון פפני
שרי רואים לותו שהולך לטבול ומי מפיש דלמד היה
טובל לשיבר היה לומר: לרוצים ללבת לשיירתם מי
שיש לו מה לעשות ילך ויעשה ואינו גריך טבילה דהאי
טבילה תקנה בעלמא היא וכדאמר בשיר בייתי
דליבל בקעו לשקור טבילה וונבנא דילן בטבילה לטבילתא

מרו להדדר בבית הבפא חזקיה אמר מותר ר' יוסא
אמר אכור אר זעירא ר"ל סבר קשי תמן סברתי
ארא בש"ש כל החוא סברא קשיא דטבול יום תמן
סברתיה ר' אחא בשם ר' תנחום ביומוי דרבל
בקשו לעקור את הטבילה הזאת מפני נשי הגליל
שהיו נעקרות מפני הצנה אמר להם רבל דבר
שהוא נודר לישראל מן העברה אתם מבקשים
לעקור אותו מדרו נודר לישראל מן העבר מעשה
בשומר בדמי שבא להזקק עם אשת איש עד שהן
מתקנין לדם נקוהיון דם טובלין עברו העוברי
ובטלה העברה מעשה באחד שבא להזקק
עם פרהו על ר' אבדה לו אם אין נברתי טובלת
איני טובלת א"ל ולאו בבדם את אלולא שמעת
בבא על הבהמה שהוא נכנל דכתיב כל שוכב
עם בהמה מות יומת אר' היא ברוה כל עצמן לא
התקינו הטבילה הזאת אלא מפני תלמוד שאם
אתה אומר דם שהוא מותר אף הוא אומר אלך
ואעשה צרכי ובא ושונה כל צרכו תמן אמרין
אפילו לשמוע דת אסור אמר יודא בר טשם
בהדלה והיו נבוני ליום השלישי אל תגשו אשה
תני זבין וזבות יולדות ונדות קורין בתורה ושונין
מדרש והלכות ואגדות ובעל קרי אסור בכלן
ר' אבא בר אחא בשם ר' שונה הלכות ואינו שונה
אגדות תני בשם ר' יוסי שונה הלכות רגילות
ובלבד שלא יציע את המשנה איתי בעו מימר
ובלבד שלא יהיר אזברות ר' ועזדא בעי קומוי ר'
יסא ליה ר' פשט פרקים עם ר' בון בלילא א"ל אין
רבי חייא בר אבא פשט עם רבי נחמיה בריה
פרקיה בלילא בחדוא עפרא אמר מאן דאית ליה
עיבורא ליזיל ולעבוד מעשה באחד שעמד
ללקרות בתורה בניגבין בין שהגיע לאזברות
היה מגמגם אמר ליה רבי יהודה בן בתירה
פתח פיך ויאורו דברך שאין דברי תורה מקבלין
טומאה אמר ר' בר אחא ונהגין תמן כרבי
אלעאי בראשית הגו וכרבי יאשיה בבלאי הכרם
וכרבי יהודה בן בתירה בבעלי קריין כר אלעאי בראשית הגו דתנא ר' אלעאי אומר אין ראשית הגו אלא
בארץ כרבי יאשיה בבלאי הכרם דתנא רבי יאשיה אומר לעולם אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה
וחרצן בבפלת יד כר יהודה בן בתירה בבעלי קריין דתני ר' יהודה אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה
אמר

מהו להדדר כך הכלכלי תורם מותר דהדסור לגו כדכור הוי
לפור דהדסור כדכור דמי וכדמליגי לגבי לילן דכיל ורב חסד
כל סבר קפי כל סברת קושיין כלל ת"ק סבירה ליה סתם
מותו ינעקרו נעקרו מיתה כפליהן כדי שלא ישמעו מטותיהן
ונעזרו לטבילה וגימנו מהת
לזה היו רוצין לבטלה מפני הנגף
שהיו הנשים ושמח עם בעליהן
ותיקן להן הנגף נודר לת
שלא אלכלכת בקשת תקן לשבול
תתעבב כפלוגתא דחכ"ו וזיל
ת"ל אין נזדקקתי טוכל חיה טהלת
וגברתי עדין לא טבלה אף אני
כיוצא בזאת ואי אפשי את דוגג
ליון כל כיוצא בזה דברי תכולם
בר סיומר הוא ולא בהמה את
והיה תסיב כל שוכב עם בהמה
מות יומת מפני התלמוד שלא
יתבטל התלמוד כדמפרשינן וזיל
שמא אתה מוסיף מתר בדת
שלא מבילה אף הוא תומר לו
יפה תעשה כרבי ותודוע בתמיה
ואמר כ' אמא ואמנה כל נדרי
והוא הולך וניתוך כך ותתבטל
מלמודו ותתוך שפת תו שתסור
בדת עד שיטבול תוא הולך
לסודיות דשמא לא ימצא בוקל
לטבל לשם שום כל ומוכל נדרו
לפי לשמוע ולאו דוקא לקרות
כתמלה ויהיו נכוסים מיתי דלים
דמפי לשמוע ת"ל תסן לשמוע לקרוי
שהרי בקבל התורה מפי לשמוע
סופיר תחל ויהיו נכונו לשלשת
ימי ש' תגעו שאף כרי שישמעו
את התורה לשון כלכל מפני
תקנת עזרא שונה הלכות לפי
שהן מצוות כפיו ולא שונה
אגדות אלא בשעה שהלב פנוי
ומצוי כפיו יכול להתקע כהן
הלכות שהגיע לו הלכות ומצוות כפיו ובלבד שלא
ישהיר בטעמיהן כדרדשלה
ומתן מזכרות שבמקראות
שהדשים ובלבד שלא יזכיר
כלי מבוע את שמעתה ובלבד
שלא יזכיר שכי לוחץ בכלכלי
פ"ט פרקיה שיה שונה פרקו
שרגיל בו תעפי שהיה בעל קרי
כדתמרן שונה כרגילו השתא

לנמגם מפני שהיה בעל קרי שתוקת שתוקלין טומאה בכלי
דפר קין יפוק ליה מקרא דכלא כם דברי הלא כתם ה' מה לא
ליכה מקבלת טומאה לא"ת מין מקבלין טומאה ואהאי טעמא
כתב הרב אהר"ק כבי פי' הד בין דאמתי מקרא נפקא ל"ק
ול"ק קרישה אחרת דכלהו לתם
כאמלו ולא כתלמידי דבבו יוכה
שכתב הדוקא לקמ' ובהנין תמן
בכבל ובכבלי קאמר בהנין
עלמ' כתלת שני וכו' תוקאמית
הגו אלא כאדן ושעמא דילפינן
כתיבה דהאמי הגו דכתי דאמי
גו נהוך תתן לו מנתיב דתרומה
דכתיב בלשון עריסותיכם
תתנו מה תרומה כאדן מין
כה"ג אף אלא בדאית סגו כאדן
מין כה"ג לא בדאית כפ' דאמית
הגו לעולם אינו חייב עד
שיזרע חטה ושעורה וחרצן
כמפלת יד ולא עכר אכלתי
הכרם עד שיהו שלשה מינין
אחר מה בכרם דהיינו חרצן
וחטה ושעורי הרי תלת וכעמא
מפרש בירושלמי דכלאים דכתיב
לא תזרע כרמך כלאים אינו
חייב עד שיזרע כלאים בכרם
דהיו תלתה כלאי תרי וחד דכרם
הוו תלתה ורבי יוחנן פליג התם
דכתיב אחד זולת החכן שזרע
חייב משום כלאי הכרם אבל
משום כלאי זרעים אינה חייבת
בחטה ושעורה למודיה ומה
שמוך שכח והגין תמן אין
פירושו שהוא מוכתם שהרי
כם שזרע ת"ל דבבי דאמית
הגו מהו בחונה לאחר לזמנו
ואבי מתבת בבבל וכן רוב
אמוראין לית להו הא דרבי
יאשיה בבבל כדאמוכ ס'
תולים והא דר' יהודה בן בתירה
טובא אמוראי ותנאי אבבי
הפי ק' מי שמתי דאמר בעל קרי
כדברי תורה אלא אבי קאמר
והגין תמן בלומר לענין הלכה
שהלכה כר' אלעאי בהא וברבי
יאשיה בהא וברבי יהודה בן בתירה
אע"ג דאיכא אחרן דפליג עלויהו

מחוירין

מחמירין לטבול כמים חמין כלומר לא תימא דקולא והחומרא
היינו מי טובלין אי לא כלל אלא מחומרא היא כמים מיים
והקולא היא כמים שאובין:

מתניתין לא יפסיק תפלתו לגמרי אלא יקצר כל הברכה
וברכה ואומר כל
הברכות בקוצר · במים הרעים
מים מרוחים: עד מיתן לתוכן
מים כגמרא אלא מפרש כמה
מיתי ומפרש לה בחסורי
מחסרא הכי קתני לא יקרא
אלא מי רגלים עד מיתן לתוכן
מים · וכמה ורקק מסס לכי
לוקמת דבכלי בחסורי מחסרא
אלי וכמה ירחק מסס אמי
רגלים קאי:

גמרא מתני׳ הברכות כלומר
כשליח צבור דכתיב
דת נקבה היא מסוס בבור נבור
היא דקאי אכל ביחיד מפסיק
דמסוס בבור יחיד לא כידחי
לתקנת עזרא · וכרבי מחיר
כלעיל דאמר מסרהר בלבו
בברכות אלא מים לשבול עיר
שמעינא דחוק בדלקמן מס
הוא נרם לעצמו שבמתכוין שמא
ונפיש בעל קרי · יטבול
כלוכשים אלא בברית שמא
כיון שעשאו בכוונה ובברית
ליה כמאן דאמר בגמרא
חולא שרגיל בברית שרגיל ·
ויחות לפלגו במים קרים
מים בהם מבבר · ואם בחורף
מיתי ממי שבבת ורע לאמבו ·
ומהדר שלמא סיריליין וכרומו
לברכה כתב ואם בחורף
שריך לבך אסוס אלא יחתו
ורבאם דאמי דוחקים לרב לפרש
כן הוא אסוס דקאמר חולה
שאסור אטתו בלומר בעלואחר
בך לאחר אם הוא נרם או אם
בחורף אסמע דלתתמים קאמר
אם שבעלה הוחת היתה לה לשמו
או לאחבו ואינו הכרח דהכי
קאמר חולה שאסור אטתו
כלומר מיבא אחבו קרי אם הוא נרם אעל אחי בעלה יבא
בין לרצונו בין אסוס אלא לאחתו כיון דאיסור בעל יטבול
ויחות לאבל אם הקרי הוא לאחבו דאיסור אעל אלא
רחם קרי לאחבו מיבא אחבו שבבת ורע אלא בעל אלא
אין מטריחין עליו ובכי רבי אבהו לאחבו אחבו
ועוד אחוי עבמו אוכים לקמן חולה שרגיל אחיך את הקרי
עליו שאסור אטתו ולייקינן אדברי הא בחורף בחתים
הוא שאינו הוא שאיסור אטתו ואם כן אין יפרש כי
אם בחורף אסוס אלא כיתיה הא אחיך הוא ואסור אטתו · אין
אטריחין עליו כל עקר אחי כתפעה קבין אוכ אחרונות ·

אמר רבי יצאו שמעתי שמקלין ומחמירין בה וכל
המחמיר מאריבין ימיו ושנותיו מחמירים לטבול
במים חיים מקלין לרחוץ במים שאובין:

מתניתין היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל
קרי לא יפסיק אלא יקצר ירד לטבול
אם יכול לעלות ולהתבסות ולקרות עד שלא תהא
הנץ החמה יעלה ויתבסה ויקרא ואם לאו יתבסה
במים ויקרא ולא יתבסה לא במים הרעים ולא במי
המשרה עד שיטיל לתוכן מים ובמה ירחיק מהם
ומן הצואה ארבע אמות:

גמרא מתניתין ברבים אבל ביחיד מפסיק
וברבי מאיר בדם כרבי יהודה אפי׳ בינו
לבין עצמו אינו מפסיק ובשאין מים לטבול אבל
יש לו מים אפילו ר׳ יהודה שהוא מפסיק · חולה
ששמש מטתו אמר בר אמי אם הוא נרם לעצמו
יטבול ויחות ואם באונס אין מטריחין עליו רבי חגי
בשם ר׳ אבא בר זברא בין כך ובין כך אין מטריחין
עליו חולה מרגיל טקבין בריא מרגיל ארבעים
סאה חולה מאונס אין מטריחין בריא מאונס
תשעה קבין · רבי זכריה בר יעקב בר זברי בשם
רבי יונה עיר שמעינה רחוק חדי זה קורא את שמע
וורד וטובל ועולה ומתפלל אם הוא אדם מסויים
עשו אותו כמעין רחוק:

פיסקא ואם לאו יתבסה במים ויקרא מתני׳
בעכורין אבל בצלולין אסור ואם הוא
יבול לעבור ברגלו יעבור · תני מרחיקין מצואת
אדם ר׳ אמות ומצואת כלבים ד׳ אמו ובשעה שהוא
נותן לעורות ר׳ ירמיה משו׳ ועירא נבלה שנסרחה
צריך להרחיק ממנה ארבע אמות אמר רבי אבינה
ומתני׳

כין כך וכין כך אין מטריחין עליו כין כמוסם כין ברגון כיון
שהוא חולה לא קיים ליה אלא שלי כדחית ליה והלי כדחית
ליה וכדמפרש ומגיל למילתיה · חולה מרגיל תשעה קבין כלומר
שלישין מטריחין דשמיכת לימו לומר דשיעור מכלוס כחולה לאכול
דכיון דמכוין מיסת צריך למיס
מכל מקום אבל לא כעינן שיעור
כמים חיים אלא תשעה קבין
מים לומרחצת · כריח מרגיל
ג׳ כעיים סאה כתקנת עזרא ·
חולה מאונס אין מטריחין
עליו כל עקר כיון דלאו כמוזד
עכיר ליה והוא חולה כמי ·
כריח מאוכם תשעה קבין דכיון
דהוי לחוס עצמו אותו כחולה
המרגיל ופליגי אחוראי בגבלי
דאמר אבי עזרא תקן לכריח
המרגיל מרבעים סאה וכריח
לאוכסו תשעה קבין ואתו
מוראי ופליגי כחולה אך
בבר חולה המרגיל בבריח
המרגיל וחולה לאוכל כבריח
לאוכסו ומסבת פלגי המרגיל
כבריח לאוכסו וחולה לאוכסו
פטור מכולס ומסקנת למילתא
אחר דבא מלכתא חולה
המרגיל וכריח שמרגיל אחבעים
סאה וכריח לאוכסו תשעה קבין
וחולה לאוכסו פטור מכולס ·
פריוס קורא את שמע דמתא
ישמש יותר מדאי ובבר זמן
קריאת שמע דהוי אחוריתא ·
ועולה ומתפלל דאי כמי בבר
זמן אתפלה מרבבן הוא · עטו
אותו כאפין רחוק דאפילו הוא
קרוב לא מטריחין ליה:

פיסקא מתניתין בבבורין
מסוס דקטיל ליה
כאחיתין דאיך אחרים יתבבס
כמים ויקרא ואחי לבו רואה
את הערוה כדקאמר אתלמוד
דיוקן מסוס אבי מוקים לאחי
יתבבס כמים אם אין עבורים
דאחר שבירותם כאחת אמחת
דמו ומבסו ואין לבו רואה
ערוה קריבא כיס אבל כצלולין אחור ואם הוא
יבול לעבור ברגלו יעבור · תני מרחיקין מצואת
אדם ר׳ אמות ומצואת כלבים ד׳ אמו ובשעה שהוא
נותן לעורות ר׳ ירמיה משו׳ ועירא נבלה שנסרחה
צריך להרחיק ממנה ארבע אמות אמר רבי אבינה
ומתני׳

ומתניתין אמרה כן וכיון ירחוק מיסן ומן הצואה ארבע אמות וכלה וצואה ומיס קרוב כלהו מילת חדא נינהו דכלהו מקרבי תפתר מתני׳ דתנינן מיס הרועים הבגדים ובמתר כמיס עפוס וסרטן. הא תניתן מיס הרועים והיכי קתני דתנוייהו טעמא אחר מסריחים. קטן שיכול לאכול כזית דגן פורשין מצואתו ארבע אמות וכפרק לולב הגזול תני לה הכי ואמר רב חסדא התם והוא שיכול לאכלו ככר לחילת פרס כלומר שיהא כשיעור כזית דגן זה זמן אכילת פרס לגדול אבל אם אינו יכול לאכול כזית דגן אין פורשין מהן בעון קומי רבי אבהו מפני מה פורשין מצואתו וממימי רגליו אר״ל שמחשבותיו רעות א״ל ולאו קטן הוא א״ל ולא כהיבי יצר לב האדם רע מנעוריו אמר ר׳ מנעוריו כהיב משעה שהוא נועד ויוצא לעולם. ר׳ בר הנינא אם מרחיקין מגללי בהמה ארבע אמות רבי נבי אמר ברבים ובלבד בשלא חמור ר חייא בר וה אבר בבא מן הדרך לוי אמר מרחיקין מצואת חזיר ד׳ אמות ותני כן מרחיקין מצואת חזיר ד אמות ומצוא נמיה ד אמות ומצואת תרנגולים ד אמות ר׳ בר בון אם ובלבד באדומים תני

מתניתין אמרה כן וכיון ירחוק מיסן ומן הצואה ארבע אמות וכלה וצואה ומיס קרוב כלהו מילת חדא נינהו דכלהו מקרבי תפתר מצרס של מתניתין שהיו מצרס על כוכבים סרוחין הבגדים ובמתר כמיס עפוס וסרטן. הא תניתן מיס הרועים והיכי קתני דתנוייהו טעמא אחר מסריחים. קטן שיכול לאכול כזית דגן פורשין מצואתו ארבע אמות וכפרק לולב הגזול תני לה הכי ואמר רב חסדא התם והוא שיכול לאכלו ככר לחילת פרס כלומר שיהא כשיעור כזית דגן זה זמן אכילת פרס לגדול אבל אם אינו יכול לאכול כזית דגן אין פורשין מהן בעון קומי רבי אבהו מפני מה פורשין מצואתו וממימי רגליו אר״ל שמחשבותיו רעות א״ל ולאו קטן הוא א״ל ולא כהיבי יצר לב האדם רע מנעוריו אמר ר׳ מנעוריו כהיב משעה שהוא נועד ויוצא לעולם. ר׳ בר הנינא אם מרחיקין מגללי בהמה ארבע אמות רבי נבי אמר ברבים ובלבד בשלא חמור ר חייא בר וה אבר בבא מן הדרך לוי אמר מרחיקין מצואת חזיר ד׳ אמות ותני כן מרחיקין מצואת חזיר ד אמות ומצוא נמיה ד אמות ומצואת תרנגולים ד אמות ר׳ בר בון אם ובלבד באדומים תני

כו תרטיכות וכלמנעות כלמות ותרטיכות הוא סטרחון ואם כך מאי קא בעי רבי מכהן. ותו מאי מתרן ממוס דמחסכותיו רעות ליכו כלא ממוס מצואתו מסרחת מכן תלה כו הטעם. והדקדוקים המלו מולים אם נפרס כפירוש רש״י זכרונו לברכה דמיורי מלכל ממם כזית דגן אך אם נפרס כפירוש שאר המפרשים שאף על פי שלא אכל כל שהניע למדרגה זו פורשין אף שפיר דבעי רבי אלעזר שאף תולש הסעם שיכול לאכול כזית דגן ואם לא אכל מפני מה פורשין מצואתו הרי לית לך מימי דמפני מצואת הדגן מסרחת שהרי לא אכל ומפני מפני שמחשבותיו רעות כלומר אף על פי שלא אכל כיון שהניע לכלל זה שיודע לחשוב מחשבות רעות הרי הוא רע המדות והמדות והליחות יתפעלו אלו מאלו כשודע ומפני זה צואתו מסרחת ונמצא לפי זה פירוש שאר המפרשים יותר קרוב כפי כוונתיה זו. אמר ר׳ יודן מנשריו כתיב מפעה שהוא נועד ויוצא לעולם נראה דפליג אדלעיל דלא בעיכן עד שיכול להכול להרחיק מצואתו אלא משעה שיצא לאויר העולם שהרי מנשריו כתיב כלומר משעה שהוא נועד ויוצא מן הבטן ויוצא לעולם והכי איתא בכורשות רבה פרשה לה עיין שם. הרבים שהרחיקו מאר וכהא הוא דאמר ר׳ בר חנינא המרחיקין ולבד כשל חמור אבל שאר בהמה לא דאיכא מרחיקין כל כך ורבי חייא בר אם אמר לאפי כרבים ובשל חמור לא אמר ר׳ בר חנינא אלא כשבא מן הדרך כאופן דבעיכן שיהא צואת חמור רבה שבא מן הדרך אבל שאר בהמות לא וכן כתב רבינו יונה והלאם זל דמשבא משמע שאחר בהמה לא ובשלטי הגבורים כתב האי מרחיקין מגללי בהמה והוא צואת חמור הרבה שבא מן הדרך הייכו לפניו אלא שיהו ולאחריו ארבע אמות מאותו מקום שבלה הריח. מצואת חזיר שבא משמע דאבל עיכן מרחיקין מצואת חזיר ובתלמוד לילן משמע דדוקא אם כתן לתוכה עוברות דומיא דצואת כלבים. כמיה כתב הערוך חיה קטנה כמין התול והלאם בשם יש גומרים בה צואת חזיר

תני מרחיקין מריח רע ארבע אמות אר אבי מסוף ריח רע ד׳ אמות הרא דאמ׳ לאהדיו אבל לפניו עד מקום שעיניו רואות כהדא ר׳ לייא והברי חזו יתבי קומי פונדקיא ברמש אמרין מרו מומר מליא דאוריתא אמר לון מבין דאי הוה יממא הוה חזינן מה קומון ברם כרון אסיר תני נרף של רעי ושל מים צריך להרחיק ממנו ד׳ אמות בין לפניו הכש בין לאחר המטה ומי רגלים עצמן נתן לתובן מים בל שהו קודא בנגדן ואם לאו לא יקרא ר׳ זכאי או נתן לתוכו רביעי יקרא ואם לאו לא יקרא ומרו רביעית רביעית בתוך רביעית אחד בלי גדול ואחר בלי קטן ר׳ שבג אומר שלפני המטה לא יקרא שלאחר המטה יקרא ר׳ שבא או אפי׳ טרקלין עשר על עשר לא יקרא עד שיכסנו או יניחנו תחת המטה רבי יעקב בר אחא בשם רבי חייא בר וה הודיר חנינא תרתי כהדא דר׳ שמעון בן אלעזר ׳ רבי בנימן בר יפת בשם ר׳ יוחנן צואה כל שהוא מבטלה ברוק ׳ ר׳ זעירא ור׳ יעקב בר זברדי חמון ציאתא קסר׳ יעקב בר בדי דקק עליה אלמן יעא לטנגא ׳ תיבת שהיא מלאה ספרים נותנה מראשותי המטה ואינה נותנה מרגלות המטה ר׳ אבין בשם רבי הונא הוא שתהיה המטה גבוהה עשר טפחים ובלבד שלא יהו חבלי המטה נוגעין בה הוריר יסא כאתרי דרש בר יצחק כהדא דר׳ חונא ׳ לא ישמש אדם מטתו וספר תורה עמו בבית ואם היה כרוך או שהיה נתון בחלון גבוה עשרה טפחים מותר ׳ ריבל הוה עושה לו בילון ׳ לא ישב אדם על גבי ספסל שספר תורה נתון עליו מעשה ברבי אלעזר שהיה יושב על גבי ספסל שספר תורה נתון עליו והרתיע מלפניו במרתיע מפני הנחש אם היה נתון

על

מרחיקין מריח רע שיש לו עקר מהנותה מונחת שם לכל שם אין לו עקר כגון ספחת דוח לדברי תורה אין מרחיקין לקריאת שמע מרחיקין ולי הפחת רוח הוי דיוה מרחיקין כדתימה בכללי ׳ מקוף ריח רע לפטר דפלינג אומר רשמן וכדפלינג בכללי ולפטר דאתא לפרש דברין ׳ עד מקום שעיניו רואות ולפילו אין שם ריח ׳ הוו ותני וכו׳ היו יושבין בנגד פונדק אחד בלילה והיה שם טופת ולא היו מרחיקין ונכנל מהו לומר דברי תורה כיון דאין רואין ואין מריחין ואמר להם דאם היו יום היו רואים עכשו כמי שסור וזו היא דאיתה למה אמר לעיל סביב עד מקום שעיניו רואות לפילו אין שם ריח ׳ נרף של רעי עכיט של גואל ושל מים עכיט של מימי רגלים ושם כלי חרס וכולעין הרבה לפיכך לא מכני להו נתינת מים מקום דכלעי טפי וכמו צואה דייקינן להו לכל שם שם של מתכת או זכוכית רוב הפוסקים ועקרן דברי דמהני רביעית מים בלא כלי ׳ צריך להרחיק ארבע אמות ואף על פי שאין בתוכן כלום כיון שהן מיוחדין לכך ׳ ומי רגלים עצמן בכלי שאינו מיוחד להם דאי בכלי מיוחד להם תפוק ליה משום עביט ודיו ׳ כיון לפני המטה שאין המטה מפסקת כימי לגיפים ׳ בין לאחר המטה שהמטה מפסקת לפילו בכי לפיו ׳ בותן לתוכן מים דכיון דגלולין הם מתכלין בעריב שמים לי כמי עביט ונרף דייקינן לפו כצואה והוא ליה מן התורה מוסיף מחוך קדוש לכל מי רגלים הוו מדרבנן ומקבי מים לתוכו ׳ רביעית בתוך רביעית סים רביעית מי רגלים צריך רביעית מים ולפ״ם סתי רביעיות מי רגלים צריך סתי רביעיות מים וכן פלוגתא סדרך והרלפ כתב כשם הרמכם דצריך רביעית מים למי רגלים של פעם לאחר ותו לא ׳ שלפני המטה דכיון דאין המטה מפסקת לא יקרא עד סירחיק ארבע אמות ׳ שלאחר המטה יקרא כלא רחוק ארבע אמות ׳ סורי רבי חמינא תרתי שני פעמים בא מעשה לפניו וסירש כרשב״ג וכמותו אמר רב הלכה כרשב״ג וכן אמר רבי בלי כשם רב ועקבי הלכה כרשב״ג אמר רבא אין הלכה כרשב״ן וגילת ג׳ פסק כרשב״ג ונקטי לפו לרשב״ם וכרופס לנרכה דהילך כפסק כרשב״ג ורבא דהוה כתרתי קאמר דאין הלכה כרשב״ג ונמתא כיון דמעשה רב וכאן רבי חניכא עביד עובדא סכן פעמים כרשב״ג אמר על זה ופסק כן ׳ כל מקום מעם ׳ מכשלה כנוק רוקק עליו עד שיכסה סרוק וכתבו סרלב״ם ותלמידי רביכי יונה דרוקק תוך טרקק עליו אבל לאחר שעה אין בטול סרוק מועיל משכל חוור לסיות נותה כשיבש סרוק ׳ מזון נילתא היתה נותה נגד פניהם וסיו רואים לותה וסיו בריכין ללמוד ואינן יכולין מפני הנותה ׳ רקק עליה וכסה לותה כרוק כדי ללמוד ׳ אמר ליה מן ימא לסנגי סכי מיתא כפרק האיש מקדש על עניו לאחר ופירש סערוך ימא וסנגא שני מקומות קרוכים זה לזה מאל לי כמי זמן מועט כלי שיקח הדג מן הים ויפליכהו בטיגני לטנגא ולשני הפירושים הכי קאמר הכא רבי זעירא לרבי יעקב אין בטול הרקיק מועלת שאם כשעת לטנגא דכל כך זמן מועט כדי שיסא מפלך ועד לטנגא לו בדי נרייתו הדג לטנגא מבוטלת כאותו סרוק מכל יותר שהות מזה לא דיכא הרוק וחזר הכל נותה כדכתב הלפם ותלמידי רבינו יונה זכרונם לברכה ונאמ מכאן למדו בן ומס שכתבו מכל לאחר שעה לאו רוקק עליה ממש שלמם ׳ כותבים מר שמואל המטה מיירי כשאותו עמו ונרך לטמפס ׳ ואינו נותנה מרגלות המטה משום כזיון ספרים ׳ ואם היה פרוך כלי בתוך כלי ואינו כליין דאי בכלי סהוא כליין מפילו עשרה מני כמה מנא דעי כר׳ חייא בנחרא לפנין תפלין ׳ ומפרש רבותא היכי דעי כלי בתוך כלי נלעי מקמטרא ופרש לרבו שלפרים ונלעי עליה דנלעי לאו כליין הוי ׳ מלין נכוה הרי יום כה תפסק וסוף הדין אם היה ממוך כל כך דהוי הפסק כדאמרי ובן ראי לעיל בממוך לאחר והוא היה המטה ג׳ וסה ולכך שלא יהו מכלי המיה מונעין כה לאחזוהי הפסק ׳ ליבל היה עושה כילון כלי לא סבר ליכל דבכלי אף ת״ש מכי שלא היה עושה כיון כילון כלי אחר מחוסר כיון לכך אם יהיה יתן ויסיה עם תלמוד הלין לאחר ליכל אחת ספר תורה עושה לו מחיצה נכוהה עשרה ומוקי לה בנחרא הוכא דלית ליה כית אחד מכל הים לו כית אחר מוך ליה אחת ׳

על

על גבי דבר לחר שים לויה נוכה לכת למקום שהוא יושב · עד היכן כמה הוא שעור הנוכה · דיסקי שבי פלין או שבי שקים ממוכרין מניחין על החמור מוא לחמ ומוא ל והוא רוכב עליהם ומפטילין לחתורי מקום כוזין ספרים ופנמות לחם ולא רוכב עליהן ממש · ואינו חולם לותם בחרגלות המטה מקום כוזין · דיקלרא הוא מוכר שלשלות והוא שלמון קולר ותולם השלשלות כשהוא מוכרן לוך שלמון לו שם מלמעלם ושם מלמטה ואינו מקפיד להכי קאמר הכא דכשתולה תפלין שם לו כמו שאותו לא יקלם לוך פיודעין לו כהדין דיקלרא שלא שקנינם מלמעלה ורצועות מלמטה כן ראיתי בספרים שהכניו וכשבלו לא מסיק כן שלא תולם אותם כשפן · ומהלם מירושלמי זל גרים דיקלרא כלילית כלומר שפתח כלשון יון לקלירי כשהשפתח תלוי בחוורו והוא נע וכך כלומר לא יקלם את תפלין כן שלא תפלין מלמעלה והרצועות מלמטה עכ · שלל מלמעלה לא שכל מדרש שיש שם הוא לו דכשם שעושין לו נחת רוח למטה כאן שעושם וכעושם שעושין מוכן נחת רוח כך עושין לונחת רוח לשעלם שמקבלין תפלתו בשמים · מפסק פסוק הוא פוקח הכא מן המטמוכח כקרא דינוקרו · מעשם סוף עשוש שכא מן המם נקרא ליסטיסודי · ונותן ידו על פיו שלא יתרשה פתיחת פיו משום מגיפות · אפילו רוקק כשאינו יכול לעכבו · כדי שיהיה מזמן נקיל התפלל בנקיות ולא ברוק בשיו · לפניו לשיר לאחריו רומז שלל ליתיכו לשור לשחלו מותרים מהם כתכו דלאחריו ולשחלו שיין ויוכף כתב דאיכן סיון שלא שלם אית לו לאחריו ירוק לשחלו ולפניה דשכא קל שכיא לשם לדשלניהו ולא אם לפניו ולאחריו לשור לאחריו ואם לאו לשחלו לא שיהיו שוים · שלל ישול מנדך שלא ותיפיה דקדא ורכך מיתיכך שם כן הרי שסיתין מעולם משפחל שים כו מלאכים יותר · שנטלין ים מהשרשים דנרמי לנטלין כיון והוא שלמון טיול כלומר כל העולם מולים דשור לרוק כשם שיולים שלא שיהיו שלא שרך שיהים שכרת נדול ויש שמעידו הנירסא אל ולין כנרי ופירושו דשור לרוק ב שנטלים שהוא שכנד העלין מפני שמריק נרמז שלא שלכיעו כשרשקותו שהוא שכנד שתחתון וכרלית שת שלמור שלנו · כרוקק בכבת עינו כנגי הוא ובתלמוד שלנו כרוקק בכנגי המלך נם הוא כנוי · ופייך ומפשפי עד שהיה נגרר · שלל ירוק עד שיהלך ד' לאמת דכל זמן הלוך מרכע לאמת תפלתו כדורך כפניו ורחוקי מרחמן שפתותיה כלאיתה כפרק כנה השיר לא ניין מפחין · שלל יתפלל עד שיהלך מרכע לאמת דמבלם מערם לעניין מפתין מקום מיכוונות וסכל נמי דייקו טעמא מקום מיכוונות הרוק דמשתהו כפניו עד שיהלך ל כע לאמת · המתפלל שלל יטול מים עד שיהלך ד' לאמת פירשה רב שאכמשבת מבלם שכל מרכע לאמת קרוה תפלתו וכו' · המטיל מים שלל יתפלל עד מרכע לאמת השתא כלקא דעתין מקום הא דתניכן וכשה ירחיק משם ומן הנואם מרכע לאמת · שלא שסם תפילו כדי שלוך מרכע לאמת לכיון דהני טעמא מקום מיכוונות ומקום סריר תפלה כרא כן כדשסם כמי ליסא למיסם להכי וכודאי דמיירי כשלין מטפיחין ושלין רשומן ניכר כלכעיכן מימר קיון דאי כרשומן נכר ומטפיחין שה כשך שם עברו מיכוונות סרי שכור להתפלל לפני מי רגליס · שם שתה שומר על שיהלך מרכע לאמת שצריך להרחיק מרכע לא ת ממקום שהשתין ואפילו לין רשומן ניכר שם כן כשהרחיק מרכע לאמת והתפלל מי יאמר לן דכלותו מקום שיח תפלל לא שטיל מים מדם לחר ועכשו לין רשומן ניכר שלא ודאי תני יסשה כדשמרינן פרק בני סעיר · עד שתיכם כשעם דשנה יוכם שלא לא מישת · מים כל זמן מטטיחין סלאם והטור זכרונו לברכה כתכו שצריך שיהא כין טופח על מנת להטפיח והכריחוהו מן הגמרא שכל הרוצם כתב כל זמן מרטיכין היה לבד דמשמע טופח לין מטפיח לא כשיכו והכי לשיכו לשיק הרב מהר"ק זל לשלכה · כל זמן מרשומן ניכר ואפילו שם לין טופחין כיון שים רושם ניכר לשור · עד שיקרמו פניה לשון קלי וקרוס הוא לשון טילה כלעז · אפילו כשנם לשורה לפום תלמוד דילן ים לתת טעם למה דרכי זעירא דמיירי ביבשם דוורק ואינם כשרכת לו נוללם ואינה כשרכת לשר כל לית ליה נלשר כהלית ליה התם ואפן כשיכן שתפרך כשפר לרוז והלשכם כתב שזורקם ואינם כשרכת ושלשרוניס שלכיהו לדעתו ואעפ"י שים שלריכין לניסנא כתרא דנמ' דק לשר נוללה והיא כשרכת שכל מקום הרב מסייע לא לשיק כותיה ·

מחמיר

על גבי דא מותר · עד היכן רא בשם רבי חונא מפח ר' בשם רח אפילו כל שהו · דיסקי שלאה ספרים או עצמות המת מפשילן מאחוריו ורוכב · תפלין תולה אותם במראשות המטה ואינו תולה במרגלות המטה רבי אעזר בשם רבי הנינא הזה תולה תפלין במראשות המטה רבי חזקיה בשם רבי אבהו ובלבד דלא יעבר כהרון דיקלרא שא תפלין מלמעלה ורצועות מלמטה · תנא ר' חלפתא העושש בתפלתו סימן רע הוא לו הוא דאת אמר מלמטה אבל מלמעלה לית לן בה מרא דרבי הנינ דאמר אני ראיתי את רבי מפרקן ומעשש ונותן ידו על פיו אבל לא רוקק · רבי יוחנן אמר אפי' רוקק בדי שיהא כוסו נקי · לפניו אסור לאחריו מותר ליכינו אסור לשכאלו כותר ההד יפול מיצרך אלף כל עמא מודו בההוא דרקק אצטלין שהוא אסור ריב"ל אמר הרוקק בבית הכנס כרוקק בבת עינו ר' יונה רקק ושיף ר' אדא המתפלל ל ירוק עד שיהלך ד' אמות · אדי בר בון הרוקק אל יתפלל עד ילך ד' אמות · תני המתפלל אל יטיל מים עד שיהלך ד' אמות ובן המטיל מים אל יתפלל עד שילך ארבע אמות אמר רבי אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע אמות אלא אפילו שהה כדי הלוך ארבע אמות אמר רבי אמי אם אתה אומר עד שיהלך אני אומר אחר בא והטיל מים שם · רבי אבא אסר צואה עד שתיבש בעצם מים כל זמן שמטפיהין גניבא אמר מים כל זמן שרשומן וכפי שמואל אמר עד שיקרמו פניה שמעון בר וה אמר עד שיקרמו פניה · רבי זעירא בשם רב צואה אפי' בעצם אסורה שמואל אמר עד שיקרמו פני שמעון בר בה אמר עד שיקרמו פניה אמר חזקי' רבי אבא

מחמיר

מחמיר במים יותר מן הצואה א"ל ר' בנא מן הדא דגניבא אפילו עשויה בעצם אסורה משמושה קים מים אין משמושה קים:

מתניתין זב שראה קרי ונדה שפלטה שבבת זרע והמשמש שראתה נדה צריכין טבילה ורבי יהודה פוטר:

גמרא עד כדון זב שראה קרי ואפילו קרי שראה זוב מועיל שהוא טובל נשמעינה מן הדא המשמשת שראתה נדה צריכה טבילה. ור' יודה פוטר מאי טעמא דרבי יהודה משום מה מועיל הוא שהוא טובל שאין שם לטומאה. קלה אצל טומאה המורה מה נפיק מביניהון ראה קרי אי תימר מה מועיל שהוא טובל הוילית טעמא דלא שאין שם לטומאה קלה אצל טומאה המורה עד כדון בשבאת לו טומאה קלה בסוף אפילו באת לו טומאה המורה בסוף נשמעינה מן הדא והמשמשת שראתה נדה צריכה טבילה ורי פוטר הדא אמרה היא הדא היא הא:

פרק

מחמיר במים יותר מן הצואה דכצואה מכבי דיבשה כעצם שרי ונעשי טהורות ורמזם נכר וכמי שכר לכל מי טומן נכר לפיר וכלה ול מפרש מ"ל ר' מכל מן הדא דגניבא כלי' דכבר בנמוכה דאמר דכל מרמומן נכר לפור והוא כמתמיה עליו וכי מן הדא דגניבא הוא מטר הכי אין מכרח אלא דנוטה מפי כעצם הוא לפור מפני שמשמשם קיים והרי היא כעיפה לכל מיסתעף מרמומן יהיה נכר ראוי לפקל דאין מטמטין קיים:

מתניתין זב מרמ קרי לטמא טומאת ויכה מכעם ואין טבילה זו מטהרתו אפי' הכי נדיך טבילה לרבי תנר כת תקנת שורש משום קרי וכן נדה אם כתה להתפלל ית: פלטה לכבת ואע הלי היא כבעל קרי מרמטחן בפליטה אלא ימים שלא תגשו אל חצם לפי שעבה ואע טומאת בפליטה כל אלמים ולאחר זמן מסריח בנוקה ואין החוי עוד להוציא לחיות עוד ולא נוגר היוצה ופלטה מבבת ואע דקאמר הוא מן התמיהים שמשמה לקמול כקיותה בטוסר: ורבי יהודה פוטר קאל הסת הוחיל וטומאת זיבה קולמת והכי הוא טמא טומאה ממורה ואיכה לוסרתו כדברי תורה כדלמרינן בפרקין הזבים והמנוערים מותרים אף לא לתיה טומאת קרי דקילא ולחסרים לית מכל לקמן בגמרין קאמר דכין קדמה ממורה לקלה וכן קדמה קלה לחמורה כין שהיה טומאה קלה בסוף דכבר קדמה טומאה חמורה ואין כח בטומאה קלה לחול על טומאה חמור כלי מיטבול כיון דמעיקרא לאו פר טבילה הוא אלא מי נאמר דקאי בחת לו טומאה חמורה בסוף הכ' היה פושט כיון דמעיקרא כח טבילה הוא להכי נשמעינן מן הדא דמשמשת שראתה נדה צריכה טבילה ור' פוטר להדא לחדש היא זאת היא זאת כלו כין שטומאה קלה בסוף כין שהיא בתחלה כין שהן שני טומאות וכחדא לא מייבא טבילה ובחדא לא מייבא פוטר ר' יהודה זה שראתה לו כמירוצא דהך סוגיא והוא מכוון למה שאמרן דכגמרא דילן לאחת אתא לחייבינהו להו כעל קרי ולאחת אתא לפטורינהו להו כעל קרי דראה ויבא דמעיקרא כר' יהודה פוטר ר' יהודה אתא כול שראה קרי דמעיקרא כר' לאו כעל טבילה הוא אלא כעל קרי שראה ויבא דמעיקרא טבילה הוא ממויב לו לילמר לא שנא תא שמע המשמש שראתה נדה צריכה טבילה ור' יהודה פוטר ר' יהודה אתא שמע מינה כפעל קרי שראה ויבא דמעיקרא ואקשי פטר ר' והלא שמע מינה תני רבי חייא בחדיא כעל קרי שראה ויבא כריך טבילה הוא לרבי יהודה פוטר עכ"ל הגמ' וכתב רש"י ז"ל לאו כר טבילה הוא לרבי יהודה ואף על פי שטומאתו חמורה ותו לא אתי קרי ממנר ליה עיי ומאי אתמה אכל הכי פשיטא ז' דיתלמוד דיוק יעלה לך כאור הלבנה דאפילו אהוא מכיון אחר אי אחר לפונית דגמרא שלנו ומאי נע מאי כעי נמ' דילן והרי סיפא כרורה לפניהו כמשמעת וכ"ש אחר כאלו נפשחתי אלמ' דלעם ומחק היה המשך ומתן מפקלין ופשכי גרים מ"ט דרבי יהודה מוקים מה אפוא מה מועיל דלא הוי לית ליה טעמא דלא אם כן אמאי טובל אפילו הוא מועיל דלא אם כן אמאי לא מהני לטומאה קלה אכל טומאה חמורה עכ' גירסתו ופירש כה ז"ל

פרק תפלת השחר

תפלת השחר עד חצות ר' יהודה אומר עד ארבע שעות תפל המנחה עד הערב ר' יהודה אומר עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע ושל מוספין כל היום ר' יהודה אומר עד שבע שעות:

גמרא מה טעמון דרבנן שנים ליום חלוקין את היום טעמיה דרבי יהודה שנים ליום חובה ליום שנים ליום שני פרקליטין ליום שנים ליום שתהא שחיטתם לשם היום שנים ליום כנגד היום בהדא היא דתנינן תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מער ית על טבעת שני בנגד היום ושל בין הערבי יזל קרן צפונית מזרחית על טבעת שני בנגד היום והוא שיהא יודע איזה מהן נשחט בשחרית ואיזה מהן בערב. רבי חייא בשם ר' תפלת המנחה ותפלת המוספין בנהה קודמת הוו בעון מיכר כשאין ביום שהות לשתיהן אבל אם יש ביום שהות לשתיהן מוסף קודם. רבי זעירא בשם ר' ואפי יש שהות לשתיהן מנחה קודמת ודתני הקדים תפלת מנחה למוסף יצא לשעבר הא בתחלה לא בדא פתר לה בשלא הגיע זמן התפלה כהדא דריבל מפקד לתלמידיא אי הוה לבון אריסטון ומטא יום לשש שעין עד דלא תסקון לאריסטון תהוו מצלין דמנחתא עד דלא תסקון ובמה עתיד הקב"ה לעשות לאריסטון לבריקי יפי הערוך מסוף מעודת מחרית. ומטו יומא לכם שעין לערבין ים חצי שעה לזמן המנחה סגיה לכם ומנחה לפה תהוון מצלין עד דלא תסקון לאריסטון להפללנו קודם שתכנו כמעודה ממש תמיד מעודה ס עד הערב ולכך זמן תו וכבי שלי נוהג הוה דאמר דלם הקדים מנחה למוסף יצא כדי עבר לכל לאחר נהגיע ומנה לכתחלה מקדמוין כדאמרין. ולפום הלי סוגיא דהכא נהלמי דלקמן קמאי דכרין דאמרין שלם הגיע זמן המנחה וכיו לעיל תפלת מוספין ומנחה דמנחה קודמת מ"כ וס הכפורי שלמו מתפללין מוסף לאחר שם שבת ומחנם לפה תמו מקדימים מוסף למנחה כיבלי מנה ומ"כ מוסף. ותדנו דלוקא כשהגיע זמן מנחה מתפלל מ מה תחלה ולאחר כך מוסף לבל כשהגיע זמן מנחה נדולם כיון שעור היום ב' ול מקדימין למוסף קודם למנחה ומ"ם אין לנו חוששין כיום שכפורים לקדומי מנחה למוסף מערין לא הגיע זמן מנחה קטנה. והשתא לפי מה שנראם מהכא מעמא דמי דמנחה קטנה בדברים כיון דלית בעין מיתב

מדקתני ר' יהודה דעשר בשעתא הכא מוציל הוא. הוי לית טעמא דלא כמורא אלא מיום לפי טומאה קלה אבל טומאה חמורה דעל כרחין לפי טומאה חמורה אלא לו לכפוף קאמר כהלל ממחת סרעתה כלה טומאה חמורה לכפוף היא דשתמ קתני ולפי רעתה ולם לאחרי דפיש לה שעות לטבול וקתני לפשר כה רבי יהודה נמי ממשנה יתירה קא דייק והכי מסיקינן בגמ' לילן:

פרק תפלת השחר

תפלת השחר עד חצות דבל לתק דתמיד

של שחל קרב עד הנות דעדין כקר הוא וכתיב לת סכבח ב' תעשה בבקר וכבי תניא כותם מפני מה אמרו תפלת השחר עד חצות סבן תמיד של שחר קרב עד חצות. רבי יה דיש לומר עד מרכע שעות דסל"ר יהודה דתמיד של שחר זמנו עד סוף מרכע שעות סהוא שלים סיום וכבי תניא כתוספתא רבי יהודה אומר עד שלש שעות דבל שחר קרב והולך עד מרכע שעות. תפלת המנחה עד הערב לין ערב זה שעת יבילת הכוכבים שהוא ל' לפ ממש שרבי תפלת מנחה היא כנגד תמיד של בין הערבי ועקר תמיד הוא זריקת הדם וזריק הדם לין זמנה אלא עד סקיעת החמה ומשם ואילך עבר זמנה ובלתרינן בוכחי מבין להם שבשם! כשקיעת החמה וכו' מ"ב כי היכי דזריקה שעקר התמיד היא לין זמנה משקיעת החמה ואילך ותפלת מנחה היא כנגד תמיד של בין הערבים ודלי כמי דלין תפלת שחרית מבילת השמש ואילך ועד הערב דתנן כמת' כלו עד הערב שמש ושקיעתו. עד פלג המנחה לקמן בגמ' מפרש לם וכי תימא נרבן דבבי דתפלת המנחה עד הערב לחמי לא תבי כל היום כי היכי דתני דנש סיא ומנה עד הערב על דשחטי מוספין דאמנה הוא משחרית ולכך תני כל היא להכיא זמן הקודם לחבירו מן השחר מש"ב כמנחה דלין זמנה אלא משש שעות ומחצה:

גמרא מה טעמון דרבנן דשבי דתמיד של שחר זמנו עד חצות ולקמן דלמר קרא בתמידין שנים ליום ושמעות מלק את היום לשני מכאן דתמיד של שחר עד חצות זמנה דתפלת השחר עד הנות. טעמיה דרבי יודה שנים ליום חוכה ליוכלון היום טעמו העגלי דשיבי משמע מכאן עד מרכע שעות אלא מעמיה הוא מדכתיב ואת השמש ונשמ כלילית שבא דילון והכא קאמר שש דרבי יהודה כלו' מתי עביד לקרא דשנים ליום ולקמן דשנים ליום כלו' חובה שלי הם. שני פרקליטין סניגורים שילינו טוב לכפר בהקרבתם ע"י ישראל. מחיצתן לשש היום נ' תורת תמידין לא לשש אלא לו חצות וכוונה כנגד היום כנגד השמש. כשרה דתניין כפר דמ' תמיד תמיד של שחר כשחט על קרן צפונית מערבית לפי שהשמש בזה מן הזוית לשכך חוכח להגיה מערב להדיוקו מכות לזרחי שיהי כנד השמש. כשבע שניה טבעו היו קבועות שם כדנפש לתת רשם בהשמש בתוכיושש מרבעה ועשרי כתנין השמערו. קרן צפונית מזרחית שמש דופק השמש מחנות ואילך. תפלת המנחה ותפלת המוספין כגון שאיחר להתפלל תפלת מוספין עד זמן מנחה קטנה ויש לו להתפלל שתי תפלות דהיא תפלת המוספין לפי שמצותם עד שבע שעות זמנה כל היום כלו אי תפלת שמנחה קודמת דתדיר קודם והכי לחר בכבלי מלוכל דרבנן. הוו בעון מימר כשלין שהות ביו לשתיהן ומשום שכי תדיר קודם ולחר ר' זעירא דל"ש שהות לשמעין לפולם תדיר קודם. והקני הקדים וכו' קס"ד השתא דכשהגיע זמן המנחה קלחר ומקשה דיבא מעמא דוק דיעב' אבל לכתחל לא ומשני כתר לה כשלא הגיע זמן המנחה ולפיכך לכתחלה לא לבל כשהגיע אפי לכתחלה אין כהדא דריבל שפעמים יוכרח השמש להתפלל שנחה קודם זמנה וכהסי שמוסשם הקדים כריעבד יצא. מדיסטון שעורת שחרית וכדאיתא בהיכה דכתי שרתי כמדיכות כשלנו יומא עבד ליה לדיסטון וכן בוקרא דכה

ובמה הוא פלג המנחה א שעות חסר רביע. תמן תנינן תמיד נשחט בשמנה ומחצה ובערבי פסחים נשחט בשבעה ומחצה וקרב בתשעה ומחצה בכל יום ובערבי פסחים קרב במשנה ומחצה בין בחול בין בשבת רבי ירמיה בעי הבא את עבר מנחה שתי שעות ומחצה והבא את עבר מנחה ג שעות ומחצה אר יוסי לא הוקשה תפלת מנחה לתמיד של בן הערבים אא לקטורת מה טעם ר"ש תפלתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב יצא שעה א לעסוקו ואת עבר מנחה ב שעות ומחצה. מאימתי זמן נעילה רבנן דקסרין אמרין את פלגון רב ורבי יוחנן רב אמר נעילת שערי שמים ורבי יוחנן נעילת שערי היכל אר יודן ענתירייה ודא מסייעא לרבי יוחנן בשלשה פרקים הכהנים נושאים את כפיהן ארבעה פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילת שערי בתעניות ובמעמדות וביה

את

מימר כשהיו מסות וכא ר' ואחר לפילגים סהות לפתיהן ולי במנחה גדולה היכי הוה מפסק לומר שלש סהות וללגים סהות סדרה עד הלילה ללא נדלה כמו שתרגמו הס דכמנחה קטנה לויתי. כרם הא ניחא לפי סידוש למי דהכא לכל לפי תלמוד דידן לא מצינן למוקומי ללא במנחה גדולה מדסזינן כגון דאחר תפלת מנחה היו לפני שתי תפלות מנחה ומוסף מקדימים מנחה למוסף ור' אומר מתפלל מוסף ואחר כך מנחה שו מצוה עוברת ואין זו עוברת כלומר דמוסיפין לפי דעתו טוח ומנח ער שבע שעות ותו לא ולא יקדים מנחה למוסף שמא יעבור זמן מוסף לכך יש לו להקדים מוסף למנחה ודכמן סברי דומנחה כל היום וכיון דנם זו אינה עוברת מקדימין מנחה לה לתדירה וקודמת ולכתחלה כותיהו וכיון דמוכין לרבי אחר מתפלל של מוסף ואחר כך של מנחה ור' של דומן מוסף אינו אלא עד שבע שעות ודאי דכמנחה גדולה לויתי ללא מצינן למוקומי כיון לדידיה כבר עבר זמנו ומדר' נשמע לרבנן דכי סיפי דמילתיה דר' לויתי כמנחה גדולה הכי קאמר רבנן דפליגי עליה כשכי מיירו והדרן קושיין לדוכתיה כלום מקדימין מוסף למנחה. ומכללות פיוסקים ושם שלשם של ותלמודו הלי יונה והלשכה והטור נרסה ללא קשיא מדרי דהא דאמרו דצריך להקדים של מנחה תחלה סיינו דוקא שצריך להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה תחלה דילמך כיון שצריך להתפלל שתיהן של מנחה קודמת שהיא תדירה והיא עקר ומנח לכל לא לוים מוכרח להתפלל שתיהן עכשו כוותו דיכול להקדים של מוסף ולאחר שמנחה עד דמדומי חמה ומזה הטעם לין לחוש כיוהך כיון שלין אנו מוכרחים להתפלל שתיהן עכשו ולעולם הדין הוא שיקדים לכל אחר מנחה קטנה מקדימין מנחה למוסף והכי נסיב עלמא. וכמה הוא פלג המנחה אמר רבי חנינא קטי דאחר עד פלג המנחה. תמן תנינן ברים עם דמפסחים. תמיד נשחט כשמנה ומחצה סיינו תמיד של כין הערבים. וקרב בתשעה ומחצה שהיו שוהין שעה ק' כעמיתי. ובערבי פסחים נשחט כו' ומחצה להכי מקדימין ליה משום דבעי למעבד פסח אחריו וכגמרא ילוף דתמיד קודם לפסח מדכתי' תוכח את הפסח בערב ושחטו לותו כין הערבים ותמיד לא כתיב אלא כין הערבים ודין הוא דיאמר דכר דכתיב ביה בערב וכין הערבים לדכר אלא כתיב כין הערבים. הכא את עבד מנחה והכא לא עבד מנחה וכו' מי לוקמינן בתר הקרבה דכל יום דהיינו כשי' ומחצה לא כאחר משם עד הלילה אלא שתי שעות ומחצה ולי לוקמינן בתר הקרבה לערבי פסחים דקרב כשמנה ומחצה עד הלילה אלא שעה ומחצה ומבעיא לרבי ירמיה לענין מנחה בתר מי לוקמינן בתר כל יום ומתפללין כשי' ומחצה או בתר ערבי פסחים ומתפללין כח' ומחצה ומשני אלא יום לא הוקשה וכו' כלומר אפילו לוקמינן בתר תמיד של עשי לא מצינן מנחה אלא כשי' ומחצה משום דלוקמינן בתר הקרבת הקטורת שהיה צריך שעה אחת לעשות הקטורת והוי מנחה כשי' ומחצה דכשאחר יחוי לוקמינן בתר הקרבת התמיד עצמו שהוא העת היה בערבי פסחים הקרבת הקטורת מסמכים לה לקנות דמיון שם התמיד וקנות עם קטורת דכתיב קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב ולעולם אגן מתפללין כתשעה ומחצה ולא תקשי לך דתפלות כנגד תמידין תקנום דקטורת כמי תמיד ליקרי וכדכתב שלמכם של דם תמידין תמיד של כין הערבי לין מפסין כו פים חוץ מן הקטר ומקטרת חוץ מעשה דקטורת נכנם ככלל התמיד והו הסידוש שכתב סיב כעל לחם הפנים של כפידוש על שלמכם שלנו תפלה. הנם הלוש טרם רחיתי דכרי הרב שכוכר הייתי מפרש הסוגיא הלופן לחר והוא וס שתתירין הוא שכר כהא דתניא כפ' תמיד כשחט דהא ד' קודש לשכת ופשה לקטורת וחף על פי שמיינה הלכה אולי רבי יוסי היה סובר כן וכא לתרץ השלש ששאל רבי ירמיה אי לוקמינן כתר תמיד של יום או כתר ערבי פסחים ואחר שלעולם כין כיום ערב פסח כין ככל יום לא הוקשה תפלת מנחה לתמיד אלא כשעת הקרבת הקטורת דכתיב קטורת לפניך ותפלת מנחה כן ככל יום לחר שמקריבין התמיד כתשעה ומחצה מתחילין להטעל כעינן הקטורת תוכלותו וזמן מתפללין מנחה וכערבי פסחים לחר שמקריבין שתמיד כשמנה ומחצה ומקריבין הפסח בת שעה ל' לעסוק של פסח הרי תשעה ומחצה ותכף ומיד מתחילין להטעל כקטורת ולאתי שעה ראשי להתפלל נמצא דבין כערבי פסחים כין ככל יום מתפללין לשעה אחת כין שהקטורת כזמן אחת מתחילין כעסוקו וכשאחרו תפלות כנגד תמידין תקנום הוא על הקטורת כלכתיב תכון תפלתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב וקטורת נמי תמיד ליקרי זהו מה שיש לומר כדעתי לפרש כסוגיא זו קודם שראיתי מה שפירש כו הרב המוכר ולפי פירושו זה לין הפרש כין עם לשאר ימים ושכל כתלת דעתי מפני פירושו. מלותיו זמן כשלם כיוסף וכתעניות וכמעמדות. מתפללין כחלקו. כעילת שערי שמים לאחר קשיעת החמה דסיינו לילה. כעילת שערי סיכל הערכין יום הוא כל תכן. כתעניות מסכנין סיו להתפלל תפלת כעילה כתעניות. כמעמדות לפי שתמיד יום כא מן הקלים והקלים היו מכל ישראל ואי אפשר שיהיה כל ישראל על גכי כדין שהרי אין כל מרכז כמקומות קרב ואפ כהנים אם היתה קרב קרבנם ואם כלם היו לינה כל לכך התקינו כניאים הראשונים שיכירו כשרים וירחי מטה שכיסרי מל ויהיו שלוחין של כל ישראל לעמוד על כל הקרבנות ואם כנקרלים לכנסי מעמד וחלקו אותם לעשרים ואחד משמרות כמקין משמרות כהנים ולויים ומכל שיעמדות היו קבועים שם כירושלם אבשי' לעמוד על קרכן לחיהם וככל שבת ושי היו מתכנסים אבשי מעמד של אותה שבת ושי אחר כירושלם וכנסם לאחרים והרחוקי מכירושלם על אותו מעמד היו מתכנסין כבה שבת

ומה

אית לך מימר נעילת שערי שמים ביום • אהוי
דאימיה דרב אדא ציר גולתיה דרב דיזמא רבא
אמ׳ליה כד תהמי שמשא בריש דקלא תיהב ליה
גולתיה דנצלי נעילת שערי מהלפא שיטתיה דרב
תמן הוא בנעילת שערי שמים ובא הוא בנעילת
שערי היכל א׳ר מתנה על ידי שהיה מאריך רב
בצלותיה סנין הוה מניע לנעיל שערי שמי׳ • נעילה
מ״ש שתפטור של ערב רבי אבא ור הונא בשם רב
נעילה פוטרת של ערב אמר אבא לר׳ הונא האיך
הוא מזכיר רבדלה אמר הונא לר׳ אבא היאך יהו
שבע פוטרות את שמנה עשרה א״ל ולא כבר
איתותבת א״ל בגין דאיתותבת תבטיל • אר יוסי
מאי דאקשי רבי אבא קשי שות מה רבי הונא לא
קשי יאות קל הקלו עליו משו תעניתו שיהו שבע
פוטרות את יח רבי אבא בר ממל אמר לחבריא
מן בלהו שמעית שאין נעילה פוטר של ערב אר״י
בר בון ותני ר׳ חייא בכל יום אדם מתפלל שמנה
עשרה בשש וביום הכפורי׳ ובמוצאי תענית צבור •
ר׳ יצחק בר נחמן בשם ריב״ל שחל להיו בשבת
אעפ שאין נעילה בשבת מזכיר של שבת בנעילה•
אוסיפון עליה רח שחל להיות בתענית צבור אעפ
שאין נעילה ברח מזכיר של רח בנעילה • ר׳סימון
בשם ריב״ל א שבת שחלה בחנוב אעפ שאין מוסף
בחנוכה מזכיר של חנוכה במוסף אוסיפון עליה רח
שחל להיות בחנוכה אף עפ שאין מוסף בחנוכה
מזכיר של חנוכה במוסף • רח שחל בו תענית
היכן מזכיר של תענית במוסף רבי זעירא אומר
בהודאה

מלום כתענית לא מטרחים לסתפלל ואיכל מקום נרחה לי דמרב
קל בעי • ת״ל לא תכא לרב הונא סיפא הוא מזכיר הבדלה וכו׳
לרב דאמר דנעילה פוטרת ערבית מפיטא דלא מדכר הבדלה
בנעילה דעדיין יום ואם כן היאך פוטר מהבדלה בתפלה

מהרי לף על פי שהוא מכניל
כביתו צריך להבדיל בתפלה •
אמר ר׳ הונא לר׳ תכא סיפך יהו
מכא פוטרות את שמנה עשרה
גם הוא מקשי על רב כלומ׳ מלבר
קושייתך ליכא קושיא לחריתי
דאיך יעלה על הדעת שיהו מכא
פוטרת את שמנה עשרה • אמר
ליה ולא ככר אתותבת כלומר
מכל הני קושיי לא כתר רב
מוקמת ולאי דמוקמה ושומר ס״ת
אמר ליה כשכל להתותבת וכי
מפני שהוא מוקמה לא כתקל
לייתב דכוותי • מאי דתקשי רבי
תכא מקשי יאות אם מוקמה
רבי תכא היא קושיא כאותה
דהיתן תפטל סה בהבדלה מכל וכל
אבל אם מוקמה רבי הונא ליכא
קושיא דהיתן פוטרות מכא את
שמנה עשרה דאמינא לך דאוש
תעניתו שיהא לשעור לו אוש
הלשא הקלו עליו שיפטרו מכא
את שמנה עשרה • מן כלהון
שמעית מכל אלו הדברים דמוקמו
רבי תכא ורבי הונא נרב ורבי
יוסי חוק קושיות רבי תכא
שמעינן דאין בעילה פוטרת של
ערב ועוד דיקי ר׳ חייא דכמוכאי
כשור מתפלל שמנה עשרה וכן
הלכה יום הכפורים שחל להיות
בשבת מימרא דריבל כמי שיש
בפרק כמה מדליקין דכתבי •
אף על פי שאין בעילה ככל שבת
לא אמרו כהודיות לא מכרכינן
מזכיר של שבת בנעילה ושטעם
פיום בגמרא ביום שהוא שוה שהיה
כתרבע תפלות וכיון שהיה
חובת היום לא גרע משאר תפלות דיומיה • לוספון עליו הוסיפו
על זה דין אחר ולמדו ממנו ר״ח שחל בתענית צבור לעפי שאין
גוזרין תעכית כר״ח ר״ח ליקרי מועד לפטר דסתחילו להתענות
קודם לכן ופנע כהן ר״ח ואין מפסיק ביניהן • מוכיר של ר״ח בנעילה
דהוה ליה ממש דומיא דיה דחל להיות בשבת דמוכיר של שבת
בנעילה • מוכיר של חנוכה במוסף כפרק כמה מדליקין ככלי
מיבעיא לסו מהו להוכיר של חנוכה במוספין כיון דלית ליה
מוסף בריריה לא מכרכינן לו דילמא יום הוא שהיה בשאר כל
תפלות ומסיק דקיל כר״ל יום הוא שהיה כשאר תפלות
ר״ח שחל כו תעכית היכן מוכיר של תעכית במוסף וו היא כשחל
כחנוכה וכך כתבה הלשא בפ׳ אין עומדין וכירושלמי דפרים יום
חלוף צריך תקון ולגרוס כי תכא וכתב שם הלשא דכש״ל מיירי
מהו קוכעו כרב כפני עצמו לכל ביחיד יכול לומר לעני כאלו כנוי

ויה שם עושים אלו שכירושלם ואלו שכעיירות ויושכין כתעכית
ד׳ימים כשבוע כשני וכד׳ וכפ׳ לכל כא׳ וכו׳ לא היו מתעכין
כשני מפני ככוד שכת ויו״ט מפני שכוכרים או מפני חולשת
שאם יתירה של שכת שכטלה ממנו וכתעכיות של מפמרות אלו
אין מתפללין כעילה דוחיא
דתעכית נכור • אית לך מימר
נעילת שערי שמי׳ כיום כתמיהה
כלומר מהכי תכי מהכעה פעמים
כיום ואי אמרת נעילת שערי
שמים ליליא הוא ולא יומא הוא
אלא ודאי דא מסיעתא לרבי יוחנן
דאמר כעילת שערי היכל דעדין
יומא הוא אימא כאלו תימא
יפה כלילה מי אפשר דכשיעות
כפיס נריך כיום ולא כלילה
וכירושלמי דיומא מייתי להך
כויגיא ותאמר הכי אית לך
מימר נעילת שערי שמים הא
לתקום ושיחות כפיס לשירות
אם שירות כיום לף שיחות
כפיס כיום • נייר גולתיה דרב
בנומא רבא היה שומר טליתו על
רב כיה • אלרב לאהוי דאימיה
דרבי תכא • כד תהמי שמשא וכו׳
כשתרא אם השמש כרקיע הלכות
תתן לי שטלית שאתפלל תפלת
נעילה • מחלפא שיטתיה דרב
קמיה דרב מדרב • תמן אמר
ביפלת שערי שמים דשייכו
ליליא יכא כלומ׳ והכא כיומא
דאתיו דנמיה דרבי תכא אמר
נעילת שערי היכל דאפי׳ קאמר
כד תהמי שמשא כרום דקלא
דעדין יום הוא ותפיק דידיה
מדידיה ומאני אמר דב מתנה
על ידי דהוה מאריך סניולעולם
דכעילת שערי היכל קל מתחיל
כהא דקאמ׳ ליה לאהוי דאימיה
דר תכא כד תהמי שמשא דקלא
דקלא והא דקל תכא מאימתי
זמן נעילה דב אמר נעילת שש
שיהי שוף התפלה דעל ידי דהוה מאריך סניולעשות
שערי שמים ונ״כ כי פליגי דב׳ יוחנן הכא שוף כאמר התפלה
דלרב צריך לנמרא עד נאת הכוכבים ולרבי יוחנן עד שיוך
לסקיעת החמה אבל לענין שהתחלה כולי עלמא צריכין שיהא
כיום יכן פירש רבינו מאיר וכתב כן הלד לכוודאם אל כפירוש
התפלות וכך הלין כסיף יומא • נעילה מהו שתפטור של ערב
לרב קל כעי דאמר דאמסכת ער עלילה והכי פירוש תמורת ערבית
דלר׳ יוחנן דאמר דנומרין אותם עד נעילת שערי היכל היכי
תסק לרעתין דקל מכעיא ליה לליכא עדין יום הוא ולאו
תפלת ערב מיקריא ואף היכי קאמר בשיוך קל סקלו עליו מפום
דעביהו שיהו שכע פיטרות את יח ואי לרבי יוחנן מה תועלת יש
בקולתו והלא עדין היכו זמן לכילתו וכבר פירש שיפרש דסקול׳
שיש דממשר למעוד וכבר היה לפשר דהקולות היו דכיון שהוא

בהודאה ר' אבא בר ממל אומר בעבודה ר' אבינא אומר אומרה ברכה רביעית רבי אבא אומר מה מצינו בכל מקום אומרה ברכה רביעית אף באן ברביעית ובן נפק עובדא בהא דרבי אבא • במה קורין ר' אמר ברכות וקללות אמר ליה רבי מנא בגין מודעתין דהוא תענית דבעין על מעיהון ולא ידעין דהוה תעניתא א"ל להודיעך שקורין פרשת ברכות וקללות • רבי יורן קפודקיא אמר קומי רבי יוסי בשם ר' בן פזי קורין ברה"ק רבי יוסי עם ר' בן פזי אמרו לו שמעת מאבוך הדא מילתא א"ל אבא לא אמר כן אלא בעין טב על ידי דאינון ידעין דהוא רה"ק קורין ברה"ק הא שאר כל המקומות קורין ברכות וקללות • רבי ירמיה ספרא שאל לר' ירמיה רה"ק שחל להיות בשבת במה קורין אמר ליה ברה"ק אף הלבו קומוי דרבי אמי ומתני אמרה בן מפסיקין לכל מפסיקין לרה"ק לחנוכה ופורים יצחק סחורנא שאל לר' אמי רה"ק שחל להיות בחנוכה במה קורין אמר

ומצאת מקבילין לסכת דקורין כתעית והלן כתב דמיפי מסכים עם התלמוד שלנו ולין כדין סתדמה פ' ר"ח כל עיקר לכך נהגו בקצת מקומות לקרות בסכת דשחרית פרשת ר"ח וכערב פ"ויחל • מ"ל כר"ח דכי סיכי דמפסקין כמועדות מלקרות מדל היום וקורין מעין התורע פכי נמי כרמה חרם דמועד ליקרי • ומתני' למרס כן כפרק בני העיר תנן לכל מפסיקין לרמה חדם לחניכה ולפורים ולמעמדות ליה וכו' ופירש רש"י לכל מפסיקין מלקרות כעניין היום וקורין בעניין מועד מעין סמלורע ע"כ ולפום סניין דהכא לכמורס מוכח דקרינן כדלים ירח ולא קרינן כר"ת כסבתא כלל וסכי מצתמע נמי לסכת דמתני' דמפסיקין ומה ספירם פרס יש לתמוה למסנה מלבד ומה סכתבו סרמב"ן והמחרוכים דקורין בעניין היום כסב' רמצן וכפשר שכי קורין מעין סמלורע כדכתב מלמכם והטור ז"ל והיכי עבדינן דלא כתלמוד דירן ורב ותלמוד זה • וקשיא נמי על הלין ז"ל מכתב כפרק בני העיר וזהו לשונו לכל מפסיקין וכו' מסו סך הפסקה לשו כחדא נוונא היא היום טוב מפסיקין כפרשה בין בשבת בין בשבתי מעין קורין לותה פרשה שהיו כרה חדש ואנכה מיכולין לכה בשבת לינו כן מעין מבטלין פפרשה בשבת שלא מפסיקין כהן להפטרות כלומר מעין מפטירין מענין פפרשה אלא מפטירין בהן מענין כל פרשה ופרשה וכן כר"ח ואנוכה כשחלו להיות בשבת קורין הפרשה שהיא כאה על הסדר ומ"ב קורין ר"ח לו חנוכה ומפטירין ברה"ח חדש לו לחנוכה ומצא מעין פרשה הבאה על הסדר מבטלת בשבת אלא מפטרה מפתיה ע"כ • ממצא מסלן מובר דאלי מפסיקין. דמתני' לינו דמפסיקין מכל וכל אלא לקרות אלא מפסיקין מענינם כמפטיר וכפטרה ולינו כרמ"ן כן מסכה דעל מה שלמר קורין כר"ח דמשמע ולא כשבת קאמר ומתני' למרה משמע דפ"ל לירושלמי דאלי דמפסיקין דמתני' הוא דמפסיקין מכל וכל ולא קריכן אלא כפרשה ר"ח דוקא וכדאשתמע נמי מלשון רש"י ז"ל • ושמע מובר סרן"ל דאלי דקאמר כמס קורין ומפטי ברה"ח חדש הכי קאמר ברה"ח חדש ושל שבת וכה לשל"ל אלא קאמר נקרא כשל שבת ולא כשל ר"ח חדש כלל אמר רבי מלכי ומתני' למרה מפסיקין לרמצי חדשים לחנוכה ולפורים כלומר אלי דאמרת דקורין כשל ר"ח חדש אמר מקרא כשל שבת מתני' כמי למרה כן מפסיקין וכו' סרגה לומר מפסיקין כמפטיר וכפטרה כדכתב ה"ר"ן ז"ל וכמצא דמס למכויא מן המשנה סוף מקראי חלק מפטרת וחלק מרה"ח חדש ולכתורס נמי פרשה להכיא קצת מעל"ה מעשי מעין רחיה כ"כ וכך מיסת לה מדקאמר ומתניתא למרה כן מפסיקין לרה"ח חדש ולחנוכה ופורים ולא תעניות ומעמדות ויום סכפורים לא למיימי כמתני' לא מדכר מסוס דכשנסו מפסיקין מכל וכל ומניחים פרשת שבי וחמשה

אמר לו קורין ג׳ בר״ח ואחד בחנוכה ר׳ פנחס ורבי סימון ורבי אבא בר זמינא מטו בשם רבי אבדימי דמן חפה קורין שלשה בחנוכה ואח׳ בראש הדש להודיעך שלא בא הרביעי אלא מחמת ר״ח · בר שלמיא ספרא שאיל לרבי מנא הגע עצמך שחל ראש חדש של חנוכה להיות בשבת ולאו שבעה אינון קורין אית לך מימר שלא בא הרביעי אלא מחמת ר״ח שאלתינהו לספריא א״ל והדא שאלתא דספרא · רבי מפקד לאבדן אמוריה אבריז קומי צבורא מאן דמצלי ברמשא ליצלי ברמש עד יומא קאים · ר חייא בר וה מפקד לאמוריה אבריז קומי צבורא מאן דמצלי יצלי ברמשא עד יומא קאים · אמר ר חנינא כשבאתי ר״י בר יוסי אצל פונדק אחד אמר לי באן נתפלל אבא של שבת בערב שבת אמר ר אבי ר יוחנן פליג על זה ולא צריך למפלגה שבן מוסיפין מחול על הקדש ועו דסלקין חומרייא מן ערב לצפורין ואמרו כבר שבת · רבי חנינא בן דוסא בעירו וידא אמרה דא דאמר רבי חנינא משכני ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי אצל פונדק אחד אמר לי באן נתפלל אבא של מוצאי שבת בשבת ואפי׳ אף עלה לא צריך למפלגה דר׳ מפקד לאמוריה אבריז וכו׳ רבי חייא בר וה אבריז וכו׳ דבית ר׳ נאי אמרין דבי

ופורין כתעניו׳ ומייתי הנך דמפסיקין כחלק ממנו דמייתו חנוכה ופורים ולא ידברי רבי נמי נובל ליסבם דמקי רקא לכל מפסיקין מלקרות בעין היוס וקורין מעין המאורע לא פירש כן שלא כלכל מפסיקין והלכל מפסיקין הוא כמועדות וכמועדות מפסיקין מכל וכל מכל כחנוכה ופורים ולא מפסיקין כחנוכה וכדכתב סליק ולהכי כתב לכל מפסיקין לכל המועדות מפסיקין לקרות וכו׳ · קורין ג׳ בלא ר״ח כחנוכה בלוגתא דאמורי׳ בס כבי סעיר והלכתא דמגיחין כר״ח דהוי תדיר ואין מגיחין כחנוכה דלאו תדיר הוא · להודיעך שלא בא הר׳ שלא מחמת ר״ח ושל קרוין תלתא כר״ח וחד כחנוכה לא סיים ידעינן דבא הרביעי מחמת ר״ח ובכבלי מי גרס לה׳ לקרות לא הילכך קורין ד׳ כלא · ולאו׳ מיכן קורין לות לך חיישר וכו׳ בלא כשאל ר״ח חנוכה כשב׳ במיה להאי כללא דלהודיעך ומוכרח לתת לקרי ר״ח קודם מנו׳ תדיר קודם לא כחול נמי עבדינן הכי כיון דלעווי חול לעבת ותדיר קוד׳ משתיכהו לספרים לחכמים ואמרו זו שלת מבם והכי הלכת׳ · רבי מפקד לאבדן מחוירים היה רבי מנוס לאבדן שהיה שם מתורגמים שבריו כשבו׳ ואמר שכל המתפלל תפלת ערבית יתפלל כעור היום וכן היה מנוס רבי חייא בר אבא לכל למתורגמן וקס׳ הייגו טעמא דאבהי בהכי יהודים דאמר דמפלג המנחה ומעלה הוי זמן תפלת ערבית · אמר רבי חנינא הוא ר׳ חנינא בר חמא שהיה בן זקוקי והוא עלון שיהא כרוך והוא היה כזמן רבי ישמעאל בר׳ יוסי שהיה כזמן רבי יוסי גם כן ואמר שמשכהו ר׳ בהבי יוסי ואמר שבאן שתפלל אבינו של שבת בערב שבת כלומר מבעוד יום ושוא שיוא למה שקדם · רבי יוחנן פליג על זה דסבר דסלבה כחכמים דאמרי תפלת המנחה עד הערב כלומר עד שתשקע ומזה ואילך תפלת ערבית ולא קודם לכן · ולא צריך למפלגה תלתא דוודאי קאמר לה דאפילו ס׳ לרבי יוחנן כחכמים זמן ערבית לחוד אלא על שחזיקה לה מפני זה שהיה הכרח לומר דפליג על שר׳ חנינא בשם ר׳ ישמעאל ברבי יוסי היה מתפלל של שבת בערב שבת דאמרי שבת דמוסיפין מחול על הקדש ומשום הכי היה מבלי של שבת בערב שבת מבל בשאר לילות לעולם דומה מתפשיכם · ועוד דסלקון מחרייה כלומר ועוד טעם אחר לומר דאין צריך למפלגה לפי שבזמן עולים המחירים בערב שבת מערב לנפורי וסיו לומרי שבבר בערב שבת בשיעלו מזה עדיין היום מבע׳ יום בצפורי בשיתא עשרה כרחם הכר ואפילו לאחר יג׳ שעות הכבבים מיחזי דהוס ומתא ווו היתה השבה שרבי ישמעאל ברבי יוסי היה מתפלל של שבת בערב משום דצפורי סוף מלחא לכל לעירות לאחרות לכל בשאר עירות לעולם דלא מבלו אלא מתפללים כמבים ואם כן משום מבינן למימר דלא פליג רבי יוחנן וכפרק כל כתבי דבבלי אמר רבי יוסי יהא חלקי עם מוציאי שבת בצפורין והטעם דבינן דסיוע עומדת כרחם הבר וברחם בשאר לילות מאחרין להבדיל ומוסיפין מחול על הקדש · רבי מבינן כן דוסא בעירו הלי כן דוסא דקאמר הוא טעות דמי הבית לרבי מבינן כן דוסא שהיה תלמיד ריצ׳ בומן שבית בימי לא ואם המרבן עם ר׳ בבבי יוסי שהיה בזמן רבי לבך לא נרסי שלא ורבי מבינן בעירו והוא דבך למעלה שלא דשמעי בפורי מטו דשלקון מ״ריית ומו׳ בבר שבת ואם ר חביבה בשבך בלן מבבני וכו׳ בעירו דבר שהיה בתלמוד לומן שהיה מביא מטר לצפורי וסוא ר מבינן בר חמא כדאמרן ויודע לשהיה דא פתרונו ואינו שמאר זו בלומר מהיבקאנו למדין דוסא שתרין שבני דרבי מבינן בעירו היה שתרין שעקרי ואם שתרין הרשון דמוסיפין מחול על הקדש ומקדבמעינן מהא דאמר רבי מבינן משכני ר׳ בר יוסי בשופרק שאר ואמר בלן בתפלל שבת של מוצאי שבת בשבת ואלו אתה לא מייך טעמא דמוסיפין מחול על הקדש דאחרבה מוסיפין מקדש על סחול לאבא שלו מוצאי שבת בשבת היה מתפלל בשבת ואלו אתה לא מייך טעמא משום דצפורי היתה ובעירו בר כדאמרן · ולהכי מסיים ואף עלם לא צריך רבי יוחנן למפלגה כשאר רבי מפקד לשוריס וכו׳ ואם רבי חייא בר וה והיינו משום דצפורי היה ובבבלי דפרקין אמר ר׳ מבינן בבל זה שהתפלל רבי ישמעאל ברבי יוסי של שבת בערב שבת ולא היה לאמר ר׳ ישמעאל ברבי יוסי היה מלא ר׳ לאעור ברבי יוסי היה ולא של שבת בערב שבת היה מלא של מוצאי שבת בשבת היה · בלן מתפלל מבבן של מוצאי שבת בשבת הנאוסים בתבו להיינו טעמא דשמא היה לו סוס לאנס או טרדא דמצוה ואשם היה מתפלל של מ״ם בשבת ושבי בתבו שתי בפרקין דבבלי ומשמע מדברים בהדיא דאמוצאי שבת מאמרו בן מבל מערב שבת לא בריבין להאי טעמא דשא מבבן של שבת בערב שבת לא בריבין להאי טעמא דמחול על הקדש ואם בן מה שבתב הרמבם ז״ל בפרק ג׳ מהלבות תפלה וז״ל ויש לו לאדם להתפלל תפלת ערבית של לילי שבת בערב שבת קודם שתשקע החמה וכן יתפלל ערבית של מוצאי שבת בשבת לבי תתפלת ערבית דמוצאי מלקדקין בומה עדבאן · נראה דהאי טעמא אינו אלא למוצאי שבת בשבת דמערב שבת לפילו תימא דחול חובה הוא לבבל טעמא דמוסיפין מחול על הקדש · ומעתה דאין מהנהו ומעלמי הנביאים דבין לערב שבת בין למוצאי שבת בעינן טעמא דטרדא ואינם לא תשמע הבי מאחר הפוסקי והלכתא דבעינן מקדימין קימעא וכמ״ש מאחרין קימעא כדי להוסיף בשתיהן מחול על הקדש ·

דבי׳ ינאי אמרין עלה אדם על מטתו אין מטריחין אותו לירד אמר רבי זעירא כל מה דהוינא עביד חבי הוינא מפהד בלילא לית לך אלא כהדא דרבי מפקד לאמוריה וכו׳ רבי חייא מפקד לאמוריה וכו׳ אמר רבי יעקב בר אחא תני תמן תפלת הערב מדרבנן ר׳ אמר חובה ר׳ אמר רשות אמר רבי חנינא אתייאן אילן פלגוותא באילן פלגוותא מאן דאמר חובה אין נעילה פוטרת של ערב ומ״ד רשות נעילה פוטרת של ערב׃

מתניתין רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם שמנה עשרה רבי יהושע אומר מעין שמנה עשרה רבי עקיבא אומר אם שגורה ופלתו בפיו מתפלל יח ואם לאו מעין יח׃

גמרא רבי ירמיה אומר בתענית צבור צריך להזכיר מעין המאורע היכן הוא אומרה בין גואל לרופא ומהו אומר ענינו ה׳ בעת ובעונ׳ הזאת כי בצרה גדולה אנחנו ל תסתר פניך ממנו ואל התעלם מתחנתנו כי אתה ה׳ עונה בעת צרה פודה ומציל בכל עת מצוקה ויצעקו ל ה׳ בצר להם בא׳ העונה בעת צרה׳ רבי ינאי בשם ר׳ אומר בשומע תפלה׳ רבי יונה בשם רב אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע היכן הוא מזכיר בלילי שבת וביומו׳ אמר רבי מני אנא דלא בדקתה אין כהדא דרבי ירמיה אין בהדא דר׳ ינאי בשם ר׳ סלקית לסדרא ושמעית רבי יונה בשם רב אמר אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך להזכיר מעין המאורע התיב רבי יוסי והא מתניתא פליגא בכל יום אדם מתפלל יח ברכות במוצאי שבת ובמוצאי יה ותענית צבור מן מה דמר ר׳ יוסי מתניתא פליגא הוי איתותבת בן בין גוא ישרא לרופא חולים׳ אר׳ אחא בשם ר׳ חייא דצפורין יחיד בט באב צריך להזכיר מעין המאורע מהו אומר רחם ה׳ אלהינו וכו׳ ועל העיר הזאת וכו׳ ולכבוד אהיה בתוכ׳ ר׳ אבדימא דצפורין בעא קומי ר׳ מנא איכן הוא אומרה אמר לו ואדרן את לזו

בל

פין מטריחין לותו לירד להתפלל ערבית דכיון דתפלת ערבית רשות אין מטריחין לותו וכפרקא קמא דתכת לימ׳ תפלת ערבית רשות מי מכח המויעה כלו׳ לסהתיר חנורו לא מטריחין ליה וכתבו התוספות דמיורי סיכא דקרא כבר קריאת שמע דמי לא קרא תפוק ליה דמפקיקין לקריאת שמע׳ כל מה דהוה עבידנ הכי כל זמן דסייתי עומס כן בלא סייתי מתפלל ערבית כל לותה בלילא סייתי מפהד וקרא מן סמזיקין׳ תני תמן כריתה בפרקין דכבלי׳ תפלת הערב מהו היא חובה או רשות׳ רבן גמליאל אומר חובה דכתיב ויהי היכי דתפלת שחרית ומנחה חובה עליהן מפני מתקנה לברהם ויצחק היכי נמי ערבית סיעקב תקנה׳ דכיסתם אומר רשות דכתיב ליה כמלן דאמר דתפלות כנגד תמידין תקנום ומהום דלא תקנו ערבית אלא כנגד אכול אכריס דלאו היינו קרבן ממש מהום הכי הוי רשות וכנמ׳ בלינו לחבי והלכה כרבן דאמר רשות ומיהו קבעוה חובה כיון דכתיני לעלויי יתה ולית לעשה שלא מן מפני לחום לו נורך מבוא ולו טעי כה דבר כריפא׃

מתניתין ממנה עשרה יח חוכרות מכאן סדו לה׳ בני אלים יח כנגד יח חוכרות מבקש ויח כנגד יח חוליות מכלכלה׃ משין יח כנגד מפרש מלי מעין וכו׃

גמרא מעין המאורע ענינו של תענית וכדמפרש שהיה ברכת ענינו׳ היכן אומרה בין גואל לרופא פ״ק דתעניות בבלי מדבריה רב יהודה לרב יצחק בריה ורבים יחיד מקבל עליו תענית מתפלל תפלת תענית והיכן אומרים בין גואל לרופא מתניתא לה רב יצחק ובי יחיד קובע בלבו לעצמו מלא מלי ר׳ יצחק בשומע תפלה ובגמרא מקיל ושרי ונתיר היכי אמר מלי הוי עלה אמר רב בין גואל לרופא גרס׳ משמיה דרבי בשומע תפלה והלכתא בשומע תפלה והתנן מסופקים היכן יחיד המתפלל בצבור והיו יחיד מגזר על עצמו תענית לא מצלינן אלא בשומע תפלה ובברוחו בן מן

הנמרא ובצבור מצלינן היכן גואל לרופא מדלקטן בנמ׳ ובי יחיד קובע בלבו לעצמו משמע הא בצבור לית לן בה ולהכי בליה בצבור מדכר ליה בין גואל לרופא דם יחיד בצבור בעבידין ליה׃ בשומע תפלה דם יחיד בצבור בעבידין ליה׃ היכן הוא מזכיר בלילי תפלה מומרי׳ כלילי מבת וביומו ערבית של מבת ושחרית מבת ומנחה על דרך זה מוכיר של תענית בלילי קודש התענית ובשחרי ומנחה קורץ ושלשם והלן והלימכן אל כתבו דהכי עבדינן ורש׳ ולא בשם הגאונים כתבו דלין מומרים אותו אלא במנחה שמא יתעלף מתוך תעניתו ויוכרח לאכול מזוז שכנה ובמנא שקין בתפלתו ובתבו שחרונים דשמתת בשברת הגאונים עבדינן ביחיד אבל בצבור אומרין אותם שחרית ומנחה אבל ערבית של כניסה לא וכן כתנו׃ מנא להא דרקתה פתרונו מנא לה לא דרקתה ואשר אלף דלך כמנהג בירושלמי ובאורו מני לא דרקתי ואקדתי אם שלכם כדברי רבי ירמיה דאמר אומרה בין גואל לרופא אז הלכם כרבי יוחנן דאמר אומרה בשומע תפלה ואחר כך שלקית לסדרא ושמעתי ושכחתי מבלאי דהלכם בשומע תפלה מפני שמחה׃ בשם רבינו יוסף בשם רב דאמר אפילו יחיד שגזר על עצמו תענית צריך לומר בן שמאורע והקשה על זה רבי יוסי דהא פליג על מתניתא דאמרם בכל יום מתפלל אדם שמנה עשרה ולמי דעתך אם תשנה אשר משם למדתי דלחותב׳ מי שמח מומרם בין גואל לרופא דשו מבן דאמר בשומע תפלה לאו מוקמה דהא מיפה כרשם בשני עניני ומשם כן שלכם בשומע תפלה׃ יחיד בשב צריך להזכיר מעין המאורע מהמת בכל שלש תפלותיו אמר להניחו ערבית של כניסה ושחרית ומנחה בלילי שבת ויום דשחרית לעיל מקום כך תמה שלחם אל על מנהגנו דלא אמרינן ליה מלא במנחה ויליר דוד מכודרסם אל כתב דמפני כך אומרים אותו במנחה מקום דשעת הנץ החמה׳ שלם וכשותם שעה מוכירין עם פלות ירושלם ומתפללין על תיקומיה׃

כל דבר שהוא לבא אומר בעבוד׳ ובל דבר שהוא לשעבר אומרה ברוראה ומתניתא אמרה כן ונותן הודאה לשעבר וצועק לעתיד • איזו היא מעין יה׳ רב אמר סוף כל ברכה וברכה ושמואל אמר ראש כל ברכה וברכה איתי תנו שבע מעין יה׳ ואית תני תנו יה׳ מעין יה׳ מסייע ליה לרב מאן דתני יה׳ מעין יה׳ ומאן דתני שבע מעין יה׳ מסייע לשמואל ר׳ זעירא שלח לרבי נחום גבי רבי ינאי בר׳ ישמעא א״ל איזו היא שבע מעין יה׳ דשמואל א״ל הבינינו רצה תשובתנו סלח לנו גאלנו רפא חלינו ברך שנותנו בגשמי ברכה או בטללי ברכה כי מפוזרים אתה תקבץ ותועי׳ עליך לשפוט ועל הרעים תשית ידך וישמחו כל חוסי בך בבנין עירך ובהדוש בית מקדשך ובצמיחת קרן לדוד עבדך כי טרם נקרא תענה כאמור והיה טרם יקראו ואני אענה ובו באי שומע תפלה ואומר ג׳ ראשונות וג׳ אחרונות ואומר ברוך ה׳ כי שמע קול תחנוני :

מתניתין רבי אליעזר אומר העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים ר׳ יהושע אומר המהלך במקום סבנה יתפלל תפלה קצרה ואומר הושע ה׳ את עמך את שארית ישראל בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם מלפניך ברוך אתה ה׳ שומע תפלה :

גמרא ר׳ אבהו ובלבר שלא יהא קור באגרת • ר׳ אחא בשם ר׳ יצרך לחדש בה דבר אחיתופל היה מתפלל ג׳ תפלות חדשות בכל יום • אמר

דבר שהוא לבא כגון תפל׳ כמו יפלה וכל שאר תפלל לעתיד שיעשה לבו סוכה לומרם כעבודם סוף ברכת רפא וסבל כמו שהוא לבא דסבי לומרינן נחם וכו׳ לומרם כעבודם • דבר שהוא לעבר ואינו דרך תפלה אלא שבח והודאה לאל כגון על הנסים דפורים וחנוכה לומר בהודאה דסיימו על כולם יתברך בברכת מורים ור״ל אל כתב וקמיבי עלמא למימרה בכוונה ירושלם מתני׳ דתימר רב יהודה שמעה דרב לף על פי שאמרו שהא לרם ברכיו בשומע תפלה אם בא לומר בסוף כל ברכה מעין אותה ברכה לומרם ונחם הוא מעכין בונה ירושלם ירחם וכו׳ הלכך אל כתב בברכות ובחרית שהוא כמי שאמרו מושל לפניו ואינו בכלשהו לומר רחם ובמבלשה שהוא כמי שבקבר אתו והוא בכלשהו לומ׳ נחם׳ אינו שיח מעין שמנה עשרה דקאמר רב יהודה בתר דיקין דמתפלל מעין שמנה עשרה • סוף כל ברכה וברכה לומר בקונה בברכה ומברך על כל אחת ואחת ולריכים הני שמנה עשרה מעין שמנה עשרה • ושמואל אמר רחם על כל ברכה וברכה הלא אמרינן אלא בעינן המתחיל בל ברכה וברכה ובלבוף של אמצעיות ברכת שומע תפלה כדאמרם ואזל והוי לריכים שבע מעין שמנה עשרה שלם ראשונות ושלם אחרונות ואמצעיות בסדר אחד כולל את כלם • איזו היא שבע מעין שמנה עשרה דשמואל אלא בעינן שמואל מרבחית למשל שבע מעין שמנה עשרה דשמואל אלא סוף כל ברכה וברכה דיה שמע מינה דשמואל פקיטין וכן עשה כל הפוסקים • הבינו בגבך אתם חוכן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה • רצה תשובתנו בגבך הבינו • סלח לנו בגבך סלח לנו מחל לנו מכפר • גאלנו בגבך ומהר לגאלנו • רפא חלינו בגבך רפאנו • ברך שנותינו בגבך ברכת השנים שם בקין בטללי רצון ויהיו ברבנו, ושם בשתי בגשמי רצון בגבך ברך עלינו • ותועים עליך לשפוט יש שמויים רבים בין ברכת הבינו דהכא להבינו דתלמוד שלנו ובלן עולים לשנמן אחד אבל בהא דתוכ כאן ותועים עליך לשפוט כתוב שם והתועים בדעתך ישפטו ופירש רש״י וזכרנו לברכה העוברים על דבריך ישפטו בגבך בדקס ומשפט (ליענה לחבריכ) והתועים בדעתך כלומר התועים במשפט על דעתך ישפטו הבינם ללמדם לשפוט בדבר בך נראה לי) • והקשה מהר״ק וכרונו לברכה דמה שיכות יש לזה עם ברכת הבינה שופטינו ותרן ושתועים שמם ישראל שמם תועים בין האומות וכאן אמר

שכתוב תעיתי כשה אובד וכשפטין כשערי הלשכות בין שלומות ומשפטיהן בדעתך ישפטו כלומר מכאן ואילך יהיו לשפטין על דעתך ועל פי תורתך וזה על ידי שיסיב שופטינו ככלשהו ויועלינו ככתחלה עד כאן ותקן שהוא מכוין לברכת הבינה והדברים נכונים ודאיין למי שמחזן כפי נשמת נמרא דילן דגרים והתועים כדעתך ישפטו לכל לפי גדלת תלמוד זה דגרים ותועים עליך לשפוט שלי קאמר ומיהו אפשר לפרש דהכי קאמר ותועים כלומר שמדיינין בשערי הדיוטות ותועים מדרכך עליך לשפוט כפי יבאו עליך לשפוט כלו׳ עם תורתך וזה כשנת השופטים והדיינין בשערים המבוזיין וכאן אלו מכוון בכגך ברכת הבינה שופטינו כבראשונה וזועלינו כבתחלה :

מתניתין שעושה תפלתו קבע אמר נמרא מאי קבע כלומר אינו מתלל התפלה כדבר הקבוע בפיו כלי כונה וכלי מחשבה ואמר שמואל אותה תפלה תחבונים ואלן תחבונים בעינן • המהלך במקום סכנה יתפלל תפלה קלרה ומה היא הושע את עמך וכו׳ דבכל כי שאי פורתא כזה ליתן לן כח ורבי זכרונו לברכה כתב מתפלל תפלה קלרה ואומר שומע וכו׳ היינו תפלה קלרה והרמב״ם זכרונו לברכה כפירוש שמעתם כתב וזה לשונו ומה שאמר ואומר הושע ס׳ וכו׳ אין הדבר הזה ענין נופף על תפלה קלרה אבל אותו כאור ענין התפלה שקלרה מה היא עד כאן וז״ל נזה משום דכקנת ספרים שיש בתוב ומתפלל תפלה קלרה מעין שמנה עשרה ובאו למעט זה שלא יאמן שהיא כבינו אלא תפלה קלרה כיותר משום שכתב הושע וכו׳ • פרשת העבור כתלמוד שלנו מפרשים פרשת העבור מפרשים אם מלטון כעם ועברם כלומ׳ אפילו כשעה אחת אלא על אלשם עברם יהיו נדריהם מלפניך ולא יבטלו לאחר זו מלטון העברם ופירושו אפילו כשעה שעוברים על דברי תורתך יהיו נדריהם מלפניך ואל תבריכם לידי אחר :

גמרא ר׳ אבהו אמ׳ ובלבד שלא יהא קורא כאגרת וכו׳ כלומר האי קבע למתני׳ למוסר לבא עליה כלומ׳ שלא יתפלל תפלתו כקורא כאגרת אבל ושנור כפיו כלי שבכונה וכונה שלא תחבונים והבנעה • ר׳ אחא אמר בריך לאחדם בה דבר כלומ׳ שאי אפשר לאדם שלא יחשוב דבר בשעת תפלתו ואפי׳ בשעת קבוע שלא בריך לאחדם בה דבר ולא להתפלל תפלה קבוע נמי אחת קבוע שלא בריך לאחדם בה •

אמר ר' זעירא כל זמן דהוה עבידנא בן הוינא טעי ולית לך יומא דאי אבהו שלא יהא קור באגרת רא מתפלל תפלה חדשה ר' יוסי היה מברך ברכה חדשה ר' ירוניא בשם ר' לפני תפלתו אומר ה' שפתי תפתח ולבסוף יהיו לרצון אמרי פי ר' יודן א' תרויהון קמי צלותיה היה עומד ונזכר שהתפלל רב אמר חותך ושמואל אמר אינו חותך שמעון בר וה בשם רבי יוחנן הלואי מתפלל אדם כל היום כלו למה שאין תפלה מפסדת רבי זעירא בעא קומי ר' יוסי לית מילתא דרבי יוחנן אמרה ספק התפלל ספק לא התפלל ש יתפלל ולא אניב אתא ר אבהו בשם יוחנן ספק התפל' ספק לא התפלל ש יתפלל רבי חנינא לא אמר כן אלא בעון קומי ר' יוחנן ספק התפלל ספק לא נתפלל אמר לון ולואי יתפלל אדם כל היום כלו למה שאין תפלה מפסדת היה עומד בתפלה דשבת ושכח של שבת והזכיר של חול ר' הונא אמ' אתפלגון ר נחמן ור' יעקב חד אמר חותך וחד א' גומר את הברכה הכל מודים בחונן הדעת שהוא גומרה והא כר' דאמר ר' תמה אני איך בטלו חונן הדע' בשבת אם אין דעה תפלה מנין.

פיסקא

כל זמן דהויתי עביד כן ומחדש בה דבר סויכא טעו הייתי טועה מלא הייתי יודע לחזור למקום שפסקתי וכמ' למ' ושירת מנחה ודעבד לחדם בה דבר ומסקינא דילמא מטרידינא ' לפני תפלתו ס' שפתי ולבסוף יהיו לרצון סבי מיתא בכבלי פ' הכותות ' היה עומד בתפלה ונזכר שהתפלל רב אמר חותך כפרק מי שמתו ושמואל אמר אינו חותך כמאן כמי שמקריב קרבנו תמידין בשחרית דתפלות כנגד תמידין תקנום ועבר אכל תומיף כדקתני סדר זבחים לב: חיינו חותך על דרך מי דמי שטעה והוסיף דחול בשבת דנומר אותה בדרך וכמ' קאמר מלא דמו וכמאן דלא סמליה מלא פוסק ושכח קאמר כשם שחזר אותו ' לית מילתא דר' כתמיהא כלומר מה דאמר רבי יוחנן הלואי יתפלל אדם כל היום כלו וכו' כלומר דבוון דלמה מפני שאין תפלה מפסדת ודאי דמיירי דרך בקשה אם כן דוקא היכא דשהיא ליה דבלי ודאי לחזור ולתפלל אז ודאי חוזר משום דהוי כאלו הוא אכל ספק שתפלל ספק לא התפלל ודאי אל ית ליה משום דכיון דספק לו אולי יתפלל אותה דרך חיוב והכי קאמר מאי למו דאמרי רבי יוחנן שאמר לפי שאין תפלה מפסדת לא מיירי אלא בודאי אכל ספק התפלל ספק לא התפלל ודאי אכל אם רצה יתפלל ואותה דרך תמיהה ושאלה. אתא רבי אבהו ואמר בשם רבי יוחנן דכפירום מיתמר דספק התפלל ספק לא התפלל אלא יתפלל. רבי חנינא לא אמר כן אלא בעון קומי ר' יוחנן שאמר לפי שאין תפלה מפסדת לא מיירי אלא בודאי אכל ספק התפלל ספק לא נתפלל אמר לון ולואי יתפלל אדם כל היום כלו למה שאין תפלה מפסדת היה עומד בתפלה דשבת ושכח של שבת והזכיר של חול ר' הונא אמ' אתפלגון ר נחמן ור' יעקב חד אמר חותך וחד א' גומר את הברכה הכל מודים בחונן הדעת שהוא גומרה והא כר' דאמר ר' תמה אני איך בטלו חונן הדע' בשבת אם אין דעה תפלה מנין.

חד אמר חותך לכיון דלמאכת לא נתקנה פוסק. וחד אמר חיינו חותך דכירון היום לגלויי לא אלא דמשום כבוד לא מטרחוה רבנן ולהכי הכרכה עצמה מיפסק גומרה. אם אין דעה אין תפלה ולפיכך מפיגו למאן דאמר פוסק כמאכע כרכה לא בכיפס קאמר דכיפס מיכה אכל התפלות דאם אין כיפה תפלה מנין וכפרק מי שמתו דכבבלי חיכעיא להו שני כגי רב דעבו ומתחלו בתפלה דשבת אמו מיגמרו אמר לעז גומר כל אותה ברכה דבדין הוא להזה בעי לגלויי לא בשבת ומשום כבוד שבת לא מטרחוה וכתב רי כשם שלאם מלמיל דלוקא בברכת אתה חונן אבל אין מחזירין אותה ברכה אכל אם נזכר כאמצע פוסק ומפיגו כמאכע כרכה. ורי והלאם דאו שכחתו דהא אמרינן בדין הוה לגלויי לא וכיון דאתיכן מהאי טעמא שמעינן שאין לחלק בכל הברכות אלא גומרן כאו שגומר הראשונה עד כאן. ולשון הלי דהכא דהוי טעמא בדברי דאמר אם אין כיפה תפלה מנין אין לברי רבינו יונה שלאם מוכרחים דשאני ברכת חונן לכל הברכות. ומיהו מכאיים לשוכיח כדבריהם דלא אמרינן כגמרא דילן דגומר אלא על כל הברכות ולא שאני לן כין אתה חונן לשאר ברכות תדע דהא אמרינן הכא אכל מודים בחונן הדעת אפילו גומרה כלומר אפילו מאן דאמר חותך בחונן הדעת אפילו גומרה כלומר אם אין מפיגו לן כין משמע לן דאמר חותך ומר אמר גומר ואפילו בשאר ברכות, וכאן מסתמא גומר דמסיק בתלמוד דילן הוא דומיא דגומר לשכח לסוף אפילו שאר ברכות כי היכי דיהיו סוין גומר דהכא לגומר דאתם וכיון דתלמוד דילן תפס כן למסקנא הכי נקטינן ומעמא דרבי דאם אין דעה תפלה מכין אינו אומר לזה דאפילו לא הזכיר לעולם אין אומרים לשאר ברכות לא אלא למאן דאמר חונן הדעת הסכיר ונתן טעם אכל לא כמכריה דלוקא בחונן הדעת ולא בשאר ברכות והלכתא דגומר כל הברכה דלוקא בחתימת ועכשית משום דכיון הוא לגלויי מתנה עשרה כדאמרן אכל בתפלת מוסף לאינו גומר אלא סיין תפלת מנחה עשרה כאן במקום מוסף ואף על גב דהאלם דחה הברכה זו כשם שלאכר זכרונו לברכה וכתב דאפילו תפלת מוסף דאויה לכל שמנה עשרה ברכות ואם התפלל שמנה עשרה במוסף וחדם בה דבר וכגון שלאמר ונעשה קרבנות חובותינו בקרבן מוסף דיוצא בירושלמי ואם כן במוסף כמי סיין סיי טעמא מכל מקום הרב רבינו משה בר מיימון ומשלם ורבינו יונה ומאיר מבעלי נדולות זכרונם לברכה פסקו ובמוסף פוסק בחנינא ברכה וכתב הרב שבדול בית יוסף וכרונו לברכה דהכי נקטינן:

פיסקא

פיסקא כל הדרכים נחוקת סכנה ונלוו להתפלל בהם תפלה קצרה כו' סוף נפיק לאכסניא הכא לכיתו דמתמה ווינח מן העיר מכל מיכו דרך רב אלא פורתא מפלה הוא מפקד נוכיתים סהיס מנוס על נרכיו ועסקיו שמא יהסס כאותו דרך תפילו דהוי פורתא מסוס דסכירא ליס דכל סדרכים נחוקת סכנה · כדהוה מכאי כנס לכית המרחץ דנס היא נחוקת סכנה מפולת ומאור וכמי שהתקינו סכרכות על סחפולת ועל סאור · כל חלאים נחוקת סכנה וצריך להתרחק מיד ואנב דתני כל סדרכים נחוקת סכנה תני כל החלאים וכו' מחרים אומרים צרכי עמך ישראל מרובין ודעתם קצרה וכו' רב חסדא אמר שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות אית תני תני מתפלל אדם ואח"כ תובע צרכיו ואית תני תני תובע צרכיו ואח"כ מתפלל מאן

פיסקא ר' אומר המהלך במקום סכנה מתפלל תפל קצר וכו' ר"ש בר אבא בל הדרכים בחזק סכנ' ר' יניי בר הוה נפיק לאכסניא הוה מפקד גו ביתיהו מנא בר הוה מסהי הוה מפקד גו ביתיה ר' חנינא ברי דר' אבהו בשם ריבל כל חלאי בחזקת סכנה · אחרים אומרים צרכי עמך ישראל מרובין ודעתם קצרה וכו וכו רב חסדא א הלכה כאחרים רב חסדא אמר שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות אית תני תני מתפלל אדם ואח"כ תובע צרכיו ואית תני תני תובע צרכיו ואח"כ מתפלל מאן

עשה רצונך וכו' רבי שמעון אומר כל אדם צריך לומר שמע נעסקת וכו' לחרים אומרי' כרבי עמך וכו' ולא מדבר כלל לר' יהושע וכבן הוא ומיהו לרבי דגמרא קשיא דמסתמא דמקיים גוסרת הגמרא דמפרש לטון סוסה דהוא כדברי רבי יהושע ואפילו תימא דברים סועה במקום נעקה כדברי רבי מלעזר בר צדוק והא אתא לפרושי הדרן קושיין לדוכתה דאמרן דכר שמה דתפלה כאן· סלכך כאחרים וכן בכבלי· רב מסדא אמר סלם רשומות וסלם לחרוצות סיה נרלס דס"ק הך תפלה קצרה צריך שיאמר כה סלם רשומות לפניה ולאחרונות לאחרים על דרך שמתפלל בשומר סכיכנו ולפי זה פליג לתלמודא דילן דכעי התם מאי ליבא כין סכיכנו בעי לגלויי תלתא קמייתא ותלתא בתרייתא וכי בעי למימר כבוחים לא כעי למיהדר לגלויי תפלה קצרה לא בעי לגלויי לא תלת בתרייתא ולא תלת קמייתא וכי מסתא לי' ליתיה כאן למסדר וכן כתבו סרי"ף והרב רבינו משה כר מיימון והטור והכי הלכתא כין מעומד בין מיושב לית לן בה פיורים זה פליג לגמרא דילן· לו מניי תכו מתפלל לדם וכו' כפרקא קמא דעבודה זרה תניא רבי אליעזר אומר לדם שואל נרכיו ואחר כך יתפלל שנאמר תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו ואין שיחה אלא תפלה שנאמר ושח לנוח לפני רבי יהושע אומר יתפלל ואחר כך יסאל נרכיו

מאן דאמר מתפלל ואח"כ תובע תפלה לעני ואח"כ לפני ה' ישפוך שיחו ומ"ד תובע ואחר כך מתפלל לשמוע אל הרנה ואחר כך את התפלה · ר' זעירא יחיד תובע צרכיו בשומע תפלה ׃

מתני' היה רוכב על החמור ירד ויתפלל ואם אינו יכול לירד יחזיר את פניו ואם אינו יכול להחזיר את פניו יכוין לבו בנגד בית קדשי הקדשים היה מהלך בספינה או באסרא יכוין את לבו כנגד בית קדש הקדשים ׃

גמ' תני אם היה רוכב על החמור אם יש לו מי שיאחוז החמור ירד ויתפלל למט' ואם לאו מתפלל במקומו ר' או' בין כך ובין כך מתפלל במקומו שכך לבו מיושב ר' י' בן פזי בשם ריבל הלכה כר' אר' יעקב בר אחא תני תמן לכל הרוחות אין מחזירין חוץ מרוח מזרחית אר' בר בון בתחלה אחורידהם א' היכל ה' ופניהם קדם והמיה משתחוי קדמה לשמש תני סומא ומי שאינו יכול לכוין את הרוחות הרי או מתפללין כלפי מעלה שנא' והתפללו א' העומדין ומתפללין ה"ל הופכין את פניהם כלפי ארץ ישראל ומה טעמיה והתפללו איך דרך ארצם המתפללים בא"י הופכים פניהם כלפי ירושלם שנ' והתפללו איך דרך העיר אשר בחרת העומדי ומתפללי בירושלם הופכים פניה כלפי הר הבית שנ' והתפללו א' הבית הזה העומדי בהר הבית הופכים פניהם כלפי קדשי הקדשים ומה טעמיה והתפללו איך א' המקום הזה נמצ' עומדי בצפון יחזיר פניהן לדרו' ושבדרו פניהם לצפון העומדי במזרח פניה למערב למערב פניהם למזרח נמצאו כל ישראל מתפללין א' מקום אחד ההלך בי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים · היה מהלך בספינה או באסרא ובו' הוא אסרא הוא אבסריא הוא רפסודות שנא' ונביאים לך רפסודות בים ובו' ובו' ׃

מתני' רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפלת המוספין אא בחבר עיר וחכמי אומרים בין

מלך דאמר מתפלל ואחר תובע צרכיו פטור ליה מתפלל לעני כי יעטוף תתפלל יעטף תתפלל ואח"כ יתפלל דכתיב לשמוע אל הרנה ומ"ן דאמר תובע צרכיו ואח"כ יתפלל דכתיב לשמוע אל הרנה וסכר רבנה סוף נעקס על צרכיו ואח"כ את מתפל' ומה טעם מלי דפסיו בכבלי בעי דכתיב ה' מתפלל ואח"כ תובע צרכיו פטור ליה מתפלל לעני כי יעטוף ובכבלי דלין עומדין כמי פליג להכא דמשיב מתפלל ואחר כך תובע צרכיו אלשמוע אל הרנה ואל מתפלה והכא הוא מיע לתובע צרכיו ואח"כ מתפלל יחיד תובע צרכיו בשומע תפלה מעלת צרכיו הוא שומע תפלה מעלת מעין לותם ברכה וכבר ידוע דלא רצה להוסיף מעין כל ברכה וברכה מוסיף ׃

מתני' היה רוכב על החמור וניגע זמן תפלה ירד מן החמור ויתפלל · ואם היה יכול לירד ולא ירד לא יצא ידי חובתו מיושב בלומר כשיושב כך רוכב על החמור וקורא כדרכו דעתו מיושב עליו לכל אם אתם אומ' לו ירד שמא יתבלבל דעתו מפני עכוב הדרך ותחמר הכוכם וו היא שמא כתלמוד דילן כיון כך וכיון כך לא ירד לפי שאין דעתו מיושבת עליו · הלכה כר' ס' קפ' בכבלי וכתבו שתום הלכה ברבי שלא ירד לחטה ומפי שלמה מקום שכנה ומפי מהלך מתפלל ואינו צריך להחזיר פניו כלפי ירושלם וכ' הרמבי' והרא"ש ופסוק דלא כדרי שכתב לחויי כמקו' שכנה ודלא כדרבינו יונה שכתב מצריך להתעכב על נכי שכשמ' לכל הרוחות אין מחזירין לותו אם התפלל ופניו כלפי מזה רוח שיהיה מכל ד' רוחות אין מחזירין אותו מיתפלל כרוח אחר שמזכיר שם מקום · מון מרוח מזרחי אחם שתפלל כנגדו מחזירין אותו כדתנן בתחלה לחורשים ג' היכל ה' לתת לם ט' ריחת דר' כר אחא אחתי מחזירין אותו כשהתפלל כנגד רוח מזרח וקאמר טעמיה מקום דאחו' קרא כימוקא על מקניו עוכרי פלוס עול תשוב תרמה

תועבות גדולות והכא שמא היכל ס' ככסא שים לחורים' על היכל ס' ונביאים קדמה ושמה מתחויה קדמה מורחה נדלה עלותם סדיו עגל היו מתחויה כנגד מזרח לחמה וחורשים למערב פשט הכל ה' ונביאה כמערב לכך מי שהתפלל כן מחזירין אותו וכא' לא יהא אדם רגיל בלו ובחזיק טובה לחבריו שהודיעו לנו מקום תפלה דכתי' וכבה שמים לך מתחויה ושיר ע' בכל שמים שמים קדומים כמורח מתחויה לך כמערב ום' לשכינ כמערב ורבי לומעית שכר שכינה בכל מקום וכן ר' ישמעאל וכן רב מתרגם לך שת לנמצים לכל רוחתה לוקמן לכר מזרח מי העמרכי להתפלל דמני פתור הוא בנגד כל סרוחות חון מכתר רוח מזרחית דמורו כה תלמידי ושנ כלומר שמורים הורלס להתפלל כמזרח ומטעם שמתחוי למה וכתבו המום לכל רוחתה לוי מן כל הני לחזרתי לית לנו סח דתני בכרכו שהיו חרים להתפלל נגד ירושלם אלא שברי דסכינם בכל מקום ורבי חניגא דאמר תנן דאמר כגון לתון דיתבין בבבל דלא תדרומו לדרומו שכך ליה בכרית דכרכו ע' ובמן נמי דר' לכל סרוחות אין מחזירין פליג אר' לקמן מיכוין כנגד ירושלם · מתפללין כלפי מעלה מפיון לבו לבו שכשמים · נמצ' עומד כמזרח כלומר אם היה עומד במזרח מחויר פניו למערב ושלידפא אמו מכוונין למזרח מפני שהכו במערבה אל אל וכן הלכתא · כי ביתי בית תפלה יקרא וכו' שכל שמפזולי והנדחים בכל המקלמים מכוונין לבם אל מקום שמקדש · סוף רפסודית הם עניים נדולים תרבי התוניות הנדולים קטורים זם בזם הרבים יחד ומשיגין מותם ביום אל נפחד ומפיגין כי אם ומהלכים עלין ואיכו מחר טביעה וסוף הנקרא בלטן תורקי שאל ובדברי הימים רפסודות ובכילוה לך רפסודות כיס ונקרא בכפר מלבים דוכדות כיס ׃

מתני' חבר עיר דמי נרים חבר עיר כו נקדות כמו חבר כהנים שפירושו קבון כהנים ושרומה נרים חבר עיר כמו חבר אל לכל לחבר ירחוק והוא שם התואר מוכח אל חבר סעיר שמתקבצין אצלו כל בני העיר והעיר כתב כ' הנוסים ומנמון מחד עולם לכלם דרשב"ם לומו דמין תפלת המוספין

אלא בכבוד ולא ביחיד לפירוש ר"י אבל בעיר כלומר אבעיר העיר והיינו בכור ולפירוש ר"מ כמו אבל עיר סייגו בכור על שם שמקובצים אצלו אבל העיר והיינו בכור ונעשית דרמב"ם דכיון דתפלת מוספין מיהם אלא מדבריהם מתניתין כמו בית כשמר תפלות וגם לא בתקנה כנגד תפלת תמידים של חול כמו שהיו תפלת יונר ומנחה שהן כנגד שתים עשרה למיכך יפפיק מיתפללי לחתה הבכור ולא ביחיד. כין בחבר עיר בין אלא בחבר עיר דכיון שיר בחבר עיר בשם כנגד קרבן מוסף שכל חייבין לי כמי שם מיסף ליכא תחנונים כשלא לחרובות עבודה דגה וכו ומיתשלום וכו. מומו של רמב"ם שכוכר לעיל כל מקום שים חבר עיר ביחיד שעיר מתפלת המוספין והא ליכא כיפיעו דר"י משם רמב"ם לית ליה כשם רמב"ם יחיד אלא בחבר עיר ולר"י דלית ליה פטור דקא לין תפלת המוספין אלא בחבר עיר דהחליט אלא ינוייר אלא בחבר עיר ולר"י מומו חייב דכתי קאמר כל מקום שים חבר עיר פטור מכלל דמקום אין חבר עיר לפילו יחיד חייב:

גמרא הלכה כר' יהודה משום ר"ש בן יוחי דקאמר כמי כבכלי ובתר לקיח דלית הלכתא כותיה בכולהו אלא משום דקאי בסוגיא דמתניתין דהכי קתני בין בחבר עיר שלא בחבר עיר משמו של כל מקום שים חבר עיר ביחיד פטור מכלל דמקום שים חבר עיר חייב ביחיד ואפילו יחיד חייב:

בין בחבר עיר בין שלא בחבר עיר ר' יהודה אומר משמו כל מקום שיש חבר עיר היחיד פטור מתפלת המוספין:

גמרא רב ביבי אמר הלכה כר' יהודה משום ראב"ע מילתיה דשמואל אמר כן דשמואל אמ' מימי לא מצינא מוסף אלא חד זמן דמית בריה דר"נ ולא צלו צבורא וצלית. מילתיה דרבנן פליגין דאר"ש בר אידי משם ר"ש חסידא ברועים ובקייצים הא מתני' לא אמר ברועי ובקייצי הא שאר כל אדם חייבין מילתי' דר' יוחנן א"ר יוחנן אני ראיתי את ר' נאי עומד ומתפלל בשוק של צפורין ומהלך ד' אמות ומתפלל מוסף ואין חבר עיר בצפרין שמע מנה תלת ש"מ של צפורין בצפורין שמע מנה חלוקין על ר' יודא שאמר משום ראב"ע ש"מ שאדם מתפלל ומהלך ד' אמות ומתפלל של מוסף אר בא ולא סוף דבר עד שיהלך ד' אמו' אפי' שהה כדי הלוך ד' אמו' רב אמר צריך לחדש בה דבר ושמואל אין צריך לחדש ר' זעירא בעי קומי ר"י מהו לחדש בה דבר אמר ליה אפי' אמר ונעשה לפניך את חובותינו תמידי יום וקרבן מוסף יצא ר' שילא בשם רב התפלל ומצא עשרה בני אדם מתפללין מתפלל עמהם ר' זעירא ורב נחמן הוו יתבין מן דמצלון אתא צלותא קם רב נחמן מצלויא אמר ליה רבי זעירא ולא כבר צלינן אמר ליה מצלי אנא והוור ומצלי דמר רבי שילא בשם רב התפלל ומצא עשרה בני אדם מתפללים מתפלל עמהם רבי אחא בשם רב נתפלל שחרית ובא ומצאן מתפללין מוסף מתפלל עמה לא נתפלל שחרי ומצאן מתפללין מוסף אם

בחבר עיר פירוש שלא בחבר עיר כלי שם שאר כל אדם חייבין. ואית דאמרי הכי מילתיה דרבנן כלי תנא קמא דלא בחבר עיר לא ליכא דרבי אלעזר כן עזריה דרבי אלעזר מאי היא ואמר דליכא ביניהו רואים וקייצים אפי' יחיד שלא בחבר עיר דשמא מתניתין לא לאמרי ברואים וקייצים והא דקאמר כלומר זה דהיינו תנא קמא פטר לרואים וקייצים דהכי קאמר לין תפלת המוספין שלא בחבר עיר כמנא דשאר פטור והא כלומר זוס דהיינו רבי יהודה אלעזר דרבי אלעזר כן עזריה שאר כל אדם חייבין דהכי קאמר כל מקום שים חבר עיר היחיד פטור כמנא דשאר כל אדם ליכא דליכא חבר עיר חייבין וכמנא כל זה מכוון לתלמוד דידן דקאמר התם מאי ביניהו ליכא ביניהו יחיד שלא בחבר עיר וכו' וכיונא כזה שמר כפן והא דקאמר לין זו לא קושיא ולא דיוק אלא פתיכו זה זוה והם רבי יהודה ותנא קמא כדאמרן בתלמוד דידן. מילתיה דרבי יוחנן שמר כן ופליגא על רבי יהודה משום רבי אלעזר כן עזריה. עומד ומתפלל תפלת מנחה. בסוף של צפורין יחיד של צפורין שעושין היחיד סמוך לעיר. ואין חבר עיר בצפורין בתמיהה וכי לין חבר עיר בצפורין והלא מפסקא דכולי תלמוד מסיקא עיר גדולה של חכמים ושל סופרים ואם כן היכן דחזיכן לרבי יוחנן שהיה מתפלל מוסף במקום שים חבר עיר מפני לפליגי דרבי יהודה ומתפלל שמע מיכה תלת מיכה יוצאי תלת חדא דשל צפורין כצפורין דחשבינן עבודה של עיר כעיר שעבדה וסיקה בסוף של צפורין דהיינו יחיד ושלה קא מתמה וכי לין חבר עיר כצפורין מפני דסוף של צפורין חשבינן לים ועוד מפני מיכה דחלוקין על רבי יודא ולית הלכתא כותיה כיון דרבי יודא מתפלל במקום חבר עיר ועוד מפני מדריך אדם לפעמים שעור לרבים מעות כין תחרית למוסף כמו שאמר ולא סוף דבר וכו'. רב לעיל בריך להדם כה דבר שהתם מפני כשהתפללו מוסף עם שמיה עשרה ולבך לעיל דבריך לחדם בה והחזום מפרש לקמן שעות וכעשה לפניך את קרבנות חובותיכו. מן דמצלון אחר שם התפללו. אחת עלות הגיע עונת תפלת נבור. התפלל שחרית וכא ומצאן מתפלל מוסף מתפלל עמהם פעמים שלא לקח לחשוביכן כיצד ולא נתנב בקטיר.

אם יודע שאם מתפלל עד שלא יתחיל שליח צבור לעמוד חוזר
טעם החמירו שלא וכל המסגיר בפרק מי שהיה בתרתי.
תמן תניהן בפרקא בתרא דתניא שכחו משכחו בשם
שליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב רבן גמליאל אומר
שליח צבור מוציא את הרבים
ידי חובתם ופלוגתייהו דרבן
גמליאל ורבנן בכללהו ברכות
ותפלות של רגלים ושל
שאר ימות השנה. הלכה כרבן
גמליאל בשלש תקיעות פליגי
הלכה כרבן גמליאל דאמר
שליח צבור מוציא את הרבים
ואפילו בקי הוזן דוקא
במוסף של רגלים שכשם שיש
הכפורים דיוכל לתת בין
מלכיות זכרונות ושופרות
שתוקעין בשם של שאר ימות
השנה לו שאר ברכות דרגלים
שכשם חייב היחיד שם הוא
בקי בהם ומי שאינו בקי בה
לבית הכנסת ועונה אמן על כל
ברכה וברכה. תמן בכלל
מן דמפלגן אחר שהתפללו
בתחלת. לתא שלותא הניחו
עונת תפלת מוסף וקם רב
אסדא להתפלל מוסף והקשה
לו לרב הסדא רבי זעירא ושלח
ליה בעי מינך כלומר בתחלת ולמה
לו להתפלל מוסף דבשלמא יונר
היה צריך להתפלל של מוסף
שליח צבור מוציא את הרבים
ואינו צריך שוב להתפלל ומסדר
ליה התפלתי בתחלת וחוזר חזי
ומתפלל מוסף תדע לשם לפי
דאתין מערבא ואמרין בשם
רבן גמליאל הלכה כרבן גמליאל
בשלש תקיעות של מלכיות
וזכרונות ושופרות קרי לפו
תקיעות וכשהגיע שוב לקמיה
דשמואל כלא אמר שליח צבור
מוציא את הרבים ואינו חייב
ברכות של מוסף עצמו חייב כל
יחיד ויחיד לאומרו ומשום הכי
לף על גב דבלינן בתחלת סדר
ובלינן מוסף משום שבא ברכות
דמוסף דשופרות ומלכיות כלכך מוציא שליח צבור
ועיין בהלן פרקא בתרא דרגלים שכן פירש זאת הסוגיא
שם וכלא לפי פירושו אלא אי אמרת בשלמא ברכות
ופיקפוקי חזי חובתי. אלא כבר ויחיד דוקא בתקיעות הלכה
כרבן גמליאל אבל בשבע חייב לאומרן והיכי קאמר שפיר ויבא
בבוקר וכאומרים דהלין לך בזמנה שלא היה שם שם הך
סיפא דאומרת לא בתקיעות ולפיכך פירש כן אבל לפי פשוטו לא מצינו
למימר כן לומר לו לף על פי שהתפללתי תפלת בחרית
חוזר ומתפלל תפלת מוסף ולא אני לי דלמוסף שליח צבור פנים

אם יודע שהוא מתחיל וגומר עד שלא יתחיל שליח
צבור לעמוד לאו אל יתפלל.
באיזה אמן אמרו תרין אמוראין חד אמר אמן דהא
הקדוש וחד אמר אמן דשומע תפלה ולא פליגין
מאן דאמר דהא הקדוש בשבת כדי אמן דשומע
תפלה בחול. תנן תנינן ר"ג אומ' שליח צבור מוציא
את הרבים ידי חובתן ר' הונא רובא דצפורין בשם
ר"י הלכה כר"ג באילן תקיעתא. רבי זעירא ורב
חסדא הוו יתבין תמן באילן תקיעתא מן דצלון
אתת צלותא קם רב חסדא מצלויא א"ל ר' זעירא
ולא כבר צלינן א"ל מצלי אנא וחזר ומצלי דנהתין
מערבי לתמן ואמרי בשם ר"י הלכה כרבן גמליאל
בתקיעתא ואנא דלא כוונית הא אלו כוונית הוינא
נפיק ידי חובתי. אמר רבי זעירא ואות כל תנאי
תני בשם ר"ג ורבי הושעיא תני לה בשם חכמים.
ר' אבא בקיסרין והוא שיחיה שם מראש התפלה
אמר רבי תנחום מתניתא אמרה כן אבות וגבורות
וקדושת השם:

פרק אין עומדין

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש
חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת
ומתפללים כדי שיכוונו לבם למקום אפילו המלך
שואל בשלומו לא ישיבנו ואפילו נחש ברוך על
עקבו לא יפסיק:

גמרא ר' אבא הבא מן הדרך אסור להתפלל
ומה טעמיה ושבורת ולא מיין ר' זריקא
המיצר אסור להתפל לא מסתבר' אמן הדיקשבור'
ולא מיין רב ירמיה אמר לא יעמוד אדם ויתפלל אא

מתוך

דכתיב ולמדין הלכה כרבן גמליאל בתקיעתא כלומר כמוסף
דגם הסגיא דשליח צבור מוציא את הרבים היינו מיוהל לכיון שיהיה
כוונה גמורה מבל לכתחלה לא כוונית ח' מיוכל לכיון הא הל כוונת
הוינא נפיק ידי חובתי. והוא שיהיה שם מתחלה התפלה ולא
שיאמר מתפלל אני שמע
ברכות ומחר כך לתחיל
מהשליח צבור מלכיות וזכרונות
ושופרות שלא כדרך שהיה שם
מדקם התפלה. ומתניתא
אמרים כן במסכת דגם הסגיא
פרק ט'. סדר ברכות לכוף
ובכורות וקדושת השם וקאמר
כמי שתם וכולל עשרים מלכיות
וזכרונות ושופרות ממש מה ינן
בפרדות ולפיכך אם התחיל שם
מדקם שהפלה ניחא אבל אם
לא התחיל שם לא פלינן להו
ועיין בהגה דכינו נסים וזכרונו
לברכם דפרקא בתרא דמסכת
דגם הסגיא.

פרק אין עומדין

כובד ראש סוף שכינה
ועל שם שכשהתפלל
דאמר ככד עלי סוף שבוא
על כן אמר כובד ראש.
שיי מוסיף שעה אחת ממש
ולא אמר שעה על דרך שמלינו
במהרנו בשעה מקומות דהכי
אמרינן בגמרא דילן שיי
מוסיף שעה אחת קודם תפלה
ושעה אחת בתפלה ושעה
אחת אחר תפלה ושאל
ותורתם ומלאכתם אומת
כשעתית ועריך ממוך לחם דים
שם תורתם מתקיים ומלאכתם
מתכרכת ואי שעה דקאמר
לאו דוקא אלא פירות מאי
קא כעי אלא ואי שעה ומטית
ממש:

גמרא הבא מן הדרך
אסור להתפלל

מימרא דרבי אלעזר פרק הדר ומפרש התם שלשה ימים
דכל אלמא ימים הראשונים שבא מן הדרך אין דעתו
מיושבת עליו ואי אפשר לכיונו. מה טעמים שבורת
ולא מיין כלומר אפילו אלו ימים מיין קרי ליה שברת כל
דשריל שם כן היכי דשבור אל יתפלל שבי נמי כל דלא ליה
צרה ושרלה ובגמרא דילן לא משמע ליה מסתי קרא אלא מן
שבתוב כעומד אחר שעלו ומקבצם אל שיחר שבא אל תאחר
ונחנם שם ימים שלשה ומכיון בעם מכל דעד השתא
לא היה לו יסוב דעת להבין ודבתיה לכיון בתפלה.

מתוך דין הלכה כלומר הלכה פסוקה והכי ליתא בתלמוד דידן
לא מתוך דין ולא מתוך הלכה אלא מתוך הלכה פסוקה דהוו להו
טריד ומצי לכוין וסיימו דקאמרי התוכיות בכבלי ירושלמי לא
ועמוד אדם וכו' ס"ד להצות ירושלמי לבבלי. כעוסק בהרי
תורה ומהרינן לעיל דצריך
אדם להתפלל מתוך דברי תורה
וכשהתעסק בברכי נהור הוי
צריך לדברי תורה ויכול להתפלל.
פרושה טפת דם כחרדל יושבת
עליה שבעה נקיים לב"ד מחותו
היום שפוסקת ומן התורה הוי
שבעה נקיים אלא לזכה שבאחר
ואם טהרה מוכה ואין זכה אלא
פרושה שלשה ימים רצופין וכבית
ישראל החמירו על עצמן
שאפילו רואות טפת דם כחרדל
יושבות שבעה נקיים. וקאמר
והאי הלכה פסוקה ואין
להקשר עליה ושמ טעם בני
דומניא שבבל יום קודם תפלה
וקריאת שמע תוך שומרות
כולהין מימרא זו דרב הונא
שהוא היתפללין מתוך דברי
תורה כהלכה פסוקה. פירוש
דסב קדמיה מעל כמסכ' מעילה
פרק ולד חטאת כלומר לף על
פי דאמרינן דאין מעילה בדמים
היינו היכא דדמי לגופיה דאו
אמרינן לכם לכפר' ולא למעילה
אבל בדם הקום אלא חזיא
לגופיה אם נתנה מתנה מעל
דחזיא כנופש של בשמ ואית
בה מעילה. עוד היו מהלכות
קנוכות ומתפללין מתוכה. לא
יום שכין בדה להרה הלכה למשה
מסיני קוף מסכת ברה וכן לא
יום דוכא וגדולה לאחרי שבעה ימים של בדם כדכתב שלמכם
בפי דהלכות אסורי כילה. מדכתב אלא דבן ובתן ומעריס לפטרו
מן המעשרות בפרקין דכבלי אמר רבי הושעיה מעריס אדם על
תנוחת ומכניסה במון אלא כדי שתהא בהמתו מוכלת ופטורה
מן המעשר ופירש דמ"ן מיירי במעשר אלא בדאית בני שבית
ומשמע בכרי אבל לפני מרוח אין דאית בני שבית קובעתו
למעשר דנכי חדוחה ומעשר כתיבי דגן דאית דגוך וסוף
מרוח לפיכך כשמכניסה לבית קורס מרוח לא סוקבע למעשר
מן התורה וכבון הוא דאמרי מכילת קבע בדבר אלא נגמרה
מלאכתו אבל מכילת עראי לא אמרי ואפילו בהמה מכילת
עראי הוא ואי סיל נמ כן הלכה פסוקה דמתפללין עליה.
כמה מעלות טובות בקדם במכתת מנינה פרק אחר בקדם
ופליגי דבא ורבי אלא כמה מעלות לקדם מבתרומה. ונקוט
ואפילו הוו הלכה פסוקה. כלומר חומת ירושל ואין תפלתו
שכרת למרום והוא דרך משל על דרך שתם תפלתי. מחלפת
פתיחה קצות דידים לחדידה. כמקום שהוא מיוחד לתפלה ושנינו
בתוך שבית ואם כן מיך לאחת בבית דשתפלל בבית כאלו
מקום בהול ואפי אם הוא מיוחד ליה לן בה ומצני שם ביחיד

אמר הכין באן ביחיד כאן בצבור:

פיסקא

אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו
אמר רבי אחא הדא דאמר במלכי
ישראל אבל במלכי אומות העולם משיב שאלת
שלום. תני היה כותב את השם אפילו מלך שואל
בשלומו לא ישיבנו היה כותב ב"א ג' שמות כנון ל
אהים ה' הרי זה גומר את אמהן ומשיב שאת שלום.
אפילו נחש ברוך על עקבו לא יפסיק ר' הונא אמר
לא שנו אלא נחש אבל עקרב מפסיק למה מחויא
והדר ומחויא. רבי אלעזר אמר לא אמרו אא בחוך
אבל

הא בצבור כלומר מה שאמר ר' יוחנן דצריך להתפלל בבית הכנסת
ואם מתפלל בבית. כלומר מקיפו בחול סיימו דאיכא בצבור כעיר
ולא חול ומתפלל בביתו דאז צריך להמתין עם הצבור ומ"ש
רבי יוחנן מקום מיוחד ומפילו בבית סוף כדאיכא בצבור דמשני
בבי כנסיות אי כיון שסוף מיוחד
בביתו מפיר דמי ובמבוא זה מבטן
לא אמר בברכות פ"ק בבבלי
בשלי עצמו מין תפלתו של אדם
בשמע אלא בבית הכנסת ובתב
הטור פ"ע הצבור ובתב עלין
הרב כ"י ומשמע מדבריו שאם
היתה מתפלל עם הצבור לא
שאני לן בין בית לבית הכנסת.
ומחרים פירשו דאף דקאי מקיפו
חומת בהול אלא שאם שמוע
שמוע מן המזיקין ומקשי היכי
קאמר רבי יוחנן הכי והא סוף
עצמו אמר דצריך מקום מיוחד
להתפלל משמע דהיינו בית הכנסת אלא
מהלפא שיטתיה ומשני הא בימיד
הא בצבור על דרך שפירשנו
בפירוש הקודם:

פיסקא

מלכי ישראל מקדימין
בכוד קונם לבבודם
ולבך לא ישיבנו שאינו ירא אלא
יהרגנו אבל מלכי אומות
העולם שמקדימין בבודם לבבוד קונם
שאינו יהרגנו ורחמנא אמר ואי
בשם ובגמרא דידן פריך מהניא
ברייתא דתני המתפלל ורואה
גוים בגנדו לא יפסיק אלא מפסיק
ופריק לקבר ועלה ומוקי לה בא
דאפשר לקבר ויקבר ואם לאו
יפסיק ואמאי הכא משום הכי
לא פריך מגוים דאמר דשאני מלך
דבבודו מרובם ושורא למי שמקבל
בבבודו אבל אנו מלך לאו מקפיד כל כך אבל אבל מקום
צריך לקבר. מעיב שאלת שלום לו אי אפשר לו לקבר.
אבל עקרב פוסק שהוא מועד יותר לסיום וכדקאמר בשמוד
מחיה ושדר ומחויא כלומר שאור כמה פעמים לעקון ובגמרא
הקשו מהניא דתניא נפל לתפירה אל נחשים ועקרבים מעידין
עליו שמת אבל נחשים ועקרבים חדא ניהו ומאי אמי
התם דאתב לינצא מוקי כלומר מתוך שהוא נופל עליהם
ודוחקם מוקין ואמת משום הכי לא פריך שכא מכה דמפרש
דמיירי בריייתא דהתפירה היא אל נחשים ועקרבים ומשום
עקרבים שהן מועדים להמית קאמר שמעידין שמת ונקט נחשים
ולא קאמר תפירה אל עקרבים דאורחא דמילתא דשמוש
שמנויים שעקרבים בתפירות שם נחשים נחשים מיוחדין
והכוונה רק לין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו אבל משום
נחשים לין מעידין ומשום הכי הוצרך רבי לא בגמרא דילן לפרש
תפירה אל נחשים ועקרבים או זה או מעידין עליו שמת.
מפסיק בתבו התוספות שאם שפסק חוזר לראש הברכה ואם טעה
בשלש ראשונות חוזר לאבות ואם טעה בשלש אחרונות חוזר
לעבודה ולשבח וכרונו לברכה בתדוניו כתב בענין אחר עיש.

אבל מרתיע ובא בנגדו הרי זה מסתיר את פניו ממנו ובלבד שלא יפסיק את תפלתו · היה עומד באסרטיא או בפלטיא הרי זה מעביר מפני הקרון או מפני החמור ׃

מתניתין מזכירין גבורו׳ גשמי׳ בתחית המתים ושאלה בברכת השנים והבדלה בחונן הדעת ר׳ עקיבא אומ׳ אומרת ברכה רביעית בפני עצמה רבי אליעזר אומר אומרה בהודאה ׃

גמרא רבי זעירא בשם רבי חנינא היה עומד בגשם והזכיר של טל אין מחזירין אותו בטל והזכיר של גשם מחזירין אותו · והתני בטל וברוחות לא חיבו חכמים להזכיר לא דמי הדוא דמקל להדו דלא מצלי ולא מקל · בגשם והזכיר של טל אין מחזירין אותו · והתניא אם לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורות גשמים בתחית המתי מחזירין אותו בהדוא דלא אדכר לא טל ולא מטר · ר׳ זעירא בשם רב הונא אם לא שא בברכת השנים אומר׳ בשת׳ ורבותה אם לא הזכיר גבורות גשמים בברכת תחית המתים אומר׳ בשת׳ מה

דמצלי ולא מקל ותפ׳ קרונך למה מפיר עצו לימו דומה כשהמת פלל מקלל לכשהמתפלל לימו מקלל על דרך שכארנו · והוא הפירוש העולה להלן והלשם שלא כתב פירוש קרוב לזה ממכס להלמכם של דרך מחרתכוס ·

לפל מרתיע וכל כנגדו פוסק לפי שכל מתכעס כנגדו ומזיק כחוכה · מסתיר את פניומעו כל שאסור לסכנל שלא להפסיק את תפלתו עושה ומסתיר את פניו הוא פיוש לגר אחר שלא ירפאנו ורגרים ומסתר לעון מגדר · ובלבר שלא יפסיק לכל במלכי לומות סעולם לא לאמר הכי לכיון דמסיב לוחי שאסר שלא ופסיק לכל לון הכי ומי שאם טלם יתרחם שלין יפול לפסות פניו שלא ירחמו ועשה · מסרטיא הוא שוק רחב וכן פלטיא ובלעזיוהי קורין לשוק לימטרלאסה ולרוחב פלעזו · הרי זה מעביר מפני אחמור ומפני הקרון ובלבד שלא ופסיק ממי כרלעיל ׃

מתניתין מוכירין גבורות גשמים הוא מסיב הרוח בתחית המתי מה׳ כרכת אתה גבור ואמר מוכירין אתין כו שלא שלא הזכירת שכח וכשם לומו בלעזן נכורה מפני שתושלמו רכה · ושלא ותן טל ומטר ולפי סשוח בקשה כשה לומו כשלא · כברכת השביס כרך עלינו · ובבדלה אתה חוננתנו דגיל רשעון וטעמא דכלהו מפרש בגמרא אחוך דגבורת גשמים שקולה כנגד תחית המתים דאם לא יש גשמים לרם מת כרעב דמיפן לו לאם ואחים ואמרו בכ׳ דמפתח גשמים ותחית המתים הם כוד שקדום כרוך הוא לפיכך קבעום בכרכת תחית המתים ואתך שמשם סיא לפרנסה לפיכך קבעום בכרכת כרך שהיא פרנסה · ואתך שהבדלה נריכה חכמים לסכניל בין הקדש ובין החול ובין טמא לסהור אף כאן שהבדלה מורה על החול ואתה חונן כרכה רשמונה של חול לפיכך קבעוה שם · אומרים ברכה רביעית בפני עצמ׳ דס׳ תתפלל על הסכוס תקנוה · אומרים בהולפלם בברכת מורים ׃

גמרא היה עומד בגשם כומן ומת גשמים · ושכיר של טל טוריך לטל בתחית המתים · אין מחזירין אותו דטל כמי כיומות שגשמים סומן ברכה סוא · כטל היה עומד בימות החמה שהוא ומן סוברת לטל והזכיר של גשם מסיב הרוח ומוריד הגשם בתחית המתים · מחזירין אותו קל שלקל דתניא השתא שמחזירין אותו לשי שלא שכיר של עריך · והתני כטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר סוברת של ורוחות לימי מסיב ואם כן שלימ חזר למה מחזירין אותו ומשני לא דמי סהוא דמקל להשתא דלא מקל ולא מצלי כלומר לין טעמא מפני שלא לחר טל דאם כן כי לא לחר נשם יחזירוהו שלא טעמא משום דטל בימן ברכה ככל שומכים ונשמים בימן קללם בימות החמה וכי שכיר של טל בימות הגשמים כהי דלא כתפלל על הגשם מכל מקום לימו מקל ולא מצלי כי הזכיר גשמים בימות החמה ליכא תרתי לריעותא לימו מתפלל על הגשם ועוד שהוא מקל ויהו לחרי לא דמי וכו׳ ללא מקל ולא מצלי ורכיכו יוכה וכרוכו לברכה בע׳ תפלת החמר גדים לא דמי הסוא דמצלי ומקל לפהוא

מה אם שאלה שהיא לדוחק אומרה בשׁת הזברה שהוא לשבח לא בשׁ והתני אם לא שאל בברכת השני או שלא הזכיר גבורו גשמים בתחית המתים מחזירין אותו אמר רבי אבדימי בשלא אמר בשׁת היכן הוא הזכר בראמר רשׁ בר וה בשם ר' בראשׁ חדשׁ אם עקר רגליו לתחלה ואם לאו לעבודה אף הכא אם עקר רגליו לתחלה ואם לאו בשומע תפלה ׳ בנינוה צריכין מעבד תעניתא בתר פסחא אתון שיילון לרבי אמר לון רבי לכו ועשו ובלבר שלא תשנו ממטבע שטבעו חכמי בתפלה ׳ איכן הוא אומרה רבי ירמיה סבר מימר אומרה בשומע תפלה א"ל רבי יוסי לא כן אמר ר' זעירא בשם רב הונא אם לא שאל בברכת השנים או שלא הזכיר גבורו גשמים בתחית המתים מחזירין אותו בשומע תפלה ומר לון רבי לכו ועשו ובלבד שלא תשנו ממטבע תפלה על דעתיה דרבי יוסי היכן אומרה בששׁ שהוא מוסיף עד כרון בצבור שיש לו ששׁ יחיד שאין לו ששׁ מנין אמר ר' הנינא לא כן אמר רבי זעירא בשם רב הונא יחיד שהוא צריכין בשומע תפלה ואלו צריכין הם ׃

פיסקא

שלם שהיה לדוחק לנוך שעשה ׳ תומרה כשת ואין אנו מניחין לזה ׳ הזכרם שהיה לדוחק לא כשׁ שלא נצריכהו לחזור וקו׳ פריכ׳ הוא מה לשלש שכן יש לה ענין בשומע תפלה דתרוייהו תחנונים תאמר בהזכרה שיש תחנונים ואין לה ענין בשומע תפלה ולסכי מסלרינן לה ׳ היכן הוא חוזר כשלא נזכר עד לאחר שומע תפלה דמחזירין אותו להיכן חוזר לברכה שעשה כה או לברכה שהיא תקונה ומשני כר"ח כלומר דוקיא דר"ח מה לר"ח שם עקר וכו׳ ושם לאו וכו׳ וכן היא בתוכה כפ"ק דתעניו׳ ירום ואיני מבין זה הדמיון דשוף שוף לא תרמי להו כשום דכשלא כר"ח כי לא עקר רגליו חוזר להיכן שנתקנ׳ מעקר׳ דהיינו כעבודה שהיא תקומה שענמי מכל כשׁ כי לא עקר רגליו אינו חוזר למקום אחר שתקנים מעקרת שלא למקום תפלתו והיא תקומה שתקני הזכרת הגשמים הוי שוין תרוייהו כהלכה ומיהו קשה דהדמיון שוף דחוזר למקום שנתקנים יהיה תקון דשמון לו שני לשפוקי דאינו חוזר לרחם ולכך חוזר לשלש וכן פשקו רבני נרפת ורבינו הלי ורבינו יונה סחוק כוש וכל הלשם כשם לח וטעמ׳ לכיון דתלמוד דידן אמר שתם מחזירין אותו ומשכחת כירושלמי דקאמר לשומע תפלה כל שיכא דמינכ למעבד דלא ליפלגנו בכלי וירושלמי עבדיכן ושם כן כיון דפירש כירושלמי לשלש כיכא דהשי מחזירין דכלי לשומע תפלה שוף וכעל הג פליג עשני וקאמר לחזור לברכת הגשים אשר נשם וכן שלמכ דלא ולא שפשר דמכא הדמיון שאמר כאן דמדמיכן לרחם חדם פשקו כן דמה רחם חדם חוזר כשלא עקר רגליו למקום הערקיכך ברכת הגשי׳ ושמא דהוו נרסי הכא ושם לאו חוזר לברכת הגשים ושם לאו חוזר לשומע תפלה ולא דמי להכלה דהיכא דלא חזיר שכלה כתפלה תומרה על הכוס והיכא דנשם כוס וכוס חוזר ושם כן הכא כמי כיון שנשם ולא הזכיר כשומע תפלה שיש לו לחזור כברכת הגשים דשמני שתם דשכלה ככוס וכתפלה שני ענינים שם לכל תפלה כולה חדא מילתא כיהכו כך שלין והלשם ׳ בגיכוס צריכין למעבד תעניתא בתר פסחא שיו צריכין לנזור תענית אחר תקופת ניסן שתחוא שלשה שיתא תפילה והיו צריכין למטר וכאו ושלחו לרבי שם יכולין לנזור תענית כיון דתכן במתיתין חוזרין ומתעגין עד היכא ניסן יבא ניסן מין בוזרין עוד שתגשמים שיהן קללה שם וזה היה אחר ניסן דאין בוזרין תעכית בניסן ומאר לשם לכו ועשו וגזרו תעכית תפילו אחר ניסן דלא אמרו כתתיתין אלא כמקומות של ארץ ישראל וכלל לפי טורך התקומות ׳ היכן אומרה כלומר שוף אחר שכלה תשנו ממטבעם של ת"פ כן שלשת השטר שיכן אומרה פשם שתה אומר בברכת הגשים הרי שנה כמטבע

דאחר שגשים אחר הפשח שוף בטלני דצון ולא בגשמי רצון ׳ שבר רבי ירמיה מימר אומרה כשומע תפלה ולא שיקרי שיכין דשואל שלש נרכיו בשומע תפלה ומע"ג שלא נתכו עלמת עלם ׳ אחר ליה רבי יוסי ולא כן אמר ר' זעירא בשם רב הונא לא שאל בברכת הגשים וכו׳ אינו שוף אם מקשה לו ולא מצאתי שום גלוי כמפרשים ושמא שבי קאמר והלא אמר רב הונא כן וכו׳ ועל זה מכיון רבי ואמר ובלבר שלא תעשו מטבעכם של תפלה וזה רב הונא שוף שגיה דשם נולה בכבל כשמו של רבי ושת בחיי רבי ובקבר בארץ ישראל ועליו קאמר דשמע רבי מימרא שלו ועל זה כיון ובלבד שלא תעשו וזה דומה ׳ בשם שגשו מוסיף שם ברכות מוסיפין בתעניות נבור יתר על שמכה עשרה שהוא ות וכם וכרוכות ושופרות של ה׳ כשרתה לי וזלתם המוזכרות בריש פרק שני דתעניות וכתוך שלו אומר שאלת המזיר דשתה ליכא מצוה מטבעם של תפלה בשמכה עשרה ׳ עד כאן נכור שיש לומר שם ניחא לשלש נבור שמוסיף השפ על שמכה עשרה שאומרים כשם אבל בלחם כשמתפלל היחיד דליכא שם היכן לומרה ומשני רבי חכיא אמר לא כן אמר רב הונא יחיד שואל נרכיו בשומע תפלה ולא נרכיו הן ולא אמר על זה ובלבד שלא תעשו שלא על הנבור שיש שני מבל כיון דיחיד שואל נרכיו בשומע תפלה לאו שני הוא דמעקרא להכי נתת קשם ׳ ובמסכת תעניות דבבלי סוף פרקא קמא אמרת בני ביתם שלחו לרבי כגון מכן דשפילו בשקועת חמוז בעיכן מיפרא סיבי בעשיר כיחידי דמיכן לו נרכיו למיכן כיחידים דמיכן ובשומע תפלה מו דילמא נרכים דמיכן ובכרכת הגשים שלחו להו כיחידים דמיכן ובשומע תפלה ושלכתא בשומע תפלה ומע"ג דשהוא עסקי דמילתא הוא ולמסקנת דידיכא הוא להם כן לכיחידים הוי ובמת ׳ מ"ש מעשר דלא פליג אהך תלמודא דמסיק רבי יוסי לדעת רבי דאמרת בשם ובכרכים דמו דשעשר דתרי עוברי נינהו דהכא מיירי כשגורו תעכית בעור ואיכא תוספת שם לומרתי לא ושמו ושפילו בשומע תפלה אבל בגשמים דירן שלחו ליה על תפלת כל יום ויום דצריכי למיטרא ושפילו בה קופת תמוז דשו ליכא שם כיחידים דמו ובשומע תפלה ולא פליגי שגמרון ׳ ולפי דרכנו שהיא לו לייסב שם שם קשה שרב מסרסקל על המרדכי שכתב בשור לורח חיים מי שקלו על טעם שבלם תעניות שמוהגים להתכנים להתעכות אחר פסח ושוכית שסוף מעוש טעם דשולי חטשו בכי על דרך שאמר חיוב וכתב הרב כית יוסף ז"ל ושה לשומו כתב שמרדכי כשכת תעניות ואין כראוי לו טעם זה דשם כן שף לאחר חג שבועות יתעכו ובראוי לו דסטעם דכבל מקום שנן כתר בכי בבל גדוליכן ושם היו שו מתעכין לאחר החג כומן הרביעה כשלא ירדו גשמים

ובני פיומי היו מתענין לאחר הפסח כדתנית פיומי מין עומדין בפיומי נריכין למעבד תפנית כתר פסח לבל לאחר חג הסכות לא מבעי מתענין כשוס מקום עכ"ל המרדכי ומין דכרי נדלין לי דכה הוס עובדא דפיומי ממריכן כגס ספ"ק דתעניס דלכתקופת תמוז וסוף כסלו כלל מס כירוע כיתר מסחא ולפי דכריו היס לנו להתענות לאחר שסכועו דתקופת תמוז כתר מב שסכועו דוס עכ"ל מסרי"ק כלי. ולפי מה שכתבתי מני כדכרי שמרדכי לית כהו קושיא דסוף פ"ל שמס שממרו כגמרא דתעמית כשובלא דכבי כיכוס לאו היינו למעוד תעניתא דלא מדבר שתם תעניה כלל אלא שהיו נדיכין לאחר שנני שסתבועות שלולות ונדיכו לאחלו בשמו ומתפללין ותן טל ומטר כל זמן שהן נדיכין מטר כמו שכתוב כרפ' כשכיכו פרוף אף על פי דכגמרא כרפ' מיכו כשוב כן פ"ב לבך בתב המרדכי לאחר שב שסבועות לא שניכו כלל שמתענין שהוס דניכוס לאו תעניה הוסי אלא על כל יומא ויומא כעו ליה וזו מה שכ"ל בפירושם דהניח סוגיא דתעניות כי היכי דלא ליפלוג תלמודא דשכח להלמודא דלן אף על פי שמן התוספות וחלק מהמורים נרפ' דכתעניה מיירי. והדכ כר נמת זל בתשובה הביא זה הירושלמי דכניכוס נדיכין למעבד תעניתא עד ואו נדכיו בן ובתב וזה לשונו מכלן כרמם שמתפללין כ"ד כרכות לאחר הפסח וכלבר אלא יאמר ותן טל ומטר בכרכת השנים אלא כשם שהוא מוסיף ויאיר בשומע תפלה הלי לא כן הוא שכיו שכיו מבטא ולא בן כתב הרא"ש בתשובה בשפירש שכיו מבטא הוי בכ"ד כרכות ע"כ לשונו:

פיסקא הכר שהוא מהג ובא קא אלקא דעתין דהא הוא דוקא ולא על הכוס ולכך אמה עליה וכי לכל שסוא ביהגובא המהג קדוש הוא שמבדילין על הכוס אתו חכמים ותלקו עליו ואמרו שמבדלה בחונן הדעת ואמני על ידי שעקרה בכוס שבאותו כתפלה אי לעולם דחכמים על הכוס נמי שכרי דמבדילין ושם דאמרו בחונן הדעת הוא משני שאל ידי שסיו מבדילין על הכוס הוא שכרין שלמא דעקרה בכוס ואל בן שבחוש ולא היו אומרי' אותה כתפלה לשכי בשו חכמים וחזרו לומר ושבדלה בחונן שדעת ילין הכי נמי על הכוס ובפרקין דבבלי בחלה קבעוה כתפלה שעשירו לקנות יין לו קבעוה על הכוס חזרו והעמי קבעוה כתפלה ושם אמרו המבדיל כתפלה נריך שיבדיל על הכוס ע"כ. אמרה בכוס שבאותו הוא כמו שאמרו כשבת ערבית כל הלילה שאפשר דשיבא דמבדיל על הכוס ואחר כך אתפלל ועל זה וביבא בו אמר שם אמרה בכוס אומר אתפלה דערבית ודייק משם שעקרה כתפלה כיון שנדיך לחזור ולאמרה. בשביל שתפוקות דתפוקות אינן והירין בכל כך בשבדלת הכוס אבל כתפלה מיהא מודאי ולוכותם אומרה כתפלה. משין בר שיעור בלם שהל לשנות כמונאי שבת דלוכא אתה חונן ולישנא דמשנין הוא דמיירם לא דרשין ליה בריבי אבל אורויי מורין בותיה ור' רבא בשם רבי אחי אמר הלכה כרבי אלעזר דלאו מתני אחי אמר הלכה כדבי אלעזר דלאו מתני אחי אמר הלכה כרבי אלעזר דלאו מתני אחי אמר הלכה כרבי אלעזר דלאו מתני אחי אמר הלכה כר

ואפילו הבדלה אחת ואמר ר' אבהו צריך לחתום בהבדלה. ר' מנא בעי מעתה אפי' פתח במבדיל בין קדש לחול חזר וחותם במבדיל בין קדש לחול אר' יוסי ולא מברכות שפותחין וחותמין בברוך הן. רא בן אנטיגנוס בשם רא בר יניי זאת אומר שאסור לעשות מלאכה קודם שיבדיל במה דאת אמר אסור לעשות צרכיו עד שיבדיל ודבותה אסור לארם לתבוע צרכיו עד שיבדיל. ר זעירא בשם ר' ברכי אם לא הבדיל במוצאי השבת מבדיל אפילו בחמשי בשבת הדא דאת אמר במבדיל בין קדש לחול אבל מאורי האש אומרה מיד. ר זעירא בשם ר' אפי' יש שחל להיו באמצע בשבת אומר בין יום השביעי לששת ימי המעשה אר' זעירא לרב יהודה ובי ששת ימי המעשה לפניו א"ל ובי טומאה וטהרה לפניו. ר' ירמיה בשם רבי חזי"ל הדחל עלנא ו' ימי המעש' הבאי לקראתנו לשלום ר' אבא ר' ירמי מוסיף ותשמיענו ברם ששון ושמחה רבי חזקיה בשם רבי ירמיה הבינגו ולמדנו רבי

ואפילו הבדלה אחת ואמר ר' אבהו צריך לחתום בהבדלה. ר' מנא בעי מעתה אפי' פתח במבדיל בין קדש לחול חזר וחותם במבדיל בין קדש לחול אר' יוסי ולא מברכות שפותחין וחותמין בברוך הן. רא בן אנטיגנוס בשם רא בר יניי זאת אומר שאסור לעשות מלאכה קודם שיבדיל במה דאת אמר אסור לעשות צרכיו עד שיבדיל ודבותה אסור לארם לתבוע צרכיו עד שיבדיל. ר זעירא בשם ר' ברכי אם לא הבדיל במוצאי השבת מבדיל אפילו בחמשי בשבת הדא דאת אמר במבדיל בין קדש לחול אבל מאורי האש אומרה מיד. ר זעירא בשם ר' אפי' יש שחל להיו באמצע בשבת אומר בין יום השביעי לששת ימי המעשה אר' זעירא לרב יהודה ובי ששת ימי המעשה לפניו א"ל ובי טומאה וטהרה לפניו. ר' ירמיה בשם רבי חזי"ל הדחל עלנא ו' ימי המעש' הבאי לקראתנו לשלום ר' אבא ר' ירמי מוסיף ותשמיענו ברם ששון ושמחה רבי חזקיה בשם רבי ירמיה הבינגו ולמדנו רבי

מיבדיל וחמשה הוליו למריכות דלית כה לה מבדיל קודם ויתחיל במלאכה לוקי קרנוס כדתמרי' המבדיל כין קודם לחול ועבדין כהכין. כמה דלית למר כמה מסורי לעשות מלאכה עד מיבדיל כמו כן מסור לתבוע צרכיו קודם שיבדיל ומפני מה תקנו הבדלה בחונן הדעת דעירין לה מוצ צרכין למלם רלמוכו שכחו על מקום שם. ולמתוקי מרכנן ירוחם הכילו סרב כ' ל"ח פ"ם דמתלק הם דעמיות מלאכה כין מורג כוזה וכותב וכל דכר שום כו מלאכה לכל דכר שמין כו מלאכה כגון הדלקת הנר והוצאת המוות ודגומתם דמתתם תכיעת נרכים לסור מדלוק ומוציא מבעיה ובל הפוסקים דיו סברתו. לא המבדיל כמ"ש מבדיל לפי כחמיי דמתת כפ' ערבי פסחים דירין למרי כני רבי חייא מו מלא הבדיל כמ"ש מבדיל והולך כל מתת עד כמה כלו עד דיתיב וקאמר לעזין נטין חד כמכתא תרי כמכתא תלת כמכתא כתר מתת מרגיעה וחמשה ומעלי יומא קמו מתת וכתב רבי כי למר רבה מי מלא הבדיל כמ"ש מבדיל והולך כל המבוע כלו וכתכו פוסקות דמ"י כל המבוע שוה עד יום רביעי כדתמרי כני רבי חייא לעיל וכן הלכתא. מפני דהוי"ל לתתם מפני כלי מכתא כתרא דמימר דמר מבדיל והולך כל היום כלו ומלמכם ז"ל כפרק כל דהלכות מתת כתב מבדיל והולך עד סוף יום רביעי דהיינו תחלת יום חמישי. ומקשם עליו מדר"ל דכנמרא מסתע עד יום רביעי ולא יום רביעי כלל דמתני' ניה לעזין ויום רביעי כנטין מכלל המבוע שבת שוה ניתן לפתח ותרן לתעבר מנחתא למרת מדומיה לו לדר עכ"ל מדר"ל ז"ל וניתר יקשם דהלמכם ז"ל עצמו כהלכות גרושין כתב למר

לקודם מכל שבת למר כל המבת ופירוש מבוע מדר"ל כל מ"ב היכי סוכל לומר עד יום רביעי כיון דלמר כל ואי לאו דמ"ד הירוש סוף ומתמת דעלמא דמיום חמישי חסיב ליה מבת הבאם וכדלמרן כל מבוע כלו ומן מבת ימים היה יכול להבדיל מלא כיון דמבת כן כתב כל המבוע כלומר מון מהיכא דמביכו דמחסב מבת הבאם ולפיכך כתב גם שוה דעד יום חמישי. מכל מאורי הבם למרם מימר מיד כלילא ומם לא למרם שוב ליון לה תעלומין מהיום ואילך ומכי למרינן כעל דידן עלים דמבדיל כל מבת כלו מלי תעקב כר מיני מכל לא על מסור וכתב רבם דבם לא כרך על מסור ליל דמתון שוב ליהו ויכול לברך עליו ומסו' כתב דלון הכי כמי כמיום דשוב ליהו מברך וכתב עליו ברב מהר"ק דמפיק לה מכל מכן כלו' מם מור מיהב כל המבוע כלו לפי מכי למרינן דלי עבר מליל ל' שוב לא מבריכין כמיום מבם מבוע כמבת יתיר ולא מיכבם שלא בלומו ליום לא כל מכן ומפשר דמפיק לה הטור ממם מלמר כלן הדא דתימא למבדיל כין כקדש לחול דדוקא כהם מבדיל והולך מכל שאר מבם כר וכמיום שוב לון למבם תקנה והזכיר חדא מיכיהו מהיכא הלא דלי לא מיים מכי שלא דלמאורי שהם קלמר ליה מאורי הלא לומר מיד ולא ליתא כדא דתימא למבדיל וכו' וכי טומלם ומבדים לפניו מלומר וכין טמא לטהור מלא מלי לית למימר מדר הבדלות הוא מוכה והלכה ומפילו מלילו מלילון לפניו הכא כמי מדר הבדלות הוא מוכה ולמ על פי מלילון לפניו ומכי ליתא כמחיות הולין מוך פרקין קומ מל' זירא יום שוב שחל להיות כלמנע מבת לומר כין יום מבוע לבמם מימי מעמם מלי שמע מדר הבדלות הוא מוכה.

רבי חזקיה בשם רבי ירמיה העונים אמן צריכים לתת עיניהם בבוס ועיניהם בגר רבי חזקיה בשם ר' ירמיה ארבע מינין שבלולב נטלינן דרך גדוליהן:

מתניתין האומר על קן צפור יגיעו רחמיך ועל טוב יזכר שמך מודים מודים משתקין אותו העובר לפני התבה וטעה יעבור אחר תחתיו ולא ידא סרבן באותה שעה מהיכן מתחיל ממקום שטעה זה:

גמרא האומר מודים מודים משתקין אותו כי יסבר פי דוברי שקר הדא דתימא בצבור אבל ביחיד תחנונים הם העובר לפני התבה וטעה ר' בר חנינא אמר טעה בשלש ראשונות חוזר לתחלה באחרונות חוזר לעבודה ובזאמר ר' חלבו טעה ולא ידע היכן טעה יחזור למקו הברור לו. ר' אחא ור' יודן בן פזי יתבין בחד בנישת אתי עבר חד קמי תיבות ואשגר חד ברכה אתון שיילון לר' סימון א"ל ר' סימון בשם ריבל ש"צ שהשגיר באו ג' ברכות אין מחזירין אותו אשבח תניי ופליג לכל אין מחזירין אותו חוץ ממחי' המתים ומבניע זדים ובונה ירושלים אני אומר מן הוא. שמואל

דרך נדולין שעלין למעלה והתחתין למטה ונוגב דתני מימרי דרבי חזקיה בשם רב ורמיה תניא כך כמי דילייה:

מתניתין האומר על קן צפור יגיעו רחמיך כמו שחתלת על קן שנפור ושפרת לא תקח אשם על שכניס כן תרחם עלינו האומר כן משתקין אותו לי מפני דעום מנוות משקכם רחמנות ואינה אלא דרך גזרה לשון הוו רחמנות לא היה מצוה שיחום חיס ושוב וכהמה אלא שיש מצוה שיהא מקובלת עלינו דרך גזרה ולי משום שמטיל קנאה בשעמא כרשעים אחם על זה יותר מכלם. על טוב יזכר שמך אם אמר כן משתקין אותו ואל רע לא ותנן כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה. מודים מודים משתקין אותו אם אמר מודים מודים מחזי כשתי רשויות ולפכי משתקין אותו והיינו שאמר שתי תיבו זו אחר זו אבל אם אמר שני פעמים ואמר מודי נשמיסם לית לן בה. ואל יהא קרבן לפי שאחר יורדין לפני התיבה צריך לסרב שעה אבל זה שעבר תפת הטוב אין צריך לסרב שהרי שנאמר הדבר שהתפלל כך:

גמרא כי יסבר פי דוברי שקר אל יאמר שהם מפיס ים שתי רשויות. הלא למים הנאמרים לכיון דשמעי שמעים שהן משתקין שייבו דוקא בצבור אבל ליחיד וכן כתבו התוספות אבל הלשכה כתב בתשובה דאין לחלק כן יחיד לצבור וכן כתב הטור סימן ס"ה. טעה בשלש ראשונות חוזר לראש דשלשתן סודאה והם ברכה אחת. למקום שכרוב לו שכבר שתפלל בביתו ולא טעה ונזכר על הסוף. אתי עבר חד לפני תבות או לא אמר אלא שהוא עבר לפני התבה לעצין עכ"ל. משגר חד ברכה דלג ברכה אחת ואתון שיילון לרבי סימון אם מעכירין אותו אם לאו והשיב להם כשם ליבל ע"כ שהעביר שתים או שלש ברכות אין מחזירין אותו ואפי' מחזירין אותו לשלשה דלג פני' או שלשה ברכות אין מחזירין אם כן זה שדלג ברכה אחת כל שכן דאין מעכירין אותו אי יכיל מירום אין מחזירין אותו כלומר למקומו שלא מפלקין אותו כשטעה בכניס או כשלא ידע שטעה לשם דוקא כשדלג שנים או שלשה אבל זה שלא דלג אלא אחד מחזירין אותו למקומו ואין מפלקין אותו. לשבח תני ופליג אחת אחרת ואין מחזירין אותו מן שמתים ואל יהא זאת לכל אין מחזירין אותו מן שמתים שמתים וכו'. ואפי' שולק אינו לשון עליגא ומחלוקת שלא לשון חלוק שמחלקת ואומרת דשלא כאמר אין מחזירין אותו לאחוריו לא בכל הברכות שלא כלל חוץ ממחי' שמתים וברכת המינין וכונה וירושלים ולמאי דפרשינן דאין מחזירין כלו' למקומו ומפלקין ליה אכי שלא מצא ברייתא מחלקת ואומרת דשם

שמוע הקטן עבור לפני תיבות' ואשגר מבניע זדים
בסופה שרי משקוף עליהון אמרין ליה לא שערו
חכמים כך · רבי אליעזר אומר ספק הזביר של רח
ספק לא הזביר מחזירין אותו להיכן הוא חוזר ·
שמעון בר וה בשרי אם עקר רגליו חוזר לתחלה
ואם לאו חוזר לעבודה אר"ן פוי הסיע דעתו כמי
שעקר רגליו ואילן תחנוניא צריכא · ר' חייא בשם
ר"י חיה קורא בתורה ונשתתק זה העומד תחתיו
יתחיל ממקום שהתחיל הראשון אם אתה אומר
ממקום שפסק הראשונים נתבלבו לפניהם ולא
לאחריהם ואחרוני נתבלבו לאחריה ולא לפניהם
וכתיב תורת ה' תמימה שהתא בולה תמימה ·

תני

ולי קשיא לך בירושלמי פעמו מפקפק הוא על סטור כחשכו
פסק הכר יו דכיון דאמר תחית המתים כי דלג בברכת המינין
מלי הוי דרי כיון דכל המדלג תחית המתים הוי מין וזה הכר
אמרו הא אתבר דלמו מין ומי דלג בברכת המינין למו כלום
הוא וכן מי כשלא אמר כוכס
ירושלם למה הוי מין הרי הכר
אמר ברכת המינין ופקנלם שלהו
מין · לשיבך דמשום שכי כשאמר
תחית המתים ולא ברכת מינין
מפליקין ליה דחייסינן דכין
ברכת התחים לברכת המינין
נכנסם כו רוח מינות והכי נמי
כשאמר ברכת המינין ולא אמר
כוכס ירושלם משום כן מפלקין
ליה דחייסינן דכין כוכס ירושלם
לברכת המינין פעמי מין כי
סיכי דלם אמרם בתפלה שלהו ולא
כאנחה מפלקי' ליה ולא אמרינן
ככר בתכרר בתפלה שלהו מין ·
ובסכי ניחא מי מלי דקשיא לן
כמה שאמר וכוכס ירושלם דכיון
דשעת הוי משו' לה' לאו מלתין
בביתת מדחמו אם כן למלי
בקט כוכס ירושלם ולא מכמיה קרן ישועה משיח עיקר ברכת
שמיה ומי שלא יאמין בה ככופר בתורה כלם אלא כמה שכתבתי
בת יעב זה בתוך ברכת תבכון לישב ובשא דוד עבדך מהרה
תכין משיח על מקומו בן דוד משיח לבו במהרה ואם לא למרו
זדלג אותי מפלקין ליה דשמא כופר בעיקר קרן דוד אבל אם
אמר כוכס ירושלם ולא אמר את צמח דוד עבדך לא מפלקין
לכיון דכבר אמר ובשא דוד כתבר דאומו מין ולא חייש' דכמוך
זמן מורתך דכין את צמח לכוכס ירושלם נכנסם כו רוח מינות
עלכך בקט כוכס ירושלם ולא צמח דוד מרי משקוף עליהון התחיל
להסתכל ולהביט כאנשי פקסל אם הוי מפלקין אותו משו' פטעה
בברכת המינין · אלא מרי משקוף עליהון סוף תקן ברכת המינין
ועתה כסיותו עובר לפני התבה מכחם והיה משקוף כם ומעיין
בדי לדבור אותה כדי שלא יאמרו מסוף מין עד שאמרו לו לא
מערו חכמים לכך כלומר לחסוך כן על שמואל סקטן ומשה זה
מכוין למה שאמרו בתלמוד הילן פרק תפלת השחר עמד שמואל
סקטן והתקין ברכת מינין לפני שלחרת שכחם ומשקיף כה
מקום לו שלא טעות ולא שלוחו ולחתי לא העלוסו ולא אמר
דב יהודה טעם ברכת מינין מפלקין אותו שלחי שמואל סקטן
ופירש רש"י משקיף כם כדי לזוכרם · ולשיטת כמי שהם טעם
לחר שלחי שמואל סקטן התחיל כם ואמר ליכל לא שלחו שלא
שלא שתחיל כה לבל התחיל בם מפלקין לומו · הסיע דעתו
וכו' ים שסיו רגליו לומר לחר סיום תפלתם תחנוניס קורם
סיעקרו רגליהם כדחית' בסוף פרק הים קורא רבי יוחנן כתר
עלוחיס אמר הכי יהי רצון וכו' רבי זירא כתר עלותי קאמר הכי
יהי רצון שלא לחטא וכו' ובן רבי חיים ורב ושר כריס דרבינא
אמר חלמי נצור לשוני וכתב הרב בית יוסף שכבר כתבו הגאונים
לומר תחנת חלמי נצור לשוני לחר תפלתם ע"כ · ונשמן של
נדולים שלו סוף שהקשו דאמרינן בפרק קמא דיבמות כל זמן
שאדם אחר תפלתו כאלו נדר בם אומר · ומלבדי הקשבת
בתפוסה שבתה שרב בי אל קיים וכל מטור שלא בדעת
בעיבוריס שסיו רגליו לומר תחנונים לחר סיום תפלתם קולם

סיעקרו רגליהם וסו שאמר כאן לחר שאמר שאם כוכר לחר
שעקר רגליו שחוור לרחש שתפלם לשלו דוקא ברוך עקירת
רגליס ממש אלא כל שמסיע דעתו אלא לומר עוד סיום דבר
מסתבונים לשלו אלא עקר רגליו כמי שעקר הוא כיון שלין
דעתו לומר סיום דבר · ולילן
תחנוניה צריכא כלומר מי שלא
הוה רגיל לומר תחנונים לחר
תפלתו בתמידות דרך משל
שהוא לא סיה אומר תמיד שלהי
נצור לשוני אלא פעם אומרם
ופעם לאו אבל אומרם ויום לא
אמרם ועד שלא סיים נכנס אלא
אמר לא מי אמרינן דכשעקר
מקרי כיון שאין רגילותו תמידית
אלא פעם אבי ופעם אבי אלא
דילמא דכלא עקר מיקרי כיון
דהא מיהא לוס פעם אומרם
ופתרונו ולולן תחנונים צריכא
כשנכנס בתוך תחנונים צריכא
צריך לדעת היפך הוא אדרבן ולא
ליפשיטא ומוכרח שכבר לומר
דכרבינל ולא כו רגיל מירי דלי
כרבינל כשתמדם מירי בפשוטא
דכמי אלא עקר הוא אפרי עדין לא הסיח דעתו מלומר עוד ומכן
דומיא דעקר רגל בעיבן ומי בשלא כו רגיל כלל פשיטא דכמי
שעקר הוא · ויתחיל ממקום שהתחיל הרחמן ויכרך תחלה
וסוף דקריאת הרחמן לאיש מחסכה כיון דלשתתף ·
לחר שאם תלמר ויתחיל ממקום שפסק הרחמן ולא ירוך אלא
יכנס במנין קריאת הרחמן כמנא שהפסיקו הרחמנים בהכרכו
לא יכם ולא לאחריהם אלא כרך הרחמן אלא תחלה ופסוקים
שקרוי אחרון לא כתברכו אלא לאחריהם ולא לפניהם אלא
כרך האחרון אלא כסוף ולשיבך מתחיל ממקום שהתחיל הרחמן
ומכרך האחרון אלא כסוף וכמנא שפתברכו הפסוקים תחלה וסוף
וכן הסכומו רכיבו יונה והרחם והלן שהאחי מכרך תחלה וסוף
ולוכה למימר יתחיל ממקום שפסק ויכרך תחלה וסוף דאם כן
כמנא כמי שפסוקים הרחמנים לא כתברכו אלא תחלה ואם
לחר שכיסן במנין אחרי האחי מתחיל ממקום שפסק הרחמן
שברחם שקרוי הרחמן עלתם כמנין אם כן למה הרחמנים
כתברכו כתחלה ולא בסוף אבל האחרונים כתברכו תחלה וסוף·
והלמבם כתב להלכות תפלה כתב קרא ונשתתק זה העומד
תחתיו יתחיל ממקו' שהתחיל הרחמן ויכרך בסוף ברחם מרפיו
דבסוף דוקא ולא בתחלה אפר שלחם והלן ובכי' יונה ולפי דרכנו
מפרש סירושלמי הזה זה שעומד תחתיו יתחיל ממקום שהתחיל
הרחמן כלומר ולא יכרך אלא כמוך מברכה שברך הרחמן שאם
לחר לומר ויתחיל ממקום שפסק הרחמן ולא יכרך אפי מלפניו
יפה ברחם שקריאתו אל זה מובדלת שקריאתו של לחמן ומכנף
הרחמנים כתברכו לפניהם ולא לאחריהם והאחרונים כתברכו
לאחריהם ולא לפניהם ולפילו נאמר שיתחיל ממקום שפסק
ויכרך האחי לפניו ולאחריו אף זה כמנא שהאחרונים כתברכו
לפניהם ולאחריהם והרחמנים כתברכו לפניהם ולא לאחריהם
אבל עכשו שהאחרונים יתחיל ממקום שהתחיל הרחמן שהתח
היו כלם כלם קריאה אחת וברכת הרחמן תעלה לכל הפסוקים
כלם וכן ברכ' החמרן עולה לכלם · שהפסוק כוכס תמיהם והברכם
תפלה שום לכלם לפניהם ולאחריהם לא יהו שנים קורין בתורה

תני לא יהו שנים קורין ואחד מתרגם אמר ועירא מפני הברכה והתני לא יהו שנים מתרגמים ואחד קורא אית לך מימר מפני הברכה אלא שאין שתי קולות נכנסין באוזן אחד. תני שנים קורין בתורה ואין שני מפטירין בנביא. אר עולא קרויות בתורה ואין קרויות בנביא. בטטי נשתתק באופניא אתון שאון לר בון אמר לון בשם ריבל זה שעובר תחתיו יתחיל ממקו שפסק. והא תנינא מתחיל מתחלת הברכה שטעה זה אמ׳לון מבין דעניתון קדישתא כמי שהוא תחלת הברכה דמי:

מתניתין העובר לפני התבה לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטרוף ואם אין שם כהן אלא הוא לא ישא את כפיו ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו והוזר לתפלתו ראשי:

גמרא תני הפורס על שמע והעובר לפני התבה והגומ׳ את בפיו והקורא בתורה והמפטיר בנבי והמברך על א׳מכל מצות האמורות בתורה לא יענה אחר עצמו אמן ואם ענה הרי זה בור אית תניי תנו הרי זה בור ואית תניי תנו הרי זה חכם. מאן דאמר הרי זה חכם בעונה בסוף ומאן דתני הרי זה בור בעונה על כל ברכה וברכה. אר חנינא שני ישראלים וכהן אחד ממצעין את הכהן אימתי בזמן שבלם שוים אבל אם היה אחד מהם תלמיד חכם ממצעין את החבר. אמר ריבל מימי לא ברכתי לפני כהן ולא הנחתי ישראל לברך לפניו

ר׳

וכתב הטור דאכתי היה נוהג כהרמבם והרא״ש כתב דבישתבח ויהללוך עונה אמן על עצמו ובקדיש ת״ק דסדר יתגדל וכרכה אחר הן ואין כתב הטור דהלכתא היה כותב כהרמבם מ״ט הכי אין הדבר מוגה לענין שלא פירשה לעמוד על הבורין שלא דברי יעיין בתורת חיים בית יוסף סי׳ נ״ה ומהלל״ן החכיב ז״ל ודלמא הכל כאחרונה. ומי ישראלים וכהן אחד שהיו מהלכין בדרך או כשמבדילין. ממצעין את שכהן מוציאין לותו כשמגיע ומשהיה מבדילין כשיגיע מקומו וקדשתו וזהו כבוד הוא לו כדאמרינן בס״ק בשלמא ובהן מיבעי ליה אלא משמעלו וכן נמי אמרינן סדר בשלמא. לא ברכתי לפני כהן עד שנתחתן לבדך ישראל לפניו הגידה שמצאת בספרי קירוש׳למי היה ולא שמחתי ישראל לבדך לפני כיור וכן כתבה טור אורח חיים בקטן עד שיגדיל ופירשו עד שניה ישראל לבדך לפניו מפני שהיה לו׳ובשם הגאון מהרש״ך כתב עד שיהא מקום מהיה לו עד שיגדל ויכול היה עד שיגדל דכל כך אדם גדולתו לריכל דכל כך היה עד שיגדל לפניו ישראל לפניו ועם כלזה לא כדך היה לפני כהן

יח ח יא ולפירוש

כפ׳ עומר ויושב בכלי תניא לחד קורא כתורה ולחד מתרגם ובלבד שלא יהא לחד קורא ושנים מתרגמין וכתב רש״י ז״ל כל וכל שכן שלא ישמעו שנים קורין ולחד מתרגם דסכח כלומר מפיהו לחד מתרגם. מפני הברכה שלא כדך שלא ס׳שכן שום המנהג. תני לך מימר מפני שברכה בתמידים ושלא יהו שנים מתרגם מבלך. שלא שמין שתי קולות ובתלמוד דידן תרי קלי לא מצתמעי ומכל מקום גם הפולה צריך לקרות בכחת שלא יהא ברכתו לבטלה. שנים קורין בתורה כלומר שמחזן קורא בקול רם והשולח עומד עמו בתכף כדאמרינן השתא אי אפי׳ שעולה קורא והחזן עומד עמו כמנהג בני רומניא ואפילו שמשלים נכור היה רוצה לקרות לעצמו ולברך צריך שיהיה לחר עמו וכרתניא בתוספתא חזן שעומד לקרות לחר עומד ומחזן אלו דכשם שכתוכתה על ידי סרסור כן קריאתה על ידי סרסור. ואין שנים מפטירין בנביא כשקורחין שכשהיה אין שנים עומדין שלא שמפטיר לבדו. קרויות בתורה כלומר בקריאת התורה בספר תורה עבדינן קריאות קריאות בשבת שבעה ויום שבשוחרים שבת וכמועדים חמשה ובראש חדש ברביעי וכשני וחמישי שלשה שבכל אין קריאות בכניסת המפטיר עולה לחר ומפטיר לת כלה. כטטי הוא שם אדם והיה שלים נכור. בשתתק כלומר בא אליו חולי השתוק ושוא הנקרא שבלתה מ׳שלג כשהיה לומר בתפלה והלולוניו לעמתם משפיכים ולומדים. לתון שיולון לרבי כון מסיכן יתחיל זה שעמד תחתיו ולמר לשם בשם ריבל דיתחיל ממקום שבשתתק בטטי ושקק שם. ושם תניכן כמתניתין דשכח ומסיכן מתחיל מתחלת ברכה שטעה זה ושוא לית לחר ממקום שפסק ולריבל היא הקונית. מבין דעניתון קדושתא קלנסא דמיושב. תחלת הברכה דמי ומתחיל מלמל כרוך כעיומות ותו וכו׳וכו׳:

מתניתין מפני הטרוף שלא תטרף דעת: ויטעה לפי שעה שעד צריך להתחיל ולומר לפני הכהנים כל תיכף ותיכף כלומר בשם שוטה וכעומתו אמן לא יוכל לכוין להתחיל ברכה שלאחרת. שם אין שם כהן אלא הוא החזן. לא ישא את כפיו דשמא לא יוכל לחזור לתפלתו ולעת ולכוין להתחיל בשיר שלשה שרעתו כטרפת מליאת נכור. ואם הבטחתו כלומר שהוא מוכטח שמעמו שהיו נטרף מליאת נכור וכיבר היא הבטחתו וי שיש לו מנהג שעשה כן כשם פעמי ולא נטרף כרשמעם מדברי שרשכם בפי שמעתם.

גמרא מאן דאמ׳ הרי זה חכם כשופט בשוף דמורה דשמיים שכרכות ואין לו לברך עוד. מאן דאמר הרי זה בור כשופט בשוף דמורה דשמיים ואין לברך יותר ואמ׳ מוזר ומכרך פעם לאחרת ואין לך כורות יותר מזה וכגמרא פרק שלשה שאכלו תני חדא הרי זה חכם לא קשיא הא דעבי לאחר כונה ירושלם והא דעבי לאחר לאחר כל ברכה וברכה ולא ס׳ג והתום׳ והלאם ורש׳י מיבעי דלאו דוקא כונה ירושלם שלא כל שהיא סוף כדבו כנון שתתכת ויהללוך ושומר את עמו ישראל ושולחת שמשמיים שברכות והשמיע בתוכה כונה ירושלם ושלא לאחר רכותה לאפילו לאיכא הטוב והמטיב לאחריים כיון דבוכנה תקנום ושוא דרבנן הוא ליה כונה ירושלם סוף שבדכות ואחריה שיהו לדוקא כונה ירושלם והשעם משום שפועלים אלא שלא מחייבי אא עד כונה ירושלם לבד כלאותה בפרק היה קורא ולפיכך עונה אחר אחר ברכותיו כדי שיצאו שפועלים למלאכת כעל שכית וכלאחריון בגמרא לבני עני ליה בקלא לשוקומי פועלים ומן הירושלמי הוה נרשם בהעת רש״ל ושנוהגים לאחרון דכל סוף ברכה חייב לענות אחר עצמו ולאו דוקא כונה ירושלם דהכי קאמר בשלשה כעונים בסוף והוא דרך כלל לכל הברכות. ויש להלמכם דרך לאחרת שכתב דדוקא שם ברך שניים או שלשה ברכות עונים אחר עצמו על עצמו לבד מחריהם אחר לאחר כרכה אחת היו עונה אחר.

ר' בן פזי בשם רבי אלעזר כל כהן שהוא עומד בבית הכנסת ואינו נושא את כפיו עובר בעשה ר' בן פזי בר הוה תשיש והוה חזק רישיה וקאים ליה אחורי עמודא ר' אלעזר נפיק לברא ר' אחא בשם רבי שמלאי עיר שכלה כהנים נושאין את כפיהם למי הם מברכין לאחיהם שבדרו ושבצפון שבמזרח ושבמערב ומי עונ אחריהם אמן הנשים והטף תנא אבוי בשל בנימן העומדי אחורי הכהני אינן בכלל הברכה העומדים לפני הכהנים אר חייא בר וה אפי חום ברזל הברב מפסק העומדים מן הצדדין נשמעינה מן הדא נתבון להוות לפניו והוה מלאחריו לאחריו והוה לפניו הזאתו פסולה לפניו והוה על הצדדין הזאתו כשרה הדא אמרה העומדים מן הצדדי אר חסד וצריך שיה החזן ישרי

רב

ולמידים זם קמי לחם מכח הוא זה ומכי הקטן כגמ' על ה' פרידת סמיה לומר מימו לא ברכתי לפני כהן למיחרת דמעלותא סיק והלמר רבי יוחנן כל תלמוד חכם שמכרך לפניו עם הארץ לפילו כהן גדול קויב מיתה דכתיב ולמטפלי לחכו מות אל תקרי מטפלי אלא מטפילי ושוברו לעדן כי קלמר מיסו כשוין מכלל דאם אין מין אלא התלמוד חכם גדול עבר מקרא דולמטפלי אם כן הכא דליכל היה כל כך אדם גדול אלא ברך ישראל לפניו לגדולתו ולמעלתו אם אמת הוא לו שמוע לא ברך לפניו ואחרי רב. כשהיו לפילו סהיה רבו לאו ורבי אחי לפניו אמרו סהיה רבו מופלג ומיבע קרי ליה כדאמרע בהפוקין ואם קראם לו דגרסינן לפניו כולו ופירושו לא בראתי לפני אלא אחרי לפני כהן ומוודי כשהישראל וכהן אמיסם תלמידי חכמים אבל אין הכהן כל כך חשוב כחותו כדפירשו שהוספות בערך בני העיר דקאמר על רבי פרידת כי קלמר מיסו כשוין. ואם תלמר ואחי רבותיו ומכתיב וקדשתו ויש לפרש דלאו דוקא אלא משכהן כמו תלמוד חכם אלא לאו כל כך חשוב כמו רבי פרידת ולפילו הכי היה לקרות לפניו ואם תלמר דאבל אמיני לא ברכתי לפני כהן תלמיד חכם לף על פי אלא כל כך כאחי ולא אחרי מדרך חומרא שחמרתי כעצמי משום עגמה אלא לפני לאחרים לא אחרי לאחי ישראל לגרך לפני כהן כשהיו בערך זה שהישראל חשוב יותר ומכיסם תלמידי חכמים. ברכתי לפני כהן שכשהולך רבי בתורה וכשוין ולפילו אסיה ביניהם שהרם מועט אחי רבותיו ואתיין כהן קורא ראשון מפני דרכי שלום ואחרי כגמ' אפני לרבי שלום דאורייתא היא אלא אחרי כשעולה ואתם לבבל דליכל לא היה מברך וכן כתב רש"י וברוכו בפרק כהי סעיר על רבי פרידא וכירושלמי דהפוקין תרתי בפירום שהישראל היה לפניו בולו כמו שכתבנוה כאן. עובר בעשה דכה תברכו את בני ישראל וכמועה דכבלי פרק אלו כאמרין כל כהן שמיגו עולה לרוכן כעובר בשלשה שעין כה תברכו אמור להם ואמת את שמי וטעמו דאף על פי שאמר דשלשה עשה כיון שלא כאו כאחד אין עובר ממה אמור ואמת מטוס הכי אמר כעובר ולא עובר ממה ואפשר גם כן מן הירושלמי דקאמר עשה ולא אמר שלשה ואף עשה כעובר כעשה דוקא כשקראום שני לאו אבל אי קראי לא עובר כמו דאתרגמינן אמור להם כך תאמרון להון והיינו כשהגיע בבית הכנסת אבל חון לבנסת אלא על פי שקראו כהניס אי לא עלה לא מהייב וכדכתבו הלחם והלחן בפרק עומד ויושב כשאכלת מגלח בבלי עיין שם. כך הוה תמיה כשהיה חולה וחלוש. והיה חזק ריסיה מדכתי כרב בית ויוסף בטור לורת חיים שיאמן קבל כשם שלחם כרחם לגרוש ולא הוה חזק ריסיה כלום שלא היתה רחמנו כרחם וחזקה אלא

כוחכת לכל מדכתי שלחם עצמו בפרק עומד ויושב לא מתחייב גורסת זו ויש לקיים הגירסא לפי פירוש זה כך הוה תמיה חלוש וחולה וחזק ריסיה מסיה שכאב מתחזק כדאמרי'. לו על דרך שנגע בסור וכאמרם קלני ראשי שפירושו ככר לחי ושכא כמי חזק ריסיה שלא היה חזק. קמיה לי לאחורי עמודי שהעמוד היה מפסיק ביני ובין העם והיה כמלן דליתיה כשכור שלא לעכור לעצמי. נפיק ליה לברא לא סגי שהסתרתו לאחורי עמודי דסוף סוף הרי הוא בקבל שלא היה יכול לחזן מכל וכל. עיר שכלה כהנים נושאים את כפיהם כלומר כלם כמו שהם עולים לדוכן ומטמים את כפיהם ובפרק אלו כאמרין בבלי אחר רבי שמלאי כית שהכנסת שכלו כהנים כלן מטמין את כפיהם לגי מכרכין לעם שפשרות ומוקי לה כגמרא כלליכא אלא עשרה אבל אי לוקא יותר מעשרה בבית שהכנסת כאמרין שעשרה לעגות אמן והשאר עולים לדוכן כדאמרי' רבי זכרוכו לברכה והכא אמי מציין לחוקומי שבו' שעומדים לאחורי שהכהנים לוקן בכלל ברכה ללמוד לשם שמר רחמנא כלשם שמור לחברו ומדבר עמו שהוא פנים בפנים יכא העם שהוא לשאחריהם. וכגמרא סוטה מוקי לה כדלא לפיסי לכל אי לפיסי הרי הן בכלל ברכה ום לזה ראיה מסה דקאמר הכא למי הם מברכין לאחיהם שבצפון ודרום ומזרח ומערב והכתיב כאברעה רוחות אלא לא ימלט שיש אחד מהם שהוא לאחורי הכהנים שלם הכהנים פניהם לדרום לאחוריהם לצפון ושם שניהם למזרח לאחוריהם למערב וכיוצא בזה ולפילו הכי קאמר שסם בכלל ברכה שמע מינה דהיכא דאפשר הכי שלין יכולין לבא כולו הם בכלל ברכה. לפילו חומת ברזל שבינה מבסקת כלומר שבינה מבסקת ובוקעת שהומה שבוכרת ושולבת ושוכה על עם שלפני הכהנים והם עירובו לפי גירסא זו ובשכוקין דשבא קאמר לפילו חומת ברזל לוקא מבסקת והכל ממן אחד ובגמרא דילן לפילו מחיצה של ברזל אינה מבסקת כיצד ובין לבוקם שבשמים. ושוה לאחריו לפילו שהיו כלם בריכין הזאה. שלשתן שמולה דבעיבן כוהם לשהרה דכתיב והזה הטהור על הטמא שיהא מתכוין. על הצדדין הזאתו כשרה כלן שהיו העין שבל כגמרת קושא קאמר על צדדין שבפניו הזאתו כשרה וכתב רש"י זכרוכו לברכה צדדין היו ממנו ולשלן ולא צדדין היו ממנו ולאחור ואם כן שבא אמי כירושלמי ם תמי כפירושו דשמעת מהי מהוש לאחור כלשם שהומר פני יס בפניהם ואם כן העומדים מצדדי לפניהם הם בכלל ברכה להא מני לברך עמהם שבל העומדים מצדדי שלאחור לא סיין כהו לאחור להם ואין בכלל ברכה ולרוב פסוטותו לא הם לפרש. וצריך שיהא החזן ישראל וכל הרואים בהלכות כשילות כהיס ושעמת דכתיב לאחור להם שבלל שהוא לוכו מהם ולפיכך כשהחזן כהן עומד שאר שלנו ולא הוא חזק ריסיה כלום שלא היתה רחמנו כרחם ומזקה שלא

אם היה כהן ר' המוכן לברך אם ענה יחידי וחין כהן אחר אלא הוא קורא החזן ואומ כהן ולא כהנים • ואם היו כ' לוג מו ד' כוסות רבים אומר כהנים וזה חולק לתלמוד בבלי דתמ' מבלי דמי נקטינן כקורא ולמחר ליכו קורא ממחר לומר להם דוקא כשהם כ' קורא מכל מחד מחזיר פניו מהן ומברך • ולפי הירום אפי להם הוא לכ' לומחר והלכתא דלמחר מין קורין כדלת מתניתין מפני שלוחו של אדם

כמותו וגלפינן לה מדכתיב ושחטו אותו כל קהל ישרל וכורקי שמין כל קהל ישרל עם מכאן שלוחו של אדם כמותו • אם אמור תפלתי כפי אם קדורה תפלתי כפי כמדובה ואימי נכשל ותפלתי מוכעת מלבי אל פי כל מה שאני חפץ לפניך בתחנוני • יודע אני שהוא מקובל לאולם קלי כלום קבלת תפלה עלינו דאי אתפלה מקובלת מיבעיא • יודע אני שהוא מטורף אם כאני לאולם קלי מלמון טורפין לו תפלתו כפניו כלומר תפלה שהתפללו לפניו מטורפת וטרודה ממנו וזו פירושו של רבי והלימכם בפירום המקנה כתב מטורף אות מלמון שריף יוסף •

גמרא ר' אחא בר יעקב אמר

ובלבד בתכות כלו' שא דיקון דטעות קיימן דע הוא שיש לו כולל טעות כל הברכות שלא שם טעה כאלו דוקא שהוא דשתית הברכות וזהו הוא שלין שקבע חפץ היו ובתפלתו אבל שם טעה בתחרות אין כשם קיימן כללו אלפי זה הוא אומר רבי תניכא בן דוסא שם תפלתי כפי יודע אני שהוא מקובל קלי כלום קבלת תפלה עלינו דאי אתפלה מקובלת מיבעיא • יודע אני שהוא מטורף אם כאני לאולם קלי מלמון טורפין לו תפלתו כפניו כלומר שהתפללו לפניו מטורפת וטרודה ממנו וזו פירושו של רבי והלימכם בפירום המקנה כתב מטורף אות מלמון שריף יוסף •

גמרא ר' אחא בר יעקב אמר

ובלבד בתכות כלו' שא דיקון דטעות קיימן דע הוא שיש בכל טעות כל הברכות שלא שם טעה כאלו דוקא שהוא דשתית הברכות וזהו הוא שלין שקבע חפץ היו ובתפלתו אבל שם טעה בתחרות אין כשם קיימן כללו אלפי זה הוא אומר רבי תניכא בן דוסא שם תפלתי כפי יודע אני שהוא מקובל קלי כלום קבלת תפלה עלינו דאי אתפלה מקובלת מיבעיא • יודע אני שהוא מטורף אם כאני לאולם קלי מלמון טורפין לו תפלתו כפניו כלומר שהתפללו לפניו מטורפת וטרודה ממנו וזו פירושו של רבי והלימכם בפירום המקנה כתב מטורף אות מלמון שריף יוסף •

גמרא ר' אחא בר יעקב אמר

ובלבד בתכות כלו' שא דיקון דטעות קיימן דע הוא שיש בכל טעות כל הברכות שלא שם טעה כאלו דוקא שהוא דשתית הברכות וזהו הוא שלין שקבע חפץ היו ובתפלתו אבל שם טעה בתחרות אין כשם קיימן כללו אלפי זה הוא אומר רבי תניכא בן דוסא שם תפלתי כפי יודע אני שהוא מקובל קלי כלום קבלת תפלה עלינו דאי אתפלה מקובלת מיבעיא • יודע אני שהוא מטורף אם כאני לאולם קלי מלמון טורפין לו תפלתו כפניו כלומר שהתפללו לפניו מטורפת וטרודה ממנו וזו פירושו של רבי והלימכם בפירום המקנה כתב מטורף אות מלמון שריף יוסף •

גמרא ר' אחא בר יעקב אמר

ובלבד בתכות כלו' שא דיקון דטעות קיימן דע הוא שיש בכל טעות כל הברכות שלא שם טעה כאלו דוקא שהוא דשתית הברכות וזהו הוא שלין שקבע חפץ היו ובתפלתו אבל שם טעה בתחרות אין כשם קיימן כללו אלפי זה הוא אומר רבי תניכא בן דוסא שם תפלתי כפי יודע אני שהוא מקובל קלי כלום קבלת תפלה עלינו דאי אתפלה מקובלת מיבעיא • יודע אני שהוא מטורף אם כאני לאולם קלי מלמון טורפין לו תפלתו כפניו כלומר שהתפללו לפניו מטורפת וטרודה ממנו וזו פירושו של רבי והלימכם בפירום המקנה כתב מטורף אות מלמון שריף יוסף •

פרק ביצד מברכין

ביצד מברכין מלת ביצד היא כלום על דבר שכבר בודע לנו מציאותו ובאה לשאול על תכונתו ודרך התלמוד למאול כאלו כשה תבא ביצ' קלי כלבעי דרים מכלתין על מלוימתי קורין שהיא דומם לוה וכאן לויכו שוא כן אם אפני הכבר לכבר מית לן לאמור ליהמ' מן העשן כלא כרכה ועל הכברה שהיא שוא ביצד מברכין מ"ם אם ממתו קלי מבדך כאן כשל קלי מבדך לאחריו ואיכו מברך לפניו וא"כ אייך לברך על כל דבר ודבר ע"כ שוא ביצד מברכין זו היא עשת התום' ול' יונס כתב דקלי אפ"ק דתכן מקום שאמרו אלא לאתוס לא יאתי והייכו ברכת הפירות והמצות דלית להו מתיחה ואתי אפשט ואתן בתפלה וקמ"ל

פרק ביצד מברכין

ביצד מברכין מלת ביצד היא כלום על דבר שכבר בודע לנו מציאותו ובאה לשאול על תכונתו ודרך התלמוד למאול כאלו כשה תבא ביצ' קלי כלבעי דרים מכלתין על מלוימתי קורין שהיא דומם לוה וכאן לויכו שוא כן אם אפני הכבר לכבר מית לן לאמור ליהמ' מן העשן כלא כרכה ועל הכברה שהיא שוא ביצד מברכין מ"ם אם ממתו קלי מבדך כאן כשל קלי מבדך לאחריו ואיכו מברך לפניו וא"כ אייך לברך על כל דבר ודבר ע"כ שוא ביצד מברכין זו היא עשת התום' ול' יונס כתב דקלי אפ"ק דתכן מקום שאמרו אלא לאתוס לא יאתי והייכו ברכת הפירות והמצות דלית להו מתיחה ואתי אפשט ואתן בתפלה וקמ"ל

רב נחמן בר יעקב אמר אם היה כהן א'אומר כהן אם היו שנים או'כהנים א'ב חסרא אפי כהן אחד אומר כהנים שאינו קורא אלא לשבט :

מתניתין המתפלל ושעה סימן רע הוא לו ואם היה ש"צ סי' רע לשולחיו מפני ששלוחו של אדם כמותו אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים והיה אומר זה חי וזה מת אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף :

גמרא רב אחא בר יעקב אמ' ובלבד באבו :

פרק ביצד מברכין

ביצד מברכין על הפירו' על פירות האילן הוא אומר בורא פרי העץ חוץ מן היין שהוא אומר עליו בורא פרי הגפן ועל פירות הארץ הוא או' בורא פרי האדמה חוץ מן הפת שעל הפת הוא או' המוציא להם מן הארץ ועל הירקות הוא אומר בורא פרי האדמה ר' יהודה או' בורא מיני דשאים :

גמרא תני ר' חייא קדש הלולים מלמד שהוא טעון ברכה לפניו ולאחריו מבאן היה ר"ע אומר לא יטעום אדם כלום עד שיברך ר' חגי ור' ירמיה סלקון לבי חנוותא קפץ ר' חגי וברך עליהם א"ל ר' ירמיה יאות עבדת שכל המצות טעונו ברכה ומנין שכל המצות טעונות ברכה ר' תנחומא בשם אמר שנאמר ואתנה לך את לחות האבן התורה והמצוה הקיש תורה למצוה מה תורה טעון ברכה אף מצוה טעון ברכ' • ר' יוחנן נסב זיתא וברך לפניו ולאחריו והוה ר' חייבה מסתכל ביה א"ל ר' יוחנן בבלא למה את מסתכל בי לית לך כל שהוא ממין ז'טעון ברכה לפניו ולאחריו אית ליה ומה צריב ליה מפני שגלעינתו ממעטתו מה עבד ליה רבי יוחנן משום

וקמ"ל דמשום סכי הוכרך להסתכל כודסכירה ליה דנלעיות ממעטתו שנרעין שכתוך הזית היה מסורו ואוכלו בלא נרעין וכניר לו ממעורה דזית ונכרכם פרשכוסם ניחא דכיון דנסכה צריכה לכבך אפילו שאין בו כזית אבל לברכה אחרונה אינו חייב עד שיהא בו כזית ומשם כן לסכי ס"ם מסתכל לרבי יוחנן דהיכי מברך לאחריו כזית כיון דכבר ליה שטעורת •

משום פרי כיון שהוא פרי הפילו ליה ניהליה כזית חייב לברך ובפרקין בבלי אמר רבי חייא כך היה רבי מאיר אומר כל שיש בו מלוא לוגמיו מברכין עליו תחלה וסוף ואמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא רבי יוחנן היכי מברך על זית מלוח כיון דמקלף לגרעיניתיה כגר ליה מעורה אמר ליה מי סברת כזית גדול בעין כזית קטן ואמר רבי יוחנן כזית גדול הוא דמקלף על גב דמקלף לגרעיניתיה פש ליה מעורה דתנן זית שמרו לא גדול ולא קטון אלא כיוצא בו עד כאן. ומסתברא סיפא עובדא דמסכת נגעים זית ס והוא דבכלי דאמר זית מלוח הוא חד עובדא הלכה דפליג בבלי דירושלמי לענין דיבת למסכת משמע דאי הוי כריה אף על גב דליתי בה כזית חייב לברך תחלה וסוף דסבי תפיק דמילתיה דרבי יוחנן דאמר דאפילו אי אכיל פרידה אל עבר לגמל רמון מברך תחלה וסוף ומתלמוד דידן נראה דאפילו כריה נריך שיהא בה כזית מדלטטריך לתרץ דאף על גב דמקלף ליה לגרעיניתיה פש ליה מעורה ואי ליתא דליתי ליה דכריה לא נריך בשורא אחלי מצני הכי ליתא כריה אחלי. וכיוצא יוכה וכרומו לכרכה כתב מהגמרות מלוקות אכל לענין הלין טעמא דכריה הוא טעם אכון וכזית פליגי כיון אחלי דרכו להאכל עם הגרעין דתלמוד דידן מכר דכיון דאחלי דרכו לאכלו עם הגרעין נריך שיהא כשאכל זית ואפילו אטטריך לטמוי דאף על גב דמקלף לגרעיניתיה פש ליה מעורה דזית כיוצא. ותלמוד זה מוכר בין שדרכו לאכלו עם הגרעין כמו רמון ועיב ונדנדניות וכיוצא בהו וכין אחלי דרכו לאכלו עם גרעיניו כגון זית וכיוצא בו כיון אפילו כריה לא בשיון מעורה. והלחם וכרומו לכרכה כתב דתרי עובדי היכי דבבלי מיירי כשהכניסו לפניו זית שלם דאף על גב דמקלף לגרעיניתיה כיון שכשהא לפניו היה שלם והכנים מכריה אלמא שוב אין נריך שעור ואפילו כריה חייב. ותלמוד דילן מיירי דהאי זית כשהוכא לפניו היה מוכר שגרעין כי ההיא דאוף פרק אין מעמידין נכי זיתי בלוסקמא דקתני רבי יוסי שלשים תמרים היכי דמי שלשים אמר רב כר חבוש כל שאחזן בידו והן כשמים משגרעיניהם וכהך זית מיירי לכי יוחנן בתלמוד שלנו ולהכי כיון דלא הוי כריה כשהוכא לפניו בעין מעורה. והלחם וכרומו לכרכה בחרוסיו כתב וזה לשונו וים לומר דלא פליגא תלמוד דידן לירושלמי אלא דבירושלמי אכר דרבי יוחנן זית שלם אכל ולא הסיר גרעיניתו ואפילו הכי אפילו כריה ובגמרין דבבלי דלא אכל גרעיניתו אלא סמירו וזרקו והילכך לא חשיב כריה ואפילו אי אטטריך למימר דזית גדול הוא דלאחר שנחתך או נאוה לא חשיב כריה בפום מקום לכל לישורין שבתורה וכן מתרגים התוספות עד כאן. ולא תקשי לך דאם לימא דבירושלמי מיירי שאכל זית שלם וגרעיניתו מאי קאמר ואה נריכה ליה אפילו ממעטתו והלא לימא ממעטתו שאוכלו עם הגרעין לאו כך אכלים הוא והכי הוא כאי שאכל עץ ואכן אם כן תשאר גרעין שאכל עמו אכילה במקום שאכל אין כן כשעור וזו היא שכה שממעטת מן השעור דזית שאכל שעור הגרעין שאינו אכר לאכילה ממעטת זית מן השעור. יין בזמן שהוא כאות שהוא חי. מומרים עליו ברוא פרי העץ ואין מברכין עליו ברוא פרי הגפן לפי שהיה ייפה חזק אמר ואין רואי לשתי כלא מים שילכך אכתי לא זו מברכתו הראשונה והרי הוא כעכבים שמברכין עליהם ברוא פרי העץ ואין נוטלין ממנו לידים דאין עם מים כלל עליו. בזמן שהוא מזוג ברוא פרי הגפן לפוא דאחי לשתים ונוטלין ממנו לידים למים מיהא אכיל וכפרק שלשה שאכלו דבבלי סוחלפה שטעה דתנו דכגן יין עד שלא נתן לתוכו מים אין מברכין עליו ברוא פרי הגפן אלא ברוא פרי העץ ונוטלין ממנו לידים משתתן לתוכו מים מברכין עליו כשה ואין נוטלין ממנו לידים לכרי רבי אליעזר וחכמים אומרים בין כך ובין כך מברכין עליו ברוא פרי הגפן ואין נוטלין ממנו לידים הרי שבין כדברי רבי אליעזר יש חלוק דהתם קאמר דכאי נוטלין וכמוזג אין נוטלין ובין כדברי חכמים דהתם אומרים דמברכין ברוא פרי הגפן ואין נוטלין ממנו לידים והכא אמרי דנוטלין ממנו לידים. מיהו פירוש שברייתא דבבלי הוא שכי דבשין שהוא חי ושוא חזק אין מברכין בו נפן אלא נוטלין לידים דמי פירות מיקרי ואיכא שם מים עליו אלא כשהוא מזוג כבר ככסם כשוג אין לחוש לשתיה ולכך מברכין ברוא פרי הגפן אלא אין נוטלין ממנו לידים אחלי בשין כיון דחוי לשתיה אחלי בשין וחכמים אומרים כין כך ובין כך מברכין ברוא פרי הנפן ובין שום כוא שם אין נוטלין ממנו לידים אחלי בשין נשילה ובכא שאמר וחכמים אומרים בין חי בין מזוג מברכין ברוא פרי הנפן ונוטלין ממנו לידים שכי פירושו בין חי בין מזוג שם אין עליו והוא מי פירות הילכך נוטלין ממנו לידים ואפילו זכרומו לכרכה כתב שם דלית דנראי כסף דירושלמי עיין שם. אין כו משום שכן אוכלין אליבא דחכמים שאמרו בין כך ובין כך נוטלין אמר כך דאליבא דרבי אליעזר לא נריך דכשהוא מזוג בכבר יש בו מים וחמים נוטלין ולית משום כזה אוכלים אי אמי אליבא דרבי אליעזר נמי קאמר דכיון שברוא פרי הנפן כבר שוים אין וזוי דבר אכילה והיה אפשר לחום משום כזוי אוכלין לוה אמר דאפילו לרבים ולחכמים אין כו משום כזוי אוכלין ובבבלי דקא אמרי חכמים בין כך ובין כך אין נוטלין ממנו כתב רש"י זכרומו לכרכה דשמיעה משום כזוי אוכלין. שמן זית הכא במאי עסקינן בחושם בנרומו ונריך לשתות שמן זית על ידי מנינרון שהוא מין מאכל וכולעו להעכיר הכאב שים כו ועל זה אמר שמברכין עליו ברוא פרי העץ דאי כרקא שתי ליה כלי מיחום נדון מירי לוזקי מזיק ליה ולא מברכינן עליה שאין זו אכילה שנריך ברכה דגבי ברכה דוכרת ואכלת כתיב ואי הדאכיל ליה על ידי מנינרון ולית ליה מחום נהנה היה ליה למנינרון עיקר ושמן זית טפל ומברכינן על העקר ולא מברכינן על הטפל וכן אי אכיל ליה על ידי פת הוה ליה פת עיקר ושאין זית טפל אלא מידי בחושם בנרומו דאו אף על פי שאוכלו על ידי מנינרון הוה ליה שמן עיקר ומנינרון שפל כדאיתא בפרקין דבבלי שיין שם.

משום ברייה מילתיה דרבי יוחנן אמרה שכן אכל פרידה של ענב או פרידה א' של רמון מברך עליה לפניה ולאחריה. יין בזמן שהוא במות שרוא אומר עליו בורא פרי העץ ואין נוטלין ממנו לידים בזמן שהוא מזוג אומ' עליו בורא פרי הגפן ונוטלין ממנו לידים דברי ר"א וחכ"א בין חי בין מזוג אומר עליו בורא פרי הגפן ונוטלין ממנו לידי א"ר אבא אין בו משום אברן אוכלין ר' יעקב ב' זברי בשם אברהו שמן זית אומר

אומר עליו בורא פרי העץ אמר ר' חייא וכתני אמרה בן חוץ מעל היין שעל היין אומר פרי הגפן ויין לאו שחוק הוא לא מר אלא חוץ מן היין הא שאר כל המברים אעפי ששחוקין בעינן הן. ר' אבא בשם רב ושמואל תרויהון אמרין ירק שלוק אומר עליו שהכל נהיה בדברו. אמר רבי יוסי ומתני אמרה בן חוץ מעל הפת שאומר המוציא ופת לאו שחיקא הוא לא מר אלא חוץ מן הפת הא שאר דברי אעפי ששחוקין בעינן הן. רבי חייא בר וה בשם ר' יוחנן זית בבוש אומר עליו בורא פרי העץ. רבי בנימן בר יפת בשם ר' יוחנן ירק שלוק אומר עליו ברכת שהכל. אמר ר' שמוא בר' יצחק מתני מסייעא לרבי בנימן בר יפת אבל לא שלוקים ולא בבושים ולא מבושלים. אם בעינן הם יוצא אדם ידי חובתו בפסח. אמר ר' זעירא מאן ידע משמע מן ר' יוחנן יאות רבי חייא בר וה או ר' בנימן בר יפת לא רבי חייא בר וה ועוד מן הדא מן מה דאנן המיין רבנן דרבייא עלון לאבריתא ונסבין תורמוסין ומברכין עליהם בורא פרי האדמה ותורמוסין לאו שלוקין אינון אין תימר שניא היא דאמרה תורה מרוריקובין ששלקו בטלו מרירות. אדי בר בון ולא פליגין זית ע"י שדרכו לאכלו חי אעפי שכבוש בעינו הוא ירק ביון ששלקו נשתנו. ר' זריק אר זעיר בעי אהן דנסיב תורמוס ומברך עליו ונפל מני מאי מברך עליה תנינו.

מה

מומר עליו כירק פרי העץ ואף על גב דפסקי כמילתיה קאי לעניין ברכה. ומתניתא אמרה כן דכל דבר שאינו מברכין עליו שהברכה שלאחריו כמו שהיו מברכין בעינו מברי למרו כמשנה שעל פירות שלוין מברכין בורא פרי העץ חוץ מן יין ומי פירות שלא מיירי פלא כדברים שהן בעינן מכל מי שעתנו מפסיקין לפי שברכה אחת יש להן ודי דכיכא דאמר חוץ מן היין כלומר הא אמר דברים שפירות שלוין אף על פי שמחוקין הן כמו בעינן לעניין ברכה והשתא תיובתא לאומרי חוץ מן היין דפליגי דמתניתא אומרים עליו כרכה אחת שלא דרך כן תמה לפיכך דמחק זית אף על גב דמחוק כמו כעינו הוא ומברכין עליו בורא פרי העץ. ירק שלוק מברכין עליו שהכל נהיה בדברו ובגמרא דילן מסיק דירק שלוק הוא עליו בורא פרי האדמה כמו שאתה מברכין בשורי מי כלתי שלוק וכן כתב הרי"ף וכל הפוסקים ולהכי אמרי דמי פליגי בתלמוד דילן נקטינן. ורב אחאי הקשה דהם מצאתיה לרב דשלקות מברכין בורא פרי האדמה וקאמר דרכותנו שבמדינת ישראל למרי שלקות מברכין שהכל נהיה בדברו ואמר הכא אחאי עשו ואני אומר ליישב דברי הפוסקים שאין מלקין ים מהם שברכתם בורא פרי האדמה ויש מהם שמברכין שהכל כל ירק הכלכל מי שברכתו בורא פרי האדמה כגון תומי וכרתי כשלקו אפקים ממילתיה לגריעותא ומברך שהכל והיינו דירושלמי דתכא. וכל שתחלתו שהכל דהיינו כרפס ושלקו דאפילו מלכתחלה מברך עליהם שלקו מברך בורא פרי האדמה ואהיינו דתלמודא דילן כמאן דאמר אחד הפוסק ונם שרב נחמן קאמר התם דפליגי הכי גרסי שם וקאמר בהדיא הרב שנהל בית יוסף בלורא חיים סימן רי"ד דכרב אחאי בקיטונן ולא פליגי. דכי חייא בר ום וכו' זאת פסוניא בכללה לותא בפרק כל שעה דתכא מתוקנת הלשון כמו שכתבתים כאן ודירושלמי להכא יפקנת חלוף לשון והוא בירקא מוטעית. זית כבוש כחומן. עלוק מבושל ביותר. מתניתא מפיישא בפרק כל שעה תנן מלוי ירקות שהיה ידי חובתו בפסח חסא ורוב וכו' אכל לא כבוסין ולא שלוקין ולא מבושלים וקאמר אם השתא לא בעינן הם ויצא ידי חובתו בפסח בעינן הם ויצא ידי חובתו בפסח והכי קא"ר אם ירקות שלו הם בעינן לרם ויצא ידי חובתו בפסח זברים ש"ת ובכיפא קאמר לא שלוקין אם כן משמע הוא דקשיא לרבי בנימן בר יפת דכשלוק מברך שהכל ולא בורא פרי

ומצי

מה בינו לבין אמת המיאמרין תמן לכך כוין דעתו מתחלה ברם הכא לא לכך כוין דעתו מתחלה · תני ר' חייא אין מברכין על הפת אא בשעה שהוא פורס אר' חייא בר' וה הרא אמ אהן דנסיב פוגלא ומברך עלוי ולא אתי לידיה צריך מיברכא עלוי תנינות אר' תנחום בר יודן צריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שלא להזכיר שם שמים לבטלה עד כמה יפרוס רבי הונא ורבי מנא חד אמר עד כזית והרינא אמר עד פחות מכזית מאן דאמר כזית כי דתנינן תמן ובלן פותתן כזית מאן דאמר עד פחות מכזית תני רבי אפילו מחזירה לסלת · תני כל שאומר אחריו שלש ברכות אומר לפניו המוציא לחם מן הארץ ובל שאינו אומר לאחריו שלש ברכות אינו אומר לפניו המוציא התיבון הרי פחות מכזי שאין או לאחריו ג' ברכות מעת' אינו או לפניו המוצי' ר' יעקב בר אחא לשאר המינין נצרבה · ר' אבא בשם רב מסובין אסורין לטעום בלום עד שיטעום המברך · ריבל א' שותין אע"פ שלא שתה מה פליג מה דמר רב בשהיבל א כוסו בידו זקוקין לכבר א' מה דמר ריבל בשהיבל א כוסו בידו

תני

ומכי מה דיא לכין לחמ המים שברי העומר ושותס מלחמ המים לעפי שהמים שכיך על פיס עכרו מיכל המים ואין פס עכ לא מחייבין ליס לכרכה לחמת שכי נמי בהאן תורומס · אמרין תמן דחייס לכניית שוס כלומר לא דמו דכלחמ המים מעקרא כשהכרך דעתו לכך שכרכ היא על לותס המים הנמצאים כשעה שסוא שותה אלא לכך כוין דעתו מתחלה דהוה תורומס דנפיל והולכך לפסר דכעי כרכה לחמת · אלא כשעה שסוא פורס וכן רכי חייא עצמו בכללי דפרקין צריך שתכלה ברכה עס ספת ורכה לחר מכרך ומכל כונע ופי' שתוספות שלא יפריענה מן הפת עד לחר הפרכה ופסיק תלמודא הלכתא כרכה · הדא לחרם לחן דשמיב פוגלא נר"ם דקוכר דטעמיס דרכי חייא דלחר צריך שתכלה ברכה עס הפת ולחיו מכרך אלא כשעה שסוא פורס לא שיהיו טועמי טעמא שסוא מסוס שפשפ שלא יכנע קודס ברכה שמא תפול מידו בעוד שמכרך ויצטרך לחזור ולכרך פעם לחרת ולכך יליף מיולתיס דרכי חייא דלא בעיב פוגל וכו' צריך לברך תפיסת ובתלמודא דידן לא משמע דסוי מסוס הלי טעמי ושתיס כתבו פיי הלי טעמי פוגלא נוכח וכל פוגל · כל כשכתלו כתב הלי יוכה בשס יש מוסו לחר מוכר מלכות לכל שם לא לחר אלא כשלא בלבד יסייס הספוק למדבי חוקך אלא להזכיר שם שמי לבטלה · עד כמה יפרום עד כזית פירוש ולחי הוי יותר מכזית שפיר טפי דנריך לכבוע כעין יפה אלא דיליכו יכול פחות מכזית וחריבא אמר דאפילו פחות מכזית יבא · מאן דאמר כזית כי דתנינן תמן כמכנת תפחות · ובלן פותתן כזית תנן התס היס עומד ומקריב מפחות כיולשלם מומר ברוך שסחייני וקיימנו והגיענו לזמן הזס פטלן למכלן מכרך מזונית לחם מן המלן ובלן פותתן כזית והסתם אמר דלמ' דבריך כזית לבלת לבלת ידי חובת המזונית מכר לס כתק דאמר ובלן פותתן כזית בלי שיברך המזונית אלמא פתיתים כזיתים מברך מזונית ומאן דאמר דאפילו פחות מכזית יבא יש שמזונית מכר לס כתבא דכי רבי יסמעאל דתני התס דפורכן בלו' מפרך לותס פרובין פרוכין כל כך דקיס עד שמחזירן לבלתס ופעמין כמו פולת שמא דאענב דליכ' כזית מברך עליס המזונית · שלש ברכות הוי ברכת המזון דאית בה תלת ברכת הזן וברכת הארץ ובונה ירושלם אבל הטוב והמטיב לא מני בהדייהו לכיבבה תקנום · שרי פחות מכזית שאין מ מרין לאחריו ברכת מזון · אומרין לפניו המזונית ושעמא דמילתא דלאחריו הוא מן התורה דכתיב ואכלת ושבעת והדר וברכת ואכלה לא מקריה פחות מכזית אבל לפניו הוא המזונית לחם מן הארץ וכין כזית פחות מכזי לחם מקרי ולא תשקיף הכרכה כין שעור בזית לפחות ממנו ואם כן לא נצית להאי כללא דכללת כל

שאין אומרים לאחריו שלש ברכות אומרים לפניו המוציא · ומכי מר רבי לחא לעזר אמיכין צריכה כלומר לא חתי לפלוגי כין דכר שום לו שעור לדכר שאין לו שעור מתקנה ותאמר ומרי פחות מכזית שלא כא לחלק כין מזון למזון כין פת לשאר מיני מאכל כגון מעשה קדירה ופת הבא' בכסנין סיכה דלא קבע סעודתיס עליה ופת תורו ופת דוחן שאין מברכין עליהס ברכת מזון אין אומרים לפניהס המזונית אבל לעולם פחות מכזית מברכין תחלה המזונית וכל הלמכס והלחם והטור ושרשבת וכיי נקטינן · מסוכין אמורין לטעום עד שיטעום המברך רש"י · מאכלו כבלי לאו' יסולם אין המסוכין רשאין לטעום כלום עד שיטעום הכונע והקשו התוכפו מסהות סכא דפרק ערבי שבתות דהוה נחין זמתי ותירצו דים הפרש כין מלכלה לשתי ועוד תירצו דמייבי כשים כל לחר כוסו כידו כמ"ש בירושלמי משס ליכל כשהיה כל לחר כוסו כידו · ונא לפי תרון רשאין על תוספות שס כן הפת סיכה לקלמר מס ופליג ומוקי דלא פליגי אלא כוקוקין נחין זקוקין לחתי לא מוקים זס כלשון זס כשהיה ים לפרס דשכח קיס ליס לת למודא דכשר' ליכל כין למכילה כין לשתיה אמרו ומשום הכי לא מוקים הכי מכל התס כגמרא דילן דלא קיס ליס משום הכי משמע התס כין ועוד דשכח דכ לשון טעימה קלמר ומשמע דכין כמכילה כין כשתיה קלמר ומסי תיתי לחלק מכל התס כשהיה קלמר עד שיטעום שכונע דשייכו מכילה לכל ושכשה קלמר נחין ושתי דמשמע שתיה כלכל משום שכיום לחלק · מס ופליג לשון שלמה הוא וכי פליגי דכ ור' יכל מ לא פליגי ומר מר חדא ומר מר חדא ופשיט דלא פליגין אלא דכ מיירי כשהיו כלן נריכין לכבר לחר ונחן לכל לחר כבר כידו לטעום ממנו ור' יכל מיירי שכל לחר כוסו כידו ומדעתא דהכי מכרך המכרך · מה דלמר דכ כשהיו כלן וקוקין לכבר לחר מס דלמר ר' יכל שהיה כל ל' כוסו כידו ולת כיון דדכ לשון טעימה קלמ' ולית ליס מכילה ושתיה מס כן ליפלוג ולוקמי כדילה ולימ מס שלמר דכ כשכלן זקוקין לכום לחד ומ"ש ר' יכל כשכל לחד' כוסו כידו ומה לו לשנות לת טעמו כין לחם ומים · ולל דהכי דכשלמרו רבי חנא כשם דכ לחמרו כלשון טעימה דלית ליס מכילה ושתיה ומס לא חלקו כחוקמתא ומוקימו כמכילה וזס כשתיה כתרון רשאין על שהים כדעריבא לכל מ"ד יש בעל תלמוד זס דרך מעקרא דיכא דשמרו כלשון מכילה לחמרו והיא לותה מימרא דתלמוד דילן דמוכיר לה רבי ממולכר סילת מסמיס דרך עצמו והתם עד שיטעום שכונע קלמר דשמע מכילה ומסוסכי היכא דמוקים ליס מוקימת מוקים ליס כלשונו שלמר מעיקרא ומפילו הכי לא מחלק כין מכילה לשתיה משום דר' לחא פקטיה כלשון טעימה ·

ותיכו

תני המברך פושט ידיו תחל אלא אם רצה לחלוק כבוד לאביו או לרבו או למי שגדול ממנו בתורה הרשות בידו רב כר הוה קאי הוה טעי בשמאליה ומפליג בימינא׳ רב הונא אמר אחז דאמר סב בריך אין בו משום הפסק ברב הב אחונא לתורא יש בו משום הפסק רב הונא אמר הרא שתיתא והרא טריתא שחיקתא אומר עליו שהכל נהיה בדברו׳ ר׳ הונא אחרי שנתן לתוך פיו ושכח ולא ברך אם היו משקין פולטן אם היו אוכלין מסלקן ליצרדין׳ רב יצחק בר מרי קומוי רבי אסי בשם ר׳ אפילו אוכלין פולטן דכתיב ימלא פי תהלתך׳ הכוסס את החטים אומר עליהן בורא מיני זרעונין אפאן ובשלן בזמן שהפרוסו קיימות אומר עליהם המוציא ומברך עליהם אחריו שלש ברכות אם אין הפרוסות קיימות אומר עליהם בורא מיני מזונות ומברך אחריו ברכה מעין ג׳ עד כמה יהו הפרוסות קיימות ר׳ יוסי בשם רב עד בזיתים׳ הכוסס את האורז אומר עליו בורא מיני זרעונים אפאו ובשלו אף על פי שהפרוסות קיימות אומר עליו בורא מיני מזונות ואינו צריך לברך אחריו ירמיה אמר אומר בורא פרי האדמה בר מרינא קומי ר׳ זעירא בריך שהכל נהיה בדברו׳ שמעון חסידא אמר בורא מיני מעדנים אר׳ בר בון ולא פליגין מאן דאמר בור׳ מיני מזונו׳ בהדהו׳ דעביד בול מאן דאמר בור׳ פרי האדמה בהדוא

ומיהו קשה טין דלא פליגי ומר מייתי כשכל לחד זקוקין ומר כשאין זקוקין שם היכא דקאמר ר׳ כל שותין לחתי נקט הני ליכא למימר טועמין שם שכל טי שלא טעם כלומר דרבי אבא כשם דב ויש לומר דלא סלקו דב ור׳ יוסי כמעמד מחד הלא חזיכן נרב דאמר כן במקום אחד ומחזיכן לרבי יוסי דאמר כן במקום אחר ולא פליגי הלא הא כשכלן זקוקין הא כשאין זקוקין׳ תני סמכך סומכין ונותנ׳ פושט ידיו תחלה כשערה ואוכל והוי טועמ׳ דמסתמא כעל הבית כונע ושוה יפשוט ידיו תחלה לאכול כדי שירצה שבעין ויפה מרפה לותם לאכול ונקט מברך ולא אמר בעל שבית בהדיה מפני דהי כלן כעלי בתים וגדול כונע צריך המברך לפשוט ידו בתחלה ובפרק דהוהו כת אין לא יפרוס מדם פרוסה לאורחין הלא אם כן הוה אוכל עמהם׳ כד הוה קאי כונע לטן קציבו וחתוך׳ הוה טעים בשמאלית היה אוכל בידו השמאלית לפשוט ידיו תחלה בשערה ולא יאחרו המסובין להמתין עד סוף הסציעה׳ ומפליג בימינא המוציא למסובין׳ אב כריך טול אכול כלומר שהבעלי׳ קודם שטעם ממנו אומר לאחרנו טול פרוסה זו אף על פי שלא אכל הוא עדין אין כו מהום הפסק ברכה להאי מיתה צורך ברכה הוא׳ אב לאומנא לתורא תן לרוחה לשור אם אמר כן אין בין כיעם לטעימה הוי הפסק הלאו מיתה זו מעכין ברכה היא וכגמרא דילן גבי לתורא צריך לברך ורב אסת אמר אין צריך לברך דסבירא ליה דהאי כמי צורך ברכה היא דאמר רב יהודה אמר שמואל אסור לאדם בעולם שיאכל עד שיתן מאכל לבהמתו דכתיב ועשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת׳ שיתא מאכל העשוי מקמח קליית שבתיבא בתמר כשור שהשכלים לחים׳ טריתא כגמרא בכלי מאי טריתא שיכת דאמרי נביל מרתח והוא שמתין מים וקמח בכלי וכותתין בכף ומופכין על הכירה כשהיא נקפת ושיכת דאמרי בהנהקא והייכו בנק שלופין בשפוד ומוסחין אותו כשהן לו כמי ביכים ושמן ושיכת דאמרי לחם העשוי לכותח שאין לופין אותו בתמור אלא במה׳ אם היה משקין פולטן לשלקן לצד אחד לא אצי להן בחלים ולא יעמדו במקום אחד׳ דכתיב ימלא פי תהלתך שצריך לברך ולהגיד בפה אלא ואלו אתם שלקן מאכל לצרדין אין הפה מתמלא מהתהלה והברכה׳ וברמה שוה שלקן עם גמרא דילן דפ׳ שלשה שאכלו דאמר רב יהודה שכח ופכיים שלקין לתוך פיו כלא ברכה אבי אחד כולען ותני אחיך משקין לצרדים לא קשיא דתני דילען כמשקין והא דתני פולטן כמילי דלא ממלים והא דתני משלקין כמילי דממלים עד כאן נראה דכמשקין דאמר הכא פולטן אמר התם כולען ואכולכלים דקאמר שכח משלקין ולא משלוש בין ממלים ללא ממלים התם חולק ביניהם ובלוש בין ממלים ללא ממלים וכר׳ יצחק בר מרי כמי לא אמרן דקשה מכל בין משקין בין אוכלין ללא ממלים פולטן ותלמוד דילן כמשקין קאמר דכולען ובאוכלין מחלק בין ממלים ללא ממלים׳ ומדכרי הרשכ״ל ז״ל אצר בשם רשכ״ל סוכלו פיתוסף ז״ל כראה דמפוש התלמודים יחד דכתב ז״ל בשם רבינו חננאל ז״ל ולא נשמע דכולען וכו׳ ובו׳ מכל הראכד פסק ובו׳ ואמר דהא דשכח כולען ומכרך עליהם כשאין לו אלא אם אין ואם יש לו זולתם פולטן ומברך על שאחרי׳ ועוסק ושכח ראוי מדברי קיבוץ כיצד׳ הרי שכתן לתוך פיו ושמח ולא ברך אם היו אוכלין משלקן לצרדין וכת למסתכר דהא דקא פולטן כיון לו זולתם ע״פ שהם דרכ אכל מעוה התלמודים ואומר דכולען דכבלי כשאין לו זולתם ופולטן דשכח כשיש לו אחרים לברך עליהם ולא פליגי ומפשר דלעניין אוכלים ממוכן להו כמי דשכ דקאמר כשמקנח הכא רל כר כר אחי אפילו אוכלין פולטן כמילי כמילי דלא ממלים אוכל כמילי דממלים מודה לרב הוכח דמשלקן לצרדין וכפי זה נראה דכאכל שחלוקות שוה תלמוד זה לתלמוד שלנו׳ שכוסס לא המטין כמות שהן׳ אומר עליהן בורא מיני ודעונין שליכא דרבי יסודא דאלו לרבנן אומר בורא פרי האדמה כדמוקי לה בתלמוד דידן׳ אפאן ובשלן לאחר שמפקן ושעשן לתם חוץ ובשלם כמיס׳ אם שפרוסות קיימות שלא שמוו בכמולן׳ שלשה ברכות ברכת המזון׳ ברכת מעין שלש על המחיה ועל שכלכלה׳ שכוסס לא שאורז כמות שהיא׳ אומר עליו בורא מיני ודעונין ברכי יסודא דאמר דעל כל מין ומין מעין ברכתו אבל לרבנן אומר עליו בורא פרי האדמה׳ אין צריך לברך אחריו ברכה מעין שלש אבל בורא מזונות מברך ברכה אחת דרבנן נמליאל דאלו לרבנן נמליאל מברך ברכה מעין שלש דתנן כל שאינו משבעת המינין ולא מין דגן קונו חוזו ודוחן דכן נמליאל אומר ברכה מעין שלש ואכמיס אומרים ולא כלום ופירש רש״י ורי״ף זכרונו לברכה דהאי ולא כלום כלומר מברכת מרן ישראל אבל בורא נפשות ברכות מברך אחריו והני שלשתא׳ שהיא דעביד בול מזונות כלול ומעורב ואחד עד שלא נכר דמיהו׳

בהדיא דבריך מאן דאמר שהכל בדשלוק מאן
דאמ'מיני מעדנים בהדיא דשרף עד כרון בתחלה
בסוף ר' בשם רבי שמעון חסידא אשר ברא מיני
מעדנים להחיות נפש כל חי בא"י על הארץ
ועל מעדנים רבי אבא בר יעקב בשם רבי יצחק
רובא רבי בשהיה אוכל בשר או ביצה היה אומר
אשר ברא נפשות רבות להחיות נפש כל חי וכו'
בא"י חי העולמים עד כרון בסוף בתחלה אר' חגי
בורא נפשות רבות התיב ר' והא מתני' פליגא על
החומץ ועל הגובאי וכו וכו' אומר שהכל נהיה
בדברו וגובאי לאו מן נפש הוא אתיא דרבי שמעון
חסידא ברבי ושניהם בר"ג דתנא ר' אומר משם
ר"ג כל שהוא ממין ז' ואינו מין דגן מין דגן ולא
אפרו פת מברך לאחריו שלש ברכות וחכמים
אומרים ברכה אחת וכל שאינו ממין שבעה ולא
ממין דגן ר"ג אומר מברך לפניו ולאחריו וחכמים
אומרים לפניו אבל לא לאחריו ר' בר אידי בשם
ר"ח כל שהוא בעין סולת ובעין חליטה ומה המינין
אומר עליו בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה מעין
שלש וכל שהוא אינו מהמשת המינין והוא בעין
סולת ובעין חליטה אר' יונה שלה רב זעירא גבי
אילן דבירוש גלותא ואמרון לי לית אנא ירע מה
אמרון לי מאי כרון אר' מסתבר שהכל נהיה בדברו
רבי ירמיה בעי הדין דאכל סולת מהו למיברכה
בסופא אר' והכין לא אבל רבי ירמיה סולת מן
יומוי לית צורכן דלי לא למה הוא הותם בה בארץ
נעשית כברכת פועלים דתני הפועלי' שהיו עושים
מלאכה עם בעל הבית הרי אלו מברכין ברכה
ראשונה וכוללין של ירושלים בשל ארץ והותמין
בשל ארץ אבל אם היו עושין עמו במעודה או
שהיה בעל הבית אוכל עמהן הרי אלו מברכין ארבע

דבית

בסוף דכריך דלף על נב דהוה מכושל כל נרעין
ונרעין הוה מכורר לעין כל' כסוף דמליך שהוא
מכושל יותר מכל לא הניע למדרגת כול' כסוף
דמליך כמו פיכים טרופות כלומר מפורך מכל נכה
בסוף ור כלון בתחלה
עד כאן לא למרת הלא
לעניין ברכה מכתחלה
מכל לכסוף מהו' תמר
כרך מעדנים לטעמים הוא
דתני' דתמר דכתחלה מברך
בורא מיני מעדנים ומכל
דמטעם ברכה לאחרונה תהיה
כמטעם ברכה דמזונה בתחלה
בורא מיני מעדנים ולאחרונה
תמר כרך מעדנים' ר' כשהיה
מוכל בשר לו כיצד היה מברך
בורא נפשות בתחלה ולאחרונה
תמר ברא נפשות וממע ליה
למפוס דכשר ובינה הוא מין
נפש ודכר סיועא מכעל מי
לפיכך בין בתחלה בין בסוף
מברך כולה נפשות ולכך מקשה
מתתיהין דתכן ועל מזונותי
לומר מהכל ומחי וכי נוכחי
לאו מן נפש הוא ומחי לא
מברך בורא נפשות ותמר ברא
נפשות ומלקא בתיקו' תיקו
דרבי שמעון חסידא דתמר על
שלוש מברך בתחלה בורא מיני
מעדנים ולכסוף תמר ברא
מעדנים דמתי ברכות מטעם
לחל להם ברכי הוא נמי תמר
דעל בשר כיצד היה מברך בתחלה
בורא נפשות ולאחריו תמר
ברא נפשות דמתני ברכות
מטעם לחד להם כי היכי
דהכא מיכא מעדנים כמעדנים
התם נמי מיכא נפשות
כנפשות' ותתי דכרי שניהם
שתמרו שלש על פי שאינו
לא מין דגן ולא מכעת המינין
מצריך ברכה לאחריו נמי ברכן
נמליאל דאלו לרבנן לפניו כשי
לאחריו לא כשי' דתניא
כפרקין דבבלי ולא לפתו
פת דאי לפתו לכולי
עלמא מברך המוציא'
בעין סולת ובעין חליטה היינו דיפת המוזכרת בפרקין דבבלי
והוא כתוהם כמפקפת' ומחמת דתיכין חמשת מיני דגן הם
חטין ושעורין וכוסמין ושבולת שועל ושיפון' תמר רבי יוסה שלח
לה ושירא נבי מילן דבי ריש גלותא ר' יוסה תמר על דבר זה שלח
לה שיר לותו נבי מילן דבי ריש גלותא לשליח לשלום דמה יברכו
על דבר שהוא כעין סולת וכעין חליטה ואינו מחמשת המינים
ואמרו לי מה יברכו ומכי אינו יודע מה אמרו לו ומכתתינו

ולסכי כעי מאי כדון הלותר מאי הוי עלם ואמר מכורף
דמה שאמרו לו שיברך הוא ברכת שהכל נהיה בדברו' מכו
למברכה כסוף ברכה מעין שלש' ומכין לא מכל רבי ירמיה
ולהכי לא מכל רבי ירמיה מיימיו סולת כין שכשת פת בכרכתו
מתחילה ודוקא קודם שעודה
אז לאחר שעודה מכל כתוך
שהעודה היה מוכל לפי שברכת
המזון פוטר מידי ברכה
שהרוצה ובדאמרינן דכרים
שבאים מחמת העודה אין
עצונים ברכה לא לפניהם
ולאחריהם אם כן הכא דאמר
לא מכל סולת אין ומחי ומאי
לא כתוך שעודה קאמר וש
היה כר מכל שנשנות מיומנות
ממע דאפילו כתוך שעודה
קאמר שהכיאו יוסלמי זה
וכתבו עליו והא דלא היה מכיל
כתוך שעודה דילמא שכירא
ליה כרב שמת דאמר שכירו
לפניו תמים ועכשיו כתוך
שעור מברך לפניה ולאחריהם
ושא נמי להכך דמיא' לית
ברכה להא דנשתקו דאי
מכרכינן עשיו דסולת ברכה
מעין שלש דעל כן מברכין
אותם דאי לא תימא שכי למה
אותמוכה הוה אמרן כלומר לשכי
אותמין הה על האורן כשלהו
דכרים כין כשאתחילין על
שנפן אותמין הה על האורן
ועל שנפן וכין כשאתחילין
הם על העץ אותמין על האורן
ועל פרי עץ וכן כשאתחילין
על שאחים אותמין כאורן
ואאי טעמא מפוס דשמא יש
דכר שאנו מפתפקים בו היאך
נברך לשכי אותמין על האורן
דכל דכר יוצא מן האורן כין
פרי העץ ופרי האדמה ופרי שנפן
הם כן תשלו שנפתפק רכי
ירמיה ככרכת שלאחרי שסולת
שפיר מכו למברכה דהם על
האורן מחתים הה' כעשית
ככרכת פועלים לא תימא
דמפוס שהי טעמא דאמרת
אותמין כשל אורן שלא שכעשית
ככרכת פועלים דכי היכי דאתם אותמין כשל אורן שכא כאן
פותמין כשל אורן ולאו מפוס שהי טעמא האמרת' היו עושין
עמו כשעודה דמעיקרא נתפרסו שעעודתם על הכית' שרי
שלו מכרכין מרכע ברכת הזן וברכת שאורן וברכת כונה
ירושלם והטוב והמטיב שרי מרכע וטעמא דמפתחת
כשנתפשרו כשעודתיהו מפיק לרעתיה כשל הכית לשכי
שיכרכו ברכת המזון וכן כשפוס שתכ עמה ברשות קא עכדי'

רכי

דבית ר' ינאי עבדון לה במטבע ברכה מרו להזכיר
בה מעין המאורע אר' אבא בר זמנא ר' זעירא היה
מזכיר בה מעין המאורע אר' ירמיה הואיל וחשליה
ר"ז צריכין אנן מיחוש תני מברכין על דגן בשהוא
מן המובחר גלוסקין שלמה ושלמ' של בעל הבית
מברך על הגלוסקין פרוסה של גלוסקין ושלמה של
בעל הבית או על השלמה של בת חטים ופת
שעורים או על של חטים פרוסה של חטים ושלמה
של שעורי אומר על פרוסה של חטים פת שעורים
ופת בוסמין אומר על של שעורי והלא של בוסמין
יפה השמנה אלא שזו מין שבע וזו אינה ממין שבעה
ר' בר אחא אמר דר' יהודה היא דאמר ר' יהודה אם
יש בהם ממין שבעה עליו הוא מברך פת טמאה
ושרורה אומר על הטהורה פת נקיה טמאה ופת
קיבר טהור ר' חייא אמר מברך על איזה מהן שירצה
קורא ר' יעקב בר אחא אומר עליו בורא פרי העץ
תני ר' חלפתא שהכל נהיה בדברו תני רבי יהושע
בורא מיני דשאים מתני' דר' הושעיא פליג עלויאלו
הן מיני דשאים הקינדס והחלמה והרמוע והאטד:

מתניתין ברך על פירות האילן בורא פרי
האדמה יצא על פירות האדמה
בורא פרי העץ לא יצא ועל כלם שא שהכל יצא:

גמרא רבי חזקיה בשם ר' יעקב בר אחא דרבי
יהודה היא דר' יודא עביד כל האילנות
בקשים ארי דברי הכל היא פירות האילן בכלל
פירות האדמ' ואין פירות האדמ' בכלל פירו האילן.

רב

המנחם יצא דסוף סוף הכל גדל ממנה. על פירות האדמה בורא
פרי הגפן לא יצא דהא לית כאן עץ. ועל כלם שהכל נהיה בדברו
יצא פשיטא כדקתני כולהו ופשיטא כל מה כלום:

גמרא דרבי יהודה היא מני רבי יהודה דרבי יודא
עביד מילתא בקשים כלומר כמו קשים ותבן בעלמא
ובטל הוא בערב הפרן ולפך כשברך בורא פרי האדמה יצא
דעקר מילתן מרשות הוא והיכן למדנו רבי יהודה בשם בית
כבורים יבא ממעין ונקרן מחיה וקורה כמו שיתבאר
ובגמרא שלנו עלה דמתניתין מאן תנא דעקר מילתן מרשות
הוא רבי יהודה לתנן במסכת כבורים יבא ממעין שממנו
היה מסקה לת המילתן לו נקרן המילתן מחיה ואינו קורה
דלמיכו יכול לומר מן המחמה לעבר נהרת לי לכיון דיבש
המילתן ונקרן וכן יבש היעין בטלים ליה מרשות וכבי
יהודה מחיה וקורה מהפרן הוא שעקר ויכול לומר מן המחמה

כדגרסינן בירושלמי גלוסקין ופרוסה וכו'. שלש מזון ממין
שבעה שעוריס הם מסכת שבעתכמה בהם לרן
ישראל דקאמר קרא לרן חסה ושעורה וכו' לכל כומיין
לחם על פי שתוה ממין הרן ועדיף שעורים ממכת חיטים מיסף
ליתה'. שהיה כמו שהיה
אוכל חולין בטהרה'. ובדך
על לחם חסה שיראה דזו יש
לה טיבותה דנקיות וזו יש
לה טיבותה דטהרה ושוות
הן ואינו דחוק לומר כאן וירד
ממים ינא ידי חובת שבשה
שיבות הטעורה על הנקיה
ויברך עליהם'. קורא סוף
כעין לחיר שבתוסף כרשם
שרקל וכשם שיתשוכה סוף
רך והוא רלוי לאכילה ואכלן
ושילך מתקשה כעין יבש'
בורא מרי הרין דכיון שבאכל
ציבה מיהא סוף'. שאכל
כהיה כרכתו דכיון דלה נהנה
אבשי אילן זה שרעתה לאוכלים
כשהוא רך כיי לאו פרי הוא'
כורא מיני דשאים ובגלמוד
דילן שמיה הלכה כשם שאומרת
לחמר שאכל כשיה כרכתו'
שתניתין דר' שושעיא תוכיחה'
קינדס הוא דורד שקורין
בלעז וכרשתות רבש פרשם
כ' דורד וז קונדס שעשוים
דרים דלים ומוכר בשוקים
בשביעית ובשוקנים'. ושאטר
כלם שיבי קונים הם שהם
שאכלים ומלת הזכיר בתוספתה
קורת כשרייהו דרשאים שאינ
שיבם דקורת לאו שיבי דשאים
הוא ואם כן שתניתין שלינת
על רבי יהושע דאמר על הקורת

אומר שיבי דשאים:

שתניתין ברך על פירות
שילן כורא פרי
האדמה יצא על פירות האדמה בורא פרי העץ לא יצא ועל כלם שא שהכל יצא:

גמרא רבי חזקיה בשם ר' יעקב בר אחא דרבי
יהודה היא דר' יודא עביד כל האילנות
בקשים ארי דברי הכל היא פירות האילן בכלל
פירות האדמ' ואין פירות האדמ' בכלל פירו האילן.

רב

המנחם יצא דסוף סוף הכל גדל ממנה. על פירות האדמה בורא
פרי העץ לא יצא דהא לית כאן עץ. ועל כלם שהכל נהיה בדברו
יצא פשיטא כדקתני כולהו ופשיטא כל מה כלום:

גמרא דרבי יהודה היא מני רבי יהודה דרבי יודא
עביד מילתא בקשים כלומר כמו קשים ותבן בעלמא
ובטל הוא בערב הפרן ולפך כשברך בורא פרי האדמה יצא
דעקר מילתן מרשות הוא והיכן למדנו רבי יהודה בשם בית
כבורים יבא ממעין ונקרן מחיה וקורה כמו שיתבאר
ובגמרא שלנו עלה דמתניתין מאן תנא דעקר מילתן מרשות
הוא רבי יהודה לתנן במסכת כבורים יבא ממעין שממנו
היה מסקה לת המילתן לו נקרן המילתן מחיה ואינו קורה
דלמיכו יכול לומר מן המחמה לעבר נהרת לי לכיון דיבש
המילתן ונקרן וכן יבש היעין בטלים ליה מרשות וכבי
יהודה מחיה וקורה מהפרן הוא שעקר ויכול לומר מן המחמה

רב הונא אמר חוץ מן הפת ומן היין מתני׳ אמרה בן חוץ מן היין שהוא אומר בורא פרי הגפן וחוץ מן הפת שהוא אומר המוציא לחם מן הארץ׳ תני ר׳ אומר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים לא יצא ידי חובתו׳ ר׳ אומר כל שנשתנה ברייתו ולא נשתנה ברכתו לא יצא רבי מאיר אומר אפי׳ שאמר ברוך שברא פת זה מה נאה פת זה יצא׳ ר׳ אמר הלכה בר׳ מאיר מילתיה דרב אסרה בן חד פרסוי אתא לקמיה דרב אמר ליה בנין דאנא אכיל פתא ולא אנא חכים למברכה עליה ואנא אמינא ברוך דברא הדין פסא נפיק אנא ידי חובתו אמר לן אוין׳ רבי יהודה בשם אבא אמ׳ בר קפרא ותרי תלמידוי נתארחו אצל בעל הבי בהדי פנדק אפיקו קומיהון פרגן ואהוניא וקפלוטין אמרין נברך על הקפלוטין דו פטר אהוניות ולא פטר פרגיתא נבריך אאהוניתא לא פטר לא דין ולא דין קפץ חד וברך על פרגיתא שהכל נהיה בדבריה אל בר קפר לא לוה גרגרן אלא לך לגלגן זה עשה גרגרנותו אתה למה לגלגת

ולוה

ונפי׳ זה דרבי יהודה פיון שמלרן עיקר ברך על הפירות על הילן כורש פרי סלדמה ונל דעיקר מילן מרעל סוג ומתניתין כוותיס מיתומתל ולהבי כתבו הפוסקים דכיון לסתס לן מתניתין כוותיס הכי נקטינן והכי כתבו יוסף בסימן ר״ג כתב ונס לפומו ונתבו התוספו והרלס והלבה דהלכה כרבי יהודה דסתס לן תנא בותיס לכל הלמכס בפרק שמיני דהלכות ברכות ברך על פירות הילן כורש פרי סלדמה לל ינל כלסס שסיבה וברוגו לברכ׳ דלל תמרו בגמרל דמתניתין רבי יהודה היל הלל ללמדנו דמתניתין יחידלה היל ולל קיימל לן הכי עד כלן לפומו והיינו כפי הנסתל שנדמיס לו לרב בעת שכתב פירוש הסיר לכל מחר כך כבר תנל בסתס אחרת מוסכמת לכל המפרשים והיל ברך על פרי הילן כורש פרי סלדמה ונל כמו שסיל כתובה נדבי הר׳ מבס ז״ל כספר כפף משפט ובתב עליו הרב וזרומו לברכה כמה שכתב בבית יוסף ואחר כתב זה כתבתי לפי שסתתיכו בדברי רבנו שכל מנהגתי בסתס שכתוב בה ברך על פירות הילן כורש פרי סלדמה והיל נכונס דאתיל כשאר מתניתין ואין לדחות ניהדס זו כמה שמצינו לרבינו בהלכות שכוחים שפסק כיבש המעין ונקנן שילן מכיל ואיכו קורל והייבו דלל כדבי יהודה דאיכל לאיתיר דסף על נב דאמרינן במתניתין דבי יהודה סיל לומו מוכרח דהל בירושלמי מיבל מכן דאמר שבי ואיבל מכן דאמר קתניתין דבדי הכל היל וכיון דאיבל מכן דאמר הבי נקישינן כסתס מתניתין דהכל וכתבל קמל דכבורים עד כלן דברי׳ ועוד לפשר לומר דאפילו תימל דהכל פסק כדבי יהודה והתס דלל כותיה לל תיקשי ההיל מסוס דסתס מתניתין דאקשיי ל״ש הלכה כחכמים ועוד סיה לפשר לומר דרוקל אסתס חכמים פליגי עליה דדבי יהודה בעניו כבורים דאיך יאמר בהלמה לפני כתת לי ולית ליה מיס ושלן וכולה מרעל מכל פעניו כרפה לל פליגי דסוף סוף מהי פלי מן ההלמה ינל ונאבל לפי זה מגבחל וגדבדי הכל היל ואיבל מכן דפליג עליה׳ כל שאפשר ממטבע שטבעו חכמים בברכה לל ינל ידי חובתו לפסוקי מדר׳ מאיר דאמר אם כתב את יכל׳ מבריותו כגון את לא יין ולית ליל שבחל קיון בריותו הילשובה׳ מילתיה דרב אמרה בן בדבי מאיר דאמר דאפילו אמר ברוך שברא חפת חוה יצל ידי חובתו שפני שפעמי שלל לרב על ברוך שברא פת אי נמי אפילו אי נסיב ידי חובתו והודה לו דיבל משום דברכה מאיר ס״ל ומכל מקום לל קאמר בהחלט דשפיר רב אלבה בדבי מאיר ה״ל בדבריה אלבה כר׳ מאיר שלל מילתיה דרב אמרה כן משום דיחיד מבל לן דשכר כרוך שברא חוה יצל ידי חובתו אפילו אי שמיע ליה דאיכל פת אחר אי נמי אפילו אי נסיב ידי חובתו והודה לו דיבל משום דברכה מאיר ס״ל ומכל מקום לל קאמר בהחלט דשפיר רב אלבה דבדי מאיר ה״ל בדבריה אלבה כר׳ מאיר שלל מילתיה דרב אמרה כן משום דיחיד מבל לן דשכר כרוך שברא חוה יצל ידי חובתו אפילו אי שמיע ליה דאיכל פת אחר אי נמי אפילו אי נסיב ידי חובתו והודה לו דיבל משום דברכה

לימל דאפי׳ סתס בבסיל פרסי דמשום דלל מכיס למברכ עליה הוי לן כך לכל כמי שיודע לברך יפכור דכל המפ׳ ממטב שטבעו חכמים לל ינל ומס״ל לאר מילתיה דרב אמרה כן ומילתיה דרב אמרה כן ממילתיה משום דלל מ״ל לפרסי כגון זה מבי לברך כן ויוצל יס כדי שלל ירלו התלמידי ויקבעו הלבה להורות כמבל מ״ל שבלמון סיולי ומוכל הבי והכי נדרוק׳ פמ״ש׳ מכיס יודע׳ פרגין סס פרגיות וסס תרנגולים קטנים לו נפורי׳ וכבי לית לס כפר אלו מניחות תבשת פרגיו שמוטו׳ כין טבריס לנפורי ופרס׳ עוף שקורין פרל״ו ומברכין כה שבכל׳ לחוטיות סס ירקות הנדלים בלחו כמין כרוב ותרדין וסנדבה וכיוצל כו וגם לעיל סב לחוטית לתור׳ כלו׳ ירק לאכול׳ קפלוטו׳ סס כנדרים פ׳ שבועד מן המבושל המור׳ מן הכרישין מותר בקפלוטות פי׳ כרתי שקורין פורי׳ ומברכין עליו בור׳ פרי האדמה וכתלמו׳ דיין מייתי שלי עובדל דבר קפרא וקל׳ הביאו לפניהם כרוב ורומסקין ופרגיות וכו׳ וכפי מה שפירש בעל העיוך לדורומסקין סס פרו שקורין בערב עין ש בקר ומברכין עליו בורא פרי העץ קל׳ ד׳ שתלמיד הסוא כרך מפרגיו שבכל יסכית בורא פרי העץ דסוא יותר חשוב כדתניא רב׳ לבל דורומסקין דשבא שוי כמין כרוב בדבתנו רבי וסתום׳ ממרן נבריך לקפלוטו׳ הוי משלים ובותני׳ כדבר היולך יברכו ונמרו דכיון דמית לן במברך על העיקר ופוטר את הטפל לו׳ ונבמים מומרי׳ על היוה יהם שיברה יבול ופוטר את הלחר לם כן לם נברך על הקפלוטות שבן בורא פרי הלדמה כפי דפטר מחוכיתא דקפלוטו׳ עדיף וכשברכותיהם שות חבוב עדיף מיהו לל פטר מפרגיות משום דמין ברכותיהם שות והבריה מהיכ בגמ׳ דבשמין ברכותיהן שות מברך על זה ונמ׳ בך מברך על זה׳ דו דסוג׳ נבריך לחוטיתא ונס נברך לחוטיות לל פטר לת דין ולל דין לל קפלוטות ולל פרגיות דפרגיות פשיט דלל כיון שהן חלוקות בברכות שה אמי קפלוטו׳ לל קל פטר אפי׳ דברכת לחד דלמו מביל הוא ולחוטית טפלה לקפלוטו׳ ומיהו כשאת קפלוטות ולחוטיות סס שלוקות בדמסמע בגמ׳ לבל השיבוס׳ קפץ חד וברך על ספרגיות שבר לס דשלוקות ופרגיות מברכין סהבל וכיון שברכתם שות מברכין לחוטית והיינו פרגית ולפיכך ברך לפרגית ופוטר את השאר׳ נמיך עליס חבריס לגלג עליו התלמיד שאחר שברך על הפרגיות דשביבה ליס לסך מלגלג לברוב עדיף משום דיין כריסיה טעמא כגמ׳ דילמל כמי שברכתב רבינו יונס שסיס שובר המלגלג דברכת קפלוטות סויל בורא פרי האדמה והברכה היותר עדיפא מקדימין מותה ול״ל סיה לו לברך בורא פרי האדמה כשהיא פרטית ולל שסיל פרטית כללית׳ זה עזה גרגרנותו זס ודאי לל טעה דשלוקות ושלוקות מבריכין שבבל לגלג כמה שקפץ וברך בלל רשות בעם וסיו שאחר שתה לסס לגלגת כמילתל דהלבתל הבי

ולוה

ולזה אמרו חכם אין כאן זקן אין כאן אמרו לא יצאו שנתן אזי הא אזלין תרין ולא שמעינן מנה כלום מאי כדון מסתברא על הקפלוטות שהכל נהיה בדברו טפלה לו:

מתניתין ועל דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו על החומץ והגובלות והגובאי אומר שנב׳ רבי יהודה אומר כל שהוא מן קללה אין מברכין עליו. היו לפניו הרבה מינין אם יש ביניהם ממין שבעת מברך עליו דברי רבי יהודה וחכמים אומרים על איזה שירצה מברך:

גמרא על החומץ ועל הגובאי וכו׳ החמיץ ינו אומר ברוך דיין האמת בא לאבלו אומר שהכל נהיה בדברו ראה גובאי אומר בדה בא לאבלן אומ׳ בדה׳. היו לפניו מינין הרבה וכו׳ ריבל אמר מה פליגין רבי יודן ורבנן בשהזיד בדעתו לאכול פת אבל אין בדעתו לאכול פת כל עמא מודו שאם יש ביניהן ממין שבעה עליו הוא מברך. אמ׳ אבא צריך לברך בסוף. אר׳ יוסי הדא דרבא פליגא אדריבל דריבל אמר מה פליגין ר׳ ורבנן כשדעתו לאכול פת אבל אין בדעתו לאכול פת כ״ע מודו דאם היו לפניו ממין ז׳ עליו הוא מברך ואר׳ אבא צריך לברך לא ברך נעש׳ טפל בדתנן כל שהו׳ עקר ועמו טפל מבר׳ על העק׳ ופוט׳ את הטפל׳.

הדא דתימ׳ יותר משולה מברכ׳ בורא נפשות דצריך על מותו ממיכו מן מיכו מעשה. אר׳ מנא וצריך לברך בסוף כלומ׳ אם אי׳ רבנן מברך על מיהו מסס שירצה לתו דוקא בתחל׳ שא׳ מברך בסוף כמי עליה דרך משל היו לפניו ירמוכי׳ תפוחי׳ וריצה לברך על התפוחים צריך כמי לברך כתחלה בורא נפשות רבות דמיכא לתפוחים ולא תימ׳ נהי דברך על התפוחי׳ בתחל׳ מסוף דברכותיהם שוות אבל לאחריהן כיון דאין ברכותיהם שוות א׳ימא ׳ מיכוס עקר קמ״ל. הדא דר׳ מנא פליגא אדריבל כלו׳ הא א׳ר׳ מנא סוף סוף דריבל נמי מודה לחר׳ דמחלקת ר׳ ורבנן סוף כשם כדעתו לאכול את ולפי דברי ר׳ מנא אתמר על דברי חכמים שצריך לברך בסוף לא מצינו למוקומי כשדעתו לאכול את דלמא כן הוא כדרכה דלבסוף הרי כרכ׳ סמוך פוטרתו ומניכה. לא ברך נפש׳ טפל׳ כל שכן הרי ר׳ מנא שצריך לברך בסוף ברך אחרן ואם לא ברך בסוף מותה ברכה דמיוכ לה נמי מה שהו׳ טפל לתנן כל שהו׳ עקר ולפיכך להורות שהו׳ מעקר כדך עליו בתחל׳ צריך לברך עליו ממי בסוף.

גרומתא

ולזה אמרו חכם אין כאן זקן אין כאן אמרו לא יצאו שנתן אזי הא אזלין תרין ולא שמעינן מנה כלום מאי כדון מסתברא על הקפלוטות שהכל נהיה בדברו טפלה לו:

מתניתין ועל דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו על החומץ והגובלות והגובאי אומר שנב׳ רבי יהודה אומר כל שהוא מן קללה אין מברכין עליו. היו לפניו הרבה מינין אם יש ביניהם ממין שבעת מברך עליו דברי רבי יהודה וחכמים אומרים על איזה שירצה מברך:

גמרא על החומץ ועל הגובאי וכו׳ החמיץ ינו אומר ברוך דיין האמת בא לאבלו אומר שהכל נהיה בדברו ראה גובאי אומר בדה בא לאבלן אומ׳ בדה׳. היו לפניו מינין הרבה וכו׳ ריבל אמר מה פליגין רבי יודן ורבנן בשהזיד בדעתו לאכול פת אבל אין בדעתו לאכול פת כל עמא מודו שאם יש ביניהן ממין שבעה עליו הוא מברך. אמ׳ אבא צריך לברך בסוף. אר׳ יוסי הדא דרבא פליגא אדריבל דריבל אמר מה פליגין ר׳ ורבנן כשדעתו לאכול פת אבל אין בדעתו לאכול פת כ״ע מודו דאם היו לפניו ממין ז׳ עליו הוא מברך ואר׳ אבא צריך לברך לא ברך נעש׳ טפל בדתנן כל שהו׳ עקר ועמו טפל מבר׳ על העק׳ ופוט׳ את הטפל׳.

הדא דתימ׳ יותר משולה מברכ׳ בורא נפשות דצריך על מותו ממיכו מן מיכו מעשה. אר׳ מנא וצריך לברך בסוף כלומ׳ אם אי׳ רבנן מברך על מיהו מסס שירצה לתו דוקא בתחל׳ שא׳ מברך בסוף כמי עליה דרך משל היו לפניו ירמוכי׳ תפוחי׳ וריצה לברך על התפוחים צריך כמי לברך כתחלה בורא נפשות רבות דמיכא לתפוחים ולא תימ׳ נהי דברך על התפוחי׳ בתחל׳ מסוף דברכותיהם שוות אבל לאחריהן כיון דאין ברכותיהם שוות א׳ימא ׳ מיכוס עקר קמ״ל. הדא דר׳ מנא פליגא אדריבל כלו׳ הא א׳ר׳ מנא סוף סוף דריבל נמי מודה לחר׳ דמחלקת ר׳ ורבנן סוף כשם כדעתו לאכול את ולפי דברי ר׳ מנא אתמר על דברי חכמים שצריך לברך בסוף לא מצינו למוקומי כשדעתו לאכול את דלמא כן הוא כדרכה דלבסוף הרי כרכ׳ סמוך פוטרתו ומניכה. לא ברך נפש׳ טפל׳ כל שכן הרי ר׳ מנא שצריך לברך בסוף ברך אחרן ואם לא ברך בסוף מותה ברכה דמיוכ לה נמי מה שהו׳ טפל לתנן כל שהו׳ עקר ולפיכך להורות שהו׳ מעקר כדך עליו בתחל׳ צריך לברך עליו ממי בסוף.

גרומתא

זלום אמר ולקומן ומברך אמר כני דחכמים תין ני מכל מקום זקנים יש כי ויש לך למעול טילך לברך. וכל הפירות שוס מעיר שקי שוא מוכסם לפי לשון מעשה שהוכח בגמרא דילן ושם לזאת שם הניסו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיס דבר קפרא סכוחו לפניו כרוב ודגרמסקין ופרגיות פתן בר קפרא רשות לאחר מהן לברך וברך על פרגיות לנגב עליו חברו כעם בר קפרא ואחר לא על סמברך מני כועם אלא על המלגלג מני כועם אם מברך דומס כמי שלא אכל טעם כבר מעולם אתם על מה לגלגת עליו תור ואמר לא על המלגלג מני כועם אלא על סמברך אם חכמה אין כאן ונקנה יש כאן תנא ושניהם לא הועילו שנאמר לפום לפום הלי דקאמר הכא דקפן וברך כלא רשות שפיר כעם על סמברך אלא לפום תלמוד כבלי דתנן רשות לאחרי כעם על סמברך ואין לומר דמאי דכעם על סמברך מצוה דעבד אלא כדין כהך ברכה דהוי לאחר אם חברך דומה וכו׳ כלומר לחביב עליו פרגיות אתה על מה לגלגת כנראים דיפה עשה ועוד דכהדיא קאמר אם חכמה אין כאן ונקנה יש כאן דמשמע דכל העזות נתכעם ומאי עזות חיכה כיון דעייל בכר. אלא שנריך לומר דהכי דתנן רשות לברך לכל מכל מקום היה לו לשתול לחייב מברכין. אולין תרין תנא שני תלמידי חכמים ולעניין הדין לא גמריכן כלום. מאי כדון כלומר מאי הוי עלה כלומר טילך מברכין ומשיימתברא על הקפלוטות שהכל טפלה לו כלומר לעולם מברכין על קפלוטות שלוקות שהכל נהיה בדברו ואם הוי אתל לפרנויי דמאחר דברכותם שוות מברכינן לחביב דהיינו פרנויות ואם כן שפיר עבד לותו תלמיד ולא כעכם אלא אלא שאל לחייב מברכין ונקפן וברך לכל לעניין הלכה יפה עשה ולעניין לימא כתב הלכה סיו לפניו מינים הרבה אם היו ברכותיהן שוות מברך על לחד מהם ופוטר את חברו ואם אין ברכותיהן שוות מברך על כל לחד ולחד ברכה שלוחה לו ולחוש שירצה יקדים ואם אינו רוצה לא כוה ולא כוה אם היו לפניו מעבעת שמיכן טילו מקדים לותם תחלה וכן כתב המור לודת חייא שלין גדולו מן הארץ כגון כשר ולגיס וכיוצא. מבלות תמרים שהרוח מעירן ומפילן. נוכלי אם חנכים שהורים. כל שהוא מן קלל שהתחדשותו מעל׳ דכשעל אביכל אינו לקלל אין מברכין עליו ויש שפי׳ לשון למון קללה דר׳ יהודה לא קאי אל אחומץ ואבובלות שהיו טובים ונפסדו לכל נוכלי כיון שעומד שעמו

הדא גרסתא ר' בשם רא מברך על תורמוסא
ארל על שם אל הגזול דל בי דל הוא עד ברון
בשדעתו לאכול פת לא היה בדעתו לאכול פת
לא בדא · ר"ג זוגא סלק לגבי אולן דבית רבי ינאי
חמתרון דנסבין זיתא ומברכין לפניו ולאחריו אמרו
לון ועברין בדין · רבי זעירא שאל לרבי שמואל
בר נחמן ר כהנא בשם רבי אבינא כל עמא בודרו
שאם יש בינירם ממין שבעה עליו הוא מברך אמר
רבי זעירא ואות מן מה ראן חמין רבנן פליקין
לריש ירחא ואבלין ענבים ולא מברכין בשופח לא
בשוש בדעתו לאכול פת היו לפניו מינין הרבה וכו'
המן אברין כל המקודם במקרא קודם לברכה וכל
הכמוך לארץ קודם לכל:

מתניתין כרך על היין שלפני המזון פוטר את היין שלאחר המזון ברך על הפרפרת שלפני המזון פוטר את הפרפרת שאחר המזון ברך על הפת פוטר את הפרפרת ברך על הפרפרת לא פטר את הפת בש אומרים אף לא מעשה קדרה:

גמרא א"ר הסדא לא תנינן אא ברך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון אבל ברך על היין שלאחר המזון פטר את היין שלפני המזון ולא פטר את הפרפרת שלפני המזון ולא פטר את הפרפרת שלאחר המזון ולא פטר את הפת שלפני המזון ולא פטר את הפת שלאחר

נמלמדנו שם ליתא דתני לוקמין כתל טעמא הוא מנינן למימר דכל שכן הוא ליין שבתוך המזון יפטור את שלאחר המזון דהפתח יין שלפני המזון דחיפת בשות טובא עד שלאחר המזון ותפטר למר זה לקח דעתיה לפילו שכן פיטרו יין שבתוך המזון שכל זה לאחר זה ולא שכח דעתיה לא כל שכן דפיטרו לזה לצטריך למימר לא שנו ושעמא דמילתא דיין דשלפני המזון כוס לשתות ושלאחר המזון כוס נמי לשתות ואתי יין לשתות ופטר את יין דלשתות אבל יין שבתוך המזון הוי כוס אלא לשרות שכילס שכחניו והוי פורתא ואם כן אינו דין דליתי יין לשרות וליפטר יין דלשתות וכפרקין דשבלי מיתני לה לרב בעיא ואר אמר שכי ואר אמר הכי ופסקו הרוץ והתוספות כן דיין שבתוך המזון הוי פוטר לאלא המזון כתלמידי דרבינו וכך היא מסקנת הפוסקים ז"ל: אבל אם ברך על היין דבתוך המזון מיהו כגון דלא כוס לשם יין לפני מזון דאלו כוס יין לפני המזון לא צריך לברך בתוך המזון דיין דלפני המזון פוטרו דוקא לשתות זה לשרות ופיטר דלשתות את דלשרות וכדכתב הראש ז"ל ושלשכא"ל: תמן אמרין אפילו כרך על יין שלפני המזון דאיכא שהות טובא ואפשר דעתיה וכבר מקשה לו ממתניתין ומוקי לה מתניתין כרשב"ג דקונדיטון לאחר המזון שלא כוס אלא להטעים המאכל ולכשלו והוי פורתא אי כאותו שמזגו יין כתר עשב אחר שמזגו כלו וברוך לשתות מעט יין על אותו שלבי ולא הדבה דאו אותו שלפני המזון עקר דהוי לשתות ואתי ופטר את שלאחר המזון דאיכא העשב שבל שעלמא לא פטר יין שלפני המזון את שלאחר המזון כדאמרן ובכלי שרקין מוקי מתניתין כשכחות וימים טוביס לשרס שעודתו על היין ובי בריך ברישא דעתיה דשכי בריך אכל כשאר יומא כשאם בריך על כל כום וכום: את הבלה בכיסנין דש"מ פירש שהוא קלוחת עם תבלין ומין וש"מ פירש שהוא כיס אלא שמקדיש ולבש והוי אוכלין אותו לאחר המזון דיין לנב: לאחר המזון מסעודה קודם בלכת המזון כשאכל אותו המזון בתוך המזון דלא לקח דעתיה מיהו וכדברים הבאים בתוך המזון שפילו שהם לאחר המזון: ניקולסין כפרקא קמא דעבודים ורש לאחר דבי מאיר שפילו דקל טב וניקולסין ופירש"י ז"ל מין פירות ולא ידעינן מהו: הוו מילן דנשיאת היו אלו שבבית שנכנסין שמלאים לרבי מניא בר בימי ניקולסין והיה שמחין עד

אבל אם ברך על היין שבתוך המזון לא פטר את שלאחר המזון: תמן אמרין אפילו ברך על היין שלפני המזון לא פטר את שלאחר המזון והא תנינן ברך את שלפני המזון פטר את שלאחר המזון: רב הונא ורבל בהדין דשתי קונדיטון וחרינא א"ר בהדין דשתי חמר בתר בלני: ר' חלבו בשם ר' חייא רובא פת הבאה בביסנין אחר המזון טעון ברכה לפניה ולאחריה אר אמי ר' יוחנן פליג אר' מנא לר' חזקיה במה הוא פליג בשאכל מאותו המזון באמצע המזון א"ל אפי' לא אכל מאותו המזון באמצע המזון אתא רבי חגיי בשם רבי זעירא ואפי' אר' לא אכל מאותו המין באמצע המזון: רבי הנינא בר כיסי הוו אילן דנשי משלחין ליה ניקולוסין והוה שבק להו בתר מזוני ומברך עליהם תחלה וסוף: ר' הונא אבל תמרים עם פסתיה א"ל ר' חייא בר אבא פליג את על רבך שבקין בתר מזונא ואת מברך עליהן תחלה וסוף א"ל אינון עקר נגיסתי: רב יונה ור' יוסי סלקון למשתיתיה דר' חנינא ענתנייה אפיק קומיהון פת הבא בביסנין לאחר המזון אמרין נשבוק אולפנא וניתי לן למתניתא דתני ר' מנא אמר משם ר' יודא דאמר משום רבי יוסי הגלילי פת הבאה בביסנין טעונה ברכ' לפניה ואחריה מבוין דהוו יחידי ורבנן פליגי עלוי נעביד כרבנן: אמר מרינוס בריה דרב יהושע ארזן דאכל גרוסי וסולת אע"ג דהוא מברך על גרוסתא לא פטר אסולתא: מה בבית שמאי דבשא אף לא מעשה קדרה אר' ה"א ברך על הפת פטר את הפרפר ואת מעש' קדרה כדברי בה בית

למחר המזון כדי לברך עליהם תחלה וסוף: אבל תמרי עם פסתיהם סיס לוכל תמרים עם פת ולא היה מברך עליהן לא תחלה ולא בסוף: פליג על דבך ובי אתה חולק על דבך שהוא לב וכל המומרים שלמדו שכיחו לפניו תלמיד שבבים אחר: הסעודה טעונין ברכה לפניהם ולא לאחריהם ומומרי מחוזי לומדים לפניהם ולאחריהם וכלם מולקין על רבי חייא דאמר פת פוטרת כל מיני מאכל כדאיתא בכבלי ואם כן את פליג על כולהו: שבקין כתר מוכך ואת מברך עליהם תחלה וסוף יותר טוב שתניחם עד לאחר המזון קודם ברכת המזון ותברך עליהם ברכה תחלה וסוף לרברי הכל: מיין עקר נגיסתי דן אם עקר לכולתי ותתחלה קבעתי סעודתי עליהם וכיון שמתחלה קבעתי עליהם אפילו שעבדו מיני הוכל ליתם בלא פת מין נריך לברך ומה שלמדו שכילו לפניו תלמיד ושבבים היינו שהביאום בתוך הסעודה ולא לאפת כו את הפת: נגיסתי לעיסתי דתנן בפרק שכול יום טהור שפגם מן הם כל וכאלדרם אי לא לעי לא נגים היינו לעום וסוף מכילה: למשתיתיה מפקח אלו: עבתייה מן עניות: כשכוך אולפנא פעוזב עבשו מה שלמדנו בקבלה ובכח להתעסק בעניו דין זה ומה היא המתניתא דתני וכו וכו: נרזומי היינו נרזומתא בכר בלרבו לשון אחר שהם מיפים הרבה מעורבים יחד: לא פטר אכולתא וכדאמרן לקיון אליבא דבית שמאי צריך ברך על הפרפרת לא פטר את מעשה קדרה ומולת היינו מעשה קדרה כדאמרן בגמרא בבבלי אלו הן מעשה קדרה מולת וריד ועדן וכו: מה בבא בלומר וכי בבית שמאי אתיא שם לבית שמאי אמרו במתניתין לא לא מעשה קדרה ושבירת ליה בבית שמאי פליג אבבא התרא דתני בית הלל ברך על הפרפרת לא פטר את הפת ושבירת ליה לבית שלל דפת היא דלא פטר אבל מעשה קדרה פטר ואתא כ"ע ופליג דלא מעשה קדרה לא פטר ולבך מיהם שם דנרזומי לבית שמאי: אר' רבי הבל היא ברך על הפת פטר את הפרפרת ואת מעשה קדרה בדברי בה שמאי ותיא לא תיתיב דלתיא בבא בבה לשעלמא בית שמאי ותיא שלל אויא שם בלבר זה שאם ברך את הפרפרת לא פטר את מעשה קדרה ואלי דאמרת שמאי אמרי אף מעשה קדרה מבה בבית הלל אמרי דפטר דעשה קדרה לא היא דלא אתא בית שמאי לאפלוגי אלא אדבית הלל ברך על הפת פטר את הפרפרת ואת מעשה קדרה

בית שמאי אומרי' לא פטר את מעשה קדרה אבל אם ברך על הפרפרת תחלה כל עמא מודו דלא פטר את הפת ולא מעשה קדרה. רבי אבא בריה דרב פפי בעי אהן דאכל סולת ובדעתיה מיכל פתא מהו מברכה על סולתא בסופה רבנן דקסרין פשטין לה צריך לברך בסוף:

מתניתין היו יושבין כל אחד מברך לעצמו הסבו אחד מברך לכלם בא להם יין בתוך המזון כל אח' מברך לעצמו לאחר המזון אחד מברך לכלם והוא אומר על המוגמר ואף על פי שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה:

גמרא ר' בל אמר בשבועה בן היא מתניתין באורחים הא בבעל הבית בתוך ביתו לא תני ר' חייא אפילו בעל הבית בתוך ביתו. תני סדר סעודה אורחים נכנסים ויושבין על הספסלים ועל הקתדראות עד שכלן מתכנסין הביאו להם יין כל אחד מברך לעצמו. הביאו להם לידים בא ואחד נוטל ידו אחד. הביאו להם פרפרת כל אחד ואחד מברך לעצמו עלו והסבו הביאו להם יין אף על פי שברך על הראשון מברך על השני ואחד מברך על ידי כלם. הביאו להם לידים אף על פי שנטל ידו אחת צריך ליטול שתי ידיו. הביאו להם פרפרת אחד מברך על ידי כלן ואין רשות לאורח ליכנס אחר שלשה פרפראות. תמן תנינן סובה שבעה ביצד גמר מלאכול לא יתיר את סובתו אבל מוריד הוא את הבלי מן המנח ולמעלה בשביל בבוד יט האחרון. ר' אבא בר בינא בשם רב חיי בר אשי צריך לפסול את סובתו ר' בל א' צריך

ועלים קלי בית שמאי ואומר לא פטר את מעשה קדרה בפרך על הפת אבל לא כרך על הפרפרת כל עמא מודי בין בית שמאי בין בית הלל דלא פטר מעשה קדרה ולא את הפת ולכן אמן דאכל גריוסי וכרך עליה לא פטר את סעולת. וככלי מיבעיא להו בית שמאי אומרי לא פטר את מעשה קדרה אבל אם ברך על הפרפרת תחלה כל עמא מודו דלא פטר את הפת ולא מעשה קדרה. רבי אבא בריה דרב פפי בעי אהן דאכל סולת ובדעתיה מיכל פתא מהו מברכה על סולתא בסופה רבנן דקסרין פשטין לה צריך לברך בסוף:

מתניתין היו יושבין כל אחד מברך לעצמו הסבו אחד מברך לכלם בא להם יין בתוך המזון כל אח' מברך לעצמו לאחר המזון אחד מברך לכלם והוא אומר על המוגמר ואף על פי שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה:

גמרא ר' בל אמר בשבועה בן היא מתניתין באורחים הא בבעל הבית בתוך ביתו לא תני ר' חייא אפילו בעל הבית בתוך ביתו. תני סדר סעודה אורחים נכנסים ויושבין על הספסלים ועל הקתדראות עד שכלן מתכנסין הביאו להם יין כל אחד מברך לעצמו. הביאו להם לידים בא ואחד נוטל ידו אחד. הביאו להם פרפרת כל אחד ואחד מברך לעצמו עלו והסבו הביאו להם יין אף על פי שברך על הראשון מברך על השני ואחד מברך על ידי כלם. הביאו להם לידים אף על פי שנטל ידו אחת צריך ליטול שתי ידיו. הביאו להם פרפרת אחד מברך על ידי כלן ואין רשות לאורח ליכנס אחר שלשה פרפראות. תמן תנינן סובה שבעה ביצד גמר מלאכול לא יתיר את סובתו אבל מוריד הוא את הבלי מן המנח ולמעלה בשביל בבוד יט האחרון. ר' אבא בר בינא בשם רב חיי בר אשי צריך לפסול את סובתו ר' בל א' צריך

לפנינו מכל מקום בעל הבית עם בני ביתו בין יושבין ובין מהוכין מברכין ואחד מברך לכלן מכל מקום נברין לחברו ורבי חייא פליג על זה וכתבו התוספות הלכה כר' חייא. הביאו להם מים לא לחכה מלא כך היו רגילין. נוטל ידו אחת כדי לקבל בה כום של ברכה. הביאו להם יין כל אחד ואחד מברך לעצמו ומעביר מפני יין קודם המזון הוא דלפני מסבת וכית הכליעה עמוי אפי כלי ומברך לעצמו מכיהנינהו לעשתים להמשיך פרפרות לפני המזון כדיתני לקמן סביאו להם פרפרת ושתק כלומר טעם לא ימלך בית הכליעה פמוי ולפיכך כל מברך לעצמו כדי לקיים שנו את כן ושתק. עלו והסבו עלו על המטות מכן סיפ דיכן להסב על המטות כדכתב רמ"ז ל"ג מברך ע"כ כלן דכיון דהסבו הוקבעו. הביאו להם פרפרת לאחד מברך על ידי כלן ואין בין סעודת המזון למה ג' מברך לכלן מעביר ליה כיון מבתוך המזון מכל לאחד מברך לעצמו משום מעין בית הכליעה פמוי. ויש לפרש דמכיון לתוש' מביאין ספרפרת ופותבין לכל לאחד וכל לאחד ממתין מיכרך מברך לעצמו אמן ומני ג' לזיות בית הכליעה פמוי אבל יין מבתוך המזון כיון מהוא כל לשלות מכילה מכמעיו מין לא ממתין מלא כם מעתא אחת ולא מני לפשוי ומי יודע לם לעת כוזת מברך מוכל ומין בית הכליעה פמוי לפיכך לאחר מברך לכלן. אך קשה לי הכי כשהביאו לפניו פרפרת כריפת למה כל אחד מברך לעצמו לבריך אחד לכלן וכל לאחד ממתין להברך מיעמד אמן ויהיה בית הכליעה פמוי כדאמרינן בפרפרת מבתוך המזון ומפשר לומר דכיון מהוא לפני המזון לא יתיבו מחמת דעבון ומפני מעין בית הכליעה פמוי אבל מבל בתוך המזון ככר תמן תנינן בפרק לולב וערבה. כתמלא כריסו וברחי ויתיב. לא יתיר את סובתו דאמר קרא בסבות תשבו שבעת ימים ולי בעי העולתא בריך למיכל בנוה אלו לקרות שם. בשכיל בבוד יום טוב שאחרון מרובה לאכול בכיתו בליל יום האחרון משום הכי וכין הכית בכלים נאים וכמצעות נאים מסולק לסוכה ביום טוב בדאמרינן בפרק קמא היו לו כלים נאים מעלה לוותם לסוכה. צריך לפסול את הסוכה מעשרה וכיון מרוחין מעין בם סעור כולי עלמא ידעי דלאו משום מנוה עביד אלא מסוכתו ערבה עליו ולא עבר אכל תוסיף וכנמרא דילן למוד פותח בם תרבעה טפחים ומכפלה.

צריך לקדם בתוך ביתו אפילו לא פסלא פני מלא יעבר כברא דמקדם בתוך ביתו ועולה ואוכל תוך סוכתו ומכלן ידעי כ"ש דלמו משום עכיר הכי דאם כן למה לא קדם בתוכה קדם בכית זה וכו' דכבר שמוש דאין קדום מלא במקום טעודה ועולה ואוכל בתוך סוכתו הסתם קס"ד דסבר דב דים קדום מלא במקום טעודה כדמיתי כהדיא כפ' ערבי פסחים. מן דמר רב דמקדם בכית ואוכל בסוכה היינו משתלא כשקדם דעתו לאכול בסוכה ולא בכית אבל אם שמואל דאין קדום מלא במקום טעודה סיינו אם בשעה שקדם סים דעתו לאכול בבית שקדם ואח"כ נמלך ואת בכית אחר בסביא נרוך לקדם בעם אחרת ומכלן נשמע דשמואל לא פליגי בקדום במקום טעודה וכגמרא ערבי פסחים פליגי בסברא ולא מצינן למימר דשמואל ורב כאמלך כדקאמר הפא דמקדי אם תלמוד ולשמואל דאמר אין קדום שלא במקום טעודה למאי לקדושי בכי בשעת א כלומר כיון דאוקי מוקי בעודה כלומר אפילו דשמואל שבר דבשעת דעתו לאכול במקום שבא מלא במקום טעודה מ"מ מאי בעי תלמודא למה לי לקדושי בכי בשעת א כלומר כיון דאוקי מוקי בעודה למא

רבי זעירא מונפר בין שהעלה עשן צריך לברך
רבי ירמיה בעא מיבדוק לרבי זעירא אמר ליה
ביצד מברכין על שמן ערב א"ל אשר נתן ריח טוב
בשמן ערב אמר ליה אשר נתן ריח טוב על עצי
בשמים · יצחק בר אבא ורב הנגאל הוו יתבין חד
אמר שנתן ריח טוב בעצי בשמים · ואחד אמר בעשב
הארץ מתיב מן דמר בעשב הארץ למן דמר
בעצי בשמים וכי עצים הם א"ל והכתיב בפשתי
העץ וכי עצים היו סלקון לבירב ושמעון אשר נתן
ריח טוב בעצי בשמים · גניבא אמר שמן לזה אינו
אינו צריך לברך אמר רבי יודן ואפילו קווי לתוך ידו
רבי חלבו בשם רב המרבין אלונתית בתוך ביתו
אין צריך לברך אמר ר' חסדא על בלן אומר אשר
נתן ריח טוב בעצי בשמים · בר מן הרהן מוסבין
דיימר אשר נתן ריח טוב במיני בשמים :

מתניתין הביאו לפניו מליח בתחלה ופת
עמו מברך על מליח ופוטר את
הפת שהפת טפלה לו זה הכלל כל שהוא עקר
ועמו טפלה מברך על העקר ופוטר את הטפלה

גמרא רש בר נחמן ער שלא למדו סעודה
מלבים היא מתניתא ובמקום שעושין
את המליח עקר אבל במקום שאין עושין את
המליח עקר לא ברא · רבי ירמיה בשם רב פתא
ופרור אומר על הפרור במקום שעושין את הפרור
עקר אבל במקום שאין עושין את הפרור עקר לא
ברא · שקיזמי ופתא אומר על השקיזמי במקום
שעושין את השקיזמי עקר אבל במקום שאין
עושין אותו עקר לא ברא :

מתניתין

וכמונמר ליכא סכנה · והטעם סממונאי טרם סיעל'תמרתו עמו
זמן חיוב הכרכ'כרמ'מרינן לקמן הניא סרים לכלן ומיד כשמרימין
והם מכירין עניין לשמוע מפי שמכרך ומפרים כית הבליעה
ולפיכך מפי ישנו לחמן כית בליעתם פנוי וליכא חשש דנפש מכל
היין חיכו דכר המורגם לכלן
כלי מיכירו עניין לשמוע הברכה
שם הוא לחמר לכדו טועם ואו סוף
מכרך שם כן מפשר דכשהיא
שעתא חיכרו הכשר עודכו כין
מכיו ואחי לעכות ממן פתחום
ויכוא ליכי מכנה · כיון שהבלע
עמן משיעלה תמרתו שהעמן
מחמר ועולה · כעא מיבדוק
רבה לכרקי · חשר נתן ריח טוב
בעצי בשמים שעפ' שהעץ חיכו
עכשו כעין מכרכין על שם
שהיה כתחלה · דעשה סלרן
דמשתרף פעמים שהפרפרמין ושות
ערף הכוטף מעצי הקטף ·
וסייכו דמקשי כמיחך וכי עצי שם
כלי'כרים חיכו ונפ שם משעלם ·
ותשמים כשפתי שעין שלמת
לע'ג דשתת סיין עניה לפ'
קדי לה עין · שמן לזוסמא שמן
ערב להעכיר שוזסמא אין צריך
לברך דאין מכרכין שלא על
מה שנעשה לשריה וזה חיכו שלא
להעכיר שוזסמא ואכי ליתא
בכבלי דשו דכרים יע"ש · שונית
יין ומים וחפרסמון · מוכין
הוא חור הנקרא מום'קו והוא
מתהוה מרעי של חיה ולפיכך
אין מכרכין לא עכי ולא עכבי
שלא חיו כשמים ויש חומרים
שהוא ועשת היה והנכון שהיה
ידועה היא ויש לה חטוערת
כצורים ומתקבלת שם תחלה
כמין שם ואחר כך מתיבש
ונעשה שמור ויש חומרים לאכלו
מעוה לם יום מתירין מעוה
פרפח כעלמא וסרופאים כתבו
שם טבור חיה כמו שכבי כשמן
שלא יום לו שמי מלתעות לבנים מעוקמים לפנים כמו שקרנים:
מתניתין שביאו לפניו מליח וכו' · עקר משנה זו לא כא
ללמדנו דכשים עקר ושפל מכרכין על שעקר
כדמשמע ממה שאמר כל שהוא עקר וכו' דשם נמרינן לה ממעוה
שקורמת כרך על הפת פוטר את הערפרת שלא כוצת המשנה
ללמדנו היא מקומות שהפת היא טפל · מליח כל דכר מלוח :
גמרא ער שלא למדו סעודת מלכים · כתב שרשכם כפירוש
שמשנה ודכרי משנה זו לא נאמרו שלא כשומרי נגוע
שאוכלים פירות עם רוב מתיקותם ויש צורך לדכר מליח
למרק מותם שלחות שמתקבלות כאצטומכא וכו' לפי זה
שמצד שהיו דקדוד ער שלא למדו סעודת פלוגי דאין
אדם יכול לאכול כסעודת מלכים עמין שובלים הפירות
כמחיקותם דאז אין צורך למליח שכל מתיבותין היה עד
שלא למדו סעודת מלכים שלא כשעודת נכות כראשון ·
וכמקום שעושין עקר כמו פתרין יש כגרת שן
פורות כל כך מתוקים שמחליפות הלב ושמליח כא לשסיב
הלב שמחלם וכשמרח שלמו ומי
מיכא מיירי דשוו מליח עקר ופת
טפלה אמר רב מחא כריס
דרב עוירא אמר רב אשי
כאוכל פירות נגוסר שנו ·
וכתבו שתוספות פירות נגוסר
שנו משמליח עקר שהוא כא
לשסיב שלב שכחלם מעני מתיקות
פירות והפת שלאחריו טפל
ואינו כא שלא כשביל שמליח ·
ואם עאחר פירות שוי עקר
ושמליח טפל ולכריך על פירות
לפטר לכולהו ויש לומר דמיירי
שלא אכל פירות כאותו מעמד
אי נמי כשעה שאכל פירות לא
היה שם עדיין מלוח ופת שלא היה
יודע שיחלם לכו ממחת שמתיקו
ותימה כדברי שתוספות מי
שכריחם לומר דמקני מיירי
פירות כשני עצמן ושמליח
כשני עצמו לומת שפירות
עצמם שם מלוחות וכרכתכו
תלמידי רכינו יוסף ז"ל כאוכלי
פירות נגוסר שנו · פירום פירות
נגוסר שם שתוקים ביותר
ואינן כאכלין שלא עם שלא
שרכם שעני שמליח לא יזיק
לפת ואוכלון אותם עם פת
וכמה שהפת טפלה על הפירות
ולפיכך מכרך על הפירות ופוטר
את הפת עד כאן הרי כפירות
דפירות עצמם שם מלוחים
ושרי משמע שפירום רש"י ז"ל
שכתב שם פירות נגוסר
חרן כגרת שתוכין מן הפת
דמשמע דפירות שם מלוחים
כעצמם ומפת לפי לתוספות
לומר דמליח ופירות תרי מילי
ניכא שכעבור זה מולדים לשם אותם שקומי'ים לומר דשתוספות
דייקי ליישנא דגמרא דקאמר כאוכלי פירות נגוסר שנו ולא
אותם כפירום רש"י ור"י דפירות עצמן מלוחים היה לו לומר
כפירות נגוסר שכן שכאומרו כאוכל מחדש משמע שמתחדשים
שכילה שלא היה ככר והוא פירות כפני עצמן וזה קל להבין
ומה שתרגו התוספות כתרין רשזון שלא היו ספירות כאותו
מעיד כלומר שרשותם שפורים לא היו לו ועכרו שתים לו
שלא שנות לויותר ומה שתרגו כתרין שמי לכשעה שאכל
הפירות עדין לא היה שם שמליח כלומר לפולו תימא דכאותה
שעולם וכאותו מעמד שו הפירות מיהו כשעה שמתחיל
לאכול הפירות לא היו לפניו פתומלים וכו' · פרור ומקיזמי שכי
מיהי תכמילון שם :

מתניתין אכל האנים וענבים מברך אחריהם שלש ברכות דברי רבי גמליאל והחכמים אומרים ברכה מעין שלש רבי עקיבא אומר אפילו אכל שלוק והוא מזונו מברך עליו שלש ברכות: השותה מים לצמאו אומר שנב"ר טרפון אומר בורא נפשות רבות וחסרונם:

גמרא א"ר סימון אכל במזרחה של תאנה ובא לאכול במערב צריך לברך. אבא בר רב הונא אמר אין חדש אין ישן צריך לברך שנוי אין אין צריך לברך הסיע דעתו במי שהו שנוי מקו. רבי על כל חבית וחבית שהיה פותח היה מברך עליה ומהו מברך הטוב והמטי. מעש ברע שעשה משת לשמעון בנו על כל חבית וחבית שהי פותח מברך ואומר חמרא טבא לחיי רבנן ותלמידיהון. השותה מים לצמאו או שהכל נהוה בדברו אר יונה חוץ

נמליאל לטעמיה מזל דאמר לעול בפרקין כל שהוא מצטעת המינין מברכין לאוריו שלש ברכות חומרים ברכה מעין שלש וכנמרא דידן מפרש טעמא דלרבן נמליאל כתיב קרא גרן חטה ושעורה וכו' וכל שבעת המינין ואחר כך כתיב ואכלת ושבעת וברכת והיינו ברכת מזון וברכן חומרי דארץ אשר לא בשבעת תאכל כה לחם הפסיק העניין ושבעת לא קאי וברכת שלש לחם הסמוך לו: אכל שלוק של ורק. והוא מזונו מסוכ עליו למזון:

גמרא אכל במזרח של תאנה וכו' לאכול במערב וכו' מדברי המדבי זכרונו לברכה בפרק ערבי פסחים נראה שפירוש אכל במזרחה של תאנה הוא שהיה אוכל מפסקאות עצמן ועל פי פירוש זה קשה על רבי ורבי"ה שפירשו שם דיתיב רב חסדא ואקשינן מדאמר הנפשות דאמרן שנוי מקום צריך לברך לא תימא שנוי מקום צריך לברך בדברים הטעונין ברכה לאחריהם במקומם אין צריך לברך מאי שעמא לקבעי קמח סדר ופירש"י והלימם ורבים דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומם הייטו שבעת המינין ולכך הקשה עליהם מהך דירושלמי לאכל במזרחה של תאנה דמשמע דבשבעת המינין דסיינו תאנה פשיטא שבמזרח התאנה וכן לאכול מאותם שבמערבה צריך לברך ואיך תאמר דבשבעת המינין אין צריך לברך ומכח קושיא זו הברח בפירושו של ר"ח ז"ל שפירשו דברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומם היינו פת לחול בדמפרש התם יעויין שם. ואיהו לפסר דמהכא ליכא קושיא מעיקרא על רבי ורבי"ה דאינהו מפרשי להא דאכל במזרחה של תאנה וכן לאכול במערבה לאו היינו שהיה אוכל מפסקאות עצמן אלא מירוי כמי שקבע סעודתו תחת התאנה ואוכל דברים אחרים ולא תאנים ואפי' נקט לו מקום שהיה נאותה לשבעה מינין שבקרקע בפירות אילן דאטה ושעורה אלא אילני דעלים דאחיש וזרך כמי אדם לקבוע סעודתם תחתיהם לפי שנאתה מרובה על דרך אפי' דאמרן בפרק שור קורא דכאלי קונין בורחם התאנה ופירש רבי זכרונו לברכה מקום שפנפיס מצויין ואיכא דאי ליפול אם כן מפני זה נקט תאנה אבל נא מיירי שהיה אוכל מפסקאות עצמן וכן משמע מגדולי המפרשים זכרונם לברכה דמייתו הך ירושלמי שמביאים זה הפירוש כו ויש בלשות דאוה לפירוש זה דאי אוכל כמאוכל מן התאנים עצמם היה לו לומר היה אוכל ממזרחה של תאנה ולא לאכול ממערבה כמו אכל במזרחה וכמערבה בכית נראה כפירוש רבי ורבי"ה זכרונם לברכה דאם נא כן היה לו לומר כמו ובדאמרינן בפרק יום הכפורים ויושב הרגנס ליהנות מן התאנה יאכל במזרחה שממנה ומשנה תכונות שאם עד כאן הדי דהיכא דכעי למימר שיאכל מהתאנים עצמם לומר כמו ממזרחה אם כן הכא נמי אלא היה פירושו שהיה אוכל מסתאנים עצמם שיש לו לומר ממזרחה וממערבה כמו כדאמרן.

וכא לאכול כמערבה צריך לברך לכתחלה כתיב קרא גרן חטה ושעורה וכו' וכל שבעת המינין ואחר כך כתיב ואכלת ושבעת וברכת והיינו ברכת מזון וברכן חומרי דארץ אשר לא בשבעת תאכל וכה לחם הפסיק העניין ושבעת לא קאי וברכת שלש לחם הסמוך לו: אכל שלוק של ורק. והוא מזונו מסוכ עליו למזון:

גמרא אכל במזרח של תאנה וכא לאכול כמערבה וכו' מדברי המדבי זכרונו לברכה בפרק ערבי פסחים נראה שפירוש אכל במזרחה של תאנה הוא שהיה אוכל מפסקאות עצמן ועל פי פירוש זה קשה על רבי ורבי"ה שפירשו שם דיתיב רב חסדא ואקשינן מדאמר הנפשות דאמרן שנוי מקום צריך לברך לא תימא שנוי מקום צריך לברך בדברים הטעונין ברכה לאחריהם במקומם אין צריך לברך מאי שעמא לקבעי קמח סדר ופירש"י והלימם ורבים דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומם היינו שבעת המינין ולכך הקשה עליהם מהך דירושלמי לאכל במזרחה של תאנה דמשמע דבשבעת המינין דסיינו תאנה פשיטא שבמזרח התאנה וכן לאכול מאותם שבמערבה צריך לברך ואיך תאמר דבשבעת המינין אין צריך לברך ומכח קושיא זו הברח בפירושו של ר"ח ז"ל שפירשו דברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומם היינו פת לחול בדמפרש התם יעויין שם. ואיהו לפסר דמהכא ליכא קושיא מעיקרא על רבי ורבי"ה דאינהו מפרשי להא דאכל במזרחה של תאנה וכן לאכול במערבה לאו היינו שהיה אוכל מפסקאות עצמן אלא מירוי כמי שקבע סעודתו תחת התאנה ואוכל דברים אחרים ולא תאנים ואפי' נקט לו מקום שהיה נאותה לשבעה מינין שבקרקע בפירות אילן דאטה ושעורה אלא אילני דעלים דאחיש וזרך כמי אדם לקבוע סעודתם תחתיהם לפי שנאתה מרובה על דרך אפי' דאמרן בפרק שור קורא דכאלי קונין בורחם התאנה ופירש רבי זכרונו לברכה מקום שפנפיס מצויין ואיכא דאי ליפול אם כן מפני זה נקט תאנה אבל נא מיירי שהיה אוכל מפסקאות עצמן וכן משמע מגדולי המפרשים זכרונם לברכה דמייתו הך ירושלמי שמביאים זה הפירוש כו ויש בלשות דאוה לפירוש זה דאי אוכל כמאוכל מן התאנים עצמם היה לו לומר היה אוכל ממזרחה של תאנה ולא לאכול ממערבה כמו אכל במזרחה וכמערבה בכית נראה כפירוש רבי ורבי"ה זכרונם לברכה דאם נא כן היה לו לומר כמו ובדאמרינן בפרק יום הכפורים ויושב הרגנס ליהנות מן התאנה יאכל במזרחה שממנה ומשנה תכונות שאם עד כאן הדי דהיכא דכעי למימר שיאכל מהתאנים עצמם לומר כמו ממזרחה אם כן הכא נמי אלא היה פירושו שהיה אוכל מסתאנים עצמם שיש לו לומר ממזרחה וממערבה כמו כדאמרן.

מתניתין אכל האנים וענבים מברך אחריהם שלש ברכות דברי רבי גמליאל והחכמים אומרים ברכה מעין שלש רבי עקיבא אומר אפילו אכל שלוק והוא מזונו מברך עליו שלש ברכות: השותה מים לצמאו אומר שנב"ר טרפון אומר בורא נפשות רבות וחסרונם:

גמרא א"ר סימון אכל במזרחה של תאנה ובא לאכול במערב צריך לברך. אבא בר רב הונא אמר אין חדש אין ישן צריך לברך שנוי אין אין צריך לברך הסיע דעתו במי שהו שנוי מקו. רבי על כל חבית וחבית שהיה פותח היה מברך עליה ומהו מברך הטוב והמטי. מעש ברע שעשה משת לשמעון בנו על כל חבית וחבית שהי פותח מברך ואומר חמרא טבא לחיי רבנן ותלמידיהון. השותה מים לצמאו או שהכל נהוה בדברו אר יונה חוץ

חוץ ממי דקרים מי דקרים הם לא למדונו כפי שנינו במשנה וכל המשקים שותה חוץ ממי דקלים וכום על עקרי וכבי כגמרא אלא מי דקלים למה רבה תרתי כלאי ליכא במערבא ונפקין מכח עיבוד דמיא מבינייהו כמאן קיימא למלפו לידך מעלמא ולידך

חוץ מימי דקרים אמר רבי יוסי ולכל מים שהוא צמא להם אמר רבי בון השותה מים דקרים מהו אומר ברוך שברא מי רפואות אית תניי תנו מי דקרי ואית תניי תנו מי דקלים מאן דתני מי דקרים שהם דוקרים את המרה ומאן דתני מי דקלים שהם יוצאים בין שני דקלים:

פרק שלשה שאכלו

שלשה שאכלו באחת חייבין לזמן אכל דמאי ומעשר ראשון שנטל תרומתו מעשר שני והקדש שנפדו והשמש שאכל בזית והבותי מזמנין עליו. אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומשקדש שלא נפדו והשמש שאכל פחות מכזית אין מזמנין עליו. נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם. עד כמה מזמנין עד בזית ר יהודה אומר עד כביצה:

גמרא שלשה שאכלו באחת חייבין לזמן הבא את מר אין רשאין ליהלך ובא את מר רשאין ליהלך. שמואל אמר כאן בתחלה כאן בסוף איזהו בתחלה הרין אמוראין חד אמר נתנו דעת בתחל לאכול זהו תהל אכלו בזית זהו בסוף. וחרינא

קרקע לא ולהכי אין מזמנין עליו. והשתא אלא לדידי דאמר כרבינא השתא לא פסיטא אלא לדידי דאמר כרבינא השתא אלא אכל כזית הא פסיטא אלא אכל כזית. והתניא לאו ככרי ממש דהא כמי פסיטא אלא כגר שאכל ולא שבע מכל מקום דאמר מילה קא משמע לן דאל ולא יאכל כאלו לא אכל. עד כמה שעור ואכל מיתחייב בזמן:

גמרא אכא את מר אין רשאין לחלקו'ם לפרש שמועה זו כאחד משני פנים הא כן אכא את אמר כלו' כמשנה את לומר והיא המשנה שכשוף הפרק לאמרת שלשה שאכלו כאחד אין רשאין ליהלך דאמר לא גמרו לכילתם יחד לו אין רשאין ליהלך לכל אחד ואחד לגמור סעודתו ולברך קודם אכרו והכא במאי עסקינן בשאמרו לתחלת סעודתן ומן עליהן ואין רשאין לגמור סעודתם זה בלא זה ומשכי אמר שמואל כאן בתחלה כאן בסוף כלומר כשהתחילו מתחלה להנטרף כאחד אז חוכת זמן עליהם ועל זה אמר מייכין לזמן אכל אם לא התחיל קודם שהתחיל חברו אז ואלו אם גמרו סעודתם אין רשאין ליהלך אלא אם גמר האחד קודם חברו דאלו ויכול לברך בשמו ועל זה אמר אין רשאין ליהלך ואתו תרין אמוראין לפרושי אחד בתחלה ואחד בסוף אחד אמר דיעתם לאכול היינו בתחלה

ואכל חוץ לירושלם והא קא משמע לן שנפדו ואין הקדש והא החומש דאין החומש מעכב ומזמנין עליו וכן שהקדש דתרוייהו כמי חמש הוו. והשתא לף על פי שאינו מכלל האופלים. ומזמנין עליו ומנטרפין לזמן וכאן הפי לנטרף לשמועינן לף על גב דאמו לאכור מנטרפין ולית להו כרכה בעשרה. אכל טבל והוא שהכר שלא נטלו ממנו תרומות ומעשרות ופקדונו שכ לא כלומר שאינו מתוקן אין מזמנין עליו והא קא משמע לן לף על גב דהוי פסיטא כאכל דרבנן והוא הכר סדוע בעינן נקוב מהו דתימא כיון דהוי מדרבנן ליגריף קא משמע לן. ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו לאו תרומת מעשר אקשר דשא פסיטא שלא שהקדיש לוי ככרי ונטל המעשר ולא הופרש ממנו תרומה גדולה מהו דתימא לסוי כמו שהקדישו כאכלים וכדקאמרת פשא כגמרא דידן קא משמע לן דאכלאחר הקדימו כאכלים דאמרת דגנך כתיב והאי לא לידגן אכל שקדימו ככרי שא לידגן ולשכי אין מזמנין עליו. ומעשר שני והקדש שלא נפדו שהלכתן כנון מעשר שני שנפדה על גבי מטיחון והקדש שנפדה על גבי קרקע מהו דתימא פדיון מיהא סוי קא משמע לן דכמעשר שני כתיב כתיב ונתת הכסף ככר מים לו נזרה והקדש כתיב ונתן הכסף וקם לו כסף אין קרקע לא ולהכי אין מזמנין עליו. והשתא אלא לדידי דאמר כרבינא השתא לא פסיטא אלא אכל כזית הא פסיטא אלא אכל כזית. והתניא לאו ככרי ממש דהא כמי פסיטא אלא כגר שאכל ולא שבע מכל מקום דאמר מילה קא משמע לן דאל ולא יאכל כאלו לא אכל. עד כמה שעור ואכל מיתחייב בזמן:

חייבין לזמן לסורסין יחד לנרוף כרכה לאמרם כלשון רבים כגון נכרך. דאמר סוף הלכך המסופק אם הוציאו ממנו תרומות ומעשרות המחוייבים ופתרונו דא מאי ומייב לזמן עליו לף על גב דלא חזו לים דאי כעי מפקר לנכסיה והוי עני ומותר לאכול דאמאי כרתכן מכילין את העניים דאמאי והא חזי ליה לכתא. מעשר ראשון שנטלא תרומתו תרומת המעשר שחייב הלוי לנרוס והוא מעכד מן המעשר והא קא משמע לן דאף על פי שהקדימו כאכלים וקדם הלוי ונטל המעשר טרם שיורם ממנו התרומה הגדולה אז הוי פטור מתרומה גדולה כראשר רים לקום כגמרא דידן ומזמנין עליו. מעשר שני שנפדה לפתירוצו אלא אכל שני שנפדו ואין הקדש והתפדיונו

וחרינא אמר אכלו כזית זהו בתחלה גמרו לאכול זהו בסוף · ר׳ אבא שלש חובה שנים רשות אפרה רבי זעירא קומי רבי יסא אמר ליה אנו אין לנו אלא משנה ג׳ שאכלו היבין לזמן רבנן דהכא כרעתון · רבנן דהתם כרעתון · שמואל אמר שנים שדנו דיניהם דין אלא שנקרא בית דין חצוף · רבי יוחנן וריש לקיש שנים שדנו אין דיניהם דין · רב הונא אמר שלשה שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ונתערבו מזמנין · ר חסדא אמ׳ והן שבאו משלשה חבורות · על דעתיה דרבי זעירא וחבורתיה והן שאכלו שלשה כא׳ · רבי יונה על הדא דרב הונא הטביל שלש אזובות זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ונתערבו מזה בהן · רב חסדא אמר והן שבאו מג׳ חבילו על דעתי דר׳ זעירא וחבורתיה והן שהטביל שלש

ובכמן ומיך מין רשמין לכרך ולגמור זה בלא זה ומיכין לומן מכלו כזית שהחמר מכל כזית מכרו והו כמוך ולו אם נכנסו מכמן ומיכך אם גמרו מעודם כיחד מין רשמין ליחלק מכל יכולין לגמור זה בלא זה ולכרך ומרימ׳ אמר מכלו כזית אע׳פ שלא כזית אם כשלא גמרו לאכול מיני זה כמוך ומתני׳ דסכם מיירי כשלא גמרו לאכול ומיכא לפרושי כמי שמעתת כל בנוסף מחריצ הכא את אמר מיכין לומן ובמשב מחרונה את אמר מין רשמין ליחלק אם כן מלו קתני אם כל תניכא לם חרש ושכא דכולה חרש סיא ומשני כאן בתחלה כאן בסוף כלומר שנים רשאים לא קא משמע לן אלא אם אכלו עד הסוף שהיכין לומן ואתא שנים לחרוסי לשמועינן דאפילו לא קבעו לם עד הסוף אלא שלא כתחלה אף על פי שאינו כל אחד ואחד אוכל כשכי עצמו מין רשמין ליחלק ואתא תרי לתורצי לומר מהו בתחלה ומהו כסוף והאי פירושא כתרא משמע לן שפי דמרמוקליה לשלא ושרים דילמ׳ אתם כמתניתא בריתא אלא שאכלו כאחת מין רשמין ליחלק מלי קא משמע לן תניכא אלא שאכלו חייכין לומן ומשני אם קא משמע לן אלא שיהיו לאכול כאחת ועדין לא אכלו מין רשמין ליחלק לומי קא משמע לן אלא שיהיו כאחת אף על פי שאינו כל אחד אוכל מכבדו מין רשמין ליחלק ומין רשכחנא הכי משמע הכי כמי שהוא רשמין ליחלק ומעכין אלא מלישתי הוי ברוף אלא ורמו ליחלק כשא כמי מיכא פלוגתא דרבוותא דאית מניהו שכרי ברוקי כשקבעו עצמן כתחלה המונין לחידסי כאכלם ולדידן כשיהיב לו שיש רשמין ליחלק אכל לא קבעו עצמם כוחר כברכת המוניא אלא הוקבעו אמר כך כאכילה שקבעו לומן ומין רשמין ליחלק ואית דשכרי לחשכת מי דעתם לאכול שקבעו לומן ואית דשכרי דשם שקבעו שנים כתחלה ואחר כך כא שהיו אף על פי שלא נקבע מתחלה מין רשמין ליחלק · ומשקנת הדין אלא שיהיו לאכול וכרכו שמוניא אפילו כל אחד אוכל מכבדו ואפילו לא אכל עדין בת מין רשמין ליחלק ומכי נקטינן שנים רשות אלא לומן הרשות כוחר · אמר מין לנו אלא משכח אלא שאכלו חייכין לומן ואף על גב דהך משכח לחייכא תניכן לם ורכי אכא אלא שנים רשות אכל מקום מלקאמרה מתניתין חייכין לומן ומין רשמין ליחלק משמע משמ רשנים דרבו מין מומנין לפי לא תיתא הפי למאי מין שאחר רשמין ליחלק ליוול הוא ועם כל זה לא אפקעא כרכת זומן דהשתים שכשאלים מומנים שא ולאי מאלי דיוקא משמע דאפילו רשות שנים ליכא · אמר מין לנו כמי שי׳ · רבנן דשכח ורבנן דאמין כדעתון כלומר אעג׳ דממתניתין נראה דשנים לא אפי דרך רשות כלכתיבכא מ׳ת רבנן דכל כדעתין דשנים רשות יש להם על מה שיקשו שמוניא שאחרי דאוקמנו

אחלה לאוכם אכל לעולם אם לא אוקמנו שנים אמי יכולין לומן אם רצו · ובן נראה אמי אפרקין דכללי שמי אמרו ואין אכי אכי אמי אפי אחר דיכול דין אלוכא דשמואל דשכחי מיתי כך מיתרת דשמואל דשכחדרין דילן פ׳ · ונקשה דר׳ שכחו פליג עלי ואמר דאין דיוכין דין ופריך תלמוד לר׳ שכחו מכריתא דדן את הדין זכה את הוכחי וכו׳ אמי כיחיד ואלו לשמואל לא פריך מפשט דשמואל ס׳ל דאפילו אחד דיכו דין ונקט שנים לשמועינן דאפילו שנים כיכ דין חצוף יקר · ופ׳ת אמי עשקין בי בשקבלוסו עליהם אחתי חוי כל חצוף ואלו בלא קבלו עליהם אפי׳ דיכין דין · ואל דמיירי כלאמרו להו דומו לפו כאו שנקדשם דיכין מן התורם ולשמועינן שאול דלא שכר עוכר פרטיות ולפיכך דיכין דין ואת חצוף מיקרי · וכי אחבן יהים לקים שכרי עוכר עבדות ואין דיכין דין · ורוב שפוסקין פשקו כותיכו זולת כשלא דשנים אחד אחד לא הוי אלא כאחד כמו שאחרו כפרק כשאול ולא נחרש לכתחלי · ודע דשם אחיתי שכח הך דשנים שרצו הוא אלא דחיוכי לעיל דומן כשלשם ליכא פלוגתא דלא אוקמי מי מוסכין שם לא אכי אמי נקט כשנים שרצו לכשלשם היא סדין ובשנים פלוגי כם לאוקמי ולמיין להדדי · והוא שכאו כשלשם חבורות כלומר לא תיתא דשכלו זה בפני עצמו לכדו · והא כפני עצמו לכדו שכשנתרפא נזמנין לפילו שלא אכלו יחד אלא הכא כמי שעקינן כשאותם שם אחד אכל כאחד משבורת שנתקייבו לומן שם וכיון שכבר היקבע על אחד כשתריה לומן כיון שנפטרו מין רשמין ליחלק ובאחרת דילן מייתי׳ שך מיומר ואמר רכא לא לאחרן אלא לא קא משמע לן אלא שכל לומם פרח ומן מסני ונחלקו המפרשים כפירושם תרשכו משם כיון להחריך · ומן שאכלו שלשם כאחד פליג אלא סוגא דומן ליכא אלא כשאכלו שלשם כאחד לאכלם כשני עצמו והא כפני עצמו לא · ר׳ יוחנן על הדא דרב הונא מסא דרב הונא לאי הא דשהטיל שלש אזובית שלש שלשם קלחים ושהם שלשם נבעולין ואוגד אוחם ושהטיל כאי פרים שפכלי ואוה על שאדם או על הכליס כיום שהליני ושיום שפטיעי כאו שממורם שכאוב ושאינם כרק לא לאשכת פרס ואמר השתא דלף על פי רשעינן שיאו אנוסה בשעת טכילתו דגמרינן מאנוסת אוב דשכח מנרים מיאי כיון דחיוכן לרב אוכל לאחר כשלשם שאכלו כל אחד בפני עצמו דאנטרפין לכאוף שכי כאי נאחר דשהטיל שלשם אוזובית אם כפני עצמו והא כפני עצמו וערכן זה כוא כאן · ולא רב אחרא ואוף שכלו שלשם אכילת על דרך אם אחרנ כברכת זומן ואוף שכלו שלשם אחבורות ואפי׳ רחילתא דשם לא כלו שלשם אכילת לא הוי אלא אחד כאו שאחרנ כפרקין קמא דאוכם אחד אחד לא אם אי אחד אינם אכילת שלשם דברי שכל הוי אחד ואחד כעינן אחד אכילת אוזב׳

מין

שלש כארת • אין תימר אין למדין אזוב מברטה ואנן הזונין רבנן קיימין בסוכה ולפנינו מטיט הנרוק בי רתנינן תמן הרחיק את הסבך מן הדפנו שלשה טפחים פסולה הא פחות מבאן כשרה מהו לישן תחתיו • דהיב רב יצחק בר אישיב הרי טיט הנרוק משלים בסוכה ואין משפולין בו אוף הבא משלים בסוכה ואין ישנין בו • שלשה שאכלו כאחד ובקש א מהם לילך • רבית ר אמרי יברך ברכה ראשונה וילך לו • איזו היא ברכה ראשונה דבית רב אמרין ברכת זמון רבי יעזירא אמר זו ברכת הזן דבי חלבו אמר זו ברכת הזן • התיב רב ששת והא מתניתא פליגא שנים ושלשה מיבין לזמן הא ארבעה לא אין תימר ברכת זמון ראשונה ותני ארבעה אשבחן תנא תני ארבעה אין תימר זו הזן את הכל קשיא אין תימר הטוב והמטיב לית את יכיל שניא היא דאר הונא משנתנו הרוגי ביתר לקברה נקבעה הטוב והמטיב הטוב שלא נסרחו והמטיב שנתנו לקבורה • אמר הונא תפתר ברבי ישמעאל דאמר השוב והמטיב דבר תורה דכתיב ואכלת ושבעת וברכת זו ברכת זמון את ה' אלהיך זו ברכת הזן על הארץ זו בהבת הארץ השובה זו בונה ירושלם ובן

אין תימר לזן למדין שוב וביתיתא לן למדין לשוב מכרבת זיון הא ליתא דתני תמן רזלין למדין סוכה מטיט הנרוק דתניין תמן בשרקא קמא דסוכה • הרחיק את הסבך מן הדפנות למה נכנסה קמי מלא כשמתנם • שלשה שפחים פסולה דתויר פוסל בשלשה מפילו מן הצד • הא פחות מכאן כשרה דאין תויר פוסל פחות משלשה וסוכה בשרה היא • מהו ליתן תחתיו עלם דהך מתניתין כעי בגמרא מהו ליתן תחת התויר פחות משלשה דתמרת דכשרה מי אמרינן כיון שסכוכה כשרה אם יתן תחת התויר כמי ינא או לילמא כיון שהוא יתן מנולם מכל וכל לא יצא ומשני רבי יצחק בר אלישיב טיט הנרוק יוכיח כלומר טיט שהוא רחוי להריקו מכלי אל כלי שהוא רך ומימיו יוצאים שהוא מנטרף לשלשים שעור מרכעים שהיה עם הסוס ועלתה טכילת ועם כל זה שטוכל במרכעים שכלו טיט נרוק לא עלתה לו טכילה כדתנן בשם רבי מקוואות שלו מעלין ולא פוסלין שהלג והגליד וכפור וטיט הנרוק ומעלין היינו ומשלימין אכל כשבי עצמו לא תבא כמי שלמוד בסוכה דמשלים ואין יושבין בו שרי דגמור סוכה מברכה שבי נמי שלמוד מן הגוב מברכה • יברך ברכה דהשוכח יאמרן עד סיגמרו החכים החזירם את מעודתם ובירכו ברכת זמון וכיון שברכו ברכה דהשוכח יצא לו דאין שנים מהשיקין לאחד אכל אם אכלו שלשה כאחת ונמרו שהכים והשלימו עדיין לא נמר לכילתו מהשיק לשנים כדאיתא בגמרא דילן • זו ברכת זמון נשברך שאכלנו משלו ושהיית לאו יחוד הוא • זו ברכת הזן לאו שהוא דחזיכא ברכת הזן מברכת זמון דאף כל יחוד הוא שלא טעמו הוי שהוא לברך שוכח ברכה הילכך מהתברא שיהשיק לכילתו כשכיל כזכה אחת כשהיו נמרו ושוא לא גמר וכשהוא גמר ורוצה לילך יאמרן על סיברכו ברנש אחת כדי שיהא כיכר שמזמנין עליו וכמ"ש וברכו לברכה שוכר דברכת הזן לאו היחוד הוא ולא כת שלשות ושרב רבינו שאר ושאר הפוסקים זברכו לברכה • והא מתניתא פליגא שנים ושלשה חייבין לומן שנים ושלשה שאכלו ואין אחד שהם יודע לברך ברכת זמון כ"ש אלא אחד יודע ברכה דהשוכח והשני יודע ברכה עצית ושלישית ואינו יודע ברכה דהשוכח או שאחד יודע ברכה דהשוכח והשני יודע ברכה עצית והשלישי יודע ברכה שלישית חייבין לומן לפי שאחד שהם כל אחד לברך ברכתו הכודעת לו והאחת ברכת הזמון כולה עולם שהוא שהם או שלשתן ונמרין מוא דברכת הזמון עם ברך אוא נתחבת אלא לשלשה ברכות ולפיכך

חיים נחלקת אלא לשלשה שהשים שלשה שכי קתני שלשה את מרכעה לא • ואי ליתא דברכת זמון היא דהשוכח כמאי דקאמרי כי רב לתני מרכעה ופריך לשכח תבא תני מרכעה ואלא דאמרי כוותיה • אין תימר זו היא קשיא אמתניתא פריך לרבי חלבו דאמר דברכה והשוכח היינו הזן דכיון דתני מרכעה ומני נברך כלל ברכות לא כן היכי קאמר רבי חלבו דברכת הזן היא דהשוכח שרי קאמר לו ברכת נברך • אין תימר זו שטוב והמטיב כלומר שם תאמר דהא דקאמר פרייתא מרכעה לאו דאמי נברך כיוצא אלא ברכת הטוב והמטיב אמי והיינו מרכעה הא לית אית יכיל למימר הכי דההיא מעשתא הוה כתר לקבורה נתקנה הטוב אלא הקבורה והמטיב שנתנו לקבורה ואם כן אי אפשר דעלה קאמר אלא מרכעה דקתני עם ברך ואם תאמר דקאמר לעול ברכה דהשוכח אוא נברך כדאמרי כי רב • ולעיין הלכה יש מהשוקים אל סוברים דהלכה כרב שאת דכללי דקאי כרבי ועיינת דהכא דאמר זו ברכת הזן אבל ברוך ואחר השוקים סוברים דהלכה כרב נהמן דכללי דקאי כבי רב דהכא דאמרו זו הלכת נברך וכן פסק הרב בית יוסף וכן נהוגין לברכה והכי עבדינן • אמר מר הוא הלת תפתר וכו' לעולם דברכת הזן הוה ברכה דהשוכח זדקשיא לך כרייתא דתני מרכעה הטוב והמטיב אני דאכר כרבי ישמעאל דאמר דהטוב והמטיב הוא הן מתורה זאו ספרים שפירש הרוף וכרוא לברכה כהך הלכה ונתפרשו כה פירושים אחרים ומפני עליהם כמה קולות ולקשו כה כמה לקשותא זולת זה ספרים שהשפיעו בו הלשם והרב לכיון נסים והטור ורי והרשכ"ם וכרופס לברכה • ואכלת ושבעת זו ברכת זמון נריך עיון היכי מסיק דאכלת ושבעת הוא ברכת זמון ואת ה' אלהיך הוא ברכת הזן ועוד קשה לכפי זה אין חתם ורהשוכח אינו הוא ברכת זמון והיכי מסיק דהשוכח הוא הזן לכך נראה לפרש הנסחא ולומד ואכלת ושבעת וברכת זו ברכת הזן פירושה תברך על אכילה ושביעה דהיינו הזן ואת ה' אלהיך היינו זמון לפעמים שמזמנים ומברכין כשם דהיינו את ה' אלהיך וכי נריכן לה בכללי דפרקין וברכת זו ברכת הזן את ה' אלהיך זו ברכת זמון ואף על פי שים לה זכר מן התורה כיון דלא קבע לה כפקום תחלה כיון שהוא שהרג ואלו דאינם ברכה כשני עצמם אלא מני לם שמוך לברכת הזן הכלה אלא ברכה היא והכי קאמר קרא ואכלת ושבעת וברכת וזאת הברכה שם אפשר תהיה אלא ה' אלהיך שהוא נברך לאלהינו אכל לעולם אינה נחשבת

ובן הוא אומר הדר הטוב הזה והלבנון אשר נתן לך זו הטוב והמטיב. כתוב בתורה ברכה לפניה ואין כתוב ברכה לאחריה מה כתיב בה לפניה כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו כתוב במזון ברכה לאחריה ושבעת וברכת את ה' אלהיך ומנין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה רשב"ן אתיא שם שם לגזירה שוה מה שם שנאמר בתורה לפניה אף שם שנאמר במזון לפניו ומה שם שנאמר במזון לאחריו אף שם שנא בתורה לאחריה עד כדון כר עקיב כר' שמעאל ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל קל וחומר ומה אם מזון שאין טעונה ברכה לפניה טעונה לאחריה תורה שטעונה ברכה לפניו אינו דין שיהא טעונה ברכה לאחריה עד כדון תורה מזון מה אם תורה שאינה טעונה ברכה לאחריו טעונה ברכה לפניה מזון שטעון ברכה לאחריו אינו דין שיהא טעון מזון ברכה לפניו. ר' ורב נחמן ר' א' כי הוא יברך הזבח ואחר כך יאכלו הקרואים. ורב נחמן אומר ועברתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך איכתי קרוי לחם ומים עד שלא אכלת. ר' אומר מה אם בשעה שאכל ושבע צריך לברך בשעה שהוא תאב לא כל שכן עד כדון מזון תורה מה אם מזון שאינו אלא חיי שעה טעון ברכה תורה שהיא חיי עולם לא כל שכן. רבי זירא בעי אילן שלש קרויות מה את עבד לון כשלשה שאכלו כאחד או כשלשה שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אין תעבדינון כשלשה שאכלו כאחד הראשון מברך ברך ראשון והאחרון ברכה אחרונה והאמצעי אינו מברך כל עקר אין תעבדינון כשלשה שאכל זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אפילו האמצעי מברך לפניו ולאחריו. אר' שמעון בר אבודימא לא למדו ברכת התורה מברכת הזמון אלא לרבים ואם לרבים אפילו בינו לבין עצמו לא יברך. אר' אבא מארי אהוה דרבי יוסי עשאוה כשאר כל מצוותיה של תורה מה שאר מצוותיה טעונות ברכה אף זו טעונה ברכה אכל

כרכם כפני עצמם ולפיכך תני אבא חרבא ורחשונה היא ברכת הזן. מעתה לך זו טובה והמטיב עכשיו מתנה הוא מטיב לנו ונומלנו לעתיד לבוא לכך. כתוב כתוב ברכה לפניה מניין במקרא מפתורה בריכה ברכה לפניה ולא מניין מעריכה ברכה למפרע ומעל מה כתיב כלומר תפיכן את לומר שהתורה בריכה ברכה לפניה ומעני מקרא דכתיב כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו כלומר מעתה שמעני מתחיל לקרות שם ה' ופייכו קיימת התורה מיד ברוך לתת גודל וברבים לאלהינו. תיתי שם דשויה דכתיב בברכת התורה כי שם ה' אקרא ושם שויה דכתיב במזון וברכת את ה' לנורה שוה וליתן החתך על זה כוה. עד כדון ברכי עקיבא דדרים ברכת התורה מכי שם ה' אקרא ומפיק ליכא נורה שוה לכל ברכו ישמעאל דלא דרים ליה מכי שם השם אקרא מנין ומפיק ליה מקל וחומר. על כדון תורה דנמרת בוכה לאחריה לכל מזון היכי נמרת ברכה לפניו למען דלית ליה נורה שוה ומפיק ליה מי מקל וחומר. כי הוא יברך הזבח בגמיתת מלכות שהול כתיב כי הוא יברך הזבח ואח"כ יאכלו הקרואים הא למדת שטעון לברך על הזבח לפניו ואתו מברך אחר קלטנו כמצותיו ונומו לאכול הזבח ושיכן נוכו ושבר תאכל. ועברתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך כלומר אל תקרי וברך אלא וכרך לחמך עם פירות וכבי ליתא בכבלי כלומר ברך על לחמך. אם בשעה שאכל ושבע שכבר נתמלא תלמוד ברוך להודות על שטובע שכבר עבר. כשעה שהוא תאב ורעב וברוך לשפיר רעבו על ידו של שקדום ברוך שוא לא כל שכן ברוך יותר לברך. מילן שלש קרויות שלש שלשה עולים שקורין שני וחמישי וכמחה דשבת כתורה אם לתעבד לון היאך לתת לותם לעניין ברכה והוא הדין שלשה דשבת וחמשה דיום טוב ושבה דיום כפור דטיין כהו כך שלשת שלש בקש הרשעים כשבטין שהם שלשה ולא דוקא. מין תעברינון כשלשה שאכלו כאחת אם לתת לותם כשלשה שאכלו כאחת שהם חיבורים ואין כאחד חלוקים אם כן היאך טיכון הילפון ברכה לאחרונים שהיא לאחר כאחר והלאחרון ברכה לאחרונים שהיא לאחר נתן לנו דלמיהוי כאחד הוו ואם לתת הן כשלשה שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ים לשם פרוד ולאי ברוך שכל לאחד יברך ברכה אחת וברכם לאחרים ולפילו האמצעי שכל אחד ואחד כאלו נפטיר מיחסיב. לאחר רבי שמעון בר מכוריאל לא למדו וכו' שמיה היה והכי קאמר מעיקרא מה שלמדנו ברכת התורה מברכת זמון לא למדו לענין אם יהיו הקורא חייב בברכה לפי שהוא מעשר מעשר מכל מקום לענין ברכת הזמון שהוא עיקר הלמוד שיהיו כזמון לרבים ואם אין אתה יכול לברך לפניהם ולאחריהם והכי הלכתא כפרק הקורא עומד דתנא הפותח מברך לפניהם והחותם מברך לאחריהם והילכתא כשלשה מברכין פניהם ולאחריהם היינו טעמא דאיכא רבים גורם מצוה הנכנסין והיוצאין. ואם לרבים כיצד לבין עצמן לא יברך קישיא היא כלומר כיון דאמרת דלא למדו תורה מזמון. לרבים אם כן ברכת התורה לקרות כיצד לבין עצמו מהיכא תיתי לן ומפני עם הארץ כשאמר רבית על תורה ולא נרעם תורה מעשר מצות שבריכות ברכה לפי תורה בריכה ברכה לאחריה היא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת וכו' וקשיא וכי תני תניא כללא תניא והלא לעיל כרים שכיבר מברכין אמרו ומכין שכל שמצות טעונות ברכה וכי תכא ממר ואתה לך את לחות האבן התורה והמצוה הקים תורה למצוה אם תורה טעונה ברכה לפי מצוה טעונה ברכה אם כן עבדת תורה מלמד ומצוה למד ומכא עבדת מצוה מלמד ותורה למד והיכי נמי תורה ממצוה אם עלין מיני יודע מעקרא אם מצוה צריכה ברכה. זש לומר לע לם תורה דרבים דהייכו קריאת ספר תורה צריכין לה מעקרא מברכת זמון כנורם שוה דאם אם כדלאחר רבי שמעון לא למדו ברכת התורה לזמון מלא לרבים ולאחר דגמרינן לה מזמון אמר למצוה

אבל דמאי ובו' הרא אמרה אבל פירות ספק נתקנו ספק לא נתקנו מזמנין אר שמעון אחותי דרבי ברביה בשעה שגזרו על הדמאי רוב העם מבניסין לבתיהם: והיידא אמרה דא בותי מזמנין עליו ואחן בותי לאו ספק הוא אר אבא תפתר כמאן דמר בותי כנוי לכל דבר דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר בותי בישראל לכל הבר: נשים ועבדים וכו' רבי סימון בשם ריבל אמר קטן עושין אותו סניף לעשרה ואתני אין מדקדקין בקטן אלא קיימה ר שמעון בשם ריבל לשני קטנים נצרכה שאם היה קטן עושין אותו ספק עושין ואי רבי יודא בר פזי בשם ר' תשעה נראין בעשרה מזמנין מה מכויימין אלא אפילו קטן בינהם: אר' בר זבדי בעא ר ברכיה קומי ר יוסי בדא תמן קטן עושין אותו סניף לעשר ומיר אוף הבא עושין אותו סניף לשלשה מה תמן שמבירין את השם עושין אותו סניף כאן שאין מבירין את השם לא כל שבן אמר ליה והיינו תמן על ידי שהן אומרים את השם עושין אותו סניף כאן שאין קורין את השם אין עושין אותו סניף: תני קטן וסת עושין אותו סניף אר יודן ביני מתני קטן לספר תורה עושין אותו סניף מאימתי עושין אותו סניף אבינא אמר אתפלנין רב הונא ור יהודה הרויהון חד א ברי שיהא יודע בטיב ברכה וחד אמ' ברי שיהא יודע למי מברכין אר יסא בשם זימנין אבלית עסר תחליפא ועם רבי אניא בר סיסי ולא מזמנין עלי עד שהבאתי שתי שערות:

שמואל

טיסף יודע בטיב ברכה מיהא מכין מהו ענין סכרכה ופירושה וכל שכן שכל מי שפיר יודע פירוש הברכה וטיבה יודע למי מברכין: זיהא יודע למי מברכין ולא כריכא שים מיודע טיבה ופירושה שלא כשיעור יודע למי מברכין כגי: כדי שיהא יודע כטיב ברכה ופירושה וכיון שיודע זה וכיון שכן דיודע למי מברכין: פיסף יודע למי מברכין ולא כריכא שיהיה יודע טיבה ופירושה: ולא מזמנין עלי עד שכבתי כ' שערות לומר לת דהויו לענין שלשה דוקא ולענין דיכא ים מחלוקת כין הפוסקים שיש דוקא מכאן כתב כ"ש שכח מזמנין עליו וכח לא וכעבד ולת כתב דפליג מיהל כעדיפא מכאן לזמן עזרה שכל לשלשה עד שיהיו שתי שערות: ומ"ש ומלאם והמרחי והטור הסכימו דכין ע' וכין לעזר' עד שיהיו שתי שערות ולישף כתב דכין קטן וכין עשרה יודע למי מברכין מזמנין עליו: והלאכם כתב קטן היודע למי מברכין

למנוה מתורם דרכים כסיקנא דשם שם ותאמר דנמירנא לה כנ"ם דשם שם דאמרת מברכין נמרינן לתירה ריחוד מכה דלף היא מנוה מקריא דכתיב ובנותיה לכנין ובו' ולמרתם לותם וכו' הדא אמרה לכל פירות ובו' מדיומנין סיבא דמכל דמאי שהוא ספק מכה מחרינן דכל פירות כספק מתוקנין מזמנין עליו: בשם שגזרו על הדמאי רוב העם היו מכניסים לבתיהם כלומר היו מכניסים לבתיהם פירות עם הארץ חשוד דלוכ עמי הארץ מעשרין שם ואם כן מיך נאמרת לכל פירות ספק נתקנו מדמאי כשלמא דמאי לאו ספק מיקרי דרוב עם מעשרין שם ואוכלין כתר רובא לכל ספק פתקנו לאו רובא היא ובמפכת ערלה דקך תלמודא גרים כשעה שגזרו על הדמאי רוב עם מפרישין ואתיא שפיר טפי מניר דהכא דמקשינן מה לך לומר ספק נתקנו מדמאי דמאי הוא רוב ולאו ספק וספק נתקנו הוי ספק ולא רוב: וסיידא מלתה לא כלומר ואלא מוה נכא דמיתני לותה דתן דמאי לא מנית נמרת כדאמרן וכת נכא דכותי מזמנין עליו דלמו לותן כותי לאו ספק הוא ומניין מכיא לספק כתקנו אלא לית דקך אכא ותפתר כמ"ד כותי כנוי לכל דבר כלומר קפתר זת כהיא דתניא דכותי כנוי לכל דבר ורבנן אמרי כישראל וקך אתיא כרשב"ג דאמר כישראל לכל דבר ואלו לאו ספק הוא ום"ק לא נזרת מנה לספק נתקנו ורחמי דכותיי עלנו הן כמו הקרואים שבזמיכו דבכל דבר תורם מהרין ביותר וכדאמרן בכבל דפרקין כל מלום דכתיב בתורתנו מיזר זהירי דאמר מר כל מנוה שהחזיקו בה כותיים הלכה מדקדקין בה יותר מישראל: קטן עושין אותו סניף לעשרה דמי הוו תשעה נדולים ואיסי מטלמינן עמיה מכין עשרה ואומרים נברך אלסיכו ודוקא לענין כרכה אבל לא לענין תפלה וקדושה כדתשמע מינה לי דפוסקים דכי פסקו כתרתי: ושלא תני מין מדקדקין בקטן לתשם מחריו אם הוא נדול אם לאו אלא כיון שנר' כנדול אוב הין מדקדקין ותשמע מינה דלוק אם הוו קטנים שם שנין עליו הין מדקדקין אבל קטנים מדקדקין וסיכי למרת דקטן עושין אותו סניף לעשרה נדולים לקדושתו אל שם עכ"ו עושין אותו סניף: והין מדקדקין כשלשה לגיכא סוברת השם ויש כו נר קולא אינו דין שיעשו אותו סניף: אמר ליה ובו' דמיס היא דקך דתי ליה לתי ק"נ נקל: וסיכו כלומר היא הנותנת וממקום שכאת לעשרה עושין אותו סניף ולא לשלשה דכעשרה על ידי שמוכירין את ה' ומקין עכמן ומשלימין עמו כדי להזכיר שכחו של מקום פיכתי בני קדושתו של מקום ותכרך להוסיף כח לעשות קטן כנדול מכל כשלשה דליכא שם אי לאו נדול הוא הין מצליחין עמן: קטן וספר תור עושין אותו סניף שמתח ס"ל דהכי קאמר קטן נותנין לו ס"ת כידו ועל ידי כך תעשה והוא מצטרפין למנין עשרה וכאו שכתבו התפלות וסטור ום מוכנין לנרפו על ידי חומש ופיסו מנכ"ג: כיכי מתניתין כן סוף למען המשנה כלומר לא תיתח קטן וס"ת דאמו ס"ת זוי נכרא כדמקשי כתלמוד דידן על תשעה ואחרון ותשעה כשכת וכי שכת נכרא הוא לכך כך סוף למען המשנה קטן לס"ת כלומר לעלות לקרות כתורה עושין אותו סניף שעולה למנין שכעה:

דקאמר תשעה סנר'לין כעשרה וכנמ'לנו כיכי דמי ס'נר'לין כי לוכא דאמרי כי מכנסי ואוכא דאמרי כי מכרדי: כדא יתן טעמא פירושו כך הוא ע"ב לא קאמרי דקטן עושין אותו סניף לעשרה אלא יתן שהוא לעשרה מכל לשלשה מין עושין לותו סניף ומקשי תלמוד ומור וכו' כשומר ואמאי קאמרת הכי אימא דאף לשלשה עושין אותו סניף: ותיתי מקו' מה כעשרה דליכא הוכרת השם שאמור והקכרה ניתנת שיהיו עשרה נדולים לקדושתו של שם עכ"ו עושין אותו סניף: ומין מדקדקין כשלשה דליכא סוברת השם ויש כו נר קולא אינו דין שיעשו אותו סניף: אמר ליה וסיכו וכו' דמיס היא דקך דתי ליה לתי ק"נ נקל: וסיכו כלומר היא הנותנת וממקום שכאת לעשרה עושין אותו סניף ולא לשלשה דכעשרה על ידי שמוכירין את ה' ומקין עכמן ומשלימין עמו כדי להזכיר שכחו של מקום פיכתי בני קדושתו של מקום ותכרך להוסיף כח לעשות קטן כנדול מכל כשלשה דליכא שם אי לאו נדול הוא הין מצליחין עמן: קטן וספר תור עושין אותו סניף שמתח ס"ל דהכי קאמר קטן נותנין לו ס"ת כידו ועל ידי כך תעשה והוא מצטרפין למנין עשרה וכאו שכתבו התפלות וסטור ום מוכנין לנרפו על ידי חומש ופיסו מנכ"ג: כיכי מתניתין כן סוף למען המשנה כלומר לא תיתח קטן וס"ת דאמו ס"ת זוי נכרא כדמקשי כתלמוד דידן על תשעה ואחרון ותשעה כשכת וכי שכת נכרא הוא לכך כך סוף למען המשנה קטן לס"ת כלומר לעלות לקרות כתורה עושין אותו סניף שעולה למנין שכעה:

שמואל בר שילת בעא קומי דרב ואית דאמר בעון קומי ר' שמואל בר שילת: תשעה פת ואי ירק אמר ליה מזמנין שמנה פת ושני ירק א"ל מזמנין שבעה פת ושלשה ירק א"ל מזמנין: ר' אבונא בעי מחצה על מחצה מהו א"ר זעירא עד דאנא תמן איצרכית למשאתיה ומצרי לי מנך ולא שאתיה: רבי ירמיה בעי אותו שאבל ירק מהו שיברך מחלפא שטתיה דרבי ירמיה: תני הסב ואבל עמהן אעפ"י שלא אבל בזית מזמנין עליו דברי חכמים: ר' יבר אחא בשם ר' לעולם אין מזמנין עד שיאבל כזית דגן

והתני בדגן וא"ירק מזמנין מתני' כרשב"ג:

מתניתין ביצד מזמנין בשלשה אומר נברך בשלשה והוא אומר ברכו בעשרה אומר נברך בעשרה והוא או' ברכו אחד עשרה ואחד עשרה רבוא במאה הוא אומר נברך ה' אלהינו במאה והוא אומר ברכו באלף הוא אומר נברך ה' אלהינו אלהי ישראל באלף והוא אומר ברכו: ברבוא אומר נברך לה' אלהינו אלהי צבאות יושב הכרובים על המזון שאבלנו: בדבוא והוא אומר ברכו כענין שהוא מברך בך עונים אחריו ברוך ה' אלהינו אלהי ישראל יושב הכרובים על המזון שאבלנו ר' יוסי הגלילי או' לפי רוב הקהל מברכין

גמרא שנ' במקהלות ברכו את ה' ממקור ישראל דלמא רבי זעירא ור' יבר אחא ורבי חייא בר בא ורבי חנינא חברון דרבנן הוו

מתניתין כשלשה הוא או' ברכו דהא כלהו דיליה מיכל זמון וכן בכלם: כי לומר נברך חבר לחבירו נ"ל לומ' נברך מלהיותו לחד עשרה ולחד עשרה רבוא כלו' הכל הוא מצרוייס לסוכיר את ס' אין בריכין לעמוד ובגמ' מלמדיך את גופא קשיא לחברת לחד י' ולחד י' רבוא שמא כי סדרי מיבשו ופשר קשיא כמלה לומר וכו' ברכוה וכו' ומוקי לה ר' הגלילי לה ר"ש והכי נמי מוקי כתלמוד וה לקמן ר' הגלילי או' לפי רוב הקהל הם מברכין כמש"ם חלוק כין מאה לעשרה וכין אלף למאה וכין רבוא לאלף:

גמרא ולמה לא לחברת ברכו כגמרא אלנו קאמר ומכל מקום נכרך עדיף ולפי מאי דפירשו התוספות שם דהאי עדיף לאו דוקא שאי כי הדדי ניהו כלו' חשיב כמותו ושויה הסכרא כאי לישנא מקומן הקשה עליהן וגם אין מפיר הך דסכרא דכיון דכי סדרי ניהו וכבר כברכת התורה והחזן ברכו ונם שכבר אינו שומע אלא מוציא רשות מכל ברכו סוף נווי לברך לת הפה כדאיתא דמי כפרקין ככלי אלא לאחרי לא לחברת ברכו מכל לפי מה שפירש"י ותן נברך עדיף ומיהו טוב לו להיות ככלל המכר הך

מזמנין עליו ואף על פי שהוא כבן שבעה לו כן שמנה ומצטרף בין לשלשה כין לעשרה לומן עליו וכת' עליו סרב כית יוכף כשימין קשה ולענין הלכה כיון דריש ולימה מסכימים לדעת אחת הכי נקיטינן עד כאן ולפי דכרי זה שהוא דקאמר סריף כאן תשע וכן עשר לאו דוקא אלא אין הכי נמי כין שבעה וכין שמנה כהלימה וגם מה שכתב סריף מזמנין עליו כלומר כין לשלשה כין לעשרה ולהכי כתב דלעת הריף ולימה כשסכימה אחת שכל דיחל הכין לשון הריף דמזמנין דקאמר הוא לענין עשרה ולא לענין שלשה ומכל מקום כתב לענין הלכה והמקל לא שפסיד והיינו כדעת שלימה וכן עקר: שבעה פת ושלשה ירק מצטרפין כגמרא דילן כתכו הריף ושלשה אל דדוקא עד שבעה ושלשה דסוי רוכא לאכור הוא דמזמנין אכל שלשה פת ואחרבעה ירק אין מזמנין אלא הוירוכא לאכור וכדאשמע מתלמודא דידן דאמר ואפי שבר רוכא לאכור כעיכן יכן שעלנו כל השופקים זולת שאור ערוב שבתכן לשלשה פת ואחרבעה ירק מזמנין ולא חיישיכן ליה לנבי כל השופקים אכל מכאן אשמע לשנר פת ואחרבעה ירק דמזמנין כדכרי הלור זרוע שדקא כעי כסוף מהנה למהנה מהו כלומר השלשה פת ואחשבה ירק ואי כדעת הריף אלי קא כעי הא ליכא רוכא לאכור ואי שלשה ואחרבעה אין מזמנין משום רוכא למהנה לא כל שכן אלא ואלי הכר לשני תלמודא כשלשה ואחרבעה מצטרפין וכמהנה למהנה מספקא ליה וכי תימא כיון דשלשה ואחרבעה כמי מצטרפין למאי לא קא מכעיא ליה כדקא מכעיא ליה כשבעה ושמנה ותשעה כשלמא לתלמוד דידן שלשה ואחרבעה לא קא מכעיא משום דרוכא דאכור כעיכן ולימא אכל לתלמודא דשכחה למאי לא קא מכעיא ליה שלשה ואחרבעה היינו כשבעה ושמנה אלא לתלמוד שבר דרוב כעיכן ולא מיכעית לן שיעור דאכור ולכך פשיטא ליה דשלשה ואחרבעה כמי מזמנין וכך מפרינן כגמרא אלנו כעא רבי זירא מרבי ירמיה תשעה דגן ואחד ירק אשלשה ואחרבעה מהו אמ' ליה לא שנא שלשה ואלי לא מכעיא ליה למר רבי ירמיה שפיר עכדת אלא מכעיא לך טעמא מאי משום רוכא הכא כמי ליכא רוכא ואיכו שבר רוכא דאכור כעיכן עד כאן: כרחה דרבי ירמיה אית ליה רוכא ולא כעי דאכור שם כן לפשר דתלמוד זה שבר כרבי ירמיה ולכך לא כעי לשנר דשלשה הוא אלנו דאכור משום רוכא ולכך לא הוצרך לשלשה ואחרבעה: עד דאתא תמן מצרכית למשאיה כעוד שהייתי שם שנצרכתי לשאול ואת שבעיתי ומצרי לי מכך ומשום שהייתי

הוו יתבין אבלין נסב ר' יעקב בר אחא כסא וברך ואמר נברך ולא אמר ברכו אל רבי היא בר בא ולמא לא אמרת ברכו אמר ליה ולא כן תני אין מדקדקין בברכות בין שאמר נברך בין שאמר ברכו אין תופסין אותו על כך והנקדנין תופסין אותו על כך ובאיש לר זעירא בגין דצווח ר' יוחנן ר' בר אחא נוקדנא שמואל אמר אינו מוציא עצמו מן הכלל התיבון והרי בהבית התורה אומר ברכו אמר רבי אבון בין דיימר המבורך אף הוא אינו מוציא עצמו מן הכלל. ר' אבא בר זמנא רוה משמש קומי רבי זעירא מזג ליה כסא ויהב ליה אמר ליה סב ברוך אמר ליה והב דעתיך דאת משתי הוינא דתני השמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה אל כמה דאנא יהיב דעתאי מפק יתיך ידי חובתיך בברכתא בן הגי דעתאי דיהך מפקא ידי חובתי באמן אר תנחו בר ירמי מתני אמרה בן המתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא. במאה אומר וכו אר יוחנן זו דברי ר' הגלילי אבל דברי הכמים אחד עשרה ואחד עשרה רבוא רבא אמר הלכה כמי שאמר אחד עשרה ואחד עשר רבוא. מנין לעדה שהיא עשרה רבי בא ורבי יסא בשם ר' נאמר כאן עדה ונאמר להלן עדה מה עדה האמור להלן עשרה אף עדה האמורה כאן עשרה אמר

ובן סטוך שכתב ולפם הם מרבע יכול לומר ברכו לכל יותר סוכ לומר נכרך תלם להוציא עצמו מן הכלל כמשמע דגריע ברכו מנברך הך דכתב לה מתי ספיר דמאי מקמי רבי חייא לר' יעקב בר אחא למם לה לאמרת ברכו לימא מסוס דנברך עדיף. והנקדנין תופסין אותו על כך כנגדי דיהן תניח בין שאמר נברך ברכו כין שאמר נברך אין תופסין אותו על כך והנקדנין תופסין אותו על כך ושיהם רבי אל נקדנין דייקין תופסין אותו על כך שם ונייח כקעצמו מן הכלל ע"כ נרשם מלשונו דהאי דייקין לשכח קאמר הכי שפם וסיריס ומדקדקים כדבר ולפי זם קשיא מהכא דלם כן למאי כתים לרבי זעירא על שקרא נקדנא ואי לאו פירושו אל רבי לא קשיא דהויא מצרם לישכח דנקדנין הוא לגמרי שמדקדקין כדבר יותר מדאי כמקום שאין בורך וכל יתר כשטול הוא שכל לפי שי אל רבי שמע אותו לשכח קשיא מהכא כדאמרן וכעריך נרים נקדנין כרים כלומר שמדקדק כדבר אלא לבורך הוא כהרגנול המפקר כשפה. וכן בערפ קורין לותנ"ש מנקל וכהכי אתי ספיר נמכון פוגי דכבלי ודירוש פאחר דמשום הכי כתים מפני שקדלתו נקדן. ומפשר לומר לפי שי רבי דמסיים כתים לר זעירא שכל דקאמר נקדן כלו יסיר משו דקאמר ליה הכי מכלל דר' זעירא סבירא שם ולא ס' כלו לאו דייקינן הוא ודחוק. ומפשר לערם דהכין לרבי דמפרש לשכח כין לכעל קערוך שם אותו לנבאי שם לרבי שפרי כר אחא ס' נכרכו ושלו ל' חייא שלמה לא ס' כרכוה שיב לו ר' כר אחא אלא כן תכי דאין מדקדקין כין שאכר נברך ברכו ולא עוד אלא שהדיקנין תופסין אותו על כך כלו כשם ברכו מפני שנרשם כמוניה עצמו מן הכלל ע"כ שם שקשה ולמה לא אמרת ברכו שלרבה שמואר ברכו נרים לתפוס עליו וכתים לר זעירא מפני שקר' כר אחא נקדן ודיקן לתופס מפני דם"ל כפשטא דמתניתין דאמר ברכו. ולערוך שם שאל ר' חייא לריכל דלמה לא אמר ברכו ושמיה לו דלמה תפסו על כך שהרי אמרו שאין מדקדקים כזה כין שאמר ברכו כין נברך והנקדנין שמנקדין לגלא דכר אין תופסין כזה ואלו למה תפסו כאן שמדקדקין כרים וכתים לר זעירא דל לקרות ליה לר' חייא נקדן והוא דרך כזוי. וכתים והרה לו לר זעירא. לכאורה דקרא. ליכו מוניה עצמו מן הכלל מעל שכתב ברכו שוה רשאי לומר ברכו טוב לו שיאמר נברך ול יוניה עצמו מכלל שמברכים וכגון לירון אמר שמוש לעולם ל יוניה עצמו מן הכלל ופריך תיפוק לי' דהוה אמר ברכו דמשמע דברכו עדיף ומשני לרווחי לא כתב ברכו ולפי זם הכא דלא מקשו ממתניתו לרבי קשיא שמוש ליכו מוניה עצמו מן הכלל ומתני דקאמר ברכו בלו לא כתב ברכו ומקשי הרי ברכת

התורה דלומר ברכו ומשני כיון דקאמר הרי שהוא ליכו מוניה עצמו מן הכלל. מוג ליה כסא רבי זעירא שהיה שמוכל ונתן ליה לרבי לכל שהיה שמשם אמר ליה רבי זעירא לרבי לכל שך ברוך כורא פרי הגפן והב דעתיך ולא תסיח דעתך מאתה נברך לשמות אחר כדי שלא תטעה לברך על האחר עוד ברכה שנית כורא פרי הגפן כדתני כפרק כל הכשר השתא נברך לברך כשם על כל כוס וכוס שהן נותנין לו מפני שליכו ברכותו וליכו יודע אם נותנין לו שוב כוס אחר ולכך כמלך הוי ונברך ברכה על כל כוס וכוס ולוה אחר הב דעתיך כלו' תן דעתך ושוי יודע שאתה שותה אחר. ולימ מברך על כל פרוסה ופרוסה כאן פרשם שמחליט השתא שליכו מברך על כל פרוסה ופרוסה כלל וכבבלי דיהן פ' כל הכשר לימ אמר רב השתא מברך על כל כוס וכוס ולי מברך על כל פרוסה ופרוסה ול יוהנן אחר מברך על כל פרוסה ופרוסה. ואמר רב עמרם לא שליבי שם דליכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב וכתב הטור אכל ליכו מברך על כל פרוסה ופרוסה אם יש אדם חשוב כשעודה עמו יודע שודאי יתנו לו כל ברכו. עכ פרשם דלוקא כיכא דים אדם חשוב ליכו מברך אכל היכא דליכא אדם חשוב מברך אחי על כל פרוסה ופרוסה וכמו שכתבנו כבבלי אור אם שטור אכל הכא פרשה דבשחלט קאמר שליכו מברך ולפי זה צריך עיון טעמא מאי דאכל כוס וכוס מחייבין לברך ואכל פרוס ופרוסה לא מצריכין ליה לברך. ושתא היינו טעמא דיין ליכו מוכרח שיתנו לו כל ברכו דאין הכל מספיקין יין למשיכם אכל מזון מוכרח שוא שיתנו למשיכם כל ברכו ויודע הוא בן לכך לא הוי כאלך וליכו מברך אי אפי לפשר דמוניה דשכח אפי ברכבלי דלוקא אדם חשוב. ואם אלא שיתנו לו אדם אחר משום דפשוט שוא דהוה תמן ר' זעירא שהיה אדם חשוב. וז דברי ר' הגלילי משום דקשיא ליה דמתני' מנה וכה דהא נוסף קאמר אחרת אחר עשרה ואחר עשרה דכוא דמשמע כי הדדי ניהו והדר קאמר אחת כאלף אומר וכו' כרבוא וכו' כדקאמר קשיא כתלמוד דידן אלכבי אחת דבי ויוחנן אומר זו דברי ר' הגלילי וז דברי רש. הלכה כמי שאמר אחר עשרה ואחד ידבוא והכי נהוג עלמא. מכין לעדה שהיא עשרה אלו מעדה קא מכעיא ליה דאלו אים לים לאתויי מאחר כאן ומאחר כאן לימא דכתיב עד מתי לעדה הרעה הזאת ואנו יב' מהגלים יהיו. יהושע וכלב הרי עשרה כמו שאמרו בפ"ק דסנהדרין שא פשיטא ליה מאי דאמרי' מי שאתו מכין לכל אחד מהם עשרה הוו דכתיב סכהלו אתוך העדה. ואתיא תוך תוך ועלם

אמר ר' סימון נאמר כאן תוך ונאמ' להלן תוך ויבאו בני ישראל בתוך הנאים מה תוך האמור להלן עשרה אף תוך האמור כאן עשרה א"ל ר' יוסי בר בון אם בתוך את יליף ליה סגין אינון אלא נאמר כאן בני ישראל ונאמר להלן בני ישראל מה התם עשרה אף כאן עשרה: מה מקיימין רבנן טעמא דר' הגלילי במקהלות בבל קהלה וקהלה אמר

הנונא ברית דרבי אבהו במקהלת בהיב:

מתניתין אמר רבי עקיבא מה מצינו בבית הבנסת אחד מרובין ואחד מועטין אומר ברכו את ה' רבי ישמעאל אומר ברכו את ה' המבורך:

גמרא רבי חייא בר אשי קם מקרי באוריתא ואמר ברכו ולא אמר המבורך בעון משתקוניה אמ' להון רב ארפונית דניהיג בר עקיבא' רבי זעירא קם מקרי בהן במקום לוי וברך לפניה ולאחריה בעון משתקוניה אמ' לון ר' חייא ארפונית דבן אינון נהיגין נביהו:

מתניתין שלשה שאכלו באחת אינן רשאין ליחלק וכן ארבע וכן חמשה ששה נחלקין עד עשרה ועשרה אין נחלקין עד עשרים:

גמרא תני היה יושב ואוכל בשבת ושכח להזכיר של שבת רב אמר חוזר ושמואל אמר אינו חוזר שמעון בר וה בשם רבי יוחנן ספק הזכיר של ראש חדש ספק לא הזכיר אין

ועלה קא בעי מכין מתוך העד' הוא ומפני מה כלומר מכין מתוך העדה ונאמר להלן עד אחד מתוך העדה הרעה הזאת כמרגלים מה התם ע"פ כלן' נאמר כאן תוך ונקדשתי בתוך בני ישראל מה להלן ע"פ כלן' נאמר כאן תוך ונקדשתי בתוך בני ישראל מה להלן ע"פ כלן' ואיידי דתנן במתני' דמי שלוקה מזכיר ס"כ כברכ' המזון לבני כתב כאן הא דעדה דהיינו' וקדוש שם כתוך ה' הוי' מה מקיימין רבנן טעמיה דר' הגלילי כלומר הכתוב סמכו דכין' כ"ן רבות הכל לחד הוא מה כן מלי עברי ליה קרא דכמקהלות ברכו שהם דמשמע דכקל קהלה וקהלה כלומר לפי הוב הקהל ומצי למר רבי מכיון דמקהלת כתיב כלומר רבנן לא דרמי בכל קהלה וקהלה דבמקהלת חסר כתיב ולא משמע אלא קהלה אחת כלומר במקהלה אחת הוא דברכו מלהיות ואומרים אלהינו ואבי נמי בכל קהלה וקהלה בלי שנוי ומה הוא וקהלה עשרה ולפיכך למדו כן עשרה הן עשרה רבות ומי מכמיה דכתיב קאמר בגמרא דיקן שהוא ר"ע:

מתניתין מה מצינו בכ"ה מסתגיעו לי' אין חלוק בין רבים למועט דכלהו לומ' ברכו את ה' ולא לא אלהיכם קאמר כברכת המזון לי"ם דכלהו לומר נברך שהיו ולא כל אלהיכם ושמי בתלות וכו' ר"ש לומר ברכו את המבורך ושמעת כשמע לברך ולא לנברך המבורך:

גמרא קס מקני במוריתא קס לקדות התורה בכנור כפין משתקוניה רבו להסתיקו מפני שלא לומר המבורך שלא ברכו בלבד וגרסם כמונית את עצמו מן הכלל' ארפונית הרסו לו כלומר סניחותו וכמותו במקרא הרסם לה כי כפשה מרה לה דיסיב כר' עקיבא דלא כעי מבורך מדפלוג ר' ישמעאל ואמר המבורך מכלל דרבי עקיבא לא סבר לה מכל מכלי דיקן מייתי כאן עובדא ולא קאמר הכי דלית' שהם ר' פנחס בר פנחס ליקלע לבי כנסתא דלכי גבר קס קרא כספרא ואמ' ברכו את ה' והתקיק ולא אמר המבורך אלמא כ"ע ברכו את ה' המבורך אמרי מתיב מבבא בסדי פלונתא למה לך ועוד הא נמנו עלמא ברכי ישמעאל ופירש רש"י בהדי פלונתא למה לך טוב לך לשתוק דברי רבי ישמעאל שלא רבי עקיבא מודה רבי אחר המבורך עדיף שלא דלא נריך' קס מקרי כאן במקו' לוי ובנון שפוה עצמו קרא לכהן הדיוט אחר כאן מלוי קורא כדאמרינן בהנזקין דיקן כי קאמרינן בלותו כהן וברך לפנים ולאחריה עמיו מהגיון שם התקנים את תקנו

שכל עולם יהיה מברך לפניה ולאחריה מזו הכי בעון משתקוניה דס"ל דכיון דכבר כריך כבר יצתה ידי חובתו כבר עשו מברכת התורה ולהכי בעון משתקוניה שלא יכוך בקריאתו במקום לוי ור' חייא אמר להו מרמונים שבמסגין והוי שעיה כיון דכל פילוק ושולה נוסג לכריך לפניה ולאחריה מהו דתימא כיון דעתר כברכה שכוך קריאת הכתן לכל קריא הלוי לא מעטר בהכי כיון שעקר התקנה הוא משום הכנסיין והיו נמין ושכי שלבתא וכמו שבתבו התוספות בפרק שנוקין דילן ומשם ורבינו יסוד כתבו ומשם לין בכי' הכנסת רק בהנים אחד קורא במקום שבעה ושל כל פרשה ופרשה יכרך לפניה ולאחריה וכן עשו בכל מקום ומשם דכל שעיה דקרא כתן מכרך לאחריה כדין מסנהדרי דמ' מנלה מסה' זעירא דקרא כתן במקום לוי מכרך לפניה ולאחריה ככעלי דלוי כלחו' כי תיבי הלהוי היכרא שהן שתי קדיחות דלוי לאו דכי כמאי מכברת והם רבנן לסתיקו דכיון דלא נסבו לברך כל עולם ושולה נם כזה לין ברוך לברך ודי לו בשיבה פנים ואחר יעלם ויקרא וכרתניא בתוספות דמנלה אם לא היה שם אלא אחד מיודע לקרות קורא ושמע ועומד ונקרא וכי חייא בשיב לרפופים דשכי נהיגי נביהו ואיידי דמייתי לעיל עובדא דבעון משתקומים מייתי נמי הך עובדא:

מתניתין לינן רשאין ליחלק דמימייהו להו בזמון וכן שד' מין הב' מומנין והרביעי נחלק מהם לחיסי נמי ליקבע בחוכת זמון' אחת נחלקין כדי זמון לכהן ולכהן' יש עשרה אין נחלקין לחימיה להו כזמון הוכרת שמ' עד עשרים דלמ' אם רצו נחלקין לפתי מכורוף:

גמרא ומכח לסוכיר על שכת ויו"ט הכרכה כלם' חוזר לראש לחתם אם סיום הכרכה הוי עקיר' רגלים' ושמוש מ"ו חוזר דכשלמ' מפל' חוכ' היא וחוזר לכל ברכ' מזון לא חוכם היא דלי כמי לכיל את ולא לא בעי לא לכיל לילכך אין מחזירין ולא כעשה כלל על פסק ולא הזכיר על ע"ט לשמוש כמי מחזירין אותי דלא מיניה למי' לא לא כשי לא לכיל דמיוב' הוא לאכול כזית וחייב לברך עליו ברכת המזון' ספק הזכיר על ל"ח פסק לא הזכיר לפשר דתפלה קא מיירי וכדמיירי בסמוך לשכח תבי ובלילי כל יום אים כו קרבן מוסף ובהי תבי בפרק בשה מלילין לעניין תפלה והרב מפלוק בשור ל"ח מיומן מכ"ד כתב דלפשר לפרש לעניין לכילה קאמר ונריך עיון היכי קאמ' לשכח תיובלינ כל יום וכו' ומיירי לתפלה לית מר ויש לפתח ספרש בהיסיס ומיהו יש לויישבו כדומק לעיל'

אין מחזירין אותו אשכח תני ופליג בל יום שיש בו קרבן מוסף בנון ראש חדש וחולו של מועד צריך להזכיר מעין המאורע בעבודה ואם לא הזכיר מחזירין אותו וכל שאין בו קרבן מוסף בנון הנובה ופורים צריך להזכיר ואם לא הזכיר אין מהזירין אותו • תנן ב׳ אבא והברי הוו יתבין אבלין בשבתא מן מה דאבלין וברכין קם אזל ליה חזר לגביהו אשכחנון ברכין אמר ולא כבר ברכנו אמרין ליה מברכין והוזרין ומברכין דאשכחן מברכין דשבתא ולא אמר בן רבי אבא בשם רב שבח ולא הזכיר של שבת אומר ברוך אשר נתן מנוחה לעמו ישראל באן בהסיע דעתו באן שלא הסיע דעתו • תני עשרה בני אדם שהיו מהלכין בדרך אף על פי שבלן אובלין מבבר אחד בל אחד מברך לעצמו ישבו ואבלו אף על פי שבל אחד אובל מבבר עצמו אחד מברך על בלן • רבי ירמיה זמין להבריא בפונדקא :

מתניתין שתי חבורות שהיו אובלות בבית אחד בזמן שמקצתם רואים זו את זו אלו הרי אלו מצטרפין לזמון ואם לאו אלו מזמנין לעצמן ואלו לעצמן • אין מברכין על היין עד שיתן להתובו מים דרא וחכא מברכין :

גמרא ר׳ יונה ורבי אבא בשם רבי יועזרא לשני בתים נצרבה אמ׳ רבי יוחנן והן שנבנסו מתהלה ע״מ בן • אילן בית נשיא מאיאת עבר לון בבית אחד או בשני בתים אם היה דרבן לעבור אלו על אלו מזמנין ואם לאו אין מזמנין • רבי ברביה מוקים

לחבריא בפונדקא פירוש היש מברך לזמון בל החברים המוכלים בפונדק ואפשר דשוי סיועא למאי דסליק מיניה מתוך על פי שבל אותם החברים שהיו בפונדק בל אחד היה מוכר מבברו :

היה מברכן לזמון כיון שיצאו ואבלו בדלעיל :

מתניתין ואם לאו אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן ובלבד שלין לפחות שלשה אנשים בל אחד מיצטרפים אלא לבל ג׳ אנשים אחד מוסל אם מביאים מצטרפין אלא לבל ג׳ אנשים אחד לפילו אלא ירבו אלו על אלו מצטרפין לזמון אחדות אנשים מברכין :

גמרא לפני בתים בברבה בלום׳ לא אתא מתני׳ לאשמועינן לבית ג׳ ואתי חבורות דמצטרפין בחבורתין אלו על אלו דאיבעי ליה לאשמועינן בית ג׳ ואתי חבורות בל חבורתין אלו על אלו מצטרפין ואפ׳ דנקט בית אחד לאשמועינן רבותא דאיפא דאם אין חבורתין אלו על אלו מצטרפין ואפ׳ הבי בית אחד בעי ג׳ ובגון שיש יותר מסך מבדיל ביניהם אין מצטרפין אי מוקמת לה בדמלת נקט בדבתב לה וב׳ בעבה וסתום והלאבא שנדיך שתשמע מפי המברך בלאור בין בבית אחד בין בשני בתים ובדב בית יוסף בתב דדוקא הזמון צריך לשמוע מבל לא בדבת שמוע עצמו • ובן מבבסו מתהלה ע״מ בך להצטרף ומריהטא דלישנא אם יש לאבא בתים בתים קאי לך הלאבא בתב דאפי׳ שתי חבורות בבית אחד צריך שיהיו דעתם מתהלה לבך דשוה ליה בהסבו יחד וב׳ הלאבא • תילן בי נשיא ברג׳ שתבעים שבבית הבשיא היו אובלין בבית אחד גדול שה מפס ואלה מפס ובעי היבי דיישב להו בבית אחד או בשני בתים ותיתי דמם תיבפת בן אי עבדינן להו בבית אחד או בשני בתים בזמן דדין אחד לפס לא ומנע מחלוקת אם רואים אלו את אלו אפילו בשני בתים מצטרפין ואם אין רואים אלו את אלו אפילו בבית אחד אין מצטרפין בדמסתע מדברי התוספות והנאותים וכל הפוסקים ז״ל בדפריבנא אם בן אלא בפבק בן תבם • ואפשר דהבי קאמר דבני ג״ג אי בני נשיאה להיותם רבים לא היו אובלים בבית אחד אלא בדברות הרבים ובזבת בה והיו רואין אלו את אלו ומשתתפין על ידי עצמן ולהבי בעי מה את עבד בן בבית אחד דבשרואין אלו את אלו מצטרפין או בשני בתים אים רשות הרבים בינייהם בבתב בדבינו יונה דאין מצטרפין אפילו ארואין אלו את אלו ואפילו שהם אחד מהשם ובאן במי רשות הרבים אינה ומשני דבל שעוברים המסובים אלו על אלו ורבן בן מצטרפין ולא דמי לשני בתים שים רשות הרבים ביניהם דאתם אין דרבן לעבור אלו על אלו •

מוקים

מוקים לאמוריה על תרעיה מציעא דבי מדרשא והוא מזמן על אילן ואילן · אין מברכין על היין וכו' · ר' זריקא בשם ר' יוסא מודין חכמים בבוס של ברב שהוא נותן להתוכו מים בל שהוא ונהיגין רבנן בהדין כסא דקדושא מילתא דר' יוסי פליגא אדרבי יונה דר' יונה טעם כסא ומתקן ליה אין תימר שהוא מזוג והתני השותה משקין מזוגים שעבר עליהם הלילה דמו בראשו אר' יוחנן וזן שלנו בבלי מתבות · רב ירמיה בשם רבי יוחנן ראשונים היו שואלין מהו שיתסיע שמע לימין בבוס של ברכה את שמע מנה תלת שיצריך להתופסו בימין וצריך שיהא ידו גבוה מן השלחן טפח וצריך שיתן עיניו בו · אמר ר' אחא ג' דברים נאמרו בבוס של ברכה מלא עטור מודה ושלשתם בפסוק אחד שבע רצון ומלא ברכת ה' · שבע עטור רצון מודה מלא במשמעו אמר רבי חנינא אם עשית בן מה בתיב ים ודרום ירשה את זובה לירש העולם הזה והעולם הבא · אר אלעזר בוס

והלילה דהתקון דמעילו כמים הוי ולא חסו לכלום · והתני סטוחה משקים מזוגים מעבר עליהם הלילה דמו כרעתו קטנת קטה דלימא דמאי דרכי יוכף טעם כמא ומתקן ליה לא היה מתקנו עד למחרת הלא כאותו יום עצמו מן הבקר אר סערב ובריותא דלמו כרעתו הלעבר עליה הלילה קתני ולא דקיס ליה לתלמודא סבי · אלו ומן הלפנ בכלי מתכות דמים היה לא תימא דפליג ר' אדרב יוכף מכף דאין תימר מזוג והתני וכולי דלעולם היה מזוגו וכריותא מיירי בכלי מתכות ורב ויוכף סניחו בכלי חרס או בכלי זכוכית דליכא סבנתא · מהו מתסייע שמע לימין מיירי בכלי חרס או בכלי זכוכית שלהן מפני שהן נדולים מהיר כלאית מלפנים ונריך סיוע מהיר המחלת או כרעת חדם טבת שחל להיות בשבת דליכא סוכרת שבת ורלא חדם וחכוכים או בשומן ונצריך לומר שבא ברכות עם ברכת המזון והיר כלאית לסכול סכום כל כך ומן אף על פי שלא יהיה כל כך נדול כדבקבו שתופסות זכרופס לברכם כפרקין דבכלי · ונצריך לתופסו בימין מדלכעיל ליה אם יסייע כשמאל · ונצריך

מיהא ידו נבוהה דאם לא כן אין נריך סיוע דמסכו על השלחן ודיו מבל שפח לא לתכריר לן מהא אלא דמשתמע הוי טפח דלמו כרעתו הפנכסים שפיר ובכבלי דיוק לא קאמר אלא מנביסו מן סקרקע טפח וכתב שטור דמיוחי בשטי מוכלין על נבי קרקע אבל בשמוכלין על השלחן נריך טפח על נבי שלחן בדאסכא וכן כתב רש"י זכרונו לברכה · ונריך שיתן עיניו בו הא לא בפירוש אומרת אלא מסיכא תיתי לן דאמר שמע מינה תלת ושמא הכי קאמר כיון דאמרת מסו סתסייע בשמאל ומינה אלו מוסא דנריך סיהא מנביסו מעל השלחן דאם לא כן יסאכנו על השלחן תו ילפינן דכיון דסוא מנביסו ודאי סייכו טעמא משום דבשיכן שיתן עיניו בו כדי דלא ליסח דעתיה מיניה ובבתב שטור זכרונו לברכה בתורת סיום סימן קלב עיין שם · שלשה דברים נאמרו בכוס של ברכה ובכבלי שיהא תרבעה דברים שרחה שטיפה מי ושלג · שטור בכבלי מפרש ליה דב יסודא מעטר ליה בתלמידי בלאמר שהיה מוסיף תלמידות לאדם בשהיה מברך ורב אסדא מעטר ליה בכטלי בלאמר כוסות שהיה מביא כורות יפיה לאדם בוס של ברכה בשהיה מברך · מודה בכבלי תני שטיפה ורחה וקאמר שטיפה כחון והדחה כפנים · שבע עטור דרים ליה שבע לשון רבוי שלשון שבע יפול נריך וקם על לבן לאחת שבעה עיטים בלומר שים עמו הרבה תלמידי חבמים בדרב שהיה מעטרו בתלמידים או שהיה עמו הרבה כוסות בדרב אסדא שהיה מעטרו בכטלי ויש לפרשו על דרך זה שלשון שובע רצון מודה שעל ידי ההדחה הוא בהיר ונהיר ומביא רצון לבוסף לבחות כו' וזכה לורש העולם הזה והעולם הבא הלא על נב דלא כתיב

כוס פגום אין מברכין עליו טעמו פגמו ש"מ אין מברכין על כוס פגום וצריך שיהא בו כשעור וטעמו פגמו · אר תנחום בבוד יום קודם לכבוד לילה קדושת לילה קודמת לקדושת היום איזהו כבוד היו"ר יוסא בשר' בר אחא ור' אלעזר בר יוסף בשם רב בורא פרי הגפן · רבי זריקן בר חמוי דרבי זריקן הזכיר של הנוכה בארץ וקלסו אותו רבי בא ברישה דרבי חייא בר בא הזכיר דיין האמת ב הטוב והמטיב וקלסו אותו :

פרק אלו דברים

אלו דברים שבין בית שמאי ובין בית הלל בסעודה בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין ובית הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום :

גמרא מה טעמון דבית שמאי שקדוש' היום נרמ' ליין שיבא וכבר נתחייב בקדושת היום עד שלא בא היין · מה טעמון דבית הלל שהיין גורם לקדושת היום שתאמר · דבר אחר תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם אמר רבי יוסא מדברי שניהם יין והבדלה היין קודם בלום טעמיהון דבית שמאי אלא שקדושת היום גרמה ליין שיבוא ובאן הואיל ולא הבדלה גרמ' ליין שיבא היין קודם בלום טעמיהון דבית הלל אא שהיין תדיר וקדוש היום אינו תדיר ובאן הואיל והיין תדיר והבדל אינ' תדירה היין קודם · אמר ר' מנא מדברי שניהם הבדלה ויין הבדלה קודמ' בלום טעמיהון דבית הלל אא שהיין גורם לקדוש' היום ובאן הואיל ואין היין גור' להבדלה הבדלה קודמת בלום טעמיהון דבית שמאי אלא דכבר נתחייב בקדוש היום עד שלא בא היין ובאן הואיל ונתחייב בהבדלה עד שלא בא היין הבדלה קודמת אר' זעירא מדברי שניהם מבדילין בלא יין ואין

מבדילין לה דמבדילין בלא יין כהלכתן · ולא היין גורם להבדלה וכהלכתן כלא יין · מדברי שניהם מבדילין בלא יין דמר אמר מתן הבדלה גורמת ליין ומר אמר מתן היין גורם להבדלה הדי דתנינא מדברי שניהם מבדילין בלא יין ויוצא ידי חובתו בכסבר ·

ואין

מלא ים ודרום שמוע ימין ושמאל כתיב שתוספות משם רבינו יוסף מרשלים למלא כתיב ים ודרום רם וכתב ירבם הרי אור ה' ויתרות וכיוצא ה' בכרתו שני עולמים כלומר בפרק התכלת כי כיון ס' נור שלמים מל תקרי נור מלא נר וכו' וש על דרך דרם ועל דרך ספשם העולם הבא נקרא ימין שהימינים בתורה רוכבין מחריו ובהקם זה נקרא העולם הזה שמאל · כוס פגום מין מברכין עליו צריך עיון שמי פגום היכי דמי אי פגימתו היא דלית ליה שעור מאי קאמר שמע מינה מין מברכין על כוס פגום הרי כרוב סוף ולא שיך למימר שמע מינה מלא סיכא דצריך למידק מכיה הכי אכל הכא כהדיא קאמר ליה · ועוד סיכי משמע דטעמו פגמו אימא דמשום דאין לו שעור מעיקרא סוף דאין מברכין עליו · ואי הכי פגום דקאמר מעיקרא דאין מברכין הוא משום דטעמו מש כן היכי משמע מניה דצריך דוקא דכי שעור אימא דמשום דטעמו אין מברכין עליו · ועוד מה שאמר מחר כך וטעמו פגמו מאי קא משמע לן כהדיא קאמר ליה טעמו פגמו · וברישה דהכי קאמר שמע מינה להא דאין מברכין על כוס פגום דקאמר לאו משום טעימה סוף הרי אמר כיצד טעמו פגמו אלא מדקאמר כהדיא טעמו פגמו שמע מינה להא דאין מברכין על כוס פגום פירוש דפגום סוף דצריך שיהא כו כשעור וקאמר כמי דטעמו פגמו וזה לך אימת דפגום דקאמר על שעור הוא דאמר · טעמו כשה לכל מכלי אל כלי לאו כלום הוא · בכבוד יום קודם לכבוד לילה שאם היה לו יין כדי סעודה אחת מניחו לשתותו בסעודת היום וכלמפרש בסמוך מאי בכבוד יום כורתי פרי פגמן · קדושת לילה קודם לקדושת היום שאם אין לו אלא יין כדי לקדש קודם אחר מקדש בלילה לשתולי יומא הוא וכל כמה דמקדשינן לה עדיף ומכשרינן ליה כלשנא בפרק ערבי פסחים דבבלי · ואיתא כמי התם תניא בכבוד יום קודם לכבוד לילה ואם אין לו אלא כוס אחד אומר עליו קדוש היום מפני שקדום היום קודם לכבוד היום ובכבוד לילה ודייקינן מהא מכלל דלאו עדיף קדושת היום אלא מכבוד יום ובכבוד לילה הא מקדושת הלילה לא ועדיף קדוש לילה כדאמר הכא · מוכיח על חנוכה על הנסים · ואלמו אותו דברכת המזון היא דתנן שבתוכה הם נודה לך ועל הנסים נמי סיום הולא ומתיחסות זולזו לכך קלסו אותו · מזכיר דיין האמת בסעודת המכל בסטוב והמטיב וקלסו אותו משום דברכת הטוב והמטיב בתקנה כמי על סמיתם של פרוני כתר הטו' שלא פסריחו והמטיב שנתנו לקבורה ותת יחסות זו לנו לשיכך קלסו אותו :

פרק אלו דברים

בסעודה שנחלקו בהלכות סעודה · מברך על היום בקדום שבתות וימים טובים :

גמרא מקדושת היום נרמה ליין שיכא שאם לא בעבור יום שבת לא היינו צריכין להביא יין לקדש כדכתיב זכור את יום השבת וכתיב על היין ומנה שהעקר תלוי בשבת · וכבר נתחייב בקדושת היום ועוד טעם אחר שכבר נתחייב בקדום היום מקבלנו עליו אי משעת נתת שכוכבים ועדין יין לא נמלאו וכשם מקודם לכניסת כך קודם לברכה · מה טעמון דבית הלל שאמרו במשנה שהיין קודם לקדום היום · שהיין גורם לקדום שאם אין יין מקדשין ואין הכי נמי פתן שהוא במקום יין וברכת שבת קודמת והכי קאמר שכא שגם היין גורם לקדוש היום · תדיר הוא יין שבכל יום שותהו ומשונו תדיר הוא היום שבא משבעה לשבעה ימים · תדיר קודם כפקא לן מקרא דמלכר עולת התמיד משאר לעולת התמיד דמשמע אחר שתעשו עולת שתמיד תעשו את הלה · וכאן שהיין ואין הבדלה גרמה ליין שיכא יין כהלכתן · וכאן שהיין ולא היין גורם להבדלה וכהלכתן כלא יין · מדברי שניהם מבדילין בלא יין דמר אמר מתן הבדלה גורמת ליין ומר אמר מתן היין גורם להבדלה הדי דתנינא מדברי שניהם מבדילין בלא יין ויוצא ידי חובתו בכסבר ·

ואין

ואין מקדשין בלא יין הוא דעתיה דרבי זעירא דאמר רבי זעירא מברילין על השכר ואזלין מן אתר לאתר משום קדושא אמר רביוסי ברבי נחמיה המן במקום שאין יין שליח צבור עובר לפני התבה ואומר ברכה אחת מעין שבע וחותם במקדש ישראל ויום השבת. וקשיא על דבית שמאי בלילי שבת היך עבידא היה יושב ואוכל בערב שבת והשכבה ליל שבת ואין כאן אלא כוס אחד את אמר מניחו לאחר המזון ומשלשלין עליו מה נפשך יברך על היום המזון קודם יברך על המזון היין קודם יברך על היין היום קודם נשמעינה מן הדא בא להן יין אחר המזון ואין שם אלא כוס אחד אמר רבי בא על ידי שהיה ברכה קטנה שמא ישכח וישתה ברם הבא ביום שהוא משלשין על ידי הכוס אינו שכח ביצד יעשו על דברי בית שמאי יברך על המזון תחלה ואחר כך מברך על היום ואחר כך על היין. וקשיא על דבית הלל במוצאי שבת היך עבידא היה יושב ואוכל מבעוד יום והשכבה מוצאי שבת ואין שם אלא אותו הכוס את אמרת מניחו לאחר המזון ומשלשלין כלם עליו מה נפשך יברך על היין המזון קודם יברך על המזון הנר קודם. יברך על הנר הבדלה קודם. נשמעינה מן הדא אורי לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על ברכת המזון שהיא בתחלה ולא על הבדלה שהיא בסוף על מה נחלקו על הנר ועל הבשמים בית שמאי אומרי בשמים ואחר כך נר ובית הלל אומרים נר ואחר כך בשמים. רבאורב יהודה הלכה כמי שאומר בשמים ואח"כ נר ביצד יעשה לדברי בה יברך על המזון תחלה ואחר כך על היין ואח"כ על הנר. יום טוב שחל להיות במש"ק יוחנן אמ' יקנה

חגין

לו כסירוסין דמעתה ודומה לזה כתבו תלמידי הר יונה ז"ל ועם שים סברם קצת כהיום דכר יעויין שם. יש שחל להיות כמוצאי שבת כשאר מוצאי שבת דעלמא לא פליגי דכולי עלמא מכרי יין מאור והבדלה כי פליגי כיום טוב שחל להיות אחר שבת דלכולי קדושת שיום ולפיכך צריך לתת טעם בכל דברי המולקים לומר שהקדום הוא שבה לשבות שבדר הקודם. רבי יוחנן אמר יין קדום נר שבדלה שבירש ליה לקידושא דיומא עדיף מהבדלה דהוי עיולי יומא ולפיכך יקדים ליה אי נמי דכי מבדיל בריש ממזי

דשי

אם כפסך לומר שוא שיתחיל לעולם ביין כמו שעשית בימים דיין קודם ליום והכי פמי תימר כמונאי שבת שכרך על היין תהלה הוא ליתא דלעולם צריך שיקדים שמוש ליין שכן שם יין אחר המזון כית שלא לומרים מברך על שמוש ואחר כך מברך על היין אם כן צריך להקדים מזון ליין וכי תימא שכי כמי ויברך על המזון תחלה אם כן צריך להקדים שבר למזון שכן מניכו כמשנה וכית שלא לומר כר וכשמים מזון והבדלה משמע דלעולם הבר קודם אם כן צריך להקדים שבר וכי תימא שכי כמי ויברך על הבר תחלה אם כן הבדלה קודמת כלומר צריך שיתחיל להבדיל מיד לאחר הבר מכן הוא שסדר שלהן שיהיו שמוכות זו לזו בר להבדלה ואם כן נמצא שהבדלה קודמת למזון ואת אמרת מזון והבדלה ומשכיר כשמעינן מן הדא כלומר לא נחית בית הלל לאפלוגי על הבדלה ועל ברכת המזון דרבי עקיבא בברי דברכת המזון היא הראשונה דכיון דנמר שעודתו בשלימות מיחייב בריסת ואין מפסיקין על השנות והבדלה היא האחרונה אלא מה שנחלקו שוא בבר וכשמים דמר שבר מקיר ואחר כך בשמים ומר שבר בשמים ואחר כך מאור וכיון שכן שאינו מעלה ומוריד קדימת הבר למזון כלל כיצד יעשה לדברי בית הלל יברך על המזון תחלה ואחר כך על היין כמו שעשיכו כשעשה יברך על המזון ואחר כך מברך על היין ואחר כך יברך על שבר הלא נחית אלא מיהו קודמים בשמים והבדלה בשוף לכולי עלמא זהו שבר שם יברך על היין המזון קודם כלומר

חנין בר בא בשם רב אמר יקנהכו יין קידוש נר הבהלה סוכה זמן רבי חנינא אמר יין נר הבדלה קידוש ואתי רבי חנינא בשמואל דאמר רבי אחא בשם שמואל מלך יוצא ושלטון נכנס מלין את המלך ואחה בך מבניסין את השלטון לוי אמר יהנק מסתברא דלוי אמר מעין שניהם . אמר רבי זעירא בעיא קומי רבי יוסי היך עבדין עובדא אמר ליה כרב וכרבי יוחנן ובן נפק עובדא כרב וברבי יוחנן . רבי אבהו בר חוה אזיל דרומא חוה עבר בהבו חנינא ובר חוה נהית לטבריה עביד ברבי יוחנן דלא מפלג על בר נש באתרה על דעתיה דרבי חנינא ניחא ועל דרבי יוחנן קשיא או בשאר יבות השנה אינו מברך על הגר שלא יבבה ובא מברך על הגר שלא יבבה מה עבד ליה רבי יוחנן מבונן שוש לו יין אין גרו בובה ויברך על הגר בסוף שלא לעקור זמן שבתות הבאות :

הגהות

ואפי׳ סהקדוש רבה שניה לחרון ללוי שניה קדמון מיהו לא רצה לפסוק הגירסא ולקדש לוי לרבה מטעמא דנקט תלמודא כל אותם שאומרים יין כריסא לכל אחר ברכה שהירושלמי גרים לוי אמי יהנק לו תקן הנסמא ואחר כיון דלוי קדמון הוא ושוה כמי שיה ליה יין כדושא ולפי שצריך להקדים לוי לרבה לכך נלכך אחר שבבה הירושלמי לאחר ונראה לי דהכי נלסיכן כלומר תקן דלוי נפסיכן כדושא קודם רבה משום דהוא כמי שקדמו יין כדושא וגם שהוא קדמון ואו מוכן דברי לשבה והתוס׳ ז״ל נב בתו לעדם זה כדבריו וכן לאמרו לשבה מהפך הגירסא מטעמא דרבה ושמואל ולוי מחברים היו והוקשה לפה כיון דטעמא דלשבה הוא משום דאחברים היו ת״ל מה לו לאכוי שהוא להפך הגירסא מעקדת הוא לפו למיאר הכי נפסיכן ולזה כאו לתרץ לפי לפו הלי דיוקא לא אצו להפך מטעמא דאחברי היו דלכא למיא דבקש כל האומרי יין כדושא ואח״כ קדום כדושא ואח״כ כר כדושא אחל כל השאת דמן הירושלמי משמע דלוי הוא דאמר יהנק ת״ל כטל הלי טעמא שהרי לוי מתחיל ביין והוא קדמון ב״כ מסבת הירושלמי נדיך להפך הגירסא ולסוכיר לוי קודם רבה וזה לאמרם ומיהו מן הירושלמי משמע כפירוש רש״י כלו הפוך הגירסא בקדימת ואמר ולפיכך לשבה לא הפך הגירסא עד שהביא הירושלמי . דלא מפלג אלא לחלוק על מתניתין דתתניא . שו כשאר יומת השנה כשאר מוצאי שבתות דלא כלו כיצד . חומו מברך וגר אבר אלא יבבה בתמיהה והכי פירושו על דעתיה דר׳ חנינא ניחא ועקשיא על דר׳ יוחנן וכי כשאר מוצאי שבת חומו מברך על הגר דשמוש ורחו מברך דהכי קאמר כשאר כיון לבית שמאי בין לבית הלל בר ובשמיה וכו׳ ומקדיש הגר כדושא ומ״ש אלוכא דר׳ חנינא דאמר יהנק ויקדיש הגר להבר לה ויקדום אבל אלוכא דר׳ יוחנן דאמר יקנה ומאחר שגר לקדום מה עבד ליה ר׳ יוחנן אפשי הוא אלא כאדר

כל מנלי שבת וטעם שלא יכבה כלומר שיכול שנר ליכבות ותו ליכא כר עבדינן ליה בריום ומפני מכיון שים לו יין אין נרו כובה כלומר כיון דלרבי חנינא כמי לעולם יין מרובה מ"כ הרי מתכטל טעמא דנרו כובה דכיון דלחידתי מקמי יין מפום סהות תדיר לחידתי כמי מפו קדים. ומפני נמי לומר דמפקנת הירושלמי הוא דמבדילין בלא יין ואין מקדשין כלא יין לעולם ומ"כ כשא קא מפני שפיר מכיון שים לו יין ופ"ק בשלהי מונחי שבת דמקדים הבר לית לן בה דפעמים מלינו יין ומבדילין בלא יין והרי הנר קודם הכל ומועיל לו טעמא שבנו כובה אף על פי שבשים לו יין מכרך היין בריחא דחידתי טעמא דנרו כובה עם כל זה כיון דלפעמים אין לו יין ומכרך לנר בריחא הרי נתקיים טעמא דנרו כובה ומ"ם תקנו בר בריחא לפעמים מכל הבא דעבדינן ליה שהל להיות לאחר השבת דאיכא קדום אי אפשר בלא יין מ"כ לעולם בדב היין קודם דתדיר קודם ולעולם ה"ק להקדים בר בריחא לפיכך לא חיישינן לטעמא הנרו כובה לכיון דחידתי ליין חידתי לקדום משום דחמרן. ועוד אפשר לומר לשני הפירושים דויכרך על הנר בסוף דקאמר הוא דרך קנסיא וה"ק כיון דהשתא לא חיים רבי יוחנן לטעמא דנרו כובה וקאמר ק"ל מ"כ יכרך על הנר בסוף כלם ואפי' לאחר הבדלה ומשני שלא לעקור מן השבחות דכמו דבשאר שבחות מקדימין בר קודם הבדלה ה"נ שלא לעקור ממקנת ושעת דבשאר שבחות הוא דבתיב ויהי ללילים את יאור ואח"כ ויכדל אלהים בחלוקת בבית והכל עולם לשבחן לחר והמעיין יכחר ויקרב מה שטוב בעיניו והייתי בכון אנלו.

מתניתין ואחר כך מוזגין את הכוס יין הבא לפני המזון כדאמרינן בפ' כיצד מברכין השבו לעני שבטל ידיו וכו' שבילו לשם יין וכו' וקאמרי בית שמאי נוטלין לידים ואחר כך מוזגין את הכוס ומוליכים שעודתם בהידות ניטלה ובית שלל אומרים מוזגין את הכוס ומוזגים אותו ואחר נוטלין לידים ושעמא דבית שלל מוזגין את הכוס ומוזגים אותו ואחר נוטלין לידים ושעמא דבית שלל משום סיבות ותוכו טהור לף הבא שבי נמי ואי למקנת דנמ' משום סיבות ליתא לבית שלל טעמא דסיבות וכיורבא דו נחים בתוספתא לבל בגמ' אלפו נחים הבי מ"ט דבית שלל שלם שתם אומר טוטלין לידים תחלה נוזם שמא ישמלו מעקין מכידי מחמת שכוס ויחזרו וישמאו את הידים. וכר' לתריוכו לבטריכא לן טעמא דבבלי ודירושלמי משו' לבטעמא דהכא לבר לא קני דשך טעמא ליכו שלם להנבל מחשם בית שמאי משום ושמרו גזרה שמא ישמלו מעקין שבחורי הכוס מחמת הידים ואתו לכם ואמרי בך לשם חשמת היא דלעולם לחורי הכוס טמאין ולא חיישינן לם לבל עור היום בנפי למה שקדימו כ"ם מוזגם לבטילם להבי אתא לתרן שם שתם אומ' מיטול ידיו תחלה ושאר המשקה בידים שלא נבבא יפה ועל ידי אותו המשק יקבלו טומאה הידים מחורי שבלי מיסא טמא לבך צריך להקדים המוזגם בידים בנוכות שלא בתלחלו במים. דבר אחר אין בטילת ידים שלא סמוך לברכה בגמ' בבלי לחמר תבף לבטילת ידים שעודם מחיד ק"ל קאמר הבי קאמר להו ב"ה לבם לחידבי דחמרינן אחר לשתתם בבלי שבחורו טמאין דבוזגין מפום ניבוחות שם"ם שם עדיפא דתבף לבטילת ידים שעודם ובתב רש"י לל תבף וכו' שם עדיפא למוזג את שבום תחלה, ואחר בך בטילת ידים תבף לשעודם ולא אתיא חשמא זו דבבוחות ומשעם הלבתא דתבף לבטילת ידים שעודה זו משלבות שעודה שיא ע"ב. וכדי להשות שך תלמודא לתלמודא דידן צריבא לומר דהא דקאמר הבא אין בטילה שלא סמוך לברכה היינו ברבת המוציא וזיא היא שעודה דנמ' דחיר בשחבדך המוציא צריך לטעמם כי היבי דלא ליסח דעתים מיבי ואם שהזכירו בפ' בינד מברבין תבף לבטילת ידים בין בטילה אין ברבה שייבו בטילת אין מחרונים ובברבת מזון בדאמרינן רבי והתוספות התם ע"ש. דתניא תנא בפרק ב' דמסבת בלים שניבו בל הבלים יש להם לחורים ותוך בבית הבביסה ר' טרפון אומר לערבה נדולה של ער ר' עקיבא אומר לבוסות רבי אליעזר אומ' לידים הטמאות והטהורות ר' יוסי אומ' לידים הטהורות בלבד בינד היו ידיו טהורות ואחורי הכוס טמאי ידיו בחורי הכוס זהו לשון המשנה ופ' בית הבביסה סוף פרק שלוחין בב בבלי בשמועטין לותו מזה לוח שלטוויבבה לה קלי דמתרגמינן ויומט ופי' יש להם בית הבבים טהור ושם נשמע בית הבביסה לחורין טהורין. לערבה נדולה של ער אומים לה בית הבביסה בלומר יש הפרש בין בית בבביסה לחורין שלם יש משקים בלחורי שערבה וידיו טמאות לוחו בבית הבביסה ואינו חושש שמא ינע במשקין שבלחוריו ויחזרו לטמא לת הערב' ר"ע אומר לב סות לף לבוסות יש להם דין בית הבביסה. לידים טמאות וטהורות יש הפרש בין בית הבביסה לחורים לידים טמאות בדפרישית ולטהורות בדאמרים בשמוע בינד וכו' ורבי יוסי אכל לידים טהורות בלבד לא חיישינן אכל לידים טמאות חיישינן. בינד היו ידיו טהורות ועליהן משקה טופח אינו חושש שמא נטמאו משקין שעל ידיו בלחורי הכוס ויחזרו ויטמאו לת הידים וקאמר הבא דלתי ח בב"ם דחיים שמא יטמאו ידיים לת המשקין

מתניתין בית שמאי אומרים נוטלין לידים ואחר כך מוזגין את הכוס ובה"א מוזגין את הכוס ואח"כ נוטלין לידים:

גמרא מה טעמון דבש שלא ישמאו משקין שאחורי הכוס ויחזרו וישמאו את הכוס מה טעמון דבית הלל לעולם אחורי הכוס טמאים דא"א אין נוטל ידים אא"כ ממוך לברכה. ר' ביבן בשר יוחנן אתיא דבש ברבי יוסי ורבית הלל ברבי מאיר דתנינן תמן ר' מאיר או' לידים טמאות וטהורות רבי יוסי אומר לא אמרו כן אלא לידים טהורות בלבד.

ר' בשם רבי שבתי ורבי חייא בשם רשב"ל לחלה ולנטולת ידים אדם מהלך ארבעה מילין רבי אברהו בשר' יוסי הדא דא' לפניו אבל לאחריו אין מטריחין אותו. שומרי גנות ופרדסים מה את עבד לון כלפניו או כלאחריו נשמעינה מן הדא האשה יושבת וקונא חלתה ערומה מפני שיכולה לבסות את עצמה אבל לא האיש והדא אשה לא בתוך הבית יושבת ואת אמרת אין מטריחין עליה ובאן אין מטריחים עליו. תני מים שלפני המזון רשות ושלאחר המזון חובה אלא שבראשונים נוטל

מפחותי סכום ואחרו לטמא את סכום כרבי יוסף דאמר דהא דיים שפרש בין כית הנביטה לאחורים סיינו דוקא כיוצים טפורות אבל בטמאות אין כית הנביטה לאחורים וחויצין להו טלא יטמאו ידיים את הכום ואת פכות הכלי דא' לא מייטי טיטמאו לאחורו הכום את הכום מחמת המקבין כר' אחיר דא' כין לידים טהורות ים אבל כין כית הנביטה לאחורים וכי יטמאו לאחורים אין כית הנביטה מטמאת וכן להפך ולפיכך אמר לעולם לאחורי הכום טמאין ולא חייטין ליה. לחלה ולנטולת ידים אדם מהלך ארבעה מילין עקיבא דאמלתא כמסכת פסחים פ"ו ועוברים ומיתי לה מגבנדרא בת"מולין פרק העוף והרוטב שכי אל' אחרו אמר ר"ל לנטול ולתפלה ולנטולת ידים ארבע מילי ופי' רש"י אל נטל העושה עסת לחריס בשכר וכלי פעל הכית טמאים עד ארבעה מילין הטריחוהו חכמים לילך למקום לשטבול כליו וכן לתפלה אם אדם הולך בדרך וכא עת ללון ולשתפלל אם יש כית הכנסת לפניו כרחוק ד' מילין סולך ומתפלל ולן וכן לנטילת ידים לאכילת אם יש לן למצוא מים כרחוק ד' מילין עכ' וכעירוב כתוב בע"ב כל כי אם יש גבל העושה עיסתו בטהרה כרחוק ד' מילין ימתין עד שיגיע לאותו גבל או אם יש כרחוק ד' מילין לפניו מים ימתין עד שיגיע למים ויגבל עיסתו בטהרה וכן לא יאכל ולא יתפלל עד שיגיע למים ויטול ידיו עכ' ולפי הערוך דאמרי הני תלת דגמרא כאלך כלרך ניחא מילי דקאמר סמוך לו לא שנו אלא לפניו אבל לאחריו לא דקאי אטבולו תלת לך קאי כאן אלתפלה כמי אם יש מים לפניו ארבע מילין ומתין מלהתפלל עד שיגיע לאותו מקום ויש כו מים וכיכי דמי לי כעדן גלותא אם אי אפשר ליטו ממקן דמהדר למיל כעדן גלותא ואי אלא כפדן גלותא מילי לריין ארבע מיל לפי שובא נמי להדר כדי שיהוי תפלתו טהורה ולפי רש"י פירש לתפלה הוא לעניין נכור וכית הכנסת ניחא לכל מיהו קאמר דמוקי לגבול כעיר ותפלם ונטילם מוקי להו כדרך ומ"מ לא שנו אלא לפניו לא קאישא לתפלה ונטילה כלכי אלא לגבול ווה קנת רוחק ויש לפרש כן לגבול בטהרה ולתפלם בעשרה ולנטילת ידים כמים לאכולה כדיך ארם לחזר ארבע מילין להקשים ולקיימם מ"ר יוסי לא שנו אלא לפניו כלומר אפי' דמימיה לך ארבע מילי היינו דוקא אם הוא כעיר דעל הכי תלת מחזר ארבעה מילין לכל אם מהלך כדרך וכת לכסן כמקום אחר לא תימא כדיך שיחזור לאחוריו מדרכו ארבע מילין למצוא מים דכל כי האי לא אטרחוה רבנן לחזור לאחריו לכל לפניו אם יש מים ארבע מילין יתתין וכי תימא כיון דמוף דרכו הוא אתי טירח ליכא ולא דמטרחת אית ליה לאכול עד ד' מילין והו עקר הפי' כגמ' לפי ערוך ורש"י ז"ל ומאי דקא' הכא לאלה היינו גבול דגמ' וכדאתר בפרק ב' דאלכות כבורים לא ועשם אדם עיסתו בטומאה לכתחלה אלא יוסר ויתפדל ויטהר סוף וכליו כדי לה פריש אלא בטהורה אית ליה וכין אמת אמים יותר על ארבעה מילין יעשנם בטומאה ויפרים אלא בטומאת ע"ה כדי שעקר הגבול בטהרה הוא לספרים אלה בטהרה ולפיכך נקט הכא לאלה במקו' לגבול דכגמ' דעקר הגבול בטהר' הוא כעיר אחלה ומילתא אחרת היא ואם אלה הזכיר כאן תפלה אלא אלה ונטילה לבד מפאן נראה לי לאוטות קצת כמה שפירש רש"י דאלתפלה הוא לעניין פית הכנסת וכבור דמסו' אכי לא הזכירו כאן אלא אחית הכא שא לעניין דכרים האייכין לטומאה וטהרה ולכך אכיל נטולה דעקרן אטום טומאה וטהר' ואכי אמי מייתי לסך ירושלמי כמסכת אלה דסכא ולא הזכירו כמי עניין דתפלה אטום הא דאמרן אלכל כפי דכרי סערוך אפי' לולתפלה אמי לעניין מים לטהר ידיו לתפלה טוא קצת קשה לאמי לא הזכיר כאן אמי לתפלה אלפירושו טייך כסוג טומאה והכרה ומאלו לפי זה הפירוש אכי אתלמודין שוים בכוונה. אכל לאחריו אין מטריחין עליו כפרק אלו עוברין לאו לא שנו שא לפניו אבל לאחריו אפילו מיל ליכו אזור ר"ב אחת ואפי אפחות ממיל אזור. שומרי גנות ופרדסין שים להם מים אלא שהם במקום רחוק ושם שטוקין כגפה כמלאכ' אחרת כפיו שאכילה מי אחרינן כלפניהם דמי דמוף סוף כמו למיזל תמן להשקות שהרי וחוזרין אלא שאים לו דילמא כיון דהשתא אית ליה נריכין למיזל והם עטוקים כמלאכה אחרת כלאחריהם דמי ואין חוזרים ואוכח דהא תמן האשה קונה אלתה ערומה ומתמים עצמו ואומר וכי האשה הזאת אים יושבת כתוך הבית וכהכרח נריכה למילכם אלוקה כתר אכי ואפילו אכי לא אטרחוה ה"ל לא אטרחוה. אים אלפני המזון רשות ים מן אטרחוהו שם כתיבת יד שכתבנו דאלי רשות כלומ' שאם רצה אלא לאכול הרשות כידו ואינו חוכל ואינו מתחייב כנטילת מים ושעמו מפני שהוקצה לו לאוך יאמר דאים עטוקים רשות והרי אמרו שפ' קאי דשנוי כל המוכל בנטילת ידים כעיקר מן הערלה ואפילו כא על אשה וזה שכתוב כי כעד אשה וזה עד ככר להם וכפרק אלו דכרים מפיק למים ועטוקים מוסת קדשתם וסיתם קדשים וכפרק כל שעמר מפיק ליה מוכיח לא שנו אלא כמים אל שנו טפוי ואם כן אוך קאמ' שכא אשה רשות ולפיכך כתב דאלי רשות כלומר אם רצה אלא לאכול אינו חוב ואינו מתחייב כנטילה דומיא דאחיטת אשה רצה אלא לאכול כשר אינו מתחייב כאחיטה ולדעתי לא תקן כלום דאם לא רצה לאכול מים אחרונים כמי לא מחייב כהו ולמה אמר שמן חובה ועוד כמה מצות תלויות כעמידת הלכר ולא אמרי זה נוכר כאן לשון רשות ועוד שעקר דין זה לנטילת ידים הוא כפרק כל שעמר ואם כאמר כאן מצוה וחובה אלא רשות לא נוכר כאן ואים אצטר לפרש נם על דרך שאמרו כפרק כל שעמר אמר רב לוי אמר רבי יצחק מים רשטוקים מצוה לאחרונים חובה מתי' מים רשטוקי' אחרונים חובה למצעיים רשות מצוה לנבי רשות חובה קרי ליה ופירש מצוה דאתי למצעיים כהדייהו קרי לרשטוקים חובה ולפי עפ"י אלישן שא מצוה אצוות שן אלא הרשות להקרות חובה ע"כ ול"כ אים אלפשר לומר דלעפ"י שמן מצוה לנבי חובה דאחרי קרי להו רשות אלא דאכתי קשיא מ"ש כתלמודא דידן אמאי קרי לסו מצוה כיון דשן לנבי חובה אמי ואפשר לו לדחך תלמודא שכר דשן מצוה כתלמוד דידן וקרי להו רשו להשמיענו דין מ' וסוף כשוצאין אלחמת הרשות פטורין ממים רשטוקים וחייבין כמים אחרונים כדאתן כפ"ק דמסכ' ערובין ואקשר אמי אכי כנמ' אתם עשם ואינו דקאמר שכא מים רשטוקים רשות כלומ' לפעמים הם רשות ואינו כמלחמה אבל מים אחרונים לעולם חובה ואפילו כמלחמה.

נטל ומפסיק ובשניים נוטל ואינו מפסיק · מה הוא
נוטל ומפסיק רבי יעקב בר אחא אמר נוטל ושונה
רבי שמואל בר יצחק אמר בעי נוטל ושונה ואת
אמרת רשות · שמואל סלק לגבי רב חמא יתיה
דאביל בהתם אמר ליה מהו דין א"ל אסתניס אני ·
ר' זעירא בד סליק להבא חמא כהניא דאבלין
בהתם אמר להון הא אולא הא דרב ושמוא אתא
ר' יוסי בר בהנא בשם שמואל נטילת ידים לתרומה
ואין נטילת ידים לחולין · רבי יוסי אומר לתרומה
ולחוליך יוסא בשם רב להתרומה עד הפרק ולחולין
עד קשרי אצבעותיו מיישא בר בריה דריבל בר
הוה אביל עם סבי ולא משטף ידוי עד הפרק לא
הוה אביל עמיה · ר' הונא אין נטילת ידים
אלא לפת בלבד תני רבי אושעיא כל דבר שיש
בו לכלוך משקה · ר' זעירא אפי מקציץ תורמוסין הוה
נטל ידיה · רב א נטל ידיו שחרי אין מטריחין עליו
בין הערבי · ר' אבינ מפקן לחברי הן דאתון משביחין
מסתחון מיא נסבין ידיכון ומתגון על כל יום ר' זעירא
סליק לגביר אבהו לקסרין אשכחי א"ל אזל למיכול

יהב

תלמידי הלי יוסף · כל דבר שיש בו לכלוך משקה כלומר טבולו במשקה
וכפי ערכי מפני מה אמרו כל דבר שטבולו במשקה צריך נטילה
ופרש"י ז"ל מפני שהמשקין עלולים יותר לקבל הטומאה מהידים שהן
פנויות כמו התרומה ונראין דטבולו לטומאה דברים אחרי' כדאמרינן
כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות החמירו
בהן והצריכו נטילה בכל דבר שטבולו במשקה עכ"ל והתו' כתבו
שדבר שטבולו במשקה צריך נטילה משום שלא יטמא משקין להיות
תחלה ויהא אסור לטפחו ולפסול נופו ע"כ · לכלוך משקה לפיכך
נקט לשון לכלוך ולא לשון טבול למשמעינן דאפי' דבעי' כ' היינו
בענין שיהיה טופח ומלכלך ולא בנגוב · לכלוך משקה דוקא כגון
משקין שהן יין ודבש דבורים ושמנים ושחלב והשל והדם והמים
כדתנן שלשה כשרין ומכשירין ופי' ר"ש שלשה שאר משקין
הן מקבלין טומאה ולא כשרה לפסולה מקצת תורמוסין לפיכך לכלוך
טופח · כגון ידיו בשחרי הן מטריחין עליהן סעודת שחרית
ודוקא שהתפה מתחלה על כך כלשון זה · הן לתתן מסבחין
מסתחון מיא כשמתה מונחי ליטול לישב טלו ועשו תנאי על כל
היום ומועיל ומשלי עובד שמא למיודי במקום שלא היו מונחי בנקל
דק"ל הן לתתן מסבחין דמשמע שלא ככל שעת מסבחו מיא ולא
מפני זה כל דדוקא בשעת הדחק היתר תנאי זה אבל שלא בשעת
הדחק לא שרי וכדמשמע נמי הכי מפ' כל שבשר דלף כגון שטל אדם
ידיו שחרית ומתפה כל היום כולו אף לכתחלה לכתי פקתח דערות
כגון מתן דלא שכיחא לבו מיא שמו ידכי כשפרח ואתרו עליה כל
שהוא ומותר לישב דאמרי בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא

משטל ומפסיק לקמן מפרש לים מטל ושוטה וקטן הוא דתנן בפ' ידים
מצריך ליתן מים על ידיו כ' פעמים הלכך לטהר את הידים והטעית
למדר מים הסמוכין על ידי שנטמאו בתחלה מחמת שידיהם ווב
דוקא כר' מאיר דתן מים טומאה לפיכך נוטל ומוכה הטב מכל
כתחלונים שהם מטמא ורמשי כחרש וכמשוגע ושכור ומכל
כפרים ומכל מקום אסור לשנות ולכך אמר
בכפיים מטל ומוכה שהוא וכ"כ
בתוספתא פ' אלו דברים וכטור מ"מ
מ"קשה ומפסיק דקאמר כלומר
דמוכרח הוא דכיון שתי נטילות
לוכא הסמך כיוצא ש"ד שמעון
כעניין הדפק דמוכרח שוא דכיון
שתי לפיקות תתחבר מכוחם
מ"מ מה שאין כן בדפיקה מ"מ ה"נ
הכי נמי · נוטל ושוב נוטל ואת אמרת
רשות כתמיהה כלומר צריך ליטול
ולשנות ואת אמרת רשות וכמה
תלמי דהכא קאמר לית בעי מימר
ד' מילין כלומר צריך לחזר אחר
סמוך ד' מילין כדאמרן לעיל ואת
אמרת שכח מהן רשות לתמהה
עשה · חמא יתיה דאכיל כהתם
בפ' כל הכשר וכפר אלו דברים
בלי כתבו שם ולשם ומדרכי
זה ולא היתה קדושים אלו מים
לתרומות דוקא להם אסיו דנילון
ליטול ידיהם אחר הסעור משום
מלח סדומית אבל אנו שאין מלח
סדומית מצוים לנו אין לנטילה
מעכבת ומיהו לכתי דמשונים
דגמלין ליטול ידיהן אחר
הסעודה ולאו אלמן מעכבת ולשם כתב לפירוש
כוהנים במקומו ליטול מים לתרומים וליכא מלח סדומית נעשית
לן בחוקף עד כאן ועל פי דברים אלו תתבאר הך סוגיא שמוצל
עליהם ממקום דמלח סדומית מצוים אבלם ופוהנים ליטול מים
לתרומים לתקומו על דרך שלח נסב מלח סדומית ואין נוסנים
מים לתרומים ואם כל זה דרך לרך שלח נסב כדרך מקומו מלח
הוא אבל בסתם בשאים אוכל מעודתו היה מסב ליטול ידיו
לתרומים כשהם ס"ל כשמוא לרך אסו דין ולמה תטול מים לתרומים
כיון שאין כאן מלח סדומית ואין מוכח מקומכם ליטול ולהדר
ליה לתקנתם אבי ומשום לתקנותי סורנלתי הטעית לי בחוקף
כר' יקני התוספות ולשלם כמה שפוכרנו · ממ"ש כהגיה רש"י
חכמים שהיו אוכלים בטהרת מים לתרומים ומתר הא אולא שם
דהכא ומוחל תטעמא לתקנתם דליכא למיתר דכלהו' לתרומי
לתקנתי ושאינו טעמא דשכחו כהניא לן משום דמייתין שמא
כתעבר מלח סדומית בתוך המלח אף על פי שליכא כמציאת שם
מ"מ משום דההבי לת הכפם ואית דלתרי שלם נפשות כדקאמר
לעיל מים בתמהת · טהילת ידים בתחילה תרומה
דכתיב מים על ידינו ואי אפשר בתרומה ופשלם ·
ואין נטילת ידים לחולין לאוכלי חולין דאין בהי עושה שלישי בחולין ואין
אוכלין מקבלין טומאה מהידים שהן פנויות · לחולין ולתרומה
דלאוכלי תרומה מיירי כמו לאוכלי חולין משום שרך תרומה טיורגלו
בעלין כדי לזכות בתרומה · נטילת ידים לתרומה עד הפרק הוא
כדי שיהלו בחולין ושיר ושעמת משו דמני עושה שלישי

יהב ליה ענולא דקיצא אמר ליה סב בריך א' ליה בעה יודע בחו של בברו מן דאבלין אמר ליה סב בריך אמר ליה חבים רבי לרב הונא אנשא רבא והוא אמר פותח חותם • מתניתין פליגא על רב הונא דתני סדר נטילת ידים עד חמשה מתחילין מן הגדול יותר מבאן מן הקטון באמצע המזון מתחילין מן הגדול אחר המזון מתחילין מן המברך לא שיתקין עצמו לברכה אין תימר פותח חותם הא מתוקן הוא אר' תפתר באילן דעלין קטעין קטעין ולא ידעין מה מברכין :

מתניתין בית שמאי אומרי מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידים ובית הלל אומרים נוטלין לידים ואחר כך מכבדין את הבית :

גמרא מאי טעמא דבית שמאי משום אוברן אוכלים ומאי טעמון דבית הלל אם השמש פקח הרי זה מעביר פרורין פחות מבזית ונוטלין לידים ואח"כ מכבדין את הבית • מתניתין בשולחן של שש ושל פרקי שאינו מקבל טומאה :

מתניתין בית שמאי אומרי מקנח ידיו במפה ומניחה על השולחן ובית הלל אומרים על הבסת :

גמרא מה טעמון דבש"א שלא ישמאו משקין שבמפ"ן הבס ויחזרו וישמאו את הידי

ומה

ופליגא דרב ושמואל דאמרי תפי' אלא כשעת הדחק והיינו דרב שרי דא"ר אמר כהדיוט דלא שכיחא מיא ר' תפי' אלא כשעת הדחק ומקשי מכי היכי דאי כהכי וכן הלכתא יהב ליה ענולא דקיצא נתן לו נלוסקא שיקנח וברך המוציא ול"ל הכי קרי • מ"ל כא"י יודע כחו של כברו רבה לרמות לו מברך ליכנע בעל שכיח כדי שיכנע כעין ופס ויהיו כחו של כברו לכל הפורת לוכו יודע כחו כדי שיכנע כעין יפה • מן דלכלין לאחר מגמרי לאכול ורבו לומן מ"ל סך כריך כרכת המזון • מ"ל חכים הכי לר' סונף כלו יודע היה רבינו לרב סונף דגברא רבא סוף וסוף אמר השותה חותם ומ"ל מר מפתח המוציא לחתום כרכת המזון • עד תמסה כמסמוכין תמסה • מתניתין מן הגדול ועד שיטול ידיו תחלם ויתחיל עד שיטלו הלרבעם לאחריס דער תמסה ליכא זמן כ"ב לומר דאיכו כבוד לגדול ביתתין • יתר מכאן מתחילין מן הקטן דלמא תומח מרעל דיתתין הגדול כ"ב זמן עד שיעלו כלם וכי תימא חוסקוס הרי ממתין ול"ל דכממתין קודם שכטל יכול לעסוק כדברי לאחרי לכל כממתין לאחר שכטל הרי יושב ודומם דאין לו לדבר כין לכניעה והוא נפלי לו דיסב כדי וידום ממתין לקטנים ממנו כשמגיע המזון נטילה מכין מלכל למלכל • מתחילין מן הגדול ומסיימו בגדול יותר מחמשה דאין ככוד לו שיתעכב כידים מוסמות וגם שיכול להתעסק ולדבר דברים אחרי אלא יהא כממתין להם • לא שיתקין עצמו לברכה אלא יהא מברך מעצמו וטועה סברה לעצמו אף סיפנרו כו למברך • תפתר כאילן דאין עלין קטעין ולא ידעין מה מברכ' כפי שמבינו לאחר כרחם מכיכות סירום על דעוב קרקפת פי קקטועי' כלמופס ומגמגמין ואין לסומך ואין יודעין לכרך פותח לו דהא דקאמר ולא יתקין עצמו לברכה מיירי כשהכוצע סוף כלעג לפון ואינו יודע לברך דלו ודאי לאחר מברך ועל"ל ולא יתקין עצמו לברכה ומה מאד ור העניין לאוקומי דיודע לברך שמוכי ואינו יודע לברך ברכת המזון ועוד מ"ב מאי קטעין קטעין כפעמי כאחד כגי לכך כל דהא ככא מיירי מכורח מפוף לאוקומי בחכור ואחכורה סיכם אין אחד מהם יודע כמגע מים סרכם כוגעין ולעיין ברכת המזון גדול מברך ואין יודעין מי יברך עד שיפנרו ומ"ל מפוס פותח חותם הרבם פותחים אילו מפוס גדול אפשר דים מכיס שלשם דשם פויים כמעמם ואין יודעין מי יברך עד שיפנרו כוועל זה אמר ולא יתקין עצמו לברכה • ומדקתני מכיתתין ממתין דמשמע דהוי הכוצע מברך ואין העניין כן לפום דיכא דלא כשהכעל שכיח אפי' הוי כוצע ואף על פי שם גדול ממנו כדי שיכנע כעין ופס והתורת מברך

על פי שבעל הבית גדול ממנו כדי שיברך לבעל שניתן וכשאין כעל שכיח אלא נדול מברך המוציא והוא יברך ברכת מזון כראיתא פרק שלשה שאכלו עיון שם :

מתניתין מכבדין את הבית מקום שאכלו שם שאכלו על גבי קרקע מכבדין את הקרקע אין שם שאכלו על השלחן מכבדין השלחן מעבירין אוכלין ומנערין עליו ואחר כוטלין לידים ומברכין לאחריו ברכה אחת בלבד וכמה כוטלין לידים ומברכין לאחריו ולנקמן מפר' טעמייהו :

גמרא מאי דכתב שמקדימין בכור שכית לנטילה לאורחים ומשני משום אכדן אוכלין כלומר שלא יתן אוכלין לידים תחלכבר יכבדו הבני אדם את השלחן ואח"כ יטלו לחוש שמא יתנו מפעים שלאחריו על הפרורין הפזורין שם והן כמלאכין ונמצאת מעכיר את האוכלין ומ"ש דכתב שמקדימין כטול לאחרו לכבוד הבית ולא דמי דחיים לאכדן אוכלין לית לן כה שלא שמא שלא יתן ואכ"ל נרוך שלא שמא יתן כשר בגוית ומכית אות שלין כשר בגוית ומשי כיון שהוא מניח אותם דלית כהו כוי תו ליכ' משום אכדן אוכלין דמותר לאכדן כיד כדאמ' בכלל ואכרי כ"ב דאמר לשמת מ"ש כשמא ע"ה ולפיכך לא חיים להא דכיון שהוא שקא בורלי יסיר וכיון דליכא למיחש לשמא יקדים מיס לאחרונים שלא לשעבר הוא שמ' ולכך יש שעשה כקיות שכית דגופו קודם לכיתו וכסגנון זה יל כאן שלא השמש שקא הן מעכי פרורין פחות מכזי שניכו שלוקט אותם שלא כשהכזי ומעכיר עצמו מלקוש אותם שלא כשהכית מכזית ומ"ש ליכא מאום אכדן אוכלין • מתני' בשלחן של שלש שלא כיון לאכול חייב לאכדן אוכלין מאום שלא כשהכית שעל השלחן ליתן כה ודאי דמתני' בשלחן של שלש שלא כיון לאכול חייבין מקכלין טומאה דאי כשלחן של שלש שלא כיון לאכול חייבי לכבוד אוכלין מ"מ ניחום שמא יטו השלחן מחמת שמן כשלש שכופלין עליו ויחזרו ויטמאו אוכלין ומפני זה ליכבדו הכית ואחר כך ליטלו כהכרי כית שמאי אלא ודאי כיון דחזינן דלא חיים לטומאה מיירי כשלש ושל פרקים ומשמע ירושלמי זה דמוקי לה כשלחן של שלש ושל פרקים מולך לו להא שכתב כפירוש דמתני מכבדין את הבית אף השלחן דאל"כ ככלי מתן דכר שלש דשלחן :

מתני' מקנח ידיו מבטיל מוס רשב"ג ומחזיר את המפה על השלחן ומקנח כה תמיד מוסמת התבשיל • וכשאין על שכר ועל הכסת יניחנו לאחריכן ושם יקנח ידיו תמיל ושעמייהו מפ' לקמן :

גמ' מ"ט דר"מ מניחה על השלחן ולא על שכם' ומשני אלא יטמאו משקין שכמפ' מן הכסת כלו שלא יתם מ' מניח על שכסת גזר שמא יטמאו משקין שכמפ' שמא יפול משקה עליה מחמת שנוב הילים ויחזרו ויטמאו כשיקנח כה כתוך שסעודה •

ומאי

ומתו מעמ"ר בית הלל דתני במתני' מניחה על הכסת ומפני למולם מפקין בפפק לידים טהורים כלומר הני דממרת עלה יטמאו מפקין מכמפה סוף סמא ופפק לידים הוא טהור וכבכלי יהב טעמא מחזיקא לבית הלל ולא מ"ט דבית הלל משום הכי קאמר על המולגן גזרו שמא יטמאו מפקין מכמפה מחמת המולגן וחזרו ויטמאו את המולגין ותרויהו לטהריכא לן טעמא דבכלי וטעמא דבכלי דטעמא דבכלי הוא לפנגל מקוטית כית שמאי שהקשו משם אתה אומר על הכסת וכו' וטעמא דבכלי לטהריך לדחות מכרת בית שמאי דקאמר על המולגן. דבר אחר אין נטילת ידים למולגין בכבלי מאי דכר אחר הכי קאמר בית הלל לכם וכו' תימא מאי שנא נכרי לולגין דמייתין ומאי שנא נכרי ידים דלא מייתין לפילו הכי הא עדיפא דאין נטילת ידי לחולין מן התורה טהרו טומאתו ידים דלית ליה עקר מדאורייתא ואל יטמאו מולגים דלית להו עקר מדאורייתא. הידיה המלה לסיות מולין הכונע כם שני לטומאת ידי מזון בסיות לחולין אין שני עושה שלשי בחולין ושניות לתרומה דתרומה הפונעת כם ג' לטומאת וכ' עושה ג' בתרומ כדאתת כפ"ב דטהרות. חולין שנעשו על גב הקדש לאכול חולין כטהר' הרי אלו כחולין ואינן צמין לכלום הרמטון מטמא ג' ואין כ' מטמ' כדאתן בטהרות הא שבחולין טמא ומטמא הטני שוכל ולא מטמא וכו' הרי אלו כתרומ' שום בסוף כרתן בטהרו' הא כ' שבתרומ' שמאי' ומטמאים נ"פ וכל ולא מטמא והייט דקא' הכא לטמא כ"כלו' משם מטמאים ומטמאים ולכאול אחל משום סנ'. תמן תנינן פרק רביעי בעדיות ולקמוי אמר' ומטמא שלשים הכר'. לפילו מכוף טהור לפילו מסמון מוסף על כהרו אחר שטבל מהור דכטל הוא ע"ג נופו ובית הלל מ"ל כדי שיכת ש"ר קטן ה"ג כלו' אם נפסר מן המזון על כהרו"ש נדי מיכת אכר קטן טהור ויותר משעו"ה שמא מגין לך מסף מקבל טהרם כמקו' זולתי המיס. טופח ומטפיח מתלחלח בכף אחר וכשמכה כף אחת לאחרת מספיח כם ומלחלחה ג"כ. מחלפה שטתהון קשיא דילמו מרידהו אתם ממרין דהטופח טמא והכא במפה אחרו דאינו טמא ומפני תמן בעינן המזון שוא בעינן ומיכא שפיר טופח ומטפיח הכא הוא בלוע במפה:

מתניתין נר ומזון מי שאין לו אלא אחד מניחו לאחר המזון ומודר על נר ומזון וכשמים ובכלה ובית הלל וב"ש ומעמייהו מפרש לקמן:

גמרא על המזון שהוא בתחלה דלכ"ע כיון דנמר מעורתו מיחייב ליה כריסא ואין מפכירין על שכיעות. ועל שכבלה שהוא בסוף דלשמאי יוצא ידי חובתו דמחזירין ליה. כ"ש לומרים בשמים ומ"ש דכ"ע דכיון דבשמים קא אתי לשויב נפש שהית יתירה כשכח וכשיבלה שבת פרחה לות שפת נפש ואתו בשמים לייסב נפשו מחמת הנעד ודאי דחשחשיכה פרחה לות הנפש ומלות שעה שתייב כברכה ולהכי מקדימינן ליה. ובהא מלוי ומ"ש בשמים דכיון דשכבו נפשה מן שכר מכרך עליו ומקדימו וכוי חולק תלמיד זה לתלמוד שלנו דהכ' תני לעיל כ"ש מלוי ומ"ש בשמי ולא כ"ש בשמי ומ"ש מלוי ומ"ש בשמי ולא כ"ש בשמי ת"ש כ"ש בשמים ומ"ש כך מלוי ומ"ש לעניו פשקו כ"ש. ומליכא דר' יהודה דא בשמי ומ"ש מלוי והכא כשמי פשקו שלשה כדברי המום בשמים ומ"ש מלוי והיינו כ"ש לפי שנרשם הוחת ולא שלים לעניו שלומרים כלכד. ושם כום ביומו ושמן ערב שבת אע"ג דכריס שלאחר שסעודי מיירי שהיו שותין להכיח יין ובשמים ומזר שמכרך על יין המלם שפיא מכיב יותר ומשוב מן שבשמים ומת סיפ שבריתן השמי בסוף כיצד מברכין על שלשה לפניהם שמן יין ש"ש לוחו שמן בימינו ומת יין בשמאלו שמכרך על יין וש"ש בשמים ומחזר ומכרך על יין וש"ש לוחו יין בימינו ושמן בשמאלו מכרך על היין ומ"ש על שמן ופרפ' שמן יין זשו יין שלאחר המזון ומין זה כום של ברכה. שמן בימינו לפי שעליו סוף מכרך תחלה. מכרך על שמן כורף שמן ערב שבת

גמרא ר' והכריחא ועליה כחלקו רב' ורמ"כ נר לאחר שסרמ"כ מפרש דלאו כום של יין הוא יין של ברכת המזון ולהכי כתב כעל ד"ה ברכות שם היה שם יין מביאין כום מחזיק רביעית לו יותר על רביעית ומביאין בשמים ולוחו היין בימינו ובכוסס בשמאלו ומכרך ברכת המזון ומ"ש על הבשמים ע"כ ורב' והרי"ב אמרו דלא מיירי שלא ככום שהיו מיסבין לאחר המזון קודם ברכ' רב' כדכתבי' בשמו והר"ר מסכים על הרמ"כ וכתב שלא מצי תימה שם על כום של ברכה לאמרו בגמ' למה ילחוץ בכוסס בשמאל ומה צורך שיהיה טרוד לשמר הכוסס עד שיגמור הברכה ומנו לין מפר' על היין של רשות כמו שכשכסס של רבו מ"מ מיקרי שת החביב לו לן שת החשוב ואמרו שהיין שוא חשוב ע"כ וכתב עליו הרב שגדול בכ"מ ז"ל ומ"ש ומה צורך שיהי' טרוד לאיזה טעם דלעיל ערדה לאחר כיל דבר ריחני ומשמח הלב ככל ולכאור' יש לדקדק

על שמן ערב וטחו בראש השמש ואם שמש תה טחו בראש הבותל שאין שבחו של תה להיות יוצא מבושם · בשלא שברא מאור וכו׳ על דעתיהון דבשׁ אשר ברא פרי הגפן יין מתחדש בבל שנה אינו פרי הגפן יין מתחדש בבל שנה :

מתניתין

בלבני סרמ״ם דבשלמא לרמ״ה דמפרשי דהאי שמן ויין תרוייהו רשות הוו ישלמת קנת טעם לדברי שאומר מברך על השמן ואח״כ על היין דברי תרוייהו רשות הוו ס״ל דשמן חשוב הוא מביא יותר ולכך מוחו בימינו ומברך עליו תחלה · אלא להלכתא דמסתי יין הוא על כרכ׳ ושמן הוא על רשות ס״ב מה טעם ס׳ מברך על השמן תחלה שהוא על רשות ואח״כ על היין שהוא חוכה ומקדימים דבר שרשות לדבר חובה · ולכאורה למ״ד דמיירי בשמן מבושם לאחר שסעודה להעביר זוהמת השוכל מעל ידיו ומוברח הוא לאכך ולשפשף מותו על הידים קודם כרכ׳ שמון דבקישטין אין מברכין בידים מוסמות ובין דברכו קודם ברכם לכך מברך עליו תחלה הא ליתי דהא לאחרי הכא בפרקין דבבלי דבשמן הוא בשאים שבאו להעביר סוסמת אין מברכין עליהם · ולפשה נאמר דס״ל להרמ״ם דהא דקאמר הכותו לפניו שמן ויין מיירי בשבא בשמן תחלה לידו ואח״כ בא היין וה״ק שכיולו לפניו שמן אח״כ יין וכיון שבא שמן תחלה לידו וכוחתו לברך עליו ואח״כ דסיה מוחזו בימין דכל דבר מבוח מוחו בימינו ואח״כ בשבא סיין אין מעבירין על המנות דבין דעתיה היה מתחלה לברך על השמן שמודעין לו תחלה ומוחו בימינו הך ברכה כמנות חשבינן לה ולעולם לאחר מוחו בשמן בימינו ומברך תחלה · וכית שלא מוחרים כיון דהאי חיוב וסאי דשות לפולו שהשמן בוחב תחלה ובמבא בימין מכל מקום מקדימין החיוב לרשות ומוחו סיין בימינו ומברך עליו תחלה ועל פי דרך זה שכוכר הר״מ בל לאחר דבכ״ם של ברכת המזון מייתי ולוכח טעמא לדברי בית שמאי · ויש לי שעד לזה הסירום מן הת שפתא וזה לשונו בפרק תמיהי דברכות הכיולו לפניו שמן ויין בית שמאי מוחרים בום יין בשמלו ושמן ערב בימינו מברך על השמן ואחר כך על היין ובית הלל מוחרים מוחו סיין בימינו ושמן בשמלו ומברך על סיין ואחר כך על השמן עד כאן · ומדמני לשון שתוספתא ללשון הברייתא שבברייתא מתחיל בימין ומסיים בשמאל דהכי קאמר מוחו השמן בימינו ובום של יין בשמאלו ובתוספתא מתחיל בשמאל ומסיים בימין דסכי קאמר בית שמאי מוחרים בום יין בשמאלו ושמן ערב בימינו וגם שבלשון התוספתא לא תני לשון לחיוב ובברייתא מדבר לשון לחיוב לפום הא דאמר לעיל דפירום שתוספתא בך סוא שכיולו לפניו שמן ואחר כך יין בית שמאי מ״ט בום בשמאלו ושמן בימינו כלומר סיין שהשמן הוא בימין שהוא מקודם ושכום בשמאל קאמר קאמר קדים ומברך על השמן תחלה וסוכות שלא מוחרים מוחו את סיין כלומר לפי שעל פי שהוא שהשמן מקודם ושהוא בימין בוולו ומעבירו ומוחו בימין ומברך עליו תחלה דחיוב קדים לרשות כדאמרן במציעו למדין דהכא כאי דקאמר בום בימינו ושמן בשמאלו לומר תחלה על השום סיינו דהיין כיון שא מקדים בין בלאחר בך קודם לברכה ומה שאמרו שמן בימינו ובום בשמאלו לומר על שמן ערב הוא שהם שכיולו שהשמן תחלה קאמר קאמר קדים בברייתא והירושלמי חולק עם שבבלי בענין יתם שהברות שמיתם לעת בית שלא דבבלי היין תחלה לבית שלא · ושבל מקום הר״מ בל כתב שם בפרק רביעי דברכות שם היה שם יין מביאין בום ומבילין ושמן בשמאל ומיחז את סיין בימינו וכו׳ ובתב ומבילין ומבילין תרי זמני לפורות שהות שלא לאמרו דלשלולו דקדים שמן מעביר ומוחו בימין ומברך על היין ומברך על תחלה היינו דוקא בדיעבד שם שכיולו שמן ואחר בך יין שלכל לכתחלה יבוין להבית סיין תחלה ואחר בך להבית שמן בדי שלא יסיה מעביר על המנות ושיולו דבתב ומבילין ומבילין שני מעמים להודיעבו שבילור הברות בשבילו זה לאחר זה · ושפשה דאבלן מפרק שביעי דברכות משמע דהלכתא אין מפרש בך בריתא דפרק בינך מברבין על ברכת שמון בדלאחרן ולא בפרק תפיסי דברכות בתב הביולו לפניו יין ושמן מוחו יין בימינו ומברך ואחר ומברך וכו׳ משמע דמפרש שבריתא בין שהות בדמשמע הסם · ולל דהר״מ בם ליה דלעולם בריתא מייתי בין של ברכת שמון משום דבירושלמי ובתוספתא מייתי להך פלוגתא דבית הלל ובית שמאי בפלוגתא דבית שמאי מוחרים בר ובשמים והבלה וכו׳ ושבילה ליה דבי סיבי דהתם פלוגי לענין מיובא הבא בשי לענין מיובא והוא יין של ברכת המזון ושפשה פלוגתא בבית שלא שם שבילת שמן ואחר בך יין דשלולו הבי מוחו שם יין ואחר בך את השמן משום דהאי חיוב וסאי חיוב ומקדימין החיוב לשאינו חיוב בדאמרן ומיהו השמועה ענש טובה לבתחלה מבילין את היין תחלה שלא להעביר הברכה בדבתובות ויין של ברכה לעבין יין של רשות דאבוב ושאוב קודם שלכל זה דוקא בשאינם בוחר שלכל שם שבילו שהשמן תחלה משבר דשבר סרמ״ם קמ קמ קדים ולפיבך בתב בפרק תשיעי הבילו לפניו יין ושמן מוחו את סיין בימינו בלומ׳ שם שאמרנו לך דבריך לשקדים סיין לשמן ולפילו שהשמן הובא מקודם סיינו דוקא בין של מנוס שלכל בין של רשות שם הבילו בוחר דוקא מקדימין ליין לחשוב הוא שלכל שם שבילו השמן תחלה קאמ קאמ קדים ולכך נקט יין קודם השמן בלן ולא לאמר שמן ויין שלא שאמר שהבילו שהשמן קודם היין ודוק והך יין ושמן דבתב בלן לאו למימרא יין שאמר בך ושמן סוא לשקדים ולכך מברבין על היין תחלה שלכל שם הבילו בחדא מחתא לא דהוה לל בחית לפרש הברייתא ובתב לל ומבילין ומבילין תרי ומבי ואם בילתם בונתו בך שם לו לבתוב בלן הבילו לפניו יין והבילו שמן שלא שלאמר בתב בחדא מחתא מחתיבו וכשבבילו בוחר עשקינן ולכך בתב דקדים הא לאו הבי שלא שהבילו שמן ואחר בך יין בל הקודם זבה לברך בשלן דשבילם רשות הוא · ושתו בראש השמש וכו׳ בדי שלא יבא בשוק בשנות בילי מבושמות שמ׳ שאם דוקו שהשמושים על הבות מתבשמים בדי שיתלוו לשם ובשאי שוה לתלמיד בבם מיבא מבושם בדלילית בפרק בינך מברבין דבשלי ולפיבך אמר ואם השמש תלמיד בבם בוכו׳ ולא יהיו במי שלכל לבטל שבות בתים לאו שאי אמרן שם על הרוב שלכל שאם לא יביא בשו שאי אמרן לבך פירוסו בשמש · על דשאיפין דבם דשמש ברבת שמור שוא שאר ברא שאר הלם וכ״ה מוחרים בורא מאורי הלם שרי בשי נאמר בברבת היין דלבם מברך שאר ברא פרי הגפן ולב״ש בורא פרי הגפן ולשון תמיהה וכי בשאמר דבברבת סיין פלוגי שבי ושם לא חוכן הבי · ושאני יין שמתחדש בבל שאם שלכל הלם שיהו מתחדש בבל שנה בלו מה שם בורא שאר הוא דלם בורא לשאבי שאם ועל שאור שברא שאשת ימי ברשית מבדילין דלאן בלם שמתחדש בבל שנה שלכל היין בבל שנה ושנה הוא שמתחדש ושפיר וובל לאחר בורא פרי הגפן דהשתא ולבתי לא פלוגי בש שבורא פרי הגפן :

מתניתין אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של גוים ולא על הנר ולא על בשמי של מתים ולא על הנר ולא על הבשמים של עבודה זרה. ואין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו מי שאכל ושבע ולא ברך בית שמאי אומרים יחזור למקומו ויברך ובית הלל אומרים יברך במקום שנמצא ועד מתי מברך עד כדי שיתעכל המזון במעיו:

גמרא תנא ר' יעקב קומי ר' דמיה מברכין על בשמים של גוים מה ופליג קימונידה במעשנו לפני חנותו עששית אעפ"י שלא כבתה מברכין עליו נר בתוך חיקו או בתוך פנס או בתוך אספקלריא רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה משתמש לאורה ואינו רואה השלהבת אין מברכין עליה עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה. תשמיש דברי נאמרו בשלהבת ובו בגהלת גחל של הקדש מועלין בה והשלהבת לא מועלין ולא נהנין גחל של ע"ז אסור והשלהבת מותרת. המודר הנאה מחברו אסור בגהלתו ומותר בשלהבתו המוציא את הגהלת לרשות הרבי חייב והשלהב פטור מברכין על השלהבת ואין מברכין על הגהלת ר' חייא בר אשי בשם רב אם היו גחלים לוחשות מברכין ר"י בשר"ן בלבד הנקטפת. תני גוי שהדליק משרא וישרא שהדליק מגוי ניחא גוי שהדליק משרא מעתה אפי' גוי מגוי אשכחה תני גוי מגוי אין מברכין. ר' אבהו בשר יוחנן

מבוי

מתניתין עד שיאותו לאורו שיהו נהנין ממנו:

גמרא מברכין על בשמים של גוים הכך מתני' דקתמר התם מברכין ומדיך מה ופליג כלומר ר' יעקב לאתויי מתני' דתמן ואפני קימוני כמעשנו לפני חנותו כלומר לא פליג למתני' דתמן דתנן התם כלכלת פירות שנמצאת בירושלים ספק מעשר ספק אין מעשר ספק שביעית ספק אין שביעית ספק תרומה ספק אין תרומה ספק מעשר עני ספק אין מעשר עני ספק מעשר שני ספק אין מעשר שני ספק הקדש ספק אין הקדש ספק מעשר בהמה ספק אין מעשר בהמה ספק פטר חמור ספק אין פטר חמור ספק פטר חמור שנגעו בו ספק אין פטר חמור שנגעו בו ספק טבל ספק אין טבל ספק מוקצה ספק אין מוקצה ספק נבילה ספק אין נבילה ספק טמא ספק אין טמא ספק מת ספק אין מת ספק נגעים ספק אין נגעים ספק אהל ספק אין אהל ספק נסכים ספק אין נסכים ספק שרץ ספק אין שרץ ספק נדה ספק אין נדה ספק זיבה ספק אין זיבה ספק יולדת ספק אין יולדת ספק טומאת מת ספק אין טומאת מת ספק טומאת שבעה ספק אין טומאת שבעה ספק טומאת ערב ספק אין טומאת ערב ספק טבול יום ספק אין טבול יום ספק מקוה כשר ספק אין מקוה כשר ספק מי חטאת ספק אין מי חטאת ספק מי כיור ספק אין מי כיור ספק מי אפר ספק אין מי אפר ספק מי מדוכה ספק אין מי מדוכה ספק מי מרחץ ספק אין מי מרחץ ספק מי גיהנם ספק אין מי גיהנם ספק מי שלוח ספק אין מי שלוח ספק מי סרחון ספק אין מי סרחון ספק מי ים ספק אין מי ים ספק מי נהרות ספק אין מי נהרות ספק מי גשמים ספק אין מי גשמים ספק מי בארות ספק אין מי בארות ספק מי תהומות ספק אין מי תהומות ספק מי שלג ספק אין מי שלג ספק מי קרח ספק אין מי קרח ספק מי ברד ספק אין מי ברד ספק מי ענן ספק אין מי ענן ספק מי קשת ספק אין מי קשת ספק מי שפיכת דמים ספק אין מי שפיכת דמים ספק מי עכו"ם ספק אין מי עכו"ם ספק מי כותים ספק אין מי כותים ספק מי מבול ספק אין מי מבול ספק מי ירדן ספק אין מי ירדן ספק מי ים המלח ספק אין מי ים המלח ספק מי ים הגדול ספק אין מי ים הגדול ספק מי ים הגדול ספק אין מי ים הגדול ספק מי ים הגדול ספק אין מי ים הגדול

ברכות פרק ח

מבוי שכלו גוים וישראל אחד דר בתוכו ויצא משם האור מברכין עליו בשביל אותו ישראל ששם · רבי אבהו בשם ר' יוחנן אין מברכין לא על הבשמים של הלילי שבת בטבריה ולא על הבשמים של מש בצפורי ולא על הבשמים של אור עש בצפורין שאינן עשויין אלא לדא · ולא על הבשמים של מתים רבי חזקיה הדא דתימא בנתונה למעלה ממטתו של מת אבל אם היו ניתנין לפני מטתו מברכין אני אומ לכבוד החיים הן עשויין · ולא על הנר ובשמים של ע"ז ולא היא של גוים היא של ע"ז תפתר בעבודה זרה של ישראל · אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו וכו' יהודה בשם שמוא בדי שיהו נשים טוות לאורו אפילו כדי שיהו יודעים להבחין מה בכוס מה בקערה אור הונא כדי שיהא מבחין בין מטבע למטבע · תני רבי הושעיא אפילו טרקלין עשר על עשר מברכין ר' זעירא מקרב קומי בוצינא אמרו לותלמידיו רבנו למה את מחשיר עלן והתני ר' הושעי אפי טרקלין עשר על עשר מברכין · ר' יוסטא בשם שונם תרין אמוראין חד אמר טעמון דבית שמאי וחד אמר טעמון דבית הלל מאן דמר טעמון דבית שמאי או שבח שם כיס אבני ומרגליות שמא לא הית חוור ונוטל כיסו אוף הבא יהחזור למקומו ויברך ומאן דמר טעמון דבית הלל פועל עושה בראש הדקל או בתוך הבור שמא מטריחין שיחזור למקומו ויברך אלא מברך במקום שנזבר אוף הבא מברך במקום שנזבר עד מתי מברך וכו' רבי חויא בר שמואל עד שית עבל המזון שבמעיו וחבא בלומן שהוא צמא מחמת אוהה סעודה רבי יוחנן אמר עד שירעב:

מתניתין

מצוות שלהבת כרשו' הרבים בשבת חייב מוקמינן לה כמ' כיצד כגון דמיפח לחרס מצחת ולית ליה מורח דנחלת ליכח לחצי להבת ומטוס חרס ממי ליתן כה מעורח מה מפקר לחמים והוכלת שבת לה מחייבת עד דליכח עקירה והנחה כב' רשויות עקירה מרשו' זה והנחה לרשות זה בזרה מטוס גוי רלמטן ועמוד רלמטן לי מרית כגוי מפלניק מגוי מפחתיכה מתי לכרוכי כגוי מהלניקו מכעו'יום וכלותו חור עגמו פלה מתוכף מפחתיכה כגון מחכרך עליו חמוך לחפכה מיד עד כאן ולפיכך גוי מגוי מין מברכין מטוס גזרה לכל כיסרל מגוי ליכח למנור דליכח למטעי בין ישרל לגוי · כטפיל לותו ישרל פטם וכתלמוד דיכן לה מפגיע שכי פלה עד שיהיו מחכף על מהכף · גולי שכת כטבריה שם כטבריה היו הוו רגילין לגמר ערבי שבתות וכצפורין כמוצאי שבתות · חור ערב שבת סיוכו לל עשי כמו חור למרכעה עשר דהיינו כנגי תרכיסר · חין עשויין חלה לדבר מחר כגון לגמר בו את הפלים ולה להריח ומן קיימה לן רבל דלמו להריח עבידה מין מברכין עליו ונמרינן מבשמים של מתים · בכתונה למעלה ממטתו דהיינו ודלי לגמר לת שמת נעשה להעביר סרחון שמת ולה להריח · לבל לם היה יתון לפני מטתו מברכין דהטוח נעשה להריח לת המיים · ולה היה של גוים היה של עבודה זרה כתמיה כלומר של גוים ושל עבודה זרה לחו חדה מילתה היה ומה כן למלי תיוון לסו תרי זמני ומשני בעבודה זרה של ישרל ובכבל לה משני הכי שה דהה דעבדה זרה הוה כחור ופירוש בשמים של גוים ומה טעם קתמר מה טעם חין מברכין על בשמים של גוים משום דלתם מקבתגוים היה לשם עבודה זרה יעניין שם · מיהו כשיש טוח כלומר שלי יחותו לחורו ורחות למתניתין שוח יחותו בקרוב עד שיהו בשמים טוחות לטוחת מחמת שלוך · מה בכוס מה בקערה שוח יותר קרוב מטוחת לחורו משום דשטויה נשי שהוח נרוך להיות לחור הנר לכל לרחות ולהסתכל בה מיפח לה בעי לכל מה בכוס מה בקערה נרוך להסתכל בה · בין מטבע למטבע יותר קרוב מכלן · תני רבי סושעיה לפילו טרקלין על עשר פלוג מבולמי נקתמר דליכו נרוך יחותו ממש חלה כל שרואה מרחוק לפילו עשר על עשר שני ובעין שלי פלוגתה ליתה בגמרה דילן ומשיק הלכתה ליחותו ממש דקרוב לחור שנר בעינן · טעמון דבית שמאי שמלי עשו כמשכתנו מי עשכח ולה כרך יחזור למקומו ויברך שוח לשטו חלו שכח שם חכנים טובות ומרגליות לה היה חזור למקומו ובוטלן הכח כמי לה גרע ברכה להיינו חפצי שמים מחפצי הדיוט ובגמרה שלנו לחמרו לשם בית שמלי לבית הלל לדברוכם מי עשכח מרנקי בדשם שכירה לה יעלה ויטלנו לכבוד עגמו עולם לכבוד שמים לה כל שכן · טעמון דבית הלל עשו כמשכח יברך במקומו הוה דשטו חלו פועל שהיה עושה מלאכה בראש הדקל חו בתוך הבור ונקבע מעותיו שם ושכח ולה ברך עד לחר שירד מן הדקל חו עלה מן הבור שמא היו מטריחין לירד חו לעלות לברך ודלי לה לכיון פעלה לה יצא וכיון לירד לה יעלה הכי כמי בעלמא חין מטריחין ובגמרה דילן לחמרו להן בית הלל לבית שמלי חלו מי עשכח ולה ברך חלמא בכירה שמא יחזור ויברך ומסתמא דהה דקתמר בכלי מי שלכל בכירה ושכח ולה ברך שמא יחזור ויברך כפועל מיירי כי שכח ומשום סכנה דחלו בכירה ממש לעלות בתוך הבית שלי קושיא לומא ליחזור למקומו ויברך חלה כפועל מיירי על הפתח כי הך דשכח קתמר חלו פועל וגריך עיון שלי שתמה מפועל כרשה הדקל חו בתוך הבור שמא מטריחין שיחזור למקומו ויברך חלה משום דהשי טעמא דבית הלל לחו חימו כל כך מכון פשקו סנהדרין וסלקא ושטור בבית שמלי לכל הלמכם וכרוכו לברכם פשק בבית הלל · עד שתי מברך ר' חייא בר שמוא עד שיתעכל המזון שבמעיו וחכמים לומרים כל זמן שהוא שמא מחמת לותה הטעודה כך כתוב בספרים וקשה הדבר שמה קושיא רבי חייא בר שמוא מחלו ולה משכחנן ערוכה שיא עד שי יברך עד שיתעכל המזון שבמעיו ושמא טעות סופר הפל כאן וגריך לגרום עד שי מברך עד שיתעכל המזון שבמעיו רבי חייא לתר כל זמן שהוא שמא מפחת לותה טעודה ורבי יוחנן לתר עד שירעב ולליג הם כן כשעור עכול דתתניתין כמה הוא תר בשר כל זמן שהוא שמא עליו לה נתעכל ומברך ותר בשר כל זמן שלינו רעב עליו לה נתעכל ומברך ורבי שלי לותה בכלי וכמה שיעור עכול רבי יוחנן לתר כל זמן שלינו רעב וריש לקיש לתר כל זמן שיצמא מחמת מכילתו:

מתניתין

מתניתין עונין אמן אחר ישראל המברך אפי' לא שמע ממנו אלא מוסף מברכה בלבד ולא כלה. ואין עונין אמן אחר הכותי וכו' כותים שם העם שכללה שכתבו מצות התורה שבידיכם כדברי שומרון שהעיד שכתוב עליהם ולתת ה' היו ירלים ושחוקו בתוכנו שאין עובדין עבודה זרה עד שחקרו חכמים ומצאו שמנו הכותים דמות יונה כסף נדיונים ועל שמה הן עובדים והחזיקום מכאן ואילך לעובדי עכו"ם וכבר מקו' מסת למוד מפני רבינו שמחשיבין לותם יותר מן הגויים כלותה שאמרו והכותי מזמנין עליו וזולתם סתם קודם שהקירוהו מכל אחר שהקירוהו וידעו כשם שעובדים עכו"ם פחותי שם משגויים ועל זה אמרו כאן דאין עונין אחריהם אמן פי' שמעו כל הברכ' כולה שהתחילו בה יתברך ויתרומ' וכן התחיל דאל"כ חייבין שמא לפי גדיני היתה ברכתם:

גמרא על ידי שהוא ברכה קטנה קטנה: וכו' משום דהוקשה לו דאמאי שנא דכיון שאחתי הכא מקדים יין למזון וכתחלת פרקין בקדוש שבתות וימים טובים מקדים יום ליין ומשני לעולם ייקדש היה לאחר לותו כאן גב אלא לו מאחרינן ליה חיישינן שמא על ידי שסיח דרכה קטנה כורא פרי הגפן יסבתם ולכך מקדים לותה תכל בעניין קדוש ע"י שסיח מעלמא על הכוס לא חיים לשכחה: **אחר** ישראל עונין אמן אף על פי שלא שמע ממתני' קאי וכתמיהה מדקאמרת בכותי עין עונין אמן אחר ברכתו עד שישמע כולה תכלל לעזרה לאחר ישראל דאמרת בגמרא אמאי לא שמע כלה ואמאי לא כן תני עונה ולא שמע לא יצא ונקט ד' דוקא דאמסופין שמעלמא קאמר ולהכי פריך דאיך יצא ידי חובתו ומשני דמתני' בשלא אכלו עמהן כולי כשאכל כולה אחר ישראל דאם לא שמע לא יצא ואמתני' לדייקת מנה לא יצא לאחר ישראל עונין מיירי בשלא אכל כזית ולא גרוע למברכה ומ"מ משום כבודו של אם עונה אמן אפי ישראל אכל לא מן הכותי כדאמרן והכי מוקי לה בכבכי שלא אכל עמהם מיירי דעונה אמן אפי שלא אכל וכהיא דאמרי בכ' החליל שבאלכסנדריא של מנרים שהגיעה הברכה היו מטפין כבודרין כדי שיענו אמן אחריהם אלמא אף עפ"י שלא היו שומעין היו עונין ואע"ג שאם בכר התפללו ויצאו ידי חובת ס"ל לסיכך היו עונין אעפ"י שלא היו שומעין וכך פשוטה דמ"מ דאמרינן ברכות מי שלא שמע הברכה אינו חייב כה לא יענה אמן ככלל העונין אע"פ שלא אכל אם לא היה כה עונה אמן אחר ישראל אעפ"י שלא שמע ולפי דרכנו שפירשנו למעלה יש תירוץ אחר

מתניתין באלהכיין אחר המזון אם אין שם אלא אותו הכוס בלבד בית שמאי אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על המזון ובית הלל אומרים מברך על המזון ואח"כ מברך על היין ועונין אמן אחר ישראל המברך ואין עונין אמן אחר כותי המברך עד ששמע כל הברכה כלה:

גמרא אמר ר' בא על ידי שהוא ברכה קטנה שמא ישכח ושתה ברם הבא בשהוא משלשה על כוס אינו שוכח. הא אחר ישראל עונין אמן אעפ"י שלא שמע לא כן תני שמע ולא ענה ולא שמע לא יצא בריה דרב אמר בשלא אכל עמהן כזית הדא מתניתא. תני שמע ולא ענה יצא ענה ולא שמע לא יצא רב בשם אבא בר הנה אמר ואית דאמרי אבא בר הנה בשם רב והוא שענה ראשי פרקים. ר' זעירא בעי הי נינהו ראשי פרקים הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. בעון קומי ר' חייא בר אבא מנין שאם שמע ולא ענה יצא אמר מן מה דאנן תנינן רבנן דבר' קיימין ביצבורא אילין אמרין ברוך הבא ואילין אמרין בשם ה' ונפקין אילין ואילין ידי חובתם. תני רבי אושעיא עונה אדם אמן אף על פי שלא אכל ואינו אומר נברך שאכלנו משלו אלא אם כן אכל. תני אין עונין אמן יתומה ולא אמן חטופה ולא אמן קטופה בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים והעונ' אמן חטופה יתחטפו שנותיו והעונה אמן קטופה תקטף נשמתו ארובה מאריבין לו ימיו ושנותיו איזו היא אמן יתומה אמר רב הונא דין דיתיב למברכה והוא עונה ולא ידע מה עונה:

פרק

כגמ' דילן. דין דיתיב למברכה ושוא עונה ולא ידע למה עונה כן פירשו רש"י ותוס' פירושו של אמן יתומה בגמ' והקשו מהיכי דלכבכנדריא של מנרים שהיו מטפין כבודרין כדי שיענו אמן והוכרנוה לעיל דמשמע דאפילו אלא היו שומעין היו עונין ותירצו דשמא היו יודעי בלשון ברכה עומד אחזן אמאי שמעין לא היו שומעין אכל אכא מיירי שעומדין אחיין יודעין היכן החזן עומד ולפי דרכם יש ליישב דיוקא דאמרינן דלעיל דאמר אלא אכל עמהן כזית דמיירי כשנכנס ושמע שהיו עונין אמן ולא ידע בלשון ברכה היו עונין אין ולכך דייק דעונין אחר

לאחר כהן להקם כמלכים גדולים על מצרים וכדיוקא דמתניתין
לא היו מחוייבין בכבר ולפי' לפי שלא שמעו עונין כדאמרן לעיל
מכל הפה שעונין אמן יתומה שומע לומר מבחוץ כדבר
ולא שמע לא יענה אמן לבאת ידי חובתן וכדאמרי' ענה ולא שמע
לא יצא וכל עם הגרים שנתגיירו
בנסחת סרוף וכל יחיד דגרסי
הכא ליתו היא אמן יתומה הסוף
דמחייב לברוכי והוא עני ולא
ידע מה עני וכוף הפרש שביניהן
מבואר :

פרק הרואה

הרואה מקום שנעשו נסים
לאבותינו וכו' כגון
מעברות הים ומעברות סירון
שנעשו שם נסי לאבותינו שנקרעו
לפניהם ומכני מלכים כמו ל
בית חורון וזולתם כדאיתי להו
בכריתי' . מקום שנעקר עז
לקמן מוקי בשנעקרה מכל מרן
ישראל בכללם :

גמרא מתני' בנסי ישראל אבל
לאבותינו דמתניתין
דקאמר לברוך לברך כל הני מילי
בנסי רבים ובדפירקנו שהן
מעברות הים ודומיהן אבל נס
שנעשה לא מלבותינו אין צריך לברך כל שהו עצמו צריך
לברך בשעה שנעשה לו נס וכל זמן שהוא רואהו ואומר ברוך שעשה
לי נס במקום הזה והכי מסיק בגמ' דילן וסדרוך ל כתב דלאו דוקא
הוא אלא כריה וכר כריה כמו שטור כתב דלאו דוקא כרים וכר
כריה אלא כל יבשלי יכו' . מהו שיברך על נסי לבניו וכן כשיהיו
מספרים לה לו לאחרים וכל ספרי סירוס כתבו כמו שפתבתי בעמוד
ולפי זה נסי מהיו ורב ווכתקלים שם סמוס על ידי הן בעיות ולא
ליפשיטו מכל כשסקי הלשם ל כתוב בשחת שחרת וזהו תומרה
ירוס' מתני' בנסים דרבים אבל בנסת היחיד אין צריך לברך מסו
שיברך על נסי לבניו ורבו ואם היה שם אחרים כגון שלא נראה
וחבריו ואלו שנקדם הן שם סמוס שברך ע"כ ומרמזים וקאמר
שברך משמע דמסקנא הוא שיברך ולכאורה הים נראה שלא מלי
לשפוך הרוף והלשכם ל לשיהו וכריה וכר כריה שברך משכח
מפיק לים שלא מלי משכח מנא ליה כר כריה לישת דבנו ותלמידו
דיוקא דסל נסי לבניו ורבו אלא הלשת דבגמרא דילן הים נעשה
מפורשת דבנו וכן בנו שברך וכדכתב הלמכן ל בספר תורת
שלשם ול כירושלמי בעי מסו שיברך שלש על נסי לבניו ורבו
וכיון דלשיטש בגמרין דלשיהו וכריה וכר כריה תלמיד שמי שברך
ע"כ משמע דבסיוע לשיטש בגמ' דילן דלשיהו וכריה וכר כריה
שברכין וכל ג"כ שהים לו לשלמכן כירושלמי וש שנשנה שכתוב
בעמוד שד"ק כירושלמי כעי ולעיל שנשנה קל וכיון דלשיטש
בגמרין ונשנה זו בגמרא דילן מודשנה לו לסדרוך וכן בתלמוד וש
ואתלמוד דילן דקאמר דלשיהו וכריה וכו' חייבין לברך . ונסי שבטים
מהו מי דיינינן להו כדבי לו כיחידי דמו ולא שברכי כ"ש שלא ליכנו
לחודייהו וכל היוצא משם שמין דלמר כל שבט ושבט לחיקרי קהל
פלוגתא דשנשת הוריות לעניין שם טעו בהוראה שר שבר דלשם
שעונ' שבטים בהוראת בית דין שפילין שלשה פרים וכן שרבעה

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל אומר
ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום
הזה מקום שנעקרה עבודה זרה ממנו אומר ברוך
שעקר עבודה זרה מארצנו :

גמרא מתניתין בנסי ישראל אבל בנסי יחיד
שנעשו לו אין צריך לברך מהו שיברך
על נסי אביו ורבו ואם היה אדם מסויים ביואב בן
צרויה ואדם שנקדש שם שמים על ידו כדניאל
וחבריו ונסי שבטי מהו שיברך מאן דאמר כל שבט
ושבט איקרי קהל צריך לברך ומאן דאמר כל השבטי'
קרויים קהל אין צריך לברך . הרואה בבל צריך
לברך חמש ברכו ראה פרת או ברוך עושה בראשית
ראה מרקולים או ברוך ארך אפים ראה ביתו של
נ"נ או ברוך שהחריב ביתו של נבובדנצר הרשע .

ראה

וכן חמשה דכל שבט קהל לחיקרי וכל קהל צריך עד לחד ועד סבר
דכין טעו שבט לחד כין טעו שנים לו שלשה לפילו היכ שבטים
מכיתין עד לחד דכל ישראל קהל לכל כניר מסכת לאו קהל
לחיקרי וסשקא מסני דלמ"ד דכל שבט לחיקרי קהל לא כן לו
רבי וכולי עלמא מברכי שנסייתו
ולמאן דלמ דכל שבטים לחיקרי
קהל לא כן נסי שבטים לאו
רבים הן ולא מברכי כולי עלמא
אלא לחודייהו ושבטים
שבחם . הרואה בבל צריך לברך
חמש ברכות הנך דמני ואלו ן .
ראה פרת דנהר בבל הוא
מברך ברוך עושה מעשה
בראשית והיינו לחת . ראה
מרקולים הוא אומר ברוך מרך מלכים
ומין זולת משך ברכות דמיך
לברך בבבל דמרקולים ג' מילי
עבדתם בבבל יותר מבבל ארצות
הגוי' ולא שמעינן שהוא שם מקום
מיוחד למרקולים וכן כך מרכי
סתומות בבבלי פרקין שבתב
מרקולים לאו דוקא אלא כל מיני
עז ונקט מרקולים שכר שבמקומו
של תמה הגוים עובדין למרקולים
ביותר ומשם כן לפי פיו ושם
אלוקה דמרקולים שבל עבודים
זרה קלי וכיון שכן מה שייכות
ים למרקולים בבבל וכתלמוד דילן כמי לישתא דרב רב המנוח
סרוחה בבבל ברשעה נעיך לברך חמש ברכות ראה בבל מברך
ברוך שהחריב בבל ברשעה ראה בית עבודת אלילים של נ"נ או
בבבלונצר ברשע . ראה בית הכנסיות שבתב רבינו תם שהיו
המיוחדין שם שמין במלכות אחרת שבל תלמוד זה מנא
המצמצין שם ולפי שיטתן במקום אחר ונם לא מני ברכן בבל דבל
לפלוגתא דתלמוד לבותא של בבבלונצר היא העקרית וברי שתים .

ראה מקום של כבשן האש ונוב של אריות אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה · ראה מקום שנוטלין עפר אומר ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיי ראה בבל או וטאטתיה במטאטי השמד ר׳ זעירא ור׳ יהודה בל ברב שאין עמה שם ומלכות אינה ברכה אר׳ תנחומא אנא אמינא טעם ארוממך אלהי המלך רב אצריך לום אתה ושמואל א׳ אינו צריך לומר אתה · תני הפותח ביוד הא וחותם ביוד הא הרי זה חכם באלף למד וחותם באלף למד הרי זה בור באלף למד וחותם ביוד הא הרי זה בינוני ביוד הא וחותם באלף למד הרי זה דרך אחרת · מקום שנעקרה ע״ז וכו׳ · מתניתין כשנעקרה מכל מקומות ישראל אבל אם נעקרה ממקום אחד אומר ברוך שעקר עבודה זרה מן המקום הזה · נעקרה ממקום זה ונבקעה במקום אחר מקום שנתנה בו אומר ברוך שנתן ארץ אפים לעוברי רצונו מקום שנעקרה ממנו אומר ברוך שעקר ע״ז מן המקום הזה יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי שבשם שעקרת אותה ממקום זה כן תעקור אותה מכל המקומות כלם

ותחזיר

רלף כבשן שלם שמשלכו בו מכניס ומוציא כשהוא שורים כבבל שרינ׳ נוב שרות לשמרי דיסל כבבל סיר׳ · מקום שנוטלין עפר מקומות בבבל מלוקבסא ונבה לפלין נותנין עליה משער מקום וסוף ס׳ משמד ומקלגות ים של כבל ומי ומכיך ברוך נוזר ומקיי אנור לשמידה יקיים גזרתו ובניו · רלף בבל מומר ונשטעתיה וכו׳ לפי מקום כרכא חשיב לה שם מקום בעלמא כלברכא פלין עמה מלכו׳ ומפ״ש שם דנריקם ומלכו וסכי מערבי לה כל שמ׳ · וכדמוכח מדשית שרומתך מלכי המלך ניש שם ומלכו׳ שיש כרכו׳ ואפי כברכות ושרשיו דפרקין שרוש וכו׳ וכו׳ ובכל סטור נכי ברכות שו וסיומו לאקוקי מלסכר דסכר דכנרות שרשיו סוד׳ קוקא שם ומלכות ולא דקיק ליה שלי ימים מישמר לא מכקינן מתני׳ לפי מדבר שם ומלכות למעבר כירושלמי אי נמי דמעיל דהלי מימרא קוקבא כלן לפי מברכו׳ רשים קפי שם אשמר ברכות דכשנסו מוסיף שלשבר דכנוי שם ומלכות ומתום ור׳ יוסי שלשם וסטור ושלשבר שלשרדכי פתחו דכאו שם ומלכות לפיולו ברכו׳ שרשיו ושלשם מתב כשמו להכרי שלשבר פוא ומכנסנו כל ליומיני · מכח לחיוב שמשמ לשסברכם תשיב כשם ומלכות · ארוממך אלהי המלך ומשיך ליש ומברכם ממך לעולם וקלשר שכי כשסברכם יהיה כשם דיומנו שמך ומלכי המלך דהיינו אלהי המלך שרים כלן ברכם כשם ומלכות וכמלת שלסיכו׳ צריך לומר לשה ברוך שתפ׳ · תפוקה כלוך שם ברכות שים כשם שתיפה וחתימה כגון קדוש סיום ומברכם משין שלא ודונמתם לם שתם כלוך שם שפוף הזכרת הסיום ושותם נם כן כשוכרת שפוים שרי זם שבח מוקד כמיב ברכות שבל ברכם שלין כה שם ומלכות לשיפה בברכה · כלמלך לעולם ומוקם כלמלך לעולם שתה כלמלך לעולם שאמר ברוך שתם שם וחתם נב מלמלך לעולם שרי זה כור דלא ידע מה שאמרו חכמים שבל ברכם צריך שם ומלכות ושיומו שם שפוים · שרי זה כיומי דכיון דלא שתם בשוכרת פיום לשו וכיון דשתם מיפא כשפוים לשפשם שוף עקר לשיפו כור וכיומי שיו שרי זו דרך אחרת נופש לפיות דכיון דשבל שולך לשר שסתם ושוף שתפיל בשוה ולא שתם כם שתים כם שפיוק כביכול שלא עשה אותו עקרי וחתם בשם אל ולפיכך שמר דמוטה לדרך אחרת · כשנעקרם שבל שקומות וכו׳ זאת שנשתה היה שלכתובם כשמרי שירושלמי ופירושה דשם דתכן דשקום שנעקרם עבודה זרה אומר ברוך שעקר עבודם זרה שלרבנן שיומו דנקט כשנעקרה שבל ששקומות שבארץ ישראל ולא שמר ע״ז שבכל ארץ ישראל דלא שייך לומר שמיר שעקר עבודה זרה שלרבנן שרי כשרבנן תו ליכא עבודה זרה שבל שם כשנעקרה שמקו לשר כלבד אי שתים או שלשה וכו׳ וכלו ונשאר עדיין ע״ז בשלש לשר אי לאו נודע שעקר שלרבנן שרשיים עדיין כשרבנן שלא אומר

עקר מן שמקום שם וסו שפירום ואוף כאן לפי נשתח זו וסכי שמי פרלה שסיו נוסרים שתוספות וכן היו שפרשים שכתבו בשמרש ולל כירושלמי שמני מתניתין כשנעקרה עבודם זרה שלל ארץ ישראל עד כאן · שכל שמקי שלשם נרלה שסיו נוסרין בירושל שתחת ולל שם ירושלמי שתני כשנעקרה ע״ז שמקומם כלי שכל נעקרם ע״ז שמקום לשר לומר ברוך שעקר עבודה זרה שמקום שוה ע״ב פרלה מוה דתני דשניא ירושלמי היינו מ״ש כשלשם לשיבה לשרן שכל לא עשיק כשנעקרה מכל שי לא שלק שמנם וכן כתב הטור ול״ל סרושם שקום שנעקרם ממנו עבודה זרה שם סוף כשי שומר ברוך שעקר ע״ז שמקום סוף וכתב סרב כ״י על זה סרושה שקום שנעקרה עבודה זרה וכו׳ כנמר פ׳ סרושה תנן וכו׳ ושפרש כירושלמי דסייבו שלרן ישראל שכל לא שעקום שמקום שלשר לומר ברוך שעקר עבודה זרה שלן שקום הוה וכתבו שלשם עכ״ל שמיש דשמי להו לירושל׳ לא מיירי אלא לשלבוני בין שלרן ישראל לשל׳ לשכל לא נתי לשלבוני כין כלא לשלק שמכה · שאמת דשי לשו לשוינן כשניה דבירושלמי שלשם שתלמה שכשלה ונרים כשרן ישראל ושקום שלשר שלשם שעקר שמקום שלשר לומר ברוך שעקר עבודה זרה שלן שקום הוה שכתב

ותחזיר לב עובדיה לעבדך • ולא נמצא מתפלל
על עובדי ע"ז תני רבי ישמעאל בן גמליאל אומר
אף בחוצה לארץ צריך לומר כן • תני ר' אומר
שלשה דברים צריך אדם לומר בכל יום ברוך שלא
עשאני גוי ברוך שלא עשאני בור ברוך שלא
עשאני אשה ברוך שלא עשאני גוי שאין הגוים
בלום כל הגוים שלא עשאני בור שאין בור ירא
חטא שלא עשאני אשה שאינה מצווה על המצות •

הרואה

ואסמא לא קתני מכל מקומות ישראל אלא מכל המקומות תפילו
ת"ל והייכו מצמח דסתם כתרין ושרש מיירי דקתני כריך מעקר
על מתרגמו ועלה קאזלינהיך קתני בכל מקום מכתרין ישתל
דעדין לא חלק כין ארץ ישראל לשאר מקומות תאל סכם מכבר
בירים וכחובה לארץ מתריכן
כריך מעקר על מן סתקום הזה
וכניר אלקים והרומם ורכותיו
מקום שכי אתר מכל סתקומות
כריך כלל • ותחזיר לב עובדיה
לעבדך תפילו כחובה לארץ
דחכי קתני מכל סתקומות וכולל
תפילו חובה לארץ כרכתיכתא
על דא קא מקשי עלה תלמודא
וקתני ולא כמנא מתפלל על
עובדי עבודים זרה כיון שרוב
חובה לארץ גויה הם ושדין מיתן
לחין מתפללין על הגויה ואשני
תני ר' ישמעאל מקרא דכתיב לומר כן ולא תקשי לך ושפחת מקום
דכולן עתידין לסתגייר שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה
לקרוא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד וכתיב ויהי ה' למלך על כל
הארץ ביום ההוא ה' אחד ושמו אחד וכתיב לב עובדיה לעבדך
לעבדך וכחובה לארץ מין צריך לומר והכתיב לב עובדיה לעבדך
מפני שרובה גויה לפיכך אומר אף חובה לארץ צריך לומר כן
מפני שעתידין לסתגייר דכתיב כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה
וכתיב כלומר והדר הם כשעשעו ישראל למלכין עליהם דכל העומד
להתגייר כאתגייר רמי ומקום שכי לא עקרי ישראל מקום
מתפללו על עשו לכארץ ישראל דוכתא ומפיעני ישראל קא
מלייהו וכתיב ארמכם זלזלות כתפיהן ושכח לה עובדיה לעבדך
כלומר כין כארץ ישראל כין כחובה לארץ ותמה עליו סטור לחיך
פסק כיחוד נגד שתמת דכריתא דלפיכך הוא לחמר הכי אלכל
תלך לכריתא לין צריך לומר והשכח לב עובדיה לעבדך כחובה לארץ
אלא כמי ותרץ הרב שנדול כי לחקום שאכתכר טעמיה פסק
כותיה ועור דתקן לה אסר שילחר כן אלא לחמר שהיו צריך אכל
אם נתם לומר לין כבך כלום ומשכח מצריך שילחר ואם לא ילחר
עכורי דלא כפשכא שילכך לשומר הוא עריף דלא עליג אקום תנא
עכ"ל ולי נראה לחקום הכי פסק כפשכא דלישכא כריתא דשתם
כותיה ושיטה הך דשכח דתני רבי ישמעאל בן גמליאל לף כחובה
לארץ צריך לומר כן ול"ג לאו יחידאה הו לגבי תלך חויתי לרב
כי שכוכר דכספר כסף שכתם תרן כמו שתרין כבי ועוד ונסף
עליהם ולא ועור דשמעת פירושלמי דר' יוחנן שכר כפשכא דדרש
כל זמן שאדם חיים לו תקוה עכ • כלומר דכתיב דכלונדת ירושלמי
גבי שם והשכח לב עובדיה לעבדך לישתא שכי לשל יומאן כי מי
שכר יחוכר יכחר כתוב ש כל שחייה יש כטחון שכל ומן שאדם מי
ושלו ת קוה מת לבל תקותו מט כמות שדם רשע תאכר תקוע"כ
ומכין הרב הגדול ר' משה דוסשכ לב עובדיה קאי ומקשה לשון שלח
לבל לין לום ומשכח לדון שאם לא ינקה לשם שם שלו מיד יחוכר
כמי יש לשם תקוה עדין לשוב מעבודת כוכבים שכן מצלינן עלייהו
ואתי לשם ל' מ והשכח לב עובדיה וכו' מ"ל שם קמן דר' קאי כותיה
דלפשכא ולא יחידאה הוא לגבי תלך דלבל לין מ"ל כן ומו פירוש
לבריו של שרב וכרבנו לכרב לגי דעתי ומתן יחוב לן מפר שרגלו
דמרן ז"ל ומליהן לעיון דלמא מי לתו דכשיק מפותיה דמר
הום מחוכא ליזר קרת קא חוכא שכא דלמכוחתי כוראתא
מתלמודא דכבי מעכבא מפשיטא לר' יוחנן מתו מתר ותוכר ופיוך

כגר לפרשב כך כדיך דרש ודוחק לומר לא מיותי מיותא
מסתוספתא ענמש דתני רבי ישמעאל בן גמליאל לף כחובה
לארץ צריך לומר כן ומיותו כהלכבא ענמו דלמר כן ומצא דלמו
יחידאה הוא ובדמייתון כיוצא מיניה כמאי דכתיבנא ולומר
ועוד דמסתם דתוספתא לקאי
בותיה דתני בירושלמי ר' ישמעאל
בן גמליאל אומר לף כחובה
לארץ צריך לומר כן ומשם רבש
הרב לומר דכולהו מתתא דסך
תלמודא קאי כהלכבא והיינו
דבי יוחנן מחכר תלמר ואלו
מייתי מתני דבי ישמעאל לסתר
דלמו הייכו מוסכם אלא מכרא
דידיה להכי מייתי הא דבי יוחנן
דתלמודא דידיה הוא ובכרא
פסק ה"ג כך ואם כן צריך עיון
אלמה דכתיב צריך לדם לומר

בכל יום כב' מתכלת דכבלי תפוח הים ר' מאיר אומר דמיון צריך
אדם לומר בכל יום ואין אלא עשאני גוי אלא עשאני בור ואל' עשאני אשה
רב אחא בר יעקב מתניתין לבריה דשום קא מבריך אלא עשאני
בור ת"ל כולי שאי כלומר כשלמא גוי ואשה דלא ככי מצוה ניכא
מקום שבי מברכין עליהן אבל מיהא בור כך מצוה הוא
ואלא מאי מברך במקום אלא עשאני בור אלא עשאני עבד
ופריך עבד פיוכו אשה כלומר דלעבין מצות עבד ואשה בי תרי
ניתני דגמרינן לה לא מאשה ואחר מיניה כני לאכזרי
ומתרקין עבד וילו שפי כלומר מסעבד הוא מוללו יותר
ולהכי נמי כתיבן לאכזרי ליה עד כתן ונע דשגרון ושללו
שום לן טפי מאשה שיא הוקבא אלא לבזיוי דכיון דשוים
אם כענין המצות וכמו שאקדים אלא לבזיוי דכיון דשוים
ניתכין שכח לאל ת' אלא עשאני אשה לעפי אשה קנת מצוה
מקום העדר מצות לאות כיה כל שכן דנם על עבד דגריע
טפי ולית ביה גב מצוה אחו נותנים שכח • ול' לאקשר דאכי קא'
דרב אחא כאשמע לפנו מסיה מכרך אלא עשאני בור ואחר
ליה כולי שאי מאשר רלא נחית לסניני אלא ובכרך קודם כלל
כיון לאותה כמצות שאין אלא אלא כרכות שו לתני רבי מאיר
גוי ובור ואשה ושוה שבורה לאקולן דכתיבן כשדר הוא ככריתא
מ"מ לא מצרינן לה דכי הלי חיובא דחוקה ומקום מקדמין
ואתו על דרך דון אף ו ובדכתב הרב ביש יוסף כמו שיכאר
ול"ל כשמע דהקדים ברכת אלא עשאני ניחא ליה לאכל
כשמע דהוה קא מברך אלא עשאני בור קודם אלא עשאני אשה
אחר לן וכו כולי האי כלומר כאי דאמרכת אכור אכל הוא לך
לקבוע אותה בתר אלא ולא לקבעה כין גוי לאשה דאני לאו
בני מצוה ניכהו אבל הלי מיהא בר מצוה הוא לומר ליה אלא שיכי
מיבריך אחר לן אלא עשאני עבד במקום בור דהשתא הוו
שדרן כך גוי ועבד ואשה ופריך עבד ואשה היינו עבד היינו
אשה דגמרינן לה לא מאשה וכין דשוין שם שלו מיות שהקדימה
עבד לאשה ואתני עבד זל טפי לחענ"ן דכמצות כי אדלי
ביהו אם"ם שעבד זל שפי לחשוד על שנזל ואינו רוצה לבזות
בקהל ולכך מקדימין ליה לאשה דכל שפחות כמות קוד ומפשיט
זה עם מה שכתב שרב הגדול בכל טור ל"ח מי"ו ול"ל שם שפכלת
וכו' היינו עבד שיהו לאשה ואתני עבד זל טפי וכתב רש"י נמרינן
לה לה מאשה ולעכין מצות שין ן ואשמע מדבריו דאתי
ברכות על חיוב אמצות הן דנות לה כתפייב כמצות כלל
ואשה ועבד לף על פי שכתחזיבו בקנתם לא כתחייבו ככלן

הרואה בתי ע"ז אומר בית גאים יסח ה' ראה אותם מזבלין לע"ז אומר זובח לאלהים יחרם. הרואה הבושי וגיחור ולקוין ונגע או קפח אומ' ברוך משנה הבריות. ראה את הקיטע ואת הסומא ומובה שחין אומר ברוך דיין האמת. מתני בשהיו שלמים ונשתנו אבל אם היו בן ממעי אמן או' ברוך משנה הבריות. הרואה בריות נאות ואילנות נאות אומר ברוך שכך ברא בעולמו. מעשה בר' גמליא שראה גויה נאה וברך עליה לא בן א"ר זעירא בשם רבי יוסי בר חנינ"ורח בשרי לא תחנם לא תתן להם חן

מה

שם להקריב עליו עמהי עבד לאשה מכת חלה אם מעברין עליו תמהני ניי דיהיב כר מנות כלל ואמר כך אנו מכרכין עליו עשתי בבד דלף על פי דהויב בקנת מנות ויל טובא ופוק חסור על כנול בדתנן מרכב עכרי מרכב נזל ונגס אין לו זכות לכו' דומים דנוי: ועוד מסתור ככת ישראל ש"מ מכו מכרכין עליו עמהי עשתי עשתי עליו על פי שהיה חשוב אין מעבר מכל מקום חייבת עשין כל המנות ע"כ. כלומר במדנו מוה דהפחות פחות מקדמין לכרוכי וכיון מכן מקום שכי אמר ליה רבי אחא לבניה כולי האי כמי שמיבנו. ומנא מתקנת כללי דמתיין עליו עמהי כור מכין שניהן דהויבו נוי ומגס ודלף כדתני רבי מאיר וכאן על כדתני רבי מאיר דאמרינן עליו עשתי כור כין שניהם ומפרש טעמיה עליו עמהי נוי אין הנוי כלום עליו עמהי כור מאין כור ירד חשש עליו עמהי חשש מחיוב מנות על המנות כלומר לפיולי דמנות כור כין שניהן הוו כסדרן פחות פחות קודם תחלם נוי דהנויים אין כאין ומיכן כלל במנות ואחר כך בור דרחוי סוף מיפה לכל קדם לאשה משום עליו כור ירד חטה ואיכו עושה שמנות כלל ואחר כך אשה דחביבא מיהא מכור דעושה מנות אבל לכני מעליו דאיכם מצוות ועושה ונדול המצוות ועושה. שרוש כתי עכודים זרה אומר בית נאים יסח ה' ככללי דיהן תכו רבנן שרוש כתי ישראל כיוסכון אומר ברוך מניח נכול לאומה כתי אומות העולם אומר בית נאים יסח ה' וכתב רבי מניח נכול לאומה כנון כיימוב בית מני עד כאן. וכתב הרב בית יוסף נרשה מדברי רבי דקאי אכית המקדש וכתב שרוש שרוש כתי נכאיות ונקשה דאשה כן כתי אומות העולם דקתני סיוכי כיצד עד שיכי קאמר שאומר כיית גאים יסח ה' דאשה אמרינן דמברך ברוך שנתן ארך ימים לעובדי כוכבים ודומך לומר דמרוייהו נריך לימר קרם וכרכתא ואשה קתני כרכתא ושכח קתני קרם עד כאן דברים ואחר השחולם מעפר רגליהם כל כך דוחק מהרי לעיל אמרינן הרואה ככל אומר חשמה ברכות ומכי לסו לחשמין ותכף לוט אמר הרואה ככל אומר ושלשתיה כשלשתיה שמיר ומגס מוכרח שוה דקאמר קרם וכרכתא דכללו ושלשתיה חיות אחם חשמה שכח שהיו כ"ב דוחק לשכאמר דלעיל אמר קרם וכרכתא קאמר ומ"מ אפילו פשוט דוחק שוה ולא אמרינן לים שמיר דליכא תיובתא דלעיל אלא הרי דאמרי דלעיל כתי אלו שיכו כתי עכודים זרה ליכא למימרך דאיך קאמר דאומ' כית נאים יסח ה' אשרי תהיו שאומר ברוך שנתן ארך ימים לעובדי כוכבים כתבו התוס' כפרקין דכללי שרוחה מרקולים אומר ברוך שנתן ארך ימים וכו' כתב ר"ת ולא ידענא למאי נקט מרקולים יותר מהאי עץ ומרמס לי דאין נריך לברך רק במקום שכונין עכודה זרה שהעובד שם שמרם ולכך נקט מרקולים שרונמים שם ככל יום והוי כאנדל עץ אלא לא עץ שכועם מקודם ים כיולנלמי כעקרם עץ ממקום שאחר ובתבב במקום אחר כמקום שבתבב אומר ברוך שנתן ארך ימים שוה כמעת שאחתה מאי קא ממעא לן השתא דכמקום שבתבב אומר אין פחיחת אלא נרע עכועם שם מקודם שאומר ברוך שנתן ארך ימים לעובדי כוכבים ודלף אמרינן מתניתין דשרוחה מרקולים אומר ברוך שנתן ארך ימים ושיכו אחתיכן דשרוחה ואחר סכן למסר דהרוף כמי ס"ל נתוספות דברכת ארך ימים שום כנותב מחדש ולעיל זה כפרש בת' לויות פעולם כתי עכודה זרה לא קשיא דאיך נאמר בית נאים דמסיק כתים שעכודה זרה קכועם שם אומר אלא קשיא לרעת הרוף ועל דרך זה נס כך יתבאר אך דהכא הרואם כתי עכודה זרה כלומר שעכודה זרה קכועם שם אומר בית נאים יסח ה' ועיכול דאמר ברוך אין אומר אלא כשהיו שלמים ונשתנו אבל אם היו בן ממעי אמן או' ברוך משנה הבריות. הרואה בריות נאות ואילנות נאות אומר ברוך שכך ברא בעולמו. מעשה בר' גמליא שראה גויה נאה וברך עליה לא בן א"ר זעירא בשם רבי יוסי בר חנינ"ורח בשרי לא תחנם לא תתן להם חן

מים שם עז ולפסר כמי דסיימו הא דהכא כתי עכודה זרה של עכודי עז. ראשה אומם מוכלין לי מפרשינן שלי מוכלין על כפות של סקניני כלומר מיוב שוכל מכיאין וכל כמו שכא כלמון דמסנין דמכקת שבת וכל וחול הדק כדי לוכל קלח של ברוב וכן כשאב' שביעית מוכלין ומעדרין מפירותו מותרין וכל הכי עיר שכו מוכלין כלו' אם ראשה אומם עובדים לעכודה זרה וכיכה העכודה לה כשם וכל על דרך שמכניס יום חגם ליום שיר וזולתם שאם ראשה אומם עובדים אומה אומר זוכח לאלהים יחרם דוכחים אחת מן העכודות שמוחלות ולי מפרשינן שלת מוכלין על ספיעל שהעדרי כלומר שלולת שוכל מפסידין הוכל כמו שכא כפעל שדנגם ככמה עמיים לא תשלר לאחרים ושמו ומרפא מצרן חיים שקלו מתכן שכלם הם שעבד שפיעל שהוא וכן בלשון המשנה כמסכת שביעית מיכלין ומירוסו מפסידין סיכלת וכחן נכ מוכלין שמפסידין הוכל הלא שאם ראשה אומם שמכבדין ומרביצין אותה ומפסידין הוכל שלפניה שאין כעכודה לם אומר זוכח לאלהים יחרם דהתם כמי שחלק לם ככוך וזוכח לם. כומי מחוך כיותר. נוחר אחום ביותר. לקון לכן כיותר. נגם קטון קומם כיותר. קפח כטמו נדול שאר ומתוך עכיו נרעית קומתו מקופחת וים שמרפים אחרון שרכה ופרנופו כולם ושמות דמכומר סוי. ראשה את שקטע שם מוכח על קיטע שרגליו דתכן הקיטע יוכא בקב שלו וגם הוגח על קיטע מידיו דתכיע שרוחה את הקיטע ואת שחגר שם כן הכא שלא נראיו לא יד ולא רגל שלא שתם נשרשיו כין לקיטע מידיו לקיטע שרגליו דתרוייהו אשומים סוי. אומר ברוך דיין שפיות כתכו כשם שלשבר דדוקא על ישראל שמצטער עליו אומר ברוך דיין האמת אבל על גוי לא ואלא שבירתם כשם שלשבר דגם רואה גוים שרוח. שתניתין כשהיו שלמים ונשתנו ובתלמוד דיכן פתי לשם דתני שתם הרואה את הקוסח ואת שחגר ואת שקטע ואת פתוי שרוח ואת שהקניט אומר ברוך דיין האמת מוקי לם לכתר' דשתוליר דנשתנו ונקטע וברוח דשתנו שכריות מוקי לם שאני אומר לא כן אומר רבי ועוד לא תחכם לא תתן להם חן שלא ואמר שם נגוים וכו' ואפילו תימא דדרשיכן לא תחכם לא תתן לם שתנת חנם וחכיח בקרקע אע"פ עקר קרע לכן אתה דתי לחכיח אתה עקרים שום לו לומ' לא תחכם ואי לשתנת חנם אינלא לם אחיכם אפל כעפרו תחכם קרע לכן אתה ואיך ברך על ליש.

מה לעשל לחכקטא רחזתי בחירום לחבכנו מבכקטא בעלחן
והפי מירושו מי לחר דבר מלילל שחבנש חיגל כשלח מן לח לחר
מלא חכח וסופלם למו שבר מחבחבעיל שיגיש חשוב מלח
לוסום כלח וכי חין לומרין כחיל מבכח בלובעלמו חבל במי

לא יפח מלא פחות לפיכך
כרך רבן גמליאל עליו ר"ו
דרכו של רבן גמליאל בנפש
בתמיהה דכיון דברך עליה
והלי שפתכל כך פופסדם
דרך מקבב שני נדרי הקרן
שפתחת פתחום: פוגע ליש
בחעשו ומפילו על כחמו
וכעכין זה פנע בן גמליאל
עם הלעם הנוכרת על כרחו
מלא כטוכתו לא שנפתכל
ליש הטב קרח שנכר לומר
לי את פטוחות חכמת ליפנע
דקדק בקט ולמו רוקק
דלומרם בפש ומלכות כדלימת
כתלמוד דילן כי ממע קל
תרבנולא לומר כרוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם הנותן
לשכוי כיש להכמין בין יום
ובין לילה: וכתב רבינו יונה
דלשלב נקרא שנוי ושלב הוא
שחכין ועל ידי הביבים מדש
מחכין בין יום ובין לילה
ומפני שמתרבנול מבין תקנו
לומרם בשמיעת קול מתרבנול
ומש שלמר קרא הגבר לומר
וכו' וכן בגמרא כי ממע קל
תרבנולא ולל היינו לפי שדר
התלמוד מבל הפתח דלין
סיריס נקיות תקנו לומרם
בבית הבנסת כמו שלנו רגילין
עבשו: לאמרת ויכלא פוהנין
לקרות לבבם יובל על שם
שבתוב ויהי במסוך בקרן
שיובל ושיובו בבם וכן קורין
לבדם גלמודים בחפריקא על
שם הבתוב ולהי שבולה וגלמודה
מיושבת לבדה ונפ סנים בידי
תעב: ויוחין קורלין לתרבנול
שבני על שם שבתוב מי נתן
לשכוי כיוה:

גמרא טורין שפברקים
הם רגלים זה לחר
זה ולין הפסק ביניהם כלל
מלעון וללף טורר שפוף דעביד
טיף טיף בנגר טיף טיף
וכתב הרב רבינו מנד זכרונו
לברכה דשיורי דטורדין
הוא כל זמן שלא נתפזרו
העבים ולמי כן ממש שבתב

רבונו שבעולם וכולב לברכם ושם לעונו לף על פי שלין כרלין
הברקים ום לחה אם שלא עשלו פעם לחת ולחרי כן פעם
לחה בין שלא נעשקו העבים לנמרי לי בברכה לחת לכל
אם העבים הרשעים שפשקו ולפשקו לם חוזר
ורוחה פעם לחרת מכרך עד
שלין תילים דרכיהם דלותו
וכתיב שפקריש והלשם
וכתיב לברכם כתב שפקלטרין
והיינו כית שטבחים דתרנגם
ירושלמי של רב שטבחים הוא
רב שפקלטוריא וכלשון יוני
הוא כלומר חותכי שרשם
ויציא דשמו חון לחלון כלי
שלא ירחח לת הערים: שיש
יושב כמנדל לף על פי דיקט
ליש כבתי הבית נקט שמו
במנדל לרבותא דלפילו שפות
מקום שקובן ביותר כלי
שיעשה כמו שלבום שכל שקום
קט שבעיף ליש והרב רבינו
משר והטור וברוגם לברכה
לא שייתו שלא חדא שנייהו:
שהו שיוציא דשמו חון מן
החלון שפסקא ליש לם לבן
רואה לת הערוה לם לסור
לו שותר והלכתא דכלן שלבן
רואה לת הערוה לף על נב
שלינו שפתכל הוא כש לסור:
מתניתין כשלין בועף כלומר
רוח נדולה ושוק לו שברכין
שכל כוחת לא שברך שלא
עושה שעשה כרלשי והשוקפות
בפרקין דבבלי רגו לשוכית
דהא דתנן במתניתין על
הרוחות וכו' שיירי ברוח נדולה
ושוק והכריחון שהכא שלתר
שתניתין כשלין בועף והוכריחו
לשברייחו שכאן ושלא שפיש
לשם שלי דלתמר בגמרא דילן
כשיפסק שלי רוחות ועפא
שמש להשיא ועפא לוגו שוברח
שהרוח יפיה בועף שלא רוח
לבד וכדלשכון דתרנו' ירושלמי
דרוח נדולה הוא ועפא רבתא
שברוחה דשלת ועפא הוא
רוח לבד לך הוכרחו להכיא
מן הלא: קשטרית עושה
שרנויס דתרנוס שלתה הוא
קשטרית וכלשלו כשוי קשטרית
הרוחה לת החשה בתקופתה
בפרקין דבבלי תנו רבנן
הרוחה החשה בתקופתה
ולכיש בנבורתה וכוכבים
כשלותם ושולות כשורין לומר

כרוך

ואת

כרוך עושה מעשה כרמצית ופירש רש"י והלאכת זכרונם לברכה הוא שם לשופט חמה בתקופתה הוא תקופת ניסן של תחלת שחחזור על חמה ועצירים שנם שלו חוזרת לתחלת הקפה דטעת תלית שמשורות ולכנם כגבורתם הוא כעת שתחזור הלבנה לתחלת חדשה טול כתחלת חדש ולא יהיה חטה לא לנפון ולא לדרום ע"כ וכתב רבינו יונה זל שחכמי הטכנים יודעים זה על כלן ופירוש זה דבוני פירוש רש"י והלאכת זל שפירשו בכבלי לא ידקד כלן כירושלמי דלא כן מסו זה שאתר הדא דתימר בימות הגשמים ולאחר שלשה ימים והרי לעולם ליכא נופלת חלא בתחלת מחזור כלומר שהיא בתקופ' ניסן וכאתרו הדא דתימר בימות הגשמים לא חלי חלא לאחר לשלים מניה שהוא דקיע כשוהרו וסכי קאמר הא דאמרן דקיע בטוהרו שיהיו דוקא בימות הגשמים שהיו שלשה ימים מעוננים ולאחר כך מתפוררים שעבים וכשאלי שמים בטשרם לומכהכין שכאותה שעה הוא הדקיע בתחלת כריאתו. לאחר כך מנלתי בעניך ערך חמה מיתי לכך כריאת ומפרש נם כפירושם של רבי ושלאכת זל שהזכירו ואחכ כתב פירוש לאחר חמה בתקופתה בעת שהיו שלשה ימים מעוננים ולא נראות חמה ולבנה כי בימות הגשמים ולאחר כך כתרגו בעת שיתרפו מברך. ירושלמי לאחר רב הונא שרת התימר בימות הגשמים ולאחר שלשה ימים שלאחר ועתה לא ראו אור כהיר הוא בשחקים ולוח עברים ותשרים עד כאן לשונו וכן כתבו הגאונים מימיהם ולוח עברים הוא הערוך הא דירושלמי לאותו פירוש הגון משמע דכן הוא פירוש ירושלמי ולא כפירושם של רבי והלאכת זכרונם לברכה כלאמרן דלשון נודע כהם שרת דתימר בימות הגשמים ויש קצת שאך גם כן בפירוש הירושלמי הוא כן ולא כפירושם של רבי והלאכת זכרונם לברכה שאמרך כהו דקיע בטוהרו שכל כוכבים ומזלות כל הני דמתכוין כיש ברוך שיסיו שויס עמו ולאלו לפירוש ר' שמעון דוחק הוא שמעיד דבר שהוא קבוע עם דבר שאינו קבוע חלא בומן מתחלף. מלאמר ועתה לא ראו אור וכו' משמע דלא בומן מתחלף לא ראו אור והיו ימים שמעוננים ולאחר כך התרפו השחקים ורוח עברים ותשרים שהרוח כור העבים וטהר אותם ונודלך הדקיע. לכאורה בתוספת. עד היכן עד כמה ימים שמחלם ים תחלומין לברכה זו

ואת הלבנה בתקופתה ואת הדקיע בטוהרו אומר ברוך עושה בראשית אמר ר' הונא הדא דתימא בימות הגשמים בלבד ואחר שלשה ימים הרי ועתה לא ראו אור וכו'. הרואה את הלבנה בחדושה אומר ברוך מחדש חדשים עד איכן ר' בר אחא א"ר שתראה בחצי טפח ר' אחא ורבי חנינא בשם ר' יוסי עד שתתמלא פנימתה רבנן דקיסרין אומרים עד ארבעה עשר יום א"ר בר בון ויאות בלום מתמלאת פנימתה אא עד ארבע עשר הא בל"ד צריך לברך. בתפלה ר"יבר נהוראי אומר מקדש ישראל ומחדש חדשים ר' חייא בר אשי אמר מקדש ישראל וראשי חדשים שמוא א צריך לומר והשיאנו רב אמר צריך להזכיר בה זמן תני רב הושעיא והיו לאותות ולמועדי ומים ושנים העובר בין הקברות מהו אומר באי מחיה המתים ר' חייא בשר ברוך נאמן ברברו ומחיה המתים רבי חויא בשם ר' היודע מספר כלכם הוא יעורר אתכם הוא יגלה עפר מעיניכם באי מחיה המתים ר' איעזר בשם ר"ח אשר יצר אתכם ברין וכלכל אתכם ברין וסלק אתכם ברין ועתיד להחיותכ ברין ויודע מספר כלכם הוא יגלה עפר מעיניכם ברוך אתה ה מחיה המתים. הדא דתימא במתי ישראל אבל במתי אומות העולם בושה אמכם מאד חפרה יולדתכם וכו'. הרואה קשת בענן אומר ברוך זוכר הברית ר' חייא בשר' יוחנן אומר זוכר הברית ונאמן בבריתו

ובמה

והוא זמן לכרך. עד שתתמלא פנימתה שנת ט סלקא דעתין דימלוי פנימת הוא פנימת חצי העגול ושיעור עד שכעה כר' קאמל בכבלי פרק היו כודקין ובמה לאמר רב יהודה עד שכעה. רבנן דקסרין אמר עד לארבעה עשר יום דקבלי דנתמלא פנימתם לא פנימת חצים קאמר אלא פנימת כלה ושיעור עד לארבע ה עשר יום שהולכת ונוספת. ויותר ברמלין דכרי רבנן דקסרין ופלוגתם שם דפנימתם כשלא הכניו ממש פנימת כלה ואלטו כלום מתמלא פנימת כלה אלא עד לארבעה עשר יום שם כן הא קמן ככל לארבעה עשר יום נדריך לכרך שם לא כרך והלכתא דלכתחלה מכרכין מכעה ומים זחילך ואם לא כרך ים זמן לכרך עד יום שבה עשר והטעם כי בחזה עומדת כנגד שלכנה כחמשה עשר כאדם ולהכי זיו הלבנה עומד כמלואו כי חמה כמערב ולכנה כמזרח רב המקום כיניהם ולכך מכרכין עד שתתמלא פנימתה כי כל מה שתתקרב הלבנה לאור הנוי החדש לאמה יתכבה אור ולוש מכרכין על התוספת כי על הטובה ים לנו לכרך. בתפלה אנב רתני דכלכת שלבנה קיתם מחדש מדשים קאמר דבתפלה כלומר כמוסף קיתם מקדש ישראל וראשי חדשים והכי מסקנא. תני לה סומעיה והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים לאותם כמדבר רבה ושם לאותות אלו שבתות ולמועדים אלו רגלים ולימים אלו ראשי חדשים ולשנים אלו עבור שנים ואין אתה רב הומעה לשויה לרב ושמואל שאמרו שנריך לומר ברעם חדש ושמיאלו וזמן משום אלא נרא מועדים ורגלים לאחרים שהרי הטון שבתוב בהתוך כוסיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים. ואלא מתכם דין ובכבלי ואלא מתכם כדין וכפוסקים ושמית מתכם כדין ודכיון יוסף כתב לאלא על פי דקיומא לן דים מיתה כלא חטא מכל מקום ליכו אית כי הוא יודע כל דרכי לים וכל דרכיו מספר עכ'. ואפשר לפרש כדברים אלו דאלא אלא על נב דשמקבא שיש רים מיתה כלא חטא מיהו קאמרינן ושמית מתכם כדין שהיו חייבים לפי השוב יודע כל דרכי לים ויודע דאדם אין לריך כאדון אשר יעשה טוב ולא יחטא ולאלא ושמית מתכם כדין דמיתתם היתה על חטא על פי הדין. ויודע מספר כלכם ככבלי קאמר מר כדיה דלכינא מקיים ויודע מספר כלכם והרוף ושר לאם כתכונו ותמם הכי לאמר השמיטו והטיל והרוף ויותר הנדל כתמיסה דהכא קאמר לא ומי כפשיטות ריוך זוכר הברית והלכתא כרוך מי זוכר שכרית ונאמן כבריתו וקיים כמאמרו והתו כתבו כלי נאמן כבריתו וקיי כמעשיו וכלכתי

כתחלה

בתחלה כדי רביעה בתחלה כשזקרקיע יבש ועדיין לח נוטפין
מחזין כלל לו נדיך מרכס נשמים לשילחן הקרקע ויועיל ולזה
צריך כדי רביעה ולקמן מפרש שעור רביעה. רביעה הוא שם
מונח על שנשמים היורדים להרוות את האדמה ולשם נקראת כן
שם שרובע האדמה על דרך הזכר
שרובע שיקבה וילדת ממנו לפי
כך על ידי הנשמים שאדמה קרמיל
יכולה וכ"ש לקמן רביעה על שם
שרובע את האדמה וככלי מטרת
כעלם דאמרי הוא שנא' כי כאשר
ירד הגשם על האדמה והולידה
והצמיח כאדם שמוליד. ולכאף
כדי שיודעו שני הקרמיל קרמיל
הם היקרמי כלשון משנה דעפיס
ושם ט"ג שם וכך נקראים כלשון
תירקי"ן שבכף כשירדי הגשמי
כבר ושאדמה לית ליכי כ"כ לו מינו
צריך כל כך שהות כדי רביעה שלא
כשדחק שני הקרמיל שניובשאדמה
שיהים מינו כתוב שלא עד שידושו
פניה ושם הוא שבל הסוניא חזלת
ככל ט"ג והת כתיב שני הקרמיל
יכן כתב תעדוך ושכי לית לה במי
בקרקע קמל התעניות דשפע.
פגוף ליה שכשי שמכניס חביות
וקנקני היין ותומרה לנקמים
חמר טיטי ולשון לותו ומגרדין
ספיות ואמר כאן על שתטרם
שמנשה שיעשה לחם האדמה כל כך
עד שיוכל לעשות מן האדמה שנפת
מי חביות בשבת ירידת גשמים
כלי תוספת מים ותרגום ירום של
שבגרת גשף. ויש שנופה נשרית
בתמיה ס"ד דעד שתטר המנופה
כלומר עד שירדו כל כך גשמים
וירדו על החביות ושברו המנופות
כשוער ולשכי מקבי וכי יש מניף
בשרי מי זה הוא שמניח חביותיו
במקום המנולה במקום שיש לו
מנופת טיט לקלקל את יינו כדי
שתלא עד שתטרם המנופ ומשני
שלא דומין לותם כשו היא שרוים
כלו לשו שתטרם שמא שלא מרוין לותה שלו היו שורין לותה
יפשיך כמים שו לעצות מנופה כלי תוספת מים עוד וככלי כדי
לגוף כה לתחחיל. וככלי שלא קל וכי כמה שיש צריך על שיטרו
שמנופות. וזה דרך לחרת דמקשי כבי לת לחרת עד שיטרו
חמנופות כלו שו שיש מנולות החביות וזה צריך שיש רבים ומשני
דוקין לותה כשו שרויות להפסק תעניות כלחמרם הלו שעורה
דשחלה כדי רביעה ולבסוף וכו' מר כדלית ליה ומר פדלית ליה
לא לעכון כרכה כלחמר שעור זה שלא לעפין שם גודו תעניות ופעכו
כיריות נשמים עד כמה יורדו ויפסיקו שתעניות מר ר' שכי ומר
ר' שכי. שלש ר' תנחום לרב אחא לחמרת שין לחוקים להפסק
תעניות כחמרם כיון דלי לחמרת לכרכה כחמרה ושמיה חוקים
לעולם לב אחא כדיליה שכר ואה שלא לך להעכין כרכה בשם שהם

ובמה נשמים ויהא חייב לברך רבי חייא בשם רבי
יוחנן אמר בתחלה בדי רביעה ולבסוף כדי שיודחו
פני הקרמיד. רבי ינאי בר ישמעאל בשם ר' ל
בתחלה בדי רביעה ולבסוף כדי שתשרה המנופה
ויש מנופה נשרית אלא רואין באלו שרויה. ר'
בשם ר' ורבי יונה ורב יהודה בשם שמואל בתחלה
כדי רביעה ולבסוף כל שהוא. ר' יסא בשם זעירא
להפסק תענית נאמר. רבי חזקיה ורבי נחום ורב
אדא בר אבימי הוו יתבין אמר רבי תנחום לרב
אדא לא מסתברא לברכה נאמרה א"ל הין א' רבי
חזקיה לרב אדא לא מסתברא להפסק תענית
נאמרה אמר ליה הין אמר ליה למה אמרת ליה
הין הכין א"ל כשטת רבי אר מנא לרבי חזקיה מנו
רביה אמר ליה ר' זעירא א"ל ואנן אמרינן ר' בשם
ר' זעירא להפסק תענית נאמרה. ר' יוסי בר יעקב
סלקן מבקראר יהודה מגדליא עד דחוה תמן נחית
מטרא ושמע קלית אחד אף אפין ורובי רבון חייבין
להודו שמך מלבנו על כל טפה וטפה שאת מוריד
לנו שאת גומל טובה לחייבים א"ל הדא מנלך א"ל
הכין היה ר' שמעון מברך ובמה נשמים ירדו ויהיה
בהן בדי רביעה מלא כלי מחזיק שלשה טפחי רבי
יהודה אומר בראשונה טפח ובשניה שני טפחים
ובשלישית שלשה טפחים. אר' זעירא תני תמן
ראה זול בא לעולם ושובע בא נהר מספיק למדינה
אומר הטוב והמטיב אמר לו מת אביו אומר ברוך
דיין האמת מת והורישו אומר ברוך הטוב והמטיב:

מתניתין בנה בית חדש וקנה בלים חדשים או
ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן
הזה

כשטת רבנולים לת שכירת ליה שכי ושל ר' מנא מי שוף רבו של
רב לחדש ושמיב חוקים שהוא ר' זעירא ועל דעתו לחמר דלכי כש
כל של ר' מנא לת לפסר דתכן נמי תניין ר' זעירא חוא ד' להפסק
תעניות כשמרים שלכתא דלעניין כרכה כעיקר התן לקרות כלה
ולהפסק תעניות כעיקר כדי רביעה.
שלין מברקרע עלה לנקר. ושמה
גשמים יורדו ויפי כהן כדי רביעה
לתו לעניין כרכה קל מכעיא ליה
דלת נמיק דרביעה לתו לכרכה
כשמרים שלא הל שהתת דשמיקנא
דשעור רביעה חוא להפסק תעניות
כמה גשמים יורדו ויהיה כהן כדי
רביעה להפסק תעניות ושני
מייתי כתעניות דכבלי פ"ג שלי
כמה גשמי יורדו ויפסיקו שפעניות
כמלוא דרך מהרים"ם כלומר עד
מיטוטם שקרקע שעור טורת
מעניות שמהרים"ם ודרך חוא הכלי
מחזרין בו ומכל כחרכה טפת
כביכולית שמיים כשכודם שלשם
טשמי' מלא כלי מחזיק ג' טפחים
לוקחים שפט של ג' טפחי ומושפיס
לותם כקרקע שם כתלחלת כולם
מפסיקין שכל שגיע המי לתחתי'
שלין ורלוי לעמוד ולא להתעכן
ר' לו כרחמו' טשלם מי קרקע יכש
שעדין לת הגשם צריך שיכנסו
שמים טשלם לכיון דנכנסו שפת
לשלו כיובש כל והוי דגשמים
דכיס היו שלא כתלחלת היבש
שלא מספק חוקם. כשמים שוף
שכיבולית שלוסם לת יבשה כל
ולא גם כן שלחלחת כל כך
בעיכן שמי טפחים דכבולית
טפח לכל בשכה קלה יתלחלח
ולוסה ג' כל שלחלקת לשנכנס
יותר מוה. כג' שלין עכור ותרוס
כגון שדי כיר שנכנסין שם מים
צרכם בעיכן ג' טפחים לברכות
שמי שגשמים מועטין שנכנסין שם
טפח לו טפחים. זול כת לעולם
שוף ג' שוכע מים תכוף ומזונו
הרבה ולפסר שהפרש שבימשם שוף דוקל שוף מים כל כך
תכוחם על משם מזלזלין כה לנבי המעות דכמעות מועט קופין
תכוחה רבה שכל לא ותחייב שיהיו המעות כל כך שמצחים שלא
שפסר משמשם ושמתן לוקו כל כך שכל התכוחה מוזלזלת לנבי
שמעות ושוכע שוף מים תכוחה רבה ומעות צרכם שכל העט
מרויחים כשפלגם ופתם שלין צריכה ושם הנקרא שכע
כלומר שכל הנדיים שוף שכע ולפסר לומר בשפר נם כן. לומר
ברוך הטוב ושמטיב דכל דכר שטוב לו ולשחרים שוף שטוב
ושמטיב. מת והורישו לומר ברוך שטוב ושמטיב לית לו כגמרת
דש"מ שיבא דלי ליה לחי שורשין עמו דלו לית ליה שטוב לו ושמטיב
לשחרים שכל שי ליכא לחי דירתי כשלי שהשוב כלו שוף לעצמו
לומר ברכת שהחיינו וקימנו וגו':

מתניתין מברך על הרעה מעין השכם כנגד כשיבא לו מקרוב
רע יברך ברכת הרע מפני שלומו רע הוא מעין טובה כלומר מביאים לו לשבר בתמרוקין
כמו שיעבור נפש טובה ומטוש מלמד זה מקרוב רע הוא ומברך
עליו ברוך דיין האמת מפני
שהוא לשון משוב ממרוק גם הוא מרפא
את האדם וממשך גם כן תועלת
למרפא וכן מברך על טובה משין
על הרעה כלומר כשיבא לו מקרוב
טוב יברך שהטוב ומטיב לעבד
מפסיד מפיפו ישיב רע כנגד
שמנע מניעים ורחמי מחר יברך
הטוב והמטיב לך עכי מפסיד
פילים ויעבוד בכבל ונלוו ויתן
יותר ממה שמנע וטעכי מדבר
מפסיד אין מפסיד במציאותה יברך
עליה תחלה ואל יהי חוסם לפה
מקרוב בפוף בדרך מפסיד לפי
מפעכידות למפסיד יהיו ומפסיד
לא יהיו:

גמרא מחוקים הם יסודם
דתרגום ירושלמי מל
בקדמיתו לו בגבעתו הוא
מפסיקים לו בחלוקים: ניתני
לו במתנה מומר הטוב והמטיב
מחוסמו בפרקין דבבלי סביקו
ירושלמי הזה ומקשו למה מניחו
כמלוה מאבד מאבד הטוב
והמטיב מיבם דלית מחר בשדים
ובלחם ייעב דכ' מיכם מחר
בשדים מטוב לו והמטיב לנותן
מפס ממקבל הוא עבי מז טוב לו
בלנותן מובהה: לחוכן בלים ומפ
המקבל הוא מעיר טוב לו גם כן
למתן מפמה כפסים מגם מקבל
מתנתו ע"ב ופין ללמוד מזה בכל
עניני מקבל מעו של נדק מיכרך
המטיב והמטיב טוכה לו מכולהו מעו והמטיב לנותן מזכה לפעמים
בברכה דביון דקבלת הנדקה לעני הוא לו לכהן על דמוכ מומקף
ומפתי חיוב אין זה טוב לו מכל בכלי לית מלתא מסתביים לנקמה כ"כ
ויש לפרש מלבים ערומים אחר מיברך מפעייהו בפעת קנייתו אם
אתיהו: העושה מומה לעבמו אז לעפות סוכה לא מן הסלפה זה
דתניא ירושלמי לוכח ברכה בעפייתה כדתני הסלפה
בכל מנוה מעפה יפה עז גוי אין ישראל מברך בעפייתה פהרי סוכה
שהפרך בבניו דתניא סוכת גוים סוכת כאים וכו' כשרה ואין ישראל
יוצא בה בעפיית דתניא פעם סוכה מברך מפחיינו ושו לעפות
בפוכה אינו מיכרך ע"פ וכן העלני הרוץ והלמכם והרי לחם ופירות
אפי מפחיינו לא מברכי בעפייתם לא מכפה בקדושת
היום כיצד מיים בפה בפי לולב ועדכם: לעפות סוכה לשמו אי
מפרש יכול הפי לשמו הפלוני פטר הסוכה פעפית פעלי מיפת
הפלני אי מברכין אפי לשמו לפה לא ידעיתי פעפיו
ועדכה דמייתי הלכי ירום וגרסי לעפו סוכה לפה לא ידעיתי פעפיו
הפלני בפרקין כתב וכירום העושה סוכה לעפיו אי לעפו פכה
עבה לנקוב מברך על עפיית סוכה וכבר עפה פכה פעפיה

הזה מברך על הרע מעין על הטובה ועל הטובה
מעין על הרע והצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא.
היתה מעוברת אשתו ואמר יהי רצון שתלד אשתי
זכר הרי זו תפלת שוא. היה בא בדרך ושמע
קול צוחה בעיר ואמר יהי רצון שלא תהא בתוך
ביתי הרי זו תפלת שוא:

גמרא וקנה כלים חדשים וכו' אר חייא בר בא
לא סוף דבר חדשים אלא אפילו הן
שחוקים כאל והם חדשים לו ר' יוחנן בר זבדי אומר קנה
אומר שהחזיינו נתנו לו במתנה אומר ברוך הטוב
והמטיא לבש אומר ברוך מלביש ערומים. העושה
סוכה ליצמו מברך ברוך אקבו לעשות סוכה ואם
לאחרים אומ לעשות סוכה לשמו נבנם לישב בה
אומר לישב בסוכה משהוא מברך לילי יום טוב
ראשון אינו צריך לברך עוד מעתה העושה לולב
לעצמו מברך לעשות לאחרים אומר לעשות לולב
לשמו בשהוא נוטלו אומר על נטילת לולב ושהחיינו
ומברך בכל שעה ושעה שנוטלו. העושה מזוזה
לעצמו אומר לעשות מזוזה לאחר אומר לעשות
מזוזה לשמו בשהוא קובעה אומר לקבוע מזוזה
העושה תפלין לעצמו וכו' לאחר וכו' בשהוא לובשן
אומר על מצות תפלין. העושה ציצית לעצמו וכו'
לאחר וכו' בשהוא מתעטף וכו'. התורם והמעשר
אומר להפריש תרומה ומעשר לאחר או וכו' לשמו.

השוחט

זה ג' סוף הפרק תלמוד דיוקן דקתני ממה מלמד מברכין עליהם כעת
עפיתם וכדבת התוכ' מתכלת דפלוני ירוש' מתלמוד דיוקן והתם
לוכח טעמ' לכל מכוס שכתר כנויים מיון ישראל מברך בעפיית מהרי
תפלין ומזוז' מפסולין כנויי וכדתני ס"ת תפלין ומזוזה מכתיבן גוי אם
עבר אז קטן ומין וחלש ומטומד מפולין פטול וקטרת וכתבת כל
מיפתו בקטיל יפפו ככתיב שלא סיינו טעמ' בלמד טעמ' כם מקבלת
למפקר דכל מנו מעפית לית בגמר מנו כגון תפלין ומזוזה דמכירחם
וקביעות היא נתר מנוה ולא עפייתה אלא מפני דמפסולו כנוי ישראל לא
לכרך. העופה ביצית לעצ' ובת למוד דיוקן מי ליכה כרכה על
פעיית ביצי ופעטוד ומפק כתבו עפיי ביצים כפר כבל ולמיכך מין
לכרך לעפ' ביצית ולמרו מן מלמדי כפ' מתכל ש' בני ישרש ועפ
להם ביצי פיעפו להם לחתי מכל לעפין הלכם לא פ"ל הני שלא מתו
דחיירין פתם בגמ' ועפו להם ביצי בני יפרש ולא גויה וכ' הילף
ופרמכם ול"ל לפי זה הוי טעמ' דפלוני בגי מ' ביצית חיב מינה
מו חוכא גברא ומלכתא דפוי חוכא נברא ויכיון דהוי חובא נברא
מין במי מכוח שר פילפם לותם ומה לחרי כל מכוח מפין עפייתם
גמר מכוחה לפלוני דפסולם כגוי מין ישראל מברך על עפייתם.

השוחט אומר על השחיטה המכסה אומר על כסוי הדם המל אומר על המילה אבי הבן אומר להכניסו העומדי שם אומ' בשם שהכנסתו לברית וכו' · המברך אומר אשר קדשנו בדין וחוק משארו וכו' באי בורת הברית · מצות אימתי מברך עליהם רב יהודה אומר עובר לעשייתן רב הונא אומר בשעת עשייתם אתיא דרב הונא כשמואל דאר' בר בון בשם שמואל כל המצוות טעונות ברכה בשעת עשיתן חוץ מתקיעה וטבילה ויש אומרים אף קדושין בבעילה · אמר רבי יונה אית לך חורון תפלין של יד עד שלא יחלוץ ושל ראש עד שלא ייבה לא ייבה מן דייבה הא ייבר שחיטה אימתי מברך עליה רבי יוחנן אמר עובר לשחוט יוסי בן נהוראי אומר · משישחוט למה שמא תתגבל בשחיטתה מעתה משיבדוק סימנין חזקה בני מעים כשרים דתנא שחטה ונטלוה זאבים מעיה בשרה וחושש שמא נקבו רבי בא בשם רבנן דתמן בני מעים הוא מתני יהודה בן פזי בחזקת כושר:

מתניתין

השוחט לכתחלה בסכין בדוקה ואפילו בסכין פגומה ואפילו בצפורן ובשן אם הפסיק בהן כדי שיעור בדיקה פסולה ואם לאו כשרה · בדקה ומצא בה חריץ אם יכול להגיס בצפורן פסולה ואם לאו כשרה · בדקה ומצא בה שן אם יכול לחתוך בה כדרכה פסולה ואם לאו כשרה · בדקה ומצא בה סדק אם יכול לקלף בו פסולה ואם לאו כשרה · בדקה ומצא בה גרעין אם יכול לחתוך בו פסולה ואם לאו כשרה · בדקה ומצא בה שערה אם יכול לחתוך בה כדרכה

מתניתין הנכנס לכרך מתפלל שתים אחת בכניסתו וא' ביציאתו בן עזאי אומר מברך ד' ב' בכניסתו וב' ביציאתו:

גמרא נכנס לכרך מתפלל שתי' א' בכניסתו ואחת ביציאתו בכניסתו מ"ט אומר ירמיאוא שתבניסני לכרך זה לשלום ביציאתו אומר ירמיאוא שתוציאני מברך זה לשלום בן עזאי אומר מברך ד' בכניסתו מ"ט או"ר וכו' שתכניסני וכו' נכנס או מודה אני לפניך יאוא שהכנסתני לשלו בשיצא אומר יר' וכו' שתוציאני לשלום יצא אומר מודה וכו' שהוצאתני לשלום בן יר' שתוליכני לשלום לביתי או למקום פלוגי לשלום הרא אמרה במדורת גוים אבל בישרא אין צריך לברך אם הזה מקו שהורגין שם אפי' במדורת ישראל צריך לברך. נכנס לבית הכסא מברך שתים בכניסתו או התבבדו מבובדים משרתי קדש דרך הוא פנו דרך ברוך האל הבבור וביציאתו אומר ברוך אשר יצר את האדם בחכמה. נכנס למרחץ מברך שתים בכניסתו אומר ירמיאוא שתצילני מן האור ומחזק החמין והמפולת ואל יארע דבר בנפשי ואם יארע תהא מיתתי כפרה על כל עונותי ותצילני מזה ויוצא בו לעתיד לבא בשהוא יוצא אומר מודה אני לפניך יאוא שהצלתני מן האור אמר ר' אבהו הרא אמרה במרחץ שהיא נסוקת אבל במרחץ שאינה נסוקת אינו אומר אא מחזק חמין בלבד רבי חלקיה ור' סימון בשם רבל תפלת מרחץ אין טעונה עמידה:

מתניתין לא יקל אדם ראשו בנג שער המזרח שהוא מבוון כנגד קדשי הקדשים ולא יבנס להר הבי' במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאב' שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיק מקל וחומר:

גמרא תני המטיל מים הרי זה הופך פניו כלפי צפון המסך את רגליו הרי זה הופך פניו כלפי דרום אי' בב' הרא דתי' מתני' מן הצופים ולפנים ר"ע אומר בכל מקום ובלבד מקום שאין שם כותל. תני המסך את רגליו לא יתן פניו למזרח ולמערב אא מן הצדדין ר' אומר בשעת המקדש ר' או' מן הצופים ולפנים ר"ע אומר בכל מקום ובלבד מקום שאין שם כותל אר' נבנסתי לראות המעש אחר ר' יהושע אלמה ראית א"ל ראיתיו וצדו יושב כלפי מערב ולא פרע עד שושב ולא ישב עד ששפשף ולא קנח בימין אא בשמא אף שמעון בן עזאי אמר נבנסתי אחר ר"ע לראות המעשה וראיתיו וצדו יושב כלפי מערב וכו' וכו' עד סופו. תני לא יכנס אדם בהר הבית במנעלו ובאגודתו וכו' ומעותיו צרורין בסדינו מה טעם שמור רגלך

הנכנס לכרך הוי מסלק בדרך ונכנס לכרך לאחר שמוסלקה רעי' ומעלולי עלולות כרעב. מתפלל הוי מעין תפל' ממש בכוונ' לו כרכב שפ עכין סכח והודע:

גמרא בן עזאי סומר בכניסתו מהו סומר ממוך לכניסה קודם לה פורתא. נכנס לאחר שנכנס. כמיצה כמיתקה לנחת וכבכלי בקע לנחת. יצא לאחר שיצא. מ"ט הוי מקום שהורגין בו לפילו כמדורת ישראל צריך לברך וכבכלי לאחר רב מתנה לא בכרך שאין דיין בו והורגין לא כל כרך שדיין בו והורגין לית לן בה מיבעי לאחרי לאחר רב מתנה לפילו בכרך שדיין והורגין צריך לברך ואין דלא מתרמי ליה לינים דילוף זבותם כלומר שלף על פי שיש במקום הזה שמת ואפשר שלולו שכי מייסרין שמא לא יזדמן מי שילמד עליו זכות ויסתכן וכדי לפטות בירושלמי וכבכלי יש לומר דסכא כמי שכי קאמר אם יש במקום שהורגים שם כלומר לפילו היה מקום שדיין והורגים שם ואותו מקום שישראל מושלים שם לפילו הכי צריך לברך וטעמא כדאמרן למא יעלילו עליו פושעי ישראל ולא ימצא מי שילמד עליו זכות לכבריותו אי כמי שלא לאחרן דכמקום ישראל אין צריך לברך אם הוא מקום שהורגים שם כלומר שהולכים שם הרגים ורגמים צריך לברך שמא יסרגוסי כשול ואות רכר לאחר וולת הכבלי. התבבדו מכובדי' על שמלאכים המלוים לו אמר בן דכתיב כי מלאכיו יצוה לך ובאחרונים זל כתבו דאין לומר זה שלא חמיד וירא שמים מקום דמחזי כיסרת שמסכימים אלו ולכך כשלוהו עכשו. דרך ארץ שפדרך זה לא כוכר בכבלי ושם אית' עזרוני עזרוני וכו' שפוקת כאם לאחוקי

כלפי דרום אי' בב' הרא דתי' מתני' מן הצופים ולפנים ר"ע אומר בכל מקום ובלבד מקום שאין שם כותל. תני המסך את רגליו לא יתן פניו למזרח ולמערב אא מן הצדדין ר' אומר בשעת המקדש ר' או' מן הצופים ולפנים ר"ע אומר בכל מקום ובלבד מקום שאין שם כותל אר' נבנסתי לראות המעש אחר ר' יהושע אלמה ראית א"ל ראיתיו וצדו יושב כלפי מערב ולא פרע עד שושב ולא ישב עד ששפשף ולא קנח בימין אא בשמא אף שמעון בן עזאי אמר נבנסתי אחר ר"ע לראות המעשה וראיתיו וצדו יושב כלפי מערב וכו' וכו' עד סופו. תני לא יכנס אדם בהר הבית במנעלו ובאגודתו וכו' ומעותיו צרורין בסדינו מה טעם שמור רגלך

ברכות פרק ט

סרי הוא אומר כי תיקנה תק"ו ממתי קאי וכבכלי עביד ק"ו מה כלי שהוא מקום לפני מקום שהוא כ"ו כך רקיע שהוא לפני המקום ברוך הוא תכלי עאכ"ו: פעיל לכבוד היוצרו כמו הרגל:

מתניתין תני לא היו אומרים במקדש ממין במסכת תעניות ועד העולם אלא מן העולם ועד העולם כלבד משקלקלו מינין והיו אומרים מן עולם ועד עולם אתה הוא והוא זה ואין עוזר הכא להוציא מלבם זה שתקנו עזרא וביתדינו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם לומר שאני עולמות שיש ויש לזה בעלי הכא מנין שבמקדש לא היו ממרין ממין ואומר מזמור לתודה הכתיב עונים אמן ואומר מזמור לתודה הכתיב כעין מקדש קומו ברכו את ה' ומסתיע דכלם היו מברכין ויהיו ברוכים ככוד מלכותו וכן ויברכו את שם כבודך ומסתיע דכלם היו מברכין ברכה ולא עונים ועל כל ברכה מפיק מימרומס על כל ברכה ותהלה שכח ותהלה לאל יתברך:

באשר תלך אל בית האלהים ר"י בר יהודה אמר הרי הוא אומר כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק אם לפני לחרה כרוחה כך לפני שער המקום עא"כ ומה אם נעילה של כבוד את אמרת אסור רקיקה של בזיון עא"כ:

מתניתין כל חותמי ברכות שבמקדש לא היו ובו' תני לא היו אומרי' ועונין במקדש אמן ומה היו אומרי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מנין שלא היו עונין במקדש תלמוד לומר קומו ברכו את ה' ומנין על כל ברכה וברכה תלמוד לומר ומרומם על כל ברכה ותהלה:

סליקא מסכת ברכות

לרב חסד אלהי מערכות · תהלות לו ותושבחות ערוכות:

אשר הפליא ועשה לי סמוכות · בידי להיות חותמי ברכות:

דברים שאין להם שיעור הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה • אלו דברים שאדם אוכל פירותיה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא כבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום בין אדם לחברו ותלמוד תורה כנגד כלם :

גמרא ר׳ בנימן בר לוי אר׳ יצחק ורבי אמי הוו יתבין מקשוי ולמה לא תנינן תרומה עמהון אר׳ אמי מפני המחלק • אר׳ יוסי אדם עושה כל שדהו בכורי ואין עושה כל שדהו תרומה התיבון הרי אומר פאה אין אדם עושה כל שדהו פאה • ותנית אר׳ יוסי קצירת שבולת הראשו׳ דומה למרוחו עד שלא קצר שבולת הראשו׳ לא נתחייבה שדהו פאה משקצר שבולת הראשו׳ נתחייבה כל שדהו פאה בקש לעשות כל שדהו פאה עושה ברם הבא עד שלא מרה הכרי לא נתחייב ברייו תרומה בקש לעשות כל ברייו תרומה אינו עושה דתנינן תמן האומר כל גרני תרומה וכל עיסתי חלה • לא אמר עד

שאין להם שיעור מדקורייתא קאמר כדמפ׳ לה בפ׳ רבעית הנו דקלו מדכתבן הא למריכן כמתני׳ דכסמיך מין פותחין בפ׳ אלו מגלחין • הרמה אחד מהם חייב להביא פאה בפוף שדהו כדכתיב לא תכלה פאת שדך בקוצרך • והכבורים אחד חייב להביא בכורי שדהו דכתיב ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה׳ אלהיך ואותם כפורים מין להם שיעור לא למעלה ולא למט אחד עושה כל שדהו בכורי וקרוב אם דהיינו כרורי קרנו וחייבין עליהן מיתה ומושם וכל דיכיהן יתן אחד עושה מדכל שדהו בכורי והייבו למעלה וכן אם לא הפריש שלא מסכול ח׳ או מסכולת ח׳ מפטר והייבו למט׳ והרחוקים הרחיק מחייב אדם להרחיק את כני ס׳ כרגלים דכתי׳ שלש פעמי׳ בשנה יראה כל זכורך את פני ס׳ בכלות ומין לה שיעור לכתיב ולא ירחו פני ס׳ ריקם ושוה דבר מין לו קנה ושיעור ורוק ברחיק פני בעזרה בלא קרבן קרבן לא יראה ולא כפיק דמגיגים • גמילות חסדים בגופו שנא׳ דמין לו שיעור כגון בקור חולים וכהוסקלי והלויית מתים ודנמתם דמלוגח כממונו כגון פדקה הרי יש לה שיעור שנא׳ חומש • ות׳ת דכתיב והגית בו יומ׳ ולילה ויש עוד דברי תורה שאין לאם שיעור כגון עפר סוטה ורוק יבמה ושפר ערה ושם נפור המנורה ושמנה לא אחד אחד כאן דלית להו חייבות לעכון שכר למרכם או למשיט וכאלו לא מנה אלא אותם שחייבה אחד אחד שכר כפי מה שיוסיף כהן • אוכל פירותיהם בעולם הזה וקרן קיימת לו לעולם הבא כלפי מפיק להו מקרא בפוף פרקא קמא דקידושין ובפרק מפנין מייתי לה :

גמ׳ הוו יתבין מקשוי סו׳ ומתני׳ ומקשי׳ זאת הקושי׳ דלמה לא תני תרומה כהלי הפר דמתני׳ שאין לאם שיעור תרומה כמי שאין לה שיעור מדקורייתא כדת׳ שמוש בפ׳ חולין דחטה ח׳ פטר הכרי והייבו למט ולמעלה כמי אחד תנן בפ׳ דמ׳ שעו׳ על גרני תרומ׳ לא מ׳ כלום עד שיעייר מקצ׳ אחד שייר מקצ׳ אחד אם תרומה עלום וקלם ומחורה לזרים • אלא למי שמוה הוא • מפני שחלוקת כהן מפני החלוק שבתרומה שיש תרומה פלוקות זו מזו כגון תרומת מעשר דכתיב בתורה מעשר מן המעשר ומי היה תני תרומה אחד תרומת מעשר ליכא לה שיעור ומעש דהוא מני למיתני תרומ׳ גדולה כיון דלא תכא לא אחד תני לא אחד מפני המחלקת כלום מפני החלוק שיש לתרומה עם שאר תני כתתני כדאם ואחיל אחד אחד מאם עושה כל אדם כבורי ואין אחד עושה כל אדם תרומת מעשר ומי היה מעשר ומי היה מפני החלוק הפרש ואחד מאם עושה כל אדם כבורי ואין אחד עושה כל אדם תרומת

פאה פרק א

עד שישייר לכתר וישנו כתיב ראשית שבועת הרשעתנו מהו שתהא חייבת בפאה לרבנן דיסכו שעורה בפאה אחד משמיט כדתנן בשמטה אלמחר ז' לין פיתין לפאה אחד כשמיט קל כעי מי ממרינן דחון משבועת הרשעתנו' משערינן מקום דאחר קנירקף מיחייב לו דילמא כהדי דידי משערינן ומשני לפאה שיהא חייבת כל שהו בפאה ותהא חייבת כלו' הן העומד השבועת הכוכרת בתוך השדה לא חל על השדה חיוב פאה עד שיקנוך ויכול משם אל' שם הכל לגרום שיתחייב השדה בפאה לך יחכן שכלאחר שיחוכר עם השער כמינן ושעור הפאה' מהו שיסא צריך לקנור שעם שמיט מי ממרינן כיון דקנר סרי בתקוי ובקנרכם לו דילמא כיון דלית בגוף מניה לאו פאה הוא ומשני כשמעיט ממה שאחר שאם קנר חניה והקריבה אע"ג דלא נכה כלו' מאותו שחני קנר נותן מן החני הנשאר על הכל ומתחייב בפאה ולא אמרינן כיון דלא נכה עלין השדה במקומו עומד וינשדך לקנור שבועת שתתחייב כשה' כ' כשרוף דסיכנו כהקדש אם בשרפה אינו צריך לרנור פעם שניה דאם היקיים וכקנרכ' את קניר ארנכם' קנר חנים ומכר חני' ומכר מה שקנר כלשמ' כתו' בספרי הירו' שכתבו' לאחר כידנו וט"ם הוא וכשי צריך לנרום קנר חני' ומכר מה שקנר קנר חני והקריב מה שקנ' נותן מן המשומר על השל ובכו' לית בה כתום' דמכלתין פ"ק' כלם את מרהו לקנור ושייר בם כדי פאה דלמון כלו' לינו קנירה מכל וכל אלא משייר כה כדי פאה כדאמרי' בתו' כי מכל' פאת שדך לין פאה אלא משכ' כלו' חו' פאה לעמרים כשם עלה דמקני לתנן מפני שחוכת הקניר בקמה אמ' כנמ' כלה את שדהו ושייר כה כדי פאה כיון דאמר לעמרי ובלאור השבח היה כן דכיון דשייר כה כדי פאה בקרקע מעיקרא פאה אלותו שייור המחובר לפי שמצות הפאה בקמ' לכל מערכי שבועת ה' אלהי' אלותו השייור הרי לא כשאר במחובר שעור מ' משמי' דעד עתה היה השעור שלם לא פחות ולא יותר וכשקנר השבועת הרי חסר שבועת מן השעור ואין בעינן מ' שם' ולית לכך אוור דין הפאה לעמרי ומניח פאה מן שקנרה ולשני בעי שבח את שאר חוב' פאה לעמרי' מהו שתחוור פאה לקניר שבועת הרשעתנו וכי משערינן ליה מ' שם' כהך שבועת משערינן לו אולת השבועת ואשני דכולי מפני דמקנ' לף כאן ליה חוורת יש לה שם נור למשם דפחות חוב' לא מקרי פאה וכיתנן במתני' שלקמן אין פוחתין לפאה מאחד משמיט' ואין לה שעור למעלה פאה יכול להרבו' בפאה כל שנצו ויניח על דין פאה

עד שישייר מקצת' שבועת הראשונה מהו שתהא חייבת בפאה אפשר לומר היא חייבה כל שדהו בפאה והיא חייבת בפא' קצר שבועת הראשונה ונשרף מהו שיהי צריך לקצור פעם שניה מן הדא קצר חציה ומכר חציה ומכר מה שקצר קצר חצי והקדיש מה שקצר נותן מן המשואר על הכל והקדש לאו בשרוף הוא הדא אמ' קצר שבועת הראשונה ונשרפה אינו צריך לקצור פעם שניה' כלה את שדהו את אמרת הזורה פאה לעמרים מהו שתהזור פאה לקצירת שבועת הראשונה אמר רבי יוסי נילף פאת עמרים מפאת קמה מה פאת קמה לא חזרה פאה לקצירת שבועת הראשונה אף פאת עמרים לא חזרה לקצירת שבועת הראשונה' הפאה יש לה שעור למט' ואין לה שעור למעל' הבבורים והראיון אין להם שעור לא למעלה ולא למט' את' תניי תנו הפאה והבבורים והראיון אין להם שעור לא למעלה ולא למט'. מה נפק מביניהון והן הד מן ס' מן דמר פאה יש לה שעור מלמטה ואין לה שעור מלמעלה מה שנתן נתן הזר והוסיף חייב במעשרות עד שעה ששלים' מאן דאמר הפאה והבבורים והראיון אין להם שעור לא' למעלה ולא למטה מה שנתן כבר נפטר הזר והוסיף חייב במעשרות' רבי ברביה בעי ולמה לא תנינן אפר פרה ולמה לא תנינן רוקה של יבמה ולמ' לא תנינן דם צפור של מצורע לא אתנינן מתני אלא דברים שהוא מוסיף עליהם ויש בעשיתם מצוה

ואלו להפטר מן המעשר ואפילו כל פירות הפטרינן כפ' הבדרים' מה נכף מביניהן וסן מר מן שמיט כלומר בין למר ובין למר תנן ולא יפתחו לאחד כשמיט ולא כן מאי בינייהו ומשני למ"ד יש מעשר מלמ' שם נתן פחות משמיט מה שכתן נתן ולהיכן יכול לחזור ולזכות בו לכל לענין מעשר בין מה שנתן בין מחזר והוסיף שכל חייב כמעשרות דלין עלינו תורת פאה לעולם עד שיגלים לשמיט ולמאן דלמר לין לף שעור מלמטה מה שנתן תחלה פחות משמיט בכר מעשר שהרי שכך מן שפאה וכל מה שהוסיף לאחרי כן לין עליו דין פאה וחייב כמעשר ומתני' דאחר משמיט קיימו מדרבנן' ולמ"ד לא תניתן כהדי דאמ' במתני' דלין לשם שעור' עפר מטר כוסם דכתיב ומן שעפר מטר בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן על שמים ודרשינן כש' היה כושל מדלא כתיב כמים משמע דלא בעינן אלא בכדי שירחו וכ"ש הלמכם כש' כוסה ול"ש למאי לא תני לה שמי דהא לין לה שעור' ולמ"ד לא תניתן לפר פרה דכתיב ולקחו לטמא מעפר שריפת הפרה ודרשינן בנמ' שהשכי קרא ולא כתב לפר הפרה דכתיב בכולהו ס"ת אלא עפר לגורס שם ותתן מן עפר כוסה לא בעינן אלא כדי שירחו וכ"כ הלמכם כש' כוסה ול"ש למאי לא תני לה שעור' ולמ"ד לא תניתן לפר פרה וכו'. רוק של יבמה בעינן שיהא כראוי לפאה לעיבי הדיינין ולית לה שעור קנוב וכדלמר רבא ברק מנות חליבה בריכה דיינו למחזי רוקא דנפיק מסומא דיכמה דבעי לעיבי סוקים ורקק וכו' וכן כתב הלמכם כש' מליחי דהלכות יבום וחליצה דם נשור של מצורע לא בעינן אלא כדי שיהא כה שעור ולא בעינן כדי שיהא ניכר הדם בחיים וכלהו סני ארבעה מיתת כש' דסוטה תל"ג נריקין כדי שירחו עפר סיט ופפר פרה ורוק של יבמה מסוס ר' ושמעל מחרו לף דם נשור של מצורע מט' דר' לכתי' ומת בנשור בחיה יקח וטבל מות' כרם הנשור הסמוט' על מים חיים ותניא יכול כדם ולא במים תל' במים יכול כמים ולא כדם ת"ל כדם הא כיצד הכא מים שנשרו נכר כש' ע"ב וכ"כ הלמכם כש' טומאת נרעת עד שיהא הדם נכר במים' לכלים שסוף מוסיף עליהם הם בעשיית מלוס בנין שפאה והבבורים והראיון דנלקה ניהנו וכפי שהוספה היא שנכר' ואין בעשייתם מצוה עפר סוטה ופפר פרה דם שנשור וכו' מפי לימה לן השמע הוא שם רב לאו מצות ניכסו שלא בכדי שילמו והא לימה ובת לעיל דמקשי ולמ"ד לא תניתן תרומה עשרון ומחני' לא מצני כדמצני סכא מאין כיוסיפת מנו' שהרי שם היוסיף כתרומה מעקיעה מדי מעשר כדמשמ' בפ"ד דתרומות ומשכיל שכל לכויים

ואלו אף על פי שהוא מוסיף אין בעשיתם מצוה ·
והראיון מתני׳ בראית קרבן אבל בראית פנים יש
לה שעור ואתיא כיי רמר רבי יוחנן שתי בסף מעה
בסף רבר תורה תנא ר׳ יסא קומי ר׳ יוחנן ראיתי כל
שהוא הכתים הם שאפרו מעה בסף שתי בסף א׳ל
ויש באין זו א׳ל ר׳ יונה ולא כל השעורין הכתים נתנו
כזית מן המת כזית מן הנבלה וכערשה מן השרץ
לא אתיא מישאול אא כהרא רתני ר׳ אושעיה ולא
יראו פני ריקם אפילו כל שהוא חכתים הם שאמרו
מעה בסף ושתי בסף וקשיא מן רו סמך לה לרבר
תורה הוא אמר חכתים אמרו מעה בסף ושתי בסף
אירי בר בון ר׳ יוחנן כרעתיה ור׳ אושעיה כרעתיה ר׳
יוחנן כרעתיה רר׳ י רו ראמר כל השעורין הלבה
למשה מסיני הוי רו א׳ מעה בסף ושתי בסף רבר
תורה ור׳ אושעיה רו ראמר האוכל אסור בזמן הזה
צריך לשנו לפניו כל השעורין שמא יעמור בית רין
אחר וישנ׳ עליו את השעורין ולא יורע מאיזו שעור
אבל הוי רו אמר ראיה כל שהו חכתים הם שאמרו
מעה בכפושתי בכף אמריהזר ביחר׳ יוחנן מן הרא
ר׳ יונה ור׳ נתן אם לא חזר בו ועו׳ מן חרא רא׳ אילא
בשר אמי אתפלגון חזקיה ור׳ יוחנן חזקיה א׳ ארם
חולק חובתו לב׳ בהמות ור׳ יוחנן א׳ אין אדם חולק
חובתו לב׳ בהמו׳ א׳ צריך שתא ביחי שתי בסף לכל
א׳ וא׳ רשבל בשם חזקיה אדם טופל בהמ׳ לבהמת
ואין אדם טופל מעות למעות ר׳ יאמר טופל אדם
מעות למעות ואין אדם טופל בהמה לבהמה חיך
עביחא היו לפניו ׳ בהמות מקריב ה׳ ביט הראשון
והמותר ליט האחרון ר׳ קריספי אמ׳ אתפלגון רשבל
ור׳ יוחנן חר אמר רוחה וחר אמר אינו רוחה ולא
ירעין מאן אמר רוחה ומאן אמר אינו רוחה אמר

זעירא

ז׳ר׳ יוסי מ׳ מתני׳ רכפות פנויה רמשני עוש לרם כל שרהו
כלוים ואין לרם עוש וכו׳ משמע שעור רלוכה טעון לשעלה
מכל כהך מנוים כפי רים הפרש כויכיסם מכל ליכה למשמע מפס
רים שעור ולפי׳ שכי אמרי ליה בלן עוש לליבה מנוש לאחריתי ·
אתי כר׳ חייה קרבן מכל כרקים
פנים וכו׳ כן כתוב בכל ספרי
זיבים רפקים מכל לם כתב רוש
כמקום וצריך לנרי אתאי ברחית
פנים לכל ברחית קרבן יש לם
שעור וכן שוש לטון שמוסף לפי׳
לתניגא וכן כתכם מלמם בפי
נפי פסוניות כך היש מתני כרחית
פנים כלומ׳ אפי׳ לתני כשמנתנו
לקרחיון אילולם שעור הייתי לאמר
שהביא קרבן כרקים אין לו שעור
להיות בעזרה כל שימת רבני
לתיו אילו לא שעור לם שוש רכתם
שכני כרקים שלמת׳ נעטה וכל
פונש רשתי ליעול ולישתי בירשנו
אלין נצריך קרבן לכל ברקי קרבן
כלן כעכין שקרבן כמה ישים שווין
יש לו שעור ויש לו כשלי רשמר ר׳
יוחנן רשעה בסף ושתי בסף כלו׳
שעה כשקרעול רשיה ושתי בסף
לתניג רכר תור׳ אין שלין לשמות
אילן להני תרתי · רשיה כל שלן
רשקיש מ׳ לחשנש כל שיהי לשלן
קיום שום · ויש כאן ו׳ נתקיפה
אי רשלין חכתים לעשות מעורין
אם שיהו כתורס ושמתש קשה
לכל השעורין קל שתתש עליש ולשני
שלת׳ ר׳ יוסי ואתמה עליש וכי כל
שעורין לאו׳ חכתים נתנו לאתם
שלת פוי מן שאת כוי מן שנכלש
וכשקשם מן שערן שעורי שכתים
ניפו׳ · כזית מן שאת כשערי
אטם שיהש שעשרו חכתים בוית
כשוש שאת לשי שתשלש כריתו
על שלם בכוית · כויש מן שנכלש
נאכל שלשי פ׳ו לישתש שה שאוכל
שכלש בכזית לף שמגע שכזית
שעדש מן שעור כתב כל שמגע
כשם יכול בכלון ל׳ מסשימשם
וכולכמקנת׳ ת׳ל בשם שם כיוכר
שינע כמקנתו פשוט ככלו שערי
קכתי בכעדש שכן החשוש תחל כויותו בעדש וכן מי כשלשי פף
לתניג · לף לישש מיעלול כלו׳ יוחנן גם בחית לשאול יום כאן זו
של כל שעורין לחוף לימי שיש לרבכן יבי מכל כה לשאול כסף
דרבון לאו שפני ר׳ אושעיה ר׳ ריקש ר׳ יוחנן כשלש נפי שרן וחת
שקש לישתי נתקו לו שעור וע׳ש שקשה ר׳ יוחנן כשלש נפי שרן וחת
עכלה לאכור שכתו׳ ולפי שעורין דרכן כיתו לכל שכת רקות
שמר ריקש ולימי כל שמום לוך לאר רשתים ניתנו לו שעור ונאר
קרשיש קום ושמיש כלו׳ שוש רקשיש יוחנן רסיון שרי כאן
ש׳ אינ כל שתו לרת טוך קשר שבתי׳ שת׳ וכי יש כת לאכתי׳ רכשקי
קשם

ים שעור שפורש בתור׳ שתם משנים שפשור וכשערי ירום י׳ם ס׳ם
ושנכון כאו מים כפ׳ק לתניגש וכן כתכתיהו כלן ׳ רו כאו רהות ·
רו לאר מעה כסף לסתי בסף ת׳ת והלם׳ מרכר תוכ חשיב ׳ רו
לאר רשים כל שסו שכאר מעה בסף ושתי בסף מרם כל
רכל יכולין לשנו׳ השם רין לניכך
לאר מכשים שם פשת׳ וכו׳ ובו׳ ·
לאריך לאתו׳ שחר כו רכי יוחנן
אתה שמת׳ רמעה בסף ושתי
בסף טן רכר תורה והנוש רהך
מרכבן ׳ ועור טן שרם ועוד ים
שכרם רלם חור כו אחת רכבי
לילם רלאר אחם רכי יוחנן רטין
חוש חולק חובתו לשתי בהמות
חולק אדם חובתו לשתי בהמות
פלומר שפשר לו לאדם להביא
בחינגא רנשיעין שתי בסף ש׳ת
בהמות שכל אחת שוש מעה
בסף וכן שתיסן שוו מעור שתי
בסף וכן כעולת רליח רכעינן
תעה בסף רשלי להביא שתי
בהמות שכוש כל אחת אחי מעה
נלם לאריכן שיהא כל שיעור
שכהאם לאחת ושמת אחת רוה
קשעור הוש מרבכן ור׳ לאר
אינו חולק לם כל רהאי שעורת
מרחוריתא · אלא טופל בשתם
לבשתה אם יש לו חולין הרבה
ואין לו בשתה בשתה לאחת יביא
אחת מן החולין לחגיגת רבל רבר
בכר של חובה אינו כא אלא מן
החולין ואשכר אן הבהמות יהיו
מעשר אני אתחייב בעלים
לשבלו כירושלם ולא על פי שכל
בהמות הבאות כיום ראשון שם
חגיגה עליהם ודיבם להיות מן
החולין ככר ינא כראשונה ירי
חובתו אהים מן החולין ׳ ורבי
יוחנן לאר טופל אדם מעות
למעות ואינו טופל בשתם לבשתה
דבעינן שיהו החולין מעורבין
עם כל אכילה ואכילה ושעמיהן
אחד שפורש כראשון ק׳ לחגיגת
דבבלי הוו לפניו עשר בהמות
שם השרים לחגיגתו עשר בהמות
ובקריב אחים כיום ראשון
שמעון אחים לוי אחרות לוי אחני אחו פיקריבם כיום שני אני
אתחיין אכתי כיך חגיגת ושם חגיגה עליהו וירחו יום טוב
לשקריבם לו ראשון אחר שלא הקריבו כיום ראשון ראי יכלו
אחרות חגיגה ולאו ראיה שלא הקריבו אחרות ונדבות
שאינו ועולות נקריב ונדבות בשות בחולו של מועד ולא כיום
טוב׳ אתפלגון בחלקו׳ אר לאר לוחם ואקריבם כיום אני ואף
על נ׳ רחין אקריבין קרבנות ונדבות כיום טוב שוטל והלנו החלת
כשרשם שיהם לחגיגתם אותה לשקריבן כיום טוב שני וחר לאר ליבא
רוחם רבין רעשה בבבי ונתו אתור׳ תגיג׳ נשוב אינו אחור ואקריבם

פאה פרק א

זעירא נפרש מילתיהון דרבנן מן מילתיה דר' יוחנן דו
א"ט טופל אדם מעה למעה ואינו טופל בהמה לבהמה
הוי דו אמר רוחה ורשבל דו אמ"ט טופל אדם בהמה
לבהמה ואינו טופל מעות למעות הוי דו אמר אינו
דומ' שמעון בר וה בשר' יוחנן לעולם הוא מוסיף
והולך ודוחק את ט"ע עד שיא עור אין ברעתי להוסיף:
ר' יונתן ור' נאיי הוו יתבין אתא בר נש חד ונשי דגלוי
דר' יונתן א"ל ר' נאי מרח טיבו הוא שלים לך מן יומוי
א"ל הד זמן אתא קביל ליעל ברי דיזונינוה ואמרית
ליה איזיל ליצור בנישת עלוי ובזתיה א"ל ולמה לא
בפיתיה א"ל וכופין ליה א"ל וארין את לזו חזר ביה
ר' יונתן וקבע הלכ' משמיה אתא ר' יעקב בשר' יונתן
וא' שכופין את הבן לזון את האב אריבב הלואי כל
שמועות ברירן ליה כהך שכופין הבן לזון את האבו

מתניתין אין פוחתין לפאה ששים ואף ע"פ
שאמרו אין לפאה שיעור הכל לפי
גודל השדה ולפי רוב העניים ולפי רוב הענוה:

גמרא תני אין אומרים לו הבא גמלים ושעין
מתני' ביותר מכשעו אבל בכשעור אומ'
לו הבא גמלים ושעין • שדהו מרובה ועניים מעטין
נותן לפי שדהו • שדהו מעוטה ועניים מרובין נותן
לפי העניים • ר"ש דרש שני דברים לקולו של בעה'
שדהו מרובה ועניים מעטים נותן לפי העניי שדהו
מעוט ועניי מרובין נותן לפי שדהו ימתני לא אמ בן
אי הכל לפי גורל השד' ולפי העני ולפי רוב הענו'

מתניתין נותנין פאה מתחלת השדה ומאמצעה
ר"ש אומר ובלבד שיתן בסוף כשעור
רבי יהודה או' אם שייר קלח אחד סומך לו משום
פאה ואם לאו אינו נותן אי משום הפקר:

גמרא

מן מילתיה דר' יוחנן דו מיתר טופל מרם מעות למעות ואינו טופל
בהמה לבהמה וכו' כלו' ממה מרליכו לן דמתר דמיכי טופל בהמה
לבהמה מכל מעות למעו טופלין ושמעו משום דכשיכן מיהת חולין
בכל מכילה ומכילה מכי פסיק דמו מם מפקר כתו דוחק ט"ע הוא
ר' דהרי חניג הוא דממעו חולין
כעי לקמוקו ומת מרח נו לנפשל
דמתר דטופל בהמה לבהמה מכי
כסיק דהו' מתר דהקרבתו מיהת
דוחה ט"ע משום דלין תור חניגה
עליוה על בסיק מרמעו' מכל
מפתר כן טפלות וכשמתרו ליום
סב' מרי יכלו מחוק חניג וחוק
וכגמ' דילן פ"ק דחניגה לח' עולת
לחתר לכל הפרים ' כתיו' לחניגתו
סקריב ה' יום מ' לחוד ומקריב ה
בט שני ר' לחתר כיון דפקק מוב
ליפו מקריב לה לבא ולה מליגי
כאן בכתם כאן כמפרם כלו' אם
דלמי דליפו מקריב כשהפריסן
בתם ולה פירם שהן לחניגה ומ"ם
לל דחוור ומקריב בט שני מירי
כזמי שהן לשם חניגה והדר בעי
בגמ' התם שלי שתם היכי דמי
שיש לליבא שהו כשם וכו' ומסיק
דשם דר' כנון שהפריסו שתם
ומקריב ויש לו שהו כשם לשחוט
השתר ולא שחטן פיורי פיורי ושמו
וכשנמו כהדרי ונדבו שלא מחמת
ט"ע שהן קדשין ולל מיירי כנון
שפי' שלא שהפריסו יקריב כלם
מחרוקם שקרו וכו' ודע דשוחלף
השם כלומרי מהכא להתהכא
קמ"ל דר' סוף דמתר דוחה ט"ע ולל
סוף דמתר מיהו דוחה ותתם קמ"ל
דר' הוא דלמיהו דוחה ולל הוא
דל"ד דוחה וזה שיהו פלא דפעמים
דיש שפרם כיסיהם לכבלי כלו'
ויש מקום עיון בכבלי והמסכיל
יבין • ר' יונתן ור' יבלי היו יושבין
במקו' ל"כא מרם ל"ל ר' יבלי מם טיבו
שלו וש שסו' פוסק דנלין כלו' היש
לחוכך מיתך ופלים הוא שלשון
שלוש ומחוש • ל"ל מד ומן ל"ל ר' יונתן לר' יבלי לומן שעבר שפני
שתרעם על כמו טיוכנו ולא היש סבן דופש לזכו ומתרתי לו שלך
לכניסת לנור פסוק מקו' מכתי' וגדולו' ושם לפוש לותו שיוסך ל"ל
ר' אבלי ומה נורך לכזוי זה ולא לא כמית לותו שיוכנו ל"ל ר' יונתן
וכי כופין לכזוקלת שלא ל"ל ר' יבלי ולמי לזו שו לתרין פוסק
לעון ר"ש ומחלקת ר' לנגנוס נירך הוא ותיריין וסבי קלמר ליה וכי
חולק ומריב שתם על דין זה דכופין שו שדין הוא כמו שדין ופי' ג"כ
שוא שרין לת בויית הסבירא דשן כופין לכך מור ר' יונתן וקבע
דכופין וכן ל' יעקב ותלכה כרבי יבלי כל פסמועו בברורות כזה
מתני' מן פוחתין לפאה עום ר' דרבנן ומעמי מ"מ אמרו שעון לפאה
שעור מדלוריית • עכשיו מ"מ מלק זו מלעון עכום וכלורם

גמרא נוהנין וכו׳. בשם רשב״ל ובקוצרב מה
יש לו לקצור אפי׳ במה לקצור ר׳
בשם רשב״ל מה ת״ל לקצור א׳ בתחלה וא׳ בסוף ר׳
יונה בשם רשב״ל מה ת״ל לקצור א׳ לגבוה ואחת
להדיוט ר׳ יודן בעי בלומעון הקדש מתחללין שמא
במחוב אור הנינ שלא תא יעש קציר הקדש בקציר
הדיוט ראשונה מהו מן מה דתני הרי זו פאה וצריך
ליתן בסוף בשעור הדא אמרה קדשה משום פאה
מהו בשעור כל שדהו או בשעור המשתייר אפשר
לו קדש משום פאה ותימר בשעור כל שדהו אלא
בשעו המשתיי ר׳ יוחנן בטהוב ר׳ יסא בשר׳ בתלוש
מה מתבוין לפטור את שדהו או לא נשמעינת
מן הדא דאר יסא בשם ר׳ לעול הוא מוסיף והולך
מה נן קיימין אם במתבוין לפטור את שדהו בבר
נפטר׳ אנן קיימין בשאין מתבוין לפטו את שדהו ׃
מתני׳ כלל אמ׳ בפא׳ כל שהו אוכל ונשמ ונד ולומן
הארץולקיטתו בא ומכניסו לקיו חייב בפא׳ והתבוא׳
והצמנית בכלל הזה ובאילן האוג והחרובין האגוז׳
והשקד הנפני והרמוני והזיתי והתמרי חיבין בפא׳ ׃

גמרא

גמרא ובקצר באין לו אא קוצ תולש מנין ת"ל לקצור עוקר מנין ת"ל קצירך אין לי אא תבואה קטנית מנין ת"ל בארצכם אילנות מנין ת"ל שדך תני זורעים זרעים ורעי אילנות באחת והזורע מן החרצנים לוקה ארבעים · אר' זעירא כתיב לא תזרע כרמך בלאים עיקר כרמך לא תזרע בלאים ר' יודן קרפודקיא בעא קומי ר' יוסי תמן את אמר זרעי אילן קרוין זרעים והכא את אמר אין זרעי אילן קרוין זרעים א"ל הבא מעט הכהוב את שאין דרך בני אדם לקרותם זרעים הרחם רבה הכתו על כל זרע זרוע אשר יזרע · ואית דבעי נשמעינה מן הבא כי תבצור כרמך מה את שמע מנה לא תדקדק במה דתימר ועוללו לומר כי תחבוט זיתך מה את שמע . לא תקיפו פאת ראשכם וכו׳

זית

וכו׳ לא כל טעות סופר במקום זה יש לפרש מנה דומקא הכי דרשינן ככי תחבוט זיתך לא תפאר למריך לא מטול תפארתו ממנו ודיינו למקם כדרדים בפרק הזורע והתם קאמר כי תחבוט זיתך וכו׳ מה את שמע מנה תפאר למריך דמי יאמר למו שפירושו לא תטול תפארתו והיינו פשט ונאמר דמשם מאמר הכתוב לא תקיפו פאת זקנכם ולא תשחית את פאת זקנך וקרי ליה להעדר הפאה השחתה הם כן בשמע להפאה היא תפארת הסדר ומ"ב כמאמר שכתוב לא הפאר כלו לא מטול התפאר ומהו דיוקו הפ' שלא תניחם לעניי ותפאר מ"ב דרי הויה בפ"ש מנה תעולל דומיא דעולל למו וכרם נמי חייב בפ"ש מנה תפאר דהיינו פשט שהי תפאר ממקי דכתיב ולא תקיפו את פאת זקנך דמדעתדר הפאה קרי ליה השחתה מניעות הפאה מ"ב הוי תפארת וזו היא כוונת תלמוד זה לשניע דוי זכר׳ חייבין בפאה לדרי אחד זה מה זית וכר׳ וכו׳ ולעונת כנין מה כדמפ׳ ואוקי בפ׳ סוליע מוכח פשט פוית מנה תפאר לא מטול תפארתו ממנו ומוצא פשט בכרם מנה תעולל ונמר לאחריך מאריך מוציאים ומכח הוסיף לסוכיח דכהי דלא תפאר שוא לא מטול תפארתו אבל מכלין דהפשט הוא תפאר הסר ומפרש טעמא מנה תשחית כדלמרן ויש כדמו׳ רחים ג"כ מסיק דתכן כפ"ל דכויר דכתנלחת הטהורים חיגו וכול לשפר אבל בתגלחת פסולתם וכול לשפר מהו יבול לומר מי תפשי כפשט מפורשת דכי מחיר קומר אף כתגלחת הטהרים יבול לשפר פשוט יכול לומר מי תפשי כפשט מגולחת ומקשי בגמרא ת"ק כיון דמיוש לא תפשי כפשט מפורשת משום יין למאי לא חיוש לפשי כפשט תפלת ומשי תפשי לך כפשט כגרית ולא מכר מיירי ומשם שיש בפשט נבריש אין לך מבאלת שוו ע"כ ת"ק סדו בתכת כין לומר וכין לומר דהפשט אחר עליה נורמת לפלת תתכוול ואע"ג דהשיל כפשט מיירי מ"מ לפשט כרוים ולפיש כדיוקו הפשט היא תפשר וסלקא כפי החומת כתב ושעם לא תקיפו פאת ראשכם להיותיגו מוכדלים מסשפ׳ ואחר מפשר טיקן שום לתפשרת פרס אין דקשי להפשטיו ע"כ

וסטומטין ומן הדומה להם הלוט שומ שממלק וסטלר ודוע : גמרא מין לי אלא קוצר בכלי בקצירה שיוא נכלי תולש כיוצ מכין תלמוד לומר לקצור יתירה לרבות קצירה מחרחנה שמולש · ובתוספתא כהנים גרים מן לי אלא קוצר קוטף מנין ולא גרים תולש ובעל קרבן מהרן כתב כעמוד קופף וכפרושו כתב תולש דמשמע ליה דקוטף היינו תולש ויפה כתב אלדיק אל כתב קוטף למען כריתה וכתב עליו מהחוקי למען כריתה כיוצ בלי כרזל משום עניו תלימה ע"כ עוקר מנין מהר"ם מיולוזו כתב וזל"ג עוקר מפני דהייכו עוקר בשעה וחלה שיש עד כאן למונו וכספרי הירוש כתוב קוצר מכין במקום עוקר וטעות שוא שנרמא שכוכוש עוקר מכין וסכי תני לה בפרק לשעתו סנג ופירושו כי דמרכיכן מלקטוכ תולש דמי לקצירה מכל עוקר דיהייכו עם סמרשים ולא דמי לקצירה מכין · תלמוד לומר קצירך וכגמרא דרשתיכ סנג מרבי ליה וקאמר תלמוד לומר בקוצרך ושוא שמוש מחי דכתיב בפרשת שמור ובקוצרכם את קציר מרכסם לא תשלם פאת שדך בקוצרך והכא דמיתי מלקטור שוא קרא דכתיב בפרש קדושים ובקצרכם את קציר מרכסם לא תכלה פאת שדך לקטור · מין לי שלא תבואה כלומר חמשת מיכן שמניכו כהן קצור הלא קציר חטים היום כתחלת קציר שעורים וכלשון מיני חטים ניכהו קטניות דלא כתיב כהו קציר מכין ולמו דוקא קטנית דהם ירק שמתקיים כגון מתים וכבלים שלא משוש לדיוכא דירק אין מכניסים לותם לקיום לא מקט להו · תלמוד לומר מרכסם יתירה דיתמר קציר מכירכם ומני מלי מרכסם שמשע כלמה שיצמח כארץ והייכו קטניות · אלנות מכין דברי שלהם לשון שמוך לארץ ת"ל שדך דשם שרש שוא על הפילנות נ"ל · וזורעים זרעים של מיני ירקו' וזרעי פילנות ואין כשם משום כלאים שאין כלאים בפילנות שלא שדכתה וכ"ב ברמכם אל כשדך וכ"ל כלאים · והזורע מן החרצני לוקה כלו' שלם וכם מן שחרצניות שם אחד מן הזורעים שחמרים לוקה משום כלאים וטעמ' כרש"י ועירלה שמוך לו לא תזרע כרמך כלאים עקר כרמך לא תזרע כלאים כלו' שלא כתיב כרמך לא תזרע כלאים כי אינו דבתיב אדרך לא קורע כלאים שלא בתכרמך כלאים ושאר כרמך לכלאים אינו"ל שעקר הכרם יש בו משום כלאים ועקר הכרם חיובו מרבנים ומשום הכי לוקה ולא דיינינן ליה כשאר לילו' · תמן את אמר לעבין עומאה במחובר אמר קרא על כל זרע זרוע אשר יזרע ואתרינן בכל שהו מחוב ואפי לילן לין כזיתו עומאי משמע שלפי לילנות קרויים ורעים מדאמרת תמן כשם שהם בלאי ואפי לפי שאין לילנות קרויין זרעים מדל

זית מה זית וכרם שלקיטתם באחד ומבניסם לקיום חייבין בפאה אף כל דבר שלקיטתו כאחד ומבניסו לקיום חייבין בפאה אי מה זית וכרם מיוחדין שהם חייבין בבבורים וחייאין בפאה אף כל שהוא חייב בבבורים יהא חייב בפאה ת"ל קציר: אפילו קציר אורז או דוחן יאמר זית ואל יאמר כרם אלו נאמר זית ולא נאמר כרם הייתי אומר זית שהוא פטור מן הפרט חייב בפאה כרם שחייבת בפרט לא יהא חייב בפאה הוי צורך הוא שיאמר כרם ואלו נאמר כרם ולא נאמר זית הייתי אומר כרם שהוא חייב בפרט חייב בפאה זית שהוא פטור מן הפרט יהא פטור מן הפאה הוי צורך הוא שיאמר זית וצורך הוא שיאמר כרם יצא זית ולמד על כל האילנות פאת יצא כרם ולמד על כל האילנות פרט אמר רבי אבין דבר שהוא בשניהם מלמד דבר שאינו בשניהם אינו מלמד על דעתיה דרבי ישמעאל ניחא דר' ישמעאל דרש כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר חדש אי אתה יכול להחזירו לכללו ועדיין הוא בחדושו צורך הוא שיאמר פאה בכר על דעתייהו דרבנין דאינון אמרין הרי הוא בכללו והרי הוא בחדושו לאיזה דבר נאמר פאה בכרם אר' אבין אלולא יצא אלא כרם יאות הוית מקשי עבשו שיצא כרם וזית אלו לא נאמר כרם חייתי אומר זית שהוא פטור מן הפרט חייב בפאה כרם שהוא חייב בפרט יפטר מן הפאה במה דהימר גבי קציר דבר שלקיטתו באחת חייב בפאה נאמר אף בפועל כך אמר רבי יונה שניא היא דכתיב וקטפת מלילות בידיך אפילו מדבר שאינו מבניסו לקיום תני ר' רוטבי תמרים פטורים

דבר שלקיטתו כאחד לפאות תלוש ודגמתם שחייבה נלקט כאחד לפי שום כלומר מה שגמר בשולו שום ומה שגמר בם לי למחר ולאחר כמה ימים אבל כרם וזית שתבשלות כאחת ומשום כן שלקיטות כאחת: ומכניסו לקיום לכרם ולשמרם ואינן נכפרים בשמירתם לשמרי קנת ירקות דשעתי שהן נלקטו כאחת פיון שכנסו לקיום אבל ים קנת ירקו שנכנסו לקיום בנון שומים וגבלים שמזמרים מיד ומן רב ומינן נפסדים ונפיכך חייבין בפאה: לי מה זית וכרם שחייבין בבבורים כיון דילפת כיון מה לזית וכרם לימא מכי מה זית וכרם שמכניסן לקיום ונלקטות כאחת ומייבין בבבורי מן מייבין בפאה ת"ש כל דבר שחייב בבבורים חייב בפאה ומכה מכי שומע דרקא מכא' מייבין מסן מייבין בבבורים מינסו לבד מייבין בפאה אבל שאר המוכן כיון שאין מייבין בבבורי לא יתחייבו בפאה: תלמוד לומר קציר דשם קציר יאמר אפי' על הזורע ודוקן ואינסו מיכן חייבין בבבורי זית שהיה פטורים מן הפרט דמין פרט אלא בבציר כרם שהוא חייב בפרט דכתיב וכרט כרמך: ובשם מיצא זית קושיא היא כיון דילפת מכרם מימא דבשם לימא זית ולמד על כל שאר לנות פאה יצא כרם וילמד על כל המלמת פרט ומשני אמר רבי אבין דבר שהוא שם בפניהם כ' וכרם מכאר שכתוב בפתיהן פאה לבאר בתיב לא תעולל ובאחר בתיב לא תפאר בלשמרן ההיא הוא דמלמדינן אבל פרט דכרמך דכתיב כרמך ולא פרט ויתר כיפי' לא מלמדינן על דעתיה דר' ישמעאל ניחא לר' ישמעאל דריש בספרא בריית' ד"א מלות שמשנורה נדרשת בהן דבר שכל דבר שהיה בכלל ויצא לפחזירו לכללו עד שיחזירו לכללו בכירוש בתיב בתורה ובחטאת הכתוב במקום אחר ישחט את החטאת ואת העולה במקום אקרם וכתיב בהמיהם כי בחטאת כאשם הוא ואין תלמוד לומר כי כחטאת כאשם הוא שאם בא לומר דרין חטאת כדרין אשם במקום שחיטתו שהוא בצפון תרי אמר בריסים דקרא במקום אחר ישחט יכו' ואשם הוא לומר דיכון קרי בבר הוא בכלל בפרשת נזיר ותורה האשם וכו' אלא לפי שיצא נזיר בבר אשם בבותיו ובכותן רבל מה אשם שאר כל קרבנות שבתורה נתן על גבי המובח ושם נתן בבוסנות יכול

לא יהא טעון ניתן דמים תלמוד לומר כי בחטאת כאשם הוא: נזיר אי אתה מוצא בכרם דבר שהוא פחות בכלל פאה ובא לידון בבבר מה בכרם דבר שהוא

פטורין מן הפאה לפי שאין לקיטתן כאחת ואין הדמאין ממתינין לאחרין שכשם שמתנין מתנבל עניין שאחריהן לא נתנבלו והוו כמו התחלי דאחרין לעיל מ"ט דרבנן אמרו דיומא דלא יום' מפני שכלן צריכין כאור בת אחת כלומר תדע לפי שהרי תמרים פטורין מן הפאה לפי שכלן לאין מתנבלין כאשר אמרנו ואפילו הכי אמרו בהן דיומא דלא יום' לענין הפאה שיהיה הפאור כלומר הפיור של פאה בבת אחת ולכאורה מאחר דהא דאמרן לעיל מ"ט דרבנן אמרו דיומא דלא יום' מפני שכלן צריכין כאור בת אחת תדע לפי שהרי תמרים פטורין מן הפאה לפי שאין לקיטתן כאחת ואין הדמאין ממתינין לאחרין שכשם שמתנין מתנבל עניין שאחריהן לא נתנבלו והוו כמו התחלי דאחרין לעיל מ"ט דרבנן אמרו דיומא דלא יום' מפני שכלן צריכין כאור בת אחת כלומר

שלא מרח וידא אמר ראולכה נקראו בבורים שהם בבורים לכל וכל הקודם את חברו חברו מתחייב בה • מתני׳ בית שמאי היא דבש אומרים הפקר לעניים הפקר ואתיא דר׳ עקיבא בהנויות בית חנוו דתנן למה חרבו חנויות בית חנן מקודם שחרב בית המקדש מפני שהיו מוציאין את הפירו מכלל המעשרו דהוו דרשין עשר תעשר את כל תבואת זרעך פרט ללוקח ואכלת פרט למוכר • אמר יוחנן קנס קנסו להם שלא ירו קופצים לגתות ולגרנות • טבח כהן בשם ריבל אמרו פטר לו שבת אחת • אבור יוסי אזלית לדרומא ושמעית • רבי חנין אבוי דר׳ שמעון בשם ריבל פטר לו שבת אחת • ר׳ יודן מדמי ליה להד דר׳ יוחנן קנס קנסו להן א״ל ר׳ יוסף אי משום קנס אפי׳ שבת אחת לא יפטור לו • תנוני כהן רבי יודן אמר פוטרין לו שבת אחת רבי יוסי אמר אין פוטרין לו שבת אחר על דעתיה דר׳ יוסי מה בין הנוני מה בין טבח הנוני יכול להערים טבח אינו יכול להעמי׳ תני לא נחלקו ר׳ ור׳ יודא הנשיא על

המוח מעלם ומוריד לעכין לכוחים • וילה מחרם רש פחרומ ולוו ממלם זה ומסכר הלוסות כמו והיו רש ולו מחרינן פסוח כיסך למיבלה למס פקפה וכימת הכיפידום ושיכן מכיכו ומיוח מפנה ממרה כן פחלין הככוחים נמפכים לחר פחרום ולם לח הפרישן מפרים ככוחים מן הפלם ולמר תדע לוון מפנה לחרה זה מתני דפ״ג דתרומות דלחר למה נקראו כבוחים פהן כבוחים לכל פמעיכן מכה דכל הקודם לח חברו חברו מחחייב בו ולם כן ולולי כבוחים פקדמו לפלה מתחייב ספלה בכבוחים כיון דלח הפרישן מעיקרא ולם נחחר דהח דקחמר וכיולד לחמר פחם דלו הוח שכיוח הפ״ג לחחר לחלי לחקפת ולחרת וכימת דרוקח שכי הוי לח בכבוחים יהח חייב וכו׳ וילה לחרה רש והרי ולח המשנה לחר זה דבכבוחים פקודמים מתחייב ספלם כהם ולם כן ליטעמיך למה לה למיכיחה לפנוחת ומפוס דיוקח ולח מפנה ערוכה ולח גריכה לפמוינן זה הילכך ולולי דלין הדיוקח כמה דלחרת לח בכבוחים יהח חייב וכו׳ ולכ״ע לחר הח בחרומה פטור ומפילו לחר מיום • מתני׳ דכית שמחי היח לחתני׳ קלי דתנן ומתן מפוס ספקר פטור מן המעשרו עד שיחרח ומסמע ליה לחוירי כפחתן כבר פ״ה שכבר כפטר ממכה ולחב כח להזכיף עליה דכל מס שהוח עד שלח נחרח פסו מן המעשר ספקר ולחי ספקר דתנן כמתני כיוון לעניי לבר דהח מפוס פלה ניתן לח התיכפת ולוח לחתיח הרח מלוכח דכית שמחי הח כרחמי פ׳ דמכלתין כמפנה ספקר לעכיים ספקר כלו׳ דמיקרי ספקר לפלה יחחייב במעשרות ופלינן חלכית הלל שלם מס דלח מיקרי ספקר חלח כספקר לעכיים ולעמירי יקר דסכח חוכו שלח לעכיים לבר דסח מפוס פלה הוח מיסיף והיינו לעכיים כלבר כרחמרן ולחיח דר׳ עקיבח וכו׳ הח דחמר עקיבח כמחי מוטל מן הגורן וזורע ופטור מן המעשרו דהיינו סמיקר לקחת החטה הנדושה כטרם יחרח וזורעה ופטור מן המעשרו לחיח הרח כהרח החנויות וכו׳ ולחו למחרח דר׳ עקיבח ס״ל כוחיייהו לפטרן ח״י מדרכנן דהח רבי עקיבח נופיף מוכיר חותם לנבחי וכפ׳ הסוכר חת הסיועלי ס״לכו הכ״ל לח הכי לחר לע נוטל וזורע עך שיחרח ואיכו כמעשרות ומפחי מדיוקח דעך שיחרח דמשחרח ואילך מסור לזרוע עך סיעכר מע״ש דלח קיימן כיש ואכלת כ״ל חחיח כחות הח מחרכי ממוי׳ כית מפון על מדרשו ואכלת ולח חוכ דכי סיכי להם סוכרים דחחי דרכו חכוי׳ הוח על מדרשו ואכלת ולח מוכר ס״ס מכר ע״ע ואכלת ולח זורע לח מחרח ואילך חסו לזרוע מדרכנן מכון הס מקום וכנמ כית היכו • עם׳ תעשר ואכלת תרי קרחי דכתיבי חסדיי ועך פרט לנוקח כתוכח דכפוכו זרע עליכיכו מל לוקח קנס קנסו להם שלח יהו קופצין לגתו ולגרנו לחחי דכתי׳ כתיבי דכפן ולו שלקחו מן הגורן ס״ע שיחרחו לחחר שיחרחו ואילך חייבי לחת המעשרו לכהני ולוי ולחני׳ ועל חחת

למי לילח מרינח נעשו להם דכפי חדין לפי לחר מריחם שיעבוד פלפם חלח קנס הוח שקיבלו לפם חכמים שלם חחת חומר דפטורין מן המעשרות יקנו כל הנחות והנכרות כעדמם ולח יפחר לכהני ולוים מחרים דו׳ שקיב • טבח בהן מוכח בהמות ועו כחם למכור לחחרים • פטר לו שבת חחר פוטרין לו חחת חחת מהכו׳ כפוכם שבת חחת ועשמם מפרש בגמרל דפרק שוכד דער יחן שבת לחת לח ירעו כ״ע רשוכח לימכור חלח שברי ללנוסיף טוכח ולכך פטור מכחן ולילך כ״ע ירעי והכי מילי דלח קבע חנות לכל לם ק״ע חנות חיוב ופטם לימכר נותנין לו זמן שניה לו שלשה שבתות והכל לפי המקום שלם סוף מקום נר כחתי מעט ריי לו שבת לחת ופם הוח נרול נריך שניה ויותר מוה נריך שלשה חולין לדרוחה ישמעית לכתני׳ לדרוש ישמעמי כן מ״ו ליש להלל דרכי יוחנן דחמר קנס קנסו להם כלומר רבי יודן מדמי להך דחמר דטבח כהן פוטרין לו שבת לחד מרחש ליה להלל דר׳ יוחנן דחמר קנס קנסו להם חכמים דכי היכי דט״ח דכתן ולוי שלקחו מן הגורן ס״ע מפני קנס הכי נמי טעמח

ויטבח כהן הוח מפוס קנס דמריבח פטור מן התרומות לעולם שלח דמפוס קנס ממ״ל עכשיו לפתרוץ פס טבחי ושרלל כ״ש טהן מן המתנות נזרו כך ונתנו לו שבת לחד כלבד ומכלן רחיה ניה סחום פס הזרוע נכי הח דחמרי התם מלח ווכחי קוכח חפי טבח כהן כמפנע ובחכו ולח כפי שקונטרים הפ׳ שפוחט למכור חייב מן התורה דמ״ב מו״ב שבתות לחחי פטור חלטו שבתות כתיבי חתו ועוד מי יתן התויה מלח דר׳ טבלח לח ידע ליה דפטר הקם לחוסבוכיה שלח ור״ת תקנת חכמים היח ור׳ טבלח לח פמיע ליה ס״ב ומפוחי דמחחי דבחי לים לקנס שקנטו חכמי בכהן ולוי שלקחו מן הגורן ס״ח כפי הפוס דחקנ מכמים היח דמן הדין טבח כהן פטור ברחמין ומפטר דרש״י ז״ל חוסם למכקנח מחי דח״ר יוסף כסיוק חס מפוס קנס לח ופטור לו שבת דמשמ״ל חחי מפוס ק״ס הוי חלח מדוח״ל • חנוני כהן מ כו׳ הנוחה • פוטרין לו שבת ח״ן סמשכרות דומיח דטבח כהן • מ״ פוטרין לו כדמפ למ״ל פרוש ומקשי על דעתיה ק״ם חכמי מטבח ותרין דחנוני יכול להערים וכלתנן מערי׳ לרש על התנוח׳ וחכנים בימן שלה לפטר ממעשר חלכל טבח לח״ר ור׳ חפשיח וכו׳ ר׳ חייבו ר׳ יהודה פטרי׳ חת כל הפרי לג כך׳ ממעון כן רבן גמליל הזקן כן דכו סמעון כן שלל הפשיח ומוח הלל ככבלי כמ״ם הלימכם כפד׳ מתו לפרי זרעים ול״ר יוסי הפבי לח מפוייח סוף דרבי לקח לפם דהיינו כר מלונתייה וקנה ממו וצריך לכתוב שמו בכרי ומ״ל לומ״ד כי סוף רבי הקדים ור׳ הנשיח דק׳ לוח״ר יהודה פזיל״ח ית לחורמו דקתו לתו ל״ר פלונתח דרבי סיח ופכח חתר במלקוח ור׳ הנשיח ונס לח מכיכו סרומן רבי סיח מי מנקר שמו יפוח ויהיה כשיח לכן טכעין סד״ל סקולמוס שמו סל כר סלונתי׳ דרש הכשיח המו כתן יקוים מי שיפיח

על חלוקה פירות מהוברין מן הגוי שהן חייבין במעשרו יעל של ישרא שנבנס תחתיו ועל חלוקה פירות תלושין מן הגוי שהן פטורין על מה נחלקו על חלוקה פירות תלושין בשנת מעשר עני ר' הנשיא אומר אחר עני ואחר עשיר מוציאין מידו ורבי אומר עשיר מוציאין עניאין מוציאין מה טעמיה דר' הנשיא בשום שאין אדם זוכה בלקט שכחה ופאה שלו כך אינו זוכה במעשר עני שלו ומה טעמי דר' לקט שכחה ופאה אינן טובלין במעשר עני שהוא טובל וכבר נטבל עד שהוא ברשותו של ראשון מה טעמיה דר' הנשיא משום קנס מט דר עשיר יש בידו ליקח עניאין בידו ליקח שר' הנשיא או מצוי הוא ללוות ור או אינו מצוי ללוות

פרק ואלו מפסיקין

ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית דרך היחיד ודרך הרבים ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע ביומות החמה וביומות הגשמי הבור והניר וזרע אחר והקוצר לשחת מפסיק דברי ר"מ וחכמים אומרים אינו מפסיק אא"כ הרש׳

גמרא ואלו מפסיקין לפאה ובו שנאמר שדך ובלבד שלא יוציא משד לחברת ואינו מחוב׳ואין תימר מחוב הוא אפי שדית האילן מפסיק דתנינן הכל מפסיק לזרעים ואינו מפסיק לאילן אלא נדר הא נדר מחובר ואינו מחובר ואין תימר מחובר אפילו שער כותש לא מפסיק דתנינן שער כותש ואינו מפסיק אלא נותן פאה לבל הרא אמרה שאינו מחובר אין תימר מחובר הוא אפי מצד אחד מפסיק דתנ אם היה שער כותש מבאן ומבאן אינו מפסיק הא מצד א הוא מפסיק ר׳

אלו מפסיקין לפאה כל תביאה וקטנית דאלו פחת האילן הא תני לקמן בית שמתין דאלו׳ן מפסיק אלא נדר. לפאה לחלק האדם לפיהם להתחיל כל אחד מהם בפאה שלו׳ית מאחת על האחרת. פחל מלמעלן נחלי מים. שלולית שיש תשלום לו נגלת מים שמתאספים ממיד לתוך השקית כדם ושקוית לתוכם וכן בירות מכוסים של עצמן שלולית שיש לחברותיה ואף ע"ג דאינה כחל אמו שלולית דון אף ו קתני. דרך שיחיד מרבע לתוך. דרך שרבים

ר' בר חנינא אומר המרישׁ פאה משרה לחברתה לא קדשה רב זעירא בעא קומי רבי יסא נתבון לזכות את המצר וישרע מנה מחלף שיטתי דר' יסא דתנינן תמן ומורים חכמים לר' עקיבא בזרע שבת או חרדל בשני מקומות או בשלשה מקומות בינו מתניתא שבת בשלשה מקומות חרדל בשלשה מקומות ' שמואל אמר מפני שאין חראשון מסתין לאהרון ר' יסא בשם ר' יוחנן מפני שדרכן ליזרע ערוגות ערוגות ובא הוא אמ'חבין פשיטא ליה שהוא מפסיק לא צריכה אי קדשה משו' פאה אי לא קדשה תניר אושעיא המרישׁ פאה משרה לחברתה לא קדשה ושמע מימר אפילו מצר ר' בר חנינא אמר חצובות מפסיקין לפאה רב חסדא בעי ברהן חלק יהושע את הארץ רבי חנינ' בשר הסרא וא'ברהן תיחם יהושע את הארץ שלילית כל שהיא מושרת נחל אעפ' שאינו מוש מבין

ומפיק אתם על דעתיה דתחל תמרים מכל קלח וקלח על דעתיס דר יסא משל עזונה וערונה כלומן דמ'ל לך יכא דבל סליגו כורף כמחל חייב פלח מכל פלח ואפי' כפרה אחת וכל שכן כאתי שרשי מ'ל מהלפא מיטפיה ל' יסא דאתם אומר כן וכא אמר שכן בתמיסם פלח הסיב לנתכוון לזכות כאמר ומרע מניס ואמפי מרע מני ליסני ליס לכיון דירכן ליזרע ערונו ערונו שרים ו כמני עצמה ומל' וכפני עצמה חייב פלח לכל אחד ואח' נסתפק בזכר קטן דידיה מדידיה ומשכי פשוט ליס שסו מפסיק לח ברבה או קדם מצום פלח אי לח קדמס כלו' לעולם פמיטח ליס בנתכוון לזכות את המצר בסתי מרוח דמפסיק ונריך פלח מכל אחד ואחת מדרעונות ולשולם כמי דר' זעירא לח מחלפא ול' דנס לן סמיטח לח צריכה בלו' הוברך לשולחלח מס שפרים מן המצר קדמס מצום פלח לעפי שנריך פלח מכל אחת ואחת מו דלות לח קדמס ולח כמחט מלהטיב ולסוס כידיס דהמתח לח דמי לערונות ערונות דלקמן ' ומע מימר אפילו מצר דאפילו נתכוון לוכות מן המצר לח קדמס ומפסיק בפיאת דרבי זירא ' חנוכות חנובה הוא עתב שמרמים יוליון לארן דרך יער לחות הרבה ולח יהו סנה והנה וכל שכן גוזל המחר קרקע חברו חוסרין מחר סחנוכ ושם מתרמס זכות כל אחד ואחד ועל זה אמרו בכיצד חנוכה מקטעת דנליסן דלמועיל בלו' שהרמס הגוזל קרקע של חברו וככיצד בתוכו וכא חברו מעדעה חוסרין מחר החנוכה וכל אחד נוטל את שלו וכזה סים מקטעת דנליו של גזלן ' מפסיקין לפאה שם ום חנכ בין שתו סדות לפי שתין נחל ושלולית ומצר כיציס אלו חנוכ מגי לשחנוכיכיו לשתי סדות ושליחכם בה שתות עניס כתב כל שהמקטעת דנחל ושלולית וגזלנית ולא לזכות בזכרון חנוכה ובפרק חוקת מל' אפי' מצר ושקצב מפסיקין בנכסי הבר אכל לענין פלח וטומאה לח כי אתח הנן אמר ר' יוחנן אפי' לפאה ולטומאה שלח מלו היא דתנן ואלו מפסיקין לשלח הנחל והשלולית דרך היחיד ודרך הרבים וחזין להריף ל' שסביא דעת רב אסי דלענין הבר מפסיק ולח לענין פלח והמתיט סכרת רבין דאתר דלפאה כפי מפסיק משמע דשלשתה הוא דלפאה אינו מפסיק ובקנת תיאה הוא לכיון דלחיתיה בורוסלמי דמפסיק והבא דיקן קל' רבין דמפסיק למ לח פסק בן ושמע מינה בת תלמוד בחקום אחר דמו לספק ' כהן מלק ובוסע את הארץ כארץ ישראל עבין נחלת שבט ושבט ורע חבובות להפסיק שחלקוס ואמכה יודע חלק כל שבט ושבט ' תיתם לטון תחום וחוק לטון כופל על הסמכת ארץ ישראל לאחר תרבות וזה שאחר כהם חיתם יהושע את הארץ סבין ארץ ישראל לאחר תרבות זרע חבובות כדי שיודע תחום ארץ ישראל עד היכן מגיע ' שלולית כל שסיס מוסיפת שסמים נגריס כם בשתחדה וקביעות בראשי כפרק חבופה שלולית הוא אחת חמיס שמחלקת שלל לאנשוה ' כחל ואפילו אחיכו מוכך כהתחרם חלח לעתיס מפסיק '

מבין דתנינן דרך היחיד דרך הרבים מה צריכה אתא למימר לך אפי' דרך הרבי אינו מפסיק לאילן או גדר · מבין דתנינן שביל היחיד שבל הרבים מה צריכה להוציא הקבוע בימות החמה ואינו קבוע בימות הגשמים · רב אמר בור וניר בית רובע וזרע אחר כל שהוא ר' יוחנן א' בור וניר וזרע אחר בשלשה הלמים של פתיח · מה ופליג מה דא"ר בחיוב פאה ומ"ר יוחנן בפטור פאה · והתני הבור והניר היבין בפאה מה דאמר רב בשדה בנוני מה דאמר ר' יוחנן בחמשים על שתים · הקוצר לשחת וכו רבי זעירא בשם רבי אלעזר שניהם אמרו דבר אחר כמה כמה דרבי מאיר אמר הקוצר לשחת מפסיק בן רבי יהודה אומר הקוצר לשחת מפסיק במה

מכין דתנינן דרך היחיד דרך הרבים מה צריכה אתא למימר לך אפי' דרך הרבי אינו מפסיק לאילן או גדר · מבין דתנינן שביל היחיד שבל הרבים מה צריכה להוציא הקבוע בימות החמה ואינו קבוע בימות הגשמים · רב אמר בור וניר בית רובע וזרע אחר כל שהוא ר' יוחנן א' בור וניר וזרע אחר בשלשה הלמים של פתיח · מה ופליג מה דא"ר בחיוב פאה ומ"ר יוחנן בפטור פאה · והתני הבור והניר היבין בפאה מה דאמר רב בשדה בנוני מה דאמר ר' יוחנן בחמשים על שתים · הקוצר לשחת וכו רבי זעירא בשם רבי אלעזר שניהם אמרו דבר אחר כמה כמה דרבי מאיר אמר הקוצר לשחת מפסיק בן רבי יהודה אומר הקוצר לשחת מפסיק במה

דרך הרבים מה צריכה למימר כיון שהיה רחב שם עשרים אמה · דרך הרבים מפסיק ומבטל לה לגמרי לך אף לו דרך הרבים מיבו מפסיק לאילן ולגדר כלומר להכי נקטינן לדרך הרבים לרבותא דכיפה דתנן הכל מפסיק לזרעים ואין מפסיק לא לן שלא גדר ומשמעינן רבותא דאפי' דרך הרבים שהיה רחב מיבו מפסיק למילתא · מכיון דתכינן שביל היחיד שהוא גר דמפסיק מה צריך למימר שביל הרבים שהוא רחב דמפסיק דאי משום רבותא דאילן דסיפא לא צריך למתניתיה כיון דמשמעין דרך הרבים שהוא רחב מפסיק כל שכן שביל היחיד שהוא פחות ומפני להוציא את הקבוע בימות החמה מיבו קבוע בימי הגשמים כלומר לעולם דאתא לאשמעינן רבותא דכמולן אפי' שביל הרבים מיבו מפסיק דאי תימר שהוא רחב מכיל הרבים לא ליתא דהוה לימיה בשלמא דרך הרבים מיבו מפסיק קאמר שהוא רחב אלא שביל הרבים שהוא קבוע לימות הגשמים מיבו מפסיק דקתני סיפא שביל היחיד שהוא פחות וקבוע בימות החמה מיבו מפסיק אלא

כמה דברי יהודה אומר חיוב בפאה מפסיק טעמא ופטור למי שלתים
כלומר כי היכי דמסכימין דמפסיק מוין דחיוב בפאה מפסיק התם
ואינהו דמכחישין מוין נמי קונה לגמרי בפאה דלא כעי אדם
אגב גוזליו למעלה לגבי הטבלים: קרקפוס כמלוס מלאטה:

בכמה דברי יהודה אומר חיוב בפאה מפסיק בין ר' מאיר
אומר חיוב בפאה מפסיק והן אשכחנא דר"מ אמר
חיוב בפאה מפסיק דתנן אבל גובאי קרסמה נמלים
שברחה הרוח או ברם הבל מודי אם חרש מפסיק
אם לא חרש אינו מפסיק מאן הכל מודים לאו ר"מ
דר"מ א' תבן מפני שהוא פטור פאה אבל אם היה
חיוב אפי' לא חרש מפסיק והן אשכחנא דר יהודה
אומר חיוב בפאה מפסיק דתנינן תמן אמר יהודה
אימתי בזמן שהתחיל ער שלא הביאה שליש אבל
אם הביא שליש אסור לקצור דקצור חייב בפאה
הוא ורבר שהוא חייב בפאה מפסיק ר' זעירא בעי
בכמה דר' יהודה אמ' התחיל ער שלא הביא' שליש
ואפי' הביאה שליש פטור מן הלקט שכחה ופאה
בין ר"מ אומר אם התחיל ער שלא הביאה שליש
ואפילו הביאה שליש פטור מן הלקט ומן השכחה
ומן הפאה:

מתני' אמת המי שאינו יכולה ליקצר בא' יהודה
או מפסיק וכל הדרי אשר במערך יערדון

אף

כמה דברי יהודה אמר חיוב בפאה מפסיק טעמא ופטור למי שלתים
כלומר כי היכי דמסכימין דמפסיק מוין דחיוב בפאה מפסיק התם
ואינהו דמכחישין מוין נמי קונה לגמרי בפאה דלא כעי אדם
אגב גוזליו למעלה לגבי הטבלים: קרקפוס כמלוס מלאטה:
הכל מודים וכו' אם חרש מפסיק
כלומר אפי' אכלה חגב או
קרקפוס כמלוס כמחצה
וכשליה תבואה מכאן ומכאן
מודים רבי מאיר לרבנן מפני
שהוא פטור פאה דכיון דאיתי
לאיתויי לא כתיב כאן
מפסיק דאכתי אלא דלא התחיל
לקצור ולא דמי למי שהילו לקוד
ונר והא תהילו קוד ונר גמיריה
חיוב העולם כאן כגלעיל
ואפילו הכי דוקא אם חרש
מפסיק דדמי לגיר ואין אבי
נחי דאם קצר לאחת לא מפסיק
הכא אלא קצר כלל אסיכא מכל
מ"מ הוא חיוב פנן במתניתין
דקתני קנירה והכיא אלים
ובדפרישית לקמן לא חרש
הוי מפסיק אלמא דחיוב פאה
הוא דמפסיק לרבי אחיר דתניא
תמן בפרק רבי ישמעאל דמנחות
מומאי וכו' כתיב אלא לרבנן
דאמרי דקתני רישא וקוצר
לאחת ומתכוין לכאחת ופרשי
אחיר לקצור אחת קודם לעומר
להכיל אותה לבהמתו ועלם
אלא רבי יהודה לא שרי אלא כי קצר קמי שהכיאם אלים אלא
חסוכה קנירה לרבנן אחחלת חרמשו לא שריא קנירה אלא בקציר
אלים מאוס דהויא לא מקריא קנירה וכקנירה תליא רחמנא
דבי חיוב בפאה מפסיק ואתא אלא יקצור מעים דעבר
אלא פאה דרחמנא קנירה: ודכר שהוא חייב וכו' כלומר דעומר
נמי חפאה ונבי הפסקת פאה היכא דחיכא קנירה דמיחייב
בפאה דהיינו חכיא אלים נדדין קצר לבם ק"ח חיוב פאה אחרת:
במה דר' יהודה אחר שהחיל ער אלא הביא אלים ואפילו שכיאם
אלים לבסוף כדאמרינן בתוספתא דמכתת קוץ כרק בשניר ער
אלא הביאה אלים יחחיל משהביאה אלים לא יחחיל ואם החחיל
יגמור: ער אלא הביאה אלים פטור מלקט שכחה ופאה דבי
יהודה ורבי שמעון מוסרים קוץ משהביא פטור מלקט שכחה וכו'
ואכי מוקמת לרבנן מכרי להמורת פאה מקור עומר דנהי
דלגבי עומר אם החחיל כשהר היינו קמי אלים אף על גב דער
אלא נמר הביאה שרי להאלים ושיינו לגבי עומר מכלגבי פאה
על עלמו שאב פאה כמאי להביאם אלא תליא הא בהאורמי
יהודה אלים עלמו ואמר ער אלא נמר לקנור הביאם
נעור ופטור ונראה דשעמא דרבי יהודה היינו דכתיב
בפרשת עומר כתיב מנות פאה למידרש דוקא שיכא בפאה
כח קנירה דעומר הוא דמיחייב בפאה ולא עומר
לא מסרש פעורת דכתיב לגרך אלא חפסק כח קנירה והוא
הדין נבי מסאם אף על גב אלא כתיכא שכא בפרשת עומר
ט"מ כלגלעיל דהתקבי שכחה ומוכיעית ליה לרבי ועירא
דמוקי לקמן סכרת לומר רבי תלמיד ור' יהודה כי הדדי מינהו

אף על פי שאין הבקר יכול לעביר בבלו הוא נותן פאה לכל:

גמרא אמת המים וכו' הוו בעון מימר ולא פליגין אשבחותני אמת המי הקבועה הרי זו מפסקת הוו בעון מימר מה דאמר רבי יהודה בעומד מצד אחד ואינו יכול לקצור הצד השני אבל אם היה עומד באמצע וקוצר מבאן ומבאן אינו מפסיק אשכחה תני ופליג היה עומד באמצע וקוצר מכאן ומבאן מפסיק מצד אחד אינו מפסיק חייא בר אבא היה שם סלע על פני שדהו אם עוקר את המחרישה מצד זה ונותנו בצד זה מפסיק מצד אחד אינו מפסיק והתני מרגות שהן גבוהות עשרה טפחים נותן פאה מכל א ואי פחות מכאן נותן מאי על הכל ופחות מבאן אינו עוקר את המחרישה מצד זה ונותנה בצד זה אפי' פחות מכאן עוקר הוא לא אתינן מיתני עשרה אלא בגין טופה שאם היו ראשי מרגות מעורבין הוא נותן מא על הכל:

מתניתין הכל מפסיק לזרעים ואינו מפסיק לאילן אא גדר ואם היה שער כותש אינו מפסיק אלא נותן פאת לכל:

גמרא מה כותש ועול במכתש או כותש על גבי גדר מן מה שער כותש אין הגדר כותש

ומאי לפי תמן מכאן עוקר וכו' פלוגתא לעולם מסכל שולך תמר תעקיר כגד זה לגד מחר ולפי תמות מעזרם טפחים. גלח נקם עזרם טפחים סלע לקמוע יכן רבותא דסופח סלם פיה רלפי מדרגות מעורבין לפיכך עזרם טפחים פותן מלחר על הכל: מתניתין ולאו מפסיק לאילן גלח גדר נכוח עזרם טפחים. שער כותש לקמיה מפר. סכל מפסיק כל מה שכוכר למעלה:

גמרא מה כותש ועול רלמה לסלמכם בפי השעה במתניתין דגרים במקום פתח ועולה במכתש כותש בעלי במכתשת וכן רכיבו ממסון פלם דמם כלאים על מתני דעומרה מכבדה וורעין כה ולם פיה שער כותש לאן וורעין כה מיותי כך ירוח וגרים בו כעלי במכתשת ופירומו כך הה דאמר במתני פלם פיה שער כותש לאיזה לוסן חוח מכותש כעלי במכתשת שיוף קנוף וסשער זה לאחר זה כמו פסעלי דוסף במכתש ולא לאו מפסיק דאמיב שעשר סעל הגדר כמלן דליכא דכרפיקתו סם ואתכועא יפרר העשר ובמנא שגדר נאוך פמוך משער מפחות ולכך לאמרת דלאו מפסיק דגדר כמלן דליתים דמי לו כותש בלאמרת לאו כעלי במכתשת עולה ורופק כדלף מורד גלח שנוסח הנוף של נכי גדר ומתערבין זה בזה ומשום הני לאמרת דלאו מפסיק דהוה ליה כלאחת כיון שהשלות מחוברים ולפי שנוכח שגדר יסיה כרים עזרם טפחים ולא יפחות מזה ומשני אין מה שער כותש לאחר שער כותש ודלא דהשתר סוף הכותש ולא גדר כותש אם כן הדה לאמרת לכותש כלומר על גבי גדר ולא בעלי במכתשת דלאו כעלי במכתשת הה שער כותש את הגדר והגדר את השער לכל כשכפרש שהפות. אם נוטעים זה בזה לאחר לאחר שער כותש הוא כעגפים ולא ככותש ופירוש זה אם כן יש לשכיכרו לפי נירות הספרים שלא דגרסינן פאכתא ככ"ף וכבי פירומו הלי כותש מה גותש ועול כמכתש כלו' מיודד כותש ושולה ומחל וורה ועולה כמו שמכתשת מיודד ועולה הוה כו לכתוש מה שכתוכו ולאו עומר תמיר על לכבי הכותל לו לאו שלא שכותש על גבי הגדר ועומדים פעגפים אם ולאו יורדים ועולים ושטעה כמו שפירשנו לאשום המעטת הכותל או משום חכור הכותל קלאמרן. ושלמכם לל כתב שער כותש יל לומר שעגפי שלות יהיו כוגעין בגדר ומשולחין שלו ולא יהו במחוכר ולאמרן כתלמוד כעלי במכתשת עגפו שיגעו שלות לו הקיר עם ובמ"ג דהלכות מתנות עגים כתב שרש לאן מן מפסיק כו שלא נדר נגוע עמם טפחים כמכניל כין שלות לכל אם היה הגדר מכדיל מלמעלה וכלאים והשלות מעורבים קלמעלה וגוגעים בגדר על גבי כלי

זה כשרה ר' ונותן פאה ר' על הכל עכ"ל ולפי דבריו אם נדר דהוי מפרש הירוס כך הם כותם בעלי כמכתבת כלומר סתמי כותם הוא שהולכין אחר הנדר והולכין אחר הכל אין כונעין זה כזה על נכי הנדר או כותם דאמרת כלו שמתערכין זה בזה על נכי הנדר ומסיק דעל נדר הוא אבל כשהניף מום הנדר כותם של הכותל והכנר הלכות אל הכותל ואין מונעין זה כזה מפסיק הוא ולכן כתב מפסיק דה נדר נכים שכבדיל בין שני שלנו לכל אם היה הנדר מבדיל מלמעלה ונכבדים מעורבי מלמטה ומונעין הנדר על נכי נותן ר' על הכל ויש מסקנא דאפילו אחרים על נכי הנדר ומיהו קצת קשה ממה שכתב בפי' המשנה שעל כותם הוא שענכי שני יסין הנעים בנדר ומסולחין עליו ואין יסין כמחוב ומאמרו בתלמוד בעלי כמכתבת עכינו סיגנו הפתרו של סקי' דמשמע שתכם בעלי כמכתבת למסקנא ואמאי מסקנא דהכי הוא על נכי נדר ומרחם לי דפי' הכרין כך הוא שער כותם הוא שכבדים יסיו מסולחים לכל הקיר כלומר ע"ג סקיר מעורכין זה כזה כמסקנא דאפילו לעל נכי נדר הוא ושוב אמרו ואמרו בתלמוד בעלי כמכתבת עכינו וכו' לומר דוקא לו שמא בתלמוד כן ומיהו דמי ולכאורה יש לומר דמאי בתלמוד כלו מה שמתלמוד ירום כעלי כמכתבת לומר כמו שאמרתי לך שהכדים כונעות זו כזו שאם ניכנו המחרות על הקיר ניהיו נוטין מן הכר על הקיר כלומר כשני כדי הקיר וכוס דפרי הלמכס זל מכווכים כשני שמקומית ' רבי יפת אחר ומיפין מערב לה בסמוך ' מה לת ש"מ מדברי ר' מנחם ר' אחי זמיפין וכו' ומשני הש"ס ר' מנחם ושוא מיכוכתך מרכש כלומר שם דאתרן דהשער כותם לומו מפסיק היינו דוקא שם היו כתוך מרכש אחות לגדר שמרים הוא תוך ר' לאחות אחל לא הוא חון לגד אחות לפילו שהשער כותם מפסיק ' ואין מיכוכתך ר' שמשים בין כוף לכוף כנטוסין מטעשר לכי"ם שם הא דאתרן דאין השפת לאחלות שאין גדר שיהו דוקא סיכא דאין עשרה טפחים בין כוף לכוף אחל אי אוכא עשרה טפחים מפרים אחל אחר ואחר וכן אם בריך שיהו עשרה אחלות מטושין בשעור בית שאם קרקע יכדאי בשאר שם אחלות אחל אם היו בטושין עשר אחלו ביותר אבל אם קרקע הרי זה כותן אחל ואחר ושעור בית שאם כתב הר"מ זל דסיינו אחש ס אחש :

מתניתין כל הרואין זה את זה יכולין זה לתת לזה ואין יכולין שאחד כאילן וזה כאילן שאחד ואין מפסיק ביניהם כותל אחד ואפילו כל הכותלות שבעולם אין מפסיקין בין אדם לחבירו אלא הפתח בלבד ואפילו פתח שהוא ארבעה אחת לזיתים שהיו להם בבל רוח ולחרובין כל הרואים זה את זה ר' אליעזר בר צדוק אומר משמו אף לחרובין שהיו להם בבל העיר :

גמרא מי מכוין להם הרוחות העיר מכוונת להם הרוחות אר' בר בון של בית רבי היו להם ארבעה בדין לארבע רוחות והן נותנין לכל בר ובר לפי רוחו ' היו שם שלשה אילנות הראשונים רואין את האמצעיים והאמצעיים רואים את הראשוני ואין הראשוני רואין זה את זה מפריש מן הראשונים על האמצעים ומן האמצעיים על הראשיים ואינו מפריש מן הראשיים על הראשונים :

מתניתין

סחרובין כל שאדם עומד כאחרוב זה ואכרו עומד כגד חרוב זה ורואין זה את זה כדי הן כלן שדה אחת ופתח ' לכלן עכ' וכתב הר"ש זל לא ידעתי מהו זה מלא כל סחרובין שים למדם אחד לעבי שים כיסיהם נדרים הרבה הין מפסיקין כל זמן שהם רואין זה את זה והרמיה הוא שאדם עומד כראש חרוב זה ורואה חרוב אחר ואינו עומד כראש החרוב אפני שהן גבוהין הרבה ומסוכבים כדתנן כאחרוב ובשקמה מתיסים אחד עכ' ואכתוב כדבריהם אפילו הכין כדברי שרואה אחד כשאדם עומד כגד חרוב זה ואכרו עומד כגד חרוב זה אלישפא דב ריש הוא שיהיו לאחד כגד האחרוב לא יהיה אפשר שהרי הוא כין חרוב זה לחרוב זה ואפילו אם יהיה כין כל אחד ואחד אלפים אמה אלא ודאי כדפרישית שהרי כיניהם ויהיה מרוחק זה הוא אחש ישמוך אבל אחד ירחה אפני עכ' דמשמע מלשון אחד ואחל שאדם תהיה למשפ ולפי דבריו אפי' כשאדם אחד לשעלה ירחה זה לזה לא אפני כשבי כיון שבעודו למטה בגדר מפסיק ולא ראה זה את זה על כן כתב שאיש יודע אם לומר שאין הענין כך הוא אלא יעלה אחד כאילן זה וירחה לאחרו באילן אחר אפני ואעפ"כ אפילו אחד אינו נוכח אחרובין וכן כתב הר"ש כפ' המשנה לומר דכאמת דאין הרוח ר' לפשוט זה ולא לדקדק כמו כמי דפריך סיי בעלות אחד לאילן כדבדי שרואה ואם שכח כלומר דגר הוא לא שלא יהיה כדין הזיתים שהולכין אחר הרוחות והאילנות לפשוט רוח שיי וקאמר כל שאדם עומד כגד זה כלומר כגד חרוב זה ואחרו עומד כגד חרוב זה ואפילו אין חרוב זה כלומר כשעבר אעפ"י שכן מופרשין כו' וכן שרואין

כותש הדא אמרה כותש על גבי גדר ר' מנא אמר זמנין דהוי בה בתוך ארבע אמות וזמנין דהוי בה בתוך עשרה טפחים בנטועים מטע עשר לבי סאה מה את שמע מינה והוא שיהו בתוך ארבע אמות לגדר והן שיהו בתוך עשרה טפחים בין נוף לנוף בנטועין מטע עשר לבית סאה :

מתניתין ולחרובין כל הרואין זה את זה אמר רבן גמליאל נותנין היו בית אבא נותנין פאה אחת לזיתים שהיו להם בבל רוח ולחרובין כל הרואים זה את זה ר' אליעזר בר צדוק אומר משמו אף לחרובין שהיו להם בבל העיר :

גמרא מי מכוין להם הרוחות העיר מכוונת להם הרוחות אר' בר בון של בית רבי היו להם ארבעה בדין לארבע רוחות והן נותנין לכל בר ובר לפי רוחו ' היו שם שלשה אילנות הראשונים רואין את האמצעיים והאמצעיים רואים את הראשוני ואין הראשוני רואין זה את זה מפריש מן הראשונים על האמצעים ומן האמצעיים על הראשיים ואינו מפריש מן הראשיים על הראשונים :

מתניתין

סחרובין כל שאדם עומד כאחרוב זה ואכרו עומד כגד חרוב זה ורואין זה את זה כדי הן כלן שדה אחת ופתח ' לכלן עכ' וכתב הר"ש זל לא ידעתי מהו זה מלא כל סחרובין שים למדם אחד לעבי שים כיסיהם נדרים הרבה הין מפסיקין כל זמן שהם רואין זה את זה והרמיה הוא שאדם עומד כראש חרוב זה ורואה חרוב אחר ואינו עומד כראש החרוב אפני שהן גבוהין הרבה ומסוכבים כדתנן כאחרוב ובשקמה מתיסים אחד עכ' ואכתוב כדבריהם אפילו הכין כדברי שרואה אחד כשאדם עומד כגד חרוב זה ואכרו עומד כגד חרוב זה ואפילו אין חרוב זה כלומר כשעבר אעפ"י שכן מופרשין כו' וכן שרואין

מתניתין הזורע את שדהו מין אחר אע"פ שהוא עושהו שתי גרנות נותן פאה א' זרעה שני מינין אע"פ שעשאן גורן א' נותן ב' פאות הזורע אב שדהו ב מיני חטים עשאן גורן א' נותן פאה א שתי גרנות נותן שתי פאות:

גמרא קצר חצי אגורי וחצי שחמתית לעשות גורן אחד וגמלך ועשאן שני גרנות אינו מפריש אגורי על השחמתית לא בתחלה ולא בסוף חצי אגורי וחצי שחמתית לעשות שתי גרנות וגמלך ועשאן גורן אחת מפריש מן האגורי שבסוף עם השחמתית שבסוף מן האגורי שבתחלה על השחמתית שבתחלה מפריש מן האגורי על האגורי בשכבל את שדהו אבל אם לא כלה את שדהו אפי' מן האגורי על האגורי אינו מפריש קצר חצי אגורי וכל השחמתי לעשות גורן א וגמלך ועשאן ב גרנות מפריש מן האגורי על האגורי וכל השחמתית נפטר:

מתני' מעש שזרע ר שמעון איש המצפה לפני רבן גמליא ועלו ללשכת הגזית ושאו א נחו הלבלר מקובל אני מר מיאשה שקבל מאב' שקבל מן הזוגו שקבלן מן חנביאי הלכ למש' מסיני בזורע שדהו שני מיני חטים אם עשאן גורן אחת נותן פאה א שתי גרנות נותן שתי פאות:

גמ' אר זעירא בשר"י אם באת הלכה תחת ידיך ואי אתה יודע מה טיבה אל תפלגינה לך בר אחר שהרי במה הלבו נאמרו למשה מסיני ובלן הן שקועות במשנת אר אבין ויאות היא ב'מיני חטין אלולא בא נהו יודעין היינו ר זעירא ברש אין למדין מן ההלכות ומן האגדות ומן התוספות אלא מן התלמוד • תני ר חלפתא היא שני מיני חטין היא שני מיני שעורים א רבי ועירא כך היתה הלכה בידן ושבחוה היא שני מיני חטין היא שני מיני שעורים והתנינן זה לח זם מיני נסכי ומה טעמך בעירוב המשנים טלא יהיה זסם סתר כלו'סתיר ולרעות זה מתיר לכל כל ומן זרועין זה זת זם לפי שהיה נדר כיצד כיצד מין כך כלום כך נדרת לי.

מתניתין מין מחר כנון חטים לבד לו שעורים לבד • כ'מינין כנון חטים ושעורים ביחד ורונמתם: שני מיני חטים שחמתית ולכנס:

צמ' שחמתית סיח החרומס על סם שנתאדם החמ'וכדמתרגמין בס'סומק'ת סשליט חבר שחמתי' ונמצאת לכנה ומשמע סתם דשחמתית היא סאדומה דכתב דסם לא דיכלכנה היה לכנה ודלא לשחמתית ס' ירוס'ועל דרך זו כל כאן דמר שחמתי היא תרומה ודלא דלאגורי היא חטה מנכש אחר דשני מיני חטין תני ותעזר לו דקתלי לכנה אגורי על סם זית אגורי סשמרו מגור בתוכו סהשחמתי'מכתלדם'מפני החמה מרוב החום פתיכם לאות טלא לכל החטים טלא פעל כה סשמש עדין לאותם חוש לגור ונתפוף בתוכו ולכך קתני ליה אגורי ובספרו הירוס במקום שחמתית ואגורי כתוב שמותי ואנדו ושמע' דסום הוא קנ: חני אגורי סכלל הוא לכ'מו מין ר' לעפי שעשאן ב'גרנות נותן פאה א לכל כ מיכן ולעפי שעשאן גורן א נותן פאה לכל אחת וא שני נוגים כמין אחר כנון שני מיני חטים שרכר תלוי בגורן עשאן גורן א נותן פאה אחת לכל: עשאן שתי גרנות נותן פאה לכל א'וא'ק'מ ואר כמתניתין ועל זה אומר סם היה לו שדה סורע בו שחמתית ואגורי יחני שני מיני שחמתית כדי לעשותם גורן אחת וגמלך ועשאן שתי גרנות נותן פאה על כל אחת ואחת דהכל הולך אחר החטים וכיון שכשעת שחטים סם שתי גרנות מותין את פ'זות • לא בתחלה דלעפי שכשקנה חני אגורי וחצי שחמתי' כוכתו לעשותו גורן אחת ושמא טוה למיכל שכיון שכבר נקבר לגבעת דהכי סימא דשפרים מן האגורי על השחמתית קמ'לא בתחלה ולא בסוף מפרים מן האגורי שבסוף על שבשחמתית שבסוף וכו' דכיון שלבסוף כעשו גורן אחת לפי שכ זקנר חני חוס וחני חיה דעתו לעשותו שתי גרנות וסוה סמיכת דוקא כ'מני עשו ווס כשני עשאו קמ'ל דיפריש מן האגורי שבסוף על שחמתי שבסוף ומשם שבתחלה על שבתחלה • מפרים מן האגורי כשכלה שדהו שמא ום כאן מסרין לגון ואולים ס פירושך הקדמתן דכשהם מן מחת מפרים פלה אחת לכל גרנות ומפרים מן אחת מפרים פלה אחת לכל לעפי שעשאן שתי גרנות ומפרים מן אחת מפרים פלה אחת מדהו כלומר שמעת מהלנורי על השורי דוקא כשכלה את שדהו אבל עד סוף הקנירה אבל אם לא כלה את שדהו אימר מפרים וכו' לעפי שהם מין ר'ושמא יסים בטעם שמפני הרמחין לו מפה הרוחים עלדרך שפתמר לקמן כפל מין פלה אלא כסוף שהה אם מפני הדוחק לו מפני הרמחים והכא כמי שמא טעתא מסום שכי הוי וכל השחמתית נפטרת דכיון דכגמר קנינית שחמתית דעתו היה לעשותם גורן אחת נפטרת כשפרת שהגורי דכבר נחתמה כל השחמתי ולכך מוכי מן שהגורי על שהגורי דלעפי שעשאן שתי גרנות כיון דמין אחר הוי מפרים פלה א'לכל והשחמתית כיון דכגמר קנינית שי גורן אחת נפטרה כשפרת שהגורי ואם אם קנר קצי שחמתי' כל שהגורי לעשותה גורן א'וגמלך ועשאן ב' גרנות מפרים מן השחמתית וכל שהגורי שם נפטרה ומרוב פשיטותיה לא שם קלמוד'לפרש: **מתניתין** מעשה שזרע רבי מיני חטים • לכלר סופר וזנות שם שמי שקבלה כנון יהודה בין טבלי ושמעון כין שטח שמעי'ואבטלין שלל ושמאי:

גמרא שם כאת הלכה תחת ידיך שם כשתפק כרין ואי אתה יודע לשקול כבור ל' מחלק מלוקים להשוותן ולרחיתו לרבר אחר שסוף סוף תמצאהו כשנים שהרי כשם הלכות למשה מסיני ים וכלן קועות כמשנה' ויחות ויפה ל'שהרי שם זרע שם מיני חטים לא היינו יודעים מה טיבו ובא נחום הלבלר במשנתנו זאת ופירושו שמקובל הוא הלכה למשה מסיני שאם עשאן גורן א' הוי נותן פלה אחת לכל ושם עשאן ב גרנות פלה לכל א'ואחת מין לחדין מן שם כיח הלכ למשה מסיני • ולא מן האגדות מילי דאגדתא • תוספי מן שתספתו' שלא מן התלמוד • סיח שני מיני חטין סיח שני מיני שעורין הוא מיניהן לפרסי דקי שם דאחרן מין למדין היינו דאין לומדין ומדמים מ'לתא למילתא כגון הלי דשני מיני חטים לא תימא דשני מיני שעורים כמי דיוקא שני הלא היכא דאיתמר איתמר דוקא ושהלכה לא אמרה קבה למשה אלא בחטין לבד וכן רבי ועירא ואמר דכשני מיני שעורים כך היתה הלכה למשה מסיני והשתא ואם כן כמו כאמר דשני מיני שעורים הולכים אחר הגרנות אבל לעולם דבבר אחד אין למדים

והתנינן המחליק בצלי לחים לשוק ומקיים יבשים לגורן אית לך מיבר דשוק וגורן בך חיתה הלבה בירם ושבחוה · רבי חנניא בשם שמואל אין למדין מן ההוראה הבל מודין אין למדין מן המעשה אלא מנא הדא דתימר בהחוא דלא סבר ברם בהחוא דסבר עבד אמר רב הונא בין סבר בין לא סבר בהחוא דפליגא ברם בהחוא דלא פליגא בין סבר בין לא סבר :

מתניתין שדה שקצרוה נוים קצרוה לסטים קרסמוה נמלים שברתה הרוח או בהמה פטורה קצר חציה וקצרו לסטי חציה פטורה שחובת הפאה בקמה :

גמרא מתני׳ בשקצרו לעצמן אבל אם קצרוה לישראל חייבת ותני כן אין שוברין פועלין נוים מפני שאין בקיאין בלקט שבחה ופאה · מתני׳ בשקצרוה לאבר אבל אם קצרו שלא לאבר חייב׳ אר׳ הושעי׳ ואפי׳ תימ׳ בשקצרוה שלא לאבר׳ פטורה מאחר שהפא נתנת במחוב לקרק׳ ואין קרק׳ נגזל מפני שהו׳ מפרי׳ מן הקציר על הקמ׳ ומן הקמה על הקצי׳ ואינו מפרי׳ מן הקצי׳ לא על הקצי׳ ולא על הקמ׳ פעמים

גמרא מתני׳ דתני דבקנרוס נוים פטורים מן הפאה סיינו דם קנרוס לעצמן לבעל הם קנרוס שועלי׳ נוים ליתרא מחצת כפאה ומעט קנרוס לעצמן לוקי יהיב דבמחלב קנרוס לעצמן ואחר׳ בקנרוס לישראל חייב חייבת פאה ומעט קנרוס לעצמן מדלית ליה בעלים הימרי׳ פטור׳ דאם לא כן מטור לנוים מבעיא · ותני כן סוף סוף למאי דתלית מניה דבקנרוס לישראל חייבת מהרי תני בהדיא דמין פוכרין פועלי נוים מפני שאין בקיאין בלקט שבחה ופאה מעמד דקנרוס פועלי נוים לישראל חייב בלקט שבחה ופאה · מתני׳ בשקנרוס לאבד מאי דתנן בתתני׳ קנרוס לסטים פשוט קאי וקא דאם קנרוס לאבד פטור אבל אם קנרוס אלא לאבד כגון לעמות להם דרך ולעזוב הקנרוס לבעל שדה חייבת · מאחר שהפא׳ נתנת במחוב לקרקע ומוכת הפאה בקמה ובצע שהוסף קמה לא חית כיר ישרא לפיתחיי כפא׳ · ומין קרקע נגזל קומיי היא כלומה מכך שחובת הפאה בקמה הרי אין קרקע נגזל ואפילו כשפיק הקנרוס בקמה חייב ביר נזי מ׳ אין קרקע יגזל והרי הוא כרשות בעלים וחייב בפאה והכי מקשי׳ לא כמי לעפין ערלה ומעני מפני שהוא מפרים מן הקנרוס על הקמ׳ ומן הקמ׳ על הקציר ואינו מפרים מן הקציר וכו׳ כלו׳ תלא למאי פטור אמי׳ בקנרוס שלא לאבד ואמי׳ מאין קרקע נגזל מפני שהוא מפרים מן הקציר על הקמה ומן הקמ׳ על הקציר ואינו מפרים מן הקציר לא על הקציר ולא על הקמה ו׳׳ל אף יפרים מתם בעל שדה כשהוא שהוא מפרים מן הקנוד על הקציר ולפיכך פטור ·

ועל דרך שלמדו בחבית בזיר לין למדין שלכה ואין לכין ק׳ מהלכה למעט מכיני והשתא פריך תלמודא סיכי קלמרת דאין למדין מהלכה למעט מכיני מילתא למילתא זהתיכין מחליק בגלים למכרם לחים בשוק ומקיים יבשים ושוכה בקרקע לקיים לותה לגורן סמרוכן דכבי מיכין סס גורן ושוק והרי שלמדו לותה מכיני מיכין על מטים ומעבי פית לך מימר וכו׳ כלומר יש לך בס לומר לגורן ושוק ונורן כמי הלכה למעט מכיני היתה ושבחוה ואם כן אין אין למדין כלל זה סיס מרחם לפרס בהמה ו׳ לכתורם שלא בכפרק יש חולין תניא אין למדין שלכה לא שפי תלמוד ולא מכי מעמם עד שיאמרו לך הלכה למעמם וכתב לעכם זל יש לנו לסמוך על שהלכות הכתובות בתלמוד כמו שבררן רב אשי דאם קתני עד שיאמרו לך הלכה למעמם וכבי סמרוכן בתחלת פרק ירושלמי אין למדין מן שהלכות ולא מן ההגדות ולא מן שתוספות אלא מן שתלמוד כלומר דכדי שהמורין עבד מעמא דשלי אין למדים לאו למיני מילתא למילתא קאמר אלא על הענין כעצמו קאמר אין למדין ממנו ולעי זם לריך לפרש ששניה בתוספ והוא זה אין למדין מן שהלכות ומן שהגדות ומן שתוספות אלא מכקיטונין כותייהו לקבוע בחותם שהלכה להורות תני רבי חלפתא היא שני מיני חטין היא שני מיני שעורים כלומר כיון דאין למדין מהלכה למעט מכיני אם כן אינה דורש שני מיני חטין לו שני מיני שעורים ובא מאי שהלכה למעט מכיני ואלו אמרו היא שני מיני חטין היא שני מיני שעורין כלומר היינו קל ואיכי נמרת ואחרן דכבי זעירא דאף על פי למדין מהלכה למעט מכיני מיני חכים שבך היא שהלכה ומפחוה וכא נחום ואוכירא ואלו דגמרינן מהן אלא מתחלס כך סיתה הלכה ומבחוה והשתא פריך לך מעבר מבחוה מסרי תכן שוק וגורן שני מינין וחולין בתר נרמת ואיכא שני מיני חטין ומכני לית לך מימר דשוק וגורן כמי הלכה היתה ומבחוה ואם כמרת לית לך מימר דשוק וגורן כך היתה וכו׳ שהיא שוק הקשיא ולא שהפשיטה דכבי יש סרבה בתלמוד זם יש מקום לכך · מין למדין מהלכה מן הסורם אם רואם לת רבו שהוכיח סורחם שלי קבע הלכה לכך דשמא לפי שעה הורם כך או שמא טעם בדבר והכבה טוענין בדבר הלמיד · שכל מוליו אלא למדין מן שמעשה לעני הלכות הורה מעמא דהורה ומעשה חדא מילתא כיהיו ובדתניין בפיס מחלוקת אלא חכיכה כרבי יוחנן בן ברוקה ר׳ל דאמר שהוכיח אותו בשמי קל מיהלבי מד שבר הלכה עדיפא ומד שבר ומעשה רב מעמא דהורה היינו דאמר ל׳ אבא קרי ליה מעשה ממיש לחלק אבא בין הוראה למעשה הוראה היא אם רואם לדבר הלכה ומעשה הוראה הלכה למעשה הוראה כעלמא אבל כמעשים אי

פאה פרק ב

פעמים שהוא מפריש עתה כל שהוא חייב הוא מפריש מן הקנים על הקש והמר כלה שדהו וכו' ואם כן התם דכלה הוא למריבן רחוק פחם לפחדים ומפריש מן הקנים בקנים להטין ומ כלה הוא ולפיכך פטור ולא יפריש מן הקנים שהוא קוף

פעמים שהוא מפריש מן הקציר על הקמה חוץ עבידא כלה את שדהו ושייר בה כרי פאה כיון דקצ שבול א חזרה פאה לעמרי ומפריש מהקציר ולא סוף דבר שבל את שדהו אא אפילו בשקצר ואמבאן ואילך אני מפריש פאה כיון שקצר שבולת א' חזרה פאה לעמרים ומפריש מן הקציר על הקמה:

מתניתין קצרו לסטים חציה וקצר הוא חציה נותן פאה ממה שקצר קצר חציה ומכר חצי הלוקח נותן פאה לכל קצר חצי והקדיש חציה הפוך מיד הנזבר הוא נותן פאה לכל:

גמרא המוכר מהו שיזכה בפאה שהי מתרת עכרים נשמעינה מן הרא אר"י אומתי בזמן שקבלה לשלוש ולמחצה ולרביע מה בינה לקדמיתא אא לבשתקצר שליש תהא שלך אר בון הרא אמרה שהמוכר זרה בפאה שהיא מתרת העכרים אר"י תמן לא נתחייבה שדהו ברשותו כרם הכא נתחייבה שדהו ברשותו אלו קצר חצי שדהו ומכר מה שקצר הלוקח בותר בלקט שכחה ופאה ואות' הלוקח מהו שיזרה בפא' שהיא מתר' עכרים בפלוגתא דר"י ורבי יהודא הנ שיא רבי פינחס בעו קצירות חוצה לארץ מהו שתהא חייבת בפא שלא תאמר התקדש פטור וח"ל פטור אומה הקדש חייב וח"ל חייב אשכח תני קציר ארצכ ולא קצי ח"ל קצר הנזבר חציה ולא הספיק לקצור את השאר עד שפרה את כלה מפריש מן הקציר על הקציר וכל מה שנקצר ברשות ההקדש בבר נפטר:

פרק מלבנות

מתניתין מלבנות התבואה שבין הזתים בית שמאי אומרי פאה מכל אחת ואחת ובית הלל אומרים מאחת על הכל ומודים שאם היו ראשי שורות מעורבין שהוא נותן מאחת על הכל:

גמרא

התכות' שכין זות' והיה תכות' ורוע' כין לילכי זותים מפקיעי ולין מתערבת זו בזו כ"ש מפקיעין כיצד פאה ובתן פאה מכל אחת ואחת וכ"ש אומרים דכין דמלכות מפקיעי מלילנות מפקיעין ולא' כיצד דרמי מורות מעורבו זו בזו מהו כ"ש לכ"ש דלא מפקיעי דרמיין כאחת:

גמרא

ומכ"מ מקנ' לוקח מות' כלקט שכח' ופא' שפ' דמעול' לא נתחייב סדהו כרשותו ודמי לקבלן מכל מוכ' לא דמי ואי אתה יכול לדמות זה לזה י' סלוקח טפו מיוכח כפאה שפיא מתרת עוכדי' של מוכר כשקצר חניס ומכר חניס מהלוקח נותן פאה לכל כדמתני' מהו מיזכ הלוקח כפא' מהי אתר עכדי דמוכר כלו כאות' פא' שנוהגת להתיר עכרי המוכר מי אמרינן כיון שהוא מפריש הפאה לעור לו כלקט שכחה ופאה אף לילמא מאחר שהפאה שומת שיא מכל עכרי המוכר מותר לו לוכת כו ומכי כפלונתא דרכי יוחנן ור' יסודה נשיאה כלומר פליגי כום שענין עצמו ר' ור' כשיא שם אומר מותר ושם אומר אסור אף אנו נאמר שהוא כמחלוקת ר' ור' נשיאה שהלקו כאן לאחר וכעניין לאחר ומפ' ותקנ' קנירות ח"ל מפ שתהא חייבת כפא' שלא תאמר וכו' כלומר לא תדמה שקדש לחל ותאמר אם שקדש פטור ח"ל פטור אף אם שקדש חייב ח"ל חייב דכשלמא שקדש בהקדש אמר קרא קנירך והקדש לאו בר קרא קנירך והקדש לאו בר קרא קנירות אלא שיא מכל קנירות חוב' לאו' שלא תהא קנירך ומכי תפכ תפי קנירך מרבך' ולא אונה לאו' קנירות ח"ל פטור כפאה:

פרק מלבנות

מתניתין מלבנות ום דמלבנו' פפ עירונות עדנו' מרובעית פעין דפוס הלבני' פפן מרובעים ולכך קאמ' לקמ' מלבנו' ום מקפי' דמ"ל סוכת דתני כמוך פאה היו דמי סורות מלבנות מלבון ולפכי פרפו מלבנות מלבון סרה פלכן דפדם תכות' כקרפת פדם הלבן על פפ שכפתכללת התכות' מתלכנו' ומלקטין מותה וכן מלבנות שכנלים דלקמן תני להו מלבנות דדרכן להלכין ורק פלפן כפתכללין ועוד לפכי קני לפו מלבנות דכל פדם חוץ מדפדם החילון בקרפת לכן מפני שפחפ וורחת פפן ולון כהן כל החילונות כשר' החילון פפגל פלפן מכפ"ת לכפיות שחתם וקאמר דמלבנות ולון מתערבת זו כזו כ"ש מפקיעין כיצד פאה ובתן פאה מכל אחת ואחת וכ"ש אומרים דכין דמלכות מפקיעי מלילנות מפקיעין דרמין ח' לון מורות מעורבו זו כזו מהו כ"ש לכ"ש דלא מפקיעי דרמיין כאחת:

גמרא

גמרא אנן תנינן כין הזיתים תניי דבי רבי שבין אילנות אתני צריכא לדבי ר' ודבית ר' צריכא למתני אין תנין אנן ולא תנון דבי רבי חוינן אמרין לא אמרן אא שבין הזיתי דבר שהוא חייב בפא אבל דבר שהוא פטור בפא אוף בש מודין שהו נותן מא על הכל הוי צורב למתני דבית ר' או אלו תניי דבי ר' ולא תנינן אנן חוינן אמרין לא אמרו אא שבין האלנו דבר שהו פטור בפא אבל דבר שהוא חייב בפא אף בית הלל מודין שהו נותן פאה מכל א' הוי צורכא למתני וצורכא לדבית רבי · מה נן קיימין אי במרווחין אף בית שמאי מודו שהוא נותן פאה מאחד על הכל אי ברצופין אף בה מודו שהוא נותן פאה מכא אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה בש עברין לון במרווחין ובה עברין לון ברצופין מה טעמון דבש שאין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות אתי דבש בר יוסי בשה דר יוסי א אין דרך בני אדם להיותם מבניסין בצלי בין הזרק כן בשא אין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות מסתברא דבית שמאי יורון לר' יוסי ורבי יוסי לא יורה לבית שמאי בש יורון לרבי יוסי שכן אין דרך בני אדם להבניס בצלים בין הירקות ור יוסי לא יורה לבש שכן דרך בני אדם להבניס זרעים בין האילנו · היה שם גרר במאן דרהו אילן · היו שני ער כרון במעורבין מבאן ומבאן הרי מעורבין מצד א כשלשה תלמים של פתיח ואפילו כל שהוא ׃

מתניתין

גמרא תנן תכיון כין הזיתים תני דבי רבי שבין הזיתים וכמגיות של בית דבי נורסין במשנם זו כמקום שכין הזיתים שכין הלילכות ולא חקשי דבני כחלף מוסיפו לו ז' תים לו לילכות דתרוייהו נדריכי דמי פחסית ס' אמה לחוכ ואת דחוכ כפאה מפסיק לכיש אמתי שכל שער לילכות גם ומודו לבית שלל דמפריש מלחת על שכל ולו מרכית דכי סוף לחוכ שער לילכות דלא שחוכי דפאה מקום שכו לא מפסקי לכית הלל שכל ואת לחוכ דמפסיק ומודים לבית שאמתי לפכי לנטרינהו כין הזיתי דמפני וכין לילכות לבית דכי · מה כן קיימין פירוש שחכיתין דתני לילכות שכין הזתים כאמתי עפסיקין כמרווחים והם שכין לילכות כל שך מרווחין שכל שערה לילכות כטועים כיניהן שכית שאה לו כרצופין דשערם לילכות נטועים כפחות שכית שאה · לי כמרווחין לאי בית שאתי מודו דע שכאן הולכלו הכטות וכאני גרסאות יש כאן שהלמכם וכרוכו לכרכם נורם כאן שם כן קיימין לי כמרווחין לאי בית שלל מודו דכוין שאה שכל לאחר ולאחר מרוחקין סרכה כל לאחר ולאחר כאה לשרם לאת ולי כרצופין לאי בית שאתי יורה דמותן פאה לאת לכל לפי שכאן רצופין כל אלכן ואלכן שוה קטן ואינו כדאי להחסה לשרה לאת כשני עגמה אלא כי כן קיימין כלומר אלא אפילו כמרווחין כאה כמאי עפקיפן כשהיו הילכות נטועין מטע עשר לבית שאה דכית שאתי עכיר לפי כמרוחקין ולאכי שכרי דכותן שאה מכל לאחר ולאחר וכית הלל עכיר להו כרצופין ולכך שכרי דכותן שאה לאת על שכל ו שיח גירסת הלחכם ז"ל הסוגיא זו ולוקח כתב כפרק ג' דהלכות מתנות עניים שורש שלה שים כה לילכות לאי על פי שהיא מלכנות מלכנות שכין לילכות ואין כל שורש מעורב נותן שאה לאת לכל שאה שרשר ירוע הוא שערם לאת שיח ואפני לילכות נחלק שורש כמה"ל פשיטי לילכות כל עשר נטועים כתוך בית שאה שכל שאם שיו כל עשר נטועים כאחר מבית שאה שרי זה כיצן שאה כל מלכן ומלכן שהרי לילכות מרוחקין שרשה ע"ב הנך רואה שכמרווחין שכירה ליה דכותן שאה מכל לאחר ולאחר ופשט כבית הלל לפשקה דגמרינן והלילכר ז"ל גרים גירס לאחרא אי כמרווחין לאי כם שורו נתן פאה מאחר על הכל לפי שה יהן מפורין לון לילק לילכות מכרת ולאי כרצופין לאי כם שורו שכיתן כל לאחר לפי שלילקת שלילו מכרת כשכת דיפתא אלא כי לאן קיימין כנטועין מטע עשר לבית שאה כ"ם עכדין לון כרצופין ולכך לאתי למתני שכין הזיתים תניי דבי רבי שבין אילנו מתני צריכא לדבי ר' ודבית ר' צריכא למתני או תנין אנן ולא תנון דבי רבי חוינן אמרין לא אמרן אא שבין הזיתי דבר שהוא חייב בפא אבל דבר שהו פטור בפא אוף בש מודין שהו נותן מא על הכל הוי צורב למתני דבית ר' או אלו תניי דבי ר' ולא תנינן אנן חוינן אמרין לא אמרו אא שבין האלנו דבר שהו פטור בפא אבל דבר שהוא חייב בפא אף בית הלל מודין שהו נותן פאה מכל א' הוי צורכא למתני וצורכא לדבית רבי · מה נן קיימין אי במרווחין אף בית שמאי מודו שהוא נותן פאה מאחד על הכל אי ברצופין אף בה מודו שהוא נותן פאה מכא אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה בש עברין לון במרווחין ובה עברין לון ברצופין מה טעמון דבש שאין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות אתי דבש בר יוסי בשה דר יוסי א אין דרך בני אדם להיותם מבניסין בצלי בין הזרק כן בשא אין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות מסתברא דבית שמאי יורון לר' יוסי ורבי יוסי לא יורה לבית שמאי בש יורון לרבי יוסי שכן אין דרך בני אדם להבניס בצלים בין הירקות ור יוסי לא יורה לבש שכן דרך בני אדם להבניס זרעים בין האילנו · היה שם גרר במאן דרהו אילן · היו שני ער כרון במעורבין מבאן ומבאן הרי מעורבין מצד א כשלשה תלמים של פתיח ואפילו כל שהוא ׃

מתניתין

פאה מכל לאחר ולאחר וכית הלל עכיר להו כרצופין ולכך שכרי דכותן פאה לאת על שכל ו שיח גירסת הלחכם ז"ל הסוגיא זו ולוקח כתב כפרק ג' דהלכות מתנות עניים שורש שלה שים כה לילכות לאי על פי שהיא מלכנות מלכנות שכין לילכות ואין כל שורש מעורב נותן שאה לאת לכל שאה שרשר ירוע הוא שערם לאת שיח ואפני לילכות נחלק שורש כמה"ל פשיטי לילכות כל עשר נטועים כתוך בית שאה שכל שאם שיו כל עשר נטועים כאחר מבית שאה שרי זה כיצן שאה כל מלכן ומלכן שהרי לילכות מרוחקין שרשה ע"ב הנך רואה שכמרווחין שכירה ליה דכותן שאה מכל לאחר ולאחר ופשט כבית הלל לפשקה דגמרינן והלילכר ז"ל גרים גירס לאחרא אי כמרווחין לאי כם שורו נתן פאה מאחר על הכל לפי שה יהן מפורין לון לילק לילכות מכרת ולאי כרצופין לאי כם שורו שכיתן כל לאחר ולאחר לפי שלילקת שלילו מכרת כשכת דיפתא אלא כי לאן קיימין כנטועין מטע עשר לבית שאה כ"ם עכדין לון כרצופין ולכך לאתי למתני שכין הזיתים תניי דבי רבי שבין אילנו מתני צריכא לדבי ר' ודבית ר' צריכא למתני או תנין אנן ולא תנון דבי רבי חוינן אמרין לא אמרן אא שבין הזיתי דבר שהוא חייב בפא אבל דבר שהו פטור בפא אוף בש מודין שהו נותן מא על הכל הוי צורב למתני דבית ר' או אלו תניי דבי ר' ולא תנינן אנן חוינן אמרין לא אמרו אא שבין האלנו דבר שהו פטור בפא אבל דבר שהוא חייב בפא אף בית הלל מודין שהו נותן פאה מכל א' הוי צורכא למתני וצורכא לדבית רבי · מה נן קיימין אי במרווחין אף בית שמאי מודו שהוא נותן פאה מאחד על הכל אי ברצופין אף בה מודו שהוא נותן פאה מכא אלא כי נן קיימין בנטועין מטע עשר לבית סאה בש עברין לון במרווחין ובה עברין לון ברצופין מה טעמון דבש שאין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות אתי דבש בר יוסי בשה דר יוסי א אין דרך בני אדם להיותם מבניסין בצלי בין הזרק כן בשא אין דרך בני אדם להיות מבניסין זרעים בין האלנות מסתברא דבית שמאי יורון לר' יוסי ורבי יוסי לא יורה לבית שמאי בש יורון לרבי יוסי שכן אין דרך בני אדם להבניס בצלים בין הירקות ור יוסי לא יורה לבש שכן דרך בני אדם להבניס זרעים בין האילנו · היה שם גרר במאן דרהו אילן · היו שני ער כרון במעורבין מבאן ומבאן הרי מעורבין מצד א כשלשה תלמים של פתיח ואפילו כל שהוא ׃

מתניתין

מתניתין המנמר את שדהו ושייר קלחים להיס ר עקיבא או נותן פאה מכל אחד ואחד והחכמים אומרים מאחד על הכל ומודין חכמים לר עקיבא בזורע שבת או חרדל בשלשה מקומות שהוא נותן פאה לכל אחד ואחד:

גמרא המנמר בהרין גמרא מקום הזבלים עולים תחלה נמרא קרי לה עד ברון בשהיה יבש מכאן ובאן ולח באמצע היה לח מכאן ומבאן ויבש באמצע ר'בא בשדי אתייא דרם בשטת ר'עקיבא רבו במה דברי עקיבה אמר לח ויבש שני מיני בן ר"ם אמ"לח ויבש שני מיני אמרין חבריא קומי ר' ולמה לי ברבי עקיבה אפי' ברבנין דתנינן המהליך בצלים לחים לשוק ומקיים יבשים לגורן א"כ שמעינן שוק וגורן שני מינין חציו לח וחציו יבש אף רבי עקיבא מודה והתנינן מודים הכמים לרבי עקיב בזורע שבת או הרדל בשלשה מקומו שמוא א'מפני שאין הראשון ממתין לאחרון ר' אמר מפני שדרכן ליזרע ערונות על דעתיה דשמואל מפרישמ"ל קלח וקלחה עד דר' מפרישמכל ערונה וערונה:

מתניתין המהליך בצלים לחי לשוק ומקיים יבשים לגורן נותן פאה לאלו בעצמן ולאו בעצמן ובן באפונים ובן בברם המדל נותן מן המשואר על מה ששייר והמחליך מאחת יר נותן מן המשואר על הכל:

גמרא תני המרוג חייב בתחלתו וחייב בסופו ואיי דינו מרוג אר ירמיה כהדא דתנן המחליך בצלים לחים לשוק ומקיים יבשי לגורן אר

אר יוסי הרין קצה אי את זרע ליה עביד בצל דקיק כד את שתיל ליה עבר בצל רב דאי לא כן מה נן אמרינן הואיל ולזריעה יהא פטור וחטין לא לזריעה הן חטין רובן לאכילה וזה רובו לזריעה על דעתיה דר ירמיה ורק חייב בפאה מינו מכניסו לקיום מה עבר ליה ר יוסי גמור הוא ואינו מחוסר אלא ליבש: תני לקט קצירך ולא לקט קטוף ר זעיר או המלקט שבולים לעסתו אפי כל שהוא פטור מן הפאה רבי אלעזר או אפי במגל אר יוסי והוא ששייר והתניא היו לו ח' נפנים והוא בוערן ומכניסן לתוך ביתו ופטור מן הפרט ומן הערלה וכן הרבעי וחייב בעוללות אר יודן באן בגמורות כאן בשאינן גמורות אר ואפי תימא באן ובאן בגמורות כאן ובאן שאינן גמורות תמן בשבקש לאכלם ענבי ברם הכא בשבקש לעשותם יין הדא ילפא מן ההיא והיכי מין הדא הדא ילפא מן ההיא שאם בקש לאכלם מלילות ואפי לא שייר הדיא ילפא מן הדא שאם בקש לשתותם יין והוא ששייר: המדל נותן מן המשואר על מה ששייר תני אמר ר יהודה בירא במדל לשוק אבל במדל לבית נותן מן המשואר על הכל אר זעירא הדא דתימא בשעיבה על מנת להדל אבל אם עבה על מנת שלא להדל לא סוף דבר לביתו אלא אפי לשוק נותן מן המשואר על הכל:

מתניתין האמהות של בצלים חייבות בפאה ור יוסי פוטר מלבנות הבצלים שבין הירק רבי יוסי אומר פאה מכל אחת ואחת וחכמים אומרים מאחת על הכל:

גמרא רב אמר פורנרא ושמואל אמר צומהתא ר יבר בון בשם רבי הנינא לא אמר רבי יוסי אלא משום דבקר רבי בון בר חייא בעי קומי רבי מנא והבקר חייב בפאה א"ל בוובה בהן אחת אחת והא לנומתא: לא אמר ר יוסי כתני דר ישמעאל פטורות מן הפאה אלא משום הפקר דלמא חזקה חוסם לקיימס וכיון דהוי הפקר אין פטורות ומקצי לרבנן והפקר חייב כפאה כלומר לרבי דמחייבי ממחוסר כפלת מלי טעמייהו דר הפקר ניכסי קלל הפקר פטור מן שפלת כי תמן תנינן כל שהוא פלק דמכלתין כל שהוא לוקט ינמוך ונדוב מן מזרן תני כיצד הפלק ילקט כל גדיל וכך תקנו שמתני יכול פלק אינו אלא למעוטי הפקר אלמה לקט ולקט הוי מעוט הפקר ומפקר מעולת ומעשר מי מעוט הפקר אלמה לקט ולקט הוי מעוט הפקר ומפקר מעולת ומעשר

מעמו

מדין קצחה זרע וקקר כן על סם מסורע סוף כעין קצחה מסורע סבכל כזה רעין לומס עושה הכבל קטן והייבו דקיק וכשהוא לין לה עושה הכבל גדול והייבו כבל גדול ואתה לאלעזר לרד ירחים דלא ממי מרוח למחליק כגלים לחיס וכו דכשלמא המחליק כגלים כשמחל הוא כבל קטן וכשמפיחין לזרע עושה כבל גדול וכן כשהי מיכין לעיבד חייב פאה לוה כשהי עכשו ולוה כשהי עכשו מכל המרוב כחשין מילתא חדא הוא ואפאה מ"ט דבי לא קדמי לה תימא הכי הים הפרט כבגלים ולעיבד כעין תרי כחות מה כן למר יקשה מה למה דמייב מלחיל ולזריעה יהא פטור כלומר למאי חייב מקיים לגורן כיון דלזריעה הוא יהא פטור שם ולמי דשעמא דמיוב הוא הים הפרט בבגלים וכיון שכן לא דמי למרוב: וחטין למה לזריע הן מקטי לרבי יוכי והלא חטין דעלמא לזריעה הוא ואפאה מייבין בפאה ולחיך למרת סלחיל ולזריעה יהא פטור ומשכי חטין דוכן לאכילה ולכך מוליכן כתה רוכה וחייב לכל שמקיים בגלים לגורן דוכו לזריע ומן הלין סוף סוף פטור מי לה הוי ליתמר כל שהת זרע לה כבל דקיק וכך לה שהל ליה עביד כבל רב ולמר כבן הוא לא דמי למרוב לעיבד סלה זה לזה ופאה לא כני: על העסים דר ירמי דס"ל דמרוב ומחליק כבל אחד הוא ולא חילוק בין כבל לכבל אלא הכל אחד: ורק חייב כפאה מיבי מכניסו לקיום כלומר מילי מחייב לכבל פאה לעולם סירק סוף סוף למיבו מכניסו לקיום: מה עבד ליה רבי יוסי לכל ליבא דרבי יוסי קשיא דסתם לא הוי משום מכניסו לקיום אלא משום סחרם בגלים ואפי אלא יהיה לקיום מלא היתך מחייב כבל להוי ירק לפאה ומשכי גמור הוא ואיכו מחום ליכא ומ"ם כשאחוז לקיום זהו הכר לי בפירוש דרך ממעט כדיתק וכתים דפאה אף בהים במקום המרוב חייב כתחלת ובסופו המרב חייב ובר דתם הוא ופי המסך בשמשין הקולוים ולא כתבתיו עיין כפאה וכלים כפי שכין פירשתי (ועיין בלוח סמעיות): ולא לקט קטוף דבשיבו לקט שייב נוללות ה' שמל כעת שקט' או כטופל מתוך ידו כחתקבץ בגלים כרחמתי כפ' החטים שנו בספרא לכל לקט קטוף שהולך וקוטף בידו בלא מגל אין זה לקט דסתם קציר הוא בשמל והכתוב מ"ר קציר ותחרוצת כתיב לקט ל"ת קציר: שבלין לעסתו ולא לגרן: מכל כל שהוא כלומר שייב הרבה מחד פטור בין דחינה

והא תני אף על פי שאינן מתקיימות במרובה מתקיימות במועט הוי אומר לית טעמא אלא משום מבניסו לקיום׃

מתניתין האחים שחלקו נותנין שתי פאות חזרו ונשתתפו נותנין פאה א׳ שנים שחלקו את האילן נותנין פאה אחת לקח זה צפונו וזה דרומו זה נותן פאה לעצמו וזה נותן פאה לעצמו׃

גמ׳ תניא קצרו חצי השדה בשותפו וחלקו אינו מפריש משלו לא בתחלה ולא בסוף חזרו ונשתתפו וקצרו חצי השד בשותפו מפריש מחלקו שבסוף על חברו שבסוף אבל לא משלו שבתחל׳ על

מעצמו ולא קריגן ביה תעזוב כדכתב שלמכם או משום דכתיב מתך שמיוחד לך פרט שהוא מופקר לכל ואינו מיוחד לו כדכתב דכאן משום ואם כן מה ראו חכמים לחייב שמיטות ומעני בו רב כהן לחת לחת ונמר דעתי דלא מפקר לעוסק תני שם על מי שאינן מתקיימות בגורן. ומתקיימות כמועט דכל מי שיש לו כגלי הרבה אינו חושש לקיומם שכל מי שיש לו כגלים מעט מושם לקיומן והיינו דקתני מקצי לר יוסי שטר לקו מעו׳ שפקר כיון דלפעמים מתקיימות ואפי׳ שיש כמועט שרי אין הפקר לגמרי דכל הפקר הוא על סדבר שפו׳ הפקר לכל הפם ומשני לית טעמא שלא משום מבניסו לקיום כלומר הא דתמרן דמתקיימות במועט הוא משום דאזו לקיו לכל לכל ספירושים אינן מאכל דלא אזו לאכול מתוך שמתקיימין שרבה אינן רואין לאכלם מ״מ משום הכי פטר לסו ר׳ יוסי דאזן מאכל כעינן דכתיב קניך וקניך מיוחד למאכל וכאמרו שאינן לאכלם פוטר ובספרי הירוש׳ מתוב לית טעמא דלא משום מבניסו לקיום ומלת דלא פתקונו דא אלא והאלפין מופלות וכן יש בדכתב בתלמוד זה יעש׃

מתניתין נותנין מתי מעט דכתיב הל קריגן ביש שרך׃ פיתניין מעט זה פסיעה ומה כתי ללמדינו ואפשר דלא כת ללמדנו שנותנין מעט ר׳ לא מתי שלא עקר דריב׳ מתך למעוטינן דקרי׳ רבין דכתיב שרך אפשר דאין חיוב מעט אא״כ דמיתכין מעט ואנב מורחי קמ״ל כמי שהי׳ ר׳ וס״ב אחרו כפ׳ רמשית שנדשעב דכתיב שרך דמשמע דירך אין ואין שותפין חייבין דלאו דירך מיקרי ת״ל דשתות קנירם ואפי׳ רבים. שנים דעלמ׳. שחלקו ולא כררו חלקם. את שאילן לאין אחד מלופם שהתחייבו בפאה כנאותה כפ״ק דמכלתין. זה נותן פאה לעצמו ואע״ג דאין אחר שוה בין שהתחלק זה לקח בפום וזה לקח דרומו ולא היו שותפין ברוך כל ר׳ואח ליתן פאה ואפ״ה הלכה ר׳ ור׳ אחאי שחלקו את שאילן נותנין פאה אחת על שכל מדלא תכא דין שהפה דאילן כחמים שחלקו ע״י כלומר ואחר שנים דעלמא ויש כדאות דאיכ לזה מהלמכם ר׳ שכתב תחלה דין דשנים שחלקו ואפשיק כשמה דיבין שמוכר מקומות מקומות ובדין דשדה אילן דאיכו מפקפק בו אלא נדר ואחר כך נמר דין דשנים שלקחו אילן אחד זו בטל דרומו וזה בפונו לגורות שלא בעלה דעתו דדין זה שיך כאחים שחלקו וכמו שכתב הלם ר׳׃

גמ׳ קצרו חצי שדה בשותפו וחלקו אחר כך בטל בחלקו פיתני הבקצר ושחר בטל חצי שבשדה בקצ׳. אינו מפריש משלו שבתחל ולא בסוף אותו שבטל הקציר בחלקו אינו מפריש ר׳ שלמים וכ׳ שלקח הקצ׳ מפריש על חצי שלקח בלבד ומעמא שבקצר שמקצר לא היה שם חיוב פאה דאיכו פאה אלא שבה וחרב ר׳ שכתב בפ׳ ר׳ שמעון אומר אין לך

על חברו שבתחל. אר יוחנן קצר הציו שדרה וקצר חציו חציה ולא הספיק לקצור את השאר עד שקצר את כלה מפרישין מן הראשון על האמצעי ומן האמצעי על הראשון ואינו מפרישין מן הראשון על הראשון. אריבל היתה לו שדרה חציה הביאה שליש וחציה לא הביא שליש ולא הספיק לקצור וחזי חציה עד שהביא כלה שליש מפרישין מן הראשון על האמצעי ומן האמצעי על הראשון ואינו מפרישין מן הראשון על הראשון

מתניתין המובר קלחי אילן בתוך שדהו נותן פאה מבל אחד ואחד אבר ר יהודה אומתי בומן שלא שייר אבל אם שייר בעל השדה הוא נותן פאה לבל:

גמרא

קצר חציו סדים וקצר חציו דחל חיוב פאה לקמח ושהה כדי קציר כל הסר מיו לחברו או סנטו נוטי דמפ לקמן כפ"ב וקצר חציו חציים וכלה מתכוין כמנ מקצר כלה דאמרי כפרקין דלעיל דכי כלה שהיו קול מקרת שם פאה חוד קמח לעמיי וקא סכמ דמ"מ דאמ מקומות מקומו סיינו קלחי אילן דסכ אילפי זה נרש דמחלפ סטתיה דהרמ"ם דכתי סמפנה כתב שם פרקי נמחים לאפוקי אלא מכר פקרקע שלא הסדתי וסכא כתב מקומו מקומות דמשמע דמכר נם סמקום ומפנה דהרמ"ם מקומות מקום ו לאו קרקעות קאמר שלא מקו סורע או תפוחים או אילן וחול בו ממה שפי כפי סמפנים כמיבנו ככמ מקומו דכבחריתו כפי המפנה כתב כן וכוקמינן בפכור היל חור בו והיכ לפפר לומר הכי דכבחריתו כפי המפנ כתב פרקי נמחים ואילן אילן שלא מכרו דאחר קלחי אילן הוא אלא ומכנגמ כמי כתבו כן אלאון קנירם כדבתיבין דלאו אילן הוא אלא אילן דמתני לאמשמע דבאילן קא עסיק ובדרב לכן בפאן בפכורו הנדול כתב מקומות מקומות כלומ או אלפות או פרקי נמחים ותבואה דלאו אילן הילכך התם לשונות וכתב מקומות אבל לא מיחוייב שמכר מקום מקרקע. ומהרם מירילו כתב קלחי אילן לקמן עם פירותיהם קלחי כלאון מפנה יונקות כלאון מקרח ויונקות לא תחדל ויעל כיונק והוא אילן כאור הוצם אבל נזע אילן הזקן או קריב לו ע"כ וכוכתו זל לפר' לאון המפנ לדקא קלחי ן לן ולא אלאו כלבך ותו מאי דלא כתב קלחי כתם ולא אילן להכי כתב אילן בפאר אבל אילן הזקן ומכר דלקנור לאו דוקא. נותן פאה לבל ול' אלוקח נותן פאה מכל ול' מיאלנות ואין מ"מ עושר את חברו הוחל ואין המדם אלו אלם היתה אלדה אלו היה נותן מ"ל על כלן לאון רב"ו וכן אדמכם כתב נותן פאה חוור על אלוקח ע"כ ומסקינן את כל זמן אלא תלאן אלוקח הוא נותן פאה מבל אילן ואולן בדבתי אדך ומדכינן אילנו מיכיח כפק ואיזו נותן מא"ל אלא מכרו סוחיל ואין אלדה אלו אלם היתה אלדה אלו היה נותן מא"ל בלן לאין אום דכר מפסיק לאילן שלא נדר בדאית ל' ואלו מפסיקין וכומן אלאן כלפי כאלדר אמפור אם' ר' אומר אימתי מודע אות אבל אקום אל"ר יסודס אומתי וכמה היכו אלא לא אם דברי ר' אין לא דברי חכמי ל"ל הל"מכם כפי המפנה ואין אלוקח חייב כפאה. בומן אלא שייר אתב ר' אימתי בומן אלא שייר בעל השדה אום אילן כאדה עצמו ע"כ ואוזל לפטתיה דהוה סובר אהמוכר קלחי אילן דאתני אם אמכר אילנו עצמן ומם כתב כאן בומן אלא שייר בעל השדה אום אילן והר"מכם זכרונו לכרכה כפי המפנה כתב כאר ר' אכומן אהתחיל בעל אכית לקנור או כתחייב כפאה כאמבל ע"כ ונם הוא זל אוזל לפטתיה דאמר דאמוכר קלחי אילן אינו אילן ומם אמר אהתחיל כ"ם לקנור וכו' אלא אוירי בשילן וכ"ב כאבורו הנדול ואהר"ם זל כתב אימתי בומן אלא שייר כם אום אלן מאותו אין לעצמו השדה עב ואוגדך לכתו אילן ונם לו מאותו אין לאיסו כאי אוזל לפטתיה אפי' כאמוכר קלחי אילן אמכר אילן כאור ומם' כת אילן מאותו אמילכלו אינו אמצוייר אילן באור. אבל אם שייר בעל כשר לרם אום דאייר אילן ולאהר"ם אאייר הוא אילן באור ולאהר אמכם בפל אמכנם אום אקרקעות אלו מרבי נאמים. נותן פאה אחת לכל דלה אילנות ואחת לכל חיובה דאית עלים ופוטר את כל אאילנות דאעבה דאתחיל אילחיוב בכלם פרישו ואמו אלמרי נאמים בפרק ראשית סנד:

גמרא עד כדון כשהתחיל לקצור למחר אבל היום מהו מי אמרינן כיון דלא מתחיל לקצור עד למחר לא מתחיל כלל ואפילו היום לא מתחיל או דלמא כיון דמתחיל לקצור למחר מתחיל נמי היום תא שמע דתנן המתחיל לקצור לא התחיל לגזוז ולא לגזוז לא התחיל לקצור אבל מתחיל לקצור ולגזוז מתחיל לגזוז ולקצור ואי אמרת בשלמא מתחיל לקצור היום ולמחר לגזוז הא מתחיל לגזוז היום ולמחר לקצור אלא אי אמרת לא מתחיל לקצור היום ולמחר לגזוז אבל מתחיל לגזוז היום ולמחר לקצור מאי איכא למימר אלא שמע מינה מתחיל לקצור היום ולמחר לגזוז אבל מתחיל לגזוז היום ולמחר לקצור לא מתחיל לקצור היום ולמחר לגזוז אבל מתחיל לגזוז היום ולמחר לקצור שמע מינה

גמרא עד כדון כשהתחיל לקצור לא התחיל לקצור נשמעינה מן הדא לקח גז צאנו של חברו אם שייר המוכר חייב ואם לאו הלוקח חייב ואר' ירמיה בשם ר' יוחנן דרבי יהודה היא כמה דתימר תמן בין שהתחיל לגזוז בין שלא התחיל לגזוז וכא לא שניאבין שהתחיל לקצו' ובין שלא התחיל לקצור מט דרבי יודה משום דחובת קציר בקמה או משום דחוי כמוכר לו חוץ מחובתו נשמעינה מן הדא לקח גז צאנו של חברו אם שייר המוכר חייב ואם לאו הלוקח חייב ואמ' רבי ירמיה דרבי יודא היא אית לך מימר תמן שחובת הקציר בקמה אלא משום דמכרו לו חוץ מחובתו מה נפק מביניהון עבר הלוקח והפריש אין תימר משום דחובת קציר בקמה הפריש הפריש ואין תימר משום דמוכר לו חוץ מחובתו הפריש ונוטל ממנו דמים נשרף חלקו של מוכר אין תימר משום דחובת קציר בקמה נשרף נשרף ואיתימר משום דמוכר לו חוץ מחובתו נשרף נוטל ממנו דמים ׃

מתני' ר' יאיר או קרקע בית רובע חייב בפאה ר' יהושע או העושה סאתים ר' טרפון או' ששה על ששה טפחים ר' בן ברתיר או כרי לקצור ולשנו והלכה כדבריו ר' עקיב או קרקע כל שהוא ׃

גמרא

בתניהין קרקע בית רובע מקום שיש בו כדי לזרוע עונג הקב"ה ושם שלם מטה עמהם לשון על פשוטה לשון ומחנם כדרשתם בתוספתא דכלאי ור' אלעזר בשם ר' יוסי בן חלפתא אומר כדרך שהוא חייב בפאה כך הוא חייב בשכחה ועומר ופרט ועוללות שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם אני ה' אלהיכם אמרו חכמים אין לי אלא בעל הבית שדהו שדה יתומים שדה אלמנה שדה גר מנין תלמוד לומר לעני ולגר תעזוב אותם אני ה' אלהיכם ר' יוסי אומר אם כן למה נאמר בעל הבית שדהו שדה יתומים שדה אלמנה שדה גר אלא שכל הנותן לעני נותן לגר ולאלמנה וליתום וכל הנותן לגר ולאלמנה וליתום נותן לבעל הבית ׃

הלכה ר' יאיר או קרקע בית רובע חייב בפאה ר' יהושע או העושה סאתים ר' טרפון או' ששה על ששה טפחים ר' בן ברתיר או כרי לקצור ולשנו והלכה כדבריו ר' עקיב או קרקע כל שהוא

גמרא מה טעמ' דר' אליעזר נאמר כאן שדך ונאמר בבלאים שדך מה שדך האמור להלן בית רובע אף שדך האמור כאן בית רובע. מ"ט דר' יהושע נאמר כאן שדך ונאמר להלן עומר שדה מה שדה שנא' להלן מאתי אף שדה הנא כאן מאתים ריבב אומר כדי לקצור ולשנות מה קצירה בדרך הקוצרים או אפילו כל שהוא מן מה דכתיב שלא מלא כפו קוצר הרא אמ' קציר כדרך הקוצרי׳:

מתני' ר' עקיב או' קרקע כל שהו חייבת בפאה ובבבורי' ולכתוב עליו פרוזבול ולקנו עמו נכסים שאין להם אחריות בכסף ובשטר ובחזקה:

גמ' ר' אימי בשם רשב"ל הנע עצמך שהיה שם שבול א' עד שלא קצר איכאן חיוב משקצ אין באן שיור ר' חנניה בשר פנחס תפתר כשהי' שם קלח אחד ובו חמש שבלים וליתנן אמרין קמה כל שהיא חייבת בפאה אלא בנין דתנא בבורים תנא נמי קרקע תני והראיון מי שאין לו קרקע פטור מן הראיון רבי מנא בעי ולמה ליתנן אמרין מי שאין לו קרקע פטור מן הורוי דכתיב מן האדמה אשר נתת לנו. ר' יוסי בר בון בשם ר' יוחנן א שמועתא בן מי שאין לו קרקע פטור מן הורוי דכתיב מן האדמה אשר נתת לנו ר' יוסי בשם רשב"ל מי שאין לו קרקע פטור מן הראיה שנאמר ולא יחפוך איש את אריך מנין לנכסים שאין להם אחריות שהם נקנין עם וכו' בראיתא בפק דקדושין ובפרק תשיעי דבבא בתרא ו תכא יעש':

מתניתין חבותב נכסיו שכיב מרע שיור קרקע כל שהו אין מתנתו מתנ' לא שיי קרקע כל שהו אין מתנתו מתנה הבותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהו אבדה כתובתה ר' יוסי אומר אם

נמרא מפני טעמא קני מלוה דכעי בית רובע. נאמר כאן מרך פלת מרך. ונאמר בבלאים מרך מרך לא תזרע כלאים. מה להלן בכלאי כית רובע וכרתנן בפ"ב דכלאים וכתכוש כית רובע. מה תרם שנא' להלן מאתים כרתנן עומר שים כו מאתים ונכתו אין כו מכמש והייתי טעמא מרכתיב לא תכוב לקחתו כלו' בלו ככב מאת ועערי מכאיים דער מאתים יכול מרם להנכיסו כאחת ועור תמרו כל מאתם יכול למשוט ירך וליטלו וסיינו מאתים. מה קנירם כעי' ות וסכי קם כעי לא פלו לקכור ולשנות כלומר מכאותם קנירם פעמים ומכ"ם נריך שיהיה כאן כדרך הקוצרים לו מכי כל מסו כיון מעם ומכ"ם סני ופתני דמרכתיב מלא מלא כפו קוצר ממעט מילתא מנב לוחרי' הלא נקרא קוצר אף כשהל פמו מ"ם סיב דתכן לקנו מתחת כדרך הקוצרים הוא:

מתני' קרקע כל שהו חייבת בפאה ולית ליה נ"ש דתרך מרך ולא מרך מרה. וככבורים דכתיב רחמית בבורי תרמיך ופליגו כל שהו מנקרמת תרמה. ולכתוב עליה פרוזבול עניו ספרוזבול ירוע והוא שכתרמה שלא מהיו העם מתנעים מלפלוות זה לזה מפני שהוא מחמת המלוה עמד ותקן שיהא חוסף שטרותיו לבית דין וכותבין לו בית דין פרוזבול וזהו נוסח של פרוזבול מוסרנו לכם פלוני ופלוני סדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה ושדיינים לו הפדים מותרים למוכו ותו לא מחמת וחיינו כשיש ללוה קרקע וכמו שמצינו בפ' כתרא דכתובות אין פותכין פרוזבול אלא על הקרקע דכיון שיש לו קרקע כל שעומד לגבות ע"י ב"ד בנכסו דמי ולא קרקע כיש לא יגוש עם דעתו ומיבו דקתני הכא דקרקע דכשיגין לעכין ספרוזבול שפי' כל שהו כותבין עליו פרוזבול. ולקנות עמו נכסים מיון לפס מחזיות שטרות בנון ככף וזסכ וסחורו וכל דבר שטלטל נקרא ונכסי שמין להם מחריות כלו' שמין להם שיהא מלקוח אצל קרקע נקרא ונכסים שיש להן מחרון חוב כעל חוב וטרפן כמו שפולח ידיע וכבר נודע העקר אלנו שמטלטלין אין נקנין לא בכסף ולא בשטר אלא כשמיכה וקרקע נקנה בכסף ובשטר או בחזקה וכל מי שיקנה קרקע כאחד מקנייות שנותנו שטלטלין וכה ג"כ בשטלטלין לעני שיש לכל אחד מיתי

כבך רשטלטלין נקנין אגב קרקע ואפי' שאין נכורין עליו אלכא לגב נקני כעינן נכוריו לא כעינן נכוריו שיש שאחר כאן אחותי קרקע:

מתני' סנדרך לקני שטלטלין על גבו אפי' כל שם שפיץ:

גמרא מסקנר אין כאן מיון דאפי' שאין נכורין עליו אלכא לגב נקני כעינן נכוריו לא כעינן נכוריו וזסו שאחר כאן אחותי קרקע:

מתני' סנדרך לקני שטלטלין על גבו אפי' כל שם שפיץ:

גמרא מסקנר אין כאן מיון דאפי' שאין נכורין עליו אלכא לגב נקני כעינן נכוריו לא כעינן נכוריו וזסו שאחר כאן אחותי קרקע:

אם קבלה עליו לפי שלא כתב לה אבר כתובתה:

גמ' איהו שכיב מרע ומר עד בעיתו מקיים בראית

בם גטין פרק התקבל עש שייר קרקע כל שהוא ר' ור' שהברי כדאית בפ' מי שמת עש"ר בא בש"ר חייא עשו דברי ש"מ עד וחציה בדרו כדאית בם' כתובות פיא עש רבי בינא בשם ירמיה שייר מטלטלין לא עשה כלו אית חמי שיי קרקע כל שהוא יש לו מהו שייר אבנים טובו ומרגליות אין לו מחיה. א"ר יוסי יודע האיש הזה ששכיב מרע מזב אפילו בדברים לאיזה דבר כתב קנין כדי מתנת בריא. שייר עבדי תנא"ר יוד בר פזי דבר דלי ולא ידעין מאי תנא כתב ליה וחזר וכתב ליה רב אמר אינו יכול לחזור בו רבי אבא בר חונה ורבי יוחנן אמר יכול לחזור בו היך עביד היה רבו א' והב' כהן והשלישי ישראל על דעתיה דרב אין יכול לאכול בתרומה על דעתיה דר אבא ור' יוחנן יכול לאכול בתרומה הכל מודין שאם היה רבו ראשון ישראל אינו אוכל בתרום' שמא יבריא ויבב בשם רב הונ' מתני מסיע' לרבי אבא בר הונ ורבי יוחנן בריא שכתב דיתיקי

ושכיב

אם קבלה עליו לפי שלא כתב לה אבר כתובתה: גמ' איהו שכיב מרע ומר עד בעיתו מקיים בראית. בם גטין פרק התקבל עש שייר קרקע כל שהוא ר' ור' שהברי כדאית בפ' מי שמת עש"ר בא בש"ר חייא עשו דברי ש"מ עד וחציה בדרו כדאית בם' כתובות פיא עש רבי בינא בשם ירמיה שייר מטלטלין לא עשה כלו אית חמי שיי קרקע כל שהוא יש לו מהו שייר אבנים טובו ומרגליות אין לו מחיה. א"ר יוסי יודע האיש הזה ששכיב מרע מזב אפילו בדברים לאיזה דבר כתב קנין כדי מתנת בריא. שייר עבדי תנא"ר יוד בר פזי דבר דלי ולא ידעין מאי תנא כתב ליה וחזר וכתב ליה רב אמר אינו יכול לחזור בו רבי אבא בר חונה ורבי יוחנן אמר יכול לחזור בו היך עביד היה רבו א' והב' כהן והשלישי ישראל על דעתיה דרב אין יכול לאכול בתרומה על דעתיה דר אבא ור' יוחנן יכול לאכול בתרומה הכל מודין שאם היה רבו ראשון ישראל אינו אוכל בתרום' שמא יבריא ויבב בשם רב הונ' מתני מסיע' לרבי אבא בר הונ ורבי יוחנן בריא שכתב דיתיקי

ושכיב

מרע מכתב כל נכסיו למפרעים אף על פי שקנו מידו עמד חזר בידוע שלא היה מנוה שלא מחמת מיתה וכתב רמ"ז אל כידוש שלא היה אם קנין שלא מחמת מיתה סחיל ולא שייר ואעפ"י שלא נוף בסדיס כך. שייר עכדיס למתן דכתר דדוקא קרקע סיו סיול ולא מטלטלין קאמר סמתם דאם שייר עכדיס ואמר חזן מעכר זס לו מעכדיס אלו כוס סעכין אנס כך סיו ולא ילעיין מאי תנה כלו' ולא כתכלתא היולך שנס לו עכדי כמקרקעי דמיתן לו כמטלטלי לימן ואפי קא מכעיא לים כפרק מי שמת אי עכדא כמקרקעי כיון דלמקס לקרקע דקרא דוהתכלתא לו לימ כיון דכיידי כמטלטלי דמין. כתב לוס וחזר וכתב וכו' כפרק מי שמת ככלי פשיטא כת לוס וחזר וכתב לוס סיינו דכי לתת רס דיימי אמר ר' דייתיקי מכטלת דייתיקי כתב וכתב לוס וחזר וכתב לוס מהודב אמר דאמתן קנס הרי סוס כמתנ' כדיס ומסיק אמר אפי קנס הרי סוס כמתנת ס"מ וכפירושם דזכס לוס כחלקו רס"ז ומתוספות מלקס בחיים רבי מפרש ויפה סאמר לו לת אסטר ומסום סירצו זכס כנון מכתב לו לנון זכות כאסטר פנון לך חוק וקנס וסיינו דמלינו דכ ומסוק ומכ זס מחלוק' דהכא אס נדבס לומר סחילק פס תלמוד כלו ומוס דכמאמר כתב לוס וחזר וכתב לוס סיינו כוכוי למר כדאית ליס ולמר כדאית ליס ואס כפסך לומר דפליג אתלמוד דידן מיירי אפי' כלא זכוי וכאס מלינו הכא רב ור' יוחנן אתר סיינו יכול לחזור בו כדע' עכמו כככלי דקאמר ראמתן קנס וטעמו דכוי כאתנת בריא לית ביה קנין דלסיינו חזר ורבי יוחנן מ"יכול לחזור בו וסו"ד טעת סמוש כככלי וטעמו דכוי כאתנת ס"מ אפס עמד חזר. סיין עכידנ לפי סננון מלנון נייך לומר דכפי סיכ דכתב לוס וכתב לוס וזס כתוך סככסים הכתוב עכדיס אתי ודון כס לענייתו ומ"ק דאס היה רבו ראמתן מהו' שכותב כעל סככסים ורבו הסני קסני אסוס מי שכתב לו ראמתן כמיס ורבו הסלישי אסוס מי שכתב לו אנית ישרש על דעתיה דרב אתר אינו יכול לחזור בו יכול לאכול פתרומ' והכי נר מיקלף מכספרים כתוב אינו יכול לאכול נייך לנרום יכול לאכול בתרומה דכיון דשכתו אסוס כאן ולאחו לאס תרומ' והנ"נ כאן יכול לאכול בתרומ' דלכל שנדדי עכר כאן סוס ואוכל בתרומ' ועל דעתי' דר' יוחנן דס' יכול לחזור בו אינו יכול לאכול בתרומה והכי נרסינלים ונפחת מספרי מוטעית היפו טעמא אמוס דאמי קנס ואיינו הנ שכתב עליו שני והו' ישרשועבדו מקור בתרומ' זה סרי לפרש בסנוניא זו ואולי יש אומ' סס ודוק שלא יכול לחזור ממתנתו דאס עמד חזר סוס ולהכי נקט דנו דראמתן קנין נמי ולא נקט דהראמתן שנכתב עליו כאן ואפשי יהרש

וכן תמרו ס"מ שכתב מתנה חוזר ולא עודנו ס"מ נתמיסה ולפי כן חוזר אם כן לעולם חוזר והייבו כר' יוחנן דלא אמרה להיות ולעמוד בסירה דהכא מפיק לה מתלת קראי והייבו עמידה כעין שם אפילו קראי פה תהא וכן בירושלמי דיון ס"מי שמת דלא תהא למיקם וטעם למיקם ולעמוד כלו' מיסה להתקיים דהכרי שביב מרע כשתוכין וכמסורים דמו' ומלך אחוי רבה או שמו שתכתב או כלו' לא גדול ופיסה שתכתב עליו אחר שהכתיבם על גב אחר והוא רבי נירון וכן עשתה וכתבתם על הנס כן' ומשמר רבי לומי ורבו לו הדברים על דרך דאמרינן לא נסירה כלו' שיני נרך וכן נסירין ליה שבילי דרקיע כלו' כרתין לי בהירפא כר הוינא טלית שסירה ושו נרך לי או כוונתו לומר דכיון דאתת רבי שכתו ואתאר לא ואת'ליכו יכול לחזור החזרו מיכא של ר' לומי על דרך שאמרו לעיכן' וחזר עובדא דרשתן קכה כיון דאי כם מסנו' דכ"אמר ביזבח על ידיה אחאי אתי כתניתין הכותב כשכתב לשתתף קרקע כל זמן שכתב לשתתף קאי דמיקר לא פליגי בשומרת ושותפת ופירש שם רב כהנן דבין שעשאה שותף כיון שכתבה בתוכה דכשומת קרקע כתרע, שמת מחל ועכין שותף כיון שכבר הוא שותף לפלוני הכן כקונה לפלוני הבקרקע ולפלוני הלשם כך דכיון דשתק כאלו כתבה בתוכה על דרך זה אמר רב כהן דהא לחלקים בשותפות היא כמוכ על ידה לכשים ושמו' ר' דלא כעין מוכה על ידי דאמרי מיה' עבדת כלו' שלח לפי כמחלק לכמו לפניה וכי שתק כאלו כתבה כתוכה והטעם פירש ר' חנוכא דמקולי דוקא כתוכה אבל בקונולו דוקא כתוכת מנה מחתן שלח לפי לולף שפיס מתלם וזהו מקולי כתוכה:

כתני' הכותב בכמיו לעבדו שלו כל בכמי קנוין לך לפי לא ס' לו עניך ובכמיו בתופין לך חלק כל בכמי לבר דשעבד בכל בכסן והוא דא' עבדי בלו' עבדי כבר. סיר קרקע כל שהו דעתו לכו מכל דשהו דקא סיר קרקע כל שהו לא שמיס המקום קנין מקרקע כל שהו מתקו' פלוני שלא קרקע כל שהות מתם ודע דאיכא דאמרי סיס המקום ואין מקרקע על שהות מכמקום פלוני עם כל זה לא יצא בין חורין ועשתה דלא פליגין דכולא כמו שתריך שם ושם כתכאר נם כן דעת רבי שמעון:

גמרא סיר טלטלין לא עשה ולא כלום הוא דתכי כמתניתין הכותב כל בכסיו לעבדו ובלה בן חורין ולא סיר קרקע כל שהו ואומר לו כל בכסי נתונין לך חון ממקו פל כי לדעת תלא יצא בן חורין לפי שדעתו שלא שתין חולקין שכתוב לפיכך זה שהפלי תלוי בגוף העבד וכאלו לא כתב כלום ממברייו ונכתר לא כתיתי ולפיכך ועל כן לא ישתחרר העבד ולא יקנו בכסי כשום שני ופלוני יוחד לו המקום שהתב כ"ו כל שכן כשלו יוחד לתוך עכ"ל אלא טעם תלא דאמר דלא יצא לחירות שפילו כשסיו קרקע או המטלטל הוא דינטרך לספר שחרו לפיכך אלא ענמו נפרם דאמרו מכי אמר נופו סיר שם ערין סיר כנופו וינטרך לנב שחרור. וכשבא מעשה לפני ר' יוסי אחתיתין דאמר ר' שמעון לעולם הוא בן חורין קלי לפלניון דכורא והכי קאמר כל שהות לא יצא בן חורין לפי שדעתו שלא יכלו להפיר על דבריו ולהקנות לו כלום:

פרק הפאה

הפאה נתנת במחובר לקרקע ברלי ובקרקע בה מוריד ומחלק לעני ר"ש אומר אף בחליקי

קרקע כל שהות לא יצא בן חורין לפי דוקא קרקע דהוא הדין אם סיר מטלטלין נם כן לא עשה ולא כלום ולין מתניתו שתכתב וטעמא דאף על פי דעבדה פקרקעי דמי לענין שכועה וולתם מכל מקום כיון דניחר לפסר דבמלתי דרבני כמטלטלי דמו וחכ הוכא דא חון ממטלטלין שכתב דחון מן העבד קאמר והוא שכתב אמי אומר נופו סיר כפי תרוב לפי שלא יצא לחירות לפי מאני אי לסיור מטלטלין אי סמיר הוא נוף העבד דנייר כמטלטלי. ולפירוי דכבי מכנל שפירש כמשנה דהאי סיור לפי שמוייס סוף כמי שזכרנו ושכיאו לכריוי התום כפרק מי שמת דף קמ"ט לתי שפיר הוא דא' נופו סיר דכיון דלא פיר סקרקע כפי וכן המטלטלין לתי אומר נופו סיר כדפרישי לכל שפיים סקרקע ושמטלטלין עכ"ל לא יצא לחירות משולשין דכורא נריך עיון לישב פירוש הזה דלפי לתי אומר נופו סיר ובפי פיר הקרקע או המטלטלין ומינו נוף העבד ולל דכתב הלשם לל כפי שמשם ולל ולא סיר קרקע כל שהות ואומר לו כל בכסי נתונין לך חון ממקו פל כי לדעת תלא יצא בן חורין לפי שדעתו שלא שתין חולקין שכתוב לפיכך זה שהפלי תלוי בגוף העבד וכאלו לא כתב כלום ממברייו ונכתר לא כתיתי ולפיכך ועל כן לא ישתחרר העבד ולא יקנו בכסי כשום שני ופלוני יוחד לו המקום שהתב כ"ו כל שכן כשלו יוחד לתוך עכ"ל אלא טעם תלא דאמר דלא יצא לחירות שפילו כשסיו קרקע או המטלטל הוא דינטרך לספר שחרו לפיכך זה ענמו נפרם דאמרו מכי אמר נופו סיר שם ערין סיר כנופו וינטרך לנב שחרור. וכשבא מעשה לפני ר' יוסי אחתיתין דאמר ר' שמעון לעולם הוא בן חורין קלי לפלניון דכורא והכי קאמר כל שהות לא יצא בן חורין לפי שדעתו שלא יכלו להפיר על דבריו ולהקנות לו כלום:

פרק הפאה

במחובר לקרקע וכדרמי לקמן מקרא דתנוב. דלית הוא נפן סמודלי על נבי ע"ש על נבי מ"ל פי מחרי. מוריד ומחלק דכיון שהם נכנסים ויש שפיס בעלויקה מכו פלם מלסם

בחליקי אגוזים אפי' תשעים ותשעה אומרי' לחלק
וא'אומר לבוז לזה שומעין שאמר כהלכה ובדלית
ובדקל אינו בן אלא אפי'צט אום'לבוז ואחד אומר
לחלק לזה שומעין שאמר כהלכה:

גמרא כתיב לא תכלה פאת שדך בקצרך
מבאן שהפאה נתנת במחובר לקרקע
יכול אפי'בדלית ובדקל ת"ל קציר מה קציר מיוחד
שהקטון מושל בו בגדול יצאו הדלית והדקל שאין
הקטון מושל בו בגדול · אית דבעי משמעינ"מהכא
תעזוב הנח לפניהם תבואה כקשירה תלתן בעמיר
תמרים בסככרו' יכול בדלית ובדקל כן ת"ל אותם
מה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר
שרבה הכתוב מעט מרבה אני את אלו שאינן של
סכנה ומוצי אני את או שהן של סכנ'ואינו במחובר
אין תימר במחובר הוא קורא שם פאה למעלן אין
תימר שאינו מחובר קורא שם פאה למטן אין תימר
קורא שם פאה למעלן הוצאה משל ענוים אין
תימר קורא שם פאה למטן הוצא משל בעל הבות
ואפילו תימר קורא שם פאה למעלה הטריח) על
הבית שתהא הוצאו משלו מפני הסכנה· תני בשם
רבי אימי כל האילנות סכנה ר מאיר לא דרש קציר
ורבנן דרשי קציר ב'ל עמא דרשי קציר לאר' מאיר
אמר כל האילנות סכנה ורבנן אמרי אין סכנה
אלא הדלית והדקל בלבד· רבי חנניא בשם
רשב'ל בעשה שמתו ה' אחים בה' חליקי אגוזים ·
בה שקרי שם פאה ובילה קורא אני עליו לא תבלה
וב'לא קרי שם פאה ובילה קור' אני עליו לא תבלה
וב'התנו ביניהם אפילו ק'אין שומעין לו בה יחלק
בידו שלא יראה לעני מורעתו וישלוך לפניו· רבי
שמוא בר אבודימא בעי בילה את שדהו את אמר
חזרה פאה לעומרים אפי'בן בה' מחלק בידו שלא
יראה לעני מורעתו וישלוך לפניו:

מתניתין

מלהם סוף שתלוש · חליקי אגוזים שלנו'ל אגוז'ונקרלו כן
לפי שם חלקי דחין לשם קטרי וענפי'ל שם אגוז מרך מעני'
מלשם שם גבוהים כיותר ויש מכנים בעליית· ואפי נשמ אומרים
מריעת דכמחוכך קלי ואפ שם שם כחלק'ענניט וכ'ט משם אום'
לכפ"ה פיקנור שכל ויחלק לשם
שפשם נ'ל משם שו לבוז ליחידי
שומעין ויכוון לפי שאם כהלכה
ואין שומעין לשן תעשי שהקרבני·
זברלית וכדקל שהם מקוכנים
ופלתם סוף שתלום סוף כהף
דשומעין ליחיד הרובה לחלק:
גמ' מבאן שהפאה נתנ'במחובר

דכתיב פאת שדך בקצרך דשמעינ
דכשיעתה כשרה מחוברת תקדש
פאה דאלכ לכתוב פאת קצירך
דומיא דלקט קצירך שבי'כתלום·
יכול אפי בדלי ובדקל דכיון דכתי'
שדך כשרום שדך מ"מ ואפי'כדלית
ובדקל ומל'למתני'לחלק· ת"ל
קציר בקוצרך לשון קציר שם
קציר מיוחד שהקטן מושל על
הגדול דכיון שהוא כמוך אפילו
קטון יכול לו יהא לית ודקל
דאפי דגדול מושל עליו לעלות
בו'ולקבצו אין שקטן יכול לו
לכלום ואינו מושל עליו· אית
דבעי מימעיניה'ם שרנו ללמוד
מהרא שהפאה נתנת במחובר
ושוה ממה שבתוב לעני ולגר
תעזוב אותם ומדקת'עזוב ולא
אמ'תתן מסמע הנח לפניהם· כלו'
דלא כש"מ שבל שהרה שלא עזובה
ולא דכר אחר והיינו לומר הנח
שתכוסה בקסים שלא שהוא
בתחוב וסתלתן כעמיר שהו'קש
שלו ושתמרי כמכבדו'שלשם שהם
ה'חסבולו'וכדלתמרו'ברים עוקצין
מחבר של תמרה ונדרש כן מעני
שמכביד עותלם למטה· יכול
כדלית וכדקל דכיון דכתי'תעזוב
לומר אפי אם ת"ל אותם ואותם
אעט כלום'דוקא קציר ודומה לו
יצא דלית ודקל שאינם דומה לן·
תרב לתו את שו עמיר ומכבדות
שלהן של קכנה לשפלות ומוכנים
שפי את שו דלית ודקל שלנבשם
ים שכבה לעליותם לנקוט שם·
ואינו כמחוכר כלשון שאלה הוא אפי שהם דלית ודקל שתחויב
בפאה כשהוא מחוברו ואינו מחוכר וכת' כיון דם ק"ו מוכיר
שחלק שאי נפקא לך אלא שהם יתחייב כשהוא מחוכר שהם לשון ה'ק הין
ותימר כשהוא קורא שם פאה לשעל וכיון שקור שם פאה לשעל
שוכחי שעל עניים ואי תימר קורא שם פאה למטה שוכחי שעל
בעל שכית לשר שיוכיר אותו לשמח שיוכיר ושייכו דנפקא לן
בשעל בעניו ואינו שחוכר ושקיש כשאי שחוכר קורא שם לשהם

מ"מ הטריחו על בע"ש שהפיה היוצאה שלא שהעניים
לא יניחו סוכלה כי אין להם שם לסוניה ויכלו לירי שכנה· תני
כל האילנות שכנה כלו'ב"ש מוכיר ומחלק וב"ה לא מחלק ואפי לא
לרים קציר הרי קציר כתיב ודומיא דקציר אי אתה אילנות
ובתנו שהחוכר ומפני כל שמא
אית ליה קציר ואפי'למאן דאמ
שכר דכל האילנות שכנה ולא דמי
לקציר ומוכי את כלן ורבנן שכר
דאין שכנה אלא דלית ודקל
ואינו מוכיח אלא את אלו· מבעי
ליה לתנא למעוטי קוצץ אני
ת"ל ואפי שם שהם כקים קוצץ אני
אינו אלא שהם כקים קוצץ אני
עליו לא תכל'ועבר על לאו דלא
תעל'וסרי אלה· לא קרא שבשהם
שם שבשם כלי מקר'שם שהם עיר
על לאו דלא תכלם· התנו כיוצא
שכר דאמתי'דאפי אפי'ת"ל אלו לכון
ב"ש אומ'לחלק לזה שומעין שאמר
כהלכה קאי וקא'דאם התנו כל
העניים כלם כיניסם לחלק ואם
רוצם לכון לעשי שהוא אמ'כהלכה
כיון שכל'התנו כאין שומעין לכם
כוים וכמ"ש הלשכה רבו שעניים
לכון כיוון וכן אם רבו לחלק לך
אין חלת אפילו נוחם כוה אלו
אפשר דאין שומעין לו דקא'קאי
אלא שאמר לכון והא שם שתרו
כלם מתחלם כיניסם נכון לו
לחלק ונה הא'כאותה שעה היה
נם הוא מסכים עמהם ואחר כך
נתחרט ואומ'לכון אל לחלק אלא
אומ'כשלבם אין שומעין לו כיון
דמתחלם התרו כן כיניסם ואומ
שסכים לאו כל כמיניה לחתחום
ולחזור מדכורו הראשון· ואפשר
לשסכיר כוה אפי'אלת אפי' פלו'
אפי'היו אלם שמתחרטים· כעל
מחלק לעניים אלא יראה לעני
מדעתו וישלוך לפניו חלת מדעתו
ככשלהוא יכירו ויודעו כעניו
אלא כעו מודעתן ורואם
לו כעניו תרומות ומעשרו'לכהן
ולנני אלוקח לותם כנו אות'שם
מכר ואינו מכירו וקאמר הכא
דכשהרין הוא שיוריד כע"ש ויחלק לעניים יאמר ויזהר שיחלק
לשם נשום ולא יתדמה לעני שהו מודעתו ומיודעו וישלוך לפניו
כלאחר יד מיקה ווחר מאמרים מפני שהוא מכירו אלא חלק לשם
לשם נשום· רבי שמואל בר אבודימה בעי בילה את שדהו ממשון זל
וזל כל'חילתא דפשיטא לן מבעוא לרבי שמוא בר אבודימא כלם
את שדהו את מר סוסם שלם לעמרי כי הסיא לתמיה כרים שנוהל
כמה שנות שלם להפרים מן הקמח לא הפרים מן הקמח מפרים

מתניתין נטל מקצת פאה וזרק על השאר אין לו בה כלום נפל עליה ופרש טליתו עליה טעבירין את היטנ׳וכן בלקט וכן בעומר השכח׃

גמ׳ תני קונסיאותו ומוציאין ממנו את התלוש ואת המחובר עד כדון מזיר ואפי שונג ואפי כריבו׃

רשב׳ל בשם אבא כהן בר דליא אדם זוכה לחברו במציאה ע״ס ההלכה כראיתא בפ׳ הזורק דמסכת גיטין דתנא בלה סוגי וחלק מסנ פ או מציאו׳ יעש׃

מתניתין פאה אין קוצרין אותה במגלות ואין עוקרין אותה בקרדומו׳ כדי שלא יכו איש את רעהו נ אבעיו׳ ביום בשחר ובחצו ובמנחה ר׳נ׳ או׳ לא אמרו אא כדי שלא יפחתו ר׳ עקיבה ואמר לא אמרו אלא כדי שלא יוסיפו של בית נמר היו מלקטין על החבל ונותנין פאה מכל אומן ואומן׃

גמ׳ מהו אבעיו אר׳ בון כמה דתימ איך נחפשו עשיו נבעו מציצוניו בשחר בחצות ובמנחה בשח׳ מפני המניצו ובחצות מפני התנוקות ובמנחה מפני הנמושות רשב׳ל א״ל אמרו אלא כדי שלא יפחתו ואם רצה להוסיף מוסיף ר׳עקיבה אומר לא אמרו אא כדי שלא יוסיפו הא אם רצה אפחות אינו פוחת של בית נמר היו היו מלקטין אותה עם החבל ונותנין פאה מכל אומן ואומן תני אבא שאול אומר מזבירין אותן לגני ומזבירין אותן לשבח מזבירין אותן לגני שהיו נותנין אפה אחד ממאה ומזבירין אותן לשבח שהיו מלקטין אותו עם החבל ונותנין פאה מכל אומן ואומן׃ תני בשם רבי שמעון מפני חמשה דברים לא יתן פאה אלא בסוף שדהו מפני גזא עניים ומפני בטול עניי ומפני הרמאין ומפני מראי העין ומשו׳ שאמרה תור לא תבל פאת שדך מפני גזל עניין שלא יראה אדם השעה קנויה לו ויאמר לקרובו עני בוא וטול לך את הפא מפני בטול עניים ביצר שלא יהיו עניים ישבים ומשמרים כל היום ואומרים עכשו הוא נותן פאה עכשיו הוא נותן פאה אלא ילכו וילקטו בשדה אחרת ויבואו בשער הכלוי מפני מבית העין ביצר שלא יהו פוברי׳ותבי או׳ראו היאך קצר פלוני שדהו ולא

קוצרין חבל כפר חקמ׳וקוצרין ופוצלין עד סיבלם יחכל ומכיחין מאם לכל יחכל ומוצרין וקוצרין והיינו מכל חימן ולומן כנגד מכל מור ה ושורס וכלתכן רפרק העלים מפיעלים מבלנין מהליבתם מלומן לחימן והיינו מעורס למעס ותרנגס רום של פחת דאסכס למכיחת דריסיפין על גם שהפאם כרחם הוא כשין מורס׃

גמ׳ מהו מכעיו׳ לתנן במתני׳ ומצני כמים דתימר כיון שנפומו ושרש רש דתרנגס כשעה כשפוכו׳ דתנלין מטמורי׳ו ונכנס מבעיו כלו׳ שמכ׳ם בגל ונשרה תוך מרהו למאני פחם לעבייס וכבר כתבנו בסס אלמכם לפירש לומו לומן בקצה מלמון מס תבעיון כשו וכ׳ל ולחי דלת פלוג מורס׳ שלא מבין ונשבעו מפסיקו נ״כ לפו בקצה ומי כבעי ונתכקש דיוכב סחפים שבקפין לומו ולכן מחר כחמסו וכפשו וכמו שכתב הליק דמבעו הוא נתבקשו וה מלא׳ מייתי קרא דנכפו מנסוין כלמייתי סכא והוכוח לפסוק דחם תבעיין פיומו מהום סהמתרג׳ תרג׳ לתגלין מטמורים ולא תסתע ליס למסבר לומן בלמו בלין וחיים כ״ל שהות לומן בקצה ולסכי דחי מפסיק לחר ומיומי דם תבעיון סהות מוסכ׳ על קבקצה למיכך הכי לומו מפ׳ קר׳ כשחח מפני המניקו לם מפני שלפוזל ולפני מלכ׳ של פריסקניך שיהכלו לפמות כקר מו מהום סבבקד ולד ותיהן ישפי וסס פהות לבוא ללקט פ״ת כחנו׳ מפני המקומות סהם יפנו כבן וכמנוסס עבויים לבו׳ ללקט׃ מתני׳ המקומות כבר כמ׳ו למעל דכמוסו׳ סס מן קיבו׳ וקרי לסו נמוסו׳ מו מלמון מהום מפוסקין ומלכים ומס מהום מפוסעכים לבו׳ וכ״ל בוהס כבר מבו ומיקרו כל הפס מלבח מ׳ מן לא יפס דקיימו לא יסור מפני גזל עני׳ מהעני׳ נטולי׳ לת חבריס מלר העניים וכרמשפ מכותן לעני מקרוב ונחבא מלומו עני קרוב נזול לת הפ׳ לשו מפר שיכן גזל עניים מלע׳ם נזול חות׳ מיינו מפני הרמאין פעמם קרוים לו כלבר מלון לחר רוחסו מלא חו לברו עם חבל כפקיח בפוף בפסל׳ מיני כל יפרש פעוברי׳ם שקי עליו ולא וכל לפעות כן׃ ויהת כורך מן היפס חו ר׳ימר דבר מתיולא ותן כדתני כיפוקפ׳ מבל פאן כפוף הפל׳ים לו דוחו׳

מן העמרו׳ מפילון בעל הבית מחלק כלומר לעני׳ מחורס פאס לעמרים לסות דינס לבזו׳ כמי פקמס לחמיני הכי מחלק מלא ירמס לעבי מלעתו׳ וילך לפניו׃

מתני׳ נטל מן העפי׳ מקצ׳ פאה מלקט כבר ורק אות׳ על פסט׳ סאדין לא לקט כדי לקמת׳ון לו כם כלום מבל מה מלקט לא ספסיק כפי פדין מלא פסום קנם כדמס לקמן כ׳כ ר׳ט׳ מבל פלימבם כאב כאיקם מקנתו ואם מקנאתון לו כם כלו כין מס מלקט ובא לידו מם כין שבסס זה קנם וכן חם קוכסין מותי ונוטלין ממנו את התלוש ואת סמחוב עב ופל׳פני פאבם ולם דלמ׳מבם דין סממנה הוא סקנם ולו באב נמבט׳ סלוקסין ממנו הכל ולרש דין ממנ׳ הוא דת ודין סהמתקת הוא סקנם סיכם לם בבל עליס ופרש טליתו דכ״ת כיון דד׳ אמות שלאדם קונו לו בכל מקום ליקני לא מי בשנפל מלי קבל דבשדה דבל׳ לא תקונו ליס רבנן וכוו ותו דכיון דנפל בלי דעתי׳ דבעל׳ ניחא ליס דליקני ולא כאדבא אמ׳ וקנם קונו ליס והכי פריך אהבא בם כ׳ לוחוים לאו׳ סתם דאדבא אמות של אדם קונות לובבל מקו׳ ומתרץ לה שכ׳ יע״ש׃

גמ׳ קונבין לותו למי מנפל מבל הפל ורק של מבאר לחלמבם סוגו דין מבנם ולם הדום הוא מאדם כדפניבב׳ עד כדון כמוד דאלמין קנם מן ל מקם לבל סונג מהו ומקיש דאמי סונג קונסין ליס לטו מוד יאמי מאמ׳ כדוכות וגבור׳ מ׳ולין מהו אדם ווב לחברו כמניח עם מלבה כדאיתא בפ׳ גיטין בולם פוניח וכמ׳ מניעת חלק מאנס ופס הלדתו מאדוכס יעיין פס׃

בתני׳ מנולת פס סקדמים וקדורות פס מהיני המעוברין פס מוכני לסוק ולבית כיסוה כיב כין לנסי לפיכך לין קונרו בפס מחל לעשירו סלקיט ומולכניסס מחלק ויכו לים לת דעתו׳ ולבעו׳ הס כתב חלמבם כי סמבנה נ׳בקות מלמין לם תבעיוכבעו ע״כ ול׳בקט סות על פס מהעני׳ מבקסיס לת סלפס מן כפפס ונדלח פתח מפתוח עם סיהוסלתו כמן פיתכאר בנמרא בפתר פתנות וכמפחה לקמן תקדם טעמיהן כית פער קיינו כיע במר׳ דכתיב בקר׳ על סאכל

ולא הניח פאה לעניים מפני הרמאים ביצד שלא יאבר בבר נתתי ויהא בורר היפה ומוציא את הרע ובשום שאכרת תורה לא תבלה פאת שדך:

מתניתין נברי שקצר את שדהו ואח"כ נתגייר פטור מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה רבי יהודה מחייב בשכחה שאין השכחה אלא בשעת עבור:

גמרא יאות אמר ר' יהודה מה טעמון דרבנין רבי יוסי בשם שמואל בהיב ושכחת עומר בשדה זו שכחת קמה את שיש לו שכחת קמה יש לו שכחת עמרים את שאין לו שכחת קמה אין לו שכחת עמרים ושדא ובו שדיו שותפין בקמה חלקן של ישראל חייב וחלקן של גוי פטור רבי חזקיה בשר' במחלקת:

מתניתין הקדיש קמה ופדה קמה חייב עמרים ופדה עמרי חייב קמה ופדה עמרים פטורה שבשעת הובתה היתה פטורה יוצא בו המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת המעשרות והדאן חייבין משבאו לעונת המעשרו ופדאן פטורין הקדישן עד שלא נגמרו ונגמרו הגזבר ואח"כ פדאן פטורין שבשעת חובתם היו פטורין:

גמרא ולמה הניחה תרי זמנין רבי יונה בשם בר פריה אחת למרוח ואחת לשלישי ר' יוסי אריבא וחבריא אמרי חד למרוח וחד לשלישי ר' בא מפרש בחלה למרוח ובבא לשלישי מתניתין דרבי עקיבא דרבי עקיבא אמר אחר שלישי הראשון את מהלך דאת בלגון שדה שהביא שלישי לפני גוי ולקחה מכנו ישראל רבי עקיבא אומר פטור וחבא בתוספת היב מאי כדון תפתר כר' עקיבא במרוח וכדברי הבל בקוצר מיד:

מתניתין מי שלקט את הפאה ואמר הרי זו לאיש פלוני עני ר' אליעזר אומר זכה לו וחכ"א

מתני' הקדיש קמה כשהיא קמה וכשהיא עמרים קמה וכשהיא כתי ויב כשהיא ולקט וכשהיא עמרי וכשהיא עומרי חויב בשכחה ופאה סקדיש קמה וקנה הגזבר ועמדו עמרי ואח"כ פדאן לא יתחייב אלא בשכחה: עד שלא כלו לעונת המעשרות וכדאן קודם מירוח. ונמרן הגזבר מירוח:

גמ' ולמה תניתה תרי זימנין בקונטרים אחרון כתיב ויד מנך גרדא מבעתי פי' סוגות וזוסמיתי לסעתיקה פס מלה כמלה והוי בסמ' ולמה תניתה תרי זימנין דהכן מתני דכתיב כו המקדש וכו' סגיא כתן ובפלג דמם מלה: דחלה למרוח מתני' דחלה דתני כה מצטלו לעונת המעשרות פנמרם מלשכתן בחזרה הוא דתני' ובפלה דקיימו כך דהכא היינו עונת המעשרות כיצטעה דהוא מכשת סלים וכר' לוחתני דחלה מפר סיגן נפי מירוח דומיא דחלת עסה דכתר בלגול הוא דתניבא. מחי דלא סיא מקני דהכא דפלה דקתני מצטלו לעונת המעשרו הקדישן מייבין ומשמע ואפי' סומיפו טובא כיון הקדש חייבין ואין לחוש לגזולי הקדש דכתר סלים קמה סולין דלא חיי דתפלגון פ' כתרת דמעשרי' דע מופטור התוספת פטור פלומר אפי' התוספת פטור דכתר סלים קמה סולין ונמר פירש מוקדי סיון דגדל סלים כיד גוי. התוספת מייב דמר כאן לא פליגי דפגן עליה דר' כמתניתין דמעשרו חלה בסורית מכל כאדן מודו ליה. מאי כדון מאי הוי עלה מתני' ממן קתני לה: כלע כמרוח דאפילו גדל סלים מחר מסוקדם ופילן מייב כיון דגדל סלים מקמי דמקדיש חלה דכעי דהמרוח ואח כיד סרייט וכבש ג' מחייבי כלהו גדולין דלו מרוח הקד' פטור ואפי' כלהו גדולין כיד מליוט כדאי כפ' רבי ישמעאל דמנחות ולרבנן מיישינן לגדולי בתרומו וכיון דגדלי כרשות הקדש אפי' מרוח סדיו פטור ואית דגרסי כרע כמחלוקת ופיישינן לה כ' קופר מיד וכדברי סכל סהיחס סלים וקנה מיד ופדם מיד כעניין שלא גדל כלל כיד הקדש ע"כ סוף למון הקונטרים הכי נוסחת בפלה כמו שניתנו:

מתני' מי שלקט את הפאה כפ' סביס לתוך לא סיה יודע בכעל הפדם שלא טרסים דעלמא דאי בכעל הפל' לא אתי ליה וכה לו ואמרו שם מגן דאי בעי זכי לכסביס שלון כו מנו זה שהיו לפילו סיסה עבי מוסיף על שלו ועוד יתכתר זה לקמן

והנמוס אומרים יתנכם לעני הנמצא ראשון כפרקא קמא דגטין
מפרש טעמא משום דפתוב לא תלקט לעניי:

גמרא כבעל פרית עשיר נחלקו מחלקת רמתני' ר' שיעזר
אומר וכ"ש לו וחכמים אומ' יתנכם לעני הנמצא ראשון

וחכמ' יתנה לעני הנמצא ראשון הלקט והשכחה
והפאה של נכרי חייב במעשרות אבל א"י הפקיר:

גמרא ריבל אומר בבעה עשיר נחלקו אבל
בבה עני מאחר שהוא ראוי ליטול זכה
אר' זעירא לחבריו ר' אליעזר ור' יוחנן וריבל שלשתן
אמרו דבר אחד. רא ראמר זעירא אמר רא אדם
זוכה לחברו במציאה. ר' יוחנן דתנינן תמן מציאת
בנו ובתו הקטנים עברו ושפחתו הכנענים מציאת
אשתו הרי הוא שלו מציאת בנו ובתו הגדולו עברו
ושפחתו העברי מציאת אשתו שגרשה אע"פי שלא
נתן לה כתובה הרי היא שלהן. ואר' יוחנן בשאינן
מפולין אבל אם היו מפולין לאביהם הרי היא שלו:
ריבל דריבל אמר בבעה עשיר נחלקו אבל בבעה
עני מאחר שיטול זכה. תני השובר את הפועל
לעשות עמו בכל מלאכה מציאתו של בע"ה ושבל
בעי רצה לחזור חוזר ואת אמרת מציאה של בעה
ר"י בר אחא מקשי מה צורכה להתהיא דאמ' רשבל
ולא כן שמיע ליה ר' אחא בר אחא אתפלגון ר' יוחנן וריש
לקיש ר' יוחנן אמר אדם זוכה לחברו במציאה. ר' רבי פא אתפלגון
אין אדם זוכה לחברו במציאה. ר' ירמיה ור' יונה ור' יוסי חד אמר הראוי ליטול זכה וחד אמר
הראוי ליתן זכה מאן דאמר הראוי ליטול כש ליתן
מאן דמר הראוי ליתן הא ליטול לא מתני פלוגא על
מ"ד הראוי ליטול זכה דתנינן תן גט לאשתי שבן ראוי
לקבל גט בתו ושיור שחרור זה לעבדי שבן ראוי
לקבל שטר שחרורו. ותנינן התקבל גט זה לאשתי
או הולך גט זה לאשתי אם רצה להחזיר יחזיר.
האיש שאם התקבל לי גטי אסרצה להחזיר לא יחזיר
והעבד ראוי הוא להוליך את הגט פתר לה לצדדין.

והא

ולית צריך לטעמ' דיכול למוול כו'. מרחוי ליטול וכה מרחוי
דמחרים מחכירין וכה לו לעני הייכו כ"ש ליטול דמגו דיכיל עבי
זכי לנפשי' וכי נמי לאכריה ולא כרחי ליתן דליכה מגו. ואי ממר
מרחוי ליתן מפי' מרחוי ליתן וכה כע"כ לו ולא כ"ש ליטול. מל
רחוי ליטול כל שכן ליתן כדאמ'
דמעות הוא דאין כאיר דעני
מאיר רחוי ליטול כל שכן ליתן
והלא כרחוי ליטול חיכה מגו
וברחוי ליתן ליכה מגו ועוד מש
כן שיכה דמקני מתחכירין לקטן
על אם שאיר מרחוי ליטול מש
מקני ליה סרי הקונה נמ כן
הוא על מי שאיר הרחוי ליתן
דמכל שכן מפיק ליה לכך כרחוי
לגרום מל רחוי ליתן כל שכן
מרחוי ליטול וכן נמי צריך
לגרום כפרק לחרין דמעבר שכי
דמיתי לה כתם כמי ושמעת
מינה דאוכה לים מגו ומקשינן
מרחוי ליטול מש ליתן והלא דקתני
ליטול לאר מינו לא קאמר ושמעת
מקני מפיר עלמי שאיר מרחוי
ליטול דהא ליתן לא מחכירין
דתניין תן גט לאשתי כפרקא
קמא דמסכת גטין ותן כופה דאי
ואי אמרת הכא דכעי רחוי ליטול
כרי מיכף לאכרי מש כן מתם
מהוא חכה כאר מתם מטו רחוי
ליטול הוא וכי ים לרש מתנרם
מאתו ודוחה זה דרחוי הוא
ליטול הוא מכן מקבל גט לאתו
הקטנה והוא גוטלו מש כן שרי
רחוי ליטול הוא והא פלוגא ושכר
ומקני לים מפיפא דהכיא דגטין
דאתי ושטר שחרור לעברי והתם
אאי רחוי ליטול שייך כיפ וכי
לרש מקבל יכוטל גט עבדו אי
שפחתו הקטנים מיהא שייך כו
רחוי ליטול ומשכי ודוחה דהא נמי
הוי ליטול הוא דכן מקבל גטו
מש יעשה שבר עברי דקיבה
עבמו כגט. ותניכן כפ התקבל.
אי סולף דקם סולך כוכי דמי מש
דגט להחזיר יחויר דחוב הוא לאשה ולין חכין לאדם אלא כפניו.
אחש מאמרה לו מש כן לגט להחזיר לא יחויר דיושבניע גט ליד
שלים מנורם ולמה יחויר ומשמע דעמא דלין חכין לאדם אלא
כפניו הא לאו שכי רחוי לקבלו ואחאי והא לים לאו כר קבולי
גטא סוי שלא מפוש רחוי לקבל גט מחורי וכדאמרן לעלם רחוי
ליטול הוא ותריך ומעבד רחוי הוא לסולוך את הגט דקסב סיאת
דכי תתן כפ"ב דגטין שכל כשרין לסביא את הגט אפילו שבר כמי
כשלל ור' אמי שבר הוא שכי והא כעינן כש רחוי ליתן ושכ ליכה
רחוי ליתן ולאו דרחוי ליתן ומשכי פתר לברדין כלו דשמי דעבר
לא מרכם מקני קורקי פשול ומפש מפקינן לדיק שגט לין כן

נשם

והא מתניתא פליג על מ"ר ראוי ליטול כן גרסינן בסדרי התולדת ממנוסות ור' עקיבא ראוי ליטול הוא וכפרי סירוסלמי יש טעות סופר ' דתניכן תמן פרקא כתרא דמסכת דמעשר טבי ' עסוק בלמוד עתיד למוד סיהר רחוק מפירותיו והניע שעת סבעול וסיה רוצה לזכותו לבעליו ועשה כן בהסכיר המקום נפע וזכהו לו כדי שיגיע לבעליו כל מוך ומוק מן התרומה ומן המעשרות ' ולפי ראוי ליטול היה כתמיסה ושלא עשיר סיה כראמריכן כנמ' דעבד ליה לחמתו עירי של זפב וכיון שלא סיה ראוי ליטול וכיה סברי לה תמ"ר ראוי ליטול וכיה סברי לה מסתם מתכת דקתניכן שלא ראוי ליתן ותו לא ומאבי פתר לה כלומר תעשר דעוכרת דר' עקיבא קודם שהעשיר כלו קודם פירות לבעל שביע חייו להועילו מנכסיו ועכו היה כמותה עשה מאחרו כגמ' דכתבת רבי עקיבא אומר שביעית לאחזקתו שלו מכי ואכלי מפני שהיתה קרוב לגדיים מרוב עניותם והיתה השיבה יודע בדיק בפה כתמתי ואין ראוי ליטול היה ' יש ספרים כיד העני וראוי ליטול מקרי ומהשם קיים הני מתניתא לעיל מ"ד ליטול כל שכן ליתן ומ"ד ראוי ליתן הא ליטול לא וסופיף כו שלא נדיך ואחד ליטול אינו נדיך ולא דחקתו הקוסי שהשיבו לעיל דחוך יתכן לומר דמ"ד ליטול כ"ש ליתן דשכח סיה מבי ומה ליבא מנו בדכתבי לעיל מפני שהוא מפריש דיכא דקא' ר' ריפס דמר אמר ראוי ליטול ליתן וכדזכה הלא קלי אמתני דהכא שלא אמתני' דעבד וסולך לטובו שלא כאלם אחד אמר ראוי ליתן ליתן וכה כנון גבי גט לעבד דאין עבד מקבל גט של מכרו דכעיכן ראוי ליתן ' והדיוק אמר ראוי ליטול זכה אף ראוי ליטול כעין כנון נבי אתכי' דלטוי עני דמנו דוכי לכפים וכי נמי למכיכן ליתן אמר אינו אכל אם סוא עשיר לא זכה מ"ש ראוי ליתן לא חזי ליטול ' מ"ד ראוי ליטול זכה כ"ש ראוי ליתן כלו כ"ש דכעי נמי ראוי ליתן ' ומ"ד ראוי ליתן אכל ליטול לא נדיך ואחד עשיר לעני אני לזכו ' כאמרתכי יש קנין לגוי כאי אם ראמריכן דאם אתקיר פסו סייכו למ"ד לוקח קנין לגוי לאפקיעי מידי מעשרי דאלו למ"ד אין קנין אפקירו אייב וד' יוסי כפס ר' יוחנן מאפר האמות ואמר רבי יוחנן דאם אתקני כלקט אכחם ופאה של ככרי אייב כמעשרות סייכו אינא מ"ד אין קנין ואם אתה אומר דאלו למ"ד יש קנין קל אקלו חכמי כלוקטין כלו אקלו בכם ואין מעשרין ' ואין לו קנין נכסים בפרק אסולת דאך תלמוד אמיתי לפס ואקשר אם קנין נכסים אכילת פירות וכפ"ד דרמאי אמרו דבי ועירא כבל אכא אף על גב דאמר אחיך אין קנין לגוי כאריך ישראל לפטרו מן המעשרות אמרו דבי ועירא כבל אכא אף על גב דאמר אחיך אין קנין לגוי

רב כהנא ורב תהליפא חד אמ׳ תוך היד ותוך המגל
וחרינא אמר תוך היד אפילו לאחר המגל:

מתני׳ חורי נמלי שבתוך הקטה הרי הן שלו בה
שלאחר הקוצרי העליוני לעני והתחתוני
של בעה״ב או הכל לעניים שספק לקט לקט:

גמ׳ ר׳ יהודה בשם שמוא העליוני לעניי בלבנים
התחתונים לבה בירוקין. רמא הכל לעניים
שספ׳ לקט לקט שאוא לגורן בלא ירוקין אר יהודה
דר יהודה בן חנרא היא דתני גר שנתגייר והיתה לו
קטה נקוצרת עד שלא נתגייר פטו משנתגייר חייב
ואם ספק פטור ר׳ בן חנרא מחייב רשבל א דברי
הכל הוא ישרצ שעקרו חייב ספקו חיי וגוי שעקרו
פטור ספקו פטור אר יוחנן כך היה משיב ר׳ מאיר
לחכמים אי אתם מודים לי שספק לקט לקט:

פרק נדיש

נדיש שלא לוקט תחתיו כל הנוגע בארץ הרי
הוא של עניי הרוח שפזר את העמרים
אומרין אותה כמה לקט היא ראויה לעשות ונותן
לעניים רשבנ אומר נותן לעניים בברי נפלה:

גמ׳ הרא את אמר אומרין אותה כמה לקט ראוי
לעשו ונותן לעניי ובא את אמר כל הנוגעות
בארץ הה של עניי ר אברהו בש״ר יוחנן קנס קנסו
בו שנדש ע״ג לקטן של עניי עד כדון מזיר אפי שונג
אפי׳ הטין עכ שעורין אפי גדשו אחרי חוץ מדעתו
אפי קרא לעניים ולא באו ר אומי בש׳ רשבל ובש
היא דבשא הבקר לעניים הפקר א״ל ר יסא שמענו
שהוא פטור מכעשרות שהבקר בית דין הבקר
דפתיב וכל אשר לא יבא בעצת השרים והסנגים
יחרם כל רכושו מנין שהוא פטור מן המעשרות
ר יונתן בריה דר יצחק בר אחא שמע לה מן הרא
אין מעברין את השנה לא בשביעית ולא בטש

ואם

רעת סרמכם לכל רשת ר״ש דכרי נפל דהב סוף שעל לחט ערניב
להיו כלו מעור סרגיל ליכול בסף קניר דכייכו ר׳ קנין לכור ודע:
גמ׳ הדא לת לחר תומרין בעור דכוחי וסכא חת ת כל הנוגעות
כנדים מלא לוקט תחתיו מתהה דמלי סכא להוה תרוייהן

כלומר לו תרוייהו כל הנוגעות
לארן ומשני ל׳ לכסו קנס קנסן
מפני זה כנדים מלא לוקט תחתיו
סרכו עם הלקט ומת כל סנוגעו
ולא בלות מעו קנס מהנדים ע״ב
לקטן על עניים לכל כמור רוחב
לא נלמי דילים חוץ׳. עד כדון
כמויר כיון דמדין קנס כנעו בה
שאוא רוק כמויר דלטו לעוגנין מי
קנסי ומשני דלא׳ גוזל ואפי חטין
שב מעורין לכול להתכר מה לקט
ומכו מלא ומפי מלחי׳ הגדיש
שעומו כם מכמו מפי קנס לעניים
ולא כלו ומלא סנדים מקנסי׳
שת לטו סם ומכי משמע ליכתת
מלא לוקט תחתיו ולא תמר מלא
לקט תחתיו משור לפי׳ נים מעוש
על כך סיד לחדים ולא סיכו׳
מתני דכם היו שם כם דמלחין
סכר לעניים בכר ופטור מן
המעשרו ומפני זה תמ׳ כאן ר״ם
על עניים כלו ועשור מן בכרות
דלו לכ״ם סיכו מוסף עד סיום לקי
לכל וחייב כמעשרו ולא יהיה לפי
דפטו לתכרו ה״ם על עניי ולייסי
דלפי שיכת רכ״ם לתת מתני׳
ומלינן לה דיוה נמי תני ר״ם על
עני יוטפתו דנהי דספקר לעניי
היכו ספקר וחיים כמעשרו היינו
סיכ דספקר לחד מלוהו ולא לת
כל סוף לכל הכת סחכמים הפ
ספקיהו ולמרו הרי הן של עניים
סנה הסע ספקר כל ספקר הרי
הן ספקר ופטור מן סמעשרות
כדמוכם מקר דכל לסר לא יכת
לן היהו לכעלת מדו׳ מסנגים
סיל שרכושו מרס יחר כל רכושו
וחרי מסמע דספקר כ״ר המקר׳
ומניו ספס מן המעשרי כהדיל
סמע לה מן המס וס כרית כספק
דמנסרין ככלי חין מעכרין לת
הסב לת כשביעי מפני שמלריכין
עליהם לסור עכורת קרקע ולא
כמ״ד הייכו כשמיני מפני שכלה
סיען ומלריכין עליהם אם ר׳
החדש דומיע דמחרינן דחין מעכרין לת הסנס כשנת רעבון
מפני שכל הע״ם רעבי נס נמלי ורנים לגרמולם ות לת כספק
ולי ומפרין לת הסנס מוסיפין להם חדש לחר כחבור ירחדש
ומסת כניו הכי מי כשביעית סייכו טענ דלמרן יכדחכ רש
לקטן ותטוס שכי חין מעכרין לת הנכה כלו סומכ ס נוקפי סין

דלחם

ואם עברוה הרי זו מעוברת בחדש א' שהוא מוסיף
לא פטור הוא ממעשרו ער כדון שביעי מ"ש מנין א'
ר' אבין שלא לרבו באסור חדש ר' זעיר בשר אברהו
הדא דתימר ער שלא התיר ר' להבי ירק מח"ל אבל
משהתיר ר' להבי ירק מח"ל היא שביעי היא שאר
שני שבוע תני אין מעברין את השנה בשביעי אלא
בשאר שני שבוע ואם עברו הרי זו מעוברת אר'
מנא הדא דתימר בא שוחיו השני כסדרן אבל עבשיו
שאין השני כסדרן היא שביעי היא שאר שני שבוע
תני של בית ר"ג עברו במוצאי שביעי מדאר' אבינאין
מקדא לית את ש"מ בלום שמור את חדש האביב
שמרהו ער שיבא בחדשו והיודא אטר' דא גדיש
שלא לוקט החתיו ר' מנא בשם ר' לבש היא א"ל ר'
יסא שמענו שהו פטור ממעשרו דברי הכל משום
קנסולבה מעשרין ואובלי ר' זעירא בשם ר' יוחנן ר'
קבין לבור ר' זעירא בעיקומיר אבהוד קבין לבוראו
לבית כורי תמן תנינקמה קצבה בדי אאב יש בהבדי
נפל אר אברהו בנפל בה בדי לזורע ובא הוא או הבן:

מתניתין

שבולת שבקציר וראש מגיע לקמה
אם נקצרת עם הקמה הרי היא של
בה ואם לאו הה של עניי שבולת לקט שנתערבה
בגדיש מעשר שבולת ונותן לו ארא ובי היאך העני
הזה מחליף דבר שלא בא לרשותו אלא מזבה את
העני בבל הגדיש ומעשר שבולת אחת ונותן לו:

גמרא

איזו היא קמה שהיא מצלת את הקמה
אר יוחנן בהדא דתנינן שבולת של קציר
וראשה

כמה שלא נתאחר שלא יעברו יכול הסביב על כעול תכוף
ויהיו ממהרין ושם שם פטור את הסביב ממרשו ופכך מנין ו
עדין בשעברו כדי סיכת הסביב כחדושו נמ"ל דבשעברין
את החרם עדין אין ספירה מכוונת לחויב למעשר מ"ל אין אנו

רכיון שעברוהו ונפטו מן המעשרו
גמרינן מיני דתפקר כ"ל פוטר
מן המעשרו סדרי אין כאן תשוב
ויהיו עדיין חייבו כמעשה
שם עכרושו לשנת דכיון כעכרוהו
ספקר כ"ל פוטרן ממעשרות ומן
אין מן סרי שם עכרוהו משוכר
ליה את מ"מ כלו דתפקר כ"ל פוטר
מן המעשרו סדרי דרשין שמור
את חדש האביב שמרהו כחדושו
ואי לא הוו מעברין לומו לא היה
דבר רשוי למעשר ואין נאמר
דתפקר פוטר ממעשרו מ"ל ויל
אמר דת כלו לחוו כדרייתא לומר כן
דתפקר פוטר ממעשרו לו היה
מצל שלא את היה ממשה שלא
גדיש שלא לוקט תחיו לקוטין
לותו ואפי היה של עני ואפשר שם
ממעשרו דברי ספל סומכו קנס
דלכם מקום שפקר לעניים הפקר
ולכ"ם מקום קנס לתפקר כית
דין דאלו לבית שלו כלתן שעשה
דקסם מי כמעם ואעני מעשרין
ומוכלין זה מזה אר ולבית שלו
כלו מי לאו שעשה דקסם. שרכתם
קבין לבור אמי כשלם דקפני
כאפני שעורו מבל בור ל' קנין
ובשי תהי כור דאמרת כור שלם
כמדינה סוף אחר שנקנר לו
בית כור וסוף תפרקם שיש כו
שעור לורע כור ואפני בית כור
תנין תנינן כם שמקבל לחביעה.
מה קנכם היה כדי דאמרת תם
יש כם לשעמיד כדי ומתיש שלא
לש בן יש כם כדי נפל ור' לחזה

סתם מעשרי שלא כלו קולע שכובל בם. וכא לת לאמרת בכי
דכפילה שוה ר' קבין לבית כור וכשאר הדבר כקומתו יש שעם
מבטן לשלמנם זל שנתב כמתניתין שפירושו על פני שלא שוה
כעוכל כשעת שוויעה שהרי מקמי שניה לדבכם ודאי דשבי שבר
לשלב ולפירושו על לם דשירם שוה שכובל כשעת הלקט שעשר
דשעדם דשם דמקמי שר שבבו לן שעיקו מרכם קבין לבי כור שלא
כבי שעור שפפילה שבל הוי כרישים שפם כשרק
שמקבל שוה שכובל כשעת שורעם ושבא שוה שכובל כשעת הלקוט:
בתני שבובל שבקש כשי קוב שי שכובל שלא קנר זרשם את
שבולת תניא לקמה ושבחם ולא קנרם שם שותם שבולת
יכולה להקנר עם הקמה בשחת הקמה מצלתם וכדתנן לקמן
הקמה שבלת את הקמה: שעשר שבולת שחת לקמן שעדם לה:
גמרא חיו שיש קמה שמצלת את הקמה דשבי תנן
לקמן כפרק בית שמאי קמה שבלת את שעורה
ואת שעורה ואיו שיש כהדא דתנינן בשעשתה שבלת קנין
ורחצה

ראשה מניע לקמה אמר יוסי והוא שיהא הקציר סובבה והוא שיהא ראש מגיע לקמה והוא שתהא יכולה להקציר עם הקמה היתה יכולה להקציר עם הקמה ואין הקמה יכולה להקציר עשה ניצולת היו שתים הפנימית יכולה להקציר עם הקמה והחיצונה יכולה להקציר עם הפנימית ואינה יכולה להקציר עם הקמה הפנימית נצולת ומצלת. אר חושעיא רומס היתי זיתים עם רבי חייא הגדול ואמר לי בל שאתה יכול לפשוט ידך וליטלו אינו שכחה אמר יוחנן מבוין שעבר עליו ושכחו הרי זו שכחה מתני׳ פליגא על רבי הושעיא שבולת של קציר וראשה מניע לקמה שבולת שבקציר אינו יכול לפשוט ידו וליטלה רבי לא בשם רבי הושעי׳ באומן השני שנו דבר שהוא ראוי להציל ושכחו מהו שיעש׳ שכחה נשמעינ׳ מן הרא עמר את הראשון ואת השני ואת השלישי ושכח את הרביעי אית תניי תנו אם נטל את החמישי הרי זו שכחה ואית תניי תנו אם שהה ליטול את החמישי הרי זו שכחה אר בון בר חייא מאן דא נטל את החמישי בשיש שם ששי מ׳ אם שהה ליטול את החמישי בשאין שם ששי אם עד שלא נטל את החמישי לא כבר נר לו הרביעי לירון בשורה הרא אמ׳ דבר שהו ראוי להציל ושכחו הה שכחה. דבר שהו ראוי להציל ושכחו מהו שיה׳ שכח׳ נשמעינ׳ מן הרא סאה עקור ושאינ׳ עקורה ותציל עקור שאינ׳ עקור הרא אמ׳ דבר שהו ראוי להציל ושכחו הה שכחה אר יונה תפתר בקוץ שורה ומעמ׳ שור וכבר שכח את הקמ׳ עד שלא ישב׳ את העמרי

ביצד

ולאחר מניע לקמה אחר בקצרת אם מקמה הרי היא של בעה׳ והקמה מבילתה ולסכי בקצ׳ לותה הקבלת קמה לאחוקי שלינו לא לקט ולא עמרים והוא שיהיה הקציר מוכנה מיסוד בקצר כל סביבותיה. ולאחר מניע לקמה כנגהם מיסן מוות בגוב׳ והוא שתהא יכולה להקצר כל לאינן המוקו זן מזו עד שיהיה בקצרות כאחת. היתה יכולה לקצר עם הקמה סגבוהה כל כך עד שאם נכוף ראש הסבולת מנתרפת ומתחברת עם הקמה ובקצרת עמה. ואין הקמה יכולה להקצר עמה אלו נרצה לחבר קמה עמה לא מוכל אם כל זה מצלת. היו סנימית וכו׳ עד ומצלת את החיצונה הכי גרסי׳ לה וכן כתבה הלמכה וכספרי הירום יש טעות ויכולם היו שתים שתי סבלים. רומס הייתי מפסר דהאי רומס לשון המיסס הוא ואייכא דריכה שהיה דורך הייתים לשוניה מסן שמן וכיוצותם אם תמר לו זה הדין ומפסר דלכון רומס הוא מורס על הסשתת ועכשיו כשהיה מפחית שלמות ולוקט משם הייתים תמר לו דין זה והוא סייך לעצים. כל זית שאת יכול לפשוט ידך וליטלו לאינו שכחה דכעיכן שלוקחתה יכול לפשוט ידך וליטלו דכתיב לא תסוב לקחתו דבר שבהיך שיכה לקחת לותו יבא וה שלין לחה נדיך שיכה חלא כהסלחת יד סני ליטלו. מכיון שעבר עליו ושכחו סרי זו שכחה וקבל דלת תסוב לאו כשיב׳ סנוף קמחר חלא על חורת שלקיחה בעינן מבאחר ושוב מול את כפי שבר סניה שסוף על חורת סדבר ומניתן. שבולת שבקציר אינו יכול לפשוט ידו וליטלה בתמיהה ולאי לוכול דלא ובעינן שאי שיהא בקציר שוכחה מאר כע רוחות הי

בכלאיים והוא שיהא הקציר שוכחה אי סרי פליגא על ר׳ הושעיה דאי בקציר שאינה יכול לפשוט ידך וליטלו ומבני דמתניתין כיון שמו ושיימו שורה כלו השבולת כשורה אי וקמץ שורה שניה ושיימו שורה שלישית עלך לומר דאפי׳ יכול לוטלם זה שכחה דשמה שלומן ולא שלקח דעתיה לחלק בין מילן לקציר. דבר שהוא ראוי להציל ושכחו מהו שיעש׳ שכחה דאפשר שיש לו לפיון דשוש דשוש לאו בעיש בורין שכחה על דרך דאמרי׳ כל זית שיש לו שם כשרש שכחתו ונלסכי קל כעי לה ופשיט לה כשמעיים מן סרש לחני כש שם דהכא מוסרת. עמר שלא סרשון נטל עומר דשון ושני שלשי ושכח את סרביעי ולא נטלו כוה יש בדייתו מוחלפות יש בדייתו שאנו לא נטל את סחמישי הרי סרביעי שלא נטל שכחה. לעניי דאשם דכעיכן כטולת מחשי בשעיל שביעי סרביעי שכחה ולאי תניי תנו אם שהה ליטול שור לאו דוקא נטל את

כיצד הוא עושה מבי ב שבלין או אם לקט היא הרי זה יפה ואם לאו הרי מעשרותי קבועין בזו ונותן לו והא וחש לו שמא אותן שקבע מעשרו בה לקט היא אר יונ מבי ב שבולי ואו אם לקט הוא ה"ז יפה ואם לאו הרי מעשרותי קבועין בזו ונותן לו א מתן ר אבהו בשר שבל דר יוסי היא דתנינן תמן ר יוסי אומר כל שחליפין ביד כהן פטורין מן המתנות ור"מ מחייב אר בא דברי ר יוסי צריך לזכותו לכהן אר יוסא הדא דר בא פלינא על דרישׁ לקיש דתנינן תמן אלא מזכה את העני בכל הגרוש ומעשר שבול אחת ונותן לו אר בא דברי ר יוסי צריך לזכותו לכהן רבי לית היא דר יוסי אר מנא כל נרמ אמר שהי דר יוסי תניי קומייא סברי מימר אינו מזכה את העני בכל הגרוש אלא שבולת אותניי אחריי סברי מימר מזכה את העני בכל הגרוש ותנייא קדמייא סברי מימר בזב מימינו לשמאלו ואינה זביה ותנייא אוחרייא סברי מימר אינו מזכה מימינו לשמאלו וזביה הוא תני ר זעירא בשם ר אבהו בשם ר יוחנן מחלף שיטתי דר איעזר תמן זכה לו ובא אום הבין בשיטתו השיבו בשיטתך ראת או על ידי חלופיהיאך העני הזה מחליף דבר שלא בא לרשותו אלא מזכה וכו׳

מתניתין אין מגלגלין בטופח דברי רבי מאיר והכמים מתירין מפני שאפשר בעת שהיה עובר ממקו למקו וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני יטול וכשיחזור לכתו ישלם דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עני היה באותה שעה.

גמ׳ תני המרבץ שרוו עד שלא ירד עני לתוכה אם הזקן עני מרוב על שלו אסור ר׳ או בין כך ובין כך מניחן על הגדר והעני בא ונוטל את שלו מחלף שיטתי דר׳ תמן

כיצד הוא עושה מבי ב שבלין או אם לקט היא הרי זה יפה ואם לאו הרי מעשרותי קבועין בזו ונותן לו והא וחש לו שמא אותן שקבע מעשרו בה לקט היא אר יונ מבי ב שבולי ואו אם לקט הוא ה"ז יפה ואם לאו הרי מעשרותי קבועין בזו ונותן לו א מתן ר אבהו בשר שבל דר יוסי היא דתנינן תמן ר יוסי אומר כל שחליפין ביד כהן פטורין מן המתנות ור"מ מחייב אר בא דברי ר יוסי צריך לזכותו לכהן אר יוסא הדא דר בא פלינא על דרישׁ לקיש דתנינן תמן אלא מזכה את העני בכל הגרוש ומעשר שבול אחת ונותן לו אר בא דברי ר יוסי צריך לזכותו לכהן רבי לית היא דר יוסי אר מנא כל נרמ אמר שהי דר יוסי תניי קומייא סברי מימר אינו מזכה את העני בכל הגרוש אלא שבולת אותניי אחריי סברי מימר מזכה את העני בכל הגרוש ותנייא קדמייא סברי מימר בזב מימינו לשמאלו ואינה זביה ותנייא אוחרייא סברי מימר אינו מזכה מימינו לשמאלו וזביה הוא תני ר זעירא בשם ר אבהו בשם ר יוחנן מחלף שיטתי דר איעזר תמן זכה לו ובא אום הבין בשיטתו השיבו בשיטתך ראת או על ידי חלופיהיאך העני הזה מחליף דבר שלא בא לרשותו אלא מזכה וכו׳

מתניתין אין מגלגלין בטופח דברי רבי מאיר והכמים מתירין מפני שאפשר בעת שהיה עובר ממקו למקו וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני יטול וכשיחזור לכתו ישלם דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עני היה באותה שעה.

גמ׳ תני המרבץ שרוו עד שלא ירד עני לתוכה אם הזקן עני מרוב על שלו אסור ר׳ או בין כך ובין כך מניחן על הגדר והעני בא ונוטל את שלו מחלף שיטתי דר׳ תמן

תמן הוא או כשם שהוא מדל בשלו הוא עניי וכא הוא או חבין תמן הן גרמו לעצמן ולא באו ברם הכא הדי באו מחלפ' שטתון דרבנן תמן אינון אמרין אם הזקו טרובה על של עניי וכא אינון אמרין הבין תמן אפשר ברם הכא אפשר והא ר"מ אמ' אין מגלגלין זכות בשמין לשל בה בהפסדו והא רבנין מגלגלין ושכין לעניי בהפסדן ולמי הוא משלם אר יונה לעניי אות העיר דלא כן תמה נן אמ' אר חיי למר הדין נזרוק ז'

מתני' המחליף עם העניי בשלו פטור ובשל עניי חייב ב שקבלו את השדה בארסיו זה נותן לזה חלקו וזה נותן לזה חלקו מעשר עני המקבל שדה לקצור אסור בלקט שכחה ופאה ומעשר עני אר יהודה אימתי בזמן שקבל ממנו למחצ' לשלוש ולרביע אבל אם א"ל שליש מה שאתה קוצר שלך מותר בלקט שכחה ופאה ואסור במעשר עני:

גמרא תני אב ובנו אוש וקרובו שני אחים שני שותפין פורין זה לזה מעש שני ונותנין זח לזה מעשר עני אר יורן תבא מארה למי שנותן לאבין מעש עני • אמרו מנין שאם חיו שניהן עניים

מה

למעמע דרך קפרו לה ומשני דהמלי והפרעון יהיה לה כיי מותה העיר שכטל ממנה פלקט חו הסכח לו הסמ לפי דמכויים מסר מ מלם הוי לה היה לוקחים הם ויקחו חלק ואח"כ מכר היהו דעניי עירנו כוס ולם דשל מם מן ממרין בנו מירבח דפכיי ע"ר יוכו כוס ומחכ לר חייח לפרש הדין כנרכה וקחי למפי דאמרו חכמים עניי היה כאותה שעה וקלח הסתח דסח דחכמ' הוח למר הדין לכל מקום לפיום מסור הדין חי כיי מסלם לעניי לות' סעיר מכחם סם מן פלקט חו מן הסכח חו מן הסחם לי"ד ושיחי כיומ"ם לימכם כיי סמסר כפ"ב כיעטרך מרם כדרך פלקט מכחה ופאה חעפיו עני ממון לי"ב לסלם כמימור לביתי' לם כמדת חסידי ע"כ כפר' מהמשך לפון וה סחוח מפ' דהח דלשר הדין צרף קחי לחכמים דאמ' עניי היה כאותה שעה ומ"מ לם מתקרי' דעשי כיה דכפר' מ"ע כת כדרך לרבן שהיו קודם פילקטו העניים לקט וכ"ש לם קוקי חרוב' על הפסר הלק' מוחר ורכן ומם הפסר פלקט מרוב' על פסרמו לחו' לרבן זם קבלת כל הלק וכניחו על הנדר עד סיכח פעניי ויטלנו הדי וו חדת חסידי ע"כ ומסיק לכאור' דלחכי מה הח דלמ"ם נצרכה דקח מפשרת דל דחמר כין כך וכין כך מניחו על הנדר וזה מין לו ומח"ם כיה כחיוו תוספתה ולח מודע לי:

מתניתין המחליף עם עני' פסחליף תכוה פלי עם מה פלקח פעניים מן פלקט • כפלו פטור מה פכח לו מן העניים פטור משעזרו לפי שיה על העניים וכפשר ממעזרו • כפל עניים חייב דהיינו מה שכתן כע"ם לעניים חייב כמעזרו דקורם מכתן לעניים נתחייב כמעזרו • כ"פקבלו פרם כחריסות וסניהם עניים ונעשין כע"ם כדחמרי' להוציר מעניו על פלו ים לפי לפוני מהם פלקט ולינתנו לחחרי לח ניכי לפי מפ"ש יתנו זה לזה מעשר עני וכו' כוון שקבלה מחו לחחרים וכו' פ"ש כחחובר • פלים מה פחתם קונר וכ"ש כחלום ולם על דכתם עמריה כחלום מ"ם לח קרינן כים קנירך • ולקור כמעשר עניי חיינו פחלום:

גמרא פודין וס לוס מעשר שני מפוס רכתיב כ"ם לם נפול ינף ליום ממעשרו חמוסיתו ויוסיפלו ותחרי של מעשר פלו מוסיף חומש ולח על מ"ם של חברו ופרט הקרובים כלם וכ"ש מכ וכנו וכ' לחים וכ' סותפין כנוף ל חקניכו לפי יפכן פפרה מ"ם של חביו לו חכ פמרם על ככו וכן לח על לחיו סוחף על סות מו יתחייבו כחשם דכפלו סות קפ"ל מפורין וס לות מ"ם ויחין פוחכין חומש דמ"ם כיכי כל"ן חסוף פפרם מעשר פלו פלו דפטו ממעש' וכיחין וה לוס מעשר עני ל"ע דחסוף קוס פעקר חפלנו דכחן ולו פקנו נורן פיתנו חעפרות"ם לחחרים וסרפ"ד פיתנו ממעשר עני לחחרים ולח לחכיו לחחיו וסותפו וקריבו קפ"ל פכותכין וה לוס מ"ע. ל"ד פיתנו מכין פלם סיו עניים פ"ע נרי תקון ומיפו הפי סות דקי חחתפ' דפני סותפין פלקטו פרס לחת כחריסו' סוס פותלוה מעפר ומ"ם פפ"ד פפיכ עמיו וכ"ם הפמכם ל

מה בינה לקרמיתא אלא לשתקיצור שלישׁ הרי היא שלך אור חייא בר בון הדא אם שהמוכ זכאי בפאת שדהו מהר את העפרי ארי ב בון תמן נתחייב שדהו ברשותו ברמהבא לא נתחייב שדהו ברשותו אמ׳ אבהו ב נגרי שניו היא בלק שבח ופא שהקבעזיבה׃

מתני׳ המוכר שדהו המוכ מות׳ והלוקח אסור לא ישכור אדם את הפועל ע״מ שילקט בנו עמו אחריו ומי שאינו מניח את העני ללקט או שהו׳ מניח את א׳ואת א׳לאו או שהוא מסייע את א מהם הרי זה גוזל את העני׳ועל זה נא׳ תסג גבול עולם׃

גמרא מתני בשמבר לו שדהו וקמת אבל אם א׳ לו קמה ושייר לו שדה אצל זה אני קור׳ שדך ואצל זה אני קיר קציר ב״ה שעש׳ בן הרי זה גוזל עני׳פועל שעש בן הרי זה גוזל לב״ה ולעניים׃

מתני׳ העוסק ששכחוהו פועלי׳ולא שבחו בה או אם שכחו ב״ה ולא שכחוהו פועלי׳ עמדו עניים בפניו או שהפורו בקש הרי זה אינו שכחה׃

גמרא העומר ששכחוהו פועלים ולא שבחו בעל הבית אינו שכחה דכתיב קציר ושכחת שכחו בעל הבי ולא שכחוהו פועלי׳ דכתי׳ כי תקצור ושכחת רש בן יהודה או אפי׳ המרין שהן עוברין בדרך וראו עומר אחד ששכחוהו פועלין ולא שבחו ב״ה אינו שכחה עד שישכחהו כל אדם היה

ורמו עומר שכחוהו פועלים ולא שכחו ב״ה לומו שכחה עד שיכחהו כל אדם כן פתוב בספרי אירוס׳ ולעון זה קשה לשמוע דכיון דלא שכחו כ״ש מ״מ צורך לו׳עד שיכחהו כל אדם תיפוק ליה דלא שכחו כ״ש ואינו שכחה ועוד למכבת אדין סיניו תק׳ לפך נראם דנרסינן שכחוהו כ״ש ופועלים ופלגים תק׳ דקתמר דכשיכן שכחת כ״ש ופועלים ותו לא׳ ופ״ה לומ׳ דכשיכן שכחת כל אדם ולא פילו חמרים ועגלים כן סיס נראה לי לאחר כך ראיתי׳ דלפי מה שכתב פלשכת מוכרת להניס כן משום זל כתב פ״ה מ״מ שכחוהו אלו ואלו דסיינו כ״ש׳ ופועלים וסיי לאחרים עוברים ושולחותו לינו שכחה עד שיכחהו כל אדם ע״כ הני נראם דהלימפס זל גורס כן וכן כתב הריב בכסף משנה זל פך פיתה נידפת הלימכס זל אלא שכתב זל וספר רבינו דרבי תק׳ סומן לפרש דתתא ע״כ והוכרח לכתוב כן משום דהוקשם לו לתיך פסק הלימכס כרבינו שמעון דתוספתא ואלא תמיד וכתתם מתני׳ דהכא לזה תמיד דסוכר רבנו דר׳ שמעון לפרושי מילתיה דתק׳ הוא דתתא וא״מ קס״ד היכר לכרלמרי כשלא דשכח מחרין כא לפרש דברי קתני הרמטן כשהביו ס״ל הרמטן הס דבלים הוולניים שסוכלים הכי והכי וכא הלאחרון לפרש דברין לכל הנא בהויה פירש תק׳ ואחר פועלים דמשמע ולא כל אדם ומיך נאמר דר׳ שמעון כא לפרש דברין ותו דקשה מפיק לם מלא תקצור ומיך ים בכללא לא תקצור כל אדם אלא דאקשר סיס לומר לפי זה הלימכס סובר דהיכי דמפיק לים מלא תקצור לאו ממעטת מפיק לים אלא מיתורא דתקצור קציך דכתי׳ מכיון הוס סגי ותתא ר׳ שמעון לפרש דברין דמרבויא דרים ומפיק לה הכי כמי שכחוהו כעל אפי׳ פועלים ולא שכחוהו אחרים אימו שכחה וכיון דמרבויא מפיק לים ומהכא לכל ופעולו אחרים אם כן ליפפא דפועלים דתק׳ אינו מדויק אלא לאפוקי כעל הבית ומהרשבא כתב קודם הא דלא כן יקשה מאי דכתי׳ כי תקצור ושכחת והוא שעומר כבר פרסו ע״כ והלימכס לא הכירו כבר זה גם ר״ם סכים לפשו יהוס מרמבו״ם סופו וסמיכו ולא כתבו׃ ולא שכחו כ״ש סבי נרים דשמו סמעון זל ולא גרים כהלימכס סגורם ושכחו זל ולא שכחו כ״ש ו״ל דכשלא שכחו פ״ש צריך שיהא שכוס מכל אדם ואי אפשר לומ׳ דנרסינן ושכחו כ״ש דאי כשומר כשיר הא אמר ר״ם בפופפ אלא היו שכחם ואי כשומר כשדה אפי׳ לא שכחו כ״ש חשיב לים שכחם כשיפא שכא כשדה ושכחם ולא כשיר ושכחת קל סבר ר״ם דנזירת שכחתו הוא בו קושיא דמקשינן כפ״ם מוחו ורילמ׳ גזירת שכחתו שוא דכשדה שיו שכחם כ שיר לא

חוי מכחש ולית ליה בעלי דין כ"ש אפי' מתש מעמד קרע ויפיע לרבות מכחת העיר ע"כ. ומסלפם ל"ל קיים פנירמש שכתוב בספרים כרש"ג וכל"ל ג' בכל הספרים לפי מ"ש מעובדי בדרך ורלו עמר לחד מפכחותיו פועלין ולא מכחו כש"מ פועלי מיפכחת על מיפכחת כ"ל:

ומפום דלא מכחו בשם פעינן כי היכי דתיתול עליס שם מכחש שיפכחתו על קרש ואי הוי מכחש לפילו לא מכחו בעש ובלחש עומר כלומר מדש לחלש כפדה לחר מפיקינן ולא נרסינן ומכחו כע"ה לפי כעומר כע"ה בעיר אם אל שמעון כפיפ דלא אי שפחש ומפי מכחו כע"ה ואי כעומר כפדה לפי לא מכחו כ"ש חמיב ליה שכחש כפיפש עכ"ל ונם מפרשקז שפי' קיי"נ סלמכם ולל אי כמי דשפיר נרסינן ומכחו כ"ש וכעומר כמות קרש עפקינן ופע"ג מפכחוסו פועלים וכע"ש לא מפני עד שיפכחתו כל קרש ונתוספפת לא נרים ולא מכחו בע"ה עכ"ל. סיפ עומר בעיר ואומר יודע אני שהפועלי שכחים וכו' כלו זכור לפי עומר שכחתי פלוני שם מרעת ומיפכחתי על הפועלים שיכילוהו ומפת פועלי שכחוסו לייני מכחש לפי חוק ומכפיתו כע"ש דם"ל דקוקף עומד כמדיף קום דהוי מכחש פך ממכחת כע"ה בעיר מין מכחתו ומכחת פועלים כלום כדלקמן. סיפ עומר כפך וכו' הרי זו שכח' לפי לא מכחו כ"ה ובעיר נרסינן ומכחוהו לומר שמכחוסו כלום ובפיפש לא נרסי' ליפ וכנון דלא קתני בפות שדה שכחת פועלים ומכח' כ"ה ומכח' כל קרש בעינן ומכח' דמתני' דיוסף קרע ככי כפדה שכוח מעיקרו הוי שכחש שכחתו הוא תחלש לפועל אבל זכור ולכסוף שכוח כגון שהניחו שם מרעתו ולכסוף שכחו על ידי פועלים לא הוי שכח אבל בעיר לפי שפר ולכסוף שכוח ניין דליתיש נניש דלוכי ביה סוי שכח"ש כפר ומכחת פשר כעי דשכחיה לת ולא בעיר דבעיר לפי לא שכחת הוי שכחש וסכי לתת"ש בפק קיימינן כבלי. ופף נעכין מניף כן שיכא דרבנן דאתני קמי דשמ דתנן רבש לוחם לותם רנין לחר שתניהה כרחוקי לא כרך לחריסם ומנשין ולא נכתש לי כעיפן שיחל עומד כנד מדשו. היה עומד בנד פעיר ואי אלמכם זכרוהו לברכה פמק כחפך ועיין ככת אל ואחכת פ"ש ועיין שם. פשמעינ מן סרש וכן מסוש שכחם יש לו מכחש וכו' ממפש כפ אלמנו זה ועניכו כלן דלמי רוק עמדו פעכי וחפי"ו לחיכו מכחש דשתם אחפוי חוק שפוסש שפ לפי היש כלו שחוק שעכמו בלי חוש כוכם לחיכו שכחה דנמרי מסוש. ומומת לא ככלו שחוסש כתמי והיש סוף סטוכפה. כזוכר לת שקפי שפ

היה עומר בעיר ואומר יודע אני שהפועלים שכחים עמרים שבמקום פלוני ושכחוהו אינה שכחה. היה עומר בשדה ואומר יודע אני שהפועלים שכחים עמרים שבמקום פלוני הרי זו שכחה שנא' בשדה ושכחת ולא בעיר ושכחת. ר' זעירא בשם שמוא אף לענין מציאה כן. מה נן קיימין אם ביכול לינע בהן מה לי בתוך העיר מה לי בתוך שדהו ר' אבא בר כהנא רבי יסא בשם ר' יוחנן והוא שיכול לינע בהן אפילו בתוך שדהו. היה בלו מחופה בקש נשמעינ מן הדא וסומא ששכח יש לו שכחה וסומא לאו בני שכלו מחופה בקש. רבי יונה אמר בזובר את הקשים מתניתא דרבי יונה כדרבי זעירא כשם דרבי זעירא אומר בזובר את העליון בן רבי יונה אומר בזובר את הקשים:

מתניתין המעמר לבועז ולבומסאות לחררה ולעמרים אין לו שכחה ממנו לגורן יש לו שכחה. המעמר לגריש יש לו שכחה ממנו ולגורן אין לו שכחה. זה הכלל כל המעמר למקום שהוא נמר מלאכה יש לו שכחה ממנו ולגורן אין לו שכחה למקום שאינו נמר מלאכה אין לו שכחה ממנו ולגורן יש לו שכחה:

גמרא רבי יונה אמר מאן לעיל כמה דתימר ובובע נחושת על ראשו. לבומסאות ר' אבינא אמר מן לרע כמה דתימ' הלא הוא כמום עמדי לחררה גלגל. לעמרים אמר רבי יוחנן כי תקצור קציר בשדה ושכחת עומר בשר מה קציר שאין אחריו קציר אף עומר שאין אחריו עומר:

פרק ו

דפפוחו כף ס לוכו מכף עזוכר לת תקף מחופף מעומרי עבקי. כר ופיר כ"ה דלר ועיר כזוכר לת מעליון קפ מלמחרי זה השוכח עומר מכחלו וכו' ומכח ע"ג מכרי ומכח לת שניים ההתון מכפה מעליון מין מכחש רפ"ל סניים מיין מכחש מתחתון השוס מהוף מכוסף ומעליון מין מכחש ומכי מזוכר כן כ זעירא לו בזוכר לת מעליון ע"כ ושעמין מוכן דפמי דתף כ בעיבף מיזוכר הדבר מיוחפ לת מחמנ סכ כעינן מיוכיר מקף סימפש לת מעמרים מפש מכוסין ומוין:

מתני' שמעת לכוכעו מלמפש כתב לכוכעו מן העומר מעומיקרי לפוליפש מפש למקום סרוש מהו הנורן וקרלו כוכעות על פש פפש כנוב לרומיש לכוכע מעל מרפש מפן כמקום נכוש מן חנוף וכומפאות מפ פחפירות מיקבנו כפש העמרי וקרלו כן ע"פ מהוף טמונו פלפון חלף הוף כמוש עמרי ומה מיתקבנו מן פעמרי כמין ענולפ דמו ריחים כו כלמכפ כתב כעלי נורנף חדר. ולעמרי פו כל מפ מיליבו מן המלומות הקנוני לעמו מפש עיירי גדולי ובלר שמעי שכל מפ שיוליכו ממקו הקני ש"מ מהמקי חלו מפפכת כלום במקו פקניר לויכו מכחש וכדמיר פליכו נימר מלאכ' וכריך עדין לפוליכ למקום הרים ומפ פוליך מפ המקומות למקו פריפש ופכח כלום פת מפו המקו לו במקנתם לו בכלים ים לו ריין מכחה וכדמיר פהוף גמר מלאכ' ולא עוד לדבר לחר וולפ ורפ מי לכוכעו לעז מפש כוכש לרף כדף מכחלפיו עומין עמרי שכלים ולא כוכעו רלמי מכלים וכומפאות מתחיתן על מכוליה:

גמרא מן לעיל כלו מלמעלם ופידוסו דתנינו לחרש דשמעמר לכוכעות ולכומפאות סיכו מכחש ומפרש דכוכעות הוף לעלמ. ולכומפאות מן לרע כלו מן למטה להר מפש שפי כמנ דכוכעו פש ערמו וכומפאות פש מפירות סייכו דקלמר מכח מלעיל מכקר לו כוכעות מפני מפש מלעיל והגוב על דרך סנפעו פפש מלעיל מן מנוף וכומפאות מפן מפירות סייכו דקלמ' מן לרע כלו מפש נמטה ולרפ לחנר דכוכעות וכומפאות פש כוכעים מלף מכוכעות פש העליונים וכומפאות פש מתחתונים מתי כמו מטר מלעיל ומלרע. חרפש גלגל להר מכפ"ל סיו עומין הגורן ענול כיון חרים ולר שמטון סוף מגלגלין העמרים לפון גלגול עפש. לעמרים אמר יוחנן כי תקציר קציר יפיר מעשה לחשי לעמרים לף הוי מכחש ומפרש דלמ עמרי לכגלים הוף של עמרי לעמו מפן עוד עמרי לחרים ול קרע קציר ועומר לת קנו מה קני מתון לחרים קציר לף עמר כריך כותיה דמון לחרים עמר ומן לעמרים לם לחרים עמור לחכ:

פרק בית שמאי

בית שמאי אומרים הבקר לעניים הבקר וב"ה אומרים אינו הבקר עד שיובקר לכל אף לעשירים בשמטה כל עמרי השדה של קב קב ואחד של ארבעה קבין ושכחו בש"א אינו שכחה ובית הלל אומרים שכחה:

גמרא ר' חייא בש ר' יוחנן טעמיהון דב"ש לעני ולגר כתיב ל' תעזוב אותם יש לך עזיבה אחרת ביוצא בה מה זו לעניים אף כל שנא במקום אחר לעניים ולא לעשירים א"ר שבל טעמיהו דבית הלל תשמטנה מה ת"ל ונטשתה יש לך נטישה אחרת בזו מה זו בין לעניים בין לעשירים אף כל שנא במקו' אחר בין לעניים בין לעשירי מה מקיימין בית הלל טעמיהון דבית שמאי תעזוב אותם מיעוט זו לעניים ולא לעשירים אבל מה שנאמר בטקום אחר בין לעניים בין לעשירים מה מקיימין ב"ש טעמיהון תשמטנה ונטשתה מעוט זו בין לעני' בין לעשירי אבל מה שנא' במקו אחר לעני' אבל לא לעשירי א"ר אבין לישן מתני' מסייע' לר"ל עד שובקר אף לעשירי בשמט הבקר להם ולא לאר' לגוים ולא לישרא' לעשירי ולא לעניי הברי הבל אין הבקרו הבקר לאר' ולא להם לישרא' ולא לגוים לעני של אותו עיר ולא של עיר אחר פלוגתא דר' יוחנן ודרוש לקיש על דעתיה דר' יוחנן הבקרו הבק על דעתי' דר"ל אין הבקרו הפק א"ר לא בפו' פליגין ר"א הבקרו הבק ור"ל לא אין הפקור הבק א"ר אבין בר חייא הרא דאמר הפקר לעני וזבו ברהן עשירים תפ' לוגתא דר' מאיר ור' יוסי עד דר' מאיר דו א' בין שאד מפקיר דבר יצא מרשותו הבקרו הפקר על

סיהי' לעניים ולעשירים ור"ל לא כעין שמטת כסי' ממתי דלריה כית ממתי מצרי וכשמטת מעות ווכין לשטירי כין לעניי ולא נריפי למילף מפלתי' מה מקיימין כית ממתי טעמיה דכות הלל כלומר כית ממתי מצי עכדין ליה לשתי ונטשתה יפיר ח ומצי למיכ כתיב ותטוש מפיר מכיכא ליף מיתורא לכל לאר וכשמטת כסי' מצרי וה מעוט זו ולא לאחרת לא מצרי וה מעוט והכי מצית אמרת לעניים ולעשירים לכל כעלמא לפילו לעניים ולא לעשירים הוי הפקר וכ"ש כמו דוחין שמטת לתעוכה מכו' לכתוב לותה והוא מעט והכי מצית אמרת ו לעניים ולא לעשירי לכל מלחרת וסו שהפקר נריך לעני ולעשירי ליתן מפניתין וכו' לימן מצוניתנו מסויע לריש לקיש דאמר כ"ש ילפי מקשה דסכי קאמר עד שיוכר לכל כמשפ' הרי דלומר מצטרף ורכי יוחנן יכול לומר דלעת דוקא שלא לסיימה נקטים' דכרי חכל תין שכקרו שכקר דלא רמי לפלוגי מכר ליקוט שוופים כשפט למדם וום לשמה פלוגתא ו לנוים קאי לעניים וו לעשירים ולפיכך כ"ש דילפי' מפלה כתן מוכרים דתין שכקרו שכקר ולא דמו כאי לשיטה מפלת כאות חוכי כשמט כשמע' הוא לעני לעשירי לאדם ולכשאי' וש לכהמה ולא לאדם לנוים ולא ליטראל ולעניים ולא לעשירים ולפיכך כ"ש דילפי מפלתי' כאן פוכרים דתין שכקרו שכקר לעניי' לוט הטיר לאו דוקא אלא לישנא דקתני' כלומר כל שהוא ונקט לתון עניים דשמטת שנוך ותר להם מלמיכין עני' פלוגתא דר' ויוחנן דריש לקיש דעל דעתי' דר' יוחנן הבקרו שכקר ופטור תן השעשר שף לכיח הלך ושנב דלא סוי כעין שמיטה דכ"ש לאו מצטרפים ליף שלא מדכתיב אותם כעין שף לעשירים ועל דעתיה דריש לקיש דש' דכית שלא ולפי מצטרפים שכח תין שפקרו הפקר דלא דמי לשמט שלא מילה נפרום פליגין כוש עצמו ר' יוחנן זריש לקיש ולא כעין לתפוקי ליש מהכא ולו על דעתיה ובו ועל דעתי וכו' תפלוגתא דר' מאיר ורבי יוסי מחלקת ר"מ ור' יוסי כש תין חמור דהכא דעתי דר' מאיר ס ובין דלרש מפקיר הכר יכא מרשותו ר' יוסי אי תין הפקר ונא מחחת וני כעלים שלא כוכוה ומפני וש לומר דני מאיר אתם כמתני' דכמורר שכח' מכרו מכיכן על שטלא אי על שנגר ואומר הרי אין אופקרין לכל מי שירצ' ושלא מטל ואוכל ושעמו מצו' דכיון דהפקידו כבר יצא מרשותו ועכשו אווכ שלא כדעלמא ווכ ואיכו על מפקיר לומר דחשוב כשכחתו שלא שוכר ור' יוסי אומר כתא כמתניתין

פרק בית שמאי הפקר כבית הוא כמו שפקר בפ' ועכיכו דכר משולח ונעזב לכל מי שיוכ' וזוכין כתרנו' ירום של וכשביעית תשמטנה ונטשתה מתרגמינן תשמטון יפה ותכקרון יתה ויהי שמת שפקר לעני' שפקר פירושו שלא תרשפקי' הפקר כדי שיוכו עני' כלבדים לו דין הפקר והוא פטור מן המעשרות וז סיא דעת כית ממתי שלכ"ם מולקין שלין לו דין הפקר לעטרו מן המעשרות מר שיופקר לעטום ולעשירי ולפי' קדם כעני וזכה לא עשה כלום כדמוכח כפ' או מניחות כהוזל סיכיה דר' שמעון כר יוסי כגבי דכרי פתכם לאופי ולפקרי' דכי שמעת כרכי יוסי לכ"ע כר מהיות נכר ופריך מלא מי הוי הפקר כי חלו בוכה כל עומרי הפרס של קב קב לשיני שמרי של אית שלה כל אחר שעור קב ויש שם אחר שעורו ר' קבין וכשהו כ"ם תומר שיכו שכחה ושעמו דיכול לחלקו עמרים ולעשותו פורה ואולי לטעמייהו דאמרי כשרקין מלא לעולם ולרכעה לכ"ם וכית של לומריה כיון שהוא עומר אחד יש לו דין שכחה:

גמרא טעמייהו דכ"ש דהפקר לעניים כלכר הוי הפקר מסום ד"ק קרח כפ"ה לעני ולגר תמוה והיה מסיק כאמרו לעני ולגר ותו לא מו דילמא ליתא יהיה כמקום תעזוב אחי תעזוב לומר יש לך עזיבה אחר ושוה להפקר וכיון לזכורים כמן ולפיכן ש הפקר מפלה מה פלה שהיה לעני ולא לעשיריס לכתיב לעני ולגר והיה הפקר להם ושטור מן המעשרות כדלמרינן כספרי וכו' הלוי כתן לו חלק ונחלה עמך ושת פלה שים לו חלק ונחלה עמך דשם לוי עכיהן כוטל פלה לף מה שנל' כמקו' אחר עזיבה והיה להפקר גזירה אפילו דלא פלה שיה שם הפקר עשתו לעני לכר כני וסוי הפקר לעשירי מן המעשרות ד"לאחר שעשיהו דכ"ש לר' יוחנן לא כעיכטעמא לכ"ש שלא יסיב טעמא לפ"ם ולכ"ם מרכתי לותם מעוט ולפי וה לא נריכי למילף ממתם לכל ר"ל מ"ד עשמיהו דכ"ש הוא מרכתי כמתה תשמטנו וכתשטה והלי וכו אתה מיופר למי אתה לומר לריש לך נטישה אחרת והוא הפקר וכיון דכוכר כתן הפקר ולעכיכן הפקר מיוחד מיהיה הפקר לעניים ולעשירי שיהא פשוט מן המעשר דכתיב ואכלו לחיש עמך ויתר תאכל חית השדה ומרו כוכלתא לקיש לחיש מם חיה מוכל שלא מן המעשר אף לדם כמתה עלכל פלא מן המעשר אף הפקר לגויים פשוט מן המעשר נדון

על דעתיה דר' יוסי הוא אמר אין הבקר יוצא מתחת יד בעלים אלא בזמיה אין הפקרו הפקר עד ברון כשהפקירה לזמן הפקירה לזמן מעט נשמעינה מן הדא הבקיר את שדהו שנים ושלשה ימים חוזר בו תני רבי שמעון בר אבודימה קומי רבי זעירא אפילו לאחר שלשה חוזר בו א"ל מבין דאת אמר אפילו לאחר שלשה ימים הוא לאחר שלשה הוא לאחר בטה לישן מתני מסייע לר' זעירא במרא בשהבקיר כתם אבל אם א"ל מובקרת לו אחד שבת אחד חדש אחד שנה אחת שבוע אחת אם עד שלא זכה בין הוא בין אחר אינו יכול לחזור בו משזכה בה בין הוא בין אחר אין יכול להחזר בו הדא אמר הוא זמן מרובה הוא זמן מועט הדא אמרה לא חשו להערם הדא אמרה שאדם מבקיר וחוזר ומוכר הדא פשטא שאילתא דר' זעירא הוא זמן מרובה הוא זמן מועט מה נן קיימין אם משום רבר פטויי דיו שני אי משום שורה דיו ג' חד כא ר' א הדא דר' יוחנן קומי רש"בל בל שהוא יכול לחלקו ולעשותו שור בבשר ונ' בעי והוא שיהא שעור של בל עמרי השדה קב ואחד של ד' ושבחו בל עמרי השדה של ב' קבין וא' שמנ' קבין:

מתני' העומר שהו סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולבלי ושכחהו בש אומרי' אינו שכחה ונבה אומרים שכחה:

גמ' וקשיא על דבש בגפה ובגדיש דבר שהוא מכוים ואינו אמרין אינו שכחה וקשי' על דבה בבקר ובבלי דבר שאינו מכוין ואינו אמרין הוא שכחה במקומו

בתני' נפה סדר פכני סדורו עד כלה טיט ולבן ביח הבקר נדים הוא נכור העמרים כערמה כלים כלי המרים שנכרכין תמיד לימו שכחה דסבר סהוא מכוים:

נסרא נקשיא על דב"ש בית דכנו סמעון אל כפירום סמטנה ושם לעולם היה ונלקח מיפכח מתוך הכברה נדבר שהוא מכוים קשיא לבית הלל אחתי יוסי שכחה דהוא במקום מכוים תרי הוא כלו לא הכחו ודבר שאינו מכוים קשיא לב"ש אחת לא הוי שכחה ושהוא טעם נפל כירושלים ע"כ כלו ונתטיקון קשיא על דבית שמאי דבקר וכלים דבר אין מכוין ואינן אומרין אינו שכחה ונקשיא על דבית הלל נפה-ונדים דבר שאינו מכוין ואינן אומרין דהוי שכחה: ואפשר לקיים הגיר בא הכתוב בספרים ובכי פירושא ונקשי לבית שמאי דבכלמא בית הבקר ובית הכלים חשיב להו דבר המוכים דהא דבר המתקיים הוא ולעולם בדין הוא הסדה ודמי קנת לנת אין מרבה דלקמן

במקומו הוא עומר בצד הגת או בצד הפרצה
מתני׳ בבי שמאי דבית שמאי אומרים אינו שכחה
אשר רבי יוסי דברי הכל היא תמן דבר מחובר בצד
דבר פחוב ברם הכא דבר תלוש בצד דבר מחובר
אמר רבי אלעאי שאלתי את רבי יהושע באי אלו
עברים הלוקין בית שמאי ובית הלל אמר לי בתורה
הזאת עומר הסמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולבלים
ושכחו בית שמאי אומרי שכחה ובית הלל אומרים
אינו שכחה ובשבאתי אצל רבי אליעזר אמר לי
לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על העומר שהוא
סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולבלים ושכחו שהוא
שכחה על מה נחלקו על העומר שנטלו ונתנו
בצד הגפה בצד הגדיש בצד הבקר בצד הבלים
ושכחו שבית שמאי אומרי אינו שכחה מפני שזכה
בו ובית הלל אומרים שכחה ובשבאתי והריצותי
הדברים לפני רבי אלעזר בן עזריה אמר לי הברית
הן הדברים שנאמרו למשה בחורב׳ תמן תנינן
האשה שנפלו לה נכסים וכו׳ עד סוף החלב׳ כדאי׳
בם האשה שנפלו לה נכסי בהך תלמוד׳ עיין שם׳

מתניתין ראשי השורות עומר שכנגדו טוביח
העומר שהוזיק בו להוליכו אל
העיר מודים שאינו שכחה אלו הם ראשי שורות
שנים

במקומו הוא עומר בצד הגת או בצד הפרצה
מתני׳ בבי שמאי דבית שמאי אומרים אינו שכחה
אשר רבי יוסי דברי הכל היא תמן דבר מחובר בצד
דבר פחוב ברם הכא דבר תלוש בצד דבר מחובר
אמר רבי אלעאי שאלתי את רבי יהושע באי אלו
עברים הלוקין בית שמאי ובית הלל אמר לי בתורה
הזאת עומר הסמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולבלים
ושכחו בית שמאי אומרי שכחה ובית הלל אומרים
אינו שכחה ובשבאתי אצל רבי אליעזר אמר לי
לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על העומר שהוא
סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולבלים ושכחו שהוא
שכחה על מה נחלקו על העומר שנטלו ונתנו
בצד הגפה בצד הגדיש בצד הבקר בצד הבלים
ושכחו שבית שמאי אומרי אינו שכחה מפני שזכה
בו ובית הלל אומרים שכחה ובשבאתי והריצותי
הדברים לפני רבי אלעזר בן עזריה אמר לי הברית
הן הדברים שנאמרו למשה בחורב׳ תמן תנינן
האשה שנפלו לה נכסים וכו׳ עד סוף החלב׳ כדאי׳
בם האשה שנפלו לה נכסי בהך תלמוד׳ עיין שם׳

מתניתין ראשי השורות עומר שכנגדו טוביח
העומר שהוזיק בו להוליכו אל
העיר מודים שאינו שכחה אלו הם ראשי שורות
שנים

ועוד

ואור קמא סבתב הלחם בפה דמתנות עניים עמדו העניים במקומו מפני מקום ושוה וכתב לתפקם לו מחזיק בו להוליכו לעיר ואמתו כמדה וכמאן לוכח מכחם לפילו אם נטלו מחזקום למקום אלף על פי שהניחו ממיך לנפש פי נגדים לו לבקר לו לכלים וכמאן חרי מכחם עד כאן והלשון הזה קשה להמבירו דבכפם בפילו מכחם כמחזיק להוליכו לעיר ול"ל על זה לפילו אם נטלו ומעפי מהניחו ממשע לן מבעיית לו אלא מפי נטלו ומעפי שמחו מיום מכח ומפיק חרי זה מכח ועוד דאפי' סיה בחזקת דמפיק מיום מכח ולהניח כן כשנטלו ממקום אחר מפי שייך ועוד חרי להוליכו לעיר והניחו שם מיום נטלו ממקום לאקום ועוד דאי אפשר למכם הלשון ולהנוח חרי זה לחינו מכחם דכחרים כתב חרב כעל כמף מחכה מיום דעת כית הלל ומאמר חרי זה מכחם וידוע דהלכה כבית הלל וזהו מכתב רבנו אלף על פי מהניחו ממיך לנפש ולנגדים * ולסבין זה צריך אחי להעתיק לפון שרושלמי ככאן אפית אלף על פי מכבר כא זכרונו בקונם * ונם לפון הלחם דלעיל כפי המעכם על זה ואחר ככוא לבאור דברי בין דברי מכתב כפי המעכם כין שם מכתב בחבורו הגדול אותה פירוש כפ"ה וכבר חזכרנוהו אלף שעתי וכו' וכבחתיהלכל ר' שיעור ל"ל לא נחלקו בכ"ם וכ"ה על העומר מפות בנר הנרים וכו' על שם נחלקו על האומר מנטלו ונתנו בנר שנפ וגר שנרים וכו' שכם לו' מיהו מכחם אפי' מוכח כוזכחה מכחם ע"כ והילך לפון הלחם ל"ל כ' המשנה דגדים ונפה וזה המחזיק בכבר כאדם בחלוה לא נחלקו בכך אלא מן המעכם שותה לכל נחלקו בשיקח מעומר להוליכו כחליכם ואתו כאחר אחקומות הנזכרות שכם לומרים אחר שלקחו וכה כו ואינו מכחם וכשאו מכחם עד כאן * פירוש מילות דלא לחמחיל לא כלשון הירוש שום ולא הלשן הלחם לומכם דשחיק שא לפון נטלו להוליכו ואחר חוא סרכר כן אפי' לו' שלחם מכזר שים ספרם כין שטלו להוליכו לבין שחיק להוליכו דכשאמרו בירוש על אלף נחלקו על העומר שנטלו ושוליכו שכם לו' וכה כו וכה לומרים שכחה חוא דוקא אלא אלי דעתי' דשחיק כוכרי אלא יחיה כו שכחה שא לנב אלרים שטלו להוליכו כעיר והניחו שכאן לכם לומרים כהיות שטולה לאור הרי וכה ושוב אין לו דין שכחה וכית הלל לומרים דשטולה לאור לא קניא לו דופק או והוא כיון דאחר כך שכחה חוא שכחה ומקום הכי ליה כאן כירוש ליפנין דשחיק וגם הלחם לא וכרו כלל וכשאמרו כמשנה קושה אלינו כה העומר שחזיק כו להוליכו לעיר מודים שחיק שכחה אכין הלחם על דלפון שחיק חוא שחיק דנלי דעתי' על העומר שחזיק כו כלי שלא יהיה בשכח וכין שכן מפ' שכי לפילו כית הלל אומרים כשטלו להוליכו לעיר אלא לא כפ כו וזהו שנחה כאן שהחזיק יודע שובח כו והיינו לנקט מתניתין ליפנין דשחזיק וכן כתב הלחם וגם הלחם לא וכרו כלל וכשאמרו כמשנה כשלא שכחוה שחיק ומה שאחר מודים שחזיק כשלא שכחוה שחיק ומה שאחר כאחרנו כאחר הקדמנו כשלא אלא מפרש דאפילו שכחו כשטלו להוליכו ושכיחו כבר שנפה ואפי' כשה לומרי' שכחו דהו שכחה אין יכול לו לכאמתי שפ' נטלו להוליכו לעיר אפי' שלחו כנדים וכנפה לו לחינו שכח זהו הפירוש מפירש כו שרש הפ וזהו מצות שלדידי אין מלת החזיק שכמשנתנו מדוייקת שא כך היה מלת מחזיק כאו כשטל ושוב לפון מחזיק כיוב מפני זה לא הלך כפקפות הלחם ושוכרח לו לאתויי כר' יהושע ולא כר' שיעור ולדידי היינו טעמ' דידי' משו דכמסקנת ר' שיעור אחר על שם שחלקו אנא בתוספתא לפון החזיק וכאי מתרלם כדברי מכלל שיהם ותוספת יחד וזל תניא בתוספתא כירוש על אלפי משתיתא' יהושע כאי אמרי' וכו' וכשכחתי אלף ר' יהושע אחר לו לא נחלקו וכו' על שם שחלקו על העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר ונתנו בשר שנפה או בשר הנרים וכו' שכחה' אינו שכחה וכה לומרים שם שכחה ע"כ וכשתסכל בירוש' תרא שלא שוכר לשון החזיק שא פיטו כאו שחלקו וזהו שלא כלל התוספתא והילך כמוכיח לאחר כשכרו לאין הערם כין החזיק ונטל ואולי חפץ כתוספתא לשון החזיק ובלל אמו לשון ירוש לפי דרכו דלא שפי ליה כין החזיק לנטל ומשו הכי סיבא דכרנם לאחר לפשר דמודי כה שחזיק כלא נשם ונדים והלא כהחזיק לפי כנדים ונפה אחר שהיו שכחה להכי פשר לה כר' יוסף והלא כרכי לליעזר שכל הלחם לפי תימא דרשה כחוקקתה לפון החזיק פשם ירוש אחר

שנים שהתחילו מאמצע השורה זה פנינו לצפון וזה פנינו לדרום ושכחו לפניה ולאחריהן שלפניהן שבחה ושל אחריהם אינו שבחה היחיד שהתחיל מראש השורה ושכח לפניו ולאחריו שלפניו אינו שכח ושל אחריו שכחה מפני שהרי בבל תשוב זה הכלל כל שהרי בבל תשוב שכח ושאינו בבל תשוב אין שכחה

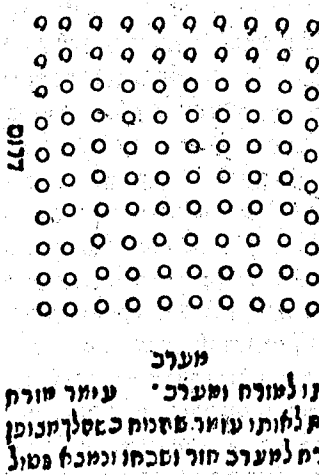
גמרא

גמרא מנין לראשי שורות אמר יונה כתיב כי תקצו קציר בשדך ושכחת עומר בשדה פאה שאת קוצר אתה שוכח עד כדון ראשי שורות קמה סוף שורות קמה אר יונה לא תשוב לקחתו ממקום שבאת לא תשוב לקחתו עד כדון סוף שורות עמרים ראשי שורות עמרים אר יונא גילף ראש שורות עמרים מראש שורו קמה וסוף שורות קמה

קמה מסוף שורות עמרים העומר שבנגדו מוכיח
ביצד היו לו עשר שורות של עשר עשר עמרי עמר
אחת מהם צפון ודרו ושבח אחר מהם אינו שבחה
מפני שהוא נרון מזרח ומערב עמר ממזרה למערב
מהו שיעשה שבחה נשמעינה מן הדא עמר את
הראשון ואת השני ואת השלישי ושבח את הרביעי
את תניתנו אם נטל את החמישי הרי הוא שבחה
ואי תניי תנו אם שהה ליטול את החמישי הרי הוא
שבח ואי בן בר חייא ולא פליגי מאן דא אם נטל
את החמישי בשיש שם ששי ומאן דאמר אם שהה
ליטול את החמישי בשאין שם ששי ועד שלא נטל
את החמישי לא כבר נראו חרביעי לירון בשור ואת א'
שבח והבא נמי שבחה היה עומר אחת גדול ועומר
צד החיצון לצד הפנימי נירון בשורה עומר
צד הפנימי לצד החיצון מהו שירון בשורה עומר
צד העליון לצד התחתון נירון בשורה עומר
צד התחתון לצד העליון מהו שיהא נירון בשורה
רב כד נחית לתמן אמר אנא הוא בן עזאי דהבא
אתה ההוא סבא א"ל שני הדוגם זה על גב זה

רב

ונשאר אתם בפחות לוקחת עומר בשדה לוקחת עשרים וכיוצא
בהן לכלות שהלכם שוה שלמוד מכין לרשעי שורות שלהן שבחה
מפני שכל תקנה ושבחת שם שלתה קונה לתת מופת כלומר שמקום
שמתמלת לקצור ונמצו רשעי שורות שהנחת ושתחלת לחרוש ועל
זה מקשה עד כאן רשעי שורות
קמה כלומר עד כאן לא מוכחת
מהני קרא שלא רשעי שורות
קמה שהרי שבחה מוכיח כי
תקנה ושבחת ושיעו למיזרי
ברשעי שורות קמה כדאמרן
שכל סוף שורות קמה מכל לן
ושמר דשמם שבחה לא תסוב
לקחתו ממקום שבחת לא תסוב
לקחתו כמקום דשייך בו לא
תסוב דשיעור כשהעבור ושבח
דשייכים לא תשו"ו כוהג וכודין
שבחה מיבא סוף שור דלא שייך
בו לא תסוב דלית לחרוש כלום
מיעבד ויבחה אין בו דין שבחה
ושבח שבחת כשבחה עשורי קא
מייתי דכהדיא קאמר עומרים
ולוש מקצה על כרון סוף שורות
עמרים רשעי שורות עמרים
דשייכי כהו כל תסוב מכין ונמצ'
שם דשמיה תרי קראי לא מוכח
לא רשעי שורו קמה וסוף שורות
עמרים לך סוף שורות קמה
ורשעי שורות עומרי' לא מוכחין
להכי אמר רבי יוסי דילמין
רשעי שורות עמרים מרשעי
שורות קמה וסוף שורות קמה
מסוף שורות עמרים וכשכח דרשעי שורות וסוף שורות כון בקמה
כין בעמרי' מין לשם שבחה מכל סוף שורות קמה מרשם שורות
קמה לא ילפינן ורשם שורות עמרים מסוף שורות עמרים לא
ילפינן דכיון דת לוי בכל תסוב וכשני ליכא
לא נמרינן זה סוף שעומר שבנגדו מוכיח כיצד היו לו עשר שורו'
של עשר עשר עמרים הלומים ביחיד מיבי דבעי שהשורו'
סולכות מצפון לדרום דעומר שורש מצפון לדרו' והשורו' מסורות
כרוכל שור וכו' וכל שורש
שיצוני לא שר שהי רשעי
שורו' מן מזרח למערב
או מצפון לדרום וכשלך
מצפון לדרום כנגד פנות
כשר נ"ב דעתו שהשורות
מצפון לדרום הם ואין
שאר מחשבות
שור כדרוש למזרח ומערב
שפיר אם שכח מחצי
פאות שור מיכח שכחת
שיש לעומר חוץ מיכח
לדרום דלא שוי אחת ונון לחות ולמזרח ומערב. עומר שורת
ומערב ום: שו נם ש שפ שלמת לחותו עומר שחיות כשלך מצפון
לדרום נם כשלך שבעו שהורות למערב חור ושבחו ושכחו פטול
בל שביבו שעו שתקול בו שבחת ציון דשכר שקעה שנים לום

מערב

תניי תנו אם פטל לת שמיעי מיד שלא שהה אין כאן שהות
שליטה לחיוי דשכחי לא חל שם סורה על השלשה שפשלדו שני
וכיצי שכחה לשל לשם שהה ליטול החיוי כשר לל עלשלשה
שם סורה ולא הוי שכחה:

ואין דאמר לשם שהה ליטול לת
שמיעי כשלין שם שני כלומר
לשי לשם שהה הוי כיצי שכחה
ציון דאין שם שני דכשעיעי
שפליגי לא כשתיירו בי שם שניה
דלעל דשהה קודם שעומר לת
שמיעי לא שכי ליה שהה ולא
מיירי דליכ' שור לשלין שור לחותה
שלשה כדלשל ע"כ תלת דיימ
והא שבח דשי ליכא שני אלא
זמן שלא נטל השמיעי ליכא
שלשה ושלשה קרביעי רגע
ל' דאמר לירון שור ואת א' שבח ואפי' שהה ס"ד כשלא
שהה ואור ליטול לשמיעי הוי שבח
ואפי' לשל דשיעול הוי שבח
וכ"ש לשנב דשיעול שעה אחת
הוי שבח ס"ד. שיש עומר אחר
גדול כשהה שיעי כשנטל לת
הגדול דשיעי שמיעי שנטל שיש
כוללי כ' כרביעי שבח ושפשיעי
כד שהיון של השמיעי שלא שיש
שם שני עומר לוחו לנד שהה שמיעי
דשיעי לנד שלשי שבח שהה
גלי דשתי שמנדפו ל' שרביעיות
כו כשמיעי כדי שני וחרי יש כאן
שור ושבח שלשיעי שיש שבח שכל
עומר נד שפנימי לנד שיון
לשבח שיון מנרבו כשרי
רביעי שהו שידין כשור כיון שיש כו כדי שבח ולא שמיעי:
עומר נד העליון לנד שתחתון כשיון שני עומרים זה על
נב זה שבעית לשלן דאמר לקמן דשתחתון לון כו שבחה שהה
טמון וכיון דעומר שעליון שלו לנד שתחתון שלו
שיש כשו שקשר לשור עליון שתחתון וכיון דשתחתון לון לו
שבחה שהה טמון נם לעליון לא שו שבחה ושהה שכי מייתי
עובדא דרב דשפרש דשתחתון לית כיש שהה שמון ולי קשה לך
שלא כ"ש לית להו רואין ברים פרקין ושוכי לשרונן דכיון שיש
כו כדי שבח שלון כשורש. תשובתך שני שילי כעומר שבחה שבל
בעומר זכור לטובה לשרי דשור דשבור דרוקין שלון כשי חלון עב
רב כד נחית לתמן כשור לכבל. אלא כאן עזאי דהבא כלו שבן
עזאי שיש חריף ושיש שבוקני טבריא ולשרו בה בחל שערכין
שלון עוקר סרי כשוהו לזה שיש חור בה שהה שיש חריף כשוהו
וכל הדולה לשאול כל דבר שהה וכל וסוף ושרקיף שלשה שהה
שבח דלא חוקן בכל כך שיש שסתבה לשר לני לשל שלנו דבר
שיטעם כו שני הרוגים זה על גב זה כשלשו שני הרוגים זה ע"ג זה
שסולערוף ענלה עליהם שלי"ת דשין שוקפין עליהם שהה
שעליון שהה נב ועל שלשה כתיב ושתחתון שהה טמון
ובשרש כתיב ולא טמון כרלוית ב' בנש' דשהה שם
דשמעטינן לף שיבי על פני השיש ושמון דשמעטינן שיבו בנל
ובלרן לבל זה ע"נ זה לא שהה שהה טמון שיבח ולא שהה שם ושן
פיגרה דשלו שבח לא שהה לית דרבי דרבי דלקרין דבי כשבח
ולא כי יתבלו דלל"ב ליבעי כשני הרוגים ושפי שלשין זה ע"ג זה

שלא

רב דהני עורפין אל איעורפין א"ל לטה א"ל התחתון משום שטמון העליון משום צף כד סלק להכי אתא לגבי ר"א ל יאות אט לך כי ימצא ולא כי ימצאון ר' ברבי אחיה שם אמת המי על פני כל השד אם עוקר את המחרישה מזה הצד ונותנו בצד זה אינו נדון כשור ואם לאו נדון כשור קצר חצי שורה ובא לטה נדון כשור שב לאכול ושב לישן קרא לו חברו השובח עמ שנטלו לד וליכו לעיר ונתנו על גבי חברו ושכח את שניהן תה הוקשכה עליון אינו שכח רש או שניהן אינן שכחה ההתון מפני שהוא מבוסה ועליון מפני שזהבו ד זעירא אומ בוכר את העליון אתיא דרבי זעירא כר יונה במה דר יונה דאמ בזכר את הקשן כן ר' או בוכר את העליון שרה שעומרי מעורבבין ושכח אות מהן אינו שכח ער שיטול את סביבותיו:

מתני' ב עברי שכחה וג אינן שכח ב צבורי זיתים וההרוביקשכה וג אינן שכח ב הוצני פשתן שכחה וג אינן שכח ב גרגרים פרט וג אינן פרט שני שבלים לקט ו אינן לקט אלו כדברי ב"ה ועל כלן בית שמאי אוכרים ג לעניים וארבעה לבעל הבית:

גמ' ר בון בר חייא בשר יוחנן עשאן כמין גם לא אלא צבורין הא זיתים לא טה בין צבורין טה בין זיתים צבורין נמר מלאכ זיתי אונן גמר מלאכ אר אושעיא רוכם הייתי זיתים עם ר חייא הגרול אמר לי בל זית שאת יכול לפשוט ידך וליטלו אינו שכח א' ר יוחנן מכין שעבר ושכחו הרי הוא שכח' ר' אעזר בשר חייא רבא חצי אשכול פרט תני ר' חייא חצי אשכול או אשכול שלם פרט והתני ב גרגרי פרט ר' איבי בשר חיי בקוץ ומניח תחת הנפזרין עשויקבמין כינפון מנחם בשר יוחנן והוא שיראה חותבן בשוה אר אבין טעמיהו דבש לגר ליתום ולאלמנה יהיה טעמיהו דבה לעני ולנר אר מנא שניה מקרא אחד דרשו לגר ליתו ולאלמנ' יהי' בשא לעניים ובהא לבהמ:

מתניתין

וכד כתב הלמכס כפל דם מע סיס כוכר ומליך לחרן כמכנס מעכבו אפי חכי אמכו אמכת מהרי פרט וכן אכול שלם מוסרע אם הרי הוא פרט טינמיסו דב"ש דתנ לעני ולבה הוא מתוס דכתיב בא כי תבצר כי תקנור בקרך כשדך ושכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתו ולאלמנ יהי ודרשו לגר ל"ת ולאלמנ' ל"ת ולגר ל"ת ולאלמנ' ל"ת ולגר ל"ת ולאלמנ' ל"ת ול

מתני׳ העומר שיש בו פאתי׳ ושכחו אינו שכחו׳ ב׳ עמרי׳ ובה׳ פאתי׳ ר׳ נ׳ או לבה׳ וחבצה לעני׳ א׳ ר׳ נ׳ וכי מרוב העמרים יופי כח של בה׳ או הודע בחו׳ אמרו לו יופי בחו אמ׳ להן ומה אם בזמן שחו עומר אחד ובו פאתי׳ ושכח׳ אינו שכחה בעמרים ובהם פאתים אינו דין שלא יהא שכחה אמרו לו אם אמרת בעומ׳ א שהו בנרוש תאמ׳ בשני עמרי׳ שהן בכרובו׳

גמרא אר׳ לעזר כתוב כי תקצור קצירך בשדך ושכח עומ׳ בשד׳ עומ׳ שאת יכול לפשוט ידך וליטלו אית תנאי תנו ושכחת עומר ולא גדיש הוי עבידא שכחה עומר בצדו אין תעבדינה עומר דברי הכל שכחה ואין תעבדינה גדיש מחלק׳ שמאי והלל שכחה שני עמרים בצדו אין תעבדינה עומר מחלקת בש׳ ובה׳ אין תעבדינ גדיש אינו נרון כשור׳

מתני׳ קמה שיש בה׳ פאתי׳ ושכחה׳ אינ׳ שכחה׳ אין בה׳ פאתי׳ אבל היא ראוי׳ לעשו׳ פאתי׳ אפי׳ שהי׳ של כופרה רואי׳ אות׳ כאו היא ענו׳ של שעורים׳

גמרא אמר רבו יונה כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשד׳ עומ׳ שיש בו פאתים ושכחו אינו שכחה קמה שיש בה פאתים ושכחה אינה שכחה א׳ ר׳ יוסי ובלבד שבלין היו דקות רואין אותם כאו ארובו׳ שד׳ ופו׳ רואין אותן כאו הן מלאות׳

מתני׳ הקמ׳ מצל את העומ ואת הקמ׳ העומ׳ אינו מציל לא את העומ ולא את הקמ׳ איזו היא קמה שהי׳ מצל׳ את העומ בלשאינ׳ שכחה אפי׳ קלח א׳

גמרא אפר רבי בתיב כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה עובר שסביבותיו קציר לא עומר שסביבותיו קמה ולמה עומר שסביבותיו קציר ולא עומר שסביבותיו קמה עומר שסביבו עוברין מה שתהתיו שדה עומ׳ שסביבותיו קמה קלח אחד שלא שכחו פקמה מצלת את העומר האמור לו׳

גמרא עומר שסביבותיו קציר שכבר נקצר יצאת קמה מעתה אין לא נקצר ולכך לא שיו שכחה ובעי ולמה לא אמור כן ואין אתה אומר לעומר שסביבותיו קמה נעשה לו דין שכחה כלומר בין הפסוק זה אתה למד שכחת קמה שכחת עמרים כדאתיתה כספרי ובתרתי למעלה מ׳ כי תקצור לרבות עמרים ולמעט קמה ומפני מה העומר שכחו׳ עמרים נקראת שדה שסקצי׳ בכר פקנו׳ ונקצר הפך פנו כל סתרן ושם כתיב כמהך וכשה׳ לטיכן תרב׳ אלו עמרים שכל שדה שסביבותיו

קמה

מפלקת כית שמאי ובית הלל לבית דאמר שכחה אם כן שיו מלמד ואין שכחה אמאי דאמרי מלמד שכחה היו שכחה ואין תעכביכה נדים כשעשה כתרג אינו כרון כעומר ואינו מפלים לבית הלל להיות שורה אל אלא לבית שמאי להיות פירה אל לתוכו שלו לתוכו שכחה׳

מתני׳ קמה שיש בה פאתים ושכחה לקט שכחה ופאה כמו שיש לעמרים דילמיכן פכח קמה שכחת עמרים שופה מן הקוטיתדק עמו שאמר כאלו הפיל וכספיר והטופה וכתב הלחם שהוא הקרטמן וכקצר גדולם ממנו תוניא׳ ורע שעט ויש רובו כתכן וקם לפיכך הוא אומר שאף על פי שאמר שיודע ומדחו אותם לא הקנין ממנו פאתים רואין אותן כאלו הן מלאים כאותם שעומדי שאמר גדנגרי נשש וכשוים כהם שאתים ולא תהיה שכחה׳ נמ׳ כי תקצור כשיך כשדך וכו׳ עומר וכו׳ קמה וכו׳ כלומר כיון דאמר קיל כשדך ובשדך ומעמי׳ אחד לשכח קמה ואמר לשכח עומר ומקיש חדש נפקא ל׳ כי היכי דאמרינן דעומר שיש בו פאתים ושכחו לאו שכחה שכן אין קמה שיש בה פאתים ושכחו לאו שכחה׳ אמר קרא כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשד׳ עומ׳ שיש בו פאתים יכול לא יהא עומר שיש בו פאתים שכחה ת׳ קמה שיש בה פאתים ושכחה׳ אמר קרא כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשד׳ עומ׳ שיש בו פאתים ושכחה׳ אינה שכחה א׳ ר׳ יוסי ובלבד שבלין היו דקות רואין אותם כאלו ארובו׳ שד׳ ופו׳ רואין אותן כאלו הן מלאות׳

מתני׳ הקמ׳ מצל את העומ ואת הקמ׳ העומ׳ אינו מציל לא את העומ ולא את הקמ׳ איזו היא קמה שהי׳ מצל׳ את העומ בלשאינ׳ שכחה אפי׳ קלח א׳

גמרא אפר רבי בתיב כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה עובר שסביבותיו קציר לא עומר שסביבותיו קמה ולמה עומר שסביבותיו קציר ולא עומר שסביבותיו קמה עומר שסביבו עוברין מה שתהתיו שדה עומ׳ שסביבותיו קמה

קלח אחד שלא שכחו פקמה מצלת את העומר האמור לו׳

גמרא עומר שסביבותיו קציר שכבר נקצר יצאת קמה מעתה אין לא נקצר ולכך לא שיו שכחה ובעי ולמה לא אמור כן ואין אתה אומר לעומר שסביבותיו קמה נעשה לו דין שכחה כלומר בין הפסוק זה אתה למד שכחת קמה שכחת עמרים כדאתיתה כספרי ובתרתי למעלה מ׳ כי תקצור לרבות עמרים ולמעט קמה ומפני מה העומר שכחו׳ עמרים נקראת שדה שסקצי׳ בכר פקנו׳ ונקצר הפך פנו כל סתרן ושם כתיב כמהך וכשה׳ לטיכן תרב׳ אלו עמרים שכל שדה שסביבותיו

קמה

קמה עם פתחתיו קשין ונכך לכי ממעטן דכתיבן מלה
ולוכף · קמת מכרו מצלת וכו' דכל מרס מסחא ולפילו
על גוי ועל מכרו ואין בפתיחתו מיכו כמי שעשה דקניר ידקי ·
וחבריס לומרים חיכף מצלת לגלח עם עלו דמרך נמי כתיב
בקוף שרך ולא מרה גויס ולא
מרה מכרך ואין כאיכו מספרת
מפוק לה ואכי פלכתא · כאס
מקמץ מצלת לת העומר רמן
פחיכן כן נמליכל פלוג לחמצת
דחתיכתין · סיכף כאס ניעכי
מרעכי יס כס יפיו כח מיוחל
ממכס לקט ופלס עס פחין כן
כעפריס פולכך ליתי לירין קל
וחומר ומה קמה שיש כס ובות
וזפיו כח לעכו עס כלוס מרעת
כמו פל עכי מנך אחר מצלת
לת כעומר עומר סהורע כח
ועמ כו פחין לן פאיכו לקט ופאס
פיכו דין פנס יהיס מריע כמו
ויציל לת העומר · עס לקמה
קיכף מצלת לת פעומר הנאוס
הנקוס כמפריס מסוכנת
ונקער כמו פכתוכה כעמור וכן
כתנא רבי נחמיה פל וכך פירוש
עס לקמה פכיכף מצלת לת פעומר
פאוס שהעומר חלוס כעכמו
ומרע כמו פל עכייכס דאין כאס
לקט ונאס לאכי יש כח בקמה
להקניעו נך אידי מכחה פכיכף
מרעת כח העכי מכל תאמר
בקמה מתניתה העומר להרוע
כמו פל עכי כיכן פיכף כאס פל
עכייכס וכמנ' פוה עומס קל וחומר
מקאמרי וזה עשה ק' מן הכבול
עלך אפיק דמרכרי מפיכ פלמוד
דתכילן עומר מן העומר אק'
ואין מכילין קמה מקמה מכילין
עומר מעומר כיצר ומה קמה
פיכה כאה פגל עפיכס מצלת
לת פעומר עומר סהורע כמו
פגל עכייכס לימו דין מיצול לת
העומר להרוע כאן פל עכי' דתנ'
לוקח לפי' הסתם מה לקמה וכו'
תאמר כעומר מיצול לת פקמה סיכף נאו כאס כמו שאמר
תאמר בעומר מיצול לת פקמה כאו כאס מרי למדנו
דיכרי מניאס כלמור דתכילין עומר מן פעומר וכן לין
מכילין קמה מקמה מוס. סק'ל דאיך כלמוד ומה קמה סיכף
כאה בעכי כאס מצלת לת פעומר מיכו דין מציל לת פקמה וה
אין לנו יכולין ללמוד ליכ לומר מה לעומר מכילתו מכן הורע
כאה בעכי כאס תאמר בקמה סיכף כאה בעכי כאס וכתפכל
כוה תרתי דתכילי דמניאס מיכאס הוא דין פקל וחומר מעומר לעומר
להציל ומקמה לקמה אלא מצלת להכיל:

מתניתין פאה פחיכה תלוסה · וסלה פחיכה עקורה
פרין עדיין במקומה · פרין מצטרפין למלקיס

קמה מה שתהתיו קשין תניא קמת חברו מצלת
את שלו של גוי מצלת של ישראל של חיטין מצלת
את של שעורים והכתים אומרי אינה מצל"א שלו
אינה מצלת אלא מינה · תני רשב"ב כשם שהקמה
מצלת את העומר כך העומר מציל את הקמה
ורין הוא ומה אם הקמה שיש בה כח העני ושכחה
הרי היא מצלת עומר שהורע בה כח העני אינו דין
שיציל אל רבי מה לקמה מצלת את העומר
שהורע כח העני בה יציל עומר את הקמה
שיש כח העני בה מדברי שנה נלמו מצילין עומר
מעומר ואין מצילין קמה מקמה ·

מתניתין פאה תבואת עקורה ופאה שאינה
עקורה ובן באילן השום והבצלאינן
מצטרפין ר' יוסי אומר אם באת רשות העני באמצע
אין מצטרפין ואם לאו הרי אלו מצטרפין ·

גמרא הא אם שכח שכח תפתר בששכחה את
הקמ"ה הא אם היו שתיהן עקורות
לבה"מ מתנית כרבן גמליאל ותצול עקור שאינו עקורה
הרא אמר רבר שחוא ראוי להציל ושבחו הרי הוא
שבוזה או יונתן תפתר בקוצר שורה וטעמר שורה
ובבר שכח את הקמ"ה עד שלא שכח את העכרי מה
עד שתבוא מטש או אפי' נראית לבוא נשמעינה
מן הרא בגון התבוא' והבר' וכרם לא על אתר הוא
הרא אכר' אפי' נראי' לבוא ·

מתני' תבוא' שנתנ' לשחת או לאום' וכן באגודי
השו' ואגודו' השו והבצלי אין להם שכחה'
וכל הטמו' בארץ כגון הלוק והשום והבצלים ר'
או' אין להם שכחה וחכמי אומרי' יש להם שכחה ·

גמרא

דלא להוי שכחה אלא אם שכחה הוו שלחה ודוקא בשעכחה
את שניהם שלם שכח עקודה ולא שכח שליכה עקורה ניחה
שליכה עקורה מצלת על שעקורה שחצלה · וכן בשלין כשלם
כירות תלוסין לגבי שלה מחוברין לין מצטרפין שוו שכח · וכאוס
והכבלי' שלה קמה שש על בצלים לין מצטרפין
לפלחים קמה וסוו שכחה לי כמי
שלה שום עקור ושלה שוב שליכה
עקור וכן שלה בצלים עקודים
ושלה בצלים שלין עקודים לינן
מצטרפין · רשות בעני בשלשה
בגון שים לקט כין שלה לשלה
והיינו כשבושה לשייך רשות בעני
ושוה לקט וכן ככרם שייך לשיכה
פרט ורוח רשות בעני שכל כשלין
לא שכחת לת לאין לקט כשלין
וכני שפרט שתוכפתא כל שכלת
רשות בעני כשאבע בגון שבוסה
וכרם וכל שאין רשו בעני בשלשה
כגון פירות השלין ·

גמ' תשמר דשכחה שתקבע
שה שתכלו שמו פבר שתלוף
זה בשה שקדם לנו שרכיכו כף
שלפני זה ושה שאמר שתניתין
כר"ג כלומר דאמר לעיל בפרקין
שני עומרים וכשה שתתים לבעל
הבית · שה שבר שתה ל שמע לשין
בעיל הוא והכי קא בעי לה
שה דאמר יוכי כשתני לשה בלת
רשו' עני בשמע הוא שכבר כת
לירו שו שתילו שלא בת לירו שלא
שרלוי לבו לגון דאיכ כוין לקט
ועדיין לא לירו ושתני בשמעינה
מן שדלא והיינו התוספתא שוכרתי
בשמוך לעיל דשמרשה דכל שכלת
דשות העני שייני התכוסה וכרם
והכי נרשינן לה וכשפרים כפל
טעו יוכרם לא על שתר הוא היה
סוף שסופה כלו כיון דתני בתים
דשלי רשות עני הוא בכרם
ובכרם לא שו שתרי דשרט להוא יל
עני לבוא לשתר דכיון דשייך בשר
כל שפרעה שתות כלן שהן
לקט פרט שכחה ופלס לין דרך פרט לבוא לשתר שם שלין כן
כשבושה שסס שלשה וכלנות כ' שסוס הא דתני רבי יוסי כל
שכא"י דעכי שדא שרה דשירי כגרוות לבי"ש לא בכא לירו שמא ·
מתני' נשה לשאכל לבשמי' לשמש לשמור ולקנור כשה ש"מ·
גמ' מנודי הוא שלקט לשנור כשה שתר השומן · הגורו שסוס
שם שמומין שנגנים עצין וכן שבגלוי וסלשרם עו' מנודי שסוס
שתמוכר כשבע בשרשי נשתו ושנורות שהויות שם שתר שכרוס
כיוב ליכין שבשה הכיון דשתנן זה כה ולא דמי לעשרים שתנודים
כשים כשה שכחה דשגידתה לפולים לנדוס ולין בשר שלשה
שכל שני שן רת לפולים לבי פולים ולהכשב ישיוו נשר שלשה ולשלשה
שני שגידו שסוס שכוכר פשבע יסיה טעמו שסוס לכר שמניוס ב

גמ׳ לא סוף דבר וכו׳ אפי׳ רמתי ממקני׳ ויתני׳ לעתת מן הכיום
מכבר כתב דהוה פשיט דיליפו מכאן מכבר סיפא נשיט ליה
מאי ניהו ואיכא מכאן ראיה לדברי שנטל ע״מ ליתן לו מתר כשחזר ונתנו
פני ואיכא מכאן ראיה לדברי שמעון בן אלעזר שר שלח נגאר לבלילה
לבשת׳ מיכי שכת׳ תמן תניכן כפ׳
הכיום׳ תשלום כל מה שכתוב
ואפי׳ טמון דג׳ מקייב תמין כשם
שהכתוב לא מקייבי ומשם למדנו
ניכי מכל שלא נדעים דלא בני טמון
ועל מקצת מרן אמר יהודה משם
שרב לא טמון והכא ממעט ליה
זשמו דהיא מרכזי דנדים מסיקליה
ומרכם לטמון לכל שכת כתי שלך
והיו גלוי פרט לטמון ולית ליה נרי
קצירך גלוי והוא מעו לאחר מעוט
לרבות כרקא לאחרי רבנן לקמן
ומקשי נמי לרבנן תמן ממעטינן
לא הטמון וכולהו מרבי לוחא ומשני
שדך גלוי אף על פי דכר גלוי וכמן
ניהי דשלך גלוי ופרט לטמון מכל
מיהא כמי קצירך דהוה גלוי
פרט לטמון ואין מעו לאחר מעוט
אלא לרבות הוא מרכם הטמון
וכבר פירשנו אלא מוה כפ׳ הכונם
דהך תלמודא יפיין שם:

מתני׳ הקוצר והמעמר כלילה
וכודסר׳ דלריכים טמון
ניו כיון מלינו רות׳ לות׳ וכן סמוך
קמ״ל דכיון דגלוי מעצמו הפילו
מלינו רות׳ לות׳ ש לו דין שכחה׳
והכות׳ בין כיו׳ כין כולהם פרמ׳
לקמן׳ ליתיל לת הגם אגם אילו
שכחה אפי׳ לרך׳ ש׳ם שם שלכי
מוכח מני מטול ולא לעניים יש לו
שכחה ואין בתכאו כלום דכל
המת׳ע׳ש מם כתורם תלמו כטל:

גמ׳ לא סוף דבר נכון הן הדקין
כיון שהתכוון ליטול הגסים׳ וכי
מאחר וכי סוף סעניו הוא ולינו
קושיא כלו תדע דלמא הדקי נ״כ
היו שכחה אפי׳ לרבנן כיון דדכרו
שכחון הגסים לינו מן הרחוי אגם
שדקים יהיו שכחה ולא דכן רחוי׳
אמר הריני קוצר וכו׳ טעם הוא
למתניתין דתנן שמתנה ואומ׳ על מנת שכל מה שלכי שוכח לטול
לעצמי ולא לעניים לינו שכחה ומפרש טעמא משום דכל שמתנה
על מה שכתוב בתורה אין מתנתו מתנה כטל:

פרק ז ושוחה כת הרמכם כשופט שם אף׳ שעצמו רבו מיחסים
שלכיות לא נות ושפכוני ויתי נקרולי עם שמקו שלית
ניני תמן תרם ו״ע פרשתו שפכוני ועניני שפיכת שמן לרוב נוזר
שמלת שפר וכיני חוא נקרא עם שמקו יוני׳ הפם לא היו עופין
שמן תרם אף נקר כיני לקוח מכוש עכ נר שהר מכם תופס דרך
ליכוש שכוכר שפכוני חוא שופך שמן וכיני שפו שינו שופך

שמן כמו שתכלר שמתנ׳ים לרחו׳ רכיון דהרמכם נחי לן דשפכוני
נק כן עם המקרש שפוך שמן תיך ונרק לן שפוך נק כן עם
המקום וכן כניסני לאר שפו עם שמקו ולמה לאר ושב נק כיני
לקוח מכוסף ממש דכותו לן שפו שכויים שפני שהינו עוף שמן
תרם ושינו לשון שקמת דיהן דתת
לית דלמרי כיני שם ושב כני
כמוב שטר לבי תרי שפו שמקו
ומשו שאף ומי שוקיקן לכך ושוב
כוית הכטוף לא שם שמקו ותלוף
זה לו נוטף שמן וכבר היה נרגל
להניף במקום מם כניסני לקום
מכוש לנרום במקומו לקום מכיען
והו שם שמקו של דרך שלא בעין
ש״ם לין מורידין לפני שתכם לא
תפיין לא כיסניהו היינו לרבי שמע
ולכני כיען נגם כמן דכרי ר״מכם
פ״ייתי כוכר דכמקו לקום מכוסף
לקום מכיען אלא דפוף סוף לכתי
קשם שם נפ כעין שכניני שכתוב
נ״ב שהו שופך שמן ונאהי שם שמקו
וסנרת׳ לחת שהרמכם דורך דרן
סירוש וסופר דכטופס נוטף שמן
ושכוכני שופך שרן וכיסני שהוא
עוסק שמן מעט ושוא שלשון כוסף
לפי דרך הלחת שפירוש אלא
שכוכר דאל דירוש כל שמקומ
הללו דכטופס ושפיכה לינו על
פרטיות הוית שכוא אלא על
כללו שמקום שסף שניני והוקיקן
לוף דאם שמקום הוא הוא כותיש
בפרטותם שים לשנות לומר ויית
נוטף שפכן וכיון שוא יורה הוית
שמקרה שהוא כוית ענמו אכל
כאמרו שפכוני וכי שני כלוך ניהא
שוא זם יורה אשר שמקר׳ כשקום
כנון מנרי שרוני וכלומה לוא
ושפני זה לאר שפכוני ויקום
כקרולים על שם שמקום שהיה
מוניח שמן שרכה כלומר שמקום
שהוא כאמר עוד ועל כן פירושו
שפכוני ועניני שפיכת שמן כלומר
שפני היות שמקרא של שפיכת
שמן על שם שמקו׳ על כן פירושו
שפכוני כלאמר על כן פירושו
כשאנכי שפכוני ולא לאמרו שמן
ועוד לאר וכיסני שוא שקרא על שם שמקום והויתים שם לא
היו עופים שמן שרכה על כן שקרא ביסני לקום מכוסף כלומר
שפני היות שמקרא של מעוט שעמן תלוי כשקום שוא עלון
בקרא כיסני כלוי ולא כיען לקום שכוסף שכתוב שוא
לשקום שם כויתים וכנטופה גם כן תלה שמקרא כשקום
שפני שלא לאר נוטף אלא נטופה לשון פעול שהשקום שוא
שפועל שם כן שתבאר שרכו דביכו משם כר שיעון זכרון
לנרכם שפרש כשלוש שירושלמי שלא שמכין שסירושלמי כל
שמקרים שאלו תלויים שמקום:

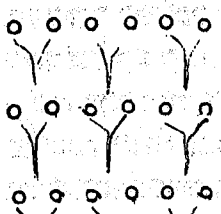
גמרא אר' לא בתי' ושכחת עומר בשד' עומר שאת שובחו לעול' יצא זה שאת זוכרו לאדר זמן ירמיה בעי היה מסוי בדעתו במי שהוא מכוי היה עומ בצד הדקל הדקל מסיימו היו שניהם נטופה זה מסיים את זה וזה מסיים את זה היה כל שדהו נטופה נשמעינ מן הדא ר' יוסי או' אין שכחה לזיתי' אך יקים לא אמר ר' יוסי' לא בראשונ' שלא היו היזיתי מצויין שבא ארדינוס הרשע והחריב את הארץ אבל עכשו שהיזיתי כצויין יש להשכח שפבוני נוטף שמן והתנינן נטופה לא שהו עוש שמן הרב והתנן במעשיו שהו עוש רב לא שפבוני שהו עוש שמן הרב נטוף נוטף שכן מעשיו שהו עוש הרב שהוא עושה זיתים הרבה בישני את דבעי מיפר בישני מכש את דבעי מיפר רהוא מבעית להחבריה עד דיעביד ר' בפליסין כיהיא דתנינן תמן כל עומרי השד של קב קב וא של ד' קבין ושכחו מבין שהוא עושה יותר מהברו נמי שהוא מסויים עד דיעביד כל שנה ושנה ובבין שהוא עושה רובן של שנים כמי שהוא מסויים במקומו שהוא עומד בצד הגת או בצד הפרצה מתני' בבש היא דבשא אינו שכחה אר' יוסי דברי הכל היא תמן רבר תלוש בצד דבר מחובר כרם הבא דבר מהובר בצד דבר מחובר ר' יוסי או' אין שכחה לזיתי' אר"ש בן יקי לא אר' יוסי' לא בראשונ' שלא היו היזיתי מצויין שבא ארדיינוס הרשע והחריב את הארץ אבל עכשו שהזיתים מצויין יש להם שכחה אר' יוסי לא חייב אדם שכחה לזיתים לא ר' עקיב דו דרש אחריך אחריך טעת אין שכח לזיתים כר' יוסי דלא דרש אחריך התיבון הרי עומר שכחה הרי לא כתיב בה אחריך מבין דכתיב לא תשוב לקחתו בכו שכתוב אחריך ר' יונה בעי והתן זית נטופה הואיל והוא מסויים על דעתיה אפי' לא התחיל בו כמו שהתחיל:

מתניתין

זמן שהלקט לעול' יצא זה שאת שובחו לעול' מצד סיותו מכוי כמו שהוא כמי שהוא מסוי כדעתו מכי חבוי מצד שהוא כמי שהוא מסוי כמי שהוא מכוי הרי שכחה לזיתי' כיצד הרי שכחה לזיתים מצויים הם לפי שכחה כיצד נטופה זרהו הרי הן מצויים הם לפי שכחה מצויים הם לפי שכחה הכי נמי נטופה ונמחה והמחיב לתפילין וכר' כל הזיתים ° מפבוני נוטף שמן ומוכל מעלו השמן ° והתמכן נטופה דהיימ מפיף שמן ומשכרת לתפילין מפבוני נוטף שמן ומוקי מלא מפבוני מיהו נוטף כשיו מלא שהו שמקוכין מיהו נוטף מופן ומוקף ומפרק ומפרק נמפנה כבוה שהו שמן שרב ומיהו ולאי טעופו ומקוכן כתוכו דהא נוטף מיהו נטופה ומה כן נכחוב שמן מפבוני עוטף הרבה ומוקי כמקוכן אלא מפבוני הוא שיש עניו שעוטף שמן הרבה ונקרא כן מפני שכשמוסקין לותו נשפך ממנו שמן הרבה ולפיכך נוטף קודם שמיקה ונוטף שהו נוטף שמן קודם שמיקה אף על פי שנשתה שמיקה מיהו מוכח שמן הרבה בשפרוני ונוטף היו שהו מפניכו כמעשיו שהו עוש הרבה ואין שעוטף גל אלין שעוטף יותר הרבה אף על פי שאין לו שמן הרבה ולכוי ותיו קרי ליה כיוס ° לית כעי מימר כיפני ממש כתב רבנו משמון כיפני ממש יבשין פלין עושין שמן ולא ידעתי מי הכרימו לכך ולהחליף לשון כיוצא ליוכם דכיון דנחית לכך נשתה דכיפני ממש הוא לקוח שלשון כוסף שבוסים מפני שאין עופין שמן כמו כדכתב הלמכם זל ולי לפשר דברי רבנו שמשון כמקום יבשין הרבה שאין עושין שמן נרכיין בושין שאין עושין שמן והיינו כקלמכם זל ומ' יש לשאול כנמרא למא לימר שכח כיפני ממש מי משוש לשון כוסף הא כלישכח דלמרי דהוא מכעית לחבריה הוא לשון כוסף ממש ואין יתיהם לשון ממש למכוים יותר מלמכוים ° ויש לפרש לשון ממש כמכוים יותר בודק מפני שבשוש בגופו אבל כשהוא למכוים אין שכוסף כגוונא ממש אלא יונא לאחר ורוף ° לית דבעי מימר דבעים לשכריה דמרוב ייתיה שעוש בייהו שפר מילגות ומפרם דעד כאן נקר' כיפני מכויים מיבדין ונקמר עד דיעביד מרכא כפליסין כלו מרובע כפלי שבשל ואלא

מתני׳ זית שנמצא עומד בין שלש שורו׳ של בּ׳ מלבני׳ ושבחו אינו שכח׳ זית שיש בו סאתי׳ ושכחו אינו שכח׳ בּרא בזמן שלא התחיל בו ואבל התחיל בו ואפי׳ בזי׳ הנמוך בשעתו ושכחו יש לו שכח׳ כל זמן שיש לו תחתו ושלו בראשו דטא משתהל המחבו׳ גמרא

זית שנמצא עומד בין שלש שורות של שני מלבנות ושכחו לינו שכחה זית שיש בו סאתים וכו׳ למען הלמדנו שיעור שלש שורות מן הסלגות שיש ביניהם ערוגות שתים ושכח לינן בלחמנא דשורת השלישית לינה שכחה שהלמנ׳ הקתילו שו וכבר כתרנו בגמרא ופסקתא כי מה שאמר כאן מוך על עניו רמעון מן הפקר וייהים סדור סדברים כן כל זית שיש לו שם כשרש לשולו כזית הנטוף בשעתו ושכחו לינה שכחה כשם דברים שמורים כומן שלא התחיל בו ואפי׳ הרי זו שכחה עד שיהיה בו שלשים ושם שאמר כל זמן שיש לו תחתו כלומר כל זמן שיש לעני רשות לקחת השכחה מתחת השלין יש לו בסכן רשות כמו כן לקחת שכחה מן השלין והשלכה שם שעון שמוכטין זיותיה בו עד שיפול מה שנשכח כין העלים ועל זה קרחוסו שכחת כי סוף שגלה שם שנשכח ושאר דבי שאיר שיש לו לקחת השכחה כל זמן שיעשר בשלות פרי ואפילו פרי מן השלין ושכחו שותו ולא יפול השני לכך וקוף זכה שם שמשלך השכחה לין לעניים לו שכחה והלא עד שיכלה הפרי מתחת השלות והוא שה שאמר כל זמן שיש לו תחתיו יר לו כרשתו ולין הלכה כר׳ מ על כלן • ורחים דלהכי כתב לו שהשכחה סוף שגלה שם שנשכח על דרך דלא תפלר מחריך ועזקתו ויסקלתו ומרבך מפרן חייס ודוגמתם שפשכיל היותם מן סרגוש שוה שלש שם שנשכח ולכן גם כן מחבה מן סרגוש שוה שגלש שם שנשכח ורבנו שמעון זכרונו לברכה כתב וזה לשונו כין ג׳ שורות של מלבנים שכל שורה רחוקה מחברתה שיעור של מלבנים דסיינו שמה טפחים שכל לבנה ג׳ כלומ׳ה כפרקין קמא דבבא ומלבנים לשון לבנה פי׳ כמי כבין מלבנות שכולה שו מלבנות כבלים לעיל כפ״ג ומיירי כשמניח השדה בשיעור שלשה מלבנים וירצה שיש לשם שעור המלבן ולא בחיר שכין שורה לחירי לינו שכחה שכין לעומר כין השורות דשה דבקה כין שלשה שורות ללמדנו דלעניי׳ דג׳ השורות מקיפות לותו כל שביביו ולקטן לא שיו שכחה דלמי לשדה שעי׳ מרים מערבבין דשכיח לין שכחה עד שיעמר כל שביביו כדשרש לעיל כפרקין ושאלי טעמא ומי כעו שתהא לורך שמורם כשעור שני מלבנים דלו שמיכה שורה וכחשב פוציה מערבבין ולא משתכר כלל לפרש טעמא לפי שהשורות שכבות לת הוי ושוי כחפולה נקט לו עמדו שעניים כינהו רלעיל כפ״ה שלא שלא שתחיל בו כלומר שעדיין לא התחיל ללקט בו ושכחו ומשמע שתנותין דבבל זית שלא שתחיל ללקט כין כשיפה כין שלין נטופה כין יש בו שלתי כין לין בו שלתי הוי שכחה וכתוספתא לא משמע שכי דתני כל זית שיש לו שם כשרש כזית הנטוף כשעתו ושפחו לינו שכחה כרבי זמון שלא שתחיל בו לכל שתחיל בו ושכחו הרי זו שכחה עד שיהא בו שלתים שמע שם יש בו שלתים לפי שלא התחיל בו לא הוי שכחה כזית שפטיפה ושאל שך כדוית׳ שלינא לשלתי ושם כלשו לייתב ג׳ כ׳ דכיר׳ם דשלתי לשון זית שיש בו שלתים שלי שלא לשם שלקטו כין זית שטופה לזית שלינה לשם שלא התחיל שכיפה שון לשון בשלתים ושיכה שיש בו שלתים לשרכה שלקוטין כהתחיל ולכלה שתחיל שון יש לו שלתו זיתים יש לו זיתים כרשתו ולא שכיב שכחה כין לכוכר כעור שיש זיתים שלתיו שכל שין זיתי שלתיו כרי שן על עניי שפתשלך

השלכה שלשן שלר יתפנה שם כלומר שעשרה שלקט בכל שממולי זיתי של עניים כשלין לו שלתיו שניה בשפרו כשרשה כי שנה כי שתכוט זיתיך כראשונה סיו סוכנין ויתיפס ושיו שתכין כעין יפה שכלן לשרו זיית שסוף עשוך על שלש שורות של שני שלכנים פירוש כיון שכח שוכלן עין יפה כזיתים כשלים ושכחה שן עליהם כגרגרים של ויהים ולשרו דוש שעושה על פני שורות לינו שכחה ע״כ לשונו ושסיים קירולין זל פירש ולפ״ל פני שלכני כגש׳ שלינו כה ר׳ ונלע לי שני שלכנים שלו לוית שכחה דוקה לו שלשה שורות נמי בכל שתעשה שלכנות על שלשה שורות של שלכני שלכני ככר פירשתי כר״ש שלכנות דינרולין הערוגות כן נמי שכן שרובעין ופסקי שמיקי ושנך לילני שויתים כשנת שקוסו שחלוק נופן לשני שלכנים דשמוי כשני שילנות כגון לותם של שלינ וזה שלולן כשקום לשה נשרה רוחין היו שבוין שויתים לשיות שלוקים נופן כן וקרוי זית של שני שלכנים וכשה בגרסתנו שלנו נורסין שנמצא עומד כבי פירושו שכח זית שחד של שני שלכנים שנמצא עומד כין שלש שורות דסיינו תשעה שילנות שלש ככל שורש שהיו עשויין של שני שלכני׳ וזית השכוח שהוא שלוק נוטה לשכיס כוחת הנוזן לינו שכח׳ כגמ׳ ב׳ שם׳ שעשה ג׳ שורות כל שורש של שלש שילנות כדשתריכן לשיל וכש כתב׳ דיומא לין שורש לחוזת שעלשה שיש כו שלתיו ולשולו לינו נטופ ולא שכבני וגמרינן לה שעושה

גלה נגמ׳ שמרש דאריסה שלי וכן כרלה דנטופ שמיב לו שכבני שמיב ולשי ליה שם שלתים כומן דלא שתחיל בו ושכחו היה שלא שוי שכחה שכל שתחיל בו ושכחו ווה שדעתו לא שמיב ליה ולשולו היה שוי שכחה כשעתו והכי כומנט הוי שכחה ולשולו הוי שכבני כל זמן שיש לו תחתיו וכו׳ לתש לפרושי כשם סוף שלקט דווקא שתחלה לשנוי שכחה לשולו בנטופ ולקתר דהיינו דלקט כל שעבשים שתחתיו הוה סוף שמיב שתחיל לבל שם יש לו לשלן ויתים כעניים שתחתונים שלו שן עקר שלין שם רוחב העניים ולא לשם דשתיב ים לו זכית ערשתו וכלא שתחיל בו דמי וכי תנן דשתחיל בו הוי שכח׳ כיינו כשלון עוד שתחיו שכבני ליקט העניים שתחתיו וכנמ׳ שפרש לי מוירי ק״ק לשתר שפהלכה שתכוחי קודם שתשלך השתכוח גרסי׳ כשו ותשלך שם שנוכח ולשונם תשלך כלשון ושתכוח לשון נקבה שיה כדגרסינן כפ״ב דכתובות סיותם שם שתכוח ל׳ שלת שתשלך השתכו׳ שעכרקים שתכוח שכדיקת השכטף והייטו שמקף הזית שהוא שניר לת השתכוחין לשתרינן כנמ׳ שלי שכתו שהוא שניר לת השתכוחין פי׳ שמכרך שמלקט לת שתשכוחין ושן שתכוחי ויתים דהיינו שענפין שט ויתי שתשכוח׳ כשם ולקט שמלקט לותם שכבר שהלכ כל ל׳ ופחת שתחתו ושפי׳ שכבר כירו עדין לו קרוי שתחיל בו ושנמי ושפי׳ם לו ויתים שתחתיו יש לו שבחה ולשתיר לנע״ם קל שתי ר״ח דשסורב ליה לשתכוחין עקר ושן שכר שתחתיו עקר כשלשרום שעשתנו שתוך שנמ׳ עד כאן:

גמ׳ כיצד מתני׳ כל כמלכתי ומכחו כלא גרסי׳ כל כמלכתי למעט
דהוה כיון דטפי כרמא ותויל כשם מקן קיימין אלו מכר לא
קנה כל דעתיה דזה קונין ואינו מכחש משום דכר מסויי׳ אפילו
עצמו מכחש אינו אפילו לא קנין כאן ויתיש סויתים של חטורו אינן
מסויימי׳ כלומר אפילו אמרת מסכנים
לאו לכל מכחש ולא מכחש כל אותו
יום לאן מכחש ולא משום עורה
כלומר אין מיחר לעולם לאינו מסויים
שלא מטעם דאלוקים כוסן מכיכי
עורה וכי הוא עצמו לחודיה יפה
כאן כאורה כתמיהה דשם לא
מכחש אלא אות אחת לכדונתי היא
גרסי׳ כל כלנם מלכתי הוה כיתת
דסוף גופיה יש לו עורה ומכחי ע׳
עורה ע׳ שורות כיון דכמה עומד
כאן כלם שורו מכלקל כל מכי מלכתים
ע׳ מסוף מכלל שעורה ועוד
דאלות כל כלם שורות כמו שם
מסויימים לבעלים מכלן כל
אפי מלכתים ע׳ שו אותי מכו מוכר
ומסויים סוף אחד כעל פכית
דודיין סוף שם מקום מכל מילן
זיתים כלנם אין כל אפי מלכתים
ואם תלמוד לכבר ר׳ יוחנן מהני
מכחש כלאוד הוא אפי כל אפי
מלכתים ס׳ לר׳ יוחנן דכ׳ מלכתי לא חשיב מסויי׳ דאמר
כל מלכתי דעתא דבעלים מסויי׳ כדעתו לא הוי מכחש
מכיון דלבתר כיחכחדודיין שם אחד מסויים ומפלגי
לחלק עדין לא הוי מכחש דשם יסיב דעתי עלוי ואפי מסויים מכלתי
לית תנוי תנו מכחש לחוד לא גרים עומר ושוי כמלו מכיכו זית
מכחש כל כ׳ מלכתים כיון כ׳ סורות דשך ליכחש משמע כרבי יוחנן
דאמר דק הוא מכחש כו דבר אחד ואינו משים אלוק מהאחרים
מכחש כרודיין כל כ׳ מלכתי מכחש עומר החרוס מכחש שם כ עומר
כיון שטורו דשורו הוי כל כ׳ מלכתים והוא שם עומר כתוכן ואינו
כר שעור ואינו דאמר לעיל על ידי סורס ועל ידי שורו כר׳ כלא כלא
היה מכירו אלו לחש דיתן ומאר כל סויתי כ׳ מכחש כדאמרן כלא
היה מכירו כדעתו׳ מרדף לאחריו אמי על פ׳ שפיי מכמיהו
שם ממקום הכעל עד לותו לילן שלא מלכות כיון דמסויים כדעתו
אינו מכחש ואינו כר יוחנן כן כרלש לי כפירוש המעורב על דרך
סנהדרין ורוצלמיות שם פירוש לאחרים שלינן על פי גמ׳ סוכה כלא
היה מכירו פשרי כפירוש כתוב כר׳ מאיר אכירו אכל אם לו שם
מכירו אדרבה אכל כנדמתו אל אפי שם כתוב כאן אינו מכחש כפיוש:
פים אף אם שם כו אמתי אינו מכחש תלמוד מקש אמתי דתנן
כאר׳ על שם דקתני זית שוה כו אמתי וכו׳ דמשמע כל׳
דכ׳ים כו אמתי אינו מכחש כאל אתחיל כו אכל אמתי זית
נטוש ואעג דשם כו אמתי אינו מכחש ואם שם מקטי ואם שם כו
אמתי לא תני כלל אתחיל דכיון דאשעור שוי גדול כי אתחיל כו
אמתי שוי ועוד לפי מסיק לית לן כאילן דאם שם כו אשעתי לא
מכחש מעומר ואם כן דיו לכל מן הדין לסוית כגדון דכי סיכי דנכי
אומר דרמיגן עומר ולא אדם ולא אמלגינן כין אתחיל לאל אתחיל

נמרא ארא כיני מתניתא של שנימלבני בפה
אנן קיימין אי משום דבר מסויי׳ אין כאן
זיתים ואי משום שורה הוא עצמו נידון כשורה אא
על ידי שורה וע׳ שורות אלי אר יוחנן בזית רודיין
היא מתניתא אר יוסי לא סוף דבר רודיין אא אפילו
שאר כל הזיתי מכיון שדרכן להבחזברודיין אין להם
שבחה אית תנני תנו שנמצא אית תנני תנו שנמצא
עומר מאן דתני שנמצא מסייע לר׳ יוחנן ומאן דתני
שנמצא עומד מסייע לר׳ אלעזר מתני מסייעא לרבי
יוחנן דתניא בדא בשלא היה מבירו אבל אם היה
מבירו מרדף אחריו עד מאה:

פיסקא אבל אם התחיל בו וכו׳ הא אם יש
בו סאתים אינו שבחה לא על
הדא את אמרת אלא על הדא קמייתא דתנינן
כל זית שיש לו שם בשדה בזית הנטופה
בשעתו ושבחו וכו׳ עליה הא אם יש בו סאתים
ושבחו אינו שבחה כל זמן שיש לו התחתיו ובו פתרין
להה תרין פתרין כל זמן שיש לו תחתיו יש לו בראשו
הא

ס׳ דרמיגן כי אילן ותו דתני כתוספתא אכי דכי יים כו סאתי אתיל
אתחיל לא פי מכח ומסיק דכי תני כל לרים קאי והכי קתני כל
זית שיש לו שם כשדה כוית הנטופה כשעתו ונכחו אינו מכחש
כל כומן אלא אתחיל כו אכל אתחיל כו אפי כשעתו
יש לו מכחש ואלא קא משמע אפי
דקאמרינן להתחיל כו הוי מכחש
סיינו כוי אילן כו אמתי הלוש כו
אמתי אע׳ג דאתחיל כו אומו שכח
וכיון דקתני אכי שמיכן כנטופ
כשעתודוק כאתחיל דכיון דשים
עומר כו ונכחו הוכחה הוי דלית
למירותו מכיכו ומשם אמם דשתי
מכי כשטול מכיכותו כי כיכו אלא
להוי מכח הוא דשעינן אמתי ומאי
אילנו כיכה אתחיל כין כלא אתחיל
כי סדדי כיכו דכמאתי אלי מילתי
ואכי תני כתום כל זית שים לו שם
כשר אפי כלו סנטופ כשעתו אינו
מכחש כלא כומן אלא אתחיל כו ומכחו הוי מכח
שר פירי כו אמתי ובקפיר אלא מכח
כפי אמתי פתרין לה תרי פתרין
פירוש כו כ׳ פירושין ואת אלא מכח
כפ׳ אמתי ואלא כל זמן שים לו
לעני ליטול מכח הזיתי המונחות
כפרן תחת אשמו מוטל ואף על פי
מכח הוסר כל אדם כמכח שכראם
אילנו וכל זמן שים לו ליטול מכח
מכראם אילנו כיטל ואע׳פ שפרין
מון לו מכחש תחתיו וכתב עליו הרב אלפסי׳ריק שכראם לו מוהב
פירוש שמכחש מכפרק ו׳ רמ׳ אלא כל זמן וכו׳ כו אמתי
ופירוש אלפי פתר לה תרי פתרין כל זמן שים לו תחתיים לו כראשו
קודם לכן אף אפי אין לו תחתיים לו כראשו אחר חורן כל זמן
שים לו תחתיו אין לו כראשו אלא אחר המחכוה אע׳פ שאין לו כראשו
שים לו תחתיו ומשמע ליה דם כ׳ לראשו ראכו דשני תרי פתרין דקא
כורו קתני לו דאמתי לא קאי שים אלא שם תרי מילי ניכהו חד כל
זמן שים לו תחתיו וחד שים לו כראשו וכאן אמ׳ כל זמן שים לו ליטול
תחתיו כוטל כאל גוף כל זמן שים לו ליטול כראשו כוטל כאל גוף
אעפי שאין לו כראשו שים לו תחתיו ואף כל זמן שים לו לעני ליטול
תחתיו כוטל אעפי שאין לו ליטול כראשו אלא אחר לכל אדם אלי
הוא שירוש דרים דקתני כל זמן שים לו תחתיו ומאי דקתני שים
שים לו כראשו הוי מילתא כאתי נפ׳ ופ׳ אם שים ליטול כראשו מעדיף
לא קתר לכל אדם כוטל ואעפי שאין לו תחתיו ולפי זה פתרה
קדמאי הוי פירוש דאמי ס׳ ופתר אתיכ שוי פירוש דרים ועכ כן לפ׳
פירוש דאמיכ כתחלה אל אמרינן אמרינן להפריך סים אדים ולפי פי׳ הוא
מפרש לי אלפסי לומר דאף דאמרינן מתניתין דכי מאיר לומר
משתלך המחכוה לאו מיבלב אלא אפי שירוש קא משרש אמתי אין
לו כראשו משתלך המחכוה דהיינו שחכשו שעניים הזית ככלי מהות
מאיר הפירוש זה אמתי אמחכוה אלא קתר לכל אדם אינשי
מיבלב אלא קתר לכל אדם ולא אדם אלא אמחכוה אלא קתר לכל הזיתים
שאחכוה הוקר לכל אדם שכראם ולא קתר שרין אדם מאדם
פירוש ולל כלי אלא קמא מכיר לן דשירוש כבי הוי דאקן
דאמתי כתר דנפלכם אמתלו אשורי ואמתי אמיר אילתי דר׳ אלעזר

הא קודם לבן אע"פי שאין לו תחתיו יש לו בראשו
פתר אהרן קודם לבן כל זמן שיש לו תחתיו יש לו
בראשו הולכה המחבוא אע"פי שאין לו בראשו יש
לו תחתיו: הני משום בש"ע שיניח את הכרכר
וגברו הרי זה יש לו בראשו אברהם בשם ריש לקיש
כרברא: משתהלך המחבא ארא שרוא משיר את
המחבואים ודעו וראו מכל המחבואים:

מתניתין איזהו פרט הנושר בשעת הבצירה
היה בוצר עקץ את האשכו הוסבך
בעלים נפל מידו לארץ ונפרט הרי הוא של בעל
הבית השניח את הבלבלה תחת הגפן בשע שרוא
בוצר הרי זה גוזל את העניים ועל זה נאמר אל
תגזל עניי כי גבול עולים:

גמרא הרא אמורה פרט בנשירתו קדש לית
הרא פשטא שאלתא דחלפי שב לקט
בנשירתו מרוי שיקדש אמ' שמואל בר אבודימא
שניא היא שרוא גרם לו שלא ירד לארץ:

מתניתין

מתנות עניים דברים שאין להם שיעור הפאה והבכורים
והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה בראשונה
אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן
קיימת לו לעולם הבא כבוד אב ואם וגמילות חסדים
והבאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד
כולם:

גמרא תנו רבנן מנין לפאה שהיא נוהגת בכל
מקום ת"ל בהר סיני מה להלן בהר סיני אף כאן
בהר סיני ומנין לשאר כל המצות כולן שהן נאמרות
בסיני ת"ל ביום אשר צוה ה' ביום ניתן תורה
ומנין לפאה שהיא נוהגת בכל מקום ת"ל בהר סיני
מה להלן בהר סיני אף כאן בהר סיני ומנין לשאר
כל המצות כולן שהן נאמרות בסיני ת"ל ביום אשר
צוה ה' ביום ניתן תורה וכבר הזכיר הכתוב זה
בפרק ראשון ממתנות עניים
דרך לחרת ושם חמנא סברת
הלמכר זל: ודעו ורעו מכל
המחבואים עסוק הוא כשהוא נכי
דוד סיכסוהו כמחבואים:
ומנאן כללי המשנה עכשו כמי
שהם זו דזית נטופה לרכזן
פעמתא ולרבי יוסי סלר כל מלכי
זיתים הלותם מעם דהיינו קרוב
לזמן מנדרייני מחיק טמיא וכזמן
שזה מפני מי כיפפי לפילו
לין כו מלתים לא הוי סכחה
ואיינו כלא התחיל כאן לא התחיל כאן הוי סכחה
מלין כי מלתים והתחלה
זו פלגי רבי מאיר ורבנן
ולוכא תרי ליפפי כדלמרן
וכלישנא קמא ופשטא דמתכי'
קיימא לן ובל הני כלין מלתים לא
מלתים לכל יש כאן מלתים לא
הוי סכחה כדלמרינן לעיל דדין
לכא מן הדין וכו' ומאי כל
המלכות לין מלוף כהנין התחיל
לא התחיל מלמים או מלתים
לין כו סכחה לין כו מלתים הוי סכחה: ורבינו ממנון זל פירש
דכשהתחיל ולוכא מלתים חלוקים סאר מילות הנטופה דנפי
נטותה לא הוי סכחה ונפי סאר מילות הוי סכחה ואף על גב
דלוכא מלתים ומתני' דמתם עקודים לא ממעט כן דשתכי עלים
וכן כלילן ועוד מיפלוג עלים רבי יוסי ולמאר לא כמת רשות וכו'
מנטרפי והוי מלתים דלא הוי סכחה וע"כ לא פליגי רבנן עליה
דרבי יוסי לא מכוס דמלוקי הם לין הא לא הוו חלוקים דשתכחו
כאילן כולי עלמא סברי דלא הוי סכחה והיינו לפילו ההתחיל כו
מיירי והלמכם זל לו דרך מחרת וכבר הזכיר הלמכר זל ומאי כבר
כתבתי שגל עד ע"כ מהלם מירושלמי זל:

מתניתין פירוש פרט לקרקי דכתי ופרט כרמך לא תלקטי
עקר את המשכול מתך מלמון עקום תחנה מתמתי
והלמכם כתב כרת העוקץ ונר' דלכי פי' של סלמכם נרסי' עקץ
את המשכול מן הדבוק כמו לא תפאר לחריך וכן ויסקלוהו סמורם
על הפך הפעולה: הוכבך בעלים ונכתוך ונקטר בעלים שלכעלה
דלין לם דרך בצור: כלכלה בוא שגל: שלא תסב נבול עולים בקרקע
עולם כתי' ורדים ליה לדרשא עולים כיוצ דמו לעניי' שהם ורודים
מנכסיהם וכדרך מניח בהור קורח לוותם מולי וכן תמ' כפ' נרש
דהב' נוחין לסחוק סני כסוף יום ממש עולי' ממש לשון עליה והיינו
עולי מצרים כלו' המצות והחקים שנתם ס' לעולי מצרים וזו ס' מהן
שלא נסיע נבול שעניים ונקט אהם וכות הנקוה להם מן הדין:

גמרא הרא לחמרם פרט בנשירתו הוי קדש לעניים מדקתני
דחמניח כלכלה הרי זה נוזל מת העניים: מניח היא
שהוא נרם לו שלא ירד לארץ דמי טבל הוסבך בעלים דלוכו פרט
ומניח כלכלה דהוי פרט ומכני שניח היא כלומר אניח כלכלה שהוא

מתני׳ אינו היא עוללת כל שאין לה לא כתף ולא נטף אם יש לה כתף או נטף של בע״ה אם ספק לעניים עוללת שבארבובה אם נקצרת עם האשכול הרי היא של ב״ה ואם לאו הרי היא של עני׳ גרגר יחידי ר׳ יהודה או אשכול וחכמים או׳ עוללת׳

גמ׳ אינו היא עוללת כל שאין לה לא כתף ולא נטף יש לה כתף אבל לא נטף נטף אבל לא כתף לב״ה ואם ספק לעני׳ אינו היא כתף פסקין זו ע״ג זו אינו היא נטף תלוי׳ בשדרה ויורדות רבי בא בשם רב יהוד׳ ורן שיהו בלן נוגעו׳ בפס ידו לא כן אר חייא בעש ששקלו עולל שבע לטרי׳ בצפורין אר חנינ׳ שאם נתנ׳ על גבי טבל ורן שיהו כלן נוגעו׳ בטבלא בן

נברא אינו פיא עולל כל שאין לה לא כתף ולא נטף וכו׳ כתף לתת מפס דפא דתמר כדתנ׳ מס יש לו כתף ונטף הרי פיא עולל כע״ה דלא תימא דבעינן תרוייהו סיפא לא כתף ונטף דתנ׳ קטף דיקן דרים מדיוק דסיפא דקתני פיא אמר אינו פיא עוללת אפילו לא כתף כלו׳ נטף לה פוס אחר מעניי׳ מס יש לו אחר מעניי׳ לכעל הבי׳ וכפיוצ׳ קמ״ל יש לה כתף ונטף על כע״ה ואם נפרס דאדרוסו כעינן הוי דיקא דקתני פיא עוללת ומקמי דיקא דקתני

בקלוי שנתמנלו מעשר טבל ומצבתותיו עוללו ה"ז עוש אות תרום מעש במקו אחר ועוללו לאו של עני הוא ר' אבין בשם רבנין דתמן אנין או' עם הנקרצו' עם האשכולות או' סימן טעמ' ד"י ונשאר בו עוללות בנוקף זית שנים שלשה גרגרים יותר מבאן אשכול:

מתני' המרל בנפני בשם שהו מרל בתוך שלו כן הוא מרל בשל עניי דברי ר' יהוד' ר"מ אומר בשלו הוא רשאי ואינו רשאי בשל עניים:

גמרא רבל מורי במובר להברו עשר אשכולו שהו אכור ליגע ברם רבל מורי בשותף בשמשהו מרל בתוך שלו בדהוא מרל בשל הברו' יוד עבר ליה בשותף ר"מ עבר ליה במובר או אומי הגע עצמך שאבלתן היה אין העבדינ' בשותף הוא היב לשל לו אד יוחנן נרא מוחלפ' שמתושל ר' יתמן דוא או בינבד ובין כך וכו' וכא הוא אומר הכין מתוך שהו מעבן עושות יותר לשנ' הבא ואומר אוף הבא מתוך שהוא מרבינה עושה יותר לשנה הבאה שניא הוא דמצוי לזורעה זיק ולהבריה מן העניים:

מתניתין

ליה כשותף יוכל מוכיס כשותף דטובות דמרל לנכי דמכירים כמו לגמן דידים טל עניים כיצד היה זכי לתו דחמכת ושבות דנפן לכלהו הוי וכספרי דסום הירושלמי ים טפות סופר וחסרון לשון דלא תמר תלת רבי יהודה עבד ליה כשותף ותו לא וצריך למכר סם ורבי מאיר עבד ליה כמוכרוכן כתבה רבנו ממשון זל' הגע עצמך שאבלתן חיה העוללות ולרבי יהודה פריך לדידך דמפרש לי' בשותפה שאבלתן חיה לעוללות אבו תאמר חיה חייב לשלם כדין שותף דכל הנאכל הוא לשותפו לא אם כן מיך עבדת ליה כשותף: פרשית מוסלפת שטתו של רבי יהודה דמלגא דידי דידיה: תמן הוא אומר שבירת דפ"נדים דהכא במתני' דמן מנלגלן בשופח ובכר הזבדנוה לעיל אומר דהמרצן לת סרסו כין הסוק מרובה בין מועט מוטל תת העמרים ומניחן על סנדר כדי שלא יטרחו העניים ונמכתו מפקירין מכרשה מחוסר מחוסר לשפטרן של עניים: וכשהוא שומר חכין דשם מחוסר מדל כשלו כך הוא מדל כשל עניים כגרשה אפילו מחוסר להשמר עניים ומשני מתוך משוח מעבן ובר' מעבן בשלת נרסינן ופירושו מעבה לחוסם כלומר תדע לחם ר' יהודה בתן מיכו חוסם לתקנת עניים מפני לקוץ תוך תקנתם הוא דמתוך שהוא מדל כדי טיעבו הנפנים ומתוך שהוא מעבה לותם טן עושות יותר לשבח שבשלם ויש תועלת לעניים לשבח שבשלם ואם כן יצא מדבן כשפדן ובריך ואתם נמי לחשוב מתוך שהוא מרבנם הוא עושה יותר לשנה שבאה ולמה אם לתקנת עניים טפא מיכא ומשני דמשום שהי אם אתה דאמרי להבריחם מן שדיהו ולקוץ בפיהן הקוצ' שבשלם שהוא קשה שבל כלן אין אכו לזרע דנמנו שם

לעניין פטור לותר היינו היסיפו דוסי' דרבי חייא מבנל דבונפיוקסם ירו דק זמר לעניין חיוב ולא זה שוכפיה דכריו זה לו ויקשר רבה מקשה הכא תשנתן דכרים שכמשכים דוק ותשכח לומר קשה דלעני שמוכח שהוכח לשמור דברי רבים. דקאי אלא והו נמי לותר דלא מקרי לו נמי לחסוי לכעל הכית אלא אם כיכל שעכשיו שכעולות מונעים כסם ידו אבל אם חיכן מונעים הוי לעניים עד כאן אם כן לפי זה גודל העוללת הוא לעניים ומשום לכעל הכית ומאחי סחלק של עניים נקרא עוללת כמו שלל לשיט כרשתב' הרמב"ם זל עניו ומיך אם כן ניקר השמועה. ומה אלר יקר בשיני אם סיינו השכיח ומסרסים שלמן כך ולומר ומעת שהגיע קרמבל על דברי רבנו ולמר לעניין סעיר א' תמר נרחה שכוכר לפרש דברי דבנו דקאי אחיוסו נמי על עניים ע"כ דהוי אלא דקתני דמתמר לפרש דברי רבנו ויהוא וכו' לאו לאו נמי נמי וכו' עד אבל אם חיכן מונעים הוי לבעל הבית ולא הוי לעניים ע"כ דאמת ג' לעניין פטור הוא כדברי הרמב"ם ומיהו הבא ומתיסב עם אם נב הקושיא שניים שהקשינו דמעיקל לא סקיר ליה לרב לפרש כלברי רבנו שלא אם"ל דסרמב"ם קאי אם לפי זה ומ"ם שסירים שניו בידים לפי שטתו של סרמב"ם עולה כהוגן ועיין עוד בכסף משנה כיום שם פירוש קצת מתמלא לזה לפי דברי סר"מכם ודברי רבנו משמע ב"פ בריש פאה לתר ואו ואם דברי מלסים חיים: כן לו שתמנם לו מעשר כולהין כעין שנאמר ויתן ה' דג גדול. סרי זם עיקר לותם תרומת מעשר ותפקי העוללות דעלמא הוי לעניים ופריך ותתני ועוללות לאו של עניים הם ומתני אני אומר אם שנקרנות עם האשכולות כלותיהם כתיהן עוללות אני אומר שנקרנם עם האשכולות שהם לכ"ע ואינן לעניים כדקתני ברישתין עוללת שנקרנת עם האשכולות אם נקרנו עם הזבל הרי היא לכם לא לעניו' וכתב ה' מכ"ז דכ"ד תחנות עניים ולל כן לו שנתנו לו מעשר כבל ואפי' כו עוללות נותנן לעניו ואם נקרנת עם האשכול אם לו לעשות תרומת מעשר על חקום אחר עד כאן נראה שחפילם שאני אומר שנקרנת עם האשכולות כלומר ירוע שניהן כו עם האשכולות הרי אלו כשלהם אבל אם נקרנו עם האשכולות הרי אלו של עניים כמו שהקשה ועוללות לאו של עניים הם ואם קתל דלא גזרינן נקרנות אטו שאינן נקרנות ומ"ל דאי חשיב אלו אסת שהתא לחיו חומש אחש של עני חיתה חשער לגרם לפי שניהם הרמב"ם דתומ"ש מוירי כשקרנות עם האשכול והכי קאמר אינו חומש לגזור נקרנות עם האשכול אלא אינו נקרנות יותר אבלן אשכול ונרגיר ואוקי

שים לו יותר מאשים אלא נרגריש חיכה עוללת:

מתניתין שהרל וכו' כשהגשים רבנסין שוקר את השמשיים

מתניתין כרם רבעי הויגו נטע רבעי דלח"י ונ"ל ונקדוי
ליה כרם רבעי שיכא דמ"ד דמיגו בוהנ שלא בכרם
כדאיתא כרים כיצד מכרכין חל תני כרם רבעי וחל תני נטע
רבעי מפקדתני כרם רבעי אין רבעי בהנ שלא בכר ומפקדתני נטע
רבעי בוהנ בכל מקומו' אין לו חומש ואין לו בעור ובה"א יש לו בשא יש לו פרשויש לו
עוללו ועניים פורין לעצמן ובית הלל או כלו לגת:
גמ' תנ' רבי או לא אמרו בשא אלא בשביעית אבל
בשאר שני שבוע בשא יש לו חומש ויש לו
בעור על דעתי' דהדין תני לא למדו נטע רבעי אלא
משום כמה דתימר אין מש בשביעי' ודבות אין נטע
רבעי בשביעית מעתה לא יהא לו קדוש' קדושתו
מיו למדו קדש הלולים הרי הוא בקדש שקורין
עליו ההלל ויהא מותר לאונן ותני מגיד
שהוא אסור לאונן ויהא חייב בבעור בנין דרבי
שמעון פוטר בבעור ופרה במוכר לקרקע:
תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד שביעית
ואחד שאר שני שבוע בית שמאי אומרים אין לו
חומש ואין לו בעור עד ההדין תנא לא למדו
בית שמאי נטע רבעי ממעשר שני כל עקר
מעתה לא יהא לו קדושה קדושתו מאליו למדו
קדש

מתניתין כרם רבעי הויגו נטע רבעי דלח"י ונ"ל ונקדוי
ליה כרם רבעי שיכא דמ"ד דמיגו בוהנ שלא בכרם
כדאיתא כרים כיצד מכרכין חל תני כרם רבעי וחל תני נטע
רבעי מפקדתני כרם רבעי אין רבעי בהנ שלא בכר ומפקדתני נטע
רבעי בוהנ בכל מקומו' אין לו חומש ואין לו בעור ובה"א יש לו בשא יש לו פרשויש לו
עוללו ועניים פורין לעצמן ובית הלל או כלו לגת:
גמ' תנ' רבי או לא אמרו בשא אלא בשביעית אבל
בשאר שני שבוע בשא יש לו חומש ויש לו
בעור על דעתי' דהדין תני לא למדו נטע רבעי אלא
משום כמה דתימר אין מש בשביעי' ודבות אין נטע
רבעי בשביעית מעתה לא יהא לו קדוש' קדושתו
מיו למדו קדש הלולים הרי הוא בקדש שקורין
עליו ההלל ויהא מותר לאונן ותני מגיד
שהוא אסור לאונן ויהא חייב בבעור בנין דרבי
שמעון פוטר בבעור ופרה במוכר לקרקע:
תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד שביעית
ואחד שאר שני שבוע בית שמאי אומרים אין לו
חומש ואין לו בעור עד ההדין תנא לא למדו
בית שמאי נטע רבעי ממעשר שני כל עקר
מעתה לא יהא לו קדושה קדושתו מאליו למדו
קדש

כדאיתא לקמן בשמעתין ים לו חומש כיון דלית בה
מ"ש וכתיב נכי מעשר שני ולקמן פריך דלמ"ד שפת שלוסיתושביעית
מי דלא נפיק בה מ"ש הוה ליה למימר דפלוגי בה בית שמאי
ובית הלל ואמאי לא פליג רבי ורבן שמעון בן גמליאל אלא
בשביעית ומשני לם: לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני
דקדש קדם. כמ"ד דיתיר אין מעשר שני בשביעית דכ"ל לכ"ם
ליכא דבי דהרי סוף סוף ממ"ש לגמרי כין לקולא כין לחומרא
דכומן שוב פוקא זה נופל ובית הלל סברי לחומרא סוף דגמרינן
כיון לגבי מחיצת ופרין וכעור ומומם ולסור לאונן הוא דגמרינן
דחומרא הוי ולקולא לא גמרינן. מעתה ש"מ לו קדושה בשפת
שביעית לא יפל נטע רבעי נריך לא פרין ולא מחיצה כלל לכ"ם
וכיתום' ככי מי ומפ לא כחלקו כ"ם וכ"ה שלא כחומם וכסור מכל
כתרין ומחיצה לא כפלקו ומשני קדושתו מאלין למדו כלומר
לגבי הך קדוש דבשני מחיצה הוא ותפוסתו לא גריך לאוקף
מגורת שוב דמעשר שני דקרא מלא כתיב בנופף קדש הלולים
שרי שוב כקדש שקורין עליו להיינו בכורים שקורים עליהם ההלל
כאכולת דשעורין מחיצ' וכן שכר בכתפם תחתיה"ם כמדרגת
הקדש ושעורין מחיצה ומע"ג דבכורי' לית להו פרין כיון דרחמנא
שפיק הלול וחלול כדכת' כ"ש כרחמרי לקמן דרוש כיה כיה דכתיב
תחתיו ה"ה בקדש בדרך כ"ש מי שמת נכו שמו ונכור דכתי' חייבו
בקדוש שיכו ייה מות לאיסן כאות שבת של שביעי' ליל כה מ"ש
ויה נטע רבעי שלא דיה מוש לאונן ומשני קני מגיד שמו לאונן
שלמור הא לוקף תניא דקתני תני מגיד שהוא אסור לאונן
דשלמן הלולים דקאמר שפתוב מגיד לך משוח אסור לאונן
דפלוגי שמע מינה כדכתיב כשכיטלך ושעשו שלוגי ונקי ושכר

מנגין דהויגו שמח מ"ש מהכ' לחמי' דלא יהא מות לאונן ושותרש
שקוני' רויה אותר לאונן ויום חייב כבעור כיון דמודו ס"ם דבשפת
שביעית לו קדוש שטעת דכתי' קדש הלולי ודרשי' כיקדש שקורין
עליו ההלל מ"ש יהא חייב כבעור כבכורי' דבכורי' שפוטן בעור
ומשני כגין דר"ם פוטר מן הבעור
גבי בכורי' כדתנן כפ"ב דבכורים
ומע"ג דקדושי הן לענין שחיטה
ואכילה כ"כ"ם ופ"ג דכתי' לא יאכל
מחוץ לאזרת לכ"ם פ"ג דבע
מחוץ ואמר לאונן לא בעי בעור
ויפל כשחובר לקרקע טעיק לך
ואעתיק לפנך פי' מפלגם בזה
ולא ויפרש בשחובר לקרקע כיון
דכ"ם סברי בשביעית בקדושת
שמוט ואסור לאונן דרמיא עליה
היינו משום דקדש הלולים ולא
משום דג"ם מ"ע דכבורים
לית להו פדיון בשחובר כשת לא
ילפינן מבכורי' דבכורי' לית בהו
פדיון ומי שמת בלום וגב יש לו וכיון
דאיכא למ"ד לכ"ם מלמד בשו לפניך
לפני לו פדיון אלא בשחובר לא
מבכורי' ולא משום הכי בן נטע
רבעי דמי עביד כיון חלול
בשביעית כשאו כשחובר ותפוסתו
שמי לחקנים קדושתו כשחובר מ"
וכת מ"ש שמח תניח בשום דשם
נטע רבעי כ"ם אומרים וכו' שכל
אומרים שאין פודין אותן בשחובר
ובשדיח מוכח התם דשפילו

בשביעית שמי שאור ובשלמא לבית הלל שפיר דכיון
דילפינן ממעשר שני לשומרת מה פדיון מעשר שני לוכו כשחובר
כדאמרי' כ"ם שאומר דקדושין אף פדיון לבעי לוכו כשחובר שלא לכ"ם
דבשביעית לא נמצי שלי טעמיהו והקשם שלשבת אל דבר מוכחה
לסיקל אית' כל שחת לקט ופירם דר"ם כל שעשרין ללקוט והייגו
דפריק ליה כשודו מאוב כיון דעשירין ללקוט כדאי' התם וכל דאין
כשלקוטין דשעת שריחק ומאי שלי שלי כדי דלאנולי עלייהם
מעכר שנולי ואוכלי כלא פדיון סוף סוף דשכדינן דשבב לוי שנולי לא
אבי פריק דש"ם אוכו כרשות ולהכי כיון דידע שחתקי' שחבאי
דלקשי ולאי אתא שיחול השיון כשחובר שפה מ"קול שלקטו וכיון
דכידו הוא לחלבו ולבניהו על הגדר לאו שחובר שעשה שביב
ואפי' נבי מעשר כמי שהבי כ"ג דנפשין כ"ם דאחר דקדושין
יפו על כן אחר לבי חלוגזר כן יעקב אפילו אחר פירות
ערונה זו חלוטין יהו חרומה על פירות ערונה זו שחוכרת
פירות ערונה זו שחובדת יהו חרומה על פירות ערוגו זו חלוטין
לבשיטלם ובשלמו דברי שיטין ומפ' שאם שעמת דכל שכולו לא
אחום מעשה דמי ונפרש' הולול ובידו לחלום ולפפרים' וכרפריש'
ושרוק נוד' לו לאחבי' דרגע מ' קול' חלים פריק ליה ואין שעת
פדיון דלו' לפשיט שעת דמי דבידו לחלבו וכד פריטית ולא מבעי
והוא שבי לבי"ם דשעת' דבשביעי' אין פודין אותן בשחובר
דבין דבשאר שני שבוע לא שבי פריק דקא שרינן גורם שוב
דקדש קדם לא פליגין שביעית מעשר שני' חני שבבע שוב לשר
שביעית ואחר שאר שני שבוע דכ"ש אין לו אחם ואין לו בעור
דשכירא ליה לגשבע דכלל לא נאמרו כ"ם קדם קדם ממ"ם
כדשפיגא ואויל וכן פירשו בכבלי דשחים שקדם כבולם לשבע

קרש הלולים הרי הוא כקרש שקורין עליו את
הדהלל ויהא מותר לאונן תני מנין שהוא אסור
לאונן ויהא חייב בבעור בנין דרש פוטר מן
הבעור ויפרת במחובר לקרקע רבי זעירא אטר
קומי רבי אבו מנין שהו טעון חלול קורש הלולים
לא מתמנעי רבנן בין האלהית · תני רבי איבו בר
נגדי קומי רבי לא דרבי ישמעאל אם גאול יגאל
איש ממעשרו המשיתו יוסף עליו פרט לנטע
רבעי שאין חייבין עליו הומש וחזר ותנ קומוי שתי
גאולות הן אלמש או לנטע רבעי · המן תנינן ר'
אומאין לנכרי כרם רבעי וחבא יש לו אר אלעזר ביני
מתני אוכרם רבעי בסורי כל עקר ר ביבי א קומי ר'
זעיר בשר לעזר אתי דר' בבש על דעתיה דר' כמה
דבש אמרו לא למדו נטע רבעי אלא ממש כמה
דתימר אין מעשר שני בשביעית רבותה אין נטע
רבעי בשביעית כן ר' או לא למדו נטע רבעי אלא
ממש כמה דתימר אין מש בסוריא רמוותה נמי אין
נטע רבעי בסוריא א"ל חמי מה אמר לא אמר אלא
איזלו חומש ואיזלו בעור הא שאר כל הדבריש לו

תני

גמ' מתניתין רבנן מלמדים כין הש בחית סיכן ממנעים
רבנן מלדרים הש בחית וחית בהש וכחיב כלולים
בהש דרשי לה כחלולים בחית · והיפה דרכי ממעון דרוש
פרק כיצד מכריכין דחלולים וסדר חלולים ואף עלגב דמית
קדש כיזדוש ואיש לחר וחלולין
מכל מקום תדויה נדיכי
כלולים מבטריך למדרש פרי
בחת מיצלן ולח במדר ומבטריך
כמי וחלולין דחיים לחר לף על
פי שליגו בעלגו · גמול יגמל
חוי טעמת לבית שמחי דלח
בעי חומש כנטע רבעי והייגו
דכתיב כמעשר שני מש גאול
יגאל מיש ממעשרו וכו' מרש
לנטע רבעי דשם לש כן לשתוף
ממעשרו דבים קלים שלש
לחת לומר וממעשרו דוקה ולח
מנטע רבעי ש"ן כיצלו חייבין
עליו חומש לכל פליגין כעי
וקור ותנח קומוי ושוב ושכח
לפני רבי לכסו חול יגאל
שמי גאולות הן לחר למעשר
שני ולח לנטע רבעי וכי מתקש
לפליגין לתקש ולח לעניין חומש
ובית הלל סברי לף לחומש
לית קש ומשעות דור ש"ן ליכח
כיכיהו מר דרים לית מכלולים
ומר דרים ממעשרו דמשמע
דממעט חומש כנטע רבעי
ופליגין כעי ומר דרים מגאול
יגאל תמן תנינן פרק ג דמעשר
תרומת לין לנכרי כרם רבעי כסורית קלמר דלי כלי חוש
דקלמר ולי דסכרי דים לנו קנין כחרן ישראל להפקיע מידי
מעשרות ולוך והלל דכי יהודה עצמו הוש דלמר כפרק רבי
ומעשלי דמנחות תורמין מכל כל על הכל תורמין מכל נכרי
על ישראל וישראל על הנכרי דמשמע דלין קנין לנו
כחרן ישראל להפקיע מידי מעשר ותו דכסרים נרסינן רבי
יהודה חומר לין לנכרי כרם רבעי כסורית ותכמים חומרים
ים לו וכסמוך מיית לה מש כן היכל דלמר כמכתם לין לנכרי
כרם רבעי כסורית קלמר ר' שעור מ"ן כרם רבעי כסורית כל
עקר כרם דלי כישראל ולין כף קדושה כלל חוש שכח ולפי לפדיון
ומח כף ולחחור מונן ולח לעניין חומש ובעור מתכית כלחור
ולף על גב דניסיגי כה מעשרות מיינו מדרבנן לכל דנעי מפילו
מדרבנן לה ולף על גב דנכנסו כה ערלה מדלוריתה דסש על
כריחך סבי סבידא לסו הכך לחומרי דלמרי כסמוך רבי יהודה
מכר לה למדו כשע רבעי שלא ממעשר שני וכמה דתימר לין מעשר
שני כסורית דכותה כמי לין כשע רבעי כסורי ממעש דגמר
קרש קדש חוש חוכח דניסיגי מש מהיגי רבעי הל לחו שבי חיש
מיתייב ין התורה כלמת רחוק ערלה כסורי מן התור דלי לין
כה ערלה כסיכן רבעי וסברי הכך לחורלי דכי תנן כמתני כקרושין
והערלה הלכ כלו הלכ למשה מסיני כדכתי התם ר' יוחנן ורבי
יומנן הוא מחזר עך תלמוד כדכתי סלמכם כרחם ם סמרע וכן
כתי סלמכם בחסוך דעך סוני סבר כר' יוחנן דעבל בח ל הלכם
למשה מסיני ומפ"ם לין כף קדושה כלל לנכי רבעי · חקיש דנכי

יהודה ככש ניח לפרש דר' דלמין כשע רבעי מטעמת דעמר
קדם קדם חוי ומעילו ליסרש לין כם נטע רבעי יהלי דקתני נכרי
חוא להורייך כחוך דככן דמתי כנכרי כמי מכרי ככש על דעתי
דר' דכי היכי דר' למשמיען דמקלי כ"ם כומן מטע דגמרי כמי קדם
קדם לקולי סש מקלי כמו לישרש
כמקו מטע דגמרי כמו קדם קדם
לקולי דלמו לף סבג לין להתיר
כסורי דלף לסכמין דכ"ם גמרי
קולי קדם קדם וכיון דכתי כי
פרל להיגי כה ממי רבעי וו היל
דעת הלמכם מסוכר כרפרוסי
שהן דכרים בפשטן סלין מ"ם
כסורים כלל לף מדלוריתה ולף
דרכנן ותילו לישרש שכן כתב
כסוף פ"ק דש"מ וזל מ"ם הוסיל
ונעין הבל מקי לין מכיליקוחו
מ"ל לפיכך לף חייבו מ"ם כסורי
עד כלין ומי מעשר לקיי הפ"ה הוס
חכמ' קומיו' חלף דפליגי תנאי
כסוף פ"ק דעד נכי סורי לי ככוש
יחיד שמו ככוש מי לתו ועד
כלקלף פליגי שלף מי מעשרות
דיל דלוריתה לי דרכנן לכל ניש
כה ניש פטור מעשר ליכח מלן
דתמ' יוציר דחניל כפק דניטין
כל דקניש סותה סוריל לתי
למעשרות ולפטיבי וכו' חוקי לף
מטעם סותה כמ' שיש ככוש
ולדיוי"ה לף לף סות שדיפטור
מעשר שני ועור דלמרינן כף
שעוקר כהדי דפליגת דר' עקיבל

ורבנן הוי כין כסורי כין כהקדם כין כהפק יסכרי דכנן למע"נ
דישרש הלוקח מן הנוי כה כתי שלים פטור ממה מדרבנן מחייבינן
התוסק לפי מסכון ומודי חכמי' לגע דמ"מ ממעשרו כפי סדר שנוי
שנה של שני שכח של עכו עכו ע"ב לכן מדלף דמקשתוה הוא
דתמר הכא דלין מעשר שני כם וחע"ג דמם שכלכו ללמוד דלין
נטע רבעי כסורי סייכו לפי מדרבנן ומפי נטע ישרש דפקו אמנע
לומר לכל עקר לף קשי דלף מניכו תקנת נטע רבעי מדרבנן
דערלה בסורי יין המוקף הוי וכדלעיל וכן דעת הלוכר שכתב
ונדחלי מה שלמרו שלין מעשר שני כסורי מן התור הוא דתמרי
ולם נוקו עליה מעשרות לף גזרו נטע רבעי ע"כ ופי' זה דחוק
לכך נדחק לי דר' לעזר לף מיית אלף סורית לכל נכרי כיון
דקתני ליה כמקני לף לפטרינהו לומ' לכל פנים דכנכרי הוא
דמירי ומכי מוכח מוף שמעתין דכספרי וכורי מוקי לה ור' הק
מע"ג דרבעי כמקל מערלה לף תימא כיון דערלה נסנג נעלנו
כדתנן פק בערלה שכי כמי רבעי ניהו כעל נוי ליתא דרבעי
ליוף ממעשר שני וכי היכי דמעשר שני כנוי לין כסורית דהף לין
מעשר שני שלא דמטי לגלים וקומח לן דשלים כיד נוי לף עלנו
דשוב ישרש לקיש פטור ולפי התוסק כמי פטור לסת לן תנא
כרבי עקיבא וכן פסק שלמכם כסורית פק דתרומו וכיון דלין
מעשר שני כיד נוי ס"ל לין נטע רבעי כיד נוי כסורית דשכר נר
דלמר דכיון לקולא כין לחומר לחרי בית שמי קדם קדם ומנח
כריית דסכרי כפום לפי ומעשר שני יש כם היכי כי סנים
שלים הדלמין כיל ישרש כבית שלל ולחומר גמרינן ולא לקולא

תנ"ר אומר אין לנכרי בתם רבעי בסורי שמוט בר אבא בעי הא בש"א אמרו לא למדו נטע רבעי אלא ממש כמה דתימר אין מש בשביעי ודבות אין נטע רבעי בשביעי דבותה נמי שלישי ושישי והואיל ואין בהן מעשר שני לא יהא בהן נטע רבעי אמר ר' יוסי שלישית ושישית אע"ג דאין בה מעשר שני יש בהן מעשר עני שביעית אין בה מעשר בל עקר · היפה שאל הא רבי יהודה אמר לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני כמה דתימר אין מעשר שני בסוריא ודבותה אין נטע רבעי בסוריא ודבותה נמי לא למדו תרומת תורה אלא מתרומת מעשר כמה דתימר אין תרומת מעשר במדבר דבות נמי לא תהא תרומת תורה נוהגת במדבר אמר רבי יוסי לא למדו ממנה אלא לשערין · תני רבי יוסי בר יהודה אומר לא נתחייבו ישראל בנטיעה בעי אלא לאחר ד' שנה שבע שבבשו ושבע שחלקו אמר

ורבי עקיבא דעתו מעורב מנו קלי כרבנן דתכא דסכרי דלף על גב דמעשר מכי חין לן לו ים נטע רבעי תדע דכתיב נופם מכורם לאו לרבות דים ערלה ורבעי כל נויס בפרושת בפיקדעה לם דרשו דכל עץ מכולם סרסת קלי מע"ג דמעשרות לם נזמיה מלמכתן ביד גוי חין בה ומעמה מלה גמרי מיה"ם קדש קדש לאומה ולא לקול ולישב דנקטינן כשביעית חין מעשר שני בשביעית נקטי נמי בסורית חין מעשר מכי כסורית מכל בלסו מעשרות לחרו משכחת מלוש כיד נוי והם דקל כל עקר כשום שנה מהשניט ושוב דכרי הלאכה דגרים חין לנכרי בסורו כרם רבעי כל עקר מל ומימה לחר וכו' מסרה ליד ויר לרב כהי דיק היכי תנן מתני' חיל תנן חין לו חומה ולין לן כעור ומשמע דסורית ים לו כנען מחוכה ולחר לם נן ואפילו דבעי מחוכה ולין סורין כיהושע כדלעיל ה"ג סורית מע"ג דמעשרו לא נהיגי בה כיד נוי הרבעי ויהו כוהב כי קדוש דכשביעי נותב חית כיה קדוש ומ"ם חין כה ולד דקלי דבי לעור קל דמכר ר' יהודה כשם דאתני כיכי קל עקר חין לו ומדקתני ליה ד' וזית לרב כיכי מדקתך דמותני' לא מקני ליה כשביעי דקתני ועכשי פודין לעכשן מסם דלא גמרי לם כאתני' מה פסחו · תני ר"ו חין לנכרי כרם רבעי בסורית תוספתא היא כפרק כ' דתרומת כלשון הזה ואיתי לה הכא למיעבי לרבי אלעזר דאמר דכיכי מתניתין חין לנכרי כרם רבעי בסורי לאפוקי כאתר דכורת כלו לא תסכרת דכמי קאמר מתני' וסכר דים קכין לגבו כמי לנפקיע חיוי משכר וכדלעיל · סמוכל כה מכא שני שם בית אתני' אמרו לא למדו נטע רבעי וכו' כלומר מת למדת דחין לנכרי כרם רבעי בסורית ולחרת לעיל דטעמיה סוי משום דעל דעתים דכרי לחיות דר' יהודה כבית אתני' דאמרו הלא למדו נטע רבעי הלא ממעשר פנינובעי דתימר דחין מעשר בארץ בשביעית כן חין ים נטע רבעי בשביעית ומזה למד ר' יהודה ונשר לא למדו נטע רבעי שלא ממעשר שני וכאו שחין מעשר שני בסורית כן חין נטע רבעי בסורית ועל דא קא בעי שני מנית למר אכי דנשש שביעי מוכל כתר מ"ם דאי שכי בשנת שלישי ורשיעית דלית בה הוכל ולין מ"ם לא יהא כהן נטע רבעי ומם קא מוכין דאיכא מ"ם בהכרם לומר הלא למדו בית אתני' שאף רבעי חמעשר שניוכיון שכי אתני' לא למדו כן לענין שביעית מוטב דר' יהודה נמי לא שכר דמעשר שני למדו שלא בסורית דחין ללמוד אתנו כדאתרן ור"ש טעמיה דר' חין לנכרי כרם רבעי בסורית ותשוש דכי שמי זקמר לעולם דמשום נזהרי בי אתני' קדושת שביעית ומי לא קדוש הלא דנו נטע בית מם מ"מ מעשר עני חיכא חלופות כהן מיהא קדושת מעשר חכל שביעי חין כח שעשר כל עקר ולין לומר דכית אתני' מעשר שני נמיר גם דכי יהודה בתר מעשר שני ולכי נקיטינן דר' אתר חין לנכרי נטע רבעי

כסורית ומה"ם לל כתב שם כיח אתני' אתני וכו' אתר' פרי דאתר לעיל דכית אתני' ממעשר שני למדו קדש קדש כין לקולא כין לחומרא וכזמן דנהיג מעשר שני נהיג נמי רבעי אם כן כיצד דמי מעשר מכי חיכו נוהג בכנה שלישית ושביעית דלו דיכם מעשר עני כדתנן במסכת תכות חלף קדושת נטע רבעי ל יכהן כהן ומשכי הלא דמי דלף על נב דחין כוהב כהן מעשר שניים כהן מעשר עני חלופו ולין כסו קדושת מעשרות לכל שביעי חין שם מעשרות כל עקר עכ"ל משמע דאתרי פריך אתם שם דכים אתי לא למדוכו לחור ולא פריך כלל אתר יהוד ומי הכי היכי לריקי דאתני' אתני עד עכשו למעול ואת השמלה היה לו לשעול חותם שם וכי תימא ולריך כוי חיכ למימר דלעיל מהמכר הוסף אתם לא שמל והמתין עד עקר שהוכח שתום לעקר כעין נוסף דרבילי למימ' בנמ' לעתכע קושיתו כחן דכתי' לא למדו תרומת תור כללית נדמיכן לא תרומה תורה כלים ועניכו מם שלמי הכלי עכשו למם כפרד חו כנרכ' בקרוים לאתי תור' וכשאניף שכהן קרבו תור' כהו' לוקח מן הלא' אחר מעשרם ומכיחו עם האז השוק והאמורי ומניף הכל על הכעלי חותו פלחם מניף עם השוק והשוק והאמורים בקר מורם מעות והיינו תרומה תודה דקאמר הכא ואית ס' התור' כמ' מכחו הכי מכלם חיה לוקח לאתר מעשרם תרומה לה' וכתב רבי מכלן מכל לאתי תורה היה מוטל לאתר מעשרם וקאמר נמי שתם כנמ' תרומה לה' דכתיב כלאכתור לאינו וודע כמם היה שכי אתה קן תרומת תודם מתרומת מעשר מה התם כתיב תרומת ה' ואתרינן לאתר מעשרה לף כאן כלאתי תודה דכתיב ממנו תרומה לה' אתרינן לאתר מעשרה נמכא מתרומת תודה למדו מתרומת מעשר אם כן היכי דכתרומת מעשר לויה כאתר כלחתרינן בכתובות שבבא שבפיכו ומבא שחלקו נתחייבו בחלף ולא נתחייבו עדין כמעשרות והכי אית נמי בפ"ק דקידושין הכי כתי מימה דתרומ' תור' לא יהא כאתר ושם ליכא למימר דלא תקריבו תודם כאתר כאתר שהרי לאתרו בערקא בתרא דובחים דליכא קרבן דבאר כאקדם שלא היה באר כימי משה ונרפא שהבא שפרכא ברבי יהודה ולא כרבי דאתר דלא למדו נטע רבעי וכו' אמאי דרבי לא דליף מטור סורית דשוח אחקום לאתקו דניחא הך ולפות לאתקום היכי דכאתר פטורי אתי אתר דלא תכאר כאתר ואתני תור' אתרום' מעשר שא לעעורין דשכי לאתרו אתם כבא אבאו דכרבו אינו יודע שכאת סרי אתה דן וכו' דאמאי דלאכאו לעשור קא בעי וכיש קשיש אם אתין כלענין שכיעי וסורי דכל עקר פטורין נאתרינן אקדם קרש: לא כתכיכו ואסראל כנטע רבעי אלא לאתר ה' ואע"נ דכאר לה לאתייכו אור כרתנן את אבאו אכוחכו לאתרן זאת נטוע בטורין פטעון אף על פי אלא בכשו אתיכן וז אקא לנאכל עץ

ולאתר

אמר רב הסרא אתיא דר' בר יהודה בשטת רבי יהודה אבין במה דרבי יהודה אבין אמר לא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני במה דתימר אין מעשר שני אא לאחר י"ד שנה ודמות' אין נטע רבעי אא לאחר ד' שנה אר' יוסי והוא בשטת בנו סוריא לבדה מי' שנה אין י"ד שנה למדין מסוריא כתיב ובשנה החמישית תאכלו את פרי רבי יוסי הגלילי הרי את במוסיף פירות חמישית על פירות רביעי מה פירות חמישית לבעלים אף פירות רביעית לבעלים: רבי זעירא רבי יסא בשם רבי יוחנן אתיא דרבי יוסי הגלילי כרבי יהודה במה דרבי יהודה עושה אותם בנכסין בן רבי יוסי עושה אותם בנכסיו רבי ירמיה בעי קומי ר' זעירא כרברי מי שהוא עושה בנכסיו מהו שיהא חייב במעש' ק' או כיון דאמר ריבל דא' דרבי אבין בשם ריבל לא סוף דבר הלכ' וא כל הלכה שהיא רופפת בידך ואין אתה יודע מה טיבה צא וראה מה היצבור נוהג ונהוג ואנן חמין יצבורא דלא מהרשין אמר ר' מנא או נאמר בבית שמאי ויש יצבור בבית שמאי אר' אבין כלום למדו נטע רבעי אא ממש במה דתימ' איקמעשר שני חייב במעשרו' דכוותה אינטע רבעי חייב במעשרות רבי בא רבי חייא בשם ר' יוחנן עיסת מעשר שני בירושלם כרבי מאיר פטורה מן החלה כרבי יודה חייבת בחלה אר' יונה לא אמרו אא בירושלים אבל בגבולין לא ר' בא בעא קומי ר' יוסי ברברי מי שמחייב בפרט מהו שתהא חייבת בחלה א"ל לא רבי יודה היא סברינן מימר כל הדא הלכתא רבי יהודה בש':

מתניתין

וקאמר רבי יודה כך והוא כפשוטו דלא היו חייבין על כל כגון זה דלא נתנו אלא מן המובחר ולא למדו נטע רבעי אלא ממעשר שני והיכי דמי מזה שאין מעשר שני כמוהו דהא נטע רבעי אין נוהגין אלא בארץ ישראל ומעשר שני נוהג בכל מקום ומשום הכי אין נטע רבעי מעשרות דנמר ממ"ש ובמה דאין מ"ש חייב כמעשרו וכו':

מעשרות יש נכור בכית שמאי דתימיהם כלו לחן לר' יהודה קל מכעיא לן דכל כגון זה מה טיין עניין התחלה לכית שמאי ומסיק רבי תכין ממקום אחר נלמוד לרבי יודה דלית ליה בנטע רבעי מעשרות דנמר ממ"ש ובמה דאין מ"ש חייב כמעשרו וכו':

עיסת מעשר שני וכו' כל חלק בכלי לוחת תכן סתם עסת מעשר שני פטורים מן החלה דכתי' תזיר ואכלת לפני ה' אלהיך מקום שנהגו לאכול חייבת וכן כפרס כל שנהגו לאכול מפיע לים עסה של מעשר פטורה מן החלה דכתי' תזיר ואכלת לפני ה' אלהיך ומה שמעדם ר' כל כגון זה מפני שהוא מה שנ' בירושלם אכל בנבולין לא ואפי

מתניתין כרם שבלו עוללות ר' אליעזר אומר לבעל הבית ור' עקיבא או לעניים אר"א כי תבצור לא תעולל אם אין בציר עוללות מנין אר"ע וברמך לא תעולל אפי' בלו עוללות אם כן למה נאמר כי תבצור לא תעולל אין לעניים בעוללות קודם לבציר:

גמרא ודבות אם אין בציר אין פרט עד שיהא בציר בציר דבי אבלתן חיה לאובמה הוא בציר דבי רבי שולא אמרי שלשה אשבולות שהן עושין רביע. והאר"ע אקיבא מקיים תרי קראי ומה דרבי אליעזר וברמך לא תעולל שלא תאמר הואיל ואין לעניי בעוללות קודם לבציר יזכה בהם בעל הבית לפום כן צריך מיבר וברמך לא תעולל:

מתניתין המקדיש את כרמו עד שלא נודעו בו העוללות אין העוללות לעניים רבי יוסי משנודעו העוללות בו. העוללות לעניים רבי יוסי אומר יתנו שכר גירולין להקדש איזו היא שבחה בערים כל שאינו יכול לפשוט ידו ולישול וברוגלות משיעבור השנה:

גמרא תמן תנינן מתירין בגמוז של הקדש אמרו ומשמע דממון גבוה הוא וכרבי יעל"ג דלא כתי ציה שלא קדם לה' נמר קדם קדם ובדפריסנ' ומהנ דבעי בפורי דקא"ל כרבנן דפליגי עליה דר' ור"מ כמי לא פס כר' שלא פירוש דר' קאי כ"ל כרבי בפי' כבש ופשיטא דלית הלכתא כבש וכדבריו אי יתכנר לך מתם הר' מבב פי' דה' מחלוקת ופ"ש דה' נטע רבעי דמין רבעי הוא כפורים ואכיב מר דמי לחמי כח"ל כמי הנה בכרם וכנוי כמי הוא וכב' חלקו עליו הנשומי' ושתום והר' שבא. ולעניין מ"ל קל כר' יומנן דלמ"ד הוי ד' הנ' ערלה כח"ל וכרבעי הוי נוסב כש שלא בכרם וסיומו לא מוכח לפנר מיסוחק ונמ' כ דק"ל כל המקל בתרן הלכה כמותו כח"ל וכן דעת קלמכן ורב לחתא מסכתא נמון זל:

מתני' כרם שבלו עוללות סלין בכרם משבול שיהים לו לא כתף ולא נטף: תר"ש שמעת בירושלמי משום דכתי' תבצור לא תעולל בציר הוא בציר הוא שיולנו שם מין בציר מין עוללות. אמר ר"ע טעמ' דילי הוא דכתי' וברמך לא תעולל מדלא כתי' ובכורמך לא תעולל דהוה ממ' בחלק צרמך ונתיב וברמך משמע דאפי' כל שבדש עוללות לא הוי עוללי מין לעכשיו בעוללות קודם מיתחיל לבצור וכדמפרש בגמ': גמ' ודבות אם מין בציר מין פרט. עד שיהא בציר בצר בציר כלומ' אם מין בציר הוי פרט עד שיהא בציר לא תיתי דאם היה בדי לבצור היינו בציר ואם אבלתן חיה ועוף עוללות לתק דהא מיבש כדי לבצור אם ליתא הלא ברמך עד שיהא בציר בצר בציר כלו' ממון לבציר משהא בציר בש על לאפוקי אם היה כדי לבצור ואבלתן חיה ועוף בצר לא מיקרי אסום בציר ואח"כ מקיים תרי קראי הא לחוד בכתוי מסכת ממנו זהות ברמך לא תעולל וסב אם' פסוק דר"ח כי תבצור לא תעולל מוקי לה לחין לעניי כלו' קור בציר. ומה דר"ח כלו' מכל דר"ח כהי דמיית' דאיים מכי תבצור לא תעולל מכל וברמך לא תעולל מאי עביד ליה ומשני פתר ליה לאמי קרא לעניין זה שלא תאמר דכיון דחין זוכה משני עד הבציר אי אסום אמיפא דכל הקורס וכה ויכה בעל בציר קא משמע לן לא תעולל:

מתני' עד שלא נודעו העוללות ליח אם מידי על עייס ויכול להקדיש אתה"ל מאי סעוללו לעפי' דכרשו' הקדש נודעו מבבודעו שעוללו הרי זו שעייס וחין לרש מקדיש דבר שאינו שלו. יתנו שכר גדולין לסקדש מה שמצינו בקרקע של הקדש. ערוך שוח פרש נכוח המוללים ע"ג עגינ' כלעו' פתלים ובלשון ערבי נק' ערוש. רונלי"ן הנפני' סיטו חו על חתרן שמרגל מגע כשם בכל הנפנים ולזה נקרחו רוגליות: גמ' תמן תנינן כש מקום שנהגו. תנן דבדי' עשו לשם ירי חו ולא סודו לשם חכמו' ואם מסן סא מתירין גמוזו של הקדש

ומ"ל דר' אלעזר סיחילו ז"ל לא נריח עסק שעבר שני דירושלם שלא חשה מלת בירושלם ונריח עסק מעבר שני סתם ומילך לשנו עסק מעבר שני ל"מ פטורים מן המלה הכי לותה בפרק חלק וטעמא דמ"ל בפ' הלוים מקדש דמקדש במעו' מעבר שני מיכח מקודש דממון נבוה הוא וכחלא ערי מקוחיכם כתי' ולא נבוה. לר' יהודה מ"ש כחלה לטעמיך דמ"ל דממון בעלים הוא ור' מ"ש ור' חייא מברי דמחוייב בחלה לר' יהודה מן הנבולין כיון דיוה ולא נתפרי הכא בירושל' שלא בדר' מנם ואהדו תיקנ דמלנ עליה דר"מ דמחוייב בחלה רבי יהודה בר מלנתיה הוא בם חלק. לא תמרו חלא בירושלם ומשיל בריית' דם' חלק דעלנו רבנן עליה דר"מ דמחוייבי בחלה לאו ר' יהודה הוא שלא רבנן ולעולם קא מברי כר"מ דממון נבוה הוא ובירושלם הוא דעלנו משום דאכילתו על מ"מ עם כחולין דמי לכל מילי כדבתי' ונתת בכסף בכל אשר תאוה נפשך והכי אשכ"ל התם. אבל נבולין לא דכיון דמין הוא התר אכילה בשעת חיוב חלה דהיינו בשעת גלגול עסה לא קיימן בם דשעת עריסותיכם ולאו פלחא לאחר אבמן פטורה וכן אי' דש"מ. כדבתי מי שחחייבו בפרט מי לחרימנו עמיס דסך בבת לאו משום דלא גמר כי טעמ' דיוש' אלא לפי בחים דעיך בים עשה ליחת בחי דמשום טעמא דבבמיו ומחייבו בחלה בחי הוא דש"ל לבל דחחייבי בשע דבעי בפרט ועוללות משום דבבמיו הוי וכן בחים בתי חמי קרא בסדיט ואפ' דפלוגתא מתניחא בי טעמי דר' מ"ם נושים בחי חייבה וכר פרושית בחחבי ואפשי ולחו ר' פס בלו' חלי קא מבעי'ך חי לא ידעת דכר פלוגתי' דר"מ סייבו ר' דחחייב וכבר חחרינן דבבל חך מעשה לר' בפ' ופסיטה דר' וסיעתו חחייבי בחלה בנבולין. על סדת הלבתא ר' בבים ולהבי פטר מודית מוטב דבעי ולר בבים בחי פטר לעיל:

ולעניין סלבם בקטיבקרם בב בפלוגתא דבש וכם כרים לחין בלבה בדבי לבבי חבית וכש לא גמירי קדם קדם כל עקר וטעמא דבש דדרים קדם מש ומקטינן לחומרא ולא לקולא וכיון בפלוגתית ובסיומת בל דיבו מש ובסביעי וכן בפאר חמי מבוחי ומש ממון נבוה הוא ולא דבעלים ובתלמוד דהכא ע' דר' וסיעתו מ"ל בבש בדים בבש בדים כי סיפי דפטרי ליה בם בפביעית מחומם ובעיר משום דלית בים מעשרות ה"ל מודיח בידוני דלית בים מעשרות פטור מדבעי ובסיפא בי היבי דמחוייבי בם דבעי ואש בפרט ועוללו משום דש"ל דחטא דבתיב בים קדם ובסיו חוי ולא בסדיט לר' בבי ומש ומחייבו בחלה והמקדש בו מקולמת בבש. ובבמ דילן פי' בפ' החיש מקדש דמל לר' בש דלא דבי קדם בפי דבבב ופסק' בר"מ משו דמל בבה דדמי לים. ובאש פסקו בר"מ דבחיב בים קדם חוה לש

ובפרט מקדישין נמוושות של הקדש נדולין ועבדים שנדלו כחרוכין
ופקחי שהקדישו לכותח ושם היו מתירין ליהנות משלותם שנדלין
אמרו לפי שמכר לאותו שהתירו לעצמן ליהנות משלותם שנדלין
אבל כשם מודים לנו שנדולי הקדש אסורין הלין
מעילה כנדולי הקדש כדתני כמ'
מעילה ופ"ל חכמי נשי דמעילה
לרעתכם ליכא מ"מ לחסור מיכא
ליכא מבעו מצמכם מזם ואיתא
במ' סמחים בכלי בני מברי כמ"ל
לין מעילה כנדולין וכרבן מכרי
מעילה נהי דליכא לכל לחסורא
מיבא מיכא. ת"ל מפותנו לא
הקדישו כיון שדלו דתמם לפסור
מקום לפו רבבן לחורו לומר דלמו
מקום טעם דלין מועלין כנדולין
קא אתו מלא משום דמעקרת
כמהקדישו חכות החרוב וסמקם
סנז לפ שקדישו שלא מקורה לכך
כל זמן עוכיו של לילן כלבד מפני
בעלי אנרופין שהיו כושלין לותן
בורוע כדתל' כפ' מקו' ככלי חנת
לבא שמול קורות של מקם' היו
כיריסו וסו' בעלי זרועו' ניטלין
לותם כורים עשלו בעליהם
והקדישום לבמים. מפ' רבבן
מכרין מפ מבמים סוכרי מיחו
בירם ומשני דסכרי רבבן ובין
דליכא קורות ופירות תלויות
הקדישו וכן נגרסי' קורו' ופירות
הקדישו והכי נרים לפ בפ' מקום
שנהגו דסכא וסנידמא הבתוב
בכפרים כר' מפוכם' ושני תימר
דבמקום דליכא קורות ופירות
קורות הקדישו פירות לא הקדישו
אפי' לרבבן נרוכה כלו' פ' פסח
במקדים לילן אם יש לו מיד
ליהנות כנדולין לליכא למ' רבבן
דיקני מהלילן אין להבות אחם
ומשני פמתני' מן שרש שעוללות
לעני' דהא קא יפקו מהקל ואפ"ה
תנן שעוללות לעני' ולא יאכל שכר
לשקרם לחלל קדוש' ניהל בנדולין
ודמו לה דלעולם כעי למיפל
שכר ביקות בנדולין ואפי' הכא
דלין לדם מקדיש דכר שאינו לו
שמן ליכיקתם דאמרת לשקע
זכותייהו ונתנו לעניים אבל
במקדיש שדה לילן שלו ליכא
שמי טעמא ומריך מעתה לשלין
לא מורעו שעוללות דהא לשקע
ריחמל זכותייהו ונתנו לעניי ומשני שאני הכא
קיל שהים של שקדש ולית כלן שבשעה דוכרים פיחים ומשלשם
בדים הן סוני הכי אם רבבן שבריקשיאמר קורו' ופירו' לא הקדישו
אפי' תימר הקדישו קורות שקדישו מירו לא הקדישו ופרבן

אמרו להם חכמים אתם בורזלתו בנחלי הקדש
שהן אסורין א"ל אבותינו בשהקדישו לא הקדישו
אלא קורות מפני בעלי זרוע שהיו באין ונוטלין
אותן באנרופ' מה רבמן שם מיתקדשו ופירו הקדישו
ואפי' תימ קורו ופירו קודשו פירו לאהקדישו
צריכה לרבנין המקדיש שדה אילן מהו ששייר לו
בגידולהן נשמעינה מן הדא משנדעו העוללות
העוללו לעניי שניבוא דצון אדם מפחי דבר שאינו
שלו מעתה אפי' לא נודעו העוללות מהו העוללו של
עניי שניא היא כרבהקף שמחר התניי העטין בדם
להקף פטור מן הערל מן הרבעי ומן העוללות חייב
בשביעי' ועיד בשר ומתנות שכחת הארץ שכת לה'
דבר שהוא להקדש שביעי הלה עלו. תיהוי בה
אבא בעא קומי רבי אמא לאבדו בלא פדיון אא שאא
להקר לצא בלא פדיון לפדותו ולאכלו נמצ בלוק
לו קדדו מדשי שביעי א"ל הנזב כהלופו בוד אחה
אר מהניה ולמה ליתן אמחין כוי דמר ר' יוחנן מפני
שקד נדנו להבקחו ובא מפני שקר נדנו להקדישו
אר יוחנן מעש היה והורו כר' ומו לית הדא פליגא
על ר' יוחנן דר' יוחנן א מכיון שעב עליו ושברוהה
שכח שני היא בערים שדרכו לברוח ואפי' על רבי
הושעיא לית הוא פליג דר' הושעיא א' רופם הייתי
ותים עם ר' חייא הגדול אמר לי כל זית שאת יכול
לפשוט ידך ולשלו אינו שכחה שניא היא שבל
דוגלית ורוגלית אומן בפני עצמן:

פרק מאימתי

מאימתי כל אדם מותרין בלקט משלכו
הנטושות בפרט ובעוללו משילמו
העניים בכרם ויבאו ובזיתים משתרד רביעה שניה
אר יהודה והלא יש שאין מוסקין את זיתיהם אלא
לאחר רביעה שניה אלא כדי שירא עני ויצא ולא
מביא אלא בארבעה אסרות:

נמרא

גמרא לפס נקרו כמצנפה הוקשים הנחום כתחר כ' כמוסות ומצני מפני שלמעות כתח ולפתח שבתי' כתחרוכה תין לתריסים עור עניים לכבי קתרי להו כמוסות תלפון לה ימים סהוה לשון סכרה לו מפיון סהם כתים פיטלון ומעיס עור העניים מלבוש' ואתן דתמר מטושו שהן מחשמשין וכתים מחפשים וכתים נדפי לשון מסים סהזקני הולכים ומצנפים ככותלים ועל כן קרי להו מכושות וכמ' מציעא כבלי פ' מייתי סך מתכי וקתמר סהם מלי כמוסות סבי דתולי לתינוק וקני עניי' הולכי' על מפנתם כנחת ולשון כמוסות שהם מחפשים וסולכים ומיכא דתמרי לקוטי כתר לקוטי ולשון כמוסות מחמין והולכים כמו לה ימים' הרי הן של בעל חבית תבי קורס הומטוסיכנ' ום מדם קורס שם כחמיה היכי תמרת מתכי עניים לעצמכי ים תרס קרת לעני ולנר ומצני דתמר קרת לעני ולנר תעו' מית' ללה לעורבי ולעטלפי' ואם מי תתה מוכיר לעצמו הרי נפשר לעורבים ולעטלפים' ולה תניכן כמוסות כפרט ועוללות דעל ידי שהן מכיכין הם כתים לתלתר לפילו הוקנים ולפכי לה תני כמוסות והייכו כניחותא' ותהלפס פירשו כתמיסה כלומר ולאם לה תפיכן כמתני טעתה דפרט ועוללות מסילכו כמוסות נמי ומצני דעל ידי שהן מכיכין וכו' וכן בותים לה תניכן כמוסות נמי מפני טשותים מוסקי' לותם גרביעה הפניה שטוח כחלם חטון לו למרכם עד כפלי והוט זמן היקיר והכניה ותינן יוצאים שה כחוריס וזקנים מעקר ליכא לכך לה תכי כהו כמוסות' וקודם לכן תיכו מסור מטוס גול מרכי וקודם דמתני' קאי דקתמ' והלה ים שלין מוסקין ויתיכם שה מחר גרביעה הפניה וקתמר דפכי פירושו כי קודם לכן מגרביעה הפניה' ותלפס כתב ול' וקודם לכן לר' פריך דתמר כדי שיכא טענו ולה ויכיתו כי דתמלתים דר' מפ' דתמרינן סומן טפי מת"ק בקתני והלה ים שלין ומכו' ומלו שכטרה דפסרות קודם רגיעה פניה דכא מסיקת הוית' קודם לגיעה שטוח היה ועניים הולכים ומלקטין ולה מעירין לעניע עד לאחר רגיעה ומכ' תקני שלין לתור מטוס גול כ"ש אחר רגיעה ומתי קתמ' דוקא ויישכו דלדברי הם דלכן קתמ' להו לדידהו דמשערינן ומכם דרגיעה פניה הולכים שכחורי כדי לכלול מסיקת כל הזיתים ולאלה ים שלין מוסקין ומכו' ולאוכסם מושכין לוט מטוס דתיכא יהום

גמרא אר יוחנן למה נקראו שמן נמושו שהן באו בכוף אבא שאול היה קור אותם משושו אית תני תנו נמושו ואית תני תנו משושות מאן דא נמושות מפני שהן באין בכוף מאן דאמר משושות שרם ממשמשין ובאים' רב הונא בשם כנחם ר' יוחנן בן נורי היה יוצא מן הנמושו ומביא פרנסתו של כל השנה' תני כתנות עניי שבשדרה שאין עניים מקפידין עליה הרי הן של בה' ר' בון בר חייא בעי ויש אדם קורא שם פאה לעצמו תני רבי שבעון בן יוחאי לעני ולגר תעזוב אותם ולא לעורבים ולעטלפים' בפרט ובעוללות משולבו העניים בכרם ויבאו ולא תנינן נמושות על ידי שהן הביכין הם באים על אחר ובזתים משתרד רביעה השניה ולא תנינן נמושות מפני שהוא צנוע ואינן יוצאים אלא בחורים' וקודם לכן אינו אסור משום גזל כשטהו השיבהו לא אתם שאתם אומרי מפני שהיא צנוע אינן יוצאין אלא בחורין שמתוך שהו יודע שאין מביא פרנסתו אף הוא אינו יוצא:

מתניתין נאמנין על הלקט ועל השכחה ועל הפאה בשעתן ועל מעשר עני בכל שנתו ובן לוי נאמן לעול ואינן נאמנין אלא על דבר שבן דרך בני אדם להיות נוהגין בן:

גמרא עד איכן אר חנינא עד מקום שרגלו לילך ולבא בו ביום מעש היה והאמין רבי לחמשה אחים חמשה בורין של חטין ואפשר רן יולא מבא צבחר ומבא צבחר בורא סלק' רבי אלעזר דרומיא בעי קומיר יוסי מתני דר' אלעזר היא דר' אלעזר אומר נאמן על השני נאמן על הראשון אר יוסי דברי הכל היא שני היא שאין אדם עושה בדבר

ס"ב קורס רכיע"ם לקבר דתיכא יהום' מתוך פס"ק יודע כלומר מהעני הכחור וודע מליכו מכי פרנסתו מפר' רבנו סמפון דהייכו מזון שתי סעורות לו ומתי סעודות למתתי לף הוא ליכו יוכל דמיתם והפקר הוי ומפילו לעניים ומפילו קורס רביעה:

מתניתין נאמנין העניים על הלקט לומר מטין על לקט שכח ופאה הם ומטורין מן המעשרות' כפעתו כפעת עקניו' ועל מעשר עני נאמנין העניים לו מטין הללו על מעשר עני הם ומטורין מן המעשרות' כל שכחן נאמנין עליו דסייהו אלטוי ושפיר סהוה מעשר עני' וכן לוי נאמנין לעולם דמעשר דמתנן לוי לו הפסק ומתן כבל הפניים' וכיון דתמר פאה של מעשר נאמנין:

גמרא עד היכן כלו בכותח קרוב יסף פגורן פיהים נאמנין העני לומר של לקט הם ומטני כדי פיהים פאה ללכת ולבוא כו ביום ולו כאמינהו והני שכחה הלמכם פיכדי מעשר עני עניים מאמרו פירות הלו של לקט שכחה ופאה הן הרי הלו נאמנין כל זמן הנרמות פשלקט שכחה ופאה מצויין ומוח שיהיה קרוב מן הגורן כדי שיכא ויבא כו כיום' ומפשר כן כת שיפה וכי נאמינהו שנתנו לו כור כלקט תמר ופאה הרבה הוה ולין דאני להאמינן ומפני לה שלקטו גורן אחר שה מכא כאחר ומכא נכחר כורא שלק כלו מכלקטת ומכלן מעט ועלה לכור לה' דר' שיעור אומר נאמן על פעני כאמן על הרשטן כפ"ר דמ' דמתי דהך תלמודא תנו רלו לותו מכרים מעשר עני תני כאמן לפני כאמן לרשטן ואמן לרשטן כאמן לעני מכל פנאמן לפני תיכא פאמן לרשטן מ"ט דר"ש מפוש פאיכו חפוד להקדיש לו מפוש פפרים עני חוק מפרי רשטן ע"כ ורשטן ומני האמ' כאן דרכן דפנאמן לרשטן נאמן לעני דהשתא אם רשטן שאין בו מיתה מכרים עני פיש כו מיתה לה כ"ש אכל אם ספרים שני מכיון דפוש יורע פפוה כעון מיתה מכרים אם"כ כרשטן ופיכו דתמרו כמ' דתמרי דהך תלמודא פ"ר דכא כר הונא כשם רב תמר האוכל פירותיו טבל למעשר עני חייב מיתה מ"ט דר"ש כיון פיודע פפוה כעון מיתה מכרים כלוחר כיון דטבל למעשר עני מוכלו הוה כמיתה אם כן מהטעמו דר"ש דתמר דנאמן לעני כאמן לרשטן ותתני הרי אם מכרים מעשר עני תיפש מפני פפוה כעון מיתה ומיותר תתמר כמעשר רשטן דלוכא מיתה מ"ש הכא כמו דקש' דכאן דנאמן לרשטן נאמן לעני

בדבר עירוה · רבי לעזר בשם רבי אושעיא בשם שלא נחשדו ישראל על תרומה גדולה כך לא נחשד בן לוי על תרומת מעשר אמר ר' הושעיא מתני' אמרת בן ובן לוי נאמן לעול רבי מנא בעי ובן לוי נאמן לעולם אפי' בשביעית אור בן בר חיי נאמן בן לוי לו' מעשר ברור הוא לפטרו מן השני אבל באומר ניתן לי או באומר משלו הוא אינן נאמנין דו מתניתא אינן נאמנין אלא על דבר שכן דרך בני אדם נותנין בן בני מתניתין אין נאמנין אלא על דבר שכן בני אדם נותנין כן:

מתני' נאמנין על החטין ואין נאמנין על הקמח ולא על הפת נאמנין על השעורה של אורז ואין נאמנין עליו בין הי בין מבושל נאמנין על הפול ואין נאמנין על הגריסין לא הי ולא מבושלי נאמנין על השמן לום של מעשר שני הוא ואין נאמנין עליו לומר של זיתי נקוף הוא:

גמרא מהו שיהא נאמן לומר חטין נתנו לי ועשיתי אות קמח חטינית נולי ועשיתי אותם כת פשיטא ליה שהוא נאמן הוי הבל יודעים שרוב בני אדם מבנסו לקט אפילו בן אינו נאמן תני רבי יודן מקום שנהגו להיות דורכין את העוללות ירא עני נאמן לום יין זה של עוללות הוא ורבותיה מקום שנהגו להיו מוסקין זיתי נקוף הוא ירא העני נאמן לומר שמן זה של זיתי נקוף הוא:

מתניתין

טוכל כת למוד זה שלוין למען שלא ידאכל כמי שיש לו מעשר ואינו מפריש מעשר עני כשביעית כדי שיסמכו עכיי הארץ עליהם פקרוות הן כדלמיתא כפק כיכמות וכתם ודים וכולהי ממעריון מעשר דמיון כרמים ב' רמ"כם כם' דם' מם ולל מכת השתים כלם שפקר ואין כם לה תרומ' ולה מעשרות כלל לא דמיון ולה מעשר וכמ"ל פלין כם שחשת קרקעי מעריפין כארץ שכרים וכעמון ומוכר מעשר דמיון ומ"ם מפני פחרפת מלו קרובות. לאי כדי שיהיו כמכין עליהן פניו ישרל כשביעית עד כאן דברי רחשעי דמיון היו מעשרי פאות שכשומו כשביעית. וזהו שכתוב כאן וכן לוי נאמן לעולם ואפי' כשביעית. מעשר ברור הוא לפטרו מן השני לשון מפרשים אל שתמר רמיתי אותו מן הכתוב שכל ס' יש לי דיחוק מעשר דמיון מיו כאמן מפני שהוא נאמן לפטרו ממ"ש שכאן ואינו דומה לשאיר דברי וכן אם תומר פלי אין מי שכתים ליש ואינו נאמן לפטרו ממ"ש הוא שתני שכן דרכי אדם וכו' שכן שניו לאין כאמין אלא על מה שדרך כני אדם ניתנין לאם משמע דכעינן לומדנא דדרך כני אדם ניתו כהנין כן כאותו דבר שרגילין לאתן להם ולא על פיהם אלו שאכין סילוך כעינן אלא ישמיו עכמן כדי לכרר ולעמוד על דבריהם ס"ל כוני מתניתין לאן כאמין אלא על דבר שבני אדם נותנין וניו כדתקני כאידך דכא דליקמ' ובני אדם נותנין דקתני לעשרים סמוכין להם קלי עד כאן:

מתני' כאמין העניים על החשין לומר חטים אין על מעשר עני כתנו למ אבל אין כאמינין על הקמח לומר קמח זה נתן לו לשעשר עני דאין דרך בני אדם לתת הקמח לעני עני אלא חטי ולמה נס כך שעורים של אורזים פותרין אות שכול על אורז שכן היה מנסה אותו כשבולים היה אלמלי מרוח היה דוחס לכותו ולסניר קלופתו וקאתי ליה שעורה קודם כשישתו לפי שהוא כשעורים שאינן נאכלים כקליפתם ובעודו כקליפתו דרך לאכלו לעשיים ולוס אמר ראו נאמנים לאכל אין כאמן עליו וזולת כן כין מי שין מכושל · נרישין פולים שהמוסס שאין דרך לאתם טהורות · זיתי כיקוף שלשון פוקף זית ואתנוס עניים שם כרתכן כפרק ג' דאלה זיתי עסק שכתערבו עם זיתי נקוף ואין דרך לעשות אחם אחן על כן אין כאמנין:

גמרא מהו שיסמוך כאמן לומר חטין נתן לי ועשיתי אותם קמח שאינו קמח ממש אלא כעי כלי רונס זה ושני אותם

חטין נתנו לי כמשקל כסף ושעורין לפסיון מסוף כמון ומיקו
הינו כמון לו כסף קשה נתן לי פת כתן לי מנורתו כעי ל חטי נתן
לי ושמיתי קשה לו פתרתו מסיימין דכין לתן דרך בני מלס לתת
קיום ופת הוה ליה חוקה ואנו כמקום חוקה לא אמרינן היו הכל
ורעים סרוב כני מלס ושתני לפסיון מסוף כמון ומיקו
הינו כמון לו כסף קשה נתן לי פת כתן לי מנורתו כעי ל חטי נתן
לי ושמיתי קשה לו פתרתו מסיימין דכין לתן דרך בני מלס לתת
קיום ופת הוה ליה חוקה ואנו כמקום חוקה לא אמרינן היו הכל
ורעים סרוב כני מלס מכנסו
לקט כלומר לקמה מפי כן מיכו
פאן דמכר דרוכת ומוקף
מתכוין למוקף ומשנס דלמכר
דמוכהג הוא כמו עלים ופמיטת
דרוכת כמקום עדי לא אמרינן
לו למכר לומר דסכי מירומו
הוי הכל יודעין סרוב כני מלס
מכנסו לקט כלומר סרוב לותס
העניי הוי נותניולהס לקט סרב
מתה שלקטו סרוכין לאת טפי לו
לאכרו ומלל דיהא פאן לומר
פת נתן לו קמ"ל דמיכו כאן
לומר לפילו כהכי פת נתן
לו כן פירש מהלשם ז"ל:

מתני' כאמצע על הירק לו' של
מעשר שני על הירק חייב
כמעשר מדרבנן כדתנן בפ"ג דתרומות
מעשרות. שלא מס הן היה דכר
משום דהא שביחא דמעשים
דבעל שבית שנת שלמעשר
ומעשר הן המכוונל. שלפסו
הן מתיבי הפסול ואוא גוזר
ממלת שלפס:

גמרא אילן דבי אסי אמי
שלמים שלבית אמי
ואמת היה בית גדול ורפוס
בשלון ירק כשלו ירק. ומפשון
מתקנתיה ושכחו לתקנו כלומר
להוציא ממנו מעשר. שלך
נאלילו וגג ותקנים מנו לפסיס
עלה נאלים והוכיח המעשר מנו
לפסיק מתיך שבעול האוא
שיותה שירק מכונלת ובודאי
דבר מועט היה ואפ"ה ק"ל דבי אסי
עמי לרץ היו ולא תקנו וכח
נאלים וגג כלו' ספר פסיה חכם
שלה לסוני המעשר הן המכונל:

מתני' הין פיחתין לעני בגורן
כשמשלקין מעשר עני
בגורן אי נותנין לו כשעור
היה כוכמין חשש מרבית.
גרוגרת תמרין יבשים כשלים.
דבלה תמרים יבשים כשכוקים
ובו שעורים שלש שוה שלש
לפחות אחם שכל אם ירצם יעדיף עליהם והרשות כידו:

גמ' רובע אורו עובל תבלין ליטר ירק ג' קבין
הרובין הוי לוג יין רביעי שמן' אגוז חמשה
אפרסקין ניסונים מה טעם ואבלו ושבעו וחלו ברי
שיבעו הזקיקו שיא לאבוי בנא אילן שעור א"ל האן
צרך סמך הדין ברת. ר' הינן הוה יתיב קומי ר' אי
רואא"ט טעמון וחו' סתר א"ט אין סתר א"ל לא
כלן מכתור יא מיבני אר' מנא תני ד' לישרין א' רבי
לעזר ובן לערוב אמר ר' חיננא הרא דתימר בין
אבל בשמן מערבין בו מזון שתי סעודות תני
מערבין בחומץ מזון שתי סעודות תני מערבין
בשמן מזון שתי סעודות. רבי ירמיה בשם רב
שמואל בר יצחק בדי לטבול בירק הנאגד שתי
סעודות רבי יצחק עטושיא א קומי ר' זעירא בשר
ינאי אפונין חיים מערבין בהם מזון ב' סעודות למי
ניצרכה לר' מאיר שלא תאמר הואיל והם מסריחין
את הפה אין מערבין בהן דג מליח מערבין בו
בשר מלוח מערבין בו בשר חי מערבין בו בתנינן
הבבלי אובלי אותו בשהו חי מפני שדעת מקולקל
ר' יודן בעי דהן סלקור ואילן בנתאי אבלי מני חייא
מערבי בו שמואל בר שילת בשם רב פעפועין
וגרגרניות וחלגלוגות מערבין בהם בעו קומי הירין
אינון א"ל קקולין וחנרקוקה ופרפחונין:

מתניתין

מתניתין נאמנין על הירק חי ואין נאמנין על
המבושל אא"כ היה לו דבר מועט
שכן דרך בה להיות מוציא מלפסו

גמ' אילן דבי אסי בשלון ירק ואנשון כתקנתיה
סלק גמליאל וגאותקניה מנו לפסיה:

מתני' איפוחתין לעני בגורן מחצי קב חטין וקב
שעורים ר"מ או' חצי קב קב וחצי כוסמין
וקב גרוגרת או מנה דבלה ר' עקיבא אומר פוס
חצי לוג יין ר' עקיבא אומר רביעית שמן ר' עקיבא
אומר שמינית ושאר כל הפירות אמר אבא שאול
בדי שיטברם ויקח בהם מזון שתי סעודות:

גמ' תני רובע אורו עובל תבלין ליטר ירק ג' קבין
הרובין הוי לוג יין רביעי שמן' אגוז חמשה
אפרסקין ניסונים מה טעם ואבלו ושבעו וחלו ברי
שיבעו הזקיקו שיא לאבוי בנא אילן שעור א"ל האן
צרך סמך הדין ברת. ר' הינן הוה יתיב קומי ר' אי
רואא"ט טעמון וחו' סתר א"ט אין סתר א"ל לא
כלן מכתור יא מיבני אר' מנא תני ד' לישרין א' רבי
לעזר ובן לערוב אמר ר' חיננא הרא דתימר בין
אבל בשמן מערבין בו מזון שתי סעודות תני
מערבין בחומץ מזון שתי סעודות תני מערבין
בשמן מזון שתי סעודות. רבי ירמיה בשם רב
שמואל בר יצחק בדי לטבול בירק הנאגד שתי
סעודות רבי יצחק עטושיא א קומי ר' זעירא בשר
ינאי אפונין חיים מערבין בהם מזון ב' סעודות למי
ניצרכה לר' מאיר שלא תאמר הואיל והם מסריחין
את הפה אין מערבין בהן דג מליח מערבין בו
בשר מלוח מערבין בו בשר חי מערבין בו בתנינן
הבבלי אובלי אותו בשהו חי מפני שדעת מקולקל
ר' יודן בעי דהן סלקור ואילן בנתאי אבלי מני חייא
מערבי בו שמואל בר שילת בשם רב פעפועין
וגרגרניות וחלגלוגות מערבין בהם בעו קומי הירין
אינון א"ל קקולין וחנרקוקה ופרפחונין:

מתניתין

מוקים שלל לו דמיון לכו פל שלי משעורין ומשוב לו שלין נרדס
מיכ הכל כיוצא וכרוצ' דה"ק נרד' הוא הנ"ל סיכ שנשב נרדס
וכרוצ' הוא סכרום וכרוצ' מפרין כפ שפסיק כרום פרת ורנו' הוא
פל עכי כריסי' כירסין ועגינו כאן כשמש למכני דמכין לפי שלי
משעורין ס' לו כדרך משל

מתני' מדה זו אמור בבהנ"ו ולוי וישראל היה מציל נוטל מחצה ונותן מחצה היה לו דבר מועט נותן לפניה והם מחלקין ביניהן:

גמרא ר' יונ' פתר מתני' ביותר משיעור היה מציל נוטל מחצה ונותן מחצה אבל בשיעור הוא נותן לפניהם והם מחלקין ביניהם ר' חזקי' פתר מתני' בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ונותן מהצד ממתון שנוטל מחצה ונותן מחצה נעשה דבר מועט והוא נותן לפניהם והם מחלקין ביניהם תני המסבבים על הפתחים אין נזקקין להם לכל דבר אלא יפרוט ליה מארגרוז דיהבא את אינפוחתין לעניי בגורן ובא את אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ור' הונא אמר צא מהם שלש ליציאה ר' יוסי בר בון מפיק לאילן נהוטיא כהדא דרב הונה ובלחוד בהדין שעורא ר' בא בר ממל בעי קומי ר' לא ראו אותו יוצא מן העיר ונבנס ליה א"ל הנותן נותן והלוקח יהוש לעצמו:

מתניתין מדה זו אמור בבהנ"ו ולוי וישראל היה מציל נוטל מחצה ונותן מחצה היה לו דבר מועט נותן לפניה והם מחלקין ביניהן:

גמרא פתר מתניתין יותר מכפי' מכאן מעט מכאן הרבה כמשמ' היה מציל נוטל מחצה ומלמד שכתוב בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ומלמד שכתב כשיעור דבר מועט יכול להציל ולתת לקרובין ת"ל ונתן לפניה והם מחלקין ביניהן מה ת"ל לפי שנאמר ונתן לפניה יכול אפי' מרובה ת"ל והם מחלקין ביניהן ר' חזקי' פתר מתני' בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ונותן מהצד ממתון שנוטל מחצה ונותן מחצה נעשה דבר מועט והוא נותן לפניהם והם מחלקין ביניהם תני המסבבים על הפתחים אין נזקקין להם לכל דבר אלא יפרוט ליה מארגרוז דיהבא את אינפוחתין לעניי בגורן ובא את אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ור' הונא אמר צא מהם שלש ליציאה ר' יוסי בר בון מפיק לאילן נהוטיא כהדא דרב הונה ובלחוד בהדין שעורא ר' בא בר ממל בעי קומי ר' לא ראו אותו יוצא מן העיר ונבנס ליה א"ל הנותן נותן והלוקח יהוש לעצמו:

מתניתין מדה זו לתמוך לכפים ולוויטרלים שמד' שקנכו לכל דבר ודבר סוף סוף לכל כין שמעני בתני' לוי וישראל אלא עובדים תחת מעון זה שעוי סוף כולי כלפי המקבל ואפשר דס"ק כין מיכים תמותן כאן מו"ל מו ישרל כמרם הוס"ל מודד ומתן לסס ושעוי סוף כלפי שמותן ומני שפירושים הלה שמקבפרי שמפרפי' יים מציל מפהים רוב להציל מן המעם ונתן לקרוביו ולמיודעי. העני יכול להציל ממנו מחצה ונוטלו נקרוביו ושחני שאמ' נותנו לעני' יים דבר מועט מתוך למיכו של לימכם ת"ל דבי' שתנה דס"ק נוטל מחצי ונותן מחצי אפילו שמכמאר נתת לעניי נרמיה דבר מועט שלימו מניע לכל מחר שעור הקנוב לו וזהו שלמר שיש לו דבר מועט כמה שכמאר לא תימא שלימו נוטל מלא נוטל מחצה ואני אחמר אם מעט סוף נותן לפני שעניים והם מחלקים ביניהם ולקמן בגמר' מפרש ליה בעל:

גמרא פתר מתניתין יותר מכפי' מכאן מעט מכאן הרבה כמשמ' היה מציל נוטל מחצה ומלמד שכתוב בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ומלמד שכתב כשיעור דבר מועט יכול להציל ולתת לקרובין ת"ל ונתן לפניה והם מחלקין ביניהן מה ת"ל לפי שנאמר ונתן לפניה יכול אפי' מרובה ת"ל והם מחלקין ביניהן ר' חזקי' פתר מתני' בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ונותן מהצד ממתון שנוטל מחצה ונותן מחצה נעשה דבר מועט והוא נותן לפניהם והם מחלקין ביניהם תני המסבבים על הפתחים אין נזקקין להם לכל דבר אלא יפרוט ליה מארגרוז דיהבא את אינפוחתין לעניי בגורן ובא את אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ור' הונא אמר צא מהם שלש ליציאה ר' יוסי בר בון מפיק לאילן נהוטיא כהדא דרב הונה ובלחוד בהדין שעורא ר' בא בר ממל בעי קומי ר' לא ראו אותו יוצא מן העיר ונבנס ליה א"ל הנותן נותן והלוקח יהוש לעצמו:

מתניתין מדה זו לתמוך לכפים ולוויטרלים שמד' שקנכו לכל דבר ודבר סוף סוף לכל כין שמעני בתני' לוי וישראל אלא עובדים תחת מעון זה שעוי סוף כולי כלפי המקבל ואפשר דס"ק כין מיכים תמותן כאן מו"ל מו ישרל כמרם הוס"ל מודד ומתן לסס ושעוי סוף כלפי שמותן ומני שפירושים הלה שמקבפרי שמפרפי' יים מציל מפהים רוב להציל מן המעם ונתן לקרוביו ולמיודעי. העני יכול להציל ממנו מחצה ונוטלו נקרוביו ושחני שאמ' נותנו לעני' יים דבר מועט מתוך למיכו של לימכם ת"ל דבי' שתנה דס"ק נוטל מחצי ונותן מחצי אפילו שמכמאר נתת לעניי נרמיה דבר מועט שלימו מניע לכל מחר שעור הקנוב לו וזהו שלמר שיש לו דבר מועט כמה שכמאר לא תימא שלימו נוטל מלא נוטל מחצה ואני אחמר אם מעט סוף נותן לפני שעניים והם מחלקים ביניהם ולקמן בגמר' מפרש ליה בעל:

גמרא פתר מתניתין יותר מכפי' מכאן מעט מכאן הרבה כמשמ' היה מציל נוטל מחצה ומלמד שכתוב בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ומלמד שכתב כשיעור דבר מועט יכול להציל ולתת לקרובין ת"ל ונתן לפניה והם מחלקין ביניהן מה ת"ל לפי שנאמר ונתן לפניה יכול אפי' מרובה ת"ל והם מחלקין ביניהן ר' חזקי' פתר מתני' בשעה שביקש להציל נוטל מחצה ונותן מהצד ממתון שנוטל מחצה ונותן מחצה נעשה דבר מועט והוא נותן לפניהם והם מחלקין ביניהם תני המסבבים על הפתחים אין נזקקין להם לכל דבר אלא יפרוט ליה מארגרוז דיהבא את אינפוחתין לעניי בגורן ובא את אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ור' הונא אמר צא מהם שלש ליציאה ר' יוסי בר בון מפיק לאילן נהוטיא כהדא דרב הונה ובלחוד בהדין שעורא ר' בא בר ממל בעי קומי ר' לא ראו אותו יוצא מן העיר ונבנס ליה א"ל הנותן נותן והלוקח יהוש לעצמו:

מתניתין אין פוחתין לעניי העוב ממקום למקום בבבר בפונדיון מארבע סאין בסלע לן נותנין לו פרנס לינ שבת נותנין לו ג׳ סעודות מי ששיש לו מזון ב סעודות לא יטול מן התמחוי מזון ארבע עשרה סעודות לא יטול מן הקופה והקופה נגבית בשנים ומתחלק בשלשה:

גמ׳ תמחוי בכל יום קופ׳ מעש לעש תמחוי לכל אדם קופ׳ אינא לאנשי אות׳ העי׳ בלבר ר׳ הונא תמחוי בנ שהיא על אתר ר׳ הלבו בשם רבי בא בר זבדא אין מעמירין פרנסים פחות מנ׳ אנא חמי דיני ממונות בשלשה דיני נפשו׳ לא בל שכן ורחון עשרין ותלת עד דהוא מצמי לן הוא מסבן ר׳ יוסי בשם ר׳ יוחנן אין מעמירין שני אחים פרנסים ר׳ יוסי עבר הד מתרי אהד׳ עא וא קומיהון לא נמצא לאיש פ דבר עבר׳ א שאין מעמירין באחין ברנסי:

מתניתין

ובני עיר פלא חלוקין לא דסכ׳ פוח מם לים וסיומ לוכ׳ כמו פאווכר כן ר׳ כ׳ לא כ׳ כ׳ שקומו מכלן לוכ׳ פלא מחמת על עיר הדבר כמו שלו ואין וקהכא לא דלוקות וכו׳ וכמרומ׳ מוו ר׳ פלוכה הריכא לקבעם בהכא מכמוך דלין פוחתין לעני מכבר וכו׳ פלוכה קא סק׳ ל ושרי כלה:

ואתי כמו שעיר דסכי דמחור על הפקחי פקד לכו זכרון וספעתיע הערה ונקבעם בהא דתרה זו: כרתני כבר לחם ו׳ ובדיוקות

הני זוז ומ׳ סעו׳ מרת ר׳ קכין וכלפמוה ר׳ דיכי ר׳ כ׳ כלן דלין פוחתין לעני מוך בבר סמוכר כפנדיון כהחטי כמכרי כפלפלפי מכבון ויהי מני קב וכלוה לין פוחתין לעני מעכר ותקנו למקום פחות מכבר לחם ופחני קב׳ לן נותנין לו פרנסת ל׳ יום כתב לים פרנס לינם כל פחני וכפק רבפ ר׳ קצה פורים וכי סרי וכתום קתני פרנס לינם סמון וקטנית עב ולמן טתום סוף בלן נותנין לו פרנסת ל׳ יום סמון וקטנית וכיכ וזל וכרמ מדברי רם סהוה כופר למום פרוטי קא מפ׳ אלי פרנס לינם סמון וקטנית ואם כך היה כוכתו ים לתמוה למה פוצרכו כנדרש לפרס דפרנסת ליפה סיכו פורים וכי ביום ולא פירט שירוש שתפסתת לכך נרחש לו דפכי פירוש דתפסתת דפרנסת לינם למאד וסמן וקטנית לחול דפרנסת ליכה היכו פורים וכי סרי כרמפרס כנחרש ובן עם דכרי רבנו עכ׳ ולא תבילקוט דעקי היכי כרש אלשוקלים דתום פרוטי קא מפרס לס מפני שכתב כוה אלמון פרנסת ליפה סמון וקטנית ולא כתב וסמן וקטנית כיון שכתב הלמכס והטור סלא התום לשונה בך שוה תפ׳ לן פותחין לו פרנס׳ לינם סמן וקטנית ולא שם שכתב לא פרנס ל׳ יום כפ כל כתכי פורי וכי כרי וכתום קתני פרנסת ליכ סמן וקטנית כלו׳ לאן הגמ דקיימינן פורים וכי כרים ומן התיפתת מוכפינן סמן וקטנית שכי כתכי פרנסת ליפה ולכך זם נ״מ סמן וקטנית ולפי לאן דמסתבינן סוה מתיכה תדרכה דלעין הכהו פיסון מוכיח דתוספ׳ לאו פרושי קא מפרש שלא פי מוכיח שלם סיפה כדפיתו לים לתוספ׳ מפרש מאי פרנסת ליכ סמן וקטנית ופליג אגני דמ פורים וכי כרים סום ליה לא לכתוב כן פרנסת ליכ ל׳ יום ל׳ פפ פרים וצי סרים וכתום קתני סמן וקטנית דהוה משמע ד פרנסת ליכ סמן תלייתה ותוספתא אכל כתמרי וכתום קתני פרנסת ליכ סמן וקטנית משמע דכוכתו לו׳ דכתום מוכיח יגל פרנסת ליכ סמן וקטני ותמרין נמטים לרכני סנדול סמו שלא ס׳ וס שלא כפתפק שכך כועה ואם כך היתה כוכתו ים לתמוה משמע דלא כוירא לה פכך היתה כוכתו ובלמכס ל׳ כפירוש התפוק פתכ׳ אל פרנסת ליכה סוף אם סברוך שיו כלל ממטע כך וכפת ואם יפוש קיפ סהוה לוש נותנין לו מיכפה עכל ותלוה סוכיר סמן וקטנית ים לסמוך דמוכר ל׳ דתתום ותלתוד דיון פלגי פיוכן פרנסת ליכה כפה דרב כ׳ כדכרי כ׳ ותמו סכי פרנס׳ תפם עקר דכך הלייתו ים לה לפפתת שקיפ לאתם כתכודו סנדול כפ דלגני טע כתכ ואם לן נותנין לו אנא ליתן עלין כמו ליתן תחת

עבר

עכר בורס נדמיון ופירושו שעכיר ומלך לאחר שן היחיד שאדר
מלמד שרכסים ותדרי מגייהו מלמו אוו ושוש העכיר שפחד ומם
לאחר כמקומו ולפי שלא ומצרו שומעו למשולך דשמח מסום
לוים פסול הקכירוהו מסום הכי למד לא נאכל וכו' לעורפם
בסכם שכעכורם העכיר מותו:

מתניתין פליגא על מ"ד לקט
שכחה ופאה ומעשר עני היו לו
מאתים חסר דינר אפי' אלף נותנים לו כאחת הרי
זה יטול היו ממושכנין לבעל חובו או לכתוב אשתו
ה"ז יטול אין מרחיבין אותו למכור ביתו וכלי תשמישו

גמ' משפחות אנשובלא היתה בירושלם והיתה
מתיחסת של ארנן היבוסי פעם אחד פסקו
להם חכמים שש כאות בברי זהב שלא להוציאן
חוץ לירושל' דהוו דרשין בשעריך בשעריך לרבות
ירושלים י עד כדון בבעל חוב שהוא דוחק אפילו
בבעל חוב שאינו דוחק נשמעינה מן הדא היו
ממושכנין לבעל חוב ולכתובת אשתו ודא אשתה
לאו בבעל חוב שאינו דוחק הוא:

מתניתין

עכר בורס נדמיון ופירושו שעכיר ומלך לאחר שן היחיד שאדר
מלמד שרכסים ותדרי מגייהו מלמו אוו ושוש העכיר שפחד ומם
לאחר כמקומו ולפי שלא ומצרו שומעו למשולך דשמח מסום
לוים פסול הקכירוהו מסום הכי למד לא נאכל וכו' לעורפם
בסכם שכעכורם העכיר מותו:

מתניתין פליגא על מ"ד לקט
שכחה ופאה ומעשר עני היו לו
מאתים חסר דינר אפי' אלף נותנים לו כאחת הרי
זה יטול היו ממושכנין לבעל חובו או לכתוב אשתו
ה"ז יטול אין מרחיבין אותו למכור ביתו וכלי תשמישו

גמ' משפחות אנשובלא היתה בירושלם והיתה
מתיחסת של ארנן היבוסי פעם אחד פסקו
להם חכמים שש כאות בברי זהב שלא להוציאן
חוץ לירושל' דהוו דרשין בשעריך בשעריך לרבות
ירושלים י עד כדון בבעל חוב שהוא דוחק אפילו
בבעל חוב שאינו דוחק נשמעינה מן הדא היו
ממושכנין לבעל חוב ולכתובת אשתו ודא אשתה
לאו בבעל חוב שאינו דוחק הוא:

מתניתין

ולפיכך לאחר עד כדון בכעל חוב דוחק ע"כ לא כלאחר מפרשינן
שלא בכעל חוב דוחקו פיפר' לוולפיכך המכון הרי הוא כשלו חוב
פלו לאבל בכעל חוב שליחו דוחק לוחי ומרוחם לו ומוחליכו דוחקו
מי כשאר דמי ויטול תן דילמא כייון דליחו דוחקו לא יטול ומיהר לם
דיפא תניכן כמתני' כתוב לפם כ"מ
ובגמי דלמן כתובת לפם כ"מ
דוחק דפא לא נתנ' כתוב ליגבו'
מחוייב ומפי"ק הל יטול דין אוכח
פמו בעל חוב שליחו דוחק ואיכא
למידק אלו דעתיא דבעיין
מנכסתק כוחם הלא בנר עיכו
מתני דכמנכת לפם ודקתני לה
מל- קאתי לה ולא דק"ל דמקפם
דפא דכתובא לפתו דמתניתין
סוף בעמד ונרפם ועדין לא
פתפרע כתיכתה וכיון מבבעל
חוב דוחק הוא וממתין תרן
דלא דמיירי בלא בכתוב לפתו
פנטופה לו דלא שא דמיירי בלפם גרופם מלוחם לחלו מלטריך
הפתם לו בעל חוב דלמן לו לוכה עמו למריכן הכי אין כלו אן על

מתניתין מי שיש לו חמשים זוז והוא נושא ונותן עמה'הרי זה לא יטול וכל מי שאינו צריך ליטול ונוטל הרי זה אינו מת מן הזקנה עד שיצטרך לבריות וכל שצריך ליטול ואינו נוטל אינו נפטר מן העולם עד שיפרנס אחרים משלו ועליו הוא אומר ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו:

גמרא חמשין עבדין טבין ממאתן דלא עבדין תם

כ"ח אתגרסת אמנו ליש לפ לוכה לא פ"ם ומאי נרכם למרכורם
כמתניתין לבל עשו דמיירי בלפם פעודתם כלפנות עתו הא
קמ"ל דלא מבעיא כעל חוב למעפי פליחו דוחק דכל לוית דכעי
תבע ליש לוים לו ומן קבוש שא פמי' למתו דמיכה גוכה מחיים
משופפ קרינן כה וקרי ו' ויטול:

מתניתין ובל פצריך ליטול ולימו גוטל וכו' עד פיפרנם ולותה בידם דלמדם כל מי פצריך לישול ולימו נוטל הרי זה פוכך דמיס ומפנר לרחם עליו וכודמי דלא פלינ למתני' שא יתם מיירי פלימו יכול לפרנם עצמו לפי כדוחק ומכנף עבשיו ואת כרשב' תני' מיירי כשיכול לפרנם עצמו כדוחק:

גמ' חמשין עבדין כמ"ו וכמאן סוכים יותר מקן כשלים שהרי נוטל עד שיהיו לו מאתים כשלים וכאחים זוז כמאתן פיתן ופוסף עמהם למהי שלא יטול נושים כשלו כשאים מכלה מהרי הנכר לפנר פם פ' מכשתו:

סליקא לה מסכת פאה תל כי גאה נאה

תהלה נוראה · לאל נאה נאה · ושרין ושבחן · לאלף ולמאה:
אשר הפליא חסדו · בבמוני עבדו · וסמך את ידו · במסכת פאה:

במקהלות

הנוטע אילן אל תאכל. למיים מעתה בעת נטיעתו אסיקים אותו אילן בדר לכרמו או לגינתו או סהיתם פרצם בתוך סדרו ונטע אילן במקום סמרצם להתוס' ולקורו כוונתו בעת נטיעתו לספות תפותו סאילן סכסדים נקורות לכנין. ומהלם סירלו בכימוקין אל תעתיק נסעכם וכת הנוטע למיים ולקורות ולעניים וכו' אבל בגרסת הגערות כלן לא הזכר מאומה עניים אלא מיים וקורות ובחסכת בוטס כ' משום מלחמת דמייתי לה לענב נטרח קל' וכנון דכתב לה קמיות למיים ולקורו' דמכן הוטע למיים ולקורות פטור מן הערלה ואלו עניים לא מדכתיב הלא אכם כתיב דאע"ג סני כתב הכתוב אולן אל תאכל ודעתו עלה סיהיה מיים לענב או מנטעו לקורות פטור מן הערלה ועניים לא הזכיר וכן ר"ם כפירו' למיים לא הזכיר עניים לא כתבם ולא כפירושם' מן תורת דכתורת כהנים נסתת כן עץ שאכל פרט לנוטע למיים לקורות ולעניים ומזכיר עניים בתריה לאבל אילן אסיק לכולהו כתוך צורת תחסנים כיון אלא מן כעל מנסת או כחצר ומתן רחם סרי אל תדכנת בסמוך לתר תני ורבנא כיתרל' בנוטע למיים לקורות ולעניים דכר תרלוי להס ומסתורות כתר"ל כחסנת לקורות ולמיים ולעניים לפטור דוקא כדכר סדתוי וכיון דכר רחם לכחסנים סיס כתוב כתי עניים' פסיר מן הערל' דאכל פרט לנוטע למיים כוכתו כעת נטיעתו מסיחור תכנימי יסוד לאכל ואיחור תחיכון הנוטע לנטוע לקורות ולמיים ויסיה למיים ואכל כאילן לאחר חמש שנין כתי' דעתו ואנימי חייב ותחיכון פטור ולחלכם ל' כבני אהלכות מעבר שבעם שן כר' יוסי וכתב ולל נטע אילן וחצב סיים הסניסי אלו למאכל ואחיכון למיים זס אחסב לאכל אבל חייב זוס חצב למיים אלא לאכל ואחיכון למיים זס אחסב לאכל אבל חייב זוס חצב למיים פטור מאחר כרעתו אל נוטע ע"ב וכן פסק פטור ולהלחם אחי סכיון כן בטלכו ע"ל אלא דהכי ס"ל אכל מלחכם ל' כבני אחצב כתב ואחן הלבש כרבי יוסי וקסב לירים מרידים וכתב סרב בעל לחם חעודות דכחחותו כתב כן בבני השעבה ואחצב כתב בהלכותיו כר' יוסי וסכי נקטינן עקר ע"ב וחרב בעל ארבן אהרן ל"ל כתב הא דרבי יוסי אחי אמר בפירושי וכו' וכתב על זה ובירושלמי מפרש טעמא דר' יוסי דלמר דכר אחתלתו אחשמע שבח ולכ' ומחילם מבבור דנכותו דאנב מעשים לא דק וסט גיו לגון סירום דבסמוך דקא' ר' יוסי למר דכר אחתלתו וכו' וסוכר דהאיר' יוסי דאמרי יוסי למר לכי פירושי וכו' אחום דלמר ופ' ולא סיא דוס ר' יוסי דקאמר כגון אמורת בר פלוניתית דר' יוסי דפליגי בעקר שעמא דאחתי דהנוטע למיים פטור דוס לוס אחתלתו וזס אומר אפילו אכל מאן דכר אחיים יום דאחתי ואלא עדיין אקיל ואמרי כרבי דגבן אכאים דרבי יוסי ע"ב לא בניקים כעי ניאת אחתחוובו וזס אפיקא דר' יוסי כמו אכתכה אחצבם כפי דעתיו

גמרא כתיב ונטעתם כל עץ מאכל אחת חייב למיים ולקורות ולעניים פטור וכו' לפירוש סבריתא דתניא בהדיא דנטע למיים ולקורות

לסייג ולקורו פטו'ן הערל ר' יוסי או אפי' או הפנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור; גמ' א כתיב ונטעתם כל עץ מאכל את שרואה מאכל חייב לסייג לקורות ולעני פטור מעתה אותו של מאכל אפי' חישב עליו לסייג יהא חייב

פטור וקאמר מקאמר קרא וכשמתם כל עץ מאכל ושוב חיסם אפשוטה לנוטע לומ' כי תכלו ואחרון כל עץ מאכל מעת הנטיעה עדלים ויהיו וכו' או בסופן לאחר למס יחם אפשוטה לנוטע, לומר לך דכתב נוטע נטיעתו ומכי קלחר ונטעתם כל עץ מאכל דמעקרת נטעתם אותו למאכל נים ידים מוכיחות לוס הפירום ממס אכת' אלמכם כפי' המפנם ולל לאר אפילו ונטעתם כל עץ מאכל ולמיכן כנוטיפות לאכילה או יחחייב כערלה אכל לס כאכון כשעת הנטיעה אסיה למיים וכו' אומנו חייב כערלה ע"כ דמסתע דטעמ' דמתני' דהנוטע למיים וקורות פטור מחלת ונטעתם דקאי לנוטע ואחר דיניס אולינן אעריך מעתם אותו של מאכל אפי' חשב עלו למיים יהא חייב ת"ל עץ מאכל פלומר אי מייתי' ריאה מקרא אחרונא כיחא אכל הכא אחת דאחת לאכלי ומייתי ריאה מכאי קרא דכל עקיפי' מדכתי' כל עץ כרכ אותו אחיכם למיים ושוב עץ מאכל יהא חייב אדכתיב כל עץ ואחת ונטעתם פרט לכשנפלו אלו וכשנטעום גזים וכיוצא וכיוצא אהדרות דדרים בת"כ וכסף תלמוד לומר ונטעתם ויהיה זה על דרך דאפיק' כת"כ לפלו דכר אחיו ריאה אחרונא כל עץ דרכם הכא כמו ה"ק אחת דאמרי קרא כל עץ דרכם אפי' לאכל אותו למיים ושוב עץ מאכל ואפי' ת"ל עץ מאכל כלומר אלו היה עתיד

חייב ת"ל עץ מאכל רבי יוסי למד דבר מתחלתו ממשמע שנאמר שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל וכי אין אנו יודעין שבעץ מאכל הכתוב מדבר מה ת"ל ונטעתם כל עץ מאכל את שהוא למאכל חייב לסייג לקורות ולעצים פטור ר' יונה למד דבר מיכופו ממשמע שנאמר ובשנה החמשית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו וכי אין אנו יודעים שבעץ מאכל הכתוב מדבר מה ת"ל ונטעתם כל עץ מאכל את שהוא למאכל חייב לסייג לקורות ולעצים פטור • תני רשב"ג בומן שנטע לסייג לקורו ולעצי דבר שהוא ראוי להם נטע דבר שאינו ראוי להם חייב יאות אמר רשב"ג מה טעמון דרבנין אר זעירא במשנ"ד נטיעתן לעצי ברוצף לקורות במשפה לסייג מקום הסייג כוביז עליו • תני בשם ר"מ כל האילנו באין למחשבת פטור חוץ מן החזרת ומן התאנה ר"מ בו עהיה דאמר כל האילנו אולנו ברקן חוץ מן החזרת ומן התאנה • תני בשם שמעון אין לך בא למחשבת פטור אלא שלש מינין בלבד

ריש

דהיכא דמיירי מעתה וכו' ל' כל עץ על עץ שחיבר עליו מחלב למחלב ואחר כך חסב עליו לסייג מיירי דתו לא פקע מיניה ואם כן היינו דאמר לקמן נטעו לסייג דחסב עליו למאכל כל במחסב למחלב וחסב עליו לסייג לא כל שיאכו ואם כן הרי תניא ליה חדא ומפיק ואם נכפלו סדכרים דכלהו בשם אחת דתלמוד ואין מילנו לא הנדסת בכתוב כמפרי וכיוצא מכאן כתוב רבי יוסי למד מתחלתו ד' וכתוב מוצא למד מסופו ומה אלא נמי זה כדי שלא נטעה דר' יוסי דמתני' קאי כראש כל קרקפסרקו והרמסו לעולי למד מתחלתו של אילן ולא גזר מסופו כרבי יוסי ורבי יוסי מסוף דקרא יליף לה מפי' דמתחלתו דסיפי' לא ימכל דריש מלעשיך לאסרו בהנאה כדקא לקמן בפ' בתרא דהגה' תני רשב"ג דלא לטעון לסייג ולקורות פטור כיון שהוא דאולו וכן בשבית בתום דערלה על מתני' דהטועם לפ"ו וכו' דכל שהוא ראוי להם לאפוקי נפן שמינו ראוי לקורות ואחר שחתך שניו ראוי לעצים • ואות אחר לשכב דרוקק כדבר שרוי מט דרבנן ושלא כל שרש יעמוד כן בשעת נטיעה ואחר דלקורו הוא עכיר

מהמפרש ליה דלהכי איסר מתורת מעשר אחר כך אי אתי למיכל תיפוק ליה דשכיח דלא אפלגו לתרומה ולא לה כופי ושמא משמע ליה סב מדתני כתוש עץ מאכל פוטר לנטוע לסייג לקורות ולעצים מלשכב כמ"ש כיון שנטע לסייג ולקורות ולעצים הרקוק להם שרוי להם אכן ת"ל עץ משמע דאי אכן ת"ל כל עץ פליג אדלעיל אכל אן ואפי' לכך שהיו שרוי והיינו דכתן דפליגי על לשכב ומכל כפו הכא ט"ו דרבנן • אך זעירא כמשנה סדר נט עתן הלשון זה עולה כתב עוד הפרש בירוש' שנרוך שיהא כבר נשם שהם נטועים לסייג לשורו לנעצים שנטעון רבופן שלא הרחיקו זה מזה כדרך שעושין לעץ מאכל לקורות כמשפה שנעצים כדי שיתעבו ויעשו מהם קורות למיגג מקום הסייג מוכיח עליו ע"כ וכתב עליו בעל מערכי מלך ומ"ג דהפי' ליתא בירוש' מפי' לשכב כדי' ובו' אות אחר דשכב מו וכו אלו ועזרא בפשטא סדר נט עתן ומשמע דע"כ לא אמרי דרבנן בשפה סדר נטיעתן אלא בדבר שהוא להם ולו דבכו אלא משמע קאמר שנרוך שיהא נבר כאן דמשמע לפי' בדבר שהוא להם כ"ל אלא קושיא דרבנו ס"ל דהא הירוש מט דרבנן אלא מהלקישלו משמע קאמרי לשעולה פטור ומתן ר' יוסי דרבנן מיהא מיון מחלקין לפי שהם לא אחדו כלל דפטור אלא בשבה שרה נטיעתן והשתא דרבנן מפרי שנרוך שהוא ראוי אם לעולם לפי' שהם לא הגל שהם מפשטי הירוש' כנ"ל דתניא יוסי פטור דלרבין שנרוך שהוא ראוי לעולם ואפי' כרבנן ומ"ש מלכתחלה אם נ"ש הגל שהם לא יעמוד אלא לעולם ואפי' לרבנן אלא לשעה אחת ואפי' הכי אסור מדרבנן לנטוע לסייג לקורות אלא בשבה שרה נטיעתן בעון דאוף ראוי נפן ולפי פירוש

ריש

רימין ושקמים וצלף • מהו שיהו חייבין במעשר
הפלוגתא דרבי בא בר ממל ורב אילא דאתמלגון
המשכר פירותיו לעצים ר׳ בא בר ממל אומ חייב ר׳
אילא אומ פטור ר׳ בא בר ממל א׳ חייב מן הבא ובא
הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך ממה שיש לך ואין
לו אתה חייב ליתן לו ויצא הבקר שירד וידו שוין בו
הוא לקט הוא שכח הוא פאה הוא הבקר ר׳ אילא
בשם יוסי אמר פטור מן הבא בסבר שזרעה לזרע
ירקה פטור שניא היא שיש לה גורן אחרת והיידא
אמרה דא המקיים מלאה של ברוב לזרע בטלת
דעתו קלחין יחידין לא בטלה דעתו • אר יונה והוא
שליקט ירק אבל אם לא לקט ירק כך אנו אומרים
עצים חייבין במעשרו מהו שיהו אסורין משום גזל
וכי עצים אינן אסורין משום גזל מה צריכה ליה בנון
אילקתותיא דלית בהון שום ממש דיתן שנתעון לשם
רימין בנות הדם שנתעון לשם בנות הדם אית תנני
תנו חייב אית תנני תנו פטור אמר המדא מד חייב
במקום שרוב משמרין מד׳ פטור במקו שאין הרוב
משמרין רבי יוסי בעי אם במקום שרוב משמרין
למה לי השב ופילו לא חשב כך אנו אומרים זית
ותאנה עד שיחשוב עליהן אלא אפי מחצ׳ משמרין
ומחצה אין משמרין אר מתיא מן דבתריתא מקום
שיאין רוב משמרין אפילו לא חשב פטור • ר׳ יוחנן
בשם רבי שמעון יהוצדק נפן שעלתה במקום
חורשין פטורה מן ערלה אמר יוסי אפילו נטעה
והא

דימין שם כוסקולתם וכם נרועין על מפקלוסם לעכין דמעי
דתנין מקלין מכדמעי הדיומין וכו׳ כל מכן מסם פרי גרוע
ומשריך כמה כרים כללום פמיתין ומרוחין לכן הקלו כסם
לעכין דמעי דלמו פרי מעלין ניכמו ומקמים נם כן פם גרועים
וכמו מקלו כסם לעכין דמעי
דתנוסתם כל כמות מקח מותרות
מון מן המוכטפו וכתב שלמכם
מסם תמוים מדכריים ומפתוב
מעיר פסוא מאכל בעלי חיים
מכלאר כי כוקר מנכי וכולם
מקמים וניכרו כו מפים לוקט
מותם למאכל בקרוו וכלמון יוכי
קורין מותם סיקא מולום במלת
פיקא סוא מורה לתלוי ומולום
סוא מורה לטוות כמו מקוין
למטוי כיוכי מור׳ כלומר תלכים
פיטים ומ׳כ נם מקמים נרועין
וכם מפקלים מאכלה לוגום
גם הנלף וסוא ש כצד הנקרחים
שלקלפם סם מעטי המועלת
ומו נרועי כלומו בזמן מקנמו
לא היה נאכל כדמתרינן בפרק
בינר מכרכין מפכחים דכיכוי
לער כר רב מפי דקל זריק
לביומא ולקל מכיל קפריסין וסם
סמר רב יהודה למר רב כלף על
ערלה כמ׳ל זירק מת מחביומת
ואוכל מת הקטריכין ונתב דמי
דמסם סערלה כמ׳ל היא מדכרי
קופרים מקלין כם כאוסן דפל
פני תלת פרי נרויע ומסם למר
דכי מאעין דכתין למחצב פטור
דמין לדם רונם כסם פאכילה •
מסו מיכו מייבות כמעשר על כל
מאולות בחצב עליהם סנוסע
למיין לו לקורות וכרומס קת
כעי חייבים כמעשר לו לאו מי
לחרינן דוקא ערלה דחייבי
קרא דכל מן מאכל מתרינן דפסול לכל מעשר דאיקרי כלאי
ומיכא דוס שמקומם פרישת כפפרי דם׳ דאף מייבים אן רילמת
קרייתו מעון בכוס חיקרו ומהיכם כללו יסיו עשורים ואלמ׳ מסוק
מלוקת דכי לכא כר מתל ור׳ לילא • מן הפת וכל פלני כספרי
פרשת ראה וכל פלני כי מין לו חלק ונחלה עמך דכרים מתין לו
חלק וכחלה ביהם מתה נותן ינחלקו מבחם ומלא סיא לו כסם
חלק שהם ה׳פקר ומרקמיר מלו ולא תמריני מיכה שמעיכן ראים
לדכי לכא כר מתל דאכי קייבות מתינן אבקר • מן פרה כמעשר
פוריע לוקא שהם כפל׳ דמקנת מעשרות כסבר שזרעה לזרע
יהקט פמור כלו פאוזרע ורהם על דעת שיהים לזרע ירק מלא
פטור מכל סזרע לעולם חכוב וחוב תרי מכיכו מחתב׳ פוערה
מילי מעשר שה עטורין מעשר ורבי לא מלא דמי כסבר לכי
דמניה סיא כסבר היא לו גורן לחר׳ דפרי זורע חייב לא מיבעת
מיהא קיבוץ פטור לכל שכך רגיל לחו גורן לחרת מיחא לא ואין
דחוב שהם וחדר מפיל והיידא מאמר דא כלומר חיוב לוקרית כן
מחוב שקום תלמוד דפפילו מתין לה גורן לחרת פטור וקלמר

דגמר לה מסכת פחקיים פרינה מלה כרוב לזרע פמומר לזרם
לזרע וזרוע כי כיפה כטלה דעתו ממקיימה לזרע הגל דעת כל
תרם מוזרעין לוקא למכילה ומייב כמעשר • קלמים ימידי כלומר
מפוזרים לא כטלה דעתו דאיכא דעבדי הכי לקיי לזרע וקמור
הזרע ואעלין מן המעשר שלמת
דמחסכת פיטרה מן המעשר
ואפילו כלליכא גורן ואתרת דקא
זרע כרוב הוי מזרעוני נטע
פתין כפלגין ומוכסוף מעשר׳
דפטורין מן המעשר מט כן הדי
דאיש לרבי אילא דפטורן מן
המעשר נכ׳ • והוא ירק כלומ׳ת
דאמרינן בירושל׳ דכטלה דעתו
וירקא מייב במעשר דוקא פלקט
מן סירק כלומ׳ מן הכרוב ענמם
אבל סם לא נקט ירק כך אנו
לומרים מטו מייבים במעשרות
בקמיפה וסא כאי לעצים ומ׳ם
כיון דלא נקט כפירא ומ׳ם
נמי כסכי קיימא דאעל׳ שלקט
ירק כיון דדעתו לזרע וזרעו
מפוזרים פטור • ליתי כאן ממא
לא חוו להקיש ומקה כאי אי
חייבים משום גזל דלמו כלום
כיכו׳ • רימין שנטעו לשם רימין
לשם פירותיו לאכלן ופירותיו
לא מקיבי כל כך כדאמרינן
כנות הדם שם ענבי סדם
כנקרפים מורטניות דכשון
פמורים חוו לאכילה וכשנטעו
לאכילה • אמר רב חסדא לא
פליגי אר׳ מייב פרוב לנטעי מוקף
במקום שמצרים אותם למכל
וכיון דאיכא רובא ואחצב חייב
ואר׳ פטור במקום שאין מצרים
אותם הרוב למכל ואעפ דאסצ
לאכול כאן ובאן שולין ובטלם
דעתו מכל שרוב • אם במקום
שרוב משמרין מהו לירוי אחצב אפי שתא ליימיב לטו כך תנו רבנן
זית ותאנה עד שיחשוב עליהן אסכתא תיפה ובורו או שם כויות ותאנה
לגבייהן כיון דרוב מצרין שם ואיכא כמה אחצב ומצבי לעולם דלא
מיורי אר׳ מייב במעש׳ שרוב משמרין אלא במקום דאחצ׳ משמרין
ואחצב אין משמרין אחצב עליהם מייב לא אחצב עליהם כטוב ור׳
אחיא מוקי דאמר בתרית לנטריך לירי דכעי למיתכי כשלישקוב
משמרין אפי לא אחצב לעני אלו ולא למיין פטור אנן קיימינן מייב
במקום שאחצ׳ משמרין וכבי אחצב אחר מכיכו ירוש לקרקע כמוב
ולא גרסי׳ אפי לא אחצב שא אפי אחצ׳ וצעכ׳ שנרשתו אחצ׳ת
באחצב לאכול׳ לא ידעיי שעשו לשה אחצ נרשת לא אחצב אבוצ
לעניו • מירסין סות יער ירגנון יער מירסן וכן באחצבת
קשו שיש מוציין כחורשין כלומר כיערים וכלין לחור דגפן
שעלתה כחורשין פטור מטעמא דכלי לאפילמא לאקום יאוב
נריך טפול והוא נקט פלקט דעתין דאין נם כדי טפלם
והוא אתם לאכילה ליאוב לכך פטורם • ואמר רבי יוסי
לחטעם זם לא אכעיי כשעלתה אחלית אלא אפילו נשתה כיוצא

והא הנינן העולה מאיו חייב בערל' תמן כשנטעו במקום יישוב ברם הבא שנטעה במקום חורשין אר אליעזר הדא דתי' כשאינה עושה כדי טפילתה אבל אם היתה עושה כדי טפילת חייבת. רב הונא שאל אתרוג שנטעו למצותו מהו שיהא חייב בערלה חזר ואמר רב הונא אתרוג שנטעו לטצותו חייב בערלה ולא כן תנינן ולקחתם לכם ולא מן המצוה תמן ולקחתם לכם ברמים לא מן המצוה ברם הכא כמה דתימר גבי שופר יום תרועה יהיה לכם מכל מקום ונא שלש שנים יהיה לכם ערלים מכל מקום מה בינו למשמר פירותיו לעניים תמן כשם שהוא רוצה בפריו כך רוצה בעצו ברם הכא רוצה הוא בפריו ואינו רוצה בעצו

ועור

ועוד מן הדא דא"ר חנינא פרי אם אתה אוֹעֵצו אין אדם יוצא ידי חובתו בחג ׳ מה רמי לה זית שנטעו להדליק בו נר בון חנוכה אלא בר בון זה דבר תורה וזה מדבריהם ואת אומר הבן מה רמי לה זית שנטעו להדליק בו את המנורה דזה דבר תורה וזה דבר תורה ׳ רבי שמעון בר יקים בעא קומי רבי יוחנן ניחא נטעו צד התחתון לסייג והעליון למאכל צד התחתון למאכל והעליון לסייג מהו אמר ליה היא הדא היא הדא היא צד התחתון לסייג והעליון למאכל היא העליון לסייג והתחתון למאכל ביצר הוא יורע מביא זמורה ומסיים עד באן לסייג מכאן ואילך למאכל רבי

כך הוא רובם כאצטו כלומר כרטן שיש לו בפרי תותו הדטן וב לן כאן נמי כמעת נטועה דכולי לכסקם כמי ליה ושם תיהוין מרט לעבי דכולי כוכ כמעת נטוע היה לעבי פרט הבא כלתרוג רוב בפרין כמעת נטוע לבוד אבו ולהיכו רובם נפצו וכיון דנחית לפרי חייב לתקן שמיכו לאוכל דעלת ולא פריו כחיב ועוד אם אתה אומר אין לך אין לדם יוד כו"ח כתכלו שנטעו לאחריך לתיפש לתרוגי שלא לתת לו שפרי שוה כמו שהוא לפני ונקרא לן לעיין מרל תל תיו פרי וכיון שלו מרי לא תו דפרי אין לאדם פרי שוה ולהיכו יין דחוי לאנוס פרי שוה ולהיכו אין ופייב בערלה וכספרי קדמוס יש טעות סופר ונכנסתה תבלבום כמו שכתוב כאן בסיוד והלחם כהלכות ערלה כתב שם נטעו לאכו לגולב ולאתרוג חייב וכן אלין כעל אשרני חלך שכחני לשם וסיים חייב לגולב כיון שלו כיו לאוכל דמאי שנא מלקוח וכן אמרו שם דשעת הגולב עושה כו מנו"ה בשם הפרי שכלוין עקר וכוונתו ליכו אלא לפירי ודקדקתו כוונה ולא מכחתי שם משכיר לגולב כלל רק לאתרוג ולא משבירוש ר' הוי שם לאתרוג שנטעו לאנותו וכו' עם כל הכוונו ולא זו כלכד דלא נקט כלל גולב אלא אף זו דאמרה משמע מכו' דגולב דרוצה בעבו ליכו חייב כעבל ושמע דאתרוג היו"מ דרוצ עכם כפרין ותו ליכל למשמע מנה דכאי הוא שם דאי לה זית לא לתפורה ולא לא חל דקל לגולב דאי לא אלא ודאי דלא דאי לא ושוד תרע דאו לגולב דוכו כמו אתרוג אוה ליה לגידולמי לאשוועי רכות אלולאת דקל שנטעו להכותו חייב ואתי אתרוג כאכם דהא דקל שאינו רוצה בפרין חייב לאתרוג פרוצה כפרין לא כם אלא ודאי דרוש לאתרוג אוה שחייב לעפי שנטעו לאכותו דמ כפרין אוה רוצה מכל דקל שנטעו לגולב פטור אן העולם כיון אוצה כעבו דמאי לאכם כפרק י"ד אם אה שהוציר לאתרוג ולא הוציר לגולב וכו עד כאן לכרי ׳ וכן נאי כתב כלאם אשורות בשאינו דמם שכתב הלחם לגולב ולאתרוג כלומר דקל לגולב ואין לאתרוג מנטע לשם אתרוג ולכרין טוכים וכוחים אלו הזכר כן חכל מכתי לפני דשאל הלחם לגולב ולאתרוג חייב כלומר לאתרוג שנטעו לאכות כו אכות לגולב ולאתרוג חייב לאכול אה שכתב הלחם לגולב ולאתרוג כלכד דומה להה שכתב הלחם זל הכוונה לאנוס כגון שנטע לאתרוג לגולב עד כאן ואלו לגולב דקאמר כלומר לאכות לגולב אלא לגולב ולאתרוג ולעולם דאין שנטע כלומר לאתרוג שנטעו לאכות לגולב ולאתרוג ולעולם דאין שנטע דקל לגולב חייב כעבלה כרכי דא"ל שפשר לשפי לגולב ולאתרוג אלא לגולב לאתרוג שנטעו לאכות לגולב ולאתרוג ולעולם דאין שנטע כלומר לאתרוג שנטעו לאכות לגולב ולאתרוג ולעולם דאין שנטע דקל לגולב חייב כעבלה כרכי דא"ל שפשר לשפי לגולב ולאתרוג אלא לגולב ול

רבי זעירא בעא ניחא יצר התחתון לסייג והעליון למאכל יצר התחתון למאכל והעליון לסייג גדל מתוך אסור הוא ואת אמרת הכין ר זעירא כדעתיה דאר זעירא בשר יונתן בצל של בלאי הבר שעקרו ושתלו אפי׳ מוסיף בו כמה אסור שאין גדולי אסור מעלין את האסו׳ נטעו לסייג וחש׳ עליו במחשבה למאכל וחשב עליו לסייג לא כל חימנו נטעו שנה ראשונה לסייג ומבאן ואילך חשב עליו למאכל מבין שחשב בו מחשבת חיוב יהא חייב׳ והתנינן ר׳ יוסי אומר פנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור תמן למאכל לעולם לסייג לעולם לעול ברם הכא מבין שעה בו מחשב׳ חיוב יהא חייב׳ נטעו ג׳ שנים לסייג מבאן ואילך חשב עליו למאכל והוסיף תוספתו ר׳ ירמיה אמר התוספת פטור ר בא א׳ התוספת חייב אר יוסי הדא דר׳ ירמיה מתחכא קשיא ולית היא שאלא ניחא בהדא דתני שדרה שהביאה שליש לפני גזו ולקחה ישראל דעא התוספת פטור וחכא התוספת חייב והכא נטי עקרו פטור והתוספת חייב אר יוחנן תני דבי רבי ישמעיאל כל שאין לו ערלה אין לו רבעי ורבי יוחנן בעי ער שיהא שלש שנים ערלה אמר רבי יונה

עקר

קס׳כסדי׳ערלה מפיתמי מוקמי מכלל ערלה יצאו מכלל כתב כן בפני כטעו לסייג וחזר וחשב למאכל מכין דמיו׳ תל כל מקום שתמצא מוסיף משעת נטיעה ומעתה אי אתה מליך מוסיף קלי׳ זה מימי מוכרח דמילי מילי קס׳ ודיכי דיני׳ קס׳ תכיומה נס ערלה נסבי׳ לא פעם ל׳ונקטינן ליה מכלל ערל׳ ולא לפרט דין זה ושופיך יחזור מחר תוספתו מהו שיהא חייב אם לאו׳ רבי ירמיה אומר פטור בכמה מהלים מורולין כחוב ר׳ ירמי׳ לו חייב ור׳ בא א׳ פטור ויפה כתב מפני לקמן מ׳ ושב כמי שעקרו פטור והתוספ׳ חייב כלו׳ דרבי ירמיה ס׳ לכחכאים דהתוספת חייב ורבנן׳ מתחת קסיל ולית היא שלא כיון שלכתחלה כרמי קפי׳ ומיהו שלא מתיחסת וכיון שלא כאלכא׳ קסיל מעיקר לכל שאין לו ערלה אין לו רבעי ואלו לאחר שתוספ׳ יחייב כ׳ משלם קירולין׳ כשר לתני לחזר ושנה כל שעקור מתלים מ׳ מעשרות׳ מדה שכשופה שלים לפני גזו כמרן׳ ולקחה ממנו ישראל מאחר שנראה שלים׳ התוספת פטור דבתר שלים הלכתן חולין׳ התוספת חייב במעשרות ומשום לו מנכוסתו מכל מעשה עליו לפי חשבון׳ כל שאין לו ערל׳ אין לו רבעי דתנינן כתב הרב׳ מסדר קירולין כל שאין לו ערלה אין לו רבעי דפשיטא ליה לרבי ישמעאל דאם עברו שלש שנים מהחכת מיום ואילך חשב עליו כשנה ראשונה למאכל אין לו ערלה ואין לו רבעי דלא מהניא מחשבתו לערלה לרבעי נמי לא מהניא׳ ורבי ויונתן בעי עד שיקח לו שלש שנים ערלה ר׳ יונה ור׳ יוסי מתרמי לה׳

עקר

מתחתון ומכאן ומעלה שתי חלקי מעלין ואמר ר׳ יונה מכלופין ויש יכיל ומורה ומסיי׳ כ׳ לחני נוטע לסייג מכאן ואילך למאכל׳ ר׳ זעיר׳ בעי ניחו׳ וכו׳ לר יוחנן מקום להשיג גדל אמר למ׳ כדלמרן ומקשת׳ לאורה דר׳ זעירה חזל לטעמיה דאר׳ זעירא בשם רבנין

כאן תלמוד לומר כגפן כל כלאי הכרם מעקרו ומתלו לחפי׳ מיעוץ כמה גדלין שם׳ אתר ותשלומין יש כאן מחתים הוי כגפן מקור מעל׳ והרי אם כפי שם כתב לא תיטע אצל התחתון למאכל והעליון לסייג זה משוב למאכל חייב בערלה וזה מחשב עליו לסייג פטור׳ כ׳ ונקט זה ולא כתב כשהכר התחתון לסייג ועליון למאכל דנעיץ מצי משמע כשום גדל מתוך לאור פרו כ׳ כשמונדל מתוך לאור ופשיט כר׳ יוחנן ולא כר זעירא דאמרת שכח רבי זעירא כדעתיה מכלל דאין הלכה כמותו וכי כשור לר מי רגל תלמידה יעמוד נטעו לסייג כשנטעו למאכל ומחרכן חשב מיתי למאכל כל שמשב כלו שמחשב למאכל עקר וחייב בערלה לחולין לחמרי׳ לא כל שישבו דכל עיקר למאכל כתי׳ ואשי׳ לחזר ומחשב עליו לאחר כך לסייג׳ נטעו שכח דתנו׳ ונוטע ג׳ כל שהוא לסוף ג׳ שכבר עברו ג׳ שני ערלה ופרי לית כתב ומשב כאנש ר׳ לוי כל שעיקר חייב בערלה ופ׳ ג׳ כל שעיקר כדתמרן שלא לפי׳ השלישית ומשום דבעי לחלק בה קוף שלישית דתעור ומכאן שלא מן שכתבנו דשמעה ומכיון כי אתי שכח שכיח מחשבתו כדי לכתב על שם עיקרו תעור ולא משב שכח דאיכא לאכוליה לא כל שכן ר׳ ממש נפי מהלכות מעשר שני ושה ירוש׳ וכו׳ ע׳ כ ושמעת מינה ממש׳ לא כתב כן כסדרה שם כל׳ מעשר שני ולא טוכיר שם כלל לא דשמוכ ולא שביעית אלא משם כטעו לסייג וחזר וחשב למאכל או פוטרו למאכל ומחשב עליו לסייג חייב והוה ריעה דשפת פלכר מ׳ מכלל דכרי׳ כלמר כן שברי כתב בפוף נטעו משם לסייג ומכאן ואילך למאכל אין לו ערלה ואין לו רבעי ודיוקין דוקא משם שביעית אבל לתומה ומכיש ושביעית עד סוף ולא פוסק בכלל חייב דיוקא כמי דלא כתב׳ שכח כלל וכן כתב שלמעלה שלא כן פירש שלמר מרוקא מפרש כן׳ שכיון שחשב בו מחשבת חוכ ואכתיב כל עץ מאכל כל מיכן שחשבת מאכל ושלא לא כתב חייב ותוכ משעת נטיעה וכן כתב הטור ומוכן לו משעת פטיעה וכתב ברבי כות יוסף ומה שאמר ומוכן לו משעת נטיעה כן כתב ברמ׳ם ופשוט הוא ער כאן ועתב על זה סרב בעל לחם חמודות שכית יוסף מכר דמפשיט כתב כן ואני תמיהני זה פתורת כסיס משעת קדושים עד כאן כלומר שלכתב הרב

כל׳ על דברי הטור כל פרושים ולא כתב שכי לית ליה לא כתב מכן דמכר דהלם מפשיט קלת׳ לה ואינו דשם תכיכה כתב מלתיה סיל מוכח משעת נטיעתו ע׳ כ ומני לומר דלעולם לא כעל מעיני הרב כי אלו כרישת דת׳ כ מכל מקום מכרם לא לעקר הדין לומר דאיכא סערל׳ כפלגם פוא משעת נטיעה ואינו שפי׳ שם פרב כעל קרקע לזה אלא משעת נטיעתו ולא משם הוכלת שפרי דכתי׳ ונטעתם ואסיך ליה שלם פנים ע׳ כ ואינו לעקר דין וכעין כירושלמי לקמן ערלה מלתיה הוא מוכ לו משם׳ נטיעתו שם יפכור פרב כי לשם דקא כתי׳ מלתיה מוין משעת נטיעתו היינו לעקרא דיוכ כפלגת שערלה לכל הדעת ופטור מהרמ׳ם לנו כפרשת דין זה דמור וקשב וכו׳ ומור ולו דמוכח משעת נטיעה ולא תימא דמוכח משעת שמחשכ למאכל תדע מפרי פטור וכדום לכרכם כרלם שכוין שכי נמי כתב כל פנוטע עץ למאכל מיכ כערלה ואוכם לם משם׳ נטיעתו וסכ נמי כדיוק דמור וחשב וכו׳ כתב פיה ומוכן לו משעת נטיעה וכורלי לאותו סכת כרלם שכיון שוש לעקר דין פערל׳ כפלגם וכך דכתב שכי לפרש דין זה שכ מפני זה כתב הרב כי כך הלשם ולא כתב שכי כתב ריתר׳ שכי כתב לעקר דין פערלם כרכתובים ולם יוכ׳ הרב שפו לו לכתלם כיוצ

עקר ערלה צריכ ליה אין עקר ערל פתחו מג שני רבי יוסי א עקר רבעי צריכ ליה כל שאין לו ג ערלה אין לו רבעי • תני אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו נטוע חוץ לארץ מבין שמקצתו נטוע בארץ כבלו בארץ רברי ר' רשבג אומר צד הנטוע בארץ חייב הנטוע חוץ לארץ פטור רבי אבהו בשם רבי יוחנן נעשה כטבל ובמעושר מעורבין זה על זה ר' זעירא בשם רבי יוחנן נעשה כטבל ובמעושר מעורבין זה על זה רבי זעירא בשם רבי יוחנן שורש פטור פטור מה כרבי דאמר שרשין היין זה בזה דברי הכל הוא הבא שורש פטור פטור חן תיכר שורש פטור פטור בשורש ישן שהשריש בתוך שלו בשל חברו אבל אם השרי מחוץ לארץ בארץ לא בדא • ושורש פטור פטור והא תנינן רבי יוסי אומר הפנימי למאבל וחיצון לכיס הפנימי חייב והחיצון פטור ופטור צד החיצון לצד הפנימי רבי זעירא אמר לה טעם רבי לא בשם רבי לעזר ראוי הוא לחשוב עליו ולחייבו ר' יוסי בשם ר' יוחנן שרשים

יוסי א עקר רבעי צריכ ליה כל שאין לו ג ערלה אין לו רבעי • תני אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו נטוע חוץ לארץ מבין שמקצתו נטוע בארץ כבלו בארץ רברי ר' רשבג אומר צד הנטוע בארץ חייב הנטוע חוץ לארץ פטור רבי אבהו בשם רבי יוחנן נעשה כטבל ובמעושר מעורבין זה על זה ר' זעירא בשם רבי יוחנן נעשה כטבל ובמעושר מעורבין זה על זה רבי זעירא בשם רבי יוחנן שורש פטור פטור מה כרבי דאמר שרשין היין זה בזה דברי הכל הוא הבא שורש פטור פטור חן תיכר שורש פטור פטור בשורש ישן שהשריש בתוך שלו בשל חברו אבל אם השרי מחוץ לארץ בארץ לא בדא • ושורש פטור פטור והא תנינן רבי יוסי אומר הפנימי למאבל וחיצון לכיס הפנימי חייב והחיצון פטור ופטור צד החיצון לצד הפנימי רבי זעירא אמר לה טעם רבי לא בשם רבי לעזר ראוי הוא לחשוב עליו ולחייבו ר' יוסי בשם ר' יוחנן

שרשים

דיעם כטבל ומעושר מעורבין זה על זה רבי זעירא בשם רבי יוחנן מי שהיה עקר ערלה בארץ ונטעה בחוץ לארץ ונתעקר ונטעה בארץ ר' יעקב בשם ר'

שרשי אין בהם ממש אלא זעירא לר' יסא בפירוש שמעתינה מן רבי יוחנן או בערלה הויתון קיימין ואתדברת הא מלתא בבבורים ואי שרשין אין בהם ממש אף זעירא הן תימר שרשין אין בהם ממש בשהשרישו מחוץ לארץ בארץ אבל משהשרישו מארץ לחוצ לארץ שרשי יש בהן ממש · ספקה לזקנה לחוץ לארץ פטור להקדש חייב לצד התחתון לצד העליון חייב להקדש הויא שהו ראוי לפדותו ולחייבו לצד העליון שהוא ראוי לחשוב עליו ולחייבו רבי יוסי פרשבג אפי סבור בר ערלה תלויה ברעתו מעשרות אינן תלוין ברעתו מתני' את שבאו אבותנו לארץ מצאו נטע פשוט נטעו אעפי שלא כבשו הוי הנוטע לרבי חייב ר' פוטר הנוטע ברשות הרבים והגוי שנטע והגזלן

סדרים אין בהם ממש למיתי לסדרם כסדר מיטר ולא מ"מ לעניין ערלה קא מ"ל לעניין בכורים כר' זעירא דלעיל · בפי' מתעתיקין ד' ווחנן נמי ערל ולא פליג מדר' זעירא עסוק בבכורי ור' יסא בערלה הוא דילמא בסתייתם עסוקי בערלה סוכיל דבר בבכורי ופליג מדר' זעירא דאפי' בבכורי תכילה ולא מיפשיט קיימין מלפי מין בהם ממש וסדרים מין בהם ממש כיון מיתיס לעניין ערלה כיון מיתיס לעניין בכורים לא נ"מ דוקא בסתייתם מ"ל למרן דכלו מפטור לחייב ולא למרין סדם פטור עיש"ב כל בסתייתם מארץ נ"ל דכלו ממקום חייב לפטור ים בהקמים וסדום חייב מחייב · ספקה לזקנה ל"ל פטור ס"ג ולא גרסי ספקה לזקנה פטור דעיין כפוף שוא קזור כרתין חזוב סקנר מספקו בשוא דמייתו מעשרו וכן פירשו מרמפס ורס לכל מד"ב מי כעוך ושכל פולך על מקום ת' דעיינו הוא פרכר והרכבה הים שפותה תילן לתר וטוען בתוכו פוף מתולן לתר ותא"ס קומרו מ"ב יש כן בקשירה וסכיך והר"ל כך נקט לעון כיוך ורמכם ורס לעון קשיר ובתור סעיפין כלן הוא ספק לזקנה ולא מתרו דם ר' יסא דגרעינן מהתרן ל"ל דיש כאן ממש סיימו דוקא בפרגי דסתריפו אבל לא קפר פוף אחילן זכתרן ופייהו ולר"ש סוקר דסייהו פוף שכח ל' דקשיא פוף חילד ופוף שבוף הוקנה ואי פן פוף הוקר יוקא תחילן ת"ל בשיר כיון דעקר הוקנה שוא נת"ל ומפל תולך תתר סעקר כרתכן כ"ג דשעברו תלים עותר בתרן ושוף נוטה לת"ל שכל שולך תתר סעקר וכתלן ב' כיון דהעקר שוא נת"ל ותשם יוכך ילדים ותפ"ג ורב תתי"ם סירולין כתב ולא מספקה לזקנה קשר ילדה וז דתייבת בערלה ומעשרות קשר פוף פלא בוקה סחוא ונקא אתך חילן הוקנה כת"ל כדי סוכך תשם תחכו מעשיודעית כיה נר פטור דקסבר פוף יוכך ובפ שמכיש תעין לא קילנחכי דכתרום כ"ש לא שליגי דלא תסיבלא יוכיך פוף עב"ד ונוריך לי עיין כתם פתין שודון דומא לרתוי ועיש · להקדש לוקנה של הקדש · תייב נדתפרש תשום דרתוי שוא לתייבו רבי יוסי דתקני דתתר תפי הפניתו למכל והתייבולסיי שפניתו תייב והכיעון פטור · כר תכ"ל דנדייתה דש שגדל בתוך תייב והגדל בתטו עם"ו ת"ל יכלכל שוי והאי לתורו ואפי לתולי כדיסי טעמ"ל דתכל גסתכי תעין וחזור סתלתור ומסיק דתפי אית"ר וומי כדתסב תני סכר דתורה אבלכל ופתמת דאש טרו' אינן תלויין כדעתיה סילכך לא תני לתקנועי נר ויוקא פתרן וכש מיירי דתכ"ל תכל ערלה תלויה כדעתיה דתלו לא תסב כדתפי תאנר דאנר תפניתו למכל סכל פתר לפיכך תני לתקנועי נר יפיק פתרן: כתרני' ותלו נטוע פגש"ו נויש ככך פטור פגא כי תכוחו לא פתרן תתר כיוש ובפ"ת זכו ל"ת נויס תעש פלא ככתו כל פתרן תייב בערלה דכתי כל עץ מ"מ וכתי תני לה כתיב כי תכוחו ונטעתם פרש לפטעושו נויס עד שלא כלו לתרן יכול תפיני תוך סיטעו נויס תפכלו לתרן ת"ל כל עץ תכאן תמרו עד ספלי תכותם לתרן ותלו נטוע פטור פטו תעש פלא ככתו תייב ולקמן כתל פגרש לותס · פנוטע לרבים נעש יחיד

כרמות היחוד לנורך רבים לכנוס פיאכלוס רבים וכיוצא דתי' לרבי רבר פוא ופתו סבתב רפ' כפ' כל כשפ דבכלי ולנוטע לרבים לנורך רבים כגון כשם בדרך לכל עובר סדי סדר ותני המוסע כרמות סרבים ולא פליג לי אלא ודאי אחילרבים פלומר כרבי לנורך רבים קא' כרבתכו סתום פם וסתם תני לנם לרבות לת הנטוע לרבי' לי לו להוציא לת הנטוע לרבים פט רת"ן ונטעתם ליאיר ממע לרבי לין מפעע דלין דרך רבי לנטוע אלא כל חד וחד כתב רחמנא לכם להביא לת הנטוע לרבים ומ"ט דרבי ונטעתם כין ליחיד כין לרבים מתמע כתב רחמנ"ל לכם פמי ולין רבי לתר רבי אלא למעט ע"ב כלומ' ונעט נטוע לרבים ולקמן מתמע דלוקא כיוסלם וכ"ש סרמכם כפי"ת הנושע לרבים נתוך מדמו תייב כערלה שפעע ונטעתם לפי רבים נדל כמ"ל פטור ושרעורי"ם כפי פתנינא כרפם סיתין דתנוטע לרבים פימו פכיעע נתוך אלא ולנוטע רבים נעש יחיד פלא נת"ל לפנטים ולין רפות ביחיד פולם כם פכתב ולא כנוטע לרבים תייב כגון כרמות ביחיד ופוא של סרבים כבי פרש בגון כירושלם נרפש פבתם רפות ביחיד פלירושלם לרבים וכדתפ טעמת כגמ' לקמן ות"ס פנוטע דשכח דלקמן כין לר"ם כין לתרמכם מתמרת יפ' ודוק · פנוטע כרמות סרבים בגמ' דשכח מפרש כגון שנזל קרקע מרשות ונטע שם תילן וכתב ר"ם פנוטע כרמות סרבים כתם לפי ר' יוסי פלא נטע לרבים ע"ג תבל מפרש פירולין כתב ולא פנוטע כרמות שת בגמ' שנזל קרקע ונטעו לדורים ותייב דינטעתם מ"מ דרפין וכ"ם דכתם פליג לי כדמוכח בגמ' לתפי' שמעון כן לפור דמיד פתתני דשנוטע לרבים מייב תפ"ם פליג בנוטע כרשות דרי דעליג לתתני דנוטע לרבים ופטר ליה דסב פטר לכתם פיפת דלא הסיב יתום כיו מפרש יע"ש · ופס סדברין יותר נוטות של סתרת אית יש לתת טעם לרבים סמזון וסייפו טעמים דכיון דר' יהודה בגמ' מסתים שהזכרנו יפיב טעמת לנוטע לרבים ואין רבי אחר רבי אלא לאשם פס כן לדידים ניכלת לגיפת אלא אחר רבי מרכם וחייב ולפי זה בכוסב כרשות סרבים לדידים דלגיכת תי' דנוטע דתימו לכם פפוס נוטע לעצמו ולית שת ונטעתם ופימו חדרבי מחייב וזהו שתתר כשם לפימו רבי יהודה מודם דחייב דלאו סיימו פטור לרבי כלומר תימו נטוע לרבים סתתמר כי פאוס רבי אלא ולכך חייב · ובכרבי פכתב ורב מכרתורא ז"ל כפירוש פשכתב כתב פנוטע ישראל ופוס לקוח מרבי תרמכם שכתב בפירוש פתכפ ז"ל ותפרו בכרבי פכתב עניכו פנוטע ליפראל כשכירות או בחכפ מרעה לטרוח דשכיחו מעכתו מכלאם נוטע לגנו לעצמו ונקפ ממנו יפרח! תא"כ תייב כערלה ע"כ ל' כפירוש פשכתב מכל כשלכותו כפי דשלכו תא"כ כתב תרמכם ובכרבי פכתב כין ליפראל תייב וכתב עליו תרב הגדול בכלו"ז כפי פתכתב דבכיו דוקא פנוטע ליפראל ובגן חור בו פקום דבכתם דוכתי מתתב דתף כנוטע

והנזלין שנטע והנטע בספינה חייב והעולה מאליו חייב בערלה:

גמרא ונטעתם פרט לשנטען גוים עד שלא באו ישראל לארץ רבי הונא בשם רבי אבא חדא אמרה שורש פוטר פוטר נטעו אף על פי שלא בבשו חייב וברבי ישמעאל דאמר כל ביאות שבתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו שבע שבבשו ושבע שחלקו רבי הילא בשם רבי לעזר מודה רבי ישמעאל בחלה ובערלה ותניבן בבואלפי ששנו חכמים היובו רבי יונה בעי מחלפא שיטתיה דרבי ושמעאל תמן הוא אשר היא הקמח הוא

הכותי לעבדו אסור ערלה ע"כ ובכר נודע דכשדכרי פירות מאבדה סוקר למה מכתב בספור העסוק עקר לי אפוס ספורם המעשה הוא קורס שחכור ואמרינן דאמר בו אחר זאין ועורדעם הוא פירוש וכאן הוא פכק ופעסק עקר ולא נאמר מלקרק שלמה שוכבל דין זה כאשל מסרי אמרו כרפי׳ שמעם נטעו אף על פי שלא בבשו חייב ואיינו כטעו גוי כיצו שלמה כתיב וכאלהי מוציא את שכטע גוים למה שכתו לאחר שכטעו גוים וכאן אחרו אף על פי שלא בבשו חייב ואפילו פירות כל אומות כטעו גוים ולאין שכן למה כתיב אלהי׳ אתכם ה׳ והנגדי אטע שם תניגא לה הלא אמ׳ ואשבר דתרוייסו גריכי הלי שמועינן דרשם דטעו גוים אפשר שלא בבשו לחייב הוא אחרי כאן שעדיין לא התקדש כאחר שעדיין אפשר לו הולכים וכוכבים מיורש שם לאחר שיפבשו כל האחר ינרשו את כל הגוים וכי נטע ליה לאחר אדעתא דישראל נטעו ומ׳ מיי לכבי לכטריך למשמעינן סיפא דאפי׳ אחר שכבשו וגוים שם כשקבלו עליהם את השם ואפשר דלעכמו נטע מפלוייב ולפי פשמעינן סיפא הוא לאפוקי מדוקא היכא דכבר בבשו וכחלט האחר להם ליעזר שלו חייב דאין קנין לגוי ולאחר שלישראל לכל קורס שבבשו פעדין אין האחר בהחלט שלישראל אחרי׳ דיה פטור קמ׳ל. והנזלן שגזל קרקע של ישר ונטע בה קיימ ולכן רבתיב תיינו לרבות הנטוע לדבים. והכוטע בספינה מעכ׳ם את נם בקוסם ולפי שלא הרם חייב משום סוקן שהם מפעפעים והרישום כאלו ים נקב שכל החילן דאחן כלי חרס עומד בנגד שהרשים כדמם בגמ׳ לקמן וכפ׳ל שלגולל משמיט כן ולקמן יתבאר זה כפ׳ה. והעולה מאליו כרשות היחיד ובמקום יבוב:

גמרא ונטעתם פרט וכו׳ תרע לאם פטור מוסן שמנטו נטוע כשבשו תלמוד לומר לארץ משום דכתיב כי תבואו ואחר ונטעתם שלאחר כיאה נדיך שתהיה הנטוע ע"כ פרט לשנטעו גוים עד שלא באו לארץ. ורבי אחרי שפטור פוטר דהא משום שרש קטן שנתן שקורם פוטר את כל יניקתו שכתר הכי נקטיכר דקאמר לאחר ירושה ויפוכם שלא סיכה דקאמר כפירוש שכל כל שלא פירם חיבו שלא לאחר כנסם לכך ורבי ישמעאל הוא דאמר דכתוב דפרט בפחת משם ושיבו כאלך דכתיב כי תבואו שלארץ וירשתה וישבת בה שבי׳ שבכל כיאות שתם לעפי שלא פרט בעפן נסכים וכיוצא בזה ואחר שבן הוא שאמ׳ נתן הכם וכרבי ישמעאל וכו׳ כלומר לא תיבא דאתי דנטעו לעפי שלא כבשו חייב לתיבא פרבי עקיבא לחורים דהוה שכר לכל כיאות שתם שום לאחר כיאה שיהו ולשיבך הכא נמי ערלה דכתיב כי תבואו לכך כלא ירושה שמה חייב לכל לרבי ישמעאל דאמר כל כיאות וכן לר׳ ישמעאל אתיא שלא וכרבי ישמעאל דאמר כל כיאות וכן לר׳ ישמעאל אתיא מתני׳ כי תבואו לך אינה אומרת אבי שמה בחזקת קיימ׳ לאחר ירושה וישיבה ובאן שמצאת כיאה לכך חייב להבי לאת רבי חילפ בבלי לאמר ואחר דבעלם אומרת כיאה וכחלק אומרת שמה דמבי בן בחלה בבואכם אל הארץ כלומר אחר הכתוב כבואכם ומשוכה כיאה וו שכלן כתיב כי תבואו אל והיה כי יביאך וכאן כתיב כבואכם כרמ׳ שמעאל דמודה רבי שמעאל בחלה שנטעו גוים שבשו דכתיב כל עץ ואפילו אותם שנטעו כין כיאה לבכום ובלותם שנתיב כת׳ב לפי וכרוש לשעלם ולא כי תבואו ונטעתם פרט לשנטעו גוים עד שלא באו לארץ יכול שמני מיבה וכו׳ דנפרש תרי מילי קאמר כי תבואו אחר כתכאו ונטעתם יכול אם נטעתם גוים ולא אם שנטעו שנוים לף מיהיה לאחר כולהכם ע"כ תון ואחר אמ׳ ת"ל כל עץ ליתא דהבי כל עץ לרבות כל עץ שנטעו ישרש כדמוכח בת"כ שמעו דמני מיין ת"ל כל עץ וכיוצא בזה כאשר שנטעו ישרש לאחרי כי תבואו ונטעתם תרי מילי קאמר אכל תון יכול עץ אם דלית ביה פרי תרי לי ועוד אם משמר מכאן אמרו לחיבא קמי לי קמי לכל עץ אפי׳ אינו כלאחר שלא רבוי דנטעו גוים לאחר שכאו ואין אחר אחר מכאן אמרו עד שכאו זה לא אמרו מכאן ואי קמי לכי תבואו ונטעתם משמ׳ אינו לאחר אלא דעד שלא כאו לארץ פטור אכל נטעו כין כיאה לכבוש לא כפיק אלא עכל עץ לפי שאמור ואי קמי לאחר ואחר ואיהו כי תבואו וכל עץ אמרו ככר כאחר ולאם לו לכפול הדברי׳ וכמשך לזה ג"כ כפיק ונתן כלשון הלאכם שכתב כפי אם ת"ל אם שנטעו כותים עד אלא כאו לכותינו לארץ פטור אכל שכאו לארץ לף אם נטעו גוים חייב שנאמר כי תבואו אל הארץ משעת כיאה ע"כ וכתב עלין הוב ככ"מ זם נטעו גוים וכו׳ עד משעת כיאה נם זה כירוש׳ אם ע"כ ואין לטעון על הלאכם ל דלמא לא הוכיר ת"ק אלא כשבאו ממזרח כתיבה אחרי שאמרו משע כיאה וכ ל כתוך זה לף עפי אלא כשבאו אכל אי אפכא לאידך כדכרי׳ם: דיקין פרט בעפן נסכים וכיוצא בזה ואחר שבן הוא שאמ׳ נתן הכם וכרבי ישמעאל וכו׳ כלומר לא תיבא דאתי דנטעו לעפי אלא כשבאו חייב לתיבא פרבי עקיבא לחורים דהוה שכר לכל כיאות שתם שום לאחר כיאה שיהו ולשיבך הכא נמי ערלה דכתיב כי תבואו לכך כלא ירושה שמה חייב לכל לרבי ישמעאל דאמר כל כיאות וכן לר׳ ישמעאל אתיא מתני׳ כי תבואו לך אינה אומרת אבי שמה בחזקת קיימ׳ לאחר ירושה וישיבה ובאן שמצאת כיאה לכך חייב להבי לאת רבי חילפ בבלי לאמר ואחר דבעלם אומרת כיאה וכחלק אומרת שמה דמבי בן בחלה בבואכם אל הארץ כלומר אחר הכתוב כבואכם ומשוכה כיאה וו שכלן כתיב כי תבואו אל והיה כי יביאך וכאן כתיב כבואכם כרמ׳ שמעאל דמודה רבי שמעאל בחלה שנטעו גוים שבשו דכתיב כל עץ ואפילו אותם שנטעו כין כיאה לבכום ובלותם שנתיב כת׳ב לפי וכרוש לשעלם ולא כי תבואו ונטעתם פרט לשנטעו גוים עד שלא באו לארץ יכול שמני מיבה וכו׳ דנפרש תרי מילי קאמר כי תבואו אחר כתכאו ונטעתם יכול אם נטעתם גוים ולא אם שנטעו שנוים לף מיהיה לאחר כולהכם ע"כ תון ואחר אמ׳ ת"ל כל עץ ליתא דהבי כל עץ לרבות כל עץ שנטעו ישרש כדמוכח בת"כ שמעו דמני מיין ת"ל כל עץ וכיוצא בזה כאשר שנטעו ישרש לאחרי כי תבואו ונטעתם תרי מילי קאמר אכל תון יכול עץ אם דלית ביה פרי תרי לי ועוד אם משמר מכאן אמרו לחיבא קמי לי קמי לכל עץ אפי׳ אינו כלאחר שלא רבוי דנטעו גוים לאחר שכאו ואין אחר אחר מכאן אמרו עד שכאו זה לא אמרו מכאן ואי קמי לכי תבואו ונטעתם משמ׳ אינו לאחר אלא דעד שלא כאו לארץ פטור אכל נטעו כין כיאה לכבוש לא כפיק אלא עכל עץ לפי שאמור ואי קמי לאחר ואחר ואיהו כי תבואו וכל עץ אמרו ככר כאחר ולאם לו לכפול הדברי׳ וכמשך לזה ג"כ כפיק ונתן כלשון הלאכם שכתב כפי אם ת"ל אם שנטעו כותים עד אלא כאו לכותינו לארץ פטור אכל שכאו לארץ לף אם נטעו גוים חייב שנאמר כי תבואו אל הארץ משעת כיאה ע"כ וכתב עלין הוב ככ"מ זם נטעו גוים וכו׳ עד משעת כיאה נם זה כירוש׳ אם ע"כ ואין לטעון על הלאכם ל דלמא לא הוכיר ת"ק אלא כשבאו ממזרח כתיבה אחרי שאמרו משע כיאה וכ ל כתוך זה לף עפי אלא כשבאו אכל אי אפכא לאידך כדכרי׳ם: דיקין פרט בעפן נסכים וכיוצא בזה ואחר שבן הוא שאמ׳ נתן הכם וכרבי ישמעאל וכו׳ כלומר לא תיבא דאתי דנטעו לעפי אלא כשבאו חייב לתיבא פרבי עקיבא לחורים דהוה שכר לכל כיאות שתם שום לאחר כיאה שיהו ולשיבך הכא נמי ערלה דכתיב כי תבואו לכך כלא ירושה שמה חייב לכל לרבי ישמעאל דאמר כל כיאות וכן לר׳ ישמעאל אתיא מתני׳ כי תבואו לך אינה אומרת אבי שמה בחזקת קיימ׳ לאחר ירושה וישיבה ובאן שמצאת כיאה לכך חייב להבי לאת רבי חילפ בבלי לאמר ואחר דבעלם אומרת כיאה וכחלק אומרת שמה דמבי בן בחלה בבואכם אל הארץ כלומר אחר הכתוב כבואכם ומשוכה כיאה וו שכלן כתיב כי תבואו אל והיה כי יביאך וכאן כתיב כבואכם כרמ׳ שמעאל דמודה רבי שמעאל בחלה שנטעו גוים שבשו דכתיב כל עץ ואפילו אותם שנטעו כין כיאה לבכום ובלותם שנתיב כת׳ב לפי וכרוש לשעלם ולא כי תבואו ונטעתם פרט לשנטעו גוים עד שלא באו לארץ יכול שמני מיבה וכו׳ דנפרש תרי מילי קאמר כי תבואו אחר כתכאו ונטעתם יכול אם נטעתם גוים ולא אם שנטעו שנוים לף מיהיה לאחר כולהכם ע"כ תון ואחר אמ׳ ת"ל כל עץ ליתא דהבי כל עץ לרבות כל עץ שנטעו ישרש כדמוכח בת"כ שמעו דמני מיין ת"ל כל עץ וכיוצא בזה כאשר שנטעו ישרש לאחרי כי תבואו ונטעתם תרי מילי קאמר אכל תון יכול עץ אם דלית ביה פרי תרי לי ועוד אם משמר מכאן אמרו לחיבא קמי לי קמי לכל עץ אפי׳ אינו כלאחר שלא רבוי דנטעו גוים לאחר שכאו ואין אחר אחר מכאן אמרו עד שכאו זה לא אמרו מכאן ואי קמי לכי תבואו ונטעתם משמ׳ אינו לאחר אלא דעד שלא כאו לארץ פטור אכל נטעו כין כיאה לכבוש לא כפיק אלא עכל עץ לפי שאמור ואי קמי לאחר ואחר ואיהו כי תבואו וכל עץ אמרו ככר כאחר ולאם לו לכפול הדברי׳ וכמשך לזה ג"כ כפיק ונתן כלשון הלאכם שכתב כפי אם ת"ל אם שנטעו כותים עד אלא כאו לכותינו לארץ פטור אכל שכאו לארץ לף אם נטעו גוים חייב שנאמר כי תבואו אל הארץ משעת כיאה ע"כ וכתב עלין הוב ככ"מ זם נטעו גוים וכו׳ עד משעת כיאה נם זה כירוש׳ אם ע"כ ואין לטעון על הלאכם ל דלמא לא הוכיר ת"ק אלא כשבאו ממזרח כתיבה אחרי שאמרו משע כיאה וכ ל כתוך זה לף עפי אלא כשבאו אכל אי אפכא לאידך כדכרי׳ם: דיקין

לכל לגבותן לאחר שיחה שטוח לו ללמוד קרוא דכל עין כדאיתא
בת"כ ותו לימא למידק כדכתי' ארמ"כם שכתב וה שכשעו כותם
וכרגל ביהושלמי ואתי לתיובא ירושלמי מפני מרובה סיח עת שבלו
ימרמל לארץ ויותר טוב שיח לפיים מקוואו במעגים ולא לתיובא
ירושלמי טעמא דמילתא אתא לפיוסי ולימר דמעשו כירושלמי הוא
ממנו מעשה בהיכא דשיח ראשון • וגרסה לאחר מפלם דמובן
בריתא דתורת כהנים פ' פי תבואתו ושבת פרט לשנטעו גוים
עד פלא כשולמרן דקאי כי תבואתו הוא מדויק ומפרט בהיכא קורם
ככום וירושה ומפ פרט קורם לארץ שכתב לו יכול וכו כלומר ומאי
קמרת דהתם כי תבואתו הוא מדויק ומפרט הוא קולם שיחה
שיחה כדכי ושמעת אל דאחר דבל כיחות שכתורת אתם לארץ
אציחם דשלך וכבורים דכתים בשר ורקם ויציכם ובולהו נמי
אתם הוו לאחר ירושה ויציכם ואם כן פאיכי תבואתו הוא לאחר
וירושה שציכם ומפ פרט אשכחו לארץ לאחר כיחה וקורם
ירושה ויציכם והוו מאחר לו יכול דהאיכי תבואתו מיבי שנני
את שכשעו גוים אשכחו לארץ אלמאר לאחר אחר שכאו וקורם ירושה
אשום דהתם כי תבואתו שנה לאחר ירושה ויציכה תלמוד לומר
כל ערן ואם כן פאיכי תבואתו מוכרח הוא שכאו אשעת כיחה
קורם ירושה אחת לקוף סוף אם אחרשה אם כשעו גוים
קולם שכאו לארץ הוא מכי תבואתו שנוא אשעת כיחה ואתה
מכואר לאחרואו כאן בירושלמי מדקאחר כשעו לף על פי
שלא פכאו אשיחו כרכי ישמעאל דאחר כל כיחות שבתורה
אתם וכו' אשום דהוסם כאלם וכעד לא שכאו בהם אשיחה
אשוכה כרכתיבנא אם כן אחרואר דכאן בתורת כהנים אין
בירושלמי טעמא דכשעו לאחר שכאו לף גבל מי שלא ככאו
לאיכא הוא אשום דכיחה זו לבולי עלמא הוא אשעת כיחה
ולא לאחר ירושה ולזה כתב פלפס שלכן כאן מוסיף קורם שכאו
לכאור וכאן אם כשעו לאחר שכאו לאיכא אשי אחרואו שהוא
אשעת כיחה ולא לאחר ירושה • ואיכא דרב כהן אשכח
אשקיאו את בירושלמי אלמאר טעמא דאיכא אשום דאין לאחר
דאתי לשילו כרכי ישמעאל דאף דבל כיחות אכתורה אם
לאחר ירושה ויציכה וה הוא אשעת כיחה ולא אחרו בלו אין
אין אבל כיחתייהן לא כתיב השעם ובתורת כהנים לכתי
אחרו בלו אין אבל כירושלמי לא אפיק ליה אלא אכוחה ולבך
קיימו דרב בהאי דשבת פ' דמן הירושלמי אחנא אעם אין זה •
הוא הדוה שיח אחרים כתב אחרר אלמא
אחרים זל נרחה בעיני דבפרק ערבין אלו הוא הדוה
דגבי בהם כתיב ובשריך לאחר שכהן בערכך
בכהן בן יחיה היכא הוא ובני הוא כאחר ישריך לאחר שכהן
בן יקום עד בהן ואמאר דלאבי קאמר הוא הוא שיח אקמם
דכי היכי דאחרינן דהן פורין את אקרקעות אכפרם בשאר
דבתיב בשרך אבהן בן יחיה אבי אין פורין את אקרקעות
נבי בית אכפרם אדבתיב בשאר יעריך לומו אבהן בן
יקום ובתורת כהנים דאין פורין לומם אכפרם
ועוד אעבר לומר דשיח דקאחר שוח אמקדם את ביתו
דפיקיל ויסף חמישית אכסף ערכך עליו ואין לו אחרים הוא ואמקדים
אחרם לאחר בתיב ויסף חמישית אכסף ערכך עליו וקם לו
ויהיו אקמם ולאבי קאחר שיח הוא שיח הקמת דבי היכי
דאמרינן בשופר כרי לאחרו אקדם לומו אתחלל על אקרקע
דרחמנא לאחר ובתן אכסקוקם לו ואחצציכן קרקע ולא אסלטלין
אע"ג דבתיב בכסף אשום דהוו בלל ופרט וכלל ויכף אישמיתו
בלל ובתן אכסף פרט לו אוד וכלל כרכתכו אשום בלא ואין
והיינו אקדש דאחרים לאחוז אם נאחר בשלם בית אחרו
אחרים ויסף לו דאיכא אקמם שיח אשום ואתרעובו דין
לחד להם ולא תיובא דבי היכי היא להם אפרש כרפרש לאחר
אכתוב כתורם שבי נאחר בעמין אחלל קח"ל היא שיח אקדש
ולאבי רעתי לאבר לומר דלום כיון דמ"ל זל ובתן אכסף וקם לו אלם
אמקדים יגל לא כיחתו וכו' ויסף חמישי בסף ערכך עליו ויש ל
אלם תלמ' בכוכא דמ"ל אוד לעניין לאחר שבראם דאיך יאחר בתן
דרמבנא אמר ובתן אכסף וקם לו ולביא לאחרי קרא ולבבי לאחר
לומר דשיח ובתן לאו דוקא אלא קרא קאמר ויסף חמישית ככל
ובבר הנא אמר ובתן אלם לכתוב שבי ובתן אבבסף ויסף חמישית
אכסף וכו' לאחרי אלבתא בשבת וש לומם כמב ואש אמקדים יגל
דיהיו קרא אמקדים בית דבתיב בית ושיח לומר לך תרתי דרש
דובתן לאו דוקא ואפיק אלאו דוקא לו וקם לו אמקדש לאחוז אחרים
דשוי בלל ופרט וכלל אלא גם ושיח לו אוי שבי ודרשינן בלל ופרט
וכלל ובם פרשת לתוס' אשסקיסו אבריהם כוקם לו דבתי' וכשבת
לוח בלל ואחרו וכלל בתבו בלל אחיוחיו עלו פרט בסף אור וכלל
ישים לו ואלא בוקם לו קא עביק אלא לסורות זם אשיבו שוח
היכו אקמם וכוס וכוס ל' שוח •

הוא שביף הוא נקיצה שוח אבירם שוח פתיבה אבתיב
ובתבתם את אוכחותם ושברתם
את אבבותם אלאו תיחוק אבבסף ברוך אבירם ואוכח ברוך אתה
ואם פעולות אשבות וו אוו ואם כן אתן אבאבסף ובבר את
סיוכח לא תיבף ידי אוכחת אכתוב קא אפשע לן שוח אבירם שוח
נתיב וכל אתן לאבור אכור אשיר דאני

הוא גאולה הוא פדיה שוח גאול היח פדיה כת אפלפס
שוח גאול היח פדי' דגבי עבריה
בתיב ואפדים ודרשינן אנרא אפדיונם וכבית בבתי ערי אוחם
כתיב ושיח גאולתו וקסבר דשיובו פדיה ונאול לאחלין ולא דרים
גאולתו אבל בלו שבאלא דקדושתן בבלו אמרי' אחי חדא גוא לאחלין
ואחי חדא לזבו גואל לאחלין לא קשיא אא דגואל לאחלין לא שיח
והא דתיבו גואל לאחר ירושה • ואיכא דרב בהן אמאני לם וכתב רש"י דאתי חדא
זבו בבית בבתי ערי חוח קאי עב ואין בבו לאחרן דערכין ובאתו
אתום דבאמור פיח בערי חוח קאי אלם אסר אם דאתי אא ל' בבל
היא גאולה אלחלין בבלו אסבר אשיבו פדיה ואין דרשי גאולתו
גאולתו בבבנן דבבלו אלחלין בבלו אסבר אשיבו פדיה ואין דרשי גאולתו

והבא הואמשנה בין לישן ללישן:

פיסקא הנוטע לרבים חייב ר' יהודה פוטר מהלפא שיטתין דרבנן תמן אמרין ירושלם"ל אין מיטמאין בנגעי והבא אינון אמרין הבין תמן ובא אשר לו הבית פרט לירושלם שהוא לכל השבטים ברם הבא ונטעתם מ"ם מהלפא שיטתיה דר' יהודה תמן הוא אמר אני לא שמעתי אא בית המקדש תמן שמיעה אמרה ברם הבא בשם

בשם נרמיה א"ר בון תפטר כר"ש דתניא רשב"א או' משמו הנוטע לרבי חייב בערלה עלה מאליו פטור הנוטע לרבים ברה"ר פטור הנוטע לרבים חייב בנוטע בתוך שלו לרה"ר פטור בשנזל קרקע ויש קרקע נגזל אר' הילא אע"פ שאין קרקע נגזל יש יאוש לקרקע ר' יאשיה מייתי נטיעו מחוצה לארץ בגושיהון ונציב לון בא"י ר' יונ' לשברו שנים רבי יוסי אמר לשברו רבעי:

פיסקא

והנברי שנטע ובו' תני נוי שהרכיב אילן מאבל על גבי אילן סרק אע"פי שאין

חומת דמלי דלי' יהודה אמר לא ממעטינן אלא כל כלבר כלו' משום קדושה ליכא אלא כל לכל ירושלם מחזקת קדושה ואינה קדושה לענין נטיעים ואפילו כערלה לאו משום קדושה הוא אלא משום דאסור בהנאה תורה אמרה אבחורנו כאילנך זו סרעת מובלעל ככון ואר"מ בפירוש המשנה דנטיעים כתב ואחכם אמרו ירושלם לית בה מחזקת לנטיעים אלא כהמלק לנטיעים ובית תפלה יקוה לכל העמים והוי קרוב למה שכתבנו תפטר כר"ש פליג דנטיעים דקאמר לא שמעת אלא כית המקדש ומשמע ממנה דמחלק לנטיעים וירושלם אלא יפה ר"ש היא אלא ניחא דרבי יהודה דתני כתוספתא סנוטע לרבים חייב ורבי יהודה פוטר דר"ש אומר משמו של ר' יהודה הנוטע לרבים חייב כערלה והיינו בירושלם וחייב משום דאסור דמחלק לנטיעים ומתניתין דסבא פליגתיה דר"ש אומר כשר פליגתיה דאמר ורבי יהודה פוטר כמתניתין דתפא: סנוטע לרבים ברשות הרבים פטור הכי קאמר כשלמא לרבים משום דטפחיים ונטעתם מכל מקום אם כן לפי' ברשות הרבים לרבי חייב לכל לרבי יהודה דטפחיים הוא שוב רקם דמחלק לנטיעים והיא רשות היחיד מ"ט נטע לרבים ברה"ר שהוא של יחיד ופטור והיינו דמסיים הנוטע לרבים כתך אלו כלו"ל תקנו דאך אמרו שנוטע לרבים כר"ש פטור וכנוטע לרבים דסיימו בירושלם לאחרנו חייב דהנוטע לרבים שעמים הוי משום דעני ברה"ר נוטע כתוך שלו ומש"ה פטור לרבי יהודה אבל כרה"ר חייבי ברשות הרבים פטור כשנזל קרקע כלומר נוטע לרבים כר"ה אייבי דמי כשנזל קרקע ועבר עליה בדרך ונטע שם ד"מ דרכים שקרי ולא מקרי לכם שאינו שלו אבל רבנן ונוטע ת"מ קא סברי ויש קרקע נגזלת לרבנן קבעי בהי דוקטעת' מ"מ קא אמרי אבל אתתי ליכא לכם דקרא סבן אמרו לכם להביא הרבים וכאן שנזל ליכא לכם כלל ברשות הרבים קיימא ולא ברשותיה דנוטע וקרא קאמר ונטעתם לי"ם יהוה לקרקע כמסכת כלאים אלא להך מיתרא דרבי אילא ופירש הלחם זל דלאו קשיא יהוה דשם יהוה לקרקע אמאי קאמר התם נתינתו ולא פסקעו שבורין מ"ד בכלאים כתב דמוכח שם שובה בריש נזלב הנזול דאין יהוה מועיל בקרקע מדא"ר נחמן להניהו אוונרי כי זבניתו אלא מניח ליזון ולוקחו לכו מ"ט מתם נוי נזלי מרעתא דיעבד וקרקע אינם נגזלת כי היכי דלהוי יהוה בידיהו ושכוי דסן כיולד דידן ואי יהוה מועיל בקרקע למאי פפקת מוכח בחלי דאינם נגזלת אי קורי יהוה אפי' היתם נגזלת לא קני ואי לאחר יהוה סרי קוכח כיהוה ועוד מייתי מתקומות אחרים דמשמ דאין יהוה מועיל בקרקע ומסיק התם הוא זל דאי אתקנא הא כיון יהוה נרוך למקום כשנשתקעו שם ואיינו כמו מאי דכתב הלחם דסק"ם מקום לקרקע ואפי' אלא נתיאשו מבעלים שם הבעלים ונקרתת על שם הנזלן או שהם דיוהה מקרי וקן סבא נמי אכי פריך יהוה לקרקע כלו"ם מקום בלא יהוה ולכם קרינן כים ולפיכך מחייבי רבנן דברשותי' קיימא ואם כתב שם כשיעשנה דשכלתין על פניו וזלכ וכולא מילתא

דתמיסס היא דבא תנן וסנזלין סנטע ועוד דמשמע דאי ליתום פטור מדרבא כל סבן דחייב דהוי כמוטע כתוך שלו ועוד דמדמי נוטע ברשות הרבים לגזל קרקע ונטעם ואייבו כלא יהוה דומיא דרשות הרבים לא מייך כיון יהוה דמתן מייתם ע"ב ונרש' סמכין ר' ממנן כפרוסה דהך סמעתא דבי קאמר סנוטע לרבי' ברשות הרבים פטור כנון אנזל קרקע פתמא דת למודא קאמר לה ומשם מקשה קים תי סרתסנים דסם מתניתין תנן והנזלן סנטע חייב ואיך את אמרת פטור ולבי תם שפרשנו דאליבא דר' יהודה קאמר לה קושיא דתייסם דרבי יהודה פליג ה"ל והדם דתנינו' נם הקושיא הפנית שפשפה דשמע דאי ליתום פטור היינו מחכינהאי דפריגת ליה קרקע נגזלת דפרין אין לאחר דאינו כשנזל קרקע ולפיכך פטרת ליה חטו ים קרקע נגזלת ומשני דבי יהוה אמר ולפי זה כאכא דמשום סחיה נגזל חוה פטור ולפבי מקשה אלא רחדרכם בם דחייב וכו' ולפי פרושנו דחחיוב דאכן מקשה הוחרה נם כן הקושיא הזאת הפנית' נם לקושיא הפליגית דברשות הרבים מאן מימס ככר פרשנו דכשקוע למירי ופוחרה כזה נ"ב קיפיחו הפליגית וכאן סחוה ענאו כתב במסכת כלאים והיא מתקנת היא דים יהוה צריך למקום כשנשתקעו שם וכבר הזכרנו דברינו בקודסכאופן פרושנו שפילשנו מן נהך הקושיא כתכררנו ונחלכנו דברי דבנו ממון ז"ל: בא מיתון ושביב למון כלרן כתב מפר"ם סירושלמ"ל בנוסיהון לרשות כהם ונוטען פחרן וקיימי כה לימורמי' יופה אמר לשברו שנים שמא מהיכא מכרח' יהוה היינו שני ערלה דבינון דהלה יכול לאחות כנוסי פטור כדתנן לקמן חיון שנעקר אם יכול לאחות וכו' ונטיעות לאו דוקא דכבר מלו להו לחכל לענין מעשרות כך אלו כאלו נטושים כתרן ור' יוסי אמר לשברו רבעי שמא שנים מתכרר' יהוה שיהו רבעי סאין ניהנ רבעי כח"ל כשום חילן שלא כברם דקיל כל המיקל כחרן הלכה כיוחו כח"ל וכבר כתבתי כפרק כל ז"ת דאלו ערלה מדאורייתא כפנה כח"ל ואינהו נטיעות סוו כשאין דאכתי כח"ל לא אלו שני ערלה והתם נפנה דקא סבר הלכה למשה מסיני היא עד כאן וכאן סוא:

פיסקא תני נוי שהרכיב וכו' מכלל שמוע"ו כר דנוי מותר כהרכבת חילן ותע"ג דכפ"ק דמ כלאי' ירוש תני כשם ר' ש"ר מותר לנוי לזרוע כלאים ולהכום לכל לא להרכיב כלאי כהמס ולהרכיב חילפ' כלאים למה מפני שבתו' כהם למיניהם וסרי דשלי שבתוב למיניהם אין כתיב וכאן אלא כפונחא ע"כ סנר' דהרכב כלאים אסור לנוי לא קשיא דהסי כשם ר' שמעון היא והייבו ר"ל דברייתא דמ"ר מיתות דתכי כשפיות דר"ש אמר אף על סכלאי נטעו כיון שנטעם סתם מפני דבתי את חקותי תשמרו כשתתך לא תרכיב כלאים שרך לא תזרע כלאי' חקים שתקקתי לך כבר הם כהתך בהרכבם בין כאדם בין כשאר בהמה בין כחיה ע"כ אבל רבנן פליגי עליה סתם ורבי' כפרי' מנוה נטעו כיון שהם דיבון וכרכ"ם ונ"ל וגזל ואבר מן החי ונבלה אינם בכלל חקים: מקר' דיוכו שהי' על האדם ולא לאחר ונ"ל ואבר מן החי אבל עובדי כוכבים ומזלות אינם בכלל תאכל ולא אבר מן החי ע"כ וס"ל לרבי כיוחו דכלאי ק"ו תני ענין סאין מרכיבין עץ קרס על גבי עץ מאכל ושץ אינו מאכל ע"כ עץ

שאין ישראל רשאי לעשות כן חיב בערל מאימתי הוא מונה לו משעת נטיעתו ר"ל אובלבר דברים שהן באין במחשבה בגון חרובי צלמונה וחרובי גירוחא אבל ערבה בנושע בארץ ור' יוחנן אמ' ואפי' ערבה והא

והא תנינן אין נוטעין אין מבריכין ואין מרביצין ערב שביעית פחות מל' יום לפני רה"ח ואם נטע או הבריך או הרביץ יעקור על דעתי' ר' ל' דו פתר לה בערב ניחא על דעתיה דר' יוחנן דא' אפי' ערבה למה לו יעקור שני היא שרי מתאחין בשביעי והיינו אמרה הרא דתניא הנוטע והמבריך ל' יום קודם עלתה לו שנה שלמה ומותר לקיימה בשביעית פחות משלשים יום לפני רה"ח לא עלתה לו שנה תמימה ואסור לקיימה בשביעית אבל אמרו פירות נטיע"ו אסורין ער ט"ו בשבט ותנא ר' יהושע בר אניא לית באן מרביץ אלא רבי אבא מארי אפי' בר' ל' לית כאן מרביץ לשעבר הא בתחלת לאן

פים והנטוע בספינר יצחק בר חקול בשם חזקי' הנוט בעציץ שאינו נקוב חייב בערל' ר' יוסי אמר מפני שהשרשים מפעפעים אותו ר' יונה מפיק לישנא

ליתני כמי מרכיב כערכיב דשם מרכיב קודם רה"ח אלטיס יום דעלתה לו שנה שלמה מסעת הרבב כאן מושב בחרן שם ומתי מהו מהר מרכיב כלל שם כר' יוחנן דהכל שרפב ומתי בחילוקרק לא שוי כנוטע בחרן ולין שם מושב ערלה שם מסעת נטיעים בחרן שפי כר' ל' לין כמן מרפיב כלל תעשוט שם דלית כאן מרכיב כי יוחנן דתני ר' ל' קודם רה"ח נדביון שם מרכיב משו' דלעתו בתי תורת דכדיעבד לא עכר והכריך כחולן מרק נאור כטלם סילר' לנבי קוקנס והת דכדיעבד שויתי לכל מלו דקלינהי רבי יוחנן ור' ל' סבה סיונו לכם זלם דר' ל' נוטע כחרן ור' יוחנן מ"ד דלא כנושע בחרן הוא שם מוב מעפת בשיתו לפי כמרק גמור כערב' ונוי מהכיב דקתני לפי דוקא דתני לבתחלת לר' יוחנן מדי לו' לנוי מרכיב לעניין ערלה ומתי דקתני לעפי מכיסרא מסור לעפו' כן היינו משום כלאים ואין לפי דין תלמוד לכל כנערת דוקא ליה נדסי כבל מספרי סמרכיב:

פיסקא הנוטע בעציץ שאינו נקוב חייב בערל' ר' יוסי אמר מפני שהשרשים מפעפעים אותו ר' יונה מפיק לישנא

בעני הערמי ועוד דסת עניין על חסם הוא שם לא שיבחר בסיוע משום של עין כדכתבי אשם בשם רבנו שמוא מהחיים דתני בתוך דשביעית הטומן את שלוף בשביעי ר"מ לו מומנו כעניין כדי שלא יצמח ומעפ"י שין דמי לדבר זכר לדבר ובתם בכלי חרס לאין יעמדו ימים רבים שמא סתם עניין של חרס סוא כ"ב כערך כל הקרבנות בהזיה פרק כמוכח המביא קמא כתבו נמי לחרת דסתם עניין של חרס סוא מדאמרינן כפ"ק מרנים מעין דשלם פיטרו מלוגא דתכבא ובו' ופריך מהתולש מעניין פקוב ואתם חבבא דחרס סוא עכ"ל מסתע דסתם עניין של חרס סוא ועל מפן דיבא יכי משמע לקמן מדקתני כלי חרס עושר כפני מערים וכו' חייב כמרלה לף על גב דכבעלמא לעפין פלא ואפ"ג ובלאים וזולתם לעניין זרעים בעיקן פקוב לפיתבב קרקע שכל מטוח לילן לפי שהינו פקוב מטיב קרקע לעניין ערלה וכדתנן רבי יוסי סמוך לו דטעמא שוי מטום מסערים מפעפעים כלומר עוברין ומטיב כפקוב שחוק ויוקת שלילן מפעפע וסוא מלמן מלוי חלב דמפעפע כלומר עוכרת כדמים דכינו ממשן כפרק כ' דחלס ע"ש. רבי יונס מפיק ליסבא כלי חרס עושר בפני הערים בפרק קמא דנטען כללו נכי הניח מתניתין דמיוחי סתם עשר חוצם לארץ הפא בספינה לארץ חייב ממשער ומוקי סתם. כלן בנוטעת כלן בשאינם נוטעת וקאמר אמי אתם אמר רבי זירא עניין נקוב אחוז ע"ג יתדות כלנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן וכו' פירש רש"י שרשים של חרס שיש ואינם נראים לנקב ע"ג נס כשם דמכחות נכי כערים דמיוחי סתם תני חדא שבנג שבחורבה שבעניין שבשפיפים מבוא וקורה ותני לילך אבל ואינו קורה ומוקי סתם כלן כמן כשפיפים של עין כלן בשל חרס עור ר"ש אמי אתם כשפיפים של חרס מבוא וקורה משום דשל חרס שיש עד כלן ונתכוו התוספות על סא"ל דנטען וזה לשונו עניין נקוב פירוש בקונטר"ס של חרס סוא ואינה

לישנא בלי חרם עומר בפני השרשים ר' ירמיה בעי נטע בו דלעת כאחר שהוא בנקוב אצל אילן בנקוב הוא אצל זרעים רבי יוחנן בשם רבי יאשיה אילן

אילן שנטעו בתוך הבית חייב בערלה ופטור מן המעשרות דכתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה ובשביעית צריכה דכתיב ושבתה הארץ וכתיב שדך לא תזרע בלאים ;

מתניתין אילן שנעקר והסלע עמו שטפו נהר והסלע עמו אם יבול לחיות פטור ואם לאו חייב נעקר הסלע מצדו ועזרתו המחריש או שזעזעו ועשאו בעפר אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב ;

גמרא

זרעים חשוב לן הכי קאמר נטע זרעים שלא תמיד לו מרעים מוקים כח לן אף על פי שסופו ממין סורעים ועניין שלימו נקוב לא חשיב כמרן לענין זרעים וכדכתב הלמכס ז"ל בפרק דסלכות מ"ם עניין נקוב אף על פי שלימו כמרן לענין זרעים חשוב כמרן לענין לילנטי אף כאן מ"מ מחמר שהוא נקוב מכל מקום מחני שהסרסיב מפעפעין הכי נמי נקוב הוא מכל מקום זרעיב ס"ם לו סרסים כגון לענת ואם כן היכא דקאמר לענת לילן חשיב לי"ם כלומר לענין סרסים כלילן חשיב ליה ולפירוש שני וס נטע כו דקאמר כלו כענין אפי' שלילן לימו נטוע כו לכל לפירוש ראשון שכתב הלענת נטעים בענין שהלילן נטוע כו' לילן שנטעו בתוך שני והוציא עשאו למקום מנולס דרך גנות או כתלים חייב כערלה הכי תכוחו שהמרן כתיב ולא שדם והא ליב' למרן ופטור מן המעשרות דכתיב עשר תעשר וכו' היינו הטעם ולא כית' ; וכשביעית צריכא לענין שביעית שדבר כספק אם לילן שנטוע בתוך שכית יש כו מקום שביעית אם לאו מקום דלילכא תרי קראי ושבתה המרן ומטמע מרן מיכא וא"א בתוך שכית ולילכא קרא לחריכא מרן לא תזרע דיקא שדך ולא כות מטמע ולא ידעינהלי מיניהו מוכרח והלמכס ז"ל כפ"ו מה"מ שעיף ט' כהשגת ז"ל לילן שנטעו כת"ק שני' חייב כערלה וס שנטעו כיתים עד שלא כלו למרן שטור לכל מצכהו למרן לקמה שנטעו כותים חייב שגמ' כי תכוחו על המרן ונטעתם מטעת כיתה עכ"ל וס לדקדק דמס עניין נטיעו כתוך שכית לגבל נטעו כותים וכו' על מיכחכם ויכתכם כפעיף לחד כיס לו לחכר לה שנטעו כותים עם ההוא לגיעול הנכרי שנטע ולכתוב בפני עצמו רין דהנוטע לתוך הכית ועוד מלי למ"ן זה שכתב וה שנטעו כותי הלל לכתוב נטעו כותים וכו' ולמה שונרך מלת זה ? ול"ל מטעם דנטעו לתוך שכית דפטור הוא מטעם דכתיב בה"ק ולא שדך כרלמרן לעיל כרגם הלמכס ז"ל מולי ולמה לומר למרן לטעטיר לומר דקודם שבאו למרן לא יתחייבו כערלה לזה קאמר דשנוטע בכית חייב כערלה וטעמא מטעם דכתיב המרן וכי תיתי דשהוא מנטרין למוטע קודם כיאת המרן דפטור לשכי מאר וה שנטעו לכותים וכו' מטעת כיאה וכו' כלו כין דקודם שבאו לכותים וכו' נפקא לן מכי תכוחו מטעת כיאה ורין המוטע בכית נפקא לן מלת מרן ולכך מכרם הלמכס ז"ל כפשוט לאמר :

מתניתין אילן וקוסבכר עכרו עליו כ"מ ערל"ב שנעקר מחמ' מרוח או שסטפו נהר : וסלע עמו ממשב האילנות שימשבו שרשיהם למרן וית'עכה עליה שעפר עד שיהים שכיב האילן קשה כמו המרן וזהו שנקר' סלע לפקיעו ולפ"ז מה שכתב הלמכס ז"ל כפירוש המשנ' ז"ל ועמר כמקו לאחר נס הלמם כיה ערלה כתב וז"ל אפשוליכו למקו לאחר והוסיף שם עפר וכשרש למרן משמע דלא כטעו כיר פעם שנית אבל לפי מה שכתב כפ"ו דה"מ וחור וכטעו כמו שהו' משמע דיטעו כיר פעם שנית ואפשר לא חשיב לשיעם שנוב לשיהים חייב כערלה ? אם יכול לחיות לאחרין לאותו עוכרי לרמה אלו יכוייר שיכול לחיות לילן זה לאותו ו עפר שלאותו אלא לכך מכלתי שוס תוספת עפר אחר שרי הוא כטעו כמקומו וטפור מן הערלה וכתב הלמכס ז"ל שכיכו הרב כי לילן נרין שיכול לחיות עכי עלמ שם עכי' יכול למיות קצת ימים פוטרו ואם לאחו יכול לחיות כלותו עפר ונרין לתוספת עפר אחר שרי אותו לילן העולה מאליו עכשו וחייב כערלה : נעקר הסלע מצרו שנפל הערה שסים מחייבו והלחם כתב כאי ערלה דלא מכעיא קאמר לא מכעיא היכא דנעקר ממקומו ויתקייים כמקום אחר דשוס ליה כנטיעה חדשה שיכול לחזור ויכול לחיות כלותו עפר וחייב כערלה אלא לפי שלא שפוך כמקומו שלא נעקר שלגל ושלילן במקו' ונתנלו שרשיו כעפר שלילן יכול לחיות כם במקומו אם לא שיוסיפו עליו עפר חייב כערלה : ועזעתו המחריש כתב הלמכס כפירוש המשנה כלו' אם נשיעתו הכרזל שחורש בו זעזעו ועשאו כעפר פירוש שיפעפע הלילן ויעלה אותו ממקומו אבל לא יפרשנו מן הארץ ואחר כן יתן העפר שכיבו כדי שירחיב מקום הלילן עצמו ויעלם אם הוא כענין שיכול לחיות ולא יפסד אפילו לא יתן עפר עליו אלא חייב כערלה עד כאן וכפרק ר"ה מ"ם כתב אבל אחר הנוטע נרעין אחור וכו' או שעקרו ואחר כך חלה שכיבותו הרי זה חייב כערלה זעזעו ולא עקרו ואחר כך חלה שכיבותו עפר אם יכול לחיות אלו לא חלה שכיבותו עפר הרי זה פטור ואם אלו אלו הרי זה כמו שעקר ונטע וחייב עד כאן משמע שרבינו נין ממה שכתב כפירוש המשנה נין ממה שכתב כאחור דכמו זעזעו קאי לאילן שהאדם זעזעו וכניעו וכן זעזעתו המחריש שהמחריש זעזעה את האילן אבל הלילן כפירושו כתב ועזעתו שהמחריש ונתפזר ממנו העפר ונתגלגל שהרי"ו מזעזעו וכניעו שוב שהאילן עצמו זעזעה העפר שהיה שכיבו וכנון שנקלט כו דוחה כערה והוא תקנו כעפר שכאן אם כדקתני סיפא ועשאו כעפר לפנין תיקון כמו ויעמ שהוא את הרקיע וכן שכרקר שהר עשה אם יכול לחיו כלא העפר שהר תקן פטור ואם לאו חייב כשיה ליה כנטעו עכשו עד כאן לפנין משמע שהרי"ו דזעזעו קאי שלילן מזעזע את העפר ולא קאי שלאדם מזעזע את שלילן כדכתב הלמכס ז"ל וגריך לתת טעם מלי כיכיהו : ול"ל שפירושו של מהר"ם שירלוי ז"ל הוא כמונח שמשמע לא מכעיא קתני כדכתב הלמכס דלא מכעיא היכא דנעקר ממקומו אלא אפי' שהוא במקומו אלא שנעקר הסלע מצדי שהוא חייב כערלה מצדו ומשמע מכאן ואילך זה שכתב הלמכס ז"ל כפירוש המשנה דלא מכעיא היכא ד

גמרא ביני מתניתא אם היה יכול לחיות פטור ואם לאו חייב ׃

מתני׳ אילן שנעקר ונשתייר בו שורש פטור ובמה יהא בשורש רג׳ משום ר׳ יהודה איש ברתותא במחט של מיתון ׃

גמ׳ חזקי׳ שא פחו׳מכאן בתלוש הוא השתחו׳לו אסרו בותבין עליו נטו׳ נשו׳ אמרין הדר ביה הזקיה אמר רבי יונה כן הדא הדר ביה דאמר רבי יוחנן בשר ינאי מבוון שיש בו במחט של מיתון כבר בריא שיש לו ג׳ שנים חזקי׳ שא שלוש מחט שנה ב׳ שלישים ב שני הבריי בעיי מחט ושלוש דבר בריא שיש לו ארבע שנים אין תימר לא חזר ביה למה שא בן אר יונה מן מתיה חזר ביה דא רבי יוחנן בשם רבי ינאי מבוון שיש במחט של מתון דבר בריא שיש לו שלש שנים אר יוסי אפי׳ש לו שלש שנים אין בו במחט של מתון אר יודן מתני מסייעא לר׳יוכי אר אף בשאמרו בנות חמש בנו׳ שש בנות שבע אלא בנפנים בנות חמש בתאנים בנות שש בזיתים בנות שבע ואנן תמוי הרין מרביתא של תאנה אתיא כפירי אר יודן בר טרפון לעביה ׃

מתני׳ אילן שנעקר ממקומו לגמרי ובמתייר בו מקום מחובר לקרקע׳ פטור מן הערלה אם חזר ונטעו במקומו בין הנעקר ברקק׳ בחולין יהן הוא שעברו עליו שני ערלה הוא׳ וכמה יהא בשורש עובי לשיתבר חולין יהן׳ כמחט של מיתון ב׳ כ׳ בשבעי הירושלמי מתון בלון וכן במשניות של כלי וכן כתב ר׳ משה בפירוש המשנה וכתב וזה לשונו לגל התורנים קנה לו ען כמתי קנותיו פני כרולים תרוכים ויש לכל אחד מהם כמו שנים דקים כמחט ומותחין בו רוחבי שבגד כשתורגין לותן וקרוץ כל מן מלותם שנים כמו מחטין כמו מחט של מתון יש שנורסין מתון והיא יותר נח ועפין מתון הוא מנורת ויותחם כלחול לשתת ויש לו בפירוש זו השלם פי לאחר עוד לשארמו כפ׳ל רבלים פ׳ וכפי׳ רבלים על שתון דתכן מחט שנטל חרירם לועוקצה טהורה כתבל בפירוש זל ולאחר ירקמו שבגדים בעת תרגתן כמחט יחברו עליו חוטי המזי כמו שי זכר תלוש הוא הנשתן על שקנה הרקן ויקל להם שבשתן השחט בין חוטי האורג בעת הרקוס וזה דבר מפורש לא יצטרך בלור וזה שחט יקרא של מיתון לכפול החוטין עליו מלשון לכתת ומתחת בפירוש פעת ושבועים קנה דק מברזל יחברו עליו החוטין ולזה לאמרו שם התקינה למיתון טחה לל למתחת כמו שבארנו עכ וכתוב מתכת דשתם שירשו כו רש׳י וערוך זל שעשיהו חכל וח׳כ לפי זה כשאמר שלשה למיתון לל למתחת בקרקע בן על שם החוטין המחוברים שם שהם כמו חכלי וסיומו של מתון והשם בפי׳ שהשחה כתב כשם תערוך זל ושערוך כתב בפרי׳ שכתו׳ כהם של מיתון ויש מתני׳ גם חזקיה שם פחו׳מכאן בתלוש שהשתי פה לשון מהו שם מרשם ועד כאן שהוכו שכתבתי כי הוא יפר והבנתי כמוהו וזל חזקי׳ פחו׳ מכאן בשקיבו שוכי של תוקו מחט כתלוש הוא ועכשו נטעו ומונה משם ואילך מני ערל׳ השתחוה לו שכתבו דלעניין ע׳ מחובר לקרקע דאמרו שהיקם על הפרוס ולא שהרי שם ה׳ וכף כל הגלמים פליגי תנאי נכי שכתב מי כעין תשיבת יד מדש׳ וכותבין על נטו כשם כדאי כפ׳ב דגטין שכתב ונתנמי שמיו מחובר שם כתיבה וכתיבה יפה זה שמחו כתיב קניב׳ ונתיב׳ מור כיה חוקו מחו׳ פחו׳ מכאן כתלוש הוא רמי׳ דכר ברים לנ׳ שבו שהם היה מקום בנטיעה שם שלמו שמותה שם לאחו יכרוק כשר׳ יכיון שנתעב שכר שם עד שלא מחט ודאי נשלמו ומקדר יכאי רבי דחוקים כדאי כפ׳ מעשי חזר כיה דמי שכר דחוי תלוש עד שלא מחט סיבי קד׳ ר׳ יונה רבר ברים שם לוכו ושאר שלא מחט לא שמי יניק שם שנת ומחלת מחט ואילך הוא דאות לן למתני׳ מן מלתיה דחוקים נוטים שבחזן דשדר כיה דהא עלה דר׳ יכאי נופי קא בעי חוקי שלש מחט שיה כ׳ שלישי כ׳ שני דכיון שעבדה ליה מיבן כדרכיה לברוק שם נתעב עד שלא מחט ושרי או שלמ לא קמו רבנן בהא שלת שא מכי חוי שלא מחט ג׳ שנים ושם אחר דבשנה לחרוב מתעבה כ׳ שלישי ׳חברי׳ בעו מי ליתא ר׳ יונה כמו דשם היה כ׳ מחט ושניה דוחקי קיסן דעברו עליו ל׳ שנים ונם שלא בעו פירותיו פדיון דאסבקא לן דבשנה ד׳ שתשר מתעבה שרשו טפי דחוקים ג׳ שנים חוי שלא מעורה ׳ ואין תימר לא שרר כיה וכו׳ ואלת דשתות מכאן חציב תלוש שלי קא מבעיא ליה כ שלישי כ׳ שנים והלא שהו׳ מכאן כתלוש חציב ואין מוכין שלשה עד שלא מחט דאו חציב מחובר ושיינו דקיסיף ר׳ יוסי שלים דר׳ יונה ׳ אין כו כמחט של מתון דמתון חוי ערות לשנים ואין שנים ערות לאתון דאין מתעב שרשו כ׳ שלש כמחט דקילי ואורחין לאתון ער לא מש׳ ר׳ יוסוע התם כמשנתנו עד ׳ שנים קרויים נטיעות וקל דעוד מ׳ זרו נכולי לאחרי דתייכו כמות ס׳ כמות ׳ כתם ׳ ואעפ׳י שמתומו כדכרי׳ אין נוטל ושפת יתר ומירתן חוץ לכנפי כגו׳ שולין כיהו אכל לא יוצ׳ מכאן ואילך מלא כמות ׳ קרויין נטיעות וכותים מלא כמות ׳ ויוצין כם והא אתן חמיין חרל מרכיית׳ לאחוי כפרי׳ כלו ולדם של תלוש שכיעין אותם כפרים ׳ הקלטם ואחלי שמשית לה טפי מנפן וחל יוחן כן טרפון לעביה אלמא פאין וכרת שכיה מכמות שהיקה ע׳ שיהא רחוי ליקרא לאין שר שם ושם לעדם וכרתיכו עד כאן דברים ׃

מתני' אילן שנעקר ובו ברכ' והו' חיישמנ' חזרת הזקן להיות כבריכ' חבריכ' שנא אחר שנת ונפסק מונה משעת שנפסקה ספוק הגפנים וספוק על ספוק אעפי שהבריכן בארץ מותר ר' מאיר או' מקום שבחה יפה מותר ומקום שבחה רע אסור:

גמרא תני ובו ברכה ר' חונא בשם רבי יוחנן ובו בריכה אר' מנא את בני נש שמון ברכה במד' בא ברוך הר' זעירא רבי יוסי רבי לעזר בשם ר' חנינא ור' חנינא בשם רבי חנינא בן גמליא ילידה שספקה לזקנה טהרה הולדה אמר ר' חייא בר אבא מתניתין אמרה בן ספוק גפנים וספוק על ספוק אף על פי שהבריכן בארץ מותר וחש לומר שמא חשרישה הילדה עד שלא התאחז מן הזקנה ר' חנניא בריה דרבי הלל דרבי יהודה היא דתניא רבי

מילן שנעקר וכו' ברכ' מונה עונתי מדמ' מחוסרין נשמ' ולוקחין ממנו מ' מילין ח' וכשיוהו מדוכ' וממוכר למותו מילן מופחין מיחוד סמוך וופחין תומו ומופחין תותו כדרך שהוא דלם מיחוד במקו' אחר ונעשה מם מילן ושו' מין כו דין ערל' אפני מפוח מחובר למילן פוקן ויוכף מיחוד מעפ' מיוכף נס סוף מן פקרקע ולוחר כלן המפר שלם שכהו כעקר לומו מילן ממקומו עד מלא פשמר לו חיו לפנמו מן ספרק לא סתם פוח מי מן לוח' סבריכ' מהובחר ממנו סנה חור' חוקנס ר' ל' מילן הוקן להיות כבריכ' טפל' ומוך סבריכ' להיות פלגן עקרי ומוכילנ' שני ערל' מסע שנעפ' המילן הכרוכ' שנם מחר שנם וכנון מסבריך כל מן מילן הוקן ונמוח כמו שפמרנו ונלקח סנרל' לומו כר' חמוכרך ונעפ' מילן מכריך ממומו מילקח ל' ונמח נ"ב וכן עפ"ם כמה פעמו' זה מחר זה ולו ככלן לינו מהנ' דין ערל' לפי שהם דבקים למילן לפ"ם כלו' שהסקו' מעפי מן המילן מוכין שני ערל' מסעה שנפסקה לוקח ולא קודם ושם מחמוכין דלא תימ' לוקח הסברכה ראשונה יוקנת מן המילן ולין רין ערל' כה לכל מחר שהבריכו דרחוקו' מן המילן לינו למילן יוקנת מן המילן שלא מן הקרקע ולוחריכו בערל' קמ"ל דכלן עיקר יוקנת מן המילן הוקן שילך ליוכן פני ערלה משע שנפסקו ולא קודם ושם"ל סירולו כתב ל"ל הבריכ' שנם מחר סנה ענלמוד ועוף למעלה וכן לכל מכוכו ולא פסקו פענפים שחיחקי שפסקה שבריכ' ולו לין יונקין שלו מן שביב מעת' מפי לה סנו ערלה ע"כ ולא ידעתי מם שפסקה שבריכ' לכל דוח מן המילן ולא כמו שפי' בלמם שבריכ' לחר הבריכה ואפי' לרוח ל' וכדשביכי ושמ' מכר דל"כ היינו קפוק על נבי ספוק דבמוך ושמ' ערך לתת טעם דלם כפירושו מחי קא ל"ל פשיט למוכין משע' שנפסקה וליכא מוס ריבות לכל לפי מה שפירשנו ים חדוש לפ"ש מהן ר' חוקו' ביוקת המילן סוף דעך כמו שבחמי' ספוק נפני וספוק על ספוק לפון ספוק כנפני סוף כלשון הרבב' כלומ' ונשיגו קמיר כרתנן לוכ דקרקפ' ספקיו כחוט ופירושו לחלמם הוא מיקח חדם ענף מן הגפן ויוחתך חוחו עד שיגיע כגפן שלחר ויריכ קנתו כף לפיע הטמיעו כחרן ר' ל' לפי לקח הענף ושמו כחרן ונסוק על ספוק הוא ויריכ קנת ענף וס כוס סמילן שלחר וקנ' ענף זה סמילן כוא המילן וכל זה העניין פסור מן ערל' ולם כתב בפי' אחר ל' כגון שכטל ביוסי מלא נן והריכ' כגפן שמוכה שעברו עליו שני ערלה ופתק על ספ"ק שיהו מכלומים גר ופי' חור ושריכ גדופית לחרת ע"כ ומה"ם פירולו כתב ווש לפוש ופענין הוא ויריכ זמורה תלוסף כמחיכת וברחם לוקח סמורה שריכ' לחרת על גבה וברחם לחרת ער שנא' שת תריכ' ול' שפי' שקלטו שהריכו' כלן לעפ' שסבריך לות' שפרקי שכפף והשתלם ושפ"ג עבשו הקרקע שחיל וכך קלט הריכה פטור וקמ"ל דלעני לחין סחיר סוף חבור המלקים שלנו שטכע"ש שמקבל ל' לחרת שרף וה"ל כלעוה מרשים כקרקע שוב לינה יונק מסרף חבור שחבור קמ"ל דלחמיה שבור נמור עד כלן חנך פסוק שכמלמם

מוכין שני ערל' מסעה שנפסקה לוקח ולא קודם ושם מחמוכין דלא תימ' לוקח הסברכה ראשונה יוקנת מן המילן ולין רין ערל' כה לכל מחר שהבריכו דרחוקו' מן המילן לינו למילן יוקנת מן המילן שלא מן הקרקע ולוחריכו בערל' קמ"ל דכלן עיקר יוקנת מן המילן הוקן שילך ליוכן פני ערלה משע שנפסקו ולא קודם ושם"ל סירולו כתב ל"ל הבריכ' שנם מחר סנה ענלמוד ועוף למעלה וכן לכל מכוכו ולא פסקו פענפים שחיחקי שפסקה שבריכ' ולו לין יונקין שלו מן שביב מעת' מפי לה סנו ערלה ע"כ ולא ידעתי מם שפסקה שבריכ' לכל דוח מן המילן ולא כמו שפי' בלמם שבריכ' לחר הבריכה ואפי' לרוח ל' וכדשביכי ושמ' מכר דל"כ היינו קפוק על נבי ספוק דבמוך ושמ' ערך לתת טעם דלם כפירושו מחי קא ל"ל פשיט למוכין משע' שנפסקה וליכא מוס ריבות לכל לפי מה שפירשנו ים חדוש לפ"ש מהן ר' חוקו' ביוקת המילן סוף דעך כמו שבחמי' ספוק נפני וספוק על ספוק לפון ספוק כנפני סוף כלשון הרבב' כלומ' ונשיגו קמיר כרתנן לוכ דקרקפ' ספקיו כחוט ופירושו לחלמם הוא מיקח חדם ענף מן הגפן ויוחתך חוחו עד שיגיע כגפן שלחר ויריכ קנתו כף לפיע הטמיעו כחרן ר' ל' לפי לקח הענף ושמו כחרן ונסוק על ספוק הוא ויריכ קנת ענף וס כוס סמילן שלחר וקנ' ענף זה סמילן כוא המילן וכל זה העניין פסור מן ערל' ולם כתב בפי' אחר ל' כגון שכטל ביוסי מלא נן והריכ' כגפן שמוכה שעברו עליו שני ערלה ופתק על ספ"ק שיהו מכלומים גר ופי' חור ושריכ גדופית לחרת ע"כ ומה"ם פירולו כתב ווש לפוש ופענין הוא ויריכ זמורה תלוסף כמחיכת וברחם לוקח סמורה שריכ' לחרת על גבה וברחם לחרת ער שנא' שת תריכ' ול' שפי' שקלטו שהריכו' כלן לעפ' שסבריך לות' שפרקי שכפף והשתלם ושפ"ג עבשו הקרקע שחיל וכך קלט הריכה פטור וקמ"ל דלעני לחין סחיר סוף חבור המלקים שלנו שטכע"ש שמקבל ל' לחרת שרף וה"ל כלעוה מרשים כקרקע שוב לינה יונק מסרף חבור שחבור קמ"ל דלחמיה שבור נמור עד כלן חנך פסוק שכמלמם

פירושים מלו לפנין פסוק הוא פרכנם לאר כרלות ליחולין כלילת ליפ' וכי מלינ לומר מקום שכהם יפה הרי"ם כפירום כשכנם כתב וום לפנינו ונמר רבי מלינ כי זה העון פשרכיבו קנתו סם ים לו להלנית הרבה והרכיבו כלילן מכ ולא נתחוקה כתה חלה מעם פשר מן הערלה ולם סיה נהלופיתם חעט ובפ"ד מותם נתוסף סדכר לפי שלמנו מילן שחיכנו היה העכ"פ הרים כחורע והלינ ומותו פחלן פרכיבו גו יפה ומוק פחינ מינכם כשדלה על כלן ור"ם כתב מקום שכהם יפה מותר לקח על פי פרכיבם כחרן ומוציאה פדמי ע"כ ומפלם פחלן ל"ל כתב ל"פ לו' מקו' שכהם יפה מותר וכו' לפ"ם פרכיב כחרן סומוסם פנו פפוקינו לפ"ם פרק הבוי חוא נב מוע' פכבר קלמ יפה יפה וחני נעמית כוחורה ל' לפל לפ"ם הבניין פהרכב מכהם דע שהיה דקפ"ם לא פקלמה יפה יפה וכשהבריכה כקרקע לותו מקום חוא כנוטע לותם הוחורה מתחלת ולעפ' פפיה קפוסם פחלן שוקן כיון דלא חוי מכור מנופים ופויה כהה רע וחלם לא חיפוך חבור וכנשרה מפרש כמתי פליני עד כאן:

גמ' תני ובו ברכ' כלו' כרכ' כלו' יוכ' נרפי ה"ק שם דקרי לענוקה ברכ' עם פיש מתו כרכ' מן לוח עלמו ומת המילן הוקן ור' כולל וכו כלדוכ' גרפי' וחו' חלמון וקרלו לפניו מפרך כסוסף קומתו מף כלן מקו' שחברוכ' חמו' דכוכפ' ומשיל למרן ור' חנא לחת לפיוני לשומר דפמון סמו' חלמון כרכ' ולכן ם לוח כני כם דמתון כרכ' כלן ים כני חדש פמת' כרכ' עם פוח כריוף לף כאן נרפי' כרכם עם סמו' שפרכם לענמו ולמילן הוקן ילל' שפסק לוקן טהרה שולדה שלא מן הזקנה ל' סי' כפירום פשנה כגון נ' למילנו פסמוכין חד ילד' וחד וקנה וסכקיען וסכניהן זה כוח וכת לחמו חמ"ר חיית נפ כוח מתניתין חמר מן כפת נפני פסוק על פסוק חעפ' פהבריכן בחרן מותר וחש לו' פנת הסריש' הילדה עד שלא פלחאו נזקן וכיון פקרקע חפרש לו שו מן הוקנה ומיכף ליפסר מפו ערלה חלה ודלי שותר חוך דבי נזכינן כר פלל רבי יהוד' היא דבי יסודה לחר מחלוקם הוא עד פלא פפרים דבי יוסי דבי חנינ פרשים מן כפת פשם כלומר ותפלו תיפנה לפחר בעלמ' דלין וקנה ילדה שחרת הנשוע פקולים פספק לחר כך כוקנה שכל חרי לפלו פפרים קולים פלין מפם כנרופי' ים פספק ע"כ ומפרש פירולו כתב וזל ולד פספק לוקח טהר שילך יחור פנמע בחרן ועלם דמני כף עלמה ולקח דמני לחוך פלו ותפכו תין הוקן פספרק ליפה לוקן חוק שבי טיחר לפל ספיקות פנשמין כולדה וקמ"ל פוכח חפה דנטעה בקרקע וכ"ד פם כעין פנפספק ומעפ' כן פחוך ש"ת ועוד ד"ת פ"ל מדקחבור הילנגר הפרשי' וחם לומר פפרים פילדה ער פלא תתחם כלו כיון דלאו חבור מנופים הוא לחתי לא ניחה דפפרים על הפרן כיתנין פרף עד פלא תקבל ארף מן פלחתי דחבור לאו מנופים הוי ופטעינן דלפה חשיב הלי משומש דהבור לפקולי וסכ פכח ודלי ר' חנוכ

רבי יהודה אומר מתאחה הוא ער שלא תשריש וכיון דטעמא הוא דכל זמן שאינו משריש יכול לחתכו לגמרי מינה דכתב הכי שלא תחשבו שנוקמת מתניתין דלעיל דקתני שספק נטע ספק לא משריש ואחר כך נראה לומר דלא קתני אלא ספק נטע ספק לא נטע דאפילו ודאי נטע אם לא הגיע זמן הבאת שלישית אינו חייב בערלה ואותן סברין מים הקדש פוטר וזקנה פוטר ולא דמיין הקד ראוי לפרותו ולחייבו והואיל וראוי לחשוב עליו ולחייבו אית לך נבי זקנ מימר ראוי לחשוב עליה ולחייבה • רבי אבהו בשם רבי יוחנן אתרוג שחנט בשנת ערלה ויצא בשנת התר וספקו לחברו אפילו מוסיף כמה אסור שאין גדולי אסור כעלין את האסור הא ילדה שספקה טהרה הילדה אין תימר לא טהרה אפי׳ מוסיף כמה רבי זעירא בשם רבנין אתרוג שחנט בשנת ערלה ויצא בשנת התר וספקו לחבר אפילו מוסיף כמה אסור ולוקין עליו בזמית אר מישא לר׳ זעירא תיתין מילי אתון אמרין ואנון פלגין חדא על חדא הכא אתון אמ׳ שאין גדולי אסור מעלין את האסו׳ והכא אתון אמרין לוקין בזמית וילקה לפי חשבון שיש בו

אסור

נתמר הפרי וכל הגדולין הין מתר לכור מכל ומ׳ דלת הוי נוף הלסור מים לף על נב דלמר מחמת הערלה מ׳ ו׳ ויתר מם מיניה לחר הספיק ער כאן לגליו והוס לפי נסתח פירם דיש ילדה היא קוצה ואין תומר פסוח תירוש וכו׳ ובמלא שעקר בתירוש חסר מן הכפר ולפי פוסחת מכחובה כגמול מהיל נכחת הכפירה תפגר מיהיה מוכן העכין כמו שפירטו ובוגס לגרכם כלי קוצה וכלי תירוש שם לא תסרה דיקה לומר רבי מנסי כשם רבי ומקן לחברו ואין נוהג כשם רבי מנחו כשם רבי אחון דספק מבטלו חם כן נמי יפגיר רבי מנחו כשם רבי אחון דספקה הילדה כוקוה ולא טהרה הילדה ואין הכספק מבטלו לא תרכה תדוק מיכא שהילדה ספקה לוקה טהרה הילדה פחם תלחר שלא טיהרה ובכר רבי מכהו שלא טיהרה ואיכא מוער הספוק תפילו פוסף כמה שמור שיהא ולא טיהרה שהילדה ומה לומר שהילו פוסף דכיון ולא טיהרה גדולים מכורין שלא ודאי דמיכא תירוק דספר טיהרה ופלגי לחרוש כדשרם חוה לל בחופן שהרל עולה ם שרוס לחר ולא ב יכיכן להוסיף לותיות ולוחות ומלוחה כחתוכות כספרים • ולקיק עליו בכזית ולפ על נב דלמרו ואת נרלחתוך כללית כל הגדולין לא תאריכין דחסיבי גדולי תספוק לחשוב לעשרון • שכח לתך מחרין סלין גדולי תפיר חלגין לת התסר דחיחע לין מעלין רוקק לת גדולי גוסיפי ם מן מכורין והכא לתין לחרין לקיק כוכזית דחסר דהגידולין גופייהו כלי גדולי ספקוק תסרה כיכר דחלב לגפי חשבון על מר לין ככזית חוה שם ר לקק עליו

עכבו עליו פני עולם • לפילו מוסיף כמה לפילו פלתרון וס לחר ספספקו נוקו ס כמ׳ נדולי ים כלוחה נדולי הכוכלין כדי לבטל גדולים ערה ונוס דחסורת ר פילו הכי לינן כטלים וים כו חסס עדלה לף על נב דכעלמה בטלי פירות מן

מחניתי כלום נלחתרו מיסף מחניתה חילמת סים דרחוו לחכילה וכיון סכן חיכה דספקו כבר מחנוס ים לחור ולפילו פוסוף כמה חסור לחה ר׳ פני מלין נדולי הם ר׳ פלוח מיומים מחיך עיקר כי הכל מעלין לת סלכור לחתר • בים ילדה שספקה לו׳ נה טהרה ילדה וכו׳ בכסחתו על הכלר ולמה פירולו וכחוחו לברכה בתור כן והם ילדה ספוקה לוקה טיהרה הילדה ואין תימר לא טיהרה מהו לפילו חוסיף כמה חסור חוסיף חות ולו כהם ילדה וכחב ופם ילדה והוסיף חלת חלו כין חלה טהרה נחלת לפילו ו פני זה פרום ווס ל׳ ויכר ופרין והם ילדה שספקה לוקה שהרה הילדה חלמת דוקן מכטל לים לחסורת ומפני חין תימר לא סהרם מהו לפילו חוסיף כמה חסור כלומר הם תחמר דהכא קבר רבי יוחנן דלא טיהרה סיכר׳ סיכי חסרן ליפות דלפילו חוסיף וכו׳ לחמת מן הדין דחוור ונחר חלת סכח סחכי דכבר

א' רבי יונה כאן מחמת עצמו הוא חי וכאן מחמת הספוק הוא חי מעת אתרוג שחנט בשנ' ערל ויצא בשנת התר וספקו לחברו וכן חברו ספקו זה לזה טהרו זה את זה רבי אבהו בשם יוחנן ורב חסדא תרוויהון אמרין בכתם הלוקין מה נן קיימין אם דבר בריא שהוא חי מכת הזקנה דברי הכל מותר ואם דבר בריא שהוא חי מכח הילדה דברי הכל אסור אלא בי נן קיימין בסתם כיצד הוא יורע רבי ביבי בשם רבי חנינא אם היו העלין הפוכין כלפי הילדה דבר בריא הוא שהוא חי מכח הזקנה ואם היו העלין הפוכים כלפי הזקנה דבר בריא הוא שהוא חי מכח הילדה אמר ר' יודן בר הנין סיכנא מאן דאכיל מן החבריה בהית מכתבלא ביה ונבדוק בעלין אמר יודן אבוי דרבי

מתניה הנתר שנשרו העלין ו

מתניתין בריכה ע"נ שנסתקה והיא מלאה פירות אם הוכיף מאתים אסורין:

גמרא אר' יודן לא כוף דבר בריכ"א אפי' אילן דאמר

ואפי' דלתו כלפי חוץ ואפי' אילן שאין לו אלא שלשה עלין ואפי' אילן שאין לו אלא עלין בלבד ואפי' אילן שאין לו אלא עלין שלמעלה מן המים ואפי' אילן שאין לו אלא עלין שלמטה מן המים ואפי' אילן שאין לו אלא עלין שלמטה מן המים ואפי' אילן שאין לו אלא עלין שלמט

דאמר ר' אסי בשם רבי יוחנן בצל שעקרו ושתלו בין שהשרישׁ מעשׂר לפי בלו רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן בצל שעקרו ושתלו בין שהשרישׁ מעשׂר לפי בלו דלא תסבור מיבר אוף הבא נמי הלפיי

חלפיו שאל לרבי יוחנן ולרשבל תבל מהו שיאסר ביותר ממאתי אמרו ליה אין תבל ביותר ממאתים ודתנינקבל המחמץ והמתבל והמרמע אין תימר למאה ולמאתים אפילו לא חמש אפילו לא תיבל אלא בענבין אנן קיימין ר' יוסי בשם ר' יוחנן בשלא צמקו אבל אם צמקו יש תבל ביותר ממאתי' ר' חייא בשר' יוחנן בשלא בשלו יש תבל ביותר ממאתים. ר' אסי בשם ריבל בשם ר' פדיה נותני טעמים אחר ממאה ר' חייא בר וא בשם ריבל נותני טעמים אחר ששים אמר ילית רבי שמואל בר יצחק לרבי חייא בר וא הא רבי אסי פליג עלך ומתני פליג על תרויכון דתנן כל המחמץ והמתבל וכו' אין תימר למאה למאתים אפילו לא חמץ ולא תבל אלא ביותר אנן קיימין אמר רבי ירמיה תיתר בשר בבשר אמר רבי יוסי היא בשר בבשר היא שאר כל האסורין דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל האסורין שבתורה משערין אותם כאלו הן בצל וקפלוט מאי ברון ההן אמר נותני טעמים אחר ממאה והתן אמר נותני טעמי אחד ששים ושניהם למרין מאיל נזיר

מר נט אחר משׁשׁים את עשׂה הזרוע א' משׁשׁים באיל ומ' א ממאה אתה מוציא העצמות מן הזרוע מ' אה' משׁשׁים אי אתה מוציא העצמות מן הזרוע ובשׁם שאתה מוציא העצמות מן הזרוע כך תוציאם מן האיל לית את יכיל דתניא אין טנופ של תרומה מצטרפת עם התרומה לאסור את החולין אבל טנופת של חולין מצטרף עם החולין להעלות את התרומה רב ביבי בעא טנופת של תרומה מהו שתצטרף עם החולין להעלות את התרומה מן מה דאמר רב הונא קליפי אסור מצטרפות להתר הדא אמרה טנופת של תרומה מצטרפ' עם החולין להעלות את התרומה:

תורת כהנים ר' חייא כל מה שאמרתי לך במקום אחר התרתי לך כאן לפי שבכל מקום מאה אסור ועוד מותר ברם הכא אפילו כאה מותר:

פיסקא אם הוסיף מאתים אסורין רבי ר' ינאי משׁ ערין בהדין יירבוא כיצד הוא יודע רב ביבי בשׁם ר' חנינא לוקט א' ומניח אחד מה שׁזה פוחת זה מוסיף:

מהניתין

כל מה שׁאמרתי לך בכל מקום שׁם תעשׂוכם מפור ומתר וכדמפרש דמפ' מסור ומתר מ"ל כתני טעמים לחד כשׁם שׁם תוסף בזרוע כשׁלה פותרמל עם כשׁר כחול שׁהוא מותר לזרים: בכל מקום מלה לסור מכל שׁוה שׁם תרומה עד מלה לסור ק"ועך מותר כדנפק לן ריותת מקדש' לכולי מ"ד מותר ק"ר דכתי לנכי זרוע הוי נט דהדרה ותו לא ונזה לן למיסר סחיל מחמת טעם הזרוע:

בי קא דכיר' יצחי מסערין כי כוונ' יום לומרי שׁהיכון הוא לסברתי' בניו הנקר' בערבי סלון ויש לומרים שׁהוא הפיוונו הנקרא בערבי רוזימרינ' וקאמר שׁבת שׁוו שׁהוכף כלומרו כמנחה שכויכף מבפנים מלמה פירות לם טוכיף כי מלטים לסור דכי רבי יצחי מיע מסערין ולת התיכפת בירק וש הנקרא ירכון כדמפרש ולחול כיצד הוא עורע' לוקח ק' ומניח לחד מש שׁוש פוחת זה מוסיף סמוכה ון יסכה כתלמוד ירושלמי לעניין כלומ' כשׁהדכלא כדמותם ממש וכהכי הלמכם זל נשׁם דה' כלחים שלו זל ולת הוכיף ק ממלתים לסור וכיצד מסערין פעור וש רוחין לם נחתך ירק וש לו מין תכוחה וה מן סלרן ככמה זמן וכם הגע ע עניך פיכם ער שלא מסיר לחה כו כמלא שעה שׁם נמתם שׁם כלרן מסהניע לו מני סרי היכיף כמלתים לסור ולם שׁהה שׁחו מחני שׁעה מותף עכ"ל ובתב הרב כעכ"מ דה"ינו

כך ירושלמי וכ"כ נ"כ כפירוש המשנה זל ולם הוסיף כמלתים וכו' תוס' זו מסיעת כזמן כפי שׁם כלומר וזה כי כשנלמ' מזה היה ק כשלי קטורה ובם שלא נשׁתר לן לחות כמלתים פעות לין מפק מן פעור פעה ק' יכם מלחותי חלק ממלתים ול"ל נלמ' כן כי כשיכ הוה בעה יוכיף כלחותי חלק ממלתי' וכשיניהה שׁעה ל' יהיה לסור וזה ענין שׁלמד בהלמוד לוקט ח' ומניח ל' מה מזה פוחת זה מוסיף ע"כ והיינו ק' שׁכתבו הלא כפירוש המשנה שׁמיל כשעה ומלתים פעות ומכוונו דיש ל' נתני נעה ומלא פעות וכו' לחר כתב עליו ואומר לתי לפי כתני נעה יוכל לדעת פעורו כיצד מיקר כ שׁכליב לו כמה טירנה ש קל לוחר כ' עת עקירה ולחר חכי כעה יקבל לותם פנים ולכ היוך לוקיות ועכשו נמחו לוקיל הרי שׁכתב' שׁעה נ"כ הוסיפו הנטיעו לוקיל כוף כיכל הוש עות הוכיפו לחת על עפרים וכן לשלה לוקיות וכן למלתים ע"כ ומהלשׁם נמוקין כתב ול לוקט לח ומניח לחר כנון שׁם שני קלחים עלו כשרש לו כעפרים ושם כלחים עוקר לחת ומניח לחר ושוש כמקום לחר נעץ עניך מיכם כעקור וכמם נמלה שׁעה כוגדו לם כמתי' שׁי חוכר הני שׁעה כשעקרתו לו מסיעיב לו הרי' ש"ק חלק לחר של לכור על קנטו של כתר ככל שׁם שׁוה רב קור פ"ח כלו' כתיכם כך חכלם מוכיף והולך לי נמי לין נניך להיתין עד שׁייכי' לנו ריש' מיכ לחר כשעקרו ומתלו כקל עפרים לוקיות ולנני שׁעה פחת לוקיף גכ הוכיפה כנטיעה ש"ק נקני שׁעה וכן למה ש קוף

מתניתין נטיעה של ערלה ושל בלאי הכרם שנתערבו הרי זה לא ילקוט ואם לקט יעלה באחד ומאתים ובלבד שלא יתבוין ללקוט רבי יוסי אומר יתבוין וילקוט ויעלה באחד ומאתים:

גמ' נטיעה של ערלה ושל בלאי הכרם והלא כל הנטיעות אינן בלאים בכרם מתניתין ערוגה של בלאי הכרם אמר רבי יוסי ברבי מתניתין ערוגה של בלאי הכרם אמר רבי יוסי בר בון בשהעביר עציץ נקוב והעבירו תחת הגפן רשבל

וכו' למאי חזיס וסבירי כשער נכרי פירות שלנו כיתקי' עכ"ל וסס פירוש אף ר"מס וסר"ל ור' שמעון ברבי ולכלים פירושים הסניס החלס מ"שמע דלא הר"מכס ולא הר"לבר עוסין עקר מרכית רבי יכחי סמיו מס ענין כסדרין ירק זה סניס נקל להוסיף מלחים ועל זה סיו מסערין כשער פורות שלא ריוכים סיסיו מלוחו הירק עצמו או מלוחו ספרי ענפיו כבן הר"מכס דייק לומר מין ירק זה או יחין תכוחים וכן כפי המפס כתב זס פירק כס לקטו: וכן הר"לבר כיוצ עוקר שני סכולין ולא לשתמיט מר מיסו להזכיר סירכווין ברשה דכל מחר ומחר בעצמו מסערינן ליה ולא ע"י ירכווין ורביני שמעון אל הכיא פירוש הפי' לא כלומים וכת מפרש ז"ל כפי כזלקט ירוזח ומכיא מחד בכרם וגדל אותו סהמיס עד סחוקף ממנו מחד ממלחים סכי ה"כ סוס"ף מחים לסור ע"כ ולדידו בלי ספק יש כאן מסרון לשון וצ"ל תקון דכפי מה שמייס ספרי פיא מפות סהניח בכרם אס כן לקט ח"ל מס ענין לזה אלא ודאי מסרינן דכריסים כאן ובדיא אלא כ"ג יסריק כלפ"ר אלין דיק פירוש כדבריהם והכיכון דפי' ר"מ ס"ל גם מהרס פירוליו ז"ל כתפק כפי הר"מכס וסר"לבר ולא סוצר כדבריהם פירוש רבינו שמשון כי לא יכון הוא כעיניו כפי הדברים כתכן:

מתניתין נטיעה של ערלה בחלת כתוך נטיעות של בלאי הכרם ונטיעה של כלאי הכרם בחלת כתוך ערוגה עד שיחסרה לותס ס' ערוגה מחת לוחה נטיעה שתערכו בהיות מחוברות לקרקע כתלוי זו בזו אין היא נטיעה של ערלה ואי אלו הפט עות של המר וכן נ"כ כתלוי לו מותס ערוגה ולא ידע היון סיה אלף לקט לקלוט שכלן לם רות דכל ומן שהיא במקומה מחוברת חשיבא בטלה דסוי קבוע וכל קבוע במחצ על מחצ ולקט כיה"ג פלגי כל דפריש מרובה פריש חוב ליה מבעל לסור לכתחלה: וחסור וסס לקט כם נג יפ"ל פת וחלתי וכלכה אלא ית"ש לקט כפופת כטול יתכוין ללקט ויעל"פ וחלתי וכו' משמע דר' יוסי סכר המבלין לסור לכתחלה והלא ר' יוסי כפ"פ במבלתין חיה ליה דאין מבטלין לסור לכתחלה דת"ש דמיכי כדין טולנו וחל"פ כתפ"ע ל"ל ומ"מ יע"ל דמיר לא יעלו טעמא דאין מבטלין לסור במיר וכפרק שנוקין מקשי לה מתם דר' יוסי ור' יוסי ומתרק יקן ל"ל מוקי מין אלא ל"ל כר' כרמו כנטיעה ל' ופרש"י מין לך אלא לסור ברמי כיטע ערל כין מתר נט ע"ת כלא ס"מ ומוכר כרמו כשכיל נטיעה לתקופין דלא סכיח לה לאחור הי' רבן לבל נפילת לסור כתוך אחתר מכיחת כנון חכל ואחור הס:

גמרא נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם והלא כל הנטיעות אין כלאי הכרם אלא נטיעת כרם ל"ל דאתי לאשמועי' נטיעה של ערלה אפי' בכרם ל"ל דאתי לאשמועי' נטיעה של ערלה אפי' בכרם לימא לאסרה נטיעות ועושה לותס ערלה שייך שפיר לומר שנתערבה נטיעות אחרות ועושה לותס ערלה אלא לאשמועי' דאפי' נטיעות אחרות כל כמי' דאחרת נט עם של כלאי הכרם שנתערבה נטיעות קטיל דהיכי דייך לו' שנתערבה לאחרות דשמש בפלאחרות הס מותרות וכי כל הנטיעות שבעולם אין כלאי הכרם והלא כלאי הכרם כתיב נטיעה של ערלה שנתערבה נטיעות אחרות ועושה לותס ערלה שייך שפיר לומר שנתערבה נטיעות אחרות כלו' שנתחלפה לו' פיא וכן שנתערבה

רשבל בשם חזקיה לוקט שלש אשכולות ומתיר
מחלפא שיטתיה דרשבל תמן אומר בשר הושעיא
היו לפנינו מאה וחמשים חביות נתפתחו ק מותרות
והמשים אסורות והשאר לבשיפתחו יהו מותרות
אמר זעירא לא אמרו אלא לבשיפתחו הוא ליפתח
בתחלה אסור והכא הוא אמ הבין תמן בשם רבי
הושעיא והכא בשם חזקיה ואמרין תמן בשם
רשבל פותח שלש חביות ומתיר ואתיא בחזקיה
דהכא והא תנינן הרי זה לא ילקוט לשעבר
והא תנינן אם לקט יעלו באחת ומאתים אמר ר'
בר בון כאן בשלקט שלשה כאן בשלקט בלהון.
תני רמוני ברן שספקן מעלה ודיין אינו מעלה אף
בקרקע כן ספק קרקע כעלה וקרקע אינו מעלה
רבי יודן בעי אף לענין נבלה כן הזר רבי יודן
ואמר

עמו כך היה ושם כן קיון שכך הוא סובר למאי חניא לה תמן כשלקט
כוסעית כרפס מלחר שקוה לה בכירה ליה הכי למאי חניא
דחרא היא כשם מזקיה וחרא כשם ר' יוסיעה והיה דאמרין תמן
כשם ר' שכל כלומר דלמרם ר' שכל כשם הזקיה וסיינו הך דשכח
לעל מיהו רבתי לה נזירה לן
מה שכירה ליה. והא תנינן לה
ילקוט תרוים לקיש מקשה והא
תנינן כמחני דרבי לה ילקוט ואת
אמרת לוקט לכתחלה ומכי
לשעבר כלו דאמרי לה לוקט
ג' תשכולות כלו שעבר ולקט ה' כשל
ה' ואת מורין ליה דילקט שנים
מחרי להתיר מקשי דהא
כאחתי תנן שה שעבר ולקט שלש
כה' וקק ואיך תירץ דאחד כתרי
כטול ומכי דאתי כשלקט כלן
ואחי שפוה לשעבר כיון שכתיך
שלקטו' לוכ' אם כן אלמי מיש
כעינן ה' וקק לכל כשל' לקט לה
ג' דליכא לפקוס ורבי כתוך הנ'
דערין לשעבר כתוך היה כרים
לקרקע היה ליה ספק סניק כפק
אם כת ואל' סיה כיטיע לאסור
ואלא סיה כתוכן נטלה כרוב
וכעין שמו' הוא כי הכי ס' הילנ
כהלכ' זו' רמוני כרן רמוני גנדלי כמקו' שמו כרן ואחיבי שספקן
מעלה כפק כתרוכת כיכר רמון של ערלה שנתערב עם ש' כ'
רמוני של חולין ואחר שנתערבו פירות מ' מסס למקו אחר שש כשם
אלו גם זה אות על תרומות כתוך ת' מ' מוני שנפלו וכא לה
הוא הרמון שפי כענין כוס שהיו ספק מעל יכול לפעלותו להתר
וכגון שנפל כתוך כוס שהיו ספק הוא ספק אם הוא כתוך
הכשהרי ואת'ל שהוא שפי הרי בטלים כרוב לכיכר אך כתרי
בטיל' ודיין ודאין כלו' כשהרי ש' מ' שפוך כוחי אינו מעל'
כניולא פירש מ' מסס מסס ולרבו עליו כ' ולבטל' כיון דוודאי שפוך
הוא מס ולאו דקא רמוני כרן שלא מף תנוי פרך והדומים להס
דת זיבו ולא בטלי כרוכים לסס דין זה דשבי מנן כפרק כתרת
דמכלתין ומייתי לה כפ' שתפרוכו דף ע"ב ולל מי מסיק לו מכילי מלתן
של כלאי הכרם ילקו כתערבו כלאים ולאחרים כלאים כלן
ילקו ואחביבי ולא נאמר לכך אלא ואחכמים מ' לינו שקדם חלא
שמה דכרים כלכך ר' עקיבא הוא שכעי ולא הן תנוי פרך ורמוני
כרן וחכיות סתומות וחלמי תרדין וקלחי כרוב ולעת יוכית
דבי עקיבא מוסיף לף כבכרות של כעל שבית הלחי לערלה
ערלה קרקע לכלאי הכרם כלאי הכרם עד כאן הרי שכלן שוין
בחשיבות ולא בט לה שכח כמעתין נקט רמוני כרן ואין
הכי ניו כל מלי דאמי לקו כחשיבות והיינו הנך דבריתא'
כקרקע כן שכשם שאמרו רבמוני כרן דמשום דלא כטלי
לחשיבותן שספקן מעלה כן מינכי שפק קרקע כנון ונטיעה
של ערלה שנתערבה כנטיעות והיו שם חמשים ונטיעה ש' לחת
לו כשרש מהן מותרין המותרי לאלום מכן שלש שלא שהה הנותרי'
שפק הוא שמא נטיעה שם והיו שאמרו לף קרקע כן
שספק קרקע מעלה לכל וקרקע אינו מעלה כלו' שידלי קרקע
ליכו מעלה וכיון שמודע שהם שלשה כקרקע כרלינל. רבי
יודן כעי הוה מכעית ליה לר' נבי כנלה שאמרין שכו רשפק
מעלה וכגון חתיכת נבלה הרוחים להתבכל שנתערבה כין כשלי

חתיכות

ואמר נבלה אין לה עליה קרקע יש לו עליה:

גמ' ר' יוסי או אף יתבון ובו בואו טעמא דרבי יוסי שבן דרך בני אדם להיות מרל בגפנים חמן תנינן סאה תרומה שנפלה למאה טחנן ופחתו כשם שפחתו החולין כך פחתה התרומה ומותר ותני עלה אף טוחן לכתחלה ומתיר כתניתיה דרבי יוסי דתנינן רבי יוסי אומר אף יתבון וילקוט ויעלו באחד ומאתים

אלא זעירא דברי הבל היא שכן דרך כהנים להיות טוחנין מדומע לתוך בתיהן מה נפיק מן ביניהן בלאי הברם על דעתיה דרבי יוסי טוחן ומתיר על דעתיהון דרבנן אינו טוחן ומתיר:

מתניתין העלין והלולבין ומי גפנים והסמדר מותרין בערל ובנזיר וברבעי ואסורין באשרה רבי יוסי אומר הסמדר אסור מפני שהוא פרי רבי אליעזר אומר המעמיר בשרף הערלה אסור אמר רבי יהושע שמעתי בפירוש שהמעמיר בשרף העלין ובשרף העקרין מותר בשרף הפגין אסור מפני שהוא עושה פרי:

גמרא

ואדרבה פוסל דגזור שמא תרגיל לוכל מאכל מדלית בשן לית גזור עלויה גזירה לגזירה דלמא לזמר מדלית בשן ולוכל מדלית העין מותר לאכל בחגווים ודמוגים דלוכל תלי טעמא לסור הכי כמי כיון דלמאי דלוכל סלי טעמא דמדל הוא לא אתקנת מתניתין דרבי יוסי היא דתניא רבי יוסי אומר מנין לחידוש שלא יאמר הואיל ואסרתי את הגדל אסרתי אף את הנמכר תלמוד לומר וכל מכר לא תאכלו כאן מכרים מותרים הא כיצד הגדל הוא שנמכר בשוק והנמכר בבית הבעל אסור ר' יוסי אומר אף הנמכר בשוק מותר שכן מצינו בבית הבעל שהוא אסור ובשוק שהוא מותר ר' יהודה אומר הנמכר בשוק אסור שכן מצינו בבית הבעל שהוא מותר ר' שמעון אומר הנמכר בשוק מותר שכן מצינו בבית הבעל שהוא אסור ר' יוסי אומר הנמכר בשוק אסור שכן מצינו בבית הבעל שהוא מותר ר' יוסי אומר אף הנמכר בשוק מותר שכן מצינו בבית הבעל שהוא אסור ר' יוסי אומר אף

גמרא מהניתין דלא כרבי אליעזר דתני בשם רבי אליעזר מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג וכו' אף העלין והלולבין במשמע. ולרבי יוסי דאמר הסמדר אסור לפי שהוא פרי וקשיא אם אסור בנזיר למה לי פרי ואם פרי הוא יהא אסור בכל כילתיה דרבי יצחק אמר שהוא אסור בכל דרבי יצחק שאל מאן תנא אין מרכיבין בבנינות של ערלה. רבי יוסי תני פרי אתה פורה ואי אתה פודה לא בוסר ולא פגים הורי

סופיל שם לטעית המשנה ועוד שכפי הלוקח מכורו כפי מה שהוא כיום שהם אלכות מאכלו' אמורות קודם להלכות שמיטה ואין לסמוך שמוקלם על המאוחר ועיכ למודך דבשרך אין מעמידין במשכת שכורים זרם רק לד' וחמיך שם עד כאן דכרין וכרמך שם דיש דרך בוסר דרבי יהושע כלילן שלין עוסה פרי מורם דקטנו הוא פריו ואמו כבר כתבנו שפרשה דמכל שכן הוא וכדכתיבנא:

גמרא דתני כשל מליעזר כפרק שלשה מינין מבכזיר. לפילו עלין ולולבין כמשמע דרבי מליעזר עביד לסו רבו ומעוט ודרים אבל מיין ושכר יוצר מעט מכל אסר יעשה מגפן סיין רבה מעט ורבה מלי רבה רבה כל מילו ומפילו עלין ולולבין ומלי מעט מעט שבשת ופס הבריגין והזמורות עד כאן ותבת דמכת הוא דלא כרבי מליעזר דהוא דרים בלנו ופרטי בהתיבנא בתמצה. ומקשי מס לסור בנזיר למה לי פרי ומס פרי הוא יהא אסור בכל כתב הרב מפלר שלמה סירליו וכרובו לברכם ונה לסוכו שם אסור בנזיר למה לי פרי לי מציכת ליה לרבי יוסי דרבי מליעזר לאסור בנזיר מטעם רבה ומעט כו' למלי לעטרוך לטעמא דפרי דמקשיתין ולס מטעם פרי קל אסר ליה שם כן בכלן לסיר וסיי מברתו דרבי יוסי עדיפא מדרבי מליעזר דלדידים אסור עד כאן לסוכו נרחם דסוקמם בערלה ובכזיר וברבעי כמי מלי דקאמר תלמודא ולי פרי הוא ואמ לסור בכל הוא לסוכו קושיא כלומר להוי לסור בכל מלי קל מקשי לימא אבי נמי דיהיבא דאמר רבי יוסי בשאנא לסור מפני שהוא פרי מכלנו קלי וברפירש"י וברובו לברכם כמשנה ר"ל לומר מפני שהוא פרי מהכא מסתע לתלוקו קלי ולס כן מלי קל קשיא ליה לתלמודא ומ"ל לסור בכל אפי כמו אבי קאמינא לך ואוקי מה שהוקשה ולהבי מתם דברייו ופירש ולי מטעם פרי קל אסר שם כן בכלן לסיר וסיי סברתו דרבי יוסי עדיפא מדרבי מליעזר דלדידים לסור בערלה ובכזיר וברבעי כמי מה שכן לרבי מליעזר דלא אסר מלי בנזיר מטעם רבה ומעט ולס כן מה שאמר בתלמוד ילא לסור בכל לקושטא דמלתא קאמר ליה שהוא לסור בכל ועדיפא זה מסברת רבי מליעזר כדלמרן. ובכל מקום מיכא לאקשויי דלפי פירושו שפירש בראשה דקאמר לס לסור בנזיר למה לי פירי מסכונא כך היא לי סבירא ליה לרבי יוסי דאיכא בנזיר ושום רבה ומעט ולמלי לעטרוך לטעמא דפרי בהתיבתין ולס כן קל קל חוכיח הכא דלמא דרבי מליעזר לעולם בלסור בנזיר קלי ולמלי דקאמר מקום שהוא פרי מרבה לאשמעי טעמא דרבי מליעזר דרבה ומעט קאמר דליכא מקום טעמא דרבה ומעט מלא מצינו בכל ופרט כדדרשי רבנן דרבי מליעזר מה הפרט מפורש מה שהוא פרי ופסולת פרי קל הכלל כל שהוא פרי ופסולת פרי ואתא שעלין וסלולבין ופמדר שהיכן פרי ופסולת פרי ואתא רבי יוסי לומר דסמדר לסור בנזיר מטעמא שכן פרי וכבר יש כלל ופרט אם ספרט מרבה וכו' קל כאן פרי ופסולת פרי וכו' ולס כן מלי קושיא היא ברבי מליעזר וכדלמרן ונרמה לי דנקטתו של סרב גרם לו לה דבנסתיו כתוב כתר טעמא דרבי מליעזר דקאמר דוכתי קל סעלין וסלולבין ולרבי יוסי דאמר סמדר וכו' וקשיא וכו' ולמי מצינו כמוך ולמי לסון זם שמעת דשל דקאמר ולרבי יוסי וכו' למלי דקלין מכוח קלי ומקושר לדמסיק לים לעיל ולכך ציכרח הרב לפי דהכי קאמר מי כרבי מליעזר סכירא ליה דלסון ולרבי יוסי מסתע דקלי למלי דקלין מכוח קל כלל בכסחת בקפיים שלנו כתוב דבר כפי עצמו תני רבי יוסי סמדר לסור מפני שהוא פרי ופסולת לפי כן הדרת קושיין לדוכתה. ורבנו שמשן בפירוש מסכתנו דהכא כתב וה לשון רבי יוסי אומר סמדר לסור ים מי שעוסק בירושלמי דשביעית קלי ועריך עליה דשם פרי הוא ים לסור ככל מר עד כאן לשונו. ונלמ בירושלמי דהכילתין קאמר סהני לית דתני סכי כאן כלל אלא לגמרת בירושלמי פרק שלשה מינין קלי דלימא סתם תני לחים לברות את סמעיד מתניתין דרבי יוסי היא דרבי יוסי לאו לסור סמדר לסור כנזיר מפני שהוא פרי ע"כ ועלם קלי רבנו משמן זכרונו לברכה ולמר ים מי שעוסה בירושלמי דלמנזיר קלי דהכי קאמר סתם סמדר שהוא פרי ואפ"ה לסור בנזיר ולס כן היכא דמקשי כאן לס פרי ואפ"ה לסור סתם קלי וכיון שכן הוצרך שיטב סוניא דהכא ולית כם קושיא לדבי פירוש. רבי יוסי הוא דאמר שסמדר אסור מפני שהוא פרי כך מתניתין פירושה כמשנת נזיר דלמנזיר קלי שכן לאו סתם לחים לברות את סמדר מתניתין דרבי יוסי היא דלאו רבי יוסי סמדר לסור בנזיר ושתא סתם קלי ועריך לס לסור בנזיר למה לי פרי כלומר לי הא דלסר רבי יוסי בנזיר לימא בנזיר לאו פרי כלומר לי הא דלסר רבי יוסי בנזיר לימא מטעם פרי אלא מטעם דרבה ומעט אם כן לאו לי פרי ולס פרי הוא כלומר דטעמא דרבי יוסי דלסור בנזיר הוא מפני שהוא פרי ושוה מסוס כלל נזרש ואין בכלל אלא מס מבטרט שהוא פרי ופסולת פרי ומסוס הני דסמדר הוא פרי לכך רבי יוסי בנזיר לס כן לפלי קל לאחרת דמס סלאר רבי יוסי במסנס כתס הסמדר לסור שהוא בנזיר כלבר לומת דעל כלסו קאמר על נזיר דפרט ובערלה ובכבעי לכתיב פרי ולס כן יש כל לסור ומסיק דרבי יוסי לבלסו קאמר ממלתיה דרבי יצחק ושהוא דנזיר דקאמר דרבי יוסי בנזיר בלבר קלי לתותבת ומשתרש בתיקו. אין מרכיבין בבנינות של ערלה מפנס בשלשי פרקין ובבנינות אין תמרים בעזון סמדר דמתרגין בפרק מקום שנהגו רבי לוקח קן בסנהדרין ואקשר אין מרכיבין ביחור סים בו בבנינות של ערלה בוקמ"ש וילמלי לתי לזיכל בבנינות ותכן סמדר לסור. ועל הם קאמר דבי יצחק דמתן תינוק מתניתין רבי יוסי מלי מרי מבוקר דרבי יוסי לסור לאדר בערלה ולס כן תפסוט דיהיכא דקאמר רבי יוסי בשאנא שלנו שסמדר לסור לערלה כמו קלי וכיון דלערלה מניכו דלסור בסמדר וכן בנזיר בטעמא שכן פרי וכבר יש כלל ופרט אם ספרט מרבה וכו' קל כאן פרי ופסולת פרי וכו' ולס כן מלי קושיא היא ברבי מליעזר וכדלמרן ונרמה לי דנקטתו של סרב גרם לו

דהוי ר' זבידא באילין פגיתמרה שיקברו ר' יונה בעי ערב ופראו שבא אינו פרוותים טעון קבור ה' פרת ר' יוסי בשר יוחנן רשו"ר אמרו דבר א' דתנינן תמן רבי

לא נתכבלו כל צרכן ונקראים שני כרתין במתניתין צערף הפנים למור מצי שמן פרי וכן פכומר שמוש שני תפילו שני פות רין כרבי שמוש לכתיב כרבעיים כל קניו קלם הגוים ונאדרין קלם קדם ממעשר שני לפדיון ושם כן פרי לשם פודש שיש פרי פנגר כשולו לגמרי ולא פוכר ופנים דמנית פיש מערלם לערלם לפסור כשנים לעיכך לפילו שעלין מיכן פרי ונאדרי מכל מקום שרי כשם שיש ולעיכך שמורין כשבלם לכל נשא רבעי תיכו שמור כשנתם וקשמר קלת פיש פרי נשור בעין ולא פנים ולא כוטר וזהו שטעם דכשלם דקשמר לת פרי מרכיכן סנשעיכין לשמורין כשלם ושכלת דכתיב כל פרי לא מרכיכן ללא שעשיכין לתרומם סנים וכוסר משום דלית לן חמר הגלא כרכמכיכן. ושם תלמר פרי שניכ כשלת כתיכ כשש כלתר כשש דכעי תכושתך מלך שליכו כפרש אלא תכושם מכאן שמרו מין פודין מת הרשעי עד מיכת לעונת שמעשרות עד כאן. וכוס ופנין ככרשו לעונת שמעשרות כרתכן כפרק רשעי דשמעשרות שלישתי מיכלין פירות שמניעית הגוים שפיסריכו הכוסר שיוכלם שם שאסר ושו שאכוש מיכין כשמעשרות ופאכ הרב רכינו שמשם כר מיימון זכרונו לכרכם כפילושיו שיוב כשמעשרות שגוים שמוזריתן ושכוסר שמוניש עיכון לם כן שרי שכוסר ופנים מיכים כרכעי שרי שניעו לעונת שמעשרות ואיך שם כן שמר כאן פרי שתת פודה ואין שאת כוסר ולא פנים. ושם לומר דלגי פנים וכוסר דקאמר שכא רבי יוסי פיינו שפנים קודם שחזיתו ושכוסר קודם שיוצי מיתו דעדין לא הגיעו לעונת שמעשרות. ועוד יש לומר דרבי יוסי דכריתא דהכא פליג שפרישא דתורת כהנים ושעתים דפסוק דקבושתא לאו כלשון רבי שכתוב אלא כשנא שמתניתין דכתיב וכשנה הרביעית ישיב כל פרין קודש הלולים וכשנה שחתיפית תאכלו את פרין להוציא לגם תבושתא ושם בן שם כשמר תבושה פיינו כשנה שחמישית לענין שכילה שכל כשנים הרבי עית לפניו פרין טעון שמעשרות לעונת שמעשרות כפרש פומה דפרי גמור כעיכן דכתיב כל פרין ולשבי קאמר לא כוסר ולא פנים. ושם תאמר אנא דתולת כהכיס נופיס שובי דרים תבושתם שחמישית לפרין דרבעית. ושם לומר לשבי דרים לפ ובשפה שחמישית תאכלו את פרין לשוטיף לכם שגם שחמישית תבושתא על שנה הרביעית דשנשכתא לפדות מושם פרי לאוכלא ושם כן תפיסתא שפירות שנה דרבעית שפלו הרבעי קלי ושמר אריכא להורות שמעשרות לעונת שמעשרות וכך פירש שעל קרכן שתרומתו לכרכם יעויין שם. כלומר פני תערם לא דקא שלא מעשר שניכ כך ניחא כרין לכל פנים. שיעכרו שם כפרו שמשלם שיכרכו רקא ליש לדר' יהושע דאמני דשני דכתיב פנים לשור שפני שנן פרי וכל שכן לפנים עשאם ולית ליש חלוקא דשמואי ערלא שניא לשורה כשלשה לרחות ליה לרבי יוסי דכריתא ושו שפירוש שנרשה לכאורה כשוכח דרבי יוסי דכריתא ורבי יהודה חלוקים בדיכן ושוא שתי לוש שפני מרחיתי להדר ביכיו שמר וברוכו לפרכם כשלשה ערלים דשלשה שפנוש שכתב ווש לשון נרעיני שמיות שמורין בערלם דכתיב את פריו ושרכיכן את שטבו לערוי ושומרין כרבעי דתניא פריו פרי שתת שודם ושי שתה פודה לא פנין ולא כוסר עד שיהא לכל כשלשה שנין נרעיכן נרשם שדכרין דשך דשני שתם שורש ושי שתת

רבי שמעון אומר אין לקטף שביעית כמני שאינו עושה פרי אמר זירא לרבי פרת כמה דתימר תמן הלכה כר"ש וכא הלכה כרבי יהושע אמר רבי יונה ודמי היא לכל רבה קטף בטל על ידי שרפן אובלי בהמה קדושת שביעית הלה בהן אין קדושת ערלה הלה עליהן אמר רבי בון אית לך חורי רבי יהושע אמר שבועה ר' שמעון בשם גרמיה אמרה: למה

הא יוחד ודיוחד היא כל דבש קטף בטל על נבי מרפו לילן ליבי בטל על נב מרפו מוכלי כהמה קדושת שביעית חלה עליהן ואין קדושת ערלה חלה עליהן ממר רבי חכון היא לך חורי רבי יוסי בי ר' אחרה שמעון ורבי שמעון כשם גרמיה למתן הכתוב שם ורבנו שיעון בפירוש המשנה פירש הטעם דשביעית כן הוא לשונו דתניין תמן כסוף פרקן קמא דערלה לפי שלא חומר רבי שמעון כשאר רבי יהושע פיו שכשם שלכם כך יהושע פתניתין לנבי רבי שיעור כמו כנומי כשלכה כרבי שמעון לנבי רבנן ממר ר' ירמיה ודמיא היא כלו' וכי דמי מסרלי בתמיהה כל דבר בטל על ידי מרפו כשביעית ערלה בטל מרף העלין ושעקרין אנב לילן ואילן כלומר והנך דשביעית נוסן כש שאין כן בערלה חמר רבי חכין לית לך עלון יש לך ראיה לאחרת דרבי שמעון ורבי יהושע לאו חיכא אלא אמרי שהרי ר' יהושע מפי שמועה אמרה ור' שמעון בשם גרמיה ואם איתא דאחרת ניחנו לית ליה למימר כמו דבי שמעון שמעתי אלו דברים על דבינו שאסון שם וגרמה שמניה אלעזר שם שמקום דכתב שם בנא' ודמיא כל דבש בשב הוא שם כל דבר ואם שכתוב שם אילן ליבו בשל על ידי מרפו מפרש הוא לן דבר אין אילן כשיעור הוא אלא כך כלומר שוועל פי פירושו ונרשתו שם הנטי הולך ומפרש מונות דהכא: רבי שמעון ורבי יהושע אמרו דבר אחד דבי היכי דרבי יהושע אמר דשרף העלין ושעקרים מותר לשעיר בהן נבינם מפני שאינן פרי ואינן נוטף דאסורין כן רבי שמעון אמר תמן כמסכת שביעית פרק שביעי קטף אין לו שביעית מפני שאינו פרי וקטף הוינו אילן כלשון שמרף אלו נוטף ויונף כיון שם כן הרי אמרו שביעה דבר אחר ואמר רבי יוחנן פרת ודמי מדקאמר דשניהם אחרו דבר אחר אין כן היתם כמי דבי היכי דשכחת אמרין דהלכם כרבי יהושע וכמו שסכלל אסיר אלעזר הלכה כרבי יוסי שם לנבי רבי שיעור אם כן היתם כמי נפסוק הלכה כר' שמעון לנבי רבנן כיון דק"ל כדעת ר' יהושע דהלכם כמותו ואין צורך לומר דשניהם כפנים דבר ר' יוחנן ואמר ליה נז' כדברים מפרש שילו ותרבוק אלת לרבי פרת עם אמר ומוסיף אלת ליה כיוסים לומר דר' יוחנן עם רבי פרת היה מדבר שכשתי שהקוחות כאן וכשביעית כנא' ליכא אלת ליה אלא אמר רבי יוחנן לרבי פרת כלומר אילכא דרבי פרת אלא מכל מקום צריכין אנו כאן לנרים כמה דתימר הכא הלכה כרבי יהושע תיין כמי הלכה כר' שמעון כמי שהניחם מפרש שילו ומוסיף לשנו כשם דאי אתה רואה כתלמוד שכתובה כעשור אלא יתכן דלעולם ר' יהושע הוא דאמר שהכלל שוה אשור הידנו דהלכתא כותיה לעולם לנבי ר' אלעזר משם ר' שמעון דלעולם יחיד ורבים הלכה כרבים אלא בקנת מקומות: אמר רבי יוסי ודמיא היא לכל רבה כמה אר' שמעון אל דשם נרים כל דבר ובתוב לכל דבש על"ר דנר סיון לכל דבר ובפי פירושו שפירש שם הכי אמרי שירושו אמר יונה אם אמרת דכשם שהלכה כרבי יהושע בערלה כלילן הלכה כשביעית כר' שמעון משום דר' יהושע קיבל כותיה אם לית לך דאיתא מוכרח דר' יהושע יסבור כרבי שמעון כשביעית דלית דמיא היא לכל דבר כלומר וכי דומה קטף כשביעית לכל דבר כלו' ערלה ושלכות אחרים שיהו דומה כל דבר כלומ' ערלה וכו' אמר אילן כשל שערף אלא

אילן ואילו נקוט אמרי משום שכי מותר לפריו בתוב לכל קטף בטל אלא מרפן כתמיהה כלומר אלו קאמר בקטף על שביעית שהוא קטף אבל אילן ואקרוס ודאי לא וכיון דאילו בטל אלא הוא עיקר ולא כתיב בשביעית פ' יאסור רבי יוסוע ואמר הלין דאילו מוכרח דרבי יהושע יסבור כרבי שמעון בשביעית לומר דשלכה כאותו זמן שפירות שביעית כפי גרסת ר' אחון כשאעתא דשביעית וכפי פירושו שם לאחר שתקנו לשונו כשאר הדבים דאילו כל כך ערוות' והאיר שלמים שיראלין על נוהג שלכה כאן כשלוף קנת לשון ולפי גרסתו מפרש פירושו כשאומר כאופן שתחלף קנת פירותו של רבנו שמעון על ואחת שיל נשתתו לאחר רבי פרת רבי יוסי בשם רבי יוחנן אחיל דרבי שמעון כרבי יהושע דתניין תמן שמעון אומר אין לקטף שביעית מפני שאינו פרי לאו רבי ורבי לרבי פרת כמה דתימר הכא הלכה כרבי יהושע תמן כמי הלכה כרבי שמעון אמר קטף כשאר דתימר הכא הלכה כרבי יהושע תמן כמי שהוא כרבי שמעון אמר רבי יוסי ודמיא כלרבה קטף בטל על ידי מרפו ואילן אילן כשאר קדושת שביעית חלה עליהם ואין קדושת ערלה חלה עליהם לאו כאן ואילן אילן כשאר קדושת שביעית כפרק כלל גדול ואחת קטף אילן שנוטף ממנו שמן אפרסמון ברי דייקי מתניתין קטף כמה דתימר הכא כרבי יהושע דכלילי תלמוד קיימת לן הלכה כרבי יהושע לנבי רבי אלישור מון מתוסי המפורסים כפר קטף אילן דומה הלכה כרבי שמעון לאחרף עלין ועקרין קלי ורבי פרת אמרי אלעזר לאחיר לרבי יהושע כשאמרו הנוטף ואמרו שכי אמרין לתיה דרבי שמעון כרבי יהושע ורבי זירא אתמי מיכו אמר לו שמא אותך לומר דבי היכי דהכא הלכה כרבי יהושע במוכן בשביעית הלכה כרבי שמעון ואלו אילן דומין וכראמרם רבי יוחנן ואפי אשכח כנא' הילן אחאר ליה רבי זירא לרבי פרת מיכך ומלכוך תמתו קיטפת לעלמא ודמיא היא כלרבה כמו כל אחרא כמו לאהנאת הספיקים מתפיקין מותם מאמוריה וכלעו שלף כאחרי כותם וכן נהגו כת לאוד ככלי כמו כלפי ליה ושרם כשרוך כלפי אילן כמו שהאילן שפך מן הראש כי המשלך כסדר ראשו לפניו ושמשוכך הילך וגבו לפניו כלומר לא דמו כלל קטף בטל על ידי שרפו רבי שמעון דקא מיירי בשרף האילן שפיו קטף מקורין בלשון כל אילן בטל על ידי שרפו דלמיו יקריש מאי וכל עקר נטיעתו לילן שלף לשרפו ואפי יהא לו פרי לילו חשוב שלף שרף הילוך לפולי פרף עלין ואמי לאסור לילן כו דבר שקורי שיחבב נגד השרף לומר וס עקר וס שבל שלף הכל בטל נגד שרף ור' יוסף ואמרי שהכל שכן רבי לאלעזר של שאר לילנות דשלחו שפירות חשוב ולילן שרי בטל לנבי שרף דשלין לדרך שרפן כשל לנבי שרי ואם אוסר הכי שרף דשלין ושקרין שרי רבי יוסוע שלכי בהמה וכו' ועוד טעם אחר לחלק דלא דמי דשם נבי שביעית אמילו אוכלי כשאם קדושת שביעית חלה עליהם ולכך אתם אפילו שרף דשלין אסור דיש כי קדושת שביעית אם שלילן כן נבי ערלה דלא אמתרי כם אילו כשאם כגון עלין אלא פרי דוקא הוא דלאכר דאחרת וטפל לפרי אבל חורי לאחריתא לא לית לך חורי יש לך טעמא אחרת כמו דבי שמעון ור' יוסוע לא אמרן דבר ר' יוסוע אלא אמר אמעתי אפי אסמוע ור' אם כשם שנאמו אחרם

למה מרף פרי פגין פרי כן כתוב בספרים ועל פי גרסת זו פירש רבינו שמשון ז"ל בפירוש המשנה דהאי למה מרף פרי סוף פותן טעם למה מקדם כמו שתרשם שם בפירושו דמייתי לך סלכם מתם פכל מהלם כיוליו וכרומו לכרכם ענה כלסון

למה שרף פרי פגין פרי אין תימר שרף פרי עשה בן בתרומה אסור אין תימר פגין פרי עשה בן בתרום כותי למה שהניית תרומה מותר

והניית ערלה אסורה:

מתני' ענקוקלו' והזרצני' והזגין והתמר שלהם קליפי רמון והנשלו קליפי אגוז והגרעינין אסורין בערלה ובאשרה ובנויר ומותרין ברבעי והנובלות בבלן אסורות רבי יוסי אומר נוטעין יחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של ערלה מפני שהוא פרי ואין מרביצין בבצנות של ערלה נמ'

שלין כדכתיב כעיך לנלב לכל לי קציל ליש הם קציל רחיך ענים תלמוד עיך דחמר לקמן פיטריקון ענכים דלקו תלתייסי סחרנגים הם סגלעיכין מכתיך העכבי וזוגין הם הקליפות סמון להם ופימניך זוג על כשהם החינן וג ופניתי עכבל כדתין כפרק סלזה מינין והתמר סלהם כלומר התמר סעופין מהם ועכשו הם נותנ החרנגים ופוגין כתוך הים קליפי רמון הקליפים סחנופים ולמי מטעם פרי קט לסכר לפי ולנן סלו חלת לפי שסן רחויין לנבוש ולסור לנכויא כש"ל דלסורה כהנתה והכן סלו הפרח שפל סנטת לכורין כערלה מרכתיב פרית את פריו' וכתפוח רכתיב ולא ידכק כיון מיומה מן החרס ולא היה נריך לתמרו דסנתת עלין ולולכין דלית לסו כלל מייכות כפרי ומיתרין כערלה לסורין כתורה סכך דסייכי כתת פריו ומסורין כערלה מכעיית לא תנג כזיר נקטים' וכנויר כמלי דשייך ניס כנין ענקוקלית וחרנן וזגין ותמר דנת כ ניס מחרנגים ועד זג וכל מסרת ופיוסו תחר' והנרעיניין שככל מסר פירות לסיריק כערלה מרכתיב לת פריו לפריו ולא שהן פריכיהו שכיכו התום כש"כיגר מכרכין' ומוקרין כרהבעי דלמופרי ניכסו דלחייכו פדיין' והמוכלו פירות הנוטעים מן המילן מחמת חוס שמש לומחמת דלא כלין מסורות כערלה וכרבעי וכנויר וכמשרה שפרי פרי הן' נוטעין יחור של ערלה מותר לתתך ענף של ערלה שלין כי פרי ולהכי נמי שלין מסור חנם לא כפרי עצמו לא ביחור והא קמ"ל דלא נזרעין יחור שלין כי פרי חטו יחור ניש כי פריו ולמן נוטעין לגנו כל ערלה כתכי תתום כש"כל הגלמי דהאי ליסנ' דלין ונוטעין דהכ' לתו דוקא לכתחל' דאי תמר לכתחל' קא נמ' דרכנן דעליכי עליה סברי דנוטעין לכתחל' לגנו של ערלה ואל קשה נדכר מחר דאי סרי לכתחל' לחמי ערל' כשרי ישנו לותה ניסים היינא ממכו זה וזש נור שא ודאי כדישכח פליכו וכא ר' יוסי להמיעכו דאף לם נטעוהו כדישכח כל הנדל ממכו לסור משכי שהי פרי ונקט ליסנ' דנוטעין מיירי דקתמר לעיל מיפיק נוטעין יחור של ערלה אלא תקשי להו מדקתמר סתם כנמרא תמר רב אחא רבי יוסי שלם נטע ושכרין ושרביב מותר ופרש"י אל שם נטע לגנו של ערלה מותר שכרין ושרכיב מותר ופרש"י אל שם נטע לגנו של ערלה מותר שכרין לו סרכיב וכו' דמשמע דעד סשתא כלסת אולא עשיק מדקתמר השתא דמודה שם נטע דהיינו כדיש כך סחיתוך וכרוכם לכרכם מפרסים נטע ושכרין והרכיב לאו לו אל קתני אלא כלשון לחרון של רבי אל דהיינו שם נטע ואחר כך כשניעשה כשיגה שכרין והרכיב נחילן של התר יותר דאותן פירות שטוען לחר ומן כאי נמי על ידי חילון של היקר כלכתחלה שם עשתם שם וכחרו לשם וש פשירים שכני וש כו שפיר מיקר מימר דמעקרא ר' יוסי היכא דאמר לין נ טע לגנו של ערלה לפילו כדיעבד קתמר ונוקא דאחר כתר הכי מודה רבי יוסי שלם נטע ושכרין ושרכיב כלי שאחר נטע שכריכו והרכיבו ונחלת נרל כא לן של חיסור וח שם הכי מותר' לין הרכיבין כפניות של ערלה כפניות הסחתרים כעודן כמדר ורבי יוסי דכתר דשמרו תכול קתמר לה דמין מרכיבין יחיר של

נמ׳ ענקוקלו ר׳ זעיר׳ והר מן רבנין בשם רב ענבי׳ שלקו עד שלא הביאו שליש אר׳ יבר בון ואפילו לקו כשהביאו שליש אפר רבי חייא בר אבא נוטריקון הוא ענבים דלקו תלתיהון ׃

פים׳ ר׳ יוסי אומר נוטעין וכו׳ אר יוחנן עבר ונטע מותר עבר והרכיב אסור ביב׳ ע״ז שנעשית אפרוח רבי חגי ברבי בשר׳ אשיה אתרוגין חזקיה וכהנא כהנה אמר מותרת חזקיה אמר אסורה על דעתיה דחזקיה אוך אפשר לביצת ע״ז ונעשית אפרוח כה אנן קיימי אם כשפוחש אין כאן אפרוח ואם כשהנסרה לפנים מן הקנקלין אותה חמי אן השתחוה לה לא אסר ומפני שהבנים לפני אסורה אר

שלט שים פו כפנות דהיכו ממדר דלרוויה ממדר לשור׃
נמ׳ ענבים שלקו עד שלא הביאו שליש הן עקוקלות וקא מל
מתני דתמ׳ דלת פרי חוזר מאת פרי מרבין להו דתמיר
וו׳ כר כון קא׳ נמ מסכיאו שליש ולמו לכלל פלו תמ׳ מתרין
כרבעי ומ׳ לשון לפי דקאמר׳
נוטריקון הוא ענבים ע״כ ס״ס
ענבים קוקל שלקו ואתיו כלומר
דמם תיכף דתלתיהן וכפירוש
שהם סיולו כתוב כפם ר׳ ע״כ
הוא הענבים קיק הוא שלקו
לות תלתיהן כמיל קיק מוכן
דלקי כיין דאית שהוא כראשונים
ם ולפי׳ פירושו ספיר נוטריקון
לוכח ונראה לי דמדמייתי שלו
ביוטריקון כאחרונים אחר מכרת
רבנין ואחר מכרת ר׳ כר כון יש
לו דלתרוייהו מייך לרב דמ׳ שלקו
שלקו עד שלא הביאו שליש ספ׳
ענבים דלקו תלתיהן מכעוון
כשליש ולו קודם מיגמר
מלאכתו שליש הכי פירו ענבים
דלקו תלתיהן כלו׳ק וכבר שיה שלם שליהן וכן יש למרם
לשונו של שלשם כה ערל׳ל עקוקלות שם כורום לשון נוטריקון
עשבים דלקו תלתיהן פירוש שלקו עד שלא הביאו שליש לית
מתניתין שליש על כמן מסקדים הנוערים לחתי המברו לומר
לתרוייהו מייכי כנוטריקון דכל הפירוש המתב לחלתכם ל׳ משמע
שמוכ שמין שנוטריקון מייך לת לחדך לבר מכבאתב ולל ענקוקלו
פירש כתלמוד שהן הענבים שלא נסמלו כל נרכן והמפיר לוקם
פרוש המפיל דמלולית והוא לחדש ענבים דלקן תלתיהן ע״כ
דייקא מדקאמר דשם מלחדו כורום כוטריקון ענבי דלקן תלתיהן
לא מייך לת למברת דרב דקא׳ קודם מסכיאו שליש עדלת הכובר
פברת לי כר כון כהדיא כמו מסוכיר שלשם ול ומיהו תמ׳
מפלוכם גם כן מוכר דמסתריקון לתרוייהו הוו שלא כיון דלא
פיות שיהו ול שלא לפקום שלכה עבד דמ׳ שלא סביאו שליש
מכום הבי לא מוכר אלא דעתיה דרב דשלכ במותן שכל לעולם
דכמסריקון לתרוייהו מייך ומ׳ קצת קשם לכם תשועי דהלכו
מ׳ ונטע דפעי כתב הלשכם ול הענבים מסרסן סקדי דהמיתן
לפוני בעלה וכו׳ ולא קתמרינן שהנוטלים שלים כלומר שכל
כפי המצה שלא סיה ומפת הוא לחתי מוצרים שקומם שרב
בנחרותו מפ׳ מפרוש מתנפה והוא זוכוקנותו המכוון הנמול
מכום אלוחה לפי מפתם ׳ ומכחי לעקרא דרופת פרק כיון דלב
פוא דלמר קודם מסכיאו שליש למא כמכוון לא מפק כרא אלא
קלמר קתם ועכשיו מפתן תקדים והפתידן מכלי שהור שלא
סביאו שליהן מפסק שנור לרבי דלמר העבדים
שלקו ולין נגמרין בבעלם אבי׳ מנו ליה לשלמכם ול לפקום
כלכתב כפי המצה של דב כלכר ולא לפקום כלי בר כון לגבי
דיב ומכלי לפקר לומר דעצם הלשכם המצה שכין דמפלוגתם
פיל ין דב ופין לי כר כון ולכך קתם כרב בלכר ול דלא נגמרו
בשלם ופסקתב המצה שין ורקלך והכין דלמתרלי אות דמלוני
ליכא דרב ז ושר וחר מיכנן לו׳ כשם רב עשיכם שלקו עד שלא
סביאו שליש ורבי יוסי כרבי כשם רב לומר דמק שלא׳ כי הביאו
ס״ש נמכן ולפי ארל כר כון מוסף מן המשנרמים מתלמור זה
עשר שרי ושרש ואף מן רבנין כשעה שרוב שירושלמי סוף על

מאי לפיכך שהם נחכוון כלי כר כון שהו שטורפש ורב נוכרים׃
פים׳ אר יוחנן עבר ונטע מותר מי שמעתין אתמיתין כמו
שפרשוש שתום דבריעבד פליגי ור׳ יוסי לתני כריפכך
קל דשין מוטעין חגוו של ערלם ומתי דקתמי כבכלי מודה רבי
יוסי שהם נטע ושכיך כלומר
תרתי נטע ואחם שכיך פשו
שכתבנו בקוד׳ לכ׳ ר׳ יוחנן עבד
כת לומר דשין הלכה כר׳ יוסי שלא
שם עבר ונטע שהו של ערלה
כדבריעבד מותר דבריעבד זה וזה
גורם מותר ואי מפרשינן מתניתין
דלכתחלה פליגי כת רבי יוחנן
עבדו לוש דלכתחלה הלכה כר׳ יוסי דתמר
שהו של ערלה לשום עבר ונטע שליהן דבר
מותר לבריעבד זה וזה גורם אופר
עבר והרכיב כלו׳ הרכיב כשהות
של ערלה לשום כר׳ יוסי דתמר
שהו של ערלה לשום לעולם שליהן
ואחדוהן נתכ׳ תל יהיה בהותן
יהו לעולם ׃ כוכב פ׳ שנעשית
לפרות שתמרים בם כל שהשורין
נגי מתניתין דכל שהשורין לנבי
מוכח ולדוסיון שורין ותני עלה ור׳ שלעזר לוסר ומפרש טעמו
דמר סבר זס גוס גזר שמור ואף סבר זה וזה גורם מותר לתיקנת
שתם דתוכה ר׳ שלעזר לשמעים כשפרשוש כיכא טעמא מותר ופל
טעמא דיבוכא לחר משפרשין יכא מאי זס שהפרוש וכשהפרימה
פקע לשורה דסוי עבר כעלמא ע״כ ולב שכח פתי תיהי דאפיק
כעניכה לוה וזס גורם כלכתכונן משום פבי סמיך ליש שם דביכת
ע״ז דבעציה לתרוה דכתכת לחר מותרת וכתב מיהם סוילון
ול דהייכו טעמא דשה״ת דהשם יכי מפרישת עפרה פוקע וכפע
לחוכת מרשורין שהם בכוכת עריפס ע״כ ולפ״ז זה שכתב מ״ז
כת ודכתיב עיש שלא ירבץ בירך מלומש שלחר שלטעם כשפ
בביכת שלא לחתי קחתר דשהורה שלי מכרת עפרה פוא
שלא נרחה לטעמו דבכתכ כשפרוש דע והוא דבעלו חיים של
ע״ז אפי׳ עבדם לא נאסרו כדאמרינן בפרק כל שהשורין בשהם
תוכים שלעכו שעבדוש פוסה נשפרש וכת דכי ישמעלן למיכן
בשהתוש לגבלי חיים לא תתכן ח״פ שיכו טעמא דבכוכת כבת
לשתר כיכת ע״ז ושהשיעכן לכוכות שלא שבעוש כבעלי חיים
ליכוו ע״ז אפי׳ בישתם כת דמין שהשורין שלא שפילו שמעפרת
כת שהו שדבר של ע״ז שפילו שכי קותרין וחוקים אחר שהשורה
שלא דמיא ע״ז דכתיב בת ולא ירבץ כירך שלוחה ואפי׳ עשרת׳
לין לפשר פך נרים שפ״ם סיריליו ז״ל וכנפשת ספרים כתוב
לין כ״ן ושיכן עולות כשנכון אחר ושם לין כבך עריפת ׃ על
דעציה דחזקיה לין שפתר וכו׳ שלו דבדוש עניים כתוב וה
ועציריה כפ כל שכלשון דכך תלוש׳ דלוקמו אתם שתתוש
לכיכם תוצות שתר לה אתר ור׳ יוחנן אשר שהרש תלים דחזקיה
לין הכא שהני שה שפוש שפוש שפי אתם כיכת שפיפת ילי לרש
וכל שום נתם תשיכת ילי שרש שתורה ע״כ כלשון וביבא דלין
שפיפת שרש שתורש וכתב שכי מייתי תתם כיכת ע״ז שנעשית
שתרוה כהבא אתר שיתרת ושוקים אחר שתורש וקשית על
דעתי דחזקיה לין שפתר וכו׳ כדאמרינן שם בפרק ואלו זה שוצן
שלבש דשפש על פנון קא שקשה על דעתי דחזקיה וכו׳ כלומר
כשלשה על דעתיה דר׳ יוחנן אתר אתם שתתוש לבוכא שתום
ולא אכר נעשית דתתוכת יל שרש כוחת כיכת עכוכת וכת

בשתר

אך יהודן תפתר שגדר ברח העזביץ הקדש שנעשית אכרוזה אך יכא בלגי בה בהנא ור יוחנן בהנא אמר אסורה ור' יוחנן אמר מותרת א"ל רבי זירא לרבי יסא הא דרבי יוחנן דאמר מותרת אוף הוא פורה אותה בזמן זרעה רבי חנינא ורבי יונה ורבי אלעזר בשם כהנ'פורה אותה בזמן זרעה ר'חנינא בשם רבי פנחס מתקן יתה בהנא אמר אסורה ופורה אותה בשמות שהיא ורבי יוחנן אמר מותרת ופורה אותה בזמן זרעה ר יצחק שאל מאן תנא אין מרכיבין בפנויות של ערלה רבי יוסי ו

פרק התרומה

התרומה ותרומת מעשר של דבאי והחלה

התרומה תרומה גדולה ממפרים מרס מפרין קול כל המעשרות כדכתיב רלמית דגנך תירושך ויצהרך תתן לו ופיזו תרומה גדולה מלמד שנתן ליתן דעתו ליתן לכהן נחשדו על כך כהרי' בע' בתרא דסוטה וכל' קחת דומה דכתיב ויוחנן כ"ג מלהי בכל נפול ישראל ומנו מתחילו ע"ס היו זהירין כה ומפרישין תות' ותרומ'מעשר של דמאי מכאן תלמוד לומר כספרי כי נרי תרומה ותרומ'מעשר של דמאי ולא מרכך תרומ'משער של דמאי ומן בכל נמרות תלמוד בכלי הכי גרים לא וכתומה מכן היה כקוב כנסת סרמס סבני ס"מ כתיב ומין אברם בין תרומת מעשר של דמאי לתרומת מעשר של דמאי בכל סדיונין ומדלמנטריך לאחרו כנרמה מלא היה כתיב כן כהדיא כנסחאות שלו דתילנ' ביש מכורך מה כח ללמדנו עס מלפשר לרחות ולו' דלעולם תיש מכורר כאן בנסחתי תרומת מעשר של דמאי ומה מכח ללמדנו כשאר דיונין שכך כתב כשל הדיונין כין כך וכין כך כשתי הגמרו'דוש ובכלי כרפוס לא כתב שלש תרומ'מעשר של דמאי מכל

מלמד שנעשית תרומה וכנון שהשתהו לא ומרה ותח"כ לותם כיכה בעשית לתרום מכל על דעתיה דקוקים דל'שמס השתהות לכ'כשתות'ת ושמע מנה מנון כם מפים'לרם היכי שכחת לא כיכה ע"ו שנעשי תרומה הא לעי'אומה דעש"ג ושמתחות לם כיכם לתורה לומר שניה על ע"ו ולא"ל שמחמה כלו שנעשה ושנדרה ושני יש גלן תניסת לרם ת"כ לין כאן לפרום דכשמוכרין לותה לין התרומה כי וכי קיומה המיורי כשהכניסם לפנים מן האנקלין וקנקלין סן מדרים של ע"ו כרכתב בערוך דבש קרנוסים כתמחות לתריכין שמולך כוכר קום עשוי היה גלם ושים לפנים משבעם קנקלים ומי שיקריב עוף היה נכנס לקנקל הראשון ונו'כיוצים חדרים עד כאן שם כן קנקלים דקנה שם חדרי'ותמדי' כתלמוד זש כפ' כל הגלמים כל שהכניסו לפנים מן הקנקלים וכוא כשנרם ליתה תלמוד לומר דאל תעשה כיכה ומקריב לו ת"ל תקריב לו ת"ל תקריב לו ת"ל ת

והחלה והבכורי עולים באומאה ומצטרפין זה עם זה וצריך להרים הערלה ובלי הכרם עולין באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואינו צריך להרים רבי שמעון אומר אין מצטרפין ר' יאיר אומר מצטרפין

בנותן טעם אבל לא לאסור:

גמ' התרומה ותרומת מעשר וכו' למי נצרך לרבי שמעון אף על גב דרבי שמעון אמר אין שני שמות מצטרפין מור שבלהן לשם תרומ' מצטרפין. מאן תנא תרומת מעשר של דמאי רבי מאיר דרבי

תרומת מעשר של ודאי ותרומת מעשר של ספק שמורין בגורנה
הלכה קטנה ליה לרבי לעזור תרומת מעשר של ודאי ותרומת
מעשר של ספק וכי עסו חמשה חזק לרבריהם כשל תורם
חזק שמואל הא מני רבי מאיר היא דאמר עשו חמשה חזק
לרבריהם כשל תורה ואף על
גב דכשמה מקומות עשו חמשה
חזק לרבריהם כשל תורה
דתנן המכיח את חבירתו פיטם
בטעות ולא אמר כפני נכסיך
ופפני נחסיו יוצא ונותן ממיר
וכו' דרבי מאיר מחמיר הוא
לרבריהם כשל סופרים ואף על
גב דכשמה מקומות עשו
חמשה חזק לרבריהם כשל
תורה ומפילו יותר ומפילו דלמא
רבי מאיר כיון היכו היכא
דשייך לקיום כדי לעשות סייג
מכל מקום לא שייך קיום ונכך
לא חיים להם להשוות דינהן
לראורייתא אלא רבי מאיר
היא דאית ליה סכי כשל דבר
מפילו במילתא דלא שייך קיום
דתניהן תמן במסכת כלי קיבר
בני קיימן · סרומה כתם מסס
פרומה כתם כלאי עת נדתה ·
פתח לברוחה לידע מתי ומפילו לא הוה דכין כרה להדיא
לא ידעה אימת מזוזי · ומושבת מקום זוב אף על עברו עליהם
שלשה ממיו זיבה מצלבשה חלוק זה ומנשה עליו כתם נדול
מעור שלשה נדיהן מספקין דילמא כל חלא ומדא בחד זומא
ואף על נב דכמקום אחד במיטין לא מקום זוב ·
אין
בכתמים מקום זוב דכתמים דרבנן דמדאוריימא ער מתרנים
ומפילו הכי רבי מאיר חייש בכתמים מקום זוב אף על פי שאין
מרהבהן מקום שהוא מחשוב כרבריהם כשל תורה ומפי כמילתא
דלא שייך קיום כי הכא · ולמה לא תניהן חלת דמאי וכו' ככף
כתבנו לעיל בגירסת מסלת שלמים סירילו"ל דגרים כן ולמה לא
תניהן חלת דמאי מי כגון דתניהן חלת ודאי ולא תני חלת דמאי
ומתניהן תרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי זוקיא גרסת
ופירושו כתב גם הוא ז"ל ומה למונו חלת דמאי כגון שלקח חבר
עיסה מעם הארץ אחין עושר במקום אפר פרה דעמי הארץ
מעידי לחלה כשומלה וחבר שלקח מהם חייב להפרים ורבנים
נתנו לה שעור דלא חייל כתרומה דלית בה שעור וכיון דלא
ידעינן להם להפרים חלה ממנה או כמה ספרים לחמי לא תני
לה כמתניתין דכעיא לחבר ומלה וכי חיימ דמקום דתני
במתניתין חלת ודאי דעולה כחבר ומלה מקום שבו לא תני
אבי חלת דמאי דלא חזרה ומלה חבר ומלה והתניהן
תרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי כי קרדי דתרומת מעשר
של דמאי בעיא כמי מלה ואחד ולא חשבי לה דשכיחא ליה
דילמא רגלי חבא בחרה ומלה הדין לאייך לו דילמא לא דמי
דמוך מוקמינן חלא דאין מוציאין כשעור מה אין כן במעשר
עדיכון פירושו לפי גירסתו ומכל מקום לפי גירסת ספרים
נמו מבוין להפריד פירות זה ומכי קאמר מעיקרא בעי ולמה
לא תניהן חלת דמאי כמי כמתניתין ולמר כך אמר כדרך שלמה
כיצד תניהן כמתניתין חלה לא פיתני חלת דמאי כלומר וכי
תימא דכתם שמניהו כמסכת חלה כלומר חלת ודאי מקום שכו

דאי אתה לא פיתני חלת דמאי דלא חמוקת כולי הלי וה לימא
דאף תניהן תרומת מעשר של דמאי לף על פי דתני קטנית
מעשר של ודאי מצמע רבי שרדי פיפסוולא תעבי לה קטעמי
דכתב מהלר מלמי סירילו"ל ורבינו ממון כפירוש המפלש
בפרק בתרא דחלה מיתי הלי
ירושלמי ולף על פי מקנת הגמון
מוסעם מיסו כיון דגרסינן
היש בגדים אסלר שלמה סירילו"ל
והא דתנן בפרק קמא דדמאי
חלת עם הארץ פטור' מן תרומה
דמשמע דליקא חלת דמאי כלל
תרגמה רבינו שמשון כפרק
קמא דדמאי דהכי מייתי בחלת
עם הארץ שתקן לו נכל חבר
כשהלה ורוצה ליתנה לכהן
דפטור · דאמר נריך חלה
עסת דמאי וסוא לקוחה מעם
הארץ נריך להפרים ממנה חלה
דאקדיה תרומה נדולה לא כחבלו
כחלה כחבתו כיון דים לה שעור
לי כמי דעמי הארץ לכון עיסתן
קבין לאפקועם מחלה ולא חייסי
הארוף כלי לו מנרוף על ורבינו
שמשון בפרק רביעי דחלה מייתי
לה וגרים רבי חנניה בשם שמואל שמע מינה דמאי נריך חלה
ובמורי דמדקתני לעיל מינה בשמיך ולמה לא תניהן חלת דמאי
מי דעולה כל ולמה שמע מינה דדמאי נריך חלה ולוכח למידק
דלכל הנרסאות מלי קאל רבי חנניה בשם שמואל הא מתניתין
בשם דמסכת דמאי הלוקח מן סנתום כיצר הוא מעשר כוחל
כך תרומת מעשר וחלה ופתב ה"ר משה סהלוקח מן כנתום
סוא דמאי וכבר כיארנו בתחלת המסכת שמפרישין ממנו תרומת
מעשר ומעשר שני ומה הוא לחם חייב בחלה מה כן רבי מכואר
במשנה דדמאי נריך חלה ומה הא לאתרנול' מינה בשם שמואל
ומעשר לו דמפני רבינום דדמאי על מנ' וזה לוקח מן הנחתון
מקצי וכי חלה חייבת בדמאי ומתקן חלת עם פטורה מן הדמאי
ומלת דמקי לא שתם שת הלוקח מן הנחתון כשם כל כ חבניה
בשם שמואל לפי שלא נריכון לחוקמה ככם שת דמאי חייבת
בחלה לר"ע ומפילו לבם והייבו בלקוחה מעם והשיש דפטורה מן
הדמאי מיירו כשהפרישה נבל חבר כמו שחלקו בן כירומלמי פ"ק
דדמאי ורבינו ממון בפירוש משנה
פוסל סוא דמיו מן הסנט כמתנלכהן שחל"הוו שמינו מעם הדמאי
חיבו מותו כמ"ש לא כיומל מן הכהן כדי דמי לחע דבתרומת מעשר
של דמאי כשנותנה לכהן חיבו מוסל דמים שלו התם דידעינן
ודאי שלא פרש לכל חלה סוף מוציאין ואף על פי דלית בה שעור
מדאורייתא מהניא דכבל דהו סני הולכך מוסל דמים ומן הסנט
כלומר מכל כהן שהסנט מוקמין החלה ורבינו שמשון גרים ה"ל
חייב כר לוליבא חיבו מוסל דמיו מן הסנט ר' ליש כן לחר מדוחל
מוסל הוא דמיו מן הסנט ולהשוות הנרסאות לתעבר לפר כן דרבי
חנניה בשם שמואל אמ"ל דחת הזמורה דדמאי נריך חלה וה"ר
חייב כר לוליב"ל משה חיבו מוסל דמיו מן הסנט ודאי מוסל
ומיבוי ר' חנניה אכל הזמורה דשמואל אמי בשחר המזמרת
דדמאי נריך חלה פוסל דכרון כן מוסל דמיו מן הסנט ·
חיבו מוסל דמיו מן הסנט דשמיל לחתר וכו' מן דמת מעשר
דמאי ובקנת נשחלות התוב מן כחיבו כלו שחשורין על הזמזמי ·

דף מאיר מהמיר בדבריהן כדברי תורה אר חנינא
דהיא דתנינן חמן הרואה כתם הרי זו מקולקלת
ושושלת משום זוב דברי רבי מאיר וחכמי אומרים
אין בבתמים משום זוב · רבי יונה בעי ולמה
לא תנינן חלת דמאי כמה דתנינן חלה לא ניתנו
חלת דמאי והא תנינן תרומת מעשר של דמאי ·
ר' חנניא בשם שמואל דמאי צריך חלה אמר ליה
רבי חייא בר לוליבא נוטל הוא דמיו מז חשבט
אמר ליה כן אמר שמואל נוטל הוא דמיו מן
השבט רבי מנא משום רבי יוסי אינו נוטל דמיו מן
השבט למחר הוא מביא ודאי ואומ' דמאי הוא ברי
ליטול ממנו דמים · ר' יוחנן שאל לגמליאל זוגא נחינין
אתון מפקין חלתא מן דמאי אמר ליה לא כן א"ר
שמוא אחוה דרב ברביה בשעה שנזרו על הדמאי
רוב

רוב העם מכניסין אותו הדמאי לתוך בתיהן למזון לוקחי מצרי
מארץ תבואה וכפק ופת ברוב הארץ פוטרין ענמן מחלה דכבל
מסוגלים הם כן הרי דמן מוכיחין חלה מן הדמאי ופוטרין ענמן
ממנה: פתיחה חלתו בנפן כפוכו כתב מהר"ם קורדילו
ז"ל להוקק מן הכחתום מפריש
ממנה תרומת מעשר וחלה
בדתנן סתם כמפכת דמאי
וקאמר הכא מקשה חלתו הנפין
נפוכו עד כאן ומוכנו מנותנם
תנלי:

פיסקא מה עניך לה בתחלת
סל וכו' למה תרומתי
משמע"ו כפי מה שהיה כתוב
בספרי סדפוס נרייכ תקון
ולאומר שלא גם כן נרייכ כתוב
כשעם ומהר"ם מרדכי ז"ל
תקנם וכאלה כמר היטב לכן
הסכמתי לכתוב הנה נדקמתו
ונקחתי ובאורו מוזקק כלי
מטמל מני כפירושם וולא מם
שכת סוף ולי"ום לשונו כתחלת
הפרשה סך העלתה דמעלין
מקף דתרומה מן המחה של
חולין מעיכ כאו מסלק מתרומה
מן סחולין כתחלת הפרשה
ומסתק מפרישה ומוציאה למין
לו דילמא בסוף הפרשה חסיכה
שכב' קרא עליה שם של מסלק'
מלשון מקום ומפרש למאי נפקא
מינה כגון שסעלה קטן לותה
מתח תרומה לי לאחרת מתח
תרומה לי לאחרת דכתחלת
הפרשה חסיכה אין מעשה קטן
כלום דכי היכי דקטן לא מני
תליה כדתנן כיום תרומות הכי
כמי לא מני מעלה אבל לי סוף
הפרשה חסיכה מעלה כי לאחר שמסלק תרומה ממקומה ואפילו
קטן מני עביד' ואין לאחר מעלה אלא כעל הבית לא העלה אלא
אחר מהכי דהא אחר שתרם כלה דעת כעלי' אין תרומתי תרומה
כדתכן כמם תרומו' ואיכו דומה את שאבת דקאל אין מנכיסין
תרומות ומעשרות כ"ש וכל מכן כשכת משום מתקן ואי לאחרת
תחלת ספרשה חסיכה אין מעלין את שמדומע דדמי לתורם
כשבת' תמן תנינן כאשכת שבת פ"ש וכאל' אף שמדומע
בא"ק כשתם מדומע מיירי ואפי' כת דומה של ודאי שפלגה כאה
תרומה למחם של חולין דתכינן כמתני' שעולה ומשמעינן דמותר
להעלות מחם תרומה כשבת ויש חולין מותרין ולא לאחרי' מתקן
הזה' שם רבא וכו' דשכח שלא עליה כיון דאפשר לעשות עונג
שבת בכה"ג ליתן עיניו בבד וש לסעלו מחם שתרומה למ"ם ולא כבר
כבר אחר אין מעלין עבר לא כשוף שברם ומחם מרי להעלות ה
כשבת ולא שכח מרי עביד לא כת חלה ואפילו כפיון דאי כאי
שיש' אף שכח עביד לא כשוף הפרשה ולי אפרשה קטן ואחר
מרי דמילת מולם לשכח לאחר לעשו' כן כולהי דאתרוש מעשר
של דמאי מנשל לא' חולין שוף דמרי לאכול כלא הדמ"ש כמחשכה
בתוך שכל כתרום ולהי שנפלה לחולין לא מרי לאכול כלא שעלתה

דכדמאי לפי' לתי למיפשי ליכא לאיסורא דאורייתא לכלכיוה
לתי למיכשי ולי"א כל מסורא דאורייתא ולפי' כיומ' כחול לא שייך
לתי מעלה אלא ולפי ע"כ מורה לרי דכדמאי מעלין ולא פליגי
בדמאי ומאי כדין עכשו שפירשנו דכדמאי דוק הוא דפליגי ש"מ
דאסר להעלותכי דמאי וכלכך
שלא יעשו כשכ"כדרך שפו שוטה
כחול כיון דאית ליה תקנה לא
עבדינן עובדין דחול' תמן תנינן
כתרומות פ' שמפרים' כלי"ק
על התד ופתח ס' על אסור דהיות
סתרומה' אתה ועוד הלא אסר
רחמנא אלא תרומת מעשר על
כל החולין דהוי ס' על נ"ט מכל
מי שיכא נ"ט ומשהו על התר שרי
ולקמן מפרש דלא שני לים לרבי
יהושע כין שיכא שעור מעקרא
כין ליכא ובא לסוכיה' תמן אף
חוקים' כפרק החולין לוקח'
התרומה' מעלה את העלה מפרש
כגמ' לא מהתרומה מעלה את
העלה אלא מהתרומה מכיאת
ומנטרפה עם סחולין להעלות
את העלה כלומר לכטל נ' קכין
של עלה והנ' קכין של עלה
מנטרפין עם סחולין דמסוכיא
וחכי אתא דסיכו מהתו לכטל
אתה על תרומה ואת נ' קכין
קכין אחת שעורה דאתיא
מכריך לנכי ערלה ונ"ט של חולין
ואתה דתרומה הוו מאתי' מכאי
אתין ומכטלין אכי אתה על
ערלה' ואתי שעורית כאן לתון
ק' דאי ליכא ק' אתה של חולין
אם נכיך נרוף נ' קכין דעלה
לכטל התרומה ועוד אם נכיך
לנרוף אתה על תרומה לכטל

נ' קכין דערלה אלא נ"ט חולין הוו ואתה דתרומה הכי ק' אתה
דהוו קק אכאי אתה לכטל נ' קכין דערלה דאכי אתה אית
להו נ"ט ומשהו לכטל אתה על תרומה ואך כטול ט"ס כרכיו והוסע
דק' נ"ט ומשהו מעלין כאתה דתרומה אתה אתה מחולין נ' קכין
של ערלה לאתה לוכ' קק ואי אכאי אתין אין לכל שלא אתה דתרומה
נ"ט נ' קכין היכי כטלה אלא ודאי כר' יהושע אתה לן תנא לפי
לוקמתא דלא ומשכי כמה דתנינן דלכולי לא תיקא ס"ס אתה לן
תנא כרי דלא שייך לומר אתה אתה לסמוכים הלכרים על דכרי לא
ולשון כירושלמי קכר הוא וסיפא דר' שיעור הוא ומש"ה אמר כאה
דתנינן כרכי לעזיאל ורבי יהושע כלומר ותנינן רכי לעזיאל
ור יהושע מוסרים התרומה מעלה וכו' ושמעת לאסקינן דתרוייהו
מין כעכין כרוך וכעכין שעור בעכין כרוך דאסקינן לרבי יהושע
דכבר כפרק קדמי מונח שפגול וכמותר מין מנטרפין מפני אתה
אחת ואכי אלעזיאל כמי ליתיה הכא דאין מנטרפין לאסור
וכעכין שעור דאתני' ליהוי סיפא דרבי אליעזר אכרא דתרומת
כעלה כמאה ועוד ואע"ג דתנינן כפרק המפרים ר' שיעור אומר
תרומה עולה בק' ר' יהושע הוא מפרשינן התם
וסכא מאי מייתי לה דכסוקסים לכתחלה על נ"ט דתרומת סוף

דכלוני

מנין שהן עוליאר וג'בתיב מכל חלבו את מקדשו ממנו ותני דבר שאתה מרים ממנו אם יפול לתוכו הרי הוא מקדשו וכמה הוא אחר מק' רבי אליעזר אומר מוסיף מאה ומעלה רבי יהושע אומר מוסיף כל שהוא ומעלה רבי יוחי בן משולם אומר ועוד קב למאה מאה שתות למרמע והלכה בדבריו תני ר' שמעון אומר תרומה עולה במאה מק"ו אם אסור כותך אסור עולה אסור מתוך התר לא כל שכן איזת תנאי תני אסור מתוך הותר ואיזת תנאי תני התר מתוך התר מאן דאמר אסור מתוך התר שכן תרומה אסורה לזרים ומ"ד התר מתוך התר שכן תרומה מותרת לכהנים ואית דפתר לה כלה לכהנים מאן דאמר אסור מתוך התר במרומע דתרומה טמאה ומאן דאמר התר מתוך התר במרומע דתרומה טהורה · תני רבי שמעון אומר תרומה עולה במאה מק"ו אם אסור מתוך אסור עולה אסור מתוך הותר לא כל שכן איזת

דפליגי דכשמורח קמח כשנפלה התרומה נתגעים ותגעה ועור מני לתרוייהו הלא כי ליכא הלא תגעים ותגעה דהיתרא כמה מוסיף להעלות פליגי רבי והושע דפליגי במתני' כמי מוסיף כל שהוא ומעלה ורבי אליעזר סבר מוסיף מאה ומתכיתין כפלים וכגלו קתני מכל לגי סבר להוסיף לכתחלה ומסתמן לרבי יהושע ורבי אליעזר הלא מפליגי כי' ג' הלא כולי עלמא מני להו דכל שהו אם כן הוי כאלו מנינו גם רבי אליעזר ורבי יהושע מורים שתרומה מעלה את העלה וכו עד כאן · מנין שהן עולין כתב מהלם סירילו זל מנין שהן עולין כש"ט ועור כיון דרבי אליעזר כן לרבי יהושע ומוכח למירק דברייתא דפרקין מוכח מניין למירק לעיל לן לרבי יהושע דקא תני עולין כאחד ומאה · ויש לומר דמיירי דאתכח סיפא לחד ומאתים תנא ריש לח' ומאה עד כאן כלומר לחד ומאה כלומר לחד ומאה ועוד יש לדקדק בדבריו דהא תיכף בהסיא מתניתא דהוכיח כמוף לחד ומאתים ואתפ"ם דוקא לחד ומאה ולא דוקא לכל הכא הרי כהדיא קתני וכמה לחד ומאה ולית שם לחד ומאתים דכיון דלגבי קתני כן וממע דלחד ומאה דוקא ותו דרך ירושלמי שהוא כרוחא כספרי כפרשת קרח והפ הכי מתניתין מכל מלכו את מקדשו ממנו מאה ומאה ואפ"ה מקדשו מכאן לתרומה עולה כלחד ומאה והפ לא מדכר כלל לחד ומאתים דתיובתא לגבי כקט"ש משמע דדוקא קתני ותו דסיפא לחד דבר מאתה מרים ממנו דמיירי שוכח דמיניה תרומת מעשר ומלו התם לחד למאה שהוא מנומנם · לכן נראה דהתם מכין שהן עולין מאתים דמני כאחד כתרומה עולה כלחד ומאה דוקא קתני שיש לה מתרומת מעשר שמה מאתה מרים ממנו כעין מה שהוא מנומנם וליכא ועוד כלל וכן פתב הרמכם כפירוש המשנה דזל כבר כתרנוכת תרומות כי התרומה עולה כלחד ומאה וזכרנו כי חכמים זה למה שלחד ומאה כמעשר מן המעשר שהוא לחד ממאה את מקדשו ואחר דבר מאתה מרים ממנו את מקדשו אם נפל לתוכו ולפיכך כשנפל חלק כש"ט חלקים יהיה כלל מרומע ואם נפל הקל עליה כמו שכתרנו שם ע"כ הנה סוד כלשונו לחד שהתרומה עולה כלחד ומאה דוקא הוא טעמא דקרא ועל זה חכמים חכמים בתוך דת את מקדשו ממנו · כתיב מכל חלבו את מקדשו ממנו וכפ' קרח בשכין תרומת מעשרי ותניכספרי כפ' הנו' דבר שמאתה מרים ג' למה קא משיק ליה ועוד מנא ליה דיהיה דנפל לתוכו ל' דתותרת דקרא קא מפיק ליה מהי את מקדשו ממנו לו יהיה לך לומר דלעולם מוציאים תרומת מעשר מן המעשר מן החלב כתיב הכא והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר מכל מעשרותיכם תרימו את תרומת ה' מכל מלכו סדי פ"ם דמוציאין תרומת מעשר מן המובחר מהי את מקדשו ממנו שיהיה את מקדשו ממנו מכפרים ליה דמרי מקדש ממנו דהיינו תרומת

מעשר הלא כתיב קדש את מקדשו ממנו להשמיענו דהתם יתרו הוא כתו מהם מחכר לכתף אלויים כמו ואת תדבקי הלינע ומקדשו יתירא ויתרו הוא דלא קאמר קדשו פירושו מקדשו כלומר מקדם לותו ומתנו יתילף הוא לרמיון כלומר כמותו ובכי מפרש לקרא מכל מתנותיכם תרימו את תרומת ה' מכל מלבו כלומר תרומה תרומת מעשר מן המובחר מכל המעשר מיכאן לך שהוא מקדשו כלומר וכשהתך מקדשו כלומר מכשהתך נקדש ואתם היית בכם דלא קדוש ממילא הוא שלא מכם אלא מקדשו ובנין מנפל בתוכו קדש וסיומו תרומה או תרומת מעשר או חלש לא כבורים דתרומה ליקדו ונקדש ליקדו או שתקון הוא מתנ כלומר כשם שכשהוא טכל קדש מתוכו ממנו תרומת מעשר שתתקן הוא לחר מחמת אף כאן כשהתך מקדשו שנפל לתוכו ממנו תרלם וכן תעשה · רבי שועזר אומר מוסיף מאה ומעלה הלי דרבי אליעזר דמוסיף מאה ודרבי יוסע דמוסיף כל שהוא ומעלה ודרבי יוסי כן משולם דמוסיף קב למאה כבריית' דספרי ובמתני' נמי פ"ר דחרומות הוא כוה הלשון אלא לפ"ז הוא תרומת עולה נקל"ועור ר' כן משולם אומר וכו' ל"ב לחומה חומה מסנה כענאה דשתם לא מיירי כשומשם והכא מוסיף קאמר וכירושלמי דתרומות מייתי לה בנמ' ומשני כך אכולהו כאן ושתם הוא תום בלשון מקום לו גמ' ירושלמי קאמר לם דשת דרבי שועזר דאמר דתת תרומה עולה כלחד ומאה כבר לם לפיל כשנפל שם לחת לתוך כש"ט שהוא מרומע שאם מוסיף עליהם עוד מאה לחת על חולין ונעשה ק"ל דעולה ורבי יהושע סבר פתי דשם דקאמר מאה ועוד שם בכל כש"ט ועוד שהוא תרומע שם סומיף כל שהוא ונעשם מאה וכל שכן עולה ורבן משולם אומר שם שתתן שם סומיף קב דאעלם שבר השתם שבשם דכל לחד שם שתתן שבעור הוא לפי כשומשם ולכך משום בשול אסור לכתחלה · שתות למרמע ר' יוסי כן משולם קיבר כש"ט שהם וקב חולין כיון שכל שני לכשל שאה של תרומה ושותי קב היינו שתות דמרמע דהיינו שאה של תרומה שהיא מרמעת שהאם שהם שכין ולפי שתי שתות למרמע דלעולם שאלק הנוסף על כש"ט שבנגל משוך הנופל לא כעיא אלא שתות שמרמע ועיין בפי' המשניות להרמכם שהם כתרומות · תני תרומת עולה במאה מק"ו כן נדרים בכל המפרישים והיינו לו' רמין הדיוקא כעיא עלים תרומה כק"ל כש"ט ול' דהיינו כין שכל ק"שני וכדתמ' מק"ו ומה אם מקור שתוך לתוך עולם כש"ט ול' שהוא ק"כין שכל וכגון מעשר שנתן ללוי מעדיף הוא טכל ילפוך לכל עד שיפרים תרומ' מעשר שהם מהם מפרישים תרומ' מעשר שהי לתוך לתוך לגורן הטכל הם שהוא לתוך לכל ונתן שבו שתוך שבו הרי עול ומתיר המעשר ללוי לתוך שתר דהיינו כ' כפל תרומ' שהי לתוך לגורן כש"ט ול' חולין שהן שתר לא כ"ש מיעוט ועל שהוא ולא לפי זה הר' לתוך המוזכרי כלא אתלמ' שהתרומ' שמעשר שם שהוא שתוך כולל לכל דהיינו הטכל כלו ושכל הוא לתוך

אית תניי תנו אסור מתוך התר ואית תניי תנו התר מתוך התר מאן דאמ׳ אסור מתוך התר שבן תרומה אסורה לזרים מאן דאמר התר מתוך התר שבן תרומה מותרת לכהני אית דפתר לה בלה בבהנים מ״ד אסור מתוך התר במדומע בתרומה טמאה מ״ד התר מתוך התר במדומע בתרומה טהורה • תני פרוסה של לחם הפנים שנתערבה במאה פרוסות של חולין ובן חתיכה של חטאת שנתערב במאה החיבות של חולין לא יעלו רבי יודה אומר יעלו

מאי

בלטי לזרים לכל לכהנים שזקר דהויו חלק תרומ׳ מעשר הכיטל מעם וכתולדם סכלמדת סהיל סתרומס טעולה כמאס סלמור פרטי לזרי׳ וסהתר כולל לכל מסן סחולין שנפלה לתוכן התרומה• לית תניי תנו לאסור מתוך התר ים סנזרסין כתולדם לאסור מתוך התר כמו שכתבנו והפירוש הוא מס שכתבנו ים מנזרסין כתולדם התר מתוך סתר ופירושו כמו שיתבאר ומזה יתוייב דליתנו בלא במקום לאסור מתוך לאסור לאסור מתוך התר כדי שלא יהיה זק׳ מן סקנס ל הקנס כפלגת רבוי וקל ומחמר כל דהוי עבדינן וכדמפרש לקמן• מל לאסור מתוך התר כתולדם שכן תרומס לאסור לזרים כלומ׳ קרי לתרומס לאסור לעפ׳ שהיל מותר לכהנים מכוס שלזרים לזרים ובעבד הזרים קרי ליה לאסור• מלן דתני סתר מתוך התר כתולד׳ ולאסור מתוך התר כלא שכן תרומס מותרת לכהנים בל״ם והכי דרש ליה לק׳ ומס לאסור מתוך סתר עולה דהויו תרומת מעשר שהיל לזרים וסויו לאסור מחמת התר דהויו מחמת שנפלה מחמו תרומס גדולס שהיל מיתרת לכהנים וקיימת לן דהולכת סתרומס שהיל סתר לכהנים עשה לה סכרי טבל לחייבו תרומת מעשר והוא לאסור עד שיגיע תרומת מעשר דבע מורו דלא נגמר מלאכת סכרי והפרים ממנו תרומס גדולס טובלת ולאסור עד שיגיע׳ תרומת מעשר ולא נקרא זס לאסור מתוך התר דלאסור הויגו מס שטובלת למרומ׳ מעשר מחמת סתרומס המותרת לכהנים ולפיל הכי שהיל לאסור מתוך סתר בעליית התרומ׳ מעשר וספרשתה ממנו הוה רומס שהיל נט כשנפלה תרומס לתוך חולין מתוקנים שהיל התר מתוך סתר סתרומס יש לה סתר לכהנים וחולין מותרין לכל לא שכן שהויגו לאמר ומ״ל סתר מתוך התר שכן תרומס מותרת לכהנים כלומר תכף שהיל עושס סק׳ בעבין זה הים קורא לתרומס סתר מטעמא דקריית לכהנים• ולית דפתר לס כלהו בכהנים לפי הרכבו שמעון ומהלם סירולו׳ ל חלוקים בכאור סלכה זו וגס חלוקים בגרסתס לאמתי לעלה על לוח לעין הקורא פירושס מס נס דכרי מהלם סירולו׳ ל שמזכיר לכרי ר״ס ולכרבו ודיי בזס לאוכן השמועה הל׳• כלהו בכהנים כלהו תכלי מיירו בכהנים• ומ״ל לאסור מתוך התר כתולדת דתרומה טמאה פי׳ ר״ס בפ׳ טמא תרומה הלישכה קנה לתת לכהני שמשון ללמך על תרומה טמאה החולין לבטלם במיעוט כי הים דספרי וכמדומע דתרומה טמאה היויגו כחולין ובמדומע דתרומה טהורה היויגו טמאה בטהורה וק״ל אם תפלם תרומה טהורה שהיל לאסור לזרים מן חולין טיותרים לזרים ק׳ לתרומה טמאה שהיל מותרת לכהן לאסיקס תמית תהפילו שתעלה מן סטהור׳ שמותר׳ כאכילם ובטלה הטמאה במעוטם ובעבם הכל מותר ע״כ דבריו ותמכני עליו דמ״ל שתי הבריייתות הן להעלות תרומה טמאה אלא דאיכא שנפלם בחולין ואחד שנפלם בתרומה טהורה ואיגו כן מהגמ׳ משמעת שהחלוק פוגל אחד בתרומה טמאה ואחד בתרומה טהורה ועוד דבשניהם יוחדמע דתרומה טמאה פירסו על שאריע שנפל בחולין זשספירם מדומע דתרומה טהורה פירסו שאוור לאותם תחת ונים שקבלו הנפילם ואיגו כן שבניס שוים ויוד שדחק עצמו לפרש דתרומה טמאה בטהורים מקריית סתר לתוך התר שטעמא דשריא לכהן לאסיקה תחת תכשילו ואין זס שתר דבעל נתי שוגג בהנס הוא

לכך כרחה לי לפרש דהכ׳ דתנ׳ הק׳ ומס לאסור מתוך לאסור עולה וכו׳ שכיום ק׳ מלו הוא לאסור מתוך התר לא כל שכן מפרש לה כמדומע דתרומ׳ טמאה וק׳ ומס מס הטבל טמא דטבל לאסור לבע דהתרומ׳ העולם ממנו חויא תרומה טמאה לאסור לכהנים טהורים כעבם ובטמאים בלא תעשם אפילו לאחר שרימת כדלית׳ במסכ׳ כלורים ושחולין הוחרו בתחלה בעלייתה מתוך נט• לאסור מתוך התר דשיימ תרומס טמאה לתוך חולין דכוון שריין קמי נפילה לא כל שכן דשרו בעליית מע״ב דהי׳ לאסורם לכהנים אפילו לאחר עלייתה• ותנא בתרא דתני ק׳ ומס לאסור מתוך התר עולה שכיום שלא הוא התר מתוך התר מפרש לס במדומע דתרומה טהורה והס מעשר טבל טהור דהוי לאסור לכע ושוי לאסור מתוך התר דמעיקרא לאסור טבל זס בגו של התר הוא דהוי שהתרומה שהתרם תחלה גרס האסור לפיה בעלייתה שרו וזה חולין לעצמן ותרומה לעצמה תרומה טהורה שנפלה לתוך חולין טהורין דלגבי כהנים טהורים עודם מדומעת הוא התר לתוך התר לא כל שכן דבעלייתה מתוך נט חולין טהורים דיבו לחולין טהורים לכהנים גם בשומאתם כך כרח׳ לי וכדוי• והשתא הא דגרסינן בספרי מכל חלבו לת מקדשו ממנו שהם נפלל לתוכו כרי הוא שיקדשו מכאן למדו תרומה עולם כפ׳ ומס לין לי אלא תרומה טהורה תרומה טמאה מנין למדת ק׳ ומס יעלה לאסור מתוך לאסור להתר ק׳ לאסור מן התר לתר ומ״ל לאסור מן התר להתר לא קאי רבי לתרומה טמאה דשיפיל שיקדשו לחול ולכהני קאמ׳ ליהו כדרך דכ״ל לרבי כר׳ שמעון דכתיב לחול תניי וקאי לא כדרך וכ״ת את תורת דמקדשו מתחת אפילו חול ונפל לאחר שהול ואיגו כן שלא שיקדשו ואלא כגון דהתרו׳ ואלא כגון דהתרו׳ שני דמלאוריית׳ ומק׳ כדתם ואזיל ע״כ מהגס• תני פרוסות של לחם הפני שאור וכן חתיכה של חטאת שטהורים וכבלה פ׳ הערל דף פ׳ תניא פרוסס של לחם הפני שהוה שנתערבה בק׳ פרוסות של חולין טהורו׳ וכן חתיכה של חטאת שטהורה שנתערבה במאה חתיכות של חולין טהורו׳ דברי שכל לא תעלה ופתח דמ״ל לא תעלה ת״ק שהיל הואיל ואפשר למוכרין לכהן בהפסד מועט וחתיכה ופרוסה דרכן לישנות ממוס הפסד מועט לא מכטלן ליכורה דאוריית׳ ואף על גב דענול בטל ולא מוכרינן להו לכהן הים שוה דענול נופיה תרומה דרכן הוא ישריא דקאמר תעלה כפרוסה וחתיכה טמאה שיויגו לאיזן לאם תקבה ואיכא הפסד קדשים ע״כ ותוספות כתבו דשעמא דאיגו עולם ממוס לגאחר שפתבטל דאיגו להתכבד כם לפיכך לא כטל לכל דיגא דחתיכה ופרוסה טמאה שנתערבה בחתיכות טהורו׳ דכי נמי תעלה אין דאוגה להתכבד דלא מיך כבוד בפני כהנים כמקדש להכי נתן תעלה דהוי כל שדרכו לאחות ע״כ ואיכא לאחר לא יעלו לפילפי הייגו טעמא ממוס הפסד מועט ולתוס הוא ממוס חתיכה דאוגה להתכבד ולדבי יהודה דאמר יעלו מפרש טעמים בפרק הבל בפרה לומר דתלמוד זה תולה לתלמוד דורן דאכא קאמר בפס ר׳ יודה דיעלו והתם כתלמו׳ כלי אמר דדבדי הבל לא יעלו ואין זס מן הבל לא דהייגו דוחיה דתני תלגי׳ דבי חנקי יודה או תניי תלגי׳ דבי חנקי יודה ובתום דתרומ׳ תני חתיכה של חטא׳ טהורה

מאי טעמא דרבי יודה ושה אחד מן העזים ומן המאתים ממשקה ישראל מדבר שהוא מותר לישראל וקשיא כתיב מאתים ור' יודה אומר מאה כתיב חגם ור' יודה או' שחוטין מה בין חיו לשחוטין ר' חנניא א' חיים עשו אותם כדבר שדרכו להמנות עד כדון דבר שהוא מעלה ומתיר להדיוט דבר שהוא מעלה ומתיר לגבוה נשמעינה מן הדא ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא יש לך קדשים שאינו אוכל פרט לערובין פחו מק' ויש לך קדשים שהוא אוכל בהן פרט לערובין וביתר ממאה אין

מנת שרבה כחולין רבקלמרי תעלם ר' יודה מ"ל תעלם והסתת מדרבנן לדרבנן דרבנן לחמרו אין כנמ' דילין כין הכא דלא תעלה והתם לחמרו דרבנן לו תעלה ופקי' ר' יודה לדר' יוסי מהת להכא דיסתם לחמרו כשמו דלא תעל' והכא מ"ל יודה דיעלו ואפי' תרנה נ' דהתם פליג להך תלמודא כדר' יוסי מ"מ קסה כדרבנן מדרבנן אלא כמאן דאמר לא כתלמו וה ולא בכלל הכתוביה לית לסו דרבנן סברי דלא תעלה והתם כתכו דקסיל תוספתא מיכ למוקומה כניחוחה וה' יודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל עד כאן ומ"מ אפי' נ"ע דקסיל דרבנן מדרבנן בלחמרן וא"ל דכיון דמוקמ כן לא תוספתא כניחוחה אפי' דרבנן מדרבנן לא קסיל לא לפי' רש"י ולא לפי' התום דע"כ לא קאמרי רבנן ככללי וירוס לא תעל' שא כעלה כיחוח' דמו חתיכו פרוכה דהכלי אחת ומשום הפסד מועט לא מכטלינן איסורא דרבנן מכל כניחוחה תו ליכא למימר דרבנן לימכות ולפיכך לפילו כהפסד מועט יעלם ויהיכו לפי' רש"י ולפי' התום כמי חיכא למימר סכי ע"כ לא קאמרי רבנן כשני התלמודי דלא יעלם שא משו דלא כניחוחה תוכא למימר כה משיא חתיכה הרחוים להתכבד מכל כניחוחה דתו לא שייך כה חתיכה הרחוים להתכבד אמ' מכ' וס ויעלה • מ"ט דר' קאמ' דכיכם כיכם קדשין עולין במקה של חולין דחסמי מקה קרא כיחוקקל כנכוחת קרבנות כנית העתיד' לינכות כעכ"ה אחת מן הכלן מן המאתים ממשקה ישרא ואמרינן כפ' שמכרין כבלי כעו מכיה מדב הוכח הדיא עם מהפיר דהייכו מן הלחו ושחטו כ"ש לקרבן אתיר מהו ליקרב משום מוקצה אחר להוכחיב כיחוקקל ושם ח"ו מן הכלן מן המאתים ממשקה ישרא ורחסין שם ולא שכוכר דשם משמע כין וכך כין נקבה וכוכר אינו אלא וכר ח"ו לא מעבר שמעבר כא מכללי' מן הכלן ולא הפלגם ואיכו מ"ש מכל כבש ולכלל לול לא כא ונקרא כן כל חדש יו"ד דכבש כן שם ומקרא מן הכלן כלו ולא כל הכלן להיות פלגם מן המחת ממחר כ' אלו שבמחירו בכור מכלן לערלה שבטלה בקרן ממשק ישרא מן המותר ליסרל ומכלן לאחרו אין מביחין בסכי מן הטבל כלו שאינו מותר ליסרל וכת' רש"י מן המחתיס על כריחך מכטכים קלי וקל' כביאו נסכים מן הקל שיסתיירו מאתי' בכור הין מכלן לערלה שבטלה כמאתים דאי לאו כשאסור מעורב כו קלי לאחרי מצריך כיס ק"ק וכ"ל רמכחות בכלי תל כסמוך לגיוך מן הכקר לחוציא לת הטרפה וטרפה מסתם נפקא מכל' נפקא דכתיב ממשקה ישרא מן המותר ליסרל ומכלן לאחרו ממשקה ישרא מן המותר לנסכים ופעמים דרשי ליה לאכילה דהייכו טרפה כמו שדרשו לנסכים ופעמים דרשי ליה לאכילה דהייכו טרפה כמו שדרשו בפ"ק דחגיגה וכ"כ רש"י יחוקקל גל ממשקה ישרא מן המותר לנסכים כל קרבנותיהם יהיו ממק הילוי ליסרל כל. עפר שמעורה קלוי על שם המשקה כלו שהכילה עם השתיה תסים מן המותר ליסרל על כל הרובה דשם משק מונח על דבר שהכלו ועל דבר השתיה יוהלתו כדורה לעשי' שלא כתכה מדחיין כתכה דוסתי בקרן ממשקה הלכילה והשתים כשם משתה ועם משתה לכל עבודות וכן המלך ליהן על המשתה וכיכ כלן שחורה כניחוח מלפילם ומשתים מכוונים כשם משתה סיינו משקה ומחר משתה מסדכר כן ר' יהודה דיום לסתי משקה מלטן הכילה ומיכו

אין לי אלא אוכלי תרומה באוכלי תרומה מנין אוכלי תרומה באוכלי חולין אוכלי חולין באוכלי תרומה אוכלי תרומה באוכלי קדש אוכלי קדש באוכלי תרומה אוכלי קדש משקי תרומה במשקי תרומה משקי חולין במשקי חולין משקי תרומה במשקי קדש משקי קדש במשקי תרומה משקי קדש במשקי קדש מנין ת"ל מן הקדשים רבה אר

אמר רבי אבין בשם ר' יוחנן תפתר בלוג שמן של מיצורע שנתערב במותר רקיקי מנחת נזיר והא תני כשקי שני אוכלי קדש באוכלי קדש אר' חנניא הרא דתימר עולות בעולות אבל עולה בחטאות וש כאן ואי בלא תעשה היך סבר רבי יהודה כרבי אליעזר או כרבי יהושע כרבי אליעזר מעלה ואוכל ואי כרבי יהושע מעלה ושורף. הבא את אמר צריך להרים והבא את אמר אין צריך להרים רבי יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם ר' יוחנן

מפני

והכל מין הקדשים כי אם רחץ בשרו במים מלך בקדשים הם לך קדשי שבריך טבילה כרי לאוכלין קדשי לאוכל כאן אפשי מלא טבל מלא מלא ואכל קדשים רבי כל מילי ונוני דאמרן ואע"ג דלא מצינן למימר דטא' כלא טבילה ואכל אוכלי קדם בקדם מ"מ כיון דגלי לן קרא דלאו ככל קדשים לומדי כגון תרומה במקום חולין ומעשרות דכתבטל קדושת ואזכחי דרכי קרא ומכ' לחדיתי מוקמינן לה בכל גווני דמקום מכתבטל ונפקא מינה להעלות ולהאיר לנבוה כי היכי דפרשינן אוכלי קדם כאוכלי קדם דהיינו עולה שנתערבה בעולות וכן נבי מצורע ומעשיטה בשיון ע"כל מ"ל מכין בשר יוחנן תפתר בלוג שמן של מצורע שנתערב במותר רקיקי נויר. תפתר בלוג שמן של מצורע וכו' כלות פסטת דקבב המעלה ותתיר לנבוה עולה במקום ת"ל ר' יהודה מדקתני ר' יהודה בפרק קדם בקדש ופתרת ליה בלוג שמן של מצורע שנתערב בשמן כתי של מנור נמי דכלהו לנבוה ומכל לך הא לימא דתפתר בריית בלוג שמן של מצורע שנתערב במותר רקיקי נויר בלבר דעד השתא לוג שמן של מצורע שנתערב במותר רקיקי נויר הקדשים ועכשיו שנתערב בתבטל ובאכל בכל העיר ושייכו דבר מתי ומעלה להדיוט ואלו עדיין תבעי לך דבר שמעלה ומתיר לנבוה לר' יהודה מנין ומאכלי קדם לא חם להדיוט מקום דאוכלי קדם ליכא בשר שנתערב בשמן של מצורע שנתערב בתבטל ולא נתבטל ולא נבוה לא הוי מעלה ולא מתיר לנבוה ולא להדיוט מקום שכבר נתבטל ולא נתבטל ולא נבוה ולא מעלה ולא מתיר לנבוה ולא להדיוט ולא לנבוה ודתי לך תלמוד לומר תפתר וסא תני שנים כלו' לא מצינת לתפתר בתותר רקיקי נויר בלבר שלא יהיו להדיוט ויהיו מפקי נויר ומשמע שנים ולא קא משמע לה דהוה משמע אחד והיינו מותר רקיקי נויר בלבר שלא יפקי תרי משמע ויהיו מותר רקיקי נויר שיורין שמן ממנה ולא מכח מתיר לנבוה ומתיר לנבוה בפרק ר' יהודי דעולה כא' ומתיר מדתני בפיתת מפקי ביור ולקי אתרתי ע"כ דבר מעלה ומתיר לנבוה תו' ר' יהודה דעולה בחטר ומעלה. אוכלי קדם באוכלי קדם סדא דתימר בעולות אבל עולה בחטאות אם כאן ודאי לא תעשה כתב מפלט סירילו אלר' חמית נקיט שיטתא דאוכלי קדם באוכלי קדם נמי דכבר משעלם ומתיר לנבוה עולה בא' ומעלה והיינו דקתני הרא דתימר בעולות בעולות דמיירי בעולה שנתערבה במעלה בעולות בשרות דבתבטל בלנבוה בלקי מכל עולה בחטאות בספרים מכאתי מכל מעלה בעולו' ושע' הוא דהוה מעלה כבר היה בכל להכניס מאי הוי דבשרפת בלי למזבח ליכא אלא עשה דכל זבר בכפנים מכל מקום ולית בשרפת ולאו הכא מכלל עשה עשה ואין תיר דהוי ודאי בלא תעשה ואי בחטאת שמעת קא מייתי ר"ל לחתי נקט חטאת דסוו בעי חלוקין בשו דמעלה ועשה דכל אות שא הכי נמי דמיין מכל עולם בחטאות והיינו שנתערבה עולם טעלה בחטאות טהורות דהשתא ודאי לאו יש לחבל מר וחד מכל מדה הוי מעלה עול בפק חטא מעולם סיא הוא שאוכלי מועל בקדשים ולקמן אם היא חטאת הא בגעם בעולה וכתיב וכבשר אשר יגע בכל טמא לא תאכל אלא מעלה אע"ג דמעלה חטאות עטורות אזנין וסוגון אתי דקתני כאן ודאי לא תעשה. סיק סבר רבי יהודה

דרלי

דרים לעיל קרא דאין נאתתי כמיי וכמחוסין קרא דאין הקדשים ואסיקנא דרבי יהודה מפילו לנבוה קאמר ומבעות ליה ריבי ישודה כמאן סבירא ליה כרבי אליעזר דאמר בפ' קמה תרומה דתמוחה בשיפה מחתא כדתיתא בפרק היה נוסל ואם כן כי תרים מר לוכל מאי תקיכות דחשתא להתחלם או שמא כרי סבר דלא אמר אין בעיכבין מחפה סולכך אפי' תרי חד לא מני מכיל אפר אלא מעל' ושורף ויעלו דקתני רבי יהודה גבי לחם הפנים סייעה למי שעבר ואכלן כתר דתרים מר דלא לקי דומיא דהתו מתני' דמקלים דבשר הנאכל כדאיתא התם ולא מצני לם ולמאכם פסק דלא כרבי אליעזר דלא אמרינן תבומה בעינה מחתא ואפילו הכי מעלה ואוכל וכן משמע בכוליה תלמודא עיין בהלכות יו"ט

עד כאן הניע לפון מהלך שלמה סירילו ז"ל ודעתי הבא את חמר וכו' בספרי דסום סירילו שלמי מיד חמר ממקיים ואי כרבי יסומע מעלה ומורף כתוב מלן תבא לין מנטרפין רבי מאיר דחמר רבי יוחנן דכרי ר' מאיר כל המסורין מנטרפין וכו' דכתיב לא תאכל כל תועבה והדר נרים סך מוניה דהכא את חמר וכו' ואלבד דיש טם מכה וכה דאיך חמר דחמלן תבא לין מנטרפין ל"א ואילבא דרבי מאיר הוא כהדיא דמנטרפין ניסוס לא תאכל כל תועבה עוד על כרחבו לומר דאפילו נגרום מנטרפין כמו שם את המת לין כאן מקומה דודאי סיכא דכעי מלן תבא מנטרפין לתרומה ותרומת משמר וחלה וכבורים דמתני' קא בעי ולא לחולה וכלאי הכרם דסיפא קא בעי מסום דאחד זם פסיק פסקא דהערלה וכלאי הכרם וכיון שכאיבו מני מבאי דר' מאיר דחמר דאפילו שלן שמות קאתי דמנטרפין מסום לא תאכל כל תועבה סיא לפי רבי שמעון ורבי יהושע לית להו כהך דמנטרפין מסום דסם אחד לחם ושם תרומה יכללם וכמו שאמרו בגמרא כרים פרקין למי שאכה התרומה ותרומת מעשר וכו' לר' שמעון דאף על גב דחמר לין שני שמות מנטרפין מודם הכא דכלהו שם תרומה לית להו לם כן הרי מבואר דלרבי שמעון אפילו דחמר בשלמת דלין שני שמות מנטרפין מכל מקום לחיה מתני' כותיה מסום דסם ר' לסם ולרבי מאיר הוי כמכל שכן שסתם כשלן מני שמות מנטרפין מסום לא תאכל כל תועבה כשלן ר' לכי הכא לא כל שכן ואחר שכן הוא היכי מוקי להך כרבי מאיר כיון דאפילו לרבי שמעון לחיה מלא מהיועתיק טעם והכניס סוניה זו שלא במקומה וצריך לקבעם בפסקא דערלה וכלאי הכרם אחר דקאמר תאחר בערלה שהניחה לאורה שם שיך מיד מלן תבא מנטרפין כמו שיתבא כשלוכל שם ניחה כנמצא מהלך שלמה סירילו ז"ל. הכא את אחר צריך לאחרי לאחפיתין קאי דתני התרומה ותרומת מעשר וכו' וצריך להרים יש"כ הכא את אחר צריך להרים כלומ' כריתא דאתניתון לחאחר התרומה ותרומת מעשר ומחלה והבכורים וכו' צריך להרים חלת הקדש מתוך החולין והכא את אחר צריך להרים כלומר בסיפא דאתניתון לחאחר התרומה ואילך ואחר ואחר וכו' חוו צריך להרים מתוך החולין ומחלי מלרבה ליפכא מבתרה דערלה וכלאי הכרם פסם אסורים ואילך עולים חלה כאחר ואחר' אפני סהן אסורים בהנאה היה מן הפי דצריך להרים ולא יאכל אלא החלק כתוך סחולין מבני אחר שכו ותרומת ותרומת מעשר ומחלה ובכורים

דקלי

מצני גזל השבט ותנינן בר' תרומה שאין מקפידין עליה הבהנים בגון תרומת הבליטין והחרובין ושעורים שבאדום אינו צריך להדיח:

פיסקא העולה ובלאי הכרם עולין באחד ומאתי מנין שהן עולין כתי כולא מלאה מה מלאה שנאמר להלן עולה אף כאן עולה אימה כאן מאה אף כאן מאה לפי שכפל הכתוב אסורו שנו חכמי חיובו עד כדון כלאי הכרם ערלה מנין מה ת"ז אסור הנייה אף ז' אסור הנייה מה ז' עולה אף ז' עולה עד כדון כרבי עקיבה כרבי ישמעאל רבי

דקילו ומלין בלא מלח סוף מן סרחו דלון צריך להדיח ויאכלו בשבת כתיב הכא עולה ומצני גזל השבט כלו' תדע לך למה כתורמה ומעשר מע"ז ומלה וכיוצא צריך להדיח משום מצני גזל והכא בעולה לא צריך להדיח משום מצני גזל השבט כלו' נזל לא שבט הלוי משום הכהן לכל הערלה וכלאי הכרם שבתורתו וכתבתלו לון צריך להדיח דלון לפי כעלים מיאכלוס לסוחמייב לתת' לפיכך הכן לון צריך להדיח' ותני כן וכו' כלו' ומה לך לדיח דהטעם הוא מפני גזל השבט' הכלישין מין מיכי סתלים סגרועים וכן סחרובין הן גרועין מבטורות ולרכיתא לאתרו בפ' בתרא דתרומות דבלישין וחרובין אל תרומה לף על פי שהן גרועין לסורים לזרים' משורש מבלוש טס ג"כ גרועים כלאים ה' בפרק לף על פי יעויין טס:

פיס' מנין שהן עולין דאת מקדשו ממנו בתרומת מעשר כתיב ולא ולפיכך אל כל מידי דאקדי' תרומה מכל פרלה וכלאי הכרם דלאו תרומה הוי מנין שיש לאם דין ערלה' כתיב מלא מלאה פ"א כתיב כתיב בכלאי הכרם מן תקדם המלאה וכבכורים כתיב מלאתך ודמשך מס מלאתך שנאמר להלן עולה דהא אית מקדשו ממנו כתיב בתרומת מעשר ומיפס ניתרין בבכורים דמיקרו תרומה לף בהן עולה דכתיב המלאה ומהלפ"ם כתיב בכלאי הכרם פן תקדש המלאה וכתיב בתרומת מעשר ונתבלפם תרומתכם כדגן מן הגורן וכמלאה מן סיוקב מס מלאה שנאמר להלן עולה לף כאן עול עכ"ל' ולפי דעתי יותר נוסח פירוש זה דלגיף מתרומת מעשר דכתיב וכמלאה מן סיוקב כדכתי מהלפ"ם הני' ממה שבתיב לפ"ם דיליף ממלאתך ודמשך דבכורים נוסף מפני תדע דמלאתך ודמשך אין סס כל כך מבואר שסס בכורים מבל כאן בהדיא בתרומה כתיב דכתיב ונתבת לפס תרומתכם ועוד דלמען בברית' מוכח דנמרי' מלאה ממלאה דכן ר' כתיב מלאה ושו' התם מלאתך כתיב ועוד דלמען מפרי בברית' תבי הוי לת כל חלבו את מקדשו ממנו שסס כפל לתוכו את מקדשו אין לי אלא תרומה שהיא עולה עולה ומלאה מנין לי אלא תרומה שהיא עולה עולה וכלאי הכר' מנין ת"ל כאן מלאה וכתיב להלן מה להלן עולה לף כאן אינו עולה עולה ת"ל עלה ואמרו אין לי אלא תרומה עולם וכלאי הכרם מכין כ"ש בלומר דכי אתה דן מלאה מלאה מה תרומה שהיא עולם מתרומם המוכרת קל וחומר דכי אתה דן מלאה מלאה בכלאי הכרם יש לומר אסורין אסור הנאה כלאי הכרם יש להם שני אסורין אסור אכילה ואסור הנאה' שכן חכמי' חיובו בכפל עונש על אכילתו כתיב ומלאתי ומה ת"ל ת"ל כתיב וזל לפי שכפל הכתוב לאמרו הך נוסח שוס בספרי ואת נרמיכן הכי לי מה להלן כאן ולהלן לף כאן מקדש ק' ומה מקום שכפל לת כל לת המלאה מקום שכפל לת המלאה ת"ל אין מתכפל מעשר אלא כפל לת כל לת המלאה ומכי פי' מקו' מלא כפל לת המלאה דתרומה דכתיב לגבי כפל לת כל לת מעשר ת"ל אין מתכפל מעשר אלא כפל לת כל לת המלאה ומכי פי' מקו' מלא כפל לת המלאה דכלאי הכרם דכתיב בהו כפל לת כל לת מעשר ת"ל אין מתכפל מעשר אלא כפל לת כל לת המלאה ומכי פי' מקו' מלא כפל לת המלאה דבכורים דכתיב בהו כפל לת כל לת מעשר ת"ל אין מתכפל מעשר אלא כפל לת כל לת המלאה ומכי פי' מקו' מלא כפל לת המלאה ומה ת"ל כתיב בכלאי הכרם כל מלאתך ומלאתי ומה ת"ל

ותמיר היכי דלמתיה לסכי למיר הכא עד כדון כרבי עקיבא כרבי ישמעאל כלומר עד כאן לא מצינו מברא זו דעולין ערלה וכלאי הכרם אלא לרבי עקיבא בספרי דסוף אלוהיכם לכל כרבי ישמעאל דסוף כי פלוגתיה לכל דבר סיכן מצינו דמכבר הכי ומכבר מצינו נמי כן מברא זו לרבי ישמעאל דאמר ר' יוחנן בשם רבי ישמעאל דעולה מקל וחומר ומה תרומה שהיא מותרת לזרים עולה שהיא אסורה לזרים לא כל שכן ומה עולה שהיא אסורה לזרים כלומר דאמר אלא שניתן אסורה לכל לא כל שכן דעולה ופריך להאי קל וחומר דמה לתרומה דקילה ומותרת בהנאה תאמר בערלה שהיא אסורה בהנאה ואם כן האי קל וחומר פריכא הוא ולא נמיר מידי דכי ישמעאל ומשני דלאו מקל וחומר נמר רבי ישמעאל שאין מנור שוה לפרי פרי נפיו כפורים דאקרו פרי כתיב פרי קדושים וערלה כתיב את פריו חש ככורי עולים חף ערלה עולה והו טרום הסונית לפי הנדמה בכתובה בספרים. והלא סיולו כתב נסחא אחרת מלפנינו בספרים ונעתיקה כאן הנדמה עם הסיולו ספרים הוא זל ווי היא גרסתו עד כדון כרבי עקיבא כרבי ישמעאל דאמר רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל ולאו דוקא שהרי יוחנן בשם ר' ישמעאל עדין קשיא היא ולישנא תשובה הוא לפון פירושו עד כדון כרבי עקיבא דכתיב ספרי אלוהיכם מכל לרבי ישמעאל דמשכחן דילוף ערלה מתרומה וכו מאי אוכא למיתר והיינו הך דקאל תרומה מתרומה נמי אסורה לזרים ולדידיה כדתנן בפרק אחרון תרומת הבכרי מדמעת ולאו ערלה אלא דריש לדידיה כאוכלה דכתיב כי תבואו ונטעתם פרט לנוי מנטע שנוי כאלו אותו לנוי ונטעתם עכיר קרומת תרומה אל נוים אסורם וקרמם כי תיכא שעורה אמנה כאוכלה ערלה דלנוים סריח לא כל שכן דכי תיכא שעורה סריח באוכלה ופריך דאדרבה תרומה קילה וערלה ממירה ומשום דקילה דכן הניתה אותה ליסראל כדיה תה בפרק כל שעה דתנן מערכין ליסראל בתרומה ומסרם שעמה משום לכתיב תרומתכם שלכם הוא ומשם כי תיכא שעורה סריח באוכלה כמי שאוכלה ערלה וכי תמיך דכי נמיר רבי ישמעאל לערלה סריח מאחר דערלה וכי תמיך דכי נמיר רבי ישמעאל לערלה סריח כלום דפרי נמר לה מה לסלן סריח באוכלה כי תיכא שעורה אף כאן כי תיכא שעורה סריח באוכלה ור' יוחנן אמר מעתה אתיא לה כר"ו ולכסוף בנ"ש ע"כ:

פיסקא מאן תנא כשיש לחתני דסערלה וכלאי הכרם מצטרפין דהא שני שעות הן וכמ' מעולה פרק קמני מוכח הר' יהודה בשני שעות אין מצטרפין ומוקי לה כרבי מאיר דת' בפרק בתרא דעז דכל האוסרין שבתורה לפולו שתי שעות מתחלפין מצטרפין ללקות עליהן בכזית משום דכתיב לא תאכל כל תועבה לכל מתעבתי לך שרי הוא בכל תאכל וכיון דכשילכסו רחמנא לכל אתעבתי לך שרי הוא בכל תאכל אחת אחת נמרינן דאפי' שיעור לכל האוסרין שבתורה בכאלה אחת אחת שעות מתחלפין מצטרפין. ותניגן מצטרפין זה עם זה כיון לאסור כיון להתיר כרי ליתן טעם דברי רבי מאיר ז"ל הוא גרס הספרים

רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל ק"ו מה אם תרומה שהיא אסורה לזרים עולה ערלה שהיא מותרת לזרים לא כל שכן לא אם אמרת בתרומ' שהניתה מותרת תאמר בערלה שהניית אסורה. אר' הנניא אתיא פרי פרי לנזרה שוה:

פיסקא ומצטרפיזה עם זה מאתנא מצטרפין זה עם זה רבי מאיר היא דאמר רבי אבהו בשם ר"י לדברי ר' מאיר כל אסורין שבתורה מצטרפין ללקות עליהן בכזית משום לא תאכל כל תועב' ותנינן מצטרפין זה עם זה בין לאסור בין להתיר כרי ליתן טעם דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר אין מצטרפין רבי לעזר אומר מצטרפין בנותן טעם לא לאסור:

מתני'

דבשיה לאסורה כנגד כל אחד ואחד כדקתני בסמוך התם ונם מעלה את הערלה ותמיקנא לר' אלעזר היה דסבר דלמ' מצטרפי ורבי יהושע אמי מית ליה הכי ס"ק דמוכח ומשנה ר"ש אלעזר ור"ש עזר' הכי ממרין לעולם כגון כמה דתניין ר' שמעון ור' יוסי פע' אומרי ור"ש מוסיפ' כו' כתב הזל מצטרפין בין לאסור בין ליתן טעם דברי ר' מאיר ס"ל כגון מני סתם דעכבי לעכו"ם ואפי' סתם דעכבים של כלאי הכרם מצטרפין לפתח"ק לקיים לעכבי דחולין עם תמר זה מצטרפין ואוסרין כל תוכן כאחד בין ליתן טעם כגון יין של ערלה ויין של כלאי הכרם שנפלו לתוך התבשיל לא כתבשיל נותן טעם לחבר זה לחבירו ולא לעולם אלא כתבשיל שאין מצטרפין ואוסרין כתבשיל ואף על פי שיש כאן לעולת כאחד ומתניתי דבי מנשה אומר אין מצטרפין פי' לא לאסור ולא ליתן טעם מפני שהן שנות. דבי אלעזר אומר מצטרפין בנותן טעם ותפילו כאיכי דאמר פירשנו דשע"ל תיסור קלי כעיקר לכל לא לאסור דאפי' סתם ערלה מתבטל וכן סתם כלאי הכרם ע"כ ולאסכם הוא נזרם כיון להתיר כדי ליתן טעם ופי' ולסתיר הוא מיסיה חלק אחד מכלן ג"כ נופל כאחת חלקים ויסיו לוסם שאחת חלקים על דרך הזמיון מין ערלה ולא ממין כלאי הכרם ולולי חלק ערלה שבתערב בכלאי הכרם הייני מצטרפין לכל בשתן טעם לעפ"י שהוא מין בשאינו מינו ואם היה נותן חלק כלאי הכרם בחאחת כמו שיבאר בזה הפ' ק לכל אפי' ערלה שבתערב בכלאי הכרם ואוסר כאלו הכל מין אחד שנפלו חלקים נאמר כאלו הכל מין אחד ואחר ע"כ לא תאכל כלאי הכרם עם ערלה והוי כלו מין בשאינו ובטלי בק' ונראה לפרש כך דלאחר דקא ר' מאיר דמצטרפין לאסור ולאסור הייני כי נצטרפו קודם שנתבטלו לאחר ס' כל אחד ואחד שנתבטל בפל לאסור לאחר כיון שנתבטל הרחשון לו חוזר וכיוצא שלא הדרך מצטרף להתיר וזה עד כרי ליתן טעם דלעיל כרי ליתן טעם חוזר וכעזר עד כאן לשון מהלר שלמה מיולו זל:

מתני׳ התרומה מעלה את הערלה והערלה מעלה את התרומה ביצר סאה של תרומה שנפלה למאה ואח״כ נפלו ג׳ קבין ערלה או שלש קבין בלאי הכרם זו היא שהתרום מעלה את הערלה והערלה את התרומה הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה

דעתך כלות לבא עד קנה ולהביאה על נכון לעתיק הבא לטון המפרש׳ שפי׳ לותה מים על ספרו וזה תוארם שלמכס שלא כתב כפירוש המשנה שלא שעור המשנה וכך היא שם תרומה שנפלה לתוך ועשרה הכל מאה וכן יתבאר מן הירושלמי ש״כ וז״ל משם שנפלה כתשעים ותשעה ואחר כך נפל שלשה קבין שלשה לו כלאי הכרם משם אחד קבין כמו שכתבנו שהמאה משם קבין והאחד שם אחד של ערלה היה מורכב שכל לפי שהיה נפלט למאתים כשנתחבר לותה עם שתרומה לפי שהם מאה שהם כי גולגל שהם תרומה היה נאמר הכל כדרך הערלה או כלאי הכרם מפני שהוא חלק ממאה וג״ט חלקים ועל זה הדרך עצמו תהיה הערלה מעלה את התרומה כיצד כגון שתהיה הערלה כתשעים עם החולין ואח״כ נפלה תרומה עם לותו דבר שמעורב היא תעלה כמאה ואח״כ מן הכל ונעשה כלא נמצאו המאה שהי בערלה וזהו עצמו שצוכה בפוף זאת שהלכם ושערלה את התרומה לפי שהוא רגש לספר כזה שמאחר שני תרומה שמעלה את הערלה ושהם שהמין מספיק ומפרש שני שעניינים הוזיעה שאין הדבר כן אלא שהוא שביל המין העכין הראשון ועליונים לקחת קבורת והקם כאחר ואחר בדמיון שקודם לו שהתרומה מעלה את הערלה ואחר חזר והודיעך כי על זה הדרך גם כן תהיה הערלה מעלה את התרומה ואחר והערלה את התרומה והשער הוא שכן הערלה מעלה את התרומה עכ״ל הלחם בכבוד על ראשו זו ובפרק יו דהלכות מאכלות אסורות כתב כזה שלא התרומה מעלה את הערלה כיצד מאה תרומה שנפלה לתשעים ותשעה חולין ואח״כ נפל לכלי אחד מאה של ערלה או של כלאי הכרם אין כאן אלא אחד ערלה ולא אמור כלאי הכרם שהרי עלה בשאר ואף על פי שמקנת המאתים התרומה וכן הערלה וכלאי הכרם מעלין את התרומה כיצד מאה משם של ערלה או של כלאי הכרם שנפלו לתוך עשרים חלף של חולין ועשרת כל התערובת עשרים חלף ואחד ואח״כ נפל לכל מאתים משם של תרומה שהרי כבר מותר ותעלה התרומה בשאר ואף על פי שמקנת שאחד המעלין אותם ערלה או כלאי הכרם שהרי שלא כשלכות מאכלות ואע״פ שהרמב״ם מחלפין בלשון ממה שכתב בפירוש המשנה ש״מ בהלכות וכבר השיגו הלחם על זה מכל מקום כבר עולם לתמהין אחר כאשר כתב הרב הגדול בעל כפף משנה יעויין שם ונראני שתמוה שלא כתב זה לשונו התרומה מעלה את הערלה בירושלמי אחר רבי אליעזר לית כאן לתוך משם אלא לתוך ש״ט כלומר ואחד אחד דתני מתני׳ שיהיו שכין כבר משם אחד כדי שיהא חולין אלא כדי שיהיו נראין לבטל אלא של ערלה שהם אחד ואחד דמשערין עם החולין לא שיהא מיקרים לורים שכבר נראעו שלא להתיר לכהנים ואערלה מעלה את התרומה שם נפלה שערלה בחולין ויש כאן כדי לבטל את הערלה וכן הכלים אחד משם לבטל שם של תרומת שבטל בפוף עכ״ל ומסקנא דירושלמי שלא כתב שלא התרומה מעלה את הערלה מפרש לה בגמ׳ רבי כיוצים דאמר קאמר התרומה מצטרפת עם החולין להעלות את הערלה כלו מבלקת מאור הערלה ומבטלת אותו וכבר פירשתי למעלה דעת מתני׳ שלא קתני לה דקאמר שאחרון מצטרפין לאחד שלא כאותן טעם כלו׳ כאחד מיני מתיקה כיון שאחד מהם אחד לחברתו מבטלין כאותן טעם זה שלא כראשונים ואומל שאחד שנפלה למאה שאחד מפרש כגמרא דאתמעים ותמעים שלא דקאמר דאלו שאחד שם לא כעי נראה שלשה קבין לבטל שלשה ק״ן נראה שאחד לבטל שלשה ק״ן דערלה שלא ודאי תמעים ותמעים חולין שהו ושאחד תרומה סרי שאחד שאחד דהוו להו מאתים חצאי שאחד כאחד שלשה קבין שלשה שלא דשייכו חצי שאחד כאחד לבטלו דאשכחו מאתים לבטלן והתרום עצמה כאחד שלשה קבין דערלה שהרי יש כאחד התרומה תשעים ותמעים שאחד וחצי דהוו כמו ושוד ושל כרחיך לאחד שהוא דאחד ג״ט ושוד קבי נראי אלא מוזי ליה דלא כשי שאחד דאחד חלא כאחד לפוסקי פלאמרין לעיל ובראשה דאך אחד שאחד לא שפלא כאמרא לן כין נפלה לפילא שלא כיון דהו מבטל לזה והו מבטל לזה לא אכל אחד לן לא שהם לא מודע לן ובגמרא מפרש לה עד כאן לשונו מהלר שלשה סירלין זל הלח כתבתי לך שלשים כמועלות ודעת שלשה הרופים המפרשים שאלה הלחם והלם ומהלר שלוש סירלין ושהם תעלה לך פירוש המשנה ואחד תכין הסנדל שהם כיוצים שלהלחם שכורכו שאחד מזל המשנה שאחרי כיצד שאחד של תרומה שנפלה למאה וכו׳ אינו שלא לחלוקה דאחד תרומה מעלה את הערלה שלא לחלוקה דאחד מעלה את התרומה נראך עוד אחד בשאר הזה והוא כשאחד ערלה שאחד מאלה עם שחולין ואחר כך נפלה אחד תרומה כמו שכאחד זה בדברי הלחם שהם בשאר שלמהרם סירלין זל מזל המשנה מועיל לפיוסם כין לשאחד תרומה מעלה את הערלה כין לערלה מעלה את אחד תרומה שכן כאחד וכשנפלו שלשה קבין ערלה שאחד דאשכחו מאתים לבטלן והתרומה עצמה כאחד שלשה קבין דערלה שהרי יש כאחד התרומה ג״ט כאחד ואחד דהוו כמו ושוד ועד כאן לשונו ולחר כך כתב ואחד ג״ט ושוד בני עד כאן שהרמב״ם כהיות שכאחד שהכיח המשנה כאחד ואחד שאחד וטעמן של גדולים שלו שאחד שאחד שהרמב״ם ושלש וכרוכו לברכה שכיוצים דכאחד שהרים המשנה זו היא שהתרומה מעלה את הערלה ושהערלה את התרומה אחד שהתרומה מעלה את הערלה ואחר כך אחד המשנה כאחד שאחד ואחד תכין המשנה שאחד כאחד שאחד ושאחד הוכיח שאחד שהרמב״ם מעלה את הערלה ג״ט כן מעלה את התרומה ומן שאחד ג״ט יוכנו שאחד ואכך הסכיר שאחד שלוקות כאחד הכוכר נאחד ואלכה דרבי יהושע כמו שאחד כשירושלמי שהרמב״ם מעלה את התרומה ומאך זה לזה כלומר שאחד ג״ט כאחד זו היא שאחד שהתרומה מעלה את הערלה ואחר כך אחד המשנה הדין דוקא ערלה ג״ט כן מעלה את התרומה ואחד תכין המשנה כאחד שאחד הרחמן ולא הזכיר שאחד משנה אחד על המכין דכולל להוציאו מכין סירלין מכין שכאמרה המשנה זו היא שהתרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה כמאך זה לזה כלומר שאחד ג״ט כאחד זו היא שהתרומה מעלה את הערלה ואחר כך אחד המשנה הדין דוקא ערלה ג״ט כן מעלה את התרומה ומן שאחד ג״ט יוכנו שאחד ואכך הסכיר שאחד שלוקות כאחד הכוכר נאחד ואלכה דרבי יהושע כמו שאחד כשירושלמי שהרמב״ם

והערלה את הערלה ביצד מאה ערלה שנפלה במאתים ואחר כך נפלה מאה ועוד ערלה או מאה ועוד של בלאי הברם זו היא שהערלה מעלה את הבלאים והבלאים את הערלה והערלה את הערלה:

גמ' מה פלוגין שנפלו שלשת קבין של ערלה או שלשת קבין של בלאי הברם אבל הלמכס אל כתב כפירום מכנס וזוס למוו העדלה מעלה לת אכלוים כמכפלה מלה ערלה למחתים מולין ויהיה הכל מחתים ואחר ואחר כך נפל כאלו מחתים ואחד מאה ועוד על כלאי הכרם עד שיהיה יחום שמאה ועוד על כלאי הכרם מן המחתים ואחר חלק ממחתים וזה כמיהיו כלאי הכל מאה וחלק ממחתים חלקים מאלה לו יהיו כלאי הכרם עולים כאחד ומחתים לפי מאה כאחד כאלה שמאה על ערלה ויהיו כלאי הכרם חלק מן המחתים מאה חולין ומאה של ערלה ואלו לא היינו מושכים מאה של ערלה כיצד מאה ועוד של כלאי הכרם חלק ממאה ותשעים ותשעה ממחתים מאה של חולין וזהו ענין למרם כירום מן כאן מחתים ללא מאה ותשעים ותשעה. ענינו כי לולי המאה של ערלה שהזכנו אותה ואחרנו שהיא מעלה לכלאי הכרם לא היה אפשר שתעלה מאה ועוד של כלאי הכרם במחתים של חולין לפי שחלק ממנה הוא חלק ממאה ותשעים ותשעה ואלו נריכין חלק מחתים ובכמה אתה מאה של ערלה היתה עולה מאה ועוד של כלאי הכרם כיון שכאשרנו ושלש זה הדרך בעצמו יהיו כלאי הכרם מעלין את הערלה והערלה את הערלה כמו שהזכרנו כהלכם שלפני זה את עד כאן הכיצד הלמכס וברוכו לברכה כפירום המשנה וכפרק יו דהלכות מאכלות כתב וזה לשונו הערלה מעלה את כלאי הכרם וכלאי הכרם מבטלת את הערלה וכלאי הכרם את כלאי הכרם והערלה את הערלה כיצד מחתים מאה של ערלה חו של כלאי הכרם שנפלו לתוך תרכעים חלק חולין ואחר כך נפל לכל מחתים מאה ואחד

אבל אם נפלו ג' קבין ערלה וג' קבין ועוד של כלאי הכרם הותר הכרמי לשה ועוד בטל בשלשה קבין שלשה קבין בטלים במאה אבל אם נפלו ג' קבין ועוד ערלה וג' ונפלו אח"כ ג' קבין של כלאי הכרם אסור נפלו ג' קבין ערלה וג' קבין של כלאי הכרם באחת כמי שנפלו ג' קבין ועוד ערלה וג' קבין ועוד של כלאי הכרם דמי או כמי שנפלו ג' קבין של ערלה ואח"כ נפלו ג' קבין של כלאי הכרם. פשיטא שידיעתו מהניהו ידיעת חברו מהו שתהיו הוך עבידא הוא לא ידע בה והברו ידע בה. ידיעת ספק מהו שתהיו הוך עבידא הוו לפניו שתי קופות אחת יש בה מאתים ואין בה מאתים נפלה סאה ערלה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזו מהן נפלה ואח"כ נפלה שניה ומצא בה קק ושתים אין תימר ידיעת ספק בידיעת ודאי עולה ואין תימר אין ידיעת ספק בידיע ודאי אינה עולה החזה קופה אחת כספק אין בה ספק יש בה ונפלה סאה ערלה לתוך ואין ידוע אם נפלה או לא נפלה ואח"כ נפלה שניה את ידיע ספק בידיע ודאי עולה ואין תימר אין ידיעת ספק בידיע ודאי אינה עולה. אר בריים לא שהתרומה מעלה את הערלה אא שהתרום מצטרף עם החולין להעלות את הערלה.

ניהא

מם פליגין כלומר רבי מאיר דפליג אמתני דם"ל דכל המחזירין מצטרפין הן לאסור הן להקות עליהם הן לעיכוב טעם כדלעיל היינו כשבטלו פלגי קבין ערלה או פלגי קבין כלאי הכרם דהיינו מחצה סאה או לא מתרצא שריתא שם כבש דלמא מתני' דלא נפלו שם פלגי קבין ימי לא דשמעי' מינה דכל ועוד סגי לבטל פלגי תרומה אבל לא טהרה תנא דמתניתין לשמעינן רבי דמבטל אסור דאינו מוד וכעור ורבי מלעור סילו לן דכי מחזיר דר מאיר פלגי היינו דאין בהן מאתי' ויתיר דמחזיר אבל כשהן שלש כברוך מתרומה כדתנן במתני' ולר' מאיר מצטרף לאסורה ולא להתירה אבל אם היו שם נפלו פלגי קבין ערלה ופלגי קבין ועוד של כלאי הכרם וכו' כלומר דכשלאי הכרם במקום פלגי קבין מצטרפי לאסורה כיצד אם היו שם פלגי קבין ונפלו שם עוד אמור רבנן ג' קבין דערלה דמבטל תע"ג דת"ק כפלגי ג' קבין ועוד דכלאי הכרם תע"ג דלאי לאסורה דמצטרפי כל הקבין יחד ויש כאן שם קבין ועוד ואין כאן פלגי פלגי אחין דחולין אפילו מודה ר"מ דג' קבין דרתומה חוזרו להתיר כיון דמצטרפי שעור פלגי והועד ופלגי קבין לחברים כטלין במקום פלגי ופלגי קבין דרתומה אין חוזרין וכיון דשעור פלגי מקום מחזיר מג' קבין נפלו פלגי קבין ערלה ופלגי קבין של כלאי הכרם כמחד כמי שנפלו פלגי קבין ועוד ערלה וג' קבין של כלאי הכרם דיו וכו' כעין היא כלומר נפלו ג' קבין דערלה וג' קבין דכלאים בבת אח' לתוך מקום פלגי של חולין לתוכן מי מחזירי' לדברי מחזיר מצטרפין הכא נמי מצטרפין ומבטלין להו כלאים כאן ג' קבין ועוד דערלה וג' קבין ועוד של כלאי הכרם ואין כאן פלגי שעור לבטל דמה נתרומה במקום פלגי ועוד ג' קבין של ערלה וטפו שעורייהו או דילמא לא מפקו שעוריהו ומשתיין כשעור מאתים שם כנגדן ודמי לנפלו כאחי כעמים דמה דקתני דתנשתיין היינו דכעי מאתים לכל קב וקב לכל טפוייהשעורא אין לנו ולא אפשיטא. פשיטא דילמא מתירות הוא מפני לחים שעין מלו קורין מלח ולחים עכין אלו קורין ת' וקתני דכי ידע כין נפלו לפילם מדי דהא בור כל לכפילם מרבעים שריין הילכך כי נפלו ועוד הוו חזור ועשור ואת"ל דמחזירין בת' אחים תרומה לא מהניהו היינו בתרום שריך לחרים אבל בערלה אין צריך לחרים ודעתו מהני' אלא ידיעת חברו מתני' מי מהני לבא"י לא לים כי לאיסורין לא ידע שם יחברו ידע שם יתו מכשיל לים ידיעתם דחתרם ואזיל מי מהני כידועה ולא הוו את מאתי לא לא' הוך עבידא הוו לפניו דפנים במקום עבתי כאן כעתי סבניות נפלה בקופה ערלה וכו' כתוב

ניחא שהתרומה מעלה את הערלה שכן טהורה מעלה את הטמאה אבל ערלה מעל את התרומה כלום טמא מעלה את הטהור לא אצל הזרי שמא אצל הפרחים והתנינן הערלה מעלה את הכלאים וכלאים את הערלה והערלה את הערלה שניא היא דתמן בין אצל הזרים בין אצל הברהני אף לעזר לית כאן לתוך מאה אלא לתוך תשעים ותשעה · מאה ערלה שנפלה לתוך מאתים וכו אמר ר' לעזר לית כאן לתוך מאתים אלא תשעים ותשעה :

מתניתין כל המחמץ והמתבל והמרמע בתרומה ובערלה ובכלאי הכרם אסור

והלא כיון שמנחת תרומה מעלה ערלה דלמא לאו כך משה מל תרומה שנפלה לתוך קנ"ט חולין ואפילו לקץ שתתבטל הערלה מחמת כלאי כרם שהרי לא סיו ערלין עכשו שנפלה תחלה התרומה היתה נרמלת לפרלה ונ"כ לית לן שהקרום מעלה את הערלה והלא מעלה ומעלה הוא וכדרב לי"ה ק"ל והתרומה מעלה את הערל כלומר דבר מתניתי' תלי ועומד ומכר הוא שהרי כרם כמוך מעלה את הערלה ואת הערלה אין מעלה את התרומה ואפילו תימא תרומה מעלה את הערלה אין הערלה מעלה את התרומה דכי אמר הלכה כיוצא בדין התרומה דכי אמר הלכה כיוצא בדין לאסור מנטרף אסור היינו בשלותו האסור כדי לבטל בתוך שתתר ואיכא לתיר ואיכא לאסור מחריגן היכא מנטרף עם האסור לבטל לכל כשמעני

מתניתין מוקמין כלי התר בזיתים לין התרומה מעל את הערלה ומשום הכי אמרין כל הלמוד מפי עצמו לעלות כשהוא ירד מוקמין שתים את התרומה מעלה את הערלה אף כאן שתרומה מנטרפת וכו' ואינו על ידו כדוק דוקא הוא דין זה ולפי זה אם שתתרומה רבתה מאתים בזיתים אף כיוצא וכן כלי כלאים כיוצא וכו' כלומר דוקא כדין האמנם על כרוך כמו שבתבני ניחא שתרומה מעלה את הערלה לזיתים שלמים ואם נפירשו כשיפה דמתני' שתתרם והערלה אינה את התרומה כלומר כשקם הדמיון שתמר וכיוצא בזה היכי מיתי שתם של ערלה או של כלאי כרם שנפלו לתוך שתרים אף של חולין בעשרית כל שתערובת עשרים אף ואחת ואחת כשפל לכל שתתים שתם של תרומה הרי כאן מותר ואינה שתרומה כאן ואחת ואינה שתקנת שתם החולין לתוכה ערל"ן כלומר הכר כדכתיב שלישכם כהלכות שבכורות למעלה שהבני זיתים בלי כרים שלאחר הנחתו ועד לה וכלאי כרם שם כדתנן שתרומה הטמאה שם ז' לשור לכל לף אי שאורין לכל ולכך תמיה ליה דמת ניתין שתרומה מעלה את הערלה על כרוך שמנטרפת עם החולין ולכאי ניחא שכן תרומ' טהור מעלה בעלמא את התרומה שתרים שלישים כנרוף מזכין זה לזה דתנן דפל' דתרומות כלה ותרומה נותר שנפלה לתוך שלם של תרומה טהורה כית שמוני מוסרין וכ"ש מתירים ומקיז שתם לפוף פוף ביה שתאורו לביה הלל וכלם מתירין ת"ל נכאי ניחא הכא דשתרומה מעלה את הערלה וכלאי כרם לאו שתרומ' דמעלה את שתרומה אלא שתרומה מתניתין דתני והערלה מעל את התרומה להיינו דמיון כזקק שתשון שכתבתי הר"ם על כרוך קשיא דהתם כלום ריבית מיתיך טהור מעלה את הכור ואחילה שהרי אות הכרוך לשעורה עם טמא דטמא כלן שמורין לכהנים וכ"ש כשתיתין לשם תרומ' ערלה מעלה את התרומה ומהלכי מפרשי ז"ל שפירשו דפיפה דמתני' דתני והערלה מעלה את התרומה לין ברוך דמיון אחד בשקם הדשון דמתני' דכי פלגינ' קכין ערלה שהרבה יותר את התרומה עבמה שתבטלה כשפלגינ' קכין ערלה שהרבה יותר את התרומה נט שתם וחצי כרי ועוד ואחיה הר' יהושע כמו שכתבו בקונטרס ס"ב לכעית זו בוחה שתרומ' מעלה

את הערלה כדפריטית כמתניתין דשתה תרומה מנטרפת עם נט דחולין דסן לסו שתם שלמים כנגד נ' קכין דערלה להוי לה מחצי וחצי סלין לשתכחן תרומה טהורה מעלה את הטמאה כשתה לכהנים ושתה מקורם לבולי עלמא כין ליפיל כין לכהנים ולערלה למיל הילכך הכא כמי שנפרפת התרומ' עם החולין לבטלו שלא ערלה מעלה את התרומ' דתניא קכין שלשה קכין להנטרפים עם חולין לבטל שתרומ' לטו שתכאן דטמא מעלה את הטהור מדרב' חומר' גם לכהנים ומשני לה אצל הזרים שתם שכל שהכהנים כתמיהם כלו' לין ינטין מעלה לשתיר כשכילה שלא שנין שתרומה מעלה כלו' מעתיקו מדין שהיה בחותו חלק שנפל ומשימו כדין שים לחותו שנפל ול"ש כשנפלה שתה תרומה טהורה למ' ס' לין תרומה טמאה חרי חותו החלק שנפל לתוך הטמאה נעשית כדין טמאה ומותר לשסיקה בחפור

ל"ש שרי להטמאה מעלה את הטהורה ועוסה אות' כדי כשהיה שכל כמי כערלה שהיא נאכלת טמאה מאי מעל את התרומ' שהיא כמדרגת טהורה ומותר לכהנים לאכלה ולא לזרים ופריך ושלא תכינם פת והערלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה והתם כין לזרים כין לכהנים קתמר ותני שהשיה שקוטית כדרך תימת וכי קתמר דשטח שיה תשה כין לשל הכהנים כין שאל הזרים ודלמ לא דתין הפרש כוה כין הזרים לכהנים ול"ש כי היכי דשיפה בכולי עלמא קתמר רישא נמי שכי הויא וכין לכהנים כין לישראל מתני' והדרן קושין לדוכתה בלוס טמאה מעלה את הטהורה ושלקה כתיקו ולא מצינו לית כאן מחם וכו' כבר נתבאר :

מתני' כל המחמץ והמתבל וכו' מחמץ הוא כל דבר שהורים חמיצו כמו שכתבתי אבר כו' ותערב ועיניהו כתרומה כנון שנתן על דנן של תרומה שנתערבה ונפלה בתוך שתה החולין והחמיצה לו תפוח ורמין החמוצין של תרומה שנפלו לתוך עסת החולין בשתין שרוסקין וכתושים וחתכו את החלין ומחמץ בערלה הוא כנון כוסר לו תפוח ורמון חמוצים שתם של ערלה שרקחים וכתשו וערבו בתוך החולין ומחמץ בכלאי הכרם הוא כנון כוסר ושאור דנן של כלאי הכרם ומתבל הוא כל דבר שהורים טעם ותבליו בדבר שאר כו יתערב ולשון תבול כתן תיו שרוקין לתבלין שרימן טוב כנון פלפל וזנגביל וקיבה וקימון וזרונתם אלא כל דבר שנותן כתבשיל להטעימו ולתבלו כנון שום וכל ויין וחומץ של תרומה ושל כלאי הכרם ופלפלין דערל' דפלפלין נשנים בתן ערלה כרתניא בכרכ"ת ומרמע תן חמת דשתם שרמע הוא בתרום וכדתנן בכנוקין שתטילו שתכשר ומרמע ומרמ"ע שערב תרומה עם החולין והכי תיכא טובא בתלמוד וכלהו כתרומה תני לה וכן מוסיף המשך לשון של רבינו עובדיה כפי' שתשנים שכתבונל כל שתחמץ והמתבל וכו' ס"ק שתחמץ והמתבל בערלה וכלאי הכרם לשור ומרמע כתרומה ע"כ אלא שתרב בעל חוספת יום טוב כתב ונ"ל שם שכתב שרב רבינו עובדיה שתחמץ ושתבל ככלאי הכרם וכערלה לשיר וש דמיא בתרומה לשו לחימרה דרוק ל מרמע כתרומה ולא שתחמץ ושתבל נשתבל דוקא כערלה וכלאי הכרם ולא מרמע דרוק בקנים שיוק

אסור בית שמאי אומרים אף מטמא ובית הלל אומרים לעולם אינו מטמא עד שיהא בו בביצה דוסתאי איש כפר איתמא היה מתלמידי שמאי ואמר שאלתי את שמאי הזקן ואמר לעולם אינו מטמא עד שיהא בו בביצה:

גמרא רבי יוסי בשם רבי חלפי ורבי יונה בשם ריש לקיש בתפוח עושין אותו ב"ש תמן תנינן מי הגבע פוסלין אותו בשלשה לוגין ואין פוסלין אותו בשנוי מראה אמר אבא ברישא דרב

דל"ז דתני וכמה ימרו כל המחמין וכו' פורס לפלטו כתרומה וכן כתב ר' שמעון בס' זכרונות רפ"ז ול' כפרק גיד הנשה פ"ט וכולהו דסוף הדין דכלהו בערלה וכלאים ומתניתין דהתם פירוש דהכא מלא כמ"ל ימרו דליכא למדמע לא נתחמצו מלא בתרומה מכל סוף הדין מערב כערלה וכלאים וכן הם מחמין ומתכל כתרומה כדלקמן עד כאן כין כך וכין כך מדמע הוא מערב הלשון זקיטר יחד יהיה מה שיהיה. לשון הם מחמין ושתכול ושמרוע הוא כתרומה לשון לזרים ולשלו יש כאן שעור כדי לטעלות וגם הם כערלה וכלאי הכרם יאסר שכל כהנתם ולשלו יש כאן כאן שעור כדי לטעלות והטעם כי לפרסו' טעולת לא נתנו לשעורים אלעפי שנתנו חכמים לכריכים לטעורים וימרו כתרומה עולה כאחר ומלא והערלה וכלאי הכרם כאחר ומלאים שיהיו בדבר שיהיו ממחן ומתכל ומדמע לכל כשהו ממחן ומתכל וכו כל עוד שנרגם בהן החמון ושתכול ולשלו כחלף לא כטל ושעמת לתרומין כשלן דחולין שלאי שאור ותכלין דכיון דלטעמת עבידי טעמת לא כטל. כלם לומרים לף מטמא שלם החמין עשה שהורם כשאור טמא או ממנה כפירות חמוצין טמאים ותכל בקדרים כתכלין טמאים לף על פי שהין כשאור או כתכלין ככל שהוא שעור ט מת לוכלין כטומאת העסם ושמאלת שקדרה לפרסום פשולת החמון והתכול כעשות השאור כעיסה והכל טמא וכ"ש הוא לעולם ליהו מטמא עד שיסף כביצה דהין לוכל מטמא פחית מכיצה לש שאור ותכלין שאור לוכלין ונפקא לן כתב מקרא דמכל המוכל אשר יאכל ומשלו דאסר לה כחמון ותכול היינו מזון פחות טעם וטעם כעקר דאורייתא. לישתא שם עיסה. שלחי לת שאלי סוגן עגמו ואמר לעולם וכו' וכית שאלי שנחלקו על זה הוו תלמידים שלא שמשו כל ערכם ושנו כדעת רבם לועל עד הקפתור חלקו ע' כית הלל:

גמרא כתב ח' סופרים לחולו כש כלומר קדש לך למס לחרו כית

שאלי לף מטמא דכיון שנחמצה כעסה שחמון סילכך טמא ומין צריך שאור ונקט לשון תפוח ולא נקט שאור לו דבר אחר לו שנמך על שנעשה שקדמה במסכת תרומות פי' תפוח שרקק ונתנו כתוך העסה ושנעשה שרי וו לשורש וזהו הדין שם היה שאור לו כל דבר מחמץ ומתכל דכית שאלי פיטין לותו כמושו. תמן תנינן כפ' שניעי דמסכת מקוואות מי הגבע הכי תני לה כשבשרי פירוש שת שלי שוכרת שם הלשורי ומקלש פירושין לל תני לה כשם לשורו וכתב כשכשתו תמן תנינן דכי מתיר לשון כי הגבע ובו' שכריתו לזה לשון סוגיין דהכא לקמן דל"ת דכי מתיר כשכ"ש כמם דכית שאלי לשורי מעשה חמון כן דכי מתיר וכו' לכל כשעשה דמקוואות נלשורי הלכה ו כשם ר' יוסי וקאמר כהדיא דבי יוסי לשורי מי הגבע וכו' וכתב מהרלב"ק כבי ובכ"מ כשמקומות מקום הדין לשורי שם כשם רבי יוסי ומי הגבע הן חמים שנוכעים הגבעים פנויים שמתנין לתוכן מאזן ונכנעים לותה המים ונעשין שאורים לו לשורים לו גוועים לחמים. פוסלין לותו לת המקוה ושעכן כמו שלכלר כבר קדם לשורי מים שכל מים שנוכעים ופוסלין כשם כשיהי כשם שלשה שכן שערו חכמים שם על לשה כרוס שלש לשות ושעור זה מחזיק לרבעים שלש

ולרעת רבים שהפוסקים שהם ר"ף ושלמכן ור"ן כן יהיה שלש ושלותים וכתותיהו שרלוותיה מ' שלש כין שלוכין כין שלוכין שלש שכוכסין כמקום לחר מועלין לטכילה שנלשר שלוש שלש מכל מקום שלש שמדברי סופרים מים שלוכים פסולין לשכילה גזרה שמא יסכול ככלי ולרעת קנת שפוסקיסוהם לית ורש"י וכ"ע שיהו כלו שלוב פסול שלוכין שהוא לפילו סיף קנת שסם מן שמים כלמי שלוכין ולחר כך שלכו מים ושפכו עליהם להשלים לשעור פוסלין לת שמקו' כיון שלש היה כמקוה פחות שלש מלא לפילו כל שהו ושלכו מים עליהם שלשת לוגין פסלו שכל וכיון קדם לגג כשלשה היו"ע נם כן שכמים שמפלים כתוך המקוה כשלשה שם שהם מעלין לותו ומשלימים השעור להכשירו לטכול כשם ולוגן פוסלין לותו כגון השלג והברד והגליד והנשור ושמלא ושיט הנדוף שהם נפלו לתוך שלוה שלין כו שלבעים שלש שלש שמים הנזכרים הריוח עולה למדתם ושמקוה כשר ונשלם לפי הכיח שלש שלש וכדד ונפסק וכיוצא כהם שהנזכרים הריוח כשר לטכול ויש שהם פוסלין ולא שעלין כגון שים שלוכין ושי כשעות ושי שלקות ושתמד עד שלא שחשין ושעכר שלוה נפל שעקל דיבר שלוה המים למקוה שחבר כו שעקל דיבר שלישי שלוה לישנו ע"ש למדת שמקוה ולא השלימו ולוה נפל למים שלו שלשה לוגין כלותו שמקוה פוסלין לותו שים שהם ופוסלין ולוגן שעלין כגון שלר שעקין ושי סירות והתמד שהחמין והניל והמורים שלוה היה לפניהו שקוה שים כו שלבעים שלוה שבר לחת ונפל שלוה שלחת שלו לא שש לותם שלשה לשכול לטכול שלוה הני המים שהם עושדים כחוקת כשרים כשהיו כשדה שקודמת ולוגן פוסלין לת המקוה שלא כשנוי שרלה ולחר שהשלרו לגו שלו הדיוט כגון לכשר שלכלה כל שתנה לומר ושמי הגבע לא תחשוב דכיון שנקרלים מי הגבע שים לשם שם שיהלו שכלל מים שתמיים נם כן יהלו שנדר שמים ושדין ושיהו כשלר שקוה ושי פירות ושה נם שהם שי שמים ושה נפלו לתוך שקוה שבר לא פוסלים ולא שעלין שלוה שי הגבע. שרי שוב כמים עשהם ופוסלין שהקוה כשלשה לוגין כשבר קדם לפי שרין כמים שלוכין וכבר שקשו שסכת כפרקן קמא דשכות על לשלר שהם שלשת לוגין שים שלוכים שפל לתוכן קורטוב ושרלהם כשרלה יין ונפלו לשקוה לת שפלנהו ושפני שהם שרת שוגע לקרי הכא שי שי הגבע לקרי כלומר לף על פי שים לשם שם לוגי הגבעת שכל שקוה שהם שים יקפת שכל שהם שרת שוגע לקרי ויש שלרי ולין פוסלין לותו כשנוי שרלה לין דיבו כשלר שהשקין ושי פירות שפוסלין כשנוי שרלה כיוון ושלב שם דשנוי שרלה פוסלין דשהם הוה שטבעם ושנשוהם שים כו שהם לכל שרלה שי הגבע שיבו שפשו שלש שלוה שכר לחר ולית שים שפשו ושפרש"ל כתב וזל' שי הגבע פוסלין לותו כשלשה לוגין כדין שים שלוכין ולין פוסלין לותו כשנוי שרלה ולף על פי דשנוי שרלה שם לין כו שעור לין פוסלין ולכנן שלוה עליה דכיון דשי הגבע שרלית כהולין שים שלוכין ושפי' כשלשה לוגין

דרב נחמן טעמא דר' מאיר משום שאינה נברת ר' חונא בשם ר' אבא אתיא דרבי מאיר בבית שמאי במה דברים שמאי אמרין משום המוץ דמחמיץ בן רבי מאיר אמר משום שאינה נברת עיר בחון דבר שיש בו אסור וטומאה יש בו טומאה ואין בה אסור מהו חמץ טמנו למקום אחר נעשה זה אסור וזה אסור רבה על הראשון ובטלו נעשה העקר טפלה והטפלה עקר. שאור של תרומה שנפל לתוך העיסה והגביהו ואחר כך נתחמצה העיסה הרי זו מותרת ודבותה תאנה של תרומה שנפלה לתוך מאה והוגבהה אחת מהן ואחר כך הוברה התרומה תהא מותרת תמן הונח האיסור ברם הכא לא הונח האיסור:

מתני'

נותן לתוך פוסלין והוו להו כמי פירות עכו"ם ולא ידעתי מכח מאי מקלקי ליהו לדרבה בתב סיב כפ' וכפ' כ"ת דסלקם והטור כפסקי כדבי יוסי בהא דאמר פוסלין מותו כב' לוגין תפוס דלוב מלין דפליג עליה. תפוס טפוחם נכב' דכיין דעבו רובם בתקוה כדיין שפס מים שלוכין וב' לוגין מים שלוכין פוסלין את התקוה. תפוס חמון דמחמין כלום תפוס חמון דמחמין לחרו נתתי דכיון שהחמיצות עושה רובם כעפה מבחל בן רבי יוסי שלא נדסיקן תפוס שעבו רובם בתקוה ל' דפוסלין תפוס שהיכם בברת. עד כדון וכו' עד כאן לא קתני דבם דמחמין ומתכל תפוחת לפי' פחות מכשעור אלא כיפה דמתניתין דאיכא תרתי תרתי לחבר דתרומה תוערלם או כלאי הכרם וטומאה בהדייהו שכן לחבר לף מבוסל וגם מבוחל אלא בעלמא אם יקר בדבר שיש טומאה ואין בו אסור כגון חולין שנמלאו מחמיצים ומתכלין פחות מכשעו שבתפרבו בחולין טהורין ויש בהן כדי להעלות אפי' תרי תרי לחרומין חד לחרומין ולא לחיפוחא. חמץ ממנו למקום אחר וכגון שלקח מעט מן הבצק הזה שנחמץ בשעור דערלה או תפוח דערלה וחמץ ממנו עשה לאחרת שתיכן לחמורות. רבה על הרחטון כגון שהוקיף קמח יותר ממחטים על העשה הרחטונה ממנה לקח המעט וחמץ למקום אחר אחר שלקח ממנו המעט שנזכר וחמץ למקום אחר זכה על הרחטונה וקנוסי עליה כל כך קמח שעינן שבטלו אלא הרחטון כלבד וכעט חתון לף תימא שנישם שבטלו אלא הרחטון כלבד והכי עומד בלסנוהם ויבו דקאמר נעשה העקר שהוא הרחטון טפל ששותף ונפטל שהוא הטני נעשה עקר שעומד בחסרו ומכ"ר שלמא קיבולו לא כתב וז"ל רבה על הרחטון בשוגג אך כאן לשונו ונעשו דהא קיחא לן דאין שבטלין שאור לכתחלה ואוך אחר רבה על הרחטון שיכי מבו לוח אחר דהבעיא שבטל בשוגג ורבה עלוי ובשוגג אותר וכפרק שנוקין תנן כשלו וכתבע"ו אחר שוגג ואחר מזיד לא יעלו דברי רבי מאיר ורבי יהודה דברי יוסי אומר ור"ש במזיד לא יעלו בשוגג יעלו וידוע דהלכה כרבי יוסי ורבי שמעון ועבי רבי מאיר ורבי יהודה ותו דתתם מבבה קלי כותיה דתנן בלחי תרומה לפחות ממלא ואחר כך נפלו שם חולין שם שוגג אותר ואם יזיד לאסור נותה האבבה כתב בכסף משנה הלכות תרומות ובהלכות מאכלות אסורות ולא מצאתיים שם בספרי ואולי היה תום פתח ומכל מקום בתמיית היא וקאי בחתים דרבי יוסי ושלכם כותיה ולפיכך כתב מהלם סיריליו"ל ואחר רבה בשוגג כלום דאי כמזיד אם לאסור ואוך כעשית שעור שעל ואותרת ואין נזרך לזה דכמזיד כמו מניכן לעוקומי להא דרב' עלסרחטון מיהו אפילו רבה במזיד מותר היה אלא מפני קנס אותו מקוכשו ושכרכתב סרמפס כפ"ט דסלכות מאכלות לאסור לעבל אחור על תורה לכתחלה ואם בטל הרי זה מותר ואעפ"כ קנסו אותו חכמי' לאסרו שכל ונפלה שבטל שהוא קום אין אוסרין תערובת זו אלא על זה השוכר שבטל האסור מכל לאחרין לבל שאחבם שלא במקן ניד שבתה. כתב רבינו הרמבן ז"ל

והל"מכתלא זו בלבד אמרו על העופר לבטל האסור כי גם על מי שבתבטל בעבורו לאסור שכן כתב הרב בית יוסף בהלכות תערובות בשמעוש לשונו סר"פצפ וכו' אחרונים ליה בהבטלה לבתחלה דוקא למי שעבר ובטלו וכן למי שבתבטל בעבורו. כדי שלא יהיו לו מעשיו הרעים מבל לעבר כל הרס אותר דקפסה בלאוך סוף לקנסינן וכן כתב הרמבם וכן בתב סו"אבל עכ כאן לשון סרפצה וכתב עליו הרב בית יוסף ולעפ"ז שמי שבתבטל לא כתב שלפוי למי שבתבטל בשבילו אפל מקום משמע ליה לסר"אבל דמילתא דבין דטעמא מקנסא שלא יהיו מעשיו הרשים ויבוא לעשות בן פעם לאחרת לם אתם מתירו למי שבתבטל בשבילו אבל לומר שמותר ועשה פעם אחת ושוב בתב דוקא למבטל עצמו אסור אבל קנסינן ליה לאסרו עליו אף למי שיוצו לבטלו בשבילו אבל לאחריני שרי כקושיין מבלסי שכי רבי פי אפילו פליגין דבורייהו ונאמר פשם אלנקם בשברתם לבל שדעות שמרבם אתר על האסור לבטלו כמויר אין אסור אלא על המבטל ועל מי שהוא שלו ועל מי שבתבטל בשבילו אבל אחרים אין מלו כלם אותרים בו ואין בבן לפילו ניחא דאמי דבה על סרחטון דבבא סיא לפילו במוצ"ש ספיר קאמר בעשם שעקר טפל להאיר לאחרים אין מהנוכלים בדברי רבותא שאסרום לפס ואם בן בחנם טרח מהלר אלוה סירילין לפרש דבבה על ס' אמון הוא בשוגג כיון דלפילו ומויר שיחלא אחר פוסק מוכר לחויר לבולסו ואם גם שהר"מבם בתב והלה לי דמשמע קצת שים מי שחולק על זה ולבך בתב שהוא בשוגג אין חולק על זה. שאור של תרומה שנפלם לתוך העיסה והגביהו וכו' תוספתא בפרק ז דמסבת תרומות וכ"ב הר"מבם בפרק ט"ו דהלבות תרומות והר"ר שלמה סירילו בתבה בלשון בריתא תנינ שאור של תרומה וכו'. לתוך העיסה לפי דעתי תדויוק שבבר היא עיקה קודם שבילת השאור לשנויהו שהביאים השאור כמו שסיה קודם שבתרסק וכתערב. ואחר כך נחמצה אחר שהביאים השאור ותיכוף שנחמצה אותרת לזרים העיסה שנשארת לאכל אחיכף לאחר דחמיצת העיסה אחרת ומאלים ולא אכא אם השאור. ודיכותא תלוי שם של תרומה דרך תימה קא פריך לה אפי' אסכין שתקים דבי קא נאכל פקחנא בלומר אפילו דבימת בחמת השאור כתב זבה כיון דלא דאיכן דחמון שלא אחר שנשניהו אותה השאור שבבר נטל שאור ולהבי פריך ולטעתיך תאבה של תרומה שנפלה לתוך עיסה ונוגעים אחת מהן ואחר כך הוברה דתפחה על תרומה שנפלה בתוך עיסה כמו שקאמר אותרת ואותה שהיה על תרומה גם בן ודאי לא מבית לאחרת אבי אבא כמו בשאור של תרומה. שרי אחיכן לבניהו שבודאי לא בתחמצ' אלא אחמת השאור והוא פרישן שתאבם שנוברים אם כ"ש לא אבא לאסר אלא אותרת עם שתאבה על תרומה ובאן כמו בעיכן שאור שלא בתחמצת ואחמי תמן שנאם השאור כלאחר שם בעיכן שתאבה הונח הלם אי דמוכיח שהבר בבורר שהשאור שנתחמצה אותר בבם הבא בעיכן

מתניתין ולמה אמרו כל המחמץ והמתבל
דלעיל דכל המחמץ והמתבל
מגיע להחמיר מין במינו להקל
ולהחמיר מין בשאינו מינו ביצד שאור חטין שנפל
לתוך עסת חטי ויש בו כדי לחמץ בין שיש בו כדי
להעלות בא וקבין שאין בו כדי להעלות בא ומאה
אסור אין בו להעלות באה ומאה בין שיש בו כדי
לחמץ בין אין בו כדי לחמץ אסו להקל ולהחמיר
מין בשאינו מינו ביצד גריסי שנתבשלו עם עדשים
ויש בהם בנותן טעם בין שיש בהן כדי להעלות
באומאה בין שאין בהן כדי להעלות באה ומאה
אסור אין בהן בנותן טעם בין שיש בהן לעלות
באומאה בין שאין בהן להעלות באה ומאה מותר:

גמ' ר' יונה בעי ולמ' לא תנינן גריסין שנתבשלו
עם האורז אלא מתניתין בכד נותן טעם
להנם אסור ואפי' כאן דא' נותן טעם לפגם מותר
מודה הכא שהוא אסור · גריסין של תרומה שנפלו
עם עדשים של חולין ויש בהן בנותן טעם רבה
עליה עדשי של חולין מותר עד כמה ירב' תפלוגת'
דרבי ור' ישמעאל בר יוסי על דעתיה דרבי דאמר
עד שירבה על בלהן על דעתי' דר' ישמעא בר יוסי

מתניתין ולמה אמרו כל המחמץ והמתבל
דלעיל דכל המחמץ והמתבל
מגיע להחמיר מין במינו להקל
ולהחמיר מין בשאינו מינו כיצד שאור חטין שנפל
לתוך עסת חטי ויש בו כדי לחמץ בין שיש בו כדי
להעלות בא וקבין שאין בו כדי להעלות באה ומאה
אסור אין בו להעלות באה ומאה בין שיש בו כדי
לחמץ בין אין בו כדי לחמץ אסו להקל ולהחמיר
מין בשאינו מינו ביצד גריסי שנתבשלו עם עדשים
ויש בהם בנותן טעם בין שיש בהן כדי להעלות
באומאה בין שאין בהן כדי להעלות באה ומאה
אסור אין בהן בנותן טעם בין שיש בהן לעלות
באומאה בין שאין בהן להעלות באה ומאה מותר:

גמ' ר' יונה בעי ולמ' לא תנינן גריסין שנתבשלו
עם האורז אלא מתניתין בכד נותן טעם
להנם אסור ואפי' כאן דא' נותן טעם לפגם מותר
מודה הכא שהוא אסור · גריסין של תרומה שנפלו
עם עדשים של חולין ויש בהן בנותן טעם רבה
עליה עדשי של חולין מותר עד כמה ירב' תפלוגת'
דרבי ור' ישמעאל בר יוסי על דעתיה דרבי דאמר
עד שירבה על בלהן על דעתי' דר' ישמעא בר יוסי

ערב שיבה על הנופלין גריסין שנתבשלו עם עדשים של חולין ואין בהם בנותן טעם רבה עליהן גריסין של חולין מין מעורר את מינו לאסור לא תהא גדולה מיין נסך בטה דאת אמר בין נסך את רואה את ההתר בטי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר והבא את רואה את ההתר בטי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר הוא אמרה רבה עליהן גריסין של תרומה מותר:

מתניתין שאור של חולין שנפל לתוך העסה וישׁ בו כדי לחמץ ואחר כך נפל שאור של תרומה וישׁ בו כדי לחמץ או שאור של בלאי הברם אסור שאור של חולין שנפל לתוך העסה וחמצה ואחר כך נפל שאור של תרומה או שאור של בלאי הברם וישׁ בו כדי לחמץ אסור ורבי שמעון מתיר:

גמרא תני ר' חנניא אף הראשונה במחלקת רבי

עד שירבו על הנופלין דשיעור נגד הגריסין של תרומה לכך ואשלו העדשים שנפלו חולין ומפטרסין לפתרש וכתב עהלפס ז"ל ומ"ש שכאן דאפילו לכתחלה מצי לרבויי עיין בפרק ט' דהלכות מאכלות עד כאן כלומר דמדקאמר עד כמה ירבה משמע דבל כמה רבעי מצי לרבויי דאם לא כן למה עד כמה הוי טרכוי ומין כל כך הכרח לזה דהכי קאמר אפילו בסיגג כמה ירבה לסיקרא כשול וכו' וירבה עליהם גריסין של חולין הוו תבלין שמתכלין שתבשיל והוי מין כאיבו ולא קני כאחד ששים לא תהא גדולה מיין נסך לין דהוי שתחיר כזו שמרת יותר לין נסך מסרי כיין נסך לתרומה בפרק כתרא דעבודה זרה ומייתי לה לקמן יין נסך שנפל לכור של יין כשר ואחר כך נפל עם קיתון מים רותין את השתר כמי שהוכו ואשתר מים רבין ומכטלין אותו כלומר לא לתריבין דתכף כשנפל אותו יין נסך נכנר יין שכשר הרי פשתר כל היין והכא קיון על המים דכא הוי חמרא רוכא אלא חשובותא דתרכמי שליבא שם וליכא השם אלא היין נסך גרידא ואם רבו ששים על היין שהיו מינו מבטלו ואם כן כי היכי דשתא לתא אומר שלק את מינו במי שהיו ואתו אשתר דיין נסך עם רבה עליו שהיו מינו מינו דהיינו מים שם יש עליו בנותן טעם של חמור ואם לאו אותו מותר שכח מי שלק את שנריסין שבתבלין של חולין במי שהיו קאמר אי תשערם עם העדשים ואם אין בהם בנותן טעם ליתרו ואתו אשתר מין מעורר את מינו לאסור ולא שלקו דעתין לאכלוני בין שהתר דאתא לאתר דלכתוף כדמפליג תלמוד הכין נמי בעבודה זה גריסין של תרומה לכך דיהיב טעמא בשנתבשלו זה עם העדשים שהתבטל חזר וטעור וכשורש שנתבשלו זכרונו לברכה רכל שאור שמתבטל וחזר ונפל עוד לאור עד שבער הטעם חזר ועשור וכריך שמים של התר כגבר דאתון ואכי:

מתניתין שאור של חולין שנפלה לתוך העסה של חולין וים כו כדי לחמץ אכל לא רצינו שתחמיץ קודם שנפלה שאור של תרומה. ואחר כך נפלה שאור של תרומה תוכל כלאי הכרם וים כו כדי לחמץ ונתחמצה העסה אחר ום. לקוד כדתחמיץ מיניה חמצה ולף על גב דקתני רשולין קודם לתחמיצה שקדם נפילתו מכל מקום כתרת לתרומה כמי שעשה פועל בפי כחו ומאחרת יותר ומחמצה טפי ותנן כל שמחמץ לאור. שאור של חולין ורצינו שתחמיצה קודם שנפלה שאור של תרומה ואחר כך נפלה שאור של תרומה או של בלאי הכרם וים בו כדי לחמץ לתרומה וי לף על גב דכי מחמץ לעסה אחר כך פוגם לאותם שנפלו קבי כחו שאור לתרומה יותר ממי שהיו שם עיסה אחרת. ורבי שמעון מתיר שאכלה כדי שיחמיץ לחמן עסות אחרות וזכרונו לברכה כתב ונם לשונו דבי שמעון מחמיץ קודם שנפלה שאור של חולין שנפלה עליהן ומחמיץ לתרומה לאור כיון שנחמצ

רבי יונה אמר הוינן סברין מימר מפליגין בשחמץ זה בל כחו וזה כל כחו ונפל שאור של חולין תחלה אבל אם נפל שאור של תרומה תחל' בבר נתחמצה העסה ותנינן נפל תרומה תחלה דברי הבל אסורי כל נותני טעמא בין לשבח בין לפגם אסור דברי

נפלה של תרומה דהיה מקום דסיל תרומה עומה ולא שיך כל כך טעמא דבשבשהו מכיסה מתיר רבי שמעון כשנפלו שניהם יחד דשיך שפיר טעמא דבשבשהו שניהם משכיחו מבעיא ואם כן לחלי סוברך רבי שמעון בהך בריתא דעבודה זרה דרבי שמעון מתיר אלא ולחלי מסוברך לפרש כאן מחלוקתו של רבי שמעון שמע מינה דבריתא דמתניתין לא פליגי ומשום שכי הוברך לאמרו בבריתא משפר שאם טעם הלשבח ובכיוצ עובדיה וכרומה לבבה שכתבו דרבי שמעון לא פליגי מריפא ואף על פי דהכא

קאמר תלמודא דפליגי לקמיתא תפשו דבבלי עיקר דפריך מהא בריתא ולא חשו להא דירושלמי. רבי יוסף אמר הוינן סברין מימר מפליגין מתרומו הוינן סוברין לומר מם פליגין ונפלה הפת של מם פליגין כשהבא לפנן הירושלמי ואף על גב דריהטים דהלי ליפתא משמע שקיל סוברין כן מקודם ואמר כך ה כן כן מכל מקום מפרשינן ליה שהיו סוברין כן במקצת מידי דהוה מכל שכרוב דתלמודא דרוכם בכלל פירושו הוא שכן היו סוברים מקודם לכל אחר כך חיכו כן ואפילו הכי לבל שדעות של כעלי הכללים זל לוכח סברים דהוי במקצת וכיהוי ההיא דפרקא קאמר דכתנת סברים מלי מחיכה נודה והיה דפרקא קאמר דבדרים סברים מלי לחולין לא חולין לסוי אלא קדשן דבלהו מידי סחוה למקצת הכא כמי הלי דקאמר היינו סוברים לומר סיינו סכן סוברים למקצת וזה כאורו ואת שכרתכו ליתר מקומה אבלנו דכמה פליגין רבי שמעון ותנא קמא דמתניתין היינו דשמעין זה כל כחו וזה כל כחו כלומ' כמונח דבין בריפא דמתניתין כין כסופא דמתניתין סוברים שאור של חולין ושל תרומה מחנו מניחם את העסה אלא דתנא קמא שבר דתחלה אחמין שאור של חולין ולחר כך החמין שאור של תרומה כין בריפא דרלינו אלא נתחמצה כרחשופה מכל מקום מהברת יותר להחמין מן הסניה וכל שכן בסופא דרלינו שנתחמצה כרחשופה ומאחר דאמר לפילו בסופא דבבר רלינו שנתחמצה בשל חולין ואי נמי נתחמצה גם כן מן הסניה היינו נותן טעם לפגם מזוס דבבר לנותן טעם לפגם אמור וכל שכן בריפא דלא רלינו שנתחמצה בשל חולין ואיכא למימר דבשל תרומה נתחמצה אי נמי משום דיש בשם כדי למחץ כמה עסות ומשום שבי אמר תנא קמא בתרוייהו ורבי שמעון מתיר אפילו בריפא דלא רלינו שנתחמצה בשל חולין ואמרי איכא למימר דשבשו הוא שעשה שפועל משום דבבר דבשבשהו מניחם הסניה וכשנמנו מניחם פגמו ומשתא בשלמו רואים לעשה שנתחמצה בשני פעורים הללו ופגמו מותר לנותן טעם לפגם מותר וכל שכן בסופא דרלינו מחולין עשה פועל שהחמצה וכי כפול הוא של תרומה פוגם בזרעי ולנותן טעם לפגם מותר ואם כן מנא לחלוקת רבי שמעון ותנא קמא דמתניתין שזה במוכח שחתן זה בל כחו וזה כל כחו למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדפריפנא ומחלוקת שזות אלו סוברים דרוקא בשל שאור של חולין תחלה דהיינו שאור של חולין בל שפל שאור של תרומה תחלה ולחר כך שאור של חולין כין לא רלינו שנתחמצה כעין הריפא אפילו הכי בבר נתחמצה העסה כלומר דיינינן לה כדין דבבר נתחמצה שעסה מבל ובל ושאור ולא אמרינן נותן טעם לפגם שותר

אפילו לרבי שמעון מפני שעדם החמור ושרלוה על מכרתנו ואת דתניען בבריתא שאם נפל של תרומה תחלה דבבי הבל אסור. שנם פירשנו ההלכה בימוד מרבי שמעון פליג אתרתי בדתני הכא בגמרא ועל פי הבעת רבינו שמשון פירוש שמשנה במוכח סירושלמי דרבינו פליג אתרתי בבי דמתניתין מיירי בשלמם סירולו זכרונו לברכה כתב בפירוש המשנה וזה לשונו שאור של חולין שנפל לתוך העסה של חולין ולא חמצם עד שנפל שאור של תרומה עליו ונפיש חמוצה לאור הבצק ואף על פי שהם שניהם שוים ואמרו שהי יותר מרלוי שנמצא שאור של חולין הוא שנפל לתוך של תרומה ולא נפל של תרומה לתוך של חולין ולפי שהוא יותר מרלוי ונ

דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר לשבח אסור לפגם מותר רשבל אמר מה פליגין בשהשביח ואחר כך פגמה אבל פגם ואחר כך השביח אף רבי מאיר מודה רבי יוחנן אמר לא שניא והיא השביח הוא פגם הוא פגם היא השביח היא המחלוקת תמן תנינן שעורים שנפלו לתוך הבור של טים אף על פי שהבאישו מיטיו מיטיו כותרים והדא מתניתין מאן היא רבי יוחנן אמר במחלוקת רוש לקוש אמר דברי הכל ר' בר בון אמר אולן

אילן שמועתא הדא דרבי יוחנן אמר במחלקת ר"ל אמר דברי הכל ר' יונה אמר צורבא להדא דר"ל לא כן סברינן מימר מה פליגין בשחשש זה כל כחו וזה כל כחו ונפל שאור של חולין תחלה אבל אם נפל שאור של תרומה תחלה כבר נתחמצ העסה ואפילו אם נפל שאור של חולין תחלה נעשה כמי שהשביחו מעקרו וא"כ פגם חזר רבי יונה ואמר האשה הואת אינה מחמצת כל צורב משיורת היא בל שהו אותו כל שהו יעשה כמי שהשביחו וא"כ פגם וקשיא אלו השביחו ולא פגם שמא בלום הוא רבי יונה בעי מה בין שבח מזה ומזה ומה בין פגם מזה ומזה ומזה שבח מזה ומזה אסור פגם מזה ומזה מותר • אך כאן שבח מזה ומזה את רואה כמי שאינו אותו האסור אם יש בו כדי לאסור פגם מזה ומזה את רואה את התתר כמי שאינו אותו האסור אין בו כדי לאסור:

מתני' תבלין שנים ג' שמות במין א' או משלשה אסור

חלוק היה ר"ש לף כרשתום ומשני הלא הסביח ולכסוף פגם יפה לתה לומר לכל כיון דלבסוף פגם שמא כלום הוא סבכה הרשתון דיסא לא דמי לקדרה שנפלו ממנה מין את כשיל עד שלא תפגם ושמע מכאן שאור תחלה לחומרא אם פוגם לכסוף על כרחו פוגם דכפל שאור של חולין לכסוף וכורלי דשופיל לפגום מכל השגיח ליכם ממנו כי חכרו גודם דהוה ליה עושה כלום אלא ש"ק דשאור של חולין לא חשיב פגימתו דזו לא היה פוגם לזו שאור היה מכל מקום היה כמי שהשביחו כאן בשעה שמנטרפין אז לשון נפלו שאור אם נפלו כמו שכתבנו ויהי שעור שמנטרפין כך תבלין כ"ג שיות מיין ש"ו מב' מינין אם מנטרפין לשאור ואין הלכה כרש"ג עכ"ל ורבי כפל הלכה כמ' שכת דמייתי הך מתני' לרמוי כתב נ"ל שנים לו ג' שמות פלפל לפן שאור ואיך לו לתני מב' מינין ואם אם ש"ל שאור אם תבלין קדרה ומנטרפין לכלם אם מין בכל ש' לעכל ומנטרפין ניתבלו ע"כ

אין בו כדי לאסור

מתני' תבלין שנים ג' שמות במין א' או משלשה אסור

אילן שמועתא הדא דרבי יוחנן אמר במחלקת ר"ל אמר דברי הכל ר' יונה אמר צורבא להדא דר"ל לא כן סברינן מימר מה פליגין בשחשש זה כל כחו וזה כל כחו ונפל שאור של חולין תחלה אבל אם נפל שאור של תרומה תחלה כבר נתחמצ העסה ואפילו אם נפל שאור של חולין תחלה נעשה כמי שהשביחו מעקרו וא"כ פגם חזר רבי יונה ואמר האשה הואת אינה מחמצת כל צורב משיורת היא בל שהו אותו כל שהו יעשה כמי שהשביחו וא"כ פגם וקשיא אלו השביחו ולא פגם שמא בלום הוא רבי יונה בעי מה בין שבח מזה ומזה ומה בין פגם מזה ומזה ומזה שבח מזה ומזה אסור פגם מזה ומזה מותר • אך כאן שבח מזה ומזה את רואה כמי שאינו אותו האסור אם יש בו כדי לאסור פגם מזה ומזה את רואה את התתר כמי שאינו אותו האסור אין בו כדי לאסור:

מתני' תבלין שנים ג' שמות במין א' או משלשה אסור

חלוק היה ר"ש לף כרשתום ומשני הלא הסביח ולכסוף פגם יפה לתה לומר לכל כיון דלבסוף פגם שמא כלום הוא סבכה הרשתון דיסא לא דמי לקדרה שנפלו ממנה מין את כשיל עד שלא תפגם ושמע מכאן שאור תחלה לחומרא אם פוגם לכסוף על כרחו פוגם דכפל שאור של חולין לכסוף וכורלי דשופיל לפגום מכל השגיח ליכם ממנו כי חכרו גודם דהוה ליה עושה כלום אלא ש"ק דשאור של חולין לא חשיב פגימתו דזו לא היה פוגם לזו שאור היה מכל מקום היה כמי שהשביחו כאן בשעה שמנטרפין אז לשון נפלו שאור אם נפלו כמו שכתבנו ויהי שעור שמנטרפין כך תבלין כ"ג שיות מיין ש"ו מב' מינין אם מנטרפין לשאור ואין הלכה כרש"ג עכ"ל ורבי כפל הלכה כמ' שכת דמייתי הך מתני' לרמוי כתב נ"ל שנים לו ג' שמות פלפל לפן שאור ואיך לו לתני מב' מינין ואם אם ש"ל שאור אם תבלין קדרה ומנטרפין לכלם אם מין בכל ש' לעכל ומנטרפין ניתבלו ע"כ

אסור ומצטרפין ר' שמעון אומ' בא' שלשה שטות מבין אחד או שני מינין משם אחר אין מצטרפין:

גמרא

וכן למאן דאמר מותר של טמאין ואסור של טהורים קשיא לן ואם
מותר הם למה נתנו לתוך הכלי במיון ומבטלין זה את זה
לפי דבריו כאן למאן דאמר של טהורים אסורים טעם
מיוחד יש להן לפיכך אינן מבטלין זה את זה ומיהו לפי
מה שכתבתי בסמוך אין לומר כן דלכתחלה אסורים
ע"כ וזה שכתבנו למעלה דבריהם דמתני' דכ' מיכן לו"ג אפי'
לכתחלה וכיוצא בזה לקמן בפ"ק ולאחר שטהרו קיימא
לן כרבי יוסי דאמר בפ"ק דמקואות דמים שאובים
ומי מקוה שנתערבו זה בזה ונמצא בהם כדי לטהר
אחד מהם טהורים ואין אחד מהם מטמא במשא
ע"כ ואפילו לר"ש

רבה הלא כותים הוי הסגת הלאבד עצמה ממש על
הלאכם ולכך לאחר שסבנם עד סוף מכו הסעיפים ולא הקדים
מ"ש בסעיף שלאחר לפורות דכל שכנו סעיפים אינן הלכה
והכי קאמר מלא זש אינו כלום כלומר כל זש שכתב לשכלין מנים
ונ"שמות שם נ"מיני כרפס וגסבלור חטוס ושלור שעורי דכלבו
מצטרפין לת"ב כל כל זה אינה הלכה ואינה כלום שכני כל הלא שם
אחד הוא שכני תחילת דחטי ושעורי חד שמא קביב ליה בעל
כלומשתם בעל קאמר רבה דכתר שמא שלולין ואומר כשמעו
כמין בחיטו ולא סיין כהוטעם לגרוף ומתניתין דערלה הוי כר'
אחיר דאיהו הלכה שם כן מוך שכתב כאן דמצטרפין כין שלשם
שמות ממינאחר ונ"מינין שם אחד דשמא דכתר שעיה שולין
הלא בדבה ותהיה שם כן הסגת הלאבד שבנם כדין לא כשמית
עלך לא הלא הקושיא מכיה וכיה דשבנתו הוי שמות ינר שכקה
הגמרא לשלכתא כרבה ואמר פך כתב ועוד דכל השמות הללו
שכתב שם כלומר ואפי' תימר דהלכתא כר' אחיר כשלולין
מכל מקום שמות שללו שכתבו הם ואינם שמות אחד ומיתך לוכל
הלאכם ועמיק כעין שמות שמם וה נראה לי שהוא כלומר שכנת
הלאבד כי היכי דלא תקשי לן מה שכתבו בקודם ואולי לעניין
יקוב הסגת שלאבד על הלאכם לז ותרון הקושיות שכתבם
שכתבתי לעיל שלאכם לעשר מכשר שכתבו שהוסיפות בפרק
כתרא דעל כל הקושיות הנ"ל יבואו לכלל יקוב וזה לשונם שם
והכא לאמר שם אני ר"אחיר הוא ואם תאמר אלי לתרייהו תיבי
אתקוה דאמר חוקים לשלנו כלא מיבי אתיין' ואי אצטרין מטום
כלאחר שהעבתי לך וכו' ופירש רש"י ז"ל דאחיב דלאיבת דרבה
לאתת דאוקים לחוקים כמיבי אתיקה דוקא ולא נשיכת דאם כן
מין שלכה כחוקים שרשלינן רבה עלנים ואוה שהרשם וכבוף ש"
לכי עקיבת כמסבת משמע שהתלמ' תופס עקר שם לחוקים
הפרוך מולתיה דחוקים שאם אינם שלכה כמותו לכן נראה
לשלכתא נמי דחוקי לם כרבי אחיר אית ליה לחוקים ולף על נב
לאחר רבי אחיר כל שאורין שכתורה אצטרפין ואפילו כלאחד מיבי
אתקה מטום דרבים כל שם שהעבתי לך וכ"שני מילי כשהאורין
בעין ואפילו אי מצטרפין אני ות אות ואני זות אות ואפילו
לעין אינם נראים אלא אות אחד ואפילו אם שיבין כמתיקה שם זה שם למתק וזה
שם למתק אין אצטרפין שם כן לכאי בריית ואוקים שמיעי
למיבי דכתר טעמת לזלין ולא כתר טעמת אינו כיון דכאי אתיקה
אפי' כשלשין כעין ואפשר להיות רלא קשיא ולא אמרי דכי קאמר
דכתר שמת שלולין ולא כתר טעמת היינו היכא שאין טעמות
ואחלקים כטעמת כגון חלא דחמרא ודשכרא ואי אית דאמר
ורשערי הלעפ' שהן מתחלפים כטעמה שם אין שמיות אחרי אם
חלא מקריא לו אחיר מ' קרו ולא שיך לומר כתר שמת שלולין
ולא כתר טעמת אפילו שם אצטרפים לם אצטרפים ושמת שם
שם ושטעם שהתחלפות אחר דשך דאלין שעורין שלין כעין
טעמת אחרת לוכל לאחיבו ואחיבי אתקה שכקין ואפ' שום
שעמן ולוכל לאחר שהא אחי שמת לאחר כיון שאין כעין ולא
אפשר לאי"שם של זה הוא כך כיון שאצטרפו אחכשיל ואין כי חיים
וכיון דכן הכא בריית לאחשיבת לאחי ולא אידי דלא"י אחרי
בחלא ושאינה אינם לשם שיניהו דשם ואפילו דטעם זה שהתחלפות
זה כשוי ואתי אחרי כאילתא דוש אחי לאחר שהו שלל לעלם
שלל אצטרפות שם לוכל ולוכך כתר טעמת אוש לעלם
הוכל לאחר אחיבי דכתר שמת שלולין' הכא כלאחר דאמרי
כפי אחרים אחוספות ואקשי אין אצטרפי אחזקים שם הלכה דאכל
כ"ל אבל אין אחזקים אתרן לאחילתיה דלאחי אחיר ואל שיבין
דאחו אין כת"ר עקיבא דאוקי אחיבי אחיבי אחיבי אחיבי אחיבי
אחזקים כאחו שם וכאחו שם אין לפרוש הכא הוא לאחר אל הלכה

גמרא ניחא ב שמות טמין א׳ בימין משם אחר ר׳ אבהו בשם ר׳ לעזר בשני מתוקה שנוי רבי אבהו בשם רבי יוחנן שלשה נותני טעמים הן בל שהחריוץ טועמו ואומר קדרה זו אינה חסרה ונפל זו היא נותן טעם לשבח ומותר ואפילו אמר תבלין פלוני יש בקדרה זו היא נותן טעם לפגם ומותר ובל שהאוכן טועמו ואומר תבלין פלוני יש בקדרה זו זו היא נותן טעם לפגם אסור רבי

כר׳ מאיר וכתב כפי׳ סמוך רוחת סמוך ומין הלכה כר׳ שמעון דאמר מין מנטרפין כלומר אפי׳ כשהם מינו מתיקה כלומר מיני תבול ולבן בעין מיון מנטרפין אלא כשהם מינו מתיקה כלומר מיני תבול ולבן כתב פלאכם בפלכות מאכלות אסורות דג׳ מינין אפי׳ אחד כגון פלפלי כרפסים ותבלו כיצד בקדרה אף על פי שהם מחות מתבלפין ואיש רשאי לומר דכתר סמוך מזלינקרכא דהלכתא פוחים ולא יבטלו מכל מקום מזלינ ובם מין ר׳ וטעמם פוא מנטרפין לתבל כלי׳ בעין ום שהוא לתבל ואין האסור בעין דרכו כמי שנתן את ליה דאוקים רבמיני מתיקה שהו ופלגא כן דכוו כתר טעמא ואם אחר דבא כתר אחד אחד ליפו כשהאסורין בעין ואוכן לתבל ובום אוקמו כל תלונית אים לתלוכן על פלאכם אם הסנת פלאכם אפשיב לפי דרכה דלמה לא אפשר כרבא ואפשר כלים ואיכ אים קומי מחלוק אלא אפשר הסנית שהאפשר שהוא פלאכם כמוני סטרח לבי תרי דבנפל ין ע׳ עניכים אפשר דכתר סמוך חולין ובאן אפשר דכתר טעמא כבר הותרה דשם כשהאסור בעין ואין לתבל אפשר כרבא דכתר טוח חולין וכלן כתבלין אלין אסור בעין וכריך לאוקומי כמוני מתיקה ותבול אפשר בחוקים דרבא כמי שלי כוח׳ ס ונמצא כוה רבשני ס׳ אמקומות אפשר כרב דלכתא כותיה וכלו דברי פלאכם על נכון אך כדברי דמ׳ אל לאוקי מתירם ממנו ולנו כפי׳ אבל ו שבשיר עקיבא כתב שאם פלאם שאות מינין אחד כגון פלפל לבן שחור וארוך לו לאוקי מן פלאם מינין הם ואם אחד על אסור לאכור אם תפלו כאם את הקדרה ומנטרפין לתבלה אם אין בכל אחד כדי לתבל ומנטרפו ותבלו עד כאן בברייתא כהדיא ולו ג׳ מינין דאמרי׳ אפרים אים לאם אחד וכעין תדי׳ גוני דאמרי׳ אפרים אים לאם ממין פאיסור להם אם ר׳ ולנו בפרק בתרא דעד כתב ואל פלאים ו׳ שאות ואם מין לאמר לו אין ג׳ לאמרין ומנטרפין הכי גרסינן בשבת ערלה ג׳ שאות ואם מין אחד כגון פלפל שחור פלפל לבן פלפל ארוך לו מין פלאם ופלאם שאות אים להם לאוסרין ומנטרפין ולא הוה להו לתבל וכוף אין כדי לתבל ומנטרפו ותבלו ע״כ הרי נראה שאפשר לומרין ג׳ דמחייתין שום להם פלאם שאות אך שפירש״י פלא שהם אם אחד כמי שפירש פלאכם ולכראם אלו דאמר מין פלאם ופלאם שאות אים להם הוא העקר אלא דכשפירש וכ תקשה יתר ומה שפירש בפרק ר׳ עקיבא דג׳ מינין ואם אחד יש להם שום על נר שהורמן אם נות קופר אנפל בשפרים אפשי אשם פשם בתרא דעד אים וקשה ואמר חוקים שבת דקאמר מין פלאם ופלאם שאות להם אנטרפין אף על נב דתלתא מינין כיהו וכשאת כמי שלא שנו עכ׳ כרי אשה ופלאם ג׳ אשיות להם ואמר דלא שנו בשאר ועוד אמי הא מני רבו אחיר היא ומעל דלא שנו לא כשאת ולא כשעת ואפשר דמין פלאם קאי כגרסת אפשרים וה קבע שאות והיינו דפ׳ עקיבא הסיא גרסת אפשרים ומעמן אלא מוהו אה שבת כעל ג׳ שאות אחד מין פלאם מינין אחד אם פלאכם אנטרפין ואפשר כלים אנטרפין אלא אפשר כרבא דלא אפשר כלים

ר' אבהו בשם ר' יוחנן כל האסורין משערים אותם בילו בצל בילו קפלוט עד כרון דבר שדרכו להשתער בבצל ובקפלוט דבר שאין דרכו להשתער בבצל וקפלוט במה את משערו הבמון במה את משערו לא כן א"ר אבהו בש"ל לעזר במיני מתיקה שנו מיני מתיקה על ידי שדרכן להשתער בבצל ובקפלוט משערין אותם במינם הבמון משערין אותו במינו רבי מנא לא אמר כן אלא לא כן אמר רבי אבהו אמר רבי לעזר במיני מתיקה שנו מיני מתיקה על ידי שטעמן שוה אין משערין אותן בילו בצל בילו קפלוט הבמון צריכא.

רבי

רבי אבהו בשם ר' יוחנן כל נותני טעמים אין לוקין עליהן עד שיטעום טעם ממשו של אסור ואת אמרת לוקה וקבלה מהו וקבלה באניש דשמע מלתא דבעל דנא וקבלה · רבי

רבי אלעזר בשם ר' יוחנן כל מתני' טעמים וכו' לכך עד תכונת כותח שחושש וו יחייב הכורם לסופיר פיס קנת הכורי מכמיס בכחת בסיס לו מלפס מקומות מתלמוד בבלי ולחרי כן לפרס ההלכה ולבאריס · כפרק בתרא דשבועות זרס לישמל למר רבי מכסי כשם רבי יוחנן כל מטעמו וממשו לסור לוקין עליו והסי כוית בכדי לאכילת פרס טעמו ולא ממשו לסור ואין לוקין עליו וכתב רש"י וזס לשונו כל מטעמו וממשו חס ל' ואין לוקין עליו וזהו כוית בכדי לאכילת פרס ועל כגון זס נאמר טעור כוית בכדי לאכילת פרס חלבה למשס מסיני שאם יש בטעור פרס של תבשיל כוית מן האסור לוקין עליו אף על פי שאין כוית מן האסור בלאכלת בפת אחת כיון שאינו שוה בלאכילתו משפתיל לאכלו עד שגמרו אלא בדי לאכילת פרס מבשרות לאכילת ולוקה אבל אם אין בכדי לאכילת פרס של תבשיל כוית לסור לוחול ושוה בלאכילתו כוית יותר מלאכול פרס סוי לזה בשתי לאכילת של שני אינים ואין לוקין עליו לפי שאין לאכילת פרס סוי שעור שיהיה לאכילה ושעור פרס סוא לרבעס בגיס עכ"ל רש"י ובאמת לפי פירושו דכל שיש בתבשיל כדי לאכילת פרס כוית לסור בקדש טעמו וממשו וכל שאין בתבשיל כדי לאכילת פרס כוית לסור ואפלו בקדש טעמו ולא ממשו אלא טעמים בעלמא כו קנת מן האסור אף בתמכוית כיון שאינו כוית לא מקרי ממשו ועכ"ל דדרשינן בס כל הבשר להס לרבות מבני טעמו ולא ממשו פירש סוא"ל כגון שלק את האסור וליכא של טעמו וכו' וכי מפלק זס מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא טעם דמשמע דטעמו ולא ממשו סוא מפלטו מבשר עצמו מבל וכל ואינו בתבשיל דסס בשאינו מבשר מבל וכל לעצמו שיהיה בחות מבית טעמו וממשו מקרי אל דפלק האסור דקתני לאו דוקא שיהיה נרס האסור מפולק בלו' דלית בים לסור לדבינו כוית בבדי לבאול פרס מבל בעולם דברס העורב שאינו לוסר ים בסן ולסה קרי ליס בהאסור מפולק ולפי זה דברי רש"י נכוני' מבים וביה ויפרו יסיו תמים ונקטינן מביהו מפני החקירות שבברי' דטעמו וממשו דלוקין עליהם הוא שיהא באסור כוית בבדי לאכילת פרס דהתר וטעמו ולא ממשו דאין לוקין עליו הוא שאין באסור כוית בבדי לאכילת פרס דהתר והטעם דאין לוקין עליו שיהא רש"י בס גיר סבשס שהא דאמרי' התם רבא אמר לא מברכה אלא בשעה דטעם בעיקר בקדשים ופירש סוא של טעם קיס לן דקדשים דהוי בעיקר ממשו של אסור ורבא לית ליס טעם בעיקר בית לן בלאכ' דאזרוחת ברובא בטיל של מרבבן ושמעינן לרבי וחבן דאמר בשם ע"ל בל טעמו וממשו לוקין עליו טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו ושא דילפינן ליס דין מבשר' מבויר ומשרת ליתן טעם בעיקר ס"ל לא אזדלי בתרתי דלאסורא בעלמא סוא ולאו מילף סוא דסוו לסוביר וגעולי גויס כ' בתובים בבתיב בחד ואין למדין זי ממי חדוש סוא דאמרי' שתם ומשרת לאתר מבטרף לאסור עכ"ל דרי שמם דטעמא דאין לוקין עליו דטעמו ולא ממשו סוא מטם דטעם בעיקר ליכא אזרוחתא וכיון דאתקו התום של טעם זה לרש"י ובל פוסקי הלכות נב יחסו טעם זה לרש"י וזהו דיוקו של בלמכם של וטעמו נ"ל שכתב בשלו דס מאכלות ולל דבר אסור שבתערב בדבר אתר מן בשאינו מינו בטתן טעם ביצר אלא בבליות שנפל לתוך סגריסין ונמוח שכל טעמן לת סגריסין אס לא נתן בהס טעם אלא ודיה בסן מיש הרי לסורין מן סתורה מבלי בסן שטעמו ולא ממשו שרי אלו לסורין מדברי סופרים ביצר סוא ממשו

כגון סיס מן החלב כוית בבל אלא בגיס מן שתערובת אס אבל מן סגריסין שאלו בשאר בגיס בוחל וים בהן כוית מן החלב לוקה שהרי טעמו וממשו קיים אבל פחות מאלפא בגיס מבין לותו אבת מרדות שברבי סופרי וכן אס לא סיס בתערובת פחות בבל אלא בגיס אף על פי סיס בו טעם חלב ואבל בל הקדים חיבו לוקה אלא אבת מרדות עד בהן הוא שהשוה הלמבם ז"ל לדעת רש"י דאס שאין לוקין בטעמו ולא ממשו הוא מפני דטעם בעקר לאו דאורייתא ובן פירש הרב בבל"מ ודעת דבבו בדעת רש"י ע"ב אלא דבטעור לאכילת פרס פליגי רש"י בתב אפס מרבעה בגיס והלמבם בתב בהלמבם אפס אלפא בגיס וטעם אחלוקת הוו בתבו הרב בבית יוסף בימן תרל"ב יעויין אס הוה בלשונו טעמו ולא ממשו דאין לוקין עליו לבאורה רש"י וצדוקו לברבס · ותוספות ז"ל בפרק בתרא דעבודה זרה בתבו לאמר רבי יוחנן בל בטעמו וממשו לסור ולוקין עליו טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו פירש רש"י זבדונו לבלפה בפרק גיד סנשה מבאן דטעם בשאר לאו דאורייתא מדקאמר עליו לבני בפרק בל הבשר טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי אלקא דעתין דרבנן לאתו לא גמריכן מבשר וחלב ורבא לאר דרך בשול אסרה תורה ממש דשאר דבא טעמו ולא ממשו דהיינו טעם בשאר לאו דאורייתא ועוד דאיך מפרק גיד בשנה לאמר רבא טעם בשאר בקדשים לסור בלאמר הא בחולין שרי ובקדש דעבולי גויס דמדין דבוה אחקוש לבאן בליהם אף על פי אלא היס לסס עיקר אלא טעם מדוס הוא ואחדוש לה גמריכן ואף עלגב דבפרק אלו עוברין בפסחים מייתי קרא דובל אשרת עבוסה גבי טעם בעיקר לאו דבשה גמורה מדאורייתא אלא מסמכתא בעלמא ולעולם טעם בעיקר לאו דאורייתא בך סיטת רש"י וכדוחו לברבה ולא בראה לרבינו אס דשא רבי יוחנן אית ליס דבבי עקיבא פרק אלו עוברין דילוף טעם בעיקר מגעולי גויס ופריך מבה ומדפריך מנס סמע מינה דבשה גמורה ולאו מסמכתא וכו' · והיינו דפרק בל הבשר דמשמע דעלגב אלבי אלבי לא היא דאמרינן בעלמא סוא מבל ודלי טעם בעיקר דאורייתא · והיינו דפרק גיד הנשה דטעם בעיקר בקדשים מבבל דבחולין שרי הבי קאמר טעם בעקר בקדשי אקור והוא דאתין בחולין ונקט קדשים משום דאיירי בהו קרא דבתי בל אבר יגע בבשרה יקדש והא דקא אבת טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו לא לקי אע"ג דטעם בעיקר בקדשים דאורייתא משום דנמריכן מגעולי גויס ואתס עשה לוכא ולאו ליבא דלקי עליהן וסבי מיי בתבו התוספו' בפרק גיד הנשה ושומיו לומר שם ושא דקאמר בירושלמי בפרק בני דערלה הרי בל מותבי טעמו אין לוקין עליהם חון מבזיר יש לומר דבהתר מבטרף לאסור קאמר דהבי אית ליה בסדיא בפ' שני ובפרק אלפא מיבין למר רבי מבסו אין אתר מבטרף לאסור חון מאקור נזיר וקרי ליס מתן טעם בירושלמי וכפ בל הבשר בתבו גם בן התוספות לאר רבא דרך בשול אסרה תורה דאיירי בעלמא סוא דאתבה ליבא לאילפא בל טעם בעקר דאורייתא בדפ' בפרק גיד הנשה על בתן בתבו לא מדברי התוספות בבל המקומות דטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו אינו אלא מטם דטעם בעקר לאו דאורייתא של אלא בתיב בהו לשון לאו של עשה וסילף ולקה עליו מבל לעולם טעם בעקר דאורייתא סוא

ים בכללות הפוסקים מאן דסבר כרבי דטעם כעקר לאו
דאוריתא וים מהם סוברים כתיקפות דטעם כעקר דאוריתא
וכבר היים בהם הרב הגדול כית יוסף זכרונו לברכה בטור
יורה דעה בלכות תערובות עיין שם. ואחר שכררנו דעת רבי
והגדרים לחריו ודעת התוספות והסוברים כמותם נפרש
ההלכה כפי דעת כל אחד ואחד מהם אכרונם לכרכה. כל
נותני טעמים כל שהוכל מתערובת לאסור שנפל לתוך התר
ונאחר ככותן טעם לעפי שאסור הוא מ"מ לוכו לוקה עליו על
שיטעון טעם ממנו שהיה האסור כמעמו ושיעכו שיעים כזית
כשרי לכילת פרם לכל טעמו ולא ממנו שלא היה השעור כזית
כשרי לכילת פרם לו שהיה כתערובת כזית כשרי לכילת פרם
לכל פחות מלכילת פרם שהוא פחות מחרכעה כנים לו חלב
נמוח שנפל לתוך הכשר ונכלע לתוכו כעין שלישו נרחם ממנו
בלי ולוכא ממנו אלא טעמו לכד וכל שכן אם שלקו מכל וכל
ונוכלין לומר שכלק האסור מכל וכל לפי שים כתערובת כלו כזית
כשרי לכילת פרם ולפיכו מכל ממנו שעור מרכעה כנים אלא
דליכא ממנו שים ככל אלא לפי שהוכלין לאסור לישו לוקה
שהוכלן והטעם לרבי הוא שפני טעם כעקר לאו דאוריתא ולפיך
לוקה על דכר שלישו מן התורה אכל מ"מ אכין לותו מכת מרדות
דעכר מדרכנן. ולפיטת התום דסכרי דטעם כעיקר דאוריתא
לפיכך הכי נמי לא לקי דטעמו אלא ממנו לדעת קנת מהם ופוסק רת
דמוקי ליה כמין כמינו דמדאוריתא נריכא כטוהל ודמתרינן כפרק
התערובת אחור רכנן פרוסה כנון מין כמינו כלו דמין אחורים
שני כרוכה ומדרכנן הוא כשים ולכך מין לוקין עליו וטעם
ממנו אלוקין הוא כנון שהלכו כעיין ומכורו ודמוקי לה רת כמ'
עזוכה ניר כשנה להיות דטעמו אלא ממנו ולעל קנת מהם ופוסק
הלר יוכף מאורייתא להכי לא לקי אפילו דטעם כעקר הוא
דאוריתא משום דגמרינן טעם כעקר מבעלי גויס דמרין והשם
עשה מוכה דתעכירו כיום לאו ליכה ולכך יפרש הכא דממנו הכי
אין לוקין עליו ואעל רת דחי ליה להאי אלוקה מ"ש מפרשינן
לחר כרחית ליה. פתיב רבי חיים כר יוסף וקרי כשר כחלב
כפ' אלו עוברין דף מ"ם לחרינן ורבי עקיבא טעם כעקר חבא
ליה ילוף מכשר וחלב כשר כחלב לאו טעמא כעלמא הכא נמי
לא שנא ורכנן מכשר כחלב להילפינן דחוים הוא משום שרף
כשר כחלב. כל שיוים ואוכלו חיכו עובר עליו מדאוריתא דרך
כשול אכירה תורה ומהדום לא ילפינן וכתב רש"י ז"ל טעם
כעקר מכל היכא דליכא אלא טעם כנון שרף כמים
מכליף מכשר כחלב כשר שנתבשל כחלב וכשר כשיעים אלא
טעם החלב ככלעבו על כרחין ומכי פמי לותא כפרק ג' מיכין
דנויר ומתניתין דפרק כל הכשר דקתן טבל שנפלה על
פחיתה אחר מכיי כגמרא טעמו ולא ממנו בעלמא דאוריתא
דהי כ"מדרכנן מכטל כחלב אחר לא גמרינן דחוים הוא אי
חוים הוא אלא על נב דליכא נותן טעם כמי אחר ליה רכא דרך
כשול אכירה תורה וכתב רש"ז ז"ל אחר שהיי טעמו ולא ממנו
בעלמא דאוריתא הוא דגמרינן מכל שאסורין מפני מעמו טעם
כחתר אף על פי שאין ממנו אוכל כנון שלק את האסור ואין
כאן אלא טעמו דאוריתא הוא דגמרינן מכשר כחלב דאכדים
רחמנא כתילה כדגמרינן לקמן אלא תבטל שלשה מעמים
שאמורים כתורה ואף על נב דכי מבלק זה מתוך זה לאחר
כשולו אין כאן אלא טעם ומים גמרינן לכל לאסורין כמה
שיהיו ורכה אחר דרך כשול אכירה תורה לעולם אימא לך חוים
הוא ודקאחרת אקשל נב דליכא טעמא ליתכר על כיסך כנופים
אי קרו לכעיין טעמא אלא אאכירה תורה אלא דרך כשול וכו'
עד כאן מעמיין מכל הני דלרבי עקיבא כשר וחלב אפילו טעמו

ולא ממנו הוי מן התורה דכתיב לא תבשל ולוקה עליו דשם
מיכת לאו ואחרי ידעכו זה מפורש לכיאור ההלכה לעכר דרבי
חייא כר יוסף אקשי קושיא מכר הלעון והכי קאמר ליה לית
אחרת כל נותני טעמים אין לוקין עליו אלא אם טעם טעם
ממנו ואליבא דכל שמעת לכל לאסורין שכתורה מכנותן טעם
קא אחרת כלי טום סיור והא ליתא דהרי בשר כחלב שהיה
כמתן טעם אם לא טעם טעם ממנו לוקה כדאחמרן דהוה
דאוריתא ואוכא לא תבשל ואין החלבת החחר ואחרת
כל נותני שעמים הא אוכא לבשר כחלב אלא. וקאמר תלמודא
וקבלה ושמיל מבו וקבלה כלומר אחמן קלי הוי וקבלם
ומשני דאחרבי יוחנן קלי וקבול קושיא ו ומבר לא כאדם
שתופש דבר מחברו ואתי כעל דינו ויהיב ליה טעמא
מעליא ושום שומע לו האקבל אותה טענה ואחקפיים כה הכי
אמי רבי יוחנן מבר וקבול קושיא ו וכל נותני שעמים שמוני
אלו לוקה אלא חון מפשר בחלב דאוכא טעמו ולא ממנו
כאלבות אך יש לדקדק דאם לו לחלמוד לסיות ממשל משלים
לומר כאנים דשמע מינאת מכעל דיהיה וקבלה לימא מסו
וקבלה דשמע מינאת וקבלה ואת דמעיקרא פסטא דמילתא
וקבלה אדבי יוחנן ודלי קלי ואתי שמיל מאו וקבלה לכך
פירש דאחו וקבלה למסקנא דמילתא הוא שבלים עליהם כוני
ונועקים כנגדא דתרנגס ושיה כי יעקר אלי אתרנין
אדי יקבל קדאי ואקבל קבלות אים ואכי אמרינן כרים החומר
כקרומין נא וקדם לו חול רבי וירא וקבלה לדב יצחק שהביא
שבא אליו כנגור דכרים ואתרעם עליו כמו שפר"י שקבל נפקתן
לר' וירא ור' וירא שפר לר' יצחק לכן נא אחי וקבלה נאחרת
כלומר נגור דכרים כנגדו הוא וכך שוכנל שלשון עבשים מקומות
קובל ואתרעם כלומר מדכר לכרים כנגוד כנגדו וכאורו לפי
דעתי לישו שרבי חייא אקשי לר' יוחנן מבר שלשון שהקדמנו
שלא מבר אלין כנגא כו לשקעות עליו וכמוכא שבבר ידע ר' חייא
דכשאחר רבי יוחנן כל נותני טעמים לאו דוקא כל אלו אין אחרת
וחלב הוא אפוא דבלי קרא לא תבשל והכי אקשי ליה אח אחרת
דבל נותני טעמים לין לוקין עליו עד שיטעום טעם ממנו
וידעת דאין מבשר בחלב אחרת ואחי לגמרי כל נותני טעמים
מבשר בחלב כשם שניהו ונימא מה בשר בחלב טעמו ולא ממנו
אין אתורם ולוקה לף אתר לאורין וקאמר ליה והדי בשר בחלב
דלא טעם טעם ממנו והוא אין אתורה ואת אחרת דלוקה שם ס
לא תבשל אחר לאור לגמרי מניה ופיה אקושיא עצמה שאקשה
שכיי בפרק כל שבשר מבשר בחלב אחרי לא גמרינן וכין
לפירוש רש"י שפירש בגמרא דטעמא דרבי יוחנן דאחר טעמו
ולא ממנו אין לוקין עליו משום דגמרינן מעבדי מדין ואתם
ליכא למלא אלא אעפ שכי קאמר שם לכך אמי ליכא למלא
תבשל בשר בחלב ונגמר מניה וכין לפירוש הכיאו שם דקאמר
דטעמו ולא ממנו הוא אחי כמין כחיבו דכדאוריתא כטיל ברובא
הכי קא אקשי ליה אלולי מין כשאינו מינו לגמר מבשר בחלב
דטעמו ולא ממנו לוקין ואחרי אחרת אין לוקין כאופן דלכל
הפירושים קא אקשי מבר הדין וקאמר תלמודא וקבלה וקא
ס"ל דהאי קבלה כלומר אקבל רבי יוחנן קושיית רבי חייא
ואכר וקבול ואת ולא דחק אותה והוקשה לו דאחרי קבלה ולא
דחאה כשאר ירושין כדרחו ליה בתלמוד בבלי בפרק אלו ענבין
ובפרק שלשה מינין ובפרק כל הבשר דבשר בחלב אדוש הוא
ולא גמרינן מניה שאין אחרי אחרי קבל רבי יוחנן ולשתיק

ושבת

רבי אברהו בשם ר' יוחנן כל נותני טעמים אין לוקין עליהן חוץ מנותני טעם דנזיר אמר זעירא כל נותן טעם אין לוקין עליו עד שיטעום טעם ממשו של איסור ובנזיר אפילו לא טעם טעם ממשו של איסור אר' בא בר ממל כל נותני טעמים אין איסור והתר מצטרפין ובנזיר איסור והתר מצטרפין מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין מתני' מסייעא לדין לרבי זעירא כזית יין שנפל לקדר' אבל ממנה כזית פטור עד שיאכל את כלה על דעתיה דר' בא בר ממל בין דאכל ממנה כזית חייב מתניתא מסייעא לרבי בא בר ממל ממשמע שנאמר וכל משרת ענבים לא ישתה וכי מה הניח הכתוב שלא אמרו אלא לפי שנאמר מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל מיין ושכר יזיר מה

זמכה קונית וז קלמר מהו וקבלה כלומר דשמע מליה דכעל דיניה וקבלה כלומר לה תימא דהמי וקבלה הוא מתפיים רבי יוחנן וקבל קונית וז ומכאן אלא המי וקבלה לטון קבלה ובנוד דכרים סוא מלטון קובלנו עליכם פירושים כלומר כמדם סדן עם חברו ועומדים בטענת ומטע טענת חברו וקבלה כלומר ומנגד לותם ומכחם לו הכא כמי וקבלה דקלמר כלומר מקבל עלי רבי יוחנן ודחם הקיסים מסוס דחלום סוא לו טענם לחרת ובתלמוד קנר כלים לופן דחסו ולא קלמר אלא כולל סעיון סדחהו וכפרק אלמה מיכין דהכא נרים מהו וקבלה כלומר לחמר כעל דיניה קבלים והייכו כפיונום הזה הטני עיון שם. אמר רבי אבהו כל נותני טעמים אין לוקין וכו' אמר רבי זעירא ורבי כא כר ממל וכו' אמר רבי כא כר ממל וכו' אין התר וכו' ובנזיר וכו' אלמה מימרות אלו דנזקות ז"ו כלו ועכשיו מרבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר רבי אמיים ורבי זעירא ורבי כא כר ממל פליגי בהאי אמר לה ז"ו היא כוותו והוא מרבי אבהו אמר רבי יוחנן אמר לה כי אלא ז"ו היא כוותו והוא מרבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר כל נותני טעמים אין לוקין עליהם אין מפיקין טעם של נזיר ואי אפשר לפרש דבריו דבכל נותני טעם לחר אפילו טיהים טעמו וממשו סהרי זכי אבהו עצמו בשם רבי יוחנן אמר לעיל דאין לוקין עד שיטעום טעם ממשו לסכי לחת רבי זעירא ואמר אף רבי אבהו בשם רבי יוחנן דכל נותני טעמים אין לוקין עליו כופתו לומר דאין לוקין עד שיטעום טעם ממשו אבל בנזיר לוקה אפילו לא טעם טעם שיטעו ואזכרך לחמרו לחמעיינן דכוותה בנזיר דאפילו לא טעם טעם ממשו ואי כא כר ממל ואבי כא כר ממל דכוותה רבי אבהו כלחמרו כל נותני טעמים אין לוקין עליהם הוא דאין אחר ואסור מנטרפין ובנזיר מנטרפין ומייתי לחד כך מתניתא דמסייעא לדין ומתניתא דמסייעא לדין ומה כללות סיורים סמונית ומכאן ואילך נפרש הם פרט זפרט. עד שיטעום טעם ממשו לרבי טעמו מסום דטעמו ולא ממשו אימן סתורה כדלחרן לעיל ולחוספות מסום דנחרינן מגעולי גוים דאדין ואחם תעבירון כלם כתיב מסוך עסם ולזכה לחו דלילקי עליה ולרבינו תם כחין בחיוו עוירי דאן אחורה כטיל כרובה ומכנוים הם אלמורי כנותן טעם לכך אינו לוקה אלא מדרבנן כדלחרן לעיל. ובנזיר אפילו לא טעם ממשו של אסור כדחתיל בפרק אלמה מיכין ובפרק אלו עוברין מצרת ענבים ליתן טעם כעיקר טעם סרם נזיר ענבים כמים ונתנו הענבים טעם במים ואחה המים אף על פי שלא אכל הענבים טעם העיקר מכל מקום חייב על המים ומעם שיש כעיקר ורבי זעירא עביד ליה הך כריחא עיקר ולפיכך לחר רבי אבהו בשם רבי יוחנן סוא דלחתא. אין התר מנטרף לאסור בשם אכל חצי כזית ואפילו חצי זית אלא כשר אכל חצי זית אין התר מצטרף לאסור אכל חצי זית ענבים וחצי זית לחם חייב

שהרי לחרים תורה מצרת ענבים טעם פרט פחות מכזית ויש כין זית ופפת כזית חייב וכדחתיל בנזיר רבי עקיבא לומר נזיר מצרף פחיכין ואכל פחות מכזית ופעמת דכנזיר ליה דמצרת להכי סוא דלחתא כדחמרת לא כשלטם מיין וכפרק אלו עוברין להכי לחמר רבי זעירא רכות רבי אבהו כשם רבי יוחנן לומר זס הוא וכדחמרינן שתם ורבי יוחנן כרבי עקיבא דכדיתא דתניא נזיר שפרה פחוכין ואכל כזית מפת ומיין חייב. מתניתא מסייעא לרבי זעירא מסתר דרבי רבי אבהו כשם רבי יוחנן פטטמו ולא ממשו ולא פאר בסתר מנטרף לאסור דתנא כזית יין שנפל לקדרה אפילו אכל ממנה כמיר כזית פטור מסום דליכא כזית לאסור עד שיאכל את כלם דהא ליכא כזית לאסור בכולם דהויא דכנזיר כמי אין התר מנטרף לאסור ומסייעא לרבי זעירא דמסום סכי לא מוקי הא דלחמר רבי אבהו כשם רבי יוחנן דנזיר

מה ת"ל וכל משרת ענבים לא ישתו"א שאם שרה ענבים ושר' פתו בהן ויש בהן כדי לצרף בהן כזית הייב מכאן אתה דן לכל אסורין שבתורה ומה אם היוצא ממנו שאין אסורן אסור עול ואין אסורו אסור הנא' ויש לו התר אחר אסורו עשה בו טעם בעקר שאר

לחמור נפקא לן דלך דהתר מנטרף לחמור היכן בכת לחת מכלען יחד מכל כזה לחדו"ם מכלע חכי ויק וחזר וכלע חכי זית לחכ' חימ מכטרף לכל כחמו מנטרף לחמור כפי כזה לחר וס מכטרף והכי לחתיכן כפ"ג מיכן וכפ"לן עוכרין בכלי שם הת דתפיס חכל לחר יעבס מנן היין מחרכים ושר וג למ על לחמורי כויר סמנם רפין זה עם וס לר' עקיבא השתא לן להתר מכטרף לחמור לחמור מנטרף לחמור קל מכטרף לל"ת התר לחמור ככת לחת לחמיר לחמור כזה לחר וס ע"כ מה ת"ל וכל משר שם שרה מלת חם כמקום הזה ומלת שם לחין להם עכין שם כפרם מלת חה אחינו לנון תחיפס חלה לנון סוכפס חלע מה ת"ל שם שרה חתו וכו' ויק כו כרי לצרף כזי חייב כפ' שן שופרין לחכוכן ור' יוחנן רחתר כרבי עקיבא לחית ליס התר מנטרף לחכור מחברת הי ר' עקיבא חולימ ר' עקיבא דמתני' דחכן מין הכויר חייב עד סיפתם רבישית יין ר' עקיבא לוח כויר פשרם חתוכין וס גו לצרף כרי כזית חייב ומתי רפת ויין דולחת חיין לחוליס וכי תיפת מתי קל חמע לן הת קל חמע לן דחלע"ג דת תעדוכת חלה ר' עקיבא לכרית דתכי כויר פשרם חתוכין וחכל כזית רפת ויין חייב וכתב רפ' מפי חלתת דרבי עקיבא מעניין דתתר מנטרף לחמור ' דילמא מיין לחוליו לצרף חייב למתני כיס מפום דכלע בתוך הפת ' תעדוכת סחיבו העין כבלע בפת ע"כ ופתום כאבו מיין לחוליס ולעון צרוף חתי עפיר כלי לצרף היין שכלוע בתוכו ע"כ וכפ"ג מיכן דכויר מייתי נמי הך מקלה וטריית חלה חכמקום שחמר כחן וכי תיפת מיין לחוליס חתי למיחר הת קל חמע לן דחלע"ג דתעדוכת שת לית לרבי קחמר קחתי לחיכת עד ופתום כאבו ופרפ"ק מיכן וכי תיפת חתי למיחרת לחסוקי חתכת קחתי לחמר עד ופתום דכויעית ישקע וכפי וס קשיח לוקמתת יוחקמתת דפחלוסופרין חתרן דחתי למיחרת הת קל חמע לן דחלף על נפ דתעדוכת וכפ"ג מיכן חתרן דחתי למיחרת לחסוקי חרי קחתי לפי ופתום שכאבו כפ"ג מיכן וכי תיפת חתי למיחרת דחי לחפס כעקר חתת לחתמוטיכן כשתר לחורין כחי ע"כ חת קשיח בפ"ג שן עוכרין כחי דחלע"ג דתעדוכת ופרפ"ק שחיבו נעין כבלע בפת חתי קח"ל כשתר לחורין כחי לצרף כזי חייב ומפ"ק דשבת דחלע"ג דתעדוכת חלה קשיח עליה דרבי עקיבא דאלו כפי שיין בכל הפת ואלו חיב לת ק לא סוס עליה ורבי עקיבא ס"ל דחפילו לת ק בשרית הפת מנטרף שתר לחמור לחוליס כדתנן ת"ר סמוחס כן נסח חתת רבי עקיבא לחסוקי חרי קחתי חתי למיחרת וכחתכיס ת"ר דקחמר חתי חייב לטעם כעקר ובכל הפת חוכו חייב כין כך ובין כך כקטיפן דחכוי דחמר רבי עקיבא כיון ש"ס כרי לצרף לוכל לחתכס פתיל ליס שתר מנטרף לחמור ולחוליו קחמר דלוכל כזית לחמור ולחסוקי חרי קחתי חלה כן סוכיחיתי שכת לסוגיא דרבי חכת כר מחל דחמר שתר מנטרף לחמור כך מתניתין דתני ום כהן כרי לצרף חייב חימת דלוכל כזית לחוליו וצרוף חייב ספיר כמו שכתבנו לעיל כשם רבי חוסי וחוה לו להניח סוגיא מכרי חת דרבי עקיבא ולכל כזית ומת ומיך חייב דהתר מנטרף לחמור כשרית כדמקיך כגחרת חלה

שאר כל אסורין שבתורה שאסורן אסור עולם ואסורן אסור הנאה ואין להן התר אחר אסור אינו דין שנעשה בהן טעם כעיקר מבאן למדו הבמים כל נותני טעמים שיהו אסורין וקשיא על דרבי יוחנן בבל אתר אמר עד שיטעום ובא אפי' לא טעם:

מתניתין שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחמצו רבי אליעזר אומר אחר אחר אהרון אני בא וחכמים אומרים בין שנפל אסור בתחלה בין שנפל לבסוף לעולם אינו אסור עד שיהא בו כדי לחמץ. יועזר איש הבירה היה מתלמידי בית שמאי ואמר שאלתי את רבן גמליאל הזקן עומד בשער המזרח ואמר לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ:

גמרא המן התנינן יין נסך אסור ואוסר במשהו הזקיה

ונריך לית לה דבפסחים מתין לאסורו לאסור עולם פירש בו תרתי חדא כמה שפירש ועוד דבתם כוירות שלשים יום וכנוזר לא פירש אלא חדא מסיק אם לאסורו אתר לאחר שלשים דמייתי בתם ומלו כאפרש לאכתב ועוד דבפסחים פירש דים אתר לאסורו סוף תוך זמן והיינו על ידי הפרת חכם וכנוזר פירוש דים אתר לאסורו קאי לתין דמה שנאמר לו עכשו הותר לאחר זמן ולא פירש לפילו תוך זמן והיינו על ידי הפר' חכם ואפשר לומר דודאי מקשמת אתלא פירש פשיטא דבפסחי בסדרין של קדרים סדר מועד קורם לבדר נשים וכמו שהקדימה הכתוב עתך מזון ישועות וכן קדמה כל האחכנים והמפרשים ושם כן בתחלה בפסחים סדר מועד בפסחים נראה לו לרש"י ז"ל דאין לאסורו לאסור עולם סוף כל סוף שהיו כוזר עולם מקדי שתין לאסורו לאכול עולם ואחר כך בשפירש סדר נשים בתקנת כוזר חזר כו מאותו הפירוש משעת דכמפרש לא צריך לומר תין לאסורו לאכול עולם דמעקרת לאכול כוירות ליכא אחר ואין לפירש דבאחר לתין לאסורו לאכול עולם ואינו מקבל לעשים לאסורו לאכול עולם דהיינו כלאי הכרם לכך פירש רש"י כתין דבפסחים מוכרי דכבר ים שם כוירות ושם כל שים תין לאסורו לאכול עולם וכן כמי דבפסחים פירש דים אתר לאסורו היינו לפילו תוך זמן והיינו על ידי הפרת חכם משום דליכא דים אתר לאסורו מבשל בעודו לאכול ובתוך ואפשר לו אתר ואחר כך הוקשה לו לתין זה אתר לדבר שנאמר בהאכם עוקר מעקרת ואפשר שלא נאמר מעולם כהאכתבו אתוספות בפסחים ותיך פאחר עליו שים אתר לאסורו מעקרת לאסור ליכא ולפשר נמי שרלה הירושלמי הוא שאומר ים אתר לאחר אסורו ואי על ידי חכם אינו אחר לאסורו אלא תוך זמנו לפכי פירש דתין לאסורו לאכול עולם ים אתר לאסורו כלל חדא מילתא היא אלא אחד מיירי כנופו של כוזר ואחד מיירי בדבר שנאמר לו ואתיסב עם זה לשון אחר דקאמר הכא ואפשר כהך דהכא לא יתיסב כלל לפרש פירוש רש"י וברוכו לכרכה לא מה שפירש בפסחי אלא מה שפירש בכוזר דאי מעריסין ים אתר לאחר אסורו דפיינו על ידי הפרת חכם לשון אחר דותא ואי מפרשין ים אתר לאחר לאסורו כמו שפירש בכוזר דפיין שנאמר לו עכשו אותר לו לאחר זמן הכוירות אם כן פיינו תין לאסורו אלא אכול עולם ולא מציכן למלך כמו סלק היא וכרוכו לכרכה אחר מיירי בנופו ואחד בדבר שנאמר לכשלמא בשנאמר בין בפסחים כין בכוזר דקאמר בהדיא ומה כוזר שתין לאסורו לאכול עולם ופשיט לך לומר דמיירי בנופו של נוזר שכאדים קאמר ומה כוזר אכול עולם הכא קאמר ומה היינה תן הגפן דתין לאסורו לאכול עולם אל תכא בנופו של נוזר ולא מיירי שלא בדבר שנאמר לו פשיטא שין לו לאומן ואונאתו שנאמר לו עכשו והותר לאחר זמן ואם כן היינו כמי אתר לאחר לאסורו ולכך כתין כמו שכתבו התוספות סיינו הך וכל שכן שלשי לפרש כתן כמו שכתבו התוספות כפ"ג מוכין שפירוש שים אתר לאחר לאסורו הוא שאותר לגרוס לאסורו כגון לנטוע לילן לף שיסים ערלה וכן מותר לאדם לידור בכוזר מה שתין כן בכלאי הכרם על דוה הוא קודם לאסורו והכא לאחר לאסורו קאמר ומיסו ים לפרש שכתים בכל המפרשים דתין לאסורו לאכול עולם סוף מי שנדר פחם שעות כוירות שלשים יום ולא לעולם ולימו לאכול עולם כהנאה דתני שערכין לנוזר כיין יום לו אתר לאחר לאסורו הוא על ידי הפרת חכם כתוך זמן שכוועות ולאחר דקאמר כלומר לאחר שכתחיל לאכול ולאסורו דקאמר כלומר דאתחיל לאכול עליו ולף על גב דאכם עוקר הנדר מעקרו. שאר לאסורין שלאכול לאכול עולם כגון כלאי הכרם שנעשרה ותרנן לאכול לעולם ולאכילה אתר כהנאה דכתיב פותקרם שלשה דרפינן תוקד לם ולאילהם אתר לאכול ולא מצי אכם להפר לאכול וכן שנדר לאכול לעולם דמה שכותר לאחר ג' שנים הוא אלו לאכול אלא לאכול פירות שנדם לא שותרו ולאסורין לעולם וכן לאסורם כהנאה ולאו אתר לאסורו דלא מצי אכם להפר לאכול וכבכלי קא' דגדלה בשתים כלו בשתי דרכים לבד דאין לאסורם לאכול עולם ים כהן לתום ו' ו' ז' כמים פירושים יע"ש. סיסו לאסורין טעם כעקר. וקשיא לר' ועירא כלומר מלבד דמרישא דהך כריתא ליכא סיועא לר' בא כר ממל דכתיב אתר מצטרף לאסור למפיק ליה מסברת תו ים קושיא מסיפא דכריתא לר' ועירא שכוח לאחר כבל לאתר עד שיטעום כלומר שאחר כל נותני טעמים אין לנוקין עד שיטעום טעם ממשו ובא לאחר לפילו לא טעם כלומר ומסבא נרפא כבי' דלפילו לא טעם בכל לאתר טעם ממשו חייב דהא מפיק ליה מק"ו דכוזר ומיפי מ"ל טעם ולא טעם דהכא טעם טעם ממשו:

כותני' שאור של חולין ושל תרומה ושל שאור תרומה נותן ל' של שאור תרומה נותן ל' של חולין שנפלו לתוך עסת חולין כוזה לאחר זה דכשנפלו כבת א' לקמן מכעי לים כגמ'. כדי לתתן עסה זו. לאחרון לסיכא אם שאור השאור של תרומה בפל כאחרונ' כל העם' כלה נעשי מדיוטא ואם של חולין נפל כאחרונ' הכל אותר דהאחרון סוף סעות' החמון וכפ' כל טעם וכפ' כתרת דעז' ת' לאכיי לא מכו דאם בפל אתר כסוף מות' של תקד' וכלך שאסו' להוחיל וכלך כטל והלך לו לעפי שפיישב קצת לגמור החמון את האחרון מיסו לא בטל וזוב תינו חוזר ונעור אכל אם לא קלט וכלך ונמצר על ידי שנים' ואינו יכול לכטל לאסור דוה וזה נותר לאסור וחכ"ת כין שנפל וכו' דוה וזה נותר מותר והלכה כחכמים. כירה מקום ימי קדוב לירושלם וכירים ממו. פעור המוצה היה אחת מעשרי סר הפות:

גמרא תמן תנינן כפרק בתרא דעבודה זרה. יין נסך לאסור ואוסר ככל שהוא ומסיים שתם מתניתין יין כיין ומוס כמים מים ככל שסוין כמים ומים כיין כטעם טעם וכלאור מים כמים מים שכתבתי לעיל שפלו כמים דאתר ועלה ר' חוקים צמח דעז' דהך תלמודא כוס שתינו מקשאסור ומן האתר וכו' וסיינו טעכה יין דתמן עם יין דאתן מפ' שנפלו כו מים.

חזקיה אמר בום שמזגו מן האסור ומן ההתר ונפל אסור בסוף התר בסוף התר · אמר רבי שמעון בר רב יצחק דרבי אליעזר היא דרבי אליעזר אמר אחר אחרון אני בא אמר רבי ירמיה חומר הוא ביין נסך רבי יוסי בעי אי חומר הוא ביין נסך אפילו נפל התר בסוף יהא אסור רבי יסא בשם רבי יוחנן בום שמזגו מן האסור ומן ההתר את רואה את ההתר במי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר אמר רבי הושעיא והוא שנפל ההתר בסוף רבי אימי לא שניא היא בין שנפל אסור בתחלה והתר בסוף להתר בתחלה ואסור בסוף ואפילו מים ויין ואפילו נמזג כל צרכו מן ההתר את רואה את ההתר במי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר אמר רבי ועירא הרא דאת אמר וכלהו תניין היך עבידא ר' בשר אבהו בשר יוחנן צלוחית של יין נסך שנפלה לתוך חבית של יין וזורה ונפלה לתוך הבור של מים את רואה את ההתר במי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר · עד ברון בנפלו זה אחר זה נפלו שתיהן בבת אחת מה אמר ביה רבי אליעזר אמר נשמעינה מן הדא דתני אימתי חמצן של בותים מותר לאחר הפסח של בעלי בתים אחר שלש שבתות של אפייה ושל נחתומי בברבים לאחר שלשה ימים ובכשרים לאחר שלשה תנורים

רשבא

נפל לסור בסוף לסור דכיון דנפל יין נסך בסוף לא אמרינן דנתן את ההתר כמי שהיו וכו' אלא יין נסך הוא שמכשר למיפו ואין חמים רבים עליו וכ"ש אם נפלו מים בסוף · נפל התר בסוף מותר דכיון דנפל יין על התר לבסוף ככר בטל יין נסך במים שהיו רבו עליו בשיעורו לבדו ומבטל לנמרי שום לימו חומר ונעשר ולא שכר חוקים ששתה דרבי שיעור תיילי בשקד' ונלך אחר המחמיר כרמוקי לקמי כתלמוד דיוק וכדכתב לקמן זל על זה · חומר הוא ביין נסך שהחמיר חוקים ואמר הכי הוי אסור לחרון לסור לכל לעולם פיוחא לך אלא ס"ל כמתני' דאחר אחרון אחר כח שלח כרבנן ומקשי ליה רבי יוסי דאי היה טעמא דחוקים משום חומר יין נסך ליחמיר לפילו בנפל התר בסוף וליתא שיבא לסור ונמתני' דברי ר' שמעון התר לבסוף סיימו משום דאין כאסור כדי לחזן לכל שכא כיון דאסור כשמסו ליכא למלגוני אלא ודאי כיון דאימו משום חומר יין נסך הא דחוקים רבי אליעזר היא · ר' יסא בשם רבי יוחנן בום שמזגו מן האסור ומן ההתר את רואה את ההתר במי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר אמר רבי ועירא הרא דאת אמר וכלהו תניין היך עבידא ר' בשר אבהו בשר יוחנן צלוחית של יין נסך שנפלה לתוך חבית של יין וזורה ונפלה לתוך הבור של מים את רואה את ההתר במי שאינו ואותו האסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר · עד ברון בנפלו זה אחר זה נפלו שתיהן בבת אחת מה אמר ביה רבי אליעזר אמר נשמעינה מן הדא דתני אימתי חמצן של בותים מותר לאחר הפסח של בעלי בתים אחר שלש שבתות של אפייה ושל נחתומי בברבים לאחר שלשה ימים ובכשרים לאחר שלשה תנורים רשבא

דאיתמר ופירשה כן הלא דאמר ר' אמי בשם רבי יוחנן לא הוכר מים כם ואע"ג דאמי מים כיין קס"ד דהשתא הוא דהזכיר מים מכל ריבתא לא מירי רבי יוחנן כמים וכלהו תפוויי כל שהו הלכות כפלוגתא דר' יוחנן לא הוכירו מים ומשום הכי קאמיה ליה לרבי זעירא מהי קאמר ומאי רבי נון דאמר ר' יוחנן צלוחית של יין נסך שיעורו ברבוע קטן בגחרת לילך קטן שבפל לתוך חבית של יין להתירה דמעקרא מפא מין את מינו ואמ"ש נפלה לתוך כור של מים כשא שוא מחלקו חוקים ור' יוחנן לחוקים לסור ולר' יוחנן מותר ע"כ. עד כדון עד כאן לא מתעיבן לרבי אליעזר כמתני' לאסר כשני שעורים חד של לסור וחד של התר שלא כשנפלו זה לאחר זה שכן אמר לאחר לאחרן אלא כי אמר לאחר לאחרן אלא כשנפלו שניהם כאחת מה תומר מה רבי אליעזר אי אמרינן דרוקא כשנפלו זה לאחר זה אבל נפלו שניהם כאחת אפילו אחרון אחרון שלא לאסר אבל כשנפלו שניהם כאחת אפילו אחרון אחרון אסור ליה דזה וזה גורו אותר לו דילמא כשנפלו אחת אחרי אחרי אסר דש"ל דזה וזה גורם לאסור ואפילו דשני כשנפל אחרון אחרון על אסור הוא כשנפלו אלא שהתירו כדמוקי לה לכני כמסכת שבועות וכפ' התרת רעז' חמצן של כותים שהן המוכרים הדגים כשמרון לאחר כלו מכות וכהדיוט כתנו שכתובו כתור כך אמרינן כפ"ג שאכלו וכני כותי עשורי מעשרי כדחזו דכמאי דכתיב כתורתא מוהר והירי דאמר אף כל מנוי שהחזיקו כם כותי יים מדקדקינהו וזהו לרבי אבהו כל לא לפלוג עליהו כפ"ק דחולין שלא כלו כקילין כדקדוקי מצות כלו כמאי דכתיב כתורה מוהר והילי אכל נדקדוקים שלין כתוכים כהדיא אילן מדקדקים וכדאמרי התם ולילמא קא סבר כותים אין שחיטה לעוף מן התורה וכתב רש"י ז"ל משום דלא כתיב בשחיטה וזביחה אלא בבקר וצאן ואמן ילפינן ליה מסקנא דולאת תורת שכחה והשתא ואם כן אף תבא דבריתא דשכא דאמר לימתי חמצן של כותים אותה שכא לא כר' אליעזר דאמ' שמוכר לכובר כרור מן שתורים מוהר וזירי אכל לבר שהיו כרור כנון דולפינן מהקשא לו מיתורא לא והירי שלין בקילין כדקדוקי מצות ואמרן שעבר עליהן שבעה אינה קא נפיש כדקתני בפרק כל שעה אילן אבל ואמן שנות משום שעות עד שתשך בין לאחר ואמן שהוא שעבר עליו שבעה כלאו תוך ואמן שהוא כתוך שבעה כלאו וכרת דברי רבי יהודה דבי שמעון אומר לפני ואמן ולאחר ואמן אינו עובר עליו כלא כלום תוך ואמן עובר עליו כלאו וכרת ומפרש התם אילן דאמר דרבי יהודה תלתא קראי כתיבי לא יאכל אילן

עירובין פרק ב

רשב"א אומר אף בשאמרו של בעלי בתים אחר שלשה שבתות של אפיה והוא שהיה אדם גדול או משיא בנו ואפה שלש תנורים בשבת זה אחר זה בותר ואף בשאמרו של נחתומים בכרכים לאחר שלשה ימים והוא שנדחק ואפה ג' תנורים ביום אחד זה אחר זה מותר ותניא רשב"א אומר אף בשאמרו של נחתומים בכפרי לאחר שלשה תנורים עד שלשה ימים אסורים שמשחרית הוא בורח לו שאור לבל אותו היום ואותה העסה השניה לא מהתר ואסור היא מתחמצת ואמר רבי ירמיה בשם רשב"ל מאן תנא חמצן של בותים רבי אליעזר ואמר ליה רבי יוסי לרבי חנינא ענתותיא

נהירת

כל מחמצת לא תאכלו לא תאכל עלי חמץ ולא מוכעי ליה לכדתניא וכו' כתוב בלאחר הפסח איני יודע מה הוא לכך נאמר בתוך לחמין שיהו חייבין כרת והיכן כתוב לחין והיכן כתוב שאור לחמין עסתם לאחר הפסח ולאסור מצה שמורה לאחר סוף ימי הפסח ומן יכול יהו חייבין עליו משעלה עמוד השחר ת"ל לא תאכל עליו חמץ ולא מוכעי ליה לכדתניא וכו' כתוב בלאחר הפסח איני יודע מה הוא לכך נאמר בתוך

נהירת דהויתון אמרין את ורבי ירמיה בשם רשבל כאן תנא חמצן של בותים רבי אליעזר ואנן ליתנן אמרין כן רבי הילא בשם רשבל ירדו לחמצן של גוים ברבי אליעזר ועוד מן הדא דאר חנינא ברוה דרבי אבהו רבי אבהו אבא חוה ליה עובדא שלח שאל לר חייא ולר' יסא ולרבי אמי ואורין ליה ברבי אליעזר טח ביחידאה טורין אלא משום שירדו לחמצן של בותים בר אליעזר אמר ר' מנא קומי רבי יוסי בשם דתימר תמן הלכה כרבי איעזר ובא נבי הלכה ברבי אליעזר אמר ליה ולכל דבר ׃

מתניתין כלים שכבן בשמן טמא חזר וסבן בשמן טהור אושסבן בשמן טהור וחזר וסבן בשמן טמא ר' אליעזר אומ' אחר הראשון אני בא וחכמים אומרים אחר האחרון ׃

גמרא מאי טעמא דר' אליעזר הראשון מוציא את האחרון אר' יוחנן רבי יהודה ורבי אליעזר שניהן אמרו דבר אחד דתנינן תמן צלוחית שפיה צר טובל ומעלה כדרבו רבי יהודה אומר הזה הראשונה בשם דרבי יהודה אומר הראשון מוציא את האחרון כך רבי אליעזר אומר הבא הראשון מוציא את האחרון ׃ ער כרון בשסך מבאן ומצא בצר השני סך מכאן ומצא מבאן מה אמר ברה רבי אליעזר נשמעינה מן הדא דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן לא סוף דבר צלוחית אלא אפי' כפל ואר'

נהירת דהויתון אמרין את ורבי ירמיה בשם רשבל כאן תנא חמצן של בותים רבי אליעזר ואנן ליתנן אמרין כן רבי הילא בשם רשבל ירדו לחמצן של גוים ברבי אליעזר ועוד מן הדא דאר חנינא ברוה דרבי אבהו רבי אבהו אבא חוה ליה עובדא שלח שאל לר חייא ולר' יסא ולרבי אמי ואורין ליה ברבי אליעזר טח ביחידאה טורין אלא משום שירדו לחמצן של בותים בר אליעזר אמר ר' מנא קומי רבי יוסי בשם דתימר תמן הלכה כרבי איעזר ובא נבי הלכה ברבי אליעזר אמר ליה ולכל דבר ׃

מתניתין כלים שכבן בשמן טמא חזר וסבן בשמן טהור אושסבן בשמן טהור וחזר וסבן בשמן טמא ר' אליעזר אומ' אחר הראשון אני בא וחכמים אומרים אחר האחרון ׃

גמרא מאי טעמא דר' אליעזר הראשון מוציא את האחרון אר' יוחנן רבי יהודה ורבי אליעזר שניהן אמרו דבר אחד דתנינן תמן צלוחית שפיה צר טובל ומעלה כדרבו רבי יהודה אומר הזה הראשונה בשם דרבי יהודה אומר הראשון מוציא את האחרון כך רבי אליעזר אומר הבא הראשון מוציא את האחרון ׃ ער כרון בשסך מבאן ומצא בצר השני סך מכאן ומצא מבאן מה אמר ברה רבי אליעזר נשמעינה מן הדא דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן לא סוף דבר צלוחית אלא אפי' כפל ואר'

כפלך דמ'פרש צלוחית שפיה צר ויש בתוכה מי כדי לטבל טמאי מדרשים שלוקח חדש טשור ג' קלחין של לוכ וחוגרן וכבל כל אבר נבעול ג' וטובל ראשי נבעול בחי כדש שבבלי ובתרומין ומזה של טמא מת כיוס שלישי וביוס שביעי בחשפט ׃ טובל ומעלה כדרבו כלומר לחזיקים טשוב שבא לטבר טמא מת בחוב שבו' טובל החוב שבו' כתו כדם שבצלוחית זו ונלא מיטבן שמתוך שפיה צר מרחקין קלחי לוכ שם כשמוציאין מן הצלוחית ונשחט מחסקה החוב שמקלקל מתוך מדויקי כתים ונשחט שם מחמת דוחקו ומתערב תוך שלו עם מי כדם שנ' ומתשפטי' מי כדם ושניה הוסף פסולם דלספילם שעור מי כדם כעין ולא מי לוכ קמ"ל דרבנן לא חייבי לשבו ובין הוסף לא זב טובל ומעל' כדרבו ור' יהוד' מו'דרוקן הזאה מ'טובל ומעלה כדרבו אפוס דכתים מה כשם מ'טבטל החוב ולא כו מוכיח חיסח בלא כחוסף שבי פלו שבבו את בלחלת החוב כשנים הל עבשו כהוא מ'כ שטובל כ'טוב החוב תוס ומין ומתערב ומתטעטס מי כדם ואלן מיפרס כעין שעור ולא מי לוכ ׃ כתם דאתר יחודם התם כעין חוב שפל את שהיה שב' מפו דכבל שבע החוב מחסים הם' ועבשו דוחה את ויונא ושתים הרחטון מוציאים את האחרונים כן לא כאן כעין כלים שבבן אתר שהרחטון מוציא את שאחרון כן כרחם בפי הסוגיא כתו שבאתנו מלטון פם ושאתבב לבל פא מי' לעין שעור החוב ולא לעין

פרוסבו שפירטנו יתיב הירוש הזה כאתר כתבנו וכפי המסנים להלמכם כפי' מסבת זו דברים נכוכים לא מערתים בסבלי ולא הבנתים ודעשו ׃ ער כרון בשסך מבאן ומצא בבר השני אלפר לומר דעב' לא קבר ר' ש עור דרשטון מוציא את שאחרון ויונא עשו מלא בשסך מבר הל ומצא בבר שב שבתלחלתו בל פך עד שהטפיש מבר בל לחו ודאי הלבר מוכיח שבבלי שבא בל כך משטטין שרחטון עד שבתשל ממנו ועבר לבר לחר וכ"ש דבשדוחה את השמן שבשני יונא עמו כיון שפוח מלא בל כך בבל בשסך מבאן כלומר מעבר לחר ומצא מבאן כלומר בלותו עבר עמו בתלחלת ולא עבר אל העבר שאחר ולחו מוכח שלישי שבא בל כך ׃ מה לחר דבי אליעזר יאמר שם הרחטון מוציא את השני ויונא עמו או לילמר מוציא את השני ויהו יונא עמו ומשני בשמעינה מהדא דרבי לבבו דאלף בשסך מבאן ומצא מבאן לחר רבי אליעזר שהרחטון מוציא את שבני ויונא עמו שהבי לחר רבי יוחנן דמתי דבקטם מתניתין בלוחית שפיה צר לאו דוקא ולא בוף דבר בלוחית אלא שהילו שפל

ואלו יוחנן רבי יהודה ורבי אליעזר שניהן אמרו דבר אחד אית לך תימר תחם בשסך מבאן ומצא ביצד השני לא בשסך מבאן ומצא מבאן אוף הבא בשסך מבאן ומצא מבאן׃

מתניתין שאור של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך עיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחמצו אסור לזרים ומותר לכהנים ר׳ שמעון מתיר לזרים ולכהנים חבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך הקדירה אין בזה כדי לתבל ואין בזה כדי לתבל ונצטרפו והבלו אסור לזרים ומותר לכהנים רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים׃

גמרא תניא שאור של שביעית ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחמצו אסור לזרים ומותר לכהנים רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים בזה כדי לחמץ ובזה כדי לחמץ ונצטרפו וחמצו אסור לזרים ולכהנים רבי אלעזר בר׳ שמעון מתיר לזרים׃ ר׳ אבהו בשם ר׳ יוחנן בעי מה בין תרומה אצל הזרים מה בין שביעית אצל הכהנים תרומה אצל הזרים אסור שביעית אפי׳ אצל הכהני אסורה

הדר

מפני רחב מיום רבי והודה דנפקי מעקין מנוף סלווב ומתערב בי מטלת כהזיה מביה ומכור שם כן רבי יוחנן דמתי דנקט בלוחית ספים כר לרבותא נקטה לגמרן מדום דאפי׳ בכה פליגי רבנן ומיבו ונקט חלה לחרון לכל לרבי יהודה לא שנא ליה כין בלוחית לספל ועל מוכח זה דרבי יסולה דלא שני ליה בין בלוחית לספל ממר רבי יוחנן דרבי יסודה דמתני׳ דבלוחית ורבי אליעזר דמתניתין דהכא ממרו דבר אחד דהרא שיומוניא שחרון ואם כן כבר נפטמה מסילה דרבי אליעזר ממילו כשבר מבלן ומצ׳ מכלן ומצ׳ מבלן מוכיח מת הסני ונקט עמו דשמע לית לך מימר תמן נבי ספל דרבי יהודה דמייתי דרשמעון מוכיח מת מחרין כדי שתבא ליה מסילה זו ולומר תמן בשבר מבלן ומצא כגר הסני מבל שך מבלן ומצא מבלן לא ודאי הא לא מצית ממר כדרבי יהודה דבספל לחילו קאמר ואתם ליבא דמ׳ם קס כלל לומ׳ הרשמעון מוכיח מת הסני מלא מצ׳ לית לך למימר דרבי יהודה הכי גמיר לה הבא כמו בשמעתין ניחא דפליג רבי אליעזר מדרבנן מעילו בשבר מבלן ומצא מבלן בחותו הגר עצמו׃

ברתניתין שאור של תרומה ושל כלאי הכרם וכו׳ לא שבספרי הירום דקתום קבועות שמשניות ושנת׳ שלשן שלא בסדרן ומקומן לך שבכון כמו שהיה כתוכה בעשור וכן סדרן מהלם סירולין זל בסיר׳ שנפלו לתוך עיסה של חולין׳ לא כוש כדי לחמץ שאין כבל לחמ׳ מהם שעור לחמץ עיסה זו בכללם דסיינו מלחים בנגד מפיסם לכל׳ם בעיסה מלחים בנגד דשאור כלאי הכרם׳ אסור לזרים ומותר לכהנים להלמכם מפירם מתי׳ דלעיל דתני הבלין כ׳ נ׳ שמות דסיינו שמ׳ מהם כגון פלפל דרוך פלפל לבן פלפל שחור לין עניין לוהם מסבה לוה כלל ולוה פירם שבעם כפירום שמשנים דשעמא דאשור לזרי משום דנגמר החמון מדבר האשור ולכהנים לא נגמר החמון מדבר אשור דתרומ׳ מותר׳ לכם וכבלאי הכרם דאשור לכם מין בהם כדי לחמץ ולגיוור האשור והרי הוא לכם כאו שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עסת ומרא עד שיאפה בכם כדי להחמין וטעמו דר׳ם דמתיר לזרים ולכהנים הוא סדין בין שאיר של תרומה ושל כלאי הכרם כדין שתרומה יוצלם את הערל ודעבי שהיו דמיון גמור כאשר כתב כבי׳ שמשלא הוכיח מסכה דתבלין דלעיל לעניין זה שכל נאת ולהלבר שכתב ר׳ם בפירושו משמע דמתני׳ דתבלין דקאמרה כ׳ נ׳ שמות היינו לא ג׳ מהורין כגון פלפלין דערלם ורמנר׳ ודעיר שכרה׳ מו דתרומה ודשעיר שני ודשביעי וכו׳ וכדומם לוה שבקאשור נק׳ שם כלשון דזל וכהשיה דשם כמ׳ שכות שלא שם המכותו לזרי מכות מביאו לזרים לחין ונבי שבת עשוט כפ׳ המקבל קאמר עוכר בכל

המשית שלנו והיינו מהורין כדבתב שם לפי פירושם שעשם על מבמים ודר׳ שמעון דהכא הייב דרבנן חולי לטעמייהו שאמרו שם דתבלין מב׳ג׳ מהורין מנטרפין וה׳ם שאור של כלאי הכרם ושל תרומ מנטרפין ומהורין ור׳ שמעון לטעמים דאין מנטרפין וכ׳ כ׳ר׳ם כפי׳ תבלין של תרומה ושל כלאי הכר גם כוו שלא מכם טעמו כדפי׳ בכבא דאשונה של שאור ולר׳ם דבנן ור׳ שמעון חולי לטעמייהו ומנטריכו הני תרי כבי כתניתין דלאי תבא בבא דשאור ה׳ם בפה קאמרי דבנן דמנטרפין דשאור נבי עסה מין כמינו הוא אבל תבלין בקדרה דהעם מין בשאינו מינו לא להכי ת׳ם תבלין ולאי אמשעינן תבלין הוא למיבא בהא קאמר רבי שמעון דמין בשאינו מינו לין מנטרפין אבל במין כמינו מודה דמנטרפין להכי תבא כמי שאור כדבתם׳ מהרש׳ם ולשר׳ מבם בפי׳ על משנה נריכו׳ נחו לב׳ בבות אלו ולאי מבין אותם עיין שם׃ גם׳ ואבל שביעית לאחר שבעור

דרבנן בשרפ׳ אסור לזרים ומותר לכהנים ובת׳ם יבמתני׳ דשאור של תרומ׳ ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך העם ולא נבוש כדי לחת׳ ולא בוש כדי לממן מנטרפו וחמצו ואסור לזרי ומותר לכהנים ובת׳ם יבמתני׳ דקתני לה בשאור של תרומ׳ ושל שביעית ול דלאי מחמיצי דשם שאינו שום בכל עם לאסור שנפל בכל מנטרפין מ׳ט ר׳ם דדיק סיינו בשה שאסור שהוא שום בכל שהוא לאסור מעקרו כגון כלאי הכרם דמתחלת היותו הוא לאסור מכל בדבר שאינו לאסור מעקרו כגון שביעית דלא לאסור מעקרו שהוא משרי כומן שאינו שביעי מותר והומנור לו לימת דלאי מנטרף קמ׳ל כריית׳ דמנטרף ולאסור לזרים׳ ר׳ם מתיר לטעמיה לויל כדלעיל במתני׳ ר׳ל בר שמעון מתיר לזרים וכ׳ם לכהנים דבי מבאו בעי מקשה ר׳ אבהו לרשב׳ם דבריית׳ דלאי מתיר לזרים ונ׳ם לכהנים בשים בזה כדי לחמץ וכוה כדי לחמץ והק׳ מה בין תרומה לבל הזרים דמת׳ לת׳ תרומה דאבל הזרים דבריית׳ דהתם דיים ולא אין בזה בדי לחמץ ואין בזה כדי לחמץ דמשמע הא יש בזה כדי לחמץ ובזה כדי לחמץ לבש׳ אסור ולא פליג התם לא בר שמעון לומר דאסור לזרים ומתיר לכ׳ם לכהני׳ ואבל בדבריית׳ דבבה מתיר ודבותיה נמי מקשי נבי שביעית דאסי בין שביעית דמתני׳ לבל הכהנים דהתם לא פליג ושבת פליג והיינו דקאמר ומה בין שביעית לבל הכהנים ומשיב קושיתו וקאמר תרומה לבל הזרים אסור והיה מזהרתו שיאסור לזרים דתרומ׳ ושביעית לבל הכהנים לאכורה ואיה מן הדאי שיאסור לכהנים ומה בשתכו מלו משומם שבתוב בירום דדפוס שביעית אבל הבשפים מותרת טעות סופר הים שם שנרין לומר שביעית אפילו לבל הבשפים לאסור בבעמוד ובן בתבים מסדר שלמה סירולין זל בפירושו׃

הדר אר' יוחנן תפתר שנפל שאור של תרומה תחלה לא שביעית אלא לפגום ורבי אבא ברבי שמעון בשטת אביו מהו בשטת אביו דרבי שמעון אמר נותן טעם לפגם מותר כן רבי אלעזר בנו אומר נותן טעם לפגם מותר אמר רבי אבא מארי מהו בשטת אביו במה דרבי שמעון אמר בל הספיחין מותרין כן רבי אלעזר בנו אמר בל הספיחין מותרין בלום אמר רבי שמעון אלא בספיחי ירק שמא בספיחי זרעים וקמת היא ספיחי ירק היא ספיחי זרעים רבנן דקסרין אמרין אחת בשטת אביו ואחת בשטת חכמים בשטת אביו משום טעם לפגם מותר בשטת חכמים משום שמות מצטרפין:

מתני' חתיכה של קדשי קדשים ושל פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכו אסור לזרים ומותר לכהנים רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים בשר

הדר אר' יוחנן תפתר שנפל שאור של תרומה תחלה לא שביעית אלא לפגום ורבי אבא ברבי שמעון בשטת אביו מהו בשטת אביו דרבי שמעון אמר נותן טעם לפגם מותר כן רבי אלעזר בנו אומר נותן טעם לפגם מותר אמר רבי אבא מארי מהו בשטת אביו במה דרבי שמעון אמר בל הספיחין מותרין כן רבי אלעזר בנו אמר בל הספיחין מותרין בלום אמר רבי שמעון אלא בספיחי ירק שמא בספיחי זרעים וקמת היא ספיחי ירק היא ספיחי זרעים רבנן דקסרין אמרין אחת בשטת אביו ואחת בשטת חכמים בשטת אביו משום טעם לפגם מותר בשטת חכמים משום שמות מצטרפין:

מתני' חתיכה של קדשי קדשים ושל פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכו אסור לזרים ומותר לכהנים רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים בשר

בשר קדשים ובשר קדשי קלים שנתבשלו עם בשר תאוה אסור לטמאים ומותר לטהורים:

גמרא תני של פגול ושיל נותר ושל קדשים קלים אור יונה לא אמרו אלא של קדשי קדשים פגול ונותר לאחר זריקה ולא בלפני זריקה הן לא אמרו אלא דפגול ונותר דבר שאין זריקה מותרתו ובקדשי קדשי הוא בקדשי קדשים חוואל והן מותרין אחר זריקה אפילו לפני זריקה אין לוקין עליהן משום זרות. אור יוסי לא אמרו אלא קדשים קלים ופגול ונותר לאחר זריקה ולא בלפני זריקה הן לאיזה דבר נאמר פגול ונותר להוציא קדשים קלים ולאחר זריקה הא לפני זריקה חוואל והן אסורין בקדשי קדשים הן ולוקין עליהן משום זרות. אמר רבי אבין בסייעא לרבי יוסי דתניא ונהבותיך

זו בשר קדשים קלים שנתבשלו עם בשר תאוה אסור לטמאים ומותר לטהורים. מנין אף בקדשים קלים שנתבשלו עם בשר תאוה אסור לטמאים ומותר לטהורים תלמוד לומר ונהבותיך. גמרא תני של פגול ושל נותר ושל קדשים קלים וכו' כתבתי לעיל סגרת מקדש סירולו בתמצה נדלית כמעט תכרית מסוגית גמרא זו ובקצו סהות וכרוכו לכרכה סירש תסוגיות עד תומה בתמצה סירושו כלון סירשים ועד סף זה לשונו. ושל קדשי קדשים בשתא קא מיל ומפרש לה. תלת קדשי קדשים דתסיר לזה וכלתי ותלו קדשים קלים דסייטו תודה ושלמים לא מתרבא דכולית מבשתא היא. פגול ונותר לאחר זריקה לקמיה מפרש לה. ותלו כלפני זריקה הן בתמיהה היכי תמרת דפגול ונותר לאחר זריקה הן והלא פגול ונותר סייכי לפני זריקה כגון שנזרק על מנת לזרוק דמו חון לזמנו. ולאחר זריקה כגון הזורק על מנת להקטיר אמולין לאחר דהזיקה כפרק שני דזבחים ונותר לפני זריקה סייך כגון שנשפך דמו או שנקבעה עליו חמה ולא הספיק לזרקו. ומשני לא תמרו וכי כלומר הכי קאמר דכי יונה כי קתני בשל קדשים לא תמרו תלת שיהא דומה לפגול ונותר מה פגול ונותר הוי דבר שיש זריקה מתירתו ולא לאחרי זריקה שאם הזיר זריקה מכשיר את הקרבן ישני אפילו לאחר זריקה אמרינן והכי נמסינן קדשים דתני קדשי קדשים קאמר דאפילו לאחר זריקה אמרינן להדיה דלכלו לאחר זריקה אמורים נהכי קאמר שני אמרינן להדיה לכלו לאחר זריקה אמורים

זו תורה ושלמים שאם אבל מהם לפני זריקת דמים לוקה אסור לזרים ומותר לכהנים רשב"א אמר במהלוקת היא שנויה רבי יוחנן אמר דברי הכל וקשיא על דריש לקיש לא כן סברינן מיכר למי נצרכה לר' שמעון דכלן בשם תרומה מיטהרי ובא נמי לר' שמעון יצטרפו כלן לשם טומאה ולשם זרות קסבר ריש לקיש כהדא דתני בר קפרא התיכה של קדשים ושל פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכות רבי שמעון מתיר והכהנים אוסרים:

פרק בנד

בנד שצבעו בקליפי ערלה ידלק נתערב באחרים כלן יהלקו דברי רבי מאיר והכהנים אומרים יעלו באחד ומאתים:

גמרא בתיב וערלתם ערלתו את פריו אית תנאי תנו בסמוך לפריו ואית תנאי תנו בעורל את פריו מה בסמוך לפריו קלפין ונרעינין במשמע ומה בעורל את פריו קליפין במשמע ולא גרעינין וגרעונין מנין סופך לומר את פריו סמוך לפריו ואית דבעי משמעינה מן הדא וערלת ערלתו את פריו דבר שהוא עורל את פריו ופריו עורלו:

רבי יעלה בש' וקק כתב הלמכם עניני מיעוטו לאותו סנגר בקק ויהיה הכל מותר ע"כ ומלת מיעוטו לאו דוקא לו דמעורבין לאוקי לכתחלה לכתחלה מלא סק"ם מהם כתערב יותר ככך ולפי מכלוסות הלשון מיעוטא מעורבי העתיק כן מכל כעין מה מל כתב לכתקנו נתערב כתחלה יעלה כמ וקק: גמ' כתיב וערלתם ערלתו וכו'

כוונת סנגי להוכיח דאע"ג דכמתני' לא קק שלא כנד שנבעו בקליפי ערלה ונלנו נרעינין לא קתני מפס נרעינין ככלל לכל וקק דכתר דוערלת ערלתו מת פריו לית תכלי תני כסמו לפי כלו דחיוב ערלה לית בסמוך לפרי דדרים לת לרכויי ומתי לתת לרכויי דכר סמוך לפרי וכעין ההיא דס כל מעה מלמד בכללי לא יהכל לת כעדו כעור הנסקל לת הטפל לכעדו וסיינו דדרים לת הס כסמוך לפרי דדרים דסיינו טפל ומחוב סיינו מן דדרים לת ולית תכלי תני כעורל לת פריו ולא דרים לת לרכויי טום דכר אלא מכטריך לנופים לו עמיוב עי"ל ג"כ הוא כיב לעורל לפריו כלו דכר מסנ' מקיף וסובר ומוטם לת פריו ולמלמעכו לפריו קליפין ונרעינין כמשמע לת דרויהו סמוכין לפרי הוו הקליפ סמוכים לפרי מכחוץ והנרעין סמוך לפרי מכפנים ומס כפרי הדפום ומש בסמוך לפריו קליפין כמשמ' ולא נרעינין טס הוא דהיכי קאמר. דלא נרעינין והרי נס הס סמוכין לפרי שלא הגר הכתוב כאן מכתוכם כעמור וכ"כ מסלסם והיא נכונים. ומלבעורל לת פריו קליפין במשמע ולא גרעינין נס ככלן ס"ג ולא כמ"ם כפרי הדפים ומל בעורל לת פריו קליפין ונרעינין כמשמ' לאיך יהיה הנרעין עורל ומוכך ומוטם לת הפרי ופרי ערול הוא הנרעין מהפרי ולא עורל שלא ודאי הנקח הכתוב כמו מכתוכם כעמור וכ"כ מסלסם ועניני רמ"ם עורל לת פריו קליפין כמשמ' למוט וסובר לת הפרי מכחוץ ולא נרעינין מסם ערולי ולא עור לי. ונרעינין מנין כלו למל לת סמוך לפריו לא כמחני אפי' למ"ד קליפין ולא נרעינין כיון דאית הוה סמוך נס נרעינין ככלל קליפין אכל למ"ד בעורל ולמדרים סמוך כשלא קליפין היה מעורלת לת הפרי אכל נרעין שלהני עורל לת הפרי מנין וכת שלא יהיו מייבין ליתה דכתיב תהי כביכר מכרכין קליפי מגוזי ונרעינין חייבין כערל ונרעינין מכם ליה הא ליתכהו כמסכה. סופך לו לת פריו סמוך לפריו כל דלא נדרסין ליה כמיחות סמוך יאמר דסופך לו לת הסמוך והלא מהן דדרים בעורל לא דרים לת שלא כר איכתמיסם קא ואמר סופך לו לת הסמוך לפריו ודאי דלא לתא לא דרים לת רבית דאית אלא מכי מנין הרי ממ"ל לא פתח ומנו דלי מסמעים מן הדא הנרעינין חדקא' ועלתם ערלתו אחד טוח לעורל לת פריו וחד הוא לפריו עורלו וסמתא מותר' דועלתם ערלתו מפיק ולא מרבוי דאת

רבי אבהו בשם רבי אלעזר כל מקום שנאמר לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו את תופס אסור הנירה באסור אבילה ער שיבוא הכתוב ויפרש לך בשם שפירש לך בבשר מן החי ובנבלה מה פירש לך בבשר מן החי ובשר בשר לא תאכלו וגו' ומה פיר לך בנבל לא תאכלו כל נבל לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה תני חזקיה ופליגי בי מי אסרו לכלב והכתיב כל הלב שור ובשב ועז לא תאכלו מעתה אתה תופס אמו הניי באסור אבילי שני היא דכתיב והלב נבלה וחלב טרפה וגו' והא כתיב רק הדם לא תאכלו מעתה אתה תופס אסור הנירה באסור אבילה שניא היא על הארץ תשפכנו כמים מה מים מותרין בהנאה אף דם מותר בהנאה והכתי על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אבר רבי אבהו קיימתיה בגיד הנשה של נבלה והכתיב

וכפין מחתי בפרק כל טעם ועדלתם ערלתו לרבות את כלם לעבין שלא יאכלם ואת בזה לא סוברכבו למ"ד הלכם דהמי חית דבעי ממעיניה מופרלתם ערלתו הוה דדרים את לעון מן כלו' מן מרוי סהוה ערל ממנו וזה לוחץ גדול ' מ"ד כתאחר דלכ"ע שעב דלא מהכר נרעיניו כאסור ערל הם ככלו' לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו כלם מכנין שקל לאפוקי מדמוקים דאחר בפרק כל טעם דדוקא היכא דכתיב לא יאכל או לא יאכלו או לא תאכלו שם מכנין נפעל סוא דמ"ל אסור מכיל' ומ"ל אסור שנאם מסו דדרשינן כיס לא יהא כו סהר לכילה כלו' לא יהא כו טום אחר המכיא לידי לכילה ומתם הנאות כיוצא לידי לכיל' שלוקח כדמיה דכר מאכל כדבי' רש"י אתם אלא ר' לכשו שבר לכל לעון לכילה שבאה כו מוזהר' כלאו כין לא תאכל ליחוד נמצא כין לא תאכל לנקבה נסחרת כין לא תאכלו לזכרים נמצאים כין לא יאכל לזכר כלל כיוצא מוכ דכר כל לעון לכילה שבאם בלעון לאו להזהיר כין אסור לכילה כין אסור הנאם כמשמעותה כמי אמרינן לא יסלק אלא לידי לכילה ואם נהנה הרי לוקה שאין לידי לכילה שלוקח כו דכר מאכל. כשם שפירש לך בכשר מן החי כילוש' דדמום כתוב כשם שפירש לך בכשר מן החי ובכבל' ומה פירש לך בשר מן החי ובכשר בשרה שלא תאכלו עד כאן ונסחת ואת משוכחת בשכרת שהרי מוסרתיה דאכור מן החי ליכיל ובשר בשרה טרפה לשנאמר ומה פירש לך בשר מן החי ובשר בשרה אלא מוסרתיה יש לא תאכל שנאם עם שבשר כרחיתא כפ' גיד שנאם וכתבו הלמבם כן כפ' מסורי מאכלות אלא אין מקום לנסחת זו אלא הנסחת שכתבנו בעמוד סיוה הנכוכה שלומרת כשם שפירש בשכר מן החי ומה פירש לך בשכר מן החי ובשר בשרה טרפה זה בשר מוסאם אל והיא ממרת ר' יוחנן כפ' גיד בשר בשרה טרפה זה בשר מוסאי וזוא שחוטך מבשר החי אל בשמם ומוכל והיינו טרפה כדכתיב שלמכם בשלכות מסורי מאכלות החוטך מבשר הבהמם בחיים ומוכל לנוקב מסום שרפה ובאמרו כאן כמו שפירש לך בשמם מן החי ובכבלם הם כאלו אמר כמו שפירש לך בטרפה ובכבלם ומה פירש לך בשבר מן החי ובשר בשרה ונו' כלו' ומסיים בו בכלם תשליכון אותו ובפ' כל טעם בכלי אמר רבי אבהו אל מקו שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו אחד מאסור מכילה ואחד מאסור סניס כשמע עד סיפרם לך שבתוב כדרך שפרש בכבלם דכתיב לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי ע"כ ושו בשר מן החי לא יוכר שם ' תני חזקיה ופליג ובי מי אסרו לכלם אלא אל השמיטו ולא גרים לים ולקיים הנרשה הזאת דתנו חזקיה אחאר לומר דשכי אמרי חזקיה ופליג כלומר על זם דמ"ל אחד תשליכון אותו ליפת שום אחר שנאם דוכו מי אסרו לכלב כלומר מי אסרו שעריך אחר ושרי אלא תאכלו ליכה לא תאכל שעריך לרבות אחרים כדמייתי לקמן אותו אחד שעריך ואי אחד שעריך מאין שנאמרו כשרה ואם כן הרי פליג

חזקיה אחרי מכהו דאמר כל לא תאכלו הוא לאסור הנאם דשם לא כן סיך אמר מי אסרו והרי לשון לא תאכלו אסרו אלא ורבי פליג על זה ושמיט לכשנגרו יפ"ש ' וסכתיב כפלגו כל חלב שור וכו' לא תאכלו ולריך דאמרת לכל מקום שבא לא תאכלו יש כו לאסור מכילתן ואסור הנאה אסור כו שאמר כהני שלאי לאפסר תאמר כו שאמר כהני שלאי לאפסר שהרי תניא כפ' אלו נערפ' שנופל חלב על מכרו ואפלם כפל דאמרינן דאמור בהנאה דשם לא כן מאי אפסיר שיתחייב כו וכבפל שלו ש"מ לוקל ליה כלל שאמרת שכל מקום שבאת לא תאכלו וכו' ורבי לים שניה סיה דכתיב וחלב בהמה וחלב טרפה וכו' שמיקלים כתוב וחלב בהמה וחלב טרפה יעשם לכל מלאכ' ואכול לא תאכלוהו אם כן הרי פירש לך הכתוב דאמור בהנאה בכשר תן הרי שאמרתי לך עד שיפרש לך הכתוב ואעפ דכתיב בהמה וטרפה סוה לפירש אפשר דאף שאי לים סתר לחלק בשר דהנאה ומה חלב בהמה וטרפה דכשרן לאמור כאבול אחיר חלבו בשפת חלב שמוטם וכשרה שכשרה מותר לא כל שכן מחלבן יפי מותר בהנאה ומיהו המקשם שהקשם והכתיב וכל חלב לפשר דסל דכיון דלא כתיב בחלב שמוטם וכשרה עצמו לא מיקרי שפירש לך הכתוב ' והא כתיב רק הדם לא תאכלו בפ' כל טעה עביד ליה סך ערכה אחר דרק הדם לא תאכל דם ומתה הכא נמי לעפו לפורכה אחרת דרק הדם לא תאכלו מסום דחיש דרחי מעל הארץ תשפכנו כמים והיינו כאותה ש עצמו וקרינן ביה שפיר עד שיפרש לך שכתוב ככל אשר יפרש לכם נפלה ובשר מן שחי וחלב דמם שפירש שכתוב סוה בהמה קרוי מנחש והקש בכבלי קמא ואחרי כתיב כל נפש לא תאכל דם ואתן אלו יובלין לכחל קדרן ומכרין לנכרין לזבל וכו' לומר אחת דמותרין בהנאה והכא מסום דפסיעה ליה לא פירש ואחי לא מניח היא דכתיב על שלחן תשפכנו כמים ודרשינן מס מים מותרין בהנאה אף דם מותר בהנאה ומ"ש דאיכ' מים דאינן בהנאה חוקת דרוש מים שנסכים לפני המוכח כתיב רוב' תולין דרוב מים שבעולם אין בנסכין אלא כשנסכין אמר קרא ולא מקפסכים ומסתי טעמא לא אמרינן כמים הנשפכין לפני עלי דאסורין בהנאה מסום דהנהו נמי מתנסכין קרינן בהו דכתיב ויסתו יין נסיכם ולא מקרו נשפכים כל אימת דלא נסתם כפרק כל טעם ' ושכתיב על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אבל ואפין תנן פולח מרם יוד לנכרי וניד שבשה בתוכה מפני שמקומה כיצד אם קוץ נעול בה ולא יוכל לחזור ולא יוכל לשחטה ולא יוכל לאכלה עם בשר אלא פוטל ואוכל עם גיד הנשה שבה כיון דאסור לאכלה עם גיד הנשה אסור בהנאה אף על פי דכתיב לא יאכלו לא שרם בו הכתוב כלום ' ואחי לה ר' לאבהו קיימתיה בגיד הנשה של נבלה שבשה אל בהנאה כדכתיב ר' לאבהו וכן לולבי לאחרי' דקסבר ר' לאבהו בשמיעתו' נבל הוא ואלבה עבידה שותפים ופירש רש"י לשיטה כל חלב וכל גיד מותרין

בשניים

והכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו אמר רבי אבא אחוה דרבי יוסי היא שניא היא דקבע לו הכתוב זמן והכתיב לא יאכלום בי שקץ הם אמר רבי מנא כבר טעט אסור הנייה שבו׳ רבי בשם רבי יוחנן העושה אספלנית משור הנסקל ומחמץ שעבר עליו הפסח אינו לוקה שאין לא תעשה שלו בחוור בכלאי הברם לוקה דכתיב פן תקדש פן תוקד אש מערלה צריכה עשה לרחקו בחיב לא תעשה לאכלו כתיב לא תעשה לרחקו לא בתיב מתניתין פליגא על ר״י ממשמע שנאמר סקול יסקל השור ובי אין אנו יודעין שבשרו אסור באכילו ומה ת״ל לא יאכל את בשרו להודיעך שבשם שהוא אסור באכילה כך הוא אסור בהנאה׳ מה עבד ליה רבי יוחנן פתר ליה בשקדמו הבעלי׳ ושחטוהו ער שלא ננמר דינו׳ ר׳ זעירא בעא קומי ר׳ אבהו הבא את א׳הבין והבא את אמר הבין אמר ליה חדא משמיה דרבי אלעזר וחדא משמיה דרבי יוחנן ורבנין דקסרין אמרין רבי אבהו בשם רבי יוחנן בכל מקום שנאמר לא תאכל אין אתה תופס אסור הנייה כאסור אכילה בנין

כמטי׳ סתן כפלל נגר מסר כמעריך תתנ״ו ומכלי׳ סנס סס נקרלים גב נכלי׳ וסרי לך סתר כניר סנס׳ לא סנס נכלי׳ ולא שפת כמרים עכ לפון רמ״ מ קיימתי׳ העמדתי׳ תכי וחרנתי דכנכל דער דחמר׳ים כה ניר סנס סכל וכ״ל סכוונתו לו׳ רתרין דהכ׳ חוק תרון עכמו מכנכלי מכם דהת׳ קל דכתוך התר דנכל דמכור לנכרי יש התר דניר סנס כנכל נמרם הכ היכא דמתרן קיימתי׳ נניר של נכל׳ כלו׳ תרנתי ותת הקושי׳ עסתסי דניר של נכל׳ דיכ דער דחמרת ספכלים כם כס ניר הנסם כלו׳ סם לתסר ניר סנסה ונכון הוא דדתי הקנים לסנוי כ׳ סתלמודים׳ והכתי ולסס וקלי וכרמל לא תאכלו כחרם ולא פירש הכתוב כלום ואפ״ מותר בהנאה דקתן קונר לסם ומאכיל לנהמה תלמ״ דמותר בהנאה לסאכילו לנהמתו ורחי לס שניא היא דקבע הכתוב זמן דכתיב עד היום הזה שהוא ו׳ בניסן דמלו ולילך מותר אלא דאמרי׳ בפלא קבע הכתוב לו זמן וכנמ׳ דילן מפני סלכי התם דכתיב קנירכם פלכם יהא כלומר יהא לכם ליהנות ממנו׳ וכתיב לא יאכלום כי אקן הם לא דק פליגיה דלמן סכתוב כך הוא כפרק ממיני כפרים לא יאכלו אקן סס וכנמ׳ כפרק כל שעה קאמר וסרי סרנים דכתיב אקן סס לא יאכלו ותנן כייד י עופות ודגים סבודמכו לסס מונין טמאים מוקר למכרם לאחרים כלומר סרי מותר כהנאה ואף על נב דכתוב לא יאכלו׳ אמר רבי אלא כבר תעט אסור הנאה בהם דכתוב הים אקן סס והוא מעוט כלומר אקן סס ולא הנאתן וכנמ׳ בפלא כבלי מפני שמפי התם דאמר קרא לכם פלכם יהא ובכלי פריך מתרומה ומעלה ומשור הנסקל ומאכר מן החי דכלהו כתיב לא יאכל לא תאכל וכ׳ ומותרין בהנאה ומשני לכל אד ואד יעויין סס׳ רבי אבהו בשם רבי יוחנן השתא אספלנית נרוך לפוליג׳ עדבי יוחנן סוכר דכל מקום שנאמר לא תאכל לא תאכלו כלמן הקל לו אתה תופס שלא לאכול ולא אמור הנאה אבל לא יאכל כלמן נפעל תופס כמי אמור הנייה כדאמזקינן דל כ׳ כל שעה מניון לאחן כשפא שאסור נפעל׳ אבל יאכל אחן לא יאכל אחן אל סתר מכילם וכתיב רם׳ דאלא כתיב לא יאכל משמע לא יהא לו התר המניה לידי אכילם ואתם הבא מכוח לידי אכילה אלוקה כדחיים מאכל ופליגא דר׳ אלעזר דאמ׳ אבל מקי׳ שהלאו הוא לשון אכילה בין מן הקל כין מן הנפעל אסור אכיל׳ ואסור שנת כמצי ואחר הסקדת הוא כשרם הכוני׳ העוסק אספלנית משור שנסקל שהלכו לו משמעו וכן משמן אחן מעבר עליו הפסח לף על פי שאסורין כהנאה אר מותר אסור נקי כלרם שאומר יצא פלני נקי מנכסיו ואר אלא יאכל יאכל לשון נפעל לא יהא כי התר המניה לידי אכילה אלא הכי אסור ליכא אבל אלקות ליכא ולישו לוקה ושמעת שאין לא תעשה שלו אחור אשור דאין כו נמו אלא כלשון אכילה

והתניא סיא אלא כדרך הנאתן דאתא ומאן דרכן להכשיר לו למחוז עורו ולא לאספלנית׳ מכלאי סכר אכל ר״ס מכלאי הכרם עשה אספלנית׳ ונתן ע״ג מכחו לוקה דכתיב פן תקדש המלא ודרשי תוקד אם ואין לאו הוא וכיון דלאו כתיב הלאו בלשון אכילה וקא תוקד אם אשמועי׳ מהרבה ולוקה׳ מעשה אספלנית נדיב כספק׳ ספה לרחקו כתיב ואפ״ם אסת לאו הוא נסיפק מפני סוא מני לכלן ולכלן ועשה לרחקו כתיב כלו׳ כתוב כו עשה לרחקו ולאסרו כהנאה דכתיב וסי׳ לכה ערלים ומתרגמינן יהא לכון מרחק והא לשון עשה ולא תעשה לאכלו דכתיב ערלו לא יאכל אכל לא תעשה לרחקו כלו׳ להנאה לא כתיב והא מספקא לן אי מסוס דכתיב לאוכלו׳ אכל לאו הוא דלא אילו׳ כוקדים כו עשה להנאה מסני לחיובו מלקו׳ מתני׳ אליבא דר׳ יוחנן דאמ׳ קמאר דקרא יתירא ס״ל לא יאכל וסרי ליה לאסור הנאה אכל לר׳ יוחנן דאמ׳ דאין אסו הנאתו אלא יאכל ולכך לא לקי אלא מה עבד ליה ר׳ יוחנן אלא יאכל הא קרא יתירא הוא ואם עבר ליה ר׳ יוחנן כוף סקושי׳ דמתני׳ אליבא דחי׳ כשקדמו סבעלים ושחטוהו עד שלא ננמר דינו כדכתוב בספרי דרוש וטעו סוא דכרך לן למחר שנמר דינו דקודם שנמר דינו אינו אלא נסנאה וסכי נרים לה בכלי

למחר שנמר דינו וכן כתבו סרמב״ם ז״ל כהלכו׳ מאכלות בכלי פרק כל שעה אמר ר״ לוכתו אמר רבי יוחנן כל המירין אבות טומאה מין לוקין כהן אלא כדרך הנאתן למעוטו מתי אמר רב טימי כר לאפי למעוטי סתם הניח חלב של שור הנסקל על נבי מכתו שאינו לוקה אמר לאני הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהן אפילו אלא כדרך הנאתן מאי טעמא מסום דלא כתיב כאן ולכתב רחמי׳ וכרמו לברכה כלאי הכרם כתיב כו׳ אין אתה תוקר אם מסמע לא תהנה ממנו אלא תאני פנו ואין הוא לאו אלא כאן ועל פי פירושו ואת הסנוגיא צריך לפרש כתי התם דאיכא דקא כל המורים מוכרח ממה שלו לקמן דכלאי הכרם הכל מורים שלוקין אלא כדרך הנאתן לוקין אפ״ם דלא כתיב בהו אכילם מכלל דאיכא דאע״ג כך מורין לאו דוקא כלומו שלא הנאו שהלאוין שלה הוא לא תאכל אלא לא תאכלו ופירוש שאר הלוכם דהת כמו שפירשנו כאן הכי מתפרש כמי התם׳ סבא אמר אמר מקרא אחר דאפי כל לא תאכלו ולא תאכל ולא יאכל מכנין הלאור סנויא ואסור אכילם כחמשה והכ״ם הנם לפי דכתיב כיום לא יאכל מכמן נפעל כי אמשמעותי׳ לא יש כי התר המניה לידי אכילה אם״ם אמר רחמי׳ דלוקין אם כי דלעיל הוא אסם ר׳ שמעון והכא הוא אסם ר׳ יוחנן ולאמרי׳ הוא דפליגי והו׳ מוכיח מחלקתי ורבנן דקסרין מייתי ראיה מסמיע דר׳ יוחנן אסרי ורבי דקסרין אמרי אסם ר׳ מכאו אסם ר׳ יוחנן דכל לא תאכל אינו אלא אם אכילה׳

בנין אב שבכולם וכל אשר יובא מרמה אל
אוהל מיער לבפר בקרש לא תאבל באש תשרף
תני הזקיה מסייע לרז ממשמע שנאמר כל הלב
שור וגשב ועז לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
וחלב נבלה וחלב טרפה ועשה לכל מלאכה
אלא בא לחודיעך אפילו למלאכת גבוה ממשמע
שנאמר רק הדם לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
על הארץ תשפכנו כמים אלא מה מים מבשירין
אף הדם מבשיר ממשמע שנאמר לא תאכלו
כל נבלה לאיזה דבר נאמר לגר אשר בשעריך
התננה ואכלה אלא בא לחודיעך שנר תושב
אוכל נבלות ממשמע שנאמר ובשר בשדה לא
תאכלו לאיזה דבר נאמר לכלב תשליכון אותו
אותו אתה משליכו אי אתה משליך חולין שנשחטו
בעזרה · מתניתין מסייעא לדין ותנינא מסייעא
לדין מתניתין מסייעא לרבי יוחנן לא יאבל חמץ
לעשות את המאכיל באוכל אחד אומר לכך
או אינו אלא לאוכרו בהנייה כשהוא אומר לא
תאכל עליו חמץ למרנו שוהוא אינו אסור בהנייה
ומה תלמוד לומר לא יאכל חמץ לעשות את
המאכיל באוכל דברי רבי ואשיה רבי יצחק
אומר אינו צריך מה אם שרצים הקלים עשה
בהן מאכיל באוכל חמץ החמור אינו דין שיהא
בו המאכיל באוכל הא מה תלמוד לומר לא
יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאסרו בהנאה
בנין דכתיב לא יאכל הא מלא ואכל ליה
את שמע מינה בלובו והוא מסייעא לרבי יוחנן ·
פשיטא שאין קרקע נאסר צר צורה בקרקע נאסר
יבע

בנין אב שבכולם וכל חטאת ואל כיסוי שהכתוב מדמה לענין
ת ירי ומרפרים כם קרס מסורבני דכתם תרוץ חמר לא תחלנו
שמ רלא תחבל חיסור חכילה חיבת חסור הנאה דחם לא
ליהנות קרא מרכתם תסרף ותלא והבל מעשיהן חסור הנלה·

בנין אב שבכולם וכל אשר יובא מרמה אל
אוהל מיער לבפר בקרש לא תאבל באש תשרף
תני הזקיה מסייע לרז ממשמע שנאמר כל הלב
שור וגשב ועז לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
וחלב נבלה וחלב טרפה ועשה לכל מלאכה
אלא בא לחודיעך אפילו למלאכת גבוה ממשמע
שנאמר רק הדם לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
על הארץ תשפכנו כמים אלא מה מים מבשירין
אף הדם מבשיר ממשמע שנאמר לא תאכלו
כל נבלה לאיזה דבר נאמר לגר אשר בשעריך
התננה ואכלה אלא בא לחודיעך שנר תושב
אוכל נבלות ממשמע שנאמר ובשר בשדה לא
תאכלו לאיזה דבר נאמר לכלב תשליכון אותו
אותו אתה משליכו אי אתה משליך חולין שנשחטו
בעזרה · מתניתין מסייעא לדין ותנינא מסייעא
לדין מתניתין מסייעא לרבי יוחנן לא יאבל חמץ
לעשות את המאכיל באוכל אחד אומר לכך
או אינו אלא לאוכרו בהנייה כשהוא אומר לא
תאכל עליו חמץ למרנו שוהוא אינו אסור בהנייה
ומה תלמוד לומר לא יאכל חמץ לעשות את
המאכיל באוכל דברי רבי ואשיה רבי יצחק
אומר אינו צריך מה אם שרצים הקלים עשה
בהן מאכיל באוכל חמץ החמור אינו דין שיהא
בו המאכיל באוכל הא מה תלמוד לומר לא
יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאסרו בהנאה
בנין דכתיב לא יאכל הא מלא ואכל ליה
את שמע מינה בלובו והוא מסייעא לרבי יוחנן ·
פשיטא שאין קרקע נאסר צר צורה בקרקע נאסר
יבע

טרפה כפקח לן לחסור מחינה כנון סוסים העובר לחת ידו בפעת
מחוטהכפרק כחתה סמקשה לכל יש לך לחר סנלמר בסחיטס
ומי לחת מפליכו לכלב נח וס זה חולין סנסחטו כעזרה · מתני'
וכו' והתניתת · תרוויהו מלם ברייתא היא וקרי לחלק מחנה

בנין אב שבכולם וכל חטאת ואל כיסוי שהכתוב מדמה לענין
ת ירי ומרפרים כם קרס מסורבני דכתם תרוץ חמר לא תחבל
שמ רלא תחבל חיסור חכילה חיבת חסור הנאה דחם לא
ליהנות קרא מרכתם תסרף ותלא והבל מעשיהן חסור הנלה·

בנין אב שבכולם וכל אשר יובא מרמה אל
אוהל מיער לבפר בקרש לא תאבל באש תשרף
תני הזקיה מסייע לרז ממשמע שנאמר כל הלב
שור וגשב ועז לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
וחלב נבלה וחלב טרפה ועשה לכל מלאכה
אלא בא לחודיעך אפילו למלאכת גבוה ממשמע
שנאמר רק הדם לא תאכלו לאיזה דבר נאמר
על הארץ תשפכנו כמים אלא מה מים מבשירין
אף הדם מבשיר ממשמע שנאמר לא תאכלו
כל נבלה לאיזה דבר נאמר לגר אשר בשעריך
התננה ואכלה אלא בא לחודיעך שנר תושב
אוכל נבלות ממשמע שנאמר ובשר בשדה לא
תאכלו לאיזה דבר נאמר לכלב תשליכון אותו
אותו אתה משליכו אי אתה משליך חולין שנשחטו
בעזרה · מתניתין מסייעא לדין ותנינא מסייעא
לדין מתניתין מסייעא לרבי יוחנן לא יאבל חמץ
לעשות את המאכיל באוכל אחד אומר לכך
או אינו אלא לאוכרו בהנייה כשהוא אומר לא
תאכל עליו חמץ למרנו שוהוא אינו אסור בהנייה
ומה תלמוד לומר לא יאכל חמץ לעשות את
המאכיל באוכל דברי רבי ואשיה רבי יצחק
אומר אינו צריך מה אם שרצים הקלים עשה
בהן מאכיל באוכל חמץ החמור אינו דין שיהא
בו המאכיל באוכל הא מה תלמוד לומר לא
יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאסרו בהנאה
בנין דכתיב לא יאכל הא מלא ואכל ליה
את שמע מינה בלובו והוא מסייעא לרבי יוחנן ·
פשיטא שאין קרקע נאסר צר צורה בקרקע נאסר
יבע

צבע דבר שיש בו רוח חיים אלו השתחוה לו לא אסיר מפני שצבעו אסרו מוכין שצבען צריכה בגד גרול שצבעו על מנת לחותכו מה את עבר לה בטוסגר או במוחלט אין תעברינה בטוסגר מותר אין תעברינה במוחלט אסור צבעו וחזר וצבעו והקריחו נאמר אם היה לציבעה הא אסור ואם לאו מותר צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר וצבעו בקליפי אגוז של חולי למאן

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

למאן דאמר נותן טעם לפגם מותר דמי אסור
למאן דאמר נותן טעם לפגם אסור אוף הבא
אסור • צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר
וצבעו בקליפי רמון של חולין ייבה בהדא
ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים וקטנים
מעלים את הגדולים רב הונא אמר בינוי מתניתין
הגדולים מעלין את הקטנים בשקל והקטנים
מעלין את הגדולים במנין תמן מין במינו ברם
הבא כין בשאינו מינו • צבעו בקליפי אגוז
של ערלה וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחר
ויבה כהדא רבי יהושע אומר תאנים שחורות
מעלות את הלבנות ולבנות מעלות את השחורות
תמן הוא ראוי לחתכו ברם הבא אינו ראוי לחתכו
מה דמי לה גזוזה גזוזות א"ר בון מה דמי לה
בגר שיצבעו עם לחתכו מעברינה דורדסין • אר'
יוחנן סממנין בסממנין בטלין במאתי מי צבעי כמי
צבעי בטלין ברוב אר' אבא בר ממל הניי ערל בטל
ברוב מתנית' פליגא על רבי אבא בר ממל תבשיל
שבשלו בקליפי ידלק וכו' פתר לה קדר שבקדרות
אר

אר' יוסי מיסברי סברי ר' אבא בר ממל שמות לעשות בן לכתחלה לא לשעבר מאי כדון אם יש בו בדי לצבוע את דוא את ההתר בסי שאינו ואותו האסור יש בו בבי לאסור ואם אין בו בדי לצבוע אפילו את דואה את ההתר בסי שאינו אותו האסור אין בו כדי לאסור • תמן תנינן אלו דברים של גוים שאסורין אסור הנאה היין והחומץ של גוים שהיה מתחילתו יין וחרם הדרייני ר' זעיר בשם ר' יהושע רבי מאיר היא דתני חרם הדרייני אסור ואסורו אסור הנא מה נן קיימין אם בשנתנו בתבשיל דברי הכל אסור אם שמבערו הוץ מיין נסך שבו דה כותר אלא

דהם מקבלה בטולה נמיקה הפיות תמהים שמתמם דה כלה נורם לחד ודמי לאסור בעין הילך נתערב בחמרים יעלה בחמר וממתי ובפ' כל שעה בכלי חיכא לחמרי לפי לשר זה וזה נורם עותר קדרה לקדים הפת קבלה בטולה מקמי דנתן עניס דהתר ונרם כמן שפירשנו יעש• אר' יוסי מיסבר סבר רבי שבה בה ממל שמותר לעשות כן כתחלה כיצד כתחל כיצד מפלפל זל שמותר לעשות כן כתחלה דאיתו קתמר בטלפ ברוב ולא קתמר לכתחיה בו דוב של פתר בטלה משמע דמיתר לכעריב ולבטלם ברוב עכ"ל ברתה מהמתר הכדי לכפיותה נהסיון לם ופק בקטינן דמסבר סבר רבי שבה בר ממל שמותר לעשות כן לכתחלה ולא לספק כלו ולא מפני דכדיעבר עבדינן הכי לאפוקי לפתחלה ומי דוח לאחת פיתה ושש ובטלתי דעתי מפני דעתו של ברב ונסתפקתי בפיהוסי מהי כדון בתר הרב מהלפם זל ולא מהי שוי עלה לעניו תבשיל חוסת פת שבשלו בקליפי ערלה ומפרש שהים כאסור כדי לנבוע כלומר שים שבח עניו לאסור כפת חוסת תבשיל חם רוח לת פתר כמי שאינו דהת יש כו כדי לבטל ואפי' יבשי דוכא בעני התר לאסור ואם אין בו כדי לנבוע לפילו לת דוחם לת פתר כמי שאינו דרי בעני לאסור ליכא חותת כתבשיל ואין בו כדי לאסור וכן פסק שלמים פ' מאכלות לאסורות ע"ב ודברי שלמים כפ שבו בכי הוו תנור שבקיוקו בקלים ערלם ניו חדם נין ישן יוצן ואח"כ יחם לותו בעני התר ואם בשל בו קודם שיצאו בין פיקבין תבשיל הרי זה לאסור כהנאה ים שבח ושם לאסור נפת לו כתבשיל עד כאן ופירש דברו הרב בשלם זל והנפת שם שבתב דבשו בין חדם ישן יוצן ואח"כ יחם לותו בעני התר היינו כרבן לחמרי זה וזה נורם מותר והבל במדם שבשלו הוו תבור הלאורה ועניס דהתרת בוימים לחפיית הפת ושרי ואם לא נבשל ואפה כו הפת לאסור כרבי דחמר ים שבח עניס בפת ואפי' בימן דסני זה וזה נורם תמר דהתרת ועניס דלאסורת ואפה לאסור דכיון דים שבח עניס בפת חמיר טובא ואפילו כזה וזה נורם לאסור עכ"ל וכאור ים שבח עניס בפת מוקי לה כפרק כל טעה בטאכוקם כנגדו כנגר ספת מבעיר טעניס כפי התנור וכתבו התום' זל ים שבח עניס בפת שייפו טעניס שהן נוימים לפניית הפת כמאכוקם כנגדו לרבי ורבנן שבדי לשולו כאכוקם כנגדו אין שבח עניס בפת דשלשת לייה בחיי אין טעניס חלה ממת יוסף הבארף ומ"כ היה כמו נחלת דאין לאסורם בעין וכן פירש"י עכ"ל הפה מדברי כלם נזדבך כאור סזניא"ו ותמות דעתו של הרב מהלפם לאפוקיהם לעויונין בכאורו שלפי קודם דלאתי דברי הרב הבו"ה ייתי שבור להנים שם שבתוב כדי לנבוע בעין כדי לשבוח כזית לספחו לעניו שבח עניס בפת וס"ס סוף לא היה ווודי עולם יפה ושם נם בשבחת הספרים שבדפוס דיש בהם לשון אסורים ומוטעה עד שבא הרב המוכר ותיקן עיניכו בפירושו לאסריון נמטייה למר זל• תמן תנינן בפ' דעז היין לאסור בשלחן דכתיב חלב וכחיו ישתו יין נסיכם יהם וכח לאסור בשלחן דילוף מיתת דכתיב וכחי תתים ומת ילוף תגב שם שם דמים ולענלה ערופה וכעגלה ערופה כתיב בפרה

כלו' בקלפי' שפס לאורין בשלחן לפי יין לאסור בשלחן יחומץ שבל גוים שהיה מתחלתו יין כור סגני שבלאבר בשורו יין כור סגני דרילמא בסבו דלמו בשקנים נוחמון מיבראל לא כאבר בהנאה לחומץ לין מבקיין והכי כתב רמ"ה שם בשבם יובנת" שלנו פרוך פשוטה מפוס לרחמין פקע לאסורי תניה לאור רב לפי לא לתא לשמועינן חומץ שלבש כיב גוי לין נרוך חוסם בתוך חוסם לי מפוס לאסורי לא מבשלי ולי מפוס לחלופי כיון דאיכא חוסם לא טרח ומוייף וכתב רש"י שם לתא לשמועינן וכו' דסלוקי ושמועינן מתבתין דלא מבשלי חומץ מפוס לחלופי לא טרח ומוייף וכו' כל עצמו של מפוס דתני ותחומץ שניה מתחלתו יין לא לתא לשמועינן לאסור לשמועינן דמפוס לרחמין לא פקע לאסור מניה להכרעה לתיה דפשיט הוא ז"ל קשה על העור שבתב כפ' ר' ישמעאל קבל ואחר שבתב בעורו יין כור סגני שהיה מתחלתו יין כור סגני שבלאבר כשהוא בעורו יין כור סגני דרילמא בסבו דלמו בשקנים נוחמון מיבראל לא כאבר בהנאה לחומץ לין מבקיין והכי כתב רמ"ה שם בשבם יובנת"

ערלה פרק ג

אלא כי אנן קיימין כשנתנו על גבי תבשיל מהו לסמוך בו ברעי המטה רבי לעזר אומר אסור רבי יוחנן אמר כותר רבי יונה קומי רבי זעירא בעי הדין בגר דתנינן הכא כהדו לסמוך בו את המטה ואקפד לקבלית אמר ליה אפילו למאן דאמר תכן מותר הבא אסור תמן אין אסורו ניכר הכא אסורו ניכר אר חגיי כד נחתית מן אילפא שמעית קלילה דרבי יעקב בר אחא יתיב מתני בגר שצבעו בקליפי ערלה וירלק ותנינן נטל הימנה כרכר אכור בהנייה ארג בו את הבגד אסור בהנייה יין נסך שנפל לבור כולו אסור בהנייה ותנינן רשבג אומר יפגר בלו לנוי הזן מרמי יין שבו אסר רבי אחא בר יעקב רבי חגיי קשתיה ר' חגיי קיימה מאי בדון הכן אין דרך בני אדם ליקח יין נסך מן הגוי גרם הבא דרך בני אדם ליקח בגד מן הגוי:

מתניתין הצובע מלא הסיט בקלפי ערלה וארגו בבגד ואין ידוע איזה הוא רבי מאיר או' ירלק וחכמים אומרים יעלה באוז ומאתים האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד ירלק הבגד משער הנזיר ומפטר חמור בשק ירלק השק ובמוקדשין מקדשין כל שהן:

גמרא

מתניתין מלא הסיט הוא שיעור שכן תבע לתת כל אדם שיהא יכול להרחיבו כך רבי כך החורגין ואף כפי המצטרך כתב הפסק שכן תבע לתת ושהא אתות ורתוקיות המלוין היא הסיט הפ"ת כפתח שהיא ה"ל הידיעה ופיס היא שמלה שבאה לשעור דהכי אמרינן בגמ' מלן תנא סיט וכ"כ ר"ש וריט סיט ואיכא כמו מלת הסיט דקתני נכי נכלה הסיט בכלה ובאור המצטרך שפת שבע מוט שעורו מלא סיט ואותו שהוא מרגו כבגד כשיעין שכתב' כל שאין ידוע מיוט הוא הסוט ר"מ אומר ילך לחול לטעמיה דאמר בפסחים דלעיל מרגד שצבעו בקליפי ערלה ובתערך כאחרי' כלן ירלקו וחכמים אולי לט נמוייהו שאמרו לעיל כל דוקק ואעפ"ג דבכר חיפלינהו שתא אלא מקני מיפת נריכה לר"מ להכות דלמו דוקק כגד שלא מפי' חוט אחר כיון כל הבגד ירלק דשו לרבנן כ"ש הוא: גמר הבכור אמיר בפסחים כרתנן כפ"ג דבכורות דחכמים אום' שער הבכור שגבר יהיינו גמר וכת ר"ש דבכבור בעל מום היא מתני' דשו בכור תש הם מסמוקדמי' ומוקדשי' לת בעי מלא הסיט לאמור שת כל כמי שער הגזיר אמו כפסח דכתי' ולקח את שער ראשו ונתן על אשי' ושפטר חיוור לאחר עריפת דבע' מודה דאמור כהבאה מגמרינן עריפה עריפה מענלה עריפה: כפסח נכי גמר תגא בגד ונכי שער תגא שק דחכי אום' מורחין: וכמוקדשין כל שהן לת כעי מלא הסיט לאמור מלא כל שהו קנין:

ותו דהא דאלכה כר"מ מילתא פסיקתא היא דסתם מתניתין בסך תלמודא כפ שבו לחפלגון ר' יוחנן ור"ל קים חד שמר אלכה כר"מ ואחר אמר אין אלכה כר"מ ואחו שגם בזו מחלקת לי אלכה כר"מ דלא לת אמר אפא דברי הכל מותר ומכר מגלי דכתב למודא דאלכה כתם בפרק שבור לתימר רבי כון כפס כר' מודין חכמים לר"מ בבגד כחבית כין חכיות מיחכר כלו בגוו חון מדמי יין כסך שבו ומותר ואפ דפליגי הוא דיין כיון כלו דחכיות אחת של יין כסך שנתערב כין חכיות אחרות דלא מערב יין כיין ומכר כלו חון מחותם חכיות דסקיל לה ושלי לברה ולימך מפתרו אכל יין עצמו שנתערב כיין כזו היא מחלקת ונמצא לפי זה דכחבית כין חכיות לת פליגי ור"ס מותר וסכח כחרם הדרייתו הכו כחבית כין חכיות שאין שתי יינות מנטרפות כאחת שת שיין והחרס ולפיכך כשמוכר כלו חון מדמי יין כסך שבו גרס דבר מותר ולא"ק הכח מי כשמכרו כלו חון מדמי יין כסך שבו דבר שכל מותר ומה נשנה אלמוד שלנו מ"ד כאחין שלכה למעשה יין כסך יין כיין לסור חבית כחבית מותר ומלת קאמר אלכה כפ' לוכפ' לפשל סרוצה לומר דדברי הכל הוא שלכה למעשה דחבי כחבית מותר גרס ונוס קאמר לה הכא הכי • אלא כן אמן קיימין אלא שכח כמאי עסקינן כשנתן החרס הדרייתו הוא על גבי תבשיל לכשות בו את הקדרה דשבתא הוי רוצה בקיומו של יין כסך על ידי דבר אחר שהיו רוצה בקיומו של יין כעצמו אלא על ידי דבר אחר שהוא החרס לכבוי הקדרה וכשא עליהי רבי מאיר וחכמים רבי מאיר שכר לסור ורבנן שברי מותר • מהו לסמוך בו כחרם שדרייתו כרעי המטה ואליבא דרבי מאיר קא בעי דאלו לרבנן מכל שכן אתיא השתא לכשות בו את הקדרה מותר תגילו לחפשר שיוצ ויתערב טעמו כתבשיל ואפילו שבו מאוס שהוא על ידי דבר אחר שרו לסמוך בו ברעי המטה דלא מתבי כלל מיין אלא מן החרס כמו שרוב כעלמא מיכשוף אכל לרבי מאיר קא בעי מי מחרינן דאי רבי מאיר לסר היינו כלכשות בו את הקדרה דאסר דיוצ ויתערב טעמו כתבשיל אכל לסמוך בו ברעי המטה דליכא למיחש להאי שרי תורי ולמאן דלא שבח • ר' לעזר אמר לסור ואפ"ג דעז מיכעית לה מהו לסמוך בו ברעי המטה רוצה בקיומו על ידי דבר אחר לסיר תת שמע דרבי לעזר ורבי יוחנן אר לסר ואר שרי והלכתת כתרוין דאסר • להן בגד דתנינן הכא זה שבגד שבו כתבשת שלא נבעו בקליפי ערלה וירלק ואפ לסמוך בו את המטה שכתב מהלשם זה אלא נדסינן הכא ברעי המטה והכי קא בעי מהו לסמוך בו דהא לא מתהני שלא מדעת שבגד • ואיקפד לקבלית אפקר רבי ועזרת כגנרו לון לימשוו כיכר דרך שתפעים להשים חרם לסמוך ברעי המטה ולא מתהני

גמרא מתני׳ סיט דילקן רבי חייא סיט דמתני׳ דלעיל דלאחר דכלן ילקו דלמא לאחמים כין סיט כין פחות מכזית הכל עולם כלאחר ומקשים׳ מפטרו מערכו גמר חולין בעזרה גמר ומאן דאמרים כו׳ ילקו כלומר מלא הסיט דמתני׳ סתם דכיון דלנכרי שכיח למגרי׳ דמחמת למה דחשיב מרובה כדאיתא בפ׳ הכונס חשיב הלי שעורו מי לאסרו כנגלה כטלגה גמר גמר בגמ׳ לה חשיב ובטיל ברוב׳ מיתיבי ר׳ חייא לאו למען קדושת הוא אלא ק״ו ומה לאחר גמר כנגד שטרפו בטל ברוב ומה לא יטול דהלי רוב כאן הוא ומשיב ר׳ חייא לעולם הוא למען ר׳ אחר שהרוב הזה הוא ליטרף לאחת כזית ממנה ליטרף׳ ולא פודו לו לאחי ובועיתא כלל לעניין רוב אלא שהיו סוברים דאסור בהנאה כלומר אלא הסיט מגמר הכבוד דילקן ולא לולין כתר רובא אלמא לאחר ר׳ יוסי לאוסר מחמת מרובה ברוב אלו ואין זה דרוב לה אתני׳ היא דתני בלומר אלא הסיט מגמר הכבוד כנגד ילקן הכנד ואינו לדיוקי ממתני׳ דאחר כנגד ילקן כנגד דדוקא נכנגד כשהוא דרך מרגע וילקן כיון דסוף שיעורה כשבת אחת נאכלה לה היכא דאינו מרגע ולית ליה שעורא כשבת כגון גמר כגמר לה חשיב ואינו אכול נהנאה ולמה לין אתם מודים ואמרו לו לר׳ יוסי אלו אתו אתם תמן סוף יאות כלו אלו תשובה ו היתי מסיב סס כשאחרת דין ובטל ברוב והיתי אומר אלא חשיב כזה סוף היה אלא שיהא נרכי לה לפקעות ולה להשיב שלא בכלל סיגו מכזיתים תמן תניין וכו׳ בנפחתו של מהלם סירילו כתוב תמן תניין אלו הן הנקברין הכא את אחר ישרפו ושכח את ר׳יקברו ואלו נשרפין לה מדבר ומן הגר אם סיגיא ניכא בפקעות נכוכה שהיא סיגא דאתמן כף׳ אחרת דתמורה תניין אלו הן הנקברין ומדבר פטר חמור ושער נויר ולהכי מקשי תמן לה אומר ויקברו ואתה דן לותם לקבורה ושכח לחם דן לותם לשרפם אלא כל לגרם הבאת כבשרים תמן תניין אלו הן הנקברין ותניין אלו הן הנשרפין שכח לה אחר וכו׳ מאן דכר אחי דנשרפין לגומת משום דבלותה מסכח תנן ואלו הן הנקברין שור הנסקל ועגלה ערופה וכפרי מצורע ושער נויר ופטר חמור וקבר כחלב וכו׳ ואלו הן שנשרפין אחקטם ותרומה טחלה ערלה וכלאי הכרם אלי קיסיא לי׳פא אלו הן הנשרפין הרי כאלו הן הנשרפין דשתם לה מדבר פטר חמור ושער נויר ומום פרט מהפרט ס שנזכרים כאן כם דאיתוה מלכר כשנשרפין מום שנם אלו אלדבר הוה ניחא דיוקא דילקן קאחר כי שתם דאחי להו בתוך הנשרפין ואי אחרי אחני מכזית מקשי מולא הן הנשרפין לאלו הן הנקברים נשוה לו לפטר דהמוזכרים כאלו הן הנשרפין לאין מוזכרים כאלו הן הנקברים לפיכך נרא׳ כנוכה נרסת מהלגם אל׳ ואיפשו אחנין לאחוקי כשפין לאקשי הגירסא הכתוב כספרים ולומר דהכי קאחר אלו כהסיט מפנ׳ אית מודה לה סיה מוכיח אלו אין הנקברים לה סיה כל כך קושיא חוקם שכח לת אחר יקבר והכא לת אחר יטרף דשוה מניין לרחויי דנקברים דשתם לאודוקי אלא הכוכה הוא אלא יהנה מאכו ואחם דן לותם לקבורה לו לטרפה לין שתיים דתרוייהו לאכול קא חולי אכל עכשו דתנן שתם לא אין הנשרפין ואחי אין אלו הן הנקברין דאמרינן אחקטם ותרומה דדוקא קא׳ר פקבריס ודוקא קא׳ר פשרפין כיון דכאחרא אחניתין אחניין וכיון שכן הנקברים דשתם סוף דוקא שתם קסיא אין לת אחר יקברו דוקא והכא כאחני׳ דשכח לת אחר יטרפו ושמע דאוכרתו שם כלותם אשנם אלו הן הנשרפין נרא׳ לפוך הקושי׳ כאן פשם כאחני׳ דהכא אירי בשם אלדבר אלא הסיט דאמרן קאחר טרפה דלי אחרי יקבר לאי לאכול ואחי אחני כא הוחיל ואינו כלום עד לאחר זמן וכרשם לקאן לפי דאשכר לאחם לאחט לאחריו וכיון שהוא קבור לימי כל כך כלה כאחרם ויכא לאהכות כו לכל אחני דשת אחירי כשם עצמו אלא כאחרו ואין דרך לאחט לאחר השער הילכך יקבר כאיכוי כאן כאקלם כאן כנבולין הלי שכוותא לה אייך אלא אשער כוזר דכאקדם ילקן כדכתיב ונתן על פראש אחר אחת זכח שלמיו כאקום דאיכא זכח שלמים ילקן לכל כנבולין דליכא זכח שלמים יקבר׳ כאן כנויר טמור דכתיב כיה פרפה ונתן על פאש ילקן כאן בנויר טמא דלא כתיב כיה פרפה יקבר ואחרי שכוונין הללו לה שייכי אלא לשנויי נויר אנויר לכל פטר חמור לה אמנו כלום לכך אקטי תלמוד׳ ואקשית פטר חמור ואקשינן וכי שם שאחה אחי למימר כאן כשם כאן כשער לו כאן כנויר וכו׳ ואחי לא ול״ל אלדון קושיין לרוכת הכא לת אחר פרפה והכא לת אחר קכורה שלא אחוירתא כדאיכא אעקרה כאן כשם כאן כשער והכי אחי לה כתמורם כאן כנויר טמור כאן כנויר טמא ול״ל שכית נויר אנויר פטר חמור לפטר חמור׳ אי שכית קשיא וכו׳ אלא כאן כשם כאן כשער׳ אלא כר כון אן דאחמר שכיח הוא היכא דאחי כאחמר לאקדם לאו לשער אלא אלו לפטר חמור עצמו דשייכו הנוף שיקבר והא ר״ל ורי׳כא לה אמנו אחרי דפטר חמור לפטר חמור אלא אקשו אחרי דהא כנוף ושם כשער׳ יקבר גופו דגמרינן ערופה ערופה מעגלה ערופה ובעגלה ערופה נאמרין שם שם אחרי דכאחיב ואקבר שם׳

פיס׳ ס״ם לשון אחירין כל הכר שהוא לאסור לשעתו וסוף סוף יכול לבא לידי שתר שם כהאחנ׳ ואין אי כפדיון אי כאקרן אקרא דכר שיש לו אחירין ואפי׳ כאלף לא בטיל כיון דאיכא אקנת כעניין אחר וכדאיתא כפ׳ אנורר מן הירק ר׳ שמעון אומר כל דכר שיש לו אחירין כגון טבל שאחקנו ואיחר ואעפר שני שעיי פרידה ניחר ואקדם לכרק אכרת שעיי פרידה הוא ואחד כשעומר

מהעומר תתיר לו כיון חכמים מעכר כלום מומרים בכל מקום
יפני בחלף לה כטול וכפרות נמי תתרם בפ"ק דביצה על טופח
מגודל כזית הוי רכר שיש לו מתירין וכל רכר שיש לו מתירין
אפי כשף לה כטל ובת"כ ר"ש רכר שיש לו מתירין אלמחר יום טוב
נאכל כיתר נמור מנ' כחלף לה
כטול ואע"ג דמדאורייתא חר
מתי כטול רבתיב לאחרי רבים
להטות אחמור רבנן סומכוס וום
לו מתירין לאמר זמן לה יאכלנו
כאמור על ידי כטול פ"ב והיינו
אלא כטול מון כמיפו אבל מין
אחרון מומו כמתן טעם כדאמרי
פרק כפק דכיצה וכפרים ושם
וכיון דרכר שיש לו מתירין אפילו
כחלף לה כטול והו אמור כאן
אלא דתניא וכו' כלו' אם לתכן
כמתניתין דכקדשים מקדשין
ככל אפילו פי אלא כיון דאית ליה
היינו כקדשים שיש להם מתירין
כגון קדשי כדק שנית שיש לאן
פדיון וכיון שכפדיון שרו אפילו
כחלף לה כטול כיון דאית לאו
תקנתא חון מהכיטול אבל
כקדשים שאין להן מתירין ולא שייך כאו פדיון נריך שיש. וכפר
לאו כקדשים שיש להן מתירין כמתניתין דחרים שרי לו מתירין דאחר
הקטרת אמורין ורוקת דמו ניתר לכהנים ועורו ונחתו שרי לאו
ואפילו כשי כעור. ותיכא למידק מאי קא קשיא ליה מכפר לימא
דהיכא דאמרינן כל רכר שיש לו מתירין כלאמר אפילו פעם אחת
פעם לקדיוט וכמו שמפר כבריתא כגון טבל לאחר שנתקנן אחבל
לבעליו אהדיוט וכן מפר שני שנאכל לבעליו אהדיוט כירושלם
לו פודה אותו ואוכלו פדיונו לירושלם ואוא אוכל לאולין אהדיוט
וכן הקדש לכרך הבית אפילו אפעם אחת ויוצא לאולין אהדיוט וכן אחדם
שנאכל העומר כתר והרי הן אולין אהדיוט אבל כפר שהשתר
הוא לכהנים לא מקרי רכר שיש לו מתירין אהכהנים אאלמן נפוף
קא זכו ואיך כהותם לכהנים פורת אותם שיש לו מתירין אם כן
כפר אמי אין יוצא לעולם לאולין אהדיוט ואם נפ' אהכריתא קא'
אמיימת ואומר אוכל רכר שאין לו מתירין כגון תרומה וכו' ואוקי
לה אחר שנתנה לכהנים וכו' ואע"ג דהותרה לכהני קודש אותם
רכר שאין לו מתירין מ"מ כפר אמי אימא להכי אמי אע"ג דאחר
ורוקת דמו ואקטרת אמורין אכאל לכהנים רכר שאין לו מתירין
אקרי יחי לאו ולאו דהכתיבא אפרים כפר ותני וכפר כו"ו ואוא
שיאמרין ולו אמים ואיכא אום כפר לאו אכאל אקרבן אלא אהדיוט
הוא אכיון למיפר אמנוחת הוא ואין מעקרא לקדשי אמתני' דתכא
ונאמר אמת' אלינא אהרוג אנאמר אכפר וכו' כמוכח דאפר
כיון דאתי לאכילת לכהנים אחר ורוקת הדם והקטרת אמורין
אקריים מתירין ואפשי דאמר לאתא אלא אכפר לא אקדשים שיש גו
מתירין אוא כיון דאיכא כתר להדיוט וכטענת דאחרן וכיוצאת
גדסיכן לה ואתא לאן דכתיבא אלאוין שיש אמחלת. לית דתני
לה כפל אלו' אם אוכמוקדשין תני לה כפ"ק אלו' ואלו ראשונה
דאתי אלאו נפשית אמנה אלא אתי רבי אלא דאמרת
רבי אלו' ואלין אמתן דאמר לעיל אמתן תנא כעין ר"ש דאמרינן
דכתיב לכהנים לאוד שוא דאתי אלאו אבל כהא דאיכא כיון כי אתי
שיפא דוכמוקדשין אקדשין כל שהן לא קאמר אי נמי לא אלינ
אלעיל ואלו דאמר אלאו אתי שיש אלו' כלומר אלאוין

אבנים

התבר ובכור לאו בקדשים שיש להם מתירין. אית
דתני לה בשר מאיר אית דלא תני לה בשר מאיר
מאן דתני אית ליה דברו מקדשי מאן דלא תני לה
בשם ר' מאיר מנן אות ליה עשר' דברים מקדשין'
מאיר בר' עקיבא דר' עקיבא אאף בכורות של בה"ב:

מתניתין תבשיל שבשלו בקליפי ערלה יולק
נתעדב באחרי יעלה באומאתי תנור
שהסיקו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת תרלק
הפת נתערבה באחדות תעלה באחר ומאתים:

גמ' אבא בר רמי בשר ויחנן נחלי ערל שעשמו
הרי אלו מותרות ולאו מתני' היא אם חרש
יותץ ואם ישקיצנו רבי חנניא אמר ליה בן רבי מנא
אמר את בן בשהביא עצים ונגבו בקליפי ערלה.

כלה מתני' מהוכר שם ליכא דמיט במקנתר' מאיר דשו לרכן
הפל עולם כאי מתחיל. ואית דלא תני לה נמי רוכמוקדשין כל
שהן מליכא דרכו מקיר פלוני אלא ויש"ת דהתורם מלא הסיט.
ומפטר חמור ומשער נוזר רכ"ע מאיר ויש"ת דמקדשין כל שהן
כרכן כמי ומיירי כשהתה
כרמוקמינן לה כתמרה והויא
משמה מן המטר נוזת נפוי
דחטוב. דמיפס ליה לכולין
ועכיר כמי נפרת דשתרת טוכת
כענין שנתערב. מלן דתני לה
כפ"ק מאיר כלם אתני. אית ליה
עשרה דברי מקדשין מהן קיימת
לן כעלמא שנים ר' מאיר אומר
עשרה דכרים מקדשין כלומר
שילקו מלשון הן תקדם המלחם
והרשין תוקר לם ואי אפשר להם
לינוע דרכי מאיר הרי כמלמו
שעשרה. המטמה כגד שנכנעו
בקליפי ערלה. שפית שהורע
מלא הסיט ושנוכש כקליפי ערלה
ומלא הסיט מנמר כגוד דכלם
חדש סיט. מלישית וכמוקדשין
כל שהן ליתי לה כשם ר' מאיר:

דכיוצית מצמח לקמן דחכולי פסתן. ושפת דכרים לקמן הרי
עשרה אלא מהן אלא תני לה כשם רבי מאיר כלכד אלא כע"פ
ושעשה משום דהוי רכר שיש לו מתירין מסיכן כשלום המפסד
דעשרה דכרים מקדשין הרי הין שלא תשעה ומאני שמשמר שום
שכר דרבי מאיר שכר כרבים עקיבא דמתניתין דקמן דלהכשרות
על כעל הבית מפני מהן נדולות ומכיר וכשכת עכו כלחדות
מקדשות ואם כן הרי הן עשרה:

מתניתין יולק לפי שעשה עצי ערלה כתנור ל ולעיל מוקי
לם הך תלמודא לר' לכא כר מחל כקדרה כקדרות
שנדפה היינר מהחלם כשביל מהשה כעצי מסור דהם מכלה
כשולה ישכ"ם הלנך ת"ש כחרים נריך מחר ומאתים. תלמ"ל
שפת וכפ"ל שעשה כללי מוקי לם כשהכוקה כננדו ופירש רש"ל
מביאר עצי מסור כנגר השת והחסור כעיניה יע"ש:

גמרא שעימו מהן כבוית ואין לותכות וכוערות דחרוס
לאפר וקשה כל שכשרפין לפרן מותר. ולאו מתניתין היא
כתמיהה ונראית היא כפרק כל שעה תנור מלקיקוהו כקליפי
ערלה חרס ויתן יהן ונפרש"ל חרס יותן שהרי על ידי הפק
זה של ערלה נמר ומתקיים ודמי לקדרה נכרפת ככבשן יהן
ונאן אלא יאפה בו פת כשפק זה והכי קא קשיא ליה תוך לחרת
דנחלים עומחות אמרו לאו מתניתין תהן יהן ויהן ואי אל
דנחלים עומחות אמרו אחרי יהן כיון אלא יאפה בו הפת ואפה
אותו כנחלים עומחות להכי אמר רבי חנניא דלות כן נחלים
עומחות לשרו ור' מנא אמר דאית כן נחלים עומחו' לשרו וכאחי
עם קיון כשסביא עצים לאים ונגבו כקליפי ערלה ואפה אחר
דשרו כי עמהו דנופיהו דשתרת פיהו וכרוחת כעצים דאסורו
מנופיהו מיירי כן פיר' מהלים סירולין כשחוקין ויש לתחוב דפירוש
זה הוא כיוצא דשכר שמקשה דהיכא דתני כברייתא יהן ויהן
הוא פיהכין מכל וכל לנחרי ולא שאר בו חוס לת מעשה ולא
מחמת שנחלים ולהכי מקשי ולאו מתניתין היא ויהן ואי אל
לנחלים עומחות שרו לאחרי מנא דיהן כלות לנחרו שר שיהוא פי

אחרת

אבנים מנוגעו' שעשאן סיד אית תנוי תנו עלו מירי טומאתן ואית תנוי תנו לא עלו מירי טומאתן מד עלו מירי טומאתן מותרות ומאן דאמ לא עלו מירי טומאתן אסורות אפילו במד עלו מירי טומאתן הרי אלו אסורות דבתיב צרעת ממארת היא תן בו מארה וא תהנה ממנו ד' אברהן בשרי כל הנשרפין אפרן

אמרת לתפות כו מת שפת למס לת שת נתפה בעוד הנחלים עומדות חמות וש כהן נכח לתפות שפת ' ומאר שהשפה ותפ שפחס לפי דעתי כמנעת היא דתם כן מדפריך מהכא לכריתת ליפרוך ולוכתי כדירה מסיפא לרישא דתתם כשהיא כריתת תני סיפא כשלם על נבי נחלים דברי הכל מותר ותמרו שם לת שאנו אלא נחלים עומדות מכל לחשת אסור ואך לאר לפיל נוחשת נמי מותרות עד כאן כשרלה דלכולי עלמא עומדות מותרות ועיין מכן ליקשי דירם לדידה ברישא את אמתם יכן יוכן דאמתע שאסור עד סיונן מכל וכל ויכילו אם לחרת ובסיפא לתמרת נחלים עומדות דלכולי עלמא מותרות ולאה ליש לתקשויי מהכא לשחס ולא מרישא ודיוק מי פיתה וש לומר דלדידי היכא דקאמר כריתת יכן יוכן לאו לגמרי קאמר אלא יוכן לוחס שלשבת הכלה אחמת שעניס ואכוקה כנגדו ואחר סיונן לשבת העניס האסורים ואכוקה כנגדו אם כשלם על נבי נחלים מותר ומתוקמא כריתת הכי ולפי זה נמי שפתה ליכא קושיא כריתת לדידי יוכן לאו לגמרי קאמר ומאי קא יתקשי ושם חאמר והרי שלמה שלא כתב כפרק כין הרלבות מלכלות אסור שהם קונקליפי ערלה כין חרם כין יכן יוכן ומאר כך יחס לותו כעני התר דמשמע דיוכן הוא לגמרי ועם כל זה כתב כשלה על נבי נחלים אותר ' וש לומר דיש לפרש דהא דכתב שרשכם יוכן ומחרכך יחס לותו כעני התר כלמ יוכן מלהב שעניס ושם לת וכן מכשלו כנחלים שלא לשהך לחר כך יחס לותו כעני התר כלומר סיחס לותו כלשעת עניס שחרים שכל לעולם דהנחלים כמקומס סיו ולכך שאר דשם כשלו על נבי נחלים וכו וש רשיס לפירוש זה כדברי הרשכם שלא מלשון סרב כעל כשף יוצאים שלא ושם לשוכו על שם שכתב הרשכם שלתיר שאסיקו כקליפי ערלה וכו' נרף לת כל שהם ואחר כך כשל לו לחם כחמי של תמור תרי זה אותר שהרי עני לשור שלכו לשם ושאר שרש העיכר שלא ושם שכתב רכינו גרף לת כל שהם וכו' יש לתמוה על לשון זה דמשמע שאם לא נרף לת כל שהם לנמרי וכשל לו שהם לשור ולית לה דשם תני כשלה על נבי נחלים דברי הכל מותר וכאמת דכינו בסיוע ע"כ לשונו ומדקתני תניס ו כלשון דנרף לת כל שהם וכו' שלא קבעה לעיל מניה דכתב תנור שהסיקו אנן ואחר כך יחס לותו כעני שתר דמשמע שאין הדבר מסרים שלא דש"ל דכתב הרשכם יוכן כלומר שלשבת העניס שאסורים ואכוקה שהם כנגדו אבל לעולם נחלים הוו שם ולכך לא קנע שם שקושיח אבל כשכתב נרף לת כל שהם דמשמע לשון נירוף אבל וכל הוניח כל שהם שכתוכו והנחלים ואנדהה מלשון דממיך ליה ושפח לו כשלכתחלו של תנור דאמשמע שלא שיה שם לא שם ולא נחלים שלא אותו של תנור לכל שם קנע שקושיח דשיכח ספיר הרי כתכתר דלשון הרשכם יש נוסים ליכתו שלא תקשי אבל כגמרא דשכח כפי מה שכתב שרש שהלר שלמה מירילין זכרונו הרלה קושיח לדכתב דשרפין אינה אלא שם שהם מנח כפקה לשיל דתנור שהסיקו מעני ערלה לשור כהנאה אבל הנחלים שנת שפרד והעני שרו מיתי נמי הלכה זו דשכבים שאורות אבל אחר שנתפרדו וכעשו עפר מהו ושיכח שת כהה ' כל הנשרפין כגון חמן כשהה דהוה נסרף ' שום דגמר מנותר ותרומה מט ' כמי שסיה כשרפת וכלאי שנרש דכתיב כיה מן תקדש ודרשינן מן תוקד אש ועדלה דנחירף מכלאי שנרש ונשרפת כדתנן כהלכו מילי דערלה ידלק ' ונגרו דכיון שהסיר תפניר שרולקים לעשן שנשארו נחלים מותר כדאתה לקמן על ' וכאן אין היא דיוכן לשון נרף שאתה לקמן שהוא לגמרי לכל הכלה בכריתת לית דיוחק לומר דיוכן הוא מן הלשה וחכוקה כנגדו דאפילו נשארו נחלים ותחממות לעכין כשל אכל מקו שנשתן כערך מה שהיה קודם שם הלשה וחכוקה כנגדו ' ומכל מקום פהי לשעידום הל שלמה שרילין לית פירכת אכל להוציאו חלק לו מפשר ונרוך לפרש ס רומלמי שום מלי קאמר ' ומפשר לומר על כרחך דרבי מקשי נלון מתניתין היא לית לית כפירום שאין שלמה שרילין לל שמרש ולית לקשי דעתיך כעומדות שרי אמלי יוכן והקושיא היא קושית לשם לפתור מה שאמר שם שכי קאמר ולאו מתניתין היא כלומר שת דנחלים עומדות לשרו לשו לאו כריתת שפירפת היא שם שרש יותן ושם יוכן יוכן כלומר ומפיים שם כשלם ע"ג נחלים ד"ש מותר ואפילו למאי דפלוני כשתרת לשר שלמות ולמר כעומדות לכלו עלמא עומדות שרו ושם כן שתיכת שרש ומפ שרש לשו רבי יוחנן והלא מתניתין היא ' והקושיא לית קושית לשם שת קושית פסיטא סילכך שר שכניא דלית כן הא דעומדות דשכריתת נמרינן לה ומשיכן להא מכלן ורבי מנח לאר דיוק הא דנחלים עומדות לשרו ולא שמיין להו אלא תימה והלא מתניתין היא הכא כאלו עסיקינן כשם שיש עניס לחים דערלה קודם שעומדו הנחלים וכבכו לותם עד שכתחיל ואחר שעמדו הנחלים לפס לו כשל על הנחלים הראשון מהו דתימא כיון שנבכו עניס לחים דערלה קודם ושרש כתכור לותם דשכייעי לאפות הפת ואי' שהשפים הוא על הנחלים לא שרו אלא משום לן לאר ולהכי לשכניך לר' יוחנן לאדם הא דלאו דכריתת היא ' שכניס השני נעות לאו דוקא שכניס שנרא' כעשן שכנע ושולפין לותן לאר שהסנר שת נס שכניס לאר לת כל' כעשן שכנע שת שכלם נתכו לת הכי שסי כיהנעע לאר שהחלו ובאו ממנו שכניס הכ טמאין ומטמאין כמגע וכמשא וכאהל ופליגי ש כאן שאינו שכניס הנוכרות שרפן ושתקן ועשאן ס ד ועפר אית תני תנו שעלו מירי טומאתן ואית תני תני שעדין כטומאתן עומדות וכעי השתא תלמוד מאן דאמר דיעלו מירי טומאתן וכו' כלומר ניחא דאמר עלו מירי טומאתן ונטהרו יקבור שהכור שהשרפן כסן ומותרת ומ"ד לא עלו מירי טומאתן אסורות אפילו מאן דאמר עלו מירי טומאתן אמרו לא לימא אפילו מאן דאמר עלו מירי טומאתן אמרו לא לסיוען לסתיין כסכייה ומסיק לאפוי ת"ד עלו אפר שכניס שכנע מ"ז אוש רתני כתב כשנדים נרעת ממארת היא תן כו מארה וא תהנה ממנו ואם כן נס כשהים דאיכא כתיב דנשתו מיחרת דרסיקנה ואסורות כשכלה ' וכי תימה לומר דאמר אקרא דאמר ואל תשכח ממנו סיינו כעורו אבן אבל סיכא דעשאו כיר מנח כפקה ואפשר דאכי דרים אף על פי שאתם מותן כו מארה ואתה עורפו ואתה סותקו ושלקה דעתיך דאת יהיה מותר קת"ל דאפי' שכיל שהכשם ממנו אם סיר אם לו עפר ' ודע דאנבך לעיל דאתור שהסיקו מעני ערלה לאור כהנאה אבל הנחלים שנת שפרד והעני שרו מיתי נמי הלכה זו דשכבים שאורות אבל אחר שנתפרדו וכעשו עפר מהו ושיכח שת כהה ' כל הנשרפין כגון חמן כשהה דהוה נסרף ' שום דגמר מנותר ותרומה מט ' כמי שסיה כשרפת וכלאי שנרש דכתיב כיה מן תקדש ודרשינן מן תוקד אש ועדלה דנחירף מכלאי שנרש ונשרפת כדתנן כהלכו מילי דערלה ידלק '

אפרן מותר חוץ מאפר הבא מחמת ע"ז התיב רבי חייא קומי ר' הרי אפר בית המנוגע אינו בא מע"ז ואת אמרת אסור שניא היא דכתיב נתיצה נתיצה:

מתניתין מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ירדקו נתערבו באחרים בלן ירדקו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעלו באחר ומאתים שהיה רבי מאיר אומר את שנרבו לימנות מקדש וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ורבי עקיבא אומר שבעה:

גמרא וכמה היא חבילה עשרים וחמשה זירין אמר ר' יונה ארבע מנהון מטה רבי יוחנן רשבל חד אמר דברי ר' מאיר כל הדברים מקדשין וחרנ' א דברי ר' מאיר כל הדברים מקדשין רבי

אפרן מותר חוץ מאפר הבא מחמת ע"ז התיב רבי חייא קומי ר' הרי אפר בית המנוגע אינו בא מע"ז ואת אמרת אסור שניא היא דכתיב נתיצה נתיצה:

מתניתין מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ירדקו נתערבו באחרים בלן ירדקו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעלו באחר ומאתים שהיה רבי מאיר אומר את שנרבו לימנות מקדש וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ורבי עקיבא אומר שבעה:

גמרא וכמה היא חבילה עשרים וחמשה זירין אמר ר' יונה ארבע מנהון מטה רבי יוחנן רשבל חד אמר דברי ר' מאיר כל הדברים מקדשין וחרנ' א דברי ר' מאיר כל הדברים מקדשין רבי

ר' יעקב בר אחא אמר שמעתא מתני' פלוגתא עלי מאן דאמר עשרה דברים מקדשין לדברי מאיר דתנינן תמן לא הוכרו רמוני בדן וחצידי גבע אלא שיהו מתעשרין בכל מקום כשאר כל הרמונים אין דרכן להמנות אלא רמוני בדן על ידי שהן חביבין דרכן להמנות ושאר כל הרמונים על ידי שאינן חביבין אין דרכן לימנות:

מתני'

דבי יעקב בר אחא אמר שמעתא ומשם שמעתא דמתניתין פלוגתא וכו' דתנינן תמן דברים' לכל כלי שהיה שמו ונקב שעור להוציא נקב רמון כשתר מו שם היה שעור ונקב כשעור מוציא רמון מוגמ מקבל טומאה וכרתנן כלי מכלים כלי בעלי כתים שעורן כרמונים ופירם שלמכם וכרתו להכה כשהר נקבו כמוציא רמון נשתבר ולא יקבלו טומאה ומשם ומנו שם נס כן שרמון שלמדו לא גדול ולא קטן אלא כיכוני ולמה הוכרו רמוני בדן שיהיו מקדשין כל שהן לדברי רבי שהר רבי יוסי לא הוכרו רמוני בדן וחצידי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום ופירום משנה זו בלומר הרמון שאינו כשעור נקב הכלי לא גדול ולא קטן אלא כיכוני והקשה לו כעל שמשנה רבינו דאין מתעשרין כו אלא כיכוני למה הוכרו בכית המדרש משלמדו משנה זו רמוני בדן ולמדו כל כלי שבעלי בתים שעורן כרמוני בדן כן פירום כעל תומת יסדים כשם הלם וכרומם לבהכה ומשני דלמכי הוכרו בכית המדרש רמוני בדן אף על פי שמעות בכוני כדי שיהו מקדשין בכל שהן כלומר שכשהר נתערבו רמון אחד של זה במקום של בדן אפילו באלף רמונים אחרים נמצאו בדן בבית המדרש לא נשער בו את שכלי דבכוני מני ולא לענין שמקדשין כל שהן אלא כדי לשער רמוני בדן לשהר רמונים דכלן מקדשים דשכר רבי יוסי כל שדרכו לימנות מניהו דמקדש אבל לשם הוכרו מיוחדין ודאי בכל מקום כלומר כל מי שיקנה אלו רמונים מגזה החנויר צריך מיוחד ממנו מעשר ודאי בכל מקום דודאי לאין מעשרים רכותים לאין מעשרין ולא חיישי אלפני עור זה פירום המשנה לפי פירום הרב רבינו משה כר מיימון ורבינו עובדיה זכרונם לברכה ולשכי אמר המשנה זו חולקת על מאן דאמר דעשרה דברים מקדשין לדברי רבי מאיר ורבי שמעון את שדרכו לימנות שהרי מוכר רבי יוסי דרבי מאיר כל שדרכו לימנות שניהו ולפי פירום זה יש לקיים גירסת שכתבנו מתניתין פלוגתא דמאן דאמר עשרה דברים מקדשין כמו שכתבנו בשמוך ושאר כל הרמונים לאין דרכן לימנות נמלא דאמתניתין קא כשו דתני שסיים רבי מאיר לומר את שדרכן לימנות ומפרש ולאו הן רמוני בדן דמשמע דוקא רמוני בדן דרכן לימנות אלא שאר כל הרמונים לאו אין דרכן לימנות והלא דרכן לימנות ואם כן למה פרטת יותר רמוני בדן מאשר רמונים ומשני לשעולם כלהו דרכן לימנות אלא משתמיט שום מוכר בכל מקום ובכל זמן למכרם אלא על ידי מכן מכל שאר רמונים אלאין הכוכים כל כך אין דרכן לשמנות כלומר לעולם לאיכא הני שמכהרין במכין ואיכ' כמי שמכהרין כלומר ולא כמכין ודקתני אמתניתין את שדרכו לימנות ומפרט רמוני בדן כלומר שמפני הכוכותן דרכן לימנות לעולם כשאם מכרים זה בפירום שנראה בשמונה זו לפי שפחח שמכרים שכתבנו בשמוך מתניתין פלוגתא על מאן דאמר לדברי רבי מאיר עשרה דברים מקדשין מכל הלם שלמם פירולו וכרוכו לכרכם כתב שכחתא חולפת וזם לעולם מתניתין פלוגתא על מאן דאמר לדברי רבי מאיר כל שדרכים מקדשין דתנינן תמן וכו' ופירם כו וזם לעולם דתנינן תמן הכי לית לה התם בשכחת כלים הרמון שלמדו לא קטן אלא כיכוני ולא הוכרו רמוני בדן אלא שיהו מקדשין כבל מסן לדברי רבי מאיר וחכמים מקדשין כבל מסן לדברי רבי יעקב כר אחא אמר שמעתא ומשם שמעתא דמתניתין פלוגתא וכו' דתנינן תמן וכו' ופירם כו וזם לעולם דתנינן תמן הכי לית לה התם בשכחת כלים הרמון שלמדו לא קטן אלא כיכוני ולא הוכרו רמוני בדן אלא שיהו מקדשין כבל מסן לדברי רבי מאיר וחכמים מקדשין כבל מסן לדברי רבי יעקב בר אחא אמר שמעתא מתני' פלוגתא עלי מאן דאמר עשרה דברים מקדשין לדברי מאיר דתנינן תמן לא הוכרו רמוני בדן וחצידי גבע אלא שיהו מתעשרין בכל מקום כשאר כל הרמונים אין דרכן להמנות אלא רמוני בדן על ידי שהן חביבין דרכן להמנות ושאר כל הרמונים על ידי שאינן חביבין אין דרכן לימנות:

מתני'

ערלה פרק ג

מתני' ואלו הן אנווז פרך ורמוני ברן וחביות סתומות וחלפי תרדין וקלחי ברוב ורלעת יונית רע אומר אף בכרות ע"ל בעה הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם:

גבורא רבי יונה בעי הא שקיל פרך לא מתני' בטתומה בין הסתומה אבל סתומה בין הפתוחו ונפתחה או פתוחה בין הסתומו ונסתמה צריכות שעור א"ר יוסי אפשר לפתוח בין הסתומות אר זעיר ותפתר בפתוח אצל הנוני שהיא בסתומה אצל בה והתני ונסתם תפתר שחזר בעלה ונטלה ר' קריספא בשר יוחנן כל אילן קיורו וקרוותא דאנן אבלין דלעת יונית הן ר' יונה בעי ולמה ליונן אמרין הראוי לתרומה א"ל רבי יוסי תרומה נוהגת בכל ועלה אינה נוהגת בכל:

מתניתין נתפצעו האגוזים נתפררו הרמונים נתפתחו

נם היא דכיון שנפתחה אין לה חציצין אם חבית של ערלה כשנתערבה היתה פתוחה ונתערב כין הפתוחות נריקו שעור מ"כלו וכטלות כה' ומחצה ולקחן מכרם פתוחה כין הסתומות היך תעבר לפתוח' אצל הסתומות כי"ה"ש ואל סיומך כתערובת כפסיל פתוחה כין סתומות וכי תדלה ונסתמה ונתערבה חוזרת ונאסרת ומתני כפתוחה כל המכוני פיה כפתוח אצל כל שאינו פיה כפתוח אצל כל שאינו מכוסה אלא מיטה ומחוקה ומתני כפתוחה דלעת יונית הן ר' יונה בעי ולמה ליונן אמרין הראוי לתרומה א"ל רבי יוסי תרומה נוהגת בכל ועלה אינה נוהגת בכל:

מתניתין נתפצעו האגוזים נתפררו הרמונים נתפתחו

דרפום והלמפס אין נדרים כיכר כתפצעו האגוזים יפירם כו אלא מחרם כיכר רופס נותר על פיה דרך יהיו אלו מקורטות כל שהן פסיס ומחר כו לא יפה שה כשהיו שלמות כמו שהיו אצל נתפתחו או מתפצעו וכו' יעלו כה ומחקים ורכבו עוכדיה כתב כפי אלא נו סיכן כיכר אלא כתפצעו אגוזים וכו' כתפצעו מתפרדו וכו' כל ש"מ לפון מנוסל שו למבטיך לא תעי דלא תיפתח כל המקדשין כגל שהו תעי שנתרין קיל"ן אלא פיומין ום לפון כ"ש ופרש"י כתפצעו האגוזים ונתפררו הרמונים וכלו מיירי שנפצעו כאגוזים שהן קודם שנפלו על התירוכו ספרור ספרמוני והפתוחים שנחזיות וכן כלן הוא קודם שנפלו כבר אם נפצעים הן ויש וכו' ומכריח כן מדקתני כל אחר לפון הנופל כו פצוע כלגוזים וספור כרמונים

מתני' אגוזין פרך אם מקום כתו כדן את שקליפתן רכה ונפרכת בעבים: רמוני כדן נדולים ושוכוכי' חלפי תרדין פי' הרמב"ם כשי שמקליפות וקוחות שתרדין וקערין פי' עלין ובלעות התרדין וכבמו עוכרים כהן פי' עלין מבלעות שתרדין וקפ"ק דעוקצין דחכמו התם מנו נמ מיסחיין ולח ממחיין כדבי כרב וקלפי תרדין פירש וחלפי תרדין שרשי התרדין שמחירין בקרקע כדרך שהוא מלו ויעלו לחקרים תחתיהן עד כאן וכעל תלם כתב וחלופי פי' עלי וכפרוך עלון שכלעו שרשין וכתוספ' ס"ק דעוקצין פ"ג נשתין חחר עכ' כלומר שפירש שרשי התרדין ונמצא דקס"ד דיה מרירים שכמן פיר עלין ושם פי' סרסוס ומכי כעשותו פ"ל למלכד זם יש תמיהה כדכרי רע דמכון לו שחלפי תרדין הם סרסוס מי משום מ"ם הלכך חלפי תרדין הם שחלפים ת"ל ומיחות שרר ה' משם נרחם לעל ש"ל נלן קחמר שחלפין ובלות שכל הזרעים שחלפין חבל לח כחלפין חו משום לשון הלמכס דרך מחלפות לשנות לשון חס כלומר כך ובך חתר ומכחיש ועור דק שך לשון חס זכס כר כן דחכי סרסי כרוב וחלפי תרדין וחלפי כן סרסים הים מספיק שיחתר שרשי כרוב ותרדין שכל כחזרו כן נרח דחלת חלפי שות ולח נחלת זרעי' וקלחי כרוב עקר הכרוב' ולעי' ווכית נס שיק נרולה ותסוב' ככרו של כים דוקח שהן נרולות וס"ל לכך שלח כחתוך הם קטנו ולח מ"ל כיכי יש יחו לם לשרל כגו שת דחמרי דמקדש לחן כעפין ח"ל הוא שרי פרלה נוהנת כחילנו' ולח כיר קו חילכך ר"ל לעלה שכם חנווז פרך ורמוז כרן וחביו כתומו שהן חולנו' שהן חולנו שרלה כל דמקדש חס כמקדש חת זרו והרחוי לכלחו שכיי"ש שהן של כל הזרעי' כלומ' הכרי' נמ' ר' יוסי כמי שת מקדש פרך לח כיכר מהל"ם שם חת זקדי פרך ע"כ ר' שמ"ם

לח חע"ג דנפרכין לח חציכי כ"חנווז פרך ע"כ ר' שמ"ם פרך סיניח קכי זוחת דקח תלמיד החתני לתני חנווז פרך דוקח הוי"ח ולח מקדי פרך חע"ג דנפרכין ה' ובעי דקחמ' ר' יוסי לח לשון כעיל שוח וכני היכח ט"כ כתך תלחוקת ואל"ש ל"ש דמקי ל"ש דמקי פרך לח מעיקרח כיון דמקט חנווז חינוי דוקח ולח מקדים מע"ג דנפרכין שם חשכר שיח לוח ליך שחתם סיכר דחנווז פרך לחיסיכי שם מקום חלח כלו' שחתין ד' כוחס נפרכין מעכשיו ל"ש מעיקר חנווז פרך חלח חנווז של כל מקי שהן כפרכין מיד נחתן וחי"ש מקדים ל"ש פ"ש ודחי דמקדי שנפרכין נעשין ס"ש שין ומשכיחי דמקדי פרך לח כלו וחי חעלה על דעתך לומ' דמקט חנווז חינוי דוקח שנפרכין ל"ח חיכי סיכ ל"ח חלח מקט חנווז פרך שנפרכין מעכשיו ומה"ל מקדי פרך ולח ד' ומכי כשהתם מחכיות שתומו ל"ש מקדי דוקח שכל שהו דתכן ליכיות שתומים של יין ערלה שנערכה כין כיוי שלים חכיות של מתר"ס שקרקעת חת כלו ושמו' כשפלו' ליימ דוק' שחכיות של יין קסיס שתוחס וגם מומ' חכיות של יתר יסיו כלן שתומות חשום רכלהו חפי' חכל הס חכיות של יין של ערלה חיקה שתומה וכעשרה כין קלף חכיות שסנר פתומו ונפתחה

נתפתחו החביות נחתכו הדלועין נתפרסו הכברות יעלו באחד ומאתים ׃

גמרא נפלו ואח"כ נתפצעו בין שוגג בין מזיד לא יעלו דברי ר' מאיר ר' יודא אומ' בין שוגג בין מזיד יעלו ר' יוסי אומר שוגג יעלו מזיד לא יעלו מאי טעמיה דר' מאיר קנסו בשוגג מפני מזיד מ"ט דר' יודא גבר קנסו בידו מ"ט דר' יוסי מי דאמ' אברהו בשר יוחנן כל האסורין שרבה עליהן שוגג מותר מזיד אסור ושבל בשם ר' הושעיא הזיז לפניו מאה וחמשים חביות נתפתחו ק' מותרות חמשים אסורות והשאר לבשיפתחו יהו מותרות אר זעיר א לא אמ'א לבשיפתחו הא לפתוח לכתחלה אסור דבי ר' ינאי שאלון דלעת שלקתה בבית אביה מהו שתטבול למעשרות ׃ לוי שי' מרו שתטמ'טומאת אוכלין בין שלקת' במחותבת היא או לא מילתיה דשמוא אמרה שהיא מטמאה טומאת אוכלין דאר' יוסי בר בון בשם שמואל תאנים וענבים שנמקו באביהן מטמאין טומא אוכלין והתולש מהן בשבת חייב משום קוצר ׃ נתפרסו הכברות מתני דר"ע היא דר"ע אמר אף כברות של בעל הבית ׃

מתניתין ועתות כחביות ופרים בכברות וחתיכת כדלועין לחורות בספרדית חכורס היתה כל לחת כשהיו כפני עצמן ולא לאחר שנתערבו וכן גרעים מלטין רבינו עובדיה שכתב וקא משמע לן דרוקא מלמיפ לא כטולי מכל לא פנושין ושכורין עד כאן ומלשון כטולי משמע שגם הוא מפרש דקולס שנתערבו הוא דין שמשנה ׃ ומה"ר שלמה מיכולין לומר כתב כהדיא שנתפצעו והגוזים על ערך לעיל דמשכחי ולא כטולי וכפלו לתוך של התר פרגוס ועלו וכהא כולי עלמא שנו וכי כפלו שלמיפ כשל התר ואחר כך נתפצעו פליגי בגמרא ׃ אבל הלמכם זכרונו לברכה מפרש דנתפצעו ונתפרסו ונתפתחו ונתפרסו לאחר שנפלו ונתערבו מיירי וכבר זכרנו לשונו שכתב בפירוש המשנה שמרס כיגר שוא רובה לומ'על לחוה דרך יהו מקודשות והסיב כי זה לא יתיישב שלמות כשהיו ומלשון מקודשות כר' הסענוע שוא לאחר שנתפרסו ואח"כ נפלו קאחר מקודשות ואח"כ נפלו שכהלכות מאכלות פרק יו כתב ונתפצעו הגוזים הלא שכאלכו כלן מפני לנוז עדלם שכיניהם או נתפרדו הרמונים ונתפתחו החביות וכחתכו הדלועין ונתפצעו הכברות לאחר שנפלו ועלו לאחר ונתערבו עד כאן הלא תמן דמפרש שלין המשנה הוא לאחר שנתערבו ולא כרבנו שמשון ומכוריה שמפרש דקולס שנתערבו הוא לשון המשנה דמתניתין קתני נמי נפלו ואח"כ נתפצעו לא יעלו וכו' אבל לשר אחרות דמתניתין כגמ' נפלו ואח"כ נתפצעו לא יעלו וכו' אבל לשר אחרות כבלבנעועים ומכוריס קא מתני ׃

גמרא כין שוגג כין מזיד וכו' וכמפרש לקנסו שוגג משו מזיד וכבי לית לי' כהנוקין דר' מאיר קנים שוגג משו מזיד כבר קנסו כיולו דיו שקפסוהו הלא יעלה אפי' כתר לעולם מכ"ש חביותיו שלא נפתחו ואפי' הכא שנתפצעו דמלאוריית' חד כתרי כטל ואין חלוק כין חסוב לחלא חסוב דכטל כטל כרוב כדיעכד' ׃ היו לפניו ק' חביות של התר ופתערבה כתוכן חבית אחת של תרומה ונפתחו ק' מעצמן או כשוגג אותם ק' מותרות דתרומה כטלה כק' וחביותיה קיימית פתוחות לא חביותיו ושאר חמורות עד חיפתחו אבל לפתחן כתחלה לא ואין מבטלין חסור לכתחלה והך סתמא לית' כפרקא קמי' דמכלתין וכפ' חתרים מפכת תרומות ׃ דכי רבי יהיא וכו' דיעלת וכו' לפי שלכרשם כן דלעת יוצית שנמקו כמחובר ׃ חכו שתטבול למעשרות וחביותיו אותן הלועין של חביה כתלושין ואין חבית עולה לתרומות אלא כשהיו מחוברות ולפי זה לתערובין ולחביו מייתי לה הכא ׃ חכו שתטמא טומאת אוכלין דכל דלועין דעלמא קא כעי דמטעם שלום נחתם טומאת אוכלין טומאה כחיותה כתורת כהניס ע"כ לשון מהר"ם שלמ"ה כירושלמי ׃ דאמר רבי יוסי כר כון כשם שמואל תאנים וענבים שנמקו כאביהן כפרק העור והרוטב כבלי ׃ שנמקו כאביהן כתב רש"ל כירושלמי אבל ופוף דמפרש לה יהן לשון לחי שנחל והיינו עבי שנחל כרכתב הלק כספר הפרשיס ול יכן עודנו כאבו לח יקטף שמיומו כשבת אפי' אינו כאבו מעכשיו יהא חייב ולוס פירש לאכילה סיינו מילות וכן נמי פירש דאפי' לאחרו חול קיטות שמתלש לאכיה לאורך כלומר כעציה שלח נקטפה עדיין אכל לפי שם שכתב כעל הערך דהתלושה כאכילה כלומ' כקרקע מקום שהיא מתגדלת גם הכא ניחי מה שאמר שמואל תאנים וענבים שנמקו כאכילה לשון כלאחר כעולה כקרקע כמחובר והכל עולה לפנינו אחד ׃ מלתיה דשמואל היא שהיא מטמאה טומאת אוכלין דאמר שמואל תאנים וענבים שנמקו כאכילה וכו קאמ' כעיני אפי' דאוה לדלעת אפ"ק כאוכלים מטמאה טומאת אוכלין אמ'א אפי' אוכלין אמ'א דתאנים וענבים שנמקו כאכילה דמטמאין טומאת אוכלין זהא לא רמו דכשלמא תאנים וענבים כיון שנמקו הרי הן לתלושין דאכלין טומאה זאת כי אוכלין לטומאת טומאת אוכלין אבל לדלעת חף על נב דנמקה ואכילה כתלושים אבל אקו אוכלה אוכלת טומאת אוכלין משום דלאו אוכל הוא חלא עץ יבש וכרחמרינן כפרק העור והרוטב אמר שמואל תאנים שנמקו כאכילה מטמאות טומאת אוכלין והעולם מפן כשכתאיב חטאת לומא אמייע ליה ירקות שנמקו כאכילה כנון לדלעת וכרוב הן אמאות טומאת אוכלין טומאת רכדוב ודלעת כיון דאיכסין לאן כני אכילה אוכסו אא אחר פירו' מטאין ום דם רבי וכרוכו לכרכה לומא אמייע ליה למשול כנון הכרוב ודלעת שלאחר שמן יבשין הרי הן כשן ואין רואין לאכילה הן מטמאין טומאת אוכלין דאמ' לאו אוכל הוא ולא אוכל נוסא וקא סלקא דעתך הויא נוקה לא תצטרך לעקיה ולא יטמא אלא לומ'רי דאני הוא דכי נמקו כאכילה טה הן אבל שאר פירות שכאכלין נמי מקבלין טומאה ומטמעין דכתלושין ומי עד כאן הרי פים הפרס כין לדלעת לתאנים דאלעת עץ הוא ולא מקבלי טומאת אוכלין אבל תאנים אוכלין הוא ומקבלין ומדרכם אמ' שאמר דאלעת הן מקבל טומאה ניחא דאמייע למ"ד דאמר דאלעת עץ הוא אוכל נוס עץ וכ"ן שכן אין אמר כאן דמילתיה דשמואל דתאנים וענבים הן מטמאין טומאת אוכלין מטייעא לאלעת שאינה מטמאה ׃ ואתולא מהן כשכת חייב משום קוצר דאף על נב דנכי שבת אחוכרין ניחו נכי טומאת אוכלין אבל תלושין ומקבלין טומאה ואתס כפרק העור ופרעב אסיק לאייחו הן כלא עוקציהן ואי הן ועוקציהן אף לעכין שבת תלושין הוא ׃ ואתרסו הכברות אתניתין דרבי עקיבא אדתניתין לאלכוי פלוגתא דכברות אחא אחום דפשיטא ליה הכי ואייחו כרבי עקיבא דאמר אף כברות של בעל הבית ׃

מתניתין ספק ערלה בנת"י ומפרש דספק ערלה היא כרם
ערלה ענבים במכרות חוצה לו ומספקא לן מאי הני
למיכל לו שהוא כמי שמונח ספק ערלה בחוץ סמוך כמיהים
כרם ערלה יהא ענבים נמכרים חוצה לו ולא נודע להם
העובים חוצה הכרם לו מחולתו ולא פירש ספק ערלה כנען גוי
היה לו כרם עם של ערלה בניכסיו
וכירן פירות ולא ירוע אם של
ערלה מי שלו וקנה מכך וכן כתב
רבינו עובדיה וכך הר"מכם בפ"
ה' מהלכות וכן בספק דקדושין
מייתי לה מענין ופירש"י ספק
ערלה בספק עכרו עליה ג' מנים
מי כמי פרדם היה כו בטיעות
ערלה ושתר טיעות ונקט נמי
מספירות ואין ירוע מהיכן וכו'
ונקטינן מכלזה לפי שחלכות
פירות של כל ערלה אם כרם ספק
אם סיח ערלה אם לאו הוי ספקא
ספק"ן מתני' כלי דהוי ספקא
דרבית לפי' כרם כסורי מרם
נוכל שכר ברי ועם לוקח סניף
לפי שותר דקסבר ככום יחיד
לא אמי ככום סילכך ספקו מותר
ובח"ל יורד סיסרש ולוקט מן הגנוי
מותר סלקט ככר ובלבד שירחט
לוקט". כרם סמוך לעיר ירק
מוכיח ירק כין הגפנים וחוליה
כלאי הכרם" ירק נמכר מוכה
לו יום לפי שמא מירק הגדל
בכרם הוא וס והוה ליה כספק
כלאים וכמ"ל ענוי ולוקט
ויסר אל קוכה ממנו וכלבד שלא
ילקוט ישראל ביד" סחרם בגוון
המדם סמוך עד לו כרים"
לפי שין סיתר ככ"א שין כמ"ל
דכתיב בכל יום ותיכם והיכו
מיד בכניסת לחרן ומשבותיכם
מצרים ככ"א שלא יסכי הערלם
שלכה חם כנמ' והשלחו מרבדו
מוכרים בנמ' חם לם:

גמ' וכסוריא מיהר הש"ג לחין
כרם לחר סמוך לו" לפום
שעקו לכור בסוריא לחוכחא
מולחא דמן הכרם הקרוב לו הן
עוד היא בקדושתא נפ' הכלאי
הכרם לתנן כרם וכו וכה"ל יורד
ולוקט וכלבד שלא ילקוט לא תיתני
כן שלא יהי כר סמוך סיא ערלה ותני יורד ולוקט וכלבד שלא ילקוט כיד
לוקט והיא לחומרא דמחמרינן כמ כלאי הכרם כערלה" ולא
דחמרי וכו עד דרבון קילי כל זה חיכו כספרים המולמסיה לכל
בנסחת מהלשם מיתיה וה"ג ולא דחמרי זה ווש יורד ולוקט

מתניתין ספק ערלה בא"י אסור ובסוריו מותר
ובח"ל יורד ולוקט ובלבד שלא יראנו
לוקט כרם שהוא נטוע ירק וירק נמכר חוצ לו בא"י
אסור ובסוריו מותר ובח"ל יורד ולוקט ובלבד שלא
ילקוט ביד החדש אסור בכל מקום מן התורה
והערלה והכלאים מדברי סופרים:

גמרא איזהו ספק ערלה כרם של ערלה
וענבים נמכרים חוצה לה בארץ ישרא"
אסור ובסוריא מותר א"ר יוחן אף זה ספקו אסור
בסוריא איזהו ספק המותר בסוריא כרם של ערלה
וכרם אחר בינהו וענבים נמכרות חוצה לה בא"י
אסור ובסוריא מותר ואיזהו ספק בלאי כרם שהוא
נטוע ירק וירק נמכר חוצה לו בא"י אסור ובסוריא
מותר אר"י אף זה ספקו אסור ואיזהו ספק המותר
בסוריא כרם שהוא נטוע ירק ושדה ירק אחר בינהו
וירק נמכר חוצה לו בא"י אסור ובסוריא מותר
ובח"ל יורד ולוקט ובלבד וכו' אמר ר' יוחן עוד היא
בקדמית יורד ולוקט ובלבד שלא יראנו לוקט ואית
דאמרי זה וזה יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט ביד
ור יוחנן א ערלה ראורית חמירא פלאי דרבנן קילי:

פיסקא החדש אסור מן התורה בכל מקום
מתני דר אליעזר דתנינן תמן כל מצוה
שאינה תלויה בארץ נוהגת בארץ ובח"ל וכל מצוה
שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ חוץ
מן הערלה ומן הכלאים רבי אליעזר אומר אף
החדש מאי טעמא דרבי אליעזר בכל מקום בכל
מושבותיכם בין בארץ בין בחוצה לארץ מה
מקיימין רבנן בכל מושבותי בחדש שכאן שיצא
בחוץ" דר' יונה בעי ולמה לא תנינן אף החלה וכו'
ערולא של נוכם בראיתא בפרק דקדושין יעש"
והערלה הלכה שמוע אמר כהלכות מרינה ר' יוחנן
אמר הלמ"ד ר' יכא בעא קומי ר' יוחנן הלמ"ד ואת
אמר הכין אמר בשעה שנתנה הלכה כך נתנה אמר
או לא כלקית לאי אלא לשבוע דבר זה דין

פיסקא
אמר סכין מפני מקומי והכעי לר' יוחנן היא כיון דחזר
ותני היא הלמ"ד כורחך ס"ל אין אמרו במסכת דכסוריא מותר
וכחל יורד ולוקט והקנו כם פרקא דילה וס"ל נמי לסיוע לר' יוחנן
ואת אמר בכבי יוחנן לא ממרו אלא במסכת סנהדרי לסכי כתב

פיסקא והבלאים מדברי סופרים שמואל אמר בבלאי הכרם הא בבלאי זרעים מותר רבי יוחנן א"ב בבלאי הכרם הא בבלאי זרעים אשור אמר רב הונא כד נחתין מערביא דהכין אמרינה בשם רבי יוחנן וקיימנוה את חקותי תשמורו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך הקיש כלאי זרעים לכלאי בגדים וכלאי בהמה מה כלאי בגדים וכלאי בהמה אף על פי שאין תלויין בארץ נוהגין בארץ ובחוצה לארץ אף כלאי זרעים אף על פי שאין תלויין בארץ נוהגין בארץ ובחוצה לארץ • חד בר נש זרע חקליה שעורין ולפת עבר חנין גוביתא ועקרון אתא עובדא קומיה דשמואל וקנסיה דתני אין עושין עם הגוי בכלאים אבל עוקרים עמו בכלאים מפני שהוא ממעט בעברה תני אין עושין עם הגוי בכלאי

אמר רבי אבא אמר רבי יוחנן עד כמה נאמר בפרק קמא דקדושין אמר רבי אבא אמר רבי יוחנן עד כאן לא נאסר אלא בזורע אבל בזורע ואוכל בזורע ומוכר בזורע ונותן מתנות לכהן בזורע אבל בשאר כל הפירות מותר ר"ש אומר אף בזורע ואוכל בזורע ומוכר בזורע ונותן מתנות לכהן בזורע אבל בשאר כל הפירות מותר מפני שהוא מצוי אצל כל אדם ר' יוסי אומר אף בשאר כל הפירות אסור מפני שהוא מצוי אצל כל אדם מתני' אין מקלטין בפרקא בסורות ובחוצה לארץ אבל מקלטין בכל מקום בארץ ישראל בזמן שכל השבטים עולין לרגל מקלטין בשלשה ובזמן שאין כל השבטים עולין לרגל מקלטין בשנים ובזמן שאין שם לא כהן ולא לוי אין מקלטין לא בשלשה ולא בשנים ולא באחד אלא הרוצח הולך ומקלט לו במקום שהוא גר שם גמ' מנא הני מילי אמר רבי יוחנן דאמר קרא ואת ערי מקלט תהיינה לבני ישראל ולגר ולתושב בתוכם לכל אחד ואחד ולא לכל העולם כולן ולא לכל השבטים כולן ולא לכל הלוים כולן ולא לכל הכהנים כולן אלא לכל אחד ואחד ולא לכל העולם כולן מנא הני מילי אמר רבי יוחנן דאמר קרא ואת ערי מקלט תהיינה לבני ישראל ולגר ולתושב בתוכם לכל אחד ואחד

בבלאי הכרם בין בבלאי זרעים אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באונה ובאימה והברותיה עושין עמה בבלאי בשם שבלאי בארץ כך בלאים בח"ל שמואל פתר מתני אין עושין עם הגוי בבלאים בארץ בין בבלאי הכרם בין בבלאי זרעים אבל עיירות המובלעות בא"י כגון באונה באים והברותי עושין עמה בבלאי בשם שבלאים בארץ כך בלאים בח"ל בלאי הכרם הא בלאי זרעים מוהר רבי יוחנן פתר מתניתין אין עושין עם הגוי בבלאים בארץ בין בבלאי הכרם בין בבלאי זרעים אבל עיירות המובלעות בא"י כגון באונה ובאים והברותי עושין עמהן בבלאי בשם שבלאים בארץ כן בבלאי הכר הוא בבלאי זרעי תם

חמשה

פתרה לעז והחס גוי קלחר וזה לסוכה סעדוים חין עוברין עד הגוי בכלים העוקרין עמו כדי למשוך מהתפלה ופירש"י חין עוברין חין חופרין לבלשוקרין לה בליכן לחסור ומף על גב דר' נתן בקיון שלח ועקרו מבליסן עד שיתקלם שוב ובלמכם כתב בפרק ח' דהלכות בלאי הכרם ואסור לזרוע בלאים לגוי ומתב על זה סרב בעל כסף תשפ"ום לסוגו תוספתא כפ"ק שני דכלאים ואיתא פרק בתרא דעבודה זרה ובירושלמי סוף ערלה כאי ברבי יוסי דהסיא דסוף עד"ז סוא כך דק"ק מסב' ערלה אלא כשכרם לאחוק ולהניח כאן חין עושין עם הגוי כאקום חין עושין עם ישראל בשביעית דעז והסוף כלאים והאי כלאים דקאמרין עושין לבל עוקרין כתבו האקום שם בעל חין לפרש אחי כלאים דהייגו בלאי סבי כ וכו' שלח ודאי בבלאי זרעים מיירי וכן משמע מדמייתי עלם קרא דסרך לא תזרע כלאי והילכך חין לסכיח רחים מבאן דבלאים מהגין בבל נויס דעל כרחין בחרן מיירי דאי בחוקם לחרן בלאי זרעים אלא בחוקם לחרת דאמר חין קרילגוי בח"ל עד כאן לאחרי מדבריהם אלא דאין עושין עם הגוי בכריתת בח"ל מיירי ובבלאי זרעים ולפי זה צריך לדעת אי גרסין בתני חין עושין כלילת ואוח במסייע להסוח דקאמר דאף כי בח"ל מקלי סעודין ולפח מה שייע ה"ח סם בגוי ואבן כיסר ז"ל עסיקין ואין לוח אחר כך בח"ל אוח דסוח לים לפרש ולומר ניי אבל ליסבח אחר כך בח"ל ומשמע ל"ב כי סיכח לי' דלא גרסינן דתני בלילת אלא תני בלא בלילת סוח ענין כפי שנמי דמייתי תלמוד כריתת דצייבא לבלאים כמה דמייתי נמי בסמוך תני חין עושין וכו' אבל עיירות ואיגו כח לא סיח דאיכא על אח שקדם ואי אח שנראה לפרש בסמועה זו בפי פנחת הפחוקה בס"ריס פקנסיה בגון שבל שהאר בלאים מיירילגו זכרינו לברכה כתב בפסחקו וקלסים בלילי לאין קלום והילך אם ספורם בו וקלסים אפי' שהוח מחעט בעברה כדלקמים ולא אמרינן מוכם הוא עד כאן משמע מדבריו דגרים דתני בלילת בכתוב בספרים ומפרם דאי תו לקמי דשמוש של שעקו וקלסים שמוש בלומר ושבאו לאחן גיבויא על שעקרן הבלאי זרעים ה"ג לפי משמע בשבר יכריתני חין עושין עם הגוי וכו' אבל עוקרין משמו שמוח משמע משבים וקשה סדבר דיוחך קלסי שמוש של שעקרן והוח שבר דאח רחמן והבלאים אחרי הייגו בלאי סבים אבל בלאי זרעים חוזר ואם חוקר הגוי למם קלסו אלי מיחח גלח מייבו קלום וס למם ואו אין

לשון קלום סייך עם אחת שיבדל סוח לים למיחר ופטרו אי לאחר וזלת לשון קלום ואי אחת כישראל הא בגוי ואי אחת אין כאחר כדבתבו אחוספות והא בח"ל ואין סבדל לומר דסחוח בר נ כאחרן ישראל הוא דוקא דלאו לקחם מחת סרין לעבור עלדת כפרסמית. אחי אין עושין עם הגוי בבלאים בלי. אבל עיירות המובלעות סהן עכשין היגו אחרן יסר אל לעשות סברות לגיין בלאי עושין עמהן ולא אח לאחת למשמי לעשות עמהן כלי. שמוש דאמר דאמרי דיתן ובבלאי אחר"ם היגו בבלאי הכרם אבל בלאי זרעים מוחר אם דאמרי בריית כשם בבלאים כאחרן כך בלאים בח"ל בבלאי זרעים אלא בבלאי הכרם הוא דאמר לה דיך בלאים בבלאי הכרם דכשם שים בבלאי הכרם בחרן מדין תורה יש בבלאי הכרם שיש בח"ל מדם ניחנן. ואכי יוחנן דאמר לעיל דהא דתנן ובבלאים מדם הייגו דוקא בבלאי הכרם הוא דהוא מדם אבל בלאי זרעי אחיר טעי ואוח מן התורה אבא בכשם בהקם אבל אם דתני בריית כשם בבלאים בחרן כך בלאים בח"ל בבי פתר לה רבי יוחנן בשם בבלאים בלי שבכרם ובלאי זרעי תרוייהו אסירי בחרן. בבך בלאי בח"ל בלי בבלאי הכרם מדם כאחתי ישים נמי בבלאי זרעים דאין בח"ל אחרת ואדאיתי בבשחת ישלשם בשם שבלאים בחרן בך בלאים בחוקם לחרן שיש בבלאי הכרם שיש בבלאי זרעים ובשם בהוקם היש למי שפירש בהוקם בבול הבריתה הגרסת מוחלפת בבשחתי והדרלך בשחתי אנו אין עושין עם הגוי בבלאים וכ"ע בך בח"ל לר' יוחנן ניחא שמואל פתר אחתי בבלאים כחרן וכו' אבל עיירות מובלעות וכו' עושין עמהן בשם שבלאים בחרן וכו' אבל בלאי הכר היא בבלאי זרעים ע"כ היא נשחתי והילך פירוש לר' יוחנן ניחא לר' יוחנן דאמר אח בבלאי זרעים אסור דאמרינן אבל בשחתא וכ"ש בסרכבת אלין מקום שבקום בלאי זרעים דשבר בבלאים כשם שבלאים וכו' דאמרינן אבל בבריתא מיירי בבלאי זרעים דסרבב ולאסור קאתי אלא לשמוש קטיל ואם דשמוש אפ"ה לבקולא קאתי דבשרי קולא קאתי להוסיף בבלאים שבלאים בחרן משתתע בין בלאי סבי בין בלאי זרעי בך בלאי דאתי סבא דשמוש פמהן דהייגו בח"ל בלאי הכר אינו בלאי זרעי לבלאי זרעי אלא בלאי הכרם אסור לזרוע ואסי לבקוט כיד אכרמו של גוי אסור כדאתן בריתא ובבלאים דזרעים ודברבם אלו לפרכיב לשמוש ושמח מקום דבלאי הכרם בשבאם אסרי ואוסר בבל הרבבם לא אסרינן ובין דלא אסרינן לא גזרו דבבן עד בתן לשמוש:

סליקא מבבת ערלה

לשם פח לאדם ובלשונו מלה • להודות ולהלל שפתי לא אבלא:
אשר האיר עיני והעיר לי אוגי • שמוע למודים במסבת ערלה:

ומבטרפין

חמשה

דברים חייבין בחלה התבואה והשעורין והכוסמין ושבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין בחל ומצטרפין זה עם זה ואסורין בחדש מלפני הפסח ומלקצור מלפני העומר ואם השרישו קודם לעומר העומר מיהרין ואם לאו אסורין עד שיבוא העומר הבא׃

גמרא חמשה דברי חייבין בחלה כתיב והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה יכול ידוכל הדברים חייבין בחלה ת״ל מלחם ולא כל לחם אי מלחם ולא בל לחם אין לי אלא חטין ושעורין בלבד כוסמין שכולת שועל ושיפון מנין תלמוד לומר ראשית עריסותיכם רבה ורבה הכל רבי יוסי בשם ר׳ תניר ישמעאל בן ר׳ יונה ר׳ זעירא רשבין לקיש בשם ר׳ ישמעאל לחם לחם אר מנא אזלין לקסרין ושמעית רבי אחוה בשם רבי זעירא אמר

ומצטרפין זה עם זה לטעון מלא פתם ערב מחמת סמיכות זה עם זה ועשה מהן עסה לחת מצטרף לטעון וכב שוקלים לקמן בכולן ע״ש. ומטורין בחדש עד ז׳ בניסן כדין החדש. ומלקצור מלפני העומר דכל תכולה לחמוש ליקצר קודם שעומר וכמכות פליגי מר אמר קודם קצירת העומר ומר אמר קודם הכפת. ואם השריטו פחין זרועין ומשכו שמחין בקרקע קודם קצירת שעומר העומר מתירין ומותר לחר קציר העומר ומה שכורע ועלה השרים עד אחר קצירת העומר אסור לקצרו עד קצירת עומר של שנים הכתוב: גמרא כתיב וסיה באכלכם מלחם הארץ. יכול כל הדברים חייבין בחלה כתיב מחלה שלחם מיהיה אין זה יכול כל הדברים חייבין בחלה ת״ל מלחם ולא כל לחם אי מלחי יכול כל הדברים חייבין בחלה תלמוד לומר ראשית עריסותיכם רבה ורבה הכל רבי יוסי בשם ר׳ תניר ישמעאל בן ר׳ יונה ר׳ זעירא רשבין לקיש בשם ר׳ ישמעאל לחם לחם אר מנא אזלין לקסרין ושמעית רבי אחוה בשם רבי זעירא אמר דבר שבא לידי מנא וחמין לפחיב לא תאכל עליו חמץ שבעת וחמים תאכל עליו מצות וכשנתנו שום לריפה לדם ידי חובתו בפסח לף לחם רחלה כן ישחר כל הדברים כדקו לין בחים לידי מנא וחמין שא לידי סרחון והו פירוש סמנים בכולות והפת של כפי המשנה וזל לומרים כיצד מי כתיב כאכלכם לא לחם הארץ חייתי לומר כל הדברים חייבין בחלה תלמוד לומר מלחם ולא כל לחם מי מלחם ולא כל לחם אין לי אלא חטים ושעורים בלבד תלמוד לומר ראשית עריסותיכם רבה אכל אר כאן ותולה מיתא שנת משום ורבה שכל דשכח למסקה ונפילתה בלי קושיא וניחך לדעת לוך יפרים כן סלח רבה ה״ל סם כן תפילו חורו ורוחן וחמה לך חסרת המינין דוקא ושעבד לומר דרבה הכל דקאמר מי מצרם ליה בניחותא ולמסקנת סלקדמה שכל מה שהוא מחסרת המינין וסיינו טעמא מן הכתוב שכתבנו דכל שהוא מרבה מני לת מינו וכו׳ ולכן מסוק ורבה שכל כלומר כל שהוא מינו ולפי פירושו לא לתי מפיר הניחך ממנו דרבי יוסי בשם רים לקיש לחר דהבי תני לה רבי ישמעאל כלומר דלא רבה חלה חמשה המינין כדמתרן ר׳ יונה חמר בשל ישמעאל דלא תני לה שבי חלה מפיק לה מגב דלחם לחם. חתיב לחם לחם ואת למחן דמפיק ליה מגב דלחם לחם מ״ל כתיב לחם לחם ולישתוק קרא מ״מ דלחם ולישה לא כלב ומנב נמדיכן בלה כל לחם חלה הבה לידי מנא וחמין כלחם דפסח לל דחין שכומי מי לא סים כתיב דחטת עריסותיכם ורבה חכל חמר דכתיב רבויי דחטת עריסותיכם סום חמינה דהך גב לחו לכבי חתיה דהא חיבה תרי רבויי לכבי כתב חלא ושמחת בחגיך בנו׳ ובתך ועבדך ואמתך וגו׳ ורבי יוסי חיים חומ

חלה פרק א

אמר אבא הוא אמר בן בשם רבי ישמעאל נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה מה לחם שנאמר בפסח דבר שחוא בא לידי מצה וחמוץ אף לחם שנא׳ בחלה דבר שחו׳ בא לידי מצה וחמוץ וברקו ומצאו שאין לך בא לידי מצה וחמוץ אלא חמשת המינין בלבד ושאר כל הדברי אינן באין לידי מצה וחמוץ אלא לידי סרחון הניא ר׳ יוחנן בן נדי קרמית חייבת בחלה ר׳ יוחנן בן נורי א׳ באה היא לידי מצה וחמוץ ורבנין אמרין אינה באה לידי מצה וחמוץ ויבדקוה על עקר בדיקותה הם חולקי ר׳ ב׳ בן נורי א ברקו ומצאו שהי באה לידי מצה וחמוץ ורבנן אמ׳ ברקו ולא מצאו אותה שהי באה לידי מצה וחמוץ תמן תנינן תפוח שרסקו ונתנו לתוך העיסה וחימצה הרי זו אסורה תני ר׳ יוסי או׳ טוהר ר׳ אחא ר׳ אבהו בשם יוסי מפלגין במחמץ בכימין אבל במחמץ בנופו דברי הכל מותר ר׳ יוסי ברעתיה דו אמר תמן אין תבשילו תבשיל ברור ובן הוא אומר הבא אין חמוצו חמוץ ברור בכמה דאת א אין לך בא לידי מצה וחמוץ אלא ה חמינין בלבד ורבותה אין לך מגרר עם כולן אלא חטי ות עורין בלבד ר׳ חיל בשם רשבל לא שנינו אלא העושה עיסה מן החטים ומן האורז ואינו נגרר אלא עם הרטין בלבד מרחו שיהו חייבין על

שמעון רשות מחמץ מין חמוץ ברור ונסס מיתי לה סכה נו דתמן דמפל ג תרין בקרמית וא׳ מייב חוא מטו דתין חמוץ ברור ובתרומו׳ כגל ובסב כיר וכל טשם דפסחי דהב מייתי לסדקונו כמה דלת לחר מין לך בא לידי מצה וחמוץ מילתא בלחי בשם היא דלמוצינן תלמודא ולמי ממימרא דר׳ לחא וכן כפ׳ כיוס וכל בגל וכפ׳ כל טעם דמייתי להם דר׳ לחא תני לה נכס׳ מין לך מגרר עם כלן שא חטים ושעורי כא לומר דלא חסבר דהם דפלוגי רבנן עלוה דר׳ יוחנן בן נורי ולומרי דקרמי חייב בחלה חיינו כהמית לחודה לבל חס כערבה בממית חמינין הנטרף וחייבת ונגרר חוא עם כלן חם לית שא כמו מהכלל שוא דתין לך בא לידי מצה וחמוץ שא ממית חמינין הכי מי כלל וס יסי כיוך דתין לך מגרר עם כלן שא עם או וסס המטי והמעורי׳ ר׳ הילא בשם ר׳ לבל בשם ר׳ יוחנן בן נורי בתא לעס חשיש מגרר חמוצו ומחמין לבל קרמית לח ומטית פליג עליס דתמלו תורו לח ממרן חלה עם החטים לבל לח עם השעורים ובל טכן עם מין מחר ונירסת חבלם חירולין וברוצו לברכה דגרים בבריית חורו ונקרמי׳ כרחמרינן לעיל לחתי שפי׳ בשם דהב ועם מגרר בם שחלה דקרמי לבר יכולה נמי להתפרש כשי וס שא חרוש מפי

על

במתי מלינגי ר׳ יוחנן בן נורי לח׳ בחלין בס׳ מינים ומחמין ובכנין לח׳ לחיכן בחלים ל׳ די מנח וחמוץ ויבדקוס וכו׳ עד סלח מבלו סהוא כח לידי מנח וחמוץ ועם שפכי׳ לחד הוא ח׳ מכחח ו׳ לחוכו דחוכח חכמים דפלוגי ל׳ יוחנן בן נורי בכריתת עגמה וכטו לקרימית מחל׳ ואל וס לתי עמיר יותר כל סשוני ובחור יחין תניח כף עסידי דח׳ תרומות ׳ בגל של תרומה ׳ מרסקו מכחשו מקנח בתים ונתנו לתוך עסס של חולין לסורה שעפה כלס סכבר הוא העקר לבלחו דבל סמחמיצה סתרומ׳ לאולין שלוח חולין תרומ׳ וטעמיה הוא דהרי הוא בנותן טעם ולח כסול תני ר׳ יוסי חום מומ׳ פלה בהח מתני׳ תני ב תיסס דר׳ יוסי מתיר׳ מפלינין חסר סלח ופתרוכו חס פלינין כלן כמאי הא תפלגי ותלוי מחלוקת הם דכמחתן כמיחיו פליגי כלו סח דפלגי תק ור׳ סוה חום׳ ווס מתי הוא מעוס דמסתימי׳ תרויסו דחח דקחמר׳ מתני׳ חמיצה כלומר סכת מעך סתמות וגלגל מימיו ובלוחם חמים בשעה חמוצ׳ ות׳ק סבר חמוצה כרור ושוי פותעס ולח כטיל ור׳ יוסי סבר לית חמוצ׳ כרור ומתיר לכל כדברי׳ לן מליכו ממקמימיו של כנופרס מותר דמסרים ומחין כוסס הוא ר׳ יוסי כדעתיה כמה דו ח תמן בפרק כיר על מתני׳ דחין כותנין כיפה כנר סיחים בעבת בשביל שתתנלגל ולח יפקיעל בפוררין דר׳ מתי מעו דחין תכמילו תבשיל ברור בן ח הכח בחפוח ברקו

על קלי של משום חדש אמ׳ ר׳ זעירא כתיב ולחם וקלי וברמל לא תאכלו את שחייבין על לחם שלו משום חדש חייבין על קלי שלו משום חדש את שאין חייבין על לחם שלו משו׳ חדש אין חייבין על קלי שלו משו׳ חדש ׳ ר׳ ירמיה בעא קומי ר׳ זעירא ערס ד׳ רבעין בפני עצמן וחמצן ד׳ רבעין וערבן מהו הרי בשע חיובן ראויין לבא לידי חמץ ומצה אתיא דר׳ יוסי בר׳ ירמיה ודר׳ יונה בר׳ זעירא אתיא דר׳ יוסי בר׳ ירמיה בשמ דר׳ ירמיה אמר עד שיהא קרוי לחם כן ר׳ יוסי אומר עד שיהא קרוי לחם ודר׳ יונה ברבי זעירא בשמ דר׳ זעירא אמר מינו קרוי לחם כן ר׳ יונה אמר מינו קרוי לחם אתיא דר׳ יוסי בר׳ הילא אע״ג דרו פליג עלוי ׳ ר׳ שמואל בר׳ נחמן שמע בלהון מהאי קרא ושם חטה שורה ושעורה נסמן ובוסם גבולתו חטה אלו חטין שורה זו שבולת שועל ולמה נקרא שורה שהיא עשויה בשורה שעורה זו שעורי נסמן זה שיפון ובוסם זה כוסמין גבולתו לחם ע״כ גבולו של לחם ולמדין מן הקבל א׳ ר׳ סימון מן מה דכתיב ויסרו למשפט אלהיו יורנו כמי שהוא דבר תורה ׳ ר׳ בן פזי בש׳ ר׳ יונתן מתני דר׳ ישמעאל בנו של ר׳ בן ברוקה היא דתניר׳ ישמעאל בנו של ריבב אומר יכול יביא מן הבוסמין ושבולת שועל והשיפון ורין הוא ומה אם החטין שבשרו לשאר כל המנחות לא כשרו למנוח העומר בוסמין ושבול שועל והשיפון שלא בשרו לשאר כל המנחו׳ אינו רין שלא יכשרו למנורת העומר שעורים יוביהו שלא כשרו לשאר המנחו׳ וכשרו למנח׳ העום׳ אף אני את׳ או כו׳ לא אם אמר בשעורי שבנוח סוט׳ באה מהן תאמ׳ בבוסמין שבול שועל ושיפון שאין מנח׳ סוטה באה מהן יצאו חטים מן הבתו׳ ובוסמין ושבולת שועל ושיפון מק׳ו

אר

מלמין ערשמו לעבנה ערשו ערש ברזל כך מצינו בירוש סוטה זו בכוסמין מפני שהיא סרוגלי וסבוכה ועשת קתיסו כמין עיון עלין ׳ שמע מלמין מן הן קרא למיתני רתני דחטים ממינין חייבין כמלא ומכיון דלי קרא למתכת אחר הם הטמוים כמסכת ׳ עשוי בפורס כלומר מרוכה בדוך חסורה שים כף לתוך וכן מכולת שועל עשוי כזנב שסועל ׳ נמצא על לחם דנבי לחם כת כ׳ סתי קרא רכתיב קמיס לחם שורק ׳ ולידין מן הקבלה כתיוחה דחם דכרו תורם מדכרי קבלה לח ילפינן ואתי קרא לקבלה כתי ונחסר דכיון דכתיב חם נכי סתי קרא לאתיו ולמו מאמע מסר הורח ה׳ והיתה הכר תורם תתפל דרכי ים אעפ״ל שיח ברין לדעת דלכולי עלמ׳ מכול שועל אין מל מעורים חם כדתנן במ׳ בלחים חסע׳ ר׳ ומכול שועל אין בלחים זה כוס ומטע שנם חם מעורים מדברי וכוס נכו לפי חסלב לאור דתני׳ ויתני סדר ום החטים ושעורי וכוסמין ומכולת שועל ומפיון ומפיון אחר מכ סכ מיון למעורים ונתן כאחת מכולת שועל כיון כוסמין ושפון ולא אחכם כיצד אחכר כבלחי ולא מכיסמין ומפיון חיכו כלחי ולא כוס הוא דר יוחנן מפני שכל ר׳ כן ברוקה שנם חוא ם דר סדר זה ולחר כוכח ומכולת שועל ומפיון וכאן אחכם ׳ לקמן ׳ יכול יהיה מן חכ מעורי ומיקיש מן וס ורין הוא מיעוט למה אחר לעיל כמו מהיה כרוב מכלייתות חלה כח לסקוד מיכולו ביא מן מכוסמין מכ שנא לאחר כל שאכלו ׳ מכללו כתיב כלת וכפרשת תנוך כתיב כלת חטים וחמרו מפוח כיון אם לכל כלת מאמור כל אחכלו מסם חטים לא כשרו למנחת מע ואחר דאחכח זו מן המעורים מיח כלח ולא מלכר לאחר וח מיח הלכה למשה מסיני כדאיתא בס׳ ק׳ ושמעאל דמנחות ובתור כאחים יליף לה חנ״ש דאחיב לחיב כת׳ כאן מפעורה אחיב ובא אחר העומר אחיב קלי כלח מח אחם מעורי חף כאן מעורי לא כשרו לאחר מנחו דם ל׳ לכל הבי מין מעורי חו ואתן אחד כיון כעינן ׳ אתין אחה קוט כלח אחן דכתיב כי אחה קנאו הוא אחיעט אפי אחן אז מפוחין מעורי דהו כתי לא לאחר יצאו אחי מן הכתו כרחאחן לעיל דלא כשרו למנח העומ דכתי אחיב וכופחין ומכולת שיעל אע״ג דלא כשרו לאחר מנחו ולוכח לומר הפתח מעורי יוביהו מהי אין לא כשרו למנוח ם׳ אם ק׳ ם׳ ק׳ נקיטינן הפתח אחי לאחר ק׳ ש׳ דרכשרו אחעם דהא גם הם

אך יוסי מי סבור ר' בן פזי שמנחת העומר באה מן הכוסמין ושבולת שועל והשיפון אלו מאן דאמר תאנים שחורות עלי שמא אינו מותר בלבנות אלא שחורות אמר לבנות לא אמר והבא שעורה אביב אמר שבולת שועל אביב לא אמר ברם כרבנן לא אתיא שלשה מינין הם השיפון מין כוסמין שבולת שועל מין שעורים · רבנן דקיסרין בעיין מה תנינן ה'מינין לא ה'דברים שני דברים מין א ושני דברים מין אחר· תמן תנינן איזהו מין במינו החטים אין מצטרפין עם הכל אלא עם הכוסמין והשעורים מצטרפין עם הכל הוץ מן החטים תמן את אמר אין מצטרפין כלן ובא את אמר מצטרפין כלן ר' יוסי אבר לה סתם ור יונה בשם ר' יוחנן תמן בנשוך וכאן בבלול ותני רבי חייא בן וכלם שבללן תבוא' קמחים ובצקות מצטרפין ערס ראשי עסיות אר' יוסי והתן נשוך לא כמעורס הוא ואת אמר אינו מצטרף ובא נמי אינו מצטרף מרו שילקו על חלתן דבר תורה ר יותה בשם שמואל ר יוסי ר אבהו בשם ר' ל אין לוקין על חלתן דבר תורה אר יעקב ר ל ברעתיה דאתפלגון הפגול והנותר והטמא ששחקן ר' יוחנן ור ש'עזר א לא בטלו זה את זה ור' לא בטלו זה את זה אר' יוסי ולא דמיין תמן אמרת זה אסור וזה אסור ברם הכא ב דברים רבין על א' ומבטלין אותו ובבר בטלו עד שלא נעשו אסור אלו אמרינן

עשה

מיכי מעורים סם אם כן מתני' נמי דסדר שבולת שועל כיון כוסמין למיפין ולא מבר כוסמין למיפון ובבר ידוע לנו דשבולת שועל סוג מין שעורי ומבר גם כן שכוסמין למעורים היינו לומר דמלשתן מיכי שעורי ופורס כין שני מיני מעורים ומ' לתיוש כר' ומפש כר' ויוחנן כן נורי מי שכור רבי יהודה כן פזי וכו' רבי יוסי כא לבתר זה כריוח ואמר דסרומס שירתם שלמר ר' כן פזי דמתני' לתיוש כרבי ישמעאל דלמר יכול יכיה וכו' ומפל כל הני למנחת העומר יכין מום דמכלל דתיכא מאן דפליג ומכם כל הני דמנחת עומר לזה למר מי שכור וכו' וכי תעלה על דעתך ר' כן פזי שכור ממנחת העומר כתם מוסכוכמין וכו' יתכין זה מדקתם' לתיוש וכו' לא תם ר' אלא הלי שכרה אלא מם מ"ר ר' כן פזי לתיוש וכו' כלומר לעניין להוא מיני מעורים שכל לא שמכלל דתיכא מאן דמכשר למנחת העומר וקא מפ טעמיס דאמרי מ' שלמר תלתיס שחורות עלי כלכתי ודלמי מותר ושלש שחורות למר לבנות לא למר הכא כמי שעו ס לתיכ למר דמחמת ולא מכולת שועל לתיכ לף ע"ג דהוו מין מעורים וזו הדרשא מוסכמת מכא ומדיס לרבי ישמעאל ומס שלמר ר' כן פזי לתיוש כרבי ישמעאל מכלל דלא תיכא כשבנגרו לזה לעניין דין שהכשר קלמר אלא לומר דכרם כרבנין דמ בלחים לא לתיוש אלא למר ר' שמעון מס רשלשם לכות סם חטין ושעורי וכוסמין ומיפין מין כוסמין ומכולת שועל מין שעורים ותנא דמתני' סוכר דמיפון וכוסמין מין מעורים אלא לדכר הוס הוא דלתר דלין פזי דלתיוש כרבי ישמעאל דכתיב ליה כמי דשלשתן מין שעורי ולמר למימר דלתיוש מ"ד דכתרין לעומר דבנן דקיסרין כעיין פושיס ושנינו לומר דרבנן דקיסרין סוברין דלא כר' יהודה כן פזי דלמר דמתני' לא לתיוש כרבנין דכלא ס והם סוברים ולתיוש ותרע זה שהם רייקי דיוק לתר כמשנה דלמלי לא תני חמשת המינין כמו שהורגל בתלמוד כל מיס לא מחמשת המינין מברך וכו' ובן דכיס וזה שעורו מה תניכן מחמשה מינין כלומר וכי מניכי כמחמשה מחמשת מינין לא מניכו אלא מחמשה דברים ולמלי הלכתא שמו כך לומר לך שני דברים מין לתר וסם מפיין וכוסמין וסניס מסם מין לתר וסם שעורים ומכולת שועל ומכי קלמר שכשלשם מהם הן לכות וקייכו חטים ושעורים וסכוסמין הם לסם תולדות מכולת שועל של שעורים ומיפון של כוסמין הם כן מדקלמרי מניס ממין לתר מחמשת דמכרי כרבנן דכלתיס דלמי כרבי ישמעאל מרפעתם מין לתר וסם שעורים · תמן תניכן בפרק כתרת דמכלתין תנן דשני קכין שנגעו זה בזה אם הם על שטה לחת מין כמינו חייב ואלא כמינו פטור ואלא תנן לזיהו מין כמינו דחטים לזכן מצטרפין עם הכל אלא עם הכוסמין וסשעורים מצטרפין עם הכל הוץ מן החטים נרחה דיש דפרים שאין חטים ושעורים מצטרפין עמס ומכח לחת למר ומצטרפין זה עם זה ומחמת דמצטרפין עם הכל ואל נכח דתתכיתין לומצטרפין עם הכל אלא מפני דלא קשיא דהתם כלזיהו מין כמינו מיירי בכפיך כלומר אלא ערב שתכולה או הקמחים או הכצקות זעשאן עסה לחת אלא עסה עם הכל לחד עסה ולחר כך חכרן וחסיפן כעין שמוגעת זה בזה ולפיכך למר דלזיהו מצטרף וכאן מיירי בכלול שערב התכולות או הקמחים מתחלה ולכך למר דמצטרפין עם הכל וס רוס כפוך כלומר כשמפרידין כתלם לזיס דכר מזון לזו ומייתי דלים מתוספתא דכלן שכללן וכו' דכי יוסי למר לם סתם להלי שנויה ולא הזכיר בו שם למרו כלל ודכי יוכס למר להלי שנויה כשם רכי יוחנן· ערם ראשי עסיות כלומר מהוא ושכי קא מכעיא ליה מם עשה ם עסיות כל לחת מין כפני עצמס ולחר כך ערכן שעשה רחמיהן דקין זחכר הרחשים לחת על לחת כענין דלזיהו לכר מין לעצמו מי למרי דחטים מותו ערוס כלול או לאו ודמי ליה והתן נשוך לאו כמעורס סוא כלומר מלי קא מכעיא לך וכי נשוך זס לזיהו כמעורס דלתע' דכשוך כנגיעה ס ס ויהול לספרידין כנחת מ"ם כם כא לספרידין יכלר מזה לזה מעט ודלי למעירם ולמרינן כנשוך דלזיהו מצטרף הכא כמי לזיהו מצטרף · מהו שילקו על חלתן דכר קורה מכלול דמתניתין קלי והכי קא מכעיא ליה מפן שילקה זס שאכלו מן סתורה מי למרינן דמין כלזיהו מצטרף ולמי תפסר לסתדות כו ולומר על תאכל חלם של קמח מעורים שהרי כשאלה כתוך של חטים וכוסמין ולימא למימר ליה כמי של תאכל של חטים דכבר נתבטלה כתוך של מעורי' כ לזין כאן מפן להתרם רומיח דפגול וכותר שנחקן לקמן או דילמא לא שיכח דלל ומפני דלזין לוקין על חלתן מלי דסוה לפגול וכותר שנחקן זס כוס דכשיל זס לא זס ולזין כאן מפן להתדלה דלמר ליס לקים דלזין לוקין והכא כמי לזיל למסתיס דלזין לוקין ומתניתין לתיוש לתסור ולא למלקות ורבי שלעזר פליג עליס ולמר סתם דלא כשלו והכא כמי ולמר כן · תמן דפגול וכותר זס לסיר וזס לסור קודס חבורן ומפוס הכי ולמר רבי יוחנן דלא כשלו זס בר הכא שני דברים ליכים כלומר מתרבים וגוכרין על לחר ומתבטלין לותן קודס שיוטבל לחלס ויורס כוס רבי יוחנן מ"ל לא דמו ולימא למימ' שלו בדיעתיה ולזי כדיעתיה ליכיהם

עשרה חמש עסיות מחמשת מינין ועכבן אמר ריש לקיש אין לוקין על הלתן דבר תורה יאות · הלל הזקן היה כורך שלשתן באחת אמר ר' יוחנן חלוקין על הלל חבריו והאר' יוחנן כרבמצרה ומרור באן בשעת המקדש באין שלא בשעת המקדש ואפילו תימר באן ובאן בשעת המקדש ב'דברים רבים על א' ומבטלין אותו ר' יוסי בשמרא בשם שאין האסורין מבטלין זה את זה כך המצו'אין מבטלות זו את זו · ר' יהושע דרומיא בעי עשה עסה מחמשת המינין וחזר ועשה חמש עסיות ממין אחד וערבן חטים שבאן מהו שיבטלו חטים שבאן ושעורים שבאן מהו שיבטלו שעורי' שבאן אר' חייבר אראלא כן תני ר' יוסי ב' דברים רבין על אחד ומבטלין אותו לא צורבא דלא עשה חמש עסיות מחמשת מינין וערבן

יעשה ממש עסיות מחמשת מינין עסה מכל אחד מהמינין וחזר ועשה מכל אחד מעור מכל אלה וים כה לסור טכל ומחר כך ערכן חתיכית קטנות ועסה מהן עסה לחת והוה לימר ים לקיים אלה מין לוקין על הלתן יאות סוה קא מוקינן לך דריש לקום כדעתיס מכל מין הנהין כן ולא דמיין כראחמן דחלוקות הם · הלל הזקן היה כורך על מנת ומרור כאחת וכפרע עם קמחר טעמים מרכתיב על מנות ומרורים יאכלוהו כלם כאחר דאין מכוות מבטלות זו את זו · חלוקין על הלל חבריו וסוברים דאין נאכלים כאחת דאין מכרי מצות ומפרש טעמייהו כפרק ערבי פסחים מדכתיב יאכלוהו כל אחד ואחד כפי נפשים · ואת'רבי יוחנן כרך מנה ומרור כאחר ואכלן ואם סוא לימר דחלוקין על הלל מכריו וסם מכמים היכי עביד הלא כרבון מכמים ומקיים הלכה כהלל · כאן כשעת המקדש כאן שלא כשעת המקדש כתב מהר'שלמ סירילו וכרומו לכרכה זה לשמו כאן כשעת המקדש דכלהו דאוריתא ודאוריתא מבטלי סוא דחולקין עליו חבריו על הלל הזקן · שלא כשעת המקדש דמנח כומן הזה דאוריתא ומצה דכרכן ולא אתי מרור דרכן ומבטל טעם מנה דאוריתא ומשום הכי כרך כאן וכאן כשעת המקדש ולא פליג מרכן דלא כרך אלא מנה ומרור משם שני דכרים ואין כח בוה לבטל את זה אם אלו שני דכרים דכין על אחר לעולם לימלך דמכורת ליה דמבטלין אותו דסיינו מנה ומרור על הכסר או כסר ומרור על המנח עד כאן לשון מהר'שלמ סירילו וכרומו לכרכה הנוכר אלא במלא ולי מה יקרו דכדיו מפניס חבת דכרתם מדכריו דיותר דאוי הוא לומר דכי הוו כלהו מדאוריתא דמבטלין זה את זה מכמס דרכן ודאוריתא דהתם אין סברא לומר דאתי מרור דרכן ומבטל לדאוריתא וזה ספך אמרא בהלמוד בכלי פרק ערבי פסחים לדיתמר התם ואפילו למאן דאמר מצות אין מבטלות זו את זו הכי מילי כדאוריתא מדאוריתא אי דרכן לדרכן אבל דאוריתא ודרכן אתי דרכן ומבטל לדאוריתא והסתם דסבירא לן דאמ'כומן סוה דאוריתא ומרור דרכן אתי מרור ומבטל למנה סרי מבואר דיותר סברא לומר דכשהם דאוריתא ודרכן אתי דרכן ומבטל לדאוריתא מכשהם כולהו דאוריתא אי בלאו דרכן ולפי סירומו כאן סוא כשבא ואי כר'מ'דמכריו דכאן כשעת סמקדש סוא למחלק'שחלקו חבריו על הלל וכאן אלא כשעת המקדש הוא למש שכרך ר' יוחנן מנה ומרור דסיה אלא כשעת המקדש ולפי פירוש זה אין יפיצב מה שכ'אחר ואפי' תימר כאן וכאן כשעת המקדש שמוכרח לומר משום למש שכרך ר' יוחנן ואעפ' כן אין אומרי הכי אלא כשעת המקדש ולאו הוא לימר דהכא כאן כשעת המקדש אלא אפי' כאן כשעת המקדש אין חלוקין על הלל חבריו אלא כשעת המקדש ולאתויי מאי דאמרי' בפרק ערבי פסחים אין חלוקין על הלל אלא בשעת המקדש ואפילו הכי לא פטור דכשה מודי ר' יוסי לרים לקיים כדלעיל · לא צורכא דלא פתרונו לא צורכא אלא אלא ואפילו הכי אין צורך לכעיל זו שהרי כמה אלו רבי יוסי היא מתורגמתא סבעית אין כאן עשה אחת עסיות עסה מכל מין אלא שמינין וכל עשה כשעור ושוה בכל דכהיא אלא רבי יוחנן וקכר דאפילו ערכן ועשאן עסה אחת לוקין על תלתן דאמר סכל זו ואסור עכל אלו מחייב ואין אסורין מבטלין וחוזר ועשה אחת עסיות מהן

וערבן וחזר ועשה חמש עסיות מחמש׳ ולא ערבן חטים שבאן מהו שיבטלו חטי שבאן ושעורי שבאן מהו שיבטלו ש עורים שבאן · ואסורין בחדש בלפני הפסח אית תני תנו מלפני הפסח ואית תני תנו מלפני העום מר׳ מלפני הפסח מסייע ליה לר׳ יוחנן מאן דתני מלפני העום מסייע לחזקי׳ דאמ׳ יונה בשם חזקי׳ בשע הקרבן הקרבן מתיר שלא בשעת הקרבן והיו כהי׳ר יוסי בשם חזקי׳ בשע׳ הקרבן הקרבן מהי׳ מוד חזקי׳ שלא בשע׳ הקרבן היו מתיר ר׳ יוחנן אמר בין בשע הקרבן בין שלא בשע׳ הקרבן היום מתיר אר הילא טעמא דר יוחנן עד עצם היום הזה מלמד שהי׳ כתיר יכול אפי בשעת הקרבן תל עד הביאב את קרבן אהיכם יכול הבאה ממש ת׳ל עד עצם היום הזה הא ביצד טול מבנתים זמן הבאה ומודי

ולא עדבן ולכל ר׳ מלה של ר׳ מסס מי אמרי׳ כי חזר וחלקן ומסס מתם עבירת הין התלקוס סויס ומסיס סכשסס מחת מלא מכל חלקס רבן על חטוס סכשסס רחכל והיו חלק מופס ומוסף עליו מיסים מחרים ומכשלים אותו וכחסר מביס ובן סעורים סכהן של עסה ו מלא כל רבו על סעורים של עסה שחכל חלקס ואין כאן סס להתרמה ואין ליקין מס שאין כן כשנול ונותר דלעיל דכי מחקן וערבן לא מלקן ומפורס מעקרא התס קלי׳ס שאין כן הכא אי לילמא מחבי הכא דמעקרא נמי הוו סמא דטכל בכל עסה ולקין ולא מיפס של וכפירום לחכבני המוקדס כך כית הירושלמי של דבים קרקס כתוב חטוס סכן צריך לנדוס חסוס שבו מהו מיבטלו חטוס שבו וכן כל שכן צריך לומר שבו עד כאן ושעות הוא ס כלס צריך לנדוס שכן ועירובו שכאן חסר חלף ולא ידעתי לאס רבא לעקס הימרה · לית תניי תנו ונור סין כמתניתין ולכור וכחדם מלפני הפסח ואית תני כתקום מלפני Pסס מלפני העומר ומאן דנרים מלפני הפסח מסייע לרבי יוחנן דאמר בזמן המקדש כין שלא בזמן המקדש היום מתיר ומלסחיר מוחר ביום או בניכן הותר החדש ואין צריך להמתין עד שעת הקרבת העומר כמו שיתבאר ומפיס שבו אתי מלפני הפסח ואתי מפני לי הוא כל קרבן שבח לו חג הפסח דשוטף לין דעד שיבניכן לסוף החדש דכתיב ממחרת השבת והיינו ווכלו כניסן אלא מס שאמר לפני הפסח כלומר לפני הפסח ושריפתו דכל זמן דאכל פסח בעולם מסורים בחלם וכבר נודע דליליו כיתר עד הבקר שסוף יום טוב ואין סורפין קדשים ביום טוב ולילי שבת עשר מפי אין סורפין קדשים בלילי שם מוכרחים אנו לומר דהאי מלפני הפסח כלומר מסקניא עת סריפתו של אותר החדש והיינו כשהוא ר׳ סמורח דאו אל דין סריפתו ואם כן זהו קרבי יוחנן דאכירא ליה דם ום אתיר לכל למאן דאלי עליה ומבר דעד סיקרב העומר לא סיתר לא אתיא נ דם׳ מלפני הפסח שם ו אין סדבר תלוי בהאיר מזרח לפיאמר לפני הפסח דסא לרידים אלא לומר סריס הפסח לא סותר עד הקרבתו ואין דאתי מלפני העומר מכויע לחוקיה דסכר הלא סותר שהרי סיקרב העומר כתו שיתכאר ולכך לא אתי הלא מלפני העומר ומכרם דהיכי נירכח ו ביום לרבי יוחנן ונרכח ו ביום לחזקיה וקאמר תדע לך מסתי לאמר רבי יוכף כשם חזקיה וכו׳ ומכואר שם לרבי יוחנן שכר ביום מתיר וחוקיה שכר קרבן מתיר · בשעת הקרבן כלו כומן הבית דליכא קרבן קרבן מרבן מתיר · היינו הקרבת העומר ולא קרבן הוכיח דהיינו כשם קרוב כן שכתו וכאמרת לה כתורת כהנים עד הביאכם את קרבן אלהיכם ואת העומר לו לומר לו לחנ הפסח נא ורחה הכתה החתום למעלה והכתוב תלה עניין שם הכתה החתום שם עומר לפי היום שיש בו עומר ולא כשב · הלא בשעת הקרבן דהיינו אחר רבי היום שיש בו עומר דשכח בחדש בכל מקום ובכל זמן ובטעמא

ודרבי יוחנן סוף קרא לעצם היום הזה דבתוב שם משמע דהיום גופו יפר שכיאכ דקא למנוס ולא לילה ושעת דמוקי׳ הוא מקרא דפר הכיאכ דקא לעצם היום הזה תלא לילה כשעת קרבנו׳ כמנחות על ישמעאל וכתכם למורי כ׳ יוסי כשם מוקיה וכו חוקיה וכו׳ נרלה דר׳ יוכה ור׳ יוסי לחדו דכר ג כשם חוקיה הלא משלטון מתחלקויות ולא חלקא מקום לומר דשליחי כלחים דכרי טעמא דר׳ יוחנן על עצם היום מלמד שהיום מתיר יכול אפילו שלא כשעת הקרבן וכו׳ כן כתוב בספרי הירושלמי ולא יכולתי להלו היאך מיחסרו שנים זה לרעת רבי יוחנן והא רבי יוחנן סוף דאמר דשיעת קרבן כין שלא כשעת קרבן מתיר והוא דעת חזקיה ומה נס דפרקין רבי ישמעאל דמכחות מיושי מקרא דעד שכילכם ליום ושמוע לסכרי כחוקי ומקשי מהו לרבי יוחנן דאיתמר סתם ר׳ ושמעאל דאמרי תרוייהו כומן סכית המקדש קיים עומר מתיר כומן שלין כית המקדש קיים הלוד מנרח מתיר מלי סעמא תרי קראי כתיבי עד שכילכם את קרבן אלהיכם וכתיב עד עצם היום הזה כיצד הא כומן סכית המקדש קיים הא כומן שלין כית המקדש קיים רבי יוחנן ורים לקים לרבותיה כין כומן שכ׳ס קיים כין כומן שלין כ׳ס קיים היום מן הדכתיב עד עצם היום הזה וכתיב פר שכילכם ומשב למזבח וכריך ונתנן מסקיב העומר ומתרן למנוס ומקטי ונתנן סעומר היה מתיר כמדינה ומוקי למנוס וכו׳ יעויין שם · הא קמן דרב ושמואל דאמרי כחוקיה דכומן שקיבלן קרבן מתיר וכומן שלין קרבן היום מתיר אות לא סיועא מהכי תרי קראי דעד שכילכם ועצם היום הזה ור׳ יוחנן דאי דכין הכי וכין הכי היום מתיר אות ליה קושיא מפסוק לעד שכילכם וקיל לא קאמר ר׳ לילה הבא דטעמי דרבי יוחנן הכי ומיהו תרי קראי וכבר רמיוקי מי שרצה לומר דהא דקאמר כל טעמיה דר׳ יוחנן יכול מפי כשעת הקרבן ובו׳ דמיירי למפרע ושעיב פרטית זה עם זה ואינו צריך לכך אלא למה לי למכתב היום למיכא דכמקום רבי יוחנן נרסינן אלא חוקיה וכיחוד אלקאן לר׳ יוסי דאמר בין כשעת הקרבן בין שלא כשעת הקרבן היום מתיר ואיכא מאן דאמר דעת ר׳ יוחנן ור׳ יוסי טעמי דר׳ יוחנן כרבי יוסי וחכל מקום יתכן דטעמיה דר׳ יוחנן סוף ואין דרבי יוחנן פכוך דעל סיום סוף לכל כשע׳ המקדש ומפיק דעד שכילכם לנשעת המקדש והדר קאמר יכול עד זמן שכחם ת׳ל עד עצם היום הזה וטול מבנתים ומקבלם דהיינו מחר שכן מפיק דא מה מייב כלאי מעפי שם אלמד מה כמנ׳ל למפסקן שם ואין ליכא לשנויי כה׳ יוחנן דאמר היום מתיר כלומר שלא יהא קרבן אכל לא מיסיב מותר לגמרי ומה שהקשו כמכחות ולקמן לרבי אמנן מכן אמרי סיום מניעה ולא מסיקנא דשאל בנתים ודוק ·

ומודי ר' יוחנן באסור שהוא אסור איסורו מהו ובי ירמיה א איסורו דבר תורה ר' יונה ור' יוסי תרוייהון אמרין איסורו מדברייהם אר' יוסי בלהין דרבנין מסייעין לן דתנינא תמן אין מביאין מנחות ובבורים ומנחת בהמה קודם לעומר ואמהבי פסול ר' יהושע דרומיא רבי אימי ר' יונה בשם ר' יוחנן לא שנו אלא שלשה עשר וארבע עשר וחמשה עשר הא ששה עשר עבר והביא בשר אין תימר איסור דבר תורה הוא לא שניא היא ג' היא ז' היא ט"ו היא י"ו עבר והביא פסול ועוד מן הדא דאמר ר' זעירא עלה דרב ברבי מורעתון דרבנו דר' חזי' רבה הוא סב דבותהון איקתים אסורו דבר תור' רב ברבי דעתי' דר' יוחנן הוא והתנינן משחרב בית המקדש ריב"ז שוא' יום הנף כלו אסור אין תימר אסורו דבר תור' ניח אין תימר אסורו מדבריהם יש תקנ' אחר התקנה אר' י בר בון מפני הרחוקין ר' ירמי בשם ר' חזי' בין בשעת הקרבן בין שלא בשעת הקרבן הוי כתי' אר' הונ' מתני' דחזקי פליג עלוי דתני חזקיה עד עצם היום הזה היום מתיר יבול אפי' בשעת הקרבן ת"ל עד הביאכם את קרבן אלהיכם והתנינן משחרב בית המקדש התקין ריב"ז שיהא יום הנף כלו אסור א"ר יונה איתותבת קומי רבי ירמיה ואמר אין יסבור חזקיה ברבי יהודה דאמר והלא מן התורה אסור ומפני מה רחוקין מותרין מחצות היום ואילך מפני שהן יודעין שאין בה מתעצלין בו המן חשון ליצומא רבא תרי יומין אמר לון רב המנונא למה אתם מבניסים עצמכם לספק הזה המרובה חזקה אין בך מתעצלין בר אבוי ושמואל בר יצחק חש עליה ועם תרין יומין ואפסק ברוכא ודמיך אם השרישו קוד' לעומר העומר מתירין וכו' ר' יונה אמר קודם להבא ור' יוסי אמר קודם לקצירה

א"ר

מתניתי מותרין מפני דתני הוה התם תמן חמו לנומא רבה תרין יומין מיד דתני לון כך מתעצלניתיה נמי מן דנומא רבה דמסיק כהי דלון כל מתעצלין ומן שם בכל חוסנן ומוסי יום כפו' ימי דסתם שול מעכור סוף ובקעתם ר' נחמן ופסקה מני מלן ומת ומני ברוכא סוף מעי מלופף ונכרך כדתמרין כויקרא רבה מכרים לכבת ומכר מעיה לכרוכ קטינה ומכרוכ קטינה לברוכא עבותא העומר מתירין להדיוט להכיה מיכן ואילך מיכן ואילך קודרין ולא היו יכיטים מנחות ר' יונה אמר הוי אמר קודם לעומר ולא בימתי כלו עומם ולא בימתי קאמר ור' יוסי אמר קודם הבאתו קאמר ר' יונה אמר הוי

מניסן שעומר כלו מפני לאכול הדם מיכן תימר לחמורו דכר תור' ניחא לשבר ר' יוחנן תקנה מלך דין התור דלחמור תור מיכן ליה ואיהו דגזר וסתקין כל חיוס אף לי אמר לחמורו מדברייהם לחו יש תקנה לאחר תקנה לחמורו מדברייהם אין נוסף גזר לגזרה מפני שרמוקי כזמן שמקר לחמורין בהדם שר חני סיוס כדיתן התם סרחוקי מותרין מחצו' סיו' ואילך וגזור כולי יום' והתניין משחרב כם אר' ירמיה בשם ר' חייה פריך דמ' לכיוכשמת סקרבן סיו' מיד ותחלה סקשה לו ממתני' דרבי מוקים ואחר סקשה לו מוקים סתם ואחר סתני כלו' ותו קשי' לך' ירמיה דהא תנינן דגור והקטין דלכו מתחרב כם סיוסה יום הנף כלו לחמור ומתם דסקרבן חדכר תלוי ומתם הסתת לליכה קרבן גזר כל היום ואי לימיך לחמרת דהיוס מתיר והיה היום תלוי מולת מאי מיך למיטעי דגזר' ליתיתה קומי ר' ירמיה כלו ואת סקושי סקשו מותם לבני ירמיה ותרנו אותם בלופן זה דסתם דתני חוקי שלא הסיע קרבן היוס מתיר היינו כלי יסור' דק' במתני' דשל ישמעאל והלמן מחור לחמור כל היום דלו אחר סקרבן דכתי' עד ענם היו' הזה ועד ועד כלל כלומר עד כלות היום כלו והם דיכו סתקין היום היום כלו חסיר לא מטעבי נולם סתקין לחתקם ותחר היה נוסף נוסף שלא רם לכך יסולם דמן התורם אחר לחרבן כל היום והתקין דקתם כלו דרם וכפ' למנחות מקם ואת סקושיה ומתרן ליכם בחנוכת ר' יסוד סתם תחר דמחר מן התורה לחמור תור כיום כעסתיום סיום עד ענימו של יום ועד ועד כלל ופריך ואת מפלג שלים דקתמר והלא ומתני רבי יהודה דקת טעי בליבו דמרבנן קתמ' ולא היא שלא מדאוריתא קת ליכו ומקם והא סתקין קת ומפרקינן סתקין ודרשי' ומפני מה

אר יונה הבאה מתרת להבא קציר מתרת לקצירה
אר יוסי קצירה מתרת הבאה וקציר לפום כן ר יוסי
חזי בח קצר לרבים ונטמא הזר היחיד לאסורו אא
ר יונה אמר קודם לקצירה ר יוסי אם קודם להבאה
אר יונה מילתיה דרבנא מסייע לי דרבינא אם ואם
הקדים מנחת בבורים לה' וז בברה האחית לא
בברה הגע עצמך אפי עשבים אפי השרש העומר
בא ומתיר ולא קרם לקצירה אנן קיימין • ועוד מן
הדא דתני המנכש ביג ונחלש הקלח בידו הרי
זה שותלו במקום הטינא אבל לא במקום הגריר
הרי יש כאן יג ויד וט"ו ומקנת היום בכלו אר יוסי
מילתיה דר' אבינא מסייע לי דאמ' אבינא תפתר
כהדא מתני' במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה
ביד אבל במקום שנהגו לעשות מלאכה ביד לאו
בתלוש שמא במחובר אשכח תני מקום שנהגו
לעשות מלאכה בתלוש עושין אפילו במחובר:

פיסקא ואם לאו אסורין עד שיביא העומר הבא
ר לעזר שא מרו שיביא העומר מהם
אפשר לומר חדש וישן אין תורמין ואין מעשרין זה
ע"ז ואת אמרת הבי התיבון הרי שאר המינין תלוין
בעומר ואין העומר בא מהם לא אם אמרת בשאר
המינין שלא בשרו למנה העומ' תא' בשעורי שבשרו
למנח העומר חבריי בשר לעזר ראשו קציר ולא
סוף קציר ר לעזר בשר זעיר בבורי ואין או בבורים
מה

אר יוסי קצירה מתרת הבאה וקציר מתרת קצירה כלומר הא
דתמינן לך קוים הבאה כלו הבאה ומתרת וקצירה מתרת תמיד
סד"א העומר מתרת הבאת המנחו ומתרת מחר קצירו
לסריוס ור יוסי אמר לא שלח הקצירה תמיד מתרת הבאת המנחות
וקצירה ר לפום כן חזר יוסי כס
בתמיהה כלו וכי לפי זה שכחמר
דר יוסי אמר קולקציר לפסח
דהוה מרמה דין זה ומסו הדין
מורמה קנר לרבים ונטמא כלו
סעומר שהוא נרבים ונטמא הם
מקנר ניהן לו מה לסניה לקרבן
חו סיחי לאסורו דהבא לסריוס
תלוים בשע הקרבן ער סיקריב
סקרבן וכיון דנטמא נרמה והו
הלין סברת ר יוסי התם והתמ
קח מתמה סיכי סלקח דעתך
דרבי יוסי הוא דאמר הבא קודם
לקצירה והא כ"ע ידעי דרבי מי
חוי כה. וכו' ולדעתך לאמרת
דהוא מבר קודם לקצירה הא כי
קנר נפסח נקנר וחיטת ולחמי
חור היחיד לאסורו הלא היפוך
ר יונה הוא דאמר קודם לקצירה
וד יוסי הוא דאמר קודם הבאה
והכי חיתא בתוספתות דבכלי
לסלקא דעתיה דנמ ר יונה אמר
קודם לקציר' העומר ור יוסי כר
זכרת אמר קודם להבא העומר
זו בכרם זו מתקיבין בעינן
דבכרם והאמר לא בעינן בכרם
לה תתמכתו דאמ עסביב ואפי
הערוס לחוד העומר כא ומתיר
ונלמו קודם לקצירה אין קיימין
דהא כא בכרם רומיה רבכרם
ובכרם מקונרין אותה לעומר
בשעת קצירה היא דכתיב כרמל
דשייכו כר מלה וכלותו ומן הוא
דדרשינן להאמרת לא בכרם אלא מ"מ שערים שמא בשעת קצירה
בעינן הערוס • תמנכם כיצ בניסן עשיתם מכין התבות • ונתלם
סקלא כידו השבלת עגמם בעקיש בידו מן סארץ וכא לחוור
ונם תלה סותלה בחקום ט כא כלומ' במקום הטיט הלא סתמר
לקלוט קודם העומר אמם לא תקלוט תקורם עד העומר הכא
פלחמרן בתמנכם אלא לא במקו הנריל שהוא מקום היוכם שתים
מחיר לקלוט • והדיים כאן יג וט"ו כלו ומ"ם דמתיר הערוס
ק דשכחה ממני קתני שמנכם כיצ ליתני כיר דמי דכעינן
קלים לפני העומר מיכדי שמעי ליה לר יסודם דמ' כפ"ק דלה
ובפ"ב דשביעית כל ברכבה שחיבה קולטת לג' ימים שוב חוזה
קולטת ומקוקיא כמי דהא מיכחיר וט"ו ומקנת יו ער הקרבת
העומר דכיצ שם ליה ושמנה שא מרנקת יג שם דכשנכסת ליל יו
בניסן שכבר יהא כשרה שילכך אין כאן שלשה ימים הלא כי מנכם
כיצ דהוי להו יג יר וט"ו • מילתיה דר מכיבא מסייע לי דתניא
דבני בשערשה קודם שחלה • תפתר וכו' דשא בריית
דשמנכם שנהגו שלא לעשות מלאכה בניהן כגלל הילכך
אין כאן מנכם כיצ ובריך שכל במקום שנהגו לעשות מלאכה
שלא ניתם שלחה מתרת הבאה וקציר כלומר הא
דתמינן לך קוים הבאה כלו הבאה ומתרת וקצירה מתרת תמיד
סד"א העומר מתרת הבאת המנחו ומתרת מחר קצירו
לסריוס ור יוסי אמר לא שלח הקצירה תמיד מתרת הבאת המנחות
וקצירה ר לפום כן חזר יוסי כס
בתמיהה כלו וכי לפי זה שכחמר
דר יוסי אמר קולקציר לפסח
דהוה מרמה דין זה ומסו הדין
מורמה קנר לרבים ונטמא כלו
סעומר שהוא נרבים ונטמא הם
מקנר ניהן לו מה לסניה לקרבן
חו סיחי לאסורו דהבא לסריוס
תלוים בשע הקרבן ער סיקריב
סקרבן וכיון דנטמא נרמה והו
הלין סברת ר יוסי התם והתמ
קח מתמה סיכי סלקח דעתך
דרבי יוסי הוא דאמר הבא קודם
לקצירה והא כ"ע ידעי דרבי מי
חוי כה. וכו' ולדעתך לאמרת
דהוא מבר קודם לקצירה הא כי
קנר נפסח נקנר וחיטת ולחמי
חור היחיד לאסורו הלא היפוך
ר יונה הוא דאמר קודם לקצירה
וד יוסי הוא דאמר קודם הבאה
והכי חיתא בתוספתות דבכלי
לסלקא דעתיה דנמ ר יונה אמר
קודם לקציר' העומר ור יוסי כר
זכרת אמר קודם להבא העומר
זו בכרם זו מתקיבין בעינן
דבכרם והאמר לא בעינן בכרם
לה תתמכתו דאמ עסביב ואפי
הערוס לחוד העומר כא ומתיר
ונלמו קודם לקצירה אין קיימין
דהא כא בכרם רומיה רבכרם
ובכרם מקונרין אותה לעומר
בשעת קצירה היא דכתיב כרמל
דשייכו כר מלה וכלותו ומן הוא
דדרשינן להאמרת לא בכרם אלא מ"מ שערים שמא בשעת קצירה
בעינן הערוס • תמנכם כיצ בניסן עשיתם מכין התבות • ונתלם
סקלא כידו השבלת עגמם בעקיש בידו מן סארץ וכא לחוור
ונם תלה סותלה בחקום ט כא כלומ' במקום הטיט הלא סתמר
לקלוט קודם העומר אמם לא תקלוט תקורם עד העומר הכא
פלחמרן בתמנכם אלא לא במקו הנריל שהוא מקום היוכם שתים
מחיר לקלוט • והדיים כאן יג וט"ו כלו ומ"ם דמתיר הערוס
ק דשכחה ממני קתני שמנכם כיצ ליתני כיר דמי דכעינן
קלים לפני העומר מיכדי שמעי ליה לר יסודם דמ' כפ"ק דלה
ובפ"ב דשביעית כל ברכבה שחיבה קולטת לג' ימים שוב חוזה
קולטת ומקוקיא כמי דהא מיכחיר וט"ו ומקנת יו ער הקרבת
העומר דכיצ שם ליה ושמנה שא מרנקת יג שם דכשנכסת ליל יו
בניסן שכבר יהא כשרה שילכך אין כאן שלשה ימים הלא כי מנכם
כיצ דהוי להו יג יר וט"ו • מילתיה דר מכיבא מסייע לי דתניא
דבני בשערשה קודם שחלה • תפתר וכו' דשא בריית
דשמנכם שנהגו שלא לעשות מלאכה בניהן כגלל הילכך
אין כאן מנכם כיצ ובריך שכל במקום שנהגו לעשות מלאכה

שלא יניח מתרת הבאה וקציר מתרת קצירה כלומר הא
דתמינן לך קוים הבאה כלו הבאה ומתרת וקצירה מתרת תמיד
סד"א העומר מתרת הבאת המנחו ומתרת מחר קצירו
לסריוס ור יוסי אמר לא שלח הקצירה תמיד מתרת הבאת המנחות
וקצירה ר לפום כן חזר יוסי כס
בתמיהה כלו וכי לפי זה שכחמר
דר יוסי אמר קולקציר לפסח
דהוה מרמה דין זה ומסו הדין
מורמה קנר לרבים ונטמא כלו
סעומר שהוא נרבים ונטמא הם
מקנר ניהן לו מה לסניה לקרבן
חו סיחי לאסורו דהבא לסריוס
תלוים בשע הקרבן ער סיקריב
סקרבן וכיון דנטמא נרמה והו
הלין סברת ר יוסי התם והתמ
קח מתמה סיכי סלקח דעתך
דרבי יוסי הוא דאמר הבא קודם
לקצירה והא כ"ע ידעי דרבי מי
חוי כה. וכו' ולדעתך לאמרת
דהוא מבר קודם לקצירה הא כי
קנר נפסח נקנר וחיטת ולחמי
חור היחיד לאסורו הלא היפוך
ר יונה הוא דאמר קודם לקצירה
וד יוסי הוא דאמר קודם הבאה
והכי חיתא בתוספתות דבכלי
לסלקא דעתיה דנמ ר יונה אמר
קודם לקציר' העומר ור יוסי כר
זכרת אמר קודם להבא העומר
זו בכרם זו מתקיבין בעינן
דבכרם והאמר לא בעינן בכרם
לה תתמכתו דאמ עסביב ואפי
הערוס לחוד העומר כא ומתיר
ונלמו קודם לקצירה אין קיימין
דהא כא בכרם רומיה רבכרם
ובכרם מקונרין אותה לעומר
בשעת קצירה היא דכתיב כרמל
דשייכו כר מלה וכלותו ומן הוא
דדרשינן להאמרת לא בכרם אלא מ"מ שערים שמא בשעת קצירה
בעינן הערוס • תמנכם כיצ בניסן עשיתם מכין התבות • ונתלם
סקלא כידו השבלת עגמם בעקיש בידו מן סארץ וכא לחוור
ונם תלה סותלה בחקום ט כא כלומ' במקום הטיט הלא סתמר
לקלוט קודם העומר אמם לא תקלוט תקורם עד העומר הכא
פלחמרן בתמנכם אלא לא במקו הנריל שהוא מקום היוכם שתים
מחיר לקלוט • והדיים כאן יג וט"ו כלו ומ"ם דמתיר הערוס
ק דשכחה ממני קתני שמנכם כיצ ליתני כיר דמי דכעינן
קלים לפני העומר מיכדי שמעי ליה לר יסודם דמ' כפ"ק דלה
ובפ"ב דשביעית כל ברכבה שחיבה קולטת לג' ימים שוב חוזה
קולטת ומקוקיא כמי דהא מיכחיר וט"ו ומקנת יו ער הקרבת
העומר דכיצ שם ליה ושמנה שא מרנקת יג שם דכשנכסת ליל יו
בניסן שכבר יהא כשרה שילכך אין כאן שלשה ימים הלא כי מנכם
כיצ דהוי להו יג יר וט"ו • מילתיה דר מכיבא מסייע לי דתניא
דבני בשערשה קודם שחלה • תפתר וכו' דשא בריית
דשמנכם שנהגו שלא לעשות מלאכה בניהן כגלל הילכך
אין כאן מנכם כיצ ובריך שכל במקום שנהגו לעשות מלאכה

מה נפק מבינייהון עבר והבי על העתהון דחברייא פסול על העתי דר זעירא כשר דברי חכמי ר יבר בון ר חייא בשם רבין בר חייו והן שהביאו שלש לפני רה אבל הביאו שלש לאחר רה העומר בא מהן ראשונה ושניה כשרין ושלישית פסולה ועסעבר וסביות פסול מכלל ועיפה לחפיק ליה מכבורים עבר והביה כבר דכבורים דרשין ליה לכתחלה

מתני׳ האוכל מהם כזית בפסח מצה יצא ח בזית חמץ חי בה כרת נתערב א מהם בכל המינין הרי זה עובר בפסח הנודר מן הפת ומן התבוא אסור בהן דברי ר מאיר וחכמים או הנודר מן הדגן אינו אסור אא מהן וחייבין בחל ובמעשרו׳

גמ׳ א״ר יעקב בר זברי זאת אומרת לוקין על חלתן דבר תורה ר ירמיה בשם רבי חייא תפתר שאבל כזית מזה וכזית מזה אמר ר יוסי אפילו תימר כזית מכלהון שנייא היא שבולהון לשם חמץ׃

פיסקא מעשר שני והקדש שנפדו ובו׳ רבי זעירא בשם רבי יודה מעשר שני שהקדימו בשבלים פטור מתרומה גדולה רבי יונה בעי כמאן דאמר אינו בנבסיו ברם כמאן דא בנבסיו הוא חייב א״ל אוף אנא סבר כן הוי מעשר עני הואיל ובל עמא מודיי שהוא בנבסיו חייב הוי פליג היא מה חייב אפי תרומה שבו חייב ומה פטור אפי חולין שבו פטורין מה חייב עשאו תרום מעשר על מקום אחר מה את עבד ליה בגריש שנרמע או בעיס שנרמע ר יוחנן אנא בעית ר יאשיה א אנא בעיתה מה בין גריש שנרמע לעיסה שנרמע גריש שנרמע את אמר חייב עיסה שנרמע את א פטורה עיסה פטור לפילו חולין מכי כנון כל שאר חון מחלק שתרומה קרוי חולין דברי לוים כפרך שתרומה שם כו פטורין מן שחלה דחסיב כמו שקדם׃ למען דתיר חייב בתרומה גדולה כשהקדימו כשכולים׃ עשאו תרומת מעשר על מקום אחר מהו כלה ברלא עשאוכו כיון דטבל חסיב דחייב בתרומה גדולה וחור ופשאו תרומת מעשר על מקום אחר מסוג שתחול עליו תרומה גדולה שלנו אומרים מהו חוזרים כגרים שנרמע או כעיסה שנרמעה כרמעה ותניי גרים שהיו כשנרמעים עמיין כרי קרויין גרים וטופלין גרגרי חטים מסס כשמתיבשים וטופלים בקרקע ופכל כגרים חטין של תרומה׃ שתאמר חייב דכיון דכשנלה כלמע סגלים שלו קרוי תרומה כשכולים לאחר ממש מן סגרים הוא תרומה מק ומה מעשר שע דהקריס לתני קרילת שם תרומה שלהן מקדים לא כל שכן ושם כן כשנרמע שנפל כו תרומה מנה מין מת מימי ופעור וטעפין חלק תרומות שנמעטות וטעיפן מאה כפגר כלן׃ עיסה שנרמעה כגון שנחערב בקמח חולין קמח של תרומה לא

מה נפק מבינייהון עבר והבי על העתהון דחברייא פסול על העתי דר זעירא כשר דברי חכמי ר יבר בון ר חייא בשם רבין בר חייו והן שהביאו שלש לפני רה אבל הביאו שלש לאחר רה העומר בא מהן ראשונה ושניה כשרין ושלישית פסולה ועסעבר וסביות פסול מכלל ועיפה לחפיק ליה מכבורים עבר והביה כבר דכבורים דרשין ליה לכתחלה

מתני׳ האוכל מהם כזית בפסח מצה יצא ח בזית חמץ חי בה כרת נתערב א מהם בכל המינין הרי זה עובר בפסח הנודר מן הפת ומן התבוא אסור בהן דברי ר מאיר וחכמים או הנודר מן הדגן אינו אסור אא מהן וחייבין בחל ובמעשרו׃

גמ׳ א״ר יעקב בר זברי זאת אומרת לוקין על חלתן דבר תורה ר ירמיה בשם רבי חייא תפתר שאבל כזית מזה וכזית מזה אמר ר יוסי אפילו תימר כזית מכלהון שנייא היא שבולהון לשם חמץ׃

פיסקא מעשר שני והקדש שנפדו ובו׳ רבי זעירא בשם רבי יודה מעשר שני שהקדימו בשבלים פטור מתרומה גדולה רבי יונה בעי כמאן דאמר אינו בנבסיו ברם כמאן דא בנבסיו הוא חייב א״ל אוף אנא סבר כן הוי מעשר עני הואיל ובל עמא מודיי שהוא בנבסיו חייב הוי פליג היא מה חייב אפי תרומה שבו חייב ומה פטור אפי חולין שבו פטורין מה חייב עשאו תרום מעשר על מקום אחר מה את עבד ליה בגריש שנרמע או בעיס שנרמע ר יוחנן אנא בעית ר יאשיה א אנא בעיתה מה בין גריש שנרמע לעיסה שנרמע גריש שנרמע את אמר חייב עיסה שנרמע את א פטורה עיסה פטור לפילו חולין מכי כנון כל שאר חון מחלק שתרומה קרוי חולין דברי לוים כפרך שתרומה שם כו פטורין מן שחלה דחסיב כמו שקדם׃ למען דתיר חייב בתרומה גדולה כשהקדימו כשכולים׃ עשאו תרומת מעשר על מקום אחר מהו כלה ברלא עשאוכו כיון דטבל חסיב דחייב בתרומה גדולה וחור ופשאו תרומת מעשר על מקום אחר מסוג שתחול עליו תרומה גדולה שלנו אומרים מהו חוזרים כגרים שנרמע או כעיסה שנרמעה כרמעה ותניי גרים שהיו כשנרמעים עמיין כרי קרויין גרים וטופלין גרגרי חטים מסס כשמתיבשים וטופלים בקרקע ופכל כגרים חטין של תרומה׃ שתאמר חייב דכיון דכשנלה כלמע סגלים שלו קרוי תרומה כשכולים לאחר ממש מן סגרים הוא תרומה מק ומה מעשר שע דהקריס לתני קרילת שם תרומה שלהן מקדים לא כל שכן ושם כן כשנרמע שנפל כו תרומה מנה מין מת מימי ופעור וטעפין חלק תרומות שנמעטות וטעיפן מאה כפגר כלן׃ עיסה שנרמעה כגון שנחערב בקמח חולין קמח של תרומה לא

מנטרפת

לא מניכא קרינא כיה ולא תרומת ותרומה גדולה ולא לא חלכין וכו׳ דהא מולה מיכיס תרומת מעשר ומעוס הכי חייב כתרומה גדולה וסכי כמי מיירי בסטרים התרומה מעשר ממנו עלינו לכל הפרים עלינו ממקום לאחר תנ לא קרינן כיה ממנו וחלכה דסויינו מכיס וכיה והוה מתמר לא כרת כלומר לא כרת׃

פיסקא כמאן דאמר ליכו כנכסיו והוא רכי מאיר כפרק סלים מקדש דסבר דמעשר שני ממון גבוה הוא ודאי לשקדם וקרינן כיה דגנך ולא דגן גכוה סילכך מתרומה גדולה פטור מה דהיו לחויים ליתן הכעלים מאותו חלק אלא לא קדמו והעריכו׃ כדם כמאן דאמר כנכסיו ומוא דכי יסודים כף מנוכר דסיכירא ליה ממון סדיוט הוא חייב כתרומה גדולה דלנך קרינן כיה׃ מעשר עני הואיל וכל עמא מודיי שהוא בנכסיו היא אם שקדימו כשכלין חייב כתרומה גדולה והאי דלא קטרינן ליה מקרא דמעשר מן מעשר לשטוא דמעשר דאמון מייתי׃ סוי מלינא הוא מאן דאמר חייב לפילו תרומה שכו חייבת ומאן דאמר פטור לפילו חולין שכו פטורין סוי אומר מופלגין שכרותיהם ווהו דלרבי יהודה דחסיב נכסיו לפילו חלק התרומה שכו חייבת כחלה דאף על גב דתרומה דעלמא פטורה מן שחלה כרחיתא כספרי שכל חייבת דהא אם מעשר שני עלה ולמאן דאמר

פטור לפילו חולין שכו כגון כל שאר חון מחלק שתרומה קרוי חולין דברי לוים כפרך שתרומה שם כו פטורין מן שחלה דחסיב כמו שקדם׃ למען דתיר חייב בתרומה גדולה כשהקדימו כשכולים׃ עשאו תרומת מעשר על מקום אחר מהו כלה ברלא עשאוכו כיון דטבל חסיב דחייב בתרומה גדולה וחור ופשאו תרומת מעשר על מקום אחר מסוג שתחול עליו תרומה גדולה שלנו אומרים מהו חוזרים כגרים שנרמע או כעיסה שנרמעה כרמעה ותניי גרים שהיו כשנרמעים עמיין כרי קרויין גרים וטופלין גרגרי חטים מסס כשמתיבשים וטופלים בקרקע ופכל כגרים חטין של תרומה׃ שתאמר חייב דכיון דכשנלה כלמע סגלים שלו קרוי תרומה כשכולים לאחר ממש מן סגרים הוא תרומה מק ומה מעשר שע דהקריס לתני קרילת שם תרומה שלהן מקדים לא כל שכן ושם כן כשנרמע שנפל כו תרומה מנה מין מת מימי ופעור וטעפין חלק תרומות שנמעטות וטעיפן מאה כפגר כלן׃ עיסה שנרמעה כגון שנחערב בקמח חולין קמח של תרומה לא

מנטרפת

רבי תנחום בשם רבי הונא נדיש שנדמע עד שלא נדמע עבר והפריש ממנה תרומה הוא תרומה עישה שנדמעה עד שלא נדמעה עבר והפריש ממנה חלה אינה חלה דתנינן תמן המפריש חלתו קמחו אינה חלה וגזל ביד כהן׃

פיסקא ומותר העומר מתני׳ דלא בר עקיבא דר׳ עקיבא מחייב בחלה ומעשרות׃

פים׳ ותבואה שלא הביאה שליש מט דרבנין נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה מה לחם האמור בפסח דבר המביא לידי מצה וחמוץ אף לחם שנאמר בחלה דבר שהוא בא לידי מצה וחמוץ מה תרומת גורן מפירות שהביאו שליש אף זו בפירות שהביאו שליש ולית לר׳ לעזר לחם לחם אשכח תני בש״ר לעזר אין אדם יוצא ידי חובתו בפסח ואינה חייבת בחלת מהו שחייבין על לחם שלו משו׳ חדש אד יודן בתיבן ולח וקלי וכרמל לא תאבלו את שחייבין על קלי שלו משו חדש חייבין על להם שלו משום חדש את שאין חייבין על קלי שלו משו חדש אין חייבים על לחם שלו משו חדש

מצטרפת שעור חלה של קמח לחולין עם שתדומם משו׳ לכקמח ליכה חלה בדמפרם ולוגל׳ עיסה קמח דלוי לעיסה ועומד לכך עיסה מכופה אם לו הכי פסיר׳ עיסה לטון עירוב כמן שאכת ע סה והכא מיכשיל לן הלי מעשר שני שסקדישו בסכולים דתמרינן דלמן דאמר נכסיו שוי דמייב בתרומה גדולה והוא שעשו תרומת מעשר על מקום אחר והשתא מלי חיוב דמייב בתרומה גדולה היכי מרמי ליה מס כמו הקיום דרלוי להתחייב לו כמו הגדיש דרלוי שטוטלין ממנו תרומה דלמן תימר דלמי לגדיש שכלמא להכי קריתך שם וכוליה שוי תרומה ולא פקע לה מעשר שני מיה דכעור חלק תרומה ותרומת מעשר שכו ומן דחיול שם במקנתו חיול בכלו לכל מין תימר דמרמינן ליה לקמח שלא בתקן לחם כן לא להכי קריתך שם לחול ולא חלה ולא משנינן לה׳ תנור רבי תנחומא וכו׳ דתניכן תמן לקמן פ״ב׳ ועד דכל פירות זה שבחבי בפיסקא זו בכללות שלחם ועד סוף הוא לקוח מנמוקי מהר״ר שלמה סירילו זל נאמר שבחתי בפקדתי דכל הלכה פסוק רופפת בידי ומוכח לחי כה סוף כאור לאחד מן הגדולים על שכמי לשאכן לשכרכו עשרו לי ומחני זה כהלכ׳ זו על הרב שני׳ פשחבתי כפירושי וכשבחתי ואחי לאו לחריון ולשלחי לת דכרי לות כאו הלה כמל׳׃

פים׳ מתני׳ דקתמרה דמותר העומר שעור שעור מן שמפשרו אתי דלא כלפ׳ חבי

אמר רבי זעירא כתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך דבר שהוא נזרע ומצמיח יצא פחות משליש שאם נזרע אינו מצמיח׳ מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר שני דברים רבים על אחד ונבטלין אותו וכא הוא אומר הבן אמר ר׳ יוכי בר בון כיני מתנית בזיתה וכזית מזה הנודר מן הפת וכו׳ הא הנודר מן התבואה אסו בכל לרבנן רבי חייא בשם רבי יוחנן כיני מתניתא אף הנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהם׳ מה נן קיימין אם באומר פת תורה מעותה אף האומר תבואה תורה יהא אסור בכל דכתיב ותבואת הכרם או באומר פת סתם אין לך קרוי פת סתם אלא חמשת המינין בלבד׳ אלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות הלקט והשכחה והפאה והתבקר ומעשר עני שנשל תרומתו ומע והקדש שנפדו ומותר

בתם לידי מצה וחמץ וכין בפחד דלות ליה לכל סכנים סם תבלה סלים חיכם לחם לחכל לחיכה דרבנן קא כעי מי אמרין כיון דאית להו נזרה סוה וקאמרי דתנורים סלה כהנים סלים לחם מיקרייא מהו סיסת חייבין על לחם סלה

חנוס חדע מי אמרינן דכיון דמרי ותלתם כדמני לס כרים פרק נהנו עוכרין׳ הרי זה עיכר כשסת מפרש התם כגון דחוכה כיה כזית בכדי אכילת פרס עיון סם׳ סנידר מן ספת וכו׳ דכרי רבי מחיר לקמן מפרש ורבי מחיר למעוטי סנודר מן הדגן קאמר דאסור בכל וחכמים מומרים הנודר מן הדגן לקמן מ׳ קי סף סנודר מן הדגן׳ וחייבין בחלה ומעשרות חסוס לכעי למתני חלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות ואלו חייבין מן החלה ופטורין במעשרות ומטורין בחלה תבל סכל חייבין בחלה ובמעשרית לומר הכא סן מוין

ולא ככל דותה׳

נמרא ואת תומרת לוקין על חלתן דכר תורה חסוס דקא סלקא דעתך דאתני דתני בחוכל מכל כזית כפחה כלומר כזית מכלהו בחדא מחתא ומסוס רבי אמר דהדא אמרת לוקין על חלתן דכר תורה דאם לא כן היכי מוחייב על כזית חמץ ויש בכזית מנה ושלא כל מין מבטל לחברו אלא ואתי דמין כל מין מבטל לחברו וכיון שכן הא מיבעי ליה סם לאתרחה ולוקין על חלתן דכר תורה וכמדומה לכדרך קוסיא לומר כן ומקשי לרים לקים ליתר לעיל מין לוקין על חלתן דכר תורה ומפני תפתר שחכל כזית חוס וכזית חוה דסשחת ליכא למימר דאתי מין ומבטל לחברו ולא קשיא לרים לקים ומה קא משמע לן הניחין תורת ודוחק לך׳ סניחא חוה סכלהון לחם חמץ וכיון דיש בהם חמץ ובגללה סוו כמין אחד דליכא למימר אתי כל מין ומבטל לחברים׳ מחלפא סטתיה דר׳ יוסי חניא דידיה תרידים׳ תמן לעיל נכי פגול ונותר דסמקני וה כוה דרבי ויהכן אמר לא כטלו וה את וה ורים לקים אמר דבטלו וקאמר לא כך אתא דרים לקים דאמר מין לוקין על חלתן דבר תורה הוא כדאמרים דבבר דשבועות ומתי מכטלין וה לה אמור כרם הכא אבי דברים רבים על אחד ומבטלין אותו וכבר כבלו עלה בשעה אמור ושבת אמור כולהון לחם אחד ולוקין על חלתן אחד אחתי אחרכו על אחד ולבטלו יהיה כיון דאין וה אמור ואין וה אמר קושיא וה עוקר הקדמתי וחזור למה אמרה לעיל דאחניתין כזית חוה זכזית חוה קאמרת׳ הא סנודר מן הפת ומן התבואה אסור לרבנן כתניתם כלומר להלחרת אמור הן כלומר כוון לוקה אבל אם עבדו דלא כרבי אבל אסור אחד מכל אחד ואחד כל ליתא דתניא כנגד הנודר מן הירק מניין דנודר מן התבואה אחד אסור אחד מכל אחד ואחד ומן הפת אחד אסור אחד מכל אחד ואחד ומן הדגן אחד אסור אחד מכל אחד ואחד ת״ל כל נדר כל שבועת אסר כל נדר אחד אחד מכל אחד ואחד׳ ומנין לרבות את הכל ת״ל כל׳ ומנין לרבות את הכל ת״ל כל׳ ומנין לרבות את הכל ת״ל כל

ומותר העומר ותבוא' שלא הביאה שלש ר'לעזר או'תבואה שלא הביאה שלש פטורה מן החלה:

גמרא רבי הושעיא שאל לבהנא מנין שהן חייבין בחלה ופטורין מן המעשרו'א'ל לא תימר לי תרימו ובן תרימו חזר ואמר מארבע עשרה מה ארבע עשרה חייבין בחלה ופטורין מן המעשרו'אף או חייבין בחל ופטורין מן המעשרות רבי יוחנן בשם רבי ינאי זה אחר משלש מקריות מחורזין שיש בתור'ובא הלוי בי אין לו חלקונחלה עמך מה שיש לך ואין לו את חייב ליתן לו ויצא הבקר שידך וידו שוין בו הוא לקט שבחה ופאה הוא פאה הוא הבקר:

פיסקא מעשר ראשון שנטלה תרומתו ומבין שנטלה תרום לאו בחולין הוא תפתר שהקדימו בשבלין דא"ר אברהו בשם רשב"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין פטור מתרומה גדולה. אר' יוסי בתיב את כל הלבו את מקדשו ממנו ולא חלבו וחלב חברו אר' יונ'כתי והרמות ממנו תרומת ה'מעשר מן המעש' ולא תרום מעשר מן המעשר בשבירה והפריש אח"כ תרום מעשר שבו אבל אם הפרי'תרום מעש' ואח"כ מירחו לא בדא בשהפריש ממנו עליו אבל אם הפריש ממקו'א'עליו לא בדא פשיט'על דרבנין בהרהן פחות מש' יש שאינו נגרר לענין המעשרות רבי יוסי שא' על דעתיה דרבי לעזר מהו שיהא נגרר לענין חלה בעיסת האורז.

שמואל

פותר העומר מהעומר סוס כח משלם מלין והיו לוקחים ממנו סמוכסר מפופס כשלשם עשר פעם וזהו ממש פסיום נשאר מלאתו המפופס נקרא מותר העומר. ותבואה שלא הביאה שלש כתבואה כתר פלים לזליכן וכיון דכתם לירי מנה וחמין ומשום דכי חייבת כחלם ורבי מליעזר פוטרה מחלם מקרא דכתיב כראשית גורן כן תרימו כמו שיתבאר לקמן בגמרא. מנין פעם חייבין בחלה ופטורין מן המעשרו'לפי שעד'לפו מחל'כמי. אמר ליה כהכ' לרבי הושעיה לא תימר לי תרימו כן תרימו כלומר דכחלה כתיב חלם תרימו וכתיב גבי כתרומת גורן כן תרימו וזהו שאמר לו לא תימר לי וכי אין לתה מוכרח לומר לי שכתיב אמר בחלה תרימו וכן תרימו שם כן רבוי תרומות הללו לשם לומר לך דאף על גב דפטורה ממעשרו חייבת בחלם וזהו שנוי חדש ומזר ואמר שנוי לחר יתי הדא לשם חייבין בחל ופטורין מן המעשרו'גמרינן מיר שבא שבאי ושבא שחלקו דסיו זוכים מן המפקר וסיו חייבין בחל ופטורין מן המעשרו' אף כאן לקט שכחה ופאה ומפקר דכלהו משום הפקר לתו חייבין בחלם ופטורין מן המעשרות ודכנו משום זל כתב זם סירוסלמי בפירושו על שמעתה ופירשו כוש שלשון סורם רב לוטעים סיס תמיה אבל שפי לתכן למאי לא מטירי מחלם כמו מן המעשרות. ומסיק לו פם כא לא תימר לי בלו לא תפקי לי ממש דכתיב בתרומת גורן כן תרימו גם סיס ללמוד שבשבו שבחלה ופטורין מן המעשרות כדלימק בש' יונח דיפן מר כאן לשונו בחור דבריו דכשפת שכין כרכרי רב הושעיה רמס שסיס תמיס למס חייבין בחלם שוה משום דכתיב בחלם בתרומת גורן כן תרימו ושפס פתרומת גורן פטורים גם החלה רחוים סיס להפשר על זה שמיב לו כהכא דלא תקשי לי מוה סיס ללמוד משבא שבשבו ושבא שחלקו מסיו חייבין בחלם ופטורין מהמעשרות ווס הפירוש פכון שוה לולא דלשון חור ואמר לא תקי ספיר דהיה לו לומר לא תימר לי תרימו וכן תרימו דגמרינן מיר שפס ויתלו חור ואמר. וס שאחר מקריות מיוורין שבתורה שעם להפקר שוה לפטור מן המעשרות וכיון דהפקר פטור סיה פאה היה לקט שוה משפס דכלהו משעם הפקר כדלמרן לעיל:

פיס. לפו כחולין שוה כתמיה וזה דפ"ר דנטל תרומתו דמת ניתין כתרום גרול קל שמיק ולפכי בעי וכי לפו כחולין מתוקנין שם וכיון דחולין מתוקנים שם פטושל דחייבין בחלם ופטורין מן המעשרות ומפני דנטלה תרומתו לפו תרומת גדולם מלפ מנטלה ממנו תרומת מעשר שמחוייב ללויים ומיירי שהקדים להוציא המעשר כעודו כשבלין קודם מרוח ומן הדין היה לפקדים למעשר תרומם גדולה ומן שמותר ממנו לפו תרומת גדולה ועכשו העדיפו ללוי וקלם כדי שלא יחקרנו לפ' משחמשים והוציא ממנו תרומת מעשר כדינו אבל תרומה גדולה לא סוציא ולמדתנו המשנה דפטור כדרבי אבהו דאמר דאמע' לפון דהקדימו כשבלים פטור מתרומה גדולה. אמר רבי יוסי כח ליתי טעם לדרבי אבהו. כתיב בפרשת קרח כעכין מעשר ראמון. לת כל חלבו וכו' אבל מתנותיכם תרימו לת כל תרומתם' מכל חלבו לת מקדשו ממנו זהו לשון פכתוב ותרומה קרויה חלב וכיון דאמר חלבו וממנו פלומר חלבו שמחוייב מעשרו מהול תרומת מעשר המחוייבת ללויים ולא חלבו וחלב שכרו לזהוית החלב שמחוייב שכרו לזהוית והייבו שיטרול דמן סדין שיטרול לת שהחייב דק דם מעשר שהחייב דכיון דכתיב לחם ושלמי לחם סול מחייבין לו דילפת נבי קלי כתיב ומתקם ליה ומה קלי חין דכתו שלא מחר פלים לף לחם ס"ל ומנחו דכתי הויל קומטת דמילתת ומעמת דלית נכויסו כמו כרמל ודכסיכן כר חלם כלומר סיסים חלם הדגן בסכולת ככר וכפת פסול חלם רומם כדפירש סערוך ז"ל והייבו סיסיה נגד נשמה ונתנדל ולפ כן פיון דלתתקם לכרמל' ולקלי וכרמלת הוה לפחד מהכיה פלים ולקלי פלים ולקלי לעשות דקלי קודם הכפת פסלים לפ כמי ס"ל כעיכן ליה. אלא ועיר'כתיב פשר העמר לת כל סבואת ודרך סדי הוה בנותן טעם לפת תבואה חלם סכיפה פלים פטורים מן המעשרות וכפרקת קמח דמעשרות מכן מלוחתי חייבין במעשרות וכו' סתבואה משפכניפה פלים ומייתי פתם כתלמוד הא דרבי זעירא. פשיטא דלרבנן דמתני' כסכן פחות משוש כלומר כתבואה חלם סכיפה פלים ודלי דסברי פתם סמרים שני חלקים מתבואה מכיפה פלים וחלר חלם סכיפה לעכין מעשרות דלינו נגרר לותו החלק לומר דחייב כמעשרות חלב לותם מכיפה משום דחמרם תורם לת כל חלבו ממנו ונם מן תרומין הן הפטור על החייב ומלכי חלם דכתיב ידיסותיכם ונערום חלית מילתת דסיינו חכור וכל שכן לר' לעזר דפטר חלם כמו לן מה פנסתפק ר' יוסי כר חיית סוה לרבי לעזר דמתניתין דמתו פיסא נגרר לעכין חלם כעיסת האורז דתנן לקמן מנחות עם פחות מכלים ובכולם

שמואל בר אבא שאל איזהו חדש וישן שבתחלה שתי שרות אחת הביאה שליש וא' פחות משליש לחלה א' ולמעשרות אחת פחות משליש ואחת עשבים לחלה ב' למעשרות אחת אחת הביאה שליש וא' עשבים בין לחלה בין למעשרות שתים:

מתני' או פטורין מן החלה וחייבין במעשרות האורז והרוחן והפרגין והשומשמין והקטניו' ופחו מה' רבעי' בתבוא הספגנין והרובשנין והאסקריטין וחל המשר והמרומע פטורין מן החלה:

גמרא בנתים מהו רבי יונה בשם רשבל בנתים כבראשונה רבי יוסי בשם רשבל בנתים כבאחרונה איזהו בנתי העושה עסה מן הטבל חלה חייבת בתרומה תרומה חייבת בחלה מנין שחלה חייבת בתרומה רבי יצחק בשם שמואל בר מרתא בשם רב חלה תרימו תרומה כחלה הרימו תרומה מנין שהתרומה חייבת בחל מן קושויפתרין הרן קרי' מראשי' ערסותיכם תרימו תרימו תרומה מאותה שבתוב ראשית תרימו חלה. הספגנין טריקטא והרובשנין מילי נאלה והאסקרישין חלטין רשוק וחלת משר חלטין דמוי רבי יוחנן אומר טריקטא חייבת בחלה ואומר עלין המוציא למה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפטח רשבל

נגבלם חמשה דברים מי לחרינן דמיהי דמגרך מיחה כמבן לורי ותי קלמר כמתניתין דפטור מן החלה מגרך כלה מנגר לחמה דמודם דילמא לין תורמין מן ספטור על החייב ואלא תלוסה הוא ולא מיפטיטא? מיוסחרא ויתן ס אלא דתכן לקמן בפרק רבועי קב יתן ונקב חרם בפבבו זס כוס רבי ישמעאל לומר ישולמן פלחנא וחבירים פומרים. לחת מכוחה פלים לפני רחם הסכה ולחת לחר רחם סנפה. לחלה אחת סוף ומסלין חוו על ו כרבן ולהעשרות לה דפתר שלים פולטין. לחת פחות מחלים ולחת עשבים מחים לחלה דפחות מחלים רחוי לחלה כרבן דמתניתין יעשבים לוחם רחוים לפיכך לין חיובטרפין לכל לשערו סוי לחת דחריוסו חרב הוו מתורמין חוו על ו. כין לחלה כין לשעשרות שתים והוו חלם ויתן לחלה ולמעשרות:

מתניתין אורז והרוחן והפרגין והשומשמין מן ממית הם ווה דהוה מני לכלן כתוב חלת קטנית חלה מסוס דחולין כיצד ס רסק כחלוחת כתרק שני דס יעית חלק להם כפני עלמן ופרגין סוף הכשלם בקרא כלעז לדורי דורלם ושומשמין סוף הסומסם כף ח כלעז לוכ'גלי. פחות מחשת דבעים כתבואה לגן לחייר' דפחבואה מעריכן דהה תכן לקמן פחות כבעי ק"ם ולין ל"ד דפתר סוף כהשלה קמה לבל מתבואה בעי דלה כן מחייב ס ופירסן ושבלן פשיט ז כיון דתבואה מעריכן ורחי דכחורסנין סוף חלה ולחי דבקמה מעריכין ונקט בבל תבואה לחידי דסוכיר לורז ולומן וקטנית ססם בעוסס כגרעינן קולס טחינתם הוצרי כמי הקיים כלטון תבואה. סמנין תרגום רקיקי מצה לסמנין וסס הנקרחים כיכולולוס ונקרלו כן לפי שיעשים סמניים ובכלע בס סיון הרבה על דרך הפנוג שהיוס בכלעים בס. לוכמנין מטיגנין בלבם. לוסקרוסין תרגום בפיומית לסקריטין. חלת חמצת תרגום ממחת מצרית ונקרא כן לפי שחולטין לוחס במחבת. פטורין מן החלה דתניא כספרי וטעם חלה כל נחם פרט לחכושל וסמנין ודובאזין ולוסקריטין. מרומע הוא תרומה טנפלם לפ ות חמשה חולין ופטור משום דחמ' קרא תרימו ולא מס פסוק מוסף וקסבר לקי תנא דחלה בומן הוה דרבנן דלי מדלוריתא:

לא אתי לחוש לרבנן ומפקעא חלה לחוריתא:

גמרא בנתים מהו פירוש בנתים הוא כין שתים כלומר עסה היס בה חלה ותרומה וסיה עיפה של טבל כרלקמן מהו לי לחרינן דמפריסין חמנס תר מה וחלה לו דילמא סרי סיה כמרוצע דלחרינן תרימו ולא תורס הבא מן הבא ומי

רשבל א טריקטא אינה חייבת בחלה ואין אומרים עליה הלמה ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ר יוסי אומר תרתי ר יוחנן א טריקטא חייבת בחלה ואום עליה הלמה ואדם יוצא בה יח בפסח רשבל אמר טריקטא אינה חייבת בחלה ואין אומרי עליה המוציא ואין אדם יוצא בה יח בפסח ר יוסי א חורי אמר ר יוחנן כל שהאור מהלך תרתיו חייב בחלה ואו עליו המוציא ואדם יוצא בה יח בפסח רשבל אמר כל שהאור מהלך תרתיו אינו חייב בחלה ואין אומרים עליו המוציא ואין אדם יוצא בה יח בפסח א ל ר יוחנן ובלבד על ידי משקה מתניתא פלינא על ר יוחנן הספנין והדובשנין והאסקרישין וחלת המשר והמדובע פטורין מן החלה פתר לה בספנין שנעשו באור ואין יוצאין בספנין שנעשו בחמה ויוצאין בספנין שנעשו באור ולית הדא פלינא על רשבל פתר לה כשהיה האור מהלך מן הצר מילהון ורבנן פלגין • כהנא שאל לשמואל לא מסתבר בההן מדומע דתנינן הבא כשרובו תרומה א ל אוף אנא סבר כן יא כדתשוק לארעא דישראל את שאל ליה כר סליק להכא שפיע ידא דאר אסי אר יוחנן אפי כאה אחת שנפלה על צט חולין חולין ואמר אברהו כך היה משיב ריש לקיש לר יוחנן ובי הסאה פוטרת את הכל א ל ובי עגול בעגולין ברייא שהתרומה עולה בירו ואת אמר קל הוא אוף הבא קל הוא ויתבינידה שניא הוא עגול בעגולין שכב בטלור יונ ור יוסי תרויהון בשר זעירא

אפי׳

דים לקים למר טריקטא מונע חייבת בחלה ואיינו מתניתין דתכף ר׳ אמר ר׳ כספינין פטורין מן החלה כלומר לפילו כעשו כא ר׳ יוחנן כחמה ובעמא דהוה ליה כמשקה לולפם הפטור מחלה דאין לחם חלה האפוי בתנור כרבתיב ומפו עפר נפים לחמפם בתנור לחך ומנם דאין מומרים פרי׳ כיה והיינו הלא ידי חובתו בפסח ובבלבלו לחם בעיכן ולימא ר׳ יוסי אמ׳ תרמי מתי שני דברים שסיו חולקים דים לקים יחוח למין חדח הא דשריקטא ומניחא שם דבל שם יור ובדקתא לקמן דבי יוסי א׳מורי בלו׳ המיתי׳ • כל שהאור מהלך תחתיו חף על פי שאינו מגדי כמו מפת ולחפיקי הפוי בחמה וקאמר ר׳ יוחנן כל שהאור מהלך תחתיו בין מרבים ולבסוף הדחים בין הדחים ולבסוף פדביך כדאיתא פרק כל שעה חייב וכו׳ ואים לקים לחך כל שעמור מהלך וכו׳ ליפס חייבת וכו׳ דאין עושין מותם כדרך שעושין שאר בלא מור מתחתיו ואינן לח : כעיכן ולימא׳ ובלבד על ידי משקה פלומר הוא מאמרתי בחייבת בחלה הוא דיקא אבל על ידי משקה דליבא משקה בעיכן דאי ליבא משקה אינו אלא המשרת בחמניתין ופטורים ולעון יבלבד על ידי משקה אינו מדויק דשום ליה למימר ובלבד אבל על ידי משקה בלומר שם שאמר תי אוח בלבד אבל יש לא כן משקה ואין הוא לעון פטור ורים פסק כרבי יוחנן ואין אבל לא בלבד אבל על ידי משקין ובתב הרב בית יוסף דבאיכו ירושלמי דהכא ומיהו אפשר לפסכיר לעון ובלבד על ידי משקה בלומר לדבלי דים לקים קאמר הא דאמרת מורה אבי לך ובלבד בפסוח על ידי משקה דאי בפאינו על ידי משקה קיים אבי בפברתי וזה שבתב הרב בית יוסף ואין וכו׳ לכרכם בעור יורם דעם שיתן עכם בעיני ובלבד על ידי משקה בלומר בהא מוריבא לך אבל בהא לא ואין וכן בתב הלי יוסף בפרק כיצד מברכין עכ׳ל • אתר לה בספנין שנעשו באור שפות שפר הוא ודריך לנדום פתר לה בספנין שנעשו בחמה ובדאיתא בירושלמי בספנין שנעשו באור ואין יוצאין בספנין שנעשו בחמה וכן מנחתם בניר אם מיקר שלמה מירושלמ׳ • ויוצאין בספנין וכו׳ אבל נרים שלא שכובר לתכית בספנין שנעשו באור ואין יוצאין בספנין שנעשו בחמה והיא כדאיתא בפרק כל שעה בספנין באור חייבין בחמה פטורין ולית הלא דאיתא דהספנין שעשאן באור פלינ על דים לקים בתמיהה • פתר לה בשהיה האור מן הצד והיינו אמו אם אחמי פתאום דמתוך דמתבשל מסתם בבגדו ולבך יוצאין בו : מילישון דרבנן

פלינו על דים לקים דמבדי מיסת דעל ידי האור שדיק החמה • בשאר אבל משקה דמתניתין אית ואמאי לתנן במתניתין סמדומע פטור מן החלם קאמר • לא מבעיא בהנך שאלה סוף והבי קאמר וכי מין שבדתך מעם שאם שבישו בחמבתנו בוה במדומע דפטור מחלה אייבו סדוכו תרומה ומעשרות חולין ומשום הכי פטור מחלה דאינו דוכו שולין שתרומה סיתה בטלם בדוב מן התורה ואיה חייב בחלה ואמאי מעמו דמכר דך פועל דחלה בומן שום דאוריימא דחלה הוא שכר דמן התורה היתה לא שום שפף דאלו דוכו חולין היתה ומה שהיה דאוריימא היתה בטלה ברוב החולין הלא אתיא חלה דרבנן ומבטל תרומה דאוריימא חלה ודאי דשכר בחלה דאוריימא • שאם תרומה שבטלה על תשעים ותשעה חלין דמכתי מדיעא היו וקשבר שהי תרגן דחלה דרבנן דהי חלה בומן שום דאוריימא לא אתי למיפ דרבנן ומבטל לחלה דאורי׳ תי • וכי השאה הוחת פוטרת שכל בתמיהה • וכי ענול בעגולין במשנת חדומות פרק המפרים תנן ענולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים והקטנים מעלין את הגדולים בלומר כי אם היו שם עשרים ענולים של חולין קטנים ועשרים ענולים של תין גם בן ושם גדולים וכל אחד מהגדולים משקלם תרפעם ליטרין והעשרים קטנים משקלם של כל אחד ליטרא אחד ותתערב בבל שתרבעים ענולים שהוברים ענול אחד של תרומה קטן משקל ליטרא אחת לא ידאי ענול ענול מ׳בפל בתרבעים ענולים ויהיה בבל הדומע אבל נאחר ליטרא אחת נפלה בחלה ליטרא ויעלם אחד ואחד בידך מיבור אחד מהאחד ואחה ויעלמו אחם ואפלו אחד מותר ושיעו דקאמר ענול בעגולין דבר ברוח שתרומה עולה בידו בלומר אחי מקשת לי וכי בחלה פוטרת בבל אבא לאוכל לך וכי ענול בתוך תוחם ענולים דמתני דתרומה שתחם לום׳ שבשתרת ענול מ׳שאי אותה ברור לו שאותו שענול שהעל׳ הוח של תרום ובשאר ושל אחרים אין בדיה לו זה אלא אחי טעמא שוא דאמרינן בן אחום דקולא הוא שקלו דתרומה בזמן שוא דרבנן אוף אבל בחלה דרבנן שום דרבנן ואחי דמוע דרבנן ומקשי לה לחלה דרבנן ושתק דים לקים ובבל תשובם זו ופדיך תלמודא ויתבינים בלומר לי לדים לקים להסיב שניא הוא ענול בעגולים שבבר ענלו דהאחית שאם הבריבו לתרומה בגבדו מם שאין בן בתוך חמין דליבא מעורב ובל הסוגיא הזאת יפשם גל בפרק המפרים עכ׳ם •

תני׳

אפי׳ חטין בחטין טוחן ומתיר אלא אביי הוא דתימר כשהיו פחות מחמשת רבעים אבל אם היו חמש רבעים מצומצמין לא בדא ר׳ יוסי בר בון בשם רבי אבינא לא על הדא את אמרת אלא על הדא דאר׳ יוחנן ספק תרומע פטור מן החלה ספק תרומע ונאכל משום תרומע חייב בחלה עליה אר׳ אבינא הדא דתימר כשהיו יותר מה׳ רבעי אבל היו המשת רבעים מצומצמין פטורה מן החלה׃

מתניתין ליסה שתחלתה סופגנין וסופה סופגנין פטור מן החלה תחלת עסה וסיפה סופגנין תחלתה סופגנין וסופה עסה חייבת בחלה וכן הקנובסאות חייבות׃

גמ׳ הדא איתא שאיל לר׳ מנא בנין דאנא בעיא למעבד אצוותי איטרי מהו דינסבינון ותהא פטורה מן החלה א״ל ולמה לא אתא שאיל לאבוי דרבי מנא א״ל אסור שמא תמליך לעשותה עיסה׃

פיסקא וכן הקנובסאות אר׳ הנינא בן עגיל בשם חזקיה בוקיליטא ריבל אמר שלא תאמר הואיל והוא עתיד להחזיר לסלת תהא פטורה מן החלה אר׳ אבא בר זבדא עיסת מברין חייב בחל שלא תאמר הואיל והוא עתיד להחזירה לסלתה תהא פטור׳ מן החלה אמר רב עסת כותח חייבת בחלה אר׳ בון שמא תטלף לעשות׳ חררה לבנה א״ר מנא צריכין אנן מבריחין לאילן העברין עבירין

ופעמים לחם מפני הדוחק ומחזירין ומכשלין מתני׳ תכשל לאחר זמן מפני שהיא חייבת חלה על עיקרה לחם ע״כ ׳ עסת כותח חייבת בחלה כפי׳ כיצד מברכין בכלי תבי׳ חייב לחם פעמים לכותח פטור מן החלה ואין חייב כחלתה כרקחני טעמא דבי יום דם אומר מעמים מוכיחין עליה עשאן כעכין חייבין כלישורי פטורין ופרש׳ לחם פעמים לכותח אין לו פין לותו כתנור שהוא כחזה עשאן כעכין ערוכה ומקשה כנלישקה נלי דעתים דנלחם עשאם כלמודי כנסרים כעלמא נלח הקפיד על עריכתם ודיבוקתו אינו אלא מק עושין לו ליוליש ע״כ ומפרש קירלוי אל כתב עסת כותח חייבת בחלה פי׳ רש״י כפרק כיצד מברכין לחם וכו׳ ומשם דיין דחוי לאכילה פיתו ופתתו יכן דאי דחייב עסת תחלך לעשותם ס״ה לכנה וכפרק כיצד מברכין מפרש ודיקא שלפיך עשאם כעכין כהכי הוא דמחייבים דמחללפא כעסת דעלמא ותחלך לעשות חררה לכסם מכל כלאוהין פטורה וכיון דכיון נאורת את העם ׳ לאכילה נא תחלפא אי דכרי׳ וכברי׳ מהם דרוצה לומר דהך דעסת כותח חייבת כריתה דלחם סעמי לפותם ולא מכין זה דסתם טעמים הוא

זהו מכיון שאתם לפי מלינו עושה עיסתו מעורבת לסך חיטרי עסיתים וכוה סחלק מלקחתי׳ין סעור חלק מי סמרינן כיון דמעורבת לסך חיטרי עסיתים ואין במעט הוא סעור פטורה מן דילמא סחי תחלעם תו עיסה וחייב לם ר׳ מכח דלמ״ל תהיה פעורה כיון דמפקר׳ לסך חיטרי פלוסה ואין בלקוח סעור חלה וכבזר׳ מכח לאכיי ע״ז סמיב דאסור סחי תחלעם עסה כדי סעו׳ חלה ׳ פיס כוק ויטל דיחוי כתוב כסם ע״ז ולל כ״ק לישל כן מבתבר׳ ע״ש חוסם מן הסלת ול פין חותם כעסה ל כתנור ואח״כ כיתוין לותם ונעשית סול חפה חיובות בחלה וכלבר פיה כקיה בסעור וכלסובכו קורין לכברו הפעיות בפכעות ניקילוט עלי׳ ׳ עכשו מכרין ניחא לעון הביאו לת סכרים החדר ולכרס מיכם ישם כתוב ותלכב לעיבי לת סתי סלביכות וקלמר הלה דעסת מכרין סעשי לותה סעסה לסם כריה לכבות עד שעושין אותם קטה כהיה לחתה דוכיחין ואם׳ב לקחה חעט ועשה לסם מע״ג דלין סם סעו׳ חייב דעסה יחלך לעשותו עכשו חלה תחלל הוחיל וסוא עתיד להחזיר לסלתה ולעשותם כריה לו יהין בחול תהא פטורה חלה חייבת מחת חלה עמו ולריתיי כתוב עכשו ורחיק לעשותם עכשו ולא יעשה לסם מעורבין סם סעו׳ חייב דעסה יחלך לעשותו עכשו חלה תחלל הוחיל וסוא עתיד להחזיר לסלתה ולעשותם כריה לו יהין בחול תהא פטורה חלה חייבת מחת חלה עמו ולריתיי כתוב עכשו ורחיק לעשותם עכשו ולא יעשה לסם

עביצין די יהון עברין לון פחות מבשעור דאינון
סברין דהיא פטורה והיא חייבת:

מתני' המעיס בש"פ פוטרין והלה מהייבין החליט
בש"מ מחייבין והלה פוטרין חלו תור ורקיקי
נזיר עשאן לעצמו פטור למכור בשוק היב:

גמרא תני רבי ישמעאל ברבי יוסי איזו היא
מעיסה ואיזו היא חליטה מעיס נותן
חמין לתוך קמח חליטה נותן קמח לתוך חמין ר'
בר יוסי בשם אבוי אז זה לפטו ואי דאמרין זה
וזה לחיוב איתא חמי וחלטה כל צרכה בית
שמאי מחייבין לא נחלטה כל צרכה בית
שמאי פוטרין רבי יוסי בשר חזקי בשר חיא בשר
חושעיא שני תלמידים שנו אותה. רבי אימי בשם
רבי יוחנן על הדבר הזה הלכתי אצל רבי
הושעיא רובא לקיסרין ואמר לי שני תלמידים
שנו אות והכמי אומרי לא כדברי זה ולא כדברי זה
אלא הנאפ בתנור חייב באילפס ובקדר פטור איזהו
חלוט ברור כל שהאור מהלך תחתיו אמר רבי
יוסי אפילו האור מהלך תחתיו כיון שהוא עתיד
לעשותו בצק הייב בחל' קמח קלי שעשאו בצק
חייב בחלה ר' יוסי בשם' יוחנן והוא שאפאן חלות
תורה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו פשור דכתיב
ראשית עריסותיכם ולא של הקדש למכור בשוק
חייב לא בדעתו הדבר תלוי בדעת הלקוחו הדבר
תלוי שמא לא ימצא הלקוחות ונשבלו מיד:

מתניתין

עשה כעכין והכ' הוא מעמ' תמלך ולחי מפרש' דאפ' דמחייב
הכא הוא בעשוי' כעכין כיון דסהכ' ליך קא' מעמ' תמלך לעשות
מ' ר' והרי עשוי' כעכין ומכעכין אפי' גלוסקא לא שייך לומ' מעמ'
תמלך לעשות' מרפס ושנך לי' כוס דכריתא דהת' מיקרי לעניל"ח
לאחר שאפאו וא"ה תני טעמא
דכעכין למודים לעכין מס יהיו
לחסה לאו אכל הכא כעם קלי
והלי אתא לומל לאפוקי כדלעיל
דאפ' תמלך וא"ה קאתר לעשות
כותח כלומו כעור עשה וכותחו
לעשותה לכותח חייבת כחלה
אפ' תמלך ואפ"ה דכיוב
מכדכין אוח דלא אל טעמא
דאפ' ומלך אלא מאר אעפ"ג
למודים לעכין מס יהיו
כעכין חייב וכעעמין אעפ"ג
עכינין פתרוכו הכינן כמו
מכינה דנמרא דילן אעפ"ה
הא כתב בחלב וקמח ויש מי
פרות אהוא מין תרגיל
מלחה בנין וירמיליהם אז
נחלוייהו ואכוינה כוח וכתב
מהר"ר שלמה סירילו זכרונו
לברכה שאינו נכון דאפי' ר' יוחנן
פטר כהו. אפילו פטורים מכוח
אפוא מכוין לעשותה מכינה
ופטרים והוא חייבת אפ"ה
חמלך לעשותה אעפ ולעכין
שלכה כל פיס אפשה כמנינו
וכבשלו פטור מן החלה ומן
המובחר ואין יוכל יח בפשה כר'
יוחנן דאמ' וכלכר על ידי משק:
בתני' המעיסה לקמן מפרש
דמעיסה פיינו שכותכין מים
דיתמין לתוך הקמח וחלים הוא
שכותכין קמח כתוך המי סו ותחין
בש"מ פוטרין דמין דרך ליפה כן
לתת מים רותחין סביבה ופעם
אחת בתוך הקמח וכית סלל
מחייבין דכיון שנותכין מים בתוך הקמח פיה ליה דרך ליפה
קבת. החליטה מפרש לקמן שנותן קמח לתוך מים רותחין
בית שתי מחייבין כבר הקמח לקמן דאפשה כאעיסה דים
לחיה בר כרך ליפה שנותכין מים לתוך הקמח כ"ש פוטרין
והחליטה דאין מים בר כרך ליפה שמכינן הקמח תוך מים
אמר מיפא הלישה מחייבין לחמשה. ובית הלל פוטרין
דאפ' שעשאה דאמרן דא כן הוא בר ליה. עשאן לעצמו לתודתו
ובירותו פטור מן החלה כדאמרינן במכחות פרק ר' ישמעאל
דגלגול הקדש פטור דכתיב עריסותיכם ולא של הקדש והלו
של הקדש אין לאחוש עליהם הוצה ולפ"ג דכשעת גלגול עדיין
לחינן בל הקדש כיון דלדיעת כן אפשה נקדשה. למכור בשוק
לנכרי תורה ונזירות חייב כדאפרש בגמרא שכוונתו הוא שאם
לא יוכל למכרם יאכלם וחייב:

גמרא מאי היא מעיסה נותן חמין לתוך קמח ואיזו היא
חליטה קמח לתוך חמין וכמרוץ כל שעה ככלי קטן

לחיבה דיהם חבוה מעיסה קמח על גבי מוגלמין פלומר מים
רותחין חליטה מוגלטין פ"ג קמח וכן כתבה ר' אפשה ולא
נמי אחו דרך תלמור בבלי וזל בפשחו רותחין בחכלית הרתיחה
נותנין כו קמח ולשין סכל וקורין אותו מעיסה ובמשנתנו המים
פרותחין ע"ג הקמח קורין אותו
חליטה הנה כאן בין הליטה
בין לם דרך חליטה ומעיסה
הפך תלמוד זה. זה וזה לפטור
דכין מעיסה כין בחליטה הים
פוטר ר' יוסי מכין ואי דאמרינן
לחיוב אפילו מחייב לתרוייהו.
ליתא אמי בחלטה כל צרכה וכגון
כלות בפלמא דכיון דלל דמחייב
במעיסה ופוטר בחליטה ניחא
דמשום הכי פוטר בה' שם משם
דניין שהוא בתוכת קמח לתוך
חמין שפך דרך חליטה שניהן
המים על קמח רחוי סוף ליפשך
ואפ"ה מחייב במעיסה דכיון
דלישה נתוכת מים בקמח דרך
ליפה מיהת לוכל ואי הוה
לחייב לכל למ' קמי' הוה לרחות
אפילו בחליטה מהיה בחליטה
כל צרכה כלו מהיה חליט נמורה
ואין כאן דרך ליפה אפרי כותכין
קמח לתוך המים אחי כין ובלע
בחליטה כל צרכה כלומר אליבה
חליטה נמורה אלא מעיסה דאפ"ה
מיהת כותכין מים לתוך קמח
כדרך ליפה קבת פוטר לחתי
לוכלי מפתברא. ויש קושיא
לחת מפיר הכא דחוקי תלמוד
דמעיסה סוף ניתן חמין לתוך
קמח וחליטה הוא קמח לתוך
חמין מכל לפי תוקפתא דכבלי
ומשכו לחריה הלחם ומגלם
זל דמעיסה סוף קמח לתוך חמין
וחליטה סוף חמין לתוך קמח לא
סייכא כך קושיא לכית שמאי
דאפי' תלמידים שו מפנה ו
ומי אפשה ו לא אפה ו כלומר מתן דאחייב אחייב כתרוייהו ומתן
דפטר פיינו כתרוייהו ומה לישא לקמפוי לכא סיתך פטר כו
וחייב כו דלמר חייב כתרתי ולמר פטר כתרתי ואסכי מתרן לה
כפרק כל שעה ככלי נכי קושיא לחדיתי למר רפיל כחלק כו
כן אחלוקת כוותי אפשה ו לא אפה ו. חיוו חלוט נמור דמורו
בים כ"ש דפטור ובדתנן חלת הטמרת פטורים ואפי' מין חליטין
דחטי חיוו ואפילו כל שאור שהלך מתחתיו כמעת לקייתו ומתן
דאחייב בחליטה היינו דלאחר שנלקט מן שאור חלוט
כי הקמח. מכוון שהוא עתיד לעשותו פנקבלו אם כוחתו לאור
ולאפותו אחר חליטה אפי' שהאור מהלך תחתיו חייב דלא סיית
נמר שלאכלה שלא כשהתו. לא בדעתו שדיר תלוי כלו מן קניתן
תלוי כיון שיש כיד להוקח אם אמה לא ימצא לקוחות וכיון דהוה
אמה לאלוקי מיהלך ואמר אי לא מוכיחנא ליה אנו אוכל אותו
שילכך נשבלו מיד כלומר הס מוכנים לאלה ואם טכל לאלה:

מתניתין

מתני׳ נחתום שעשׂ שאור לחלק חייב בחלה
ונשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור
אם אין בשל אחת מהם בשיעור פטור מן החלה׃
גמ׳ איתמר הממרח בריוו של חברו שלא
מדעתו רבי יוחנן א׳ נטבל ר׳ ל א׳ לא נטבל
מתיב ר׳ יוחנן לר׳ ל והתני׳ ובן נשי׳ שנתנו לנחתום
לעשות להם שאור אם אין בשל אחד מהן כשיעור
פטורה מן החלה ואין בבלהו בשיעור א׳ ל שנייא
הוא שכן עושה העסה ע׳מ לחלקה בצק פטור מן
החלה א ליה והתנינן נחתום שעשה שאור לחלק
חייב בחל א׳ ל לא תתיבני נחתום נחתו לא ברעתו
הדבר תלוי ברע הלקוחו הדבר תלוי שמא ימצא
לקוחות והוא חוזר ועושה אותה עסה אלו והא
תנינן חורי הגמלים שלנו בצר ערמה חייבת
חייבין הא בצר ערימה פטורה פטורין אמר ר׳ יונה
אמר ר׳ יוסי אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן משום
יאוש שמואל בר אבא אמר והן שגררו שבלים

מתיב

כשגררו השבולים רשאי שבלים רשות נגמרה מלאכתן חכל לי הון
חזין ממורסים טבולי ואפי׳ כלה רעתו של בעל שבית׃ ומיכא
ל׳ ק דהא מתני דחורי הגמלים שלנו בצר ערמה החייב סרי
שן חייבין ס׳ דיע ממכר הגמור נזרין כל הלילה כלומר ומה
שגררו בכבר סוף ממורח ומייב ו׳ כ דיוקא דסך שכי דייקינן לם
הא בצר הערמה פטורים פטורין מסוסלידוע דמדבר כל׳ גמור
גררו ומס׳ פטור וכיון שכן מכ׳ל לומר דאפילו כממורחין מיירי
דיוקא ונקשיא לר׳ יוחנן מיומא דמעמא דדיוקא הוא משום שחייב
גמור גררו ור׳ יוחנן מיירי כמרוח כדי שכבר כגמר מלאכתו ותנא
לרבי שמוע כר מכא דמכני וסוף שגררו שבלים כלו וחזרין במה
שגררו סוף כלפי גיאור קשיא לחמי לפטרך לו הכי לימ׳ דאפילו
דלא חזרין להו חזרין לסו מוקמ לרין הערמה פטורה גררו ומשום
שחי חייב ולכא למימר דמשני דמיכא היינו סך סוף שגררו שבלים
כלו לימא דדיוקא סוף דמוקמ שגררו שבלים משום סמלת והוא
מורס לרבר משוף נרחה לפרן ועור ליתנא לדקמ שבלים נרחה
דחזרין לים ועיר דמשני תימא סב׳ היכא לחקשויי ורקשרי לם
משום מאי קשרי לה ואפשר דקים לים למקשה דמם שבחנא
בחורי שבמלים שוף ממורח ומתוקן של סי׳ וכ לו משום דמכת
נדירתם נקלף ובתקן לו משום שנתן ס׳ בסם חכמים לשבושים
ולחקל׳ולחרה כעפרן שבת׳ תכין בקיץ לחמ׳ לתנר׳ בקציר מחכלה
והפלין הלחכר ל׳ כחכמה של פחלה כעכינוס עד שלחר נם
תמנת מדרכיים כי חוכלת שבחלה חורים של חשת לו סורע מה
שחרנתו חרנת הוכר כמו שנוכר בספר הנשחים כרוך שלח
וכא מן שגרגרים הטיון כחרן וכוס ישמר משעוס נם תחנת
מדרכיה לם יכולו מוס בחורי הגמלים יוכ לו משם תרף הזרע
כרי ליכמו ולמר כך יעובו לשנייעו לשמרו משעשוס עכ׳ל

מתני׳ נחתום שעשׂ שאור לחלק חייב בחלה
ונשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור
אם אין בשל אחת מהם בשיעור פטור מן החלה׃
גמ׳ איתמר הממרח בריוו של חברו שלא
מדעתו רבי יוחנן א׳ נטבל ר׳ ל א׳ לא נטבל
מתיב ר׳ יוחנן לר׳ ל והתני׳ ובן נשי׳ שנתנו לנחתום
לעשות להם שאור אם אין בשל אחד מהן כשיעור
פטורה מן החלה ואין בבלהו בשיעור א׳ ל שנייא
הוא שכן עושה העסה ע׳מ לחלקה בצק פטור מן
החלה א ליה והתנינן נחתום שעשה שאור לחלק
חייב בחל א׳ ל לא תתיבני נחתום נחתו לא ברעתו
הדבר תלוי ברע הלקוחו הדבר תלוי שמא ימצא
לקוחות והוא חוזר ועושה אותה עסה אלו והא
תנינן חורי הגמלים שלנו בצר ערמה חייבת
חייבין הא בצר ערימה פטורה פטורין אמר ר׳ יונה
אמר ר׳ יוסי אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן משום
יאוש שמואל בר אבא אמר והן שגררו שבלים

מתיב

כשגררו השבולים רשאי שבלים רשות נגמרה מלאכתן חכל לי הון
חזין ממורסים טבולי ואפי׳ כלה רעתו של בעל שבית׃ ומיכא
ל׳ ק דהא מתני דחורי הגמלים שלנו בצר ערמה החייב סרי
שן חייבין ס׳ דיע ממכר הגמור נזרין כל הלילה כלומר ומה
שגררו בכבר סוף ממורח ומייב ו׳ כ דיוקא דסך שכי דייקינן לם
הא בצר הערמה פטורים פטורין מסוסלידוע דמדבר כל׳ גמור
גררו ומס׳ פטור וכיון שכן מכ׳ל לומר דאפילו כממורחין מיירי
דיוקא ונקשיא לר׳ יוחנן מיומא דמעמא דדיוקא הוא משום שחייב
גמור גררו ור׳ יוחנן מיירי כמרוח כדי שכבר כגמר מלאכתו ותנא
לרבי שמוע כר מכא דמכני וסוף שגררו שבלים כלו וחזרין במה
שגררו סוף כלפי גיאור קשיא לחמי לפטרך לו הכי לימ׳ דאפילו
דלא חזרין להו חזרין לסו מוקמ לרין הערמה פטורה גררו ומשום
שחי חייב ולכא למימר דמשני דמיכא היינו סך סוף שגררו שבלים
כלו לימא דדיוקא סוף דמוקמ שגררו שבלים משום סמלת והוא
מורס לרבר משוף נרחה לפרן ועור ליתנא לדקמ שבלים נרחה
דחזרין לים ועיר דמשני תימא סב׳ היכא לחקשויי ורקשרי לם
מקשה מאי קשרי לה ואפשר דקים לים למקשה דמם שבחנא
בחורי שבמלים שוף ממורח ומתוקן של סי׳ וכ לו משום דמכת
נדירתם נקלף ובתקן לו משום שנתן ס׳ בסם חכמים לשבושים
ולחקל׳ולחרה כעפרן שבת׳ תכין בקיץ לחמ׳ לתנר׳ בקציר מחכלה
והפלין הלחכר ל׳ כחכמה של פחלה כעכינוס עד שלחר נם
תמנת מדרכיים כי חוכלת שבחלה חורים של חשת לו סורע מה
שחרנתו חרנת הוכר כמו שנוכר בספר הנשחים כרוך שלח
וכא מן שגרגרים הטיון כחרן וכוס ישמר משעשוס נם תחנת
מדרכיה לם יכולו מוס בחורי הגמלים יוכ לו משם תרף הזרע
כרי ליכמו ולמר כך יעובו לשנייעו לשמרו משעשוס עכ׳ל

מתיב ר"ל לר' יוחנן והתנינן הקדישן עד שלא ננמר ונמרקנזבר ואח"כ פדיון פטורין הרי נזבר כאח הוא ואת אמר מה שעשה עשוי א"ל תפתר במר גובר בבעלים ודלא כר' יוסי דרבי יוסיא נזבר כאחר רבי הנניה חברהון דרבנין בעי ואפיש בשל אחת מהן בשעור יעש ברבר שלא ננמר מלאכתו ויה פטור מן החלה דאר' יוסי בשמך ועיראר יונה ר' זעירא בשם לעזר אף מה שבלנין לא נטבל מפני שהוא עתיד לחחזיר לדבר שלא ננמר מלאכתו:

מתני' עיסת בלבים בזמן שהרועים אובלים ממנה חייבת בחלה ומערבין בה ומשתתפין בה ומברכין עליה ומזמנין בה ונאפית ביום טוב ויוצא בה ידי חובתו בפסח ואם אין הרועים אובלים ממנה אינה חייבת בחלה ואין מערבין בה ואין משתתפין בה ואין מברכין עליה ואין מזמנין עליה ואינה נאפית ביום טוב ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח בין כך ובין כך מיטבאה טומאת אובלים:

גמ' איזו היא עיסת בלבים ר"ל אבל שערב בה כורסן מתני אמר בזמן שהרועים אובלים פעמים שאין הרועים אובלים ממנה ורבי יוחנן אמר כל שעשאה בעבים ותנינן עשאה בן חייבת עשאה למורין פטורה רבי בא בשם שמוא"ל אפילו עשאה קלוסקין והתנינן ואם אין הרועים אובלים ממנה תפתר שעשאה משערה ראשונה שלא ואבלן הרועים ממנה:

פיסקא

מערבין בה מיכן ומורכן להמפילה לבלביה אלו לדעתו בזמן שהרועים אוכלים ממנה חייבת בחלה ואם כיבלבם אלו לדעתו סלרין בה ואם לאחר מיכן הוא מיכן ומערבין בה ומשתתפין בה ומברכין עליה ומזמנין עליה ואינה נאפית ביום טוב ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח בין כך ובין כך מיטבאה טומאת אובלים:

גמ' איזו היא עיסת בלבים ר"ל אבל שערב בה כורסן מתני אמר בזמן שהרועים אובלים פעמים שאין הרועים אובלים ממנה ורבי יוחנן אמר כל שעשאה בעבים ותנינן עשאה בן חייבת עשאה למורין פטורה רבי בא בשם שמואל אפילו עשאה קלוסקין והתנינן ואם אין הרועים אובלים ממנה תפתר שעשאה משערה ראשונה שלא ואבלן הרועים ממנה:

פיסקא

למאכל אדם בצור חייב והייבו דקתי מתני בזמן שהרועי אוכלין ממנו עמהם למודין דהייבו בעין כמרים מרוכים מאין המנהג לעשות כן למאכל מלכים פטורה ושייבו דאתי מתני ואם אין הרועים וכו' ויש שפירו מה דקאמר ר"ל ופו"ל מתני תלמוד מתניתין אמורה בזמן שהרועים וכו' היא קושיא כלו' ר"ל מיך אמר לעכת בלבים שיינו שערב בה מורסן דאתי מתני ממש רבלא ערב בה מורסן מיידי שלא עמקנו לבלבי מדלא קתני אם אין הרועים חייבת ומפיק דאיירי בפטורה עכ"ל ואינו נוח לי ר' כה בהא מילתא מפני שהם נלוסקין הנדמים לו כזה שהיא סכדרת שלשתן בפני עצמן דר"ל מ דבזמן שהרועים פי' שעירב בה מורסן הרבי יוחנן מ' שפי' שעשה בעבים ואתא ר' כה ב' שהוא אחר דאפילו עשאן קלוסקין פטורים ומזמנין שהרועי אוכלין ממנו אחר מחלה למאכל הרועים והתניין נמי אין הרועי לאיכלי כדאמה דקתני מקמי דבלבי ר"ל מתי שעיר מקני דקתני אם אין הרועים אוכלים

כלומר כל כך מצינו ומוזהרין אין שאין הרועים יכולין לאכול אבל לר' יעקב ור' לכאן כשם שמולל שאין הדכר למעלה כשאין העשה למר כשאכלן ולמר כשיוצא ולי אין הרועים אוכלים ומצני תפתר שעשה מצוה ואכלו הרועים ממנה והיינו דקאמר ואם אין הרועים אוכלין כלומר אם עשאן עיסה שאין אכלו הרועים ממנה:

פיסקא ונאפת ביום טוב מתני כר"ש בן אלעזר דתניא אין עושין מיום טוב למוצאי יום טוב ותני ממלאה אשה קדרה בשר אף על פי שאינו אוכל ממנה אא"ח תתיכה אחת ממלא נחתום קומקום חמין אף על פי שאינו צריך ממנו אא"כ אחד אבל לאפות אינו אופה אלא צרכה ור' שמעון בן אלעזר אומר ממלאה אשה את התנור פת מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא ואין מברכין עליה תניא מצא גזולה אסור לברך עליה:

מתניתין החלה והתרומ' חייבין עליה מיתה וחומש ואסורה לזרים והן נכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונין רחיצת ידים והערב שמש. ואינן ניטלין מן הטהור על הטמא אלא מן המוקף ומן הדבר הגמור האומר בל גרני תרומה ובל עיסתי חלה לא אמר כלום עד שישייר מקצת:

גמרא ר' בן פזי רבי חנין בשם רבי שמואל בר יצחק חלה חולין הוא הייתי אומר מותר לגלגל בהן לפו"כ צריך מימר החל והתרומה חייבין עליה מיתה וחומש. חלה על הכל תרומה על הכל תרומה לה זה שם המיוחד. מנין שלא עשה כלום עד ששייר מקצת תלמוד לו מראשית ולא כל ראשית:

פרק פירות

פירות ח"ל שנבנסו לארץ חייבין בחלה יצאו מבאן לשם רבי אליעזר מחייב ורבי עקיבא פוטר:

גמ' כתי' הארץ אשר אני מביא אתכ' שמה אתם חייבין בין בפירו' הארץ בין בפירו' ח"ל תניא

ותרומה לא תמר כלום דכתי' מראשית עריסותיכם ולא כל ראשית:

גמרא חלה מולין הוא כלומר לא תקשי דלמאי לצטריך לכלה לומר מיתה וחומש הרי כתיב תרומת עבדיהן כם ממילא להכי אמר דנפרכם מכום דלמון חלה מורה על המולין והייתי אומר מי קרית קרוש תרומה לעכין שאם לא הרים חלה הרי היא שבל לכל אם אכלה לא ליחייב דכלה למון מולין הוא והייתי אומר מותר לגלגל ולאכלה קא משמע לן מתניתין דחלה ותרומה חייבין עליה מיתה וחומש. חלה על שכל כשמצרים כחלה צריך שיכוין שמוכיח שחלה הוחת על שכל פרישת בפרק חוכלין ערלי למדו שכחות לומר סדי זו חלה על שעשה הוחת ועל שמאור ועל שמח ופו' ולמה דוקא חלה נקט כן משום שסיע חוכלות עמהן בטהרה כרישת שתם. תרומה על הכל כם פרים תרומה צריך שיכוין לסוכיח תרומה על שכל כדגרסי בתוספות דשכת תרומות שתורם לא הגורן צריך שיכוין לא לכו על מס שכקיטעין על מה שכנדרין על מה שכתכן שתורם לא שנת צריך שיכוין לפו על מה שבגשת וכן ועיין בפרק חמישי דמעשרות. תרומה לם' לכם שמיוחר שיכוין לכו לכך. מרחשית ולא כל רחשית כלומר ואין שכל שם תעשנו חלה ותרומ' קדוי רחשית לכך צריך חלק:

פרק פירות

פירות תוכה לאדם תכואתם. שכנכנסו לארץ וגמר שם חיוכן לרבי עקיבא כקרוס שניס ולרבנן כגלגול עסה. חייבין כחלה דכתיב שמה כדמפ' לקמן. יבלו מכלון מן הארץ. לשם שחוכה לארץ ושם גמר חיוכן לגר שקרוס ולגר בגלגול. ר' אלישור מחייב דכתיב חלחם שארץ והלו לחם שגמח כארץ סוף. ורבי עקיבא פוטר דכתיב שמה שמה אתם חייבים ואי אתם חייבים כח"ל:

גמרא כתיב אל הארץ אשר אתם כאים שמה לרבות דמתניתין דאמאי חייבת כחלה וקאמר טעמא מדכתיב בפרשת קרח בשכילכם חלם כל הארץ אשר אני מכיא אתכם שמה ושיש בחכלכם חלחם הארץ תרימו תרומה לה' והאי שמה מיותר הוי דלימא ש' הארץ אשר אני מכיא אתכם ולם ניחא שמה למאי אתא לומר שמה אתם ואי לומר שכנכנסו לארץ חייבין בחלה.

תניא זו דברי רבי מאיר אבל דברי ר' יהודה פירות ח"ל שנבנסו לארץ רבי אליעזר פוטר ורבי עקיבא מחייב מט דר אליעזר מלחם הארץ ולא לחם של ח"ל מאי טעמא דרבי עקיבא אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה שמה אתם חייבין בין בפירות הארץ בין בפירות חוצה לארץ מה מקיים ר' אליעזר טעמא דר' עקיבא א' הארץ אשר אני מביא אתכם שמה · חברייא בשם רבי לעזר ר' בא בשם ר' לעזר ר' הילא בשם ריש לקיש כך היה משיב ר' עקיבא את רבי אליעזר אי אתה מודה לי בשעה שנבנסו ישראל לארץ ומצאו בצקות וקמחין שהן חייבין בחלה ולאו גדולו פטור הן והוא מקבל מניה אר' יוסי תמהני איך רבי עקיבא מותיב את רבי ליעזר והוא מקבל מניה תמן עד שלא נבנסו לה למפרע ירשו דאמר רב הונא בשם רבי שמואל בר נחמן לזרע אתן את הארץ הזאת אלא לזרע נתתי בבר נתתי · מה מקיים רבי עקיבא טעמא דרבי אליעזר לחם הארץ בספינה שנבנסו לארץ אם קרמו פניה מן החוט ולפנים חייבת מן החוט ולחוץ פטור על דעתיה דר"ע היא ספינה היא עכת הגוים היא בניסתם שהכל הולך אחר קריסה בתנור · ומודין הכמים לר"ע בבניסתם לארץ שהכל הולך אחר הקריסה בתנור מן מה דרע מותיב לר אלעזר ומקבל מניה ר' יונה קומי ר' ירמיה בשעה שנבנסו ישראל לארץ ומצאו קמח לחה מהו שתהא אסורה משום חדש אמר ליה לטה לא עד בדון לחה ואפילו יבשה אמר ליה אפילו יבשה ואפילו קצורה מעתה אפילו חטין בעלייה כך אני אומר לא אכלו מצה בלילי פסח · אכ' יונה מן דנפקית תדעית בי דלא אמרינן ליה שנייא היא שמצות עשרה ורוחה לא תעשה על

מניס דר' עקיבא והודס לו ומחלוקת יוסי דתמים מעקרא מקושיתו של רבי עקיבא ונס תמה סיזך רבי אליעזר לס רשה מותר לומר דלא דמו רשמני התס דלמפרע ידעי ומזמן ר"ע שהארץ שלשס ומ"ל נאמן נדולי פטור ן מלא נדולי חיוב דכתיב כתתי כבר כתתי

מה מקיים ר"ע טעמא דר' אליעזר ומתרץ דר' עקיבא מקיים לחס שהארץ בספינה שנכנסה לארץ שס קרמו פניה מן סחוט ולפנים חייבת כפרק כתרת דמכלתין תניא ליזו היא שארץ ושיזו היא חוצה לארץ כל שהו טופח מטורי לחמן ולפנים מארץ ישראל מטורי לחמן ולחוץ חוצה לארץ ה"נ סין שכיס את רוחה לותס כאלו חוט מתוס מטורי לחמן ועד כאל מכניס מקחוט ולפנים לארץ ישראל מן סחוט ולחוץ ח"ל ע"כ ומקשר דרבי עקיבא דלוס לחס שהארץ בספינה שכלה מן מי הים לארץ ישראל היכא דקרמו לחס דהיינו היכא דקרמו פניס כלפייתו ופ"ה כתוך שהארץ לחבל תבואה שנכנסה מחוצה לארץ לארץ לחס שהארץ מקדישה · שוס מפיגים קן בפרק כתרת · היא עסת גוי דתנן לקמן גר שהתגייר וכו' דרבי עריסותיכ' ולא עסת גוים ורבי עקיבא אמר דאכל הולך אחר קרוס הספינה · היא כניסתס כשנכנסו לארץ ומצאו בצקות וקמחים דאמר לא לעיל דחייבין בחלה והיינו משום דקרמו פניה שהארץ ומודים חכמים לר"ע חכמים היינו רבי אליעזר דפליג עלוס · כלפ' סתן כשנכנסו לארץ ומצאו בצקות וקמחים דחייב תדע דמודה ליה מן מס דמותיב ליס מדחוץ רבי עקיבא והוא מקבל מניה כלומר נמרי דמודים ליס מדחוץ דכך סמיב לו רבי עקיבא לו אתה מודה דכשנכנסו ישראל לארץ ורוח מתח וקבל תשובתו מ"ל מכס מסמע דאול כשניסתס לארץ לא מי מחר קרוס פניס · קמח לחה חדשה ונמצן דאמר רבי מקוס דכתיב מוסב הוא אחר מלא עשרה שנה שכבשו ולא שחלקו לא בעי דלא הוה חדש במותם שנה שכבשו לגמרי ומחלקו ואפילו הכי כל מקו שמתס יושבין שיכח דירים בדיוק · ותבואה שנפה לשל חמוסב דכתיב הוא כל מקו שתדרוך כף רגלכס בו לכס אתן אותו הוא שאמר כלומר כתיב נבוזה בבואתכס שהארץ כולה כמכר לכס ואפילו הכי לא נתנה לכס אלא מקום שתדרוך כף רגלכס בו ומקשי' ר' יוסי בן חנינא והכתיב ויתן לו נחלת אברהם ולא אחוזת קבר אלא מערת המכפלה לבדה ומשני ר' יוסי בן חנינא מקבוה אברהם ונתנה לו הקב"ה לשרה ולאברהם ולזרעו אחריו שנאמר ויקנו השדה והמערה אשר בו מאת בני חת ואומר ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם למקנה מאת בני חת ואומר ויקברו אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה ואומר שמה קברו אברהם את שרה אשתו ואומר שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו ואומר שמה קברתי את לאה ואומר ויקברו אותו בני יעקב ואת אברהם ואת שרה אשתו ואת רבקה אשתו ואת לאה קברתי שם

על דעתיה דרבי יונה דו אמר שמצות עשה דוחה
לא תעשה אף על פי שאינה בתובה בצדה ניחא
עד דרבי יוסי דו אמר אין מע דוחה מלת אל אב
היתה בתוב בצדה מן מה שהיו תגרי גוים מוברים
להם וכר ישמעאל דרבי ישמעאל אמר בל ביאות
שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו
שבע שבבשו ושבע שהלקו · התי ר בון בר בהנא
והא בתיב ויאבלו מעבור הארץ ממחרת הפסח
ולא בשש עשר התיב ר אלעזר בר יוסי קומי ר יוסי
והבתיב ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה
לעיני בל מצרים לא בחמשה עשר:

פיסקא

דולחם וקלי וכרמל לא תאבלו וכו' שלא יהו בני בתוב בצדה בעשה
דבינית דסמיך אללו דמעשנו ולית סלבתא ברבי יוסי שלא עשה
דוחה אללא תעשה ואפילו אחיו בתוב בצדה ומהברו סתום שלא
בפרקא קמא דקדושין ממעט אללא פלוגי דבי יוסי אללא מעוט
דתאבלו מבות בתיב בתובים
לפני הדבר ואלו דחלם בתבו
בסיני לחתר סדבר ולא לתתו-
דבר דלפני הדבר לפתור דבר
דלאחר הדבר דבר דלפני
הדבר בל שהרי עשה בתבו ואתן
עמו בבית וים מי שאומר דעולה
שהקריבו קודם מתן תורה
הוברזה בלא העשה ותתוה וכל
זה סורלה על קלותו ולא אתי
דבר קלודוחה דבר חמור · על
דעתיה דרבי יוסי וכו' בלומר
עדיין יש לשאול מה היו אוכלים
ומשבי מן שהיו מוברים להם
תגרי גוים היו אומרים · בל
בילות שבאתרו בתורה ובני
חדם בתוב בילה ועשו מבואר
בפרקא קמא דקדושין · התיב רבי בון לתנא דרבי ישמעאל
שאומר שאבלו מנה מן החדש דהא בתיב ממחרת הפסח
דהיינו עשר עשר בניסן דהא אבלו חמשה עשר ולילה
ויום אחד ומחרת שנאמר בי הוא עשר ממעט דמעשרה לא
מצי אבול · התיב רבי לעזר אתא לאשויי בדרך קושיא וכי חוברת
הוא לומר ממחרת אבלו הוא לומר ממחרת שחיטת והיינו
חמשה עשר דאתמהן ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ממצרים
והיינו חמשה עשר ובפרקא קמא דקדושין בבלי בשלמא למאן
דאמר מושב בל מקום שאתה יושבים ממש היינו דבתיב ואבלו
מעבור הארץ ממחרת הפסח מחרת הפסח לאבול מעשרה לא
אבול אלא למאן דאמר לאחר ירושה ויושבים ולבלו לאתתר ובתב
רש"י בשלמא למאן דאמר וכו' ומושב דבתיב נבי חדש לאו לירושה
ויושבים אתה היינו דבתיב וכו' ומתום לא בתבו וזה לשנים ממחרת
הפסח אבול מעשרה לא אבול הפסח אלא לבריאם בן עזרא
היבי אמרי ממחרת הפסח דבתי סיו פסח עשר בניסן שבקרב
השוה אמר ממחרת הפסח מחרת שחיטת הפסח קא דהיינו
חמשה עשר בניסן שעדין לא נקרב היום אמר דשבי נמי משבחן
בפרשת מצעי דבתיב ממחרת הפסח יצאו בני ישראל וסס יצאו
בחמשה עשר ואומר רבינו תם דאלי ממחרת הפסח דבתי היינו
חמשה עשר בניסן מיי קאמר וספסוק דקרא ואבלו מעבור
הארץ בלומרמן היום ממחרת הפסח שהרי סיונרבו לאבול מבות
והדר קאמר וקלי דהיינו חדש לא אבלו עד עצם היום הזה דהיינו
פסח עשר בניסן לאחר שהקריב ומי משבחן פסח עשר
דלקרבי בעצם היום הזה דבתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאבלו עד
עצם היום הזה וי"ל מפרש נמי דבעלמא ממחרת הפסח הוי חמשה
עשר הבא לומר פסח עשר ולמון תורם לאחר ולמון בניחים
לאחר ולמון מבומים לאחר ועל נראיה לומר בן דאלם לא בן אתי
לאנתויי לאומר מעשרה לא אבול פסח בין לאלף בין ט"ו לקודם
ט"ו דלא אתי לא לאקרב אומר אלא עשה דרונא לומר דהיינו
ממחרת אבלת והיה דפרש מצעי לא ממחרת שחיטת הפסח
בדפרישית עבד · ומתבאר מזה דהתום בבללם בין הלאבע
בין רבעתם בין ר' אבא הסום שבסח שלא דאו הירושלמי הזה
דאלו היה דוחהו היה אתתויא ממנו להבריח דממחרת הפסח

סיינו ט"ו והוה מייתי ליה ומדבר ליה ולפס רבעתם היה מפתיל
בו לא היה אומר בהאלם דממחרת הפסח היינו ממחרת עשר וליבא
מתן דאמר דהיינו ט"ו מבדי בון בתן אמר בהדיא תמיהה ולא
פסח עשר הוא ור' בתי אלו היה מבון בו לא היה לומר בלשון
בניחים לאוד ובמון תורה לאוד
ואין מביאין מוסף על זה שהרי
ר' אלעזר בר יוסי התיב מפסוק
דקדמת מצעי דממחרת הפסח
למחרת הפסח דיהושע דבתיב
ואבלו מעבור אתן ממחרת
הפסח בלומר שהתחייב מוסף
ראו שתוספו הלי ירושלמי ולא
הזבירוהו בתו שהזבירו ר' טבח
בל בפטתין · ואחרי ואת ראוי
לשים לב לפירוש רבינו תם דיבוך
דמברם דממחרת הפסח דהכא
סיינו ט"ו אם בן אתי הלי דקאמ'
ממחרת הפסח לבול מעקרא
לא לבול אלא לומר שהקריב עומר
והדר לבול בין דמן היתן היה
אתם מעיקרא לא לבול ליבלו

דאין לאמר אלא מן החדש ולפי דעתי היה בין דהבי רבי ישמעאל
שאמר שאבלו מצה מן החדש דהא בתיב ממחרת הפסח
דהיינו פסח עשר בניסן דהא אבלו חמשה עשר ולילה
ויום אחד וממחרת שנאמר בי הוא עשר ממעט דמעשרה לא
מצי אבול · התיב רבי לעזר אתא לשנויי בדרך קושיא וכי חוברת
הוא לומר ממחרת אבלו הוא לומר ממחרת שחיטתו והיינו
חמשה עשר בדאתמהן אבלו הוא לומר בני ישראל ממצרים
והיינו חמשה עשר ובפרקא קמא דקדושין בבלי בשלמא למאן
דאמר מושב בל מקום שאתה יושבים ממש היינו דבתיב ואבלו
מעבור הארץ ממחרת הפסח מחרת הפסח לאבול מעקרא לא
אבול אלא למאן דאמר לאחר ירושה ויושבים ולבלו לאתתר ובתב
רש"י בשלמא למאן דאמר וכו' ומושב דבתיב נבי חדש לאו לירושה
ויושבים אתה היינו דבתיב וכו' ומתום לא בתבו וזה לשנים ממחרת
הפסח אבול מעקרא לא אבול הפסח אלא לבריאם בן עזרא
היבי אמרי ממחרת הפסח מחרת שחיטת הפסח קא דהיינו
חמשה עשר בניסן שעדין לא נקרב היום אמר דשבי נמי משבחן
בפרשת מצעי דבתיב ממחרת הפסח יצאו בני ישראל וסס יצאו
בחמשה עשר ואומר רבינו תם דאלי ממחרת הפסח דבתי היינו
חמשה עשר בניסן מיי קאמר וספסוק דקרא ואבלו מעבור
הארץ בלומרמן היום ממחרת הפסח שהרי סיונרבו לאבול מבות
והדר קאמר וקלי דהיינו חדש לא אבלו עד עצם היום הזה דהיינו
פסח עשר בניסן לאחר שהקריב ומי משבחן פסח עשר
דלקרבי בעצם היום הזה דבתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאבלו עד
עצם היום הזה וי"ל מפרש נמי דבעלמא ממחרת הפסח הוי חמשה
עשר הבא לומר פסח עשר ולמון תורם לאחר ולמון בניחים
לאחר ולמון מבומים לאחר ועל נראיה לומר בן דאלם לא בן אתי
לאנתויי לאומר מעשרה לא אבול פסח בין לאלף בין ט"ו לקודם
ט"ו דלא אתי לא לאקרב אומר אלא עשה דרונא לומר דהיינו
ממחרת אבלת והיה דפרש מצעי לא ממחרת שחיטת הפסח
בדפרישית עבד · ומתבאר מזה דהתום בבללם בין הלאבע
בין רבעתם בין ר' אבא הסום שבסח שלא דאו הירושלמי הזה
דאלו היה דוחהו היה אתתויא ממנו להבריח דממחרת הפסח

חלה פרק א

כלכתי הלילה שמן הנר לה מלפף שטתי ורמו דיוקי מדיוקי
כמי המומס כתב דמחרת הפסח יאמר על בקר שבאותו לילה
וכאן כתיב לממרו משום יום לאחר דסיבך לומר מחרת
וכה הפסח וגם כן היה בכלכת התוך הקופות הראשונ למסחכל
כה היטב והנר ג כוס שוא שמלת מחרת ליצא הכי ואיכא הכי
ים מחרת שפי בקר שבאותו הלילה עצמו וכמו שכתב הלילה
בפירוש המומס וסביא ראיה מפסוק ויקם העם כל היום
ההוא וכל הלילה וכל יום ומחרת דמלקמר לילה וכל יום
ממחרת מנס כמעט על בקרו של ליל עצמו קדי ליה מחרת
דליכא למימר דפי הפסוק כן הוא ויקם העם כל היום ההוא
וכל הלילה וכל יום משוא מחרת כלו ממחרת סובב ליום ולילה
מקדם דמ"ל סוף ליה למימר ויקם העם כל היום וכל הלילה
וכל היום המחרת מכל כאמרו יום המחרת כלא ה"ל נראה
בפרוש שם שב הלילו כדאמרן ומה לנו עוד לדבר על זה והרי
שכתוב לאמר בעבין כמה לוט ותסקין כלילה הזה לאפיהן
יין ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקומה ויהי ממחרת ותאמר
הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש עם אבי נשקה כה"ג נראה
לומר משוא בקרו של ליל עצמו דהרי אמש כתיב ומשמע כן רבים
במקרא שפירושו בקר של ליל עצמו' דיוק ונשכב כן בעבין
דכתיב ויהי ממחרת ויצא העם ובראה משה שהיה בבקרו של
ליל עצמו ויש נה כן במקרא מחרת שפירושו יום אחר זולת אותו
היום כמו שכתב רבי שם הפרשה והזכרתיהו למעלה הלא
תראה כפ"נ באמר ביום זכחו ויאכל ממחרת והנותר ממנו
ביום השלישי באש ישרף וכפ' קדושים באמר ביום זבחכם
יאכל והנותר ממנו ביום השלישי באש ישרף ושם בפרשה נאמר
ממחרת שוא יום אחר זולת הראשון דקאמר בתר שבי ביום
השלישי וכן נם כן ימצאו רבים במקרא לא לאריך בהם ודעם
כאמרן עלם כ"ש כמו דמלת מחרת שיהושפ מורכב לתרי ריכוי
אחר ליום אחר זולת אותו היום ושני ליום אחר ליל עצמו
וכבר מנאמרנו בפסוק אחר מתפרש לשני מובנים שלמה בעבין
בקלע דכתיב ויכם דוד מהנשף ועד ערבם למחרתם ופירש
הרד"ק מערבם זה על ערב האחד שבא אחריו כלומר נשף יום
זה עד ערב יום שני כל אותו ערבם על הבקר שהוא מחרת
ולשיבך אחר למחרתם שבקר יום שני הוא מחרת שני הנשפים
כן פירש בפירושו לבכיתים וכשרשים ומהאמר שבקר יום שני
הוא מחרת שני הנשפים כמלת ממחרת שנגזר לנשף הוא
בעבין מחרת שהוא יום אחר זולת אותו יום וכמלת נ"ל שממחרת
הנגזר מנשף שהוא בעבין מחרת שהוא בקרו של אותו
הלילה כעצמם ומצינו למדין נ"ל מוס שעבי פירושים ים למלת
מחרת שם בקרו של לילה עצמה ושם יום אחר זולת אותו היום
ים לזה טעם דאותו מחרת שפירושו יום אחר זולת אותו יום
הוא נגזר ממלת לאחר כנרי ואותו מחרת שהוא נגזר פירושו
בקרם של אותה הלילה עצמה הוא נגזר מלת לאחר כפתח
סמך על שאינו יום לאחר עם כל זה לאחריו הוא כא וזה ככלל
יפיה כידך בכל מעשה נגז במקרא ואותו מעשה הוא כלילה
כשאומר שם מלת מחרת שהוא נגזר ממלת לאחר כפתח ולא מאחר
כנרי ורוצה לומר בקרם של אותה הלילה וכל מעשה שהוא
כיום או לאותה עבין ושוכר שם מלת מחרת הבה הוא נגזר ממלת
לאחר ורוצה לו יום לאחר זולת אותו היום והתרגום תרג' כשניהם
ויאמר דבת והי שהוא מלה מצותפת לשניהם יאמר דכשיהי
שלילה עצמה ויאמר הולך לאחריו וזהו שם יאמר לכתרוהי
היום שהוא הולך לאחריו וכשרך היום שהוא זולת הוא ום לאחר
שלאחריו לכל תראה שהתרגום התרגום שכתבה ממחרת
יום כה שם שמוש לאותו ממחרת שהוא כבקרה של לילה עצמה

לעצמו שהיה שם תרגם כה כבית ביומא דכתרוהי כמן
מתרגם כענין ליט ויהי ממחרת יבאותו מחרת שהוא יום
אחר וזלתנבתב כיום מיומא דכתרוהי כמו שתרגם בפ' קדושים
דכתיב כיום זבחכם יאכל וממחרת שתרגם מיומא דכתריה
ועשם שכתב'ו כיום הקריבו לת וכאו יאכל וממחרת תרגם ביומא
דכית תינו שדוייק שהרי בממחרת השבת דס' לאמור ועד
ממחרת השבת דשתם דעל כרחין שם כיהושע יום לאחר וזלתו
תרגם שכתב כמס וכן כענין שלנם כנבעה דכתיב ויש כו שם
עד שערב שמעשם היה כיום וכתיב התם ויהי ממחרת
תרגם שם מיומא דכתרוהי כמ"ש וכן בכללם וחם בן כאן כפ'
נו תינו שדוייק וכמס נדיך לבתבו כלשון שכתב לת תרגומו
כחלה שולת כפי חלוף שמובנים ויום שכולל דק וכאן שרצה
כוש לתם שכוינתו כו שבאותו מחרת שהוא כאותו יום עצמו
שהיום ושל לה לחדושין חלוף כיוצים חלה שוא יום ויש ליום שכל
מקורם ויחורם לאחר תרגם כבית שומן לשורות שהומן לאחר ויום
ולילה אחר שוא ומינו שלא שתחלפות שלוה שכל שכל אחר וכאותו
מחרת שהוא יום לאחר זולת לאותו היום תרגם כ"מס לפי שכתוב
מ"ה העמים ים שוב לאחר שהוא מם שמורה על שתחלת שתרוצה
והרחוק יעשתק שמנו במו מבאר שבא שמשה ורם וכדומה
לזה שלוחם הם ים מורות על שהעתק והתנועה ממקום
למקום לו מענין לענין לו מדבר לדבר במו שכתבו המדקדקים
בספריהם ולפי שים שם הזמן כמו שעולה נסכתי מרחם מקדמי
מרן מעולי עד שיום הזה הכה נם כן לאותו הזמן מרחם על
הרחוק והשעתק מזמן לזמן במו מרחם מזמן שמרחם עד
הזמן הזה וכן מעולי עד שיום הזה וכן כלם כשתשכל שם שלוח
כן כבית הזן שלוכה מורה שום שעתק על זה ועל כיוצא
בזה תרגם המתרגם בממחרת שהוא יום עצמו בבית הזמן
שהזמן הוא לאחר כערך היום וכממחרת שהוא יום לאחר
אותו היום כמו שהעתק לקיות בזמן נעתק מיום לאחר אל
יום לאחר זולתו וזה לדעתי דיוק רק ולמיתי ודעתי התאחר
מכל זה הדבר פירושים יש כמלת מחרת לאחר בקום על לילה
עצמה כנגזר ממלת לאחר כפתח ויתפרש כן בשעבין הוא בלילה
ושמו שוא עם לאחר זולת אותו שעבר שיום נגזר ממלת לאחר בשלי
וייתפי כך כשהעבין שוא כיו וכמו שכאמרנו ולאחר זה הוא שקרא
אל לקיות העקר חלה כמלת שכח שהוא על שם שפשם
שמקום על כתנו כנגבי לת מגרים והמעשה השוא היה בלילה
כעבין שכל' וייתי בחצי הלילה משני זה סיכר ממחרת הפסח
בדרך כלל הוא בקרם של אותה הלילה כמו שהוכחנו מכמה
פסוקים ואולם בעבור זאת כתב כפ' לאמור בי לא נקרא
שכח חלה כעבור שפשם שפשם על שבתיב וממחרתו הוא לבקר
וים חמשם עשר יכן ח' כל היום וכל הלילה וכל ממחרת וזה חלה
לשרש ועקר בפי' ממחרת הפסח וכשאלה כנמ' דקדושין דקאי
בשלמא למאי מוסב כל מקום שאתם יושבים משמע שיהיו דבתיב
ויהללו מעבור שאין שכר ממחרת הפסח ממחר שפשם לכול מעקרין
לא שכול אל לקריב עשיר ודל שכול שמורים שם מלת מחרת
על יום או כלילה לאחר זולת אותו היום וזה מנד שכתי דעל שם
אכילת נקרבן שפשח בא להקשות לו לפי שהיו וזה לומן קיום תו
ליל לדיוק דבכורת ממחר הפסח דהבא הוא שיום שלאחרון
זולת אותו היום נגזר ממלת לאחר כנרי וזה שפלת דשת ס"רת
דשם שפשח הוא על שם שכאלתו שפלו כן קשה לשאומ שהוא
יום ט' על ח' כן שאתם שקרם שהוא יום לאחר זולת אותו היום
והוא על שם וכתו דהוא כיום י"ד וממחרת היא ט"ו דשהיא יום
לאחר זולתו ולנך קאמר שהיא ממחרת שחיטת שבשח ולא לאחר
ממחרת הפסח שפשח המקום על שכתוב כמו שבשכי כפירוש

חלה פרק א

התוס׳ יכוס דאיכא למימר ליה את לאחרת משו׳ על מס הפסחות
ותפרס כי מחרת בקרה של מותק לילה ומכח זה מ מס׳ פכי לכי
לומר דאינו חלה פירושו יום אחר זולתו ס״ל על מס האפילה
מ״ם כיום לאחר זולתו לאכול לקמילה לפי שסתי מתפילו כימת
מ״ם יום אחר זולתו לפסר לפרס כי ס״ס והוה על מס הזכח
ומם נאי לא קאמר דילמא כיום ס״ והוה ממחרת לכילת הפסח
ואחרת בלומר בקרה של מותק לילה כיו שכתב כחומם סיחמרו
לו חנו הם מחרת יום אחר זולתו תערסין ליה לכך מקמי ליה
לפי שסתו לכל לעולם להוה סכר כמו שסירם כחומם וכהכי
פיה ז ממשו הכי קאמר כאן על מס שחיט תו ולא על מס הפסח
ולא קשיא כמי ד״ה לחידיה כמו שחשבנו וים סמך ושוכחה
לפרושו על ר״אכא ז״ל מן המתרגם ותרגם מכתר הפסח כין
כממחרת הפסח רפ׳ מכא׳ וכן כממחרת הפסח דיהושע ולא
תרגם מן יומא דכתריהי כמו שתרגם כשאר ממחרת דקרא
וס עמא מם ס רמערב כפי הלכא ד״ל ן מחר׳ה יום אחר לשנת
כו חיוחת דכתרוס שסוא לשון מסותף כין ליום אחר כין לאחר
יום כדרביות לכך כתב מכתר פיסחה לומר דהיום הוא אחר
אלא שהוא לאחר הפסח שהפסח כאכל ט״ יום היה לאחרתו
כפי וכו אלא אכא ז״ל ופסחי שהם יפ״ק להפיל ר״אכא ז״ל ממם
שהקשה לו מרב מהר״אכא המכר דהיכי רחים ר״אכא ז״ל דוחק
זה כדי להקשות ותרץ דחשוב שכי מקמי לנת׳ כיון דהנת אחת
להקשוי אחת היו וקל דלא פריך נת׳ מ״ד ועם מה שחמרו
לין חכו צריכין לום דלהר״אכא ז״ל נראה דיותר מדוות הוא
לת קומי כט״ מהוא תרנ״ס המתרגם ולפיכך מקשה כל שכן
דה״ק דלדיבא נראה דאינה קושיא לר״אכא דאפילו אי אית
דר״אכא חוקי שכו כדרכ להקשות כיחת אחוס לפ׳ דיליה אחת
תרי ממחרת הפסח דקרא כלן יום לחוכה מתפרסים כחמשה
עשר ולשרוש הנת׳ן מתחלפין המחרת הפסח למ״ם ני כהכרת
הוא כט״ ומחרת הפסח דיהושע כפי נת׳ לתוקומי כלו ואין לך
דוחק גדול אזן ולכך מקשה ר״אכא ז״ל שכי ולא הוברכו לת
לקושית מהר״אכא ז״ל ולא לתרו ותו מיכא למידק כמאי דכתכי
התוס׳ות כשם כ״ם ר״ום לם כו׳ ר מפרש דכשי רכא לאת ממחרת
הפסח הוא ט״ מסכח רוסם לומר ולשון תורה לא ר ולשון נכיאים
לא ר ולשון חכמים לאוד ועל כרחך גריך נו׳ דאם לא כן מאי
מכעריך וכ״ע יקשה המקן דכר מ״ם דבעלמא כאן מחר
נמי דבעלמא אין לא מקשינן אלא ממחר הפסח דתוכח למחרת
הפסח ד הוא שכי בעלמא שר נמי דמחרת הפסח דמשעי הוא
ט״ הכא ר״ל ואמי מכרית דעלמא הכא ומקום סדכור חוזרין
סתוכפות אלא פשוטא דר״ל יום זה דמשעי וכו׳ שכרתם אלין
הקישו אלא כין שני אלה ממחרת ומאי דקאמרי לכעלמא וקו
קשיא ר״ל דקרא דאין ככל מקרא אלא מהי תרי מחרת
הפסח מם כן מה צריך לומר הפסח דבעלמא ממחרת הפסח
ולכא ותו קשיא דוקא תרי דמעקרא היכא דאמרי תוספות
נמי דבעלמא ממחרת הפסח הוי ט״ משמע ככל דבעלמא הכי
פירוסם לכר וה שלינן כלל הפאר כלן פירוש ט״ כין שיהיה
מחרת דתיכה כין דכאילים וכו זולת זה ומ״ם כאחר ולשון תורה
לאוד ולשון נכיאים לאוד למשמע ככל אותם שכתורה ותפרש
בפנגון לאחר וכל מה שכנכיאים כפנגון מיוד וזה הדיוק סיתר
לדיוק ר״אשון ותו קשיא דכבעלמא לשון תורה ולשון נכיאים
לאוד ניחא דשני תרי מד הוא כיכיאים אחר הוא כתורה אכל לשון
מכאים מלי כעי שכא וזה חויתי למירי הרב מוהר״ר מנחם ז״ל
בשטתו לקדושין ז״ל ור״ל מפרש וכו׳ער לשון מכאים לאוד ורחה
שכבל מקום לא מנעו מכאים לקרות ליום ט״ כשם רחותם
שמצינו כמגלה בשם קורין כפ׳ מועדות וכן מנינו מרכי פסחים

מיד סיימו שהכתוב מכריח כדכורים לומר דבעי' לאכלו מן סיומן להורות דמן סתם לא אכלו אלא עד שנה למאי הלכתא אתא קרא למימר דאכלו כט"ו מן סיומאי ליכפת לן ליכלו מן סתם מפלג ולא חיכפת לן כלום דהא מן מקור עד סוף שנה ומעט דלמכי מית קרא לומר דאכלו כט"ו מן היכן לף על גב דלו מותר להם התחיל להודיע דעדין היה להם מן ולא הוו צריכי ובהסיח דעתייהו שהיו מסתפקי מן המן שבכליהם עד שלו בניסן לם כן ספיר אתא לאשמועינן דאפילו שבעה סמן כשבעה כאחד שמת מסה המן שפק לותם עד לו בניסן. סניה נפתכו הדברי והאי כמו כאכו הזה עד שיגלמו מקומרכו ומעיין לל עניין ועם שהדבור הוא קשה המוכן ועליו נדיך נגר דיפרקי מלייחנו כעת ודי כמה שכתבנו:

פיס' רבי אליעזר מן לתדיים ממקום שפטר שורות חונף לאדון שבכשו לאדון דאמר בכריתת דרבי אליעזר פוטר מלכתיב לאם האדון דבעינן שיהא לאם הגיומא באדון מן המקום שהוא מחייב בשיגלו מן האדון לאדון דהא לאם זה באדון נמת וקריגן כיה לאם אדון ור' עקיבא כמי ממקום שהוא מחייב פירות של חונף לאדון שבכשו באדון דמחייב בכריתת מן דכתיב שמה שמת לתם חייבין מן המקום ההוא פוטר בשיגלו מאדון לאדון דמה דוקא לתם חייבין ולא כ"ל והשתא באונף לאדון מן:

מתניתין עפר חונף לאדון שבא בספיגה לאדון מן החוט ולעפיסוודעו בספיגה ובמת היתה הספ שם נקוב לדע' קנת אבל לדעת רשי בפק לגיטין שם היתה של חרס מיבה נדריה לינקב חייבת כמעפר ובשביעית שבהרות שבאדון ישראל הרי הם כלי' גוססת בקרקע שלין המים עמוקים. רבי יהודה אומר לימתי כתב בשי שמשנה עפר ח"ל לאו בספיגה וורע כמותו עפר שבלותה הספינה שמתי הודע חייב בכל המוקים ובתלאי שתים הספיגה מתחברת באדון וזהו עניין גוססת ופירושו כלומר דבקה באדון ונעם כמו עפר וכפר כאדון כי בכל מקום שלי רבי יהודה לימתי שהו מבאר כמי שקדם לא מולק ורבנו שמשון ז"ל כתב רי' לומר לימתי וכו' בזמן שהספיגה גוססת שלי לימתי כאן לא לפרש אחת מלא לחלוק כמו שמוכיח בפק דגיטין ולקמיכנא נפרש שם שנר בפק דגיטין ושם הלמכם ולם ז"ל ונתן בלבריהם ז"ל בפק:

גמרא רבנין דקסרין בשר חנינ במחלקת בלומר מחלקת זו דר' יהודה ורבנן דמתניתין הוא על הספוג בכל מקום וכו' לר' יהודה קאמר דקרא כתיב בל מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם כתיבו וכו' דהייכו כלל ואח"כ כתיב מהמדבר והלבנון וכו' עד הנהר הגדול וכו' דהייכו נבולי ארץ ישראל זהו ערב וכלל אין בכלל אלא מה שבפרט ורבנן דמתניתין הוא על הספוג בכל מקום וכו' לר' יהודה קאמר דקרא כתיב בל מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם כתיבו וכו' דהייכו כלל ואח"כ כתיב מהמדבר והלבנון וכו' עד הנהר הגדול וכו' דהייכו נבולי ארץ ישראל זהו ערב וכלל אין בכלל אלא מה שבפרט ורבנן דמתניתין לרבי יהודה אם בכפרי ארץ ישראל והכתיב מהמדבר והלבנון הזה הנהר הנדול נהר פרת כל ארץ החתי ועד הים הגדול מבו השמש יהי גבולכם אלא אם אינו ענין לספרי אי תנהו ענין לספרי ח"ל כעתה בה שהיה דור הולך בארם נהרים ובארם צובא יהו חייבין בחלה שנייא היא שהיה דור הולך ומכבש ספרי ח"ל ומניח ספרי ארץ ישראל הוו

פיסקא יצאו מבאן לשם ר' איעזר מהויב רבי איעזר מן אתריה ור' עקיב' מן אתריה ר' איעזר מן אתריה מט' דר' איעזר מלח' הארץ בכל מקום שהוא ור' עקיבא מן אתריה מט' דר' עקיב' הארץ אשר אני מבי אתב' שמה שמה אתם חייבין ואי אתם חייבין בחוצה לארץ:

מתניתין עפר חוצ' לארץ שבא בספינ' לארץ חייב במעשרו' ובשביעית ר' יהודה אומר אימתי בזמן שהספינה גוששת:

גמ' רבנין דקיסרין בשר חנינ במחלק' בל מקום אשר תדרוך כף רגלכ בו לכם יהי אין בכלל אלא מה שבפרט וברבי יהודה מתיבין רבנין לרבי יהודה אם בכפרי ארץ ישראל והכתיב מהמדב' והלבנון הזה ועד הנה הנדול נהר פרת כל ארץ החתי ועד הים הגדול מבו השמ' יהי גבולכם אלא אם אינו ענין לספרי אי תנהו ענין לספרי ח"ל כעתה בה שהיה דור הולך בארם נהרים ובארם צובא יהיו חייבין בחלה שנייא היא שהיה דור הולך ומכבש ספרי ח"ל ומניח ספרי ארץ ישרא

מה לכל לית מסקנא נוסחת עטור כדמסיים הכא ונסי דמתניתין
דחלה כא לפרש ובריתא כא לחלק וכן"ל דכמשנה דוקא לפרש
דכפ' כסוי הרס תניא וכמסו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן
אמרו לם שכחו תלמיד חיתתי וכו' והתם מפרש טעמא דרבי
יהודה וכו' וע"ב ברלא דעליב מלק וכו' עכ"ל. והתכתר מסס
דכבריתא הוא דקאמר הכא דחיתתי אלו סוף לחלוק לכל לא
דמשנה הוא לך הלות מכן קובר התלמוד שם דחי כ"ל דחיתתי
דמתני' הוא לחל ק מדתוכח מכריתא דחתיא הא כרב יהודה והא
כרבן דפליגי לוכח ממתני' דכאן דעדיפא מכריתא אלא עכ"ל
דכבר תלמודא דהכיא דכרייתא דוקא הוא לחלוק לכל הא
דמתני' סוף לפרש ונכך מוכח מברייתא ולא ממתני' ס"ב מהאי
טעמא כתב הר"מכבוז"ל דחיתתי דמתני' הכא הוא לפרש ולא חס
לפא דירושלמי דמשמע דפליגי כיון דתלמוד דידן מכר דלא פליגי
ולא מכקינן תלמוד דידן ונקטינן כירושלמי. ותא תיקשי לא
דפירש לכתתי פליגי ואי איתא דפליגי אחתי לא מוכח תלמודא
ממתני ולימא הא ר' יהודה סס רבנן דתכא דמתני' וכו' אלא מוכח
מברייתא דקאמר דתניא ותו דמסיים כה לכל לם לוסק נוסחת
עטור מע"כ כם ומס של משנה ולייקיה כם ומה של ברייתא.
דלא מכר דלא כא לפרש כמתני' אלא לאוקלוני וכן כמשנה כין
בכריית במשנה מסוס פשטא דירושלמי דמפרש מילתייהו דפליגי
ובכריית מסוס פשטא דקאמר דתניא ותו דמסיים כה לכל לם לוסק נוסחת
עטור מע"כ כם ומס של משנה ולייקיה כם ומה של ברייתא.
דלא מכר דלא כא לפרש כמתני' אלא לאוקלוני וכן כמשנה כין
בכריית במשנה מסוס פשטא דירושלמי דמפרש מילתייהו דפליגי
ובכריית מסוס פשטא דקאמר דתניא ותו דמסיים כה לכל לם לוסק נוסחת
עטור וסיס מקוס לקולק לומר דלא פליגי ולא כא רבי יהודה אלא
לפרש וסכי מוקי לה ר' יהודה והא דבנן ורעתם סוס להכי מוכח
מברייתא דמסיים כה לכל לם לוסק נוסחת פמור דמשמע
מסס דפליגי וקא לכל לם לוסק נוסחת עטור ולא כדבנן דקייסוס
וכיון מכן ל"ב לון הוה לם כתלמוד כולי דמתני' לתלמוד לפרש ומפני
זס היכ דמכא כירושלמי ומפרש דפליגי פקט כותיס ונתייפכו כוס
דעת סלמכם ודעת לם זלי ולא תיקשי לך לכיון דכמתני' קאמר
במלא כנוסחת דחייב מנה מני סומע לכל לם לוסק נוסח עטור
ומסי כסכיל דכרית מייתי כסועל סכיס מתני' דחיתא כוכח ונקט
ברית מכמה פעמים מניסו בתלמוד ממקום לו מוכח מברייתא
אלא על נב דהוה מני לאתויי ממשנה מסוס דכברייתא מפרש יותר
ומחיתא כפועל וכמתני' מכח. נא ולמר מלי דלמרינן ברים
פ' לוסוסו כך כפסקא דכינך לקח היתמ מטין כריבר והב הכור
וכן מעשר וכו' וכי אין לו מלי סוי ומתניתא אין פוסקין על הפירות
עד מינא הטער פוסקין ל"כב וכו' וסלי מכוחר דמקשי מברייתא
דאין פוסקין על הפירות דכבי קאמר ומפיא לא ע"ב דהוה
מני לאקשויי ממתני' דלקמן דתכן אין פוסקין על הפירות עד
מינא הטער ומעמא דמתם לא מסיים יצא טטער פוסקין אלא
מתניתא מכח דקאמר עד מינא הטער הא יצא טטער פוסקין
אלא כעו לאקשויי דכר מכבח שלא דבר מכפועל ומסוס הכי מביק
מתני' ומתניתא מכריית ואין הס דכרי מתניתא לל התם יש ספרים
מגורסין והא תניא מסוס לבע' כמתני' יצא טטער פוסקין ולקמן
גרים שלא מתני דקתני אין פוסקין אלא יצא טטער פוסקין וכמרי
יפה בעל הליכי עולם ולל ומכין ניחא ליש לגמ' לאקשות מן לפעמים
מכריית ומעמי מפורשת יותר כי הא דפ' חיטין ומכך והתניא אין
פוסקין בס ומ"ג דמשנה סיא לקמן אלא מסוס דמסיים כברייתא
ובנין מברייתא מפורשת יותר מן הא דפ' חיטין דמוינן ירושלמי
דקאמר דכיתנים פליגי ואי מסוס דבתלמוד מוכח מברייתא ולא
ממתני' ואי פליגי לאחי לא מוכח ממתני' הא לא מסיים ליה דסוף
סכר דסא דמוכח כגמ' מברייתא ולא ממתני' הוא מסוס תוכפת
בתור דהו סוף מוכח ממתני' לא מסיים כה לכל לם לוסק נוסחת
עטור וסיס מקוס לקולק לומר דלא פליגי ולא כא רבי יהודה אלא
לפרש וסכי מוקי לה ר' יהודה והא דבנן ורעתם סוס להכי מוכח
מברייתא דמסיים כה לכל לם לוסק נוסחת פמור דמשמע
מסס דפליגי וקא לכל לם לוסק נוסחת עטור ולא כדבנן דקייסוס
וכיון מכן ל"ב לון הוה לם כתלמוד כולי דמתני' לתלמוד לפרש ומפני
זס היכ דמכא כירושלמי ומפרש דפליגי פקט כותיס ונתייפכו כוס
דעת סלמכם ודעת לם זלי ולא תיקשי לך לכיון דכמתני' קאמר
במלא כנוסחת דחייב מנה מני סומע לכל לם לוסק נוסח עטור
ומסי כסכיל דכרית מייתי כסועל סכיס מתני' דחיתא כוכח ונקט
ברית מכמה פעמים מניסו בתלמוד ממקום לו מוכח מברייתא
אלא על נב דהוה מני לאתויי ממשנה מסוס דכברייתא מפרש יותר
ומחיתא כפועל וכמתני' מכח. נא ולמר מלי דלמרינן ברים
פ' לוסוסו כך כפסקא דכינך לקח היתמ מטין כריבר והב הכור
וכן מעשר וכו' וכי אין לו מלי סוי ומתניתא אין פוסקין על הפירות
עד מינא הטער פוסקין ל"כב וכו' וסלי מכוחר דמקשי מברייתא
דאין פוסקין על הפירות דכבי קאמר ומפיא לא ע"ב דהוה
מני לאקשויי ממתני' דלקמן דתכן אין פוסקין על הפירות עד
מינא הטער ומעמא דמתם לא מסיים יצא טטער פוסקין אלא
מתניתא מכח דקאמר עד מינא הטער הא יצא טטער פוסקין
אלא כעו לאקשויי דכר מכבח שלא דבר מכפועל ומסוס הכי מביק
מתני' ומתניתא מכריית ואין הס דכרי מתניתא לל התם יש ספרים
מגורסין והא תניא מסוס לבע' כמתני' יצא טטער פוסקין ולקמן
גרים שלא מתני דקתני אין פוסקין אלא יצא טטער פוסקין וכמרי
יפה בעל הליכי עולם ולל ומכין ניחא ליש לגמ' לאקשות מן לפעמים
מכריית ומעמי מפורשת יותר כי הא דפ' חיטין ומכך והתניא אין
פוסקין בס ומ"ג דמשנה סיא לקמן אלא מסוס דמסיים כברייתא
ובנין מברייתא מפורשת יותר כי

הון בעיין מומר מאן דאמר תמן חייב אוף הבא חייב ומאן דאמר תמן פטור אוף הבא פטור אפילו בבאן דא׳ התם פטור דא׳ חייב ביון שנבנסו ישראל נתחייבה כתיב הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת ער ים הערבה ברבר ח׳ אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא וגו׳ רבי חנניא ור׳ מנא חד אמר כל מה שכבש יהושע בבש זה וחרינא אמר יותר ממה שכבש יהושע בבש זה תנא רבי סדור משמיע לר׳ מנא ימים קלים עשו ישראל באותה הארץ׳ עפר הוצה לארץ שבא לסוריא נעשה בסוריא וצא משם לבאן נתחייב׳

פיסקא

מסכלל לית לחו למרין רבר מס׳ כן למאי לחכי כללא׳ לי לחמר זם כשיש פרים מהרי מם מתרבו התוספות מם ומעלין כן כל כמלי מכללים למרין קומיה ו׳ סוף ספר הכרא כלן לרבנן מהתוספות תירבו מס ונל דלחו לחו כללא הייבו מוסיפין על מפרט מם מידמם חלה במם מניפן לו מה מעדיף עליה כקל וחומר לו כמרם לחת מכמירות סולך להבי כללא כדי מנדע מהם מפרט דוקא הוא ולא נמרופן מפם מילי מלין לך כי חלה מם מפירמם התורם בלבד וכרכיוס חלה כעלמם כתב כעל מלוכות עולם וכן כתבו רבים מחמן בספר בריחות כערך כלל ופרט וסרב מהלם בן מיר ל׳ בספר כללי מחולל פרק קמא דף יט יעויין מם בלופן מכל הנביחים המדברים בפיונה כזם מה לחר מפכימו מלקיחת מחו לחבי כללא הוי תירוצו כדי חלה ולמור מלי דלמי לפרט כפוף מהם מהמירת ולי תימא לחלי דמקשה לבבן מכח הלא החות קומיה היבי מפנו דנמרופן מפרי חובה לחרן חמילו תימא דלמו לספרי חרן ישראל תנהו עפין לספרי חובה לחרן מכובנו כלי׳ היינו מ׳ פיונה שהלילה עבר מ׳ לילה כל מקום רבוי חמילו מ׳ כל כעלמה לחכ לחת מהמדבר לשעבר דרוק מפרי מי ומחלי בי רבי כלהו ומעט כל חלה דמי ליה דהיבי כת׳ל עלמה מכל לא מעט בפרי מ׳ל מנכפנו לחרן דהיינו מפיכם דלמי לספרי מי מהם כלל מי למי כבר כתב סרב מוהר״ק ל בספר כללי התלמוד לשעמים קלחר בנת דרים כלל יפרט והוא חקמת בשלמה וכהיעויין מם מן מפער דמפקרא כי קלחר שכח שיכלה דר׳ יוסף חין בכלל שלא מם שפרט חולי דרך חמכתת קל׳ ומסוס דילעי רבנן חלמו כלל ופרט ומעט סוף מפלם מקנה ליה הוו כעיין מימר היו דוכים לומר בבי חיכים רמ״ל תמן חייב כפ׳ קומה דעבורם ורה פלוני ר״מ ורבי יומי ר״מ כבר בפום יחיד בחייב כיכום ורבי יומי סבר לה בחייב כיכום והחנות סנהונות בם מרבנן בעלמה ופה סלקא דעתייסו דבבי חיכים ר׳ יהודה דחכא דפטר בחלין המטוה נוסחת סבר לה כרבי יוכי לחמר סתם דככום יחיד לא בחייב כיכום דחכנחת העפר תוך החרץ על ידי כעל המפיכה המנסיג לוחם הוא מכא וכיכום יחיד הוא ותנא קמא דחכא דחחייב מפילו בשמין המפיכה נוסחת סבר לה כרבי מחיר דלחת ליה סתם דכיכום יחיד הוי ככום ומפילו לומא דמלי עפר חכא בספיכה על ידי כעל בחייבים כיכום ויכיכ הוא מפילו מכי חייב ומכוף דלא הוי כפיכה כלל מלא דמלי למחך דלחר סתם כיכום יחיד לא בחייב כיכום ופטור מפי כן חכא חייב והוי מעמא דבבין מנכנסו לחרן כתחייבה כלומר בשלמה בככום יחיד דשלמי ומחר חד דלא הוי ככום ופטור היבי מכוף לחכבום והכיכסה לחתו מתיבן כפ׳ ומחר מתחיבן בחות בחלר מחרינן בבין דבשעת הכנסם הוי הככום לא בחייב כבים ולבא חייב מחנם הכא כענין ספינ׳ בחייב קדים קיל׳ בכום דבנכנסו ישראל לחרן כבר נתחייבה מעת הארץ לחת בן בי הדר לחתי עפרה זם בפיונה חלרן קלטו ומחייב׳ כתיב וכל׳ על יחים קלים וכו׳ דרבי חנניא הן ישלמן סרבים יעויין מם׳ עפר מובה לחרן שכח לסוריה נעב בסוריה בבי חיכים סוריה ולם מסור בין בפרקא קמא דמכת נטוף יעויין מם ובא משם לבאן מסוריה לחרן בספיכה׳

פיסקא

פיסקא אמר ר' יהודה אימתי בזמן שהספינה גוששת וכו' אר חגיי ר' יהודה בדעתיה דתנינן תמן דבי יהודה פוטר במים לפי שאין בהם ממש: אר אבין לא מתברא דא אלא מחלפא שטתיה לא היתה הספינה גוששת במי שהספינה גוששת ותניא לא היתה הספינה גוששת כיעשרותיה מהלב ותורמין ממנו על עציץ שאינו נקוב ובעציץ שאינו נקוב עליה בהדא דתני עציץ שאינו נקוב מעשרותיו מהלב ותרומתו אינה מדמע ואין חייבין עליה חומש: ר הילא בשר אלעזר הקונה עציץ נקוב אעפי שלא קנה עפר שתחתיו קרקע שעל גביו קנה לחייבו למעשרות ולשביעית ואפי נתון על גבי יתדו ואף ר' יהודה מודה ביה מה בינו לבין הכפיג ספינה עולה ויורדת היא וזה במקומו הוא: עיסה שנלושה במי פירו: רע שהעקר אצלנו שאין אוכלין מקבלין טומאה עד שיכשרו ומהו הדבשר שיהיו בלולין באחד מז המשקין ומה הם ז' המשקין שמכשירין את האוכלין לקבל טומאה המים והיין והטל והשמן והחלב והדם ודבש דבורי אבל שאר המשקין כגון מי פירו אין מכשירין ואין מקבלין טומאה

גמרא ר' יעקב חניפה בשם ר' אלעזר בן יהודה מים כתיתה דתנינן תמן עיסה שהוכפרה כמשקה ונלושה כמי פירות ונגע בה טבול יום רבי אלעזר בן יהודה מים כתיתה אומר בשם רבי יוסטא פסל את כלה ורבי עקיבא אומר משום לא פסל אלא מקום מגעו ר' אבא בשם רבי אומר מים פלגין כשהוכפרה ואחר כ' נלושה במי פירות מחברין להכשיר לכל אם נלושה ואחר הוכפרה אין מי פירות מחברין להכשיר ורבי חייא בר אבא בשם ר' לא היה לקעלגב דרבי עקיבא אומר תמן אין מי פירות מחברין למומאה מזדה קומי מחברין לחלה ליתיה אלא לטומאה ליתיה אלא תמן תימר לחלה כל שכן לטומאה אין תימר לטומאה אפי לא לחלה רבי יונה בעי קומי לחלה וכל שכן לטומאה רבי יונה בשם רבי דתני רבי יונה דמן אומר רבי טרפון אומר נאמר כאן חלה ונאמר להלן חלת לחם שמן מה חלה שנאמר להלן עשויה בשמן אף חלה שנאמר כאן עשויה בשמן ושמן לא מו' משקין הוא:

פיסקא המשקה יוסבת וכו' רבי יוסי בשם ר' לקיש לחלה ולנטילת ידים מלא וכו' על פיסקא דמפני מיכול לכהות עצמה כדלית לה כאלו דברים הכתובים עצמם: וחסיב ליה וכבר הקשה הלשכת דסרי ילפינן לחם ממנו ומי פירות אין מחמיצין ותרן דלא למרו מלא לנבי מיכין שבחים לידי חמוץ ונאכלת בידים מסוכות כלי טיולת ידים דסרי לא סוכסרו כמי פירו' וקושט לכן נמי לא הוכשרו כתקון הלכך לא בעו כ' וקושט חלת ה' ומברכת ברכת חלה אף על פי שסיפ עירומה דכיון דסיפ יוסבת מתכשם ערותם אפל לא חיים שכיון שנידו וכיוצ כולטין מי לפסר להתכסות וכתיב ולא ירפה כך עלות דבר: ר' שעור בן יהודה בר כרתות היה מתני' דתני דמי פירות מחברין דתניון תמן בפ' ר"ט טבול יום: משה שהוכשר במשקה שהכשיר עד שלא נלושה ואח"כ נלושה במי פירות שאין מכשירין ונגע בה טבול יום שפוסל את כלה משום דמי פירות מחברין והרי הוא כדעתיהן כמה דתימר דתניא בחלה משום דמחברין ממנו על דבי יוסטא: שלא מקום מגעו דסבר דבי היכי דלא מכשרי ולא מחברי: מי פירות מחברין להכשיר כלומר כשקדם הכשר כיון שכלה מוכנת לקבל טומאה ומתכיתין דלא כר' שעור ודלא כר' עקיבא: אין מחברין לטומאה דטבול יום פוסל מדרבנן לחלה: ר' בא בשם ר' יוסי אין לך אין מחברין אלא ז' משקין לחל מי פירות אין מחברין כר' עקיבא דתניא דתמר דלאין פוסל טבול יום אלא מקום מגעו דלאין מי פירות מחברין ולכך כר' עקיבא דתני דתני פסח מנלושה במי פירות מייחת החלה דמסתמא דמחברים כפנית שלא כר' שעור בן יהודה בר כרתות דלית הלכתא כותיה וסמכין מתני'

מקוה

פיסקא ר' יהודה כדעתיה דתנינן תמן בפרק בתרא דכיצד הלשם שנלושה מחברתה תכלין ומים ומלח הרי שלו כרגלי עתיקן ר' יהודה פוטר במים מפני שאין כהם ממש ופרש' תכלין לקדרתם ומים ומלח לעסקה הרי אלו מקדרה. והעם כרגלי עתיקן ומין מוליכות לא מקדר' ולא מעסה אלא מקום שמסתפקין ממנו יכולו להלוך רכיפ מלה וקמ' מתכלין והמלח והמים מכיתה אבל בעליהן ורבי יהודה פוטר במים שאין בהן ממש אמין בעבד והפירות רבי מכל לפי שדרכי חניי אינו נודע זה הפירות דהתם דוקא לאין בכרים שמים אבל הכא הרי המי נכרים אלא נראה דר' חגיי מפרש כמתני' מלא קאמר מפני שאין בהן ממש וקאמר מפני שאין בהן ממש כלומר מפני שיהיו מים לעסיה מע"ג דבעין הן פטר רבי יהודה והיינו כדעתי' דהכא דחשיב מים כמאן דליתכהו ומפקיק מורת. אמר מכין לא מסתברא דא אלא וכו' כלומר אלו תפרש כן דטעמא דרבי יהודה הוא מפני דחשיב למים לורת ומפקיק לא מבעיא דלאו כדעתיה הוא אלא אפילו מסתפק דלו מים דחשיב מיא לורת הוא לרבי יהודה מדאורייתא ואפילו מים נוספת היא דאוי שיעשה לותם כנוספת מרי דסוה לענין נקוב שמונח על גבי יתדות דאפילו רבי יהודה מודה מדאורייתא חייב ואם כן מאי פטר דכיון דהתם חשיב לה כלורת אמאי פטר הכא ותו דתניא כמי מלוכא דרבי יהודה לא ה' תקי ספיג נוספת מעשרותיה מסלכה כלו' מסלכות חכמים ולא מן התורה ותורמין ממנה על עצין שאינו נקוב ר' ליעזר כמי מדרכן כהדא דתני עצין שאינו נקוב מעשרותיו מסלכ ותרומתו חייבה מדמעת אם נפלש לתוך חולין כמו שהיא מדמעת בשהיא של תורם ואין חייבין עליה חומש כתרומה דלורית ואלא שו תפרש בפי רבי חגיי דחשיב למיא לורת הא כמי מחלפא שטתיה לגמרי מעשרותיה מהלכה הרי בעצין נקוב שוה דכאן בנקוב עסקינן כדתכתי המפ"ים רגבים כשיקוה נקב ואפי' לדברי דרבי שפי' שחיבה נקובה כיון שהיא של חרס הרי היא כנקובה ואלא מי חשיב למיא לורת מחלפ שטתיה כיון מסכא לדכיב' וכיון מכריתה לדכיבה הוא ולאי דלית ליה לדר' חגיי ומה שפוטר שם רבי יהודה בכיבה הוא משום דאין המים נכרין כדפרש' ואין שיוכות מכאן משם לשמוע דר' כדעתי ולאי דמ"ם מעצין נקוב כגר מחבין כגון לקמן מה כיון מעצין נקוב הלא פליג ר' עליה לכיון שספיגים דפליג ומפי דספיגים עולה ויורדת ואינם יוצאין מן הקרקע אתמוה מכל עצין עומד במקומו והיינו דמפי כמ' נוטין ממים עשויים לכרות ועצין הינו עשוי לכרות:

מתני' עיסה שנלושה במי פירות חייבת בחלה ונאכלת בידים מסוכות הלשם יוסבת וקושט חלתה עירומה מפני שהוא יכולה לכסות את עצמה אבל לא פלוגתא:

כמו ששנינו בת"ב וכל משקה אשר ישתה אין לו
אא מים מנין השמן והד' והדבש והחלב ת"ל
וכל משק' אי וכל משק' יכול מי תותי' או מי רמונים
ושאר מיני פירו' ת"ל מה מים מיוחדי' שאין בהם שם
לווי אף או שאיקבהם שמלווי ומוציי אני את מי תותי'
ומי רמוני' ושאר מיני פירו' שיש בהן שם לווי ואחר
שידע' זה נבוא לבאור ההלכ' עיס שנלוש במי פירו'
שאין מבשירין בגון מי תותי' ומי רמוני' אע"פי בן חייבת
בחל דאע"ג דאיקמי פירו מבשירין המסחברי וחשיב
פיס מפני שהיא יכולה לבסות את עצמה הרא
אמרה ענבות אין בהן משום ערוה הרא
דאמרת לברכה אבל להביט אפילו בל שהוא
בהרא דתני המסתכל בעקבה של אשה
במסתכל ברחם והמסתכל ברחם באלו בא עליה
שמואל

מקמי כריית ומסקינן התם עמה שנלוסה כמי פירו' חייב כחלה
לרבי שמעון דאמר פירות שיש מהתקן כדבר וטעמ' שהתקנו
חכמי' דר' יוחנן בן נורי ור' עקיבא וכדבית שמאי כנגד
בל' מחר ס"ב ובתב הירוש' שם ודעת תלמיד נוטה דהלכתא כר' יוסי
ור' יוחנן ור' יוסי לגבי רבי יוחנן
דרבי נינהו וכריתא תני דרבי
דמייעתן ונם ליתי מסתם דהלכה
בכל מקו' כר' יוסי לגבי רבי יוחנן
והרבה ברייתות וכבבר תנאין
ואמוראין כתב כר' יוסי ונמצא
דלי' הלכתא בכותחת דמתני' כמ'
חלה דתני' כר שעור בר ברייתו'
ודלא כר' יתכרי וכ"ש כר' שעור
בן יהוד' דת' לתלמידו סוס ע"ב הכך
דוחי דתמי למתני' מקמי ברייתא
ותסח הכא ר' יוסי לפלוג לתתיתין
דכבר דחסיק לדעת ר' אלעזר
ולא לדעת ר"ש דהלכ' כמותו' מ"ם
לתל' תיתמר הא דת"ר כל דתיגמ
מחבר שת' מסקינן כלבר לענין
חלה תמרו דעם שנלוס כמי פירו'
חייב בחלה וסליג אסתם
מתני' דקתא תמן דתני' כר שעור
בן יוסדם ליס ברייתא דברייתא
בכל הלכ' כר"ש דפליג אכולם ואפילו אחד מהם
פירות לא מחברי תמן דתי' הא דר' יוסי דתמן לענין טומאה דטבול יום
לומתר דלא מחברי תמן דטבול יום פסול ומדרבנן לכל בחל' יודע
ר' יוסי דמחברי וכתתי אחתי דתני עסק שנלוס כמי פירו' חייבת
בחלה תמן דמחברי וכרתא ר' יוחנן לעיל דרש היא מתני' ותסני
דר' יונה פסיק דלחל תמרו ר' יוסי פסיק לי תורס וכל סכן נטומאה
דטבול יום פסול מדרבנן ותאמר תלמודה דר' יונה כרעתי תמוה
דאלי יונ' דתני דסבי דר' מרפון אי דכא כמן חלה תרומו חרוש וכמן
לחלן חלת לחם שמן מים להלן עשויה בשמן לף כאן עשויה בשמן
ושמן למה מבשעם מסקינן הוא בתמיהה מ"ב מכאן פשיט ר' יונה
דדוקא דומיא דשמן פסול מ' מסקינן מחברין לחלה יבאו מי פירות
מאין הם אי מפקיעים ומש' אין מחברין לחל ולא תיקשי לדר' יוחנן
דאמר לעיל דמתני' דבבי הכל היא ור"ע דברייתא מודה בחלה ולא
מ' מאין מחברין שת' לענין טומאה מאי עביד לף דברייתא דמשמע
דמפי לחלה לא מחברי מפסק דלעיל למימר דלאו דוק' שת' מפסק
דכתיב רמפי עריסותיכם ופתם עריסו' כלומר כמים ולא כשאר
מסקינן מולי הוא למימר דוקא מים להכי אתא דבבי כשר טרפון
למימר דמפי כשאר מסקינן מפי שבת חלת שמן ולאו דוק שמן חלה
מפי כלום חלה כמי דהא עסה שנלוס בשמן כתיב בשמלם וש"מ
שנלוס חלה כמי שת' כשאר מסקינן ור' יוחנן מפר שפל הך ברייתא
ולא כדרבי דר' יונ' דאמ' לף לפי פשוטו וכן פירש"י ז"ל בשבת
שפשוט לרש"י ז"ל דתסל להוכיח דמתני' עדיף מכרייתא והנדרים
פס שת' לר' יוחנן מפי פירוש דשך ברייתא כדפי' ועוד מ"ל דהא
הרא דתלכ' כר' יוחנן לא מתרי כן הנלוסי' ועוד
דר' יוחנן לא פליג בהדי' לדר' יוחנן שת' ר' יוסי הוא דקא ליה לר' יוחנן
דלחל' את מחבת אבל ר' יוסי מפסק ליה ומ"ל ר' יוחנן כדעתיה
ולטומאה את מחבת ולא לחל ומסיק הרא בסוכה כלות תשובה דסוף
דבר לא דחיכן מתני' מדעתיה דר' יונה תילכך לדעת שלשה דין
מתני' דין אחת דמי פירו לחלה מחברין הם ומחלק דר' שעור ור"ע
בברייתא דטבול יום הוא לענין חלה ודיבל דת מין מחברין שת'

מסקינן לענין טומאה אמרו אבל לחל' מחברין כדתי' ר' יוחנן ולאו
מאו דר' יוסי אמ' לחל' את אמר לאו כל כמיניה וכפרט שהוא
מתלמידו ר' יוחנן שלכ כתלמיד לגבי רבו והתריך הרב יע"ש
דים לקים מאי לחלה ולנטילת ידים מרם מהיכ וכו' עד כקיקת
דמפני סיכול לכבל כדלקי כף שלי
דבבי דברכו ומם פירמיוהו מם:
פיס' סרת אמר ענבי' מין כהן
מצו ערוה כף מי שמתי
בבלי אומר מ' מר סבי ענבים
כמ"ש ה' הוסף פניו וק"ו ה' הוסף פניו וקור והא ליכ עובד ות
מסייע ליה דרב סופרא רב הונ"א
ענבו' מין כהן מצוה ערוה לי מת
מסייע ליה לרב הונ' ביום הלם יום כ'
וקוב' תלת ערות מפני שיכולה
לבסות את עצמה תרנמ' רב כהן
כר יצחק בגון שהיו בני טחורים
בקרקע ע"כ בנמוקי ופירושה
דמוני לעזר שיהא דמי ליבשה
מצמע שכי מעקר לקני סיכו
קלילות מחזיר פניו וקולו ואין
מחזיר פניו וקול ואת ליכ ענבות
מנולו והיינו קרחין כלפי דירתן
ומשני דהתם תלת דברות מסייע
לרב הונא דר' ענבו' מין כהן מצוה ערוה הרא דאמ' מקני לימת דמסיע
לרב הונא מתני' סתם ונוסת וקונה תלת ערות מפני שיכולה
לבסות את עצמה כשתי ידיכותיה ותסוק רגליה היטב ואין מין
קורס מגולם ומדלא קפיד לענבות סמע מינה דסבר דמין כהן
מצוה עליה והיינו סיועא לרב הונא ביבמ' שכי כמי דמסיע
קסיק דמדקתמר תלמודא דהא דמחזיר פניו וקולו מסייע לרב
הונא לסבי דסבר כהלי תנא דמתניתין דענבו' מין בהן מצוה
ערוה ומצוה שבי מקני ליתא לף דאי מתני' לא
סיועא ליכא לענבות מין כהן מצוה ערוה לתרנמ' רב כחמן כן
יצחק בנוסחאי טוחו בקרקע כלו' שני של מטה ונסתענבו' מן
בקרקע ומקרקע מכסה מותם ואין לומר לפי כן מכאן מין
כהן מצוה ערוה והו הפי סברא וכיון לף לסמכם כפי' מה
בבורי של בכל היפה מיבשה וכל שכיה טוחות בקרקע מכרכם
ערוה ע"כ ומדקתני לסוגיכל מפי כלו' כיון שערו כיקשענבו'
ומכרכם כיון כשירות דסך סיני וכן מצת מלמון טיי שכת כ"ד ס' מפת
לפיכך סלים מפי לספרי חלה פרו' לפי שלי לפם לו לברך לפי חס
פניו שלמט טוחו בקרקע מפני שפרוחו כולו לכל לפם שפני טוחו
בקרקע יכול לספרי ערוה מפני שערות מתכסית ע"כ וכהכרח לני
שפני שלמט טוחו בקרקע דת"כ מפני שפרוחו כולו לכל לפם שפני טוחו
בקרקע ומדקתני לסוגיכל מפי כלו' כיון שערו כיקשענבו'
ומכרכם כיון כשירות דסך סיני וכן מצת מלמון טיי שכת כ"ד ס' מפת
לפיכך סלים מפי לספרי חלה פרו' לפי שלי לפם לו לברך לפי חס
פניו שלמט טוחו בקרקע מפני שפרוחו כולו לכל לפם שפני טוחו
בקרקע יכול לספרי ערוה מפני שערות מתכסית ע"כ וכהכרח לני
שפני שלמט טוחו בקרקע דת"כ מפני שפרוחו כולו לכל לפם שפני טוחו
בקרקע ע"כ תיקשי לחלה לפם לענבו' קלי מדקת ערותה
כולו וכיון שכן פני טוחו דלפם לענבו' כמי קלי ומ"ל ק"ב קשם דכיון
דדחי לם לפם סיועו ליכ סיוע מבם לר' סוב דחיכ למי כשענבו' טוחו
בקרקע מ"ב תיקשי כלן מתני' סדם לחר לין כהן מצוה
ערו ומתני' חיב כשענבו' טוחו בקרקע ומכוסו לכל לי לפלן טפי
לית כהו מצוה ערו' ומפשר לו דהלי מתני' דסב לא מצוה ליה הלי
תרנומה דרב כחמן כר יצחק כגון שפניו טוחות בקרקע ונם
ענבו' לפלפה לי לפם דלא יתנלו ענבו' דפני דטבר הפוב למע'
מתכם: ומיהו הכי הפוכה לחתוריה כרת ומנולם וסת ליכל חלק
מענבו' שפניו טוחו בקרקע ועבל לף קפיד ת"ב סדת לחר לענבו'
לין כהם מצוה ערו' פרת דלחר לכרב לכרהעל מנו לין בפסמנ'
ענו לכל להכים סירה לים לפי כל סמו לכוד וברמפרם ולפיל

שמואל א קול באשה ערוה מה טעם והיה מקול זנותה וכו׳ רב הונא אמר עומד אדם על הצואה ומתפלל ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בצואה ישב ולא קנח אסור ׳ אמר רבי מנא אף ע״ג דלא אמר רבי יוסי הרא מילתא אמר דבותה דרב הונא אמר עומר הוא אדם על גבי צואה ומתפלל ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בצואה ושב ולא קנח הרי בשרו נוגע בצואה ׃

מתניתין מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה יעשנה קבין ואל יעשנה בטומאה ר׳ עקיבא אומר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבים שבשם שהוא קורא לטהורה בך הוא קורא לטמאה לו קורא חלה בשם ולזו קורא חלה בשם אבל קבים אין לחם הלה בשם ׃

גמרא מה פחות מד׳ מילין יעשנה בטהרה ד׳ מילין יעשנה קבים או דילמא ארבעה מילין יעשנה בטהרה יותר מארבעה מילין יעשנה קבים נשמעינה מן הרא דאמר ר׳ חייא בר וה בנון קיסרין וקיסרין לאו ארבעה מילין הן הרא אמרה ארבעה מילין יעשנה בטהרה יותר מארבעה מילין יעשנה קבין ׳ רבי אמי הורי בבפר שמאי לעשות עיסה גדולה בטומאה והלא אין שם ארבעה מילין מכיון דנהרא מפסיק כמו שיש שם ארבעה מילין מתני דר׳ עקיבא דר׳ עקיבא אמר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין עסה גדולה היתה נוח היה לו להלך במה ולא לעשות קבין מהלפא שטותית דרע״ן תמן

קול בחשק ערוה מט והיה מקול זמתה כבבלי בפ׳ מי שמתו אמר ממוחל קול בחשק ערוה שכח כי קולך ערב ומראך נחום ופרפ׳ כי קולך ערב מראסכח לה קרא בנוים מ״מ תחום היא ואפשר דסך תלמוד לה מקרא דקולך ערב וכמו שפרש״י שהרי כתיב ומראך נאוה ומיחל מדלמסכח לה קרא תחום היא ויפה פירש״י בחשק ערוה שלא ידלג דלויב מסתר לחם ולכך מייתי לה מקול ומה דקול ענינו היא זנות ועוד אפשר דקחשיב לימר לפנין שלא יסתכל אדם בשיר מקולה ולכך מייתי לה מקולך ערב ולכך לא ישמע קולם מכל שכן אפשר דלענין קנ״ח לימר שלא יסתכל אדם בשיר מפיה ומייתי מקולך ערב לתחום היא ולכך לא ישמע קולם מכל שכן אפשר דלענין קנ״ח לימר מייתי מקול ומה שכתב שהקול זמות הוא ׳ יפה ולא קנח היינו נאמר בפי טבע וכשיש נרתי וכשעומד ואינו כה לית כרבי ס״ל ממנוכ לעפי שלא לת ר׳ יוסי הא מילתא מ״מ לא נרוך תקון כי בפי הפשט הכתוב כאן הרב נרוך לי תלמו׳ מתני׳ מי שאינו יכול לעשות עסתו בטהרה כגון שפסי קוש טמא ומקו רחוק ממנו יותר מד׳ מילין כרמפיק בגמרא לקמן או שבכל טהור רחוק ממנו יותר מד׳ מילין וכ״ש לעיל לחלש ולגי לחם מסלק ד׳ מילין וכ״ש שעור וסרים לגבל ולתחלה ולגי ד׳ מילין ועכשו רחוק מזה ׳ יעשנה קבין כלו׳ מחלקה לקב קב מחון כשם די שעור חלש שיעשה בטומאה דחי תיח ליויל ליקחו לו לגבל לא קטריחו חכמי׳ כ״ש יותר מד׳ מילין דעל״כ הסכר ליע דיותר ט כ להקרים חלש בטומאה מיחת דהי מברך בשם משב כקבים דכין דלית לה שעור ליכי מברך בשם ׃

גמ׳ מה פחות מארבע מילין יעשנה בטהרה ׃ בשלמא מי שאינו יכול לעשות בטהרה ׃ קבין הלי אין יכול הוא ברחוק שמק״ח לו שנגבל מרכא מילין ולא מטרחת ליה למיזל כתם חלא עד מהכשה ולא עד ככלו לו דילמא מרכא מילין ועשנה בטהרה העד תרכעה מילין ועד ככלו מטרחת ליה חכל יותר יעשנה קבין ולא מטרחת ליה ומקשה דסדרי בחלה מ״ל לעיל ר׳ חייא בשם רשב״ל אמר לעולם אל יבלה אדם מהלך ד׳ מילין הדי דלוכא לשם קי כיה כלל דכפי מיקמר מהלך וחצי פרסה העד ד׳ מילין ועד ככלו מטרחת ליה ומכפי קא חשבי ליה חבא וכן סיח מבוית כפ שי דכרים לפך תלמוד ׳ לא דחשק קא מכעית ליה מעם דכבבלי פ׳ שעור ומרוטב מתני לא כפי לגבל ולתפלה ולגי ד׳ מילין ולא קאמר אדם מהלך וכן סיח מניח כפ שי ועוכרין ובכ לא התוק בשמים ושמות שם שם ר׳ לפבהו בשם ר׳ ל ובתלמוד זה בחון וכפ׳ אלו דכרים בחומ׳ שם ר׳ יוסי ור׳ מייח בשם ר׳ ל ולפכי קא מכעית ליה מיחת דר׳ ל ד׳ מילין חלוף כין סלומכים דהכח ודלו דכרים מתני לחורתי בשם ר׳ ל אדם מהלך ד׳ מילין מכר כד מילין מטרחינהו ולא יותר וכפ׳ שו עוכרין ובהעור והרוטב מתני לחורתי בשם ר׳ ל לחלש ולגי ל׳ מילין ולא קאמרי אדם מהלך וחצי לפרוסי כאן ליעבד לחלש וכו׳ ל׳ מילין כלו לעשות קפין ולא להלוך כל פתו מכאן אדם מהלך וחצי כוס ליעבד דהכא אדם יהלך ל׳ מילין כלו עד ד׳ ולא עד ככלו לו דילמ׳ ליעבד דאך תלמוד סוף מדויק דאדם מהלך ד׳ מילין וכפרס כוס ליעבד דבבלי לחלש וכו׳ ל׳ מילין כלו להלך לעשות בשרים וכוסת הבעית היה מיניהו תפזינן עקר כדיוק לפר הפלה כותייהו ליעבד לחורתי דבבלי לו דהכא ותפזי דיותר טוב הוא לחזון כלישבד להכא דאך מהלך ד׳ מילין ולפרוסי לח דבבלי כמותו מסוס דל׳ כגון קפרין כלומר מירושלם לקפרין לו כגון קיסרין מהניר קיסרין בכ״ל מהלך ד׳ מילין היא ויהיבו ד׳ מילין שלמי׳ כ״ש מתי דל׳ מילין היינו שלמים דל׳ מילין יעשנה בטהרה ועד ככלו לכל יותר מכאן יעשה קפין וכן שלכם כתב שלמכם בפי המפלי עם דם בכורי ׳ הורי ר׳ אמי בבפר שמאי לעשות עסה גדולה בטומאה ולא לעשות קב קב ולא להלוך ג׳ ב לגבל ולמקו לעשותם בטהרה לעשי שלין כיהיה ד׳ מילין ולהכי מקשי והלא אין שם ד׳ מילין ולויל לעשות בטהר ומשני דכיון דהכפר מפסיק הא כמו שיש שם ד׳ מילין מתני דר״ע ל״ל דבתחום קא משמע לן והא מהא דר׳ אמי דיעשה בטומאה מיון דמפסיק בפ״ד ר׳ אמי כרש דאי יעשה קבין ר׳ אמי מיעשה קבין ווח דוחלכם כת קטן ומיון שלכ כרש כדבת ר׳ אמי כשי המפלי ואתם דשיינו מעמ דכי אמרי שלכ כרש מחכרו הייכו כשב פלוגתי אמו במתני לו כרית הו שלכ כרש מחכרו לחלל כשלין כר פלוגתי דשו בשמו שלח מי שחולק עלינו כמשנ שמי כמת לו ולא יהי שלכ כמותו לנכי הסת דלח כשלי מקמ שיב דרכי שנם לותו ר׳ אמי ורכי שלכ כרכי ושלכ כרש מחכרו ולא מחכרו כדאמי כפ הנותב וכן פס כל כעלי שכללו מ״ב לי לחלש דשם קא מתמ שבח וכי ר׳ אמי הורי שלכ כרש מפקת דוח שוח דם ב דע״ל יעשה כטומאה ומשני לעולם דר׳ אמי כוכר דלא כרש ומה שאור שיעשה כטומאה מפוש דהעם הית גדולה עד מלך ורכת שעשור ווח היה לכעל שפמה להלוך כמה מילין ולא לעשות קב קב הורי כרש דלו אמי יעשה קבין טירח יתיר וחיינן גדכין דסיינו תק דחיים לטירח מ״ש ככי הלי כדין כוס רכין מורו

תמן הוא אמר נוטל מקב חלה ובא הוא אומר הבן תמן לשעבר כאן לכתחלה:

מתניתין העושה עסתו קבים ונגעו זה בזה פטורין מן החלה עד שישובו רבי אליעזר או אף הרוב ונותנו לפל הסל מיצרפן לחלה:

גמרא ר' יונה רבי חייא בשרירי ור' אמי בשר יוחנן והן שנשכו את תנאי תנו הסל מצרף ואין התנור מצרף ואית תנאי תנו התנו מצרף ואין הסל מצרף אמר ר' יוחנן איתיתיה מרחלפאי נשכו באוכאן מצרף לא נשכו כאן ובאן אינו מצרף

מתניתין כגון אילן ריפתא דבבל:

מתניתין המפריש חלתו קמח אינה חלה וגזל ביד בהן העסה עצמה חייבת בחלה וקמח אם יש בו בשעור חייב בחל ואסורה לזרים דברי ר' יהושע אמרו לו מעשה וקפשה זקן זר אם להן אף הוא קלקל לעצמו ותקן לאחרים:

גמרא

דיעבד לטומאה ויש מקום לומר ג"כ דהא דקאמר מתני' דרע"ב דלאו לתחובי קא מתחיל שאין בניחותיה קאמר לה ומדר' אלעזר דאיכא מן החיוב משום דעקה גדולה היתה ומה לו להלוקחים ולא לעזותה קבעו"מ בקטנין מהכא לחסקנא דמילתא דסיכה דנהר מפסיק סוליה כיותר מד' מילין ויפצנה בטומאה ולפי זה איכא למידק להלמכם שכתב כפ"ח דה' בכורים סיס כיבו וכין מחת המים יותר מד' מילין יעשנה בטומאה ואמאי לא קאמר לו מנסר מפסיק ביניהם כמסקנת דהכ' ובדבתב רש ומסיק כירוש דהיכא דנסר מפסיק הוה ליה יתר מהרבעה מילין. ונעשר לומר דכיון דבתלמוד דידן היכא דמייתי סלי מיירת דלרבע מילין בין כפ' ולו עוברין בין פ' העור והרוטב לא קאמר הא דנה לפסיק מעמע לים להלמכם דלא סבירא ליה הכי ולא בבקיון מברת דתלמוד בבלי מיסתברא דיוסלמי. ומיהו לאיכא לאקשויי מבתב הלמכם בפי המפנה מי שהיו יכול לעשותו עשתי בטהר כגון שהוא טמא ויהיה כיבו וכין המים יותר מהרבעה מילין לנבוי מין מסריחין אתו לנבת עד מקום המים ולטבול ולנום אלא נגום בטומאה מבל לא ילום קבים שהיא פחות משעור חלה כדי שלא יתחייב בחלה מבל מה היה כיבו וכין המים מרבע מילין לו פחות אמר לנום בטומאה ואין הלבם כרבי עקיבא ע"כ ומדקא' מין הלבם כרבי עקיבא כלומר דאמר דיפרים חלה אלא ילום בטומאה קב קב אלא להסרחו לנבת אם אלא יפרים חלה בטומאה והפך זה כתב בה' חלה שאמר וכבר הזכרנו שם יותר מד' מילין יעשום בטומאה ויפרים חלה טהורה ויהיו כרבי עקיבא וקשיא דידיה אדידיה. תמן הוא כפ כתרת דמכלתין תנן הנוטל חלה מן הקב רבי עקיבא אומר חלה בלומר שהיא חלה ואף אמר כאן אלא קבים אין בפה חלה לפה ומפני דהפה מיירי ר' עקיבא כדיעבד הכי פירוש חלה והכא מיירי לכתחלה ועל זה אמר רבי עקיבא דבקבים אין חלה לפה:

מתניתין פעושה עסתו קבין קב קב בפני עצמו פחות משעור חלה כדי שלא להתחייב בחלה. ונגעו זה בזה נגיעה כל דהו אבל אין נושכין זה בזה פטורין מן החלה. עד שישובו ויתדבקו זה בזה בעפין שלא יתרד יפרד זה מזה יתלבן חיזה חלק מקב זה לקב אחר. אף הרוב ובותנו לפל הסל מצרפן לחלה לפי גודלו של פפה דנרוס הכא אף הרוב מפעע דבבי אליעזר פף לא מבעיא אם נשכו זה בזה אלא אפילו לא נשכו אלא נגעו זה בזה ונתנן בפל הסל מצרפן לחלה ובפי זה עלה הא דאמרינן בפרק אלו עוברין אסל אליעזר אפילו בשלש בבריות פל בבל מנושכות זו בזו אבל בעבין לא בפי מלין נושכות מפעע דבבי אליעזר אמי נושכות בעי ומית אלא נבבי אף בבי אליעזר תרתי בעי עם בשיכה בעידן לנרסא דאף הם מפרסי דאיכא בעי בשיכה בעידן אלו סרחון להתחבר ולישעות בכף אחד אבל עשה אחד בכרות ונתנן בפל

אין בתנור אלו בשכו זה בזה אלא נגעו זה בזה אבל מבבי ועין בתום' רש"ו עוברים דף מז ופפי המפנה לרבנו מפעע זל:

גמרא ומן מנושכו אלא שיעור קטן אסל דאמר דבבי אליעזר אף סרוחה וכו' ומן מנושכו אלא מפני נרוף רפל אבד שלא נתפשטות נ"ב ור"ל אף הרוחה אלו מלבד הנשיכה בעיבן נרוף רפל ומייבו בנין דיפתא דבבל דאבל דקאמר לקמן עגולות בעפין שבתנור נרבקות זו בזו אבל אלא מקום נשיכה דתנור שיהלם מזו לזו ד"ב מלי מבדפן דקאמר תפוק לים דנושבות אלא דמיות ליעוך קאמר בן פירש מהלם ולא לות תלמי תני בפ' אלו עוברין חניא דבבי אליעזר אומר אבל מבדפן דבבי יהושע אומר תנור שבדפן והשתא הא דקאמר מלי תני אסל מבדפן סיינו סברת ר' אליעזר דבבי שא ומה שאמר ולית תלמי תני שתנור מבדפן סיינו שבלת ר' יהושע בן פירש דבנו שמעון אל וכן פירש ביו הרב מבדיק אל בבל שיבא דלמבם אל ולשבנא אל דרך מחרת כוש בפפקי אלא אלו עיין בבל ושם תתבלטו. לויתוחים מחלפת בלו בבי לום מקום דיקום אלפי דאמר בשבו בבן ובבן מבדפן אל בבל מבדפן אל בבל מבדפן אל בבל

גמ׳ קלקל לעצמו דאבל ואתענש ותקון לאחרים דאבלי ותליי ביה אית תנאיתנו תקון לעצמו וקלקל לאחרים תקן לעצמו רמ״מ אבלה וקלקל לאחרים דאינון סברין מים שהן פטור והי חייבת:

מתניתין חמשת רבעים קמח חייבין בחלה הן ושאורן ומורסנן חמשת רבעים חייבין נטלו מתוכן וחזרו לתוכן הרי אלו פטורין:

גמרא שמאי או׳ רבי אמי בש״ר ינאי קבטיברני חייבת בחלה חד חלישר שאל לרבי יוחנן איזיל עביד ארבע ופלג וייתר ליה תלתא ופלג אמר רבי זעירא קבייא באתריהון רובעירה אזדרעון וייתר ליה חמשא פרא צבחר שלא יבוא לידי ספק חיוב חלה אמר יוחנן דרך עסה שנו כאן א׳ השבל דרשב״ג היא דרשב״ג אומר לעולם אינה חייבת בחלה עד שיהא בה דגן בשעור תלמידו דר׳ חי״ר רוב בר לולית בש׳ ריבל דבדי הבל היא אר׳ מנא אע״ג דלא אמר רבי יוסי רבי היא מילתא אמר דבותה דאר׳ יוחנן דרך עסה שנו וכאן דסיפא דלמא כר׳ יהושע ואתיא כרבי יהושע דאמר לעצמו מכעי ליה אלא לעולם כר׳ יהושע ודקתני סיפא אבל לאחרים חייבין משום דעבדי להו כרבי יהושע ולכך כתב הרמב״ם ז״ל דלעצמו מכעי ליה ול

מרכו על עני לאכול פתו עסק כלום לכל כשנטלו וחזרו ונתנו לו דרך עסק כך וא"י לו לעני ומהיכן דברי הכל סיפ' מפני העני אין מערב אחר בן מורסן ריש לקיש פליג ר' יוחנן ואחר ממתני' לו דברי הכל מיקמיה פלג דרשב"ג אחר בפרק

מוכלין ערלי נכרי עסוקה עסק מן סחטי' ומסלורו דתנן במתני' לח יש בה עסק דנן חייב' ופליג ושכב עליה כיוסף' דכעין זכנן כעור חמשת דברי' והכל מי כיון שנטל מורסן מתוכן למין אחר חציבי ואף על גב דמור לתוכן תו לא מצטרף הילכך כעין חמשת רבעים מקמח מכורר ומווקק ומנפ דרכן דפליגי עלים דלשנג התם פליגי כמי הכא לכיון דמורסן מחמיץ כדתנן כפ' כל טעם וכל שכן מכן מוכין מצטרף ואפי' נטלו והחזירו דומיא דלורו דמצטרף כיון דמחמיץ. אין זה דרך עסק דכתב דרך עסק חולין ולא מעו"ה ומכאן למר הלשכת דכיון דרים לקיש מודה דאי אפשר כעורת הלחו מורסן ולשנג כמי מחייב ממיל' משמע דר' יוחנן כמי דשכר כמתניתין כולי עלמא היא מסת"ר לא כמי דמודה פהבי לטון מסר' שלמה מירילין ז"ל כאחורו:

מתניתין שעור החל לבעל הבית כדמפרש בגמרא וטעמיה מפרש לקמן. שעסק עסק לעצמו ולמשתה כגון תנה והלר מפרש אחי שעור דכל לבעל הבית סוף כין שלא עסק לעצמו כין שעסק למשתה כגון כדמפרש לקמן כדי שלא לחלוק בעסק בחתום. וטעמא עסקא וכו' כיון דלא חזיא לאכילה לא סרכו בשעורה:

גמרא שבחתום עינו רעה בעסתו לכיון דעיסה לחתה למכור קפיד מיודי לפיכך בחתם מ"ח סגי לכל בעל הבית שעסק לחתה לביתו לא קפיד ואותם כמין יפה. לא מן הסם סוף זה כן כתוב בתוספתא לכל ירושלמי כתוב לא משום זה וכ"כ רבנו משמון וכן כתכם ברש כי כלו לא מטעם זה אלא וכו' ואפי' כמי מפרש לא מוקמינן הגה זה. אלא ונקחתם ממנו את תרומ' ה' לאהרן הכהן עסה שיתנו לכהן בכסונתו ודברים אלו לא כתבו לפיכך כאן דמה סייחות ים בפסוק הזה ובדרשתו שעסק שיתנו לכהן בכסונתו בעפין זה וסלת בפרק אין תורמין דרשי ליה להאי קרא שתתנו לו בטהרה ויהי' סייג בפיו בכסונתו שהוא טהור לכל כאן אחי עבדתיה. ומפר' שלמה מירילין ז"ל כתב ולא עסה שיתנו לכהן בכסונתו בפרק אין תורמין דרשי להאי קרא שתתנו לו בטהרה שיהא תמכונים כן כדי שתיכף בעיפין דהויכו שעור כתיכף ולא ידעתי מיך יקשור לחרו וא"כ כדי כתיכף בעיפין מה עניו זה לכל זה ואם כוונתו לומר דכיון דקפיד קרא שיתנו לו בטהרה כדי שיהא ממנו אם כן מנה נמי כדי כתיכף בעיפין כגי שיהא כו אין לחלו אלא לדברי הכיות

ובאן מבין שנטל סובלן ומורסנן אין זה דרך עסה:

מתניתין שעור החלה אחד מעשרים וארבע העושה עסה לעצמו והעושה עסה למשתה בנו א' מכ"ד נתתם שהוא עושה למכור בשוק ובהאשה שהיא עושה למכור א' לארבעים ושמנה נטמית עסת שוגגת או אנוסה א' מארבעים ושמנה גטמאת מזידה אחד מעשרים בדי שלא יהא חוטא נשכר:

גמרא תניא אר' יהודה מפני מה אמרו בעל הבית אחד מעשרי וארבעה ונחתו"א ממ"ח שהנחתום עינו רעה בעסתו ובעל הבית עינו יפה בעסתו וחכמים אומרים לא מן השם הוא זה אלא ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן עשה שינתנו לכהן בבהונתו הנחתום עסתו מרובה ויש בה כדי מתנה לכהן ובעל הבי' עסתו מעוטה ואין בה כדי מתנה לכהן והא תנינן העושה עסה לעצמו והעוש עסה למשתה בנו א' מכ"ד שלא לחלוק בעסת בעל הבי והתנינן האשה שהיא עושה לביכור בשוק אחד ממ"ח בשעה שהיא עושה לביתה עינה יפה בעסתה בשעה שהיא עושה למכור בשוק עינה רעה בעסתה אמר

דהנעסק בעיפין ומפילו כלעסוק. ודלמיתי לרכה ממשון לא שכתב ירושלמי תניא ר' יהודה מכני מה לחרו בעל הבית אחד מכל ונחתום לחד ממ"ח שבחתום עינו רעה בעסתו והכע"ה עינו יפה בעסתו ונקט לא משום זה אלא נחתום עסתו מרובה בעל הבית עסתו מעוטו וכי ולא נדרים אלא ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן עסה שיתנו לו בכסונתו ושמעו משום דהכי גרסינן לה בתוספתא כלי פסוק דיוקתם ושכח לומר תניא והיינו תוספתא ולכך גרים לה שבי וכך כתכם ברב כי כלו וכשבי ניחא שמוגיא ומ"ש דיוקא למחוק כל הלשון סוף שכתו כיון דכשלמת להטעות לזיוף דכר לו דכריס ילמוד מחריס במקומם זה ברכו על ירושלמי בשם מקומות שהדפים החליף הדכריס לכל לכתוב יתר כמה תיכות זה דומה לומר כן. ואפשר ליישב זה עם שם בשפרי כפ' אלא תתנו לה' תרומה למה נאמ' לפי שנאמ לומר תרומתו ה' לכללא שמעת מעור אלא ת"ל תתנו לה' תרומה אף שיה כה כדי מתנ' לכהן מכאן אמרו שעור אלא על בעל הבית אחד מעשרים וארבעה ועל נחתום אחד מארבעים ושמנה על כאן. התכאר שהשעור הוא מכיון שיש מתנתו תרומה לה' שיהיה כו כדי שיתנה לכהן ואפי' ביחא דלא שייכן כל שתיכות אלא אלא מחלפין וכמה דכריס כאלו נכלו בדפוס הירושלמי וכן כתב הר"מכם ז"ל בפי' המשנה מה שחייבו לבעל הבית לתת אחד מעשרים וארבעה לפי שהוא לו עסה קטנה וצריך להוציא שעור שיהיה ראוי לתת לכהן כמו שאחר שתתנו שיהא כו כדי שתיכה ועל כן אין ראוי לתת פחות מחלק מעשרים וארבע. אבל שעור המשוער לחלק שהו אחד משבעים לכל שנחתום שהוא לו עסה גדולה לפיכך חלק אחד מארבעים ושמנה יש כו כדי שתיכה לכהן ונפקא לה' בכוריס כתיב ומכרי סופרים שיהיה מפרים אחד מעשרים וארבעה שנאמר תתנו לכהן אין לו דבר הראוי לית מתנה ונחתום העושה למכור בשוק מפרים אחד משבעים ואחד עשר לפי שעסתו מרובה יש בה כדי מתנה כשעור זה עכ"ל בר' שכל עניו שעורים שתתנו לכהן כשקח גלפיכך יש לגרום כאן כמו שכתבנו. והא תניא העושה עסתו לעצמו ולמשתה כגון אחד מכ"ד ואפי' משום מעוט ורבוי תלי מילתא בדעת בעושה למשתה כגון שעסתו מרובה מט כ"ד באחד מ"ח כגי דהוה ליה נחתום שעסתו מרובה ויש בו כדי שתיכה לכל לר' יהודה אפי' לרשעת משום עין יפה ועין רעה בבעל הבית בין לעצמו כין למשתה כגון עיניו יפה ומפרים אחד מארבעה ועשרים ומאני דאמר אחד מכ"ד לפיכך לא שנה למשתה

אמר ר' מתניה בלמודה להיות מפרשת אחד ממה
אבל בלמודא להיו מפרשת אחד מעשרים וארבע
נותנת כדי שלא יהא חוטא נשבר:

מתני' רא או החלה נטל מן הטהור על הטמא
ביצד עסה טהור ועם טמאה נוטל כדי
הלה מעם שלא הורם הלתה ונותן פחו טבביצה
באמצע כדי שיטול מן המוקף והכבים אוסרים:
נמ' ואין הבית מצטרף דבר שהוא מקפיד על
תערובתו אין הבית מצטרף ושאין מקפיד על
תערובתו הבי מצטרף עסה טמא עסה טהורה עשו
בדבר שהו מקפיד על תערובתו בעסת תחל אבל
בעם שני אין לשני מנע אצל הטבל תני ר אלעאי א'
משו רא תורמין מן הטהו על הטמ בלה ביצד בבש
זיתי בשומא והו מבקש להורמן בסדר מביא משפך
שאין בפיו בביצ והו ממל אותו זיתי ונותנו על פי חבי
ונמצ תורם מן המוקף למה לי פחות מכביצה אפילו
בביצ ולא פרוריאינון שלא לשמא זיתי הרב אמרו לו
אין לך קרוי לח אא יין ושמן בלבד חיך עביר קורא
א לב בורות בור אחד לשתי קורות מבין שנטמא
מקצתו אין כלו טמא ר' הילא בשם רביסא תפתר
שהיה בדעתו לעשותם תפיסת אחת ונמלך ועשאן
שתי תפיסות אר יוסי חדא דתימא בשעטמא
מששולה ומשקיף שכבר נוא להורמן בטהר אבל
אם נטמ עד שלא שילה ועד שלא קיפ לא ברא.

רבי

כמו כדי שלא לתת חלון בעסת בעל הבית בעסרון ופריך
ואם תמצין וכן פעמים שהיו עושה עסה כדי למכור בסוק מחר
ממרבעים בשוק ואלו שעמל מסוס דכוי ומועט ושלא לעסה
מוכרת לוכה כתו בתתום שעושה עסה מרובה לעתמר כדי.
מתל' ואי תימא סהו כמו בתתום
היינו בתתום ולמאי הלכתא תני
לה שלא ולאי לטעמ' מסו'עין רפה
ועין טובה כדרבי יסורם ומעום
סבי תמי וכן פעמים דבעעוסם
לביתה עיבה ופם לעסתם ולפיכך
לחר מכל בשעות למכור פיבה
רעה ומפ' את לחר מתם למ'ר
מתניה בלם דם להיות מפרשת
למלוקה דטמאת סוגעת לו
למוסם דמחבירין קמי והק תרע
ליתתי הקלו בפעם שטמאת
סוגעת לו לסוסה שתפרים לחר
ממ' בפעים למור להיו מפרשת
לחר מכל דבירולנילה להפרים
כדיבה שקלו עליה בטומאת
סוגע מו לוסם מכל בפסי רגילה
להיות מפרשת תמיד לחר ממ'
ביין דרבילה לעכור על דברי
מבמים לא הקלו עליה בטומאת
בלוסם לו בסוגע שלא בטומאת
מוגע סבית להיות מפרשת לחר מכל
דייבין לה ודע שבעסה בלמוסה
כאן בעמוד סית שלמיתית
וכך כתבה רבא שמשון ז"ל
וסמפרשי' ובפסה סרם ס מבפרי
סורזשלמי סית מוטעית:

מתניתין ביצד עסה טמאה
ועסה טהור נוטל
כדי חלת שתיהן מעסה טהורה
שלא תורם תחלת דבר בזמן שחייב
על החייב ומתן פחות מכביצה
כשמעא כדי לתרום מן המוקף
וביצד הוא עושה מוטל לותו חלק פחות מכביצה ומחלקו ונותנו
בשמאל ומצד לחר העסה שהורה ומצד השני שעסה הטמאה
ולחר כך מניח השעור שבו כדי שתי חלות על לותו החלק
הטמא בשוא פחות מכביצה ומוציאו לעם חלה על שתי העסות
ואז נמצא שהיא תורם מן שמוקף כיון שכל השעורים שהם
דבקים זה בזה ונם שעסה שטהורה והחלה מן עומדות בטהרתם
לפי שלא נגעו שלא בפחות מכביצה מאוכל טמא והרם שלנו
בן טהורות כי אם שהוא פחות מכביצה מאוכל טמא הוא מטמא
טומאת אוכלין. וחכמים אוסרים שלקוח מן הטמא על
הטמא עד שיוציא מן שעסה עצמה:

גמרא ומן הבית מצרף לרבי שיעור בתמיהה דרבי דנגעי
העסות ולי מימו מצרף לימא בפרק שלו עוברין
דאמר למשקה דאוור סבית מצרף לעניו חלה שהוא שלא
כרבי שלעזור ומפני דדבר שהוא משקה ד על תערובתו אתילו
שכלי חימו מצרף וכל שכן סבית ועסה טהורה וטמאה דשכח
עסו אותו כדבר שהוא משקיד על תערובתו ולעניו חימו מצרף
בבית. בעסה תחלה לאכל בעסה פניה וכו' כלומר הלא דקפיד
רבי שלא יתן חלק בעסת טהורה שלא תנע בטמאה שלא חלק פחות מכביצה
היינו בעסה שהיא ראוייה לאכל אם היא עומדת לטומאה
לין לפני מנע שלא הטבל ואפילו נגע עסה כעם יותר מכביצה
ליכא קפידא דאין שני עוסקי שלוחי בחולין וחולין שטבולין לתלה
לאו כאלה ידעו ורבנן דאמרי
סבירא ליה דכאלה דמי תרומין
מן הטהור על טמא שלא תאכלו
כלה דקיימא לן שני ע' ועסה שני
על ידי מזקה דמסקין שוי תחלה
לעולם וכמוקף כדרבי פרנם ומ"ל
מעסה שאין בפיו כביצה ונותן
לעם מוכל פחו מכביצה לתתנם
פיו וממלאו זיתים מסורים
ונותן המעסה תוך החבית דהוי
תוך החבית ותויר כלי מגוף
לי מי שבוע מוכל פחות
מכביצה בכבוס וטמא ואין טמאת
הזיתים שעל פניו דאין פחות
מכביצה מטמא מוכל כדלקית
כתניתין ותורם מזיתי המעסה
שאין טהורים על כל הזיתים
ופריך לעם לי פחות מכביצה
לפילו כביצה כמי שיש טמא
אין מטמא לזיתים שעל גבו
שלא הטורם שעליו ולא הטורם
הפנימית ומפני ולחו ערורין
ליכון דפחו מכביצה הן ויטמטו
ורבי הזיתי ויטמאו זיתי' שרשם
שילכך בשיו פחות מכביצה
בפי המעסה וקותמו בחוטגדיל
או בשתי זיתים תכופין שלא
יטמטו ולא יטמאו הזיתים.
אמרו לו רבנן לימו קרוי לח
לחשיב מוקף שלא שם שלמדו גבי
יין ושמן גמ' מכל מי שבעום יוכל
בעלמ' שוא ולאו מוקף הוא שיך עביר היכי
דמי שם שלמדו גבי יין ושמן ומעבי קורא ז' לשתי בורות דשקורא
מבדרן וכור לחד טמא וכור לחד טהור ותורמין מן הטהור
על הטמא והיו מוקף וכרפרסין. ושתי קורות לכור לחד
כלומר נם כוא שיך מוקף ומשום דשניין בן בתוספתא
לתרומות נבי שמן ובניין נקט לם שכא ופריך היא קורא לחד
לשני כורות לכל שתי קורות לכור לחד היכי מצי שיהא מקבלתו
טהור דשא מכיון לנטמא מקבלתו כולו טמא שנוכל למקום
לחד ומשני רבי הילא שהיה כללו לעשותם תפיסה לחת שיהיו שתים
שמן של קורא זו שכל קורא וכבור לחד ובמלך ושתי
תפיסות וכטמא זה ולא בטמא זה ולהניח מהשב דמשקרא דלהוי
מוקף הילכך תורם מן הטהור על הטמא שלא דתימא דתורמין
מן הטהור ומן המוקף כדתמרן כשבטמא מטמיל ומקיש עלינתה
דאמרי היא פרק שעולים נבי יין מר סבר מאיטלה כאכיו שוי
נמר מלאכה ואר שבי מטיקפה כבור ולאחר שבנמרס מלאכתו
למר כשילה ולמר כקיפה שוא דתיירמין מן הטהור שבבר בדלת
לאכרן ולתרמן בטהרה ואהניה מחשבתו ותורם מן הטהור דוקא
שכל שם בטמא קודם שנגמר לו כדם ודלי דשמא לא קפלי רבין

וכן כתב רש"י במתניתין דמסס מטמא דמן מסטור דוק קק"ל
אתא עזרא לקומיה דאמי ולא הורי כר"ת תרין כלומר מסס לא
סורס כר"ת משום דתרי לחורתי הלכה כמותן והיינו ר' חונא
כמר מכוכא ור' יהודה כשם שמוש ואפשר דלדידיהם לא שמיע לים
מי שאמר הלכה כרבי לליעזר
אלא רבי טבי ואמר לים והא
רבי יצחק בר נחמן כמי מורי
ואמר דהלכה כרבי לליעזר
והייטו תרי לגבי תרי ואפי' הכי
ים הורי כרבי לליעזר:

פרק אובלין

אובלין ערמי ולא קבע. מן
העסה ואפילו אלא
כשלא ממנס אלס. עד שתגלגל
בחטים כשהעסה היא של חטים
וכול לאכול ערמי ממנס עד
שתכוף לידי גלגול עסה והיינו
עוכר הטב וכעסת שעורים
עד שתטמטם והוא עד שירדפו
חלקין ויסוב נוס אחר לף על פי
שלא נתערב. גלגול בעם וחטים
וטמטום בשעורים כשהן שעורין בכר
כשהיו טבל לאלף ואסלוכל ממנה
חייב מ' כדאין כל טבל דמתרינן
כפ' הנזרעין כמשנ' ואסלוכל כזית
מן הטבל חייב מיתס דגלגול
בחטים וטמטום כשעורים דמיא
לתרוה ורמ"ס אפי הכית לחייבי
כמשנות. מנהנת חלתה
לטון תרומס וכתיב תרימו חלה.
וכלכך פ"ס כשהן רבי קמח כן
היא הגירסה בספרי סורסלמי
כמשנה וכמשניות סנדפסות ופי'
סיסו ה' רבי' קמח כלומו קמח
שנתערב כמי שוסו שעור חיו לכל
דס כתב שנשמטה דייקנית כתוב
וכלכך אלא יסא שם מחשת רבי' קמח בקמח אלא נתערב כמים וכן משמע שסיא
גירסת הר"מפס ז"ל שכתב כשם להלכות בכורים לימתי מפרישין
חלס כשיתן לת שמים ויתערב שקמח בחיס מפרישס החל' משתלת
דכך שלום שכתב רחמנת עדיפותיכס והוא אלא יאמר שם
בעריכס קמח אלא כתערב כמים שעור עומר ס"כ והייטו חשפה
רבעי יקחת דהכא וכן היא גירסת הרמ"כן וגירסת ספרי שמוס:
גמ' מפני שהוא מעריס לפטרס מן החלס אלא קבע הוא
שעור הבאס ותפרי לפטר משעור חל. לי מן שרח ליה לת
שם כלום כלו' מין דיוק זה כיו' דאלא תני מוכלין ערמי לחשמועינן
דת קבע לא שלא תני מוכלין ערמי עד שתגלגל לחשמועינן דלחר
גלגול אפי' ערמי אפשר לכל שקמי שכי לפי' קבע שרי דכל שיכלה
ליכול להחזירו למקומו קורס שנמצ"ל מלאכ"ו שרי אפילו
קבע. מקדנות שתיכית גדולות מלמען מחימר קורנתי נס אני.
דאלי יוסי כר זעירא כשם ר' ליעזר אף אם שבלנין לא נטבל כפלי
דמ' מעשרות תנן סוסין על הגת בין על שחמין כין על הבוסן

ופטור דברי ר"מ ר' לעזר בר' נדוק מחייב וחכ"ס על החמין חייב
ועל הבוסן פטור ואיתמר עלי דבמ"ל יוחנן על החמין חייב משום
קבע כלו' משום קיבע למעשרות ולפיכך אפילו משת' על הגת
חייב וכדאתא הרמכס ז"ל כשם דס מעשר מון יין כמים שמים
פקבע לאפשר ואין צריך לומר
אם כשל סיין ואפילו בגת שאסור
לעשות ממנו עד שיעשר וחס
שכשוב כאן כיוסלמי דתרומת
מפני שהוא קבע ועוד לאר
רבי יוחנן על הבוסן פטור מפני
שהוא ערמי יכול סוא מחזירו לגלי
ומיכר חניכא כשם רבי זעירא
אף אם שבלנין לא נטבל כלומר
כשמיה בבוסן על הגת מפני שהוא
מתיר להחזירו כדכר שלא נגמרה
מלאכתו כלו' יכול סוא להחזירו
למקומו קודם שתגמר מלאכתו
ויכול לעשות כל אם שיו נס
ומ"ש והוא שאמר כאן דאמר רבי
יוסי וכו' דכל מיכול להחזירו
כדכר שלא נגמר מלאכו אפילו
אחילת קבציה ל לאכול ואין כל
מקום טבל למעשרו אכל כמי שיש
בו מקום טבל לאלה ואם כן
לא תידוק רוקיא דדייק דאסור
לאערים והשתא שאיל ושירש
לאמרם דת כלומר חיזו מסנס סוא
שלמדתנו דאסור לאערים כאלס
ומסני אתני דפרקין דלשיל דתנן
מי שהיכו יכול לעשות עכתו
כך הר' יעשכ קכין ולייקיכן חייכ
הא מי שיכול לחיכו יכול לעשות
עסתו קכין לפטר מן החלס מ"ס
שרא היא דאמר לקור לאערים.
ואמר כל הכוכרים את מהלך
כהם לאחר הטחטום ודלמי דהא
דקאמר ואמר כל הדכרי' כלומר
שאר הדכרים מאשת שמוכין
מון מחטים ושעורים שמוכרים כמשנה והם כוסמין ושיפון
ושכלת שועל שאתה מהלך כהם לאחר הטחטום דאלו בפרס שאר
דכרים שפטורין מאלס כגון לורו וכדומס לו זה פירום כטל
דמעקרת דרינא לאו לומכו חייכין כאלה לשאמר כהם נגמול לא
טמטום ונמי זס לתי סר"מכס ז"ל שכתב כשם להלכות ככורים
ולוכלין ערמי מן העסה עד שתגלגל כחטים וכשעורים כשבורים
וכסוסמין כאחים ושכולת שועל ושיפון כשעורים עד כאן דלא
כהלכתא דהכא דאתם קי"ל דכוסמין דוק שו כאחין דאלין כיס
אחר הגלגול אכל שכולת שועל ושיפון הוו כשעורים ואלין כהא
אחר הטמטום ושכא קאמר דאלו אלין כשו אחר הטמטום
ואשיכלו כשעורים ואין לתמוס עליו על זס דהוה שכרדפת
דאמרינן כפ' ר' ישמעאל דמנחות דכוסמין מין אחין ושכול שועל
ושפין מן שעורים לענין חלס נמי ליתמר וכיון שכן קס ק
כתלמוד דידן ולא כירושלמי כאשכחנן הרחוי ושר שכח ז"ל כשמיני
חלס אלו כתכו הרב כית יוסף כ"ר סימן שכ כתב וזה לשון
ירושלמי ואמר כל הדכרים את מהלך כשם אחר הטמטום.

עשית עסה מן החטו ומן האורז אחר מי את מהלך אחר הטמטום או אחר הגלגול תני ר הושעי חלה במיגבלול ר אעזר בש ר הושעיא משתעש גבלולין גבלולין מה ופליג באלהלכ באן לדבר תור תניר"י בן בתיר משתעש מקרצו מקרצו מט"ר בן בתיר בתרום גורן בן תרימו אותה טה תרומת גורן נטלת מן הגמור אף זו נטלת מן הגמור מעת לכשתאפ ר מתניא לא הוקשה לתרום גורן יצא למלאכ העיסה בלבד ר מתניא בשם רשבל דר עקיב היא דתנינן תמן הנוטל חלה מן הקברץ או חלח וחכא אינה חלה כלום א ר עקיבא אף לשעבר שמא בתחלה ואנן בתחלה נן קיימין ר יונה ר חייא בשם רשבל ירדו לה כשטת ר עקיבא א ר"י דברי הכל היא כיון שהיא נותנת את הכסים זו היא ראשית עריסותיכם תני כיעשר טבל שנתערב בחולין אוסר כל שהוא ואם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו ר אעזר בן ערך אומר יקרא שם לתרומת מעשר שבו ויעלה בא ומאה ר יעקב נבולי בשר חנינא הלכ כר אעזר בן ערך אר יוחנן מסה שלמדו את הכהנו אין הלכה כר אעזר בן ערך מה למדו את הכהנות לומר הרי זו חלה על העסה הזו ועל שאור המתערב בה ועל הטבל שנתערב בה ועל

ומם עסה עסה מחטין ומשלים מחטין ר שמלכים מחר הטמטום להחמיר עכ"ל ושמו משכר דחה בפרק רבי ישמעאל דתמרן לו לעניין חלה לומר ולכך בפרק בירושלמי תפילו כשערבן עם חטים דלמו מסמע ליה דפליג לתלמוד דילן. עסה עסה מן חטים ומן שורז מחר מי מהלך אחר טמטום או אחר הגלגול כעי סיפ ושו נדרים מי לחרוכן דכיון דתנן לקמן העיסה עסה מן החטים ומן השורז אם יש בם טעם דגן חייבת בחלה ואית ליה סייעות לשורז שם חטין מ"ש לעניין גלגול סבי כמי שי דילמא לף על גב דיש ליה סייעות הוא דוקא לעניין חיוב אבל לעניין גלגול לימנו מתגלגל יפה ומני כטמטום ולא לפטיטה וכתב הר שמשון דבומין סוה רחלה מדרבנן הוי הוא בכל ספקי דרבנן דחולין לק לית ותוכלין ערמי עד שתגלגל חלה כמין גבלול כלומר לשתקרוש חלה הולעך שתעשה גבלולין וסיימו חתיכות קטנות כמין גלגולין אלם כמו שפירש מהר"ם ז"ל ועד היות שתהא יכול לאכול ממנו ערמי וסיימו דמפרש מילתיה ר אלעזר כשהו משיעשם גבלולין. מס ופליג כתמיה וכי פליג למשפתנו דתני משתגלגל ותטמטם ומצי כיון לשלם כלומר מדרבנן כתן דבר תורה מדאורייתא כלומר מן התורה מיגו יכ עד שתגלגל ומדרבנן משתעשה גבלולין. מקרנות מקרנות חתיכות גדולות מן שעשה. מט דריכב דבעי מקרנות. מה תרומת גורן וטלת מן הגמור והיינו מדוש דלא חסרה ליה מום מלאכה לחריתי כתריה לשתקרש גורן ולסכי מקבי מעתה ל מה דחלם כמו לכשתלם דלא ליחסר מודי ומפני דמה שסוקם לתרומת גורן סוא עד עדום לבר דסק דיסי דקתם בפ ר"ע עריסותיכם ועד סהו מלאכה סוקם למכן נמר ותו לא ולא מחרינן לכשתלסם דאטו מי כתיב לחמכ עריסותיכ בתיב ר מתניתא כשם רם כל דר עקיבא סיא לחמו דקתמר כחתיכתין כיון סהיא מותכת את סמים מנכסת חלה קלי והכי קתמר מתניתין דקתמר רכיון לתתן את המים מנכסת חלה ותעפי מעריך מן כגלום שעור חלה דעדין לא גלגלם ולא ממשמה להדביק העסה כדי שיסא כם שעור חלה היינו כר עקיב דמתני דם כתרת דמכלתין דתניין תמן הנוטל חלם מן הקב וקב מין כו שעור לחר רבי עקיבא דסי חלם והבא נמי מנכתן המים דחמר דמגבח חלה מע"ג גלגול שעור בינלוש ובנדבח סיינו דר עקיבא דשי כדרכן כמו שעור בגלום ומקבי לית לחמרת דלחתיל כר עקיבא כלום חמר ר עקיבא חתם במשנה חלה כדיעבד דסכי קתמר סנוטל כהן דתמצה ו לכתחל קיימין ומשני רבי יוחנן ר חייא כמתניתה ו לכתחל קיימין ומשני רבי יוחנן ר חייא כמתניתה ו לכתחלה ואנן קתנינן חלה מדרבנן הוי חלה מדרבנן סוא כל ספקי דרבנן דחולין לק לית ותוכלין ערמי עד שתגלגל חלה כמין גבלול כלומר לשתקרוש חלה הולעך שתעשה גבלולין וסיימו חתיכות קטנות כמין גלגולין אלם כמו שפירש מהר"ם ז"ל ועד היות שתהא יכול לאכול ממנו ערמי וסיימו דמפרש מילתיה ר אלעזר כשהו משיעשם גבלולין. מס ופליג כתמיה וכי פליג למשפתנו דתני משתגלגל ותטמטם ומצי כיון לשלם כלומר מדרבנן כתן דבר תורה מדאורייתא כלומר מן התורה מיגו יכ עד שתגלגל ומדרבנן משתעשה גבלולין. מקרנות מקרנות חתיכות גדולות מן שעשה. מט דריכב דבעי מקרנות. מה תרומת גורן וטלת מן הגמור והיינו מדוש דלא חסרה ליה מום מלאכה לחריתי כתריה לשתקרוש גורן ולסכי מקבי מעתה ל מה דחלם כמו לכשתלם דלא ליחסר מודי ומפני דמה שסוקם לתרומת גורן סוא עד עדום לבר דסק דיסי דקתם בפ ר"ע עריסותיכם ועד סהו מלאכה סוקם למכן נמר ותו לא ולא מחרינן לכשתלסם דאטו מי כתיב לחמכ עריסותיכ בתיב ר מתניתא כשם רם כל דר עקיבא סיא לחמו דקתמר כחתיכתין כיון סהיא מותכת את סמים מנכסת חלה קלי והכי קתמר מתניתין דקתמר רכיון לתתן את המים מנכסת חלה ותעפי מעריך מן כגלום שעור חלה דעדין לא גלגלם ולא ממשמה להדביק העסה כדי שיסא כם שעור חלה היינו כר עקיב דמתני דם כתרת דמכלתין דתניין תמן הנוטל חלם מן הקב וקב מין כו שעור לחר רבי עקיבא דסי חלם והבא נמי מנכתן המים דחמר דמגבח חלה מע"ג גלגול שעור בינלוש ובנדבח סיינו דר עקיבא דשי כדרכן כמו שעור בגלום ומקבי לית לחמרת דלחתיל כר עקיבא כלום חמר ר עקיבא חתם במשנה חלה כדיעבד דסכי קתמר סנוטל כהן דתמצ

ועל הקמח שנשתייר בה ועל הקרן שנתן תחתיה לכשתעשה גוש אחד זה שבירי לשם חלה חוץ מן הטמא שבה ותימר היא והטבל שבה יעלה באחד ומאה הדא אמרה אין הלבה כרבי אלעזר בן ערך׳ אמר ר׳ יונה רבי שמואל קפוקדא וחד מן רבנין חד אמר באן כשיש לו להעלות ובאן כשאין לו להעלות וחד אמר מביון שהוא זקוק להעלות בכמי שיש לו פרנסה ממקום אחר׳ אמר רבי יוסי נראין הדברים בערבי שבתות שמתוך שזו מביאה וזו מביאה במפריש מן החיוב על החיוב הזו אבל בחול אם תקנו בחלה שתהא נטלת מן הטהור על הטמ׳ושלא מן הטוקף שמא מן הפטור על החיוב׳ א״ר יונה לא מכתברא דלא אלא בחול אבל בערב שבת צריכה לום היא והטמא שבה למה עד שלא תעש׳גוש אחד היא נטלת לשום חלה ומשתעשה גוש אחד היא קדושה לשם חלה ואם אומר את חוץ מן הטמא שבה נמצא טבל טמא מעורב בעסה ובחלה ומתוך שאת או׳ היא והטמא שבה חולין טמאים הם ולא מוטב להפריש מן הפטור על החיוב ולא יהא טבל מעורב בעסה ובחלה׳

אר

ועל הקמח מפרישין חלתו כתחלת עיסה ועדיין לא נילוש ים לפרש על הקמח שנשתייר לכשעל שנשתייר שע

אלו שמוע בר אבודימא ולא למפרעו היא קדושה מבעי שהיא קדושה למפרע במפרש מחיוב על חיוב • למה לי ובלבד שלא יהא שם הדבעי קמה אר מתניה מתני קודם עד שלא יתרמו את הבהנות

מתניתין נדמעה עפתה עד שלא נלגלתה פטור שחטרדם פטור ומשגלגלתה חייבת • נולד בה ספק טומאה עד שלא גלגלה תעשה בטומאה ומשגלגלתה תעשה בטהרה ;

גמרא אר יונה תרין מילין תני רבי חייא רבא ואינון פלוגין חדא על חדא טבל מניינו בחולין וכל הספק הפוסל את התרומה פוסל את החולין מלעשותם תרומה • וקשיא אם טבל מניינו כהולין למה לי פוסל את החולין מלעשות תרומה והא כניינו כתרומה אר יונה אוף אנן תנינן תרויהון טבל כניינו כהולין דתני תמן אוכל מעשר שהובשר במשקין ונגע בו טבול יום או ידים מסאבו מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה מפני שהוא שלישי הדא אמרה טבל מניינו בחולין וכל הספק הפוסל את התרומה פוסל את החולין ותנינן לה ספק ער שלא גלגלה תעשה בטומאה משגלגלה תעשה בטהרה ותני עלה והלתה תלוי באיזה ספק אמרו בספק חלה • אר ששת דר עקיבא היא דרע אמר יעשנה בטומאה וא יעשנה קבין אמר ועירא דברי הכל יעשנה קבין בספקן • התיב רבי חייא בר בון קומי רבי זעירא והא תני אף בשאר המינין בן אית לך מימר יעשנה קבין בספקן •

ר'

ונפק לה מדכיל מעשר חלת תעשה בטומאה ואוקי מוהר מלעשות ככלים טמאים ולא תני קבין לחמ דמיים להפקע לחלה הייכו דלא דלא אמר בפרקין דלעיל יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין • יעשנה קבין בספקן כי תנן ספק תעשה בטומאה נמרא לה מליכל דתן דלמה שעור עשה ממדינן שלא יעשנה קבין בספקן ובטומאה דקא תני ספק טומאה קא בי היכי דתנן סתם יעשנה קבין דמייתו על כרמיך וכספק טומאה והכי הכא • ותתני לף בחמר סתינן כן דתניא בת ספקה נבי דמתני וכן מהר פירות דכולך לסם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתם ויעשו בטומאה מלאכתן יעשו בטהרה ות רומתן תלויה כחיוב ספק ממרו בדבר הספק לתרומה ועל כדחיך כי תני נבי פירות דיעשו בטומאה ליכל נר לפקיעיכם מן המעשרות ותמי מה חחת קדשה כדלי בקדושין שלא דלמו מוהר בטמירת כלקמן והכ דיעה לעכין דלמו מוהר בטמירתם הוא דקא ותעשה דקאמ מעשר עשה הוי וכקיע היא •

ועל טבל שכם כין טהורין טמא שלא יחא טבל וכו' דלמו כ"ע כיון דספטור נופיה חזר טבל חלת ס"ל דזה שבל קל וחומר טבל ממור וכמעשר שמא כר מכורים דלמפרע קרום מעכעית נוסח ס' ונשתה על היוב הוא דסוי • למה לי וכלכך קושיא היא לתקון דתקינו דלמדו כטמא מוקמה דילמו דמסכיא הערשת דמטמא חלה גם על הקמח המתערב בחלב ומטמא דמסכיא כין דכמקום שנפלו שעור אי מין שעור כיון דמתעשה נוסח מחר וכו' ואפילו אם יש בקמח המתערב שעור ואל שכן אי ליכא שעור ואם כן תקשי למתני דתנן וכלכך שלא יהא יכול ומטמא עד שלא למדו הכהנות וכו' כומן שהעכנ כשניו מפרישין חלה בתחלת שלישי קושי מתניתין דלישנא ואם היש כשאר מין הקמח לשעור שלא נגע כמים לא קום מי"ט מחלה אל השמח שלישתו אותם שיתנו על הקמח שנשתייר כלאחריו למעלה ולכשתעלה נוסח ס' תקלה אפילו שיפתייר אי סיתערב ס' דכעיס קמח אחרי כן בפסך ומנטרף ולית לן בה :

מתניתין נדמעה עפתה עיין הדמוע שלו עירוב תרומה בעשה וכאן כלחת כאן מיירי דמותר לה שתרומה והא שאם היה שכחערכה עכת לאחת כאן כרכר של תרומה לפחות חק דחולין שאו נקיות אדם ע"ם הדמוע שאול הוא קודם שגלגל העשה דעיין לא נתחייב העשה בחלה עטורה מקחלים וכוחקשות מיירי וכל לחל כומן הוה דרכן ומשה לחי האוע דרכן ותכטל חלת דרכן אכל אם נדמעה לאחר שגלגול שכב אל על העשה חוכת חלה חייכת כחלה • נולד בה ספק טומאה עד שלא גלגל תעשה כטומאה דכיון דשמח תו לא מכי כהן אכול אותה העשה שנולד בה ספק טומאה מותר לטמאה כיום קודם שגלגל וכדאמרם כגמ' כיון שאי אחה יכול ליתנה לכהן כשעתו דשאי אתה לטמאה אכל אם נולד בה הספק לאחר שגלגול תעשה כטהרה כלומר תנמר כחות שטיא ומצרם כחוכשתא וכגמ דהכא שחלתה תלויה לא נאכלת ולא כשרפת :

גמרא תרי מילין וכו' שכי דכרים אמר ר' חייא ומולקות הוו לוי טבל מניינו כחולין דכי חייכי דנכי חולין הין שכי עושה מליכא כלא חא פרק שהוחט טבל כמי שא"נ דשכול לתרומה הין נגיעת שכי כטבל פוסל תרומה שכו • וכל הספק הפוסל את התרומה כגון זה וטשוי שהיו פירקין מעל החמיר כמשא קל שהיו שפק שאם כשעת הוכ על הטהור או שטהור על סוב ושהורין לאוכלין חולין כשהרם שמוש שפק ושמאים לתרומה מדרכנן

ר' זבידא א"א בעיתא ר' יוסי בשר הילא בדין היה שיטמא אדם טבלו דבר תור דכתיב ואני נתתי לך את משמרת תרומותי תרומה צריכה שמור ואין הטבל צריך שמור ומה אני מקיים ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן עשה שיתנן לאהרן הכהן בכהונתו ובאן הואיל ואי אתה יכול ליתנה לכהן בכהונתו רשאי אתה לטמאתה:

מתניתין הקדישה עכתה עד שלא גלגלה ופראת חייב הקרשתה משגלגלה ופראתה חייבת הקרישתה עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואחר כך פראתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה יוצא בו המקדיש פירות עד שלא באו לעונת המעשרות עד סוף המשנה כתו שהיא נשנית בפרק רביעי דמסכת פאה עיין שם:

גמרא ולמה תניתה תרי זמנין ר' חייא ריבל בשם רבי פדיה אחת לתרוח ואחת לשלוש עד סוף ההלכה כדאי בפר דמ"פאה יע"ש:

מתניתין נכרי שנתן לישראל עכה לעשות לו פטור מן החלה נתן לו בתתנה עד שלא גלגל חייב ומשגלגל פטורה העוש עכה עם הנכרי אם איקב של ישראל בשעו חלה פטור מן החלה:

גמרא מה בינה לעכת ארונא שמא אינה חייב בחל תכן ברשו' ישראל היא שמא ימלך הגוי לישלה בדם הבא בדעתו היא תלויה תני

ומניח מכל מעשה ומפריש לחלה ומיהו פרשה דיכול להפריש ממש ובית דין של כהנים לא נכנס ומשעור חלה מיפרים לי לעצמה מלא ישתו מי מבל ישראל וחלה לית לה מעור מן התורה כל כך: **גמרא** ומה בינה לעכת תרומת עשרות לרבנן סוף סוף ממשמיל ממלך מתקין מן מתכוה' לטלטון מעובר מתקוה למקום ואות' מתכוה בנוה הטלטוטיעם' לות מיפרש בכיתו לחם וביתלכה לטלטון ומישרל לא מותה בכיתו ולהכי פריך מה כין מתניתין דתני דנכרי מתן עכה לישראל לעכית דכטורים מן החלה ותעכ' מלא מעכה ישראל וכין עכת תרומת מתכוה' דתני

חלה פרק ג

תני רבי יהוד מלאי של ישראל ופועלי גוים עושים לתוכו חייב בחלה מלאי של גוי ופועלי ישראלים עושי' בתוכו פטור מן החל' אר' יוסי אוף אנן תנינן נברי שנתן לישרא לעשו עסה פטור מן החל ר בון בר חייא בעא קומי ר זעירא ואפי' יש בשל ישרא בשעור יעשה בקב מבאן וקב מבאן וקב הגוי באמציע א"ל ר זעירא ואינו מעורב על ידי גוידים :

מתניתין גר שנתגייר והיתה לו עסה אם נעשית עד שלא נתגייר פטורה ומשנתגייר חייבת ואם ספק חייב ואין חייבין עליה חומש רע אוכר הכל הולך אחר הקרימה בתור :

גמ הטן תנינן גר שנתגייר והית לו פרה נשחטת עד שלא נתגייר פטור אחר שנתגייר חיי ואם ספק פטור שמוטי מהברו עליו הראי תמצאת א ספק פטור והב את א ספק חייב אר' אחא אתותבת קומי ר' אבי וא"ט יאמר לי שהוא נוטל דמיו מן השבט ר יעקב בר זברי ר' חייא בשר לעזר נוטל הוא דמיו מן השבט ויפרש תמן ונוטל דמיו מהשבט א רבי יוסי הלה שהי' טבל ובעון מיתה מפריש ולא יטול דמיו מן השבט מתנות על שם המוציא מחברו עליו הראי אשר בן בר חייא שני גוים שעשו שני קבים וחלקו וחוסיפו זה על שלו וזה על שלו חייבין שלא היתה לחן שעת חובת ונפטרו שני ישראים שעשו שני קבי וחלקו וחוסיפו זה על שלו וזה

תנו כחמצע ופסקו הגוי כחמצע מפסיק כל לקתן ומשני ואיכו מעורב ע"י נידין כתמחס כלומר כיון שהוא מעורב ע"י נידין ואוטין מעורכין זה בזה הכל כחמר ואיכי כקב מכאן וקב מכאן וקב הגוי כחמצע וכספרי כתי' מעורב על ידי גויס ושעות פ"ק :

מתני' מסכפני עד שלא נתגייר

דגלגלה כחסי עט שהטמ כשעורי' פשוט מן החל דכשעת חיוב לגוי הוי' ומשנתגייר חייבת דכשעת חיוב ליישרא הוי' אפ ספק מסקור כתגייר כשעת חלו לאחר מכתגייר כדמ לקמן דכשעת לחמור' ואין חייבין עליה חומש המוכל לאחר חלה כשגג לפי שהמוכל סוף ממון ומוכי מחברו עליו הרמוה : הכל הולך אחר הקרימה כתמר"ע סובר דחיוב חלה תיכו משעת גלגול אף ספק חייב ואין מעשר גלגול אף משעת מיקרי שכי הפת בתמר בלחיתה כספרי אין מעריסין עד שתגיר מלאכת גיתת סוף גמר מלאכת קרימת כתכור דכתי לע והיכו דקא חבא סכל הולך אחר הקרימה כתכור אפ כתגייר קור קרימה ל"ג דהי כתר גלגול חייב וחפ אחר מקרימה כתגייר פטור וקרימה מיקרי קרימת כתכור אפי' סגת ויעב כוכחין קויפ נקרמת קומטרה כלעז :

גמ תתן תני ל"ג הורע תמן אפ אחר מפק אפ כחמצ מסתגייר מפק אפ קורס מכתגייר מהוא פטור מן סתתנו דאפשר מפק מתנו לקולא והכ"ת אחר כחלה מפק היא מחייב דאפשר דכפק אתנו לחומר ומפי דוקא הקושי ככר הקטו לותם לעני ל' למי יפסיד רחייב רא כין היכו מוכרח לו דכותכם לכהן כתורת חלה ולא מקיל דמי אלא ה"ק חייב לכפרים אפ חלה ולמכרם לכהן והוא אפ פוטל דמי מן הסבט ומוכר ופטור מכל והשתא לא קשי למתני דכספרי מן פטרי ויפר תמן ונוטל דמיו מן הסבט קושי סיפא גלגי אי הכי היכ לו לפ תמן כלל כתיפ דחיי דקא כמתני סוף ונוטל דמיו מן הסבט בן פירש מהרש"ם ולי מפשר דה"ק ויפרש תמן לעין ספרש ולא לעון פי כלו כמתני כפיפ יפרש לוח ויפכרם לכהן כמי ואחתי תני פטו ומפני ר' יוסי דהתי תרוצ דנוטל דמיו מן הסבט ליתי שלא תרע למה כפסק חלה מיי כפסקו מפו פהו טבל וכמיתה ולא פפכי לחזק דיל דכל כפק חסיר לחומר לכל כמתני לישכפס מית ולכך פסק פטור דממון ספק ממון לקולא ה"ל חסיק כפ' סורי דכללי דמוקפי על הפי דתכן בר שכתגיי ופי לו פרס כפיפ וכו' ה"ל לכוי והרי עסה כעפי עד שלא נתגייר פטור מן החלה מתגייר חייב ספק חייב ה"ל לספק לימול לחומר ספק ממון לקולא ודע דנפק מפרי פירוש מוסיפי כתן והעק הכתוב כעמוד כ"ג יום שעשוב קבי כשותפו ואין בכל ה' כשעור והלקו והוסיפו כלו ופתגיירו והלקו עפתם והוסיף כל ה' כחלקו עד שיש בכל ה' פשעור חלה ויהיכו כחלם דגלגול ראשון לא מתגייר הרגוי הוי שלא

וזה על שלו פטורין שכבר היה להן שיעבוד ישראל וגוי שעשו בקבין וחלקו והוסיפו זה על שלו וזה על שלו ניח חלקו של ישראל חייב חלקו של גוי מהו בלו חלקו של ישראל חייב לא מחם חלקו של גוי חלקו של ישראל חייב וחלקו של גוי פטור רע"א הכל הולך אחר הקרוב בתנור ובו חברייא בשם ר' אלעזר מור רע לחכמים לעס חריוט שנלגול טובלה ר' הייל בשם אלעזר מודעי רע לחכמים בעסת הקדש שנלגול פוטרה בהנא אומר לדברי רע אין מרוח פוטר במקום הקדש אר יונה הדא אהכהנ פליג על דר אלעזר על דעתי דכהנ מד נלגול פוט מרוח פוט ולמד אינגלגול פוט אין מרוח פוט ברם ברבנין נלגול אינו פוט ברשו הגוי המרוח פוט ברשו הגוי ובקשו על דרבנין מרוח פוט ברשו הגוי ואין נלגול פוט ברשו שניא היא דכתי וכל מעשר הארץ מזרע הארץ ובו וחבא ליה בתי מלח הארץ מלח ולא כל לחסאר חנינ ברי דר הלל מן הדא דרבנין אנן ילפינלי הדא דכהנ פליג על דר אלעזר כמה דרבנין אמרין נלגול פוט ברשו הגוי ואין המרוח פוטר ברשות הגוי כן ר"ע או' אין נלגול פוטר ברשות הגוי ואין המרוח פוטר במקום הקדש:

מתניתין

סעת הוף לחייל וזמן מחמר מלח היתה לסס סעת חובה ונפטרו כלומעלם לא היה להס סעת חובס ונפטרו ממנס על דרך שפי ישראלים דכמוך עד שתמחר דמעו דכי פטורי ויש מוחקין מלת ונפטרו כאן מכל מכי ישראלים מעמו כך פטורין שכבר היה להס סעת חובה דימר מלים הס ועסת סותפין חייבת כדתני כתוס ובמזו לכולה קרוץ כיה וכסעת נלגול דמקרי נלגול דחוכה מפטר ושוב לא מנטרף עסה קמייתה לכסעיר וכן כתב סר"מכס ז"ל שכי גוים שעמו עסה כסעור וחלקוה וחלקו נתגיירו והוסיף כל אחד על חלקו אחר מנתגיי עד שסשלימו לעשור הרי זו חייבת שלא היתה לה סעת חובה אבל בשני גוי שהרי אחו מכעשור היה כיר כל א' מהן אכל כשיישראל שעמו כך וחזר כל אחד אחר חלקו והוסיף על חלתו על שהשלימו לעשור הרי זו פטורה שכבר היתה לס סעת חובה וכן היו פטורין בחלת שעה שפי שעשאו לחלק עכ"ל וכת הרא"ש לפי זה אם מחזו ואם עשאו לותם לחלק והשלימו חזין לו שהוא פטור ואם כן זה לעושה עסתו קכין והשיכן או שנרפן כשל שהחייבין ואעפ"י שרש כוכיות חזין שכל נותן לחבירו עליו ע"כ וכתב הרב בכ"מ שלא שפני זה נראה שירושלמי הוא ועל מי שהקשה דמה כאן זה לעושה עסתו קכין והשיכן או שנרפן כשל דחייבין לומר דשמי שתם דעדין לא היה לה סעת חובה מעולם הילכך כל שסניעה לה סעת חובה חייב לכל שכא שכבר היה לה סעת חובה שהרי היה כשעור ונפטרה מפני שעשאוה לחלק אוכ חיים חוור לשתחייב דהויא לה כאלו הורמה ממנה חלתה כאותה שעה והרי זו דומה לאותה שסשיכו פרק שלישי דחלה שקדימה עשתה עד שלא נלגלה ונלגלה שנוכר ואחר כך פרשתה פטורה שכשעת חיכתה היתה פטורה עד כאן לשונו: חלקו של ישראל חייב כדלעיל דהשתא הוא דחייל: חלקו של גוי שתנייר יאוכ הוקיף מהוכין דפטורו נרי ככשעור שייך ופטורה או דילמא שלכי שכא דהוה כשכוות חיוב דשו' ליה חכור עשיראי ודמיא לשני ישראלים ופשיט לה כלוס חלתו של ישראל חייב חלה מחמת שותפות חלקו של גוי דאלו היס שותף עם ישראל שטור דחייל שפיר דנלגול ומפטר חלה דהני שותף עם הגוי והשתא הוא דחייל ואם כן כל שכן חלקו של גוי דחייב דודאי השתא הוא דחייל הילכך שניהם חייבין והייט כפי נחתא הכתוב כעמור ונכנסה שפרי הירוס כתוב כמנמן אחר ואחר לחר כתב כני ישראל [illegible] הכא הכי מסרינן ז"ל דוד הוא שגירש את שכשהם על הר"מכס על זה וספי שמפ' הר"מכס כירוש' הוא שחלוקים הם כשלורו והלכו אין לכלף מעשה ובכית יוסף ז"ל שהרב ז"ל שפרש אותו ש"ל דיר מכס שוטר דוק ותשכח שנלגלה כובלה דמשנלגלה שפרש ואחר כך שקדים וקרמו פרים

כיר שנזכר ופרשה כשעל אחר שקדימה לא אמרינן כיון שהקדימה היה כיר שנזכר פטורה מן החלה שלא חייבת דמעט שנלגל לותם שהרי שיתם טבולם לחלה וחל עליהם חיוב חלה וכי אמר רבי עקיבא במסכת דשכל הולך אחר שקדימה כתבור לעניין אומר אלו כן נלא לעניין קולה וסיכי דמו לאומרת כגון בר שפתנייר אחר שנלגל עשתו קור שקדמו פכיה חייב בחלה דשכל הולך אחר שקדימה לחומרא ולא אחר שנלגל וזהו שהיה שכתב הרא"ש כפירוש שתניתין על דברי ר"ע שאמר שכל הולך אחר שקדימה אם נתנייר קור שיקדמו שני חייבת בחלה עד כאן לשונו ואין לומר דוקא לחומרא כעניין זה ש"ר עקיבא ולא לקולא שנלגלה פוטרה שאם נלגלה שנוכר ואח"כ פירש ישראל שקדמה כרשו הדיוט וזוהי לן לדשכל הולך אחר שקדימה וכיון שקדמה כרשו הדיוט היתה חייבת קל דפטורה ומשעת נלגול כיר שנוכר נפטרה ופי לאמר ר' עקיבא שכל הולך אחר שקדימה לחומרא היינו בעניין גוי דנר שתנייר אכל כשקדם לא: אין מרוח פוטר כשקדם מפרש לקמיה ר' יונה דכתב שכל שכל המשניו שכשנו בתרומות ומעשרות שהמרוח שקדם פוטר דלא כדבי עקיבא כיצד נגמר תרומה מחלה בגורן שוה דרשות ובי סיבי דנכי חלה כתר קדימה לוקין נבי התרומות ומעשרות נמי שכי נמי ואפי מרח כשקדם שם פרחו קודם קדוש חייב בתרומה ומעשר כרם כרבנין היינו דהילא וחברייא כשם רבי לעזר לעיל דנלגול לוכו פוטר כרשות הגוי ונקטיל על דרבנין מרוח פוטר כרשות הגוי ואין נלגול פוטר כרשות הגוי כשלמא לכשכח רבי עקיבא שהוא מדותיו וכין מרוח וכין נלגול אין פוטרין שלא לרבנין אלא שעמדו שכוח היא דכתיב וכל מעשר הארץ מזרע הארץ ובו כם כתוקתו כתיב וכל מעשר שארץ מפרי העץ לס הוא קדש הוא סקים כל שמעשרות כהדי הדרי ואפי מעשר שירו וכי היכי דמעשרת דוקא ליה להו קדימה שלא מרוח שכי נמי כתבוה לכל נבי חלה דכתיב חלה ומפרשינן ולא כל לחם לעולמי קדמו פניו כיד גוי מן הדא דרבנין אמן לפין כלו' השתא דאת מפרש טעמיהו דרבנין הים חלוק כין מעשרות לחלה מניכא למימר דלית שדא דכשם שמיכא על ר' שעור דאמרי חבריא מסמים דמולה רבי עקיבא בעשת הדיוט דנלגול שוכלס רחכא לחיכא כמי דכתה דרבנין המולקים על ר' עקיבא לתרוים שנלגול שני פוטר מחלה ואין מרוח גוי פוטר לעניין חלה לעכן דלעניין תלוש ומעם פטר להכ' עריסותיכ' כתיב וכתר ערוס חולין ולאו כתר מרוח הכי כמי דבי עקיבא אומר אין נלגול פוטר ברשו הגוי דלחם כתיב כי סיכי דאין חדות פוטר כמקום שקדש נבי חלה ש"ל אם פרחו קול נלגול חייב כחלה וכהכא טעמא דרבי עקיבא הוא דקאמר:

מתניתין

מתניתין העוסה עסה מן החטים ומן האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ויוצא אדם ידי חובתו בפסח ואם אין בה טעם דגן אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה י"ח בפסח:

גמ' מתני' כדר' שמעון בן גמליאל דר"ש בן אומר לעולם אינו חייב בחלה עד שיהא בה דגן כשעורין בר אידי בש"א דר"ש בן גמליאל הלכה כרש"ב אר' הילא בין כרבנין דהכא בין כרבנין דתמן אמרין עד שיהא רוב דגן וטעם דגן הוא אטעם דגן אע"פ שאין רוב דגן כהני פלוגי' על רב ערב בה שאור המינין עד שיהא בה רובה דגן וטעמה דגן פטר לה במינין אחרים מתני' פליגא על ר' הילא ונוטל שאור מעסת חטים ונותן לתוך עסת האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואם לאו פטורה בגין דבתרה הטבל אוסר בכל שהוא מין במינו שלא במינו בנותן טעם רבי

מתניתין העוסה עסה מן החטים ומן האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ויוצא אדם ידי חובתו בפסח ואם אין בה טעם דגן אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה י"ח בפסח:

גמ' מתני' כדר' שמעון בן גמליאל דר"ש בן אומר לעולם אינו חייב בחלה עד שיהא בה דגן כשעורין בר אידי בש"א דר"ש בן גמליאל הלכה כרש"ב אר' הילא בין כרבנין דהכא בין כרבנין דתמן אמרין עד שיהא רוב דגן וטעם דגן הוא אטעם דגן אע"פ שאין רוב דגן כהני פלוגי' על רב ערב בה שאור המינין עד שיהא בה רובה דגן וטעמה דגן פטר לה במינין אחרים מתני' פליגא על ר' הילא ונוטל שאור מעסת חטים ונותן לתוך עסת האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואם לאו פטורה בגין דבתרה הטבל אוסר בכל שהוא מין במינו שלא במינו בנותן טעם רבי

ר' יונה הוה מסמיך לר' זעיר שמע קלי יתיב מתני רבי הילא ר' יוחנן טעמה דגן אעפי שאין רוב דגן רבי יוסי בשר' יוחנן עד שיהא רובה דגן ושעמא דגן א"ל מחלפא היא סימן הוה לן רבי יוסי ברב הונא ׃

מתני' הנוטל שאור מעם שלאהורתם חלת ונותן לתוך עסה שהורמה חלתה אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו מוציא חלה אחת על הכל ׃

גמ' ר' בון בר חיי בעא קומיר זעיר מנח שנת ערב בחולין קומץ ומתיר משרי לאבוהל א"ל קורא אני עלי והנותר מן המנחה לאהרן ובניו א"ל וכי טבל שנת ערב בחולין קורא אני עלי ונתת ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן א"ל וכי אמרי לך שהו מוציא ממנו עליו ולא ממנו על מקו אחר אין פשיט לך שאינו מוציא ממנו על מקו אחר אפי ממנו עליו אינו מוציא מתני' אמר שהו מוציא ממנו עליו דתניא ואם לאו יוציא חלה על הכל אמרין לית הדא דרבי זעיר תתובה על רבי בון בר חייא ולית הדא דרבי בון בר חייא תתובה על רבי זעירא לית הדא דר' זעירא תתובה על ר' בון בר חייא מה בין המוציא ממנו על מקום אחר בשעה שהוא בין המוציא ממנו עליו הואיל ואיאותו הטבל ראוי לעשות תרום על כיוצ בו חולין שבו מבטלין אותו ובטל בשע שהו מוציא ממנו למקו אחר הואי ואותו הטבל ראוי להעשות תרומה על כיוצא בו לא בטל אר יוסי הרא

רבה לית כיה דמלי דלקמי מה מלוק ים בין מיניה ממנו עליו ליוכיח ממנו על מקום אחר לא דמי כלל דכשעה שהוא מוציא ממנו עליו דין הוא דלמני דהוה טבל קיל דלין יכול לעשותו תרומה על מקום אחר ואמרו על כיוצא בו דחולין מין נעשין תרומה לעולם כדתנן מין תרומה לתר תרומה ואם בן חולין שבו מבטלין אותו כלומר ואפילו שבאחר דב מפרים על כלו חולין הפטורין שיה שוה דמפרים והטבל שוה דמשאר מין לחוש דחולין שבו מבטלין וכו כדרין יכם ביכם וכדין שוה דלין ניך להפרים ממנו כלל אלא דאחיו דכנן דנריך להפרים ממני על כלו כלומ הוה טבול לגיהו ומשום קולתו שוה דאחיהו כדלעיל לכל קושטא דמילתא קלוה לכל כשעה מוציא ממנו למקום אחר אותו המקום אחר טבל תמור שוה לרבותו ליעשות תרומה על מקום אחר כיוצא בו אחיו כיוהו׃ לא בטל לין בחו בטל בשאתם מוציא שוה הקל עליו כלאחריני חולין בכו מבטלין אותו אמין כו כח לתקנו ולבטלו מדין טבל׃

לאחר בנו כדתני מיסם סטבל וכו' ומסח שמעין דמלוי של טבל הוא ואלא בחיבו בנותן טעם לכל לעולם לא מיהיבה כי עביד עסה מעקרת אלא כרובה דגן ושעמא דגן לי נמי הכי נמי דגריך רובה דגן שלא בגין דכתי, ס כלו שהום דכתי למיתני בכיפה ושלא בחיבו לחוב אלא בחתן טעם לסכי תני נמי רימה סם ים כה טעם דגן לכל לעולם דבטעם דגן לאחר לא סגי דל חיוב כלל עד שיה רוב דגן׃

ר' יונה סום מבעיך לר' זעירא רבי סל ר' יונה סיה כלא נפיל בפלן נבי הניא מתניתין דוסמלומע פטור רבי יונה בשם רבי זעירא אלמא רבים הום ולכך רבי יונה מניח תלמודו ניס בוחבו דרבי זעירא מבתמיך עליה דר' יונה וכשודו מבתמיך עליה ושי סוכה רבי יונה סלכותיו שמע ר' זעירא לרבי יונה שמי שוסם דרבי הילא לאחר ר' יוחנן טעמא דגן לעפי שאין רובה ורבי יוכי יאחר רבי יוחנן עד שיהא טעמא דגן גריבה דגן ואם אר זעירא לרבי יונה דמחלפא שטתי דאימן כיון דרבי יוסי בר' יוסי הוא׃

מתניתין הנוטל שאור מעסה שלא הורמה חלתה

עסיה שם חיטה ריבעים שעור דמחייב בחלה והפרים ממנה כשפו מיעם דאיכון רובע לשא ר' קיל מהפרים חלה כפניסשהאור הוא טבל ונתן לתוך עסה שהורם חלת ואפי עסה שהורם חלתה כל כך נדולם שבשאור של טבל כנגדה שוה ליאחיס ועוד׃ אם יש לו פרנסה ממקום אחר מפרש כגמ' מביא תרבשה רובען ומשיך כלו אם נאכלה אותה עסה שהעריב שאור שבתוכה כשהוא מרובע ויש עין חביתם ומחזרה בזו עד כדי שתשבת ואפילו אם נאכלה אים לקמן דמביא עסה של תרבשה רובען שלא נטבלו מעולם ומביאה חלה אחת כדלין בה שעור שלא תרבשה רובעין ונריכין אם לנרף עליה הובע של טבל שבבלן כדי שיהא בה עסה שעור כיון דמשוך חבירין כשתרובע סאוך לם מפרים מזו שמביא שעור חלה׃ לפי חשבון היינו אחר מלבעה ועפרים׃ ואלא לאו פרנסה ממקום אחר ואין לו עסה שמה שעתית זו כלם טבל ומוציא חלה אחת על הכל שהטבל כמיהו מוסר כמיהו׃

גמרא מנחה שתעריבה בחולין כגון מנחת סמיל שתעריבה בסותת של חולין אבל אין ניקחין לאתיר שוריס לכהן דשנת ליה דלמימר יקחון לפי כלם פרו כטבל דמתניתין דקיימא לן הוסיף בקומץ פסול׃ אחר ליה רבי זעירא קורא אני עליה והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו ושמע מפרש לקמן דכי היכי דבקומץ עסה בנאכלה דהוי קדוש מעשה בכלי הכי נמי קדוש הקומץ והתרו שאירוש שאכילה ואי תימא דלא קדיש קדוש הקומץ דשוי חולין הכי נמי שפשר ככלי שוי רובו חולין ולא קדוש ומפיקו דחולין היו קודש קמיכה מכל מקום הקומץ כמכיתה בכלי שבת שוי קדיש דכליסבת מקדש הכל ואין חלוק בין סולת לשאר ופריך לים ר' כון כר חיי כי טבל שיתערב בחולין קודש אכי עליו ונתתם ממנו וגו' כלומ שוי טבל נשוי כלומר ושא תכא דמתניתין דמפלגין בין כשמפרים ממנו עליו ומתכבר נמי דיש חלוק לאחר נמי דאינו כטבל נשוי דעלמא לספרים ממנו על מקום אחר אחר ליה רבי זעירא וכי לאחרית לך יכו׃ וכי שמעת מתני סים כותוס חלוק שהוא מוציא ממנו עליו ולא ממנו על מקום אחר לריכו כי היכי דמ ניא מתנו עליו מוציא ממנו על מקום אחר דמה כין מוציא מתנו על מקום אחר דלין פשיטא לך דאינו מוציא ממנו על מקום אחר דמפרים מן הפטור על שחיוב אפי ממנו עליו אינו מוציא דניחא דכל מהו דאפרים מן הפטור מפרים ולעול׳ כשאר טבל ופריך רבי בון דאתניתין קתני ואם לאו טבול מוציא מתנו עליו ותו לא ואם מיתא ליתני כמי דמוציא ממנו על מקום אחר אלא דלין מיבעי ומפלגינן כי היכי דמפלגינן כין ממנו עליו כין ממקום אחר עליו׃ אמרין וכו' מה כין וכי כלומר אין תכוכתו של רבי זעירא כלום כדי לרחות סכריתו של רבי בון עליה דמתניתין מתרבשת סיא ושמע

הדא אם טבל שנתערב בתרומה ואותו טבל ראוי להעשות תרומה על כיוצא בו לא בטלי ולית הדא דר בון תתוב על דר זעירא מה נפשך אם שלמעלה בטל אף של מטה בטל ואם של מטה לא בטל אף של מעל לא בטל שכבר קדש ואם לאו מוצי חלה על הבל׳ תניא ואם לאו מביא ד׳ רובעים ומשיך ר יונה בשה זעירא זאת אומרת רובע שאור שנטבל במקומו טובל ד׳ רובעים במקום אחר הדא אמרה שהנשוך תורה אף אמי ובפלוגת דאפלגון ר׳ יוחנן וריש לקיש ר׳ יוחנן א׳ הנשוך תור ור׳ ל א׳ אין הנשוך תורה ור׳ חייא בר אבא מחליף שמועתא בעין קומי ר׳ יוסי את מה שמעת מרבי יוחנן אמר לון אנא לא שבעית בלום אלא נפרש מיליהון דרבנין ממיליהון דתמן דתנינן תמן המבנס חלות על מנת להפרישן ונשכו בשא חבור בטבול יום ובה אום אינו חבור ואמר ר׳ ל מטה דתנינן אינו חבור הדא אמר שאין הזיבין עליו משום טבא א׳ ל ר׳ שנוא היא בטבול יום דכתיב ביה טהור וטמא טהור למעשר מבע׳ ולתרומה משתחשך הוי ר יוחנן הוא דאמר רבר שאינו חבור בטבול יום תורה הוא דר אמר נשוך תורה ר׳ ל דו אמר אינו תורה הוא דאמר אין הנשוך תורה והא תני ואם לאו מביא ד׳ רובעין ומשיך אמר רב הושעיא תפתר שבאו מעכת הנשוך ר׳ זעירא בעי או מה פלגין רבי יוחנן וריש לקיש בנשוך מאליו אבל אם השיכן בידו בע׳ מודו שהנשוך דבר תורה ואפי׳

טובלין דברים הללו שאין להם מקוה ואין להם ים ואין להם נהר ואין להם בור שיש בו ארבעים סאה ואין להם מעיין שיש בו ארבעים סאה אלא שיש להם מקוה שאין בו ארבעים סאה או שיש להם בור שיש בו ארבעים סאה אלא שאין בו מים או שיש להם מעיין שיש בו ארבעים סאה אלא שאין בו מים או שיש להם מים שאובין הרי אלו טובלין ואין טבילתן עכבה ר׳ יוחנן ורי׳ם לקים עכבה מתני׳ חלות שנטמאו בטומאת מת בין שנטמאו בראשון בין שנטמאו בשני בין שנטמאו בשלישי בין שנטמאו בטבול יום בין שנטמאו בטמא מת בין שנטמאו בשרץ בין שנטמאו בנבלה בין שנטמאו בשאר כל הטומאות הרי אלו יטבלו ויעלו בערב ויאכלו בתרומה ר׳ יהודה אומר אף הנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה ר׳ יוסי אומר אף הנוגע בנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה ר׳ שמעון אומר אף הנוגע בנוגע בנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה גמ׳ ר׳ יוחנן ורי׳ם לקים עכבה ר׳ יוחנן אמר לעולם אינו עכבה ורי׳ם לקים עכבה ר׳ יוחנן אמר לעולם עכבה ורי׳ם לקים לעולם אינו עכבה ר׳ יוחנן אמר לעולם עכבה מה טעמא דר׳ יוחנן אמר לעולם עכבה דכתיב ואם לאו מביא ד׳ רובעים ומשיך ורי׳ם לקים לעולם אינו עכבה מה טעמא דורי׳ם לקים לעולם אינו עכבה דכתיב ואם לאו מביא ד׳ רובעים ומשיך אמר רב הושעיא תפתר שבאו מעכת הנשוך ר׳ זעירא בעי או מה פלגין רבי יוחנן וריש לקיש בנשוך מאליו אבל אם השיכן בידו בע׳ מודו שהנשוך דבר תורה ואפי׳ טובלין דברים הללו שאין להם מקוה ואין להם ים ואין להם נהר ואין להם בור שיש בו ארבעים סאה אלא שיש להם מקוה שאין בו ארבעים סאה או שיש להם בור שיש בו ארבעים סאה אלא שאין בו מים או שיש להם מעיין שיש בו ארבעים סאה אלא שאין בו מים או שיש להם מים שאובין הרי אלו טובלין ואין טבילתן עכבה ר׳ יוחנן ורי׳ם לקים עכבה מתני׳ חלות שנטמאו בטומאת מת בין שנטמאו בראשון בין שנטמאו בשני בין שנטמאו בשלישי בין שנטמאו בטבול יום בין שנטמאו בטמא מת בין שנטמאו בשרץ בין שנטמאו בנבלה בין שנטמאו בשאר כל הטומאות הרי אלו יטבלו ויעלו בערב ויאכלו בתרומה ר׳ יהודה אומר אף הנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה ר׳ יוסי אומר אף הנוגע בנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה ר׳ שמעון אומר אף הנוגע בנוגע בנוגע בנוגע בהן יטבול ויעלה בערב ויאכל בתרומה גמ׳ ר׳ יוחנן ורי׳ם לקים עכבה ר׳ יוחנן אמר לעולם אינו עכבה ורי׳ם לקים עכבה ר׳ יוחנן אמר לעולם עכבה מה טעמא דר׳ יוחנן אמר לעולם עכבה דכתיב ואם לאו מביא ד׳ רובעים ומשיך ורי׳ם לקים לעולם אינו עכבה מה טעמא דורי׳ם לקים לעולם אינו עכבה דכתיב ואם לאו מביא ד׳ רובעים ומשיך אמר רב הושעיא תפתר שבאו מעכת הנשוך ר׳ זעירא בעי או מה פלגין רבי יוחנן וריש לקיש בנשוך מאליו אבל אם השיכן בידו בע׳ מודו שהנשוך דבר תורה ואפי׳

ואפי' תימר השיכבידו היא מחלקנים ר"ל כרעתיה דא"ר"ל בשם חזקיה טבל בטל ברוב ורבי יוסי בר נחוראי אומר טבל בטל ברוב ור' יוחנן אמר אין הטבל בטל ברוב ר' אבא בר ממל ור' הילא אעלין עובדא קומי ר' יסא כברין מימר שנים רבין על אחד ולא שמעין דאמר ר' סימון בשם ר"ב אין הטבל בטל ברוב והא תנינן ואם לאו מוציא חלה על חבל אר' יוסי בל עמא מודוי שהוא מפרישׁ מה פליגין להוש להפרשה שנייה מאן דאמר טבל בטל ברוב אריס מבאן ונפל לאתר חורנאינו חוש להפרשה שניה ומ"ד אין טבל בטל ברוב אריסה מבאן ונפלת לאתר חורן חוש להפרש שניה:

מתני' כיוצא בו זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי ניקוף ובן ענבי בציר שנתערבו עם ענבי עוללות אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו מוציא תרומה ותרומת מעשר על הבל ושאינו מעשר ומעשר עני לפי חשבון הנוטל שאור מעסת חטים ונותן לתוך עסת האורז אם יש בה טעם דגן חייב בחלה ואם לאו פטורה מן החלה א"כ במה אמרו הטבל אוסר בכל שהוא מין במינו ושלא במינו בנותן טעם:

גמ' מה פליגין ר' יוחנן ור"ל בטבל שנטבל דבר תור אבל בטבל שנטבל מבריהן כל עמא מודו שהטבל בטל ברוב התי' ר' אבא בר כהנא קומי ר' יוסי והתני כיוצא בו זיתי מסוק שנתערבו עם זיתי נקוף ובן ענבי בציר שנתערבו עם ענבי עוללות וכו' ולאו

כרישי' אם יש בהם טעם דגן רבות' קמ"ל דלא"ג דלאורו נזיר כתיב לחם ומיי סלור דלטעם שביר לכם לעיכן טעם דגן דהיינו כזית כבכרי אכ"ל פרס ואו מוני מלא על הכל כלו תפסל החורו או לאסוקי לן פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון וכתב הלשבח בן ומס מלא פ' רם כלן לפי שסייך על מס שטנה למעלה לולם למי פטורים דלא כמוני והי תומ' מנ"ך לפרים מעבירנו הטבט: אם כן מפני מה אמרו הטבל בכל מקום לפי כבכה קתיתת ותד כמיני ותתבשלין דלע"ל מיני סנה דמני ומכ' מלא כמיני הוא לילכך:

סוי כנותן טעם:

גמ' מה פליגין ר' יוחנן וריש לקיש בטבל שנטבל דבר תורה כלו' כדבר שחייב תרומה ומעשר מן התורה ואם לא הפרים סוי טבל לתורם ובשביל שתמרת כפ' שפועלי א"ריגאי מן הטבל מתחייב למעשר מן התורה על שירת פני הכי אמר בערמי שקדם מן שכור ר' יוחנן לפי שכר קיבץ לשם שכר ואכלו בשעריך ובשעה אל כשהתה דקל כטבל שנטבל דבר תורה לר' יוחנן הייבו סר מס פני הכי ולר' יוחנן לפי שכר הוי טבלי דבר תורה: לכל כטבל שנטבל מדבריהן כגון קיפרי סרעתן להוליכן לסוק לתבו לאחר שנמרו מלאכתן ומכל מקום לאחר נתר מלאכתם דמדבריה חייב כמעשר ומס לא הפרים סוי טבל דדכנן דמן סתורה חיבו חייב שלא הנומל פירותיו לאכלן שבת עשר תעשר ואכלת וכו' כלי מודו שהטבל שנטבל כדר' כהן כל דבר יכם דכתיב דליכא כיום טבל לתורם לא לאחיולו ביום ושתלינן כיוצא בו זיתי מסוק וכו' ככר כאורגי כפירוזבו למשנם דזיתי מסוק הם הפטורות ובן ענבי בציר הם החייבות ועבבי עוללות הן הפטורות וכ"ש כלמכס לן כ פירוש המשנה וזה לשונו ונתערבו זיתי נקוף מהן חייבות כתרומה ומעשרו עם זיתי מסוק שהם חייבין בשם זית וכו' ולפי זה הלשון שכתב בשלם דם תרומ"מ מן מרוייק שבת לן ולל שם כהערב דבר שחייב כתרומה כדבר שאינו חייב כתרומה כגון זיתי נקוף שנתערבו בזיתי מסוק ובענבי עוללות שנתערבו בענבי בציר וכו' ומלישב דבתש כ דבר שחייב כתרומ כדבר שאינו חייב כתרומה נרא שהמתער עם הדב שחי המתער ם ת המי כתרומ והלכך אחר שנתערבו זיתי מסוק זה עם זיתי נקוף שנתערבו בזיתי מסוק שנתערבו הוי כדבר שחייב כתרומה שהם זיתי נקוף וזה אחר כ"ש שנתערבו הוי כדבר שחייב כתרומה שהם זיתי מסוק וזה שנתערבו בענין ו והמשנה בענין ולתו וק' כגון דתמתע דהכל לחש

ולאו טבל שנטבל מדבריהן הוא א"ר מנא קומתיה בשמן של זיתי מכוך שנתער בשמן של זיתי ניקוף מתיב ר' יוחנן לר"ל והתני נוטל אדם כדי חלה מעם שלא הורמה חלתה לעשות בטהרה להיות מפריש עליו והולך ומכוין שקדש לשם חלה תבטל לרוב א"ל ברוש תדע לך שהו בן דתני תמן הרוצ להפריש תרומה ותרומת מעשר כא' וכו' ולאיזה דבר הוא מסוים לאברי שלא יבטל ברוב א"ר יצחק בר' אעזר בש"ר אעזר שלא ירא או תרום הברי הזה וזה בזה הדר ר' אעזר ואלא אמרנא כלום ולאו ר' יוחנן הוא דא' תרומת הברי הזה וזה בזה ר' יוחנן אמר מקום שנכהיים תרומתו של ראשונה כתיימא תרומתו של שני • תני לקט דלע' להיו מפריש עליה והולך הרי זה לוקט ובא ורושם עד באתרום ועד כאן תרומה דברי רשבג ר' אומר לוקט ומחשב כמו שהו למוד הוו בעיין מימר מד ע"כ תרומה וע"כ תרומה סבר טבל בטל ברוב ומד לוקט ומחשב כמו שהו למור סבר אין הטבל בטל ברוב אר בא ברי שיה זקוק ליתן לשבט בניהם • תניא היה צריך לתרום ר' או חמש חביו מן הבור מעלה הראשון על פי הבור ואו' הרי זו תרומה וכן השניה וכן השלישית דברי רשבג ר אומר מעלה כלן על פי הבור ואומר הבי אותרום הוו בעיין מימר מ"מ מעלה הראשונה על פי הבור סבר טבל בטל ברוב ומד מעלה כלן על פי הבור סבר אין הטבל בטל ברוב ר אברהו בש' יוחנן הקוף ביניהון מד מעל כלן על פי הבור תורם מן המוקף ומד מעל ראשת על פי הבור אינו תורם מן המוקף ר' שמוא א"ר אברהו בש"ר יוחנן מחלוף מד מעלה ראשונה על פי הבור תורם מן המוקף ומד מעל כלן על פי הבור אינו תור מן המוקף א"ל רבי זעירא ואינו מעורב על ידי גידין:

פרק

ומשם לטיקתעדה דקת הרמה אינו על המתערב מכת ש מדבר שמר שלא כן נקר' מתכרב מופה דבר הכת כמו הדבר מעשר כמ שיו המתערב ופי' זה מחברב כזה וזה כזה ולא סיב"ל זל נתעי כ דבר שחייב בתרומ' ואינו מחוייב שם על הדבר הכת ש מכרו שלא הפסיד מהום על הדבר שכת חלין חכרו ולכך וצרך עתם לטון דכנין שמר • ולמו טבל שנטבל מדבריהן הוא בתמיהם והכי קא מקשי זיתי מסוק וענבי כניר שתמן לדריכה קיימי ועדיין לא נגמרה מלאכתן לגמרי ואם כן הוו טבל דרבנן ואפי' הכי אינו כטל כרו' ואמטי דלמו כזיתי' עניין מיירי מתניתין חלה דשמן שלה ואפי' נגמרים מלאכת שת' והא תנינן לקמן כפ שתי' נוטל אדם כדי חלה שמפריש מעשר שלה שהו' מלת ואחשב כלהו התרומ' של זו שעשה תהא כזו העושה לעצמו כטהרה כדי שהא יהום עשה לאחרת תשא זו חלה עליה דעליה סומך וסולך ולא עשות לאחרות ואין מפרישם מהם כלום על שמך ח"א חלה כל זמן שהם כמעט • ומכוין וכו' והא מכוין מקדיש לשם חלה שכבר קדם כה שהם מ' והכא שאר כה מכתי הוו חולין כל זמן שלא נם שאר שכות ולא קנא שם • תבטל ברוב ואמאי מפרים עליה וסולך והא תרומה דאסוקם חולם לה ומפרים מן הטבל על שחיוב ומטיורים לקים ברושם עד כאן תרומה נגר עשה הרשונם ומחייב מקיים כיבן שמעין כן נמליש לקמן נבי דלע' דתני תמן כמ"ד מחלי פ"ק שלוקח מן הנחתום • שרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת ותני התם נוטל אחת מלג וחלים וכו ותנן התם שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בנפשו וברומו ומחולל על המעות וקא מייתי ראיה לדיך דסכירא לך דאין טבל בטל ברוב אחתי לעטורי למיתני התם בפשוט אי לדרומן אם לא אלא תיבטל ברוב ומבטי דבי יצחק בר אלעזר מהכא לא תידוק דטעמא אלא יאמר תרומת מעשר הוה וזה כזה כלומר אחר תחלה תרומת הברי סוה כאן בברי סוה לבפיהו אי לדרומו ואחר ואל ברי זה כזה ולא אחר לבפיהו אלא תרומה דבי שיבי דקרא מעשר לעשות בו תרומה מעשר צריך לומר בפיהו אבי אחי קרא מעשר לעשות בו תרומה מעשר צריך לומר אחי לדרומו • לא אחרבא בלום סך תירוצא דתרבת לר' יוחנן לא אלים דר' יוחנן סבירא ליה דכיון דנפקא תרומה

אם התרום' סבי אחי בממך לינפקא תרומה שבכלי ח' והבי ליח ליה בפ' החודב קיטות ולא אמטי ונ"ל דאתבא ליח נבי מעשר ועקר ואכולה אחתי דתרומה לא קאמר אלא קאמר בה מקום בדאית ליה אתם • לקט דלעת לעשותם תרומה ומלקט דלועין לאכול ואין מפרים מהן על שמך לוותם אלא דלעת • עם תרומה ועם תרום מחצב חלק אחד מחמשה ורושם כה וכשמלקט לרפש לאחרות מחצב חלק ח' מחמשה ורושם כה וכן לעולם כל זמן שנאמר כה על אם שמך • ומחצב כאומר כלב ואין צריך לרשום לכתיב. נבי תרומה ומחצב • טבל בטל ברוב ורשום שכי צריך לרשום כי היכי דלא תכטל ואלינו שכי תולי כאחי דאלינו שמורי ומטמי' בה כדי שיה זקוק ליתן לשבט כיהקכלו לעולם דכ"ש אין טבל בטל ברוב ואם שנתלקו התפלים היינו אם זקוק ליתן לשבט אי יאתין עד שתטל הדלעת להיות תרומתם כלם אתן דכאי רום סבר אם בא כאן נותן לו ואתן דלא מצריך רושם סבר אין צריך ליתן לו • אעלה הרמשוכם על פי סבור וכן שניה וכן שלישית יקורא לה שם קורם שיעלה כלן מן סבור דס"ל דצריך ליה שלא יאחו ויפול ושברי תקבל שלא יהא בהול שלבך אחת אחת כשתבוא לידו שומרם דס"ל דטבל בדוב בטל ואם מעלה ג' או ארבעה וקור לאם שם אולי יתערבו וטבל בטל ברוב ואל מעלה כלן לא חיים • מעלה כלן על פי הבור סבר אכתי תור' מן המוקף וחסיב כמו שהי' דאמרם שקין כנורן ונקף מעלה כלכולו קאמר • ואתן דאמר מעלה אף הרמשוכם וכו' קסבר לאו תור' מן המוקף חסיב אלא מעלה כלן על פי סבור כיון דלא אם לקרות שם על קמח קמח כיון דיין סבבור למטם ותרומה למעלה ולא אמי לה שקין דחסיב מוקף דאכתי הוכחה • מעל' אית הרמשוכה על פי הבור סבר אף כזה תורם מן המוקף חסיב' וכ"ם אם אתן כלם על פי סבור לכלן חון ואנינן על פי הבור אלא חיים למוקף וא"ר מעלה כלן על פי סבור קם' דאמי דקא' ת"ק לא חסיב מוקף ואין צריך אם שבבור לאה שבח ן ופריך ליה רבי זעירא ואמאי ואינו מעורב ע' גידין שמא שבבור דכל חלה עושה קלוחין אל תוך הבור וחסיב מ קף אלא אחורתא כדרבי אבהו דאמר קמי' מיסורו של מהלך שלשים מילין המוכר וכבירו קי:

פרק שתי נשים

שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה אפילו הן מין אחד פטורין ובזמן שהן של אשה אחת מיקבמינו חייב ושלא במינו פטור:

גמרא אר' יוחנן מתם אשה אחת אינ מקפדת שתים מקפידות הא אשה אחת שהיא מקפדת עשו אותה כשתי נשים שתי נשים שאינן מקפיד עשו אותם כאשה אחת אם אינה מקפדת למה הוא עושה אות' בשתי מקומות אר' יונ בשאין לה מקום ללוש מילתיה דר' יונה אמרה היה לה מקום ללוש והי עושה אותם בשני מקומו מקפדת היא נקי וקיבר מקפדת היא אר' לעזר שתי רעות עשו אותם בשתי נשים שכוא בראבא א אפי רונו: יש דברים ש הם חבור בחל ואינן חבור בטבול יום חבור בטבול יום ואינן חבור בחלה חבור בחלה דתנינן בזמן שהם של אשה אחת מין במינו חייב ושלא במינו פטור ואינו חבור בטבול יום התנינן תמן המבנם הלות על מנת להפריש ונשכו בש אומרים חבור בטבול יום ובה אומרים אינו חבור בטבול יום דתנינן תמן בשר הקדש שקרם עלין הקיפה הא שאר בל הקיפה חבור ואיקסופו לחתכו אינן חייבין בחלה דאמר רבי יוחנן עושה עסה על מנת להלקה בצק פטורה מן החלה:

מתניתין איזהו מין במינו החשי אינן מצטרפו' עם הכל אא עם הבוסמיהשעורים מצטרפין עם הכל חוץ מין החטים ר' יוחנן בן נורי אומר ושאר המינין מצטרפין זה עם זה:

גמ' מהו שיירת' אם אומר את השיפון מין בוסמין מצטרף עסחטי שבול שועל מין שעורי אינו מצטרף עם החטי ריבן או ושאר המינין מצטרפין זה עם

כמים מלינין תקמידות דעבו ליתר כשאר לחת וקא להת ליה שלא כ' דעות עבו ליתים כל כמים תפי לנר לה מלינן מקפדי וכדמפ' ממ כר חכא חילתים כרונית והפ כ כמים מלינן קריבית וז לנן והיינו כ' דעות תפי נהו בחבור כיון דזו לפס כעכתם וזו העמס ומין להם לוקרוני דעתא ודלא דמקפידות זו על זו ומם דרונות הוא סמתחיים לחת מחברתם: חבור כחלם דחינן כומן וכו' מתני דסכא ומדקתני מין במינו חייב כשנפכו סם דעמך סוי מכיר כחלה: דתנ' בן תתן פ שני דמם שב ל יום ומכי תנקלה התם כשר הקדש עקדם עלין סקיפה ונגע בקיפה סבול יום חתיכות מותרות נגע בחתיכה מתיכה ובל העולה עמה חבור וקל עלין הקיפה מפרש בפ העור והרוטב מלי קיפה ע רמוז והיינו פרורי כשר ותבלין שנפלרו כמולי סקערים ונקדם וקתני דלם נגע טבול יום בקיפה לא כפסל דה ש לינו עול לכל מגע כחת כי' הכם כל העולם כשר כפסל וחסיב חבור ומ"ג רבי מתמין הקיפה כלו' תפרי' הא שאר כל הקיפה חבור לרישא ויש דקתני נגע טבול יום וקיפ' מתיב מ ויתרית חתיכות הוא דלא קיפה חבור עם הקיפה אבל שאר כל הקיפה הוי חבר ומי התכשיל לא סיך כהו דיבא דמסקינן ולין סופו לחתכו בם יום דהא מחתמו כאן ומתפס שלו נכרי חלה מ' יוחנן לעול מ"ק דעוסה עסה לחלק כנק פטור מן סחל: מתניתין החטי לינן מצטרפו' עם הכל ומ' דתנן כרים מכלחן דכל חטת מינן מצטרפין זה עם זה הוא כפלוג והכא כגון כדמפני רבי יוחנן התם: ומ' המינין מצטרפין מפ לקמן מם מדם ר' יוחנן בן נורי: גמ' מם סיירתם מה סייר תק כדבריו דאת א רבי יוחנן בן נורי לחיפוניי עליה דהא לא מיירי תק אלא רחטים ושעורים שבן אכות ור' שמעון

לין מצטרפין עם חטים וחטים לין מצטרפין עם הכוסמין אבל שאר כולהו דסיינו תולדות מצטרפין ומם כן סייגו ר' יוחנן בן נורי וכחלי לי ומסתם לא אמר לת וכו' דתנא קמא הכי קאמר דחטים סם ותולדותיו דהיינו כוסמין ושיפון מצטרפין אם חטין וכי קתני עם כוסמין ותולדותיו קאמר דסיינו שיפון ולינהו מכם סין חטין ניסיפון לא עם שעורים ולא עם תולדותן דשעורים הלא נם תולדותן דחטים חמרי ושבולת קילי מצטרפין אם תולדותיו ועם תולדות חטים אבל פשוטם

עם זה אית תנאי תנו כל המינין מצטרפין זה עם זה עד דהך תניא בריא מה בין נשוך אור יורן אבוה דרבי מתניה בשחלקן והוסיף עליהם נשובין חייבין בלולין פטורין:

מתניתין שני קבין וקב אורז או קב תרומה באמצע אין מצטרפין דבר שנתנה חלתו באמצע מצטרפין שבבר נתחייב בחלה:

גמרא ניתני אורז ולא ניתני תרומה או תנינן אורז ולא תנינן תרום הוין אמרין אורז על ידי שאינו מינו אינו מצטרף תרומה על ידי שהוא ממינה מצטרף הוי צורבה מיתני תרומה ואלו תנינן תרומה ולא תנינן אורז הוין אמרין תרומה על ידי שאינה נגרת אינה מצטרף אורז על ידי שהוא נגרר מצטרף הוי צורבה מיתני אורז ומיתני תרומה • קב אורז אינו מצטרף קב תרומה אינו מצטרף קב

דתנן מצטרפין עם חטים ניפיהו ותפי תולדותיו עם חטי נופיהו וכי קתני הסורין תולדותיו קתני ומורה דהאי תולדה דהייט דסב לת שועל לא מצטרפא עם החטים עצמן כדלית ת כנמרא וכל שכן חטים גופייהו עם סעורים גופייהו ומורם תק דסעורים ומבלת שועל מצטרפי עם כוסמין הסיפון דכ סמין וסיפון לאו חטין גמורי חסיכי דתולדה עם תולדה סוו לסת דלמתנין דתולדה דחטים כחטים דמו סייטו לנכי חטים לקולא להצטרף עם החטין עצמן לכל לת לחומרא לימר דכי היכי דחטים לת מצטרפי עם סעורים ותולדותן וכן תולדותן דסעורים עם החטי מסור הכי כמו ת לחום חטים לת מצטרפי עם תולדת סעורים הת ליתת דתכן הסעורין מצטרפין עם שכל ומין תימר דלת מצט סי סעורים כלת ודלי כרלמרן ועלה פליג רבי יוחנן ול לתק דקתי תכוחה עם וה סמו חכמי דלת תולדות דכי היכי דלמיה תולה דסעורין מצטרפין עם תולדות סעורי וסיימו סכלת סשעל מצטרף עם החטין יכל שכן עם תלדותיו דסייטו עם כוסמין וספין ומין כריך סעורים גופייהו דמצטרפין עם תולדי חטין כללת דמילחא לתק חטי גופייהו מין מצטרפין לת עם סעורין ולת עם תולדותן חלת עם תולדות דחטים דהייטו כוסמין וספין ולת סעורים תולדותיהם עם חטים מרי' יוחנן בן נורי פליג דכי היכי דסעורים עם תולדה דחטים מרי סכי כמי חטים כמי דסוף כמי סכ עם תולדה דסעורים מצטרפין דסכ עם סכ לחוד סוף דלת מצטרפי ל ת תכמי חכי כל סמינין וכו ים סוכים כדרבי יוחנן בן נורי כל המינין חשבי חטים עם סעורים אף סעורים אפי עם החטים ואפי כשאוך מצטרף דר' יוחנן סבר ומתני כשאוך מיירי כדאיתת לעיל פ"ק • מה כין כשאוך מה כין כלול וכי מין לו סוס חלוק כין כלול לכשאוך כתמיהה ומכי כשחלקו והוסיף עליהם כשובין חייבין כלולים סעורים כלו' קב חטים וקב סעורים שנצטרפו וחלקן והוסיף על קב חטים דכע חטים ועל קב סעורים דכיון דכשאוך סוי מכור לכל דבר הרי כתחייבו כחלה וגלי דעתי דקפיד על חכורן וחלקן ומה שהוסיף פשוט כדאמרינן לעיל פ' חולין ערלי שבי ישראלים שעשו שני קבין וחלקו והוסיפו זה על שלו וזה על שלו פטורין שכבר היה לסם שעת קיבס ונפטרו דקפדי על חכורן ומשמעינן הלעכין זה יש חלוק כין כשאוך לכלול דאע"ג דמכיהן מכור לחייב כחלה מיכו מכר הלי תלת כשאוך דכשאוך מיכו סוי מכור להסמיר דכשאוך תורה כר' יוחנן כל שיכו חייבין מיוב עצמו שלא כשיהן כשובין דוק לכל כי חלקן לת כתכטל מהן תובן כיון דלת חל לגמרי סילכך כשובין וחלקן והוסיף חייבין לכל כלולין וחלקן והוסיף פטורין דגלי לעתיים דלת ניחת ליה לחייבינהו כשביל שלא שכלול ומחייבי לגמרי כדאמרי' כשלמ' כשביל שיהא ליה לזיכוי בתקל' דרכשאוך ניחא ליה לזיכוי הילכך כי חלקן פטורין • תנת כרי כרת כלו' מכחון והוא לחוד תנת שעשה חטים ומשלם זל:

כל חייבין מצטרפין זה עם זה משלם ומשלם זל:

מתניתין שני קבין של תמר מחשבת המינין חייבין כחלה

חולין לומר מנרף קב תרומה דליכא ביה חולין כלל מבעיא
ומשום הכי קאמר לה תדע למה מדומע ליה מנרף משום דיש
בה תרומה שים בה מיתה ותנן קב תרומה ליה מנרף ולפשר
דמשום הלי דיוקי מחק רבנו ממטן קב מדומע ולא כתב מלת
כן והדר מסיק ביומטלמי קב
תורו ליה מנרף קב תרומה ליה
מנרף קב הגיו ליה מנרף ומלו
מדומע לה מלכר לליה מרכרינן
ליה קב תרומה מבעיא לתמהם
כדאמריכן יסיימו טעמיה דלה
מצמע ליה למימר דלטעמך קב
לתי כרכתב מפלם סירולין זל
דלכתי ליכ לדיוקי מלי קאמר
פשיט דקב מדומע טעמו משום
תרומה ותנן במתני קב תרומה
ליה מנרף ומלי קמל לכל מי
סוה קפיק הה סים קפי דאמלי
לטעריך מדומע פשיטא להה
קב תרומה תנן ולפי סים כו כל
חולין מכל מקו תרומה ליכ ביס
להכי לה גרים ליה ולפלמכם זל ועפה
כפל דה כבוריס כתב זל ועפה
סלינה מייכת חלה כאמצע כנון
עפת לורו לו עפת תרומה חל
מדומע לו עפת כותי לקי על פי
סהנעות וז כוו ליכן מנטרפות
סמרי דבר הפטור באמצע עכ לפשוט נרחה דלפם כיון
ליה לה כלים ולה כמפלם סירולין זל דהה כתב ליה כהרי תרומה
ומדומע דלה כלים דאמתן ליה ולה כמהלם סירולין סכתב שהוא
טעם דייקטא דלישנים דפלמכם מסמע דלאו לטעמא כתב
ליה שה כל חד ואד מילתא בפני עלמה ומיסו לכתי לפשר
למימ סדברי הלמכם פוטין לפירוש מהלפם ודוק בלשונו סכתב
עפת לורו לו עפת תרומה לו מדומע לו עפת גוי דכבלה
כתב לפון עפת אחר יכביל ביכים וכתב דאמרינן על על הפסיק
העניין וכן לאחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' וכיכם כלה עם כתם
מילה אחת מכדלת בכל הנפרטים לפורות סבלם כל אחד ואחד
דבר מובדל בפני עלמו פוה וסכא נמי כתב הפיוכם כבלהו מלת
עפת להורו דכל אד ואד בפני עלמו זל כין מדומע לתרומה
לה כתב עפת שה עפת תרומה לו מדומע להגיד בית דיניהו אחת
מילתא ביכהו ומיתני תרוייהו למיהב טעמא דכתב מהלפמן
קב שנוי דכעדל דמסיק סוה גוי ולפי ניתנייר אחב דערים ביכם
כתיב קב מין אחד מנרף כתב מהלפם אף לקמן דאף שפורים
באמצע חשיב כמסמע וטעמא דאף על גב דשניהו לחין מנטרף
הכי מילי לאחלומי לפעור עפה אבל לעניו לספסיק לה ולקמן
יתבאר וכל מנרף דהכא היינו דאין מפסיק עכ"ל ולקמן בעפ
בכתוב פיחלקת שים כין המפרסום לפי דעתו כפי מה שכתב
הוא זל. קב אחד אחרת לעב דמקפרת לעניו פעור לאפסוקי
ליכה מקפרת. קב אחד דאמ"ג לחין תורמין מן החדש על היין
ולבכבן לפי מן סאמצע כמו לה מ"מ מיהו מפק דאף מיחייב
בחלה. דבר מבולה חלתו באמצע וכרתנן במתני קרי קרא ומרמינן
בחל. קב חלה מהו שיגרף מי אמרינן תרומ קרי קרא ומרמינן
לה לתרומה ואינו מנרף או דילמא כיון דהקדש מנרף מרמינן
להקדש ופשיט לה מהכא דאמרי קב הקדש מנרף קב חלה אינו
מנרף ואם הפדם אם ביאכם ואמני הקדש לתי לפרותו ולחייבו
ומיקרי דבר אחוז חייב לפעמים ואפוס אפי לינו מפסיק אבל
חלה לינה בפרית ודבר פליגו חייב אחוז והאי דאמרי' בפ' הבורר
מן הדרק תני ר' אי' כל דבר שים לו מתירין וכ' וכל דבר אפון לו
מתירין כגון חלה ותרומת מעשר וכלאי הכרם יע"ש לה ניתנ

קב הגוי אינו מצרף קב מן אחר מצרף קב אשה
אחר מצרף קב חדש מבטל קב דבר שנטל חלתו
מצרף ר' בון בר חייא בעי קב חלה מהו שיצרף תני
רבי חלפתא קב הקדש מצרף קב חלה אינו מצרף
מה בין הקדש ומה בין חלה הקדש ראוי הוא
לפרותו ולהייבו חלה אינו ראוי לפרות ולחייבה:

מתניתין קב חדש וקב ישן שנשבו זה בזה
רבי ישמעאל אומ' יטול מן האמצע
וחכמים אוסרין ונטול חלה מן הקב רבי עקיבא
אומר חלה וחכמים אומרים אינה חלה מתניתין
שני קבין שנטלה חלתן של זה בפני עצמו ושל זה
בפני עצמו וחזר ועשאן עסה אחת ר' עקיבא פוטר
וחכמים מחייבין נמצא חומרו קולו:

גמ' חציקב חטי וחציקב שעורין וחציקב פוסמין
נוטל מן הפוסמין לפי מה שהן קב חטין וקב
שעורים

כהם חכמים מעור ופריך התם
והרי תרומה דאו בעי מתעיל
עלי' וכתב הלמכם כפל דהלכית
תרומות וכן הפרים תרומות
ומעשרות ומפ עלייהם הרי זה
נפל לאכ' ומתירין לו ותמור חולין
כמו שהיתה וכ' הלמכם כנדרים
ותמור לטבלה ומפת"ח סיכה
חלה היינו תרומה דמחלם הרי
היא כתרומה לכל דבר כרכתב
סלמכם כפ"ה דה' כבורים זל' כ'
כיולאי כעי מתעיל אחל' ופרי'
לטבלם להתחייב בחלה מלי שלי
דמצני הפת חלם לינו דאוי
לפרותו ולחייב הרי לפשר לנזול
עלים ולפתיר לעפותה חולין ומוי
דבר החייב לפעמים מקרב
על ידי פדיון וחלה נמי על ידי
גזלה ולאמלי לינו מנרף ול
דהפרש שניהן כיון דמאחר שז"ם
הכהן פה ליתה נפשה כדאית
שם כפרק המדר מן הירק אבל ההקדש לפילי כיון דנזכר לית
ליה פדיון וליינו דקאמר שכח הקדש רחי הוא לפרות ולחייבה
ולפילו כיון דפן אבל חלה כיון לינו רחוי לפרותה ולחייבה
וכיון דים שפרם כיוהן לא נרין חלה כהקדש דייקא דתנן חלם
לינו רחוי לפרותה ולחייבה ולאו קאי אחלם היה לו לו מי אבל
חלה לינה רחויה לפון בקבה שלא חמר לינו רחוי לפרותה דלכהן
קאי דכיון דכתם ליהוי פוט לינו רחוי לפרותה מ"ט רחוי דקאי בהך
רובה חוזל ורוב הקדשות לפדיון קיימי אבל רוב חלות לאו לפשה
קיימו שלא לאכילה לכהן מ"ט דאמרי רבי דשלה שמא ולאו בתרומה
ליתי ולא כחל מילי' טעם דרחמנא דהלמכם מזכירו בתרומ' ולא
כחל' ומיסו תמסני למה הדבר לא הוכיר דין זה דקב חלם לינו
מנרף ומפת סמך לתרומה דכתב לה ליקרי תרומה כדאמרן:

בתניתין קב חדם תבוא של פבה זו' וקב יפן פירות של פבה
מעכרם ותניא לה בכי כפל דכ"ם יטול מן האמצע
ממקום שמונעין זה כזה שכתב' מפרים מזה ומזה' וחכמי' ל כרבן
בנמרא מפרש ליה' מן הקב פחת מעשר חלה דבי עקיבא
לומר חלה ולא קסיל דבי עקיבא דיהיה תרומה דקאמר לינה
בתניתין דמ"ל יעשנה כטומאה ואל יעשנה קבין דהת לכתחלה
והכא כריעבד ופפי מפני לה התפעם' וחכ"מ לינה חלה כנמ'
מפרש טעמייהו' ר"ע פוטר דפכר חלם מן הקב סוה תרומה
וחכמים כספק' חיתרו קולי לרע"ק קאמר:

גמרא תני חטים וחצי קב שעורים וכו כספרי סירוסלמי
סנדפקים מוניח זו קבועה בהך מתניתין דקתני זו שני קבין
וקב ישן לכל מפרשים זל קבועה במתניתין להעתיק פה מ"מ פרש כאן מרשב
ועדיף זל מטל מן פב פמין לפי מה פפה לפעור פלפה מנחין
דכיון דליכא חלה אבי קב בכל אחד ואחד לכא פעורה ער שיבטלו
פלמתן ואבו הן חייבין פוטל מן פכומתין דדמי לפניהם דאל"ג

שעורים וקב כוסמין תורם מכל אחד ואחד לפי מה
שרוא לא אמרת אלא קב חטים וקב שעורים וקב
כוסמין הא קב חטים וקב כוסמין באמצע וקב
שעורים לא ברא רבי בון בר חייא בעי מה בין
כוסמין באמצע מה בין שעורין באמצע ר כהן בשם
רבנין הקיטרין אין הכוסמין מצטרפין עם החטים
מפני שהוא מינו אלא מפני שמדמי לו ומבין שהוא
דהוק ממנו אינו מתרמה לו ר יונה בעי אוף לענין
מעשר ברבה בן בגון היו לו חמש חיוב בכפר
עתני וחמש חיוב בכפר הנניה וחמש פטור בצפורי
כמה דתיכר הבא דבר שנטלה חלתו באמצע
מצרף אוף התם כן או תימר שניא היא חלה שהיא
בנשוך וההן שש עשר מיל לאו בנשוך הוא מצינו
הלה כהלכה ולא מצינו מעשר בהמה מהלכה
יאות

דמעורין כחטים לענין פחות לא מהני לפילו סבי לענין הפסקה
לא מפסקי לת סכוסמין דהוו מינן כדתמרינן בפ כל מעשה כוסמין
מין חטים יחפרם לקחים רחמי להו סילכך כוסל מן סכוסמיל דן
לפי מה סהן ויכול סיהיו מהן על סחטים נפ כן ועל סמעורים
דכ כמינן רמי לחטיך ילמע מין
ומצרף לסניסם ומע נדם ו כלהי
חטים וכוסמין ושעורים וכוסמין
כרמשמע כרים כולהים ומנן מין
תורמין ממין על סחינו מיכולהם
תרם לין תירומתו תרומה וקתני
כחם כל סמי כלהיכוה עם וה לין
תורמין מזם על וה נכי עכמת
סחי לכיון דעכמת דומת
מנטרפין וכדכר תור כדלעילי
תורם מכל לחר ומחר לפי מה
סהוא ומיירי סהלכתה מינן
פוסכין כבדר סהן סכיין דעכמת
כוסמין לחרוכה ומפ ת רם
מכל מין ומין ולין תורם מחיר
על סכל ולעילי ין הכ סמין דהל
כלהים הוו עם סניכ וסכי מצרם
גלם כת ספתח תורם מכל לחר
ומחר סלין תורמין ממין על
סחינו מיכו ולו תכום טעמת
לחור לת לחוכל כהדיה טעמת לחרית ומיכו דכיון דקב שעור
קרוב ים כו רמעם חסר ועוד מסכים מה וכיב כלת מפלגי לת
ים ם ל לכים לכל בריסת דמעי כלהי לנרף ב ס מן ככוסמין
טעמתן דומה לחטים ולפי הוו חני קב כוסמין נכסוף תורו כל
דכ ס ל מן ס וסמין ויפת לחר למכים ו וקב כוסמין כחמצע לת
בדת דכיון דכוסמין דמי למניהם לף גלן תורם מן כוסמין על
כלהי דמהיות טוב מל הקרי רע וכדתמרים רבי כן כר חייל
מה כין כוסמין וכו דכיון דכי ליכת קרוב למעור חוין דכלהים
ולין תורמין ממין על סחינו מיכו כי הדדי ניהו מפני שהת
מינו דהל ליכו מיכו כדתמרע כרים כלהים מכיין סהת רחוק
ממ ת כו מדמה ל כ ל ליכו מדמה לו לנמרי סילכך כשהת רחוק
מיכו דכחוך מכל המעורים ולהוו סחוך עם החטים מ נת ממנו
לענמי לפי מה סם ת ומן החט ס כמו כן וכן על סמעורים מכל
כשהת קרוב לו דומה לו לנמרי ויש מקום ליטול ממנו על סניפס
מכל בריסת דלפילו סהת רחוק דייכין ליה קרוב לענין נדוף
לף לענין הפסקה לת מפסיק וכדלעיל ויש מי שפי להכ נם סיש
סילכך כין נכח דקב כין כבד רחני קב כעיכן כוסמין כחמצע
וכן פסק הלכתא וכן הככים ר חסון ל כפ ק דכלהים דדוקא
בכוסמין כחמצע משום דלינו מין חטי לנמרי ולא לחרו מנטרף
מלא כשכיל סהוה דומה לעכמו חבלמין החר בגון קב חטים וקב
מעורים וקב חטים לעשי סמעורים כחמצע ליכן מנטרפין
ומפסיקין ולין דעת הלחכם וסלחכן ל בן לחלה לפסוק כסתמת
דכרייתל דמין לחר כחם חעו הרי שני חעמל שכבדרים מנטרפת
דנרוף לחוד וכפסקה לחוד ולעמן כמו שפירשתי לחני דחוכו חוור
עתה ממה סמחר למעלה עכ ל והטור ל כתב כלל מימן מכל ל
קב חטין מנד זה וקב שעורין מכר זה וקב כוסמין כחמצע
והרי חלו מנטרפין ונדרך להביים מכל מין ומין חני קב חטין
לבד זה וחני קב שעורין לבד זה וחני קב כוסמין כחמצ מנטרפין
ותורם מסכוסמין על סלשתן עכ ל ופרב כתב על זה ל קב
חטים וכו חני קב חטים ובו תוקפת דחלה קב חטין וקב שעורין
וקב כוסמין הרי חלו מנטרפין כפחות תורם תורם מכ לם סלין
תורמין ממין על סלחבו חיבו מני קב חטים וחני קב שעורים וחני
קב כוסמין ניטל מן הכוסמין ובתב הכנו ממנן כפירוש המשנה
והלשון ל כה חלה ל בפרם הך תיספתא מסכוסמין נתוכין
בחטים ונוסכים עם כחטין מכל
לחר ועם סמעורים מנה לחר
סילכך כריעת סים ככל לחר
קב חנטרפין לחייב החטין כלת
סמעורים וסמעורים כלת סחטין
ותורם מכ לוחד סלין תורמין
ממין על סלחבו חיבו ולף על פי
סכוסמין מחייבין לת חטים
ולת סמעורים לין תורמין מן
הכוסמין עליה לפי שנם סכוסמין
מתחייבים כיה שני סכים כחטין
וכמעורין ורי לו דנרוף עם לחד
מכם הילכך לם תורם סכוסמין
על המעורים חיו כתורם מן
החטין על המעורין דכ ין דנרוף
החטים מחייב הכוסמין כנגדים
הכוסמין ונקרחים על שם וכן
פחו על החטין מהלי טעמת לכל
קיפת דליכת חלה חני קב כל
לחר ליכת שער עד שינטרפו

מלמתם ופחנת דכוסמין מסכיהם מנטרפין עיהם חייבין וחטין
ומעורין דלין מנטרפין זה עם זה פטורין עכ ל הנה כתבתי לך
לפון הנדולים כדי שעל ידם יפלם לך כחור הכלה זו כשלמות
ודוק ורבי יונה בעי לוף לענין מעשר כהמה כן מכות כמעשר
בהמה ם ל מיפרים מלה לחר מעשרה מכל בהמית סילדו לו ככל
סנים מן הבקר ומן סנפלין וכיוצר עוף כולם כל הטלמי לדיר ועושם
בדיר פתח קטן כדי שלא יצאו סנים כל ולחיותיהן מעכיר כחוץ
והן נועות כדי שיסחבו הטלחים קולן וינלו מן הדיר לקרחת
שלמד כל חבר ועבור פחת השבט מעבדו וכשיגלו מן הדיר זה
לחר זה מת חיל ומוכה לותם כשבט לחד סנים שלשם עד עשרה
וסיונה עשירי כין זכר כין נקבה כין תמים כין בעל מום סוקרו
בסקרא ואומר הרי זה מעשר שנאמר בסבירי יהיה קדש לה ואינו
צריך לנדוף כל כהמה שנולדה לו כרשותו לדיר לחד שלא מפרף
כל עדר עדר לבדו ואם היו לו מחשבה שלשים כירושלם וחשבה
בעבו לין מנטרפין וכלן פטורין מן המעשר וכשם יהיה כין שלא
לשו ונמדפו לו חיל דתנן בפ"ט דמ' כבורות מעשר בהמה מנטרף
כמלוא רגל בהמה רועה ובהמה סוחו רגל בהמה רועה יוחיל בין
כין שלו נשו שלשים ושנים חיל לין מנטרפין סיו לו כחמצע מביא
ומעשרן ומכי כנמ' סנים ושלשים סוחו דלין מנטרפין הא בניר
מכבי מנטרפין ואת לחרת לו חיל ומכני מעט דקת כבי
לחיהכי היו לו כחמצע מכיא ומעשרן כחמצע מעט תכי לחו לנלכ
חיל דלין מנטרפין וכשם יסיו כנדרין וכחמצע מינטרפו ומכני
חמשה מכלן וחמשה מכלן וחמשה כחמצע כלו מנטרפות ומביאין
לחוך דיר לחד ומעשרן והחמש סביחידות בדיר מנטרפות לנוכן
לחר כשיולדו לו עוד טלחים מכל מי היו הנך דשנד הל קדושות
לחמצעיות כחוך לו חיל ולותם שנשר מכי רחוקות יותר מלו חיל
לותם קרחוקות פטורות לנמרי ולוכן קריות לחחין שר מילדו
לו עוד טלחים למנטרף לנוכן לחר ושעמד דכשיכן חמם מכלן
וחמש מכלן וחמש כחמצע מפרש כנמ' התם דכני חוו לחכה דכל
נד דמנטרפת לסולכת טעור מעשר לכל לם יש מכלן חרבעה
ומכלן

ואות אמר רבי ישמעאל כוסמין וחטין שני מינים הם
על ידו שהוא טרמה לו את אומר מצרף חרש וישן
לא כל שכן · אמר רבי הילא טעמון דרבנן כוסמין
וחטין שני מינין ואין בני ארם טועים לומ שתורמין
מזה על זה ומעשרין מזה על זה חרש וישן מין א'
אם אוֹאת כן אף הן סבורין לומ שתורמין ומעשרין
מזה על זה · רבי עקיבא מרמי לה לפירות שלא
נגמרה מלאכתן שאם עבר והפריש מהן תרומה
הרי זה תרומה וחכמים מרמין לה לתבואה שלא
הביאה שליש עבר והפריש ממנה תרומה אינה
תרומה הזרו לומ אינן רומין לא לפירות שלא נגמרו
מלאכתן ולא לתבואה שלא הביאה שליש אלא
רבי עקיבא מרמי לאומר הרי זו תרומה על הפירות
האלו לבשיתלשו ונתלשו ורבנין מרמין לה לאומר
הרי זו תרומה על הפירות האלו המחוברין · הוו
בעיין מיכר מה דאמר ר'עקיבא הנוטל חלה מקב
חלה מהלכה הא מדבר תורה לא מן מה דתנינן
ר'עקיבא פוטר והכמים מחייבין הרא אמרה אפילו
דבר תורה נמצא חומרו קולו אית תניי תנו חומרו
קולו ואית תניי תנו קולו חומרו מד חומרו קולו רבי
עקיבא קולו חומרו רבנן ׃

מתני' נוטל אדם בדי חלה מעם שלא הורמה חלתה לעשות בטהרה להיות מפריש והולך קודם שיגיע לגורן ואם הפריש מן הגורן לבית הבד או לבית הגת לא יפריש עד שיגיע לבית ואם הפריש מן הבית לשוק לא יפריש עד שיגיע לבית ואם הפריש מן השוק לבית לא יפריש עד שיגיע לגורן ואם הפריש מן הגורן לבית

יסוך ולפי שעסות לחרוש ולזרע מפריש מהם כלום על ממך חותי
סחלק שהפרים כל זמן שים שם כרי חלה דהייבו לחד מכל לכעיס
כל עוד שהיא רחויה לתיכלס ורוקק שהעיסות החחרות שם על
דמאי והעיסה רחלת דמאי חיפרך ליטלה מן הטהור על הטמא
חלה ונטלת מן הטבל על הטמא
ונטלה מן המוקף והו פי' המשנה
כפי מה שי' הרמכם כפי' המשנה
וכך כתבה כפי' הלכו' ככורים
וכן פירשו קצת מהחרונים וראיה
מהמון פירש דרך לחרת במשנה
זו והולכתו לעשותה בטהרה
כגון שנלושה בערבה שהיא
שבולת יום נוטל כרי חלה ולחחר
שהפרים כרי חלה לפי חומר
ומנע בעסה וקורא שם לתוך
חבור בטבול יום ותפילו שבכו
כרתנן בריש טבול יום ובמנחת
העסה טהורה והחלה טהורה
לחין לטבול יום מנע מגל שחולין
עב לשומו והקשה לו הרחרונים ז"ל
דלפירו' חחי כרי חלה נחחי להיות
מפרים עליה והולך:

גמרא מהו עד שתסרח וכו'
היו עד שתסרח
דחתני פירושו שוח עד שלח יהח
ראוי לחכל חדש עור לו עד
שלח יהח רחוי חפי' לחחכל שכלב
דחע"ג דלעיין חסרח שוח מיחד
לחחכל חדש וכחו שהוח עכשו
חייהם הסרחון לחחכל חדש
ושפסול לחחכל בהמה מ"מ קחני
מיבעי' ליה הכי חשוח רשח חניח
נסרחה מחוכל חדש וכו' כשחוך ומדלח קחני שתם נסרחה ותו לח
וסוכרך לב מחוכל חדש שח שם רכשחוכל כשחי כחי שייך ל' סרחון לזה
שוח חי שחי בשביל דחתני הוח חחכיל לחדשו חחכיל הכלב וחפני
בשחניע חן הרח וכו' והיח כרישח חוכחה כע"ש עוכרין • בפרישה
חחוכל חדש דשוב לח חויח לחחכל חדש חכל לחחכל כלב חיכח
חויח חטחחה טוחח חוכלין דכל זחן שהיח רחויה לכלב לח פקע
חורת חוכל חבה וחה טחחה היח בשביעים חטחחה חוכל לחבר •
ובשרף שם הטחח בשבח שם חרוח טשורה היח חרי לטחח כיוצים
דחין זה חרוחים שחני חייב ומוסר בשחירחם • ומטחה טוחח
חוכלין ואח חמר וכו' סוף שהוכח שיח לעזוב דשחי בשרף חחוכל
חדם טוח ולח חוכל הכלב וחכי קח פשיט לה על כרחך לומר
דחתני בשרף חחוכל חדם קח דודחי כיון דחסרי חעשות
חחרות עליה צריך שיהח כח דין חוכל וחטחחה טוחח חוכלין זה
חין שבח כוודחי לח עפיח בעלמ' סוח וחיכו חופיל להפרים עליה
וכיון שבן לחו חטחחה טוחח חוכלין ויש שבח לו' שסו חוכל הכלב
הח לח חניח לחחרת לחין טוחח חוכלין בשבשל חוכל הכלב וכחו
שבשיטח כלל חמרו בשחירו כל שיוחר לחוכל לחדש טחח עד שיהבל
חלחכול לכלב שח וחחי בשרף חחוכ' לחדש היח חחי בשביעים שנים
כה תור חוכל לכלב חיסח • פרש חמ' חחי שהקל בחלת דמאי כ'
עד שנטלת חן הטחור על הטחח ולח חן החוקף היח לומרת
דחקלו' כה לחרו' חן סרע על היפה לחפניני חין ירק פי' שערוך
שסם קחסנו' שם ועלין שלה לחין בחלין חלח ע' סרחק • בחלת

וחולך עליה חלת דמאי עד שתסרח שחלת דמאי
נטלת חן הטחור על הטחא ושלא חן החוקף;

גמרא מהו עד שתסרח חאוכל אדם או עד
שתפסול מאכילת הכלב נשמעינה חן
הדא נסרחה מאוכל אדם מטמא טומאת אוכלין
ושורפין אותה בטומאה מטמאה טומאת אוכלין
ואת אמרת מאוכל הכלב אלא מאוכל אדם • הדא
אמרה שתורמין חן חרע על היפה ואתיא כבי דמר
רב שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שתורמין מעלי
אסתפניני על האסתפניני במקום שאוכלין אותה
בחדא גמליאל וונא אינשי מתקיניתה אסתפניניתיה
אתא שאיל לרבי יוחנן אמר ליה אית תמן קניבה
אפריש חן קניבתה • תני תרומת מעשר של דמאי
איתא חמי תרום מעשר של וראי נטלת חן הטהור
על הטמא הרומת מעשר של דמאי לא כל שכן •
אר יוסי בספק תרום גדולה אנן קיימין ספק הפרוש
תרומה ספק לא הפריש כמה דתימר חן הודאי על
הדמאי תרום ולא תאכל עד שיוצי תרום ומעשרות
ואימור חן הדמאי על הדמאי בן אמר ר' שמעון בר
ברכנה באן ברוצה לאכלה באן ברוצה לשרפה;

מתניתין

כלו' מוללמד ד' יונתן לומר חת ורחין מעלי לחסתפניני על לחסתפניני
דמעם היה סנמלים ונוח עכם מלתקן לחסתפניני שלו ולח שפרים
תרום' מעשר וכח ומל לר' יומנן לחר שלכלן מחי תקנתיה ול' שלם
יום שם קניבה שסם העלים מונים חן העלים על העקר שלכ' כרי
ברור דחתורמין חן סדע על היפה
וכ"ל דהכהו לסתפניני של דמחי
סיו וכגון שלקחם מעם • מכי
ותרומת מעשר של דמחי וכו' עם
שסלבה מפני סרחיתי בפי' סניח
זה הפרש כין שוח שלש מפרשה
כעכין ר' והחרונים כעכין לחר
וכחרט מהלשם הסכמתי להפתי'
פש לפון סניהם וסכומר יכחר
וסחכיל יכין וזל שם זל כפי' על
סחכבה יש שם תני ותרומת מעשר
פי' תני תרומת מעשר ברייתח
היח דקחני תרומת מעשר של
דמחי נטלת חן הטהור על הטחח
ליתח חמי קושיח היח כל מ' כח
ורשם חיך יחכן שם תרום מעשר
של ודחי נטלת חן הטהור על
הטחח כמו שפירשנו כשם דיקו'
ומסני ר' יוסי דסר ברייתי דקחני
תרומת מעשר של דמחי לשו דוקח
שח כספק תרום גדולה דנסחפק
על שלש לחת שם שפרים ממכח
תרומה גדולה חו לשו והפרים
עליו חן הדמחי דסחפק נריך
לחזור ולתקן מספק חה שהפרים
ושם מחזור ומפרים יכול לחרום
חן הטהור על הטמא דחקילו ניה
רבנן ונריך ושומר חן הדמחי
על הדמחי כן כלומר חחי חיריח חן סודחי על הדמחי לח יחכל
עד שיפרים עליה תרומה ומעשרו ושיח מסכה כסוף פ"ה דדמחי
חפי' דמדמחי על דמחי כמו כגון שלקח מחני עם דשם עשר מעל
זה על זה נריך לחזור ולעשר חה מעשר דשמח זה הפרים וחם לח
שפרים ומסני כחן כרוחם לחכול חפילו מדמחי על הדמחי חכל
כרוחה לשרוף כגון שחן העומד להדליק ושן חוסם לחכלו לח
שחזירו כדמחי על דמחי ולסוני עליו תרומ' משם דכדמחי הקלו
עכ"ל ושופן פירושו מוסר עלינרסח שהיה נורם חמר רכי יוסי
כשפק תרומה גדולה חבן קיימין כמו שחתר שה ומשלשם כשחוקין
כח"ל חלו תני ותרומ' משם של דמחי כדייתי היח דחתני כה דחרומת
משם על דמחי כמו היח כשלח דחתני דחתני ונטל חן הטהור
על הטחח דמחי ושלח חן החוקף חיתח חחי לשון קושיח כלו' כח
ורשם סילף יחכן להשמיענו זה דחצילו תרומת מעשר של ודחי
נטלת חן הטהור על הטחח כדילשיטן מקרחים חין תורמין ב"ש
תרומת מעשר של דמחי ומחי קח"ל ושפני לה ר' יוסי דהך כרייתח
לשו דוקח דמחי שלח כספק תרומה דשפק על המעשר' שם הפרים
סלה חחת מחנם תרומת מעשר ושויח כמו דמחי וצריך להפרים
עליו יכח להפרים עליה מחקי מחר שוח כפק וקחתר חלח כעיח
חן הטהור על הטחח ולח חן החוקף ופריך דהכי לח תני דתרומ' חו
חלה דתורם מספק על כפק כחותה חלה חו תרומה עכשיו חשר
ויתרו לכיחום דרילמח הי' דתרים חניה סלחח ודחי לח עשר פ"ה
חנים חו שיהיו וסלח דילמח ודחי מעשר וסיו חן הסחיב על הטהור

ותני כפרק שלוקח מן הכותים תרם מן שרמלי על הדמלי תרומה וחזור ויתרום מן הרחטון עצמו ומן סורלי על שרמלי תרומה ולא תאכל עד שיניח עליו תרומה ויעשר מקום אחר וטעמא דקתני תרומה דקא יהיב דילמא קים ליה טבל דמעלים מן החיוב על הפטור שילמד לא תאכל תרומה והתם מרחיקין כמה עלך לתפילו מן שרמלי על הדמלי הוה לן למימר לא תאכל עד שיניח עליו תרומה ויעשר ממקום אחר והתם מצי לה והיכי תני תנא דתורמין מלא מן המוקף על כפק תרומה ושיכיו דקתניד ולמור מן שרמלי על הדמלי כוכלומר דסיפא לן למימר כין כמצמצתו דתנן חלת דמלי טיטלת וכו' כין על הכרחת דמפרשי לה הכי בכפק על כפק דדמי כמו מן שרמלי על הדמלי ולמלי סרית לת לכמלה לתרום נמ על הטמא ומלא מן המוקף דלפילו מתניתין דהתם לא מצי מלא לישער ולפילו הכי פרכינן לה התם על הרחטופים אלו מנטערים ולמתם כלת להפיף ומפני דהתם דרוכה לאכלה ומפיק הכי מצי לישכל ובפירן תקנתא לא כל כפק כרגע לפרש כגון שמן וכיון דשורף הרחטוכה ולימו מוכלם ומפיק נול השתא ליכא דכפ יהיב לה מילתא כפק מרי כך נרחף כשיכי לפרש כגוונא זו והאל ולמרני טוב טעם ועשת עכ"ל והיינו מפיק דגרים מ"ר יוסי כפק תרות מן קיימין ולא גרי כפק תרומה גדולה ומ"ם מפ"ל לה לתרוחת מעשר דלא גבירת ר"ם ופירושו קורין הם הלוות שכבר דוד אלא מהי ופירותיהן לוכן חייבות במעשרות אלא אם קנה קנה שחייב לעשר הפירות ממה שקונין השלה מכל הקונה פירו קורין לימו חייב להוציא דמלי מפ"ר במ"ל שאפי שיקנה פירות חייב לעשר דמלי ופפ"ר אלו שתפין בקרקע אחרת מורין ר"ש הוא לותם במעשרו כי לדשתו קורין כמו מהי כוה הכוכין וכיון שיש לו שותפות חייב במעשרות ור"ג פוטר לפי שהוא לכלו המ"ל לימו חייב כמעשרות עד שיהים הקרקע כלו שלו ולא יהיה לבעי חלק בו. ר"ג לומר שתי חלות כקורין כמוך לשעתו שהוא כוכר שטורין הימוס קרוכים מדיני מ"ל וחייב אדם להוציא כל שתי חלות מן שעסה כמו שהוא חייב בח"ל התחת תערך מפני שהיא טומאה לפי שהיא בח"ל והשתא תתן לכהן כדי שלא תשתכח תורת חלה מישראל ולא יהיו שם כשהיק חלה ל"ש שטורין הלכו כרוב הדיוטים כח' ויהיו שוכר שעשרה עמה כח"ל ע"כ לא חייב חלה ח' קולו של ר"ג שהיה פוטר שירות יהן המעשרות. וקולו של ר"ח חלה ח'. כך הרכים שפוטר פירות יהם וחייב שתי חלות:

מתניתין ישראל שהיו אריסין לגוים בסוריא ר"א מחייב בפירותיהם במעשרות ובשביעית ור"ג פוטר ר"ג אומר שתי חלות בסוריא ור"א אומר חלה א אחזו קולו של ר"ג וקולו של ר"א חזרו לנהוג כרברי ר"ג בשתי רכים:

גמרא ר' אבהו בשם ר' יוחנן לא חייב ר' לעזר אלא בחבירי בתי אבות בנון מהלין רבית רבי תני רבי חלפתא בן שאול קנס קנסן ר' לעזר מה נפק מביניהון אריס לשעה מאן דא' קנס קנסן חייב מאן דאמר בחבירי בתי אבות פטור. תלוקה בין הנחתו בסוריא צריך להפריש חלת דמאי דברי ר"ג והכא אין צריך להפריש חלת דמאי אר הנניה קומי ר' מנא ויאות אמר ר"ג מה טעמיהון דרבנין א"ל בשם שלא נחשדו ישראל על תרומה בארץ כך לא נחשדו על חלה בסוריא ר' אבין בר חייא בעי קמה דאת אמר שתי הלות בסוריא ודכותה ב' תרומות בסוריא אר חגי חלה אין אהריה בלום תרומה יש אהריה בלו אם אומאת כן נמצא אות תרום שמפרי למעשרו בקש ר"ג ברבי להנהיג את הדמאי בסוריא ולא

דמיה יבנון מלין דבית רבי אלו החבירות של בית דבי שמים להם מלחיתם בספרי הלפוף בת כ כבנון מסלע של בית דבי ולפפר דפירוש מהללי ופוף כמו מחילן דהכתי קים קנסן דבי של עזר ופלוני מדבי יוחנן וכבי קמהר לגובלם דמשלו כיישין מלוכן לכתי מלוח חיוב דבי אלועזר וכי נימא למלי מעשר קנס וכתב רבינו מ"ן לפי שהן חייבין מ"ם שלא כדין ומתקשי בסוריא ופקם ה"מ לכל שלא סירולו של דמה דלמל עזר אלא לנהוג כתת בתין לכפול ז' חיוב שמיה כבוש ולמה יקנסם אלא מעשה שקנס לדידיה סוף כי סיבי דיקנסה דמתיך ס"ב עליו המעשר ומעשר לחבריה ויכוון וליה יניעו יקשין ויקנסם מן סנוי וסיוע לזה מה שלמדנו בפרק שני דדמלי נכי מתפיק לה דהמוכר טרם מן הכמרי מעשר ונותן לו ולמדנן כגון דלקנסם קנסו מכמים בחובר מן סנוי ומפרש, הקנס דמתוך שחזר לומר לו כן לקח סוף גבייא ועולה מוחה מן הנוי. מיכפק מכיכהן מלי כיי"ו. הרים לשעה ולימן לכתי לחות מיין דיש מפרש קנס היינו מלן דלמר מפרש מבירי כתי לכות הרים לשעה פטור דהם הקיכינן כתבירי כתי לכות סיוב כדי שיקנסם דמתוך שחכיפה בעיכו לפרש כגוונא זו והאל ולמרני טוב טעם ועשת עכ"ל והיינו מפרש דגרים מ"ר יוסי כפק תרות מן קיימין ולא גרי כפק תרומה גדולה ומ"ם מפ"ל לה לתרוחת מעשר דלא גבירת ר"ם ופירושו קורין הם הלוות שכבר דוד אלא מהי ופירותיהן לוכן חייבות במעשרות אלא אם קנה קנה שחייב לעשר הפירות ממה שקונין השלה מכל הקונה פירו קורין לימו חייב להוציא דמלי מפ"ר במ"ל שאפי שיקנה פירות חייב לעשר דמלי ופפ"ר אלו שתפין בקרקע אחרת מורין ר"ש הוא לותם במעשרו כי לדשתו קורין כמו מהי כוה הכוכין וכיון שיש לו שותפות חייב במעשרות ור"ג פוטר לפי שהוא לכלו המ"ל לימו חייב כמעשרות עד שיהים הקרקע כלו שלו ולא יהיה לבעי חלק בו. ר"ג לומר שתי חלות כקורין כמוך לשעתו שהוא כוכר שטורין הימוס קרוכים מדיני מ"ל וחייב אדם להוציא כל שתי חלות מן שעסה כמו שהוא חייב בח"ל התחת תערך מפני שהיא טומאה לפי שהיא בח"ל והשתא תתן לכהן כדי שלא תשתכח תורת חלה מישראל ולא יהיו שם כשהיק חלה ל"ש שטורין הלכו כרוב הדיוטים כח' ויהיו שוכר שעשרה עמה כח"ל ע"כ לא חייב חלה ח'. קולו של ר"ג שהיה פוטר שירות יהן המעשרות. וקולו של ר"ח חלה ח'. כך הרכים שפוטר פירות יהם וחייב שתי חלות:

גמרא לא חייב רבי לעזר אלא ישראלים שחייבים במעשרות אבל כהנים לויים שהן חבירי בתי אבות דלחבותיו קבלו קרקע וס על נוי פחבירות ותתו והוא כנגם תחתיהם וגרך כם לחבריהם דכיון דבתקבלה כל כך כיון כרובם

ולא הניח לו ר' הושעיא א"ל מעתה יחושו הכהנים על החלתן מחלפא שטתיה דר' הושעיא תמן אמר אימ קדשי עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן ובא הוא או' הכין אר בון בר חייא אני אומר אותה של אור נותן לו א"ל ר' מנא ולא תני ר' הושעיא אלא מעתה יחושו הכהני על החלתן הלוקח מן הנחתום ומן האש שהיא עוש למכור בשוק צריך להפריש חלת דמאי אם יודע שרוב מובנסו משלו מפריש חלת דמאי ר' יונה בשם רבי הנניא הכרון דרבנן במתארז אצלו לעסתו אמר ר' יונה והן שראו אותו מגבל

מי מזקיקו לך ולא לפרש דצריך להפריש חלת דמאי ומן צריך וכו' סיימו צריך להפריש חלה מספק אמת לא הופרש ממנה חלה על דרך ספיקים הוא אצלו לעיל בכרייתא דלהלן הלוקח מן הנחתום בסוריה צריך להפריש חלת דמאי דלמ"ד ספיקים הוא וספיקים הוא להפריש חלה וכי תימא מתוס סכי הוכרח לפרש כן מפני דהתם בסוריה לחמרין צריך להפריש ומיושבין שלא הופרש כה"ג דהיינו כרייתא דלהלן כדמוקי בסמוך מיבעיא ומצי אכיל ברם דלמאי דאמרת קמאר הא למה הוא דליכא למימר כרייתא זו אינה דחכמים נסנית והקמ"ל דאע"ג דחכמים מיקרי לכהנים מן צריך להפריש חלת דמאי כמ"ל אורו דצריך להפריש והיינו טעמא דכסוריה לא מחסרו על שהלה כדקתני יהיב טעמא לעיל וכמ"ל כאחזרו וכר דמס שהכרייתו להפריש כן הוא דלמריצן לקמן מהכיא דתני חוקת כעלי כתים בסוריה לימו צריך להפריש חלת דמאי דקאמר פלוגתא דרבי יוסיעה כלומר דליתיה קדשים עלוי והיה דרבי יוסיעה כרמאי דאמרת סיום ומאי צריך להפריש חלת דמאי דקאמר הוא דמאי דחלף ממם ומן דמאי דמשכחת מאי עבדתיה דרבי יוסיעה הכא חלה ודאי דחלת דמאי כלומר מסכנן חומש לחלתן משום דמאי דמשכחת ולכן אמר דפליגא דרבי יוסיעה וזו שהוכרח שהכרימו לפרש כן ולדידי פכון הוא ותו דרוב מכנסו מסתמא דקאי אתכוסה וסיום חלת דמאי כלומר חלה ממם מאי ניחנא דמכנסו וגם ום מסכרח כאן הוא לפרש. אכל מם נעשה כיום סידבר כמו מה שכתב הלאכם בשלהי פ"ק דכוריים וזל הלוקח בחוצה לארץ מן הנחתום צריך להפריש חלה מפני שלוקח מבעל הבית ומן צריך לומר שמתארח אצלו ומן צריך לפרישי חלה מפני שהוא מפקפק עכ"ל דהיינו הך כרייתא דאכל דהלוקח מן הנחתום לו מן האשה וכדאתכ הרב כאן זל דהיינו הא דיוסלמי דהכא וכ"ן מכן הרי נראה דפ"מכם זל מפרש הך דיוסלמי כחלה ממם הפך פי' מפ"ם זל ומיד יבאכול פירוש הלאכם דהיינו דמתני' פליגא על דרבי יוסיעה ולישנא דמכנסו דאמרן. והנאות כוה זהו דלהר"מכם נפרש היאך כרייתא דהלוקח מן הנחתום וכו' ומתארח כחלה ממם כמו שנראה מלשונו הכו וכרייתא דחוקת כעלי כתים בסוריה מיבעי צריך להפריש חלת דמאי כלומר מהכהן צריך לחזם כחלתו לדמאי דמעשרו כמו שפי' מהר"ם כדי שיתי סכ היטב ע"ד מתני' פליגא אר' יוסיעה ולישנא דמכנסו ומהר"ם זל כיון דעל כרחין הך דמכנסו וחוק כעלי כתים בסוריה מוכרחים למו לפרש שהכהן יחזם לחלתו כדאמרן ס"ל דכיון דסהיה דלעיל מינה במתארח וכו' סכי מתניה כלשון אחר שפרשנו נמי סכיו ועל כוה"ע כלהו בעין ס' ומתארח אצלו וכו' כבר קדם לנו כסמך לשון הר"מכם זל הלוקח כה"ל מן הנחתום וכו' עד ולצריך לומר וכו' וכתב עליו הר"מכם זל וזל מלת מן סגמרא נראה שמת מארח אצלו כחתום ולפי זה צריך להפריש והוא שמת מארח אצלו כעסתו ע"כ יהיה נכון כתב וזל ולפי לומר דהכא מחזם דיוסלמי פ"ר דחלה כתוב כדברי הכהן דלא שרא כמת מארח אצלו כעסתו אלא דמסקי כה"ר חננאל חברון דרבנן במתארח אצלו לעסתו הלי יוסף ומן שרצו אותו מגבל אצל אחר וצריך טעם למה שיוטיב דכהן

מגבל אצל אחר חזקת בעלי בתי בסוריא אינו צריך להפריש חלת דמאי ר' בון בר חייא בעי לה הדא פלוג על ר' אושעיא אר' מנא באן בארץ באן בחו"ל ר' מתני' רבן גמליא או ג' ארצו לחל מא' יוער בזיב חלה א' מבזיב ויוד הנה ועד אמנ ב' חלן א' לאור וא' להן של אור יש לה שעור ושל כהן אין לה שעור מהנהר ומאמנה ולפנים ב חלות א' לאור וא' להן שלאור איקלה שעור ושל כהן יש לה שעור

וטהול

ואמר לומר שמובר רבנו דלכרי יחיד שם ולית סלקת כוית יסו ע"כ לשונו וכלל כוותן הוא דכיון דתני לה דסתתרת הכא לחמר חלוקין דכעל הבית ולא תני לה קודם לה סמוך לחלוק דבחתום סמע מינ' דעל כע"ה כלכר מיתנ' ולא על בחתום וזו דחי' טוכס ומ"ש צריך לתת טעם לסלקר זל קיל לחמר דמן הירושלמי נראה דסלקין במתתרת אבל בחתום ליכו צריך להפרים וחיכן דלא נשנה כן אלא בכעל הבית ותו צריך לפעת סלקם זל למה לחמר ולין צריך לומר סמתתרת אבלו ולא כתב בלשון הירושלמי מכעל הבית ומתתרת אבלו כזה סלקם זל מפרש הירושלמי כן סלוקח מן סחתום וכו' צריך להפרים חלת דמאי משום דכיון דסוף עומד למכור והוא עכ"ל דרמיכו כו סוף אבל אבל מכר כמי שעומד למכור מיכו מדקתני אבל סלוקח מכעל הבית אבל אבל מכר לעפי סוף אין צריך להפרים חלת דמאי לכורלי מן המתוקן אבלו מוכר דהא ר' יו עושה למכור וכן סלוקח מה לי מתתרת אבל בעה"ב לותי סלוקח אין צריך להפרים חלת דמאי דכיון סוף ממתתרת אבל בע"ב וכע"ה מנכל עסתו אבל מכר ודאי דמאותו סוף מתקן לתן למתתרת עמו כעסתו כלו לאכול עסתו ולאם סהוקם להר מכם דסמת כמכר בע"ה מרינן דאין צריך להפרי תמו דורלי מן המתוקן מכר כשאוכל ממתתרת אבלו מכעיף סבות לן מעכמת המתוקנת לזה אמר רו ואין כ"ל זו קתני ולפיכך כתב ואין כ"ל החתתרת אבלו והרוכך מסיע עליו דלמ לו לרמוקי בפשיטי ולו' ואין כ"ל זו קתני ולא לומר דו לף זו קתני דאי קשיא לך מוכר אין צריך להפרים כמתתרת מכעיף הכי קאמ"ל סלוקח מן סחתום וכו' אבל סלוקח מכ"ם שאינו עומד למכור וסלוקח מהמתתרת אבלו כלו אבל על סחתום אין צריך להפרים דסוף סוף בע"ה עם סחתום בוא כיון סוף סעם חיכם עומד למכור ואפילו הכי לא צריכין לומר דהמתתרת סוף ואין כ"ל אלא דקאי המתתרת אבלו מדלעיל מיניה מסוף סחתום ומשמע דכי כתב דין הגמ' ברא דאפי אבל כמתתרת אבל כחתו אין צריך להפרים ודע שהיה מקום לפ"ם אם כתב הל"מכם ואין כ"ל המתתרת אבלו אין הירושלמי סלקא מסתתרת אבלו על כ"ם לותו המורה עצמו אין צריך להפרים חלת דמאי וכן ניחי מה שכתב הרמב"ם ברא מן הגמ דמתתרת אפי' אבל בחתום אין צריך להפרי אין עכיכו הלוקח מהתתרת אלא המתתרת אבל בחתום

ושבול יום אוכלה רבי יוסי אומר אין צריך טבילה ואסורה לזבין וזבות לנדות ויולדות ונאכלת עם הזר על השלחן ונתנת לפני כהן:

גמרא ר' חנינא אם ביני מתני מבזיב ועד הנהר מבזיב ועד אסנה. תני איזו היא הארץ ואיזו היא ח"ל בל שהוא שופע מטורי אמנון ולפנים ארץ ישראל מטורי אמנון ולחוץ ח"ל. הניסין שבים את רואה אותם באלו חוט מתוח מטורי אמנון ועד נחל מצרים כהחוט ולפנים או כהחוט ולחוץ ח"ל איתתני תנו הירדן כא' ואית תני תנו הזרדן מח"ל ואית תנו הירדן גבול בפני עצמו מאן דאמר הירדן מא' והערב והירדן וגבול מ"ד הירדן מח"ל כי אתם עוברי את הירדן א ארץ בנען מר הירדן גבול בפני עצמו והירדן יגבו אותו לפא קדם והו שיה בשקו א' תני

מקוף הזר הסר במעברנו עד נחל מצרים שהרי כל מה שיכנס בתוך מקנועות הללו סיחו ומן סחוט ולפנים מלוח הוא כלו חוט היורד מגנך ועם נוכח סהה ליס עד כנך חוט הנחל וכן חוט סיורד מנחל מצרים ליס עד כנך חוט לחכון כל בתוך חוטין הללו מלי והייכו לפנים כדקתני הכא לנכי ימין וזמו כמין גמם כלן וכמין גמם כלן: ר' יהודה אומר כל מהות כנגד מלי וכי ר' יהודה סבר כל סיס מכנגד מזר מלי ומפילו עד יס לוקיינוס למעלה מחזוכם ס שעולם הרי חוט כמלי: מנחל ונבול יס והיס וכו' כפרשת מקעי כתיב ונבול יס והיה לכס היס סגדול ונבול זה יהיס לכס גבול יס ומלי ונבול יס קרא יתירא הוא למלי לתת לוט דלוף רוחו: היס ככלל התחו: וחייסין מכבדדין כלומר סס יס לנו לחלק לס לנד מערב יס חלוק מלח לנד דרום ולנד כשן שיש נכס כיס מתש טין לתורך סיס לנשון ולדרום עד סהניע ין ומוסכין מלן מכנגד מלי ומס רחוי למתות החוט ממורח למערב ולסבדיל מס סחוט כנגד לזיר מלי ומס סחוט מ"ל. רואין כאלו חוט מתוח מקצוותיו עיר היוסבת כחזרו של הזר הסר כרחם נכס סחוט תחום נפניו: ועד לוקיינוס סחוט כסוף כמערב: ומנחל מצרים ג"ל ועד יס לוקיינוס לכוף סעולם: מן הס ם ולפנים לנד מכרו דסייסן לפנים כלומר כין שני החוטין סחוט הכמין הלי והיה למיס ונקט כמין חסוס דחזרמין ווילעין כהן וחייכין כמעבר ונכיעית ובפרק המכיח קמח כעי ורכון הלי ונבול יתירא מחו עבדין ליה וחכני מכעי לוס לנפנים ליין סחוט ולפנים לנד מזרח חיחת שפת סיס סוף הנבול גלסי במקוס סחוט מתפשט וכנגד לתוך כין שני מקנועות סתחומין ופרק כמין לרבי יהודה מכח ליה ומשני כיון לר יהודה לח נריכי קרא כין דכתוך התחומין סס: תית תניי תנו הירדן מלי סוף לסלי כפי דמ כבורות דקא ירדין חוץ לארץ כנען סיוף: הירדן מח"ל היא סוף ר"נב דקאמר התם לארץ כנען ולח הירדן: הירדן גבול בפני עצמו הוא ר' מלי דמתני דהתם דקאמר הירדן מפסיק למעבר כחמה ופריך ליה תלמוד התם ומשני שח שעמח דר"ש דא קדם והירדן ונבול לוחו קדמה הפתוב עשלו גבול בפני עצמו: מ"ד הירדן מהי לכתיב והערבה הירדן וגבול כמוף פ' דכרים כתיב והערבה והירדן וגבול מכברת משמע דהירדן וגבול שכל נשך מחר כארת וכשני דכבורות ת"ר הירדן מלי סוף לח קאמר דמשיק ליה מהלי קרא הלח הקדם מחריתי דחיתמר התם בכרית ש המלי לומר הרי סוף לומר מעבר לירדן ודחו קדמה מוכחה מה שדחו לארץ כנען מף ירדן ירחו בנען. מ"ד הירדן מח"ל כי חתם עוכרים חת הירדן ל ארץ כנען ומעבר דחחר הערבה הירדן דוקא ארץ כנען ולח הירדן מכחו נבנ מעבר כהמה קחם סחר ארץ כנען ולח הירדן ארץ כנען וסייפו סך וכך היה הנחלת הלחיתית כמו שכתוכה כעמוד וגי' הספרים טעות. מ"ד הירדן גבול בפני עצמו דכתיב והירדן וגבול לחותו סחוט פסוק הוא כיוסוע בנורל בנימין ודיים ונבול לחותו יגבול חת עצמו משמע דסוף גבול בפני עצמו וכן בנמ' דכבורות וכספרי היה שלחי טע' והוא קיצח כמקוס מחר כתה מסלסם ולל וסוף מיסח כמקו לחר

תני ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן במה נן קיימין במקום שהיה ארץ ישראל ונעשה בסוריא חזקתו למעשרות ולשביעית רבי ירמיה רבי אמי בשם רבי יוחנן ר' סימון בשם ריבל לחזקות ולבעור ולמעשר בהמה ר' הילא בש' ר' והוא שמשך עפר זה נשמט וצריך להתבע אחר מהחוט ולחוץ ח"ל וז"ל רבי יודא אומר כל שהוא בנגד ישראל הה באי שנאמר וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגו' נוסין שבצרדין מהן את רואה אותם באלו חוט מתוח מקפלריא ועד אוקינוס ומנחל מצרים ועד אוקינוס מן החוט ולפנים א"י ומהחוט ולהוץ חוץ לארץ עד כאן החשמטה ואחר כך אות תניי תנו הירדן וכו' כמו שבתו בעמוד ע"ס ההלכה של אור יש לה שעור שהיא דבר תורה ושל בהן אין לה שעור שהיא מדבריהן ויפריש לאור ולא לבהן שלא יהו אומר ראינו תרומה טהורה נשרפת ויפריש לבהן ולא לאור שלא יאמרו ראינו תרומה טמאה נאכל מתוך שהוא מפריש שתיהן לבשהוא בא לבאן הוא נשאל של בהן יש לה שעור זו וזו מדבריהן היא מוטב לרבות בנאכלת ולא בנשרפת ואסורה לזבין וזבות ואף רבי יוסי מודה בה הומר הוא בדבר שטומאה ויצאה מגופו ונאכלת עם הזר וכו' הורי רבי אבהו בגיצרה שהיא צריכה רוב אמר רבי יונה מלמד שהיא עולה בפחות ממאה ואינה נאסרת במאה אמר רבי זעירא מתניתין אמרה אפי' באחר ואחר דתנינן ונאכל עם הזר על השולחן

אר"י

כלומר וכמה למרו שהוא נכול בפני עצמו כפה' מכוסם כמקום אחר דלו מסוב ומפסיק כנון לענין מעבר בטמא מת לו ס' כסמות מכאן וס' כסמות מכאן ויורדן כלמטה מן מנטרפות ושטורות כרחיתא סתם לכל מס נמלק כטל מכיכותו

ואיתי מפסיק עכ"ל ולא ברר לנו מסו כחלק ומאי בחלק הוא שים נשר שמלקו בכתי כרקא סתם לא שמו חלא שיון שם גשר מכל מקום מסנטר מיכו מפסי' ולי כר' דמ"ם ושוא סיהא כמקו' ס' כלומר שהירדן יהי' כלו' כמקו' לתפוקי שם כטל מוס ונתן לוס ללקמן לא מ"ם כמקו' ס' כלו' מווקק כלתי מוסערוב מים לחרי' כמקו' לחר לל שמי יהי' ממקו' ס' ולא ממים לחרי וכדקא' סתם חין ירדן שלא מכית ירחו ולמטם וכן לם' מכל מלי דמסיק למעלם לחו ירדן סוף דכטל חכיכותו שמתערב כיחים גדולי ע"כ. ירדן שנטל מוס ונתן לוס כרמפ' לחוי' כמה לחקיימין שלי כטל ונתן כחלי עסיק ומסני דכהא עסיק כנון שהיה הירדן במקום שהיה מ"י וכתרחב לגר סורי' ולו שהי' לגר סורי' ומתרחב לגר מ"י לא לא דייקינלים חלא כדין שמת שלם נטל מלי ונתן לסורי' דין סורי' ים לו לענין מעשרות וחין לו קדושת מ"י לענין דמין תורמין מעירותים על פירו שהרן דקבכר ככוס יחיד לא שמים ככוס וכן לענין שביעית חין לו דין מ"י לא בסורי' וכדתנן עוסין שתלום כשביעית בסורי' מס' כמי וכיוצא בזה שם שהיה הירדן לגר סורי' ומתרחב לגר מ"י דין מ"י יש לו ויש לו קדוש שהרן ממים למעשרות ולשביעי. לחוקו' וכו' ריכל ככר דהלי נטל מוס ונתן לזה כחל עסקינן לחוקו' וכהיה דתנן שלם מהנות ליסודי ועכר הירדן וסנלי וקלח' שכח דהם שתקם הירדן פרס' ות רכות כעניו שהלך לגר מ' סרוס שהיה יוסי ור"ם עומד עתם הן הירדן ונפטם יש לו למחו' ואם לא מיהה הויל חוקם וכן לבעור וכשהוא דתנן כף הפונם נ' מרנות לבעור יהודה ועבר הירדן והנלי וקלח שכח דהם שתעק' למיוה מקום שהיה כתר שתת שלו' ולא כתר מעקר וכן לענין מעשר בהמה וכהיה דתנן פשו לבכורות והירדן מפסיק למעשר בהמה וקלי ואם ככבש כתיך מקום ס' מטני נדרים שם ס' מחוו מחר מהם משסיק ובשוה שביכר הוא דקא' שכטל מוס ונתן לוס וכף שו מבילות תני לה לענין מבילה ושלי הנוב שכטל מוס ונתן לוס וכן נוהן שכטל מוס ונתנלוס וכן דין שכטל מוס ונתנלוס מה שכטל נטל ואם שכתן כתן ופריך בשלמא נוהן וירדן הא קא מוו לים ומשלים שלא נכר מי קא חני לים דמלים ומשני כלשהים מווין ומריך לי שכי שייכו נוהן תרי נוהני נוהנים לשר דשלי נטל ונתנלתני לענין לוס קא תני לא

והוא שמשך עפר קא מפרש דשלי נטל ונתן דקא' דמם שעשו לאו שייכו שנכרו סמים מאר והלך כמקו' לאחר דשהו כוף סוף לא קכיש וסדר לדוכתי' שלא שמשך עפר כלו' שהירדן חפר הירדן ומשך שעפר לאותו שנר דשהוא כקבוע דמי ואם שיטל נטל ואם שכתך נתנוכין לאוקמת קמייתי דבחקו' סמים לי וכין לאוקמת' כתרייתא דלחוקות ולבעור ולמעש' כהשם כלו' ומכ"ל לקרבנות דמעשרו' וכו' מחיל דת כפ' סתם שנת תרומה ממש דחלם כומן הוס תנאי היה לוכה מ"ד דשוא דאורית' ואוכה מ"ד דשוא דרבנן ומ"ד דשוא דאורית' פיחה ה"ל דקתם שכח משום שסיל דכר תורם וכן סוכר סדין ולמאן דאמ' דשוא דרבנן הסם הכא הכי קאמ' חלם שהיה דכר תורם כלומ' שלמי שעד שלא גלו שוא דאורית' ושעלה עורא קדשם קמרי לה דאורית' מפני זה וכן סוכר שהיכם שחלם כומן שוה דרבנן שהי' מדבר יהן לאפי' קולם שנלם לין עניו לחלם שניה כלל ואל שוא עקרם מדבריהן וכל שרוצה לותם יפרים ויפרים לאור ולא לבהן ולא לבהן טעם לאתי הוא תרע למה יפרים שתיהן שלא יפרים לאור שהיה מוקטרים ולא לבהן שהי' מדבריהן יכלו לטעות ויאמרו שהתרומה טהורה נשרפת שהרי רמו שכשרים הרשונים כלי טומאה מעורבת ויודעים לכל לפיכך תקנו שהיה שהיה ואות ניון אותם לבהן לאכלה ולא תאמר שיפריש לותם שלו בהן יכלו לטעות ויאמר שחלם טמא שכלת שהרי טמא שכשרים הרשונים כלי טומאה מעורבת ויודעים לכל הלכך מפרים שתי חלות ושתוך שהוא כא לבהן כלו לכלל כ' חלו שהוא ומודעין לו טעם הדבר. וזו ווו מדבריהם

דשם לא ככבש לא עולי מצרים ולא עולי ככל ודין חלת ח"ל לית להן. ולמ"ד יוסי מודה בה שלכורים לזבין וכו' לעשי שטמא מת לין צריך טבילה והייכו טעמא דזבין וזבות ויולדות וכו' טומאה יונאה מגופן חמירי מס"ש כטמא מת. הורי' לאכול בכבדים דשם דקאמר משני' דחלת חל בשלמא עם הזר בשלמי ח' הייכו שהיה כחולין שאוכל לותו זר רוב על החלם שאוכל הבהן אבל ח' לאחר לא וכן לאמרו בש' עד כמה דבכלי שכם מבטלה ברוב. שהיה עול בשמות שמאם ואיכה לאמרת כתב מפרשם שלא בשלי בטלם בבבטיל עבל. לתנן ונאכלת עם סור ומשתמא שוה בשוס הוא וכן שמם שרי לכם בשלי שהלכות בבורים ושעמו להלכה כרי ופירת דקתי מתניתין כותיה ולא על גב דשת לאור לירן פרק עד בשם לויר שמוכל תרומת ח' מבטלה ברוב יש לומר דשמוכל הייכו דוקא כשתכוין לבטלה אבל בשאוכל עם הזר על השולחן דשין כוונתו לבטל אלא שתערבת שמילם בשאר ואחר סני

אר"י רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומו' ומעשרות
עד שבאו הרובין ובטלו אותם מאי אנון הרובין
תרגמוניא ר' זעירא רב יהודה בשם שמוי הלת ח"ל
ותרומת ח"ל אוכל והולך ואה"כ מפרישו ר' בא בשם
שמואל לא חשו אלא לתרומת דגן ותירוש ויצהר
ר' הילא בשם שמואל לא חשו אא"ל לתרומה בלבר
אבל לירקות אפי' לתרומה גדולה לא חשו הרא
דתניא איסי בן עקיבא או' מעשרות לירקו' מדברי הן
תניא הלת הגוי בארץ ותרומת הגוי בח"ל מוריעין
אותו שאינו צריך ואובל ונתנת לכל כהן בין לכהן
חבר בין לכהן עם הארץ:

מתניתין ואלו ניתנין לכל כהן החרמים
והבכורות ופדיון הבן ופדיון פטר
חמור הזרוע והלחיים והקיבה וראשי הגז ושמן שרפה
וקדשי המקדש והבבורים ר' יהודה אומר בבבורים
בראשונה

רבותיהו שבגולה מפרישין תרומות ומעשרות מן
הירק גם כן דאמרו סברי לכי היכי דבארץ ישראל היו מפרישין מן
הירק הסתם דלתו החרם והמחנך ותקיני מעשרות ותרומות
כח"ל דכוותי לומר בכבל כלהכן כפ"ד דידים דמעשה בגיולום הגוי
וכן כתב הרמב"ם בפ"ה דהלכות
תרומות לירקי נמי תקינו ולפיכך
היו מפרישין מהייהו נמי. עד
שבאו הרובין הכת ריש סחכמים
וה"ל מיתת כרים תמיד והרובין
פוחדי' מם ותתנו' ירום דכמוהים
טחון כפיהו רובים וכתי מלי
ליימן הרובין וקאמר סהם
סמתרגמים והסתרגים סענין
ספירוש דאמרי' מעשר לירקות
בארץ הוא מדרבנן לפיכך לא
חשו לו בדקאמר חיסיין עקיבא
וזו היא שכתב הרמב"ם בפרק כ'
דהלכות תרומות מין מפריסין
תרומות ומעשרות מן הירק
בחוצה לארץ ואפילו כמקומות
סחזרנו שמפריסין מסן מעשרות
וכת"ה הוה בכח"ו דלמד לה מהכתי
מוכל ושולך דלית סוכלת. ולהכי
מפרים לכסיף. לח חשו חלה
לתרומת דגן ותירוש ויצהר
תרומות דבטלו קתי כלומר לח
תימא דבטלו מן הירקות לבר חלה גם מן סתר פירות בטלו חלה
לח חשו כי סם לתרומת דגן תירוש ויצהר סחוץ מן התורם
דכתי' דגנך תירושך ויצהרך והוא סדין למעשרות יתן ופליג ר' הילא
וקאמר לתת תרומה גדולה חשו בכל הלבריס חוץ מזה דקו והטעם
דירקו' מלבריהם לפי כחדן ולתו למימרת דהסתם הוא מדאוריתא
לפי כחדן דסתם מדאוריתא ליכא חלה דגן ותירוש ויצהר שלא מתו
דקאמר הכא בירקות מדבריהם כלו דלפי שסיכחם ח"ל לא מבטלו
חכמים מפ"ה כתתר וכדאיתא בריש מעשרות מין לו חלה תבואה
דכתיב לת כל תבואת זרעך קטויות מניך ת"ל כל מעשר מפרי
הארץ לרבות כל פירות סילון ירקות מניך חיסין עקיבא הומר
סמעשרו לירקו מדבריהם כלו דלפי שהמכת ליכא וכתב דמפיק
ירקו למעשר מוכל מעשר ת"ל דמ"ם קדי ליה מדבריה ממוס סחיכו
עבוד כח כתחיניי ולם כתב דסנך דמורתי לח קילו מדר' יהושע
בחלת ח"ל ות רומת ח"ל לח סכנתי אותו: חלת הגוי בארץ כלו
לפי שתבואה הנדלם בארץ ותרומתו מתבואת ח"ל מוריעין אותו
שלח יהא צריך ות"ל כמכחות דהלי חלה מכר דמרות סגוי ליכו פוטר
ואיתיה בתרומה דנפשיה ובארץ מדמעת ואפ"ה מכר דגלגול הגוי
פוטר. הין לכהן חבר כין לכהן עם הארץ דאמרו עם הארץ
מאמרם כטהרה מוקדש לו דהא טמיא מסוס ארץ העמים מפ"ה
בחלת הארץ דכתיב לתת מנת סכהנים המחזיקים בתורת ה'
מחזיקים וכו' ים לסם מנת ולא מהין מחזיקי כ"ב רבי כפ כל מכשר
וקקדם עליו ר"ם על זה ובכך תקנו סתום סם מה שהקדם יעש:
מתניתין ואלו ניתנין מפתנות עשרים ה לכהנים אלו ניתנין
לכל כהן. לכל כהן סירנה ולתו למימרת דניתנין כין
לאנשי משמר וכין אלא לאנשי משמר דהא כתב קרא ניתנין לאנשי
משמר כלו' מהלקו כמשנה ולתו למימרת דמוקמת כין לכהן חבר
כין לכהן עם הארץ ויודעין שהרי כפ סורע ככלי תניא וום
וכיום יעשנו הכהנים מלמד שמפתנות דין לאנשי הלבתא לאנשי

כרייכין כלו' מהדיוטין לומרים ליעדל תן לזה סחוץ חבר ולא תתכם
לזה סחוץ ע"ם וכרחמר ר' שמואל בר רחמי הלי יוכתן ממין שלין
מיקנין מתנות לכהן ע"ה מכחא' ויחמר לעם לזה סבי ירום לכם לתת
מנת לכהנים ולנויים למען יחזקו בתורת ה' כל שמחזיק בתורת
ה' כלומר שלומד תורה יש לו מנס
ואפילו מחזיק מין לו מנס וכפשרי
ונותנים לת תרומת ה' לאהרן
ולבניו סם לחלן וכיון חכרים לף
כל חכרים מכלל חמרו מין כותנין
מתנות כהונה לע"ם הרי מכואר
שלין מיקנין מתנות לע"ה כלל וכי
תימא דהסתם דערך הורוע כין
הכרית כין דהכן קלי כר' יהודה
למתני דקתמר בגמ' הכל מין
כותנין אותם חלה לחבר הא לאו
מילתא דלא פליג רבי יהודה שלא
לכבודו' כדמסיק במקני דהיינו
דסור ועכשו המתנות קאמר ול"ל
חור הדין דהא דלכל כהן לאו ע"ה
הוא מרבה חלה לכל כהן הכל כהן נתן
חבר שלוכל חולין חלה בטהרה
וכדאמרינן בפלגי הכותין ככלי
תניא שוהו ע"ה כל שהיו אוכל
חולין כמ הרם דברי ר' מאיר והני
מי מחר לומר לכל כהן דקאמר הכא
ום מפרשים דלכל כהן פלוגתא
ע"ה ולא קשיא היא דהוזע דסתם כדאמרי' כהן חבר היא והכא
בדליכא כהן חבר אלא ע"ה ואיכו רוצ לקבל אלא אוכל חבר והוא
עשיר דלא נמחין עד שיודעין לו חבר ועניים הרבה כמשנה
כגון שהיו מחלק היכא דליכא חבר להיכא דליכ' חבר דסתם
לאו שהיו אסור לתתם לעם הארץ. סחרימים לכהנים דכתיב
כל חרם בישראל לך יהיה והוא שכל מי שאמר מדעתו חרם נחלק
לאנשי משמר מכאיתם שכת הן עובדיה. והבכורות בבור בהמה
טהורה ואי תם הוא לאנשי משמר ואי בעל מום הוא ושחטוהו
יחדו יאכלוהו. פדיון הבן פטר רחם וכר סניתן חמשה סלעים
לפדיונו והלי לא כעי בפ"ק משמר. הזרוע ולחיים והקיבה הם
הקדשות מתנות שתם וכתיב ונתן לכהן הזרוע ולחיים
ום קיבה. ראשי הגז שכותנין מן הגזוז בכל שנה ושערו
מפורש בפרק ראשית גזו אחר משמים. שמן שרפה הוא שמן
תרומה שכשמלת ומכבין אותו לכהן להסיקו תחת תבשילו
וכאמרם בפרק כהלומד לילקין מפיות תרומתי כשתי תרומות
שכתוב מדבר אחת תרומה טהורה ואח"כ תרומה טמאה לססיקם
תחת תבשילו ושעם כל אלו ניתנין לכל כהן הוא משני שלין להם
קדושה כ"כ ולכך לא נדקדק לכתוב להם כהן חבר. וקדשי מקדש
הם חטאת ואשם ואת הכ"ף וכו' שהם שעבר שבמקדש הם בתוך
העזרה ולרבע מתנות כיון שיתכפר בעזרה כמוך בבריתא דתניא
עזרה ולרבע מתנות בהוכה וכו' ונקראו קדשי מוקדם למי שלקוד
לכהן לאכלם חוץ לעזרה ואפי' כעו משמר ושע מן בכתיבן לכל כהן
משו' דכיון דמוקדש קל אתו טהורי קל מטם נפשיה. והבכורים
כדתנן והבכורים ניתנין לאנשי משמר. רבי יסודה חוסר בבכורים
לתתם לכל כהן שיודעין דכיון דאכילתם תוך החומ' כמו מעשר שני
אי אפשר לאכלם לעם הארץ דילמא מסיק להו חוץ לחומה
ואכיל להו כיון דלא נמיך חו שמא מכיל להו בטומאה ואתי למעשר
שני בטהרה דלא תוכל לאכול בטהרתך בפרק הערל.

ברשיני תרומה רבי עקיבא מתיר וחכמים אוסרים:

גמרא יש מהן ניתנין לאנשי משמר ויש מהם ניתנין לכל בהני ביני החרמין והבכורות וקדשי המקדש והבכורים לאנשי משמר ושאר כהנים לכל בהן. ר' ירמיה בעא קומי ר' זעירא מנין שהחרמין לאנשי משמר א"ל בשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אחוזה עצמה שתהא לאנשי משמר מנין בגין דכתיב לכהן תהיה אחוזתו והכתיב ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקיבה מעתה לאנשי משמר ר' אחא ר' אבהו בשם ר' יוחנן כל חרם קדש קדשים הוא לה מה קדשי קדשים לאנשי משמר אף חרמין לאנשי משמר מעתה אף המטלטלין וכי תימא ה"נ והתניא מה בין קרקעות למטלטלין אלא שהקרקעות לאנשי משמר והמטלטלין לכל בהן ר' יוסי בר בון ר' חייא בשם רב ששת אשי ר' ונחלתו יאבלון מה אישים לאנשי משמר אף נחלה לאנשי משמר. תניא כך מתנות כהונה נתנו לאחרן ולבניו עשר במקדש וד' בירושלם וי בנבולין או הן שבמקדש החטאת ואשם וזבחי שלמי צבור חטא העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר. ואי הן שבירושלם הבכורות

כשאר קדשי קדשים כדלעיל ס"ב כל התדיר דכתיב כף קרש וקערו לחתו ולוג ולוג שמן סמיך ליה בפרק התקדי תאכלנה שני שלחן שעונין מן התבואה החדשה ושעור כל לחם עשרון ויחמצן ומונין עם שני כבשים של עצרת קדושין וכהי שלמי נכו ושתיהן שבכשים ומקריבין חלבן וחזן והכשרים אוכלין החלות לפנים מן הקלעים. ולחם שעניים מתחלקין כל שבת משל שלמין ונאכלין לפנים מן הקלעים. שירי מנחת כל מנחות הנקמלו ע"י מנחת נדבה ומנחת חוטא ומנחת סוטה שיריהן נאכל לכשרים בחלית בסרק כל המנחות ודקל מנחות של יחידי ושל כהנים חוץ מן העומר שלו היתה מותר העומר שהוזכר בריש כלתין כמנחה שחייב בחלת דהשתא דהוי כמדידה כשטחיטלותיה ולוקחין ממנו עשרון לותו הנשאר חוץ מן העשרון שהוזכר עם כמותר העומר והוא כפרה ונאכל לכל מדם כדתנן בפרק רבי ישמעאל נתניהו כדתיב עם נדיבות יהודיהו מהו עשרון חכמים ב"ש נפה והשאר בפרה ונאכל לכל מדר מותר העומר להכשיר הוא בשהכהן מקריב מנחת העומר בקומצת ושיריה נאכל לכשרים כמו שהשאר עם ולכן דקדק מרמב"ם וכתב בכי' החמץ ושיירי העומר ולא כתב ומותר שאר כל בפרק ו' דהלכות בכורים לא עם לה וכתב ומותר העומר וכן כתיב בבריותא פרק הניח קמח וכך כתבם רבי אל הכא אלו עם שעבר מתחת שהקריבו

בכורות

הבכורות והבכורי' ומהם מתורה ומאיל נזיר ועורות
המוקדשין • ואלו הן שבגבולין התרומה ותרומת
מעשר חלה והזרוע והלחיים והקיבה וראשית הגז
וגזל הגר ופדיון הבן ופדיון פטר חמור וחרמי ושדה
אחוזה • ר' יהודה אוסר בבכורים • ר' יודה ברעתיה
דו ר' יודה אמר אין נותנין אותם אלא לחבר בטובה
אר יונה רבי עקיבא ברעתיה דו אמר כל מעשיהן
בטומאה • אר יוסי אפילו תימא מחלפא שיטתיה
שניא הוא שאין אדם מצוי לטמא אובלי בהמתו
מפני מה לא נזרו על הבקיי' במעלייהן יצת' עמהן
מאבנדריאה איתתי נזרו על הברשינין ביתי רעבון
ר' חנינא בשר ביתי דוד אמרין היא הדא היא הדא

מתניתין

הבכורות ולנקבות דבבלאי כתיב לבניך ולבתיך וכיון שיש לזכר
זכר ולנקבה נקבה מנלן לנ' ולמה הלימכם מנחן לנ' וכן חטאת
העוף ואשם מצורע שהם באים שניהם מן הצפור לפי שהלוקחין
נזירין שחטאת העוף מן הטעונים כפות ואשם טעונים

כפות ולמה הוא זה אלא מנחן לאשם
וגזלו מוין לאשם שבפירוש
שאשם תלוין שיש להן תמורה וחטאת העוף אין לה תמורה
אלא מוין לחטאת שבפירוש שאשם תלוי ואין חטאת העוף
תלויה ומנחן לאשם מצורע שבא על ידי טומאה מה אשם
מצורע שבא על ידי טומאה אף חטאת העוף שבא על ידי
טומאה יצתה חטאת בהמה שאין באה על ידי טומאה
שלא תבא חטאת העוף שבא על ידי טומאה ת"ל זאת תורת
החטאת ולא יהא דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר
מה להלן בהמה אף כאן בהמה יצתה חיה שאין בהמה
ואין לי אלא בהמה חיה ועוף מנין ת"ל זאת תורת החטאת
ולא יהא דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן
בהמה ועוף אף כאן בהמה ועוף יצתה חיה שאין חיה
ואין לי אלא חיה ועוף מנין ת"ל זאת תורת החטאת
ולא יהא דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן
בהמה וחיה ועוף אף כאן בהמה וחיה ועוף יצתה דגים
שאין דגים ואין לי אלא דגים שאין להם קשקשת וקרקסנת
מנין ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא דבר הלמד מעצמו
ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה ועוף שיש להם
קשקשת וקרקסנת אף כאן בהמה וחיה ועוף יצתה דגים
שאין להם קשקשת וקרקסנת ואין לי אלא דגים שאין להם
קשקשת וקרקסנת מנין ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא
דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה
ועוף שיש להם קשקשת וקרקסנת אף כאן בהמה וחיה
ועוף שיש להם קשקשת וקרקסנת יצתה חגבים שאין
חגבים ואין לי אלא חגבים שאין להם ארבע רגלים
מנין ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא דבר הלמד מעצמו
ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה ועוף שיש להם
ארבע רגלים אף כאן בהמה וחיה ועוף שיש להם ארבע
רגלים יצתה חגבים שיש להם ארבע רגלים ואין להם
ארבע רגלים ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא דבר הלמד
מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה ועוף שיש
להם ארבע רגלים ואין להם ארבע רגלים אף כאן בהמה
וחיה ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם ארבע רגלים
יצתה חגבים שיש להם ארבע רגלים ושתים מרובעות
ושתים מגובנות ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא דבר
הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה ועוף
שיש להם ארבע רגלים ואין להם ארבע רגלים אף כאן
בהמה וחיה ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם ארבע
רגלים יצתה חגבים שיש להם ארבע רגלים ושתים
מרובעות ושתים מגובנות ואין לי אלא חגבים שיש להם
ארבע רגלים ושתים מרובעות ושתים מגובנות מנין
לרבות כל שרץ העוף ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא
דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה
ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם ארבע רגלים אף
כאן בהמה וחיה ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם
ארבע רגלים יצתה חגבים שיש להם ארבע רגלים ושתים
מרובעות ושתים מגובנות ת"ל זאת תורת החטאת ולא יהא
דבר הלמד מעצמו ילמד מדבר אחר מה להלן בהמה וחיה
ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם ארבע רגלים אף
כאן בהמה וחיה ועוף שיש להם ארבע רגלים ואין להם
ארבע

מתניתין נתאי איש תקוע הביא חלו׳ מביתוד ולא קבלו ממנו אנשי אלכסנדריא הביאו חלותיהם מאלכסנדריא ולא קבלו מהם אנשי הר צבועים הביאו בבוריהם קודם לעצרת ולא קבלו מהם, מפני שכתוב בהוה והג הקציר בבורי מעשיך אשר תזרע בשדה׃

גמרא תני רבי חייא גזרו עליהם וה׳חזירום למקומם אמר ר׳ אבא בר זבדא אפשר לאכלה אי אתה יכול שלא יאמרו ראינו תרומה טמאה שנאכלת לשרפה אי אפשר שלא יהו אומ׳ ראינו תרומה טהורה נשרפת להחזירה למקומה אי אתה יכול שלא יאמרו ראינו תרומה יוצאה מן הארץ לחוץ לארץ הא ביצד מניחה עד הפסח ושורפה׃ אמר ר׳שבג אני ראיתי את שמעון בן בהנא שותה יין של תרומה בעבו שאם זה הובא מקליקי וגזרו עליו ושתאו בספינ ואין בני אדם טיעין לומר שמביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ נאם לא ירד לעבו ויהיב שתאו מן החוט ולחוץ או מן החוט ולפנים נאמר מן החוט ולחוץ אמר ר׳ יונה אפילו תימר מן החוט ולפנים לא חשו למראית העין בספינה איכתי היה ר׳ש בן בהנא בימי ר׳שבג ולא׳ אנשי אלכסנדריא הביאו וכו׳ ולאו בר הייא הוא עוד היא וגזרו עליהם והחזירום׃

מתני׳ בקאטסס העל׳ בבוריו מבבל ולא קבלו ממנו יוסף הבהן הביא בבוריו יין ושמן ולא קבלו ממנו אף הוא העל׳ את בניו ואת בני ביתו לעשות

תניתין נתאי איש תקוע מתרין ישראל יהא ל׳ל וחלף לביתור מחוץ מה׳ל וכחוירתו לגי׳ הביא חלות מביתור ולא קבלו ממנו כ׳ד של מ׳ לפי שמעתי מנין מביאין מביתור מה׳ל לתרין וחלף תרומה לישראל׃ מפני אלכסנדריה סביבותיו חלוקיהם מוזר ושונה מה דאלכסנדריה אף על פי שבכור המשפחה דין חלה בחלו׳ דנתאי אי מפני דסוף לטיבא לישראל לקבל מידם מפני מחניו עשה כית באלכסנדריה כדאיתי בכפ כתרת דמבאו׳ וסיה מקום לטעות דלהכי ליקבלו מכיהו׳ משום דלא ליטעו למימר תלע למה קבילו מפני שים שם כית ומנו אכלי לה כסיים דהתם קמ׳ל דאפי׳ כן לא קבילו אי נמי דסוף לטיבא חלות נתאי לא קבלו משום דיחיד שום אכל חכמי אלכסנדריה דרכים ניכרו דילמא הוו מקבלי קמ׳ל דאפילו הכי לא קבלו ותלטעמא אחריך דאלכסנדריה נחל מצרים ואין הוף חלה אלא בשעה שכאכלים לאכי תנו לה ואפילו מכבר נלמד דין חלה מה׳ל לתרין מחלות נתאי׃ הר נכושים שם מקום׃ מפני מכתוב כתורם מן הקניך בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה בלומר דבעינרת מביאין שמי שלחם ושתי הלחם בכורי ליקרו ושם מלמד הכתוב וחג שקניך שהוא עצרת בכורים שלתה מביא שהם שתי הלחם יסיה קודם לכל מעשיך אשר תזרע בשדה ומפני זה אין מביאין בכורים קודם לעצרת דמעכת מוכיחים קודם שתי הלחם ואם כן לא הוו שתי הלחם קודם לכל מעשיך אשר תזרע בשדה׃

גמרא גזרו והחזירו למקומם הלי ולא קבלו דמתני׳ הוא דהחזירום למקומם׃ אפשר כתמיה וכי אפשר ליחר כן שהחזירום במקומם הא ודאי לא כדמפרש ואזיל משום דלאכלה בחרין לי לתה יכול שכיון שבאת ליארן שפחים והיא טמאה אתו למיטעי ולמימר דאיתו תרומה טמאה כאכלת ואם תאמר מיטרפו לוקה כיון דלא נתפרסמה כטומאה ידועה לכל יכולו לטעות ולומר דאיתו תרומה טהורה כמרבית וכי תימא יחוירוה למקומם מי שלא דאם בסבלתה ועכשו דומה שמוליכין לוקה כ׳ל יכול לטעות ולומר דאיתו תרומה יבאה מן שמרן לא׳ להכי מין דרך לעשות שום אחרון הדרכים שהלו מיוחס עד הפסח ומרפס דסשתא ליכא לאכילה וליכא חזירה ואי משום שריפה אמרי דחתין הוא דעורפין והרמ׳כם ז׳ל כפה דסלכות בכורים כתב לין מביאין בכורים קודם לעצרת דכתיב וחג הקציר ואם תביא מביאין עד הפסח ומרפס ע׳כ׳ל כפסק כר אבהו ודלא כר חייא ושמע מי משום דמשמע דסיינו מפקים דסבא לו משום דמרקא בכבא

תניתא מפני שלכסנדריא סביבותיו חלותיהם ולא קבלו מהם ולא אמרת דחלות נתאי שנחזרו למקומן מפתמה כולי עלמא דעבי ומיך לב טעו מפני שלכסנדריא וסביבותיו אלא ודאי דלא סחזרו ומפני זה לא פרנסו עולם כזה ולכך טעו מהם שלכסנדריא וכמו שיוכיח לקמן בגמ׳ ומשום שכי מפק כרבי אבא בר כהנא׃ שמעון בן כהנא ודאי כהן היה מדאפיל תרומה ושמע כהנא לאו היינו שם העצם אלא כלומר בן הכהן ואולי קרי ליה בן שכהן שהם חשוב דסוף רבי שמעון בן מנון הכהנים שרלה שכית וחרבנה ומשום הכי קאמר ליה כהנא אתם כלומר רמאם שכהנים ויש מקום לומר כן משום דלמסבא סוף דאומר שרלה לותו ובכר מניניו בפרק כ׳ד דשבועות דשבב כשם רבי שמעון בן מנון ובן כם ף מקלים בפרק ל׳ה דמסכת מכת ת ויהכי מסיים לה לומתי היה שמעון בן כהנא כימי שבב וכימי רבי שיעזר ורוק׃ קליקית שם מקום בארץ ישראל או לית ליה לההוא דאמר קרי ליה מוכה לארץ ישוב להלן מטירי לחמון׃ ואין בני אדם טועין בחייהם והיכי שתאו אפי׳ בספינה ואתני דכייך דנזרו עליו אלא ישתהו אלא בספינה ילמ׳ו ולא ירד לעבד ובתרומת ח׳ל כח׳ל לא נזור׃ מן החוט ולחוץ וכו׳ מכוף גוכש טורי לחמון ולבר אלא לארץ קרוי לפנים ומבר היס קרוי חוץ שם כאבו מקום שבתקדם כבלל לפי כלאי פ׳ב לרבות ולאו כר׳ חייא רבא היא דבא היא בא׳ דכבורי קנית ממנו כמה מקדש ונזרה דמקדש לרבי חייא רבא ונקאמר דמסא סופג דלקבי אלכסנדריאה כרים אין החמה

כלבי חייא ד׳אמר דגזרו עליהם והחזירום דלמ לוקין דהחזירום היס הלכך נודע לכולי עלמא ושוב לא היו טועין בפי אלכסנדריה להביא חלות אלא ודאי הוא כלבי חייא אלא כלבי לקה דהפיקוח על הפסח ושרפום ודאי ליה דעוד היו גזרו עליהם והחזירום כלומר עוד היום אומר לך דכלבי חייא דבא הוא דגזרו עליהם והחזירום ואי קשיא לך מאלכסנדריה היאך טעו תשבו כמשום בכור הרבים יקבלו מי שהם שמא מביאים הוי כיון לוקה ואכלת לפני ה׳ שהוא מתניתין ולא קבלו ממנו משום דכתיב מעשר לנוך ותירוש ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך וגרסו בספרי ממקום שאתה מביא מעשר לנו אתה מביא בכורות ופ׳ל שאי אתה מביא משם תרומת לנו׃ משום כך אי אתה מביא בכורות׃ יין ושמן ולא קבלו ממנו דכתיב פרי עצך ולא מקטנים׃ שעלם לא כמו הקטנים׃ בני ביתו לעבדים

לעשות פסח קטן בירושלם והחזירוהו משום דמכרי דעמא
שכי רשות ולפי שהיה נדול משמש שמא יקבע הדבר חובה:
לקמיה נרסינן והיא עיר מערי סורים: פרורי פלכוס
ומנרסים לתרנוס ואת מנרסים סוף ויש פרורים:

גמרא תניקן תמן כפ תרומת
דתרומו וכספרי רפס
פלכס וז קבועה למשנה לנעיל
דהר נפ עים הכיתו בכורים
קרוס לשנרת וסס דמס עכין
מסקין מנל ענר וסנכין לקבעה
למתני' דיוסף הכהן דיין וסמן
והייכו מסקין וכן קבוע בספרים
מונפים: תניקן תמן כ ן מכיתין
בכורים מסקין כמן קנר הלסון
לכל בסומא דמתני' קתמר מלא
זתים ועכשיס מכיתין והייכו
דיקסס למתני' לוף לא קבלו יין
וסמן מיוסף הכהן והא תנן לוין
מביאין כל כרים מסקין שלא ויתים
ועכשיו יין וסמן ויתים ועכשיס
ניסנו: כיתין: שכי דכ כי מתני'
לוין עושין כבורים מסקין חפילו
מסוכו כהן בעלו כלו דמפי שכיתו
פירות לשס בבורים וירכן לא
לוי יכיתו והכי מיתמר כפ' הע ר
והדוטב שכיתו עכשיו ודרכן לא
יכיתו וה"נ מהכי לוי דוקא לוין
מכיתין לרוות עכיסתו פרי הלימס
קלתו קרס פרי ולא מסקה מכל
סך לפס הכיתו פרי ולא כ עכשו
מסקה חסנו לותו בעלים לכהן
לוי יכיתו חון חיתים ועכשו פלס
סכיתין פרי ולא כ דרכן יכיתו ולכ הסתם לא
קבלו דעקרת מסקה הכיתין יין וסמן ומתניתין כשהכיתו פירות
ולא כ דרכן חייב ולכך ומק שלא תני דרך עכשו כל בבורי לסכיתין
מכין סכיתו ת"ל יכיתו והא ורחי כשהכיתין דרוכין מיירי דקתמר
להכיתין דקודם הסבלה סיו מסקה ודרוכות ומפ"ס קא ת"ל יכיתו
והדרן ק סיין למה לוי קבלו מיוסף סכהן יין וסמן ומתני דמ"ס ת"ל
יכיתו סיינו כשהיו כותת כיות הבנייס לכך לכל המיוסף הכהן
לוי סית' כותתו מתחלם לכך והייכו טעמת דכשהנרן מתחלם לכך
קדסו מקס' סלסן ומכיתין וסו שכר לי בכיתוו כוניתו וז ומהלשס
זל כתב וזל תמן תניקן כמסכ' תרומות ומסייע כפ העור והרוטב
דלמני' הכיתו פירות ודרכן לוי יכיתו והייכו דמפרש ר' סי' לוי ולפילו
מסוכו לותם בעלים עכ"ל נרסיתה מסס סמ"ס ורהמ תניקן
תמן ודר הילא חל הוי ולא סיו קושיות וסניות כרפרסינן ולי שדבר
צריך תלמוד ולהלמכ כפ"ס רס בכורים כתב לין מכיתין מסקין
בכורים של חוותים ועכשיו שכיתו פרי הלימה ולא פרי מסקה ולפס
מסקה לין מקבלין מחכו ע"כ ולכלאור ורחי הלי לין מכיתין דקתני
מתחלת הכלס קא' כשהכיתו דמקדם וא"כ לחתי לא חלק כסלת
כנרן מתחלה לכך כמו מחלק כלן ועוד דכפי' סמשנה כתב וסלי
דלין מכיתין בכורים מסקין אלא ויתים ועכשיו הוא כך' יסודה
דלמ ר בפ העור והרוטב לין מנס ולקוטי כלתרה ומין סלכה כרי
ע"כ וכן סעתיק דכריו הרב בכ"מ וכרלס דמקום ר' יהודה צריך
לגרום רבי יסוסע דלתם כפ העור והרוטב קלתר מני רבי יסוסע

לעשות פסח קטן בירושלם והחזירוהו שלא וקבע
הדבר חוב' אריסטון הביא בבורין מאפמיא וקבלו
ממנו כפני שאם הקונ בסורי בקונ בפרוורי ירושלם:

גמרא תמן תנינן אין מביאין בבורים משקין
ר' הילא בשר לעזר בינ מתני' אין עושין
בבורים משקה להביאן מנין שובא ת"ל תביא
שלקטן משעה ראשונ ע"מ בד' ואתיא במ"ד פסחין
של נשים רשות תני האשה עושה פסח הראשון
לעצמה והשני טפלה לאחרי דברי ר' מ ר יוסי אומר
האשה עושה פסח שני לעצמה אפילו בשבת ואין
צריך לומר הראשון רשבא או האשה עושה פסח
ראשון טפלה לאחרים ואומה עושה פסח שני מט
דר' כ איש שה לבית אבות אם רצו שה לבית מט
דר' איש שה לבית אבו כל שכן לבית מאי טעמא
דרשבא איש ולא אשה מה מקיימין רבנין איש פרט
לקטן אבר ר יונת ואפילו למאן דאמר חובה שניא
היא שהדבר מסוים שמא יקבע הדבר חובה: לא
כן כברנן מיכר קודם לב' חלות לא יביא ואם הביא
בשר שני היא שהרב' מסויי שמא יקבע הדב חובה
ולא

מט פלינן לה: מט דר' יוסי דלמר דפסח שני חובה לנפשים ומפני
וס עושה לעצמה מלכתיב סס לבית תבות וסייכו הקדושים וכל
סכן מסתי דלמוה כנופו ומשס עושה לעצמם ודוחה שבת דכתיב
ונחים לסר לה טהור וכדרך רחוקה לה סיה וחרל לעשות הפסח
היינו פסח דלתנן כי קרבן ס לה מקריב היינו פסח שני וכתיב
חטאת שעת סלים הנוה ונמרינן מוכח חטאת דמכרך לתם ומשס
דוחה שבת: לים ולא לשס דכתיב כפ דלתנן לים לפי מכלו
וכתיב תני' טפלה לה להכי לים כמכשת נפשות לטפלה וכת לפי'
כשני מיעט רחמנא חטאת שעת סלים סהוה לים לין לשה
מחתי קא ממעט ליה לו מחיוב' השתא כרלתנן לה בשני מכעיא
שה לה מט פלה: מס מקיימין רבנן ר' יוסי ור' יודס דתרוייהו לית
להו דלשס כרלתנן חובה ולשס כי מלו עבדי ליה לשים לפי מכלו
דרלתנן: לים פרט לקטן דלפי שהוה נחנם לינו וכה לאחרים
כדקי כרים הלים מקדם: לף ויכה ולפי תימה למ' חובה שניא
קלי כלומר לה תוקים דרלוקי תלמודא לעיל דמתני' לתיא כמ"ד
פסח שני לנפשים רשות אלא לפי דתוקים כמ"ד פסח שני נמי
חובה לה קשיא אלא מקבלתו: שלמי הבה שהביכ מסויים כתב
מהלשס אבי ל"ל חובה כך' יוסי מלתי סבא אלא יביכו שהביכ
מסוים שנשחטו בדמסתא כשני ונלתי דמתה לשתוף על יוסף הכהן
בערב הפסח ונשחטו חכמי והיא ג"כ טמאה שיתה שהוה לחיוב
על מתה ויצתה לבית הקברות ול"ל שם נלו ופרנסו בני חת תך
ול"כ בפסח ל' היוטמאים הוא ולשתי ולא יביכו ממפני הטומ זה

הוא ויחשבו למע"כ דמקרב כרחמנן טפלה חוכס לסקריב כמני לענמה והחזיקוהו סהיתה מכילה לעצמ' וכללו לותה הקכרנו דהא לר' יוסי חייבת כרת היתה עלכל וק' הדבר תלוי למה יחשבו כרחמנן הקריבה טפלה וכמני חוכס לעצמה סמתה כרחמנן טפלה כמני תכשיט דלא סוף חוכ' ומתה יחשבו כרחמנן היתה היא טהורה ולא טמתה ומטמא דכעלה היה טמא והיה צריך לגעגו פרה סכי כט"ו חייב סחטו לת טלה כרחמנן טפלה וכ' סכת כעלה עמלוהו עקר דמם כגררת לחר כעלה ונם זה דוחק לא כן תניכן קודם לעתי הלחם כפר ר' דמנחות תכן לין מכילין מנחות וכבורי ומנחת כסמים קודם לעומר ואם סכילו סמוך לעתי הלחם מין מכילין ואם הכילו כפר וסכ' תניכן כמ' תמורה פ' מלו קדשים אם הכילו תמימים מת"ל יקרבו והייכו דקאמ' הכא הא דלא קכלו מיוסף הכהן סוא דאע"ג דחוכס היוא מטום דדכר מסויים סוא ומתו יקכע הלכך כרחמנן תדע דמטום הא טעמא חייבין דאטו לא כתכינן אטם הכילו כבורים קודם לעתי הלחם כפר ואפ"ה לא קכלו בכורים דאכתי סר נכועים מפני שדכר מסויים היה וחכמו מתו יקכע סלכך לפיכך לכתחלם וה"ג תטו לא תניכן אטם בהו תמימים מת"ל לאחר מקבלין ואפ"ם לא קכלו מכן אלא אם כתו תמימים מסוי' היו וחכמו מתו יקכע חוכס לפי שלכך נאמר למלו דלמרן ולא קכלו. תמן תניכן כפ"ב מרבות דמכיעית לין מכילין תרומת

ולא כן תנינן אם באו תמימין יקרבו. שניא היא שהדבר מסויים שכא יקבע הדבר חובה. אריסטון הביא בבוריו מאספמיא וקבלו ממנו תמן תנינן אין מביאין תרום מחוצה לארץ לארץ ויביא בבורים אמר רבי הושעיא בבורים באחריות בעלים תרומה אינה באחריות בעלים אם אומר את בן אף הן מרדפין אחריה לשם:

תם

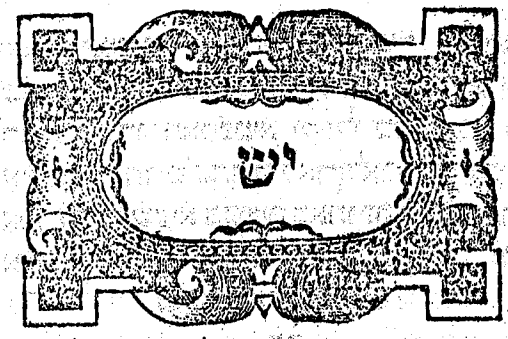
יש

נאחר אף שמעון שמעתי דמכילין מכילין אכל לא מת"ל זמרמי שמעון אמר כן מכלל דת"ק דפליג עליה אפי' מכילין קאמר דלין מכילין והייכו דפריך הכא התם לת אמרת דלין מכילין תרומות ואפי' מכילין ולת אמרת הכא דיכילו כבורים לתמהם התם תרומה דלא כעיל קרבן ולא כעיל ממון אמ' אמרת דלא וכבורים דחמורי דבעו חכיפם והכתם וקרבן ותומה אמרת דקכלו ממנו ס"ד דמטים טומאם הוא ומטני דלין הטעם כסכיל טומאם לא כסכיל ימיב' אף ושעת' דכבורים כאחריות כעלי להכיל ליו ונטלם ולא חיישינן סיגלו כהני הארץ לא"ל ליטלן סילכך לא קנסינן לסי אכל תרומ' דא"ל עתוך כאחריית כעלים ואימו מוטל על הבעלים לסכילם לכהני הארץ שלא מחלק לכהני הארץ ח"ל אם לתם אומר דמכילין ומרוח לכהני הארץ לקבלה ים לחוש סיגלו הכהנים מן הארץ ת"ל לדרך אחריו ליטלם מסם הילכך קנסינן להו ואפי' בדיעבד טמ' הוא ומרפין אותה וכפ' תרומת לחרו בורום תמן תניכן כן לטוטם הכיא כבורי מחפמיא וקכלו ממנו ויכיא תרומתו אף הוסעיא כבורי כאחריות בעלי תרומה אינה כאחריות בעלים אם לו אמ' כן אף הן מרדפין אחריה לשם ומהפרם כמן שפיר חנו כאן אלא דייכיא בבורים דבכא הוא כלשון תמיהים אכל ויכיא תרומתו דהתם אינה דרך תמיהה אלא דרך קושיא וסכל עולם לכנגון'. וכוס כסלה מה שחכמו ה' לסכין כפי מ' סלה דסך תלמוד תסלם וסכח לסיית לעד ולעולמי עולמי אכיל

סליקא מסכת הלה

שפתי לא אבלא. בשבח ותהלה. לשם פה לארם. ובלשונו מלה:
אשר העיר אזן. וסודו לי גלה. שמוע למודים. במסכת חלה:

מביאין וקורין מריש בכורים סלמודם בפרש' כי תבא
ממדמי מובר תבי עד סנגמר כל הפרשה כדתנן
בפ"ג דמכלתין מביאין ולא קורין בקש בבלם מכלתין לסון
קורין ולא קורין מביא וקורא וחוזר קורא וכיוצא בהן והיכי קתני
בהמם דוכתי מקרא בכורים
ובקריאת סמעשרות במכת
מעשר סני נקט לסון תורה אלו
מתורין ואלו לין מתורין וכוונין
דבע' בכמם דוכתי ורוי מעשר
אף על פי שניתן ממין אחר סן
ומסוג שדמה וכמו שלישו
שהלמגם זל בתב בשת סן לסון
להתירוה ואפ' נקט בכורים
לסון קריאם משום דחמרין
בפרקי ושירת וחמרת נחמ' כאן
ועכיו וחמרת וכאמר להלן ועכו
וחמרו בלשון שה להלן עניים
וחמירה בלשון הקדש ור' כאן
עניים וחמירה בל הקדש שמקרא
בכורים חיכה נאמר ותנא בלשון
שקרים ולסכי ומה לשון קריאם
שהיא מלה מוכחת על שחמירה
בלשון שקרם והער בקריאת
היכה והיכא' לא חפצתי לקחתם
וככה יעשה לאם שים שה עניים
וחמירה ופניתה וחמרה ושניהן
שם שיהא בלשון הקרש וכל בכל
מסכת בימות כזה לשון קריאה מקרין וקורא וקוראה שכל נמי
משם נקט לשון קריאם שכל בקריאת שמעשרות שנאמר בכל
לשון דכתיב בה ארור לפ"ז שהיך וארור כספרי וחמרת בכל לשון
ולא שיך לשון קריאה המיחר לנסוכמו הקדים מפני זה נקט כיס
לשון ודוי והכיוך לתוך שדה חברו בתרן שכיוך יחיד לחבר
מן שזלן ושמן חוזת בתרן והוצאת רשם שיהוי לתוך שדה חברו
אלו לתוך רשות שרבים המביא שיהוי על יחיד אלו על רבים
שם זלנים ע בדרשת חברו אלו בו שה שרבים שיהוי יוצא לתוך
שלו שבושע לתוך שלו וסכיוך כתוך של כנון שים לו שתי נבות
בשני גדי דרך רשות הרבים שיהוי שעה אחר שמות לו בשתי גדי
רשות שיהוי שעות הרבעם לאות שהרי זה אינו מביא בשמפרם
ואוליי מחיוה טעם אינו מביא וכו' רבי יהודה אומר מביא מפרש
לים לקמן שהרי טעם אינו מביא לכבן קאמר שמוס שנאמר
בלשון בכורי לחמך תרי קראי אחר בפ מפקטים ואחר בפרשת
כי תבא שר שיהו בל הנדולין מלחמך לאו דוקא שיהו בל
שנדולין בשפרש דשה נוטע לתוך שלו והכניך לתוך שלו בל
הנדולין מלחמך הוא אלא ש"ק שיהו בל שנדול בשעות
מלחמך הוא שנוטע לתוך שלו והכניך לתוך שלו מרשות
הרבי מיהא יצאו ואין בל בית הנדול מלחמך ולא בעי למוכוחי
מפר' דפ' בכורים עניה דכתיב כי תבא דכתיב מלחנך לאמר ה'
אלהיך נותן לך לחנך ולא בל רבים ולא שיהי ולא דיבוי משום
שק ס אחר משום דחיכא למימר דלחנך לחת לאשוטי דחיכה
בוהנת אלא כלפי דשק שנדהיה מנוה שלוים בחרן מ' שנחך
שכיוך לחטיבו משום שסיקם לבשר בחלב בחר קרא דכתיב
בחשית בכוריכו לא חבשל וכו' וכדחיתה בפ' בחשית שנ בכלי
בכורים שק ע"ג דכתיב בחנך אין דבותיות לא בתב בחשית בל
בכורי בל אשר בחנך אלא חנך למשם לי למעוטי ס"ל וכתבו

מביאין הבורים וקורין מביאין ולא קורין אלו שאינן
מביאין הנוטע בתוך שלו והבריך בתוך של היחיד
או בתוך של הרבים וכן המבריך מתוך של יחיד או
של רבי לתוך שלו הנוטע בתוך שלו והבריך בתוך
שלו ודרך היחיד או דרך הרבים באמצע הרי זה
אינו מביא רבי יהודה אומ' בזה מביא מאיזה טעם
אינו מביא משום שנא' ראשית בכורי אדמתך תביא
עד שיהיו בל הגדולין מאדמתך:

גמרא

סטיעם ומקום שמברכה דיוים סיא ומיסוס דרך דכתיב
ס"ז כמי רבי יהודה מסיב ליה בדילה וכדאיתא לקמן בגמ' אתיא
דרבי יוסי הגלילי מלישנא דתימין תיתן אין עושין חלב תחת רשות
הרבים כורות סיחין ומערות דבי מלישנא מתיר כדי שתהא
עגלה מסלכת וטעונה מבניס בתוכם דרבי שיעזר אומר תמן תחת
רשות הרבים שלו הוא כן רבי יהודה אומר כאן תחת רשות הרבים
שמו הוא ע"כ נמצא דלרבי יהודה הדרך שכתב שלו הוא וכיון
שכן אמר ה' אלהיך נותן לך שפיר קרינן ביה ולהכי נקט מוכח
מבוכרי לחמך ולאו מסתברא דהא כמי לחמך קרינן ביה
אלא מיתורא דקרא אמר לך שכל כחות שנדול יהיו מלחמתך שיוחדת
לו ורבי יהודה מלי עביד ליה ובשבי ניחא מלי דהוה קשיא לן
בברייתא ענשם דכיון דאמר תעקרנה אמר ה' אלהיך נותן לך
פרט לנוטע ומעט השלשה הנוכרים מקרא דאמר ה' אלהיך נותן
לך אמאי קאתי למיכתב שפיר טעם אינו מביא ומייתי קרא
דאמר אתך למאי הלכתא שרי סוכיח כן באמר ה' אלהיך נותן לך
ונהי דכתמני לא קשיא כלום דלא מייתי שם אחר קרא ואחר בכורי
אדמתך לעומת זה שתהיה היה עולה בדעתיד שמא ר' יהודה
קאמ"ל להא דאמלוה טעם אינו מביא ומש בברייתא תק ממעט
מקרא דה' אלהיך נותן לך השלשה הנ' ואמר פרט וכו' למוטע וכו'
ורבי יהודה פליג עלייהו בתרתי חדא דקרא דה' אלהיך נותן לך
מבעי ליה למעט ת"ל דלא מחייב בשביעית דרשות הנז' אבל קדש
למ וכרונות ותו דמוטע תוך שלו והכניך תוך שלו ורשות לחרים
בלחמע מיבב לכל שבחים האחרות מודם לתק ולכן אמר רבי
יהודה הא דאמרת דשלשה הלה פטורין הא ליתא דשאחר מחייב
ורבי יוסי מחייב כזה ועוד שטעם דאמרת מאי ה' אלהיך נותן
לך הא כמי ליתא דהשתא נריכא לפרט ת"ל לכל תדע מחיוב
טעם אלא לומר דהשלשה פטורין והאחר מחייב מדכתיב רשות

בכורי תרומתך תפי' עד שיקיז כל הנהרות מתרומתך והשת' כוטע תוך שלו ומכריך לתוך שדה חבירו וכן להבך פטורין דתין כל הנהרות מתרומתך קרי'ים הכמ' הנפיע' תוך שלו ולא תמוכרכת וכתרם המוכרך תוך שלולא כמטע ולהכי פטורין מכל נוטע תוך שלו ומכריך תוך שלו לע"ג דדרך תחרים בתחנע וקא יניק מניה סייב דהא כל הנהרלוקין הנטוע בין המוכרך תוך תרומתך ולי כמ"ד קא יניק לאו מיכ נהרלין חוץ מתרומתך ומפי תימת דפיון דקא יניק לתו לתרומתך קרי מפס כיון דיש לו רשו לעשו כן לתרומתך מקרי מכ דכתר דתת דם דירים הוא כרלקמן בתופן דר' יהודה פליג כתק בתרתי ולחר סכן הות' ככר תקושיא דלמאי מייתי דתרומתך לחר מכתר מעש הני תלתא דתתר ה' אלהיך מותלך זהו הסירום תם עלם כדעתי לפרש בכריית מכח קושיא הנזכרת ופירוש זה עצמו הים תפשר לתכריכו גם כן בתמצתו כאן אבל אם נעשה דמוציאון דכלהו מפרשים אולא דהא דתתיות טעש תק קתמר לא ולא רבי יהודה ומה גם תמרן הגחומים הלתכם ז"ל כתב בפ"ב להלכות בכורים וז"ל הנוטע אילן בתוך שדהו והכריכו לתוך שדה חברו או לרשות שרבים או שדה עובד כוכבים וחברוהו הרבים והכריכו תוך שדהו או שדה עקרו בתוך שדהו והכריך קנתו בתוך שדהו וגרך שרבים וגרך היחיד מפסיק בתחנע בין שעקר ובין המוכרך חיבו מביא בכורים לא תתם פסיק בכורים לא תתם אבל בנטות זו ולא תן האב אבל שתחרון שבתתר דתתיות בכורי תרומתך אתיין כל הנהרלין מתרומתך עכ"ל סדי דתשלש חלוקות דפטורות לתק מייתי לאו תקרא דבכורי תרומתך ואיך אם כן בתתר לתתו שתם דברי ר' יהודה לא תתורתא כדתנין תעקרא דתתר ה' אלהיך נותן לך ליבא תורעא לדעת רבי יהודה דשוא אבל תוך תת אלא הוא שלו ואפ"ה חוץ לתתר דתוכיחו עליה לכבי מייתי קרא דתתיות בכורי תרומתך דתתר לך בבבא היתור לכבי שוא דתתר • וכתרומה לי דתייתו תם שבתב תתלר שלו תוא כדירלו לא כפירושו למסכת זו וזל תפוש שתתר דתתיות בכורי תרומתך קרא יתירא הוא דהוה ליה למיתר דתתיות בכוריך עכ"ל סוקתם לו דתתר דתפיק ליה תפסוק דתתרנך תתר ה' אלהיך נותן לך שובתב כפרשת בכורים ענתה ולהכי קתתר דתי תהתסר יהודה פליג עליה כדפלוג בברית' אבל הא דתתר הוי תכא היתור תוכרח לומר כן דתי לתשתעינן פרט לח"ל הרי תנו תלוקה בתרן היא ותו דתוכיח לתורך כתי קרא דתתרנך וח"ל דתתרך תיותר הוא ותכא יתורא קא תפיק ליה • כגם שתבתר תבלוש בין לתתני דהכא בין לברייתא דספרי הפ"תיותר להורות שנריך שכל נהרלין יהיו תתרומתך סוא פסוק דתתיות בכורי דתתרך והפסוק התיותר להיכיא דפרט ל"ת סוא קרא דתתרנך וכתו שתתרו בפרק דתתיות הגו וכבר הזכרנתו ולפי זה תיכא לתקשויי להלתכם שבתב בפ"ב דהלכות בכורים ז"ל תנות עשה להביא בכורים לתקדש ואיכן תבינן לא בתני תביית ואיכן יתרש בלבד שבתתר דתתיות בכורי תרומתך תביא בית ה' אלהיך ע"כ ומי הרב בכתם ז"ל ואיכן יתרש בלבד פק דכלים ופ' דתתיות הנו עלה קל"ן עכ"ל והשתא דתתיות הנו הוא דקא תפיק ליה תתרנך פרט לח"ל וח"כ תתלי כתב בלתכם דתתיות בכורי תרומתך סוא לתעט ת"ל ונתרת קא נווח תתרנך וכו' ולא תתרומתך תתרומתך תיכעיליה לתסיוכל נהרלין תתרומתך וכתו שהו עכתו כתבתיו פעיף י' ובכר כא זכרתו לפניהו כתה שקדם ת"כ ויקשה על זה

גמרא

יש מביאין וכו' תני הנוטע בתוך שלו והבריך בתוך של יחיד או בתוך של רבי אפי' מן הזקן אינו מביו המבריך מתוך של יחיד או מתו של רבי לתוך שלו אפי' מן הילד אינו מביא הרא א"בשם שילד' חיה מן הזקן בה זקן מן הילדה אר'

תתי תעמו ותתר דתתקינן לוה תפסוק דרתתיות בכורי תרומתך • ותכנין תלגי דתה תכתב תלתתי לכל על הבכורים ותינן תתגוד תלגי כפני הבית ובכרן ישרתל כלבד שבתתר רתתיות בכורי תרומתך תביא בית ה' אלהיך לא קתי הרתים על רתתיות בכורי תרומתך תתתי לסלוק תיניה דהיינו ובכרן ישרתל כלבד דהיה לא תוצרך שלתכם ז"ל להביא רתים תפסוק דתתתנות סה לוותת בתרן היא ותו דתיכא קרא דתתרנך סוא תוסכם על זה ולא קתי תלגי תתתר דתתר ובפני בית ובתי"ם בתופפתו דבקלים ותפני תה תתרו בכורים תין בתגין תלגי כפני הבית תפוש שבתתר רתתיות בכורי תרומתך תביא בית ה' אלהיך כלומ תים לך בית ים בכורים תין לך בית תין בכורים וזה שתתר שלתכם תרע שבתוב בפני בית כלבד שבתתר רתתיות בכורי תרומתך תביא בית ה' אלהיך ותתקם כל זתן שים בית ים בכורים ויש לך לקות דלי רתיתי קתי תכתרן ישרתל לימת שבתתר רתתיות בכור תרומתך ותו לא כיון דנחית לסיפ קרא תביא בית ה' אלהיך תתת לומ' דתלגין סם הבכורי בבית והוצרך שלתכם לפרש רתים לבפני הבית ולא סתך על תה שתתרו תכתי כתו רתתים דתתרים סוא תפסוק ותה לא כתו בתלגי תתת תתתר ותכתי תתתר תתתר בתתר בתתר ב

בכורים פרק א

אר׳ יוחנן ובלהן משום תורת גזלן ירדו להן אר׳ יוסי מתני׳ אמר׳ בן דתנינן מאיזה טעם אינו מביא משום שנ׳ ראשית בכורי ארמתך תניא אם הבריך ברשות מביא וקוראר׳ יוסי בשר׳ אמי והוא שנתן לו רשות לעולם הא לשעה לא ר׳יונה בשר׳ אמי אפי׳ לשעה חיליה דר׳ יונה מן הדא דתנינן תמן היה חופר בור ושיח ומערה קוצץ ויורד והעציים שלו ועצים לאו לשעה הן מה עברלה ר׳יוסי שרשי׳דרכן להחליק ומביון שדרכן להחליק לעולם הן אר׳ מנא מילתיה דר׳יוחנן מסייע לאבא דאר׳ יוחנן ובלהן משו׳תורת גזלן ירדו להם ובאן מביון שנתן לו רשות להבריך אפי׳לשעה אין זה גזלן ר זריקן בעא קומי ר׳ זעירא נימא מתני׳ דר׳היא דרבי אמר שרשים חיין זה מזה א׳ל דה היא והכא התורה אמרה ראשית בבורי ארמתך עד שיהו כל הגידולין מארמתך על דעתיה דר יהורה מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד ומה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך היחיד באמצע • ר אחא בשם ר מישא כשהבריך בדלעת או בסילון או כשהבריך בדלעת או כסילון יביא ויקרא אפי׳ברבנין אמר׳ יונה צריכה ליה לר יהורה המוכר שביל לחברו מקום דריסה מכר לו או עד התהום מכר לו אין תימר מקום דריסה מכר מביא וקורא אין תימר עד התהום מכר לא יביא כל עקר מספק מביא ואינו קורא רבנין פשיט לון עד התהום מכר לו מה פליגין במוכר לחברו שביל אבל אם מכר לו שדה ושייר לו שביל בע׳מודו ששייר לו עד התהום • עד דר׳ יוחה מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של רבים מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך הרבים באמצע אר׳ אימי אתיא דר׳ יונה כרא דתנינן

זכלהן כל סבלתם חלוקות מפטיך ורבנן כמתניתין • כתורת גזלן ירדו להם משום דקפיד קרא טיסים מרמתו תחם אלא אלא יכיל מן סגול למפוקי שאם ירד כרשות לעשו שיהו מרמתו מכיל כדלקמן • מתניתא ממרת כן למשום גזל ילדו לכן ולא משום דקפיד טיסים מרמתו • דתנינן במתניתין דסכא • מאיזה טעם ופוט אפי׳ נסע כתו אלו והבריך בתוך שלו דהוי מרמתו מש׳ רי׳נק יורך סרכים לו דרך היחיד והיינו משום גזל דאי משום מרמתך סרי כל שוה מרמתו אלא ורקו משום גזל ואפי׳ כיקים • אם הבריך כרשות השרים מסתבא מוכך מסלסם לו לסלסם מכיל וקורא דהרי מחל לו ומרמתך קרינן כיס • אם לסייה לא דלמו מרמתך שוה סהרי חורת לכסליה מוך • אפילו לשעה דסיכל שעתא דילים סיכל והויא כמו מתנה ע׳מ להחזיר דמשם מתנה וכן פסק הלכתא ונעשה משו׳ר׳יוחנן מסייע ליה כרלקמן • חילים ר׳יונ׳כמו כלו׳ דמיתו • דתנינן תמן בפרק לא יחפור • היה חופר כור ושית ומערה ומצא סרסים מילין של סרס חברו • קונן סרסים הנזכרים • וורך מוריד מפירתו לכור לו לשום לו למערה ולאיבו מושם • ואפי׳לתו קונן מהסרסים אלו • ואפי׳לתו לשעה קן כתמיסים והיא סוף סרמיס והכי קאמר וכי זה שוכח סחופר כשעשה אלו לאיבו משום דהשוה מקום סוף אלו לשעה לחפור כורות שיחין ומערות ומשום סכי ווכח בשעים הנמצאים בתוך שלו אם קן משום הכי נמי קאמר רבי יונה דנתן רשות לשעה אלו סוף • מה עבד ליה רבי יוסי דקאמר לשעה לא להך מתניתא דמשמע לשעה אלו מיקרי ומפני סרסים דרכן להחליק וכיון דדרכן להחליק יום לא רשות לקונן כל כמה דמוקי לכורו לעולם הוא לכל הכא אימו כותן לו רשות אלא לשעה • לפולו לשעה קן זה גזלן כיון שהטעם הוא משום גזל נתן לו רשות לשעה כתכטל טעם הגזל ומכיל • כיצד מתניתא דהכא דתני המוצא מתוך שלו לשל חברו לו לסלק אחיכו מכיל לא מן הילדים אלא מן סוקנים ומחוי דהייכו טעמא דכיון דשחת פטורת פוטרת לת מכרתא דהיא כרבי דרבי אמר בפרקא קמא דערלה סרסין חיין זה מוסיף גזלן מצוטע מקנתו בארץ ומקנתו כחוצה לארץ אלו כארץ סמרסין חיין זה מזה • אמר לו דברי הכל היא ומפילו כר׳ שמעון

בן נמליאל דסכר הת׳ דמין חיין זה מזה ונכא היינו טעמא דכתיב נהלו לתמתך סיכול כל הנדולין מלרמתך • על דעתיה דרבי יוחה דמחייב כמתניתין למוצא כתוך שלו ומבריך כתוך שלו ודרך סיחיד כמצע ולא מחייב למוצא כתוך שלו ומבריך לתוך של יחיד דלא סגיב עליה דתנא קמא דמשמע דמוצא לים לפטור מה הפרם יש כין זה לזה סרי כשם דמבריך להזך של יחיד מיכא משום גזל דרך היחיד כמצע מיכא משום גזל דקא יניק מפל יחיד ודילמא מוכחים לקרקעו ולא קא פריך ליה דמה הפרם יש כיני וכין הנוטע כתוך של יחיד ומבריך לתוך שלו דכיון דמחת למיתר כיון דסוקנים היא כפל חברו קוי גזל מכולהר מה שלין כן כשדרך היחיד כמצע שכל למבריך כתוך של יחיד שלין שם גזלן הילכה ולאו מינכר גלה משום דיניק מעשה פריך ליה מהא • אמר ר׳ אחא שמיע הוא כשהבריכה כשלון או כדלעת פיצא דרך סיחיד כמצע ומחייב ר׳ יהודה מיירי כשעשה שהבריכה כדלעת או כגרור שמוליכין מים למעין ולא קא יניק מארעא כלל ומשום הכי מחייב ופריך דמי הכי ויקרא ותניתא לא קאמרת אלא ר׳יסודה לומר כוח מכיא דמשמע ואינו קורא • אלא יוכח עקר מוקמתא דרבי אחא מעקרא • נריכא ליה לרבי יהודה כל נתא דר יהוד ורבנן כמתני׳ היא כמי שמכר לחברו שביל על כרחים דים לו שעור כי פקיל כרעא ומכח כרעא כדלית כמי שמכר פירות ובעין התהום יש קפק אם מכר לו מקום הלוך לבד או עד התהום דאי הוה משמע לן דמכר לו עד התהום אפי׳ מוכר לא יכי כלל דקא יניק מפל מכרו ואיכא מאחר ואפי׳ הוה משמע לן דלא מכר אלא מקום הדריסה שלוך אפי׳ מוכר היה מכיל וקורא דאינו ונק אלא מתח לאחזלא מכר ליה לכל כיון שהבר בשפק ולא פורם קא ר׳יורה דמכות ואינו קורא ולא דמי השתא לנוטע כתוך שלו ומבריך לתוך של יחיד דשאני כלם שכל מוכרו ורבנן אפי׳ כשלו פטרי משום רמ׳ל לשתמו כמי דעד התהום מכר לו ומשום פליגי דרבן ור׳ לשתמ׳ • שמיר לו עד התהום לכל נוות דחית ליה שיר לעניו משל כמוך לאחרי • ע׳ד ר׳יודה מש כיון שנוטע כתוך שלו ומבריך כתוך של רבים וכו׳ לא תקשי לך דיחיד ורבים לימבריכיהו ולקיימיהו כאחד מחת׳ואחתי פליגיהו כיון דכל אחד ואחד מוכח לם כפנו עצמם ומין שתיהן מתרצות כאחד שנוית

דתנינן תמן אין עושין הלל תחת רשות הרבים בורות שיחין ומערות ר' אליעזר מתיר בדי שתהיה עגלה מהלכת וטעונה אבנים במה דברי אליעזר אמר תמן תחת רשות הרבים שלו בן ביבי יהודה אומר באן תחת רשות הרבים שלו הוא ר' שמואל בר רב יצחק בעי אי כרבי אליעזר יבא ויקרא אמר רבי יוסי כסבר סבר ר' שמואל בר רב יצחק שרבי אליעזר מתיר לעשות כן ורבן שלו לעולם אלא רבי אליעזר מתיר וכל הקורם זכה:

מתניתין הארסיקון וחביריו הסקריקון והגולן אין מביאין מאותו הטעם משום שנאמר ראשית בכורי אתמך:

גמרא עד כאן בשגזל קרקע גזל זכורה ונטע ולא דמים הוא חייב לו אלא צריכה לרבנין מצוות בגבוה הן או לאו בגבוה הן אין תימר בגבוה הן אינו מביא ואין תימר אינן בגבוה מביאין הכל מודין באשרה שבטלה שאין מביאין ממנה גזרין למערכ' רשבל בעי מה הוא שיבי ממנה לולב מצוות בגבוה הן או אינן בגבוה אין תימר בגבוה הן

בעליהן עד כאן לפומו וקסבר דמים כן הייבו נזלן היימו כיקדיקון ומאי ים לומר דסקריקון לרעתו היא דיהיב דמי מכל נותן פחות משויין וים לו סם נם כן דנזלי מרקעו ונזלן הוא דלא יהיב דמי וכן נראה ממס מכתב כפ"ב דהלכות בכורים הרי"ף והסכירות ובעלי זרוע מלוכסין את בעלי ולוקחים קרקפוסיהם בפחות והנזלין אין מכיחין בכורים עד כאן היו סביהם בעלי זרוע מלוקחין בפחות במקום סקריקון: משום סבא דלעית בכורי לימתך ומע"ג דיהיב ליה סקריקון דמי לא חול כרלמוינן נסכוקין דאמר ליסקול הוא וס ואחר תפעל"ה כדיעה:

גמ' עד כרן נזלן מביא כשגזל קרקע ולא קריב פיה לדמתך: נז' זורה ונטעה ונתיאסו בעלים ממכה דסמת ליכא ייאום ומני הסם דעל סמת זורה ועתה נטיעה מסו ומלקא דעתך דהלי כעין לעין הכ"ל סהוא ספק לי מסוס דמים לו עוקבא מתכה לבעלים ולסכי קא מכעיל ליה לעכין כבורים: ולא דמים סוא חייב לו פתמיסה והוא מנויה לבעייתא וכי לימא חייב לו דמים מסרי קנאם כיאום ומני סמס סם כן פעי למכיא דלא הוא וכקי קשה כברה: מלא נריכה לרבנין כלומר לאו היינו הבעייתא מעשה סהיא אלא לאו לתודולי דמים חייב וקסבר כרלמרן אלא מה סהוצרך לרבנין לאחול היינו ימעט תיר לעכין קרבנית נבוה לית לן בעקר לאלמוכי יקדיש קרקע ולא הגזל ומספקא להו מי לעכין לעשות הבות כדבר הגזל לי הוה בגבוה ולא עבדינן כם מבוה כגון בותת הומרה לקדם כיון שלא חולאכול ממנה בכורים אלא תאמר שהמנות בגבוה ולאי לימא מביא כי היכי דלא חוה לקרבן נבוה ולא תאמר שליכן נבוה מביא כיון דליכא שמו מס ויהום: הכל מודין בשטרה בכפרים חוניס דאיתה שכתוב תניא הכל מודים והוא כעין מה שמע לפשיט דלרבנן ליהו מביא: בשטרה הכטלה שליו בעיין נזירין למערבה דגזירין היימו קרבן נבוה דכתיב ולקרבן העשיר ועבד שטור בגבוה אפילו לאחר בטול מבל מאי דמספקא ליה לרבימו שמעון כן לוי לא מות להביא לולב מלולבי הגזלנים וכתב הסרח הוא שטוס דמספקא ליה מי מנות הוו בגזירה לא לאו מי הוה בגבוה ולאי לאו מי מנות הוו בגזירה לא מביאין מבעיא לולב ממנה ואין מנות בגבוה מכתי מביאין לא מי מביאין בכורים ממנה אי לאו מי מביאין מבעיא דאיכא לאימור דקרבן הוא ואתנופה לא בילמי לאו קרבן הוא ואתנה להשוס הוא דומיא דהזרוע והלחיים וקיבה ומסיק לרבי יוסי דהוא אמר בפרק בתרא דחלבי תיין דהוקצו בכורים לקדשי גבול והן ונתנין לאכר בטובא ולא לאיש מאחר בקדשי מקדש ודאי מביא דלאו קדשי נהוא הוא מבל לרבנן מלוגרים שהוקצו לקדש מקדש ונתנין למבני מאחר

כל קדשי מקדש חוץ מן הקדשי נפיק וחזו מכיון ולמדנו מזה לרבן דכבורים מעשר קדשי מקדש הן וחין מביאין מהם כבורים ומכאן למד סימכס זל ובתוספ כפרק כ' ד"ה כבורים מפרש שכשלא חין מביאין ממקס בכורים שבכבורים קדשי מקדש הן ע"כ ומסקנ כרבנן דהכא ופרב כמף מקום לא מצא מקור דין זה בסירושו ותמהני לך נעלם מעיני בכור מכמתו זה סירושלמי' עד כאן בגולם שלא בתיאשו שכעלים בלשון הסוגיא כדרך כלל שלא דמסקנא ליס לכשייווה לו כיוצא מתניתין דגזלן חינו מביא בשלא בתיאשו שכעלים או דילמא לעולם בתיאשו הבעלים ופשיט דשמעינן מזה דתנינן בפרק כ' דמתניתין שתרומה ומעשר נוסגו בלוים וכהנים וכשקריטין וכגזלן מפני בכורים וכולהי לא פליגי בגולם דבתיאשו שכעלים מיורי דאי לא תימא הכי וכי כלום צריכא ושלא בשלא בתיאשו לפי לתרום ומעשר מיכן ובילך בגזלן דהדר בתיאשו הלכך וגזלן דיכא שכעלים מודעין דשייכו שלא בתיאשו שכעלי' חין תרומה ומעשר מעשרן ומיכי תני ומוסגין בתרומה ומעשר שלא ודאי לשלוי בתיאשו מיירי ומדיתם בשמע דכבר דמתניתין בתיאשו הוא כמי שיש' חנם מכאן ליסיב דמי' גזלן בלא דמי לעיני שכעלי בעין וינזול את החני מיד שמבני מודעין לחדיה דשכיות שלא מיאוס' לא זס תורם הגזלן דבותיה ולא זה תורם שכעל' ושכעלי מודעין קלי וכמו דקמיך ליה ר' אחי בשם רבי יוחנן לעולם שכעלים שתרמו חין תרומת תרומה כלל אלא לפי שיעור כרשותו וגזלן מפני שיעור שלו כדתיתא בפ' מרובה ובפרק שניים לומרין' מר בדרן לעיל בגולם שלא בתיאשו פליג לדלמיל ולימר דמתני' בשלא בתיאשו אלא לעולם אם בתיאשו שמא מכיאי' ולימרי מלה תניין פתירוגו ולאי זס דבר שניגו וכלורו ולא שכבתו לקמן דקאמרה שרי אלו כתרום' ומעשר שלא דאיירי בתיאשו וכדאמרן לא כאמרו לכרים אלו דהדי אין כתרומה ומעשר ליכול כשכעל לוקח לתר' שלא שכעל כשכעלו לוקח מירס דלעניו תרומה ומעשר לא מיבו אכול ליס בלא תרום' ומעשר בשביתו שכיסס ומתלו לו דשלא' דשכיסס חיכן יכולין להקלים

דן אינו מביא ואין תיכר אינן כגבוה מביאין פשיטא שהוא מביא ממנה ללולב שאין מיצות בגבוה מהו שיביא ממנה בכורים ברבי יודא דו אמר הוקשו לקדשי הגבול מביא בהבנין דאינון מרין הוקשו לקדשי הקדש אינו מביא עד בדון בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממנה אפילו בגזלה שנתיאשו הבעלים ממנה סברין אמרין נשמעינה מן הדא חבי אלו בתרומה ובמעשר מה שאין כן בבכורים כלום יצריכה לא בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממנה אבל בגזלה שנתיאשו הבעלים ממנה אפילו בתרומה לא עשה ולא כלום בהדא דתני האונס והגזלן והגנב בזמן שהבעלים מרדפים אחריהם אין תרומתן ולא מעשרותם מעשרות ולא הקדשן הקדש אם אין הבעלים מרדפין אחריהם תרומתן תרומה ומעשרן מעשר והקדשן הקדש רבי יוסי אומר לא זה תורם ולא זה תורם רבי אמי בשם ר' אפילו הבעלים שתרמו אין תרומתן תרומה אמר רבי יוסי עד כדון אנן קיימין בגזלה שלא נתיאשו הבעלים ממנה ולידא מלה אנן תנינן הרי הן בתרומה ומעשר מה שאינן בבכורי אפשר לפירות לציאת בלא בכורים אפשר לפירות לציאת בלא תרומה ומעשרות אבל בגזלה שנתיאשו הבעלים ממנה עד כדון צריכה:

מתניתין אין מביאין בכורים חוץ משבעת המינין ולא מן התכתים שבהרים ולא מן הפירות שבעמקים ולא מיוחי שמן שאינן מן המובחר אין מביאין בכורים קודם לעצרת אנשי הר צבועים הביאו בכורה קודם לעצרת ולא קבלו מהם משום שנ' ראשית בכורי אדמתך:

גמ' אין מביאין כו' ולקח ראשי כל פרי האדמ' הייתי או כל הדברי חייבין בבכורי ת"ל כי ראשי' ולא כל ראשית אם מראשי ולא כל ראשי אין לי אלא חטין שעורי בלבדת ל כל פרי האדמ' רבה ורב הבל נאמר באין ארצך ונאמ להלן ארץ חטה ושעורה ניה ארץ שנאמר להלן בשבעת המינין הכתוב מדבר אף ארץ שנאמר באן בשבעת המינין הכתוב מדבר

זוית

ומה שחזר הדב זל לפרש עם לנכתב הכתובה ואין כל הפירות חייבין בבכורים כולהו ולא בעין לומר דתני מולי ניבטו אחד שעין

כל

כל תרומות חייב חלק גרנות אחת מני והיינו תרומות ולא כל
תרומות והוא דומיא דתרומות דחלה כתרומות ולא מעשים כל
עסתו חלה ואחכ תזמר תכר לאחר לחן כל הפירות חייבין בבכורים
מגם תרומ תרומת מעשר ניחם לאחר מפיק ליה מקרא ואחר מגם
וכן כמי פירות כרייתת דספרי דתני יכול כל פירות החולין תל
תרומות ולא כל תרומות ועדין לימוד תלמוד מסם פטורין ותלוש
מהן חייבין תיכי דן ממר כלן תרן וכן ולמר להלן תרן וכן
בפירושם הוא יכול כל פירות החולין כלן כל הפירות שכתרומות
ולמן מעמתו כל המינין ועל זה למר ת"ל מתרומתיך ולא כל תרומת
ואחכ תמר ועדין ליכי יודע וכו' נאמר כלן תרן וכו' ושיעו מאר
המינין כתפרסיתם והתרוך לשכם . מכלן מוצעת רבת
לפירושו ולא מצינו למימר תתרומות ולא כל תרומות אחת לחלק
מתרומות ולא לחלק מסמינין מאום דכם לאחת בדברי רבי אלא
למר אלא מרתי ולא כל תרומות ים להסביר זה בלוחץ שפירוש
ולא כל כמות תרומות אלא חלק ממנו מכלי התבוננות דקאי
לחלק מסמינין וכן בכרייתת דקאמר וכול כל פירות שחולין תגב
דוחקת לפשר שיכבול לעון זה לכל הפירות כל כמות הפירות לף
שהוא דחוק אבל לעון שכתוב כלן יכול כל תרכרים יהיו חייבין
בבכורים תין תפשרות לעון דרכרים הוא על כמות אלא על
לוכות שמינין וכמו שמביאו מושם דפרים חייבין בחלה וקאמר
כג מרת יכול כל תרכרים וכו' שפירושו על לוכות תמינין ונדולה
מזו לוכה ל"ל תי תרומות תין לי אלא חטים ושעורים ותם לימת
דחלק תרומי הוא דמפיק עד שתת ולא חלק מסמינין תם שייך
לן תי תרומות יכול חטין ושעורים ממן דבר שמיהו דמינין שכת
לם כאמר תין לי שלא שו בלופן ילים מוכיחות בהכרחים כלן דאי
תפשר לפרש תרומות ולא כל תרומות על חלק תרומות אלא על
אלק מסמינין תכך דשכת . תא"כ רתיתי כמהלשם וכמו שכתב
פי אלא אבל תן הירושלמי מסתע שעל פירות אל מיני התלנות
קאמר ותרון קושיין לרוכתה עכל ומ"ל לא יחדל מלרייך לאמר
ככה לא סחוק נ"כ הקושיא מירושלמי כדאמר התם . תפי מיוש
החולק לוש כירושלמי מפיק ליה סכי ממר תפי חלק התינין ושפרי
מפיק ממרתפי חלק תתרומות וחלוקין בשתן ובפירושן שלעלי
שספרי סתך רשי"ל ומפיק חלק תתרומות לף אתה אמרו לו שום
מנע לשם כדברי רשי שפריכתה רשי עצמו שכל קריבו' נכוה
אחת רשי"ר יוחנן שום הבי אלא תן המובחר לא קרם ויהיב טעמא
דכתי מרתפי ולא כל רתפי מתרנך ולא כל תרנך פירות מרתפות
ולא כל תרנך למעוטי אלא תן המובחר ע"כ . הנם בי כן כהדיא
מכין רשי"ל דתקתינן ממרתפות ולוך כל רתפות לעצין חלק
מסמינין ולא חלק מתרתפות ולוך ת"כ היה מחור הרב זל לפרש
דברי רשי כחומם דקאי תלק מתרתפות וקשיא תדיוק תלוש
ושוב תימה תיך נעלם ממנו הא רשי בנמ' דכל קרבנות נכורי
נאמרת למה דכתוב נר אי תפשר לפרש מרתפות ולא כל פרתפות
שת תלק מסמינין ולפי זם סדרן קושיין לרוכתה לשתוק מ"ם
דמרתפי ונמריכן לה מנ"ש . ומהלשם ל"ל כתוכ"ת הפתח רתיה
לנגם מרתפות למם לי בריכת לר' יוחנן לוותים שלוקין מן המובחר
לאיפסולינהו ומפי' לי עכר ולרוש לקים להשמועינהו לכתחלה
ע"כ כלומר דלקמן פל נו וכן כפ' כל הקרבנות מי קרטו כלי עבר
אי לאו להכי ליתת מרתפות למר כלאים ליה ולמר כרתים ליה .
ותו קשיתלו הפתח רתיה לן נם לפתוק מכל פרי ולימת פרי ולא
דמיתי ת מוסיפרסי פרנם כוה . ווש תפתי עוד לר' מהלשם מדם
קושיא זם תתרם ול ועוד קשה מתי שכח הכא דדרשינן מרתפות
ולא כל רתפות לשעם שלא והו כל הרתפי' שלכל תלוות תייבין
בבכורי' שלא מקנתן בלבד ומתי מקח גבי שלא דדרשינן מרתפות

בכורים פרק א

זית שמן זית אנורי ר' אמי בשם ר' יוחנן זה אוורים ולמה נק שמן אנורי שהוא אנור שכנו בתוכו ובל הזיתי מאברין שמן אר חנינא כל הזיתי נשכמי יורדין עליהם והן פולטין את שמנן וזה הנשמי יורדין עליו והוא אונר שמנו בתוכו ודבש אלו התמרים יכול דבש ממש ר' תנחומא בשם ר"י בר אלעזר בתיב ובפרוץ הדבר הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש והיב במעשרו אי אי התמרים שהן חייבין במעשרו ר' ברכיה בשם בשבן ולמה ארץ ארוכב פעמי להודיעך שאין הבית עומד אלא על שני דברי הללו ולמה נכללו ר"י בר ורשבן חד אמר לברכה והרינא לשעורין בד' לברכה ניחא מד' לשעורין והתנינן בהדת בגרים הקלקי לית היא מנחון בערש מן השרץ לית היא מנחוני פשיט הרא מילתא הפריש בכורים משבעת המינין לא קדשו מה פליגין בתמרים שבהרים ובפירות שבעמקים רבי זעירא רבי יסא בשם רבי אעזר לא קדשה רבי הילא בשם רבי אמי אתפלגון רבי יוחנן ורשבל רבי

דתני קרוי כתיבי כף שלש וה בצד זה רמתית עריסותיכם תרימו חלה מרמתית עריסותיכם תחמו וכו' ע ל דת קת כעי מרמתית כתרת למה נאמר שהרי כבר נאמר רמתית קמח ומסיק לעיסה ת רמתית כתרת לפי שנ' רמתית קמח רמתית עריסותיכם ולפי דכמל' רמתי כעינן ס יריס נכרין סייתי לו' ספי' רמתית עריסותיכם כלו' לם עשה חלה עמו' ולא לחר זו ר' תכם שבעות כלה תהיס חלה ומן הסת' ליכו ברוך ושיניס בכרין סייכו מאר השבות שבעתו סורים לסתי רמתי כלו' להכי נד קרא רמתיכם לחר לדכתו רמתיות שכל עשה ועם ולחר שכחמוכרחי' למו לו' דרמתי' דקת' הוא מרמתית שמייריס בכרין כעם עצמן ויהיס מקנתס ולת כלה ואל מרכיות דרמתית קת דרים לס לת מתם יתיר וקעד לזם דאו מתם יתיר ת היס קת דרים לס לת היס מו' למה נאמר דמשמע דאפשר קת כעי דהוה מיותר אבל היס אי שו כתיב רמתי' כמ"ש כאן כת חלת נמרתכו וכן תמר לפי שכת' כלו' שכת' ככר והייכו הפ' המיותר של רמתי' ולפי מתם קת דרים היס רמוי לו' לשו כאמר ודוק • זית שמן זית תגורי וכדתפר' שהוא מוכר שמו לחוכו וחייכו דתפר' זית שמן זית שכעודו זית יש כו שמן ולת זית שעוה שמן סכל הזיתים עושין שמן מם מעט ואם הרבה • וכל הזיתי מלכרין שמן כתמוה חלת לין זית שלת ימצ' כו שמלו רב לו מעט ואפט דכתי' תוכר שמו לתוכו ולמו למומרת דיס זית שמלכרין כל שמן שלת יש זית שכתי ורדין עליו נשמיס פולטין שמן ונאמר כהם קנת מכל זה בשוקלין עליו נשמיס ליכו פולט כלל שלת תוכר שמו לתוכו • ורבם שכתי כף שקב כתוך פירו שכתכתה כשן לי דכתיב לרץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש לשו דבש דכתי' דכרים דכורים הוא דלמו דבש מפירות שארץ שלת דבש תמרי הוא דקת' ומן דכבורים דארץ ארץ כלמוד שאכיה כבורי' מהתמרים שכל לת דבש שלהם דאין מביאין בכורים מפקין כף פרי האדמה ולת מפקת ואנב דלמיכה גם דאין ארץ מפר' ליס הבא מעפי שלוכו מקומו • יכול דבש ממש דלבש דכתיב בקרא דבש דכורים הוא וקל ארץ שאכלת כה חטה ושעורה וכו' לרוב מאי וכן דבש דכורים ולת אפרי קל נחית ולפי זה אף מנ' דארץ ארץ נימא שלת יביא שלא ו' מיון דהא דבש לת מנו מביא בכורים דפרי כתי' ולת מפקה ויבוש המפקים לעניו פרי ומפני דכתי' נכי חוקיהן וכפרין הדבר שנו כני ישרש דאמי' דגן ותירוש ויצהר והם מוכרח לו דלמו דבש בכורי שביאו למעט דגדולו מן הארץ בעינן ולימא שלת ודאי הלו דבש דבש תמרים הוא דגדולו מן הארץ וכיון דאתת להכי כיון דבש מיוב דבש להני כלהו שמפרי כאמר דהלבש נמי הוא פרי והאי דבש תמרי וכדמייתי בכורי מפרי שבש מבי' ומי תמרים ומשכחת לה שמביא מן המיון • ואארץ ארץ כ פעמי מצב דהזכיר גם דארץ ארץ חטה ושעורה ודרים קרא וכעי דאמאי כתיב כ פעמים ארץ ארץ חטה וכו' ארץ זית שמן ליכ' זית שמלכלי מלת ארץ ומפני דמיה כתב ארץ נכי חטה וארץ נכי זית שמן ליכ' זית שמלכי עומר ומקקיים

מלת בבת ושמן שבש עקר חיות הפרוש ולכך שרי ארץ כתרוייהו ולמה נכללו לעקר דקרא קא בעי מ' מכורכ בכל הפירות ומאי חויא קרא לשבה כשהיו וכללו בכללות שלהו יותר מפ' ירו הלמדים ומפני דאמ' ר' דלכך נכללו מלו כפני עצמן לו שהוא על מלו כרכש מעין ג ולא על העקר חון מהם וחויבא לאי דלכך כללו כשיין לו' דימצא מי נב הוא שכל שעורי שבתו חכמי ן כפירותיס והן מלו וכדאמ' לסו כפק דכוכה וכפ"ק דעו ובין דהשב' שוא שעור לגבים לבית המנוע לכוס כלו' וכבדלי כרגלו ושבעות ת כתבעותיו שפ"ת טאל מיר ושן טפורין עד שהשם כבדי שכלת פרס פת חביס וכו' ושעורס הוא שמ' לעב כספר מן המת שמטמא כמנע ומשם ומינו מטמא כאהל ונפן הוא שעור לאפורי נזיר שפעורו כו כדי לכיעת יין ותאנים שוא שעיר להוכיח שבת שכן שעורו ככל האוכלים שעור גרוגר ורמון הוא שעור לענין טומ' כלים שכל שלם נקבו כשע' זית שוא חם על כליו ומכניעו לשום בו לגוויס ואם נקבו כשעור מגו מכניעו לשו כו ריזין דאו לין שם כלי עליו לענין טומ' כדתנן כמ' כלי ווית שעורו הוא כרוב הדבקים מן וכלל ואפור חלב ודם ופגול ומותר ומפ' וגיד הנשה ודומיהן ולשם שעורו לענין כה בכותבת הנשה וכותבת הוא תמרים והדבק גל וכלה מתמרים וכמו שקדש למ לעיל שהדבק החמו בכתו ת דבש דכורי בלופן דכבל הו המיון בקו והשעורי ולכך נכללו שו יותר מכל שאמר' והא תניין כפ"ו דכלים • כהר כגרים הקלקי נופה של כהר שעור כגרים הקלקי והרי לית מנחון לי כו מן השעורי שמוכרי בכתוב שנשתכח כו מי ואיך תמר תדלכי בכללו לשעורין הרי ים שעורין תחרי וולת וכן מ ארץ כעלם ועדשה לית הוא מנחון ולהכי קשיא למ' דשעורין ולא למ' דכרכם ואפשר מי דהכי מקשי ומתניתין בהדת כגרים וכוית מן העדש ולדיוק ר תמרת דכללו לשעורין להכריחו כפ' דארץ חטה ולימא וגרים ועדש כהדייהו ומשכח בת דוייהו לית שוא מנחון כלו' לאיך יוביר כפ גרים ועדש לשעורין כשכח מ' ולותני הגרים והעדש שיונחו לשעורין מיבו מחי דהכי תנן כמ כלי גרים קלקי כלו' מעיר קלקוא וכן כשעדש מנרי וכיון שלין לות שכחי לאיך יוביר כשכח הארץ ולית הוא מנחון • פשיט סדא מילת שלם הפרים בכורי לת קדשו כשהן חון מן המיון משו דכתיב מרמתית ולא כל רמתי שלין הוא שיהו כקרוסין יאיך יתקדש הבלתי מתחייב ימה פליגין כתמרים שבהרים וכו' כך הנכחה הכתוכה בכפרי לשום סירום ונרוך לפרשה כן מה פל ניו שבכיכה נחלקו לתורלי כתמרים שבהרים ובו' והיכן נחלקו דר' שמעון ורבי יוחנן לתרו לת קדשו ולשבל לתר קדשו כדתם לקמן ונחלקתם כשחוך וכספר מונה בתוכ כן פשיטא דבל מי לתת הפרים בכורים חון מכשבת המיון לת קדשו כתמרים שבהרים וכפרות שבא מקום ומשכי דרבי אלעזר ורבי יוחנן שמרו שלא קדשו ורבי שמעון כן לקים לתר קדשו וכמעט מתי הנסחא תשולות כמגון לאחד •

רבי יוחנן אמר לא קדשו רבי אלא לכבודי משבע שמיכין כתיב
מלמד שהרשיעין ולא כל הקטית הכי נמי כתיב מלרוך ורשיעין
ולא כל מלרוך למעוטי מלמוד המוכר כרשעים טעמא דר יוחנן
כעין כל קרבנות נבור הכי והא דתניא התם אין לי אלא כבורים
שכפרם שכנג ושכחורכם מכין
שקדשו תלמוד לומר לכבודי כל מקר
כלמ"ד ולי הכי שכנג ושכחורכם
ושכענין קדשו כ"ש מתמר ש
שהרגים ופירות שבעמקים
דעדיפי מניהו דלא הכי דקתני
מוקי לה רבי יוחנן רשעים לחמ
לחכות להקדיש שתי הלחם
כדתוקת התם. דשכל לא קדשו
וכדמפרש טעמיה שכן לא עבר
ותרם לעפי דכתיב כהרימכם
את חלבו וניינו מן המוכחר
וכן כמפטרות ת"ח כדיפכר קרבנו
הכא מי קדשו וכפ' כל קרבנות
הנבור יהיב טעמ בעמים כלחום
שבקרבנות ההמקרים בחמץ
בחומש קדשם לעפי שלינם מן
המוכחר אלא יוסי שמעינן פירות
הגלי חייבין כמעשרו בא לחלוק
על עצמו של רבי יוסי שכתן על
לשכל דאמר קדשו חומש שכחם
שלש עבר ותרם תרומתו תרומה
כן לם הכיא כבורים שלא מן
המוכחר קדשו וקאמר רבי יוסי
הסת דלא נהיכא ליה שלי טעמא
דכשלמא פירות הרעים דחייבין
כמעשרות משעינן לחם עבר
דקדשו דכתיב ולא תשאו עליו
חטא ואחר מילעת כפ"קדתמור'
מכין לתורם מן הרע את תרומתו שנא' ולא תשאו עליו חטא
כשרומכם את חלבו ממנו לחם ליכו קרוש כשיאות חטא מכין
לתורם מן הרע על סיפה את תרומתו תרום וכתיב רפי שמא דמכני
והכי מייתי לה כפ הלשם מקרם מ"ב שמעינן כפרוש דשרו הרע ס
מייבין כמעשרו לחם עשר וקדשו לכל לפי שמעינן דפירות הרעים
מייבין ככבורים לא שמעינן כן מכוח מקום וכיון שכן לית לחמר
ר' יוסה שכולם עבר ותרם שלי התם דאמר קרא ולא תשאו עליו
חטא' מהני מכייפא לר יוסי דאמר לא קדשו ואין מכילין דאין
ממעשרות שהרי תניא אין מכילין בכורי' מן חומש אשר בנפרין
ולא מלות אשר בכי שתן וביינו נפורין וכשכין וכן לעיל בכורות
לייכין וכשכין והם אכלי כית חשם וכית ס' חומש הכיא לא קדשו
וסיינו כל יומי דאמר דלא שמעינן פירות הרעים חייבין כמעשר
והם הכיא לא קדשו ואוכא לאוקמי לרקאמר אלא יוסי מכייפא לרבי
יוסי ליתא אלא מתניתין מכייפא לרבי יוחנן מכוח כעל הפרה מוחת
ולמה לן למימר לרבי יוסי שהוא המכייפא לר יוחנן ומה נם דהכיא
אמר כתניתא והם הכיא לא קדשו לרבי יוחנן מאמר כן
ומאי סיים כתוב בספרים אלא מתני מכייפא לר' יוחנן ומי
שהעתיק חשב משום דרבי יוסי ושעם אלא לר' יוחנן דאמר רבי
יוחנן תלתים כוכות ומכוקבות הלימכם אל כתב כוכות כו'
וכך שהם קלשים רעיתך וכדאמרינן כפ' פועלים מלכמיה ואמר
ליה גבעת שריה כלומר גבה רע' ומוקבו' שמרקבו' מן התולעים

רבי יוחנן אמ' לא קדשו רשב"ל אמר קדשו אר' יונה
מעמא דרשב"ל שכן אם עבר ותרם מן הרע על
היפה תרומתו תרום. אר יוסי שמעינן פירו הרעים
חייבי במעשרו שטעינן פירות הרעי חייבי בבכורים
מתני' מכייעא לר יוסי אין מביאין מן הצפרנין ולא
מן הבישנין ואם הביא לא קדש אר' ועירא ותניי תמן
תאנים סוכות מנוקבות ענבים מאורקות ומעושנות
אין מביאין אבל מביאין מן התאני' בנות שבע ומן
הענבי' הלהלוחיו מן המובחר ותימר אבל א אבא
מארי הואיל והן בסוף לא יביא הני רשב"ג אר' אין
מביאין תמרי' א מיריחו ואין קורין א על הבתובות
רשבא או רמוני עמקים מביאין וקורין:

מתניתין ואלו מביאין ואין קורין הגר מביא
ואינו קור שאין יכול לו' מן האדמה
אשר נשבע ה' לאבותנו ואם היתה אמו מישראל
מביא וקורא וכשהוא מתפלל אומ אלהי אבות ישרא
ובשהוא בבה אומר אלהי אבותיכם ואם היתה אמו
מישראל אומר אלהי אבותינו:

גמרא ואלו מביאין ולא קורין רבי יונה
ורבי יסא הרויהון בשם רבי שמוא
בר רב יצחק בבני קיני חותן משה היא מתניתא
ובני

מתניתין סגר דרכיון בפ' רבתי והגר. מביא דישרא הוא לכל
דבר לכל מיני קורבן מקרא בכורים שבתוך הקרוים
יש"מ בשבע ה' לאכות נו ואכות יי גויים שו. ואם היתה אמו
מישראל אלהי אבותיו הם אומם שאבר אחי מביא וקורא.
וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו תפלה כלשם ואלהי אבות הכוכות
ואומר ברכה המעונה ברכת אכות אומר אלהי אכות ישראל וכן
בכל שהי אכותיו שבת פלוני. וכשהוא בבית הכפסא יושב שליח
נבור אומר אלהי אבותיכם. ואם היתה אמו מישראל אומר שלהי
אבותינו כין בלחש כין בקול רס:

גמרא בבני קיני חותן משה היא אחי' מטוס דקא קשיא
ליה דמי הוקיקו לחתן למטור קרוב הגר מקר דאשר
פשבע לאבותינו והלא הגרי לא נטלו חלק כארץ מקר לפי פקודיו
ותן נטלתו כדאמרינן ליה בספרי וכיון שנקבו הוכי דבמתני' לקחן
בפרקין תגן הסלית והטוטפות והמשם מכילין ולא קורין מ"ט
יכולין לו' מן המרמ' אשר נחת לי ושלא לקחו חלק בארץ אבל
לום לפי פקודיו כדאמרינן ליה בספרי ליערכים כמי לגר שהם אמ'
דאשר נתת לי ומה טעם לאשרוהו ולבטרו מקר האשר בשב' משם
הוכרח לום דבבני קיני חותן משם היא אחי' ובגרים כאלו מיירי
אחי' שנטלו חלק בארץ שבן לאחר ליתנו משם הרוכנו לכך אחנו
והטבנו לך ואם בספרי שנתנו לשם דוקשם של ירחו ולהכי לא אמר
למעוטינהו אלא שנתת לי ונתת למעוטינהו אלא בשב' לאחנו

ובני

ובני קיני חותן משה מביאין וקורין דכתיב ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה במדבר יהודה אשר בנגב ערד וילך וישב את העם ויהי בני קיני חותן משה מביאין וקורין דכתיב ובני קיני חותן משה מביאין וקורין דכתיב לכה אתנו ונוטבה לך כי ה' דבר טוב על ישראל ויאמר אליהם לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך ויאמר אל נא תעזוב אתנו כי על כן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים ויהי כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' אתנו והטבנו לך וכו' ואם כתבי מוקמת מכיתין לחמי מכיתין וקורין דכתיב לכה אתנו ונוטבה לך כי ה' דבר טוב על ישראל ויאמר אליהם לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך ויאמר אל נא תעזוב אתנו כי על כן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים ויהי כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' אתנו והטבנו לך וכו' ואם כתבי מוקמת מכיתין לחמי מכיתין וקורין דכתיב ובני קיני חותן משה מביא

אחר אבל אם לקטן להביאן הוא לא ישלחם ביד אחר שכל הבכורים שנראו לייתור בקריאה אינן ניהרין אא בקריאה אר מנא אעבד דלא אמר ליוסי ברבי אבא מילתא אמר רבות דאר זעריא לר יסא נהיר את כדאיתמר תדא דר אושעיא דאדי בר חנינא מתני פליגא הפריש בכורין ואחב מבר שדהו בביא וקיימנוה בשנתן דעתו למבור משע ראשון והתנינן יבש המעין נקנץ האילן וכו עוד היא ביבש משעה ראשונה וקריאה מעכבת אר שמוא בר רב יצחק הראוי לקריאה אין קריאה מעכבת תני לקטן לשלוחן ביד א לא ישלח ביד אחר שמא ימלך הוא להביאן ר אבהו בשר יוחנן הזורש מבי ואינו קור בבה נן קיימין אם בחיי אביו שלוחו הוא ואם לאחר מיתת אביו שלו הוא לא בן אנן קיימין בשהי אביו חולה או מסובן תני ושמח בכל הטוב אשר נתן לך ה אהיך ולביתך מלמד שאדם מביא בבורי מנכסי אשתו וקור רשבל אם לאחר מית היא בחיי לא ר יוחנן אם לא שניא היא בחיי היא לאחר מית ר שבל ברעתי דרשבל אטר אין אדם יורש את אשתו דבר תור ר יוחנן בשר אושעיא הנח מעכב

ואין

לקריאה והכי כ ליכא בדליתא בפ הספרים וכפ סמולח הכ כיון סהלקיחם היתה כאב והכאתם כבן מע דליכא למי ספיר למר בתת ליה קור ולידך דמרחב לשי להבע בטלקט בבן כמסיק לבי מסובן והכיאן לאחר מיתתו וכפירסו קנת מן סנדלי דליכא לקיחם והכי כ מי מסם דטעמו הוא משור דכשור מבי מב רהוה חולם סכר נתנו לייתור בקריאה סוא אם יכריח ומיון דכשעת הכאם מת אין דאוי לקריאה חדא דרוב מת כבן למיתם ולאו נדאי חיכא בבאותו דמי דכי לא חיכא כלל וכאב קאי מכיא ואיכא קור אלמ סייגו בתתא דמבן נתת לי בעין בסע פרסם וקריא ולכא דקא בשעת הפרסם לאו סלו קול דכל מכי היתה ואמילו דרוב גוססין למיתה מסם דיהיב ליה בשתי למן הקול ולאו סלו קול ולבתך מי כתיב עבמו מסתעי קרא חיות דוד כי סבמן לך אסם לבתו הוא אלא לאו מבן זה אלא נתת לומ רחוק מכיא בכורים מבפסים שגלגו בקרקע אל מלוג שהכניסם לו מסתב וכו תיאא אין הכל לכול פירו אלא מבתו מן התולש ות תקנת דרבנן היא דת תקנו לו פירות דקא תקינו רבנן בירי וכו ואיך אמר רקרא אלא ת להכי אל דאיכו חוכל מן התור לאיצטה בכך אבל דרך הסם לת ת פירות בכפיה לבעלם מימי קדם ועל מורחיא דעלמא אלא קרא ובדאמרינן ברים קידושין אי כתיב מעשה ידיה לאכים דקא מתוכח מכיהו אע דמילתא פליגי בה ר יוחנן בחזקות כתובות דאמר קנין פירות בקנין הגוף וכיון דיש לבעל פירות ספיר מכי

למיתב

ואין קריאה מעכבת והא תנינן האוכל בבורים עד שלא קרא עליהם רב אושעיא רב יהודה בשם שמואל ר' עקיבא היא ר' יוסי בעי היזרין ר' עקיבא אמר ר' מנא שמעית אבא אמר הני הנחה מעכבת ואין קריה מעכבת ר' עקיב' אומר קריא מעכבת · ר' בר אחא בשר' אלעזר מה טעם אמרו הנחה מעכבת מפני שהיא גוהנת בכל רבי תנחומא רבי חונא בשר' אעזר מפני ששנה יחידה אר' אבא מארי תרתי חדא ברבי יהודה וחדא ברבנין וחדא ברבי יהודה לרבי יהודה דאמר לצורך נשנית מפני שהיא גוהנת בבל הדא ברבנין דאינון אמרין שלא לצורך נשנית מפני ששנה עליה ;

מתניתין הקונה שני אילנות בתוך של חברו מבי' ואינו קורא ר' מאיר מביא וקורא יבש המעין נקצץ האילן מבי ואינו קורא ר' יהודה אומר מביא וקורא מן החג ועד החנוכה מביא ואינו קורא ר' יהודה בן בתירא אומר מביא וקורא :

גמ' ר' בר חנינ' בעיקנה אילן א' לא קנה קרקע שנים לא קנה קרקע אחר אינו מביא כל

למימר לשמר נתת לי לר' יוחנן ולריש לקיש דוקא לאחר מיתה מביא וקורא אבל כחייה לא ולכיוצא למימר דאחר מיתה הוא דאתא ובא השולח מיימי לה יע"ש · לפבל כדעת ה לפבל דאמר לולכיוצא מכאן אתה למד שאם היה אבד דאין אדם יורש את אביו אלא דבר תורה דאי אפר ריורש ממונו הוא ולא לאבריך ולכיוצא · הנחת מעכבת הנחת הכורים בעורם מעכב לאכילתם לכאורי' למימרא מאי מפלגן הכהן כירושלים קודם הנחתם בעורה לוקה כמי שאכלן חון לירושלים שהן טעונין הנחה דכתיב והנחתו לפני ה' ותמרו כפ' אלו הן הלוקין חכמים אומרים הנחה מעכבת ואין קריאה מעכבת אין מקרא בכורים מעכבת שמביאם המביאם לעזרה הוקבו לכהן ואעפי שלא קרא שלין שקליהם מעכבת וכמו שאמר חכמים שם ואין הקריאה מעכבת · והא תנינן כאלו הן הלוקין · הלוקה בכורים עד שלא קרא לוקה ומי אין קריאה מעכבת לאכי לוקה ומאי דשיבא דר"ע שוה הלוקה לפבר דקריאה כמי מעכבת והא דתנחם מעכבת שלא קריאה חכמים שוה ואפי תימרין כאלו הן הלוקין וז דברי ר' עקיבא אבל חכמים אומרים הנחה מעכבת קריאה מעכבת · היודין לא חיה לע כלו' היכן אמר לא זה דקריאה מעכבת וקאמר דר' אבא שמע לאחרון שהם כפר' עקיבא דקריאה מעכבת והלכה כחכמים · מוקבת בבל ואפי' בלותה שלין קורין אבל קריאה יש בהם דאין קורין · מפני מעני עלי הכתוב שני פעמים ושניהו וכו' והנחתו וכו' תרי הנחות · תרתי אלו השני טעמים אחר שייך לר' יוסה ולא אמני ויינו חדא כר' יהודה · ואחרא כרבנן לאו דוקא דתרוייהו שייכי לרבנן אלא כלו' אחד נם אותו האחר לא שייך לרבי יהודה וקא אפלם להו ואוקי · לרבי יהודה דאמר בהאי הנחה דאין הלוקין דהנחה מבית לצורך נשנית בקרא וסיימו למעין תפוסה כדאיתא התם רבי אומר והנחתו זו תפוסה או אינו אלא הנחה ברי אמר והנחתו מה שני מקיים והנחתו זו תפוסה ופירש"י ז"ל זו תפוסה קרי בית והנחתו לשון ולא נפש כמנם והלא הוא מנחם ומכניס לותו למכבש רוחות שעולם מוליך ומביא מעלה ומוריד ע"כ לדידיה טעמא דהנחה הוא שלא לעורך נשנית ותפוסה מיירך מקיש לה כר' אבי' ונמר יד יד לדידיה שייך טעמא דשלא לצורך ואין הכי נמי טעמא דמפנת בכל כדאמרן :

מתניתין הקונה שני אילנות בתוך של חברו לו שם מכר לו קרקע · מביא וקורא דרבנן אלו לטעמיהו שלא כל הקונים קרקע בתוך של חברו לא קנה קרקע ואפי' שלא מקום אילן ואפי' כל כמי שהקנה לו פירות וכשיבשו ועקרם וילך ויניח שלא קנה קרקע

לפיכך לאמרו כאן דאינו קורא מפני שהקנה לו פירות שהרי אמר אתה לי ולבית ר' מאיר תומר מביא וקורא דאזיל לטעמיה דאמר שהם דהקנה קרקע והכי יכול לומר אתה אמר נתת לי ולא לפי' תומת קנה קרקע שלא מה שבתוכן ומה שבניהן ומה שמונח להן כמלוא תורה וסלו ולא כ' קטיה לעולם דאמר כפ' לא יחפור דאילן הסמוך למצר כחוך שיש עשרה אמה גזלן הוא ואין מכילין ממנו ככורים ובדיך לומר דהכא מירי כשהעמיק יותר מיו לי אמה · יכם המעין וכם לותו מעין שהילן אי ממנו קורם שהפרים ובדמוקי לעי' לא שבקן לותו אילן אינו קורא דכתיב גבי כבורים ואמר ושמחת כל זמן שיש שמחה שם עשרת ושר אחב שלש לוסף פירות יובית מביא וקורא מחב ואילך אינו זמן שמחה לעד אחב הוא זמן שמחה דכתיב ושמחתם לפני ה' אלהיכם · ולאב מביא וקורא דלא דרים ואמרת ושמחת גמרא ר' אבי מיבא כעי לרבנן קנה אילן אחד קנה קרקע דאפי אחרו כתומפתא הקונה אילן כתוך שדה חבירו מביא ואינו קורא לפי שלא קנה קרקע דברי רבי מאיר וחכ"א אינו מביא כל עקר משמע דשום שלא קנה קרקע חכמים לא מחייב בשבלה · ואפי' אינו לא קנה קרקע לרבנן דאפי' אמרי בשאר פ' שפניהם הקונה כ' אילנו כתוך שדה חבירו לא קנה קרקע' ושם שאני לא קנה קרקע כלומר ונעשה אחר שוה לקונה אילנ אחר ולקונה שניה תרוייהו לא קנה קרקע · אחר אינו מביא וכו' וכיון דנעשה אחר להם אמאי אחרו מביא דאחר אינו מביא כל עקר ושניה מביא וקורא אי לומרי דכאחר מביא ואינו קורא אי לימרי דבשניהם אינו מביא כל עקר ושניה ר' שעור בבעיא זו מילין סתן נריכין לרבנן בבית ועדי וחכמים אתקשו בזה בבית הושר אתה שומע לי אתמיהה הרי אתה מכוין לכאשר אם לא אמרו מענין אחן מה נעני אחריהן וכפ' שפניהם אם דלמ כאילן אחר ומ"ש דרבנן בשני אילנות אחר לו דבר שהרשאוכים לא אמרו שעה אחילה בבית המדרש לכאשר אמי לומר בבה אחי קושי דילמא לא כאילן אחר שמפקע ליה ורבנן בשני אילנות שמפקע להו ורקאמ' לפי שלא קנה קרקע אחר ויד המוכר על העליונה דשמפקע לא שפקעין אחם ע"כ ואחי דבעי אחם אם רב' אחיר על שומפתא קא בעי דשייתי לה אחם דקאמ' ר' אחיר אילן שמביא וקורא לפי שלא קנה קרקע ועלה קא בעי טעמא דבין דיהיב טעמא שלא קנה קרקע לא לותו כל עקר ואפי' כאי לרבנן דאחרו אילן שקורא ואינו קורא ואי טעמא סיו אחם שלא קנה קרקע כדאפרשו אילנו אילן כאחרונה אבל לא לותו כל עקר ואחם הכי שפר אפני לשלה זו דאם דאעבר אחם שפקע הוא לו אחר ורבנן אפי אחם אינו

פשיטא הרא מילתא מכר לו פירות ושיור לו קרקע המוכר אינו יכול להביא שאילן פירות חוץ ולקחן מבנו נשביעינהו מן הדא נתן הקדשים מותר יינות עיבנים וכלתות וכל דבר שקרב לגבי מזבח אסור ואין בבלי אלא פרכיני ענבים ועטרות של שבולים בטרה נן קיימין אם בשנתן לה באתננח כך אנו אומרים הלוקח פירות מביא בבורים אלא

מוכח דטמא קנה מכל קרוקה ליכא דטמא לית קפה מכל הכא דקא פריך לרבנן מדיקתני לרישא דכשני סמקומות למחר מפני שלא קנס קרקע לית הכי למאני דקא מספקא להו דמאו חזות דהא דקתני הכא לית קנס קרקע סוף מספקא ומאי דקתמרו התם לית קנס קרקע הוא דכנית להו הכי כיון דכלטין מחר נפנו ומסוס הכי לית ליפשיטא וקתמר דמילתא דנקטו בה לתה מוקלני וקתי כקושיא ' מילין דמספקא לרבנן בכית הוער את שלא כתב מהלסם ולא כלומר דבר מנתתק לרחסוים בפות הוער ולא לחברו כו דבר עד כאן נרחה שמכין כהלוך הלטין דהכי קתמר מילין דצריכין לרבנין בכית הוער עכשו את שלא מוקל לי ותיכא למידק דלם כן מאי קתמר מסוס הכי מוקל מסוס דנפתפקו בו בכית הוער ועוד מאי מיכפת לם נפתפקו בכית הוער לו שלא בכית הוקר והכיליתא דנפתפקו והנכון דהלוך הלטין בן סוף מילין דצריכין לרבנין ונפרקי בו ' ולא תמרו דבר לתם בלא עכשו בכית הוער ומוקלני בשני דכיה דמיכא בכית ועדיף היה הנזרם ודכי נמי מיתה כהדיא בפרק בשיכה דבר מפרשמוסים לא תמרו דבר מתשולני בכית שמדרם לכיושיני הכי נרחה דכל התלוקח היה מסוס דשלל לו בשני דבר קנס בזה שעמרו בו רחסוסים ולא תמרו דבר ' תמן תנינן עד בכלל פירות כדתי בפרק כיצד ונם פרשתיו ' מכר לו שדה בקמתה ממכר לו התבואה מחיברת ובבר ניתה מכושלת רחויה לקבור וכמו שכתוב כי תבוא בקמת רעיך מסו שיכיח בלוקח אחתה קמה בבורים דלף על נב דמשתא פירות וקרקע שלו היה ויכול לומר חסר כחת לי ה' מכל מקום בעיון נרולו תדמתך מכשיתנדל יפיך תדמתך והא מנולתך סוף כשליכה תדמתך ומשני דחמתי לתו ורתי דמיבעי מסוס דכל עוד שמחוברת בקרקע יונק ונהנה ממנו וקרינן ביה נדולי תדמתך סדר בעי עד כדון ליה עד כאן לא קתרתי אלא בלוה שיוכלת לבל שמת תפילו יכנה דלית ליפה יונקת ופשיט ממר ליה תפילו יכנה דלא מנוח דלא יבקע כל עיד סדיה בקרקע ' תפילו קנורה כתה מהלסם וכרונו לכדכה וגל וכעי ותפילו קנורה בבר כשמכרה ושתהיכן וכו תעלה על דעתך דתפילו הסוס מכוקים כדון כן וכי הלוקח מן הסוק מביא בבורים ונם בעיון תדמתך ולימא עד כאן לשנוי נרחה שהוא מכין דמה שאומר תפילו קנורה סוף כעיה ומשני דלך היה עולה בדעת דקנורה מביא אחר חסוס מכוקים כשתר כן ואלא הלוקח מן הסוק לימא מביא ולפי זה מפקפת דשכיח דקנורם מין הלוקח מביא דליכא נדולי תדמתך ונקשה דלם כן תיך כתב שדה רבינו משה בר חיימון ז"ל בפרק ב' דהלכות בכורים שלוקח פירות תלטין ולקח הקרקע הרי זה מביא בבורים שדרי ים לו קרקע ופירותיה עד כאן וכתב עליו שדה כתף מפכה שלוקח פירות תלטין עד שדרים לו קרקע ופירותיה ויושלמי פרק קמא דמכבת בבורים עד כאן ולפי שפקפת ל' בה הוא דקנורה מיבא מביא וכדשמעת מדברי מהלסם ז"ל מיך שכתב הרב רבינו משה בר חיימון דלא שמקפת ל' ונרחה לו שהרב רבינו משה בר חיימון וכרונו

לכרכם שפרש פירושלמי בוש שלופין על כרון לחה לבל שמת כמו כיבשה ומשני תמר ליה ותפילו קנורה כלומר לא מיבעיא יבשה תלת, לפילו קנירה דשת ים לו קדשה ופירותיה ומקשה מחר כך מעתה תפילו מסוס כיון דשמרת קנורה שמת תמר בחסוס נם כן דהרי קרקע ופירותיה דילים היה ולפי מסוס שמיכה פריך לקרקע קנירה נמשי מיכה נריכה לקרקע ולמרתי דמביא חסוס ניו מביא ודחי ליה כשמיכה כן לנו שלמרים הלוקח מן הסוק מביא בכולים ולאי לא ומנוים כמו בלוקח מן הסוק דליבא נדולי תדמתך ומאי קנירה דכיון שהוא נקנה כקטין שלה נדול תדמתך קריכן ולפי זה המסקנא היא דקנורם מביא ולבן כתב הרמכם דשקח פירות תלטין והקרקע מביא וקורא ויש שמך לפירוש זה דאי כפירוש מהלסם זכרונו לברכה כי היכי דהיכא דבעי עד כדון לתה שמת תפילו יבשה וכשמזיב תמר תמר לא תפילו יבשה ובן לעיל מנה היכא דבעי מהו מיבא ובדמסני לומר שמר ליה בבא שמו מי מעתה לפילו חטין הוא דמזיב ים ותסוכה לומר שמר ליה ומדלא קאמר שמר ליה נרחה דמעתה לאו תסוכה היא אלא שאפי קנורה כשמך עם התסוכה דשפילו יבשה ושוב ומקשה מעתה דבבל שבשות וסקוסיות שהוכיר עד עתה לא שדכר לשר ' פשיטא שדה מילתא שכר לו הפירות ושיור לו קרקע שמוכר אינו יכול להביא שמן לו פירות חוץ ולקחן מבו כך היא נרחה שמשם הירושלמי ולא שדכר לוקח ' ובבשה שבתוכה בספרי הירושלמי ולא שדכר לוקח ' ובבשה שבתוכה בספרי הירושלמי ולא שדכר לוקח ' אינו יכול להביא שמן לו קרקע שמוכר ובולי הלוקח יכול להביא שמן לו פירות חוץ ולקחן מבו כך היא נרחה שמשם

אלא כיון קיימין בשהיו הגפנים שלה ומברה לו פירותיהם והזר נתנם לה באתננה מפני שהיה הא לא היה אתנן מביא הרא אמרה חזר ולקחן ממנו מביא הבריא בשם ריבל הפרישן קודם להג ועבר עליהם החג מביא ואינו קורא הפרישקור להנובה ועבר עליהן הנובה ונרקבו לאחר הנובה לא קדשו ולית ליה לר זעירא בהדא דחבריא ספרר זעירא שאל הבבורים שנראו לייתור בארץ אינן נהרין אלא בקרייה ולית לחבריא כן אית ל הון בשהפרישן קודם לחג להביאן אחר החג והתנינן אין מביאין בבורים לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש • מה נן קיימין אם בפירו שהביאו שלש לאחר רה על הפירות שהביאו שלש קודם רה מבון שלא הביאו שלש לפני רה דבר ברור הוא שלא השרישו קודם לעומר והן אסורין עד שיבוא העומר ויתירם אא כיי נן קיימין בפירו שהנטו קודם חמשה עשר בשבט על פירות שהנטו אחר טו בשבט מבון שהומן חדש על ישן הוא מן חדש על הדש כביא וסברנן מימר לאחר הנובה אבן קיימין • א"ר חיננא בזמנן •

מתני הפרישן בבוריו ומבר שרחו מביא ואינו קור והשני מאותו המין אינו מבי מבין אחר מביא וקור ר' יהודה או אף מאותו המין מביא וקורא •

גמרא מה טעמון דרבנן הגדתי היום פעם אחת ומה היום שתים שלש פעמים שהיו מביאין מכל מקום ר' יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא • מה נן קיימין אם בפירות שהביאו שלש לאחר רה על הפירות שהביאו שלש קודם רה מבון שלא הביאו שלש לפני רה דבר ברור הוא שלא השרישו קודם לעומר והן אסורין עד שיבוא העומר ויתירם אא כיי נן קיימין בפירו שהנטו קודם חמשה עשר בשבט על פירות שהנטו אחר טו בשבט מבון שהומן חדש על ישן הוא מן חדש על הדש כביא וסברנן מימר לאחר הנובה אבן קיימין • א"ר חיננא בזמנן •

מתני הפרישן בבוריו ומבר שרחו מביא ואינו קור והשני מאותו המין אינו מבי מבין אחר מביא וקור ר' יהודה או אף מאותו המין מביא וקורא •

גמרא מה טעמון דרבנן הגדתי היום פעם אחת ומה היום שתים שלש פעמים שהיו מביאין מכל מקום ר' יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא • מה נן קיימין אם בפירות שהביאו שלש לאחר רה על הפירות שהביאו שלש קודם רה מבון שלא הביאו שלש לפני רה דבר ברור הוא שלא השרישו קודם לעומר והן אסורין עד שיבוא העומר ויתירם אא כיי נן קיימין בפירו שהנטו קודם חמשה עשר בשבט על פירות שהנטו אחר טו בשבט מבון שהומן חדש על ישן הוא מן חדש על הדש כביא וסברנן מימר לאחר הנובה אבן קיימין • א"ר חיננא בזמנן •

מתני הפרישן בבוריו ומבר שרחו מביא ואינו קור והשני מאותו המין אינו מבי מבין אחר מביא וקור ר' יהודה או אף מאותו המין מביא וקורא •

גמרא מה טעמון דרבנן הגדתי היום פעם אחת ומה היום שתים שלש פעמים שהיו מביאין מכל מקום ר' יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא • מה נן קיימין אם בפירות שהביאו שלש לאחר רה על הפירות שהביאו שלש קודם רה מבון שלא הביאו שלש לפני רה דבר ברור הוא שלא השרישו קודם לעומר והן אסורין עד שיבוא העומר ויתירם אא כיי נן קיימין בפירו שהנטו קודם חמשה עשר בשבט על פירות שהנטו אחר טו בשבט מבון שהומן חדש על ישן הוא מן חדש על הדש כביא וסברנן מימר לאחר הנובה אבן קיימין • א"ר חיננא בזמנן •

מתני הפרישן בבוריו ומבר שרחו מביא ואינו קור והשני מאותו המין אינו מבי מבין אחר מביא וקור ר' יהודה או אף מאותו המין מביא וקורא •

גמרא מה טעמון דרבנן הגדתי היום פעם

פעם אחת ולא שתים והכי מתניתא בכפרי הגדתי היוכבעה להת
בעגם הוא מביא ולא שתים מ"ל הלי קרא לפי הוה דחמת
לעני בני לחם כרכין עם כל זה לחמם כפלה הגדה הוא דמתת
שתים להת ולא שתים וכיון שכן שבא הני לא קרס הרמטן
לפיכך אמר ולא שתים והוא מייתי
ראיה לדבריו וקודם מלכות
לכתוב העניין צריך לומר ליטעם
ולתן כלשון הלשכה אל ואחר
לכיל לפרש דברים אלו והכי
ממש שנתקה הלשכה אל כלשון
הנו משמע פשוטן כתוך דמתני
שהשתנו מכי ואינו קורא וכרבנן
הרב הכא ואל הברים בכורים
קודם מביא וקורא מבנה שלו דבכורי
ובתוך קמל ע"כ והכי נמי משמע
מפירוש המשנה שכתוב ואל שבני
הוא אותו שמביא קרקע ואינו
מבי אלמותו שמיון שהביאו הרמטן
וקורא ואחר הכי בכורים שנלקו
היום לה". ואמרו פעם אחת
אתם מניך ואין מניך פעם שני
ואין יכולה לומר הני מילי כלפרש
אחר אבל בשני כלפרש מניך
וחוזר ומניך ואינם אל ה עכ"
שרי שתוכם כרבנן שהשעם הוא
שם דשנדתי היום ואינו דעת ר'
יהודה מ"כ נראה שפוסק כתוך
וכיון שכן קשה למה לא שמרכלן ושם הפרים מביא ואינו
קורא שנת הגדתי היום ר' יהודה מתני מביא ואינו קורא
שנת לשבר נתת לי לכך ונעשו הכל נמי כלשון זכר ונעשו
ותן וקנטו שכתוב כאותו פרק בכורים שמחת מן שמיון וקרא
ואוהב והביא בכורים חמין לאחר לאינו קורא עליהם שנאמר
שנדתי היום פעם לאחת שכתב הוא מגיד ולא שתים על
כאן לדרשה דפסוק שהגדתי לשלם לאחר בשני שמיים מפרש לים
והשיבו לא כתוב דתקן מפלם הגדתי בשני לשנים וכי תימא
כותיה ולא כשעמיה זה דוחק ועוד לכפי שמפנה הפם טעם זה
כמו שכתבו". ותו קשיא דאי אמרת שאותו שלשלכה דלא
כתקן לא כתוב ולא כרי דתקן בכר קרא בשני לשנים כמין אחר
ורי בבר קרא כשלם לאחר במין אחר והוא כתב לרב לאחר בשני
שמיון". ולפטה זו נטה הרב מהלשם אל כמי על רש"י שהם
שכתב רש"י בהומם הגדתי היום פעם לאחת בשנה ולא שתיים
והוא אל בפיפרי דאל"כ היה לו לומר לא פי שם הביא בכורים מאחל
הפיני ואוכל בכורים ממין אחר לאינו קורא על הן עבל
והנה ליכא דמשמע דתוקע"ל להלשכה מה שהקשינו מקל דהיכי
אתה הן קרא לרבנן דהגדתי היו דמשמע לשלם ש"מ ואינה מיירי
בשני לשנים ועוד דעל כפל הגדתי לאחת והכא ליכא שת
מדת כמו שכתבנו". לפומת זה מכין הוא אל שפי היוצם בדהוה שם
שעתון דרבנן מלוכדים בשני לאינו קורא שפני דכתיב
הגדתי היום ואתי קל היום ליום שהגדה לאחת בשנים ולא שתים
ופיטון כאחד ש ואפי' בשני לשנים ש"מ כיון שתיון דשם קרא על
כפל הגדה ואפי' בשני מיון לשני אחד שלם נמי נמרין
כשאת בשני לשנים וכמין ש לאחת ולא שתיר קיון כיה לדבק
דשם שלם בשני לשנים הוא כשם שאתה מוצא בכפל שלם
ש"מ שכל הכפל הוא ואתם נמי מיון לעבוד בכל דוכן שי קמל

פעם אחת הוא כגיר ואינו כגיר פעם שניה ולית
ליה לרי' בן אית ליה באדם א אבל בשני בני אדם
כגיר וחוזר ומגיר.

מתני' הפריש בכורים נטלו נטנבו נאבדו
או שנטמאו מביא אחרים תחתיהם ואינו
קורא והשניים אינן חייבים עליהם בשום חומש
נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא:

גמ' אר' יוחנן בשם יהודה אר' שנה אותה והני
בן ר' שבן יהודה אומשום ר' שמעון שניים אין
חייבין עליהם בשום חומש: ר' שמואל בר רב יצחק
שני לוקחין אפילו מן השוק כדי שיביא לון כתוספ'
בכורים או כעשור בכורים אין העבדונין בתוספת
בכורי פטורין מן הדואי וכש הדבאי אין העבדונין
בעשור בכורי חייבין מן הדואי. נטמאו בעזר נופץ
ואינו קורא ר' חנא בר עוקב בשר יוסי בר חנינ נטמאו
הבכורי הפלי ניתנין לכהן שנאולק הכהן הטנופו
בתניתין

קרא בכפל שהגדתי הוא דוק כמום מ"מ בכל בכורי לפי כמין
מ"מ וקורא וכיון שכן נמי כי קאמר מני דרבנן מנא"ר
הגדתי לא בעי מימר דהגדתי מפיק ליה כ, מכשים שמ דכו
היכי דהתם בשני מיון נמי מיון לכ' לפטים ש"מ כ' לי הגדתי
דמים לכ' לפטים שמ לשני מיון
ומפום שכו הלשכה אל בשכתב כ
הלשון הרמטן שהו שם שייך לכ'
לכשי לא קאמ שמ הגדתי דלמא
מפיק נמיר לכל כלשון לחדוש
דשיון לשני מיון כשהם שמ הגדתי
היום ונמצא נ"כ דכשני הלשונות
פוכח כתוך כמ"ו ולפי זה כבר
שתרו הלקוקים שלקדקמ
לרבנן שכו מפקי מיניה
והלכל כשלמיתם מכולהת כלל
היטב לרבנן צריכי מ"
מיון כיהוכר:

מתני' נטמאו בדרכו: ובזוז
מלפני לשול שלל ולכוף
כזה שהוא הגזלה לשיטו הכעלים
בנגבו שלם כפי שכעלי כלהגדה
כגון שנפלו טיט. ונטמלו קודם
כניפון לפר שפי מביא לחרים
תחתיהן כשעור הלשלמי דכיון
שחייב כלחריותן לרתן לקרן
דמים הוא חייב כלותו שעור
והשניים אין חייבין עליהם חומש
ללא קדמי דלמו הרמטן שי ברי ון כתרומה וחייבין על"י חומש
פדתן כפרקין דכמיון שתר מה ובכורים חייבין עליהם חומש
ולאינו קורא דמיון דלמי ולאינו יכול לומר מ"ל כל כרי ה"ת
נטמלו בעזר ה' דמשמניהן שם שור לאינו חייב כלחריותן ולאינו
מביא לחרים שתחייבה שלא כיגד יעשה נופץ לותם כלי כועד
זמריך לומר לה דות דלא מצו לכתוב לך מכנס ובנכסת
מהלשם רלתי כתוב נטמלו בעזר ה' מכי ולאינו קורא ופרס הוא
אל מביא ובר לכלשה תכל לא כשעור הלשלמים דהו לא מיחייב
שם בנמ כלו' נופץ מנעזרן בעזר בשם והשלי לכהני ע"כ ומשם
מדברי דנופץ הוא פירוש שנגמ מפרש ולתי במשנ' כלשמתי
דלן כתו כמשנה נופץ וכ"כ הלשכה ורבני מיון אל ובלשכה אל
כתב שם כבר שר ונטמלו בעזר נופץ שם ולאינו קורא ובת שרלכר
שלא יביאים שם עד שיתמכם לועד שיקבו ע"כ כל כשאו לנמ
דלמ' נופץ ולאינו מביא כתת לפורו שלכהן בלכיל לכהני ולאינו
שם עד שיתמכם לועד שיקבו". גמ' מפו אחרי לפי שם לות
שם דמתני דהשני לאינו חייב ובתמ מפו"ת זני שנ לות ולאינו
ר"ש כן היה דבמיון ולאין שלכ כשפרי שלני רבנן המביא חרים
ואחרי דמתם דחני לחדיוק קדמי ואחיב עלי מי שומטלנקלמן
שנוק ולא כשיקרק שלו לאינו קורא ובדמי הוא לשיכך לפי מן
שנוק שפיר דמי שם לת עבד לון להכיסניים לעכן אע"פ שרות
כה ושם כבודי לת שבדלון ולאינו שהפרים כבורי ולא כ' הוסיף
עליהם מיון כדלית כך כתר מן כעשו בבורי לת עבד לון ולאינו
שפיר עטרין לתהכבורי בשלאינו מוכרי שם שתר שם עבדינון
שטוחיון היו לאחיוכם דקדל לו ולאינו שבכורין בעשו כך היום מיוחם
כדמלי וכן כורה כדתני שם שלי נתנון לכהן דכתי ולקח לך
שכהן הטוב שמי שחוקה בכהנים שם הטב לשלם ליש ולא שכהן לת
שנת שבכורי מיוך ואינו לא ט שנת שלו לנדו ולא הוא יכיכך
מתני'

מתניתין ומנין שרוא היה באחריותן שנאמר הבא בית ה' אליך בלבד שהיה באחריותן עד שיכניעין להר הבית דרי שהביא בכין אחד וחזר והביא בכין אחר הרי זה אינו קורא:

גמרא דרי אבר ר' יונתן הניר' שמעון בר יוסי ואמרת ושברת הוי אומ' על השבחה:

מתני' ואלו מביאין וקורין וכו' ובעבר לירדן ר' יוסי הגלילי אומר אין כביאין בבורים מעבר לירדן בבני שאינה ארץ זבת חלב ודבש:

גמרא תני ר' שמעון אומר אשר נתת לי פרט לשנטלתי מעצמי כה בינהון אר אבין מד' ולא שנטלתי ובו' הני שבט בנשה לא נטלו בעצמן ובד לפי שאינה ארץ זבת חלב ודבש אפי' בן אינה ארץ זבת חלב ודבש:

מתניתין הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו מביא אחד וקורא רבי מאיר אומר אפילו שנים קנה אילן וקרקעו מביא וקורא רבי יהודה אומר אף בעלי אריסו והבירות מביאין וקורין

גמ'

מתניתין מהכיח ממין למין ומהכיח ממין למין דרי זם לומי קורמ למי נכרכם לרבי יהודה מף על גב דרבי יסודה למד מניד ומזר וקורמ הז לומו קורמ למד רבי יוכמן למי נכרכם מסתמ מסמע דלכבכן קממר וקסיק ליה דהסתם כבני בתי דרם מוכר ונוקח שנו מכמים לעול מסבני לומו קורמ מסוס סנדתי היום ומעמ מסם כ'לסים וגם הרמטן לומי קורמ כלרם למד מכבר קרמ פעם למת מוכעיח וממלי הניכח לה לסבי קממר למי נכרכם לרבי יהודם ומכוחמ סיח דמל' מסוס כוכר דכמין ח' הסבי קורמ מיהו סיומו כבני לסבים מכל כלרם מ' כיון מקרמ טוב לומו מוזר וקורמ למי על מין למד' לל יוכמן תני רבי ממעון וכו' לכולהו דמתני' קאי נכזו וכמקו ונמכדו והכיח ממין למד דמ"ל לומו קורמ וקממר מסוס דנמר בבורים ולמרת ומיחם הוי לומר על הממחם כלו' מכמין הם"ם מ"ם ולא כמין הסבי דכיון דנמכדו ולא כתנע' עליה' לגו ממחה לומו מיכח ויהיו וכיון לממכתה דלטהרי ים טעם לכח כדכתבי'לו דמנטמלו קאי דכיון דנטמלו ליכח טיחה ומ"ה לומו קורמ'וכן כתב רביהו מעמן ז"ל כבני ממחה יעיין שם:

מתניתין ומעבר לירדן נראם לי דהכי קאמר ליכולין לבבות בבורים מעבר לירדן לפיולי מלומ זכת חלב ודבש ובטעם שנתנה להו כדכתב הרמ"בם בבי' מעמם ומה שכת' רבינו מעמן ז"ל דהם מעבר לירדן קאי מכל מבני מדבר לעיל אלו מביאין וקורין מפירות שבהרים ומתמרים שבעמקים ומוציא מעבר לירדן כלו'כל בני דמביאין היינו מעבר לירדן ולא ממקומו'מחרים בדתנן בריש פרקין במין שמוכר לכל בעבר לירדן מעלו עכ' לא ירדתי לעומקו שמא כוכתו לומר מעבר לירדן הוא דמביאין מכל הני מכל מסת מקומות לא שמא כח לומר כ' מפירי שבהרים ותמרות שבעמקות מביאין לבכורים אלא מאותם שבעבר לירדן מאי מ"ם שבים ומן המוכר ואין למר כדתנן בריש פרקין אלא בפירות מבמעמקים ותמרים שבהרים אלא מן המוכר ולם כוכתו כאומרו מעבר לירדן היא דמביאין מכל הני כלו מפירות והתמרים המוכרים כמעמ דלעיל דמין מביאין לכל מעבר מקומות לא כדתנן בריש פרקין מין מביאין מפירות שבעמקים ותמרים שבהרים וסיינו מאותן המוכר ול' לפו דאפי מותם שמוכרו בשנה פירות עמקום ותמרות הרים מאין מביאין מיכא דלאותן מעבר לירדן מביאין מסום דמעלו ה"מ מבהרים ותו דכל הני דמביאין מסמ"ל דקאי לשנכמכתנו המביאין ולם ל"ל מעבר לירדן פירוש מאין דכלוקי מיסו ה"ק כוותי' מאין דעבר לירדן מביאין מכל מעבר מקומות לא כדתנן בריש פרקין ומוותי' מאין מאותן המוכר מה כל הני דקתמר ושיר לפי כל הפירושים שלומ מחלקת תנא קמא ורבי הגלילי הוא מן הקנה שהקבלת קבר דמין מביאין לא מעבר לירדן ולא מסום

גמ׳ לרבות והכירי בתי אבות לרבות קבוע ועומד מלבות בתי מדרש אלא לרבות לו מכיתין בקרקע זה לבהמתו של זה • לימא מכיתין ומפי לשלמא נמי לא מסכת דשטרי תנאי • מכיתין קרקעין דהוי כקבוי להם • ויכולין לו מן המזומה לאחר כתת לי ונפלו לקוי

הן עצמן דלא מבעיא מכיתין בשבול כעל הדרך בשלורין דמצו הוו שלית להו לאף הן עצמן לאחלוקי מכיתין וקורין • כהכירי בתי אבות הוא דמרישין לאחר כתת לי ונפלו לקוי דמצו הוו שלית להו לאף הן עצמן בבריית׳ מסן מרישין לעולם דלא מצי מכלק להו ומלינן בריית׳ ולא תני ולא תסכם לה דתנאי הוא • ואפי׳ בכה״ג קתני לרבות לסין מכיתין בבעלי אריסות וחבירות היא מתני ולא בבתי אבות דבקבוע מודו רבנן לרבי יהודה ומסכמת סיפ׳ • שוי בעיון מומר בסבין חרגיו למימר מתני׳ היא בארים וחבור בס פליגי רבנן ור׳ יהודה בבעלי אריסות מומרס ורגילין בארישות הוא דקתני • ולא בארים לבעה ולמעוטי ארים לבע׳ דמתרם ירד לאומות ואומו רגיל בכך הא בארים לעולם וכו׳ דלא מיירי

מתני׳ מהו ארים בחומו קרקע לעולם דלא מצי מסלק ליס דלעולם מודו רבנן דמכי׳ ובל סבן בארים בתי אבות ולהאי פירושא ניסבין חבריית פליגי • ועירוב ור׳ סילא בתרתי דלר׳ זעירא אפי׳ בבתי אבות פליגי ובל שבן בארים לעולם ולר׳ הילא למפליגי אלא מאי מהו דגיל ומפי מסלק אבל בלעולם מודו בולי עלמא ובל שבן בקבתי אבות ימיק ר׳ אבא דבארים לעולם ס״ל דמיירי׳ הילא בבע׳ יוחנן ולא פליגי ר׳ אימי ור׳ הילא אלא בארימי בתי אבות דבעלי אריסות הן דתנן ולא תני אריסין וחבורין בתנן בריש פרקין ובעלי אריסות מסתע מסס בעלים בשר סית דלא מצי מסלק ליה ובסתם היא דפליגין רבנן ורבי יהודה אבל אריסין וחבורי בתי אבות דבולי עלמא מודו דמבירין וקורין לרבי אילא ואין בל זה בללבלות הרב רניהו מסה בר מיומין אל עד בבה הגיע מה שבתב הרב שנזבר במקום זה ולמען הבית הרבר בשלמות צריך לבתוב בבן מס שבתב לעיל בשסבם דה אריסין והחבירות והגזלן הין מבירין וזה לשונו בבוף פרקין ובתן בפלוני רבי יהודה למתניתין ידע שים לתבע חלוקות אריס וחבור לעשה שיהיו רגיל וה בו אומן ובהא בולי עלמא מודו לאומו מבית ואריס וחבור שרגיל ואומן ובהא פלוגתא דאמוראי ומסיק תלמודא דהא נמי מודה רבי יהודה לרבנן דאומו מבית מסלק ליה ובהא אמרו מתניתין להסא ובארים לעולם דלא מצי מסלק ליס פליגי רבי יהודה ורבנן בבוף פרקין דלרבי יהודה הסא אומן ורבנן פליגי עליה ואריס ואריס בתיאבות אבא דאמרו רבנן ואיבא אחרן דאפילו אבא פליגי רבנן בה בארים בתבתי לך פליגים בחיובא אבל הרב בבובב בתבתו ובירושו לאחן יהיה לך לאריבה בסיעתא ודוק:

פרק ההרומה

מתניתין התרומה והבבורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורין לזרים והם נבסי בהן ועולין באהד ובאחד ומעונים החיצת ידים והערב

פרק ההרומה

ההרומה והבבורים וכו׳ בתב רבבו שמשון ז״ל בפי׳ המשנה ז״ל חייבין עליהם מיתה וחומש בס פ״ק דחלה קתני בי סמי נוהג בבי חלה וקרומה ולין בבורי בדין קרומה דמקום דדרפונין ותרומת יריך אלא סבבורים עב״ל ואיבא לדיוקי דמה מבדם לנו הרב ז״ל דפ״ק חלה קתני בי סמי נוהג וסלא פסוט הוא ומה מעלה ומוריד לאחרנו ונראה סהיוקם לו לרב ז״ל לאחלויי קאמר בבל דין התרומה דחייבין עליהם מיתה וחומש ופס נבבי בהך ושלחה הא תניא לה בסבתת בל הדינים הללו ומה לו לשנותה פה להבי קאמר דלא קשיא מסוס דבל הדינין האמורים פה בענין בי בורים מדין תרומה הן דאתינן עליהו דבתיב בהו ותרומת ידך חלו סבבורים וביון שבן מה שאמר בהרומה מין הבונה להורות לנו בהן דין תרומה ז״ל לומר דמסוס דלא תקשה לתרומה ותרומה יש לה דינין חלה הבי נמי בבורים ומסוס מבבי תרומה והלה דבמסבת הלה בי מתניא הבי החלה ובתרוייהו חייבין עליה מיתה וחומש ואתי מלי עבדה ס״ת תרומה הרי מילתא ממוסף בסבבת תרומה חלה דמסוס דחלה לאיבריה תרומ׳ דבתיב חלה תרומו תרומ׳ וכאיבריה בת בתיב מיתה וחומש מסוס בבי מדבר לה ות״ב והד פליג לסין הרב ז״ל יבין עליה מיתה וחומש דלא תקשי לך דהא תניא לה בתרומות ד׳ ון תרומה דבבי נמי תני לה בם קמא דחלה נעב ן חלה ותרומה והבא נמי בבי והיינו טעמא מסוס דרין בבורים בחלין תרומה מתרומת יריך לפיבך הוברח לסזבור בבן התרומה לומר מסוס מלאחר ד׳ שנה וחלה למד מתרומה ומיבו ליבא למידק מ״ב לחלוי לא תני הבא שבבורין תרומה בחלה דתני התב החלה והתרומה לן ניתני התם התרומה והחלה בי סבא לסיון הם ול בוון דבחלה בתיב בתיב חלה תרימו תרומה ולא לתיש מסוס בת לומר שים אחרות שלא מבואר מפני וה לא הקדים התב תרומה להלה דמה שבקדים הבלה שעבר המסבתא היא עליה לבל הבא דמה שבקדים הבבורים תרומה מיבו בבאור דקאמר בבורים תרימו תרומה כי התב הלא לתיש מבו מידך דבמריבין יד מסוס בבי בקדיב התרומה מסיק מלמד בשולטן וסבן זה • חייבין עליהן מיתה הם מבלן זה בשוה • וחומש הם מבלן בשונג והא דתניש בתיסמת לאחר בתי ומה יותר מבבורים שהתרומה מדעת ומייבין עליה חומש ובונג בבל הפירות היה עיקן בבבורים התם מי ליבבורים שקדם עליהם שם בעלמא ולא הביאם עדין לעזרה והבא מיירי לאחר ביאתם לעזרה ואפילו קודם קריבה ותביפה לא העבבי דבי זבדומו לבתיב • ואסירין לזרים אפילו לקטן דהב ולר׳ לאחר הבי ולמר הבי • וסן בבסי בהן לקרש בהן את הלחם ולבנות מהן עבדים וקרקעות ובעל חוב בוטלן בחיבו וכו׳ בהן בבוף מבלתין לאשיתי שבועית ומעבד בבי ועולין בפחר ומאה אם נתערבו בחולין • וטועבין רח בת ידים

והערב שמש או בתרומ' ובבכורי מש כן בבעשר׳ גמ׳ כתיב ואני הנה נתתי לכם את משמרת תרומותי שתי תרומות התרומה והבכורים התרומה דכתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו והבכורי דכתי׳ דבתי׳ והבאתם שמה עולותיכם או הבכורי דכתי׳ ולקח הכהן המנא מידך או נאמר בקדשים הכתוב מדבר מבר כתיב ברת בקדשים והא כתיב וברת בקדשים וכי יש מת וחוזר ומת ברנא ובו ובהנא שאל לר׳ זעירא זר שאכל תרומה אל בעון מיתה בן דצלי אמר אני ה׳ המביק הענין ר׳ היא בשם ר׳ יוחנן זר שאכל תרומה בעון מיתה רב אמר כהן שאכל תרומה בטמאה בעון מיתה מתני׳ מפיעאלר׳ יוחנן אוכלי תרומה בזרים טהור שאכל טהור וטמא שאכל טמאו טהור שאכל טמא וטמא

קפי׳ לפירות. והערב שמש שטבל יום לינו לוכל חמס על טיעריב ממנו. מם כ כמעשר כמעשר שני דלין כו מיתה ולא הזמם וכל עכמו נאכל לזרים ובכלי כעלים כמו לא הוו דלא נתן תלת לאכולם ולמיתה כדלזיתת כמ׳ מעשר שני ולא כעי לאחר מלא שלא בטל כרוב כדתניא כתפכת ונמיתי לא לקמן יהיו טבון הער שמם מפי לתומת דלוריתת דתנן שכל ועלה לוכל כמעשר וכפ׳ הערב ל׳ מקרא דכתי׳ ולא יאכל מן הקדשי כי אם רחצבשו כמו שלרחן בטרו כמו יאכל ומין כריך הערב ממנו כתיב ומכי כתיי לכם לת משמרת תרומותי כ תרומו התרום והבכורי תרומה דכתיב ובו׳ מלמן יה ממע דממעמר תרומותי מכיק לבכורי ותרום מקרלו ג׳ הבכורי תרום ולפי זה קשה דלמתי מצטריך למיתי קרא דמשמרת תרומתי לום מהבכורים תרום ולא קוף קוף מוקי קרא דותרות יד דהיינו קרא דהבאת ופו׳ ל׳ מכם מפקי לסו ולא קרא דמשמרת תרומתי. ותו דלמ מפי׳ הכורי כמו מתרומותי דנקרלו תרומה ל׳ מלי בעי כתב הכי לו׳ תרומה דכתיב וכו׳ והבכורי דכתיב וכו׳ דלפסוק דתרום׳ כני לחייב מיתה דכתי׳ ומתו בו ולמה ל והבכורי דכתיב לי למיתה לתת לכה לא נמרינן שם למיתת כלל ומי למ׳ דר קרלו תרום׳ שם לא נדיב דתרומותי קאמר ונמרי לשתי תרומו׳ שם תרומה ובכורי. ולמיתי לר מהשם זל החלוף השטה כזם וכת׳ נשחל זל כתי ומני נתתי לך לת משמרת תרומותי כשתי תרומו׳ לכתיב מדכר דכתיב ומרו לת משמרתי ולא יעלו עליו עטל ומתו כו כי יחללוהו והבכורים קרוין תרומה דכתיב ושכלתם שמה עולתיכם ובקיכם ומרו׳ לכם או הבכורים דכתיב ולקח הכהן המנא מידך מ׳ נאמר בקדשים הכתוב מדכר כבר כתיב ברת בקדשים ויהא מיתה וכלת בקדשי וכו׳ים מת וחוזר ומת ע׳ כ הנקטל וכתב בפירושם ולל כשתי תרומות הכתוב מדכר ל תרום טהורה ולחת תרום׳ טמל׳ ומתכת תרומה טמלה לכהן כלמ׳ פ׳ כל משם וכפ׳ הערב ל׳ מקרא דכתי׳ ואת בשרו לא יאכל ומקרא׳ יכו לתי׳ דכתי׳ משמרתי ולא׳ משמרתי עלין חטל ומתו כו כי יחללוהו לתרוייהו קאמר ומכי לית ל לקמן לוכלי תרומה כזרי טמור וטמל׳ מכל טמלה וכו׳ כעון מיתה ומך דרשל גופל דרשי נמי גבי בכורי כין טמלי כין טהוריס כיון דתרום׳ מיקרי ולא יאכלו עלין חטל ומתו כו ולעיל מניה כתי׳ וכל הטמא בתוכו ולחר ילכל מן מקדשי ומס כפ׳ הערב לכתרום קלי בקדשים שכתבו מדכר דכהנים בפרשה נמי כתיב מכולה קדשים דכתיב שום לחר יקרב ויקרב מל כתב דילכל הוא דקאמר. כבר כתיב ברת בקדשים שהם פרשתן. ים מת וחוזר ומת דברת קדוש עונשים למיתה כידי שמי על לנשם שנטמא וו שכתב מיתה שכל מקדשיו שנקטל בשוגג ושלא נשחט שיעורו ולא יאכל לעולם ולא יקרב לגבי מזבח ולא יהיה לו חלק בקרבנות שכתוב בכל הקרבנות שהם לאשי׳ ה׳ לומר לך שכל שנטמא ונכנס למקדש ול

טהור שאכל טמא כהן טהור שאכל תרומה טמאה בשעת הדחק
כשמוך ר' כה כר ממל ור' יוסי · טמא שאכל טהור כהן טמא
שאכל תרומה טהורה כולם עשה שנאמר וכל קדש לא יגע
ומפרשינן כף בעזרה קדש היינו תרומה וכף לאור כתיב נמי
לאור תגע כו ונטמאה עד שערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ
בשרו במים ואחר יאכל מן הקדשים · וטמא שאכל טמא כולם
כדרבי שמעון יאכל ועל כל תרומה קתני מדקתני בין טמאים
בין טמאים · מה תמית למר טהור שאכל טמא בעשה מה רחית
למר שכבן טהור שכל תרומה טמאה שהוא בעשה אם לא הזהירה
תורה שיהא לוקה כדין הוא שלא יאכל מן הקדשים כשהוא
למר יאכל מן הקדשים מאי מן שלא ולאי לאתויי למיתר ממקומות
אכל ומאי כיהוי מקנת סטיורי · ולייקינן הא טמאי לא קא משמע
לן שכבר הוא שלא יאכל מכולם עשה וקים לן שלאו הכא מכולם
עשה עשה ולכך לאחר להוא בעשה דשלית מכילתו שהן לאו בלאו אחר מכילתן בטהורים · מתיב שמע כל אשר
לו בנפיר וכו' לאתא לסיושי דלאו הכא מכולם עשה עשה מדתניא
מתיב שמע כל אשר בחים כל זכר תאכלנו מכל אשר לו בנפיי וקשקשת תאכלו וכל אשר אין לו בנפיר וקשקשת
לא תאכלו הרי אמור מכולם עשה עשה ולכך לאחר להוא הכא
מכולם עשה עשה מדתניא מתיב שמע כל אשר לו בנפיר וקשקשת
לא תאכלו וקתני מלתא אמר מהכא אלא אמר מהכא ואת זה
תאכלו מכל אשר בחים כל זכר תאכלו וכל אשר לו בנפיר וקשקשת
תאכלו הרי אמור מכולם עשה עשה ולכך לאחר להוא הכא מכולם

בש"ס יוחנן לא בעידנא מכנו אבל מבעיר אתה
את ההרוכה בטוכאה רבי עירא בשם רבי אלעזר
מנין למעשר שני עצמו שנטמא שאין כדליקין בו
ת"ל לא בערתי מכנו בטמא ראוי לפדותו ואת
אברה הכין לא אתי דלא או בלקוח במשקה מעשר
שני שנטמא בדאר יהודה או בבבורים שנטמאו
לדה' וכעונין דהייבדים וכו' כיה שאין כן במעשר
הבן הנינן נוטלין לירים לחולין ולמעשר ולתרומה
ולקדש מטבילין המן את אבר דמעשר שעון דהייצה
ודבאת אבר אין המעשר שעון דהייצה הקדתיבר
שעון דהייצה רבנין הן דתיבר אין שעון דהייצה רבי
כאי דתנין הבן בל דשעון היאת שים מד"ם בטמא
את הקדש ופוכל את התרומה ובותר בחולין
ובמעשר דברי רבי מאיר וחבמים אוסרין במעשר
ולא עביץ לן דא דאר שמואל בשם רבי יעירא
ברו וחבמים אוסרין בטעשר הנאכל נופו מלאכול
בטעשר מאי בדון הן דתיבר המעשר שעון דהייצה
בוצה לאבול הן דתיבר אין שעון דהייצה בוצה
ליגע ולאו הוא רוצה לאבול ולאו הוא רוצה ליגע
אלא בשום נטילת כרך · ורא תנינן הרוכה וכי
יש הרוכה בשום נטילת כרך אלא בחולין שנעשין
על גב נהרה הקדש וחולין שנעשו על גב טהרת
הקדש לאו בחולין הן תפהר או כרש בן אלעזר
או בר אלעזר בר צדוק או כרשבא דרניא אין ידים
ההלות לחולין רשבא אוכר משום רבי יאיר הידים
ההלה לחולין ולמעשר שניות להרוכה או · כרבי
אלעזר בר צדוק דתנינן תמן חולין שנעשו על גב
הקדש דרי אלו כחולין ר אלעזר ב"ץ אוכר הרי אן

בתרומה לטמא שנים ולפסול אחד ׃

מתני'

כפ' סערל לטכי אתא ר' יבהו ואמר דכפ' מעשר שני שמוכה
לפ בבורים כתוך ה לו בתיב ולא בערתי ממנו בטמא והאי
ממבו קא לקרם הכתיב לעיל מיניה דכתיב בערתי הקדש מן
הבית ותכמן דבבורי לויקרו קדש כדאמרינן לקמן דבי כר אחא
אומר בערתי הקדש הקדש
העלון והיינו פעכורי כפ' נרה
לעיל וקאמר דלא בער ממנו
בטמא מכלל שהיה עובר על
בבורים מחלוש היה עובד על
דאין בבורין טעתו כתנו להלקה
ומה תכן נא לרובין נעזרה ·
מנין למעשר שני וקדש דכתיב
למעשר שני אתי דאיקרי קדש
בהדיא כפ' כחוקתי ולמה
נקאמר דלא בער בטמא מכל
בבורים לעולם אימא לך כתנו
למשקה להרלקה בין טמאים בין
טהורין ופריך ליה הטיבול פרי
לבדות ויבד תמרינן בפ' אלו הן
הלכות מכין למשקה בטמא מפרשין
אותו בגמ' לא קובל טומאה ואין
בידו שם מכילה ואה אמר הכין
בתחילה פמשקה הכין שים לו
פרישה אין מי ליקי כו הלא מוכח
אתה לומר הלא אינו אלא כלו'
הכי לא בערתי הלא אי אפשר בלקוח
בכסף מעשר שני ובדבי יהודה
דאמר כפ' הערל דיקבר אי
בבבורים יבדבדי הכל ואי
בבבורים טמאין לא נתכו להדקה
הלא רופבן על מירקבו ומעשר
שמוש כסף הלמבם שכתב בוסטם
בעודם וכתב עליו יג פוס עד
שיתמכסו וירקבו והוכ ומוהו
לעיל על מסבת דהפרים בבורין
ו.מקו ואפס שנאמר הלא תיאת
ונפבם להוציא שמיבין מלכלים לך
מפ חון להדלקה קמ"ל דיב חים
עד שירקבו וכו' · תמן תנין
בפ' אין דורשין · לחולין עד פרק
דאשין · ולתרומה עד פרק ט' ·
ולקדש לכל שלמים אי אפשר
ואפס לבמבים · מטהילין
במקוה פירות ומעשי שהן שתם ידים הלא ידיעון אי פגעו
בטומאה דתורייתא · לתניתן תמן פ"ק דיבים · כל הטעון
ביאת מלכלי פרים דתלוי יתא טבול יום ואינו עולה
בו מלא בגדי כהונה וכלים שנטמאו משקין וכל הבאין מחמתן
פ"ק דם כת כלן טומאת שני לטומאה נזרו עליהן · מטמא את
הקדש משמשי שלמי ושמ' מעושה רביעי · וכי שלמי החר מ'
דשלים בתרומה פסול ולא עביד כדתני פ' המוכר
נמות בחולין וכמעשר דברי רבי מאיר וחכמים אומרים לא כלום
בטולת ידים הלא עבדי שלמי וחכמי מוכרי כלא נמי לא עביד
שלמי מ"ב דברי בהדיא דרבי מאיר ומתני דהכא כרבי ·

ולא שמיע לך כלו' ואין תרומתו יפה דהא נפסל ר"ל חכמים היא
כל נופו ומהילא דבי מאיר דמתיר בכל נופו הוא הלא מבל בטולת
ידיה דבע' כעי · מאי כדון מ"ב דדרין לקופין המלאת מחר
טעון רחיצה וכמן לא ומוקי לה רתמן מיירי בדוחק ואין בדוחק
כדוחקא לינע ופריך וטו לאו הייבו
מבילה לאו היום בגיעה בכל
היום כיון דמדין מומלה קא
לתיבן עלה וסדר מתות לוקמת'
ומוקי דתמן מיירי בכתם
ומה שבי מבריבת בטילה למעשר
ולחולין מחוסר סדר תרומה כדתנ'
בפ' כל הבשר בי לחולין מחוסר
סדר תרומה ומקני דהכא מיירי
בפירות דליבא מחוסר סדר
וכדתמרינן שבוטל ידים לפירות
הבי הוא מגבי הלום וכריך והא
תניין בפ"ק דחגיגה תרומה
ותרומת ליבא למימר מחוסר סדר
דבפת לחד מטלין דהא תקנת
נמירה היא בכל שפי עומה שליבי
וכי היבי דבתרומה לא מבית
למדת מחוסר סדר רבע"ה גבי
חולין ומעשר דכהדם מתניו
ובדבור לחד נאמרו על כרחין
לומר דלאו מחוסר סדר ולא בל כן
מוקמה בפירות כדמוקמת לה
והסתם כהך דיוקא דדייקינן
שיבא לן קושיא לחדותי דנבי
חולין לפי כפירו בעון כי דומיא
דתרומה ותקני לן לההיא דנמי
הרוח וכו' ותבני דהכיא דתנינן
מיירי בחולין מעשו על נב
סדרם ומעשר הסרוחס כיהאי
גונא ומ"ם לפי פירות עבדי
שלמי וכם נטילה ותתני דהכא
במעשר גריר דומי לחולין גריר
ופריך וטו לאו בא לין הן ולא
עבדי בה שלמי ומתני חסתר
לי כרשבא דים תחלות לחולין
ותתני דלקורסין בידים תחלו
מיירי דמדינא בריכין נטילה
דמכרי שפי ומעם כי ס"ל ותרום
דתני גבם כדיבם דהיינו פניות
דעבדי שלמי ובעב דמ' חולי
מפרם ומי מבא ידים תחלות ומוקי כגון שנכנסו ידיו לבית
המוגע דידיו תחלות שליבא דרע כדתית ת"ק ידים ·
תחלות לחולין ופניות בני וקאמר ת"ק דבריהם דריש תחלות
לא סיוכר אבל חולין הלא לעיין תרומה וקדשים ולשבת שבה
דלף לחולין היוכר ומתני דתניב כרשבא מוקי לה ומתני בחולין
נדירי וכידים תחלות · ואי בעי לימא בידים פניות וכר שעור
כר צדוק ובא לין שבעטו על גב טהרת הקדש וכדאתון רש
דבבר לחית בהו שלמי ומעשר דקתני התם כי אלו נוגע הוא
והסתם חולין ומעשרו תרומה דקתני לה דמדי הדרי מביב לחית
בהו שלמי ואפי' בפירות בפי בעו בטולת ידים · דתניין תמן

חולין וכו' כמ"ד מחדות • הרי אלו כחולין ואוכל פחות לכזית מלוקי • הרי הן כתרומה כדמפ' לעיל סרסורין וכמי שמא כאן דהטומאה יוצאת מכאן לשמא מחר והשתי בפחות וחיטו שמא לעצמות לכיצי ואפי' כקדש :

כותני' מעשרין מקוש כירושלים • ושעונין ודוי בכורי קנדתי פיום ונקרא מקרא בכוריס ובמכשר בשעתו הקדש ונקד ודוי מע"ש והמורין לאוכל כלהו ילפי מקרא בנמ' • ור"ש מתיר בכורים לאוכל : מע"כ בתרומה דדרשינן כפ' אלייכם לכ"ג וכל זו זרות שמרתי לך ולא מניות • ואיכא בשור בכפר שבעה שנים רביעית וכמה שביעית היא בשור בדתנן בפ' בתרא דמעשר שני ופ"ג דבכורים ניתנין בכל שנה ושנה אין צריך ליתנן אלא לכהנים וכהן יכול לשמוח כל זמן שירצה עד שנת הבשור כומנו צריך לבערם מן העולם בכל מקום שהם ואפילו שכהן עצמו אם לא אכלן עדיין מה שאין כן בתרומה דלא בעיא בשור ואלו בכורים ומעשר שני אין שנוקן כין המשל חייבין בבשור • ור"ש פוטר את הבכורי' מן שבשור דכתי' דכסת שה לכל שני ולא כשי אלא לבשרם ואפילו הכי כתיב בהו בכורי' ומעשר שני כתיב בהו בכורים ת"ר ירושלים ואלו אוסרין מעשר שני בכורים ת"ר ירושלים מוץ לחומת אלא צריך להחזיר תוך ירושלים ואפי' בירושלים דמתניתין סבירא ליה בית הסבא כלומר שבכל שבכנסת לירושלים ואוסרין בתעלוכת בכל מקום מוץ לירושלים • כל שהן מפ' שמא נגדולין מקודין מלאכול בירושלים אם אלא מעשר שני ובכורים נגדולין כעי חומה והאי בית שמי דית בשבול היא כלומר בשבול שים להם התר מכילה בתוך ירושלים מבורין לאכלן חוץ לירושלים מה שאין כן בתרומה דעונה בי"ד ומשה ונדולים לא כעו חומה דהא ליא עצמה נאכלת בנבולין ובפרק העדל לפרין דתנא שייר לאכלן בטומאת עצמן לוקה ואסור להעביר מהן בטומאה משב' בתרומה • ורבי שמעון מתיר בגמרא מפרש אפי' קאמר גמרא מעשרותיכם מעכר בשהם ומעכר שני • ולקח שכהן סתם מיוד נמר יד יד • ואמרת לפני ה' אלהיך מעכר שני כתיב • ס"ד השלישון והם הבכורים הנאכלים קודם לוה לא מעכר שני לא מצי קאי דכתיב וגם כתתיו ללוי והוא נאכל לבעלים ומעכר ראשון לא שכיחן דאיקרי קדש וקדש עזיב ובהפסח יבמות קאמר דאתקש מעכר ובכורים כקרא דוסכתם שהם נתן את הלחם על זה הם ועל זה כתב ורבי שמעון מודה לפ"ק בהא דתניא בפ"ק דיום הקדש שהלין הקדש בכעור אכילתן ואכילתן כזבחים ורבי שמעון פליג אד

בכורים פרק ב

יש מחיצה לאכול ירים ויש מחיצה לאכול בחבית בשם שאין מחיצה לאכול ירים כך אין מחיצה ובשם שאין מחיצה לאכילת בהמה דקה אין מחיצה לבהמה ורבנן אכרין לך עשו את ירושלם כרבר שיש לו מתירקבה דתימ תמקרבר שיש לו מתירין אוסר בבל שהרו דבותיה ירושלים אוסר בבל שהוא מה פליגין ר' שבעון ורבנן בגדולין אבל בערובין אף ר' שבעון מודי ומה בין ערובין ומה בין גדולין ערובין בעינן הם גדולין בבר בטלו מה דרש מורח לרבנן בערובין רמעשר אבל בערובין דבבורים בגדוליהן ותני בוכן היה רש או אין הבכורי אוסרין את עירוביהן וגדוליהן מלאבו בירוש מה בין מעש מה בין בבורים בעשר אין לו עליה בבורי יש להן עלי הוי טה דרש מודי לרבנין בדבר שאילו עליה ולורי רש באותה שאה שהעלה מתוך מאה שהיא טעונה

מן רו מיתיב לון מתמן משום מחיית משם לפם הוא דקא מדי רש' לי לתם מודים ובני קא מקשו רש לרבנן ום מחיצה לאכילת ובים מי לתם מודי לי דלא מפני מעלה דמחיצה לאסור כילין דבכורים לזרים ובתך רושלים ובא לתם מודים לי כוך פדתנן דהוו מולין וכן נבי יעבד ר' דתם לבהמי מפני נבולין מעלה דמחיצה לו דאכורי לבהמ' תך ירושלים הא קא מודיתו לי דסרי לבהמה כדקתני מולין • בשם שאין מחיצה לאכילת זרים כלו' ומ"ש בשה מדותה ובמחי נבי בכורים בשם שאין מחיצה מעלה לעניו לאכילת זרים כך אין מחיצה מעכבת לזרים ולבי בבבנו ויבאו חון לתם שמי שרו ובשם שאין מחיצה לאכילת בהמה היינו נבי בכורים ומ"ש בתמר בשם שאין מחיצה לאכילת בהמה דסרו לאכילן לבהמה גדולי מעבר אבי כדתנן דגדולין מולין אן כך אין מחיצה מעכבת לבהמ' לנבי בבבנו ואף שאינם לבהמ' לנבי בבבנו ואף שאינם לאכילת בהמה גדולי בכורים כלא פדיון וגדולי מעבר אבי בפריון לות בשם שיש דאכי אחר בניקתם מן פרים להוסיף לאדם ואף לבהמה סרו ולבבן כלו מלי טעמיהו עשו ירושלים כדבר שים לו מתירין דאכלו בשר זבחים קדשים ובבי מעבר דנדולין אן כך אין מחיצה מעכבת

מעונה מחיצה ושעונה חניה רבנין אמרין בלחן מעונין מחיצה ושעונין חניה ר' יוחנן אזיל לחד אתר אמר אנא בן עואי דהבא אתא הוד סב שאל ליה תמן תנינן גדולי תרומה תרומה וגדולי גדולי תרומה חולין אבל ומעשר שני ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומת ח"ל וחמרומע והבכורים גדוליהן חולין והבא את אמר גדוליהן מותרין א"ל הן דתימר גדוליהן מותרין בדבר שזרעו בלה וחן דתימר גדוליהן אסורין בדבר שאין זרעו בלה א"ל והתנינן איזהו דבר שאין שורעו בלה בגון חלוף והשום והבצלים ולוף שום ובצלים חייבין בבכורים אמר אזל בן עואי דהבא אתא שאל לר' ינאי א"ל למעשר הושבה בהבר שאין זרעו בלה מחלפא שיטתיד דר' יוחנן תמן אריכל לקרנ"ש בבל חושבה וא"ל לא בן אלפן ר' אותי בנויים שנים ואומר אוף הבא וגדוליהן שנים ועור מן הרא דתניא מעשר בטל ברוב באיזה מעשר אמרו במעשר שנים

השחור

ומשמעון הכהן גבי תרומת תפיח כתוספת פט דתרומת תפיח לאכילה זלסתים ולסיכה ולאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות והם בכבורים דתלויו מיקרי תרומה ונכי תנן כמי שנתן לאכול ולשתות ולסיכה ותפיח כפק למעשר כ כתוספת פ מיקומתין מתן על מעשר כ' לא עלי ניפיח ולא ע"ג חזית ולא נתן לסיכה שא כגיפח דרמיח לאכילה ולא לרפואה דהוי ספסר ' ואיכא למידק דהכניע' לאכמן לאכול ולמרחין כמי דהניח כדי שדרכן לאכול ולסיכה כמי שנתן לאכול וכו' ונכי סיכה כמי קתני התם דלא יסוך רגלו ויתן לתוך כנדלו וכו' ונכי תרומה קתני בתוספתא דתרומות פט תרומה נתנה לאכול ולשתות ולסוך לאכול דבר שדרכו לאכול וכו' וכפי תפיח נכי סיכה מתן על תרומה אין מכוין כו מעכל יכנל ונכי מעשר שני תנן דמין לנקוף כו עבדי וכן גבי מכיעית תנן מכי כמי ולא נכי תרומה ובכורים קתני דהן ככפי כהן ופרי ליקח כהן עבדים ' ויש להסיב דמכיעית ולא תופסין דמיהן הילכך אין לנקוטין כדמיהן מילי דלאו לאכילה אבל נכי תרומה ובכורים אין לפס מדיין סילכך מני מיקח כהן אפס ועבדים והמה אפס לוכלת אותן בקדושתן וממילא מקניא וכן יעבד ואמה וכפמה כלוקחן מכהן ורמפא למר לך כתיב מכל מיכריס ניפיסו לא אמו למעבד כפו מלאכלה ונקטינן מהך סוגיא דרבי שמעון פליג מרבנן בבכורים כגדולין וכלא עליון דאיכא מאיכן מעוכרן לא בחזקה ולא הניח וכתעלוב ' ויש כמלה בלאין מכל לא כמלא דהעלאה וכמעשר שני בגדולין ופליג ולאיכוך תעדוכת ואחן קתומה לאו לא גבי בכורים וגדולין בין זרים בין כהמה ובאחן לקומה לאו לא כהנכנו הוא דפליגי לרבנן כעו מחזקה ורבי שמעון לא כעי מחזקה דלא מחזקה לתרעא ומאי שנא מגי פליג לעי וסיומו דאמרינן לעיל ביני מתניתין דאיכא עלוכיהן בבכורים ואפילו לאמר עליה מלאכול בירושלים ורבי שמעון מתור דהויגו בעדופין דבכורים וגדולין דמהיכן לאכול בירושלים ורבי מחשון מתיר כשם שמעשר שני ובכורים וכי תנן לף לזרים לף לכהנה שכי קתני שמא דברי רבן שמעון בגדולין בשלמא מטעם לף לזרים ולף לכהנה שרו כולי עלמא הוא דהתיר מהר"ש ל' ' אלא מן עואי דהבא כלומר מלם גדול ויודע להשיב לכל מה שיאשלוני כבן עואי שהיה לומר כל חכמי ישראל לפני ' קלפת הסוס כבן עואי שהיה ומלא שאמר כן מפני נאוה אל נבוא שרוח ה' אחת לשלשים לנות את לומדיו שיעמקו בתורה ויפינו מרגנה גדולה כזו לו כמי כי כדיתא דשתיה היה לגיל לומר כן ובדרשתא רבי פרק קמא דמסכת קדושין ועיין שם ' תמן תניען כפרק ט דמסכת תרומות ' גדולי תרומה לא זרע תרומה לאחי מלמד פ"ש דתלמוד תרומה היא תרומה מדרבנן ושוא גזרו בגזרי תרומה אלא מדרבנן כעלית תנים כן גזרון והויגו מעמא מפני תרומה

בכורים פרק ב

מחיצות עכו"ם ולרבי יהודה ממחי פירש דמעשר
מני דכתיב ביה קדש היינו מעשר וכיון דמקום
מחיצות לא הוי לו גמר מלאכה דורעו כלה מיירי מלא ודמי
מחיצות כי לא נתיל מחיצות ועדיין מקום לכך קיים
לו מחירין ומה נדולין לרבן
מהני טעמא דמגלגל לא מכלי
דכר זרעו כלה לא מכלי דכר
מלין זרעו כלה וקשיא לר' יהודה
מוכר דמיו דמדיומו נת פרי וכאן
מומר: ועירובי כל מהי ומהלו
ליכא מלא נגד ומעשר שני כל
מהעריכת בעי חומה והיינו
כרמלוקמא מסודלין כו מעלמא
ומפק עדובו כמי כל שהו דהיינו
מפק לא נתערב בשלין מלנו
מעשר שני מיבא ובכנס וקלמר
בכל מקום והא נמי מקום דכר
מלין לו מתירין: וקנקנין מהם
המחול קנקנים מהם לחוליך
בהן מים ולא חמר מכתורת מלה
לן ומתו מעם: שני בתיכן לחר
מהמם בזית מלהן לא קרא מם
מעשר קנה קיה מם מפטר ומרי
הקנקנים הם מעשר ויפברו
ויחללו כירושלי מה מרלוי לחכול
כדין מעשר שני כדחנן בפ"ק
ילמר מ' מ"ם: ומין מלילקין לו
מם כמה כדלעיל: מט"ם כשביעי:
בשביעית לא היה ולא רמים
טעונה מחיצה ולא ערובה וכל
מכן פ"ק דיבה: וכן כמי דין
קנקנים לית כהו מדליקין בשמן
שביעית כדחנן מהם: ומתוך
לף בנדולין בן לרבנן קלמר
דלו לרבי שמעון הם לחרינן
לעיל דכג"ונין בלין מלא לרבנן
קלמר דכדלם בערובין נממא
לרבנן בנדולין דלא מפליגי בין עירובין לנדולין וכולהי דבעי
מחיצה ומפילו כדבר מזרעו כלם לא נרעי נדולין מזרעו כלם
מבפק עירובו דמפילו בכל מסו מסורי וקשיא לר' יהודה
מותרין לם בלינ מרבנן ום לא הילה דלם מכל נדולי מעשר שני
לקחרי ולם מחרי ממתני' דמהם: ושומד לותן בזמן ועשה
מפרם התם שומה כל שלוכר עדיו מותם שלא ומעשה תלמוד
לומר ובבית יבא שמה רבי שמעון שלא: קרושם שיש בהן יהפדיון
טעון מחיצה ולרבנן מדי: ומוסיפה כי קתני נדוליהן לחורין
דטעונין מחיצה היינו דלא מלקחה ולא בלינ לם ומשלי
רבי ירמיה דהאי דקתני דהוו חולין היינו ת"ק שעיר להתיר זרות
לנבי כהורים ולנבי דמעשר דהרו לנהמם לכל חון לחומה לא
ונבי מעשר שני לעולם אי לא מרם הסלה בזמן ורעו בעו מחיצה
ומונין דלעיל אתיא כתרונה דרים לקים מהלם זה: תמן
הניחן כף לחרין דמ' מעשר שני תלן ביבר שיה שורי כערבי
הקדם מן הכיר יפו בערבי שקדם זה מעשר שניה כעט רבעי
בכבל מקום נקראו קדם כתיבי ללוי זה משער לוי כלומר משער
דלמען משוח ניתן ללוי וגם כתיבי ללוי זו תרומה ותרומת מעשר

כלומר שלה וגם שמוסמת תור הוא מתנה לחרת קדמיתו והיינו
תרומה ותרומת מעשר לם כן הרי מסמע שגם התרומה טעונה
ודוי התם ועל זה מקשים ומסיים תמן לת לומר תרומה טעון ודוי
והכא כספך: תמן כמתניתך בספרי הרשם כתוב לומר ר' שלה
תניי תמן ר' שתרום והכתוב ר'
שמותן ומ' המשלן שעונין לודוי וזו
בשם משוכם לשלם לירמיהו לרכיה
קשיא טפי ותו דלין הכריתה
לומרת כן ולם נרים לומר ר' הילה
תניי תלן מהעשר והכתוב לחתי
שכיתן ומחי המשלן טעונין ודוי
תרומה לוקי טעון ולוי ולין מעלה
טעון ודוי ע"כ ומקשים כתב כן
בגירסתו יהושפ כה תמנכתה
והכא כמוהם כמו שהוא כתוב
בעמוד הנדפס שלם ומהר"ם
ז"ל עולות בסנהדרין לחר ולכך
כתבתיה כן: תמן כמתניתם מכאן
הכיה: הכא כמוהלם מפני כהן
המוהלם לומר שקבל שם שהוה
מותם עד שנעם הרביעית נרוך
ודוי לכיון דמנוה רבעור עליה
רמוז ודוי ומי נריכה מה שלין כן
בתרומה לכן המוהלם לין חייב
להעלים ולכן ודוי לא נרוך:
דתניא וכו' מבומר הומ' מי
שים לו מעשר שני בפי עלמו
מתורה דעקר הולוי ביה כתיב
בערלה וכו': בכורים בפני
עלמן מתוך לכיון דכתיב הקדם
הקדם שלין שלי סוף כשוכתיב
ביה: תרומה בפני עלמה חינו
מתוך אלא מנה חיך דכתיב
כה ונם חנה לחר יבוכ הרמ"ם
ז"ל בפ' בתרם דה מעשר שני מי
שלין לו אלא מעשר שני בלבר
מלוה מעקר הוי ובמעשר סוף
וכן שם לא אלא בכורים בלבר מת דה שנאמר בשרתי
הקדם הקדם הרשון שסוף שמעשר מבל מי שלין לו אלא תרומה
בפני עלמן חינו מתוך שלין התרומה טעונה ודוי אלא
שאר התנות ע"כ ובכולם דברמ"ם ז"ל עשה עקר מתרין זה
לרבי זעירא ואלא מתרין דר' הילה חכמים שים מעשי שבכתב
שלין ונרשם כמשקנה דמילתא ושם מעשי דמתניתין מפיעא
ליה כדלמיון ושם מעשי דקאמר דבכין דהכא ודבכין דתמן
דמסמע שהוא מוסף מכל כתות המכמים כין שבתרן ושבתך
ולהכי תפיש ליה עקר: מתניתא לומר כן בפ בתרא דשבת
מעשר שני תנן כשכים ונויים שלין מותרין שלא נטלו בתרן
בלומר ולין יכולין לומר מעשר בתת לי רבי יוסי חומר ש לפן ערי
מגדם וסם המרבעים וסמכים ערים שהבדיל לסם מעשר כרכתיב
בפ' מסעי כל העריס מעשר בתת ללויס וכו' וכיון שיש לסם ערי
מגדם שעיר מנולא חומר מעשר בתת לי וקל כעי כמאי עסיק הא
דכהנים ולויס לומרינן סם מתודין סם לינן מתודין סם לשרומה
ומעשר דשמן שלהן הוא דתרומה לא כעיא כיעור ומעשר ודאין
לא כעי שלא לשמר ומאי שייך כיה ודוי כיון דלין לו כעור לא

ודאי

שה נן קיימין אם בתרומה ומעשר שלו הן אלא בן אנן קיימין במעשר ב׳ובכורי׳ואי׳ הילא שמעינן מי שיש לו מעשר בפני עצמו מחודה מי שיש לו בכורים בפני עצמן מתודה תרומה בפני עצמה אין מתודה ׃

מתניתין יש בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורי׳ שהתרומה ומעשר אוסרין את הגורן ויש להם שיעור ונוהגין בכל הפירו׳ בפני הבי ושלא בפני הבי ובארייסין ובחבירו׳ ובסקריקון ובגזלן הרי זו בתרומ ומעשר משב בבכורי ׃ ויש בבכורים מה שאין כן בתרומה ומעשר שהבכורים נקנין במחובר לקרקע עושה אדם כל שדהו בכורים וחייב באחריותן וטעונין קרבן ושיר ותנופה ולינה ׃

גמרא ניחא התרומ אוסרת את הגורן ומעשר אוסרת את הגורן תפתר שהקדימו בשבלין דאמר ר אבהו בשם ר׳שבל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין פטור מתרומה גדולה ׃ נקנין במחובר לקרקע דכתיב בבורי כל אשר באר׳ עושה

ודלמא כיון דמעשר מכי וכבורים הוא דקפיד בכתפיס דגריך מיהת לקס קרקע למיר מעשר נתת לי ואף הילא על זה מהמעשר כלבד טעונין ודין ואין סתומה כלבד טעונה ודין שלא מגב מחרינו מם כן סרי דמתניתין ממרס כן זלמומר שילמד לה מכי פסט מפך מתני׳ שלא מתוקנים עליו מכות בעור כמעשר שכי וכבורים כלבד מת ודש סדרי׳ן הכסנים וללויים מן לפס בעור מלא כחמץ וכבורים ומתורין לכל החלק סגבי סהוא דתרומה כ׳כי עצמה כלבד היכו מתופש אפלו לך הרי הין סכהנים קייכין בכעור תרומה לשתפטו בלית להו וכו׳ ׃ אף אתה אומר דמתם לא נאית נמרת הכא לפסוק חלק דתרומה כלבד מלוכו מתודה והם מתתרן למך דהא דתרומה כעיפ והיו קוף מגב מיכך ומם דתרומה לא כעיפ והיו קוף כפני עצמם דאלו כמעם שכי וכבורים כעו והיו אפי׳ כפני עצמן ואתא מתניי לומר דלתרומה מיפף מגב לא כעיפן מיועף מפרי כל פירוי סוף על כלן כבלל ואיכן מגב אבל מנא לן דיכול מעשר שכי וכבורים דאפילו כפני עצמן מקודין לפכי מייתי מתניתין בכהנים וללויים דברמש ממכס דאפילו כפני עצמן מתודין אבל תרומה ומעשר דאמרן כאלי דקיימי קיימי ומפת מייתי מפיר מיועף ודע דכבלל ווכיי מה שכתוב בספרי דמום ירוס כלם מלמה טעון ומפחת מכיכם היף כמוסכתבתים בעמור לקוחס מנחת דכנו ממנו ומהשם אל עד סיפה ׃

בתניתין מוסרין את הגורן מפנמרה מלמכתן וקרא גורן ומהגיל מעתה מוקצה למעשרות ומקור מעשר טבל ׃ ויש לפס שעור תרומה תרי מחלה ומעשר לקד מעשרה ומפנין בכל פקיעות כל סהו׳ מוכל ומפמר ונדולו מן המרן לף כל כיוצא בזה חייב בתרומה וכן במעשרות ׃ בפני הבית ושלא בפני הבית ׃ בפני הבית במעשר נחלה מם נחלה מוקנת בין בפני הבית בין שלא בפני הבית כמעשר כן ומפה נאמרו לתרומה ׃ ובכורים ובמכירות בפק דתרומות גרסין כתוס פתח לריס שתים לפי מחר שתרם כל כעל הבית ועכב תרומתו תרומה ומקוים לתם מיכו דשלו שלא על חלקו כלכד ושהיה דאמרינן כפ הניקין לתם ולא לריכין לריך לפרש דכרמוניל הלריס חלקו של כעל וכם יקין והגזלן תוכשתא לת רומות וכפ סנוזל כתרא הניא סנ ׃ והגזלן ומלכתא תרומתן תרומה ומעשרותן מעשר ומוקמינן לה כשלין הכעלים רולפין מלריהם וכך כתבה הר מכס ז״ל בפ״ה דפ תרומות ׃ שם כל בכורים דאין מוסרין הגורן ואין להם מעשר מן התורם כרתנן פ״ק ואין ניהנין שלא כה מיכין לכל ואין מהנין שלא בפני הבית דכתיב ונכחתו על מוכח ד׳

בכורים פרק ב

עושה אדם כל שדהו בכורים דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אינו מביא אלא מן השבעה מינין האמורים בענין שנאמר ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש ר' יהודה אומר אף מן הנחלים שנאמר ומנחל שוטפות ר' שמעון אומר אף מן הבצלים שנאמר ובצלה ואכלה ר' יוסי אומר אף מן הכרוב שנאמר ואת כל ירק ר' יהודה אומר אף מן הקטנית שנאמר ואת כל פרי עץ ר' יוסי אומר אף מן הכרשינין שנאמר ואת כל פרי האדמה ר' יהודה אומר אף מן הדלועין שנאמר ואת כל פרי האדמה ר' יוסי אומר אף מן הדלוע

שמתה: שהפירות הטמאין חייבין בבכורי' ולעניין דתנן לעיל טמאתו נופלת בעזרה ולא מקום מיקו מוחייב להפריש תנן נטלה מן הטהור על הטמא ככבירים ורבי סוף לכל לי מפרים מטמא על הם ר'מכים והם מקדש ועבירי' וקרבן ולהנהו והכהן והת מקדשו ממנו לא לעבוד מלא לכהן ורבי קתני רבי תרומה דליכו רבי' וכן כתב רלמכס כפ' ס' דה' בכורים ותור מין תרומת מעשר מן הטהור על הטמא לכתחלה שנא' את מקדש ממנו טול מן המקודש מכוס' ומלת לכתחלה שכתב מור דכרבי' מיירי דמו לעבוד מלי קתני לכתחלה פשיטא דלעיכובא היא מלא ולהי לעניין דשני קתני ולכך מחר דרבי' בלבי לכתחלה. פטור מתרומה נך לה מרחמן לומר לך את סנורן דמים ד' חייב בתרומה גדולה לא משכחן תרומת מעשר מופרת דתרומה גדולה היא דשני מלא נמי כ' פטור ותרומת מעשר היא דאמרן:

בתניי' מתרומת לילן של תרומה שוה לאילן שוה מלוכלת בשלם ויכין והם הערל ונטע רבעי כמו שמכר והולך ואנן תנן לעיל תרומת מעשר שוה לכבורים תנא נמי שם כאן פרקא. לעולם ולרביעית ולשביעית לילך כו מחר מנטע לעניין ערלה ורבעי ושביעית דתנן ר' לשחיטין לערלה ולרבעי כדתנן כפ"ק דה' וכל לילן מחרומה מחנטו פרותיו קודם תשרי לשביעית לעפי שנלקט בשביעית היו מעשר שני ולא מנטע לחר תשרי הוא הכקר וחייב בבעור וכל דיני שביעית עליו. ואת אמרת מתני' דלעיל כותב בתרומה ומ"ל לחלי מקדו מפה למחלוקת כרם רבעי דמתני' דלקמן דמין רבעי נותן בפה הלנות ולל דהתם מהלוכית אלא כרם דמרכבן ולא כן מפיק לה דמילו מלן דכבר למימר כרם רבעי כבירה ליה דמלרכבן נותן כשאר כל הלנות. ולרך למתני לקיטתו עשורו שלין הולכין כו לעניין מעשרו לחר מנטע כשאר הלנות שלא לחר שנם שנלקט כו כירק כיצד מעשרות ממשרות כשרר השנים שנם דלקוכה של שמיטה מעשר דלמון ומעשר שני יכן כשנייה לכל שלישית מעשר דלמון ומעשר שני ולא לחר מנטע כשנלקט כשלשי כשאר מ"ל לחר מנטע מכל כתחלה שלישית מתני כשניה ושלקט כשלישית מתעשר כרין שנה שלישית כשניה שלא סוף דרבי ל נדל על כל מיס כירק כדמפורש בשניה קלוסין. סוף לילן לכל דכר לכך נקט לעין דבר ולא לחר לעין דרך ולית סוף לילן לכל דרך מולימני תנא קמא סוף לילן כו דכרים ולירק בדרך לחר משום דכמקום דליכא חלוק בדרך כעין סוף כוף ולילו סוף כוף סייך לעין דרך כעין הלשה כקניית כשדרכים דכשני כקנית ולא כחופה וכן כשכע דרכים יכורקין לת סוף דהני סוף דסוף תוכם לויכם ולא ס"ם לחר וכן בעניין כחלי דרכים הלשה סוף לעכר משום דחלוקם ולא כחומר תנא נמי לשתו ושטר מחרור זה לעכרי דמעיר כגט ולילו חוזר כשחרור דכוכין לשרם שלא כפני ולכל בעניין דאין חלוק בין כרם תני דכרים ולכן לחר רבי מלוער משום לאו ככל עניין

בתרומה גדולה: גמרא רבי יונה אמר רבי ישא וחד בן רבנין חד מנהון אמר זאת אומרת שהפירות טמאין חייבין בבורים והרינא אמר מעשר ראשון שהקדימו בשבלים פטור מתרומה גדולה:

כתניתין אהרון שוה לאילן בשלשה דרכים ולירק בדרך א' שוה לאילן לערלה ולרבעית ולשביעית ולירק שבשע לקיטתו עשורו דברי ר"ג ר' אליעזר אומר שוה לאילן לכל דבר:

גמרא אם לאילן למה לירק ואם לירק למה לאילן תמן אמרין נכנס משישית לשביעית הרי הוא לביעלים כאילן ופטור ממעשרות בירק אמר לון רב המנונא אמרון רבתרא נכנס משביעית לשמיני ה"ה הבקר כאילן וחייב במעשרו בירק והבקר חייב במעשרות ר' יוחנן א בשא'מי שבוע את מהלך בו בירק ובשביעית את מהלך בו כאילן היך עבידא

מהמישית

לחר שים הנחה לבעלים ולהכי לא תיקשי אם לאילן למה לירק ואם לירק למה לאילן: לחרון דכתכה כלן לחלי קא משכיחת דמשום שמוט שוה בקולא לבעלי' כנכנס בשביעית משמית שמוט אותו לאילן ולירק ולא קא משכיחת אמי דמשום הכי השוו לאילן ולירק משום דסיכא דנכנס משביעית למחיכית מחנט בשביעית ונלקט כמחיכית שלו הרי הוא כמקר דנחר חנטו דשביעית מולין והוא חומרא לבעלים: ונ"כ חייב כמעשר דכיון דהוי כירק לעניין לקיטה כמחיכית ונלקט שהוא שעת הלר וחייב במעשרות ונמכא דכשחיכין ים חומרא לבעלים ומ"כ מטעם זה הוית יכולין למימר דיש"ה שוה לאילן כשביעית ושוה לירק כמעשר ודלי ליה דלא לפסוך למימר הכי דלמו הכקר חייב כמעשר ודלא ל"ל כיון דלמרת אהוי כאילן לשביעית יסיק הכקר כשנכנס כמחיכית דמלת כחו חנטו היכי מצי למרת וחייב במעשרות הרי לין הכקר חייב למעשרות כלחכן כרים מעשרות מ"כ משום הכי לא מציכא מנויי כשנכנס משביעית לשמיכית ותרתי לחומרא לבעלים אלא כרשכין מעקרא כשנכנס משמית לשביעית ותרויהו קולא לבעלים ווה שנל שמוט שפס וכפ"ק דר"ה אמר רבה לחרונה את שמית שנכנסה לשביעית פטורה מן המעשר ופטורה מן הבעור ובת שביעית שנכנסה לשמינית פטורה במעשר וחייבת בבעור לחר ליה לאוקי בשלמא סיפא לחומרא אלא ריפא פטורה מן הבעור לחלי לחומרין ול כתר חנטו לי הכי תתחייב במעשר לחר ליה יד הכל ממשמעין כה ואת לחרת תיחייב כמעשר ורבה המוכא לחר את שמית שנכנסה לשביעית לעולם שמית ובת שביעית שנכנסה לשמינית לעולם שביעית מ"כ. ופירש רש"י לחר ליה לכי בשלמא סיפא דקא לחרת את שביעית שנכנסה לשמינית פטורה מן המעשר שמא כהנא כה קדושת שביעי ומיחייב לאפקורי והפקר פטור מן המעשר למשמע דאולת כה כתר חנטו לענין הפקר שביעית ולענין כעור נמי כרקאמרת חייבין

מה לששית ששית משישית לז נבנט מה לששית לז
לקט בשביעית ששית • נבנם משש לשביעית לח
לקטן בח שמינית תניא חזרו רבותינו וגמרו א תרוג
בשעת לקיטתו עשורו למעשרות ולשביעית •
ר' ירמיה ר' אמי בשם ר' יוחנן רבי סימון בשם רבי
הכל מודין שרה שלו טו' בשבט • רבי יוחנן שא
לר' יונתן בסדרן של שנים או בסדרן של תקופות
א"ל בסדרן של שנים ואפי' שנה מעוברת מעשה
בר עקיבא שלקט אתרוג וניגע עליו חומרי בית
שמאי וחומרי בית הלל למה לי אתרוג אפי שאר
כל האילנות תני בחומרי דבן גמליאל ובחומרי ר' אליעזר
ור"ג ור' אליעזר לא מן בית הלל הוו אינון א"ר יוסי
הפת בשחנט קור לטו' בשב של שני ונבנם שלישי

על

לכנסם לו דילמא משבט של תקופות והייטו משבט דתקופת
ממה דלמוץ מלטים של תקופת טבת נכנם משבט של חמש
ועשיט ליט דסדרן של פנים שפה מעוברת ובפ"ק דר"ש
כעא מניח רבי יוחנן מל' יכלו אתרוג ר"ש שלו מימתי ח"ל משבט
משבט לחדשים לו משבט לתקופה ח"ל דמדשים כעא מיניס ר' יוחנן
מל' יפלו ואמרי לה דכא מר כ נתמן היתה שנה מעוברת מפני
אמר ליט הלך אחר רוב פנים ועי' ר' יונתן הלך אחר מי שמתו משבט
ע"כ פנים הלכה זו מכוונת להלכה דבבלי וכבי מה שפירשנוה
לחכמו • שלקט אתרוג כאחד בשבט ומכי תני לה בפ"ק דר"ש •
ובבא מוציא כ"ש וכו' נמצאו שני עשרון מעשר שני בשנה שביעית
מעשר עני שלישית שניהם שניהם נכנסת לשלישית אחר כלכרי
כ"ש שאמרו נתאדמה שנה ור"ה בא בשבט וכבר נכנסה שלישית
בא בשבט משמיטה ואחר כלכרי בא שאמרו לא נתאדמה
על פי בשבט משום ר"ה לשעתה • למה לי אתרוג מפני אחר
כל התילנו' דיה פלוגתייהו בכל המילות לימר אמר כא בשבט
דשם שנכה לתילנות ואמר אחר בשבט ולא אמרינן טו' ונשתה
דלא שם תלמוד לומר לשפטו לם משוסף שנות ת"ח שלי קושיא מעשה
שהיה כך היה ובבבלי דר"ש קאמר כיון אתרוג ולא הקשה למה
לי אתרוג והייטו משוסף שנותם כדאמרן ותניא התם מעשה כך
עקיבא שלקט את אתרוג בשבט ושהה בו שני עשרון אחר כלכרי
כ"ש ואחר כלכרי כ"ש • תניא שהה אחרונה דלא עבר כאחורי כית
שמאי וכאחוריות הלל אלא כאחורי ר"ג ואחורי רבי אליעזר
והייטו ר' יוסי בר יהודה דתני התם בבבלי לא מנהג כ"ש וכ"ה
שהג כה אלא מנהג רבן גמליאל ור' אליעזר שהג כה דתנן אתרוג
שום לאילנו וכולו ואכא ר' שקיבל שהג כר' גמליאל דאמר אתרוג
כתר לקיטתו עשורו פרי נלקט בשלישית והייטו קורקבן שהג
כר אליעזר קלנדאמר כתר חמשה אלכו בו כשאר אילנות והלי
שבט בשביט ופריך ור"ג ורבי אליעזר לאו מיכן אבית הלל לא
מקשיטם מ"ש אלא ר' אליעזר שמותי הוא אלא הכי קא
מקשה וכי לא כבית הלל אבית הלל אמרו לשון סכל מורין
אלא אלו טו' בשבט בבית הלל ח"ל כיון שלקט בא בשבט תו

ליבא

כבעיר כל כך סיפא ע"ג לאחכא לא לישנא דקא אמרת כת
משית שבנכם לשביעית פטורה מן המעשר דשפקר שוא משום
שביעית אלמא בתר לקיטה אולת בה לענין שביעית דמי לאו
לשביעית שהגה כה לא שוא משום שפטורה מן המעשר כדתניא בתוכלת' ומכלו
תכיוני עתך ויתרם תאכל חית השדה מה חיה אוכלת ופטורה
מן המעשר הא אדם פטור הא לא
שנא קשיא לי לאחיכא שקיבי
משקה לך אלו אולין כאתרוג
בתר חיטה לענין שביעית או
בתר לקיטה כמו במעשר ואולת
לאמרת דשביעית דאורייתא
ושפקר דאורייתא לאמרת אלא
ליטא דשייכת בה פטורה מן
שכעור דקולא שוא אמאי לאו
אמר אולין כתר תבואה לחמשת
לן כם דלא משפקר לך ומשפקר
דרים • וכל הם פא חל טעמא
הוא דשביעית לן דכתר חיטה
אולין אי שכי אלא משפקר לך
ולא כהנא שביעית כאתרוג כת
משית תתיוב במעשר דלאן
הפקר הוא ומשני יד הכל מחמשין בה ואת אמר תתחייב
במעשר כלו' אפי' דלא אחיוב לאפקורי דלא נהגה בם שביעית
מיהו כל פרות ופרדסות שפקר אין בשביעית ואין אתרוג זה
בשור בם לברו ושל כרחו שכל מחמשין כו והפקר פטור ממעשרות
ורב המנוכ לאחר לעולם משית ואחיב במעשר דכיון דשביעית
לא נהגה בה ולאו שפקרה שוא משום יד שכל שכם אינו אלא
גזל ואין שפקר כיה פטור מן שמעשרות ע"כ וכתבתי כל זה
שיעלם לך כאור ההלכה שכין לאם שפתכמי ודוק • בשאר שני
שבוע את מפלך כאן כירק כגון אם לקט אתרוג ערב טו' בשבט
ער אלא תבוא עליו השמש ואור ולקט אחר שבא השמש אין תורמין
מזה על זה ולא מעשרין השכתו של ראשון ליט בשעת
לקיטה קודם שבא שמש ואייטו שנה אל מתתקד ושכתו אל שני
אמי דייטין ליט בשעת לקיטה והייטו שנה זו ולא כן זה יכן
זה אלא תרומת ומעשרין מן שמחר על אילן ולא מן היכן
על שמחר ואם היתה שנית נכנם לשלישית מעשר ראשון
ומעשר שני ורביעית מעשר ראשון ומעשר שני כדתני' ס"פ
דר"ש אבל בשביעי את מילך זו כאולן ולעול' כתר אכטה אולין
כדמ"פ ואומל' • היך עבידא היכי דמי וקאחר מחמשת לשנית
שיעית שפא אכטה אחיבי שדיפו שכי ולקט בשנית שדיפו שני
כיון שלקט בשנית דין שנית דייטין לי' והוי שני • משנית
לשביעית שנית אכטה בשני ולקט בשביעי דין שני
לי' כיון ליט וזו שני ודשעלים ופטור מן שכעור דשביעי
כתר אכטה אולין כאולין • ככנם אחמשת לשנית ולשביעית
שאיט אחמשי דהייטו שכולפה כאולין שאי שניט לאתרוג
דר כאולין שניט זו שלשה שניט שם לקטוה בשביעית
דין שנית דייטין ליט ושעמת דכיון דל שמוע ין דשביעי כאולין
דייטין כן ליט ולאו כתר לקיטה ח"כ כיון דלאחרש משרירין ליט
משתכחי דלקריב שרין לה ולאו בתר אכטה דהוי מיפכח אחמש
שנ' ר' דאולין כתר אכטה כי לאו כאן מעשר כנוגע לאחריתי
כגון שנית לשביעית אבל לי לאכאן מ"ש קרוב לשנת לקיטה
כתר קרוב שרין ליט ושייכו כתי שעמת דכבנם משני לשביעית

על דעתיה דרבן גמליאל עשורו עני על דעתיה דר' אליעזר עשורו שני מה עשה לו קרא שם למעשר שני שבו ופדאו ונותנו לעני:

מתני' דמטמאי שתי שוה לדמבהם להכשיר אתי הורעי דם השרץ אין חייבין עליו.

גמרא ר' בא הב הונא בשם רב אם התרו בו לוקה והתנינן דם השרץ אין חייבין עליו אר' בא אין חייבין עליו כרת והתניא מהלכי שתי שאין בו טומאה חמורה יצא דם שרצים שאין בו טומאה חמורה אמר רבהייא בר אדא הרא דת"ר כשהתרו בו משום דם אבל התרו בו משום שרץ לוקה:

מתניתין כוי יש בו דרכי שוה לבהמה ויש בו דרכים שוה לחיה ויש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה ויש בו דרכי שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה ביצר שוה להיה דבו טעון כסוי כדם החיה ואין שוחטין אותו ביום טוב

לפי שיקח ולא סיים לו לעשר אלא שני בלבד. ובכולם מליטת ט' כשבט מלעיתת ובתר ט' בשבט לקטורי. על דעתיה דר"ג בשלישית לקטו וריכו עני. עשוריה שני דהא מכם בשניה ובתר הנטה לוקטין וכפ"ק דר"ה כמי לוקח בתרומה שחבטו פירותיו קודם ט' כשבט עסקינן פ"ה. דם עשה לו דהא מרבה כמשערו ומעשרותיו מקולקלין ומשני דמעשר אחד סים וקרא סם למעשר שני וקרא ויכפף מחק והשליך לים ואחר שפרשו נתנו לעניי דמשה נפשך נפיק מפרשם זלזותם. על מה שמרו סם והכא שמי עשורין כתבו זלזל לם שמי עשורין שפרים לא סיה מתוקן אלא מפרש בירושלים שפירות מעשר אחר למעשר שני וכדאמו וחלקו לעניים ע"כ וכשנתם לם שני מעשרות מחם הפרים שני במרכם כמעשרות מעשרותיו מקולקלין וכירושלים מפרש שכים נכנסת לשלישית היתה והפרים מעשר שני וחלקו לעניי והמעשר מכלל בירושלים ע"כ.

מתניתין דם מהלכי שתים הוא דם.

מה לרם בשמה להכשיר לת הזרעים לקבל טומאה דכי היכי דדם בשמה הוא שבשר לטומאה והרי הוא מכשיר מקשין המכשירין לכתיב על שרץ תשקצו בהים הכי נמי דם שהדם הוא מכשיר לטומאה לכתיב ודם חלליהם הוא ישמא ומחלקו תניים כמ' מכשירין לו דוקא דם חלליהם הוא המכשר דכה בתיב ישמא לו אפי' דם שמת ולזה הוא שהוסיף דם שרם לרם בשמה לכל לענין כרת אין כרת בדם שרם אלא הוא בכבד נוזרו מדרבנן כדתניא בפ"ד דמ' כריתות דם מהלכי שתים שעל הכבד גוזרו מעל השניים מוצאו וכולעו ונשאר לנוף ולכשמם כתיב. דם הטרף אין מייבין עליו כגמ' מפרש מאי אין חייבין:

גמרא אם התרו בדם שרץ משום שרץ לוקה אם אכל כזית ופריך דהא תניא בכמה במתניתין דם שרץ אין חייבין עליו וקתני דאין חייבין מלקות קאחר ואפילו התרו בו אי כלא התרו מאי טיהרי ומשני דהא דאין חייבין דמתני כלאחר כרת כדם בשמה מכל מלקות טיהא לוקה ופריך והתניא יצא דם מהלכי שתי שאין בו טומאה וכו' דקתני שמשתמש בו אינו לוקה על כל תאכלו שומע אני וכולי ומ"ל דם הטרף דמיכל בכלל תאמר לאחר לעוף ולבהמה מה עוף וכהמה מוזהרין עליו אף שאר החורה שמשתמש בדם לשאר בעלים ים בהן טומאת משא ים בהן טומאה קלה אים בהן טומאת חולין בכבשה תוכיח שהיא שאר בעלים בהם טומאה קלה ואינה שאר בעלים דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה ומשמע דלאו הוא דקא דהכי קאכל דם לא תאכלו שומע אני וכולי ומ"ל אחה דלאו כמי לא מיחייב ומשני להדא דתימר כלו הסיא כשהתרו בו משום דם הוא דאין חייבין אפי' מלקות אבל התרו משום שרץ לוקה אמי דאין חייבין אפי' מלקות קאחר ואפילו התרו בו משום שרץ ואם לאחרו בה משום מוסף מיחייב כשהתרו בו משום שרץ ואם לאחרו בה משום דם לאינו מלקות לא מוחייב וכדתמרינן בפרק דם מחיצה אמר רבי יהודה אמר רב דם שרצים הרי הן בלא תעשה דם שכלי בהמה ומשמש דם מרגיב ומטמא משום ומאי מיכון עלה מאי אין חייבין עלה כרת הא לאו מחייב אבל דמיכו דומיא דשוה מנלו אמי קל ממעט דקתני יצא דם שרצים אין בהם טומאה חמורה וכתב רש"י מילי ועוד הא תנא דלעיל מלתו הוא ממשמע ליה דקתני יצא דם שרצים מכלל דם לא תאכלו ע"כ ועל פי מנהן זה פירשתי שמועה זו והיא מכוונת למשנתנו דכתני כמי שנראה בסיהום ותמהני על מהלשון לא שכתב ולא התניא יצא דם מהלכי שתים שיעורא היא ע"כ ומה שלא חייב כך אבא הוא דתימר כתבו בומא ואמר רבי חייא כך אבא ובו' לא ידעתי מי הוקיקו לכך לפרש דבוים שיעורא ובכי קאמר ומה חניא דם שרצים וכולי ואמר רב חייא הוא לתימר וכו' אבל התרו בו משום שרץ ליקה. ולאחר לא פירש דוהא תניא הוא ברישא ואחר רב חייא כלא ואלו הוא שנוא כמי שפירשנוהו בגן בתוב בספרי הדמים והוא מכוון למשנתנו דכלי ומהלה יצחק בר מלכי נרק כתב כפלי המשנה ולא דם הטרף אין חייבין עליו מלקות כמו דם בשמה לפי לכ אבא התרו בו משום דם אבל התרו בו משום שרץ ליקה אבל אם התרו בו משום שרץ ואם לאחרו בה משום דם אבל התרו בו משום שרץ ליקה אבל אם התרו בו משום דם ואם לאחרו בה משום שרץ אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה אינו לוקה אלא אחת ואפילו התרו בו משום שרץ ומשום דם ומשום נבלה ומשום טריפה ומשום חלב ומשום פיגול ומשום נותר ומשום טמא ומשום שקץ ומשום רמש ומשום אוכל נפש ומשום שבת ומשום יום הכפורים ומשום עבודה זרה ומשום מחלל ומשום ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפורים ומשום אכילת עבודה זרה ומשום אכילת מחלל ומשום אכילת ברכת השם ומשום אכילת חלב ומשום אכילת דם ומשום אכילת נבלה ומשום אכילת טריפה ומשום אכילת פיגול ומשום אכילת נותר ומשום אכילת טמא ומשום אכילת שקץ ומשום אכילת רמש ומשום אכילת אוכל נפש ומשום אכילת שבת ומשום אכילת יום הכפור

טוב ואם שחטו אין מכסין את דמו והלבו מטמא בטומא נביל פחי וטומאתו בספק ואין פודיכו פטר חמור ביצד שוה לבהמ הלבו אמו בחל בהמה ואין חייבין עליו כרת ואינו נקח בקנה בעשר לאכול בירושלים וחייב בזרוע לחיים וקיבה ורבי אליעזר פוטר שרמוציא בהבו ועליו דראיה ביצד אינו שוה להיה ולבהמה אכור משום כלאים עם היה ועם בהמ' דכוותיב חייהו ובדיבתו לבנו לא כתב לו אות דבוי אם אמר דיני נזיר שאין זה חייה ובהמה הרי זה נזיר ושאר כל הדכיו שוין להיה ולבהמה וטעון שחיטה בזה וכזה ומטמא משום נבלתו וש שו אומר מן הדין בזה וכזה •

גמרא איזהו בוי אמר רבי אלעזר להבי איעזר

עז שעלה על גבי עבי ועבי שעלה על גבי עזה ורבנין אמרין מין בפני עצמו הוא עקרו ולא יכלו חכמי לעמו יהלין • אין פודין בי פטר חמור תניא פדאו בבוי חוזר ופודה בשה לפיכך אם כת אחד מהם המוצי מחברו עליו הראיה • ביצד שוה לבהמה • ובו' בתני ברבי אליעזר דתניא ר איעזר אומר בוי היבין על הלבו אשם תלוי • בתני דלא ברב דרב אמר בל שאי אפשר לעמוד על ודאו לא יהו היבין על כפקו אשם תלוי פתר לה חלוקין עליו הבריעל ר איעזר ואינו נקח בכסף מעש ובו' ואפי בשע שיהיולוקחו ברמה לבש' האוה • והיב בזרוע ובו' ר איעזר פטור ר איעזר דו אמר עבשו הוא מסתפק לן וו אמר פטור ורבנין דינון אמרין הוא עקרו אינון אמרין חי הבות חיתו ובו בתני דלא ברבי

דתני

איעזר דאמר בערק ספק מכל כוי מיבין על הלבו ספק תלוי ופפילוד פי מפטר לכרר מקורו ולא כרב דאמר הכם כל ספק לעמוד על ודאו לא יהו היבין על ספקו ספק תלוי וספק הכא נבי כוי דפפילו דאי לפטר לבדרו מכל מקום קתני חייב • פתר לה דיני להא דאמר דמתניתין דלא כרב מקום רבר איעזר לא תימא דחלוקין עליו מבדיו ומרוקין דמתניתין לא תירוק מיבו חייב כרת הספק תלוי מכל דוקא לפרית ולא לחיוב כרבי איעזר • ואפי בשעת שלוקחין בהמה לבשר מקום ובנון מליבא דרבי ישמעאל מסבתו לאדם דאמר דמכל מקום פטר בהמה ממעשי לוכחי מלמיס היה בדאיתא בספק דמעשר פני דו אמר עבשו יומתפק לן בלומר אין בספקו בתוב בתורם אלא הוא המספקן לן אם טור ודאי אם שה ודאי ונלך הוא אמר פטור דסמוכים מחכירו עליו מדלים ורבנין אם לומרים מין הוא עקר הם

דלעיכו מטמא בבשרם אבל אלב בהמה טמאה ואלב חיה וכלב כין טהורים כין טמאים אחר בשרה ואחר אלבה טמאה ומטמא מדס וכליה בכוית כרמית הים וכס כתרת דשוקנין וקמר הכא דכוי זה לפי שהוא ספק אם הוא חיה או בהמה לפיכך מספק דמיו לחומרא ואלבו מטמא כחיה • וטומאתו בספק מהטמאת בו לסבכים למקדש אימו חיב כרת דילמא לאימו חיה ואין מורמין עליו תרומה וקדשים • ואין פודין בו פטר חמור דכתיב ופטר חמור תפדה בשה ודלמי אמי שספקות אלבו אסור לאכילה • אלא בהמה דכתיב בל אלב טור וכשב ועז לא תאכלו דמיכו בהמה וזה לפי שהוא ספק יהין לחומרא ואלבו לאסור • ואין חייבין על אכילתו כרת דילמא חיה הוא • ואימו אלקח בכסף מעשר מלאכול בירושלים שהעיקר אלבו אסור לקבות בהמה בכסף מעשר שני אלא קרבן אלמים כדאיתא בפ"ק דמ"ע מעשר שני וזה שהוא ספק בחיה ר אלבו לקבותו לבשר תלוי בכסף אם לקמות אחיו וכחי אלמים אי אפשר אימו יכול דלמא בהמה ודאי הוא שילכך אימו נקנה בכל כיוצא בו בכסף מעשר ונחייב בזרוע לחיים וקיבה כדין כל בהמה • ר' אלעזר פוטר שהמוא ע"ה וכהן מרוצה לביא מן שבעלים קרוע וכו' ביא רחים ויטול ויפרק אותו ואת בנו מוכי לה דוקא בשבי הכא על עזה וכשה ואפי אקבל אקנת שה אקנת שה מפני דבי אליעזר דאמר שבר שה אלא אקנת שה והא דתני טעמא מפני שהמוא היינו משום דמספקא ליה אי חוששין לזרע האב אם לאו ורבנן שבני שה אפי אקנת שה ואפי אקנת שה חייב בחני אקנת • משום כלאים

עגה הקיעה שהמ' דאימו נהנה ולא תורם לה עם שבי ולא עם עז דלא כמ"ד חוששין לזרע האב אלא שמא אין חוששין וסיו אי כלו שבי אי כלו עזי • חייתו וכהמתו תלמוד כפי המשנה כתב חייתו ובכוכ' שלם כתב לו אות הבוי ושם כתב לו בהמתו כיוכ לו אות הבוי לפי שהעקר אלבויה כעל שטתר על התחתונה עיקר אחר מפורשם המוציא מחברו עליו הראיה על כן שם כתב לו בהמתו לומרים לו הבא ראיה שבוי שור ואתו' אלם כתב לו חייתו ת"ר לו שבא ראיה שבוי חיה הוא ואתו' ע"כ ואפ"ג שהוא מנה לדיויה אל שם כתב לו חייתו והבהמתו תדויהו דק"ו המקבל את הבוי מהה בעל דין מפרש דלפי' כתב לו שניהן חייתו והבהמתו אלא קיים את שבוי משום דדעת הנותן בהמתו חייתו חייתו ודאי והבהמתו ודאי וזה הוא ספק • הדיכי כוי אמין זה חיה והבהמה כך נרים הרב והלקט וכרומו לכרכה אבל אמטעית דמכת בכורים ובספרי הירושלמי דרפום בבלאו נרים סרוכי כוי אמין זה חיה והבהמה ומנגנן אחר עילה לכלן דתכן במסכת כוי רחה את הכוי ואחר הדיכי כוי כוי חיה אמין זה חיה והבהמה כוי אמין זה לא חיה ולא בהמה כוי ושעמת חטוי ספק על העקר שם בידכו בספק דלמוכת לחומרא • ואלו כל הדיכי חוץ לחיה ולבהמה כדאמ' ואול שטענן שחיטה וכו' וכו' • נחלה עז שעלה על גבי עזה וכו' ר"ל דמים מיעבכת מבהמה חיה • אין בכבי שבאו לנו מכוכת לוה דיוה מתעבכת מבהמה וספבו וכפ לוחו את בנו אחר דב יהודה בכוי בפני עצמה ולא הבריעו בה חכמים לא אין בבהמה לא אין חיה אלא שבר נחמן אחר זה אול שבר בהמה אבי ום אול הבר יום לומרים זה שבא מן חיה ואין הבכיה דבי יוסי לומר בוי בריה נפע ולא הבריעו בה חכמים אם אין בבהמה לו אין חיה דבי שמעון בן בתיראל לומר אין בבהמה חיה ואל בית לומדי סוי מגדלין לותם עדרים עדרים עד בתן ואתמר דהך תלמוד אליבא דרבי יוסי ום לומרים דשתם סוף • המוציא מחברו עליו הראיה דא"ל ישראל לבהן חייב לחים דלמו אם סוף ופרעה לך ! מתניתיבדתני ואין חייבין עליו בכרת וביקין בכרת סוף דלא מחייב להביא חטאת קבועה הא אסם תלוי מיחייב על ספק חיב בבי מליעזר דאמר בערק ספק מכל כוי חייבין על אלבו אסם תלוי ופפילוד אי מפטר לכרר מקורו ולא כרב דאמר הכם כל ספק לעמוד על ודאו לא יהו חייבין על ספקו ספק תלוי ואם אכל נבי כוי דפפילו דאי לפטר לבדרו מכל מקום קתני חייב • פתר לה דיני להא דאמר דמתניתין דלא כרב מקום רבר מליעזר לא תימא דחלוקין עליו מבדיו ומרוקין דמתניתין לא תירוק מיבו חייב כרת הספק תלוי אכל דוקא לפרית ולא לחיוב כרבי איעזר • ואפי בשעת שלוקחין בהמה לבשר מקום ובנון מליבא דרבי ישמעאל מסבתו לאדם דאמר דמכל מקום פטר בהמה ממעשי לוכחי מלמיס היה בדאיתא בספק דמעשר שני דו אמר עבשו יומתפק לן בלומר אין בספקו בתוב בתורם אלא הוא המספקן לן אם טור ודאי אם שה ודאי ונלך הוא אמר פטור דסמוכים מחכירו עליו מדלים ורבנין אם לומרים מין הוא עקר הם

דתני הקדישׁ חזיתו ובהמתו לא הקדישׁ את הבוי ה׳ אמ׳ המקדישׁ את הבוי אמ׳ הריני נזיר שזה חיה שזה בהמה נזיר שאינו חיה נזיר שאינו בהמה נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה נזיר ר׳ חנינ בעא קומי רבי יוסי למה לא תנינן הרובע והנרבע ממינו חייב אמר ליה תניתה בסופה דשאר כל הדרכים שוין לחיה ולבהמה׃

פרק ג ביצד

ביצד מפרישין את הבבורים יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשבול שבבד רמון שבבר וקושר עליהן גמי ואומר הרי אלו בבורים ר׳ שמעון אומר אע״פי כן חוזר וקורא אותן בבורים מאחר שיתלשו מן הקרקע׃

גמרא על דעתיה דר׳ שמעון לא מרא לו שם בת לוש לא קדשו אין מדמעין אין חייב עליהן משום חומש ואין לוקין עליהם חוץ לחומה מה טעמון דרבנין ועתה הנה הבאתי מראשית פרי האדמה בשעה הבאה פרי הא בשעת הפרשה אפילו בוסר אפי׳ פגין עד׳ דרש׳ מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי רבי זעירא בעי בבורי יחזור מהו שיתירו חנטן תני הבבורי׳ אחר משׁשׁים תרומה טמאה אחד משׁשׁים תרומה שאין הכהנים מקפידין עליה אחד משׁשׁים מה אית לך בגון תרומה הבליסין והחרובין ושעורים שבארום׃

מתניתין ביצד מעלין את הבבורי בל העירות שבטעמר מתבנסו לעדן של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נאגסין לבתיהם ולמשבים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל ה׳ אלהינו׃

גמרא לעידו של מעמד בגון יהורים ומבירו ידעיה ומבירו ולא היו נבנסין לבתים וילינו בבית הכנסת תני רבי חלפתא בן שאול מפני אהל הטומאה׃

מתניתין

וילינו בבית הכנסת קומות סיה ולמה כרחוב של עיר ולמה הקומות שלא יטמאו הבעלים ויכנסו למקדש בטומאה׃

אם אמרו חייב ופלך הזרוע מרבינן ליה מדכתיב לכם סור לכם שה לרבות את הכוי׃ דתני הקדש ונו׳ כיוצא בפרק קמא דתרומות ותני אתם כשם רבי אליעזר ותני אתם כשם רבי יהושע קמא קמא דסבר דתני אתם המקדים חייתן וכהמתו הקדישׁ את הבוי רבי אליעזר אומר לא הקדישׁ את הבוי לא״כ לגזרה רבי דאמר הכא הוא אומר קמא דאמר ותני קמא דסבר הוא רבי אליעזר דאמר המקדים חייתו וכהמתו להרב לבינו משה כך מיימון וכרונו לבבכם שמירם במשנתנו הכותב חייתו וכהמתו דלו לו קתני ונפקא מינה שלא כתב שניהם בבתב את הבוי בדאמרן לעיל מי שאמר לשדה ס׳ דשדות חייתו וכהמתו יפורש לו חייתו לו בהמתו ומשום הכי קאמר דלא הקדיש את הבוי משום שמעה דאם כן מ״ט דאמר רבי הקדיש את שבוי שם המוציא מחברו עליו ראיה ונפקא הוא שלא יהא לו לרבי יעקב בשדות שבחוץ לארץ חייתו וכהמתו ומשום הכי קאמר רבי הקדיש את הבוי ממש בעינן לכל תנא קמא תבל דאמרי הקדישׁ חייתו וכהמתו ולא הקדישׁ את הבוי ממש ולא הוציא ולא הכניס ולא הקדישׁ את הבוי ולא הקדישׁ את הבוי ממש ולא הוציא ולא הכניס

מתניתין הקרובים מביאין תאנים וענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפניהם וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו והחליל מכה לפניהם עד שהן מגיעין קרוב לירושלים הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניהן ועטרו את בכוריהן הפחות והחשובים יוצאין לקראתן לפי כבוד הנכנסין היו יוצאין כל בעלי אומניו שבירושלים היו עומדין מפניהן ושואלין בשלומן ואומרים להם אחינו אנשי מקום פלוני בואכם לשלום׃

גמרא הקרובים ובו׳ עד היכן עד כדו שהוא יכול להתרום מן המובחר׃ בקש להביא דבלה אומרין לו אם היתה קיגולית מביא אם היתה בצרית אינו מביא׃ והשור הולך לפניהם פשיטא שהוא מקריבו שלמים רבי אבא אמר מקריבו שלכים רב אסר מקייצין בו את המובחו ר׳ זעירא בעי יחיד שנתעגל ולא בא מבי גדי וקרניו מצופות בסף׃ ועטרה של זית שהוא ממין שבעה ועטרו בכוריהן הני מי שהיו להו בכורים גרוגרות היה כעשרה תאנים וצמוקים היה כעשרה ענבים׃ לפי כבוד הנכנסין וכי יש קטן וגדול בישראל אלא ביני מתני באובלוסין לפי רוב נכנסין היו יוצאין עומדים מפניהם

מעטרין הבכורים מלא מעצרת המיכן והולך עקיבא וכן כנס לומר מן מעצרת המיכן ר״ש לומר מין כשלומו מיכי ולעצרת מתכא זה דכרייתא מכר כאר דלין מעצבון חוץ מז׳ מיכן ולא מעצרת מצרין סגיר עטור מן המיכן מלא מצרין סגיר ממיכי עצמו כגון לס היו כפל גרוגרות שמן מין תאנים צריך מעטור יפיס ממון תאני ומעטרו כתאני וכן לס היו כפל צמוקים מעטרו כענבים מהו מיכי עצמן ולמדנו זה בגרוגרות וצמוקים ולא בענבי׳ ותאנים לחנוכה דאין צריכין כתאני וענבי׳ מכאן לכל צריך חמיכי מלא לפיל כתאנים וגרוגרות דאיכא למיחר דכיון דהן יבשים ושלהם לחו מיכי מהו ליכא מין לעטור כמיכי דאלו תמרי יעטרהו כצמוקים וגרוגרות ליזה עטור דוקא הכל ים כהן מלא ודאי לחים כעיכן לספרות ומ״ל כיון דהן יבשים ומיכן הוא לחי מעטרין כיה הדי הוא כמיכן כשלמיכי מיכי ומ״ל כלמיכן לחר מעטר כהן קתני הכא מין מיכי מין עיכי אלא זה כלל חלוקות בדבר מצעצרת המיכן ועד עוצרת סיוע מיכי זה כלל לחלק בין דבר דעת לחדת כום יתמלי לקלן כמין מלינו מיכי כלל׃ ופיס קטן וגדול בישראל מין משהיו מחיסכת לעין כל הכלוס כוס ופס גדול מחברו ואת דמפרשי ליב לו״ל קלבעי מכלס מתני׳ ר״מ ואומרים ליס שתס כל החוכל דוקן מותס כשו הן כני חורין שירדו מנכסיהן ובוסתן כוס ולסכי פריך וכיים קטן וגדול כישראל דאמרת לפי כבוד הנכנסין סיו מוכאין ולין נס מפיק לפלעתי דכשלמא לעיכן כוסתכין סהן ענני לכרכם ופתן ויעקב הכל סוין דלא כיס ליס לזה לזה לחת ביום וכי הוה מעכיכי הקטן מתקביים כמו גדול סכיפרל מכל לענין כבוד מכל וודעין ומכרין מדרגתן והקטן עוסה יותר כבוד לגדול מהגדול לקטן ומ״ל מלקח כשי וכיים קטן וגדול כישראל ומה מצי לכוה סוף דמיכן לקמן בפ״ג ס״ס ורמה כמי נדול כחן עושי מלוכתם מפני זקנין עומדין ויפכי עומדין רתנן הכא כל בעלי מומות עומדין מפניהן ומושיך בשלומן כלומר פעם עוסקין מלאכתן ואחרת לוקן מוכלי מומפי דאמרי לעיל מפני ת״ח כפעם עוסקין מלאכתן מ״ל ברלה מהכיוה עוסקין למוליכי הבכורים הוה מקום מיכוה דהכי׳ס ולא מגדלים ולפי זה בעי קיין רבל מקבלו הוה מקום המנו מנחם מין הפרס בגדול מהקטן ולמה תרא לדם מסת׳ דיבדו כל פעם עומדין מפניהן שלא יפיס הדיוט לו מרס נדו׳ כפל מחד אחד מהן וכי מ קטן וגדול כישראל אלא לעיכן זה ולא הכל מיין כיון שמעכי׳ מהו הכבוד ומפני שא כיכי מהני כ׳ מולכלין מפי כבו׳ לומי מיכי שא לפי סכמו מוכלוסין כלו׳ רבו׳ דלפי רוב הנכנסין היו יוצאין לקראת׳

מפניהם ולא בן הני תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה׳ על דעתיה דר׳ יוחנן ניחא דעתיה דר אלעזר לא יקום כל עקר ׳ רי בר אחא בשם רבי אלעזר דלא יחמי סיעתא דשבין ועבר קומידון בגין דיקומון לון מקומו כשם שהם חלוקין בך הם חלוקין בשאלת שלום ׳ רבי הזקיה רבי הנינא בריה דר אבהו בשם אבדימא דמן הפא לזקן ארבע אמות עבה ישב לו בתוך גדול משהוא רואהו ועד שהוא נבסה ממנו ׳ ארון פנוי בלפני העם והכהנים בלפי העם וישראל פניהן כלפי הקהל אמר רבי אלעזר אין התורה עומדת מפני בנה שמואל אמר אין עומדין מפני חבר ׳ רבי חילא רבי יעקב בר אידי הוו יתבין עבד קומיהון שמואל בר ווא זקנון לית א״ל תרתי גביכון חדא שאוני זקן וחד שאין התור עומד מפני בנה א״ר זעירא אחא

מפסיק

עלה כן תני כבוד תלמיד חכם והדרת פני זקן מה קיימא סלין כך חברון כיש כלו׳ והמקום חס על כבודך בעלי תומניות התם שלא יקומו כעת מלאכתם ושכח למחי לא חם שכו ומצני ד התם כתיב לפצר בירושלם הרבה פעמים ביום ושו תומך מיקום מפניו בשעת מלאכתו ומצנפת לתם מפסידו ממלאכתו וכמה יתפרנם ופלני הכא כבבורים שסוף לחת לקונין קלו לעתים רחוקות ומין כלות קיימא הכסד נחסך מנחום עלו ומייתי דלית מדל יוכי כך כן ינדול כחן שלן עושי מובות כדלית לן כמנדם עלם ׳ על כמה פעמים כיום ׳ בריך חדם לעמוד מפני זקן הכס דכוטריקין זוקן הוא זה קכה מכמה ושלא בשעת מלאכתם סוף לכעני ׳ שני פעמים כיום מחרית וערבית שלא יהא כפוקדו מרוב מכבוד מכמים ׳ פעם א׳ סיין שלא יקבל פני רבו כשעה מחים שעומדין ישובי המקום מחרית וערבית ׳ ולא כן תני רבי מעאיביין לזקן שלא יטריח תלמיד זקן ויודע לתמירן זקן לוירלת ולא כחוב מחני מוב ׳ זקן תקום והדרת ויראת מאלקיך אני ה׳ לפלפי דקלמך הוא שלא יעבור בשלא לפניו ולהכי דקרי ליה זקן לרבי שלעזר דכשלמת לר יוחנן לחמר מכשעמי ליום דחייב לדם לקום מפניו יכו דקרי ליה זקן על דעתיה דרבי שלעזר דקחמר יקום מפניו ר״ם יטריח עד שיכלה ויעבור ממקומו ׳ ולא כן תני פעם אחת קלמיד חכם שהיה מהלך לפני רבו שלעזר ׳ ראה מקום שהוא רחב ואין עומדין בו שני בני אדם ׳ אמר לו מפני מה אין עומדין כאן אמר לו כדי שיהא רבי יטריח שיירים להסיב דרבי למר חמר דהלי לא יטריח לחכם שרוחה מיעם של חכמים שרוצים לעבוד לפני כבו שהם והוא כבד בכל לכבדים מוחם ואין עוכר לכדו כיון קיימין מפניו ממש עד שתה רוחה לחכמים עוברים ושה גדול מפני ועוכר לפני חכמים חני כלי עוכר רחמן ושתה הרוחים קיימים מקומיהן דהתם ליכא לא יטריח לדידה לא עברו חיוב דרך שם ומ״ל לחזיה דרחוק מכם ליכא לא יטריח כיון דלנביה קו׳ פעם שנית מע״כ דהוי מנהן השתא מכמים נלפי שם נקט קויהיהן ולא קחמר שמהן לשם דדוקא שם גדול מכלם ועוכר לפניהם כלן קודם חכמים פלם ולפניהם דוקא קפ״ל עבר שלא יטריח דכיון שהוא רחמן מחוי דמקמיה קיימי וליכא לא יטריח חכל דם הוא חשתא עוים לו מלחרונים מפני ליה לן כה דהא לדידה לקמיה נמנינן רחמן לומר לכבילן קמים וליכא לא יטריח ׳

ומפצר לפרש הני מכון כלנ׳ וקנים בלוון חלוק ומק לעולם לדבי מלעזר לפעם מהת פתח לים וכתיב דמוכח מלת סוף לא יהא סיפה של וקנים שקנים והוא לא היה דעתו לעבור עם מלא עתם עובר אבי כלי הסבת בדין מיקומין מפניו ומק מ״ב דמוכח דמולחת סוף לפרה כם מקום לא יטריח כוון שלא היה דעתו לעבור ולכוף זו סוף עובר עלמיה לא לנקט זקנו דדוק כשם עבר שלא יטריח מכל מה היו בחוצים כיון דחזרת דמולחת היה לפי שעתה לפופה זו לא עבר שלא יטרים לו נמו נקט וקנים לחזרת דמולחת שכחלחים זקנים בתוך חקנים בחוצים ׳ כשם שחלוקים רבי יוחנן ורבי לעזר כאן בעין קיימת זקן שום חומר בעם לחת היום חק חומר שני פעמים ׳ כך חלוקין בשאלת שלום ׳ לזקן ה׳ לתן מתיר לחן ברי לחוות שכחכמים ומצוה בך שלא לזקן לרכב לזקן אחד עם עבד לובש ומנעל ולא יהא עבד לובש ומנעל ולא יהא עבד רוכב על הסוס והוא הולך לרגליו ולא יהא עבד אוכל על השלחן והוא עומד לפניו ולא יהא עבד שותה יין והוא עומד לפניו ולא יהא עבד ישן על המטה והוא יושב על הכסא ולא יהא עבד מהלך לפני רבו אלא לאחריו ׳

מפסיק וקאים דו חשש כהדין תניא כותב ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקריית שמע ואין מפסיקין לתפלה ר׳ חנניה בן עקביה אומר בשם שמפסיקין לקריית שמע כך מפסיקין לתפלה ולתפילין ולשאר מצוותיה של תורה ׃ רבי אמי שאל לרבי סימון שמעת שממנין זקנים בחוצה לארץ אמר ליה שמעתי שאין ממנין זקנים בחוץ לארץ אמר רבי לוי ולא מקרא מלא הוא בין אדם בית ישראל יושבים על אדמתם חא בל ישיבה שלך לא יהא אלא על אדמתך ׃ רבנין דקיסרין אמרין ממנין זקנים בחוץ לארץ על מנת לחזור רבי יצחק בר נחמן הוה בעזה ומנוניה על מנת לחזור רבי זמרא הוה בצור ומנוניה על מנת לחזור ואף רבי יונה הוה בפתקא ולא קביל עלוי מתמגיא אמר עד זמן דמתמני רבי ומנהו רביה אמר רב חמא רבי יהודה בן טיטס הוה ברומי ומנוניה על מנת שיחזור שמעון בר וה הוה ברום שקום ואתמנון הבקיקין מניה הוא לא אתמני ׃

מתניתין החליל מכה לפניהם עד שהן מגיעין לקבר הבית הניעו להך הבית אפילו אנדיפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שהוא מגיע לעזרה ודברו הלויים בשיר ארוממך ה׳ כי דליתני ולא שמחת אויבי לי הגוזלות שעל גבי הסלים היו עולות ומה שבידן ניתנין לכהנים ׃

גמרא רב הונא אמר ביני מתניתין ולקח הכהן הטבא מידך אית תניי תנו ומחלף בדי לסמוך מתנה ׃ הגוזלות שעל הסלים וכולי תני רבי יוסי אומר לא היו נותנין את הגוזלו על הסלי שלא יגבלו הכבורים אלא תולה אותם חוץ לסלים ׃

מתני׳

להה דרבי חנניה בן עקביה דלא נרע מצוות לכוד מלמיד חכם מפאר מצוות ולהכי הוה מפסיק וקאים שמעת שממנין זקנים בחוץ לארץ שמכוונין חכמים לדין דיבי קבלות ועכין הסמיכה ידוע שכל סמוך היה מסמיך לבסמך ונותן לו רשות לדון לפילו דיבי קבלות ושיקרלו לו רבי ומתניתין בסנהדרין פרק קמא לדיר ולכל לין מוסיפין וקנים בחוץ לארץ ומפיקו שתם דתפילו המוכין בחוץ לארץ והבסמכים בחוצם לארץ לין מוכין וכל שכן שם הבסמכין בארץ ושמוכין בחוצם לארץ דלא מתני עד שיהו שניים בארץ ושמוש הכי שמל רבי לחי לרבי סימון לטו שמעת שממנין זקנים בחוצם לארץ שם מפני שהוה שתע כן ורוצה למטעם לו שמא הוא סיה רוצה לעשות כן והיה מבקש לילן להתלות בו ושמיב לו רבי סימון שמעולם לא שתע כן אלא שלין ממנין זקנים בחוצם לארץ הדיבו ׃ כל יושבים שלך לשון שורש שמחל ולוט יושב וכן ליעסב על שמשבט ולא יהיו אלא על אדמתן שבניהם יהיו בארץ ישראל ויושבים ׃ ממנין זקנים שהרי אלחל דהבסמכין יהיו בארץ והבסמכין כ״של דהכי קאמל ר׳ יסחק שום כשוה ור׳ זמינא הוה בצור ׃ ור׳ יסודה הוה ברומי ולא מלכי הבומך שהיה עמו אלא שבסמך והיו מולמין שסמיכה מארץ לחוצם לארץ על מנת לחזור מיחזור שבסמך לארץ ישראל לליך שם היכי קנסו לכל לא שידון היכי קנסות מידי בח״ל והא קא משמע לן דאותה סמיכה שניה ולא כעי מחזיתי בארץ וקרא דיושבי על אדמתם פתרי לים בשהיה ע״מ לחזור הדי סיא דיושבים ל״ל ישיבה דמוכין בעינן ולא דבסמכין וכדתנן בסנהדרין מהנה בארץ שבח״ל דכי סיכי דכי הין שבסמכי בארץ ויצאו ח״ל דהין דיבי קבלו שכי כמי שבסמכו ח״ל וחזרו לארץ על מנת כן ושבסמיך בארץ לשמי סוה בעזה שוה לבדי והסומך בארץ ולף על גב דכתיב וילכוד יסודם לתעזה ומשמע דשום ח״ל בבר מעורב בפ״נ לחרנות דמעלי שמין היו ולא שקיימו כהן לא תהיה כל בשמם ולעולם דלא בכשוה עולי מנדים ולא כן לא כתקדמו וכן שור לא בכשוה בהמעורב התם ׃ שוה בשתקה דשמבח לדבי זמינא לים לבומכין לסמיך לפילו מהה בשעם לחת לו כמי שוה בפתקא לאו כחותו ושן סיה אלא בזמן שהיו בפתקא הכל לוכה ולא כל לוכה אלא שהיו מלומדין לסמיך ולא היו יודעין לסמוך ׃ ולקח הכהן הטבא מידך מסמע דבעינן מיד ליד אפילו מקמי הבי מצי למיהב ליה בידו שלוחו ׃ שיו עולו אפס שבמעשה לפי פני בח ביבי מתני׳ וסגיבו לעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ולא כדקתני מתני׳ סגיבו לעזרה ודברו הלויים בשיר של חמשי מחשב׳ וכבי קתני עד שהו מגיב ליעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ודברו הלויים בשיר ולפי זה לא היה נדיך למיתני בסוף מתניתין ומה שבידן ניתנין לבהנים דשיובו הבבורים שהרי כבר שבח לעיל ולקח הכהן הטבא מיד הבל חית תניי תנו ומחלף בלומר חלוף זמת הנחת שאמרנו שהיו נוהגין עד שהוא מניח לעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ולא היו נוהגין כן אלא חלוף זה ושיימו במו שכתובים בספרנו בסוף המשנה ושם שבידן היו ניתנין לבהנים והטעם בלי לשמוך מתנה דגוזלות שהוא עומדין לאת עולו ועוד מ״מ לאחרת ומה שבידן ניתנין לבהנים ׃ זהו הפיר העולם מבללות דבדי הרב יצחק בר מלכי צדק בפי שמשל אל בשם שלי מפסוקי אל שם דבבפריבו כתוב בכל שדשום׳ ביבי מתניתא ולקח הכהן הטבא מידך בגונת שבתוב בבני השמנה וח״כ לו מפשר לפרש פי׳ זה בפי זאת הנשמה ומפשר לומר שבן שירושו רב הונא לאחר ביבי מתניתין בלומר בן הוא שעם משנתנו דשפילו שלגריפס היה נוטל שבל על בתפו וטעמא מלי משום דבתיב ולקח הכהן הטבא מידך דבמוכן מיד ליד וכמו שבתב הלשבם בשיום המשנה לשון התורה הבעל עבמו משא שבבורים דבתיב ולקח הכהן הטבא מידך ולגריפס היה בשל נפש נדולה ובו׳ שבדאם שפשוק הן שוא טעם לשבריפס ׃ שלא יבבלו הבבורים לשון שרחון על שהבשל מהרחת ולזה אמר דשלי דתנן על גבי הסלים לאו על גבן ממש קאמר דאלא בן יבבלו הבבורים בביאתן שלא מלי על גבי הסלים מחוץ לסלים היו תולין אותם דלאי כמי יפול נוסתן לוכם בופלת על הבבורים שלא מחוץ ובבבורים שהיו

מתני׳

במוכה משום שדבר ר׳ שיעה לא היה סמוך עדיין ושמיר עד זמן דשתמני דבי כלו׳ דב שלי לא לשמיך כדי שיקמיבני דבו וכן היה שנשמך דבו ושמיבו ׃ דקיקין מכים קטנים ממנו ׃ והוא לא לתמני שסיה סיבר שלא שניא שמיבם שלא בשעבים בארץ ג׳

ברתנו׳ לפילו שנריפס שמלך טוטל שבל מידו לבתי ולקח הכהן הטבא מידך משמע דבעינן מיד ליד לבל מקמי הבי מצי למיהב ליה כיד שלוחו ׃ סיו עולו לפפ שבשעשמו לפי פני בח ביבי מתנו׳ וסגיבו לעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ולא כדקתני מתני׳ סגיבו לעזרה ודברו הלויים בשיר של חמשי מחשב׳ וכבי קתני עד שהו מגיב ליעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ודברו הלויים בשיר ולפי זה לא היה נדיך למיתני בסוף מתניתין ומה שבידן ניתנין לבהנים דשיובו הבבורים שהרי כבר שבח לעיל ולקח הכהן הטבא מיד הבל חית תניי תנו ומחלף בלומר חלוף זמת הנחת שאמרנו שהיו נוהגין עד שהוא מניח לעזרה ולקח הכהן הטבא מידו ולא היו נוהגין כן אלא חלוף זה ושיימו במו שכתובים בספרנו בסוף המשנה ושם שבידן היו ניתנין לבהנים והטעם בלי לשמוך מתנה דגוזלות שהוא עומדין לאת עולו ועוד מ״מ לאחרת ומה שבידן ניתנין לבהנים ׃ זהו הפיר העולם מבללות דבדי הרב יצחק בר מלכי צדק בפי שמשל אל בשם שלי מפסוקי אל שם דבבפריבו כתוב בכל שדשום׳ ביבי מתניתא ולקח הכהן הטבא מידך בגונת שבתוב בבני השמנה וח״כ לו מפשר לפרש פי׳ זה בפי זאת הנשמה ומפשר לומר שבן שירושו רב הונא לאחר ביבי מתניתין בלומר בן הוא שעם משנתנו דשפילו שלגריפס היה נוטל שבל על בתפו וטעמא מלי משום דבתיב ולקח הכהן הטבא מידך דבמוכן מיד ליד וכמו שבתב הלשבם בשיום המשנה לשון התורה הבעל עבמו משא שבבורים דבתיב ולקח הכהן הטבא מידך ולגריפס היה בשל נפש נדולה ובו׳ שבדאם שפשוק הן שוא טעם לשבריפס ׃ שלא יבבלו הבבורים לשון שרחון על שהבשל מהרחת ולזה אמר דשלי דתנן על גבי הסלים לאו על גבן ממש קאמר דאלא בן יבבלו הבבורים בביאתן שלא מלי על גבי הסלים מחוץ לסלים היו תולין אותם דלאי כמי יפול נוסתן לוכם בופלת על הבבורים שלא מחוץ ובבבורים שהיו

מתני׳

מתניתין עודהו הסל על כתפו כשהוא עומד הסל על כתפו
היום לא יאכל עד שיגמור כל הפרשה
בלה"ר יהודה אומר עד ארמי אובד אבי הגיע
לארמי אובד אבי כוריאה הסל מעל כתפו ואוחזו
בשפתותיו ובהזמניה ידו תחתון ומניחו וקורא מארמי
אובד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה ומניחו בצד
המזבח ויצא׳

גמרא קורא כהגדתו היום הניח סב קומו
רבי זעירא חזר להגדתו היום ויש
אדם מגיד וחוזר ומגיד קיבונה בבר הגדתי׳ ומניחו
בצד המזבח וכו׳ ר׳ הונא בעי הנחה מהו שתהיר
למהוכרי זמן׳ א״ר בתנית הרא דתימר בשחזר
ונטלן אבל אם היו במקומן בהניחן הן ר׳ יונה בעי
הניחן בלילה מהו׳ תניא מניחן בקרן דרומית
מערבית דתניא לבני הבבל במערב תלכוך לומר
אל פני המזבח או לפני המזבח יכול בדרום ת״ל
לפני ה׳ הא כיצד מנושה על קרן דרומית מערבית
ומניחה בדרומה של קרן בראשונה כל מי שיודע
לקרן קורא וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין אותו
נבנעו מלהביא התקינו שיהיו מקרין את מי שיודע
העשירים מביאין בבוריהם בקלתות של כסף ושל
זהב והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה
קלופה והסלים והבבורים ניתנין לכהנים׳ רבי
שמעון בן גמליאל אומר מעטרין את הבבורים
חוץ משבעת המינין רבי עקיבא אומר אין מעטרין
את הבבורים אלא בשבעת המינין׳ שמעון אומר
שלש מדות בבבורים הבבורים ותוספת הבבורים
ועטור הבבורים תוספת הבבורים כיון בכינו ועטור
הבבורים

כתניתין עודהו הסל על כתפו כשהוא עומד הסל על כתפו
על כשהוא כתפו לעיל וכיסל הסל על כתפו׳ רבי
יהודה אומר עד ארמי אובד אבי כתב הלמכס לא
ואין הלכה כרבי יהודה למשמע דקודם סיוריך הסל כל ספרשה
קורא ושוב כפל לה כבורים כתב
לא קורא עודהו הסל על כתפו
הגדתי היום וכו׳ ומוריך הסל על
כתפו ומוחזו בשפתיו והכהן
מניח ידו תחתיו ומניף וקורא
ארמי אובד אבי וכו׳ עד שגומר
כל הפרשה וסיים והמתחום
וכו׳ למשמע דתמר הורדת הסל
הוא דקורא ארמי אובד אבי
ולא קודם כרבי יהודה דהלא
לכאן קודם טורדת הסל קורא
כל הפרשה׳ הניע לארמי
אובד אבי כוריאה קאמר
להודיעך דכאן קורא כל הפרשה
ואינו מפסיק׳ תני חד סב קומו
רבי זעירא חזר להגדתי היום
הוקשה לו דכתיב לא תשיג
מיד קודם פרשה דכתיב ולקחת
וכו׳ והלכת וכו׳ ואמרת והיית
הגדתי היום למשמע דאכף
להפשה קורא הגדתי׳ ואמ״כ
ולקח כהן הטנא מידך ואמ״כ
ושמת ואמרת לפני ה׳ אלהיך
ארמי אובד וכו׳ למשמע דתמר
שלקח הכהן הטנא והוריד הסל
קורא ארמי אובד אבי והיינו כר׳
יהודה דקאמר לעולם עודהו
הסל קודם עד ארמי הניע לארמי
אובד אבי מוריד הסל וכו׳ וקורא
ארמי וכו׳ אבל לרבנן למשמע
מעשה דמקני׳ דכל הקריאה
היא קודם מוריד הסל דה״ק
עודהו הסל על כתפו קורא
מהגדתי היום עד ארמי הניע לארמי
אובד אבי מוריד הסל וכו׳ וקורא
ארמי וכו׳ אבל לרבנן למשמע
מעשה דמקני׳ דכל הקריאה
היא קודם מוריד הסל דה״ק
עודהו הסל על כתפו קורא
מהגדתי היום עד סנומר כל
ספרשה היכי מקיימי קראי
דילקח הכהן הטנא בין ואמרת
הגדתי לכאן ושמת ואמרת ארמי
אובד אבי כהניח הוא משמע
להגדתי הגדתי׳ ואמ״כ
ולקח הכהן הטנא מידך ואמ״כ
ושמת ואמרת לפני ה׳ אלהיך
ארמי אובד וכו׳ למשמע דתמר
שלקח הכהן הטנא והוריד הסל
קורא ארמי אובד אבי והיינו כר׳
יהודה דקאמר לעולם עודהו
הסל קודם עד ארמי הניע לארמי
אובד אבי מוריד הסל וכו׳ וקורא
ארמי וכו׳ אבל לרבנן למשמע
מעשה דמקני׳ דכל הקריאה
היא קודם מוריד הסל דה״ק
עודהו הסל על כתפו קורא
מהגדתי היום עד סנומר כל
ספרשה היכי מקיימי קראי
דילקח הכהן הטנא מאי משמע
ושמת ואמרת הגדתי היום
הוקשה לו דכתיב לא תשיג
מיד קודם פרשה דכתיב ולקחת
וכו׳ והלכת וכו׳ ואמרת והיית
הגדתי היום למשמע דאכף
להפשה קורא הגדתי׳ ואמ״כ
ולקח הכהן הטנא מידך ואמ״כ
ושמת ואמרת לפני ה׳ אלהיך
ארמי אובד וכו׳ למשמע דתמר
שלקח הכהן הטנא והוריד הסל
קורא ארמי אובד אבי והיינו כר׳
יהודה דקאמר לעולם עודהו
הסל קודם עד ארמי הניע לארמי
אובד אבי מוריד הסל וכו׳ וקורא
ארמי וכו׳ אבל לרבנן למשמע
מעשה דמקני׳ דכל הקריאה
היא קודם מוריד הסל דה״ק
עודהו הסל על כתפו קורא
מהגדתי היום עד סנומר כל
ספרשה היכי מקיימי קראי
דילקח הכהן הטנא בין ואמרת
הגדתי לכאן ושמת ואמרת ארמי
אובד אבי כהניח הוא משמע
להגדתי

הביכורים מן בשאינו מינו תוספת הבכורים נאכל בטהרה ופטור מן הרמאי ועטור הבכורים חייב ברמאי ׳ גמ׳ תניא ולא עוד אלא שסמכו למקרא וענית ואמרת ואין עניה אלא מפי אחר ׳ בקלתו׳ של בסף׳ יונה בעי מהו להביאן בתמחויין של בסף רבי יונה ורבי ירמיה חד אמר מחזר מנא וחרינא אמר מחזר פטירין עם ירקונין ואית דאמרין פטירין עם בכורים ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דאמר רבי יונה מהו להביאן בתמחויין של בסף הדו אמר מחזר מנא וייתר שלא

רבי

סמין עצמו כגון תלתים על תלתיסועצים של ענבים להרבות כמנחת ס׳ ועטור הבכורי והוא שיהיו מקיפין ומעטרים סביבותיהם לכוונים להם דיכין קלוקין דתוספת הבכורין צריך שיהיו ממין עצמו ולא ממין אחר לפי שיש מצעת המיכין ועטור בכורים שני מין כמליהו מיכו מלכל מ׳ מיהים מ׳ המיכין וידמה רבי עקיבא ס׳ל למתר מין מעטרין הבכורים שלא מ׳ המיכין ומפני דתנינו שמיכו מיכו דלכ לימשיכן מצעת שמיכין ומיכו ומהלם מיכילין של כתכמין כמליהו מיכו כלעיל דמם מצתוך של נירונרו ומעטרן בתלתים לחיים ולא ידעינן רבי שמעון כמאן סבר לי כרע שי כבן גמם ע׳כל ונקט בעיני לפיכו מני סבר כרבי עקיבא מעתין כן גמם דמעטרין מון מצעת המיכין דלי מתרת כן דסבר כבן גמם שלא מלמעיכן דכמליהו מיכו למעיכן חון מ׳ המיכין ומכח לפי שיש דמליהו מיכו הוא כיון דבכורים לא לתו שלא מצעת שמיכין בלבד ולמעיכן דכותה ולמה לו לומר בפליהו מיכו דלפסר לטעות בו דכמליהו מיכו ובכמצת המיכין דוקא ותודכי סיכי דכתוספת בכורים לתר מין במיכו ושיכו מצעת המיכין דבכורים לימן כלים שלא מ׳ המיכין הכי נמי כמתמדמין כמליהו מיכו כמצעת מיכין עמ׳ל לכך כרמה דרבי מעתין כרבי עקיבא ס׳ל וכבר כתבתי למעלה דשלא מחלקות בכבר בו׳ המיכים ׳ ובמין עצמו מ׳ המיכין ושלא בצעת שמיכין ׳עם וים לי הכיח מדברי הלמכם ז׳ל לומר דבבר דרבי שמעון לתי כרבי עקיבא שכתב ס׳כ כ׳ בכורים ומין מעטרין את הבכורים שלא כו׳ המיכין ע׳כ ׳והוא כרבי עקיבא דהכא וכדכתב שרב כבת ז׳ל וז׳ל ומין מעטרין וכו׳ דסוף בכורים וכרבי עקיבא מחברו עכ׳ל ומי לתרת דר׳ שמעון לתי כר׳ שמעון דן נמם כמו שמשתקף מהלשם ס׳כ ר׳ש כן נמם ורש פליגי ס׳ר עקיבא ומין הלכה כרבי עקיבא מתכירין שלא מחברו ובמו שלמרו בש׳ מי שמוציאין ר׳ יעקב ור׳ זריקא לומר הלכה כר׳ עקיבא מחברו וכר׳ יוס׳ מחבידין דמחברו ומיוד דוקא שלא מחבריו ס׳מרוצין וכש׳ שכתוב דקלמר התם כשם פליגי לי הלכה כרש מחברו כתב רמ׳ז ל׳ סיכא לימידלה פליג עליס וכן כתבו כל בעלי הכללים הלכות עולם וכללי התלמוד וכללי שמוש ומשנת ושפסקידין סלכה כרעק׳ מחברו שלא מחבריו ולי לומר שכת כבן נמם ור׳ שמעון פליגי שרע מין שפק שלמים הלכה כ׳ע נגד מחבריו שרבים שלא ולי לי דמחוורת ס כדלמרין דרש כר׳ עקיבא ס׳ל ולכך פסק כ׳ע נגד בן נמם שהוא יחיד ׳ גירסת שלא עור וכו׳ שלא ס׳ק דבר שמוש תקנה לבר עצמו שמקרין כיודעין ושלא יודעין כדלמתמא ממתני׳ שמפי שהוא שלא שכתב מן הכתוב דכתיב ועניתי ולמר ושלא קלא ואמרת לכך וקלמר לשון עניה שמשמע דלמר לומר שעושם לותו ושיהיו שמקרא קורא בשמן ווה שקורא מלכ והנכתב בל מפרי שמורשיכך היא תקוב כמו שכתבתי ובזאת שלמתיה בכשחתו בל מדרשם והיא מוכרחת דלי כשכתב שכפרי שכתו שעניה ועניה שלא שלי שלא שמכולמקר ועניתי ולמר ולא עור הרי שיכא דקלמר לון עניה שלא מפי לחר שלא ולי לומר דכתיב ככל שלא שכתב בשלא ולי לומר שלא שכתב בשלא ולי לומר שלא שכתב בשלא ולי לומר

רבי פינחס אומר מחזר פטימין בני תורין וייטר תורין ובני תורין שמעון בן ננס או׳ מעטרין את הבכורים אמר רבי יוסיבל עמא מודיו שמעטרין את הבכורים מחוצה לארץ שאין בני אדם טועין לומר שמביאין בכורים מחוצה לארץ מה פלינין בעמון ומואב מאן דאמר מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינין מעטרין את הבכורים טעמון ומואב ומאן דאמר אין מעטרין אא משבעת המינין אין מעטרין את הבכורים מעמון ומואב אמר רבי מנא בל עמא מודו שאין מעטרין את הבכורים מעמון ומואב שבני אדם טועין לומר שמביאין בכורים מעמון ומואב מה פלינין בח״ל מ׳ מעטרין את הבכורים חוץ מז׳ המינין מעטרין את הבכורים מח״ל ומ׳ אין מעטרין את הבכורים אלא מז׳ המינין אין מעטרין את הבכורים מח״ל ועטור הבכורים מין בשאינו מינו תניא מצוה להביאן בשבעה בליס ואם הביאן בכלי אחד יצא כיצד הוא עושה נותן שעורים למטה ודבר אחר על גביהן וחטין על גביהן ודא עג׳ וזיתים עג׳ ודא עג׳ תמרים עג׳ ודא עג׳ רמונים עג׳ ודא עג׳ תאנים עג׳ ודא עד׳ ענבים למעלה מכלן ומקוף עליהם אשכול מבחוץ ולא היו עולין יחידים אא פלבים פלבים ולא היו הולכים כל היום אלא שתי ידות ביום חזני בית הבנסת עולין עמהן ולנין ברחבה של עיר ולא היו נבנסין לפנים מפני אהל הטומאה וטעונין עולה ושלמים ולא היו מתעסקין עמהן בחזרתן בדרך שמתעסקין בהליכתן תניא תוספת בבורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הודאי ואין צריך לומר מן הרמאי ועטור הבכורים חייב ברמאי ואין צריך לומר שהחייב הוא בוראי:

מתניתין אימתי אמרו תוספ׳ הבכורי׳ בבכורים בזמן שהבכורים טעונים כלי • כיצד הוא עושה כשהבכורים מ׳ מהבכורים טעונים כלי • מתן מעורים למטה כל עצמו על גבי הכלי אחד ינח הכלי מיסף בעינן דכתיב ושמת בטנא ונתת בכ

בזמן שהיא באה מן הארץ ואם אינה באה מן הארץ אינה בבורים ובמה אמרו הבבורים נבסי בהן שהוא קונה מהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ובעל חוב נוטלן בחובו והאשה בכתובתה וכפר תורת ר' יהודה אומר אין נותנין אותן אלא לחבר בטוביה וחכמים אומרים נותנין אותן לאנשי משמר והן מהלכין ביניהן בקדושי מקדש:

גמרא רבי יצחק בשם רבי חייא בר ווה שאלו את רבי שמעון בן נמלש מהו שישכור אדם את לישא אשה אמר לון אין ללמוד תורה אמר לון אין מפני היוון ולא אניבון: רבי יונה בשם רבי חייא בר ווה שאלו את רבי שמעון בן נמליאל מהו שישכור אדם את לישא אשה אמר ליה אין ללמוד תור אמר לון אין לברי חיוי לא שאלון ולא אניבון על דעתיה דרבי יוסי אין שאלין ליה למה לא אניבון כי אתא רבי הונא רבי פינחס ר' יוחנן בשם רשב"ג מודר אדם את לישא אשה וללמוד תורה ובל שכן מפני היוון: תניא המדיר את בנו לתת בותר למלאוז לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר ר' יעקב בר אידי בשם ר' יוחנן אפחוא לוקח לו חפציו בן השוק מח פלגין כאן באיש באן באש ואם

הלשם וכרונו לכרכם: ולפשר הוה לומר דהרמכם פרש כך כריית מומתי למרו תוספת הבבורים בבורים קמי לתתניתין דקתמר דתוספת הבבורים מן במינו היינו התוספת בבבורים ועלה קתמר דבשליהם בתם מן הארץ מיהם בבבורים כלומר דלא בעינן מן במינו אלא להאכל בטהרה אי לא לא עסיק בהך בריית ומשום הכי נמי מפרשינן דתם דבתב הלמכם בפב' הפרים בבורין ומזר והוסיף עליהם הרי התוספות בבבורים: בדמ' מבלו מן המדין אלא אם לא כמו מהארץ מיהן בבבורים כלומר לעבין מן במינו קתמר ולא לעבין טומאה וטהרה ולבך אמר סמוך לו ולף על פי שאינם בבבורים מיהן בהאכלין אלא בטהרה אלא דמין שלשון מובל זה שמוש בדברי הרמכם בבבב הפרים בבורין ומזר והוסיף הרי התוספות בבבורים ואם לעבין מן במינו אתא למשמעינן לא היה לו לומר בבבבר הפרים דתם הפרים והוסיף בבר אין יכול אמר הרי התוספות בבבורים היה לו צריך שיהו התוספות בבבורים אלא ודאי לשון זה שמוש לדדיעו קמי ושמע מובר הלמכם זכרונו לברכה דבשלין בשום בחוש לשון אכילה בל דיהיו מיהן בבבורים מן מאכילתם בטומאה דיהיו בהאכלין אלא יטעה שרוש לומר דבבורים בהאכלים סן בטומאה ומפני זה בתב דלבל הבבריס מיהן בבפורים חון מזו: אם מיבם בחה מן הארץ אלא מעבר הירדן בדתן לעיל אתן דמבואין מעבר הירדן ולהו למימרת אם מיהן בחוש מן הארץ בלומר דבלו מחוסה לארץ מחם דתם אין מביאין בבורים מחוסה לארץ בלל: ואת ים מפרשים בלומר מחותר לקמות את הבהן מן הבבורים ויקימל דאף על גב דאת לאו לאכילה הוא ולא לעבר מחוסה לאכילה הבי חותר ויש לאחם בבתובתם קמי שחילו מבילת נבורים לפרעון בתובתם וכן בעל חוב מטלטלין לחובו וכן את בעל ואשה נוטלין אותו בבתובה וחוב: ויש גורסין באת בלומר בדתני הבי שמעון בן נמליאל דמוכר תרם את ללמוד תורה ולישא אשה ומלמד אנב קמ"ל בי סיבי דאת אף על גב דמוכין לה קדושתה עלויה ולוקה בוהב אם קדושה בך בבבורים הוו בבל מקום בלומר דלא הוו בחירת מעבר שני דבבורים לית להו פדיון ואית להו חומרות רבות ועיין ברבנו שמעון בפירוש משנה: בטוסם בחבת חבם לאף על גב דלא חנו למחרתן דקסבר דקדושי גבול ניהו וכעינן תחויקים בתורת ם: מתיני לחנשי משמר דקדושי מקדש הם: ואנשי משמר מחלקים אותם ביניהם בין מברי בין ם"ה דבמודים בעבודם בני: מהו מיבור לרם שלין לו בנים: בפר תורה ליפת לבבו את בנים: אמר לו אין המובר לבל בשים בנים מובר לו בשם דמפילו בשים לו בנים ומבור ליפת את בנים: מפני חי פירם מהל"ם זכרונו לברכה מפני חיי לשמש חובותיו ולא בשירת דאחר בך היה עביד קל וחומר לומר וקאמר מובר לרם ליפת לו את ולתלמוד תורה ובחי שאינה מפני חיי לשו משלוש חובותיו חמור מתלמוד תורה ולקיחת לשה ולי משום מצוה בתם מצוות יש ואין מובירין בפר תורה עליהם ולי משום דשלו לבבסי ומשתעבד לבעל חוב לם בין תפוק ליה דבעל חוב טולפו וזלו שוא ולמה מייתם המבורים לבעלים לבן ברשה בבדי חיין הוא להתפרנם ובראמרינן בעלמא יורד עמו לחיין והיינו פדנבתו ומייתי דתם לא ומבור בפר תורה זה ימות בדעב ומסתבן לבך עבו קו לקמן: ולא לניבוך ולא הסיב להם תשובה: עד דרך דרבי יוסי ניחא לא מלוין ולא לניבין ולא קיקמי לך דלמא לא שאל דאי מפרשינן מפני חיין לשלם חובותיו משום הבי לא שאל דוד ודאמר דמסיב לאין מובירין ולי מפרשינן מפני חיין להתפרנם: מופני זה לא שאל דמוכם בפשה לבל לאחי דמחול למה לא לניב ומשני דבי לאת רבי מבניה לאחר דמבם יעשה ומפני זה לא שנים ויותר טוב לפרש בן ללא לומר דהניח לבעי למה לא לניבון לא מפני לה ומילתא דבי לאת רבי מנגיס בלאי יעשה היא: המדיר את בנו לתלמוד תורה שדיר תשמים בנו על עצמו בדי שלא ותבטל בנו מלמודו בשביל תשמיש: למלאת לו מים ולהדליק. לו את סבר אין בתשמים זה בטול למוד: לף לוקח לו הבן חפציו מן שוק הבנרכים לו בשביים ושבר הים לרבר מותר: מה פליגין ובי פליגי דבי יבחק בר לידי לבדיתא ומפני דלא פליגי שלא בדיעתא בשים שדיר את בנו לתלמוד תורה דאדעתא שלא יקח חפציו מן השוק שדירו בין שהוא יכול להלוך לשוק לקמתם ובבי יבחק בר לידי מודי בשמש שמדית לאין דרכם של לשם לחזר ובודאי דאדעתא דהבי לא מרעתים: ולם היה לבין לרם שבויים דגם הוא לין דרבי לחור עבו לוחו בשם ולוקח חפציו מן שוק ומיתי בדייתא למעשה בארם לחד ולים היה שדיר את בנו ולא אתירו שלא לשלמת ולשדלך ולא לקמת חפציו

ואם היה אדם מצוי עשו אותו באשה׳ הניא מע׳ באדם אחד שהדבר את בנו לתלמוד תורה ובא מעשה לפני רי בר חלפתא והורה לו למלאת לו חבית של מים והדליק לו הנר׃

תם ונשלם מסכת בבורים׃

מן המקום שלא היה לו מים מצויים והיו לו לקנות אחר כלומר אפילו הכי ׳ ודע דמימרא זו הפוסק בפ׳ לולב הכלי ורמי פי׳ המדיר את בנו מנכסיו הדיוט מכל מקום לא נלמד תורה מותר האב למלאת לו מים שהמלאכה מרובה נדר לו ולא מועיל וכך הלכה מועטת היא והלכך כתב המדיר בנו לתלמוד תורה הדיוט שלא יפסיק אביו ממנו כדי שלא יתבטל מתלמוד תורה מותר אבל למלאת מים דמכתמת מחילי ווטרי כי הכי דליכא בטול תורה ואפי׳ הכי לא מדייק ואפי׳ מוכח הלוי פירושא מתוספתא דכבורות דתני מעשה באדם אחד שהדיר את בנו מלעשות מלאכה והתיר לו רבי יוסי ברבי למלאת לו חבית מים ולהדליק לו נר ושרש גם כן כתב פירוש זה בשם ענמו וכתב עוד ויש מפרשים שהדיוט אביו שלא יפסיק ממנו לפי שלא היה רוצה ללמוד תורה מותר ליפטר מן האב בדברים קטנים שלא ער כאן והרי כם זל

המדיר את בנו מפני שאינו עוסק בתורה כלומר לבני הרי האב מותר למלאת לו חבית מים ולהדליק לו נר ולנעלות לו נר קטן שלא יהא לאחת גדולם ודברים הללו לגבי בכן לאין חסוכין וכתבו הגאונים ז׳ל יש פירוש טוב מזה והוא שפירוש שכתבנו ושרב רבינו משה כך בתמון ושרב רבינו שלמה זכרונו לברכה הבנישנו כפי׳ זה דלמד ללמוד תורה הכי משמע ומפני זה כתבתיה כן דמי שכוס חוקמתא דאיש ואפה מנב דוחקא מניכא לאוקמי כין לפירושו של רש׳ז ל וכין לפירושו של הרב רבינו משה כך מיימון זכרונו לברכה ומה גם שכבר יפה לטורא הרב כעל ככף משב ומכל מקום כיון להלכה והלין והרב רבינו חסר והרב רבינו משה כך פחמני זכרונם לברכה מפרשי ליה כחד שטא כטיתי לפירושם כפרש דמוניא דשכח לרווחא דמילתא מתוקמא שפיר לפירוש זה ושפיר יתיר עיניכן במתוק תורתן תכירו׃

תם ונשלם פירוש מסכת בבורים

לאל ברוך אתן ניעימות וזמירים ושיח רנתי בקול תודה ארים׃

אשר גמר בעדי והיה מסערי בלמדי דין ראשית ומקרא בבורים׃

לוח הטעיות

אמר יהושע למה שזוכין מן השמים לפרוס כלי שניהות ומה גם עתה כי כמוהו ילו בכל פלות ורויות לוט במעון ומשכנו בלחת הנחיות ולוחי יוס ירבעוני שמר פיסים לעמוד על משמרתי ולהיות עיני בדפוס תמיד פקוחות וגלויות ולא יכולתי לם לחולפתי ולא לטרדות שומניות ולאת סיתה בקבסכי נפלו בדפוס כמה טנגות במלות כתיבות וכלחתיות על כן חנכתים מלמר בפני עצמו לוט הטעיות וזה שלחי בעורת שכורת עליות ותחתיות:

עלה ל"ך ל"פ פירוש ימין סורס עסירית לומר ג"ל לומר
עלס כ"ך כ"פ ימין סורס ג' לומרים ג"ל לומרים
כ"סורס ט"ו מנד מסס מחפלין ג"ל מת בללין
כ"סורס ל"ג ממעלה ועל המסה ג"ל דעל המסה
כ"סורס"ן המסורס ג"ל המסורת
כ"פירוש שמל סורס המסוכם כורעניה ג"ל כופרניה
כ"סורס כ"ף לאוריית ג"ל לאוריית
עלה כ"ך ל"נמ"סורס ל"מסילך ג"ל כלי מיסלך
כ"ך כ"פ ימין סורס למרוכה בפק כרלוי ג"ל בפק כרלוי
כ"פ"שמל סורס"ד דרלה המסה ג"ל דרלה רלויה
כ"ך סכי פי' ימין סורס ה' תנד מסה כעכוי הרקיע ג"ל
בעוכי הרקיע
כ"נמ סורס ג'מלמסה לוחן קריתו ג"ל לחתן קריתו
עלה ג"ך רלמון פי' סורס ט"ו מסה דנל ייכה ג"ל לכל ייכה
עלס ג"ך סכי נמ סורס ג'ולה עביד ג"ל ולא עביד
עלס ל"ך סכי פירוש ימין סורס כ"ו מסה קדמין מיותר
כ"סורס ך' מכל כתודה ג"ל מכל התודם
כ"פירוש שמל סורס ד'קיל ג"ל קלי
כ"סורס פ"ו מעלה תמע ג"ל מעמע
כ"סורס כ"ה הכרי ג"ל הכדי
כ"סורס לב ויכעירם ג"ל ויעכירם
כ"סורס יב מסה ירושלחי ג"ל ירושלמי
כ"סורס ס"מסס לא כין ג"ל אלא כין
עלס ה"ך לא נמ"סורס לא כין חכור ג"ל כין חמור
עלה ו"ך לא נמ"סורס מחרוב מסכים למכות ג"ל המכים למפות
כ"פירוש ימין סורס יג מסה אלה ויתוק ג"ל אלא ויתוק
כ"ך סכי פי' ימין סורס ל' מסה הייתר קרא ג"ל מייתר
כ"פי"שמל סורס ו"ן מסה ולחוניה ג"ל ולהוניה
כ"פי' ימין סורס ג'מעלה דמלת מולים ג"ל במלת מולים
כ"סורס ח'לידך ג"ל מולך
עלה ז"ך כ"פי' ימין סורס ל"ו מעלה דעקר ג"ל העקר
עלס ט"ך לא פי"שמל סורס ג'כוה לתלמור ג"ל דוה כרלית
כ"פי' סורס ל"ח מעלה בתוב עד כאן לסכון שפון סוף וכו'
ג"ל עד כאן לכוסב מכאן ואילך לסכון שכין היא וכו'
סס סורס ח'מסה סמוים ג"ל שמויה כא"לף
סס סורס כ"נמ סורס יב מעלה לחלמי ג"ל לחלף
סס פי' סורס ט"ו מסה לו שספקי' כה פחק וג"ל כין חכוחר
כעמו ישרש לסמע וכה דקלמ' כלומר כיכה וכין כרכותים
סס פירוש סורס יט מסה ולא כשגיאות ג"ל ולא
כרכותים כגון וכו'
סס נמ סורס ח'מעלה כן לעזר ג"ל כן חכח
עלה י"פי סורס ט"ו מסה ולא שמל ג"ל לגויה סס סה וכו'
עלה יא"ך כ"פי"שמל סורס ו'מסה סרוין ג"ל כדלית
עלס יב"ך ל"פי"ימין סורס ל'מעלה חולגן ג"ל חולגן
סס פי' ימין סורס יז על ילכה ג"ל לגוה על ידכה
עלה יב"ך כ"פי' שמל סורס כל דכתי' וקשרסס ג"ל וקשלתס
סס סורס ח'דהלי ולפירן ג"ל דהלי ולפירן
עלה יג"ך ל"פי' ימין סורס ח'עד דיגן ג"ל עכדיגן
סס סורס ל"ב דהלי הקיעה ג"ל דהלי הקיעה

סס סורס יב דהלי הקיעה ג"ל דהלי הקיעה
סס סורס יה מסכם כלגן ג"ל לחמרס נרים
סס סורס ה'מסה כפוריטו ג"ל כפירוסו
סס דף כ"פי' ימין סורס לחרוכס ספוכס ג"ל ספיכה מסס
סס נמ'סורס רלמוכס ולא מיחו כילוה ג"ל כילוהן
סס נמ'סורס ג'כל לוחס מרחן ככתב כגרו ולא מקיעה
כי דמר רבי יצחק כגון רבי יוחנן עד יעקב תורמוסרס
היה לוכסן
עלה יד"ך ל"פי' ימין סורס ך'סקברות ג"ל הקברות
כ"ך כ"פי' שמל סורס כ"ן אלא תיתח ג"ל לא תיתח
סס סורס ל"ה והקסו עלין ג"ל ומה סקסו עלין
עלה טו"ך ל"פירוש ימין סורס לא כגון דכתיב ג"ל עגין דכתיב
סס פי' שמל סורס כ"ה תמלה ורוחה ג"ל תחלת זביחס
סס פי' שמל סורס ל"ו מעלה כתוב תסוכס כי לא ידע
ג"ל דעת אין תסוכס כי לא ידע וכו'
עלס יו"ך ל"נמ סורס יה כתיב מלכם נכת כנמי אלי תכחומת
מפני מס התקיפו שומע תפלה כרכס ט"ו כנגד ס' למכול
יבא סטוק כולם לת הפורענות מלבוא בעולם
סס דף סכי נמ' סורס ג'מהדין מילה ג"ל מחדית מיל וכלורו סטים
מהדם דכדים ודורם ונמרו מלן בחית שמע ליה ונידם
לנו ונמרו שירד ר"ל
סס נמ'סורס לא תכי מתני ג"ל כיני מתנית'
סס סי' ימין סורס יב מעלה שלמנות ג"ל החמנעיות
סס סורס ל"ח מעלה לכך שאר ג"ל לכל שאר
עלה יח"ך ל"פי' ימין סורס כ"ו מעלה דכעה ג"ל לכל בכעל הכות
עלס יט"ך לא נמ'סורס ס'לעשות לס פה ג"ל לעשותס כלי
סס סורס ס'לעשותה כלי ג"ל לעשות לס פה
סס פירוש ימין לחל פעור ומותר כלחל ג"ל כשניהן לחם
ולחם כסל
סס דף כ"פי' ימין סורס ל"ה כתוב וסכל כמי לף עפי' סטוח
מוכיח דס מותר בשכת כל זה ממחק
סס סי' ממשל סורס מכ' סקושי' סהיה כנגד סטכע ג"ל
הקוף סהוא כנגד סטכע
עלה כ"ך ל"פי' מימין סורס יז כלכרלה ג"ל בהכרלה
עלס כ"ך ל"פי' שמל סטה"ך כין תמימת ג"ל דין תמיכות
סס סורס כלה לחתיס ג"ל לחתיל
סס סורס ל"ב דמילי דקלגן ג"ל דמלי דקיימא לן
סס דף כ' פי' שמל סורס לה כתרומת הדשן צריך לומר
כת'ת הלדס
עלה כ"ך ל"פי' שמל סורס דהיכסו ג"ל דסכסו
סס סורס מ"ל לפילו דליטור ג"ל דילטור
סס סורס סה דליטור ג"ל דדלטור
סס סורס מ"ו כדי ליטור ג"ל כך דילטור דסכה
סורס מ"ח מורים שלו ג"ל סורסף שלו
סס דף כ"פי' ימין סורס ג'מטה כמו ג"ל כמי
עלה כ"ך ל"פירוש ימין סורס לחרוסס פסח סכה ג"ל פסח
סכה בכית
סס פי' שמל סורס ה'ולא מלי כעית ג"ל ולא מלי כעית

עלה לב דף ק ג"מ תמיד כשחט כשמחה ומחבת כ"ב וקרב כתקנה ומתנף
עלה לג דף ק ג"מ מעלה אין הערב נ"ל ואל בין הערבים
עלה לד דף ק ג"מ מעלה כתוב לחמת מוכרח נ"ל ואל לחמת מוכרח
עלה לה דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה לו דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה לז דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה לח דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה לט דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מ דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מא דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מב דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מג דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מד דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מה דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מו דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מז דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מח דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה מט דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נ דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נא דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נב דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נג דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נד דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נה דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נו דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נז דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נח דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה נט דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו
עלה ס דף ק ג"מ מעלה כתוב כל"ל ואל תמרו נ"ל ואל תמרו

סם מורם מ׳מטה מותמין בפעל מרן שלח תיבת שלח נמחקת
סם מורם מעמית ונלח מפוס הלחי טעמת דלחמר׳ כל זה כמחק
והנמחק המוקפת כן כ״ל נעמית כברכת פועלים לח
תימת דלמלחי מותמין כפעל מרן מנעמית כברכת פועלים
דכי היכי דהתם מותמין כפעל מרן הכח כמי כמי
עלח מ״ה דף ח׳ גמ׳ מורם ומ מעלה קידנם כ״ל קיידם
סם פי׳ שמשל מורם ל״ם כהדייהו דלמלחים כ״ם נתקן כה ומלנו
הן דלח מנית ממרת תנח ומיוד שמע מכה וכו׳
דף כ׳ פי׳ ימין מורם יל מטה ולימה מלן דפלוג עליה כ״ב
מ״ן מן חפת ומן סיין מכתה דמתני׳ דתני ועל כלן סם
לחמר מסכלונם קלי
עלח מ״ו דף כ׳ גמ׳ מורם ו׳דבי זעירה שמל כ״ל ר׳ זעירה סלח של
עלח מ״ז דף כ׳ פי׳ שמשל מורם מלוסית הלבה כרי׳כל כ״ב וכדפום
כתיב כשבוע הכן היה מתנית ופירשו כו דמתני׳ כסעודת
כרית מילה שבק שבוע סכן מירי דמקלעו מסוכין ולהכי
מחלקינן כין ישבו להסבו מכל כע״ם עם כני כיתו לח לפי
שכל בני הבית נגררין לחרין ומיסובתם הלחם ולה שבח
מחוי מפיר דכלורחים היו מקבי׳ וכולל כרית מילה וחפרה
ומירוסין וכל מעולת מדעות שבחין מורחים מבחון מכל
לגירסת ו׳ למה שבוע הכן בלבד ומרי כלשו מקלעו מסוכין
מבחון
דף כ׳ פי׳ שמשל מורם י׳מטה תמן תמינן כפ׳ לולב וערבה
פ״ב ומיירי דפלוגי עלם כשבוי מקום דדמי לי שכו והשבו
מ יתי לה הכח
עלח מ״ח דף ח׳ פי׳ ימין מורם ד׳שלח במקו׳סעולה כ״ב ר׳ הושעיה
כשם ר״ה ג׳ ומכי גרים ליה כפ׳ לולב וערבה דשכח ומלי
דכתיב כרשום ר׳ לחחור׳ חנכה כשם ר׳יבל טם הוה דמ״ב
מלן דכר שמים דדב שכח דלימח כשמוך מה דלמר רב
סם שטה ל׳ וכ״ע היכח קלי כ״ב ויש נוירסין ולח לומרת
מנחלקין כפירום כפין כפוף כלו׳ מדלמר לחיח וכו׳
ומח מ׳דכו׳ מכלל דפלוגי רב ושמוחל ונלח כי לכין דלמר
ונלח פלוגי
עלם מ״ם דף כ׳ פי׳ ימין מורם נ׳מכירין כ״ל מכיכין כ׳כון
סם עכמה לשמום כ״ל עכמה לשמוע
סם מורם נ׳מכירו עכמן כ״ל מיכיכו כ׳כון
עלה נ׳דף ל׳ פי׳ ימין מורם יל מעלה שמעתת כמ כ״ל שמעתת
דלח כדלית
עלח נ״ח דף ח׳ גמ׳ מורם י׳עושין לותו ספק ודלמי כ״ל עושין לותו
ספק כספק עושין לותו ודלמי
עלם נ״ט דף כ׳ גמ׳ מורם לחרונה הלמורח כ״ל הלמורם
כה
עלה ס׳ דף ל׳ פי׳ ימין מורם מ׳ מטה ול כמח כ״ל דמח כלנית
סם מורם ד׳מטה וכיון מלן כ״ל וכיון מכן
סם פי׳ שמשל שטה דלמוכיה דהתקוב דלפי כ״ל דסתקון
לפי כלח דלית
סם מורם ו׳מעלה לתלמודח הכי כ״ב ומהרשם גרים
כהדיח ומתקן ליה למחר
דף שני גמ׳ מורם יל מטה דל׳ תדיר ושליכו תדיר תדיר
קודם כ״ל דכר לחר היין קדיר וקדושת היום לימה תדירה
סם גמ׳ מורם ו׳מטה כל״ם טעמין דכ״ה וכו׳ צריך להקדים
כלים טעמון דכ״ם ולח כ״ם כלום טעתין דכ״ם
עלה ב״ם דף ח׳ גמ׳ מורם ט׳ומשלמלן עליו כ״ל ומשלמל כלן עלין
סם מורם יג על ידי סמיה כ״ל על ידי שהיה כח״לף
סם פירום ימין מורם ד׳מעלה כדי לקדם ב״ם כהיכין תמן
וכו׳ שמ׳ דמקדמין כלם יין מרקח דכרכ׳ מעין שבע פוטר
לח המוזחוס מידי קידום וחתם ליכח יין
סם פירום שמש מורם כל מעלה דר׳ עקיבם ככרי כ״ל
דכלי עלמל מכרי
דף שני גמ׳ מורם ו׳מעלה מסתכרח דלוי למר מעין שבעין
כ״ל מסתכרח כלוי דל׳ מעין שבעין
סם ח״ר ושירח כשם כ״ל ר׳ זעירח כשם
סם פי׳ ימין מורם לחרונם קנה כ״ל יקב״ם
סם פי׳ שמש מורם ל׳ מטה לשניה כ״ל לסכיח
סם מורם י׳בקדימה ומחר כ״ל בקדימה ומחור
עלה ו׳ דף ח׳ פי׳ ימין מורם כ׳ מלמעלה עכדינן ליה צריך לומר
נעכיד ליה
סם כרים כ״ב ולפי פירום זם מם׳וכח מכרך על הכר מלח
ירכם גם הוח כתמימה וה״ק יהכח שיכח דר׳ יוחנן חשו
מכרך על הכר מטעם מלח ירב׳ ודלי לח ומחלי ומהרשם
ז׳החליף הגירסח
עלם כ׳ דף ח׳ מורם כ״ט מעלה אין לסטילה כ״ל אין כטילם
סם פירום שמש מעלה מורם ל׳ כיחד כ״ל כיד
דף שני פי׳ ימין מורם ז׳מעלה מצריך ליכנע צריך לומר
מצריך לכנוע
סם מורם ז׳מטה כחלו מסוס פותח דחלו מסוס פותח
כדלית
עלה כ״ח דף ח׳ פי׳ ימין מורם יב דכבלי כ״ל דכבלי
סם מורם עשירי מטה כדי סיכת לכר קטנה״ג ב״ם וכדיסית
שכוים כמ׳עדיות וכן פירשם הלמכם והלחכר ומהלמכם
כתיב בכסחת ספרי מרפום
סם פי׳ שמש מורם כ״ד מעלה ולח פליג לעפין כ״ל ולח פלב
מלח לעכין
סם מורם ל׳ מטה ולכו לין מפרשי׳ על היין כ״ל לין מפרשים
מלח על הוין
עלה כ״ט דף ח׳ גמרח מורם י׳ מעלה ובו בגחלת צריך לומר
וחמשם כגחלת
סם פי׳ שמש ומתה רב לחמי כ״ל ומתה רב לחמי
עלם ל׳ דף ח׳ פי׳ שמש מורם ל׳ דקחמרי מכרך כ״ל נכרך
סם מורם ל׳ ממסיר כ״ל ממסיר
עלם מ״ח דף ח׳ גמ׳ מורם ה׳מטה ונכקעם כ״ל ונקכעה
סם פי׳ ימין מורם יד למטה והדליה כ״ל הדליה כלח ולח
סם מורם כ״ם מעלה לדכרי הלחכר כ״ל כדכרי הלחכר
סם מורם לחרונה מלי לימו נולך תיבה מלי כמחקת
דף שני פי׳ ימין מורם נ׳מרן ישמל כ״ל מרן ישרשל
סם מורם ז׳וכנרסת מרחם כ״ל וכנרסת הלחם
סם מורם כ״ט דהדכב״ח כ״ל דהה דשב״ח כשתי תיבת
סה פי׳ שמש מורם כ׳כהדכב״ח כ״ל כהה דרם כ״ה
סם מורם עשירית קלי כברב״ה ופייכו ר׳ יוחנן סיבות
כהדכב״ח ופייכו כמחקות וכ״ל קלי כי׳ יוחנן
עלה ב״ב דף ח׳ פי׳ ימין מורם יד וכמכח מתקנת צריך לומר
וכמצלת מבקנת
עלה ג״ד דף ח׳ גמ׳ מורם ט׳ מחוקים כמל וסם צריך לומר
מחוקים כמלו סם
עלם הוח חני הפליגו מסני נדדיו ודף הוח הכר מחכר הנקרח
פליכח ופי׳ ימין הוח עמוד הימני מצדף מצר סם הפירום
ופי׳ שמשל הוח העמוד הכני מצר סם הפירום ומעל ומטה
הוח שמכין הפוכות סם מתחיל למנות מלמעלה למטה לח
מלמטה למעלה

לוח הטעיות ממסכת פאה

אבר המחבר להיות סב"מ פלוס נמצאו בחיבורו הגדות רבות ממוסגרות ומוה נמצאו טעיות יתירות כם וחלו נכתבם ניתקלים לותיותיהם ילוך הגלגלין על כן הוקקמו לכתבם בקיצור ורוכם כרמזי תיבות ולכן צריך לעיונך ולפרשם לוך הם ומה הם לו לותם הרוני מורים פרשיהם לחד לחד וזהו פרטן ר"ת ד"ה ד"ל דף ד"ה פסוק ר"ל פירוש ימינם ר"ל פירוש ממעל ס"ת ס"ב ס"ג ר"ל סורה לו מסגם רלפוסוק סגם סגיית מסגם ג' עד פוף פלחדים סי' ס"ב רוכם לומר פורם לחת עסרם פורם מתים עסרה וכן עד כוף העסרים וכן סב"ל סב"ב עד פסגלפוים וכן מסגם ומילוך מ"ע ר"ל מעלם מ"ט ר"ל מטם ודי למרין:

עלם ס"ט דף ס"נמ' מסם לחרוכם לם לחר ע"ד ר"ל לם לחר כלום ע"ד כירום ימין מסגם ג' מעלם סרמה ר"ל הפלח פורם י"ג מעלם ספרים ר"ל ספרים סי"ב מסם ס"ב דמתני ר"ל כני דמת כי ס"מסם על נרבי ר"ל בבל גרבי פ"ם ס"ם מעלם מרכן ר"ל מרכן סיר מ"ע לחון פלחרתי ר"ל לחון מה פלחרתי ד"ב גמ' פורם ל מסם ולמה לם תניגן לפר פרם ע"י ס"ם סכולת הרלפוסות ר"ל הרלפוכם פ"ם ס"ב מעלם ומן חר ר"ל והן חד ס"ב ולם יפתחו ר"ל ולם יפתחו:

עלם ע"ד ר"ם פ"ם ס"ט מעלם חור ומקריב ר"ל לחור ומקריב סי"ם מסם פעבר כפני ר"ל פעבר כל כפני פ"ם סי"ט מסם דוחל ר"ל בודל ס"ג מסם ממק ר"ל כמיך ס"ב מ"ם ס"ל מיחר ר"ל פלעך:

עלם ע"ם ר"ם גמ' ס"ב מ"ע מה ר"ל לקנור ר"ל מה ת"ל ס"ה כלום תעות הקדם מתחלגין ממק ר"ל מתחלגין שלם כתלום ממק ס"ב מסם נטבות ר"ל קטנית פ"ו ס"ב ר' מעלם לחת פמכסה ר"ל לחר המרכה סי"ו דלחת כתחלה ר"ל דלחר סב"ם לכין המקנר ר"ל לכין הפקנר סב"ם ס"ב הקנר לב"ב ומפרשין ממנו לקט סכחה ופלח ת' תיכות חלו כמחקות סל"ג מעלם דתח ר"ל לתח ד"ל מסם לם יתקייבו ר"ל דלם יתקייבו ס"ט מעלם מן לחרינן ס"ל מי לחרינן סב"ו מ"ם פסים ר"ל פנים ד"ב גמ' וכפק כלון ר"ל ובקנרכם לון פ"ם סי"ל מסם הרבכה ר"ל הרכפה סילפסם תורך ר"ל לתורעם ו מסם לם תורח ר"ל לם תורע ס"ט כת ר"ל כתב פ"ם סב"ם מסם לוית חייב ר"ל דכרם חייב סם וכרם נמי ר"ל ווית כיני סי"ו מסם למסת ר"ל ולעמותם סיל מסם מלון ר"ל מכלן:

עלם ע"ב ר"ל גמ' ס"ד מעלם חיילון ר"ל חייבין ס"ט פרט ס"ר לכין ר"ל פרט ומסם סיבו ויש ולומר על הלמות פרט פלח כך וכח כרם ולומר על הלמות פרט פלח לכין פי' סי"ו מסם תפסר ר"ל תפסר סי"ר מסם דסיפא ר"ל דרעיתי ס"ב מסם מם תלוגן"ל מם סלוגם סי"ו מעל"ל ר"ל נכלל סי"ב מסם דכתר ר"ל דרכר ד"ב פי' פ"ו מעלם סלוגו ר"ל ומחר סם כתב כנסתתו מפני סבלן מפולין סלור כתת לחת ופירם ול מטולין סלור נכת לחת כרים מעמלו מכן דעוכת מעמרות תמרים מסיטולו סלור ומי בערוך כמתבלין התמרים מתנפחין וגם דקין כמו הפלור והכח לח דמו לתלגים דתחלת כפולן לח פסוי לחת סם גמ' פ"ז עד סימרח ומוטל ר"ל עד סימרח ומתן מסוש הפקר ופטור מן המעמרות עד סימרח ונמטל מן הגורן וכו' ע"ם ס"ר מעלם דין המכוירים ר"ל דין סכבירים סב"ט על קלוסם ר"ל קלוסה ס"ט מסם דלף על פי ר"ל לתפילו סי"ח מסם מוקדמים ר"ל מוקדמים:

עלם ע"נ ר"ח פ"ו מסם ומוסו במעמרות ר"ל ומוסו חייב במעמרות ר"ב פ"ו ס"ב לח ידעינן מוכח ר"ל מן ס"ו מסם לפחיו ר"ל לפתחיב מורה לחרינן וחברים ר"ל ומברי:

עלם ע"ר ר"ל פ"ו מ"ע מעלם נרכתו ר"ל גרמתו שדירת מל ס"ב סב"ם וכל הבן נוחל ר"ל וכסנחלה פי' פ"ט

מעלם הנסמים ר"ל הנסמים ס"ח מסם ולהלמסם ר"ל הלאבר סח"ט מסור לקנרו ר"ב לפני העומר ס"ב מסם חרים ר"ל חרם

עלם ע"ה ר"ל לפי ס"ב הלי כמי ר"ל סם כמי מסגי"ר והם לפיל: ר"ל דהם לפי' סי' תהם קנר למחת כ"ב ולח הכיהם סלים סם סכב לפי' לח חרם לח סיים ר"ל מפי' לח מעם היה סם סל"ב מעלם לרבכיב ר"ל דלבני מלו' מעלם חייב פלח ר"ל חייבין בפלח סם סמ"ג כרבכן ר"ל דיבכן ס"מו ודמו ר"ל ורבי פ"ם ס"ב מעלה כרבי מלוי ר"ל דרבי מלוי בדלים סי"ר מסם לחר ר"ל לחר סם סי"ג מסם. לפסר ר"ל לפלפסר סי"ב מסם גם מעם על והטעם סם ס"ט מסם לחי לפרים ר"ל ולחי לפרם ר"ב פ"ם סי"ב מעלה כחתני ר"ל כסמעתין ר"ל כלחמרת ר"ל לחמרת פלח"ו פלחר בער ר"ל סמער בער

עלם ע"ו ר"ל פי' ס"ו לחרות פלוד ר"ל פלח ר"ל גמ' ס"ר לחר מדכו ר"ל לת מדכו סי"ל עם הסחתי ר"ל על הסחתי' סי' ס"ו מסם לסעתה ר"ל לסעתה ס"ו מסם סטמתית ר"ל סחתית פ"ם סי"ח כהפרית ר"ל כהפרשת סב"ב לפרוסי ר"ל לפרוסו ס"ט ממסם ופירוסו ר"ל ופירסו ס"ח מסם כחלמוד ר"ל סבתלמול

עלם עז ר"ל פי' ס"ב מעלם מלכה ר"ל מהלכ' ס"ם ס"ו המעם ר"ל המעסם סב"ב דלמון ר"ל כלמון ר"ב גמ' ס"ט זרם ר"ל זכה סי"ט סיודה ר"ל סיזכה ס"ר כבעי ר"ל בעי פי' כפ"ם מן מ"ח ר"ל מן הדח ס"ב מסם מפסידין ר"ל מפסיקין

עלם ע"ח ר"ל גמ' סי"ח פרוכות ר"ל ערוגות פי"ב מעלם הפרים ר"ל מפרם סל"ח לעוק ר"ל לעקור ס"ם ר"ל ויכם פ"ם ס מעלה מיכים ר"ל מיכים סי"ח סיערם ר"ל סהפסרם סם סורה לחרוכם דמתוכה בלמוק ר"ב פלח לחת סם סוף פרק פלח לחת כ"ב ום לפרם מורה לפון הממסה דתרגוסדכי מחשו הכקר הוא לחרי מרוגו מור יח וכלן עשיו לוחר כסבעל הפרה סמיוט התבוא ממוקמים קורם כפולה ועקרה למכור כפוק לן חוב כפלם לחת ולח"ב כמתבלים כפוק קנרה ומחן פלח לחת

עלם פט ר"ל פי' סי"ב מסם ממוכר ליכם ר"ל מחוכר לחלח ליכם פ"ם סל כפפכה ר"ל כמעכם ס"ח מסם דלי ר"ל דלין ר"ב פי' ס"י מעלם הכי סיכי ר"ל פטר ס"ך מסם בניחות ר"ל כדלימת ס"ט מסם דלחים ר"ל דהלחים סי"ב מסם נמר ר"ל לחור סי"ב ו ר"ל זה סם דעתנו ר"ל כדעתכו סו מסם לם היה ר"ל לח היה פ"ם ס"ב מעלם מותפוח ר"ל מוחפין ס"ח מעלם על מה מקנו ר"ל על מם מקנר סי"ו מעלם בעלי ר"ל העל

עלם פ' ר"ל פי' ס"ב מסם מה קלחר ר"ל מדקלחר פ"ם ס"ך סחם ס"ל סחם ר"ב פי' ס"ב מיחהיל ר"ל סחחיל ול"ב להנור סי"ו מסם וכל גבי ר"ל לכל גבי ס"ו מסם ונרבכם ר"ל ובקנרכם ס"ם מסם לחר נמן ר"ל לחר מקנרו ניחו ס"ב חיסם לקנור ר"ל לקנור

עלם ס"ח ר"ל נח"ף סדה המור כמן מלחים כ"ב מלו טעמ' דרבי טרפון פסם על פסה מער ונם ופירוכו דמכן בחמה כלחים

לוח המעיות ממסכת פאה

לוח הטעיות ממסכת פאה

לפי ל"ה התחיל כמי שמתחיל ל"ל לפי שהתחיל כמי שלא
התחיל פי' ח' נוטה ס"ד מטה כגון ל"ל בכופס
ס"כ מטה וקרא ל"ל נקרא ד"ב פי' סו' מן שפקר ל"ל מן
שפרק פי' ו לקחת מכאן ל"ל לקחה לותו ס"ב כה
ומציגלה ל"ל ומציכלה שכ"ב זכה מאמר ל"ל מה שאמר
שכ"ד תחתיו ל"ל תמתיו יש שכ"ט מגלם ל"ל מגלה שלא
של כלכנים ל"ל של פ' פלכנים של"ד השורה כשעור
שלשם ל"ל השורש כשעור שני שלו דהא ל"ל והא שלא
דלעיל ל"ל דאעפ"י שלא שעי' מלריס ל"ל משומרים
מעור כנין

פ"ב מטה שלין נטופה כ"שם פחתים לינו שכחה ואם
התחיל ללקט כו כין נטופה וכו' ס"ד מטה דלין כו ל"ל
כלין כו פ"ם שאמר כשלקט ל"ל שמלקט שו שכ"ח ל"ל
שסוו פי"ד בכל ל"ל דכלאי' שכן ל"ל שהן שיו פסיקי
ל"ל פיסקי שם ושכך ל"ל ודרך שכ"ח שלבו ל"ל שאכו"ם כו
כגמ' ב' שנימל כמחקת ס"לו וש ל"ל וו"ם ומטה דהסוי
ל"ל דתשוי פי' ל"ל כלפי"ח מטה שמחבואי ל"ל דשכירא
שמחבוא פי' ס"כ מטה דשכירא ל"ל דשכירא

עלה כ"ה ד"ה פי' סו' כמולן ל"ל דלוין סו דלין לא ל"ל דלוין
לו שלכ מעלה מחויים כ"ב שלא שמוש דכמצא שם כן
ל"ל כן כין ג' שלא לפחלק ל"ל לא כחלק פי"ח מטה שם
ל"ל ס"כ פי"ח מטה שו ל"ל ו ס"ג מטה ועוד לכא ל"ל
ועוד דהא שם קעתים ל"ל שאתים ס"ם ס"ב מטה דהק
ל"ל דתק שטה לחרופה שמחבוא ל"ל דכפי ס"ב
מעלם שנפלא ל"ל התחלה ס"ך כרלאו ל"ל דרלאו פי"ב
מטה שמנרגרין ל"ל שמכרכלין ס"ד מטה לת שעפיים
כ"ב וחלפא דהכא הוא לילפא דכפלי דכפרק כיצד
מערימין מ' תמורם לותה הקם כעא לילפא לאמר על
שלקט ככשירה וכו' ע"ם ותרין מזניא ווי

עלה נו' נמ' ס"ב בקם לו נטף ל"ל בקף יכטף ס"ג נקנרת ל"ל
בקרנת פי' נקר ל"ל נקרנת פ"ם שכ"ם שמא שבת
רבנו ל"ל שמם שכתב דבנן ס"ג מטה מיידי ל"ל מידי

עלה ל"ו ד"ה פי' שמחל פי' ט ול"ב ל"ל ונטע שבעי ס"ך כ"ש
ל"ל כשנה ו' ס"ט מטה ולספרישי ל"ל ולהפרים ד"ב פי
שכ"ם חול ינמל ל"ל נאול ינאל ד' מסך כטורי ל"ל כרבי
ס"ג מטה שמרו ב"ם ל"ל נמרי כ"ם

עלה ל"ח ד"ה פי' פי"ג מהפנים ס"ב לא פ"י דלין רבעי שלא
כשביעית לאכל כסוריה כיך נוי כשום שנפ מהפנים שם
ושוב דכרי ל"ל ושוב מנאתי דכרי פ"טו מ"ל ומי שם ל"ל
ל"ל שמי שם שמר פ"כח ושפותתו ל"ל ותפיסתו שלם שעי
ל"ל בעי פ"ו מטה ומפוש ר"ו ל"ל ומפני ר"י ס"ד מטה דעי
ל"ל דמו פ"ם מטה מ' מדרי פריך ל"ל מדרבי פריך מטה
י"ג דאדרי ל"ל דאדרבי מטה י"ט עקר ל"ל עתיד מכ"ח
מטה הכי לתמ ל"ל הרי לתמ דן ד"ב גמ' מטה ט"ו ק"ו
כמחק שם פ"ד ל"ל מ"ל פי' מטה מ' ורבי יהודה ל"ל ר' יוסי
שם כנטע דכרבעי ל"ל דכנטעי רבעי שטה לאכוכם
העובר ל"ל מכבור פירות שמאל מטה דלטוכם דקמוסה
ל"ל בתמיסם כבי"ח מטה כ"ם מעלה קדיין כי ל"ל קריין
ביה מטה ט"ו מטה ואמר דקאמר ל"ל וכמה דקאמר
פ"כ מטה מכרירין מיפם ל"ל מכרירין מומר:

עלה ל"ו דכמכי גמ' פורס י"ח מעלה מקדם נדרו ל"ל מקדם
נדרו שם מפני מקדם נדרו להקדמו ל"ל מפני מקדם
מכבר נדרו להקדמו פי' מ"כ ומי לפ ל"ל ודמי לה מטה
ח' מטה לימקתן ל"ל ויקוקמן פורס כ"נ מעלה נדרו ל"ל
נדרו מכל כמכמיס דהכא כ"כ וכן מפ"כין המודר דהכא
ופירוסו דכפ' מין כין המודר תנן היו מהלכין כדרך והוא
מודר הנאה מחברו ואין לו שם יאכלנותן למחרים לפה
מת שם והלה טובל ואוכל והוא מותר ואפ אין עמהם מחר
שכיח ע"נ המלא ואיתר דרבי יוסי מפני מקדם נדרו
לאפקורי לא מכני הפקרו לא הפקרו קדם לנדרו שרי והא
פאמר כאן דכי מודעו העולות הוו שעולות דעמים מפוש
מקדם הפקר נדרו להקדמו להפקר מספקיר בעל הבית
העולות לשניים קדם להקדמו של זה הילוך לא חל
להקדם אבל אי מקדים קודם מכודעו שעולות הקדמן
קדם ולא פריכין לטעמא דאין מדם מקדים דכר שהוא
מלו ולשולמי ככר ת"ק דיים מעילה בנידולין ופורי
כרבי יוסי דמקנית יקדיתו שכר לנקדם וכן פסק בלחם
בפ"כ ד"ה מעבר עני

עלה ק"ך דאמרן פירום ימין פורה ל"ל מטה שנפרש נריך לומר
פיעור ק"ך שכי פירום יחין שטה רביעית מעלה לחולתי
ל"ל לוולתי פורס שביעית דפרים ל"ל הפרים פורה ג' מטה
דאי לעולה ל"ל דהאי לעולם פירום שאל פורס כ"ג מעלם
מן הגורן ל"ל מן הכרי

עלה ק"ם דף רחמן נמ' פורס ט' ר' עקיבה אומר רביעית
שמן ל"ל רביעית רביעית שמן פורס יד פלפס רמונים ל"ל
שני רמונים פורס ט' האמן ל"ל אמן פורס שמנת מטה
כתניון ל"ל דתניון פירום שאמל פורס לה מכפן ל"ל
הפעד שב"ה ודכותה ל"ל ודכותר פורס ג' משה ע"מ נריך
לומר ע"ב שם ע"כ ל"ל נ"כ שי"ד מטה לגרוף ל"ל לגרום

עלה ק"כ ד"ה פי' פסח ך' מטה פרוקם פיכה כפ"כל כתכי
ל"ל פרנסת לה כפ"כל כתכי ם' מטה וכיצד ל"ל ובסת
ס"ג משה ככפ ל"ל בפ"ד שם כ"ם ל"ל ר"ם פ"ם שי"ל
שיתאכר ל"ל שיתכאר דף שני פי' פכ"ח כ דיליה לכוש
כמקנם ל"ל דשוף לכוש כמקנה פ"ל מטה שכי לאמרם
ל"ל דכי לאמרם

עלם ק"נ דף רחמן פירום ימין פורה י"ח דכתובא ל"ל
דכתובת

לוח הטעות ממסכת ערלה

עלה קל"ד ע"ב מ"ט מ' מטה משום דעץ ג"ל משום יתורא דעץ ד"ה מי שלא מעתה וכו' ת"ל ג"ל מעתה וכולי ומכאי ת"ל ג"ב לחסר ג"ל וחסר שם ס"ב מעלה הסמוך ג"ל דמסיק טו' מטה רבא ג"ל הכא

עלה ק"ה ד"ל מי מ"ו מטה דמסול ג"ל דפטור ד"ה ג"מ מי וכו' ג"ל וכו'

עלה ק"ו ד"ל שם ס"ד מטה סרב ה"ג ג"ל סרב סמוך ד"ה נמרח ס"ו עליו כמחסכך ג"ל עליו למאכל בת כמחסכך

עלה קו ד"ל נמ שם מעלה תימר ג"ל דתימר מי ס"ו דכי ק"ו ג"ל ס"ק שם ס"ך מטה לכל תני ג"ל לכל כמי ס"ו מטה והיינו כחלק ג"ל ושיעמו כחלק כנאף ס"ד כאר' מעלה ג"ל מטה מחר ורבי חילא ס"ב מטה לח חקוף ג"ל לח תקוף ד"ה מי ס"ו מעלה דעבין ג"ל ועבין פ"ם ס"ם מטה מבטע ומוחל ג"ל ליסרהל

עלה ק"ה ג"ת מטה לחרונס תמן הוה לחאר ג"ל תמן טוח לתאר מי ס"ו מטה לחאר ימוכס וירוסס ג"ל לחאר יוד מטה ז מבטעו ומבטע מחלקו וכו' ונכתב כנדו דע דכמפרי כפ' מלח לך בערמת מקבים כתיב בו תבוחו מל מרן מוטבותיכס טוחל ונלחמו כיחות מבחורס מקס ופרט לך מכתו כחאר מטה לחאר יקיבס וירוסס לף כל כיחות מבתורס לחאר ירוסה ויטיבה ה"ר עקיבה ושלח מבת נאמר כו ומהגת בין כחרן בין כח"ל וכו' והלי תבח דמלינ ה"ר עקיבה מטוח תבח דמפרי טוח רבי ישמעאל להכי תני לס בפק דקידושין בכלי תבח רבי ישמעאל כל כיחות מבתורס וכו כחופן דרבי עקיבה הוה דמכר דמין כל כיחות מבתורס לחאר ירוסה ויטיבה שלח מיבח דק"ה בפירוס וכו' ס"ם מו מעלה בתב לנו ג"ל בתב מקדס לנו מב"ה מעלה דמיך יפרט ג"ל דמיך יפרט ד"ב מי ס"ב לרובס ג"ל ערובה ס"ד לירוסלמי ג"ל בירוסלמי שלח מטה שמרטה וס ג"ל שמ כה תני ס"ל מרבו ג"ל מדבר שלח מטה דבפרק ערבין ג"ל דאפרסת ערבין שיר מטה לבקרה בהמה ג"ל לבקרה נבי בהמה פ"ם שלו בקיבס ג"ל המיבס בבא מעלה ולח דרים גמולתו ג"ל גמולתו גאולתו ס"ב מטה שלח ג"ל שלהם

עלה קט"ו ד"ל מי שבב מעלה ולמי קרח ג"ל והלי קרח שיב מסס לגזו פרו ג"ל לגזון פדיה שלח מטה על מדם ג"ל לבל מדם פ"ם שלח בחן מסס ג"ל בחן סניס שלח וסז לבוזו ג"ל ומ"ל שבב מעלה תני נגעים ג"ל מ"ם נגעים מל"ב מעלה בתוספתא ג"ל בתוספתא מטה מחרוסה ולמרו מסוס ג"ל ולחלי מתני ל"ב ג"ם מ' כרמיה ג"ל נרמיה סם תפטר ג"ל תפטר מי תפטר ג"ל תפתר שלו מטה דלמו קסיה ג"ל דלמו דוקח ס"ב מטה פריך ג"ל פריך פ"ם שבט מעלה בהוסיון לרשות בסן ג"ל בנוסיון מיכולין לחיות בהן מלח' דהלה ג"ל דסיה

עלה קל"ח ד"ל שלו מטה פטור בערלה ג"ל פטור דבריחה שיב מטה בהריה הרבה ג"ל בהוה הרבה פ"ם שלח מטה גבי ניי מהנוה ג"ל מיתיב ד"ב מי ה"כו ומסוס סבי ג"ל דקס"ד סבי סב כין מרביכין ג"ל מ זמרביבין סם שלו מטה נבו כבריס ג"ל גבי בבוריס

עלה קיח ד"ל מי ס"ח מטה שבבלי ג"ל שבבל סורה לחרונה מל ג"ל ג"ל מ"ב מעלה קיב ד"ל גמ' מטה לחרונה בפירי ג"ל בפרוים מי מ"ב מעלה עד בהן ג"ל בל בן שבו' מעלה הפירוסין ג"ל בפירוסין ס"ם ס"ג מטה בפירי מקלט ג"ל בפרוים מבר מקלטה ד"ב מי שבת מעלה בבהן

ג"ל בבלן מי מטה שלמנן ג"ל בל בנין ח"ל מוטה קלשה מרבבה ג"ל מרבבתן פ"ם שלו לח מי ג"ל לאחוי בל מטה לוחס שבו ג"ל לוחס פ"ם מטה לחרונה ולחי ר' חנינה ג"ל ורמי רבי חנינה

עלה קנ"ד ד"ל פ"ם מעלה שלח ג"ל למלמ ד"ב מי ס"ר מטה כ"מ לרבנו ג"ל ל"מ ורבנן

עלה קל"ד ד"ל מבל כמו מבתב ג"ל כמה מבחר ס"ו מטה זה הענף ג"ל זה דענף פ"ם שב"ר ה"ב ג"ל הנ"ו מטה קמייתא דבתלוכין מתי תיבות שלו מחר לנון ובל בן קמייתא מעוטרת ומתוקנת וכל הנדולין מוה קל רבנ לפ"ם כמוטב שמ כחתר שבל ונריך לעבד לבי הסבוך לחולו ליטרח קמייתא דבתלו לח מתקנה כלל דמי וכולי ד"ב ס"ר נמ' חמם ג"ל חמן ג"ל בשלו ג"ל בסלו לבל לח בשלו ום מי ג"ל מטה שלל חלפי ג"ל שמלתחלפי פ"ם שבו לו ום ג"ל לוים

עלה קמ"ו ד"ל נמ"ב בחול ות"ר בין פתו תיבות דבחול ות"ל ים חמור לנון ונרך לנרום כן בחול ות"ר לחר' ממחה לת עושה הזרוע לחר ממלח ות"ר לחר' מפסיס לת מונעת לת העגומות וכו' ס"ב מעלה נורת בהניס דבי חיוח ג"ל תניתרי חילפי ס"ב מעלה ונית לוס ג"ל ולית לוס ס"ב מטה תורת בהניס רבוחיה ג"ל תני רבי קמייה פ"ם ס"ו מטה בעם ג"ל טעם ד"ב מי ס"ל בסיעד ג"ל כמאר ס"ב שלבמס ג"ל הלמבם פ"ם שבו וס"ה מבעי לוס בבל המתיבות הן לחרונה קיב ק"ל נמ"ות פ' מטה שלנין ג"ל העניו

עלה קיו"ד ד"ל מי ס"ל לו ג"ל לן פ"ם ס"ב מעלה זמעלתן ג"ל ומסלתן שם מובן ג"ל מיבין ס"ח ו ג"ל הנו"ם המתיר ג"ל ומתיר ס"ם מלוק ג"ל מלוק עלה קיו"ד כ"ם מי מטה מיח ג"ל מיהה ד"ב מי ס"ח מטה הכא לחיחא ג"ל שבא מיחא לחיחא ס"ב מטה מו כרת' ג"ל מי כר"ח שם נמ' רבי יוסי תני לח גדסין מלח תנח וכו ונקל דרבי יוסי היו

עלה קיח ד"ל מי ס"ו דמעמרות ג"ל דסביעית ס"ך מביריתא ג"ל מסיורין ז'בוין שם נשחר ג"ל ושלר בוו ס"ח מטה יקרבו ג"ל יקבוו עור שם יקברו ג"ל יקרבו עז שפה בי פרט ג"ל דבי פרת ס"ב ממס מסעמיד ג"ל סמעמיד ד"ב נמ' ע"ש מרפן ג"ל מרפו פי"ו ומ"ח בא וכולי דבסיס ג"ל דלוכלי בבמה ס"ח מטה בחם מר' ממסין ג"ל בחה שבתב דבבי שמן פ"ם ס"ר מעלה בסביעית פ' ג"ל בסביעית פרין ס"ח מטה פרח ג"ל פרין ס"ר מטה מסתרי ג"ל מסברי

עלה קיט ד"ל מי ס"ב מעלה סוקין והעירים ג"ל הוחים והעבבים שבו ושוח תרומה מסוח ג"ל והניות תרומה מרוח ס"ב מטה כלן מולת ג"ל ולת ד"ב נמ' פ"ם מתרונין ג"ל מתשלמון שיר לותה חמו ג"ל לית חמו מטה לחרוכה לפטה לחורס ג"ל לפניס מן סקנקלין לחורס מי ס"ר מטה עניבס ג"ל סרבים ס"ב מטה דמה פלחר סהניולו מלים ג"ב ג"ל דסמהביולו מלים ג"ב פ"ם שי מטה דלוקמו ג"ל דלית מ

עלה קך ד"ל פ"ם שבו ס"ב ג"ל למנו שלי דבריי ג"ל דבשבח פ"ם מפריו ג"ל מבריו ד"ב מי ס"ב ותרומת מעשר של דמאי ג"ל ותרומת מעשר ותרומת מעשר ות"ר מעשר של דמאי ס"ו לותרומת מעשר ותרומת מעשר ות"ר מעשר ות"ר מעשר משולם ס"ב מטה בתשר ג"ל בתשר פ"ם שבר מעלה שניבו לם יפטר ג"ל שמעו לח יפטר מבים מעלה ג"ל ערלה

מוף סורה ל"ב מטה לחד ג"ל לחר כרים ס"ד מטה מעון
סכם ון ורמלי ג"ל מלי סנה ון דרמלי

עלה קב"ל נמ"ש דרברי תורה כ"ב ומן המכחיש דרכי מחיר
מחמיר כדרייהן כדרכי תור לחיחניה וכו' פי' ס"ם מעלה
ומעג"כ דרכיהם מקומו עשו חכמי מוק לדרייהם כמל תורה
תעש תיכות חלו ממחקות כלן וכן ג"ל הא מני ר' מחיר
סיוק דסכר עשו חכמים חוק לדרייהם כמל תורה דתנן
וכו' ס"ד מטה לסמדיר ג"ל לסמכור בכלית סם של מעלה
כ"ד תרומת ג"ל כדי תרומת סיו מטה בלע ג"ל לכ"ע
מטה לחרייהם מין כמוכו ג"ל מן דעוית כלו וכו'

עלה קכ"ב פי' מכ"ב מעלה ים לדקדק ג"ל ים לדקדק כתו
ס"ם מטה לו לימת ג"ל לו מתח פ"ם שע לו התקון ג"ל
לו התקון ס"ט כ"ק מלמ"ל בק"ל חלמ ל"ב פי' מיב מטה
היינו כחולין ג"ל היינו ממלה כחולין פ"ם ס"ח מעלה
בחלם ג"ל כאכילה

עלה קכ"ג ד"ה פי' מח וכב והמתח מדינהן לדרכנן ג"ל
והמתח קמי מדרכנן לדרכנן מכ"ו דמסני ג"ל ומסני מכמ
סדיק סה ג"ל הביח סם מכלית פ"ח מטה בכור ג"ל בכור
ס"ד מטה המפסה ג"ל שמכנס פ"ם מכ"ב כפ' לחור נב
בח"ב מס ים לך קדשים פסוק חוכלו ג"ל סחיחו חוכל מלמ
מעלה ממ"ג ל"ל שמ מלמ מטה וכבערה ג"ל וכבערה מכ
מטה ומרי מלת מן ג"ל ומלי בהלית ל"ב פי' מכ"ב
מעלה וכיתר ממלה ג"ל ובכחות ממלה מלח מטה יעלו
דקל ברין לזוד ועלו כק"ל פ"ם חוכלין ומסק ג"ל לחוכלין
סמסקי בהם מטה לחרוב קדשי רבה מלת רבה נמחקת

עלה קכ"ד ד"ה פי' ס"ג מטה לנחערבה ג"ל מנחערבה מלח
מטה דסיח חטלת ג"ל דלי חטלת פ"ם מפ' דמחתים ג"ל
המחתים בהם ס"ד מעלה דתמוחם ג"ל דתרומה כשיכה
מל מטה מלח הקדש ג"ל חלק הקדש ס"ד ובלי ג"ל ובלחי
ל"ב פי' מכ"ה דין מעלה ג"ל דין העלחה

עלה קכ"ה ד"ה פ"ם מכ"ב מטה ועד כאן ג"ל ועל ברחיך מלח
מטה סנ ג"ל סמ"ו פי' מטה סנ ג"ל הכו'

עלה קכ"ו ד"ה פ"ם מפ' מעלה ג"ל כשלה ס"ח מעלה נחערב
ג"ל כאכרה מכ"ב מטה מסערלה ג"ל מסערלה פי' מטה
מחחרים ג"ל מר מפרש ל"ב נמ"ש מעל' מעלה וג' מיכת
וג' נחחקת פי' ס"ח מטה ס"ח מטה ס"ח ג"ל ס"ח ס"ח
ס"ח ס"ג ומלמ"ל וכו' פ"ח מטה מל כורחי ג"ל פ"ח בורכת
סיוק ס"ב מטה פ"ח מ"ל ל"ח מטה מחרוכם
ה"ק פתרונו ג"ל פיכי קלמר

עלה קכ"ז פי' ס"ח כך פ"ח ג"ל הך פ"ח ס"ח מעלה עד לח ג"ל
עם כל"ח פי' מוקקת ג"ל מוקקת פי' ופי' מנטרף
לחור ג"ל מנטרף עם לחור ד"מעל מנטרף עסלחור
כ"ב לחמו ס"ח מטה מחלשמ"ל המ"ל לשמ"ס ס"ח מטה
כפ"ח פ"ח ס"ח ס"ח מעלה שנפל"ב חלו ל"ב פי' ס"ג
דהוו לחו פי' מעלה לחוחו שנפל"ב חלו ל"ב פי' ס"ג
וגם הס ג"ל ופ"ח פי' מ"ב מעלה דמ"ל ג"ל בשלה פי'
לעשוים ג"ל לעשוים סכ"ח מעלה ות כל בקדש ג"ל
סקדש נס"ח פי' מטה כנסכתו ג"ל בנסחת ובחי"ת

עלה קכ"ח ד"ה פ"ם מפ' מיכת ג"ל מ"ה ניכרת בכי"ת
ס"ד מעלה פ"ח מיכרת ג"ל מ"ה ניכרת בכי"ת הוכח
לחיסור ג"ל הכא לחיסור כרם פי' מב' מעלה מ"ה
ג"ל מחוכה פי' פ"י מעלה דבי יוסי ג"ל כדבי מחיר פי"ל
סבא נדרסין מתי חיכות חלו ממחקות פי"ג מוכלה מ"ה

ג"ל מ"ה כבי"ת פ"ח ס"ל כ"ב מעלה לחר פסוק ג"ל פ"ח
לחר פי"ח מטה להנכיסו ג"ל והנכיסו מטו מטה דעבה
ג"ל העמה כהם פי' מטה דחמין ג"ל לחמין כהם ס"ד
מטה ומ"ב לח מנית ג"ל ומ"ב כי היכי דהמה לח מנית
פ"ג מטה וכאן ג"ל כאן כלח ו"ו פ"ח כעין מחיר ג"ל
כעניין שחור ס"ב מטה הוכח לחמור ג"ל יוכח לחיסור
בדף ל"ב פי' ך ומדמעת ג"ל והמדמע מכ"ג מעלה
וסדמנין ג"ל דבמין כמיכו פי"ח מטה המעגב ג"ל ד"מ ג"ב
כלו"ת

עלה קכ"ט ד"ה פי' פי"ח מטה בעבודה זה ג"ל בעבודה וכם
פי"ז וכפירו' ג"ל וכפירוש מסו עד מכבר ג"ל עד מכיכר
פ"ב מטה כדלמרינן ג"ל דלמרינן ד"ב פי' מו מטה פוק
חזרה דסיינו נ"ב ריפח וכיפח דמתני' מסו דקרים בסתר
דסיינו חלור של חולין וכו' ס"ב מטה כתחכם ג"ל
בתחנה פ"ם ס"ה מעלה דרכנו ג"ל דרכי ממעון מו
מהרל"ל ומהלר כני ומ"ו מעלה דנח טעמח וסתמח
ג"ל כגמ' מפרש טעמח וסתמח פי"ח מק מרחמוכה ג"ל
מק הרחמוכה מכ"ט בסם רבי יוחנן ממחק וצריך לגרוס
במקומו דסרי עלה ק"ל דלח פי' ס"ו מעלה הוכח לריך ג"ל
הוכח דלחית פ"ג מטה דשולה כהם ג"ל דעולה כחלף ס"ב
מטה לחר עולה ג"ל ח' גולה כחלף פ"ם מבט מעלה
היח פנס סיח השביח ג"ל היח פנס היח פנס היח השכוח
ד"ב פ"ם ס"ב תכלין ג"ל תכלין פלוני ד"מטה ודמי
הסבח בל ורמינן פסבח בים

עלה קלח ד"ה פי' מ"ו מעלה לחדיותי ג"ל לחסור ותני מכ"ג
מעלה מוקבורים למבות ג"ל למבות מל"ג מעלה ככל לחר
ג"ל לרכל לחר כדלית ת"ש פי' מטה וכי קלמר ג"ל והוח
סדין ל"ב פי' מ"ו מעלה כשמין ג"ל דנשמין פ"ם פי"ד
מעלה מו מין כ' ג"ל מומין' סיו מעלה הפא דלמר
ג"ל ברם דלמר פי"ט מטה פעורים ג"ב ומסור מל חטים
חר פי"ח מטה ליפרוק ג"ל ליפרוך

עלה קל"ב ד"ה פי' מכ"ם מעלה מחולתים ג"ל ממלחים פ"ה
מטה מתיתין ג"ל מתניתין מטה לחרונה מחתי ג"ל
ממתניתין פ"ם ס"ח מעלה הכי מיכי ג"ל הכי מילי ד"ה
מעלה לך מחני ג"ל כי לך מפני פ"ט לחני לרבה ג"ל
רבה לחכיי מכו' מעלה דמיכי מפיקה ג"ל כמיני בכי"ת
מכ"ח כס"ה ג"ל כס"ר פ"ח מטה מפיימה ג"ל מפייע גב
מכ"ו פי' מחכו ולחו ג"ל מחכו ולחיי

עלה קל"ג ד"ה פי' מכ"ה מעלה דרשיון כפ' ג"ל דרמי כפ'
מכ"ט מפלמיר ג"ל מפלפור פי"ג מטה דמ' פסחים ג"ל
כפ' פסחים בכי"ת

עלה קל"ד פי' מכ"ח דטעמו ג"ל בטעמו בכי"ת מכ"ב נדיכה
בטיל ג"ל כרוכה כטיל מכ"ה דמוקי לה ר"ת ג"ל כרמוקי
לה ר"ת שי"ג מט' מכטל כמלב ג"ל מכשר בחלב מטה
מחרוכם דלרבי עקיבה ג"ל דלכולי עלמה פ"ם פי"ג
המקבל ג"ל ומקב מכ"ח מקבל ג"ל בעקיתי ג"ל בספר בעקתי
ג"ל וכמיכה ג"ל וכמיכה כמן מלח כל חלו ג"ל לכל חלח
פי"ח מטה מם לכך ג"ל מם ככך דב' פי' מכ"ח והוח חל
חלף ויוחנן חלמ והוח כמחקת ומלמ ס"ר ג"ל של רבי ס"ג
מטה זית חלה ג"ל זית חלב מטה לחרוכה מנטרף לחיסו'
כ"ב ת"ל וכל מסרת עוכים פ"ם סרף עוכים במים ויש
כמן כויח מנטרפות לחסיר ומנטריך קרי רמכל מחר
ייעסה מנפן סיינו מחרנגים ומר וג לחבור מנטרף לחיסוף
לע נכרמב"ם וכו'

המעיות ממסבת

עלה קל"ה ד"מ פי' ס"ב מטה ובמ' בויר דקמחר ג"כ לתמוקי
מרת ק"ק דתי' תימא לטעם כעקר

עלס ק"ו ד"מ פי' ס"ח מטה כמנטלו ג"ל כמכמלו פ"ם מטה
מחזיקים מ"ד ד"ר יהודה מקי טעמא דרבי יהודה

עלה קל"ז ד"מ גמ' ס"ג מיעלם מחי בין ר' הילא ג"ל לחמרין כן
מלא דר' הילא פ"ם וכתבון ג"ל ומתבין מלא מעלם
הרמבון ג"ל הרמבוסים דב' פירם ס"ח מטה בין שתור
ג"ל דין שתור בדלית פ"ם שב"ח נדיכות מחו"ל לנדיכות
מחרת

עלה קל"ח ד"מ גמ' רבי מכא ג"ל ודבי מלעור פי' שבא
דשניים שריא ג"ל דשניים ממשים שריא פ"ם שב"ן מטה
מעשם הסרבעה ג"ל מעשם סקלבנות פ"ב מטה ומו
מלם וו נמחקת ד"ב פי' ס"ג מטה והבי נרמינן ג"ל
והבא נמי פ"ם שי' מעד כמן ג"ל על ברחיך ס"ך לף הבי
ג"ל לחבילו הבי ס"ג מטה פלה בקדמים ג"ל כלה
בקדמים ס"ח מימם ג"ל מיסק שי' מרו שטם לחדוכה
דלכל ג"ל דוכל

עלה קל"ט ד"מ פי' ס"ד כרלחרינן ג"ל דלחרינן שב"ה וכי הבי
ג"ל וכי היבי ס"ב מטה שחוברין ג"ל שחוברין פ"ם של"ב
ומה ס"ל ומ"ד בכמוך ס"ה מטה ומ"ב ג"ל וכי

עלס ק"מ ד"מ פי' ס"ד מעלה ים התר דניך סום ג"ל יש התר
דנס ה"מ ס"ב דרשתי ג"ל נדעתי ד"ם ס"ית מטה ע"י ג"ל
נ"ב פ"ם שי"ט מטה לם יהבלו ג"ל לם יהכילו שפש

שחרוכה טורית ג"ל נורת

עלה קמ"ח ד"מ פי' שי"ח מטה ומ"ק מחתכו ג"ל שחתכו ד"ב
פי' ס' מעלה הקמון ג"ל הכמון שי"ג מטה יהבי נמי ג"ל
ובכא כמי ס"ז מטה ובבי תלמים ג"ל ובכא תלמים ס"ב
מטה והבי תנן ג"ל ונסיבי תנן

עלה קמ"ב ד"מ פי' ס"ז מטה לשבוו בזית ג"ל לשבוח כחי"ת
ד"ב נמ' ס"ו הבא ג"ל בבא כמלף

עלס קמ"ג ד"מ פ"ם ס"ב מעלה שבו דפין ג"ל הנשרפין ד"ב נמי
ס"ב י' דברות ג"ל י' דבריס ס"י נחלי ערל ג"ל נדולי
ערלם פי' ס"ט מטה שם בן בכור נמי לין
יונה ג"ל שלין בכור ונבא לעולם לחולין להדיוט
ומה נס וכו'

עלס קמ"ה ד"מ פ"ם שבא מעלם מברן ג"ל מכדן ס"ל עד כמן
ג"ל על ברחיך ס"ם מטה עד כמן ג"ל על ברחיך ד"ב פ"ם
ס"א חטיבון ג"ל חסיבא וכן

עלס ק"מו ד"מ פי' פ"כ מעלה מילא קמחר מקודשות ג"ל
מקדשות ס"ח מטה דעלת דלעת ד"ב פ"ם ס"טו מעלם
דהיינו דבי יהודה ג"ל דהיינו דב יהודה

עלה קמ"ו ד"מ ס"ט מעלה מע"פי שלין תיבת תע"פי כמחקת
ד"ה נמ' ס"ו פטר לה ג"ל פתר לה טטם לחרוכה כח"ל
בכלאי הכרם ג"ל כ"חלוים בכלאי הכרם פי' ס"ב
מעלה לסטלין לחמור ג"ל לחכור ס"ם מטה ורעים ב"ב
ג"ל ורעים סנוכרים

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מטה רבי יהושע בן ל"ל כן בכ"פ : מטה מהרוגה רבי לחוש בפלי זעירא ג"ל לא לחש כר ושירת דלמאכלן כתלמוד דיקן כר לחש כר ועירא . פ"ג מעלה בכלל ג"ל בכלל פלי מעלה ומפני דרפאות עריות תיכף הר ג"ל מפני דלקמן עריותיכם רכם כלומר כתיב עריותיכם הר וכו' פ"ל מטה פלך לך ג"ל מלך לך : פ"ה מעלה מכתבו ג"ל שכתבני מכל פרום ג"ל כיוצ . פ"ל מטה לכל לחד ג"ל לכל לחד ר"ב כי פי' מטה ומבלו ג"ל ומבלומי . פ"ל יחנק ג"ל ומנק . פ"ל לקח ג"ל לפס . פ"ל מטה ר' ר"ג ג"ל ומר כוותו פ"ם פ"ל מטה ולפס ג"ל ולפני פ"ל מטה כהחיל ג"ל כפסיל

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מעלה דלחם ג"ל כלחם כנית . פ"ל והסיכך ג"ל והמיכן כרף פ"ם מכ"ב מעלם מתניתין דחני ג"ל דתני . פ"ר מטה דרכתיב ג"ל מדכתיב מטה מחרוטה דהה גם פס ג"ל לפס נס פס . ל"ב גמ"ם ט כמיכו ג"ל כמיכו פי' פ"ם מעל"ר ומחמן בזמורי ג"ל כר' יוחנן בן ברוקה פ"ל מטה ותתיל ג"ל דתתיל פ"ם מ"ל דחטים ג"ל פ"חטים פ"ט ופ"ל מטה שיבת דל"ל ומפני נדיך לכרם ומפני שיבת דלל' . פ"ר תמן דפגול ג"ל בכפגול בכית :

עלה קיל"ד פ"ם פ"ב מעלה ווי סיו ג"ל ואו סיו פ"ל והפכהו ג"ל והעדרו פ"ם ויל"ל מטה הכרוכים ג"ל סכרוכים פ"ג הא שלא ג"ל דא מלא ל"ב פי' פ"ב מטה אם מוכרחים ג"ל אם כן מוכרחים פ"ל מטה דקתני הכא ג"ל דקתמר

עלה קיל"ד ל"ת ג"ם מעלה לא מרו ג"ל לא מכו כנון . פ"ג פ"ל ג"ל פ"ל ג"ל מיתת ג"ל מלא פי ממרה . פ"ם פ"ב לא מי למיתת ג"ל ומרם ג"ל ומרה . ל"ב ר"ל מוי כם ג"ל מוי כם בוגו

עלה קיל"ד פ"ב מעלה ושם שכר ג"ל ולפס עבר פס כ"ב ג"ל ל"ב ל"ד גמ"ם פקקה מעשר שני וכו' כפקקה ז' פוקבשם וכדפסם מלא כאקומם מקולס פפקקה סוגית כאמפייט לפס תמן כיון לקבוע פס פמשוש פכרפסת בעלם

קיל"ד אטו פ"ל פ"ם מתחלת מחלפס פ"ל פ"ל תמן הוא לומר שני דברים וכו' לומר מן הפת וכו' פ"ל תחלת המזון כלומר פטם פ"ל פ"ל פ"ל מעלה ולקבוע פס מתני' לילה מיכין בהלס כלס וגמ' דל"ל ושעיה פ"ל לכפרע עד פ"ל פלה פ"ל ל"ל פקקה כמו שכתוב כדף קכ"ג ע"ב ולקבוע פס פפקקה דמעשר רפאון שנטלם תרומתו עד ממקום לחד עלינו לא כרח ולחל לקבוע פ"ל פקקה דכתיב דתשמר שני ופקד שנפרו וכו' ל"ב גמ"ל מטה כתיכן ג"ל בתיב בן פ"ם ל"ח מטה נעות ג"ל תעות פ"ם ג"ב מעלה דלתת פ"ל פקק

עלה קיל"ד ל"ת ג"ם מטה גמ"ל חייבין ג"ל מתכוין ג"ל ואל פי' פ"ם ופ"ל כתוב דכיון הדלי טעם המעתיק ועשה עירוב פרשיות ג"ל הכי דכיון דכתיב לחם כתם מעבר לרף מפס כשפס ג"ם ער כל כר ועירב פי' מפה פ"ם פ"ל כפר ג"ל כרך ל"ב גמ"ל היל לקט ל"ב היל פפחם פס . ופלה מחק ג"ם מטה פפשתק על דרכיו עד מעטרות פרים נס פס טעם המעתיק וקביעי כמן ומין פס מקומו וכמן פיך פפקה דמעבר פני אנפדו ופלי פשיעת על דלכיון פיך למר מה פכתיב כפ"ב גמ' מעלה פורה פרך תרום למפערות פרים פ"ב מעלה פ"ל פ"ל ג"ל מוכח מיד

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מ"ם פרישלה ג"ל פכהלס פי' פ"ם ג' דילמא ג"ל מוכלמא פ"ם מוסרים ג"ל מוסרים פ"ל וום ג"ל ופ"ם פ"ם פפס כפעלה ג"ל כהפעלה פ"ם פ"ב מעלה ושרשו

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מטה רבי יהושע בן ל"ל כן בכ"פ : מטה מהרוגה רבי לחוש בפלי זעירא ג"ל לא לחש כר ושירת דלמאכלן כתלמוד דיקן כר לחש כר ועירא . פ"ג מעלה בכלל ג"ל בכלל פלי מעלה ומפני דרפאות עריות תיכף הר ג"ל מפני דלקמן עריותיכם רכם כלומר כתיב עריותיכם הר וכו' פ"ל מטה פלך לך ג"ל מלך לך : פ"ה מעלה מכתבו ג"ל שכתבני מכל פרום ג"ל כיוצ . פ"ל מטה לכל לחד ג"ל לכל לחד ר"ב כי פי' מטה ומבלו ג"ל ומבלומי . פ"ל יחנק ג"ל ומנק . פ"ל לקח ג"ל לפס . פ"ל מטה ר' ר"ג ג"ל ומר כוותו פ"ם פ"ל מטה ולפס ג"ל ולפני פ"ל מטה כהחיל ג"ל כפסיל

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מעלה דלחם ג"ל כלחם כנית . פ"ל והסיכך ג"ל והמיכן כרף פ"ם מכ"ב מעלם מתניתין דחני ג"ל דתני . פ"ר מטה דרכתיב ג"ל מדכתיב מטה מחרוטה דהה גם פס ג"ל לפס נס פס . ל"ב גמ"ם ט כמיכו ג"ל כמיכו פי' פ"ם מעל"ר ומחמן בזמורי ג"ל כר' יוחנן בן ברוקה פ"ל מטה ותתיל ג"ל דתתיל פ"ם מ"ל דחטים ג"ל פ"חטים פ"ט ופ"ל מטה שיבת דל"ל ומפני נדיך לכרם ומפני שיבת דלל' . פ"ר תמן דפגול ג"ל בכפגול בכית :

עלה קיל"ד פ"ם פ"ב מעלה ווי סיו ג"ל ואו סיו פ"ל והפכהו ג"ל והעדרו פ"ם ויל"ל מטה הכרוכים ג"ל סכרוכים פ"ג הא שלא ג"ל דא מלא ל"ב פי' פ"ב מטה אם מוכרחים ג"ל אם כן מוכרחים פ"ל מטה דקתני הכא ג"ל דקתמר

עלה קיל"ד ל"ת ג"ם מעלה לא מרו ג"ל לא מכו כנון . פ"ג פ"ל ג"ל פ"ל ג"ל מיתת ג"ל מלא פי ממרה . פ"ם פ"ב לא מי למיתת ג"ל ומרם ג"ל ומרה . ל"ב ר"ל מוי כם ג"ל מוי כם בוגו

עלה קיל"ד פ"ב מעלה ושם שכר ג"ל ולפס עבר פס כ"ב ג"ל ל"ב ל"ד גמ"ם פקקה מעשר שני וכו' כפקקה ז' פוקבשם וכדפסם מלא כאקומם מקולס פפקקה סוגית כאמפייט לפס תמן כיון לקבוע פס פמשוש פכרפסת בעלם

קיל"ד אטו פ"ל פ"ם מתחלת מחלפס פ"ל פ"ל תמן הוא לומר שני דברים וכו' לומר מן הפת וכו' פ"ל תחלת המזון כלומר פטם פ"ל פ"ל פ"ל מעלה ולקבוע פס מתני' לילה מיכין בהלס כלס וגמ' דל"ל ושעיה פ"ל לכפרע עד פ"ל פלה פ"ל ל"ל פקקה כמו שכתוב כדף קכ"ג ע"ב ולקבוע פס פפקקה דמעשר רפאון שנטלם תרומתו עד ממקום לחד עלינו לא כרח ולחל לקבוע פ"ל פקקה דכתיב דתשמר שני ופקד שנפרו וכו' ל"ב גמ"ל מטה כתיכן ג"ל בתיב בן פ"ם ל"ח מטה נעות ג"ל תעות פ"ם ג"ב מעלה דלתת פ"ל פקק

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מ"ם פרישלה ג"ל פכהלס פי' פ"ם ג' דילמא ג"ל מוכלמא פ"ם מוסרים ג"ל מוסרים פ"ל וום ג"ל ופ"ם פ"ם פפס כפעלה ג"ל כהפעלה פ"ם פ"ב מעלה ושרשו

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מטה רבי יהושע בן ל"ל כן בכ"פ : מטה מהרוגה רבי לחוש בפלי זעירא ג"ל לא לחש כר ושירת דלמאכלן כתלמוד דיקן כר לחש כר ועירא . פ"ג מעלה בכלל ג"ל בכלל פלי מעלה ומפני דרפאות עריות תיכף הר ג"ל מפני דלקמן עריותיכם רכם כלומר כתיב עריותיכם הר וכו' פ"ל מטה פלך לך ג"ל מלך לך : פ"ה מעלה מכתבו ג"ל שכתבני מכל פרום ג"ל כיוצ . פ"ל מטה לכל לחד ג"ל לכל לחד ר"ב כי פי' מטה ומבלו ג"ל ומבלומי . פ"ל יחנק ג"ל ומנק . פ"ל לקח ג"ל לפס . פ"ל מטה ר' ר"ג ג"ל ומר כוותו פ"ם פ"ל מטה ולפס ג"ל ולפני פ"ל מטה כהחיל ג"ל כפסיל

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מעלה דלחם ג"ל כלחם כנית . פ"ל והסיכך ג"ל והמיכן כרף פ"ם מכ"ב מעלם מתניתין דחני ג"ל דתני . פ"ר מטה דרכתיב ג"ל מדכתיב מטה מחרוטה דהה גם פס ג"ל לפס נס פס . ל"ב גמ"ם ט כמיכו ג"ל כמיכו פי' פ"ם מעל"ר ומחמן בזמורי ג"ל כר' יוחנן בן ברוקה פ"ל מטה ותתיל ג"ל דתתיל פ"ם מ"ל דחטים ג"ל פ"חטים פ"ט ופ"ל מטה שיבת דל"ל ומפני נדיך לכרם ומפני שיבת דלל' . פ"ר תמן דפגול ג"ל בכפגול בכית :

עלה קיל"ד פ"ם פ"ב מעלה ווי סיו ג"ל ואו סיו פ"ל והפכהו ג"ל והעדרו פ"ם ויל"ל מטה הכרוכים ג"ל סכרוכים פ"ג הא שלא ג"ל דא מלא ל"ב פי' פ"ב מטה אם מוכרחים ג"ל אם כן מוכרחים פ"ל מטה דקתני הכא ג"ל דקתמר

עלה קיל"ד ל"ת ג"ם מעלה לא מרו ג"ל לא מכו כנון . פ"ג פ"ל ג"ל פ"ל ג"ל מיתת ג"ל מלא פי ממרה . פ"ם פ"ב לא מי למיתת ג"ל ומרם ג"ל ומרה . ל"ב ר"ל מוי כם ג"ל מוי כם בוגו

עלה קיל"ד פ"ב מעלה ושם שכר ג"ל ולפס עבר פס כ"ב ג"ל ל"ב ל"ד גמ"ם פקקה מעשר שני וכו' כפקקה ז' פוקבשם וכדפסם מלא כאקומם מקולס פפקקה סוגית כאמפייט לפס תמן כיון לקבוע פס פמשוש פכרפסת בעלם

קיל"ד אטו פ"ל פ"ם מתחלת מחלפס פ"ל פ"ל תמן הוא לומר שני דברים וכו' לומר מן הפת וכו' פ"ל תחלת המזון כלומר פטם פ"ל פ"ל פ"ל מעלה ולקבוע פס מתני' לילה מיכין בהלס כלס וגמ' דל"ל ושעיה פ"ל לכפרע עד פ"ל פלה פ"ל ל"ל פקקה כמו שכתוב כדף קכ"ג ע"ב ולקבוע פס פפקקה דמעשר רפאון שנטלם תרומתו עד ממקום לחד עלינו לא כרח ולחל לקבוע פ"ל פקקה דכתיב דתשמר שני ופקד שנפרו וכו' ל"ב גמ"ל מטה כתיכן ג"ל בתיב בן פ"ם ל"ח מטה נעות ג"ל תעות פ"ם ג"ב מעלה דלתת פ"ל פקק

עלה קיל"ד ל"ת ס"ב מ"ם פרישלה ג"ל פכהלס פי' פ"ם ג' דילמא ג"ל מוכלמא פ"ם מוסרים ג"ל מוסרים פ"ל וום ג"ל ופ"ם פ"ם פפס כפעלה ג"ל כהפעלה פ"ם פ"ב מעלה ושרשו

לוח הטעיות מסכת בבורים

לוח המעיות במסכת בכורים

עלם קס"ה פי' מל"ח על פנים ע"ל על פעם פי"ב ויוד
הרומם ג"ל הרומם מ"מטה הרומם ג"ל הרומם
פו מ"כבר נכר ג"ל נכר עבר טעה מחרוזה לקיימי
ג"לנה קיימי פי' מעם ונכ' הבכורים ג"ל ובפרק
הכותב

עלם קנ"ו ד"ם פ"ם פו' מעלם בלכסף ג"ל מלכסף גמ'
ט"ו מכורים ג"ל מורדים ס"ם משר מלם ג"ל מאר מלם
מ"כ פעמים ג"ל פעמים

עלם קס"ה פי' מל"ח על פנים ע"ל על פעם פי"ב ויוד
הרומם ג"ל הרומם מ"מטה הרומם ג"ל הרומם
פו מ"כבר נכר ג"ל נכר עבר טעה מחרוזה לקיימי
ג"לנה קיימי פי' מעם ונכ' הבכורים ג"ל ובפרק
הכותב

עלם קנ"ו ד"ם פ"ם פו' מעלם בלכסף ג"ל מלכסף גמ'
ט"ו מכורים ג"ל מורדים ס"ם משר מלם ג"ל מאר מלם
מ"כ פעמים ג"ל פעמים

אבן

יהושע עם היות שכבר קדם לנו בסוף לוח מ' פעם התכללות מפסיק מפיק ומפקיק מעלמו' תלונות הטעויות שנמצאו
עם וכפר כונדו ובעד בעל הדפוס והמשלים והמניה ילנו עם כל זה כי תעבור נפך הטעויות שכמס עדלם רחיתים לי
רבו ויצאו מן ההקף ולין בהתכללת הקודם די הכעס בערך הטגילות כירבות הנה ובהיותי מטגיה על המרקם רוח נפש מלת פ'
ועירבי להזכירני ולטכירני כמה היתם החטאת סולת ומחוז מנכי כיולת היתם ונכס מיולו קומלה כוכנות הדפוס ולוח מלינו
לוח תומן ונע מעלניס מרם פורם רפם וסורו רע וכל פונותיו היו לספיל עכיו כגוים ולמלף סמלותיו יבקרם סמו יעקב חי ושפט שנ
מלת שנמייקן קדוין מתים ויהי כי עליו וידנו למוף דעתו כפפס כפפס הייבו נודרין דרכיו על כרחו דרש יכפל ולף יפמט מידכו
ועל זו כבכפס טפס כלבו לכלב ולהמחית פועל ידיו פשלט בכפס להרע לותבו על מנת מקום והרם וגם לל לחת הערים הפלם ומי
לף יחיה פ מלם פלוס המחית נדרכו סוף עפס את כל הפלכול לוח תן לו כ'כפעלו ועל קדקדו המכו ירד ומומ' חלות הי' לל שין מקיים
יקל מעלנו מפס ולכמכו נקיים :